JO. ALBERTI FABRICII ... BIBLIOTHECA GRAECA, SIVE NOTITIA SCRIPTORUM VETERUM GRAECORUM...

Johann Albert Fabricius, Josè Maria Fonseca de Evora

A

ΟΜΗΡΟϹ
IO. ALBERTI
FABRICII
BIBLIOTHECA
GRÆCA
HAMBURGI
Sumptu
CHRISTIANI LIEBEZEIT.

JO. ALBERTI FABRICII
SS. Theol. D. & Prof. Publ.

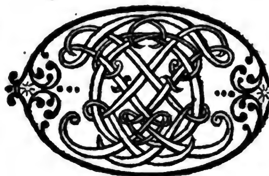
BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

LIBER III.

De Scriptoribus qui claruerunt à Platone usque ad Tempora nati CHRISTI Sospitatoris nostri.

Accedunt

ALBINI Introductio in Platonem, & ANATOLII quædam nunc primum edita, tum POETA VETUS de viribus Herbarum Diis sacrarum, cum latina Versione ac Notis.

HAMBURGI
Sumptu CHRISTIANI LIEBEZEIT,
Typis SPIRINGIANIS A. C. cIɔ Iɔccvii.

ILLUSTRISSIMO
DOMINO
JOANNI MORO,
EPISCOPO NORVICENSI,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

NIsi res foret testatissima, & omnium ore prædicaretur,

inter universas hodie gentes nullam esse, à qua majus pretium ponitur litteratæ Græciæ, atq; eruditæ Antiquitati, quam à Tuis Britannis, non ausus fuissem, neque ipsi credo sustinerent, hunc Philosophorum Veterum & aliorum eruditissimorum hominum Græcorum florem, quorum scripta in hoc Volumine persecutus sum, jubere trajicere mare æstuosum, atq; in alium veluti Orbem procul hinc à me ablegare. At enim jam ipsi per se nullorsum lubentius contendunt, nusquã se sperant vel jucundius reperturos asylum, vel majore benevolentia exceptum iri, quam in Anglia, quæ uti cum maxime sub serenis Felicissimæ ac Sapientissimæ ANNÆ auspi-

ciis

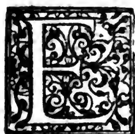
ciis per omnem fere Europam terra mariq; laureas colligit de hoste potentissimo, ita domi motibus sopitis tuta ac quieta pacis pascitur fructibus, & pacis artes atque in his bonas litteras, quarum Græci Parentes sunt, colit tanto cum successu, ut omnes illis deditos, ubicunque terrarum vivant, singulariter obstringat sibi ac devinciat. In hac vero ipsa Anglia apud quem lubentius conquiescant, vel ad quem potius confugiant quam ad TE, VIR ILLUSTRISSIME, cujus insula nullo magis ornamento quam virtute, eruditione & singulari in doctrinam, Antiquitatem atque eruditos favore decoratur. Quæ res non modo Britannis Tuis amabilem colendumque Te reddunt, & peregrinis quotquot Britanniam adeunt venerabilem, sed earum gloria, perinde ut pulcherrimi Tui Musarum templi, sive instructissimæ quam quotidie magno delectu ac sumtu adauges Bibliothecæ, fama jam pridem etiam trajecit mare, ac vix quicquam est quoq; in Germania nostra virorum eruditorum qui Angliam viderunt sermone celebratius, quam ut virtutes Tuas laudibus efferant Tuamque in illa dignita-

 te

te humanitatem admirentur. Hæc cum & mihi cognita ſit ſingulari beneficio, præſens volumen ad Te mittere volui meæ in Te obſervantiæ qualecumque pignus, quod ſi ea fronte ſuſcipis qua ſoles eorum ſcripta qui à me in hoc libro referuntur, lætabor, & voti me ſummam conſecutum putabo. Faxit DEUS, ut rebus proſperis atque integra valetudine quam diutiſſime floreas publico bono. Scripſi Hamburgi XII, Cal. Maj. Anni Chriſtiani cIↄIↄccvII.

Ad

Ad Lectorem.

N Tibi, Lector Benevole, Historiam Graecorum Scriptorum, eorum cumprimis qui exstant, à me deductam usque ad tempora geniti Sospitatoris nostri JESU CHRISTI. Eodem filo, quo cœpi superioribus libris, telam hanc continuasse me, nec minore studio usum in hoc esse reperies, quod pro æquitate tua non, spero, improbabis. Saltem venam aperuisse me confido ad pleniorem & accuratiorem notitiam auctorum ejus linguæ, qua res divinas & humanas, omnium gentium antiquam memoriam, & disciplinarum ac sapientiæ omne genus traditum accepimus. Erunt forte, ut sunt varia hominum ingenia, qui videbuntur sibi Scipiones, si odio habebunt nimium diligentem, volentq; multa me omisisse quæ ut minuta vel nullius momenti ipsi adspernantur. His me excusatum velim, licet non solis illis scripsi, magis etiam reveritus judicia ceterorum, qui præter-

miſſa mihi vel perperam poſita imputabunt. Verum in hoc ſcribendi genere nemini contigit ita omne ferre punctum, ut nec lituræ nec ſupplemento locum faceret. Nam quod in Apollonio Rhodio reprehenſum eſt à Criticis ἀδιάπτωτον, *in hujusmodi ſcriptione nunquam ut carperet livor reperire potuit, neque in præſenti, ut pulchre ſcio, eſt inventurus.*

Volueram tertio hoc libro referre etiam Geographos, ſed poſtea conſtitui eos ſubjungere horum principi Straboni, cujus inſignem ac præclaram editionem jam debere cœpimus præſtantiſſimo & doctiſſimo Almelovenio: de Strabone autem qui ſub Tiberio ſcripſit, locus erit dicendi libro IV, quem ne cum hoc ipſo prodiret, modus voluminis probibuit. Sequetur idem ut ſpero brevi, tum, DEO ter Opt Max valetudinem ſuppeditante quintus quoque ac ſextus, in quo poſtremo diſſero de Megaſthene, Beroſo ac reliquis, quorum nomine Annius commenta ſua proſcripſit. Hoc monere viſum, ne mirareris præteritos illos hoc libro à me, ad quem referre eos ætas ſua, qua vixere, videbatur.

Quæ ſingula ſim in præſenti volumine perſecutus, malo te, ipſo inſpecto videre, vel ſi paucis defungi placet, ex indice intelligere capitum, quem hoc loco infra ſubjeci.

IN-

INDEX CAPITUM

Libri Tertii.

bus

In-

Indices ſcriptorum qui allegantur ab

BI-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

LIBER III.

DE SCRIPTORIBUS,

qui claruerunt à Platone usque ad tempora nati CHRISTI, Servatoris nostri.

CAPUT I.

De Platone & ejus scriptis atque interpretibus.

Platonis nomen, ætas & vita. Alii Platones, circiter viginti. 1. *De dictione ac Philosophia Platonis, moreque tradendi per Dialogos.* 2. *Scripta Platonis genuina, recensita secundum ordinem Tetralogiarum Thrasylli, adjunctis variis observationibus & interpretum veterum recentiumque notitiâ.* 3. *Scripta Platonis dubia atque supposita.* 4. *Deperdita Platonis scripta.* 5. *Index Alphabeticus eorum qui in dialogis Platonis colloquentes inducuntur.* 6. *De editionibus operum Platonis Græcis, Latinis, Græcolatinis, & vernacularum linguarum aliqua vulgatis.* 7. *Scripta varia de Platone & Platonica Philosophia, in varias classes digesta & ordine recensita.* 8.

I.

PLATO (*a*) Aristonis & Perictyones F. è Colyttô pagô, Athe-

(*a*) Platonis nomen accepit à Socrate, ut Tzetzes affirmat, sive ut alii, ab Aristone Argivô Palæstritâ: vel (1) ob humerorum latitudinem Serv. in 6. Æneid. vel (2) ob latitudinem pectoris Sen. Epist. 58. ὅτι πλατύσωμος, Tzetz. Chil. 6. Hist. 51. Chil 11. Hist. 390. πλατὺς τὰ στέρνα, Olympiodor. Hesych. illustris Suid. & Joh. Sarisberiensis VII. 5. policratici. Vel (3) ob latitudinem frontis, Neanthes Cyzic. apud Laërtium III. 4. Hesych. illustris, Olympiodor. vel (4) διὰ τὴν εὐεξίαν sive bonam *habitudinem corporis*. Alexander Polyhist. apud Laërtium, Apulejus de dogm. Platonis. Vel (5) propter πλατὺ sive copiosum atque apertum dicendi genus (*latitudinem* vocat Plinius lib. 1. Epist. 10.) Laërt. Hesychius illustris, Suid. Olympiodor. (6) Denique Timon in Sillis nomen Platonis perstrinxit, tanquam dictum à verbô πλάσαι, quod est fingere ac comminisci: ὡς ἀνέπλασε Πλάτων πεπλασμένα θαύματα εἰδώς. apud. Laërt. III. 26. Athenæum XI. p. 505. & Hesychium illustrem Sed & Antisthenes per convicium pro Platone dixit *Sathonem*, dialogum edens, ita inscriptum. Laërt. III. 35. & VI. 16. Athenæus V. 20. p. 220. XI. ult. p. 507. Repetitum antem Sathonis nomen ab obscœnô σάθη unde ἀνδροσάθης apud Hesych.

Fuere & alii Platones in veteribus monumentis memorati; ac sedecim hoc nomine observasse se indicat Jonsius p. 12. de scriptoribus Hist. Philosoph. licet quos, quôve in locô, non addit: Ecce verò (1) Plato priscæ commœdiæ Poëta. (2) Plato junior Poëta novæ Comœdiæ, idem Epigrammatum scriptor. De utroque dixi libro 2. in notitiâ Comicorum. (3) Plato Thebanus magister equitum, de quô Plutarch. lib. de genio Socratis f. 578. (4) Plato Peripateticus Aristotelis discipulus Laërt. III. 109. Joh Philoponus in 1. prior. Analyticor. (4) Plato Atheniensis. Dux sub Alexandrô M. apud Curtium V. 7. 12. (6) Plato Cynicus, apud Laërtium in Diogene VI. 26. neq; enim probo conjecturam Barthii XLII. 19 (7) Plato Praxyphanis discipulus (ejusdem, ni fallor, de quô Laërt III. 8. & quem Epicurus auscultavit teste apud eundem X. 13. Apollodorô) Laërt III. 109. (8) Plato Sardianus Epicureus (diversus à superiore) de quô Cicero lib. 1. Epist. 2. ad Quintum fratrem. (9) plato ex Lycaonis Arcadum Regis filiis quinquaginta apud Apollodor. lib. 3. (10) Plato νομικὸς ῥήτωρ Patria Gerasenus, Stephano Byzantino memoratus in Γέρασα. (11) Plato Stoicus Panætii discipulus Rhodius patria, teste Seleuco Grammatico apud Laërt. III. 109. (12) Plato Medicus, cujus catapotium refert Galenus lib. 7 de medicamentis κατὰ τόπους T. 2. edit. Basil. p 264 (13) Plato, de quo inscriptio vetus apud Gruterum: M. ELPIDIUS PAMPHILUS PLATONI TATÆ SUO, BENEMERENTI FECIT. Tata Varroni adud Nonium est *Pater*. Hoc loco videtur sonare senex Patris instar colendus. adde Martial. I. 101. & Scaligeri Lection. Auson lib. 1. c 29. (14) Plato Martyr, Ancyræ sub Maximiniano, de quo Martyrologia ad 22. Jul. (15) Plato præfectus Urbi apud Victorem Tununensem in Chronicô, sub Consulatu Probi A C 513. Anastasii Imp. 13. (16) Plato Pater Johannis VII. Pontificis Maximi, natione Græcus, teste platina in Johannis vita & Onufrio Panvinio in Chronico Rom. pontificium ad A. 705. (17) Plato Abbas Monasterii Studitarum, cui sub Constantino Copronymo successit Theodorus Studites. Vide Acta Sanctor.

Atheniensis: primum avi sui nomine dictus *Aristocles (b)*. Natus est sex post Isocratem annis, die VII. Thargelionis, Olympiad. LXXXVII. 3. (c) (ante Christum CCCCXXX.) Archonte Apollodoro. Anno ætatis

ctor. T. I. Maji. Menologium Canisianum 11. Nov. & 4. April. Baronium Ad. A. C. 795. T. 9. Annal. His si annumeres Platonem nostrum jam habebis Platones non sedecim, sed duodeviginti. Prætereo recentiores, Platonem Tiburtinum qui Albategnii librum de scientiis stellarum & Sphærica Theodosii Tripolitæ ex Arabico latine transtulit: Matthiam Platonem, gente Germanum, cujus meditationes de libro vitæ prodierunt Ambergæ 1619. 12. Sed si ad tam nova descendere volumus, nullus finis Platonum esset, ut rectè Marquardus Gudius in Epistola ad Menagium, cujus utriusque observationibus plerosque hosce Platones debere me libens profiteor. Nescio, sitne hoc loco etiam à me afferendum, quod Eratosthenes Cyrenæus dictus est δεύτερος ἢ νέος Πλάτων, teste Svida: quod Alexander Seleuciensis Cilix sub Antonino Pio clarus (de quo Philostratus in Sophistis) per ignominiam vocatus est Πηλοπλάτων, quasi Plato quidam ex lutô conflatus ac compositus: Quod Philonem vel alterum vel secundum Platonem Judæum pronunciarunt Critici, ut tradit Hieronymus Epist. ad Magnum Oratorem, & tritum confirmat proverbium ἢ Φίλων πλατωνίζει ἢ Πλάτων φιλωνίζει, quemadmodum vicissim Plato Numenio apud Clementem 1. Strom, p. 342. & Eusebium XI. 10 præparat. audit Μωϋσῆς Ἀττικίζων. Et quod Georgius Gemistus Platonis Zelo se vocari amavit Plethonem, ut saltim quam proxime ad nomen accederet Platonis, quod ex Manuele Peloponnesio & Georgio Chariandro retulit Allatius de Georgiis p. 383. 384. Quod denique Prosper Mandosius in theatro Archiatrorum Pontificis Romani p. 70. narrat, Franciscum Columbum Medicæ artis scientia clarum tanto amore prosecutum fuisse scripta ac Philosophiam Platonis, ut eum semper in ore habuerit, & ipse Platonis cognomentum tulerit, quo posteri ejus per multum temporis fuerunt insigniti.

(b) Pro Aristocle vitiosè legitur *Aristoteles* apud Sarisberiensem. VII. 5. Policratici. & Boëthium in lib. Aristotelis de interpretatione p. 309. quod è Laërtio III 4. & 43. Sexto Empirico, ex Anthologia & aliis obvium est emendare. Pro Perictyone Platonis matrem Potonem nonnulli vocarunt teste Laertio, quod Sororis nomen esse testatur Suidas è Laërtii III. 4. Amphictyonem vocat plus simplici vice Origenes contra Celsum, facili in præpositionibus ἀμφὶ & περὶ, ex quibus utrumque componitur permutatione, qualem & in aliis nominibus propriis memini me observare. Quod verò ab Apolline compressam tradunt perictyonem, Aristone interim per somnium jusso illa per decem menses abstinere, indeque natum Platonem, ut narrant scriptores à viris doctis laudati ad Laertii III. 2. perinde credat qui volet, ut apes mel in ejus admodum pueri os congessisse, quod scribunt Cicero 1. divinat. Plinius XI. 9. Valerius Max. I. 6. Aelianus 10. 21. Var. Fuerunt, qui Thebis natum esse Platonem traderent, in loco, cui nomen Cynocephalos. Vide Tzetzæ Chiliad. XI. hist. 390. Sed scriptores præstantissimi conveniunt patriâ Atticum fuisse.

(c) De die, quo in lucem editus fuit, constat testimoniis tum aliorum, tum maximè Plutarchi, qui VIII. 1. sympos. testatur die VII. Thargelionis Genethlia Philosophi celebrata, quæ Πλατώνεια videntur appellari Porphyrio in vita Plotini, ubi se carmen solenni illo die recitasse de sacro connubio memorat apud Eusebium X. 3. præparat. A Lon-

tis vigesimo, Olymp. XCII. 3. Valere jussa Athletica, pictoria, & Musices (d) poëticesque studio, quibus hactenus operam dederat, atque ut Aelianus III. 27. Var. tradit, etiam militia, cœpit audire Socratem Philosophum, qui nocte priusquam ad se à patre deduceretur, vidit Cygni pullum (e) ex arâ quæ in Academia Cupidini consecrata fuit, volasse atque in gremiô suô resedisse : & posteà olorem illum pennis cœlum petiisse, canore musico auditus hominum Deorumque mulcentem. Addit Origenes (f) Platonem ipsum tertio se oculo auctum sibi visum. Socrate circa Olymp. XCV. 1. (g) defuncto, cum interim Cratylum Heracliti discipulum & Hermogenem Parmenidium (h) Philosophum sectatus esset, annos natus duo de triginta varias regiones adiit, Euclidem Megarensem (i) Theodorum mathematicum, tum Pythagoricos (k) Archytam, Philolaum, Eurytum, Timæum Locrum, Echecratem, Acrionem aliosque accessit, & Prophetas (l) Ægypti frequentavit, nomine

Longino quoque celebrata Πλατώνεια referuntur, etsi codices quidam in eo loco malè Πλωτίνεια referunt. Eodem die natus Carneades, & ut nonnullis traditum, Delius ipse Apollo, ἑβδομαγέτας inde appellatus: Pridie illius diei, ut supra observatum, Socrates Philosophus lucem vidit. De anno pugnant veteres scriptores. Ego secutus sum Athenæum, cui Plato natus Archonte Apollodoro, qui post Euthydemum fuit. Vide lib. V. Dipnosophist. p. 217. De aliis sententiis consulendi Chronologorum filii, & quæ notata viris doctis ad Laërtii III. 3. Gudioque in Epist. ad Menagium. Thema natalitium Platonis è veterum scriptis profert Julius Firmicus lib. 1. Astrolog. *horoscopante aquario, sole in piscibus, luna in geminis :* quinto circiter die à novilunio. Falsum esse contendit Scaliger Præfat. ad Manilium, sed ibidem annus natalis Platonis (in editione saltim Manilii, qua utor Argentoratensi) vitiosè editur annus primus Olymp. LXXXIII. Nam ex Scaligeri notis in Chronicon Eusebianum constat eum scripsisse LXXXVIII. Vide etiam Caroli Patini dissertationem de numo, cujus una facie effigies Augusti Imp. altera exstat Platonis. Ut Plato *Philosophorum Homerus* vocatur à Cicerone, ita Virgilium *Poëtarum Platonem* dixit Alexander Severus, teste Lampridiô c 31.

(d) In Musicis audivit Draconem Athieniensem & Metellum Agrigentinum teste Plutarcho p. 1136. de Musica.

(e) Apulejus de dogmate Platon. Laërtius III. 5. Pausanias in Atticis, Origenes 6. contra Celsum, Olympiodorus in vita Platonis: Tertull. de Anima c. 46. *Cygnus de sinu Socratis, demulcens homines; discipulus Plato est.*

(f) Origenes 6. contra Celsum p. 280.

(g) Supra lib. 2. c. 23 §. 30.

(h) Laërt III 6.

(i) Laërt. II. 106.

(k) Cicero V. de finibus, Augustin. IV. 8. de Civ. Dei & III 15. contra Academ. & Hieronymus Apologia contra Rufin.

(l) Eusebius XI. 8. præparat. observat Platonem tum in Ægypto versatum, cum Hebræi patria secundò pulsi Persis dominantibus in Ægypto degerent.

minetenus Sechnuphidem Heliopolitam. (*m*) Ex Ægypto reversus Deliis exposuit sensum oraculi (*n*) quod Græcos jussit aram, quæ in Delo erat, cubica ratione duplicare. Inventum aliud Platonis de agro metiendo refert Vitruvius XI. 1. Ter adiit Siciliam (*o*) varia fortuna, & modò gratiam modò indignationem utriusque Dionysii expertus. Rempublicam gerere noluit (*p*), consiliis tamen adfuit Dioni & multis viris principibus: Archelao etiam Macedoniæ Regi charissimus, licet de eo non æque meritus præclare, (*q*) Philippum quoque Macedonem Perdiccæ primum commendavit, qui provinciæ ab hoc præfectus copiisque auctus regnum post ejus obitum invasit.

II. Dictione usus est peramœnâ, ut non defuerint, qui dicerent Jovem (*r*) ipsum, si Atticè verba facere vellet, non aliter locuturum, & Cicero in Oratore c. 3. Platonem appellet *non intelligendi solum sed etiam dicendi gravissimum auctorem.* Idea sermonis ejus inter poëma & prosam media est, ut notavit Aristoteles apud Laertium III. 37. & licet abest à versu, tamen quod incitatius fertur & clarissimis verborum luminibus utitur, potius poëma putandum aliquibus visum est, quam Comicorum Poëtarum, (*s*) apud quos, nisi quod versiculi sunt, nihil est aliud quotidiani dissimile sermonis. Apopthegmata quædam ejus refert Laërtius III. 38. sq. præ cæteris narrans rogatum num & ipse instar cæterorum Philosophorum memorabile aliquod dictum esset ad posteros transmissurus, respondisse, *prius esse opus, ut nomen ac celebritatem sibi comparet; tunc enim futurum, ut facile quamplurima ipsius memorentur.* Dicitur idem gratias egisse Deo, quod homo non bestia, (*t*) quod Athenis, & quod tempore Socratis natus esset.

Diem obiit supremum prætore Theophilo Olymp. CVIII. 1.

(*m*) Clemens 1. Strom. p. 303. *Jeremiam* quoque Prophetam à Platone auditum scripserat Augustinus II. 28. de doctrina Christiana. Sed præter rem scripserat, ut ipse fatetur II. 4. retractationum. Cæterum fuere, qui occasionem suscipiendi in Ægyptum itineris *Platoni* fuisse scriberent, quod oleum ibi voluisset vendere, ut narrat *Plutarchus* in Solone p. *79*.

(*n*) *Plutarchus* de genio Socratis f. *579*.

(*o*) Ad Laërt III. 18. seq. Plutarchus *Dione*, Athen. XI. p. *507*. Syncellus p. *259*.

(*p*) Laërt. III. 23.

(*q*) Athenæus XI. p. *506*.

(*r*) Ammianus XXII. ult. & ibi Vales.

(*s*) Cicero in Oratore c. 20. adde Themistii Orationes p. 319 edit. Harduini.

(*t*) Baelii Resp. ad quæstiones hominis è provincia T. I. p. 138. Nov. Rep. lettr. 1703. T. 2. p. 165. Vide Lipsium ad Senec. Epist. 58.

CCCXLVIII. ante Christum, Philippi Maced. XIII. (*u*) anno (*x*) ætatis 81. Successore in Academia relicto *Speusippo*, septem annis ante natum Olympiade CIX. 3. Epicurum, ut Auctor Apollodorus apud Laërtium X. 15.

Primus *dialogos* & Analyticam Methodum philosophandi introduxisse quibusdam visus est, ut legas apud eundem Laërtium III. 24. Sed dialogorum inventorem negat Athenæus XI. p. 505. cum Alexamenes Tejus ante eum Socraticos dialogos ediderit, teste Aristotele περὶ ποιητῶν, & Zeno Eleates dialogos scripserit prior. (Laërt. III. 48.) At expolivisse hoc genus scribendi Platonem, nemo dubitat. Confer, si placet, Caroli Sigonii librum de dialogo ad Joh. Moronum Cardinalem, Venet. 1562. & Lips. 1596. 8. & Georgii Paschii Professoris Kilioniensis diatribam de usitata, veterum exemplo, ratione tradendi per dialogos. Kilon. 1700.

In naturali Philosopia Pythagoreos atque Heraclitum, in morali Socratem, in Dialectica Zenonem ac Parmenidem Eleatas sequitur. Confer, quæ viri docti ad Laert. III. 8. & quæ notavi supra lib. 2. c. 13. ubi inter Pythagoricos Platonem recensebam.

III. Scripta Platonis (*y*) persequar eo ordine, quo secundum *Thrasylli tetralogias* (vid. Laërtium III. 56. seq.) digesta leguntur in editione græca *Aldina & Basileensi:* Neque alium videtur amplexus fuisse Varro, qui libro VIII. de lingua lat. non nihil è Phædone Platonis proferens allegat

(*u*) Hermippus apud Laërtium III. 2.

(*x*) Laërtius III. 40. Athenæus V. p. 217.

(*y*) Quo facilius possit notitia de singulis scriptis à lectore repeti, adposui catalogum illorum alphabeticum, subjuncto numero unicuique secundum ordinem suum adscripto.

Acephalus 42.	Euthydemus. 21.	Phæaces 44.
Alcibiades I. & II. 13. & 14.	Euthyphron 1.	Phædo 4.
Alcyon. 41.	Gorgias 23.	Phædrus 12.
Anterastæ 16.	Hipparchus 15.	Philebus 10.
Axiochus 43.	Hippias major & minor 25. & 26.	Poëmata varia 52.
Charmides 18.	Hirundo 46.	Protagoras 22.
Clitopho 29.	Jon 27.	De Rep. 30.
Cratylus 5.	De Justo 50.	Sisyphus 41.
Critias 32.	Laches 19.	Socratis Apologia 2.
Crito 3.	De Legibus 34.	Sophista 7.
Definitiones 48.	Lysis 20.	Symposium 11.
Demodocus 45.	Magicarum institutionem lib. 51.	Testamentum 38.
Epigrammata 37.	Menexenus 28.	Theætetus 6.
Epimenidds 47.	Meno 24.	Theages 17.
Epinomis 35.	Midon 39.	Timæus 31.
Epistolæ 36.	Minos 33.	De Vacca 51.
Erixyas 40.	Parmenides 9.	De Virtute 49.

legat Platonem in quarto. Consule Petrum Victorium XVIII. 2. Var. lect. Diversum ordinem secuti sunt alii, quorum sententias vide apud Laertium III. 50. & 62. Franciscum Patritium de Dialogorum Platonis Ordine, & Sam. Petitum IV. 2. Misc.

TETRALOGIA I.

I. ΕΥΘΥΦΡΩΝ ἢ περὶ ὁσίου, πειραστικός. *De vera & falsa pietate,* sive de justitia adversus Deos. Hic dialogus est inter decem illos, quos *Andreas Dacerius* eleganter Gallicè vertit, & præmissa Platonis vita atque in Philosophiam ejus introductione edidit Paris. 1699. 12. hoc ordine: Alcibiades 1. & 2. Theages, Euthyphron, Apologia Socratis, Criton, Phædon, Laches, Protagoras, & rivales sive ἀντερασταί. Ante Dacerium *Maucroëus* (a) Gallice reddidit Euthyphronem, Hippiam & Euthydemum. Italicè Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem, Phædonem, ac Timæum, transtulit notisque illustravit *Sebastianus Ericius.*

II. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ, ἠθικός. *Socratis Apologia* ad Judices, contra accusationes Anyti, Melitique & Lyconis, Vide Laërtium II. 39. Ex quo disces falsos fuisse eos, qui cum Themistio Orat. XXIII. p. 269. accusationem Socratis à Polycrate scriptam putarunt eandem esse, qua Melitus & Anytus in judicio adversus Socratem usi sunt. Polycratis enim oratio (qua inprimis ille sibi placebat, teste Isocrate in Orat. de laude Busiridis,) scripta demum est pluribus post Socratis mortem annis, quia, ut probe observatum Favorino, in illa mentionem fecit murorum à Conone instauratorũ, quod factum est Olymp. XCVI. 1. Confer Jonsium de scriptoribus Hist. Philosophicæ p. 36. 37. Præter Platonem pro Socrate scripserunt Demetrius Phalereus, Galenus, Libanius, Lysias (b) (qui vivo Socrati apologiam pro eo scriptam exhibuit, sed ut illa uteretur, neutiquam potuit persvadere: Vide Menagium ad Laertium II. 40.) Plutarchus, Theon Antiochenus Stoicus, Xenophon & Zeno. Horum omnium scripta exceptis Libanii, Xenophontis & Platonis periere. Contra Colotæ Epicurei calumnias Socratem etiam tuetur Plutarchus p. 1117. Rectene Socrates se non defenderit in judicio, disquirit Maximus Tyrius diss. XXXIX. De Platonis Apo-

(a) Mr. de Maucroy dans ses œuvres de prose & de poësie T. 1.

(b) De hac pro Socrate Apologia videtur accipiendus locus Plutarchi lib de auditione p. 40. ubi ait Platonem rescripsisse orationem Lysiæ, sive argumentum à Lysia in oratione tractatum de novo tractasse. Idem p. 45. Καὶ γὰρ ὁ Πλάτων τὸν Λυσίου λόγον οὔτε κατὰ τὴν εὕρεσιν ἐπαινῶν καὶ τῆς ἀταξίας αἰτιώμενος, ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπαινεῖ, καὶ ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ στρογγύλως ἕκαστον ἀποτετόρνευται.

Apologia diserta licet & eleganter scripta Cassius Severus apud Senecam patrem præfat. libri 3. Controvers. *Eloquentissimi viri Platonis oratio, quæ pro Socrate scripta est, nec patrono nec reo digna est.* Non patrono quidem, qui sciret Magistrum suum illa neutiquam indigere: Nec reo, qui iniquitatem inimicorum suorum indignam responsione habebat. Græcè seorsim prodiit Argentor. 1540. 4. & 1591. 8. cum præfatione *Mich. Boschii* de Vita Platonis: Et cum versione & scholiis *Esromi Rudingeri* Norimb. 1591. 8. Initium hujus Apologiæ illustrat *Johannes Clericus* in arte Critica T. 1. p. 165. 196. Alium locum ingeniose tentatum vide si placet in Ephemeridibus literariis Berolinensibus A. 1698 p. 361. Gallicè Apologiam vertit post *Antonium Verderium*, qui versionem suam memorat p. 81. Bibl. Gallicæ, & *Girium*, cumque notis edidit *Andreas Dacerius*, Italicè *Sebast. Ericius*, ut paulo ante in Euthyphrone dixi. Hieronymus quoque Cardanus accusationem Socratis scripsit, idem, qui volumine singulari laudavit Neronem. Cardano pro Socrate respondit Georgius Raphelius, Hamburg. 1696. 8.

III. ΚΡΙΤΩΝ ἢ περὶ πρακτοῦ, ἠθικός. *De eo quid agendum*, Socratis in carcere ex somno excitati cum Critone disputatio. Inscribitur etiam in editionibus, περὶ δόξης ἀληθοῦς καὶ δικαίου, & egregiè docet vulgi opiniones contemnere, calamitates ferre patienter, inimicos non ulcisci, animo esse erecto ad sola honesta & æterna. Est & hic dialogus inter eos, quos præter *Girium* Gallice vertit & notis illustravit *Andreas Dacerius*. Italicè *Sebast. Ericius*. Græcè Gorgias & Crito seorsim excusi sunt Argent. 1541. 4.

IV. ΦΑΙΔΩΝ ἢ περὶ ψυχῆς, ἠθικός. *De animi immortalitate*, quam variis argumentis confirmat, licet fatetur planè certam demonstrationem afferri in præsenti vita vel plane non posse, vel difficillime posse, εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὀχήματος ἢ λόγου θείου τινὸς διαπορευθῆναι, *nisi detur firmius securiusque niti divino aliquo testimonio.* Hunc Dialogum Platoni frustra abjudicasse traditur *Panætius* Stoicus, cujus sententiam eleganter refellit Epigramma lib. 1. Anthologiæ c. 44. p. 94. Εἰς τὸν Φαίδωνα διάλογον Πλάτωνος νοθευόμενον ὑπὸ Παναιτίου.

> Εἴ με Πλάτων οὐ γράψε, δύω ἐγένοντο Πλάτωνες
> Σωκρατικῶν ὀάρων ἄνθεα πάντα φέρω.
> Ἀλλὰ νόθον μ' ἐτέλεσσε Παναίτιος, ὅς ῥ' ἐπέλασσε
> Καὶ ψυχὴν θνητὴν, κἀμὲ νόθον τελέσαι.

Nempe Panætius à Platone de animæ immortalitate dissentiebat, ut au-

ctor

ctor etiam Cicero 1. Tusc. qu. Ait igitur Poeta non mirum esse, si Phædo Platonis in dubium vocetur eb eó, qui ipsam negavit animorum immortalitatem. Sed fortassis falsus est Poeta, nec rectè cepit, quod apud Laertium II.64. legas à Panætio solos tanquam genuinos Socraticos admissos dialogos, quos edidissent Plato, Xenophon, Antisthenes, Aeschines: De Phædonis & Euclidis addubitatum, reliquos universos rejectos. Ex quibus verbis perspicuum est, Panætium non in dubium vocasse Phædonem Platonis, sed dubitasse, an dialogi à Phædone & Euclide editi verè Socraticorum nomen mererentur. Scripsit autem Phædo Eliensis teste eodem Laertio II. 109. dialogos Zopyrum, Simonem & forte alios, sed de quorum auctore ambigebatur, Niciam, Medum, Antimachum sive Senes, & Sermones Scythicos. Cæterum hunc, de quo in præsenti agimus, dialogum Platonis Phædo ipse legit teste Athenæo lib. XI. p. 505. & negavit, se quicquam ejusmodi dixisse, qualia à Platone locutus fingatur. Idem Cicero, ne alios jam nominem, sine controversia adscribit Platoni. *Platonis*, inquit, *liber, qui est de animo, is alio nomine Phædon dicitur.* lib. 1. Tusc. qu. Et licet inter *Aeschinis* Socratici dialogos quoque fuit Phædo, si Suidæ credimus, falso sæpè atque incerto testi: Platonis tamen nomine hunc omnes laudant, Christiani præcipue scriptores, Tertullianus, Origenes, Eusebius & alii: Sed Ethnici quoque, græci & latini. Notum prætereà vel ex Flori IV. 2.71. quod *Cato* antequam mortem sibi conscisceret, lecto noctu ad lucernam Platonis Phædone paululum quievit: tum circa primam vigiliam stricto gladio revelatum manu pectus semel iterumque percussit. Plures scriptores eandem rem narrantes, in notis ad Florum laudarunt Johannes Camers & Freinshemus. Simile quid apud Ciceronem, Lactantium, Hieronymum, Augustinum & alios legitur de *Cleombroto*, quem Ἀμβρακιωτικὸν μειράκιον vocat Georgius Pachymeres in diatriba de sex Philosophiæ definitionibus. In eum exstat Callimachi Epigramma lib. 3. Antholog. c. 33. quod occurrit etiam apud Sextum Empiricum p. 1‥ contra Mathemat. Ammonium Hermeæ in Porphyrii Isagogen p. 6. alterum Ammonium in γράμμα & Theodosium Alex. in scholis ineditis ad Dionysiū Thracem, ubi Cleombroti facto, qui post lectum Platonis librum de muro se præcipitavit (sive ut Callimachus ait, ἥλατο εἰς ἀίδην, *desiliit in mortem*, Sen. Epist. 77.) oppositum legas judicium *Olympiodori* Philosophi, qui affirmavit jam pridem se è vita excedere voluisse, nisi de statu animæ ex Platonis Phædone certior redditus fuisset.

Εἰ μὴ γράμμα Πλάτωνος ἐμὴν ἐπέδησεν ἐρωὴν,
Ἤδη λυγρὸν ἔλυσα βίου πολυκηδέα δεσμόν.

Paulino tamen judice, carmine adversus paganos v. 38. Platonis de anima liber *præter titulum nil certi continet intus.* Certe ne Aristoteli quidem persvasit, si credimus Theodorito lib. 5. Θεραπευτ.

Olympiodori hujus commentarius in Phædonem MS. exstat in variis Bibliothecis.

Procli in Phædonem intercidit, & latina *Apuleji* versio.

E recentioribus Phædonem illustravit *Sebastianus Foxius*, cujus commentarius vulgatus est Basileæ 1566. fol. Gallicè cum notis edidit *Andreas Dacerius.* Italicè *Sebast. Ericius.* Nec prætereundum *Danielis Heinsii* Poëma eximium de contemtu mortis, cujus argumentum magnam partem petitum è Platone. Dum autem Plato immortalem animam esse defendit, ex altera parte incidit non modo in falsum dogma de animabus ante corpora præexistentibus, & de μετεμψυχώσει quam recidivatum & reciprocum discursum animarum appellat Tertullianus: Sed & in alium incucurrisse videtur errorem haud levem, quod immortalitatem hanc, atque ut ita dicam, indestructibilitatem superstruxit dogmati de αὐτοκινησίᾳ animæ, unde sequatur illam æternum esse & increatum motus principium, * quod soli Deo proprium est. Vide Joh Baptistam Crispum de Philosophis caute legendis distribut. I. lib. 1. & P. Baylii librum Gallice editum sub titulo responsionis ad quæstiones cujusdam hominis è Provincia Tomo I. c. 12. Usq; adeo abest Plato ** & abfuit procul ab Epicuri opinione, animum nostrum natura mortalem sta-

* Huc spectat illud Arnobii lib. 2. p. 47. *Animus qui immortalis vobis* (necessitate nimirum essentiæ qua ratione solus Deus habet immortalitatem 1. Tim. VI. 16. non Dei conditoris voluntate immortalem ipsi naturam tribuentis) *& DEus esse narratur.* Rectius idem plato in Timæo: Θεοὶ Θεῶν, ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων ἃ δι' ἐμοῦ γενόμενα ἄλυτα ἐμοῦ γε θέλοντος.

** Platonem veluti suæ sententiæ faventem allegat Dodvellus in Differtat. Epistolica Anglice edita Lond 1706. 8. de anima per naturam mortali p. 22. 59. 96. & in præmonit p. 21. Sed adversarium ipse agnoscit p. 13. 60. & 66. ut probe observavit Sam. Clarke Epist. ad Dodvvell p. 25. Sane in Timæo etiam, ubi nihil non extra Deum, atque adeo animas quoque natura dissolubiles docet plato, hoc neutiqnam eo sensu intelligit, quasi à Deo non ipsis data fuisset natura immortalis, quæ Viri Clarissimi sententia est, opinantis in solis illis, quibuscum fœdus iniit Deus, animos ab ipso post fata conservari, præter naturam illarum, per ipsius omnipotentiam ad pœnas infligendas, vel per spiritum Christi in baptismo impertitum & ab anima hominis distinctum ad vitæ sempiternæ perfruitionem. platonis contra Timæus animas dissolubiles fuisse innuit, nisi Deus qui eas progenuit universas immortales esse jussisset.

ſtatuente, quam utinam hominibus incruſtandam nuper reliquiſſet doctiſſimus & præſtantiſſimus Dodvellus.

TETRALOGIA II.

V. ΚΡΑΤΥΛΟΣ ἢ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, λογικός. Uterque titulus hujus dialogi exſtat etiam apud Suidam in ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα. Agit *de recta nominum ratione*, utrum φύσει an θέσει rebus impoſita fuerint; & diſputat quædam ὑπὸ θειοτέρας δυνάμεως eſſe ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων. In Etymologiis non raro infeliciter verſatus eſt Plato, ut obſervatum Ægidio Menagio, qui Origenes linguæ græcæ edere voluit & c. 76. Anti Bailleti teſtatur ſe vix ſex bonas Etymologias reperiſſe, cum ſimili ſtudio Platonicas examinaſſet, quo Joſephus Scaliger Varronianas. Idem p. 149. ad Laërtium: *Platonis in Cratylo ſunt fere omnia Pſeudetyma, pace tanti viri liceat dixiſſe: ſed de his alibi.* Seorſim excuſus Philoſophi Cratylus græcè & latinè 1527. Argentorat. 1541. 4. Gallicæ ſuæ translationis meminit *Antonius Verderius* Bibl. Gallicæ p. 81.

Procli Commentarius ſive ſcholia MSS. exſtant in variis Bibliothecis, ut alibi dixi.

VI. ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ ἢ περὶ ἐπιστήμης, πειραστικός. De ſcientia, ſive adverſus falſo jactatam Sophiſtarum ſcientiæ comparandæ rationem: & veræ Philoſophiæ ſtudium propter ipſorum vanitatem, avaritiam, imperitiamque ac fraudes non eſſe negligendum. Inter alia in hoc dialogo perſtringuntur obſcura ſcripta Heracliti & Philoſophi Heracliteì, ut in Phædone ſcripta Anaxagoræ.

Procli commentarius in Theætetum intercidit, nec minus *Luperci Berytii* liber περὶ τοῦ παρὰ Πλάτωνι ἀλεκτρυόνος. Ad verba in Theæteto p. 77. edit. Baſil. φαινόμεθά μοι ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην πρὶν νενικηκέναι, ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ᾄδειν.

Locum ex Theæteto, quo Socrates confert Philoſophum cum viro civilibus adſtricto negotiis *Florus* gallicè tranſtulit *Claudius* (*Fleury*) ad calcem libri de delectu ac methodo ſtudiorum.

VII. ΣΟΦΙΣΤΗΣ ἢ περὶ τοῦ ὄντος, λογικός. *De Sophiſta*, quod ita differat ejus doctrina à vera ſapientia, quemadmodum res falſa à vero ente. Conferenda elegans Themiſtii Oratio IV. (in Harduini edit. XXIII.) qua Platonica κριτήρια Sophiſtæ ſibi non convenire diſputat.

Porphyrii commentarii * Boethio laudati interciderunt. Latina *Petreji Tiaræ* versio prodit Lovanii 1552. 8.

VIII. Πολιτικὸς ἢ περὶ βασιλείας, λογικός. *De prudentia politica, ac de regno,* ejusque origine, fine, & quod Rex debat esse Pater ac Pastor populorum.

TETRALOGIA III.

IX. ΠΑΡΜΕΝΙ'ΔΗΣ ἢ περὶ ἰδεῶν, λογικός. Subtilis dissertatio *de ideis* & essentia rerum intelligibili. Fingit Parmenidem cum Socrate confabulantem, licet hoc temporum rationi adversari notavit Athenæus lib. XI. p. 505. & Macrobius lib. 1. c. 1. Saturnal.

* Exstat *Procli* Commentarius MS. Asclepiodoto inscriptus, & *Damascii*, teste Gesnero in Bibl. & Labbeo Bibl. nova MSS. *Marini* periit, & *Firmi* Castricii quoque ac *Galeni*, ut è Damascio in vita Isiodori apud Photium p. 571. edit. Hœschelii colligo. Sane Galenus scripserat libros tres περὶ τοὺς ἑτέρως ἢ Πλάτων περὶ ἰδεῶν δέξαντας, ut ipse testatur de libris propriis T. 4. p. 368. Cæterum fallitur Menagius ad Laert. III. 58. affirmans Marinum putasse hunc dialogum inscribendum περὶ θεῶν non περὶ εἰδῶν. Potius sensus est Marinum adversus Procli sententiam contendisse, quod Platonis Parmenides non sit interpretandus περὶ θεῶν sed περὶ εἰδῶν. Ita Suidas & Photius. *Scipionis Agnelli* disceptationes de ideis, in tres libros distributæ, viderunt lucem Venetiis 1615. 4. Consule etiam, si placet, quæ de ideis ex Platonis mente disputat Seneca Epist. 58. & 65.

X. ΦΙ'ΛΗΒΟΣ ἢ περὶ ἡδονῆς, ἠθικός. *De Voluptate*, quod nec in illa bonum hominis consistat, nec in Φρονήσει, sed in utriusque communicatione cum summo bono Deo.

Galeni liber περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων, tum *Eubuli* & *Procli* commentarius intercidit, nec minus *Marini* ab auctore ipso flammis traditus. Exstat *Olympiodori* commentarius MS.

XI. ΣΥΜΠΟ'ΣΙΟΝ, ἢ περὶ ἔρωτος, ἠθικός. *Convivium* sive *de Amore*. Ità vulgo hic dialogus inscribitur, tum in editionibus, tum apud Laertium, licet verum titulum Platonici Symposii esse περὶ ἀγαθοῦ *de bono* contendit Lambecius lib. VII. de Bibl. Vindob. p. 2. Sane de Amore tota est disputatio, quod per se nec bonus sit nec malus; optimus autem in bona ac divina unice feratur. Athenæus lib. 1. Dipnosophist. observavit numerum convivarum duodetriginta. Plures Anachronismos

* Vide Holstenium in Porphyrii Vita p. 54. cap. VI.

mos in convivio Platonis notavit Aristides Oratione II. Platonica T. 3. p. 475. 476. & Athenæus V. p. 187. 192. 216. seq. Confer Causabonum ad Athen. V. 18. Aristophanem in eo Comice suggillatum, atque adeo sui in Comœdia profectus specimē editum à Platone, tradit Olympiodorus in vita ipsius p. 585. Diophanis defensio pro Alcibiade in Platonis Symposio memoratur à Porphyrio in Plotini vita c. 15. Cæterum apud antiquos vulgati moris fuisse in conviviis eruditas ventilare quæstiones, antequam psaltriarum, citharistriarum & saltatricum usus in illis obtineret, notatum post alios Apostolio VIII. 3. proverb. Latine vertit Symposium Platonis *Janus Cornarius* Basil. 1548. 8. Gallicè, additis etiam commentariis *Lud. Regius* Paris. 1569. 4. *Johannis Pici* Mirandulani in Platonis Covivium, sive potius in Hieronymi Beniveni carmen ad Platonis mentem compositum, libri III. Hetrusca lingua scripti leguntur inter Pici opera.

XII. ΦΑΙΔΡΟΣ, ἢ περὶ τοῦ καλοῦ, Ἠθικός. *De pulchro falso ac vero*, ejusque amore, contra Lysiam. Vide Laertium III. 25. qui sect. 38. ex Aristoxeno refert, hunc primum fuisse ex iis, quos Plato scripsit, habere enim quæstionem in illo propositam nonnihil μειρακιῶδες, sive juvenile. Eodem in loco Dicæarchus dicitur scribendi characterem in præsenti dialogo ὡς φορτικὸν sive vehementionem reprehendisse, siquidem, ut Olympiodorus auctor est, totus spirat dithyrambum. Ita enim in Platonis vita: ὅτι τοὺς Διθυράμβους ὁ Πλάτων ἤσκητο, δῆλον ἐκ τοῦ Φαίδρου τοῦ διαλόγου πάνυ πνέοντος τοῦ διθυραμβώδους χαρακτῆρος, ἅτε τοῦ Πλάτωνος τοῦτον πρῶτον γράψαντος διάλογον, ὡς λέγεται. Nonnullas etiam descriptiones ut alienas & supervacuas taxat Plutarchus in Erotico. Utrum Dicæarhus librum scripserit Φαίδρου περιττὰ, in quo superflua & φορτικὰ Phædri notaverit Platonici, ut conjiciebat Simeo Bosius ad Ciceronis XIII. 39. ad Atticum, & Menagius p. 152. ad Laertium, valde incertum esse arbitror, & Reinesius III. 3. Var. Lect. putavit à Tullio potius respici Phædri Epicurei librum περὶ Θεῶν, qui Phædrus memoratur apud eundem Cic. 1. de legib. & 1. de fin. Porro Athenæo judice lib. XI. p. 505. Phædrus Socratis ætate vivus esse non potuit, ne dum ab illo amari; Sed ejusmodi anachronismos jam plures in Platone observatos annotavi. Alii quædam in Phædro minus caste ac pudice dicta carpere non dubitarunt, è quibus illustris Nicolsonus in collatione cum Deista Anglice edita part. 2. p. 44. *A man finds there* (in the Phædrus of Platon) *so much of the ἐρῶν and the ἐρώμενος, with such odd allusions tho that execrable vice, that one had need of a very vertuous thougths and a very charita-*

ble mind to allegorize all the ſtrange metaphors of that diſcourſe into à chaſt meaning. Phædri amores Platoni objectos notat etiam Laertius III. 29. & 31.

Procli commentarius in Phædrum, cujus meminit V. in Timæum p. 329. intercidit.

Hermiæ ſive Hermeæ Ammonii commentariorum libri III. MSti exſtant in variis Bibliothecis. Locum ex illis profert Allatius c. 8. vitæ Homeri, & alibi. Rhetorica præcepta & de Rhetoribus antiquis judicium ex Phædro Platonis excerpſit & latine retulit *Beſſarion* lib. 1. in calumniatorem Platonis c. 4. Platonicam de amore honeſto doctrinam illuſtrat præter alios *Leo Hebræus* tribus dialogis, qui ex Italico in alias quoque linguas translati leguntur, ut latinam, tum Gallicam à Dionyſio Sylveſtro Lugd. 1551. 8. &c.

TETRALOGIA IV.

XIII. ἈΛΚΙΒΙΆΔΗΣ α΄ ſive Ἀλκιβιάδης ὁ μείζων, ἢ περὶ φύσεως ἀνθρώπου, *de natura hominis*, Μαιευτικός. Reſpicit Meletius, cum in libro ejusdem argumenti Socratis librum περὶ φύσεως ἀνθρώπου memorat. Σωκράτης δὲ ἐτυμολογίας μᾶλλον μορίων καὶ ὀνομάτων ἐν τῷ περὶ φύσεως συντάγματι αὐτοῦ ὡς γραμματικὸς, ἢ φιλόσοφος συνετάξατο. In hoc dialogo contendit Plato animum hominis eſſe hominem, corpus inſtrumentum animi. Confer. Simplicium præf. ad Enchiridion Epicteti p. 5.

Ex *Procli* commentario, qui deſinit in verbis Platonis p. 219. ſeq. edit. Baſil. οὐδὲν ἄρα τῶν καλῶν, καθ᾽ ὅσον καλὸν, κακὸν, οὐδὲ τῶν αἰσχρῶν καθ᾽ ὅσον αἰσχρὸν, ἀγαθόν, & græce adhuc ineditus occurrit in variis Bibliothecis, fragmenta latine vulgavit Marſilius Ficinus.

Olympiodori commentarius MS. allegatur non uno loco à Rigaltio ad Onoſandrum & à Sam. Petito IV. 2. Miſc. ubi ex eo profert locum, quo Alcibiadem primum omnibus reliquis Platonis ſcriptis præmittendum contendit. Uterque, Proclus & Olympiodorus, è legato Holſteniano exſtat manu exaratus in Bibliotheca hujus urbis Johannea. Uterque *Jamblichi* etiam commentarium laudat, Olympiodorus præterea *Damaſcii & Harpocrationis*. *At Joh. Baptiſtæ Camotii* ineditum commentarium habuit Naudæus, teſte Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 233. Gallice Alcibiadem priorem vertit *Tan. Faber* & notis illuſtravit A. 1666. & *Andreas Dacerius* A. 1699. 12. Pariſ.

XIV.

XIV. ἈΛΚΙΒΙΆΔΗΣ β΄, ἢ περὶ προσευχῆς, μαιευτικός. *De voto sive precibus ad Deum*, quod plerique nesciant quid orent, atque imprecentur sibi mala imprudentes, unde vehementer probat versus Poetæ, qui exstant & in Anthologia lib. I. c. 31.

Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλὰ καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνεύκτοις
Ἄμμι δίδε, τὰ δὲ δεινὰ καὶ εὐχομένοις ἀπάλεξον.
Da bona, sive rogere Deus, seu nulla rogere:
At mala, quantumvis poscentibus, usque negato.

Non minus laudat Lacedæmoniorum formulam, *τὰ καλὰ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τοὺς θεοὺς διδόναι αὐτοῖς*, *ut honesta sibi ac bona largirentur Dii.* Neque vero Deum in precibus respicere pompam & munera, sed animum justum purumque sceleris.

A nonnullis *Xenophonti* esse tributum hunc dialogum, ex Athenæi XI. p. 506. testatur Muretus Orat. 6. *Antistheni* quoque suppositus dialogus quidam Alcibiades fuit à *Pasiphonte* Eretrico, ut est apud Laertium II. 61. ubi & inter *Aeschinis* dialogos Alcibiades recensetur, ex quo locum affert Aristides Orat. I. Platonica p. 35. Inter *Euclidis* quoque Megarici dialogos *Alcibiades* fuit, ut testatur Laertius II. 108. Cæterum utrumque Alcibiadem sine controversia Platoni tribuit Laertius III. 51. & 59. è Thrasyllo. Gallice & hunc vertit *Andr. Dacerius.*

XV. ἽΠΠΑΡΧΟΣ ἢ φιλοκερδὴς *de lucri cupiditate*, ἠθικός. Male editiones quædam περὶ φιλοκερδοῦς. Ex hoc dialogo cum nonnulla attulisset Aelianus VIII. 2. Var. Hist. subjungit: λέγει δὲ Πλάτων ταῦτα, εἰ δὴ ὁ Ἵππαρχος Πλάτωνός ἐστι τῷ ὄντι. Ita legendum recte monuit Gesnerus & ad Phædrum p. 10. Tan. Faber, assentientibus Schefero, Kuhnio, & Perizonio, licet editi & manu exarati codices miro consensu addunt, sed inepte profecto vocabulum μαθητής. Docet in hoc dialogo Socrates Lucripetam quemlibet lucro velut bono alicui inhiare, sed illud demum laudandum esse lucri studium, quod non falsam lucri speciem captet & appetat, sed ejusmodi lucrum prosequatur, quod verè sit utile ad finem & summum boni consequendum. Hipparchus juvenis Atheniensis, qui cum Socrate colloquens hic inducitur, diversus est ab Hipparcho Pisistrati F. de cujus studiis literarum & cæde per Harmodium & Aristogitonem, Ol. LXVI. 4. perpetrata adsperguntur hic quædam alibi non obvia. *Gallice* Hipparchum Platonis & Axiochum vertit *Steph. Doletus* Lugd. 1544. 12.

XVI. ἈΝΤΕΡΑΣΤΑΊ (Ita Laërt. III. 4. pro quo in vulgatis ἐρασταὶ & in ipso dialogo) ἢ περὶ φιλοσοφίας, ἠθικός. *De Philosophia*, quod non

non sit proletaria cognitio variarum artium, adversus nescio quem, qui in hanc sententiam acceperat illud Solonis:

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

Commendat Socrates inter alia inscriptionem Delphicam, quæ præcipiebat *σωφροσύνην ἀσκεῖν καὶ δικαιοσύνην.*

Gallice vertit *Andreas Dacerius.*

TETRALOGIA V.

XVII. ΘΕΑΓΗΣ, *ἢ περὶ σοφίας, μαιευτικός. de Sapientia*, cujus studiosus Theages Demodici F. Socrati in disciplinam dari se cupit, & à Socrate convincitur, quid Sapientia sit, ignorare, neque sapientiam doceri à se, nisi dæmonio suffragante, posse.

Gallice vertit *Andreas Dacerius.*

XVIII. ΧΑΡΜΙΔΗΣ *ἢ περὶ σωφροσύνης, πειραστικός.* Peramœnus, qui post pugnam ad Potidæam habitus fingitur cum Charmide adolescente & Critia, *de temperantiæ natura & definitione.*

Latine vertit præter Ficinum, Cornarium, Serranum, *Angelus Politianus.*

XIX. ΛΑΧΗΣ, *ἢ περὶ ἀνδρίας, de Fortitudine, μαιευτικός.* Disputat amorum disciplinam juvenibus honestis esse parum dignam, deinde disquirit de fortitudine, quid sit, vel potius, quid non sit.

Gallice vertit *Andreas Dacerius.*

XX. ΛΥΣΙΣ, *ἢ περὶ φιλίας. De Amicitia, μαιευτικός.* Hunc dialogum cum recitari audisset Socrates, adeoque illo adhuc superstite (ante Ol. XCV. 1.) editum, exclamasse fertur, proh Dii immortales, quam multa de me mentitur adolescens. Laert. III. 35. Hinc Julius Cæsar Scaliger p. 13. Poem.

Vix unum verbum multis ex millibus ajunt
Quæ posuit (Plato) de Socraticis exisse favissis.

Cæterum in hoc dialogo docet Plato, Deum ipsum esse veræ amicitiæ conciliatorem, neque illam reperiri nisi inter bonos, in quibus solis intercedit similitudo. Gallice Lysidem Platonis cum Ciceronis Lælio & Luciani Toxari edidit *Blasius de Vigenere* Paris. 1579. 4. Ante Vigenerium verterat Gallice *Bonaventura des Periers*, (*Pererius*) inter cujus opuscula legitur Lugd. 1544. 8.

TETRALOGIA VI.

XXI. ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ *ἢ ἐριστικός, contentiosus, ἀνατρεπτικός.* In hoc

hoc dialogo Socrates Euthydemum & fratrem hujus, ætate provectiorē, Dionysodorum, patria Chios, domicilio Thurios, pollicitos docere virtutem, tantummodo Sophisticis interrogatiunculis auditores suos ludere ac suspendere notat. Docet idem bonum esse non divitias, libertatem, eruditionem, honores, potentiam, quin imo ne immortalitatem quidem, sed sapientiam recte his utendi. Hanc esse τέχνην βασιλικήν.

XXII. ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ, ἢ Σοφισταί, ἐνδεικτικός. Laudatur Gellio V. 3. In hoc dialogo Paralus & Xanthippus, quibus Pericles pater fuit, cum Protagora disserunt, secundo adventu Athenis morante Olymp. XC. 1. quos multo ante infamis illa pestilentia Athenis absumpserat, ut notatum Macrobio lib. 1. Saturnal. c. 1. & Athenæo lib. XI. p. 505. ubi refert Protagoram lecto hoc dialogo, dixisse, Platonem optime novisse ἰαμβίζειν h. e. criminari. Aliis objectionibus Athenæi lib. V. p. 218. quas probat Casaubonus V. 18. p. 386. respondere conatur *Andreas Dacerius*, qui Protagoram gallice transtulit. Inducitur autem Protagoras Abderites Sophista celebris, promittens Hippocratem Appollodori F. qui ei se in disciplinam dare volebat, artem civilem docturum; sed Socrates negat posse doceri virtutem, Θεόσδοτον boni ac veræ voluptatis scientiam, cujus unius defectu peccant, quiqui peccant. Eleganter quoq; explicatur dictum Simonidis, ἄνδρ' ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπόν, minusque probabile dictum Pittaci, χαλεπὸν, ἐσθλὸν ἔμμεναι.

Latina *Ciceronis* versio, cujus sæpe meminit Priscianus & Hieronymus, periit. Inter Critonis quoque dialogos Protagoras fuit, teste Laertio, II. 121.

XXIII. ΓΟΡΓΙΑΣ ἢ περὶ ῥητορικῆς, *de Rhetorica*, ἀνατρεπτικός. In hoc dialogo Socrates cum Gorgia & Polo Rhetore disputans, postquam contendisset Rhetoricam nihil aliud esse quam artem persuadendi in foro, cæterisque cœtibus, non docendo accurate rei naturam, sed fidem qualemcunque faciendo oratione, δημιουργὸν πειστικῆς (ita pro πιστευτικῆς legit Sextus 2 contra Mathemat. p. 64.) ἀλλ' οὐ διδασκαλικῆς, contendit eam parum esse utilem artem aut præclaram, sed malam potius κολακείαν corruptricem Πολιτικῆς, nisi ad justum & bonum referatur: usum videlicet quendam & peritiam venustatis in dicendo ad voluptatem audientium, & ornandas oratione caussas injustas, itaque pari passu ambulare cum Sophistica, ὀψοποιητικῇ & fucatoria sive κομμωτικῇ, quæ & ipsæ voluptatem sectentur solam, corrumpantque νομοθετικὴν & Medicam artem ac Gymnasticen. Contrà adversus Calliclem probat nihil utilius esse studio Philosophiæ ac virtutis, & hanc veram artem civilem

Suid. *Clearchi* Solensis Peripatetici περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μαθηματικῶς εἰρημένων. Athen. lib. 9. *Dionysii Halicarnassensis* Musici, qui sub Adriano Imp. vixit, libri quinque περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μουσικῶς εἰρημένων Suid.

Ex Græcis ætatem tulit *Procli* Commentarius, in quædam Politicæ Platonicæ loca. Nescio an etiam alii, quoniam in libris de Rep. interpretandis *Theon* uterque, *Plotinus*, *Proclus*, *Jamblichus*, *Marsilius Ficinus* hircum mulgere videntur Bodino in colloquio Heptaplomere MS. lib. 3.

Ex *Arabibus*, *Averroës* Paraphrasin Reip. Platonis composuit, quæ edita est latine, Jacobo Mantino Medico interprete, Venet 1552. 4. & inter Averrois Opera.

E recentioribus nominare juvat commentarium *Sebast. Foxii* Morzilli Hispalensis, Basil. 1556. fol. *Antonii Montecatini* Partitiones & Paraphrasin, Ferrar. 1594. fol. *M. Antonii Mureti* notas in librum 1. & 2. Ingolstad. 1602. 8. *Ioh. Scleidani* summam doctrinæ Platonis de Rep. & de legibus, Argentorat. 1548. 8. *Ioh. Sozomenus* libros X. de Rep. è græco in latinum & è Dialogis in perpetuum sermonem redactum edidit Venet. 1626. 4. Politica Platonis & Aristotelis *Gallicè* interprete *Lud. Regio* Paris. 1600. fol. Platonem de Rep. *Hebraicè* exstare MS. in Bibl. Vaticana legas in Julii Bartoloccii Bibliotheca magna Rabbinica T. 4. p. 353.

XXXI. ΤΙΜΑΙΟΣ ἢ περὶ φύσεως, φυσικός. *De natura* dialogus, qui *arx quadam & vertex Philosophia* est, si Claudianum Mamertum audimus lib. 2. de statu animæ c. 7. Proclus Theol. Platon. lib. 1. c. 7. Τὴν περὶ φύσεως ἐπιστήμην σύμπασαν ὁ Τίμαιος περιέχειν ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται τῶν καὶ σμικρὰ συνορᾶν δυναμένων. Apulejus in Apologia: *Plato Philosophus in illo praclarissimo Timao, cælesti quadam facundia universi mundum molitus.* Fingit vero Socratem disputantem de rebus naturalibus & universi constitutione cum *Timæo* Locro Pythagoreo, *quos constat eodem saculo non fuisse*, ut ait Macrobius lib. 1. Saturnal. c. 1. Sed fallitur Macrobius, si verum est quod Cicero V. de finibus & 1. Tusc. Hieron. in Apologia contra Rufin. non longè ab extremo, aliique testantur Timæum hunc à Platone in Italia fuisse auditum. De hoc Timæo, quem è Pythagoræ magisterio Astronomiæ disciplinæ perfectè peritum vocat Chalcidius p. 75. pauca quædam dixi lib. 2. c. XIII. quibus in præsenti addere juvat, quod libellus illius Dorice scriptus περὶ ψυχᾶς κόσμω καὶ φύσιος adhuc exstat servatus à Proclo & commentariis suis in

Platonis Timæum præmissus, hinc cum Platone sæpius editus Græcè & latine *de anima Mundi & Natura.* Transtulit post versionem (an *Ficini?*) vulgatam primum Venetiis A. 1498. fol. *Ludovicus Nogarola*, cum cujus interpretatione & commentariis prodiit Venetiis 1555. 8. Recusus est eodem anno græce & latine Parisiis eadem forma octava, & à *Thoma Galeo* cum eadem Nogarolæ versione & *Iob. Serrani* argumento ac notulis editus iterum inter Opuscula Mythologica, Physica & Ethica, Cantabrigiæ 1671. 8. & Amst. 1688. 8. In præfatione edit. Cantabrigiens. hæc inter alia doctissimus Galeus: *Timæus major, occasione hujus scriptus à Platone, potes dubitare, illustrioremne an obscuriorem reddiderit. Certe dum dialogum suum κτηνίζων καὶ βοστρυχίζων huic Locro lucem dare studuit Plato, in nonnullis locis simplicem & rectum scriptorem anili superstitione corrupit. Erat animus quædam huc, quod facile fieri poterat, ex Iamblicho περὶ κοινῆς Μαθηματικῆς, Proclo, Syriano & Damascio (qui quidem & ipsi in majorem Timæum commentati sunt, aliosque ejusdem commentatores, Crantorem, Longinum, Numenium, Origenem, Porphyrium, Severum, Taurum, sæpe multis verbis citant) sed in aliud tempus rejeci.* Denique Anglice versum Timæi Locri opusculum est à *Thoma Stanlejo*, in cujus Historia Philosophica jam sæpius lucem vidit. Ex hoc porrò Timæi libello Platonem concinnasse dialogum præsentem, jam pridem notavit Timon Sillographus apud Gellium III. 18. & Jamblichum ad Nicomachi Arithmetica p. 148. Proclus p. 3. ὁμολογεῖται παρὰ πάντων, ὅτι τὸ Πυθαγορικοῦ Τιμαίου τὸ βιβλίον ὁ Πλάτων λαβὼν ὃ περὶ τοῦ παντὸς αὐτῷ σύγκειται, τὸν τῶν Πυθαγορείων τρόπον Τιμαιογραφεῖν ἐπεχείρησεν. Synesius de dono Astrolabii p. 307. Ἰταλία μὲν γὰρ πάλαι τοὺς αὐτοὺς ἔχουσι Πυθαγόρου τι ἀκουστὰς καὶ τῶν πόλεων ἁρμοστὰς Ἑλλὰς ἡ μεγάλη προσηγορεύετο. Καὶ μάλα ἐν δίκῃ, παρ᾽ οἷς Χαρώνδας μὲν ἐνομοθέτει καὶ Ζάλευκος, ἐστρατήγουν δὲ Ἀρχύται καὶ Φιλόλαοι, ὁ δ᾽ Ἀστρονομικώτατος Τίμαιος ἐπολιτάρχει τε καὶ ἐπρέσβευε καὶ τἄλλα ἐπολιτεύετο. Παρ᾽ οὗ καὶ Πλάτων ἡμῖν περὶ κόσμου φύσεως διαλέγεται. Allegatur Timæus à Plinio II. 8. Hist. nat. (& in indice libri V. & lib. XVI. 22. Timæus Mathematicus, nescio, an diversus, plures enim fuere Timæi & præter Jonsio p. 32. & 125. notatos. Timæus Crotoniata & Timæus Parius Pythagorici Jamblicho memorati in vita Pythagoræ cap. ult.) à Clemente Alex. V. Strom. p. 604, Theodorito lib. II. Therapevt. p. 36. &c. Suidas non satis accuratus scriptor Timæo Locro præter libellum hunc περὶ φύσεως tribuit Μαθηματικὰ & librum de Vita Pythagoræ. Sed de vita Pythagoræ merito ambigunt viri docti. Vide Jonsium p. 32. Porrò librum περὶ φύσεως respicit Syrianus, in XIV. Metaphys. ubi docet Peripa-

Lacedæmone cum incredibili applausu dixisse de præceptis Nestoris, quæ dedit Neoptolemo, desideranti nosse pulcherrima vitæ instituta, quibus juvenis gloriam consequi possit. Hinc Socrates petit occasionem ex Hippia audiendi, quidnam sit quo aliquid est pulcrum, ac variis quæ afferuntur Sophistæ descriptionibus, ostendit rem acu, quod dicitur, neutiquam tangi, pulcrumque differre à decoro, ab utili, à bono, & ab eo, quod delectat, & à voluptate conjuncta cum utilitate.

XXVI. ἹΠΠΊΑΣ ὁ ἐλάττων, ἢ περὶ τοῦ ψεύδους, *de Mendaci*, ἀνατρεπτικός. In hoc dialogo eundem Hippiam exagitat Socrates, & ostendit ex ejus doctrina sequi, quod inter mendacem & studiosum veri nullum sit discrimen, & minus peccet, qui mala facit de industria, quam qui invitus.

XXVII. ἼΩΝ, ἢ περὶ Ἰλιάδος, πειραστικός. Respicitur à Suida in Διθυραμβοδιδάσκαλοι, ubi ait exstare Socratis λόγον εἰς τὸν Ἴωνα. Idem ne sit Jon Ephesius, (cujus nomine dialogum inscripsit Plato) cum Jone Chio de quo libro II. in Tragicis à me dictum, vide disputantem Jonsium lib. 2. de scriptoribus hist. Philos. c. 13.

Quod in hoc dialogo & Poetis & aliis viris non paucis, per populi præcipue suffragia ad honores evectis, detrahat, tanquam δυσμενὴς & invidus perstringitur Plato apud Athenæum lib. XI. p. 506.

Inter Aeschinis quoque dialogos *Jon* fuit. Cæterum Laertius IV. 31. ubi de Arcesila scribit: Ἴωνα δὲ καὶ ἐχαρακτήριστο νέος ὤν, non respexit hunc dialogum Platonis, sed scripta Jonis Chii Tragici.

XXVIII. ΜΕΝΈΞΕΝΟΣ, ἢ ἐπιτάφιος, ἠθικός. Exhibet Orationem in defunctos pro patria in variis præliis Athenienses, tanquam scriptam ab *Aspasia* * Milesia, dictam à *Pericle*, quem perinde ut Socratem illa Rhetoricam docuit. De hac Oratione Cicero in Oratore c. 44. qui sic probatam testatur, ut quotannis Athenis in panegyri recitaretur: & Synesius Dione p. 37. ubi confert Periclis orationem ἐπιτάφιον ejusdem argumenti, quæ occurrit apud Thucydidem. lib. 2. Vide & Dionysium Halic. de Demosthenis vi in dicendo T. 2. p. 178.

TETRALOGIA VIII.

XXIX. ΚΛΕΙΤΟΦΏΝ, ἢ προτρεπτικός, ἠθικός. Inter dubios dialogos exstat in editionibus quibusdam Platonis, ut Serraniana; sed agnoscitur à Thrasyllo apud Laertium III. 60. & à Laertio III. 50. testa-

C 2

* De Aspasia dixi lib. 2. c. 13. ad §. 31. De Pericle lib. 2. c. 26. ad §. 2.

ripateticam Philosphiam Ocelli & Timæi vestigiis insistere. Timæus Platonis plurimos nactus est interpretes, quia omnium dialogorum hujus Philosophi est obscurissimus. Cicero quidem 2. de fin. cum dixisset, obscuram orationem duobus modis sine reprehensione fieri, si aut de industria facias, ut Heraclitus: aut cum rerum obscuritas non verborum facit, ut non intelligatur oratio, *qualis*, inquit, *est in Timæo Platonis*. Confer Chalcidium initio commentarii & p. 420. Præcipue numerorum harmonicorum, qui in hoc dialogo tractantur, ratio plurimum caliginis habet, atque ab interpretibus Platonis intacta fere transmissa est notante Sexto Empirico lib. 1. contra Matth. p. 60. Inde in proverbium abiere Platonis * numeri. Idem Cicero VII. ad Attic. 13. *Aenigma Oppiorum ex Velia non plane intellexi, est enim numero Platonis obscurius.* Hieronymus lib. 2. comment. in Amosum: *Obscurissimus Platonis liber qui ne Ciceronis quidem aureo ore fit planior.* Idem præfat. ad lib XII. in Es. *Denique Timæum de mundi harmonia astrorumque cursu & numeris disputantem ipse, qui interpretatus est Tullius, se non intelligere confitetur.* Claudii *Galeni* libri IV. de iis, quæ in Timæo Medice dicta sunt, jam pridem interciderunt. Periere etiam commentaria in Timæum Platonis, scripta ab *Adrasto* Peripatetico (Porphyr. p. 270. in Harmonica Ptolemæi) *Aeliano* Platonico (id. p. 216.) *Albino*, *Aristocle*, *Asclepiodoto*, (Olympiodor. in 4. Meteorolog.) *Clearcho*, *Crantore*, *Damascio*, *Dercyllide*, *Jamblicho*, *Longino*, *Numenio*, *Origene*, (diverso ab Adamantio) *Plutarcho* Atheniensi, *Porphyrio*, *Posidonio* Stoico (Sext. p. 154. contra Mathemat.) *Ptolemæo* Platonico, *Severo*, *Syriano*, *Tauro* (Philopon. VI. 18. de mundi æternitate) & *Theodoro* Asinæo, quos propemodum omnes laudat & hinc inde expendit Proclus.

In Bibliothecis latet *Mich. Pselli εἰς τὴν Πλάτωνος ψηχογονίαν*. Vide Allatium de Psellis p. 87. & p. 91.

Ex editis græcis scriptoribus huc spectant *Plutarchi* liber *περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας* & p. 1138. seq. lib. de Musica & *Procli* commentarius in Timæum, in quinque libros distributus, sed vix tertiam partem Timæi persequens Platonici. Latinæ versionis à *Cicerone* factæ non nisi fragmentum ad nos pervenit, quod illustrare aggressus est *Georgius Valla* ad calcem commentarii in Ciceronem de fato Venet. 1492. fol. & cum græcis Platonis confert *Joach. Perionius* ad calcem versionis Nicomacheorum Aristotelis Paris. 1540. 4. & Basil. 1542. 8. atq; *H. Stephanus* in Lexico Ciceroniano. *Chalcidii* quoque versio integra non est, ac

* Vide quæ his illustrandis præter Chalcidium, & Proclum p. 193. seq. Macrobius II. 2. in somnium Scipionis.

ac ne dimidium quidem dialogum refert, neque commentarius ejusdem Chalcidii (de quo in Bibliotheca latina, quemque emendatiorem edere, si tempus ferat, animus est) ulterius procedit quam translatio.

E recentioribus Timæum illustrarunt præter ea, quæ illustrandis numeris Platonicis disputata sunt à *Joh. Keplero* in Opere de Harmonia mundi, *Seb. Foxius* Basil. 1554. fol. *Matthæus Fragillanus* Bellovacus Paris. 1560. 4. *Paulus Benius* Rom. 1594. 4. Gallicè vertit illustravitque egregie *Lud. Regius* Paris. 1551. 4. cum nonnullis Isocratis, Demosthenis & Xenophontis. Italice *Sebastianus Ericius* Venetus, cum notis, in quibus subinde etiam observat Marsilium Ficinum quædam non satis recte interpretari Venet. 8. Idem similiter illustravit Platonis Euthyphronem, Apologiam Socratis, Critonem ac Phædonem. Confer. Lambecium lib. VII. Commentar. de Bibl. Vindob. p. 37. Spectat & ad Timæi locum insignem illustrandum *Celsi Mancini* Ravennatis synaugia Platonica, sive tractatus de modo quo fit visio. Ferrar. 1591. 4.

XXXII. ΚΡΙΤΊΑΣ ἢ Ἀτλαντικὸς, ἠθικός. Appendix veluti Timæi, diligentius persequens narrationem *de Antlantide Insula*, cujus in Timæo facta fuerat mentio. Per hanc Atlantidem Olaus Rudbeckius T. I. Antlanticæ c. 7. Sueoniam intelligit, argumentis variis & nonnulla veri specie lectori blandientibus, auctorisque * commendantibus ingenium. At plerique alii Americam innui à Platone existimant, quam sententiam novissime propugnavit Vir Clariss. Janus Bircherodius in Schediasmate de Orbe novo non novo Altdorf 1683. Exstat & Georg. Casparis Kirchmaieri τοῦ μακαρίτου Exercitatio de Platonis Atlantide Witteb. 1685. qui putat à Platone respici tractus extremos Africæ versus Austrum atque Occidentem. Submersam jam pridem terræ motu Atlantidem suam Plato haut uno loco diserte testatur, itaque operam & oleum forte perdunt, qui eam quærunt in terris hodie exstantibus, nisi tota sit fabulosa narratio, ac de industria conficta vel ab Aegyptiis Sacerdotibus, quod visum Mallincroto p. 95. paralipom. de Hist. græcis: vel à Platone ipso vel Solone, quod tamen non credo, etsi bella, quæ ante novies mille annos ab Atlanticis gesta Plato scribit, fabulis sine controversia accensenda sunt. Non absolutum esse hunc dialogum, sed à Platone morte prævento imperfectum relictum, dolet Plutarchus in vita Solonis, quem vide p. 96. & 92. Similiter *Solon*, cum λόγον Ἀτλαντικὸν carmine Græcis explicare constituisset, sive quod aliud deinde maluit agere, sive præ senio & operis magnitudine deterritus, id facere omisit.

TE-

* Obiit Septuagenario major Upsalæ A. 1702.

TETRALOGIA IX.

XXXIII. ΜΙΝΩΣ ἢ περὶ νόμου, *de lege*, πολιτικός. In hoc dialogo, quem & ipsum volunt imperfectum ad nos pervenisse, præter disputationem de eo quid sit lex, continetur Apologia pro Minoë legislatore Cretensium, quem alii describunt tanquam τυραννικὸν, βίαιον καὶ δασμολόγον, τραγῳδοῦντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν Λαβύρινθον, καὶ τὰ Θησεῖ συμβάντα καὶ Δαιδάλῳ, ut notat Strabo lib. X. p. 476. qui addit, difficile dictu esse, utra sententia vera sit.

XXXIV. ΝΟΜΩΝ ἢ περὶ νομοθεσίας, βιβλία ιβ, πολιτικός. *De legibus opus* Socrati tribuit Salvianus lib. VII. de Dei providentia p. 254. *Videamus ergo, quas Socrates de pudicitia leges sanxerit. Uxorem, inquit, propriam nullus habeat, matrimonia enim cunctis debent esse communia - - De hac re & libros condidit, & memoriæ hæc pudenda mandavit.* Olympiodorus in Platonis vita observat Platonem à Solone genus ducere, hujusque æmulatione legum libros & de Republ. scripsisse. Arcadibus, Cyrenæis ac Thebanis quantumvis rogatus leges ferre noluit, quia surdas eorum aures reperit ad æquabilem honorem & partitionem bonorum admittendam, ut referunt Aelianus II. 42. Var. Laertius III. 23. & Plutarchus ad principem ineruditum. Athenæus vero Platonem reprehendit, quod leges scripserit non hominibus, quales sunt, sed quales ipse finxit imaginatione, lib. VI. p. 508.

Ludovicus Castelvetrius scriptor acutissimus in commentario ad Aristotelis poëticam Hetrusca lingua edito p. 110. reprehendit Platonem, quod has de legibus dissertationes uno vesperi factas dictasq; fingat, properanti lectori vix intra quatriduum absolvendas, & tamen easdem in tredecim libros * dividere non dubitaverit. Sed ad postremum hoc responderi potest, divisionem librorum non esse à Platone ipso, verum à *Philippo Opuntio*. Vide quæ infra num. XXXV.

Aliud in Platone reprehendit Seneca Epist. XCIV. *In hac re dissentio à Posidonio: non probo, quod Platonis legibus adjecta principia sunt. Legem enim brevem esse oportet, quo facilius ab imperitis teneatur, ut velut emissa divinitus vox sit. Jubeat, non disputet. Nihil mihi videtur frigidius, nihil ineptius, quam lex cum prologo.* Ad hoc quoque responderi potest, Philosophi simul partibus fungi voluisse Platonem.

Contra Platonis leges *Perseus* Stoicus scripserat libros septem, teste Laertio VII. 36. Passim quoque in leges Platonicas invehuntur veteres scriptores Christiani, eorumque exemplo *Georgius Trapezuntius* in

* Annumerato Epinomide.

in comparatione Aristotelis & Platonis Venet. 1523. 8. contra quem operæ pretium est videre, quæ pro legibus Platonis vel excusandis vel defendendis scripsit Cardinalis *Bessario* A. 1472. denatus, libro quarto operis, quod contra calumniatorem Platonis (ita Trapezuntium vocat) inscripsit, postea excudit Aldus Venet. 1516. fol. Idem Bessario singulari libro reprehendit crassiores quosdam errores ab eodem Trapezuntio admissos in latina versione librorum Platonis de legibus. Aldus editionis suæ præstantiam in titulo commendat his verbis: *passim verba græca ipsius Platonis recitantur & emendata & cum suis accentibus. Nam in libris Romæ olim impressis desunt. Deinde à Bessarione sæpe argumento præmisso in latinum vertuntur. Postremo Trapezuntii tralatio eorundem verborum Platonis subjungitur, quod est perquam utile iis, qui græcis literis instituuntur atque ex græcis bonis bona latina facere volunt.* Trapezuntio, qui admodum senex obiit Romæ A. 1486. etiam in Epitaphio exprobratum legitur quod Platoni paulo acerbius insultavit:

Hac urna Trapezuntii quiescunt
Georgii ossa, parum Diis amici,
Quod acri & nimium procace lingua
Platonem superis parem petivit.

Confer Allatium de Georgiis p. 378. Ut ad Platonem revertar, ejus legem de communione uxorum vide quomodo purget Bessarion lib. IV. cap. 3. cui adde, si lubet, Mosellanum ad Gellii XVIII. 2. Livium Galantem in comparatione Theologiæ Christianæ cum Platonica lib. I. p. 26. seq. Cotelerium ad Patres Apostolicos p. 581. &c.

Aristotelis τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, sive tribus (ut Laert. V. 22.) sive duobus libris opus constitit (ut Anonymus à Menagio editus in Aristotelis vita) interciderunt, perinde ut epitome legum à *Theophrasto* concinnata.

Separatim excusi Platonis de legibus libri græcè Lovanii. Græcè & latine librum decimum inter dialogos selectos edidit Vir clarissimus Joh. Nort, Cantabrigiæ 1673. 8. In illo agitur de Dei existentia, providentiaque & ἀδωροδοκία, existimavitque Plato eum instar proœmii legibus præmitti posse, σχεδὸν γὰρ τοῦτο ἡμῖν ὑπὲρ ἁπάντων κάλλιστον προοίμιον εἴη.

Georgii Gemisti in I. de legibus MS.

Antonii Montecatini Epitome librorum de legibus, legumque in ordinem redactarum. Ferrar. 1594. fol. *Joh. Sleidani* summa Doctrinæ Platonis de Rep. & legibus. Argentor. 1548. 8.

XXXV.

XXXV. ἘΠΙΝΟΜΊΣ ἢ νυκτερινὸς σύλλογος, (ἢ φιλόσοφος) πολιτικός. Theoni p. 9. de locis in Platone Mathematicis vocatur ἐπινόμιοι. Viciſſim Philo Judæus Deutoronomion Moſis (משנה תורה Devt. XVII. 18.) vocat ἐπινομίδα in libro, qui hæres rerum divinarum. Sed & Julius Cæſar Scaliger librum poſtremum Poetices ſuæ inſcripſit ἐπινομίδα, quaſi *acceſſorium munus*. Nam & ſtrenam ἐπινομίδα dixit Ulpianus apud Athenæum, & recte quidem, ut notavit Caſaubonus lib. III. c. 18. Cæterum mirum eſt, quod Suidas, & ſolus, ni fallor, tradit, quod paulo ante dixi, auditorem quendam Platonis, *Philoſophum* opus de legibus in duodecim libros diſtribuiſſe, & decimum tertium, (hanc nempe ἐπινομίδα) loco acceſſorii, de ſuo addidiſſe. Quia res inſolens videri poteſt, & plura hujus diſcipuli Platonici ſcripta eo in loco recenſentur, en tibi ipſa Suidæ verba: φιλόσοφος ὃς τοὺς τοῦ Πλάτωνος νόμους διεῖλεν εἰς βιβλία ιβ. Τὸ γὰρ ιγ αὐτὸς προσθεῖναι λέγεται. Καὶ ἦν Σωκράτους καὶ αὐτοῦ Πλάτωνος ἀκουστής, σχολάσας τοῖς μετεώροις. Ὧν δὲ κατὰ τὸν Φίλιππον Μακεδόνα, συνεγράψατο τάδε. Περὶ τῆς ἀποστάσεως ἡλίου καὶ σελήνης, περὶ Θεῶν β', περὶ χρόνου ά, περὶ μύθων ά, περὶ ἐλευθερίας ά, περὶ ὀργῆς ά, περὶ ἀνταποδόσεως ά. Περὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουντίων ά, Περὶ ἡδονῆς ά. Περὶ ἔρωτος ά, περὶ φίλων καὶ φιλίας ά. Περὶ τοῦ γράφειν. Περὶ τοῦ Πλάτωνος, περὶ ἐκλείψεως καὶ περὶ μεγέθους ἡλίου καὶ σελήνης καὶ γῆς ά. Περὶ ἀστραπῶν, περὶ πλανήτων. Ἀριθμητικά. Περὶ πολυγώνων ἀριθμῶν. Ὀπτικῶν β', ἐνοπτρικῶν β', Κυκλιακά, Μεσότητες, καὶ ἄλλα. Alitor Suidæ locum accepit Menagius ad Laertium p. 158. Sed nec emendatio viri præſtantiſſimi mihi probatur hoc loco, neque interpretatio, quam nec ipſe ſecutus Menagius. eſt p. 428. Miror viris doctis non animadverſum, quod Laertio idem Philoſophus III. 37. vocatur *Philippus*. Ait enim pleroſque arbitrari Philippum Opuntium leges Platonis ex cereis, in quibus auctor eas ſcripſerat, tabellis transſcripſiſſe, & tertium decimum librum addidiſſe. Ενιοί τέ φασιν ὅτι Φίλιππος ὁ Ὀπούντιος τοὺς νόμους Πλάτωνος μετέγραψεν ὄντας ἐν κηρῷ. Τούτου καὶ τὴν ἐπινομίδα φασὶν εἶναι. Ejuſdem Philippi inter Platonis diſcipulos mentio III. 47.

XXXVI. ἘΠΙΣΤΟΛΑΙ ιγ, ἠθικαί. *Epiſtola XIII.* de his aliisq; Platoni tributis dixi lib. II. c. X. ubi ſcriptores Epiſtolarum recenſebam. *Prima, ſecunda & tertia* ſcripta eſt ad Dionyſium, *quarta* ad Dionem Syracuſanum, *quinta* ad Perdiccam, *ſexta* ad Hermiam Eraſtum & Coriſcum Scepſios, *ſeptima* (liber pro Epiſtola) & *octava* ad Dionis amicos: *nona* ad Archytam Tarentinum. *Decima* ad Ariſtodorum, qui Laertio eſt Ariſtodemus; *undecima* ad Leodamantem, *duodecima* iterum ad Archytam, & *tertia decima* ad Dionyſium. Ordo apud Laertium à vulgato ſic differt:

Vulg :	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Laert :	4.	5.	6.	10.	11.	8.	7.	8.	2.	1.	9.	3	7.

Epistolis suis Plato solitus præfigere ευπράττειν, ut alii χαίρειν vel χαθεῖν vel ευδιάγειν, vel ὑγιαίνειν vel ευλογεῖν. Vide Mericum Casaubonum & Menagium ad Laertii III. 61. Paulum Colomesium in observationibus sacris ad Act. XXXIII. 26.

XXXVII. ΈΠΙΓΡΆΜΜΑΤΑ. *Epigrammata* quædam Platonis leguntur apud Laertium III. 29. seqq. Apuleium in Apologia, Gellium XIX. 11. Athenæum, & in Anthologia veterum Epigrammatum.

XXXVIII. ΔΙΑΘΗ̃ΚΑΙ. *Testamentum* apud Laertium III. 41.

IV. SCRIPTA DUBIA vel SUPPOSITA PLATONI.

Quibus Asteriscus præfixus est, illa non exstant amplius, sed interciderunt.

* XXXIX. ΜΊΔΩΝ ἢ Ἱπποστρόφος. Laert. III. 62. è Thrasyllo.

XL. ΈΡΥΞΊΑΣ ἢ Ἐρασίστρατος. *Laert.* III. 62. Sed & inter *Aeschinis* Socratici Dialogos à Suida refertur in Αἰσχίνης, apud quem duo diversi sunt dialogi ἐρυξίας & ἐρασίστρατος. In Platonis editionibus inscribitur : ἐρυξίας ἢ περὶ πλέτε. Ἐν ἄλλῳ, Ἐρασίστρατος. Sane uterq; in hoc dialogo cum Socrate colloqvuntur, Eryxias Stirieus & Erasistratus. Tota autem disputatio est *de veris & falsis divitiis.* Latinè vertit *Sebast. Corradus.*

XLI. ἈΛΚΥΏΝ *Leonti* Academico tribuitur à Nicia Nicaensi apud Athenæum lib. XI. p. & Favorino apud Laertium III. 62. atq; etiamnum exstat, non quidem inter Platonis opera sed Luciani T. 1. p 176. edit. Amstelod. Siquidem vera est conjectura elegantissimi Mureti Orat. IV. Dav. Hœschelii ad Catalogum MSS. Bibl. Augustanæ & Tan. Fabri p 10. ad svavissimum fabulonem Phædrum. Integer titulus ibi est : Ἀλκυὼν ἢ περὶ μεταμορφώσεως, & totus versatur in admirabilibus Dei operibus celebrandis, cujus potentiam homines ne cogitando quidem assequi valemus.

XLII. ἈΚΈΦΑΛΟΣ ἢ ΣΊΣΥΦΟΣ. Laertius III. 62. In Platonis editionibus inscribitur Σίσυφος ἢ περὶ τε̃ βελεύεσθαι. Suidæ & Laertio II. 60. inter Aeschinis Socratici dialogos referuntur οἱ καλέμενοι ἀκέ-

ἀχίφα?οι. Disputat hic dialogus, quid sit deliberare ac quærere, & quomodo hæc inter se differant. Latine vertit *Sebastianus Corradus*.

XLIII. ἈΞΙΌΧΟΣ ἢ *περὶ θανάτου*, *de morte non metuenda* propter vitæ præsentis miseriam, & felicem animarum immortalitatem. Aeschinis Socratici est, testibus Laertio, Harpocratione & Suida. *Marsilius Ficinus* latine vertit, ediditque sub titulo *Xenocratis* Platonici *de morte*. Sane inter Xenocratis scripta Laertius IV. 12. refert librum *περὶ Θανάτου*. Lucem adspexit sæpissime, & ad calcem librorum Ficini de veritate Religionis Christianæ A. 1507. Argentorati in 4. Latine transtulit etiam *Rudolphus Agricola*, cujus versio in quibusdam Platonis editionibus occurrit, ut in græco-latina Lugd. 1590. fol. & *Rayanus VVesdalus*, ex cujus versione una cum ipsius scholiis prodiit Colon. 1568. 4. Basil. 1577. 8. *Gallice* Axiochus & Hipparchus Platonis *Stephano Doleto* interprete, Lugd. 1544. 12. Laudat ex merito, sed Platoni perperam tribuit Theodorus Prodromus in Amaranto p. 441. seq. reprehensus eo nomine à Gilberto Gaulmino in notis p. 564. Prætereo recentiores ad Platonem auctorem referentes, ut Mich. Neandrum, virum optimum & doctissimum, in Anthologico græco-latino p. 400.

* XLIV. ΦΑΊΑΚΕΣ. Laertius III. 62. è Thrasyllo.

XLV. ΔΗΜΟΔΌΚΟΣ ἢ *περὶ τοῦ συμβουλεύεσθαι*, quinam ad consilium dandum idonei & fide digni sint habendi. Meminit Laertius III. 62. & Clemens Alex 1. Strom. p. 315. addens *εἰ δὴ τοῦ* Πλάτωνος *τὸ σύγγραμμα*. Latine vertit *Sebastianus Corradus*.

* XLVI. ΧΕΛΙΔΏΝ *ἑβδόμη*. Laertius ubi supra, in cujus editionibus tanquam duo diversa scripta referuntur *χελιδὼν* & *ἑβδόμη*. Sed ita, ut feci conjungenda esse svasit H. Stephanus, licet fateor tituli rationem neutiquam me capere.

* XLVI. ἘΠΙΜΕΝΊΔΗΣ, Laertius III. 62. & allegatur sub Platonis nomine ab Eusebio X. præparat. 4. p. 471. & XI. 16. p. 534. Sed posteriore loco legendum *Epinomide* pro *Epimenide*.

XLVIII. ὍΡΟΙ, *Definitiones*, à Laertio non memoratæ, Platoni tribuuntur ab Ammonio in *παίδευσις*, sane ex Platone collectæ sunt. Sub *Speusippi* nomine edidit latine à se translatas *Marsilius Ficinus*. Vertit etiam *Corradus* vir doctissimus. Equidem Speusippum *ὅρους* scripsisse testatur Laertius IV. 5.

XLIX. ΠΕΡῚ ἈΡΕΤΗ͂Σ, ἢ *διδακτόν*. Inter *Aeschinis* Socratici dialogos refertur à Suida. Contendit, ut sæpe alias Plato, Virtutem

neque disciplina neque natura comparari, sed *θεία μοίρα* inesse illis, qui eadem præditi sunt. Latine vertit *Sebastianus Corradus.*

L. ΠΕΡΙ' ΔΙΚΑ'ΙΟΥ. *de justo*, quid sit. Plures dialogos Platonem scripsisse, quibus conetur demonstrare, quid sit justitia; neque tamen quicquam potuisse proferre, quod sit perspicuum, aut quod lectoribus persuadeat, affirmat Isidorus Pelusiota lib. IV. Epist. 91.

Hunc quoque dialogum latine vertit *Corradus.*

LI. Platonis *de Vacca* supposititium, quod allegat Thomas Bradvvardinus de causa Dei contra Pelag. & quos vocant *Institutionum libros* Magi circumferunt, explosos à Joh. Pico Mirandulano lib. I. in Astrologos p. 284.

V. SCRIPTA PLATONIS DEPERDITA.

POEMATA. Laertius III. 4. seq. *εἰσὶ δ' οἳ καὶ παλαῖσαι φασὶν αὐτὸν Ἰσθμοῖ, καθὰ καὶ Δικαίαρχος ἐν πρώτῳ περὶ βίων, καὶ γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι, καὶ* ΠΟΙΗΜΑΤΑ *γράψαι, πρῶτον μὲν* ΔΙΘΥΡΑ'ΜΒΟΥΣ, *ἔπειτα καὶ* ΜΕ'ΛΗ *καὶ* ΤΡΑΓΩΙΔΙ'ΑΣ. His *poemata Heroica* addit Aelianus, II. 30. Var. eaque à Platone igni tradita memorat, quod Homericis multum inferiora videret. Adde P. Victorium XXXVI. 13. Var. lect. & Isaacum Vossium de viribus rhythmi p. 53. *τὰ πρῶτα ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησεν καὶ* ΗΡΩ'ΙΚΑ' *ἔγραφε μέτρα, εἶτα αὐτὰ κατέπρησεν ὑπεριδὼν αὐτῶν, ἐπεὶ τοῖς Ὁμήρου αὐτὰ ἀντικρίνων ἑώρα κατὰ πολὺ ἡττώμενα.* Non minus Tragœdias quoque suas & dithyrambos commisisse flammis, cum Socratis Philosophia captus esset, præter Laertium III. 5. & Aelianum loco laudato refert Olympiodorus in Platonis vita: *ἐποίησε δὲ καὶ τραγικὰ ποιήματα καὶ διθυραμβικὰ καὶ ἄλλα τινὰ, ἅπερ πάντα κατέκαυσε τῆς Σωκράτους παραθεὶς διατριβῆς, εἰπὼν τοιοῦτον ἔπος.* *

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.

Eustathius ad Iliad. Σ. p. 1202. *ὁ σοφὸς ἐκεῖνος, ἦν δὲ ὁ μέγας Πλάτων εἰς ποιητικὴν φασὶν ὁρμήσας, καὶ* ΗΡΩΪ'ΖΩΝ, *κατέπρησεν ἃ ἔγραψεν, ὡς Ὁμήρου ἡττώμενα κατὰ πολύ. Εἶτα ἐπιθέμενος τραγῳδίᾳ καὶ μέλλων ἀγωνιεῖσθαι, καὶ ἀκούσας Σωκράτους καὶ καθάπαξ αἱρεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρῆνος, ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίαν, ἐφ' ᾗ καὶ εὐδοκίμησε πάνυ.* Apulejus de dogmate Platonis: *Picturæ non aspernatus artem, tragœdiis & dithyrambis se utilem finxit. Jamque carminum confidentia elatus certatorem se profiteri cupiebat, nisi Socrates humilitatem cupidinis ex ejus mentibus expulisset,* &

* Simili parodia ex Iliad. Σ. 392. usus Metrocles apud Laert. IV. 95.

& vera laudis gloriam in ejus animam inserere curasset. Gellius XIX. 11. afferens distichon lepidissimum Platonis in Agathonem, addit hoc ipso eum adolescentem tragœdiis eodem tempore faciendis prælusisse.

Prætereo dubios dialogos deperditos, de quibus dixi num. 39. 44. 46. 47. 50. & truncos, de quibus num. 29. tum ἀγράφους συνουσίας Platonis, è quibus Aristotelem subinde profecisse notat Franciscus Patricius T. 3. discuss. peripatet. lib. 6. p. 345.

Dictum ejus, quo affirmavit, Deum ἀεὶ γεωμετρεῖν, in scriptis Platonis hodie non occurrit, exponitur à Plutarcho VIII. 2. Sympos.

Platonis scripta divulgasse & in Siciliam transportata vendidisse *Hermodorum*, ipsius auditorem, referunt Zenobius & Suidas in λόγοις Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται, atque Cicero XIII. 21. ad Atticum.

Vetustiores Platonis interpretes ad minimum LXV. reperire se ait Franciscus Patricius anre Ammonium Saccam, qui Alexandriæ vixit circa A. C. 200. Nec pauciores post illa tempora clari fuere. Horum plerosque commemoratos lector reperiet infra capite tertio. Pulchre autem observat Chalcidius p. 340. *Sententiis Platonis plene & diligenter elaboratis juniores Philosophos, ut non optimos hæredes, paternum censum in frustra dissipantes perfectam atque uberem sententiam* (non raro) *in mutilas opiniunculas incidisse*; Similiter Numenius apud Eusebium XV. præparat. cap. 5. p. 729. queritur Platonem à suis Penthei instar hinc indeque misere distrahi.

VI. A PLATONE LOQUENTES IN DIALOGIS GENUINIS INDUCUNTUR.

Adimantus
Agatho
Alcibiades
Anytus Menonis F.
Apollodorus
Aristodemus
Aristophanes
Atheniensis hospes (Plato ipse, ut nonnullis visum, dissentiente Laertio III. 52.)
Callias
Callicles
Cebes
Cephalus
Chærephon
Charmides
Clinias Cretensis
Clitophon Aristonymi F.
Cratylus
Critias
Crito

Cte.

Ctesippus
Demodicus
Diotima
Echecrates
Eleates hospes (Parmenides ut visum quibusdam, dissentiente Laertio III. 52.)
Eryximachus
Euclides
Eudicus
Euthydemus
Euthyphron
Glaucon
Gorgias
Hermocrates
Hermogenes
Hipparchus
Hippias
Hippocrates
Hippothales
Ion
Laches
Lysimachus
Lysis
Megillus Lacedæmonius
Melesias
Menexenus
Menon
Minos
Nicias
Pausanias
Phædo
Phædrus
Philebus
Polemarchus
Polus
Prodicus
Protagoras
Protarchus
Simmias
Socrates
Terpsion
Theages
Theætetus
Theodorus
Thrasymachus
Timæus

VII. EDITIONES PLATONIS.

GRÆCÆ.

Prima Aldina Venet. 1513. fol. cui præfixa Aldi ad Leonem X. supplicatio pro bonis literis promovendis. In hac, quantum ipse studium ad libros emendate excudendos posuerit, pluribus refert, atque inter alia de præsenti sua Platonis editione hæc scribit: *Etsi opere in magno fas est obrepere somnum (non enim unius diei hic labor est noster, sed multorum annorum, atque interim nec mora nec requies) sic tamen doleo, ut, si possem, mutarem singula errata numo aureo.* Eidem editioni præfixum est perquam elegans *Marci Musuri* carmen elegiacum in laudem Platonis, quod ita probatum est Leoni Pontifici, ut ab eo non aliam, ut creditur, ob causam

sam Archi-Episcopus Epidaurensis crearetur. Vide Dan. Heinsii præfat. ad peplum epigrammatum græcorum, & Vossium de Poetis græcis p. 84.

Altera, Basileensis, apud Joh. Walderum A. 1534. fol. quæ editio eo maxime nomine est commendabilis, quod *Procli* commentarios eximios in Timæum & Remp. Platonis græce adjunctos exhibet, & indice locuplete in Platonem est instructa, castigataque à Simone Grynæo & Joh. Oporino.

Tertia, itidem Basileensis, apud H. Petri. A. 1556. fol. quæ, exceptis Procli commentariis, Walderianam exprimit, sed ad MSS. Codices ab Arnoldo Arlenio emendatam ac suppletam. Huic quoque *Musuri* carmen præfixum est, cum latina *Zenobii Acciajoli* Metaphrasi.

LATINÆ.

I. Ex versione *Marsilii Ficini*, qui eam Laurentio Medicis inscripsit, Venet. 1491. fol. Dicitur Ficinus versionis suæ primum specimen ostendisse Marco Musuro, & ejus censuram rogasse. At hic inspecto Ficini labore, digitos atramento protinus immersit, eisque prima Ficinianæ versionis pagina obliterata, demonstravit, alia versione opus esse, hanc non nisi una litura posse emendari, ut refert Menagius T. 2. Antibailleti p. 157. Itaque Ficinus denuo rem majori studio adorsus, illam, quæ in omnium manibus versatur, composuit Platonis versionem, quæ post priorem, quam dixi, Venetam, & Florentinam Labbeo memoratam editionem, sæpius lucem vidit cum ejusdem Ficini argumentis Venet. 1517. fol. apud Phil. Pincium & Parisiis in ædibus Ascensianis A. 1518. fol. Basileæ apud Froben. ex recognitione Sim. Grynæi 1551. fol. tum Lugduni * A. 1557. fol. apud Antonium Vincentium, in qua editione accessere sex dubii Platonis dialogi è versione *Sebastiani Corradi*, quæ separatim viderat lucem Lugduni apud Gryphium 1543. 4. Ab eo tempore iterum prodiit Plato à Ficino versus Lugd. 1567. fol. & ex recensione Stephani Tremulæi 1592. 12. tribus voluminibus. In Ficinianis editionibus scripta Platonis exhibentur hoc ordine: Hipparchus, ἐρασταὶ, Theages, Meno, Alcibiades uterque, Minos, Euthyphro, Parmenides, Philebus, Hippias major, Lysis, Theætetus, Jo, Sophista, Politicus,

* Hanc editionem multis recenset Abbas Morlierius, Doctor Sorbonicus, in libro gallice A. 1703. edito, Essais de literature pour la connoissance des livres T. 1. p. 348. seq. & T. 2. p. 3. sq.

cus, Protagoras, Euthydemus, Hippias minor, Charmides, Laches, Clitopho, Cratylus, Gorgias, Convivium, Phædrus, Apologia Socratis, Crito, Phædo, Menexenus, De Republica libri X. Timæus, Critias, de legibus, Epinomis, Epistolæ XIII. dialogi nothi VI. Axiochus, de justo, de virtute an doceri possit, Demodocus, Sisyphus & Eryxias. His omnibus subjiciuntur ὅροι sive definitiones. De Ficini versione ita Joh. Baptista Crispus de ethnicis Philosphis caute legendis p. 307. *Jacobus Carpentarius in Platonis verbis exponendis negligenter uni Ficino fidem adhibet, qui potius, quid recte sentiendum, ex natura, quam ex Platonis fundamentis ubique ostendit. Unde sæpe numero ab ipso factum est, ut pueriliter admodum se ipsum primum, deinde cumplurimos in Platone interpretando deluserit, sive quod pudeat sui laboris in uno Ethnico interpretando, sive quod ita sentiat fortasse D. Thomam interpretatus, qui Aristotelis verba raro non ad Ecclesiam vel ad tolerabilem sensum trahit.* Ludovicus Regius, qui dialogos quosdam Platonis (Timæum, Symposium &c.) gallicè vertit & commentariis illustravit Parif. 1559. 4. in præfat. de Ficino loquens, *ce seroit temps perdu*, inquit, *de m' arrester à reprendre ce personnage en tous les endroits ou il a failly traduisant Platon, mais plutot luy convient rendre graces du labeur, qu' il a pris volontairement. - - Le bon Seigneur n' estoit gueres expert en grec ny en latin, & à failly infiniment traduissant cet auteur, memement en telles difficultez qui dependent de la connoissance de l' antiquité ou de nature. I' en ay conferay avec Mr. G. Pelissier Eveque de Montpellier & à Mrs. Turnebus & Goupil Professeurs du Roy, & m' a secouru chacun à son pouvoir.* Ficini lapsus annotavit etiam Hetruscus Timæi & aliorum quorundam dialogorum interpres Sebastianus Ericius. Petri autem Nannii * judicio, è Ficini quidem traductione utcunque sentimus quid Plato velit, *sed ita, ut si ipse Plato legeret, pro suis non agnosceret. Ubi enim in latinis Heroica illa vis & subtilitas grandiloqua, ubi illa beata nec tamen otiosa verborum luxuries?*

II. Ex versione *Jani Cornarii*, cum Ficini argumentis & commentariis Basil. 1561. fol.

III. *Pompeji Gargiliani* versio quorundam dialogorum Platonis (mihi nunquam visa) ut obscura perstringitur à Jano Nicio Erythræo, Pinacotheca I. c. 69.

GRÆCOLATINÆ.

I. Cum versione & argumentis *Marsilii Ficini* Lugd. 1588. 1590.

* Vide Gaddium T. 2. de scripteribus non Ecclesiasticis p. 144.

1590. apud Franciscum le Preux, & Francof. 1602. fol. apud Marnium & hæredes Aubrii. Exstant & græce ac latine cum Ficini versione excusi dialogi Platonis quinque selecti de rebus divinis, hic nempe: Socratis Apologia, Crito, Phædo, liber decimus de legibus & Alcibiades secundus curante *Johanne North* Viro Clariss. Cantabrigiæ 1673. 8. In hac editione singuli dialogi in capita sive sectiones divisi sunt, laudatissimo & utilissimo studio, quod utinam primis operum Platonicorum editoribus in mentem venisset.

II. Cum versione nova & argumentis notisque utilibus ac perspicuis *Joh. Serrani*, qui Reginæ Anglorum Elisabethæ tomum primum inscripsit, secundum Jacobo VI. Regi, tertium inclytæ Bernatum Reip. Paris. 1578. fol. tribus Voluminibus, perquã nitide, ex *H. Stephani officina* & cum ejusdem animadversionibus, qui collatis prioribus editionibus & Codd. MSS. operam dedit, ut græca quam emendatissima exhiberet. Distribuit Serranus scripta Platonis in Syzygias sex, quarum primam secundam & tertiam *primum Volumen* complectitur. In *prima Syzygia* quæ cum prima Thrasylli tetralogia convenit, occurrunt, qui ad Socraticæ doctrinæ defensionem spectant, Euthyphro, Apologia Socratis, Crito & Phædo. In *secunda* Syzygia dialogi Isagogici in universam Philosophiam, qui vel de vera Philosophia agunt, Theages, Erastæ, Theætetus: vel oppugnant Sophisticam, Sophista, Euthydemus, Protagoras & Hippias minor. In *tertia* dialogi λογικοὶ, Cratylus, Gorgias, & Jo. *Volumen secundum* complectitur *Syzygiam tertiam*, sive Dialogos Platonis Ethicos generales Philebum, Menonem, Alcibiadem primum: Ethicosque speciales, Alcibiadem secundum, Charmidem, Lysidem & Hipparchum: tum Politicos, Menexenum, Politicum, Minoem, libros de Rep. ac de legibus & Epinomidem. *Volumen tertium* complectitur *Syzygiam quartam*, in qua dialogi Physici ac Metaphysici sive Theologici, Timæus, Critias, Parmenides, Symposium, Phædrus & Hippias major. Denique *Syzygiam quintam*, in qua Epistolæ XIII. & dialogi nothi (quibus immerito accensetur Clitipho) & definitiones. Leone Allatio judice p. 119. de scriptis Socratis, *jure merito plerique hac nostra tempestate viri ingenui & docti ad Ficini interpretationem tanquam fideliorem, ad Serrani tanquam elegantiorem confugiunt.* De eadem Serrani versione ita Illustris Huetius de claris interpretibus p. 280. *Sententiis contentus verba despexit, fidelem absque eo & perspicuam, quam pollicetur, conversionem præstiturus.* Claudius Fleurius diss. de Platone p. 289. *J'ay appris, non sans quelque surprise, que ce Jean Serranus dont le Platon est si estimé (soit à cause de Henry Estienne qui l'a imprimé*

soit par quelque autre raison) est le meme Jean de Serres qui à écrit l'Histoire de France sous le titre d'inventaire. Je ne connois point d'auteur a qui il ait mieux reussi de degviser son nom. - - Sa traduction est plus latine que celle de Ficin, mais elle n'est pas si fidelle. Il abandonne la plus part des allegories & des mysteres de Marsile, en retenant seulement quelques unes au besoin, pour expliquer ce qu'il n'entend pas. - - Reprehendit deinde Serranum Fleurius quod ordinem librorum immutaverit, & Analysi scholastica deformaverit scripta Ptatonis; hanc tamen ipse mox non diffitetur utilem lectoribus esse, quod facile per se quilibet æqvus judex æstimabit.

ITALICE

Prodiit Plato interprete *Dardi Bembo* Venet. 1601, 12. tribus Voluminibus.

Nonnulla Platonis etiam Italice verrit *Sebastianus Ericius*, ut notavi supra num. XXXI. in Timæo.

GALLICE ET ANGLICE.

De Gallica versione dialogorum quorundam adornata à *Ludovico Regio* dixi paulo ante, ubi de latina Ficini interpretatione.

Gallice dialogos præcipuos Platonis perquam eleganter convertit *Andreas Dacerius* (ut retuli num. I. in Euthyphrone) & reliquos quoque editurum se in nupera Hieroclis editione est pollicitus. Ex gallica Dacerii versione promanavit Anglica A. 1701. sub titulo *Plato abrig'd.*

PERSICE ET HEBRAICE.

Platonis scripta *Persice* translata jussu Chosrois Persarum Regis Justiniano Imp. æqualis testatur Agathias lib. 2. Libros de Rep. translatos exstare *Hebraice* in Bibl. Vaticana, notabam supra num. XXX.

VIII. SCRIPTA VARIA DE PLATONE ET PLATONICA PHILOSOPHIA.

VITAM PLATONIS scripserunt è veteribus *Diogenes Laertius* libro III.

Olym-

Olympiodorus in prima praxi, sive prælectione ad Alcibiadem I.

(Ne jam de perditis dicam, *Porphyrio*, *Favorino*, *Zosimo Alex. Clearcho*, *Aristoxeno*, *Hermodoro*, *Speusippo*, *Xenocrate*, &c.)

E recentioribus, editores atque interpretes Operum, *Marsilius Ficinus*, qui etiam Apologiam de moribus Platonis scripsit, *Andreas Dacerius* &c. tum *Casaubonus*, *Aldobrandinus*, & *Menagius* ad Laertium.

Video etiam memorari *Mich. Boschii* vitam Platonis & pro Aristotele defensionem Argent. 1591. 8. quam non vidi. *Bembi* pro Platone Apologia, cujus meminit Gaddius, lucem haud vidit.

DISSENSUM AB ARISTOTELICA PHILOSOPHIA ostendere sunt conati, post deperdita scripta *Tauri Berytii* & *Attici* Platonici, *Georgius Gemistus Pletho* de Platonicæ & Aristotelicæ Philosophiæ differentia, Basil. 1574. 4.

Georgius Trapezuntius in comparatione Aristotelis & Platonis Venet. 1523. 8. *Mich. Apostolius* Gemisti contra Gazam ὑπερασπιστής MS. in Bibl. Bodlej. Apostolium impugnavit *Andronicus Callisti*, Andronicum *Nic. Secundinus*.

Bernardinus Donatus Veronensis de Platonicæ atque Aristotelicæ Philosophiæ differentia. Venet. 1540. 8. Paris. 1541. 8.

Franciscus Patricius discussionum Peripateticarum (Basil. 1581. fol.) Tomo III.

CONSENSUM PLATONIS CUM PHILOSOPHIA ARISTOTELIS, jam tum professus est se agnoscere Antiochus Academicus, ejusque auditor Cicero lib. V. de finibus, & alii passim: at singulari scripto docuerat

Porphyrius libris VII. sed qui pridem interciderunt (confer Holsten. de Porphyrii vita c. 8.)

Hierocles in libris de fato ac providentia, ad Olympiodorum Philosophum, libro præcipue sexto. Vide Photium Cod. CCXIV.

De eadem re commentarium promisit è latinis veteribus *Boethius* lib. 2. de interpretatione, sed qui elaboratus ab eo non videtur, certe lucem non vidit. *Bernardi Carnotensis* similem conatum laudat Sarisberiensis II. 17. Metalogici.

E recentioribus consensum Platonis cum Aristotele probare conatus est *Joh. Picus*. (adde Politiani Miscellanea c. 1.)

Franciscus Patritius discussionum Peripateticarum tomo II.

Seb. Foxius libris V. Lovan. 1554. Paris. 1560. 8. Witteb. 1589. 8. Lugd. 1622. 8. Confer Observat Hallens. T. 3. p. 268. seq.

Jac. Carpentarius Claromontanus Parif. 1573. 4.

Gabriel Buratellus, Anconitanus, in conciliatione præcipuarum controverfiarum Ariftotelis & Platonis 8. Venet. 1573.

Jacobus Mazonius Cæfenas libris II. præludiorum ad Comparationem Ariftotelis & Platonis, Venet. 1597. fol.

Franciſcus Diacetius,

Petrus Maſſolus,

Symphorianus Champerius.

Addi his poffunt *Paganinus Gaudentius* de dogmatum Ariftotelis cum Platonis Philofophia comparatione Florent. 1639. 4. *Benjamin Coberus* in Exercitationum Platonicarum præludio, five dialogo de Philofophia, pro iis qui Platonem cum Ariftotele volunt conjungere. Spiræ 1605. 8. *Andreæ Bachmanni* æquilibrium de fuperpondio divini Platonis cum Ariftotele Parallelo, five Ariftoteles cum Platone comparatus, Northufæ 1629. 12.

D. Phil. Treunerus in diff. de Theologia Platonis & Ariftotelis comparata, Jenæ 1690. 4.

Confer fi placet *Jacobum Thomaſium* Oratione XV. de Syncretifmo Peripatetico, & *obſervationes Hallenſes* III. 14. ubi etiam de *Joh. Baptiſtæ du Hamel* libris II. de confenfu veteris ac novæ Philofophiæ differitur.

PLATONEM CUM ARISTOTELE COMPARAVIT fingulari & erudita diatriba gallice edita Philofophiam utriusque inter fe contendens *Renetus Rapinus.*

HIPPOCRATIS ET PLATONIS DECRETA libris novem explicuit & inter fe contulit, atque adverfus aliorum fententias defendit *Galenus*, qui exftant. *Telephus* quoque Grammaticus, Suida tefte, fcripferat περὶ τῆς Ὁμήρου καὶ Πλάτωνος συμφωνίας. *Proclus* συμφωνίαν Ὀρφέως Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος. Cum *Orpheo* confentire Platonem obfervavit & *Hierocles* libro quarto de fato ac providentia, & *Olympiodorus* commentar. in Phædonem, πανταχοῦ γὰρ ὁ Πλάτων παρῳδεῖται Ὀρφέως.

DE PLATONIS THEOLOGIA *Zenodoti* liber πρὸς Πλάτωνα περὶ θεῶν Suidæ memoratus intercidit. Exftant *Procli* libri VI. de Theologia Platonis, & στοιχείωσις θεολογική, in quam *Nicolai Methonenſis* Epifcopi animadverfiones & Fratris *Berealdi* expofitio MS. fuperfunt, illa græce, hæc latine. His addendus *Marſilius Ficinus*, cujus exftant Theologiæ Platonicæ libri XIIX. de immortalitate animorum atque æterna felicitate & Theologiæ Platonicæ Compendium T. 1. Opp. p. 671. - - 676.

Paulus

Paulus Benius Eugubinus in Theologia Platonis atque Aristotelis Patav. 1624. 4.

Petrus Lescaloperius ad Ciceronem de Natura Deorum lib. 1. p. 49. seq.

Esaia Pufendorfii diss. à juvene scripta de Theologia Platonis.

CONSENSUM PLATONIS CUM CHRISTIANA RELIGIONE ostendere conantur præter Christianos veteres Clementem Alex. aliosque (quorum loca collegit Mericus Casaubonus de credulitate & incredulitate p. 122. seq.) tum recentiores Augustinum Steuchum Eugubinum in libris de perenni Philosophia, Bessarionem contra calumniatorem Platonis, Gvil. Postellum de Orbis terræ concordia, Theophilum Galeum in Atrio Gentilium Anglice edito & in Philosophia Generali, Marsilium Ficinum Variis scriptis, Philippum Mornæum libro de Veritate Religionis Christianæ, atque *Andream Dacerium* in diss. de Platone, notisque ad Gallicam dialogorum versionem passim, *Mutius Pansa* Pinnensis in tractatu de osculo seu consensu Ethnicæ & Christianæ Philosophiæ, Marpurg. 1605. 8. qui plures hujus argumenti libros molitum se testatur p. 115. 291. 485. *Livius Galantes*, Ordinis Minorum, libris XX. de Christianæ Theologiæ cum Platonica comparatione, Bononiæ A. 1627. fol. quo in opere *liber primus* continet Platonis vitam & encomia, quibus præcipue veteres Ecclesiæ doctores eum mactarunt, tum quæ iidem in ipso damnavere, & quibus argumentis defendi possit. Liber II. III. IV. considerant dogmata Platonica de Deo. Liber V. VI VII. de Angelis. Liber VIII. IX. X. de Creatione. Liber XI. XII. XIII. de anima. Liber XIV. XV. XVI. de Dæmonibus. Liber XVII. XIIX. XIX. de felicitate summa hominis. Liber denique vicesimus colligit dicta veterum Poetarum capitibus fidei Christianæ consentientia. *Petrus Calanna* in Philosophia Seniorum, sacerdotia & Platonica Panormi 1599. 4. *Franciscus Patricius* in Aristotele exoterico, ubi ostendere conatur Platonem cum Doctrina Christiana conspirare per capita XLIII. in quibus dissidet Aristoteles. Confer Joh. Launojum de Varia Aristotelis fortuna c. 17. *Franciscus de Vieri* in compendio doctrinæ Platonicæ quatenus cum Christiana fide conspirat. Italice A. 1577. 8. His adde quod Plato à Numenio dictus est *Moyses Atticissans*, & ab Hebræis plurima repetisse à multis creditur, qua de re præ cæteris consulendus Huetius demonstrat. Evangel. proposit. IV. c. 2. §. 14. Tob. Pfannerus in Theologia gentili &c.

DISSENSUM PLATONIS A RELIGIONE CHRISTIANA multi

multi etiam è veteribus Ecclesiæ Doctoribus satis perspicue observarunt, qui Platonem habebant *condimentarium hæreticorum.* Unde Bernhardus Epist. 109. de Abailardo: *dum Platonem probat Christianum, se probat Ethnicum.* Hanc in rem operæ pretium est legere, quæ scripsit

Joh. Baptista Crispus, Gallipolitanus, in erudito Opere de Ethnicis Philosophis caute legendis, Rom. 1594. fol. quo præcipue Platonis doctrinam de Anima ad examen revocavit, & p. 235. monet *Platonem tum præcipue cavendum esse, cum piis dogmatibus magis similis esse videtur.* Idem visum Cardinali Bellarmino, nam ut refert Malinkrotus de summo bono p. 4. *Platonicam Philosophiam Clemens VIII. Pontifex. Max. in Scholas uti propositum habebat reduxisset, nisi unius Cardinalis Bellarmini dehortatione abstentus fuisset, quæ tamen repulsa si causam illius & rationes quibus illa persuasa fuit perpendamus, plus gloriæ quam ignominiæ Platonico dogmati conciliavit, uti apud Fuligatum & Sylvestrum de Petra Sancta in vita prædicti Cardinalis videre est. Nec enim vel ipse Bellarminus præ Aristotelica ausus est Platonicam Philos. contemnere, ideoque non alio argumento usus est, quam quod præ aliis Gentilium Philos. Sectis ad Christianæ Religionis placita proxime accederet, ideoque ad seducendos homines & simplicitatem fidei corrumpendam majus ab illa periculum immineret.* Præterea de dissensu Platonis à Christianis dogmatibus egerunt *Ehregot Daniel Colberg*, Professor tum Gryphisvvaldensis in Chistianismo Platonico Hermetico, edito Germanica lingua Lipsiæ 1690. 8. *Frid. Christianus Bucher* Ecclesiastes Gedanensis Platone Mystico in Pietista redivivo, itidem Germanice, Gedani 1699. 4. *Albertus Christianus Rothe* Ecclesiastes nuper Lipsiensis in Trinitate Platonica Lips. 1693. 4. *Joh. Heinricus Feustkingius* de tribus Hypostasibus Plotini, Witteb. 1694. 4. *Joh. Frid. VVucherer*, Meinungensis in diss. de defectibus Theologiæ Platonicæ. Jenæ 1706. 4.

Consulendus & *Sam. Parkerus* in Philosophiæ Platonicæ Censura Anglice edita, *an account of the Platonik Philosophy.* Oxon. 1666. 4.

PLATONEM HEBRÆIS PHILOSOPHEMATA SUA NON DEBERE, ostendit Joh. Clericus Epistola Critica VII. Equidem Mosaicis è scriptis qui suam credit hausisse Philosophiam Platonem, idem fidem facile quoque habebit fabulæ de cadavere Platonis reperto tempore Constantini M. & Irenes cum tabella aurea in pectore cui verba insculpta: *Christus ex virgine nascetur, in quem ego credo. At soltu me iterum adspicies sub Constantini imperio & Irenes.* Vel quod à multis traditum est primum fuisse Platonem, qui apud inferos Christo prædicanti fidem habue-

habuerit atque ab eo fuerit ex inferis liberatus. Vide Barthium ad Æneam Gazæum p. 153. & Allatium de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 259. seq.

DE PLATONIS PHILOSOPHIA, (ne jam deperditos memorem, *Didymum*, *Dercyllidemque*) librum edidit *Georgius Acanthius Kelhaimannus*. Basil. 8.

Stephani Theupoli Patricii Veneti Academicarum Contemplationum libri X, quibus Platonis dogmata ordine explicata adversus Peripateticos vindicantur. Venet. 1576. 8.

Elegans de Platone ejusque Philosophia dissertatio, auctore *Claudio Fleurio* subjecta legitur hujus tractatui de delectu ac methodo studiorum, qui gallice lucem vidit Bruxellis 1687. 12. recusus ibidem 1706. 12. Confer Acta Erud. A. 1688. p. 370.

ETHICAM Platonicam conscripsit *Magnus Daniel Omeis* Vir Clariss. Professor Altdorfinus, Altdorf. 1696. 8. & ante eum *Chrysostomus Javellus* Canapicius, cujus exstat quoque epitome CIVILIS Platonis PHILOSOPHIÆ, T. 2. Operum Lugd. 1580. fol.

POETICAM Platonicam *Paulus Benius* Eugubinus, Venet. 1622. Eidem RHETORICAM quoque Platonicam debemus.

De locis apud Platonem MATHEMATICIS præter deperditum *Philippi Mendæi* opus, scripsit *Theo Smyrnæus*.

ὁ εἰς τὰς παρὰ Πλάτωνι παροιμίας γράψας laudatur ab Anonymo de incredibilibus cap. IX. ubi non spernendum occurrit ex illo scriptore fragmentum super sensu fabulæ notissimæ de Narcisso.

EXAMEN PHILOSOPHIÆ PLATONICÆ Ludovicus de Morainvillier d'Orgveville, presbyter Oratorii & Doctor Sorbonicus, Maclovii, (S. Malo civitate Gallicæ Celticæ) 1650. 8.

LEXICA PLATONICA scripserunt Olim *Boëthus*, *Harpocration* Argivus, & *Timæus junior*, Platonicus.

E recentioribus hoc loco memorandum

Ioh. Baptistæ Bernardi Patricii Veneti Seminarium totius Philosophiæ Platonicæ, sive Index copiosus materiarum in Platone & Platonicis occurentium, Venet. 1582. atque inde Lugduni & Genevæ plus simplici vice in fol. Non ex lectione ipsorum Librorum, sed ex indicibus compaginatum hoc opus videtur Morhofio I. Polyhist. p. 244.

Platonis Gemmæ collectæ à *Nic. Liburnio*, Basil. 8.

CAPUT II.

Albini Platonici Introductio in Platonis Dialogos,

Nunc primum in lucem edita.

Antequam de Platone dicere desinam, hoc loco inserere juvat *Albini* Isagogen in dialogos Platonis, descriptam ex codice Holsteniano, adjuncta latina versione, quam ante aliquot annos composuit, Græcis literis tum operam ductu meo navans Juvenis egregius, JO. ANTONIUS WINCKLERUS, Hamburgensis, JOHANNIS, τοῦ μακαρίτου, Rev. Ministerii Senioris, Filius.

DE ALBINO PLATONICO Testimonia.

Galenus de libris propriis, T. IV. edit. Basil. p. 372.

Τρία δέ μοι βιβλία παρά τινων ἐδόθη γεγραμμένα πρὶν εἰς Σμύρναν ἐκ Περγάμου μεταβῆναι Πέλοπος τοῦ ἰατροῦ καὶ Ἀλβίνου τοῦ Πλατωνικοῦ * χάριν.

Tertullianus lib. de Anima cap. XXVIII.

Quis ille nunc vetus Sermo -- -- Pythagoricus, ut volunt, quin & divinus, ut Albinus existimat, aut Mercurii forsan Ægyptii.

Cap. XXIX.

Hæc & Albinus, Platoni suo veritus, subtiliter quærit contrarietatum genera distinguere, quasi non & hæc tam absolute in contrarietatibus posita sint, quam & illa, quæ ad sententiam magistri sui interpretatur, vitam dico & mortem.

Proclus Lib. II. in Platonis Timaeum p. 67,

Ὅ γε Πλατωνικὸς Ἀλβῖνος ἀξιοῖ κατὰ Πλάτωνα τὸν κόσμον ἀγένητον ὄντα γενέσεως ἔχειν ἀρχήν, ὃ καὶ πλεονάζει τοῦ ὄντος.

Idem

* Fuit igitur Albinus æqualis Galeni, certe scripsit post Thrasyllum ac Dercyllidem, quorum meminit cap. VI.

Idem Proclus Lib. V. p. 311.

Μόνον τὸν νοῦν ἀθάνατον διατηρῶντες, ὡς μόνον καὶ μένοντα καὶ ὁμοιούμενον τοῖς θεοῖς, καὶ μὴ φθειρόμενον, ὥσπερ οἱ παλαιότεροι, καὶ ἐπειδὴ τῇ λέξει, χρήσαντες δι᾽ ἧς ὁ Πλάτων φθείρει τὸν ἄλογον, θνητὴν αὐτὸν καλῶν, τοὺς Ἀττικοὺς λέγω καὶ Ἀλβίνους, καὶ τοιούτους τινάς.

Jacobus Pamelius ad Tertullianum p. 378.

Albinus, cujus etiam meminit capite præcedente, Platonis Magistri sui, uti loquitur Auctor, scripta interpretatur, scripsit Isagogicum dogmatum Platonis, & alterum librum de ordine librorum ejusdem, qui Græce exstant Romæ in Vaticano, & Venetiis ad S. Antonium.

Isagogen hanc Albini in Dialogos Platonis laudat etiam Petrus Alcyonius in præfatione ad libros de exilio, Gerbardus Langbenius in Academia, sive notitia scriptorum Platonicæ Philosophiæ, & Nic. Rigaltius ad Tertullianum p. 87. qui cum hoc Albino confundit alterum longe diversum hoc nomine scriptorem latinum, cujus meminit Boethius lib. 1. de Musica cap. 12. & Cassiodorus cap. 5. de Musica: Apud latinos autem Vir Magnificus Albinus * librum de hac re compendiosa brevitate conscripsit, quem in Bibliotheca Romæ nos habuisse, atque studiose legisse retinemus. *Fallitur quoque auctor Pandectarum Brandeburgicarum, qui Alcinoum esse suspicatur Isagoges quam hic edo auctorem, cum verisimilius sit ἐπιτομὴν τῶν Πλάτωνος δογμάτων quæ sub Alcinoi nomine ambulat, esse hujus Albini. Verum de Alcinoi scripto infra libro IV.*

F 2 ΑΛ-

* Idem forte qui præfectus Urbi fuit A. C. 414. & 426. *cujus facunda commissa palatia lingua.* Vide Labbeum ad excerpta Photii ex Olympiodoro T. 1. Hist. Byz. p. 67. Fuere & alii hoc nomine, ut Albinus ad quem scribit Lucilius poeta apud Lactantium VI, 5. A. Posthumius Albinus de quo Vossius in Hist. Græcis & Latinis. Albinus junior qui res Romanas carmine latino scripsit, è quo versus nonnulli afferiuntur à Prisciano VII. p. 741. Albinus Eremita, de quo S. Nili narrationem edidit Possinus quem vide si placet in notis p. 183. Albinus cujus librum de metris allegat Maximus Victorinus de carmine Heroico p. 1959. Alcuinus quoque à nonnullis appellatur Albinus. prætereo alios Albinas in Hist. Romana obvios, de quibus Glandorpius in Onomastico, qui tamen Albinios plebejam gentem cum Albinis confundit.

ἈΛΒΙΝΟΥ ἘΙΣΑΓΩΓΗ ἘΙΣ ΤΟΥΣ Πλάτωνος Διαλόγους.

I. Ὅτι τῷ μέλλοντι ἐντεύξεσθαι τοῖς Πλάτωνος διαλόγοις προσήκει πρότερον ἐπίστασθαι αὐτὸ τοῦτο, τί ποτέ ἐστιν ὁ διάλογος. Οὔτε γὰρ ἄνευ τέχνης τινὸς καὶ δυνάμεως γεγραμμένοι εἰσὶν, οὔτε τεχνικῶς γνωρίσαι ῥᾴδιον τοῖς γε θεωρίας ἀπείρως ἔχουσι. Ἀρέσκει δὲ τῷ φιλοσόφῳ περὶ παντὸς οὗτινος οὖν τὴν σκέψιν ποιούμενον, τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος ἐξετάζειν. Ἔπειτα, τί τοῦτο δύναται, καὶ τί μή, πρὸς ὅ, τί τε χρήσιμον πέφυκε καὶ πρὸς ὃ μή. Λέγει δὲ ὧδε. * Περὶ παντὸς ὦ παῖ μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι καλῶς βουλεύεσθαι, εἰδέναι περὶ οὗ ἂν βουλὴ ᾖ, παρὰ τοῦτο ἁμαρτάνειν ἀνάγκη. Τοὺς δὲ πολλοὺς λέληθεν, ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου, ὡς οὖν οὐκ εἰδότες, ** οὐδὲ ὁμολογοῦντες ἐν ἀρχῇ τῆς σκέψεως, προελθόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν. οὔτε γὰρ ἑαυτοῖς οὔτ' ἄλλοις ὁμολογοῦσιν. Ἵνα οὖν μὴ τοῦτο πάθωμεν ἐντυγχάνοντες τοῖς Πλάτωνος διαλόγοις, αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ ἔφην, σκεψώμεθα, τί ποτ' ἐστὶν ὁ διάλογος, οὐδὲ γὰρ ἄνευ τέχνης τινὸς καὶ δυνάμεώς εἰσι γεγραμμένοι. Ἔστι τοίνυν οὐκ ἄλλο τι ἢ λόγος ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμενος περί τινος τῶν πολιτικῶν καὶ φιλοσόφων πραγμάτων, μετὰ τῆς πρεπούσης ἠθοποιΐας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων, καὶ τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς.

II. Λόγος μὲν οὖν λέγεται ὁ διάλογος, καθάπερ ὁ ἄνθρωπος ζῶον. Ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ μὲν ἐνδιάθετος, ὁ δὲ προφορικὸς, ἀκουσόμεθα τοῦ προφορικοῦ, καὶ ἐπεὶ τούτου ὁ μέν ἐστι κατὰ διέξοδον λεγόμενος, ὁ δὲ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν, ἴδιον τοῦ διαλόγου ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις, ὅθεν ὁ λόγος ἐξ ἐρωτήσεως εἶναι λέγεται. Τὸ δὲ περί τινος τῶν πολιτικῶν καὶ φιλοσόφων πραγμάτων πρόσκειται, διότι οἰκείαν εἶναι δεῖ τὴν ὑποκειμένην ὕλην τῷ διαλόγῳ. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ πολιτικὴ καὶ φιλόσοφος. Ὡς γὰρ τῇ τραγῳδίᾳ καὶ ὅλως τῇ ποιήσει οἰκεία ὕλη ὑποβέβληται τῶν μύθων, οὕτως τῷ διαλόγῳ ἡ φιλόσοφος, τουτέστι τὰ πρὸς φιλοσοφίαν. Τὸ δὲ μετὰ τῆς πρεπούσης ἠθοποιΐας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων διαφόρων ἐν τοῖς λόγοις ὄντων τὸν βίον, τῶν μὲν φιλοσόφων, ** τῶν δὲ σοφιστικῶν, τὰ οἰκεῖα ἤθη δεῖ ἑκάστῳ ἀνατιθέναι. Τῷ μὲν φιλοσόφῳ τὸ γενναῖον, καὶ τὸ ἁπλοῦν, καὶ τὸ φιλάληθες. Τῷ δὲ σοφιστικῷ τὸ ποικίλον καὶ τὸ παλίμβολον καὶ τὸ φιλόδοξον. Τῷ δὲ ἰδιωτικῷ τὸ οἰκεῖον. Ἐπὶ τούτοις φησὶ καὶ (περὶ) τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς, καὶ μάλα εἰκό-

* Plato in Phædro, non longe a principio. ** in editis Platonis libris est: ὡς οὖν εἰδότες οὐχ ὁμολογοῦνται, κ. τ. λ. quod Ficinus vertit: *tanquam igitur scientes in disquisitionis principio non declarans.*

ALBINI INTRODUCTIO IN * Platonis Dialogos.

I. Volentem accedere ad Platonis Dialogos, decet prius nosse, hoc ipsum, quidnam sit Dialogus? Neque enim absque arte quadam & facultate scripti sunt, neque secundum artem judicare facile est, præceptorum imperito. Placet autem Philosopho, quamcunque rem consideraverit, naturam ejus inquirere, tum quid possit, vel non possit, ad quæ aptum natum sit, ad quæ minus. Ita enim ait: *In omnibus, fili, unicum est principium, iis, qui recte consilia inire volunt, probe intelligere, quid illud sit, de quo consultent, hoc quippe neglecto aberrare est necesse; plurimos vero illud latet, quod rei naturam ignorant. Ut igitur nesciunt, parumque sibi constant in principio disquisitionis, pr. cedentes quod par est consequitur, ut nec sibi ipsi, nec aliis consentanea loquantur.* Ne itaque idem nobis accidat ad Platonis Dialogos accedentibus, illud ipsum, quod dixi, considerabimus, quidnam Dialogus sit? cum non sint sine arte quadam scripti. Est nempe nihil aliud, quam *Sermo constans ex quæstione & responsione de rebus civilibus vel Philosophicis, ita ut mores decentes tribuantur personis assumptis, & congruens Orationis adhibeatur compositio.*

II. *Sermo* de Dialogo dicitur, ut de homine animal. Cum vero sermo alius internus sit, externus alius, intelligimus externum, & quia hic iterum vel continua oratione procedit, vel quæstione constat & responsione, proprie Dialogi fiunt interrogando & respondendo, unde dicitur sermo constare ex quæstione & responsione. Verba, *de rebus civilibus vel Philosophicis*, adjecta sunt, quia conveniens Dialogi argumentum esse debet, quod est civile & Philosophicum. Quemadmodum enim Tragœdiæ vel universim artis Poeticæ congruens materia ex fabulis depromitur, ita Dialogi ex Philosophia sive rebus Philosophicis. Porro additur: *ut congruentes tribuantur mores assumtis personis.* Cum enim in Dialogis pro vitæ ratione variæ hæ sint atque distinctæ, aliæ Philosophorum, sophistarum aliæ, suos cuique mores tribuere oportet; Philosopho, ingenuitatem animi, simplicitatem, amorem veritatis: Sophistæ contrà varios colores, mentis fluctuationem & vanum studium gloriæ. Ita & privato, rei domesticæ studium. Postea monetur *de accurata Orationis compositione adhibenda*, optime sane.

* Conf. Themistii βασανιστὴν sive orationem XXI, qua diversos mores Philosophi ac Sophistæ ex Platonis mente describit.

εἰκότως. Ὡς γὰρ τῇ τραγῳδίᾳ καὶ τῇ κωμῳδίᾳ τὸ οἰκεῖον μέτρον δεῖ (προσαπτέον καὶ τῇ) λεγομένῃ ἱστορίᾳ τὸ πλάσμα, οὕτως καὶ τῷ διαλόγῳ τὴν οἰκείαν λέξιν καὶ σύνθεσιν ἔχειν, τὸ Ἀττικὸν, τὸ εὔχαρι, τὸ ἀπέριττον, τὸ ἀνενδεές.

III. Εἰ δέ τις λεγόμενος λόγος μὴ, καθάπερ εἶπον, εἰδοποιούμενος ἀλλ' ἐνδεὴς ὢν τούτων λέγοιτο εἶναι διάλογος, οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοιτο. Οὕτω τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ λεγόμενον τῶν δυνάμεων εἰδοποιεῖν τὴν ἰδιότητα τῶν διαλόγων, ἀλλὰ μᾶλλον δύο δημηγορίας κατ' ἐνθύμησιν, ἀλλήλοις ἀναγεγραμμένας. Ἐπεὶ οὖν ὅ, τί ποτέ ἐστιν ὁ διάλογος τεθεωρήκαμεν, περὶ τῆς διαφορᾶς αὐτοῦ τοῦ κατὰ Πλάτωνα διαλόγου ἴδωμεν. Τουτέστι περὶ τῶν χαρακτήρων, πόσοι τέ εἰσιν οἱ ἀνωτάτω, καὶ πόσοι ἐκείνων ὑποδιαιρεθέντες εἰς τοὺς ἀτόμους ἐστήσαντο.

IV. Περὶ μὲν οὖν χαρακτήρων ὅτι δύο ὄντων, ὑφηγητικοῦ καὶ ζητητικοῦ, ὁ μὲν ὑφηγητικὸς ἥρμοσται πρὸς διδασκαλίαν καὶ πρᾶξιν τοῦ ἀληθοῦς. Ὁ δὲ ζητητικὸς πρὸς γυμνασίαν καὶ ἀγῶνα καὶ ἔλεγχον τοῦ ψεύδους. Καὶ ὅτι ὁ μὲν ὑφηγητικὸς τῶν πραγμάτων στοχάζεται, ὁ δὲ ζητητικὸς τῶν προσώπων.

V. Τῶν μὲν οὖν τοῦ Πλάτωνος διαλόγων ὑπάγονται τῷ μὲν φυσικῷ ὁ Τίμαιος, τῷ δὲ ἠθικῷ ἡ Ἀπολογία, τῷ δὲ λογικῷ Θεάγης, Κρατύλος Λύσις, Σοφιστὴς, Λάχης, Πολιτικός. Τῷ δὲ ἐλεγκτικῷ Παρμενίδης, Πρωταγόρας, τῷ δὲ πολιτικῷ Κρίτον, Φαίδων, Μίνως, Συμπόσιον, Νόμοι, Ἐπιστολαὶ, Ἐπινομὶς, Μενέξενος, Κλειτοφῶν, Φίληβος. Τῷ δὲ πειραστικῷ Εὐθύφρων, Μένων, Ἴων, Χαρμίδης. Τῷ δὲ μαιευτικῷ. Ἀλκιβιάδης, τῷ δὲ ἀνατρεπτικῷ Ἱππίας, Εὐθύδημος, Γοργίας.

VI. Ἐπεὶ οὖν τεθεωρήκαμεν τὴν διαφορὰν αὐτῶν ὡς πέφυκε γίγνεσθαι, καὶ τοὺς χαρακτῆρας, ἐπὶ τούτοις λέγωμεν, ἀπὸ ποίων διαλόγων δεῖ ἀρχομένους ἐντυγχάνειν τοῦ Πλάτωνος λόγῳ. * Διάφοροι γὰρ δόξαι γεγόνασιν. Οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν Ἐπιστολῶν ἄρχονται, οἱ δέ τινες ἀπὸ τοῦ Θεάγους. Εἰσὶ δὲ οἱ κατὰ τετραλογίαν διελόντες αὐτοὺς, καὶ τάττουσι πρώτην τετραλογίαν περιέχουσαν τὸν Εὐθύφρονα καὶ τὴν Ἀπολογίαν, καὶ τὸν Κρίτωνα καὶ τὸν Φαίδωνα. Τὸν μὲν οὖν Εὐθύφρονα, ἐπεὶ καὶ ἐπαγγέλλεται τῷ Σωκράτει ἐν αὐτῷ ἡ δίκη. Τὴν δὲ Ἀπολογίαν, ἐπεὶ ἀναγκαῖον αὐτῷ ἀπολογήσασθαι ἐπὶ τούτοις. Τὸν Κρίτωνα, διὰ τὴν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατριβήν. Ἔπειτα τὸν Φαίδωνα, ἐπεὶ ἐν αὐτῷ τέλος τοῦ βίου λαμ-

* adde Laertium in Platone. Sect. 49. seq. & Proclum Theologiæ Platon. Lib. I. c. 5.

Nam quemadmodum Tragœdiæ vel Comœdiæ conveniens metrum aptari debet & historiæ congruenter efficta oratio, sic quoque necesse est, ut sua quadam dictione ac compositione gaudeat Dialogus, Attica scilicet puritate & svavitate, ac ne quid abundet vel desit.

III. Quod si autem sermo quidam, qui hanc quam præscripsi speciem non præ se fert, sed illa destituitur, nihilominus dicatur Dialogus, minus recte id fiet. Hinc, quæ apud Thucydidem ab Imperatoribus ultro citroque dicuntur, proprie loquendo non dixerim Dialogum, sed potius duas orationes contrarii argumenti, sibi invicem oppositas. Postquam igitur quidnam sit Dialogus perspeximus, differentiam quoque Dialogorum Platonicorum consideremus, hoc est eorum notas sive characteres, quot sint summa eorum genera, & in quot singula illorum subdividantur.

IV. Characterum genus est duplex, alterum quod narrat, alterum, quod in inquirendo versatur. Character cui narrare est propositum, aptus est ad institutionem & tractationem demonstrationemq; veri: qui vero occupatus est in inquirendo, commode adhibebitur ad exercitationem & controversias, falsarumque opinionum refutationem. Qui narrat, res fere; qui inquirit, personas tangit.

V. In Dialogis Platonis Timæus pertinet ad naturalem disciplinam, ad Moralem Apologia, ad rationalem Theages, Cratylus, Lysis, Sophista & Politicus. Ad genus elencticum referendus Parmenides & Protagoras: Criton vero & Phædo, Minos, Symposium, Leges, Epistolæ, Epinomis, Menexenus, Clitophon, Philebus, ad disciplinam civilem. In tentatorio genere versantur Euthyphron, Menon, Jon. Charmides; in institutione Alcibiades, in confutatione Hippias, Euthydemus & Gorgias.

VI. Postquam ita & differentiam Dialogorum, quomodo distingui debeant, & Characteres illorum consideravimus, adjiciemus insuper, a quibus Dialogis ad Platonis lectionem accessuros initium capere oporteat. Neq; enim una est hac de re omniū sententia, sunt quippe, qui ab epistolis incipiunt, sunt qui a Theage ordiuntur. Alii dialogos Platonis in quadriloquia s. Tetralogias distrahentes volunt primo loco illam legi, quæ Euthyphronem, Apologiam, Critonem & Phædonem continet. Euthyphronem quidem, quia Socratem in jus vocatum perhibet, Apologiam, ob necessariam adversus impactas criminationes defensionem, Critonem propter sermones in carcere habitos, & Phædonem, quia in illo Socrates excedit è vita. Hujus quidem sententiæ *Dercyl-*

λαμβάνει ὁ Σωκράτης. Τῆς δόξης εἰσὶ Δερκυλλίδης, καὶ Θράσυλλος. Δοκοῦσι δέ μοι προσώποις καὶ βίων περιστάσεσιν ἠθεληκέναι τάξιν ἐπιθεῖναι. Ὅ ἐστι μὲν ἴσως χρήσιμον πρὸς ἄλλο τι, οὐ μὴν πρὸς ὃ ἡμεῖς νῦν βουλόμεθα, βουλόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ διάταξιν διδασκαλίας τῆς κατὰ σοφίαν εὑρεῖν. Φαμὲν οὖν Πλάτωνος λόγου μὴ εἶναι μίαν καὶ ὡρισμένην ἀρχήν, ἐοικέναι γὰρ αὐτὸν τέλειον ὄντα τελείῳ σχήματι κύκλου. Ὥσπερ οὖν κύκλου μία καὶ ὡρισμένη οὐκ ἔστιν ἀρχή, οὕτως οὐδὲ διὰ τοῦ λόγου.

VII. Ὅτι μὴν διὰ τοῦτο ὅπως οὖν καὶ ὡς ἔτυχεν ἐντευξώμεθα αὐτῷ. Ὅτι δὲ γὰρ εἰ δέοι κύκλον γράφειν ἀφ' οὑτινοσοῦν σημείου ἀρχόμενός τις γράφει τὸν κύκλον, * ἀλλ' ἀφ' ἧς ἂν ἕκαστος ἡμῶν σχέσεως ἔχῃ πρὸς τὸν λόγον ἀρχόμενος ἐντεύξεται τοῖς διαλόγοις. Σχέσεις δὲ πλείους καὶ διάφοροί εἰσιν ἡμῶν πρὸς τὸν λόγον. Ἡ μὲν γὰρ ἐστι κατὰ φύσιν, οἷον εὐφυής, ἀφυής, ἡ δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν οἷον ὥραν ἔχων τοῦ φιλοσοφεῖν ἢ παραβεβηκώς. Ἡ δὲ κατὰ προαίρεσιν, οἷον φιλοσοφίας καὶ ἱστορίας ἕνεκα ἕξιν, οἷον προπεπλεσμένος καὶ ἀμαθής. Ἡ δὲ κατὰ τὴν ὕλην, οἷον ἐνασχολῶν φιλοσοφίᾳ ἢ περιελκόμενος ὑπὸ τῶν περιστάσεων.

VIII. Ὁ μὲν οὖν κατὰ φύσιν εὖ πεφυκώς, καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὥραν ἔχων τοῦ φιλοσοφεῖν, καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν ἕνεκα τοῦ ἀρετὴν ἀσκῆσαι προσιὼν τῷ λόγῳ, καὶ κατὰ τὴν ἕξιν προπεπλεσμένος τοῖς μαθήμασιν, καὶ ἀφειμένος ἀπὸ τῶν πολιτικῶν περιστάσεων, ἄρξεται ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου πρὸς τὸ τραπῆναι καὶ ἐπιστραφῆναι καὶ γνῶναι οὗ δεῖ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ὥσπερ πρὸς παράδειγμα καλὸν ἰδεῖν, τίς ἐστιν ὁ φιλόσοφος, καὶ τίς αὐτοῦ ἐπιτήδευσις καὶ ἐπὶ ποίᾳ ὑποθέσει ὁ παρ' αὐτῷ λόγος προσάγεται, δεήσει τῷ Φαίδωνι ἑξῆς ἐντυγχάνειν, λέγει γὰρ ἐν τούτῳ, τίς ἐστι φιλόσοφος, καὶ τίς ἐστιν ἡ (αὐτοῦ) ἐπιτήδευσις, καὶ ἐπὶ ὑποθέσει τοῦ ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν δίεισι τὸν περὶ αὐτῆς λόγον. Μετὰ τοῦτο τῇ πολιτείᾳ δέοι ἐντυγχάνειν. Ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ τῆς πρώτης παιδεύσεως, ὑπογράφει πᾶσαν τὴν παιδείαν ᾗ χρώμενος ἀφίκοιτο ἄν τις ἐπὶ τὴν τῆς ἀρετῆς κτῆσιν. Ἐπειδὴ δὲ δεῖ καὶ ἐν γνώσει τῶν θείων γενέσθαι ὡς δύνασθαι κτησάμενον τὴν ἀρετὴν ὁμοιωθῆναι αὐτοῖς, ἐντευξόμεθα τῷ Τιμαίῳ. Αὐτῇ γὰρ τῇ τῇ περὶ φύσιν ἱστορίᾳ ἐντυγχάνοντες καὶ τῇ λεγομένῃ Θεολογίᾳ καὶ τῇ τῶν ὅλων διατάξει ἂν (αμνήσομεν) τὰ θεῖα ἐναργῶς.

IX. Εἰ δέ τις καὶ ἐν κεφαλαίῳ δύνατ' ἂν κατιδεῖν τὴν προσήκουσαν τάξιν τῶν διαλόγων, τῇ κατὰ Πλάτωνα διδασκαλίᾳ τῷ τὰ Πλάτωνος αἱρουμένῳ. * Ἀναγκαίου γὰρ ὄντος θεατὰς γενέσθαι καὶ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς καὶ τῶν θείων

θείων

* Hoc loco videntur quædam excidisse, quæ in versione utcunque è conjectura sunt suppleta. ** Et hoc loco verba quædam deesse videntur.

cyllides ſunt & *Thraſyllus*, qui mihi de perſonarum vitarumque ordine ſolliciti fuiſſe videntur, quod alii forte rei non eſt incommodum, nihil autem facit ad hoc, quod in præſenti quærimus. Nunc enim initium & ordinem diſciplinæ, quæ in ſapientia verſatur, invenire ſtudemus. Hinc dixerim ſermonum Platonicorum unum definitumque initium non eſſe, ſed univerſos conjunctim integri perfectique circuli figuræ eſſe ſimillimos. Ut enim circuli nullum certum ac definitum eſt principium, ita nec ſermonum ſive Dialogorum Platonicorum.

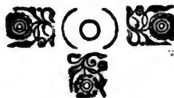
VII. Neque tamen propterea perinde erit ubicunque ordiri. Neque enim deſcripturus circulum a quolibet puncto circulum ducit, ſed à quo ipſi maxime eſt ad manum: ſimiliter etiam ut quiſque Sermones hoſce lecturus eſt affectus & compoſitus, ita ad alios quoque dialogos primum ſeſe conferet. Habitus vero noſtri complures ſunt & diverſiſſimi. Alii reſpectu naturæ, ut ſunt ingenii dexteritas vel ineptitudo, alii reſpectu ætatis, ut ætas ad ſtudium Philoſophicum matura vel jam effœta: alii ratione electionis, ut qui ſe dat Philoſophiæ vel Hiſtoriæ; alii progreſſuum ratione, ut qui jam profecit, vel adhuc rudis eſt: alii reſpectu generis vitæ, ut cum hic Philoſophiæ navat operam, alter negotiis civilibus diſtrahitur.

VIII. Qui igitur felici ingenio & ætate ad Philoſophiam matura gaudet, tum ratione electionis propterea accedit ad Platonis libros ut in virtute exerceatur, nec non variis jam diſciplinis imbutus eſt, & à negotiis civilibus liber, ab *Alcibiade* faciet initium, ut illuc convertatur flectaturq; animus, & intelligat quantum adhibendum ſit curæ & induſtriæ ad optimū exemplar aſſequendum, videndumque quis ſit Philoſophus, quæ ejus curatio, & qua in re ſermones ipſius verſentur: hinc ſtatim ad *Phædonem* ſe conferet, in quo docet Plato, quisnam Philoſophus ſit, qua in re ſit occupatus, & de immortalitate animi diſputans ſermonē de illa proſequitur. Inde accedet ad *Libros de Rep.* in illis enim à prima usque inſtitutione omnem depinxit doctrinam, qua quiſquis utitur virtutis ſibi poſſeſſionem acquirere poteſt. Poſt hæc, ſiquidem virtutis poſſeſſorem, rerum divinarum ſcientiam pro virili comparare ac cæteris conjungere, ſeque illis aſſimilare decet, *Timæum* adire fas erit, in quo hiſtoriam naturalem & Theologiam, totiusque univerſi ordinem ac ſtructuram cognoſcentes ſtrenue nobis res divinas revocabimus in memoriam.

IX. Quod ſi vero quis ſummatim congruentem Dialogorum ordinem perſpicere cupiat, Platonicæ diſciplinæ futurus ſectator, ex

θείων, καὶ τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ τοῦ καλλίστου νοῦ τυχεῖν, δεῖ πρῶτον ἐκκαθᾶραι τὰς ψευδεῖς δόξας τῶν ὑπολήψεων. οὐδὲ γὰρ οἱ ἰατροὶ νενομίκασι πρότερον τῆς προσφερομένης τροφῆς ἀπολαῦσαι τὸ σῶμα δύνασθαι, εἰ μὴ τὰ ἐμποδίζοντα ἐν τούτῳ τις ἐκβάλοι. Μετὰ δὲ τὸ ἐκκαθᾶραι ἐπεγείρειν, καὶ προκαλεῖσθαι δεῖ τὰς φυσικὰς ἐννοίας καὶ ταύτας ἐκκαθαίρειν, καὶ εὐκρινεῖς ἀποφαίνειν ὡς ἀρχάς. Ἐπὶ τούτοις ὡς προκατεσκευασμένης τῆς ψυχῆς, δεῖ αὐτῇ τὰ οἰκεῖα ἐμποιεῖν δόγματα καθὰ τελειοῦται. Ταῦτα δέ ἐστι, φυσικὰ καὶ θεολογικὰ καὶ τὰ ἠθικὰ καὶ πολιτικά. Ἵνα (δὲ) τὰ δόγματα μένῃ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἀναπόδραστα, δεήσει ἀποδοθῆναι τῷ τῆς αἰτίας λογισμῷ, ἵνα τις βεβαίως ἔχηται τοῦ προκειμένου σκοποῦ. Ἐπὶ τούτοις δεῖ πεπορίσθαι τὸ ἀπαραλόγιστον, ἵνα μὴ ὑπό τινος σοφιστοῦ παρενεχθέντες τρέψωμεν ἐπὶ τὰ χείρω τὴν ἑαυτῶν διάνοιαν. Ἵνα οὖν ἐκβάλλωμεν τὰς ψευδεῖς δόξας, δεήσει ἐντυγχάνειν Πλάτωνος τοῖς τοῦ πειραστικοῦ χαρακτῆρος διαλόγοις, ἔχουσι τὸ ἐλεγκτικὸν καὶ τὸ λεγόμενον καθαρτικόν. Ἵνα δέ τις τὰς φυσικὰς ἐννοίας εἰς φῶς προκαλέσοιτο, τοῖς τοῦ μαιευτικοῦ χαρακτῆρος διαλόγοις δεήσει ἐντυγχάνειν. Τοῦτο γάρ ἐστιν αὐτῶν ἴδιον. Εἶγε ἐν τούτοις ἐστὶ μὲν τὰ φυσικὰ δόγματα, ἐστὶ δὲ καὶ τὰ ἠθικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ οἰκονομικά, ὧν τὰ μὲν ἐπὶ θεωρίᾳ καὶ τὸν θεωρητικὸν βίον ἔχει τὴν ἀναφοράν, τὰ δὲ ἐπὶ πρᾶξιν καὶ τὸν πρακτικὸν βίον. Ἄμφω δὲ ταῦτα ἐπὶ τῷ ὁμοιωθῆναι Θεῷ. Ἵνα δὲ τὰ δεθέντα ἄφυκτα ἡμῖν ὑπάρχῃ, τοῖς τοῦ λογικοῦ χαρακτῆρος διαλόγοις, ὄντος καὶ αὐτοῦ ζητητικοῦ, δεήσει ἐντυγχάνειν. ἔχουσι γὰρ τάς τε διαιρετικὰς καὶ ὁριστικὰς μεθόδους, καὶ πρός γε ἀναλυτικὰς καὶ συλλογιστικάς. Δι' ὧν τὰ μὲν ἀληθῆ ἀποδείκνυται, τὰ δὲ ψευδῆ ἐλέγχεται. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπεὶ δεῖ καὶ ἀπαραλογίστους ὑπὸ τῶν σοφιστῶν εἶναι, τοῖς τοῦ ἐπιδεικτικοῦ χαρακτῆρος διαλόγοις ἐντευξόμεθα. Ἐν οἷς ἐστιν ἐκμαθεῖν ὅπως τε δεῖ ἐπαΐειν τῶν σοφιστῶν, καὶ ὅπως καὶ ὅντινα τρόπον προσφέρεσθαι κακουργοῦσι περὶ τοὺς λόγους.

Platonis ipsius doctrina hoc faciet quam optime. Cum enim contemplatores fieri debeamus animi nostri, rerumque divinarum, ipsorum denique Deorum, & bonam mentem nobis comparare, ante omnia animus à mendacibus ac falsis opinionibus & præjudiciis purgandus erit. Neque enim Medici prius corpus ex assumptis cibis emolumenti quicquam capere posse existimant, quam impedimenta ex illo ejiciantur. Peracta purgatione insitos sensus naturales excitari provocarique oportet, tum & illos sinceros & ad judicandum aptos reddi tanquam principia. Præparatus hunc in modum animus, convenientibus imbuendus est doctrinis, quarum ope perficiatur, qualia sunt de rebus naturalibus, divinis, moralibus ac civilibus. Hæc vero ne excidant sed fixa inhæreant animo, necesse erit revocari singula ad rationem, ut à præfixo scopo minime aberremus. Hinc contra falsas ratiunculas animus muniendus est, ne à Sophista aliquo abducti animum in deteriora flectamus. Ut igitur falsas opiniones ejiciamus, fas est ut ad tentatorii generis Dialogos Platonicos nosmet applicemus, quippe qui in redargutione & purgatione versantur. Ad provocandos vero in lucem sensus naturales institutorii characteris Dialogis erit opus, horum enim propria hæc est virtus, siquidem Physica, moralia, civilia & œconomica præcepta continent, quorum alia ad Theoriam vitamque contemplativam, alia ad actionem & vitam activam referuntur, in eundem quidem finem utraque, ut Deo similes reddamur. Hæc, in animo recondita, ne exolescant, necesse fuerit ad Logici characteris Dialogos, qui & ipsi sunt generis inquisitorii, facere accessum. In illis enim continentur methodi per divisiones & definitiones, tum per Analysin & Syllogismos, quibus & veræ demonstrantur sententiæ, & refutantur falsæ. Præterea ne Sophistarum ratiunculis decipiamur, demonstrativi generis Dialogos tractabimus, qui nos, quatenus audiendi sunt Sophistæ, qua ratione quemque in modum cavillationibus ipsorum occurrere oporteat, optime edocebunt.

CAPUT III.

Notitia Platonicorum digesta Ordine Alphabeti.

Adimantus Platonis frater: Laert. III.4.
Ejus Filius ibid. III. 41.
Ælianus Platonicus, cujus commentarios in Timæum Platonis laudat Porphyrius in Harmonica Ptolemæi p. 216. Proclus &c.
Æschines Neapolitanus, Academicus, Melanthii Rhodii discipulus, Clitomachi condiscipulus. Laertius in Aeschine II. 64. Plutarch. an seni gerenda Respubl. p. 791.
Agapestor sive *Agamestor*, de quo vide Plutarchum lib. I. sympos. quæst. 4. p. 621.
Albinus, de quo dixi capite superiore.
Alcinous, de quo infra lib. IV.
Alexander Seleuciensis Cilix, Peloplaton dictus, discipulus Favorini ac Dionysii Milesii. Philostr. 2. de Sophist. p. 568.
Amelius Tuscus, proprio nomine Gentilianus. Vide quæ ad Eunapium.
Ammonius Alexandrinus, Plotini & Origenis præceptor. Porphyr. vita Plotini.
Ammonius junior, Hermeæ F. Procli discipulus, de quo infra lib. V.
Amyclus sive Amyclas potius, Heracleotes, Platonis discipulus, Laert III. 47. Aelian. III. 19. Var.
Anniceris Aegineta, qui Platonem à Dionysio ejectum emit, atque hoc facto nomen sibi comparavit, obscurus alioqui futurus, ut ait Syncellus p. 259.
Antiochus Philonis auditor. Vide Augustinum II. 6. contra Academicos & III. 18. ubi fœneum Platonicum vocat, & Mnesarchum quoq; Stoicum ab eo auditum refert, quod testatur etiam Eusebius XV. 9. præparat. è Numenio. Claruit circa Olymp. CLXXV. Hunc Cicero audisse se refert, quintæ auctorem Academiæ (Sextus I. Pyrrhon. Hypotyp. c. 33.) quem secum habuit L. Lucullus, cum in Asia quæstorem & post aliquot annos Imperatorem ageret. Confer

fer Ciceronem IV. Acad. quæst. & Augustinum XVIIII. 3. de Civ. Dei.

Antonius Rhodius, Porphyrii & Amelii sub Plotino συμφοιτητής.

Apolloniades Platonis servus, Laert. III. 42.

Apollonius Syrus Platonicus. Spartian. in Hadriano c. 2.

Mich. Apostolius de quo lib. V.

Arcesilas Pitanæus Crantoris discipulus clarus circa Olymp. CXX. auctor mediæ Academiæ, & Epicuri ætate ad invidiã illius Philosophi peramatus magnique habitus, ut notat Plutarchus contra Colotem p. 1121. Vide & Augustinum II. 6 contra Academicos & III. 17. ubi Zenonis Stoicorum Principis sub Polemone condiscipulum & postea adversarium fuisse Arcesilam refert. Confer Ciceron. 1. Acad. quæst. Audivit & Theophrastum, Diodorum (Cronum) & Pyrrhonem, ut notat Numenius apud Euseb. XV. præpar. p. 279. seq. ubi plura de Arcesila lectu digna. Verisimile aliquid (cum Carneade) posuit, sed nihil esse certum, ut notat Hieronymus 2. in Rufin. adde Lactantium III. 4. seq. & 6 & quæ ad Hesychium illustrem Meursius, & ad Laerium IV. 28. seq. viri docti. Ex eodem Laertio IV. 29. & Plutarcho de fortuna Alex. cognoscimus nullum librum ab Arcesila scriptum esse, licet *epigrammata* ejusdem quædam refert. IV. 30. seq. & *testamenta tria* memorat IV. 43. & *Epistolam ad Thaumasiam* necessarium suum exhibet 44. Hinc patet, illud προσεφώνει IV. 38. non posse accipi de librorum inscriptionibus, ut facit interpres, sed quod solum è Regibus Eumenem accesserit & cum eo locutus fuerit Arcesilas. φιλόβοτρυν fuisse notavit Phanocritus apud Athenæum VII. p. 276.

Pro Archelao in latina versione Philopœmenis Plutarchi p. 366. reponendum nomen Arcesilai, ubi legitur Demophanem & Eudemum Megapolitanos, ipsius in Academia familiares fuisse.

Archestratus Phrearius Laert. III. 41.

Aridelus Arcesilæ æqualis, cujus mentio Laert. IV. 41.

Aristides Locrus Platonis discipulus. Plutarch. Timoleonte. p. 238.

Aristides Quintilianus, de quo infra in Musicis c. IX.

Aristippus Cyrenæus Lacydæ auditor. Numenius apud Euseb. XVI. præparat. p. 7 6. diversus ab Aristippo antiquiore Socratico, itidem Cyrenæo, de quo dixi lib. II. c. 23. §. 33.

Aristo Platonis Pater.

Aristocles Messenius (licet Peripateticus secta) scripserat πότερον σπουδαιότερ⟨ος⟩

τέρ@ Ὅμηρ@ ἢ Πλάτων, teste Suida. Plato quoque, antequam Platonis nomen adsciſceret, dictus fuit Ariſtocles.

Ariſtodemus Aegienſis, Plutarchi æqualis, qui in limine libri adverſus Colotem vocat illum τὸν ἐξ Ἀκαδημίας ὐ ναρθηκοφόρον, ἀλλ' ἐμμανέστατον ὀργιαστὴν Πλάτων@.

Ariſtonymus ad Arcades Reipubl. conſtituendæ cauſa à Platone miſſus. Plutarchus adverſus Colotem p. 1126.

Ariſtoteles Stagirita Platonis diſcipulus fuit, ſed propriam deinde condidit ſectam, de quo infra cap. VI. ſeq. Quare à Platone factus fuerit alienior, dicet Aelianus III. 19. Var.

Aſclepiodotus Alexandrinus Procli diſcipulorum optimus, Damaſcii magiſter. Vide Ionſium III 18. *Commentarius in Platonis Timæum* allegatur ab Olympiodoro in IV. Meteorolog. Multa de hoc Aſclepiodoto & diligenti ejus naturæ inquiſitione Suidas, qui Aſclepiodoti quoque Medici meminit in Σωρανός. Sed alius, qui ſub Diocletiano vixit, & ejus res coſignaſſe videtur, ut conjicere licet è Vopiſco in Aureliano c. XLIV.

Aſclepius Trallianus, Ammonii Hermeæ diſcipulus.

Aſpaſii commentaria in Platonem memorat Porphyr. in vita Plotini.

Athenagoras, cui Boethus inſcripſit librum περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορουμένων λέξεων. Photius cod. CLV.

Atticus Platonicus Philoſ. ſub M. Aurelio Antonino claruit teſte Syncello p. 353. Ex ejuſdem adverſus Ariſtotelem diſputationibus loca præclara ſervavit Euſebius XV. 4 – 9. præparat. & 12. & 13. Attici Platonici ὑπομνήματα memorat Porphyrius vita Plotini.

Cardinalis *Beſſario*, de quo libro V.

Bictus Platonis Servus, Laert. III. 42.

Bionis Boryſthenitæ vita inter Academicos recenſetur à Laertio IV. 46. ſeq. licet ſect. 51. ait eum τὴν ἀρχὴν h. e. omnino τὰ Ἀκαδημαϊκὰ παρῃτήσατο, Cratetis Academici factum primum auditorem IV. 23. tum Theodori Athei, denique Theophraſti Peripatetici. De hoc Bione fuſe Clariſſ. Baylius in Lexico. Xenocrates eum reſponſo indignum habuit teſte Laertio IV. 10. Vide & Numenium apud Euſebium XIV. præparat. p. 731.

Boëthus, cujus λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴν & περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορουμένων λέξεων refert Photius cod. CLIV. Neſcio idemne Boethus, ad quem de anima reſcripſit Porphyrius teſte Euſebio XIV. 10. XV. 11. & 16. præparat. Evangelicæ.

Byr-

Byrson Academicus Platonis auditor, quem perstringit Ephippus Comicus apud Athenæum XI. p. 599. Alius Byrson sive Bryson Pythagoricus, de quo supra lib. I. c. 13.

Caji Platonici συγγράμματα memorat Porphyr. in vita Plotini.

Callimachus quidam Platonis amicus Laert III. 42.43.

Callippus Atheniensis Platonis discipulus Dioni familiaris Athen. XI. p. 508. Laert. III. 46. Plutarch Dione & Timoleonte. Suid.

Carneades Cyrenæus Olym. CXII.4. defunctus, nihil scripsit, præter Epistolas, & in his quandam ad Ariarathen Cappadociæ Regem. Vixit annos XC. vel saltim LXXXV, eloquentia nulli secundus, & ἐποχῆς assertor adversus Chrysippum strenuissimus. Tertiæ princeps Academiæ, successor Hegesini Pergameni, adversus Zenonem Stoicum scripturus, sive (ut rectius Valerius Max. VIII.7.) disputaturus, cerebrum ellebro purgavit, teste Gellio XVII. 15. De eo vide, quæ viri docti ad Laertium IV. 62. seq. Plutarchus Catone Majore p. 349. Cicero, Sextus Empiricus, Numenius apud Eusebium XIV. p. 736. seq. præparat. Augustinus III. 17. contra Academicos seq. Atheniensem vocat Synesius f. 19. & Philostratus 1. Sophist. p. 490 quia Athenis docuit, Suidas auten à Cyrenæo Carneade (quem perinde ut Hesychius Illustris vocat λίβυν, forte propter Clitomachum ejus discipulum) perperam distinguit, & Anaxagoræ discipulum vocat, scilicet, quia sceptices princeps creditur Anaxagoras. De ætate Carneadis vide Petavium c. 8. Exerc. Miscell. Gassendum IV. 8. de vita Epicuri, & Jonsium II. 14. De Carneade ejusque dogmatis Baylium in Lexico. Orationem ejus pro Philosophis Romæ habitam in Senatu, ex ingenio confingere reddereque ausus est Græco Stylo Petavius p. 217. Orat. Imaginem Carneadis exhibet editio Laertii Wetsteniana, aliam præterea Gronovius T. 4. thesauri Antiqu. græc. litera u. Fuit & Carneades Cynicus, de quo Eunapius: tum Carneades frigidus poeta elegiarum, cujus Laertius mentionem facit. De Carneade Epicuri æquali & familiari, quem à nostro esse diversum, non usque adeo constat, neque ego credo, vide, si placet, Ionsium.

Censorinus Academicus, cujus meminit Alexander Aphodisensis lib. I. c. 13. quæstionum & solutionum.

Chabrias & Phocion Imperatores fortissimi Atheniensium, ex Academia prodierunt, teste Plutarcho adversus Colotem p. 1126. Phocion Platonem primum, dein Xenocratem audivit. idem in Phocione p. 743.

Cha-

Charon Pelleneus, Platonis & Xenocratis discipulus, Athen. XI. p. 509.

Charmides Clitomachi discipulus, quem nonnulli cum Philone quartæ faciunt principem Academiæ. Vide Sextum lib. I. c. 33. Pyrrhon. Hypothes. & Euseb. XV. præp. p. 726. Ciceronem Oratore c. 16.

Chion Heracleensis. Vide, quæ dixi lib. I. c. 10. §. 5.

Clearchum in *Platonis encomio* laudat Laertius III. 2. Hieron. 1. in Jovinianum.

Clemens Alexandrinus in scriptis suis satis testatur Platonis se dogmatibus favere. Confer Albertinum de Eucharistia p. 266. sq.

Actium Clementem ad quem scripsit Plinius lib. I. Epist. 10. pro Platonico Philosopho sine causa habet Baronius ad A. C. CIX. 53.

Clitomachus Diogneti F. Carthaginiensis (Max. Tyrio inde diss. XXIX. p. 294. λίβυς) patria lingva Asdrubal, Carneadis discipulus atque in Atheniensi schola (curiam vocat Symachus X. 25. Epist.) successor, & scriptor voluminum ultra CCCC, in quibus Magistri sui potissimum dogmata illustravit. Vide Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 739. Laertium IX. 67. Ciceronem IV. Academ. quæst. qui eum ad Lucilium Poëtam & L. Censorinum ait scripsisse (qui Anno U. C. DCIV. Consul fuit) memoratque ejus *quatuor libros de sustinendis assensionibus & consolationem ad captivos cives suos* post patriam à Romanis eversam. *Primum* ipsius *de sectis librum* laudat Laertius in Aristippo II. 92. De Atheismo ei imputato vide Reinesii Var. Lect. III. 6. p. 444. seq. De Clitomacho etiam diligenter agit Jonsius II. 14.

Coriscus Scepsius. Platonis discipulus. Laert. III. 46. Cum Socratem prius audiisset, teste Strabone lib. XIII. p. 608. Ad Erastum & Coriscum exstat Platonis Epistola.

Crantor Solensis, Polemonis auditor Laert. IV. 17. & prius sub Xenocrate condiscipulus id. 24. πρῶτος Πλάτωνος ἐξηγητὴς teste Proclo 1. in Timæum. Cratetis Atheniensis amicus & Arcesilæ. Vide Laert. IV. 22. Eusebium præparat. XIV. p. 731. Commentaria ad tres myriades στίχων sive versuum 30000 reliquisse, quorum nonnulla ad Arcesilam referebantur, præterea poemata composuisse testatur idem Laertius IV. 24. & 25. E scriptis ejus nullum celebrius libello brevi sed aureolo, ut ait Cicero in Lucullo, quem fecit *de luctu*. Laert. IV. 27. Allegatur à Cicerone 3. Tusc Plutarcho consolat. Ad Apollon. Ex Crantoris commentariis locum affert Sextus

X.

X. contra Math. p. 447. seq. Fuit & alius Crantor Comicus, Stobæo laudatus.

Crates Tarsensis. Laert. IV. 23.

Cronius Pythagoricis & Platonicis à Porphyrio accensetur in vita Plotini.

Damascius Syrus, de quo libro V.

Delius Ephesius, Platonis amicus, qui Alexandrum M. ad bellum contra Persas suscipiendum maximè est adhortatus, teste Plutarcho p. 1126 contra Colotem.

Demetrius Platonis amicus Laert. III. 43. & discipulus, patria Amphipolites. id. III. 46.

Alius *Demetrius* Platonicus, qui vixit tempore Ptolemæi undecimi, cognomento Dionysii, memoratus Luciano lib. de calumnia, & forte Marco Antonino VIII. 25. Nam Gatakerum puto falli, qui Demetrium Phalereum ab Antonino innui suspicatur.

Demochares Arcesilæ familiaris. Laert. IV. 41.

Democritus junior, cujus meminit Porphyrius in vita Plotini.

Demophanes Megapolitanus, Arcesilæ discipulus, Plutarch. Philopœmene p. 356.

Demosthenes Rhetor, Platonis auditor. Laert. III. 46. & II. 108. Confer Dionys. Halic. & Epistolas Demosth. Sunt qui referunt à Platone dimissum, quod nimius verborum captator esset. Anonymus Schol. in Aristotelis Rhetor. lib. 3. p. 51. Ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτων ἀπεδίωκε τῆς αὐτοῦ διατριβῆς τὸν Δημοσθένην ὡς ξηρολέξην.

Dercyllides ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας laudatur à Porphyrio apud Simplic. in 1. Phys. Idem opus puto respici ab Albino in Isagoge cap. VI. Scripsit & *in Timæum Platonis*, Proclo teste. Alius Dercyllides Lacedæmonius ad Pyrrhum legatus, cujus dictum refert Plutarchus Apophthegm. Lacon. & Stobæus Serm. 7. unde emendandus Maximus, apud quem male editum est Κερκυλλίδας.

Didymus Arejus, πιθανῶν καὶ σοφισμάτων λύσεις libri 2. Suid. περὶ τῶν ἀρεσκόντων Πλάτωνι. Euseb. XI. 23. præparat.

Dio Syracusanus inter Platonis discipulos refertur à Laertio III. 46. Confer Plutarchum in Dionis vita, & contra Colotem p. 1126. Ælianum III. 4. Var. & 17. Inter eos, qui Sympolia sive λόγους παρὰ πότον γεγραμμένους literis consignarunt, refertur ab eodem Plutarcho in limine quæstionum Convivalium. Idem testatur Callippum inter-

H

terfectum esse eodem pugione, quo Dionem, amicitiam simulans interfecerat. p 553. de sera Numinis vindicta.

Diocles Cnidius, è cujus διατριβαῖς nonnulla de Arcesila profert Numenius apud. Euseb. XIV. præparat. p. 731.

Dionysius Areopagita, de quo libro IV.

Dionysius Halicarnassensis junior.

Dionysius Platonis Servus. Laert. II. 42.

Domninus Laodicenus sive Larissæus Syrus Syriani discipulus, de quo Marinus in vita Procli c. 25. Damascius in vita Isidori apud Photium, & ex utroque Suidas. Scripsit ὅλην πραγματείαν καθαρτικὴν τῶν δογμάτων τοῦ Πλάτωνος. Alius Domninus Chronographus, qui frequenter in Malalæ Chronico allegatur, & Clarissimo Bentlejo videtur fuisse Episcopus Antiochenus,& Historiam ab orbe condito deduxisse ad tempora Justiniani, pag. 73. Epist. ad Johann Millium.

Ecdemus Megapolitanus Arcesilæ discipulus. Plutarch. Philopœmene pag. 356.

Erastus Scepsius Platonis discipulus. Laert. III. 47. Erastum, & Coriscum (de quo supra) Socraticos vocat Strabo lib. XIII. p. 608.

Eratosthenes Cyrenæus (Stoicus) ἐν τῷ Πλατωνικῷ laudatur à Theone Smyrnæo. Δεύτερον sive νέον Πλάτωνα dictum refert Suidas in Ἐρατοσθ.

Evæon Lampsacenus Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Evagon Lampsacenus Platonis discipulus. Athen. XI. p. 508. Idem cum Evæone jam memorato, sed utra scriptura præferri debeat, incertum est.

Evander Phocensis, Lacydis Successor, ut Evandro successit Hegesinus. Vide Ciceronem Lucullo, & Laert. IV. 60. Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 736.

Eubulus Athenis Platonicus διάδοχος. Porphyr. vita Plotini, qui συγγράμματα ejus quædam περὶ Πλατωνικῶν ζητημάτων Romam missa memorat.

Euclides, cujus meminit idem Porphyr. in vita Plotini.

Eudorum Academicum in Categorias Aristotelis scripsisse testatur Simplicius in Categ.

Eudoxus Cnidius Platonis auditor, Astrologus insignis, de quo dixi infra c. V. Platoni in Ægyptum proficiscenti comes fuit teste Strabone lib. XVII. Platonem audiisse testantur Sotion apud Laertium VIII.

VIII. 86. Cicero, Plutarchus aliique, sed postea τὴν ἀρχὴν αὐτὸν παρεπέμψατο, omnino ipsum missum fecit. Laert. VIII. 87.

Euphræus Oreites, quem Plato misit ad Perdiccam commendaturus Philippum, qui postea Rex fuit Macedonum. Athen. XI. p. 506. Idem p. 508. non εὐφραῖος appellatur sed εὐφρατος.

Euphrates, quem laudat Plinius lib. I. Epist. 10. non Platonicus fuit, ut visum Baronio ad A. C. CIX. 53. sed Stoicus, licet Plinius eum ait Platonicam illam sublimitatem & latitudinem disputando effingere.

Eurymedon Myrrhinusius, Platonis amicus. Laert. III. 42. 43.

Favorinus Arelatensis Gallus, Hermaphroditus & Eunuchus ἀκόλαςος. * quem paulo ante suam ætatem claruisse testatur Lucianus in Eunucho T. 1. p. 483. seq. Καὶ τις Ἀκαδημαϊκὸς Εὐνοῦχος ἐκ Κελτῶν ὀλίγον πρὸ ἡμῶν εὐδοκιμήσας ἐν τοῖς ἕλλησι. Sub Trajano nimirum & Adriano illi invidente floruit, ut notatum Suidæ in Φαβωρ. & Ἀδρ. Confer Spartianum in Adriano c. XV. Dionem lib. LXIX. in Excerptis Peiresc. p. 713. Syncellum p. 350. Dionis (Chrysostomi) discipulus & Epicteti (Gell. XVII. 19.) etsi utriusq; valde dissimilis fuit: familiaris Herodis Attici, quem Bibliothecæ suæ & domus, quam Romæ habuit, heredem reliquit. Polemonis Smyrnæi Sophistæ æmulus, ut traditum Philostrato 1. de Sophist. p. 493. sq. Plurima composuisse Suidas auctor est, & scriptorum multitudine cum Plutarcho Chæroneo contendisse. De amicitia, quæ inter utrumque intercessit, testatur liber de primo frigido, quem Favorino Plutarchus inscripsit: & inter deperdita Plutarchi memoratur à Lampria. ἐπιςολὴ πρὸς Φαβωρῖνον περὶ φιλίας. Sed & Favorinus librum scripsit, cui titulum fecit, Plutarchus. E plurimis Favorini scriptis hæc in veterum scriptis laudantur:

Πρὸς Ἀδριανὸν περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας. Galen. T. 1. p. 6. libello περὶ ἀρίςης διδασκαλίας.

Περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς διαθέσεως. infra in πλόταρχος.

Ἀλκιβιάδης Galen. T. 1. p. 6.

Ἀπομνημονευμάτων libri sæpe laudati Laertio, qui quintum allegat III. 40. VIII. 12.

Πρὸς Ἀρίςαρχον περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας. Galenus T. 1. p. 6.

Ἐπὶ τῷ ἀώρῳ λόγος. Philostr. p. 495.

Λόγος ὑπὲρ τῶν βαλανείων. Philostrat. loco laudato.

Γνωμολογικά. Suid.

* Confer Muretum X. 11. Var. Lect.

Περὶ τῆς διαίτης τῶν φιλοσόφων Suid.

Περὶ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας πρὸς Δύσωνα. Galen. T. 1. p. 6.

Πρὸς Ἐπίκτητον. In hoc introduxerat Onesimum Plurarchi servum cum Epicteto colloquentem. Meminit Galenus T. 1. p. 6. & contra scripsisse se testatur librum ὑπὲρ Ἐπικτήτου πρὸς Φαβωρῖνον: de libris propriis T. 4. p. 367.

Ἐπιτομὴ πταίρτη. Stephanus in ῥοπεῖς. *

Τὸν ἥλιον μὴ εἶναι καταληπτόν. Galen. T. 1. p. 8.

Κυρηναϊκά. Stephanus in Ἀλεξάνδρεια.

Μητρῷον inter Favorini scripta male refert Vossius de Hist. Gr. p. 213. è male intellecto loco Laertii II. 40. Confer Jonsium p. 244.

Λόγος ὑπὲρ τῶν μονομάχων. Philostr. p. 495.

Περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας Suid.

Ἐπιτομη πταιρτη τῆς Παμφυλίας. Stephanus in ῥοπεῖς. Sed recte Holstenius post πταίρτη facit στιγμήν.

Παντοδαπῆς ἱστορίας libri, sive ut apud Stephanum in πλεάπολις, παντοδαπῆς ὕλης ἱστορικῆς, sæpe allegantur à Laertio, qui octavum librum laudat III. 24. & VIII. 47. Ex Photii cod. CLXI. ubi refert Sopatrum ad librum tertium Eclogarum suarum usum fuisse παντοδαπῇ ὕλῃ Favorini, colligas hoc opus digestum fuisse ordine literarum.

Περὶ Πλάτωνος Suid.

Πλούταρχος, ἢ περὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς διαθέσεως. Galenus in libro contra Favorinum περὶ ἀρίστης διδασκαλίας T. 1. p. 6. ubi testatur eum in hoc libro concedere, quod detur aliquid βεβαίως γνωστόν.

Τὰ εἰς Πρόξενον Favorino supposita , atque indigna, judice Philostrato pag. 495.

Προτεχνολογήματα ἐθνικῶν. Steph. in Αἰθίοψ.

Πυῤῥωνείων τρόπων libri X. Gell. XI. 5. Hisce inter Philosophicas Favorini disputationes palmam tribuit Philostratus p. 495. sq. testatus eum his inter alia ostendisse, Pyrrhoneos quoq;, licet de omnibus dubitantes, tamen posse judicio civili experiri, & causas agere.

Περὶ Σωκράτους καὶ τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἐρωτικῆς τέχνης. Suid. Hunc librum impugnaverat Galenus in scripto , cui titulus, πρὸς τὸν Φαβωρῖνον κατὰ Σωκράτους. Meminit ipse de libris propriis T. 4. p. 368.

Fuit & alius Favorinus iisdem temporibus Peripateticus. Plutarch. VII. 10. sympos. & alius Rhetor latinus antiquior, è cujus Oratione, qua legem Liciniam de sumtu minuendo suasit, refert nonnulla Gel-

Gellius XV. 8. Sed ibi pro Favorini nomine Augurinum reponere malit Jacobus Gronovius, refragantibus licet veteribus libris.

Claudius Galenus, de quo infra lib. IV. præter opus etiamnum exstans περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων, scripserat, ut ipse de libris propriis T. 4. p. 368 refert, περὶ τῆς Πλάτωνος αἱρέσεως librum I. περὶ τῶν ἐν τῷ Πλάτωνος Τιμαίῳ ἰατρικῶς εἰρημένων commentarios IV. πρὸς τοὺς ἑτέρως ἢ Πλάτων περὶ Ἰδεῶν δόξαντας, libros III. περὶ τῆς κατὰ Πλάτωνα λογικῆς θεωρίας. Πλατωνικῶν διαλόγων συνόψεως libros VIII. Περὶ τῶν ἐν Φιλήβῳ μεταβάσεων, Περὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν καὶ δυνάμεων.

Georgius Corinthius. Themist.

Glauco Platonis Frater. Laert. III. 4.

Harpocratio Argivus Cæsaris (Augusti) familiaris, scripsit ὑπόμνημα in Platonem libris XXIV. & λέξεις Πλάτωνος libros II. Suid.

Hegesander Delphus ἐν τοῖς ὑπομνήμασι περὶ τῆς πρὸς πάντας τοῦ Πλάτωνος κακοηθείας λέγων. Athen. XI. p. 507.

Hegesinus Pergamenus Evandro successit, ut Hegesino Carneades, teste Cicerone in Lucullo & Laertio IV. 60. Clementis Alex. codices 1. Strom. p. 301. vocant Hegesilaum & mediam Academiam in eo defecisse testantur.

Hegias Platonis Amicus. Laert. III. 43.

Heraclides Aenius Platonis discipulus. Laert. III. 46. Vide infra in Pithon.

Heraclides Ponticus Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Hermeas Syriani discipulus, de quo infra lib. V.

Hermodorus, qui Platonis libros apud Siculos divulgavit. Cic. XIII. 21. ad Attic. Zenobius, Vaticana appendix & Suidas in proverbio λόγοισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται.

Hermophilus Philosophus cœcus, qui Theopompum Geometricam sine radio docuit, teste Claudiano Mamerto III. 11. de statu animæ.

Hestiæus Perinthius Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Justinus Hesychius. Infra in Numenio.

Hierius Procli discipulus, filius Plutarchi Atheniensis.

Hierocles, de quo supra lib. II. c. 12.

Hippothales Atheniensis, Platonis discipulus. Laert. III. 46.

Hyperides Rhetor, auditor Platonis. Laert. III. 46.

Jamblichus, de quo infra lib. V.

Isidorus Procli & Marini familiaris, Gazæus, cujus vitam scripsit Dama-

ſcius apud Photium cod. CCXLII. Vide & Suidam in Συεχαιὸς, Ἰσίδωρ© &c.

Justinus Hesychius, Apameenſis. Vide infra in Numenio.

Lacydes Cyrenæus, Arceſilai ſucceſſor, novæ princeps Academiæ ſecundum Laertium IV. 59. Attalo Regi Pergameno charus, obiit Olymp. CXXXIV. 4. ante Chriſtum CCXLI. Meminit Plutarchus de dignoſcendo adulatore p. 63. & Numenius apud Euſeb. XIV. 7. præparat. ubi ab avaritia οἰκονομικȣ̃ cognomentum tuliſſe, & à ſervis furibus dogmate ipſius, quo nihil comprehendi poſſe ſentiebat, pulchre deluſum commemorat.

Leo ſive *Leonides*. Vide lib. I. c. 10. §. 5. & hoc libro III. cap. 1. inter ſcripta Platoni ſuppoſita num. XLI.

Dionyſius Longinus, de quo infra lib. IV.

Lupercus Berytius ſub Galieno Imp. clarus Grammaticus, ſcripſit inter alia teſte Suida περὶ τȣ̃ παρὰ πλάτωνι ἀλεκτρύον©, ad locum in Theæteto p. 77. edit. Baſil.

Lycurgus Rhetor, auditor Platonis. Laert. III. 46.

Lyſicles Athenienſis. Laert. in Cratete Athenienſi IV. 22.

Manæchmus Alopecenſis, Philoſophus Platonicus, qui teſte Suida ſcripſit præter alia Philoſophici argumenti, libros tres in Politiam Platonis.

Marinus Neapolitanus Procli ſucceſſor, de quo infra lib. V.

Maximus Tyrius ſub Antonino clarus. Num etiam Veriſſimi Imp. Præceptor, cum Apollonio Stoico & Baſilide Scythopolita? Ita videor mihi poſſe colligere è Syncello p. 351. Dixi de hoc infra lib. IV.

Melantas, cui Boethus Lexicon Platonicum inſcripſit, teſte Photio Cod. CLIV.

Melanthius Rhodius, cujus ſvavitatem prædicat Cicero in Lucullo.

Menedemus à Platone miſſus ad Pyrrhæos Reip. conſtituendæ cauſa. Plutarch. contra Colotem p. 1126. Eretrienſis, Platonis auditor Laert. II. 134. & Heſych. Illuſtris.

Mentor Bithynus, Carneadis diſcipulus. Vide Laertium IX. 63. Numenium apud Euſeb. XIV. p. 738. præparat.

Metrodorus Stratoniceus. Cic.

Metrophanes Lebadienſis, Rhetor, ſcripſit inter alia περὶ τῶν χαρακτήρων πλάτων©, teſte Suida.

Mneſiſtratus Thaſius, Platonis diſcipulus. Laert. III. 47.

Ni-

Nicolaus Damascenus dicitur etiam Platonicus à Suida in Νικολ. Sed Peripateticum fuisse, præter Suidam ipsum consentiunt Plutarchus, Athenæus & alii.

Nigrinus, de quo Lucianus. T. I. p. 21.

Numenius Apameensis Pythagoricis & Platonicis à Porphyrio in Plotini vita accensitus scripsit libros περὶ τῆς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πρὸς Πλάτωνα διαστάσεως, è quorum primo præclara fragmenta servavit Eusebius XIV. 5. seq. præparat· Περὶ τῶν Πλάτωνος ἀποῤῥήτων id XIII. 5. è libro περὶ τἀγαθοῦ XV. 17. Plura ejus scripta memorat Origenes 3. contra Celsum p. 198. Ἔποπα, & περὶ ἀριθμῶν, περὶ τόπου & τρίτον περὶ τἀγαθοῦ. Alius Numenius Grammaticus, qui inter Arati interpretes recensetur. Numenii Philosophi dogmata omnia edidicit *Amelius*, qui inde centum fere libros commentariorum collegerat, teste Porphyrio, quos deinde dono dedit *Justino Hesychio* Apameensi, quem filium adoptaverat. Fuit & Numenius Heracleotes, cujus ἁλιευτικὸν, & περὶ δείπνων laudat Athenæus.

Olympiodori Platonici duo fuerunt, unus, ad quem Isidorus Pelusiota II. 256. Epist. Alter Damascio junior, cujus commentarii in quosdam Platonis dialogos exstant MSS. Fuit & tertius Olympiodorus Peripateticus, quem audivit Proclus. Vide quæ infra libro V.

Onosander, de quo infra cap. XXIX.

Origenes. Porphyr. vita Plotini, qui ejus librum de dæmonibus memorat. Vide, si placet, quæ scripsi ad Eunapium.

Alius *Origenes Adamantius* Christianus, sed in multis & ipse Platonissans, de quo infra lib. IV.

Pamphilus Epicuri Præceptor, cum Pamphilo Grammatico Alexandrino (ut fecit Suidas) non confundendus. Laert. X 14.

Philippus Opuntius. Vide quæ supra c. I. inter scripta Platonis num. XXXV. Alius *Philippus Chollideus* Laert. III. 41.

Philo quartæ Academiæ auctor, Clitomachi discipulus, de quo Numenius apud Euseb. XIV. 9. præparat. Cicero eum audivit XIII. 1. ad familiar. itaque Philonis partes sibi sumpsit in libris Academicarum quæst. ut testatur IX. 8. Audivit etiam Antiochus teste præter alios Augustino, qui vocat *hominem circumspectissimum, qui ad Platonis auctoritatem, Academiam, legesque revocare adversarios cedentes jam cœperit*. III. 18. contra Academicos.

Philo Judæus, de quo libro IV.

Phocion, Atheniensium Imperator. Vide supra in Chabria & Cleone.

Phor-

Phormio ad Eleos à Platone miſſus Reipublicæ conſtituendæ cauſa. Plutarch. p. 1126. contra Colotem.

Pithon Aenius, qui cum fratre Heraclide Thraciam Coty interfecto tyrannide liberavit, Platonis diſcipulus fuit teſte Laert. III. 46. & Plutarcho contra Colotem p 1126. Aliis Python: at apud Ariſtotelem V. 10. Politic. male Paron. Vide Menagii notas ad laudatum Laertii locum.

Gemiſtus Pletho, de quo libro V.

Plotinus, de quo, ut de *Plutarcho* Chæronenſi, dixi libro IV.

Plutarchus Athenienſis, Syriani præceptor, de quo libro V.

Polemarchus Eudoxi familiaris. Simplicius ad 2. de cœlo.

Polemo Athenienſis, Xenocratis auditor, quo viſo & audito ad frugem rediit, & qui luxuria antea diffluxerat, Philoſophiæ operam dedit, ut præter Plutarchum & alios Menagio ad Laert. IV. 16. laudatos tradunt Cicero IV. Acad. qu. Arrianus III. 1. & IV. 11. Epictetearum, Themiſtius p. 92. Orat. Origenes III. contra Celſ. p. 152. Choricius in laudatione Procopii Gazæi inedita, aliique. Xenocrati ſucceſſit in Academia Ol. CXVI. $\frac{2}{3}$ ante Chriſtum CCCXV. Multa ſcripſiſſe Laertius IV. 20. & Suidas teſtantur, ſed nullo ejus monumento ingenii nomine tenus laudato, & ſuo jam tempore nullum amplius exſtitiſſe Suidas affirmat. Polemo ἐν τοῖς περὶ τοῦ κατὰ φύσιν βίου allegatur à Clemente VII. Strom. p. 117. & forte ex eodem libro petitum, quod de beatitudine ex Polemonis ſententia refert. II. Strom. p. 410. & quod Cicero IV. de finibus, Polemonem ait planiſſime ſummum bonum dixiſſe ſecundum naturam vivere, p. 109. Phyſiognomica quæ exſtant alterius Polemonis eſſe videntur, ut dixi infra cap. VI. Diſcipuli Polemonis Athenienſis fuere præter Zenonem & Arceſilam (Cic. 1. Academ. qu. Euſeb. præparat. XIV. p. 729.) Crates & Crantor, in quibus deſiit vetus Academia teſte Clemente 1. Strom. p. 301. Alius *Polemo* Platonicus Plotini diſcipulus, de quo Porphyrius in Plotini vita.

Polis, cui Siciliam adnaviganti Plato exportandus à Dionyſio traditus fertur. Syncell. p. 258.

Porphyrius, de quo dixi libr IV.

Potamo Alexandrinus, Plotini diſcipulus, teſte Porphyrio.

Priſcianus Lydus Simplicii æqualis, teſte Suida in πρέσβεις. Dixi de eo infra cap. IX. ubi de Theophraſto.

Protles

Procles Xenocratis discipulus, cujus *librum de Isthmiis* allegat Plutarchus V. 3. Sympos.

Proclinus, qui in Troade versatus est. Porphyr. in vita Plotini.

Proclus Syriani discipulus, de quo infra lib. V. & ad vitam ejus à Marino scriptam.

Mich. Psellus de quo itidem lib. V.

Ptolemaus Platonicus, qui scripsit in Timæum, teste Proclô.

Pythocles Arcesilæ familiaris. Laert IV. 41.

Nicolaus Rhetor Plutarchi Atheniensis & Procli discipulus, de quo Suidas & Marinus in Procli vita.

Serapio Alexandrinus, Rhetor, qui deinde Philosophiæ operam dedit sub Plotino, ut refert Porphyrius in hujus vita.

Severus Platonicus, cujus συγγράμματα memorat Porphyrius vita Plotini. Scripsit in Timæum Platonis, teste Proclo, & librum περὶ ψυχῆς, è quo fragmentum apud Eusebium XIII. 17. præparat. Mentio Severi Platonici sæpius in Damascio de vita Isidori apud Photium cod. 242. Eum cum Severo Imp. perperam confundit Photii interpres A. Schottus.

Severianus Procli discipulus. Suid. Σεβῆρ. è Damascio in vita Isidori.

Simplicius Cilix Ammonii Hermeæ & Damascii discipulus, de quo infra lib. V.

Sosthenes Platonis amicus. Laert. III. 43.

SPEUSIPPUS Atheniensis, Potonæ Platonis Sororis Filius. Laert. III. 4. & testamenti ejus una cum Sosthene & aliis curator. id. III. 43. discipulus, 46. Platoni successit Olymp. CVIII. 1. ante Christum CCCXLVIII. & Academiæ præfuit per annos octo, id. IV. 1. successore relicto Xenocrate, id. 2. & Suidas. Scripta ejus refert Laertius IV. 4. seq. versuum 34075. * fuisse testatus, quæ Aristoteles post Speusippi mortem tribus talentis sive 2250. thaleris emit, ut præter Laertium narrat Gellius III. 17. In his fuerunt præter alia Λυσίας, Κέφαλος, Κλεινόμαχος, Ἀρίστιππος, Μανδρόβουλος, πρὸς Γρύλλον & Ὅροι sive *definitiones*, quas viri docti easdem esse putant cum iis, quæ inter Platonis scripta leguntur, ut supra cap. 1. num. XLVIII. dixi. Definitionem beatitudinis ex Speusippi mente dat Clemens 2. Strom. p. 418. Speusippi librum, cui titulus

 πλά-

* Non 43475. ut legas in præclara Wetsteniana edit. Nam στίχοι μ, γ' explicandum myriades γ' porro δ quatuor chiliades denotat.

Πλάτων⊗ περὶ δείπνȣ sive Περίδειπνον, ut Meursius legit. p. 1610. Bibl. Atticæ, laudat Laertius III. 2. nec absurde tum idem Meursius, tum Jonsius lib. 1. c. 10. suspicatur non aliud fuisse scriptum, quam Laertio IV. 5. memoratum Πλάτων⊗ ἐγκώμιον, quod videtur etiam allegare Hieronymus 1. Contra Jovinian.. *Epistolam ad Philippum* Macedoniæ Regem, Athenæus XI. p. 506. *Epistolam ad Dionem* Plutarchus de amico ab adulatore discernendo p. 7?. Speusippum ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων Laertius in Parmenide IX. 29. Idem liber fuit, si Meursium audimus, qui Laertio IV. 4. vocatur φιλόσοφ⊗, sive ut scribendum conjicit, φιλόσοφοι. Ibidem Laertius inter Speusippi scripta etiam memorat librum περὶ φιλοσοφίας. Sed & μαθηματικὸν, è quo petita videntur, quæ Speusippum laudans refert Proclus 3. in Euclidem p. 50. Vide eundem lib. 2. p. 22. Libellum de numeris Pythagoricis auctor Theologumenon Arithmeticæ p. 61. Καὶ Σπεύσιππ⊗ ὁ Ποτώνης μὲν υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Πλάτων⊗, διάδοχ⊗ δὲ Ἀκαδημίας πρὸ Ξενοκράτȣς ἐκ τῶν ἐξαιρέτȣ σπȣδασθεισῶν ἀεὶ Πυθαγορικῶν ἀκροάσεων, μάλιστα δὲ τῶν Φιλολάȣ συγγραμμάτων βιβλίδιόν τι συντάξας γλαφυρὸν, ἐπέγραψε μὲν αὐτὸ περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν. Etiam in aliis dogmatibus vestigia Pythagoricorum pressisse Speusippum constat ex Aristotele lib. 1. Ethic. Nicomach. cap. 6. ad quem locum Eustratius vocat Speusippum Θεολόγον, sive ut interpres, *qui de divinis apud græcos scripsit*. Speusippum ἐν δευτέρῳ ὁμοίων Athenæus II. p. 61. III. p. 86. & 105. VII. 303. 308. 313. 319. 327. 329. IX. 369. 391. ἐν τετάρτῳ IV. p. 133. Idem opus respicitur IV. p. 301. (neque ullum fuit ejus *de piscibus* scriptum, ut ex interprete male intellecto auctor indicis) II. p. 68. VII. p. 324. ubi Speusippus allegatur. Speusippum ἐν τῷ πρὸς Κλεοφῶντα πρώτῳ Clemens Alex. 1. Strom. p. 367. Allegatur etiam Speusippus à Theophrasto in Metaphys. Dionysii Tyranni literas ad Speusippum, quibus avaritiam & voluptates ipsi exprobat, profert Athenæus VII. p. 279. Plato apud Plutarchum p. 71. de dignoscendo adulatore, dixit vitæ se suæ exemplo maxime emendasse Speusippum.

Synesius, de quo dixi libro V.

Syrianus, quo de ipso etiam lib. V.

Taurus Berytius, sub Antonino Pio clarus. Syncell. p. 351. Scripsit περὶ τῆς τῶν δογμάτων διαφορᾶς Πλάτων⊗ καὶ Ἀριστοτέλȣς Suid. item de dissensu Platonicorum à Stoicis Gell. XII. 5. Commentarium in

in Gorgiam id. VI. 14. in Platonem Philopon. VI. 18. de mundi æternitate.

Telecles Phocenſis, cui & civi ejus *Evandro* vivus Sholam tradiditLacydes, Laert IV. 60.

Theo Smyrnæus, de quo infra cap. IV.

Theo item Alexandrinus, de quo infra lib. V.

Theodorus Atheus, Cratetis Athenienſis auditor, auctor poſtea Sectæ Theodoreæ. Laert. IV. 23.

Theodorus Aſinaus, quem Proclus ſe audiſſe teſtatur 4. in Timæum p. 246. & alibi.

Theodotus Athenis διάδοχος. Porphyr. vita Plotini, ubi memorat ejus in Philebum & Gorgiam, & de his quæ Ariſtoteles Platonis Reip. oppoſuit.

Theomedon cum Eudoxo Athenas venit Platonem auditurus. Laert. VIII. 86.

Theophraſtus, qui Ariſtotelis poſtea ſucceſſor fuit, Platonem prius audivit. Laert. III. 46.

Theopompus Chius ἐν τῷ κατὰ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς. Athen. XI. p. 508.

Theoſebius Hieroclis diſcipulus, Præceptor Iſidori Gazæi. Damaſcius apud Phot. Cod. 242. p. 511. Suidas in Ἐπίκτητος. Fallitur enim Mericus Caſaubonus, qui per Theoſebium ibi intelligit Marcum Antoninum Imp.

Thraſippus Platonis amicus. Laert. III. 43.

Thraſyllus. Schol. Iuvenalis VI. 576. & quæ viri docti ad Svetonii Tiberium. Jonſius lib. III. c. 3. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſoph. ubi & plures Thraſyllos recenſet. Videtur autem hic ipſe, qui Platonis libros (ut Democriti quoque) digeſſit in tetralogias.

Timæus Cyzicenus Platonis diſcipulus. Athen. XI. p. 509. Alius *Timæus junior*, qui ad Gentianum ſcripſit Lexicon Platonicum, memoratum Photio cod. CLI.

Timolaus Cyzicenus Platonis diſcipulus. Laert. III, 46. Num idem cum Timæo jam memorato?

Tychon Platonis Servus. Laert III. 42.

XENOCRATES Chalcedonius, Platonis diſcipulus. Laert. III. 46. Aeſchini ab eo ſubtractus. Athen. XI. p. 507. itineris in Siciliam Comes, Laert. IV. 6. & 11. valdeque probatus Platoni: Aelian. III. 19. Var. poſt Speuſippum Academiæ præfuit ab Olymp. CX. 2. per annos quinque & viginti, hoc eſt usque ad Ol. CXVI. $\frac{2}{3}$ (ante Chri-

ſtum CCCXV.) relicto ſucceſſore Polemone Laert. IV. 3. & 14. obiit anno ætatis LXXXII. ut idem Laertius, at Lucianus LXXXIV. Meurſius CIII. quem vide IV. 11. de Archontibus Athenienſibus. Imaginem Xenocratis aſino * vehentis, itemque aliam in Laertio Wetſteniano etiam obviam, habes tomo ſecundo Theſauri Antiquitat. Græcar. Gronoviani. tab. XCI. De vita ejus & dogmatis confer, ſi placet, Lexicon Baylii, & notas Viror. doctor ad Orat. Cic. pro Balbo c. 5. T. V. p. 528. Scripta ejus bene multa refert Laertius IV. 11 -- 14. in quibus Καλλικλῆς, περὶ τοῦ Παρμενίδου, Ἀρχέδημος, κεφάλαιον (pro quo forte legendum κέφαλος, ut ſupra in Speuſippo) Πυθαγόρεια, πρὸς Ἀρύβαν, πρὸς Ἡφαιστίωνα, & περὶ θανάτου, *de morte*: quod ſcriptum Ficinus exiſtimavit eſſe dialogum hujus argumenti Axiochum, qui inter Platonis ſcripta legitur & ab aliis tributus eſt Aeſchini Socratico. Animam definivit ἀριθμὸν ἑαυτὸν κινοῦντα, ut legitur in Scholiis ineditis ad Dionyſium Thracem. In dialectica tractatione initium fecit à φωνῆς ſive vocis conſideratione, quo nomine reprehenſum narrat Porphyrius ad Muſica Ptolemæi. p. 193. Præcepta de regno à Xenocrate petiit Alexander M. teſte Plutarcho contra Colotem p. 1126. & Laertius inter Xenocratis ſcripta refert στοιχεῖα πρὸς Ἀλέξανδρον περὶ βασιλείας. Vitam Platonis ſcripſiſſe teſtatur Simplicius, uti Laertius libros duos compoſuiſſe περὶ μαθητῶν *de diſcipulis*, tum *de Geometris*, περὶ Γεωμετρῶν libros quinque. Συμποτικοὺς νόμους memorat Athenæus V. p. 186. Inter Theophraſti ſcripta etiam τὴν τῶν Ξενοκράτους συναγωγὴν memorat Laertius V. 47. Diverſus ab hoc *Xenocrates* fuit *Medicus*, qui *de percipienda ex animalibus utilitate* περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων ὠφελείας (Clementi Alex. 1. Strom. p. 717. περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ζώων τροφῆς) libros ſcripſit, quorum primum laudat Galenus X. de ſimplic. T. 2. p. 132. *Aphrodiſienſis* hic fuit teſte Artemidoro IV. 24. Onirocrit. ubi idem opus reſpicit, quod facit etiam Aetius Tetrab. I. lib. II. c. 83. Vixit ſub Tiberio Imperatore, ut ex eodem Galeno colligo p. 130. ὁ Ξενοκράτης ἄνθρωπος οὐ πάλαι γεγονὼς ἀλλὰ κατὰ τοὺς πάππους ἡμῶν, τῆς ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἀπηγορευκυίας ἀνθρώπους ἐσθίειν. Ex hoc Xenocratis opere Oribaſius II. 58. collectan. Medic. (quæ latine tantum exſtant è verſione *Joh. Baptiſtæ Raſarii*) ſervavit locum prolixum *de alimento ex aquatilibus*. Græce minus integrum edidit cum verſione ſua & Scholiis *Conradus*

* Ob tardius ingenium, quod in eo notaverat Plato.

dus Gesnerus, junctum Jani Dubravii Olmocensis Episcopi libris de piscinis & piscium, qui in eis aluntur, natura, Tiguri 1559. 8. Integrius exstat in codice MS. Bibliothecæ Johanneæ hujus Urbis Hamburgensis, ne de Vaticana & Regis Galliæ Bibl. dicam, de quibus vide Labbeum Bibl. Nov. MSS. p. 174. & 127. Nescio an cum hoc confundendus sit *Xenocrates* Ephesius, quem de gemmis egisse docet & nuperrime scripsisse affirmat Plinius XXXVII. 2. Sane pro eodem habuit Labbeus p. 174. Xenocratis librum περὶ λίθων in Vaticana adhuc superesse testatus. Fuit & Xenocrates, cujus πρῶτον χρονικῶν allegat Etymol. Magnum in Ἀσσυρία. Et Philosophus hoc nomine, cujus οἰκοσκοπικὸν οἰώνισμα de signis domi apparentibus (Confer. Casaub. c. V. lection. Theocrit.) laudat Suidas. Xenocratis ἐλεγεῖον sive Epigramma in Imaginem Mercurii exstat IV. Antholog. c. 12. nescio, an illius Philosophi hoc nomine, quem Elegias non satis feliciter scripsisse ait Laertius IV. 15. Idem memorat Xenocratem Tacticum perantiqvum, tum statuarium hujus nominis, discipulum Tisicratis, ut è Plinii XXXIV. 8. constat, qui de torevtice scripsisse traditur in indice libri XXXIII. & de pictura, XXXV. 10. Præterea Xenocratem juniorem Chalcedonensem, auctorem λόγυ Ἀρσινοητικῦ, & alium auctorem ᾀσμάτων Aristoxeno antiquiorem. His denique accedit Xenocrates Agrigentinus Isthmionica, quem celebrat Pindarus Isthm. Od. 2.

Zenodotus Procli discipulus. Damascius apud Photium Cod. CCXLII.

Zethus Theodosii Philosophi gener, Plotino familiaris. Porphyr. in vita Plotini.

PLATONICÆ.

Ædesia uxor Hermiæ, de qua Suidas.

Amphiclia Aristonis filia, filii Jamblichi uxor, quæ Plotinum audivit, teste Porphyrio in Plotini vita.

Arria. Galenus sive quisquis auctor, c. 2. de theriaca ad Pisonem, T. 2. edit. Basil. p. 485.

Ἄρτεμις Platonis serva, testamento ejus libera dimissa. Laert. III. 42.

Axiothea Phliasia, Laert. IV. 2. & III 46. Clemens IV. Strom. p. 523. Themistius XXIII. p. 295.

Cerelia de qua Corradus ad Cic. XII. 51. ad Attic.

Gemina mater & filia, quæ Plotinum auſcultaverunt teſte Porphyrio.

Hypatia Alexandrina Iſidori Philoſophi uxor, filia Theonis Alex. de qua Socrates. VIII. 15. Hiſt. & Menagius in Hiſt. mulierum Philoſopharum, qui tamen fallitur cum Hypatiā à Salmaſio Hippiam vocatum ſcribit: Salmaſio enim ſermo eſt de Hippia Sophiſta, cujus ſolertiam in omni genere opificii celebrat Apulejus in floridis.

Laſthenia Mantinea ex Arcadia, Laert. IV. 2. & III. 46. Clemens IV. Strom. p. 523. Athenæus VII. p. 279. ubi male Σαρδικῆς pro Ἀρκαδικῆς & XII. p. 546. ubi Speuſippo peramatum notat è Dionyſii tyranni ad Speuſippum Epiſtolis.

His addde fœminam (niſi Arria eſt, de qua ſupra) cui Laertius vitas Philoſophorum inſcripſit & Φιλοπλάτωνα vocat, III. 47. tum *Theodoram*, cui Damaſcius inſcripſit vitam Iſidori. Phot. cod. 181.

CAPUT IV.

De Xenophonte Athenienſi.

De Xenophontis vita atque ætate 1. Scriptorum ejus editorum notitia, cum variis obſervationibus. 2. Suppoſita illi ſcripta. Scripta item deperdita, & interpretes ejus deperditi. 3. Editiones. 4.

XENOPHON Grylli *(a)* F. Erchieus ex tribu Ægeide Athenienſis, natus eſt Olymp. LXXXII. Adultior factus Socrati ſe in diſciplinam dedit, poſtea inſinuavit ſe in amicitiam Cyri junioris, eique Olymp. XCIV. 4. adverſus fratrem Artaxerxen profecto adfuit. Quanquam vero Cyrus in prælio iſthoc interficeretur, Xenophon tamen qui decem millibus Græcorum *(b)* in auxilium illi miſſorum præerat, non

(a) Menagius p. 104. ad Laertium inter plures Xenophontes ab hoc diverſos (quibus addendus Xenophon Solenſis à cane adamatus teſte Æliano lib. I. c. 6. de animalibus, & Xenophon Siculus ineptus Sophiſta de quo Philoſtratus p. 511.) refert ex Chronico Alex. ſive Paſchali p. 168. Xenophontem Orzylai F. Sed pro Orzylai legendum Grylli, ut Menagius ipſe pulcre obſervat. p. 100. b.

(b) Plutarch Ageſilao p. 600. Alii etiam prælio interfuit Xenophon. ubi victis Athenienſibus Xenophontem equo delapſum videns Socrates, qui jam ipſe equum amiſerat, Xenophontem in humeros receptum per multa ſtadia portavit atque eripuit, teſte Strabone IX. p. 403.

non modo in cornu quo ſteterat, vicit, ſed etiam exercitum ſuum ab hoſtium vi & inſidiis tutum præſtitit, domumque reduxit. Ageſilao Lacedæmoniorum Regi percharus, quem etiam præceptis imbuit, teſte Cicerone 3. de Oratore c. 34. Ab Athenienſibus exilio damnatus eſt, atque in Scillunthio prædio Elidis, (c) tum in Lepreo, atque Corinthi (d) ſenectutem exegit, ibique hiſtorias, ad quas idoneum illum Iſocrates (e) judicaverat, & alia ſcripta per otium compoſuit. Dictione uſus eſt, melle, ut ait Cicero, (f) dulciori, ita ut Muſa atque apis Attica dictus fuerit, & Muſæ ipſæ Xenophontis ore locutæ viderentur, (g) atque ab Ariſtide (h) aliisque in exemplum ſtyli tenuis ſive ſimplicis elegantiſſimi ac vere Attici proponatur. In ſapientiæ ſtudio Socratis diſcipulus, atq; ut ait Euſebius XV. 61. præparat. Ἑταίρων γνωριμώτατος fuit. Platonis æmulus (i) potius quam amicus: elegantiarum (k) in armis præcipue ſtudioſus. Uxorem habuit Phileſiam, filios Diodorum, & qui in pugna Mantinenſi fortiter pugnans cecidit (l) avo cognominem Gryllum. Obiit Corinthi Olymp. CV. 1. (ante Chriſtum CCCLX.) annos natus XC. ut teſtatur Lucianus in longævis, qui in libro de ſcribenda Hiſtoria T. 1. p. 630. brevi ſed inſigni elogio eum vocat δίκαιον συγγραφέα, *idoneum ac dignum Hiſtoricum* (einen rechtſchaffenen Geſchicht-Schreiber) ita enim malo reddere, quam *juſtum*, ut p. 704. Ταῦτα ξίφη δικαίων τυραννοκτόνων. Sic apud Sopatrum in Hermogenem p. 22. extrem. δίκαιος ῥήτωρ è Platone, quod mox exponitur ῥήτωρ ἀγαθός.

Scripta Xenophontis (m) hæc ad nos pervenerunt:

XY-

(c) Plutarch. de exilio p. 603 & 605.
(d) Laertius in Xenophontis vita lib. 2. Sect. 53.
(e) Photius cod. 260.
(f) Cicero in Oratore c. IX. & XIX.
(g) Menag. p. 103. ad Laert. Attamen Helladius apud Photium cod. 279. p. 872. Xenophontem Ἀττικισμοῦ νομοτέθην haberi vetat.
(h) Ariſtides libro. 2. artis Rhetor. qui eſt περὶ ἀφελοῦς λόγου.
(i) Vide ad Laert. III. 34. Gellium XIV. 3. Athenæum XI. p. 504. ſeq. Ælianum III. 17. Var. Syncellum p. 255.
(k) Ælian. III. 24. Var.
(l) Laert II. 52 & 54. Ælian. III. 3. Var.
(m) Laertius II. 56. ait Xenophontem ſcripſiſſe βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα. Deinde enumerat ſolos illos libros, qui hodie exſtant, & ſane proxime accedunt ad numerum quadrageſimum. ſunt enim XXXVII. exceptis Epiſtolis. Menagius quatuordecim ſola ſupereſſe. perperam ſcripſit, neque enim Cyripædiam pro uno ſed pro octo computavit libris Laertius, atque ita in aliis. Neque valde audiendus Suidas, qui ex Laertii loco obiter inſpecto Xenophonti tribuit libros plures, quam XL.

ΚΥΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ *de Cyri majoris, (qui Olymp. LVIII. 1. Croesum vicit) vita ac disciplina libri VIII.* opus lectu dignissimum. Veteres quidem nonnulli, ut Ausonius c. XXIX. Panegyrici, & plures è recentibus assenserunt sententiæ Ciceronis Platonem III. de legibus secuti, qui lib. 1. Epist. 1. ad Q. Fratrem *Cyrus ille*, inquit, *à Xenophonte non ad Historiæ fidem scriptus, sed ad effigiem justi imperii, cujus summa gravitas ab illo Philosopho cum singulari comitate conjungitur, quos quidem libros non sine causa noster ille Africanus de manibus ponere non solebat.* Confer Menagii notas ad Laertii III. 34. p. 151. & Tho. Crenii T. III. Methodor. p. 379. Dissertatio autem *Francisci Carpentarii*, quam huic sententententiæ Ciceronis opposuit, edita non est, quod sciam.

Latine interprete *Julio Gabriele Eugubino* cum ejus castigationibus prodiit Cyropædia Venet. 1569. 8. Laudat hanc versionem Thom. Crenius Vir Cl. parte XI. animadvers. p. 214. Deinde cum aliis quibusdam per *Joach. Camerarium* Paris. 1572. 4. apud Wechelum. Et ante hos *Francisco Philelpho* interprete. Bononiæ 1520. fol. & in editionibus Xenophontis latinis ac Græcolatinis Basileensibus, & H. Stephani.

Græce excusa est Lovan. 1527. 4. & ex parte Lugd. Bat. 1613 8. Integra Oxoniæ è theatro Sheldoniano A. 1679. 12.

Græcè & Latinè Lond. 1648 8. Librum I. II. & V. latine etiam transtulit & notis illustravit *Joh. Caselius.*

Gallice vertit *Franciscus Carpentarius* Paris. 1659. Amst. 1661. 8.

Italice, *Jacobus Poggius Bracciolini.* Florentinus, in Tusculano 1527. 8.

Anglice libros quatuor priores *Franciscus Digby*, posteriores *Joh. Norris* Lond. 1685. 8. præmissa Xenophontis vita.

ΚΥΡΟΥ ἈΝΑΒΑΣΕΩΣ *de Cyri minoris expeditione* in Asiam adversus fratrem Artaxerxen Ol. XCIV. 4. infeliciter suscepta *libri VII.* à Xenophonte editi sub nomine *Themistogenis Syracusii (n)* si credimus Johanni Tzetzæ Chil. IV. histor. 154. Sane Themistogenem de expeditione Cyri scripsisse affirmat Xenophon initio tertii libri de rebus Græcorum, cujus loci meminit etiam Suidas in Θεμιςογ. addens eundem & alia scripsisse de patria sua. Huic expeditioni Xenophon ipse interfuit præclari ducis partibus functus, & in suo cornu victor: licet Cyrus, cui

(n) Hinc forte dubitabant Andreas Masius vir summus commentario in Josuæ cap. 2. an hoc opus genuinus sit fœtus Xenophontis, quod ex Laertii II. 50. & 57. testimonio & ex stylo revincit Vossius lib. I. c. 2 de Hist. græcis.

cui opem ferebat, vinceretur. Confer, quæ viri docti ad Ælian. III. 17. Var.

Ad imitationem hujus operis Xenophontei *Arrianus* Nicomediensis, *Xenophon junior* dictus, scripsit libros VII. ἀναβάσεως Alexandri M. ut *Onesicritus* παιδείαν Ἀλεξάνδρου composuerat Xenophontem imitatus, teste Laertio VI. 84. De eo, quod in hoc opere prooemium nullum præmittat Xenophon, Vide Lucianum, quomodo scribenda historia sit, T. 1. p. 618. Latine vertit hos libros *Romulus Amusæus*, ad Lud. Avilam Caroli V. Imp. cubicularium, Bonon. 1533. fol. & *Janus Lascaris.* Gallice *Claudius Scisselius* Parif. 1529. fol. è latino (ut ipse profitetur) Jani Lascaris. Novissime *Nicolaus Perrotus Ablancurtius*, Parif. 1648. 8. quam versionem Menagius p. 103. ad Laertium ita celebrat, ut Xenophontem ipsum (cujus sermonem Gratiæ finxisse dicuntur teste Quintiliano X. 1. Inst.) elegantia vicisse illi videatur Ablancurtius. Italice transtulit *Ludovicus Dominicus*, Venet. 1547. 8.

ἙΛΛΗΝΙΚΩ͂Ν, *de rebus Græcorum libri* VII. historia annorum XLVIII. deducta ab Olymp. XCII. 2. ut notavit etiam Diodorus Sic. lib. XIII. p. 352. & lib. XV. p. 504. Primores quidem libri duo historiam belli Peloponensiaci ab anno XXI. in cujus Augusto ineunte Thucydides definit, usque ad finem perducunt, ad captas nempe à Lysandro Athenas, Ol. XCIII. 4. Reliqui quinque libri complectuntur rerum Græcarum & Persicarum Historiam continuatam ad pugnam usque Mantinensem, qua victi ab Epaminonda (o) sunt Spartani Ol. CIV. 2. Hoc Xenophontis opus ἀκέφαλον esse, ac præter prooemium desiderari historiam biennii à fine ætatis anni XXI. belli Peloponensiaci ad exitum æstatis anni XXIII. contendit Usserius in Annalibus ad A. Per. Jul. 4303. & ante Usserium Sam. Petitus lib. I. Obf. c. 12. Petavio aliter visum, hic enim lib. X. de doctrina temporum c. 29. Xenophonti parachronismum biennii impingit. Ab utraque sententia alienus est *H. Dodwellus*, cujus Annales Xenophontei cum Thucydideis Oxon. 1702. 4. excusi his libris nostri scriptoris eximiam lucem afferunt. In illis perinde, ut diss. VIII. de Cyclis p. 342. negat hiatum inter Thucydidem ac Xenophontem intercedere, nec Xenophontem in annorum ratione hallucinatum, sed Olympiadum, tum Atheniensium Archontum, & Ephororum Lacedæmoniorum notationem Xenophonti additam esse ab aliena manu, quod observatum etiam Marshamo Canonis Chronici Sæc. XVI. capite de prima Olympiade p. 487.

K Hos

(o) Graviter errat Vir doctus lib. I. c. 5. de Hist. gr. qui Cyripædiam in hoc tempore desinere aliud agens scribit.

Hos libros Xenophontis, ſub titulo Paralipomenon, Thucydidi *Græce* ſubjecit Aldus, Anno 1502. fol. prodierunt & Græce Lovanii 1529. 4.

Compendio *latine* complexus eſt *Leonbardus Aretinus* in commentario rerum græcarum, ad equitem Angelum Acciarolum Lipſ. 1546. 8. & in Gronovii theſauro Antiqv. Græcar. Tom. IV.

Integros vertit *Bilibaldus Birchbeimerus* editos cum præf. Thomæ Venatorii. Prodiit & *Gallice*: Hiſtoire de Thucydide & Xenophon par *Nic. Perrot d'Ablancourt* Pariſ. 1671. 8. tribus Volum. *Italice:* Delle Guerre de Greci libri VII. tradotti dal idioma Greco nel Italiano da *Francisco di Soldo Strozzi*, con la correttione, alla traduttione di *Lodovico Domenichi*. Venet. 1550. 4.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΏΝ ΠΟΛΙΤΕΊΑ, *De Rep. Lacedæmoniorom*, quem librum Xenophonti noſtro abjudicavit Demetrius Magnes (qui de Homonymis ſcriptoribus librum compoſuit) teſte Laertio II. 57. *Græce* lucem vidit cum Ariſtotelis Ethicis, Politicis & Oeconomicis, Baſil. apud Joh. Walderum. 8. Prodiit & ſeparatim Amſt. 1647. 8. *Latine* vertit *Franciſcus Philelphus* Bononiæ 1502. fol. & in editionibus latinis ac Græcolatinis Baſileenſibus, atque H. Stephani. Poſt Philelphum tranſtulit & notis illuſtravit *Joach. Camerarius*, præmiſſa Xenophontis vita, Lipſ. 1543. 8. Pariſ. 1572. 8.

ἈΘΗΝΑΙΏΝ ΠΟΛΙΤΕΊΑ, *De Rep. Athenienſium. Græce* hoc opuſculum, non ut in editionibus Operum Xenophontis integrum, ſed mutilum, neſcio quomodo extrema parte libri Xenophontis περὶ πόρων adtexta, excuſum eſt poſt Ariſtotelis Ethica, Politica & Oeconomica, quæ ſine temporis nota prodierunt apud Joh. Walderum, Baſileæ in 8.

Latine vertit & notis illuſtravit *Joach. Camerarius* Lipſ. 1543. 8. tranſtulit & *Seb. Caſtellio*, cujus verſio in editionibus Xenephontis Baſileenſibus atque H. Stephani occurrit. Exſtat & liber uterque Xenophontis, de Lacedæmoniorum & Athenienſium Rep. Gallice interprete G. P. apud Federicum Morellum Pariſ. 1579. 8.

ἈΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΆΤΩΝ ΣΩΚΡΆΤΟΥΣ *Commentariorum de dictis & factis Socratis libri IV.* ad quorum imitationem *Xenophon junior* ſive *Arrianus* Nicomedienſis ſcripſit libros quatuor ἀπομνημονευμάτων Magiſtri ſui Epicteti. Ita autem vocavit Xenophon, quæ ex ſermonibus Socratis annotavit. Laertius II. 48. Καὶ πρῶτος ὑποσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα εἰς ἀνθρώπους ἤγαγεν ἀπομνημονεύματα ἐπιγράψας. *Hephæſtionis* librum περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν Ἀντιφῶντος, quem per

per plagium ille sibi attribuerat, memorat Athenæus XV. p. *673*. Etiam sancta Evangelia de dictis & factis JESU CHRISTI Servatoris nostri, Justinus Martyr Xenophontis vocabulo plus simplici vice appellat *ἀπομνημονεύματα*, ut observavit H. Dodvvellus diss. 1. ad Irenæum §. 40.

Prodierunt hi libri *Græce* Paris. 1559. 4. & ex *Joh. Caselii* recensione Rostoch. 1589. 4.

Latine vertit *Bessario* Cardinalis Nicænus ad Julianum Episcopum Cardinalem Tusculanum Lovan. 1533. 3. quæ translatio occurrit in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani. *Job. Caselius* Rostoch. 1576. 4.

Gallice, Franciscus Carpentarius, qui vitam quoque Socratis scripsit. Paris - - - - & Amst. 1699. 12. *Germanice* è Carpentarii liberiore versione *Christianus Thomasius*, Halæ-Sax. 1693. 8. *Is. Faustii* dissertatio præside D. Jacobo Schallero in IV. libros memorabilium Socratis lucem vidit Argentorati A. 1650. Herculis cum voluptate & virtute colloquium ex libro secundo Xenophontis, latino carmine expressit *Job. Stigelius* Rostoch. 1591. 8. Græco *Petrus Ivarus Borrichius* Lugd. Bat. 1595. 8.

ΣΩΚΡΆΤΟΥΣ ἈΠΟΛΟΓΊΑ, *Apologia Socratis ad Judices.*

Latine vertit *Leonh. Aretinus.* Bononiæ 1502. fol.

ΣΥΜΠΌΣΙΟΝ ΦΙΛΟΣΌΦΩΝ *Convivium Philosophorum.* De iis quæ adversus temporum rationem in hoc libro finxisse Xenophon arguitur, vide Casaubonum V. 17. ad Athenæi V. p. 216. Idem Athenæus alia quædam in Xenophontis convivio reprehendit V. p. 187. seq. Prodiit separatim

Græce Lovan. 1530. 4. Haganoæ 1531. 8.

Latine vertit *Janus Cornarius* Basil. 1548. 8. & *Joh. Ribittus*, cujus versio exstat in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani.

Gallice, Jan. Faber. Salmurii 1666. 12.

ΟἸΚΟΝΟΜΙΚῸΣ ΛΌΓΟΣ, *Oeconomicus liber*, quem à juvene se translatum testatur *Cicero* 2. Officior. c. 24. Ex versione illa cujus meminit & Hieronymus 2. in Rufin. servavit quædã Cicero ipse lib. de senectute, Columella, Macrobius, Donatus & Priscianus, quæ cum Græcis Xenophontis collata videre licet post H. Stephani Lexicon Ciceronianum p. 44 - 49.

Hic liber *græce* excusus est cum Aristotelis Ethicis, Politicis & Oeconomicis, Basileæ apud Joh. Walderum 8. Allegat præter alios Stobæus Serm. 83. ubi & *Brysonis* & *Hieroclis* Oeconomicum laudat.

 Ere-

E recentioribus *latine* vertit *Raphael Volaterranus*, dicavitque Titæ Minutiæ. Exstat ad calcem commentariorum urbanorum Paris. 1515 fol. & in editionibus Xenophontis græco-latinis Basileensi & H. Stephani.

Gallice Stephanus Boetius Paris. 1572. 8.

ἈΓΗΣΊΛΑΟΣ, de Agesilai Regis Lacedæmonior. laudibus, de quo Thucydides, Nepos, Plutarchus, Justinus & alii. Cicero V. Epist. ad Luccejum 12. *Nec minus est Spartiates Agesilaus ille perbibendus, qui neque pictam neque fictam imaginem suam passus est esse, quam qui in eo genere laborarunt. Unus enim Xenophontis libellus in eo Rege laudando facile omnes imagines omnium, statuasque superavit.* Confer Plutarchum in Pompejo f. 663. Themistium Orat. 2. p. 27. edit. Harduini.

Latine vertit *Franciscus Philelphus*. Bononiæ 1502. fol.

Gallice, *Franciscus Carpentarius*, ad calcem Cyropædiæ. Paris. 1659. Amst. 1661. 8.

ἹΕΡΩΝ ἢ Τύραννος, *Dialogus Simonidis cum Hierone* primo (qui fratri Geloni in tyrannide succedens Syracusas in potestate habuit ab Olymp. LXXV. 2. ad LXXVIII. 2.) docens miseram esse præ privatis Tyrannorum conditionem: & quæ facienda sint tyrannis, ut minus miseri sint, & à subjectis suis non diligantur sed amentur.

Latine vertit *Leonh. Aretinus*. Bononiæ 1502. fol. & *Erasmus*, Basil. 1530. 8. & Tomo IV. Opp. Erasmi, atque in editionibus Xenophontis Basileensibus & H. Stephani. *Gallice* Jacobus Missant. Paris. 1550. 8.

ΠΌΡΟΙ ἢ περὶ προσόδων. *De proventibus* argentifodinis & vectigalibus terræ Atticæ, commerciisque promovendis & augendis Reip. reditibusque atque civibus. Male περὶ πόρων interpres Laertii II. 57. reddit de *seminibus*, quasi περὶ σπόρων legisset. Latine per *Joach. Camerarium* Paris. 1572. 4. Transtulit & *Joh. Ribittus*, cujus versio in edit. Xenophontis Basil. & H. Stephani.

ΠΕΡῚ ἹΠΠΙΚΗ͂Σ, *de re equestri*. In hoc Xenophon testatur se scribere, quæ *Simon* * (Atheniensis in suo *de equitatu* libro, quem laudant Plinius II. 4. Hippiatrica & Suidas) minus perfecte tradididerat.

Transtulit *Joach. Camerarius* Paris. 1572. 4. *Joh.* vero *Leunclavius* bis; prior versio Taurini edita, altera in editione Sylburgiana exstat græcis ad latus adjuncta, priore rejecta ad libri calcem.

ἹΠΠΑ-

* Suidæ *Cimon*, in Ἀψυρτος & Κίμων, male. Vide eundem Suidam in τρίλλη & Meursium Bibl. Atticæ p. 1461.

ἹΠΠΑΡΧΙΚΌΣ, *de præfectura* sive *disciplina equestri*, ad filium, equitum Athenis præfectum. Latine vertit & notis illustravit *Joach. Camerarius*, Lipf. 1543. 8. At *Joh. Ribitti* versio occurrit in editionibus Xenophontis Basil. & H. Stephani.

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΌΣ, *de Venatione.* Themistius Orat. 19. nonnihil ex hoc Xenophontis majoris libro laudans, auctorem vocat τὸν πάντα σοφόν. Quæ vero auctor prætermisit, supplevit *Xenophon junior* sive *Arrianus* Nicomediensis in libro ejusd. argumenti, de quo infra suo loco.

Latine vertit *Omnibonus Leonicenus*, Bononiæ 1502. fol.

Quædam EPISTOLARUM Xenophontis fragmenta à Stobæo servata, è Conradi Gesneri versione editioni suæ adjunxit H. Stephanus. Illas ad Æschinem & Critonem transtulit etiam Joh. Caselius. Locum ex Epistola ad Æschinem profert Eusebius XV. 12. præparat.

De aliis EPISTOLIS Xenophonti tributis & ab Allatio editis dixi lib. 2. c. 10. §. 35.

Thucydidis quoque historiam à Xenophonte nostro in lucem prolatam dixi lib. II. c. 25. §. 5. (è Laertii II. 57.) & Scholia Græca in Thucydidem, à nonnullis tribui nescio cui Xenophonti. Ibid. §. 6.

III. Supposita Xenophonti.

Prætereo libellum Xenophontis nostri nomini suppositum ab *Annio Viterbiensi*, qui inscribitur ÆQUIVOCA, & latine prodiit cum aliis ejus furfuris scriptis, & Annii commentariis, Romæ 1499. 4. Vide si placet quæ de his dicta sunt in Bibliotheca latina.

Xenophontis scripta deperdita.

Βίοι φιλοσόφων. Suid. in Ξενοφῶν. nisi tamen falsus Suidas. Vide Jonsium lib. 1. c. 7. Menagium ad Laert. II. 48.

Περὶ ἀληθείας. Pollux. VI. 33.

Τέχναι ῥητορικαί Pollux ibid.

Ἀναμετρήσεις vero τῶν ὅλων Stephano Byz. in ἄρωπος. laudatæ sunt Xenophontis Lampsaceni, Geographi, Plinio plus simplici vice ac Solino memorati. *Periplum* vocat illud opus Plinius III. 48. Hist. & Valerius Max. VIII. 13.

Interpretes Xenophontis deperditi.

Longini τὰ περὶ Ξενοφῶντος, & quod Suidas memorat *Zenonis* Citiei ὑπόμνημα εἰς Ξενοφῶντα, itidem intercidit, perinde ut *Heronis* ὑπόμνημα & *Ælii Harpocrationis* περὶ τῶν παρὰ Ξενοφῶντι τάξεων, & Hephæstionis liber de Antiphonte, cujus mentio apud Xenophontem in libris de dictis & factis Socratis.

IV. Editiones Xenophontis.

GRÆCÆ:

Venetiis apud Aldum A. 1525. fol.

Florentiæ apud hæredes Juntæ A. 1527. fol. quæ editio è codice Vincentii Rustici emendata fuit in Bibl. Petri Francii.

Ex recognitione *Seb. Castellionis*, cum indice locuplete & *Phil. Melanchthonis* de Xenophontis laudibus præfatione. Basil. 1540. 8. 2. Volum. apud Isingrinium, & Halæ Suevor. apud Brubachium.

Henr. Stephani A. 1561. è Bibl. Huldrici Fuggeri fol. quam editionem nitidissimam è MS. Parisiensi à viro docto castigatam habuit Petrus Francius.

LATINÆ.

Pleraque Xenophontis scripta ex variorum interpretatione, cum præfat. *Philippi Beroaldi*. Bononiæ 1502. fol.

Xenophon è variorum translatione, cum præfat. *Andreæ Cratandri*, Basil. 1534. fol. & ibidem A. 1545. fol. apud Isingrinium, quæ plenior est editio & elegantior, cum præfat. *Albani Torini* Vitodurani, recusa deinceps A. 1550. 8. & Lugd. 1551. 12.

Ex versione *Joh. Leunclavii* per *Æmilium Portum* recognita. Francof. 1595. 8.

GRÆCOLATINÆ.

Basileensis A. 1568. fol. apud hæredes Nicolai Brylingeri, cum variorum interpretatione. Apud eundem Nic. Brylingerum 1559. fol. excusæ sunt *Joh. Brodæi* Turonensis notæ in Xenophontem.

Cum versione *Joh. Leunclavii* Basil. 1569. apud Tho. Guarinũ, quæ editio dicata Johanni Casimiro Comiti Palatino ad Rhenum: & 1577. fol.

H. Stephani A. 1581. fol. græca exhibens separatim excusa cum variis lect. in margine & notis Stephani ad calcem voluminis rejectis. Latina itidem separatim è variorum interpretatione, cui præfigitur H. Stephani Oratio *de conjungendis cum Marte Musis exemplo Xenophontis*, & Epistola tertia *Chionis* à Stephano latine versa.

Ex recensione tertia, & cum versione, notis, glossis, ac Chronologia *Joh. Leunclavii* Amelburni, Francof. 1594. (quibusdam exemplaribus præfixus numerus 1596.) fol. apud Wechel. cura Frid. Sylburgii

gii

gii, qui Leunclavio jam defuncto præfationem operi præfixit. Adjectæ sunt *Æmilii Porti** in totum Xenophontem annotationes, & index græcarum vocum phrasiumque, cum latina interpretatione: Præmissa etiam Xenophontis vita à Leunclavio scripta, tum vocabula Xenophonti vel peculiaria, vel cum Herodoto ac Thucydide sic communia, ut poetica magis sint, collecta ordine Alphabeti ab H. Stephano.

Parisiensis A. 1625. fol. quæ Wechelianam ad verbum refert.

Oxoniensis Anni 1703. 8. è theatro Sheldoniano, quinque voluminibus, edente *Edvardo Wells*, qui eam IV. tabulis Geographicis ornavit, dicavitque illustri Viro H. Aldrich. Leunclavii versionem paucis in locis castigatam non ex adverso græci textus collocari fecit, sed singulis paginis, ut in Thucydide Hudsoniano & aliis quibusdam libris factum, substravit. Græca nitide excusa sunt, & capitibus sectionibusque ab editore distincta. Tomus I. exhibet Cyropædiam, secundus Cyri junioris Anabasin, tertius libros de rebus græcorum cum Chronologia Xenophontea *H. Dodwelli.* Quartus Apomnemoneumata & Apologiam Socratis, tum Oeconomicum & fragmenta Oeconomicorum Ciceronis. Quintus scripta reliqua, de re equestri, de magisterio equitum, de venatione: Epistolarum fragmenta, Veterum de Xenophonte testimonia, Regum Persicorum ad Xenophontis Hist. spectantium seriem Chronologicam, ac denique indicem rerum ac verborum.

Gallica versio Pyrami de Candole. Coloniæ 1613. fol. Cyropædia per Jacobum Contesium Vintemillium. Parif. 1547. 4.

Italica Marci Antonii Gandini. Venet. 1587. 4.

CAPUT V.

De Eudoxo, & aliis quibusdam Astronomis antiquissimis.

Theophrasti & Eudemi Historia Astrologica. 1. *Recentium scriptorum de hoc argumento commentationes.* 2. *Brevis historia Mythica Astronomiæ.* 3. *De Hesiodo, Thalete, Phoco Samio, Pythagora, Empedocle, Oenopide, Bolo, Philolao, Timæo, Niceta, Pythagoreis.* *De Anaximandro ac Democrito.* 4. *De Matriceta ac Cleostrato Tenedio.* 5. *De Harpalo.* 6. *De Metone ejusque præceptore Phaino.* 7. *De Euctemone, Nautele, Mne-*

* Francisci porti commentarius in varia Xenophontis opuscula lucem vidit Morgiis A. 1586. 4.

Mnesistrato, Alcmaeone, Astere, Philippo Medmaeo atque Epigene Byzantio. 8. *De Eudoxo ejusque scriptis.* 9. *De Helicone ac Callippo Cyzicenis.* 10. *De Aristotele, Theophrasto, Aristyllo ac Timocharide, & Dositheo Coloneo.* 11. *Magna Syntaxis Ptolemai & parvus Alexandrinorum* Ἀστρονόμος. 12. *De Euclide & AUTOLYCO Pitanao.* 13. *ARISTARCHO Samio.* 14. *HYPSICLE Alexandrino.* 15. *THEODOSIO Tripolita.* 16. *MENELAO.* 17. *Arato, Manethone, Conone.* 18. *De Archimede, Eratosthene & HIPPARCHO.* 19. *Dionysii Petavii Uranologium. ibid.* *De GEMINO Rhodio.* 20. *De Areta Dyrrhachino, Charimandro, Andromacho, Sosigene, Agrippa & THEONE Smyrnao, Theone item & Pappo Alexandrinis.* 21. *De CLEOMEDE ac Proclo.* 22. *De ACHILLE Tatio ac Theodoro Meliteniota.* 23.

JAmpridem Plinius indiligentiam scriptorum in annotandis Astronomorum veterum inventis & observationibus indignatus est jure merito, cum contrà tot exstiterint passim, qui dehonestamenta ac faces generis humani Tyrannos, barbaraque eorum & truculentia gesta celebrarent, ac cum magno studio posteris traderent. *Non sumus profecto*, inquit, *grati erga eos, qui labore curaque lucem nobis aperuere in hac luce: miraq; ingenii bumani peste sanguinem & cades condere annalibus* (a) *juvat, ut scelera hominum noscantur, mundi ipsius ignaris.* lib. II. Hist. Natural. cap. 9. Magis etiam lugenda nobis est jactura scriptorum hujuscemodi, si quæ etiam fuerunt, paucissimorum, qualis à veteribus celebratur *Theophrasti* (b) atque *Eudemi* (c) Rhodii Ἀστρολογικὴ ἱστορία, quibus perditis accidit sane, ut perexiguam plane memoriam habeamus de felicibus illis animis, divinisque eorum observationibus,

- - - quibus (d) hac cognoscere primis,
Inque domos superas scandere cura fuit.

II. Pauca omnino sunt, licet non indiligenter ex Antiquitate conquisita, quæ de hoc argumento congessere Petrus Gassendus (e) in prolegomenis ad vitam Nobilissimi Tychonis, Vossius de scientiis Mathematicis, cap. XXII. seq. Lucius Barettus sive Albertus Curtius in Cœ-

(a) Confer Senecæ præf. ad lib. III. Quæst. Natural.
(b) Laertius V. 50. & videtur respicere, Theophrastum laudans, Simplicius in 2. de cœlo.
(c) Laertius I. 23. Theo Smyrnæus, Clemens I. Strom. p. 302. Proclus ad Euclid. Simplicius &c.
(d) Ovid I fastor. 297.
(e) Tomo V. Opp.

Cœleſti Hiſtoria, Bullialdus in Prolegomenis ad Aſtronomiæ Philolaicæ fundamenta explicata atq; aſſerta, & Joh Hevelius præfat. ad Tom. priorẽ Machinæ Cœleſtis: neq; horum induſtriæ multa adjici a me poſſe intelligo. De antiquioribus tamẽ Aſtrologis, illis præcipue quorum vel ſcripta vel inventa præclara celebrantur, nonnulla hoc loco referre, inſtituto meo congruens eſſe exiſtimavi, etiam poſt editos Catalogos Aſtrologorum, quos dederunt Henr. Ranzovius, Lucas Gauricus, Henricus Brucæus, Chriſtophorus Clavius, Joſephus Blancanus, & Vir. Clariſſ. Edvardus Sherburne.

III. Tanquam incerta admodum prætereo, quæ uti de Adami, Henochi, Noemi, Abrahami & aliorum Patriarcharum, *(f)* ita de Aſtronomica ſcientia feruntur vel *Andubarii* *(g)* cujusdam, qui circa Phalegi tempora Indis primus Aſtronomiam ſcripſiſſe traditur, vel Ægyptiorum *Hermetis* *(h)* ſive *Theutis*, *Æſculapii*, *Anubiique*: *Helii*, *Heliadarumque Rhodiorum* *(i)* antiquiſſimorum, à quibus Ægyptii ipſi aſtrorum ſcientiam accepiſſe dicuntur, licet Ægyptios primos cœlum ſcrutari & metiri auſos ait Macrobius lib. I. c. XXI. in ſomnium Scip. vel *Urani* *(k)* ſive *Cœli*, ſiderum obſervatoris præcipui, qui poſtea *Olympus* dictus fuit: vel *Atlantis* Phrygis *(l)* qui Sphæram reperit primus, vertice cœlum dictus propterea conterere: *(m)* *Japetique* & *Heſperi*, Atlantis F. tum *Saturni*, *Titanis*, *Cephei*, *Atreique*, qui primus *(n)* rationem Eclipſeos Solis apud Mycenas obſervaſſe, & ſeptem errantia ſidera motu contrario totius cœli gyrationi ferri *(o)* primus notaſſe traditur: vel *Hyperionis* *(p)*

L qui

(f) De his dixi in libro de Pſeudepigraphis Propheticis.

(g) Chronicon Paſchale p. 36. ἐν τοῖς χρόνοις τῆς πυργοποιΐας ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀρφαξὰδ ἀνήρ τις Ἰνδὸς ἀνεφάνη σοφὸς Ἀστρονόμος ὀνόματι Ἀνδουβάριος ὃς καὶ συνέγραψε πρῶτος Ἰνδοῖς Ἀστρονομίαν. Gemina legi apud Cedrenum & in Chronico MS. Simeonis Logothetæ, jam notavit Cangius in notis.

(h) Arnob. 2. adverſus Gentes p. 92. Et quæ de Hermetis Aſtrologica ſcientia notavi ſupra lib. 1. c. XII. §. 9. Anubii mentio apud Julium Firmicum. Confer Marshamum Canonis Chronici p. 480. edit. Lipſienſ.

(i) Diodorus Sic. lib. V. p. 227. Voſſius de ſcientiis Math. p. 144.

(k) Diodorus p. 221.

(l) Diodorus Sic. lib. III. p. 135. IV. p. 163. Plinius II. 8. Hiſt. & 56. Heraclitus c. 4. Incredibil. Suidas in Ωχος, Iſidorus III. 24. Orig.

(m) Euripides Jone ſub init. Sidonius Panegyrico Aviti v. 4. Ariſtoteles II. 1. de Cœlo, Piſides Hexaem. v. 116. ſeq. Confer Lambecii prodromum Hiſt. literariæ p. 131. ſeq. Obiter nota, quod Atlas Manichæorum de quo Epiphanius T. 1. p. 639 eſt ſidus Saturni.

(n) Hygin. Fab. CCLVIII. Servius ad Æneid. I. 572. Schol. Horatii Cruquianus p. 625.

(o) Joh Philoponus in 1. Meteorolog. p. 182. Achilles Tatius Iſagoge in Aratum c. 1.

(p) Diodorus Sic. lib. V. p. 231.

qui Solem, vel *Endymionis* Caris (q) qui lunæ cursum diligentissime fertur esse contemplatus: vel *Chironis* (r) denique, ejusque filiæ *Hippes*, (s) præterea *Zoroastris*, (t) *Orpheique*, (u) & ab Atlante edocti *Herculis*, (x) tum *Hostanis*, (y) *Astræi*, (z) *Promethei* (a) atque *Palamedis*. (b)

IV. De HESIODI ἀςρικῇ βίβλῳ dixi lib. II. cap. VIII. §. 17. Præter quem primus de re Astrologica inter Græcos scripsisse traditur THALES Milesius, ναυτικὴν scilicet Ἀςρολογίαν (quam alii ad PHOCUM Samium auctorem retulerunt) & περὶ τροπῆς καὶ ἰσημερίας, *de Solstitio & æquinoctio*. Alii nihil scripsisse Thaletem contendunt, ut notavi lib. I. cap. XXXV. §. 3. Prædictas ab eo eclipses, (Plin. II. 12. Hist.) & alia quædam inventa ejus Astrologica refert Laertius lib. I. sect. 23. & 24. (ad quem conferendæ virorum doctorum, Menagii præsertim, notæ) & Achilles Tatius in Isagoge ad Aratum. De PYTHAGORA, qui terram circa solem moveri tradidit, dixi lib. I. cap. XX. §. 9. Idem Observavit eandem esse stellam Hesperum ac Luciferum, teste Laertio VIII. 14. & dari Antipodas. id. 26. EMPEDOCLIS Pythagorei Sphæram exhibui lib. II. cap. 12. ac de Pythagoricis cæteris qui Astrologicam disciplinam illustrarunt, OENOPIDE, BOLO, PHILOLAO, TIMÆO, NICETA &c. egi cap. XIII. De ANAXIMANDRI Milesii inventis Astronomicis videndus idem Laertius II. 1. & 2. ubi docet Sphæram quoque construxisse, & Gnomonem solarium atque horoscopia composuisse. Confer si placet Vossium de scientiis Mathematicis p. 146. seq. & quæ notavi supra lib. II. c. XXIII. §. 8. ac quæ de DEMOCRITO §. 5.

V. De MATRICETA Methymnæo, CLEOSTRATO Tenedio, ac PHAINO Atheniensi præceptore Metonis, non prætereundus locus Theophrasti in libro de signis aquarum ac ventorum: διὸ καὶ ἀγαθοὶ γεγένηνται κατὰ τόπους Ἀςρονόμοι, οἷον ΜΑΤΡΙΚΕΤΑΣ ἐν Μηθύμνῃ ἀπὸ τοῦ Λεπετύμνου, καὶ ΚΛΕΟΣΤΡΑΤΟΣ ἐν Τενέδῳ ἀπὸ τῆς Ἴδης, καὶ ΦΑΕΙΝΟΣ Ἀθήνησιν

(q) Harduinus ad Plinii Hist. II. 9. p. 159. Tzetzes Chil. II. v. 377.
(r) Clemens I. Strom. p. 306.
(s) Cyrillus Alex. IV. contra Julian. p. 134. edit. Illustris Spannhemii.
(t) Suidas in Ἀςρολογία, & quæ notavi supra lib. 1. c. XXXVI. §. 5.
(u) Supra lib. I. c. XX. §. 7. seq Meminit & Orphei inter Astrologos Julius Firmicus.
(x) Clemens loco laudato. Tzetzes Chil. II. Hist. 399.
(y) Suid. in Ἀςρολογία.
(z) Aratus v. 98. Confer. Achillem Tatium loco laudato.
(a) Æschylus Prometheo v. 456. seq.
(b) Sophocles apud Achillem Tatium c. 1. Isagoges in Aratum.

σιν ἀπὸ τοῦ Λυκαμβηττοῦ τὰ περὶ τὰς τροπὰς συνεῖδε, παρ' οὗ ΜΕΤΩΝ ἀκούσας τὸν τοῦ ἑνὸς δέοντα εἴκοσιν ἐνιαυτὸν συνέταξε. Ἦν δὲ ὁ μὲν Φαεινὸς μέτοικος Ἀθήνησιν, ὁ δὲ Μέτων Ἀθηναῖος. Καὶ ἄλλοι δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἠστρολόγησαν. *Cleostratus* quidem iste, primus, ut ferunt, auctor ὀκταετηρίδος sive *periodi octo annorum* fuit teste Censorino c. XVIII. de qua agunt Scaliger II. de emendat. temporum p. 64. & Scaligerum oppugnans Petavius II. 2. seq. magni operis Chronologici, tum H. Dodvvellus de Cyclis Græcorum p. 180., qui Octaeteridem primã Cleostrati auspicatur ab Olympiadis LIX. initio, ut Scaliger ab Olympiad. LXI. Apud Vossium autem de scientiis Mathematicis c. XXXII. §. 11. p. 151. perperam editum est Octaeteridem illam fuisse annorum cIↃ cIↃ cxxxII. pro dierum cIↃ cIↃ IↃ ccccxxII. Plinius II. 8. Hist. *Obliquitatem signiferi intellexisse, hoc est rerum fores aperuisse Anaximander Milesius traditur primus Olympiade LVIII. Signa deinde in eo* CLEOSTRATUS, *& prima arietis & Sagittarii. Sphæram ipsam* (sine Zodiaco & signis) *ante multo Atlas.* Male ex hoc loco Plinii Rob. Stephanus (c) affirmat Cleostratum primum de signis cœlestibus scripsisse. Hyginus lib. II. Poetic. Astronom. cap. 13. *Hos autem hædos Cleostratus Tenedius dicitur primus inter sidera ostendisse.* Perperam Leostratus vocatur à Cornelio Vitellio T. 1. facis artium Gruterianæ p. 644. & Nicolao Loensi VIII. 22. Epiphyllidum, id. T. V. part. 2. p. 616.

VI. Cleostratum secutus est HARPALUS, de cujus *Octaeteride* dierum cIↃcIↃ IↃ ccccxxIv. consulendi Scaliger II. de emendat. temporum. p. 66. seq. Petavius II. 4. seq. doctrinæ temporum, ac Dodvvellus de Cyclis diss. III sect. 30. qui contra veterum, ut videtur, testimonia *Heccadecaetericum* Cyclum Harpalo tribuit, initio capto à die sexto Februarii Anno Romæ conditæ CCLXIII. Olympiad. LXXI. 1. Meminit Harpali Plinius indice libri XVIII. Censorinus cap. XVIII. & XIX. (qui testatur annum fuisse Harpalo dierum CCCLXV. & horarum æquinoctialium XIII. (d) Avienus in Arateis ptognosticis v. 44. qui *Cyclum novem annorum* ab Harpalo inventum docet, non novem solidis constantem annis, sed nono quoque anno redeuntem in orbem. Alius fuit Harpalus è ducibus Alexandi M. de quo evolves, si placet, Le-

(c) In elucidario, cujus est mihi editio Coloniensis A. 1543. 8. Idem de Cleostrato legas in Caroli Stephani dictionario etiam postremæ editionis à Nic Loydio recensitæ.

(d) Scaliger legit XII.

Lexicon clarissimi Baylii. Hujus mentio apud Plutarchum III. 2. Sympos.

VII. METON Leuconeus Atheniensis, Pausaniæ F. discipulus Phaini (e) Athenis præclarum *Enneadecaeteridis* inventum edidit, auspicatus à Solstitio sive die XIII. mensis Scirrophorionis qui Junio & Julio respondet) Olymp. LXXXVI. 4. teste Diodoro Sic. XII. p. 305. Meminit Aristophanes avibus v. 998. & Aratus διοσημείων v. 21. ad quæ loca adeundi Scholiastæ. Videndus & Tzetzes XII. hist. 399. & quæ viri docti ad Ælian. X. 7. Var. Andreas Schottus ad appendicem proverbiorum Vaticanam p. 296. Nic. Loensis VIII. 22. Epiphyllidum, T. V. facis Artium Gruterianæ parte 2. p. 613. seq. & Aldus Manutius Pauli F. de quæsitis per Epist. lib. I. quæst. 6. T. IV. facis Artium p. 204. seq. qui è Livii lib. I. c. 19. contendit Enneadecateridem hanc diu ante Metonem perspectam fuisse *Numæ Pompilio*. Sed alius omnino ille Numæ Cyclus fuit, ut jam animadversum Viris doctissimis. At de Metonis Cyclo dierum 6940. præ cæteris consulere operæ pretium est triumviros Chronologiæ principes Scaligerum II. de emendatione temporum p. 72. seq. & lib. V. p. 409. Petavium lib. II. c. 9. seq. de Doctrina temporum & Dodwellum diss. I. de Cyclis, qui usu civili etiam probatam Metonicam Ennadecaterida fuisse dis putat, & de majore ejus *Periodo annorum CLII.* conjecturam suam affert p. 59. seq. Δωδεκετηρίδας per errorem Metoni tribuit Tzetzes Chil. II. v. 884. De *Horologio* Metonis *Solari* vide si lubet Scaligerum ad III. Manilii p. 22. Salmasium ad Solin. p. 740. seq. & Petavium VII. 8. diss. Uranolog. Solstitia à Metone observata & inscripta columnis memorat Ælianus X. 7. Var. Vide & Ptolemæi magnam Syntaxin III. 2. p. 62. & quæ de apparentiis siderum à Metone notatis refert idem Ptolemæus in Φάσεσι ἀπλανῶν & Geminus c. ult. Isagoges. Adhuc in vivis fuit Meton Olymp. XCII. 2. cum in Siciliam solveret classis Atheniensis. Vide Ælianum XIII. 12. Var.

VIII. Metonis æqualis fuit EUCTEMON Atheniensis, cum quo Solstitia observavit circa Olymp. LXXVII. 1. Adde si placet Ptolemæi magnam Syntaxin III. 2. p. 62. & ejusdem Φάσεις ἀπλανῶν, è quibus constat eum Athenis & in Cycladibus inque Mecedonia ac Thracia astris con-

(e) Theophrastus in loco laudato paulo ante §. 5. Mentio hujus Phaini etiam apud Vitruvium IX 7. At enim Aratus v. 741. Ἐννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο non tribuit Enneadecateridem Phaino Eleo Metonis præceptori, ut miror legere Salmasium p. 641 ad Solin. Neque enim Eleus fuit Phainus, sed legendum ἠελίοιο φαεινοῦ, *splendidi solis*, Confer Petavium VI. 5. diss. ad Uranolog.

considerandis operam dedisse. Vide & Gemini Isagogen c. XVI. Meminit Euctemonis hujus præter Plinium Vitruvius IX. 7. ex Josephi Scaligeri emendatione, (cum antea legeretur Eudæmon) & Avienus in ora maritima v. 40. 337. 350. &c. Alius Euctemon Rhetor apud Senecam controvers. Inter perantiquos Astrologos etiam à Censorino cap. XVIII. memorantur NAUTELES, & MNESISTRATUS, dubito an idem, à quo Mnesistratios Philosophos voluptatis patronos dictos refert Athenæus VII 5. Æquinoctia ab ALCMÆONE & Menone (leg. Metone) observata laudat Simplicius in 2. de Cœlo sect. 46. Hunc eundem existimo Alcmæonem de quo dixi inter Pythagoreos lib. II. c. XIII. ASTER quidam, cum quo PLATO Astrologiæ operam dedit, memoratur apud Laertium III. 29. PHILIPPUS Medmeus (è Medama Bruttiorum opido) Italus, Platonis discipulus * qui in Peloponneso & Locride sidera diligenter contemplatus est, ut patet ex observationibus ejus quibus usi Hipparchus, Geminus, Ptolemæus. Laudatur & à Vitruvio IX. 7. Plinio, Plutarcho quod non liceat svaviter vivere secundum Epicurum p. 1093. Confer Petavii Uranolog. diss. IV. cap. IX. De ventis scripsisse testatur Stephanus in *Μέδμα*. Antiquioribus hisce Astrologis jungendus etiam EPIGENES Byzantius Gnomonicus est, qui apud Chaldæos affirmabat se studuisse, & de Cometis nonnulla tradidit. (Sen. VII. 3. Nat. quæst.) tum retulit Babylonios Iↄccxx. annorum observationes laterculis coctilibus inscriptas habuisse (Plin. VII. 56. hist. qui *auctorem gravem imprimis* appellat.) Laudat semel iterumq; Censorinus. Alius (1) Epigenes Rhodius qui de re rustica allegatur à Varrone & Columella. (2) Epigenes Atheniensis coactus *τριηραρχεῖν*, de quo apud Suidam. (3) Epigenes Comicus & Tragicus, patria Sycyonius de quo dixi lib. II. cap. XIX. Epigenem quendam Socraticis accenset Jonsius p. 84.

IX. EUDOXUS Æschinis F. Cnidius, Archytæ Pythagorei, Philistionis Medici ac Platonis auditor, Astrologus non minus insignis quam Geometra, Medicus & legislator inclytus fuit, circa Olympiad. CIII. De eo *Phanocriti* liber Athenæo VII. p. 276. laudatus intercidit. Consulendus interim Laertius VIII. 76. seq.

Eudoxi *Ἀστρονομία δι' ἐπῶν* à Suida memoratur, qui in eo fallitur quod Eudoxum Poetam facit, nam quæ ex eo allegat Hipparchus, prosa decurrunt, & Aratus qui Phænomena versibus scripsit, Eudoxum potissi-

 mum

(*) Proclus 2 in I Euclidis p. 19. *Φίλιππος ὁ Μεδμαῖος Πλάτωνος ὢν μαθητὴς καὶ ὑπ' ἐκείνου προτραπεὶς εἰς τὰ μαθήματα.* Meminit ejus iterum p. 80.

mum secutus est, jussus ab Antigono Rege Εὐδοξον εὐδοξότερον facere, hoc est prosam ejus carmine reddere amœniorem. Idem Hipparchus lib 1. in Aratum testatur duos libros Eudoxi nomine exstitisse, in multis invicem conspirantes, quorum uni titulus ἔνοπτρον, (κάτοπτρον auctori Vitæ Arati) alteri Φαινόμενα. Respicit idem opus Eudoxum laudans Geminus, & Vitruvius IX. 7. Ptolemæus in Φάσεσι ἀπλανῶν, Avienus in Arateis Phænomenis v. 53. & 102. De Cometis nihil tradidisse notat Seneca nat. VII. 3. quæst.

Eudoxi *Octaeteris* sive *periodus octo annorum.* Laert. VIII. 87. Censorinus c. XVIII. Suidas &c. Respicit & Lucanus X. 187.

Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus.

De Eudoxi Octaeteride agunt Scaliger ad Manil. lib. I. v. 69. & II. de emendat. temporum p. 67. Petavius ll. 6. de doctrina temporum, & Vossius de scientiis Mathemat. p. 153.

Scripsit & Eudoxus Γεωμετρούμενα teste Laertio VIII. 88. & Proclo 2. in primum Euclidis p. 19. Sed & liber quintus Geometræ Euclidis in Codice Mazariniano refertur ad Eudoxum, ut testatur Menagius ad Laert. p. 391.

Etiam *de Musica* scripsisse nonnihil, conjicio è Theone Smyrnæo, qui p. 94. ex Eudoxo refert rationem consonantiarum numeris comprehendi, & graves vel acutos tonos dependere à tardo vel acuto motu. Ex eodem fortassis opere Jamblichus in Nicomachi Geraseni Aritmeth. p. 11. refert definitionem numeri, quod sit πλῆθος ὡρισμένον & p. 142. sententiam de medietatibus proportionum.

Γῆς περίοδος, cujus operis *liber septimus* laudatur à Porphyrio p. 183. de vita Pythag. *octavus* ab Harpocratione in λιπαρά. Idem opus respicit nec raro reprehendit Strabo: tum Plinius Eudoxum laudans libris ll. IV. V. VI. VII. &c. & Athenæus allegans τὴν τῆς περὶ τὸν εὔδοξον ἱστορίαν. Confer de hoc opere Meursium ab Apollinii Dyscoli c. 24. Vossium de Hist. Græcis lib. 1. c. 6. & Menagium ad Laertium p. 292. Agathemer lib. 1. ἑξῆς Δημόκριτος καὶ Εὔδοξος καὶ ἄλλοι τινὲς γῆς περιόδους ἐπραγματεύσαντο.

Tribuuntur & Eudoxo nostro Κυνῶν διάλογοι. *Canum dialogi* sive ut interpres, *Cynicorum,* nisi locus corruptus, apud Laertium VIII. 89.

Leges Milesiis tulisse Eudoxum, affirmat Theodoritus IX. Θεραπευτ, Cnidiis Laertius & Plutarchus contra Colotem. Hic est Eudoxus qui

opta-

optabat Phaetontis instar à Sole conflagrare, modo ejus naturam propius sibi contemplari daretur, ut refert Plutarchus libro quod non suaviter liceat vivere secundum Epicurum p. 1094.

Fuit & alius Eudoxus Cnidius junior Medicus, Laert VIII. 90. Eudoxus Rhodius, cujus librum nonum Historiarum allegat Etymolog. magnum in Ἀδείας. Eudoxus Cyzicenus, de quo ut de Rhodio Vossius p. 29. Hist. Græc. Eudoxus denique Siculus Comicus, cujus Nauclerum laudat Pollux VII. 33.

X. Eudoxo Cnidio jungendus HELICON Cyzicenus Platonis discipulus, qui Dionysio Regi defectionem Solis prædixit, atque inde donatus ab eodem est talento, ut refert Plutarchus in Dione p. 966. præterea CALLIPPUS Cyzicenus, qui Olymp. CXII. 3. (ante Christum cccxxx.) in Hellesponto observavit phases inerrantium stellarum, teste Ptolemæo cujus vide Φάσεις ἀπλανῶν. POLEMARCHI Cyziceni, qui Eudoxum audiverat, discipulus hic fuit, & Athenis cum Aristotele versatus Eudoxi inventa emendavit ac supplevit, teste Simplicio in 2. de cœlo sect. 46. De Callippi *periodo* Attica solstitiali *annorum LXXVI.* memorata Censorino c. XVIII. qua Metonis enneadecaeteridem emendavit, facto periodi initio à solstitio sive die XXIX. Junii Olymp. CXII. 3. adeundi Scaliger emendationis temporum lib. II. p. 84. seq. & lib. V. pag. 421. seq. & Isagog. Canonum lib. I. c. VIII. & lib. III. c. VIII. Petavius doctrinæ temporum II. 16. seq. & X. 30. Dodvvellus de Cyclis Græcorum diss. 2. Tertiæ Callippicæ periodi anno quadragesimo (hoc est Olymp. CLIX. 3. ante Christum CXLII.) Hipparchum aliquas fecisse observationes refert Ptolemæus magnæ Syntax. V. 3. p. 111. & VII. 2. pag. 167. Alius fuit Callippus Atheniensis, Platonis discipulus, de quo supra cap. V. idem cum Callippo Rhetore cujus meminit Aristoteles in Rhetoricis. Alius denique Callippus Corinthius, discipulus Zenonis Citiei.

XI. Quæ ARISTOTELES & THEOPHRASTUS scripserint Astrologicæ scientiæ illustrandæ, dictum à me infra est capitibus tribus proximis. In præsenti memorandus venit ARISTYLLUS & TIMOCHARIS, quorum hic Alexandriæ anno periodi Callippicæ primæ (f) XLVII. hoc est Olymp. CXXIV. ante Christum CCLXXXIII. observationes suas instituit. Utriusque Τηρήσεις ἀπλανῶν etsi nec satis (g)

XI.

(f) Ptolemæus p. 169. Τιμόχαρις μὲν ἀναγράφει τηρήσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ταῦτα τῷ μζ ἔτει τῆς πρώτης κατὰ Κάλλιππον ἑκκαιεβδομηκονταετηρίδος &c. Hinc emendandus Vossius p. 155. de scientiis Math.

(g) Id. p. 164.

distinctas neque explicatas neque fide dignas (*b*) satis habuit Hipparchus, & ex hoc Ptolemæus, qui iis utitur libro VII. magnæ Syntax. Hos secutus est DOSITHEUS Coloneus Atticus, qui Octaeteridem Eudoxi emendavit, ita enim intelligendus videtur Censorinus c. XVIII. Hic Dositheus in Colono Atticæ circa Olymp. CXLV. 1. (ante Christum CC.) apparentias stellarum inerrantium observavit, quas ex eo notarunt Geminus c. ult. Isagoges, & Ptolemæus in Φάσεσι ἀπλανῶν. Laudat hunc Dositheum etiam Plinius lib. XVIII. Hist. c. 31. Archimedes vero ipsi (ut videtur) librum de lineis spiralibus inscripsit. Fuere & alii Dosithei, ut Historicus, cujus libros rerum Sicularum, Lydiacarum & Italicarum laudat Plutarchus, ut jam Vossio animadversum, tum Dositheus ad quem scribit Julianus Imp. Epistola XXXIII. Ne dicam de Dositheo (uno an duobus) hæresiarcha Samaritano, quem ante Simonem Magum commemorat pseudoClemens I. recognitionum p. 21. ac de Dositheo Grammatico Græco recentiore, de quo infra in Grammaticis pauca.

XII. Temporis ratio nos jam pridem deducit ad scriptores qui in parvo Alexandrinorum Astronomo comprehendebantur. Præter enim magnam Syntaxin Claudii Ptolemæi, qui observationes suas instituisse se testatur anno secundo Antonini Pii (Christi CXXXIX.) præter hanc, inquam Ptolemæi σύνταξιν, de qua infra lib. IV. suo loco dixi, & quam μέγαν Ἀστρονόμον appellabant, Alexandrinis in pretio fuit alter Codex dictus μικρὸς Ἀστρονόμος, sive ut è Pappo Vossius (*i*) observat, μικρὸς Ἀστρονομούμενος, (Arabibus *tractatus intermedii*, inter Euclidis elementa & Almagestum Ptolemæi) in qua collectione continebantur hi libri:

Theodosii Tripolitæ Sphæricorum libri III.

Euclidis Data, Optica, Catoptrica ac Phænomena.

Theodosii Tripolitæ de habitationibus & noctibus ac Diebus libri II.

Autolyci Pitanæi de sphæra mota, & libri II. de Ortu atque occasu stellarum inerrantium.

Aristarchi Samii de magnitudinibus & distantiis Solis ac Lunæ.

Hypsiclis Alexandrini Ἀναφορικός *sive de ascensionibus.*

Menelai Alexandrini Sphæricorum libri III.

Hi

(*b*) Id. p. 168. διὰ τὸ μήτε τὰς τηρήσεις τὰς περὶ τὸν Τιμόχαριν ἀξιοπίστους εἶναι, πάνυ ὁλοσχερῶς εἰλημμένας.

(*i*) Lib. de scientiis Math. c. XXXIII. §. 18. p. 163.

Hi libri, vel plerique horum, Græce junctim MSti occurrunt in quibusdam Bibliothecis, & *Arabice* quoque exſtant è verſione *Thebiti*, ut docet Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. & 256. univerſos Arabice verſos memorans, excepto Hypſiclis ἀναφορικῷ, quem translatum ex Oriente ſecum attulit Jacobus Golius. (*k*)

XIII. Cum de Euclidis ſcriptis infra egerim ſingulari capite, de reliquis in præſenti dicere operæ pretium eſt, ac primum de AVTOLYCO Pitanæo, ex Æolide, Mathematico, præceptore Arceſilai qui Theophraſtum deinceps audiit teſte Laertio IV. 29. unde de ætate Avtolyci conſtat, ſucceſſit enim Ariſtoteli Theophraſtus Ol. CXIV. 3. ante Chriſtum 322. Laudant Avtolycum Pappus in Mathematica collect. Simplicius ad Ariſtot. de cœlo 2. comment. 46. Joh. Philoponus ad Phyſic. lib. 2. aliique. Liber περὶ κινουμένης σφαίρας Græce & latine editus à *Conrado Daſypodio* eſt Argentorat. 1572. 8. Et latine ex verſione & cum commentariis *Franciſci Maurolyci* Siculi, Abbatis Meſſanenſis, Meſſanæ 1558. fol. qui Theodoſii libros & Euclidis Phænomena addidit. Exſtat & latine, cum ſcholis antiquis, *Joſepho Auria* interprete, cum Maurolyci annotationibus Romæ 1587. 4. Habetur præterea latine in Synopſi Mathematica Marii Merſenni p. 243. Pariſ. 1644. 4.

Libros II. de vario ortu & occaſu ſiderum inerrantium Græce & latine itidem edidit Daſypodius, Argentorat. 1572. 8. *Latine* præterea collatis quinque MSS. 5. Vaticanis Avtolycum & græca ad eum Scholia vertit *Joſephus Auria* Neapolitanus. Romæ 1588. 4. Transtulit & Gallice *P. Forcadellus* Pariſ. 1572. 4. Ex Avtolyco etiam pleraque in ſuum de expetendis & fugiendis rebus opus transtulit *Georgius Valla* Placentinus Libro XVI.

De Aliis Avtolycis tribus antiquioribus vide ſi placet Leopardum XIII. 5. emendationum, quibus addes Avtolycum Areopagitam, de quo Suidas.

XIV. ARISTARCHUS Samius æqualis fuit Cleanthis Stoici qui Zenoni ſucceſſit Olymp. CXXIX. ante Chriſtum 264. Refert enim Plutarchus Ariſtarchum à Cleanthe impietatis accuſatum, quod terram moveri docuiſſet, lib. de facie in orbe lunæ p. 923. ὥσπερ Ἀρίσταρχον (*l*) ᾤετο δεῖν Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀσε-

M βείας

(*k*) Vide Catalogum MSS. Arabicorum à Golio allatorum num. 54. in 4.

(*l*) Ita legendus ille locus, non Ἀρίσταρχος Κλεάνθη. Confer Menagii notas ad Laertii VIII. 85. p. 389. Eudoxo juniorem Ariſtarchum etiam ex Archimede colligas qui hunc Eudoxo p. 121. poſtponit. Ut adeo erraverit Fromondus & Simlerus qui longe antiquiorem faciunt apud Voſſium c. 33. de ſcientiis Mathemat. §. 1. p. 157.

βείας προσκαλεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας ὡς κινοῦντα τοῦ κόσμου τὴν ἑστίαν, ὅτι φαινόμενα σώζειν ἀνὴρ ἐπειρᾶτο, μένειν τὸν οὐρανὸν ὑποτιθέμενος, ἐξελίττεσθαι δὲ κατὰ λοξοῦ κύκλου τὴν γῆν ἅμα καὶ περὶ τὸν αὐτῆς ἄξονα δινουμένην. Meminit Aristarchi Samii etiam Archimedes in Psammite p. 120. 121. 126. & 127. edit. Græcæ Basil. Varro apud Gellium III. 10. (ubi pro Aristide Samio uti in Joh. Pici operibus p. 377. pro Astaxarcho legendum Aristarchus) Vitruvius lib. I. c. 1. & lib. IX. c. 4. & c. 9. quo in loco horologiorum genera ab eo reperta refert. Sextus Empiricus IX. adversus Mathem. p. 410. Plutarchus quæst. Platonic. p. 1006. & lib. de facie in orbe lunæ p. 932. 938. & 925. ubi laudat *Ἀρίσταρχον ἐν τῷ περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων, in libro de magnitudinibus & distantiis* solis & lunæ, lectum etiam Pappo Alexandrino lib. VI. Collectionis Mathematicæ, propositione 38. seq. Hic ipse est liber, qui solus ex Aristarchi scriptis ad nos pervenit, latine versus à *Georgio Valla* Placentino Venet. 1498. fol. deinde à *Federico Commandino* cum ejusdem notis Pisauri 1572. 4. Denique à *Joh. VVallisio* Græce è codice H. Savilii, qui è Vaticano suum descripserat, editus Oxoniæ 1688. 8. additis Commandini versione & notis, suisque ipsius animadversionibus. Recusa est hæc editio Græcolatina in tomo tertio operum Wallisii Oxon. 1699. fol. Exstat & MSta hujus libri versio Arabica duplex.

Qui sub Aristarchi Samii nomine prodiit veluti è Græco translatus liber Parisiis 1644. 12. ab *Ægidio Persona Robervallio* editus, iterumque A. 1647. 4. à Mario Mersenno suarum observationum Physico Mathematicarum tomo tertio insertus, *De Mundi Systemate, partibus & motibus,* (ne cui id fraudi sit) à Robervallio (*m*) confictus est ingenii forte sui exercendi gratia, quo ostenderet, quomodo ex principiis quæ Aristarchi fuisse putat, deduci non incommode possint, saltem cum illis non male cohæreant pleraque ex inventis nuperis, præterito seculo detectis: uti postea *Franciscus Jessop* armiger propositiones Hydrostaticas ad illustrandum Aristarchi Systema destinatas vulgavit Londini 1687. 4. Verum hoc saltem, notante Wallisio, haud satis in Robervalliano Aristarcho cohæret, quod ex Solis circa suum axem motu deduci t ille plurima, quem immotum plane, testante Archimede, statuit Aristarchus. Sed & quæ de Æolipilis * habet, aliaque multa quæ legenti passim occurrent, novitium opus esse satis indicant. Aristarchi *prædictiones Mathematicæ de planetis* memorantur in Labbei Bibl. nova MSS. p. 116. 119.

De

(*m*) Menagius loco laudato. Bailletus des auteurs déguisez p. 529.
* Mentio harum apud Vitruvium lib. 1. c. 6.

De aliis septem vel octo Aristarchis dixi infra libro quarto, ubi inter Grammaticos celebro Aristarchum Alexandrinum. Jam suffecerit annotasse, à pandectarum Brandenburgicarum scriptore male Aristarchum nostrum Samium confundi cum Aristarcho Tragico.

XV. HYPSICLES Alexandrinus Isidori Mathematici, quem ipse magnum *(n)* vocat, discipulus fuit. De ætate ejus constat ex eo quod Suidas ait Isidorum sub Divis Fratribus floruisse (M. Aurelio & L. Vero qui fuerunt ab A. Christi 160. ad 169.) Itaque quis non miretur Vossium *(o)* eo ipso loco quo Suidæ sententiam laudat, tamen tradere Isidorum claruisse sub Ptolemæo Physcone. Sed doctissimi etiam viri dormitant aliquando, & inhumanus sit qui eis hoc nomine insultandum, & qui hoc eis propter infinita alia egregie observata non libenter condonandum putet. Hujus itaque Hypsiclis *Anaphoricus* sive *de ascensionibus liber* Græce & latine cum *Jacobi Mentelii* versione lucem vidit una cum Opticis Heliodori, Parisiis apud Cramoisium A. 1657. 4. curante Erasmo Bartholino. Idem Hypsicles auctor creditur *libri XIV. & XV. Elementorum Euclidis*, qua de re vide si placet quæ dixi infra in Euclide.

XVI. THEODOSIUS Tripolites diversus fuit à Theodosio Bithyno *(p)* qui horologiii solaris ad quodcunque clima apti inventor celebratur Vitruvio IX. 9. & Straboni lib. XII. p. 566. ubi ipsum & filios ejus Mathematicos fuisse testatur. Tripolites enim Theodosius Suida teste scripsit commentarios in Theudæ sceptici Laodiceni capitula, quem Theudam è Laertio IX. 119. colligitur circa Trajani tempora & paulo ante vixisse. Neque Theodosiii meminit neque evolvisse ejus scripta videtur Ptolemæus, licet hunc ex illis profecisse tradunt Pena præf ad Sphæricorum libros, & Vossius p. 160. de scientiis Mathemathicis. At laudant Theodosium ejusque scripta Theo ad Ptolemæum, Pappus Alexandrinus in sua *συναγωγῇ*, Proclus in Hypotyposi Astronomica p. 7. & ante hos Laertius IX. 70. Exstant hujus Theodosii *Σφαιρικῶν Sphæricorum libri III.* Græce editi à *Johanne Pena* Regis Galliæ Mathematico, qui ad calcem voluminis versionem suam latinam subjecit. Paris. 1557. 4. Ex Penæ versione postea cum sphæra Avtolyci, Phænomenis Euclidis, & suis ipsius Sphæricis recudi curavit *Franciscus Maurolycus*, Messanæ eodem anno 1558. fol. & cum demonstrationibus

M 2 ac

(n) Hypsicles ad librum XV. Euclidis proposit. 5.
(o) Voss. de scientiis Mathemat. c. 54. §. 6. p. 328.
(p) Eundem putant Joh. Pena præf. ad Sphærica & Vossius c. 16. p. 58. Sed merito aliter visum Menagio ad Laert. IX. 70. p. 429.

ac scholiis suis *Christophorus Clavius*, adjunctis tabulis Sinuum & Tangentium doctrinaque triangulorum Sphæricorum. Romæ 1586. 4. Sphærica Theodosii ab *If. Barrovv* demonstrata Lond. 1675. 4. Arabice quoque occurrunt in variis Bibliothecis, sed & latina ex Arabico interpretatio lucem vidit interprete *Platone Tiburtino* Venet. 1518. Verum in hac versione definitiones & theoremata multiplicata sunt, demonstrationibus vicissim mutilatis, ita ut aliud prope opus esse videatur. Vitellionem in Opticis suis (qui medio sæculo post Christum decimo tertio scripsit) Theodosii nostri principiis institisse, ab eodem Pena observatum.

Περὶ νυκτῶν καὶ ἡμερῶν, de diebus ac noctibus libri II. latine tantum prodierunt ex interpretatione *Josephi Auriæ* cum Scholiis antiquis & figuris. Rom. 1587. 4. Ediderat etiam latine *Conradus Dasypodius* Argentorat. 1572. 8. Græce exstant in Bibl. Regis Christianissimi, ne de Arabica versione dicam.

Liber *περὶ οἰκήσεων, de habitationibus*, curante eodem *Josepho Auria* vidit lucem latine tantum Rom. 1587. 4. Et ex *Francisci Maurolyci* versione una cum Sphæricis, de quibus jam dixi, Messanæ 1558. fol. tum in Synopsi Mathematica Marii Mersenni p. 246. Græce & Arabice etiamnum delitescit in Bibliothecis.

Perdita Theodosii scripta hæc sunt:

Σκεπτικὰ κεφάλαια. Laertius IX. 70. Suid. in Θεοδόσιος & Πυῤῥώνιοι,
Ὑπόμνημα εἰς τὰ Θευδᾶ κεφάλαια. Suid. Θεοδόσ.
Ὑπόμνημα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους ἐφόδιον. id.
Διαγραφαὶ οἰκιῶν ἐν βιβλίοις γ'. id.
Ἀστρολογικὰ id.

Post hæc scripta Theodosii Philosophi memorat Suidas & alterum hujus nominis, quem Tripolitam vocat & carmen Heroicum de Vere, aliaque varia scripsisse refert. Θεοδόσιος, ἔγραψε δι᾽ ἐπῶν εἰς τὸ ἔαρ, καὶ ἕτερα διάφορα, ἦν δὲ Τριπολίτης.

XVII. MENELAUS patria Alexandrinus fuit teste Pappo lib. 6. collectan. Mathemat. proposit 56 & Proclo in Euclidem p. 90. Geometra vocatur à Ptolemæo lib. 6. magnæ constructionis p. 170. ubi ait eum observationes Astrologicas instituisse Romæ anno primo Trajani Imp. qui respondet anno Christi XCVIII. Eundem non dubito esse Menalum Mathematicum quem colloquentem inducit secum Plutarchus lib. de facie in orbe lunæ p. 930. Ejus *III. libros Sphæricorum* sive de figuris Sphæricis ex Arabico nescio quo auctore latine edidit in Synopsi Mathemathica Marius Mersennus Paris. 1644. 4. pag. 205. seq.

Hos

Hos Menelai libros (Merſenni verba agnoſcis) *cum ego in antiquis ex membrana codicibus inveniſſem, conatus ſum eos, quoniam corruptiſſimum erat exemplar, emendare ac reſtituere, nec non quamplurimis tum neceſſariis tum argutis adaugere propoſitionibus.* Arabicum codicem manu exaratum memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. Meminit hujus Menelai etiam Pappus lib. 4. propoſ. 30. De Menelao Ægeo Poeta, & Menelao Anæo ex Anea Cariæ civitate Peripatetico atque hiſtorico, vide ſi placet Voſſium in Hiſtoricis Græcis p. 388.

XVIII. Poſt ſcriptores in parvo hoc Alexandrinorum Aſtronomo comprehenſos, redeundum eſt ad ſeriem temporis, quam recenſio illius tantiſper interrupit, ubi occurrunt primo loco qui ſub Ptolemæo Philadelpho claruerunt Poetæ, ARATUS Phænomenon ſcriptor & MANETHO, quibus ſingularia capita ſuo loco infra deſtinavi, & cum Arato plures ejus interpretes, cum Manethone alios Græcos ſcriptores Aſtrologiæ Apoteleſmaticæ, quam potui diligenter recenſui. Horum æqualis fuit CONON Samius (q) cujus obſervationes Aſtronomicus in Italia factas memorat Ptolemæus libro de apparentiis fixarum. Comam Berenices ab eo inter ſidera relatam celebrant Callimachus apud Scholiaſten Arati, Catullus, Hyginus II. 24. poetic. Aſtronomic. & Theo in Aratum. Epigramma vetus p. 550.

E Beroniceo detonſum vertice crinem
Retulit eſuriens Græcus in aſtra Conon.

Non minus nomen ſibi comparavit Geometrica ſcientia, quo nomine vehementer laudatur ab Archimede præf. de lineis ſpiralibus, & præfat. de quadratura parabolæ, qui ipſi familiarem fuiſſe ſe, & hæc ipſo jam defuncto ſcripſiſſe teſtatur. Scripta Cononis ad Thraſydemum allegat Apollonius Pergæus lib. IV. Conicar. ſect. Laudatur & à Pappo IV. 19. Alius fuit Conon, qui Archelao Philopatori Cappadociæ Regi, (Antonio adverſus Auguſtum faventi) inſcripſit διηγήσεις ſive narrationes fabuloſas quinquaginta, quarum argumenta ſervavit Photius Cod. CLXXXVI. & cum Apollodoro Græce ac latine edidit Tho. Galeus Pariſ. 1675. 8. Ex iisdem Nic. Damaſcenum quædam in ſuam παραδόξων ἐθῶν συναγωγὴν derivaſſe, refert idem Photius Cod. CLXXXIX. Neque alius fortaſſe Conon fuit quem de Italia ſcripſiſſe Servius teſtatur ad VII. Æneidos, & ἐν τρίτῳ περὶ τῆς νησιάδος & ἐν τῇ Ἡρακλείᾳ laudat Schol. Apollonii: quemq; Judæorum feciſſe mentionem ſcribit Joſephus I. contra Apionem p. 1051. Omitto Cononem Athenienſium ducem inclytum

(q) Vide Iſ. Voſſium p. 258. ad Catullum.

tum de quo proverbium *πλεῖμ@ Κόνωνι μελήτει*, ejusque nepotem, Timothei F. de quo Nepos in Timotheo, tum Cononem fratrem Zenonis Imp. de quo Galeus ſuſpicatur intelligendum Stephanum Byz. in *ψίμαδα*.

XIX. De ARCHIMEDE Syracuſano & admiranda ejus Sphæra tum de ERATOSTHENE Cyrenæo dixi infra capitibus peculiaribus. Jam celebrandus mihi HIPPARCHUS patria Nicænus è Bithynia (teſte Strabone ac Suida) quique in Bithynia obſervationes ſiderum inſtituit, ut refert Ptolemæus in extremo libri de apparentiis inerrantium. Idem tamen Hipparchus in Rhodo etiam obſervaſſe nonnulla ſe ſcripſit, teſte eodem Ptolemæo lib. V. magnæ Syntax. p. 112. unde Rhodium Hipparchum à Bithyno male fortaſſis diſtingvunt viri quidam docti, ut Gaſſendus T. V. Opp. p. 377. Ricciolus &c. Floruit Hipparchus Olympiade CLIV --- CLXIII. (ante Chriſtum CXXVIII --- CLXII) prout ex Ptolemæi lib. II. & III. Syntax. pulchre obſervatum Voſſio de ſcientiis Math. p. 158. ſeq. *ἀνὴρ φιλόπονός τι ὁμοῦ καὶ φιλαλήθης* eodem Ptolemæo judice lib. III. p. 59. (quod Hipparchi elogium è Ptolemæo repetit Theodorus Meliteniota proœmio Aſtrologiæ,) *nunquam ſatis laudatus, ut quo nemo magis approbavit cognationem cum homine ſiderum*, Plinio II. 26. Hiſt. Plurimum certe ipſi debet Aſtronomia, tum quod plurima æquinoctia quam potuit diligenter à ſe obſervata, tum imprimis catalogum plurimarum fixarum ſecundum longitudinem & latitudinem plurimasque Eclipſium vetuſtiſſimarum obſervationes à tempore Mardocempedi reliquerit: Ad hæc periodum Callippicam (r) correctiorem adhibuit, & cum latitudinem lunæ variam, nodorum anticipationem, tum eccentricitatem motumque lunæ circa apogæum ſegniorem, ad perigæum vero citatiorem animadvertit, Hypotheſes & tabulas noctuum condidit, quibus *utriusque ſideris curſus in ſexcentos annos præcinuit, menſes gentium, diesque & horas, ac ſitus locorum & viſus populorum* (Ptolem. Geograph. lib. 1. c. 4.) *complexus, ævo teſte, haud alio modo quam conſiliorum Naturæ particeps.* (Plin. II. 12. Hiſt.) Pro reliquis etiam planetis tabulas conſtructurus, ſi idoneas à Chaldæis, Babyloniis, Ægyptiis, Græcisq; obtinuiſſet obſervationes. Sic ut primus fere fuerit, notante Hevelio, qui limen oſtii tetigerit, & ſolidiora Aſtronomiæ jecerit fundamenta. Scripta ejus hæc apud veteres celebrantur:

1. περὶ τ̃ *ἀπλανῶν ἀναγραφαί*, quas laudat & ſequitur Ptolemæus

(r) Confer Scaligerum 2. de emendat. temporum p. 108. ſeq Baylium in Lexico, ubi de Hipparcho, & Rev. Joh. Andreæ Schmidii de Hipparcho ac Theone diatribam.

mæus libro VII. Syntax. Equidem ἔκθεσις ἀστερισμῶν sive *liber asterismorum* quem sub Hipparchi nomine Græce edidit Petrus Victorius, Florentiæ 1567. fol. legitur fere ad verbum in Ptolemæi Syntaxi VII. p. 172. seq. atque ideo a Petavio prætermissus est in Uranologio, sed ex Hipparchi observationibus haud dubie à Ptolemæo depromptus. Suidas quoq; inter Hipparchi scripta memorat, περὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν συντάξεως καὶ τοῦ κατ᾽ ἀστερισμοῦ (statione) & εἰς τοὺς ἀρίστους, (Voss. ἀστερισμούς.) Servius in I. Georgic. *Hipparchus scripsit de signis, & commemoravit etiam, unumquodque signum quot claras, quot secunda lucis, quot obscuras stellas habeat.* Plin. II. 26. *ausus rem etiam Deo improbam, annumerare posteris stellas, ac sidera ad nomen expungere.*

2. περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων, *de magnitudine & distantia Solis & lunæ.* Pappus Alex. VI. 38. Chalcidius p. 181. *Hipparchus in eo opere quod scribitur de secessibus atque intervallis Solis & Lunæ docet magnitudinem Solis* 1880. *partibus potiorem esse quam terram, terram vero demum* 27. *partibus potiorem esse quam lunam.*

3. *De duodecim signorum adscensione.* Pappus IV. 59. & videtur respicere Ptolemæus Hipparchum laudans libro de apparentiis inerrantium & lib. 1. Geograph. cap. 4. ubi ait eum paucarum civitatum ἐξάρματα τοῦ βορείου πόλου sive elevationes poli Borealis & οἰκήσεις sive habitationes iisdem subjectas parallelis tradidisse, nisi hoc potius fecit in opere quo examinaverat Eratosthenis Geographiam, de quo infra num. 9.

4. περὶ τῆς κατὰ πλάτος μηνιαίας τῆς σελήνης κινήσεως. Suid. Chalcidius in Timæum Platonis p. 177. *Luna, ut observat Hipparchus, decem utrinque momentis devia* (in signifero) *reperitur.*

5. περὶ μηνιαίου χρόνου. Galenus 3. περὶ κρισίμων ἡμερῶν T. 3. Opp. p. 445. ὅτι δὲ ὁ μηνιαῖος χρόνος οὐ πλέως τριάκοντα ἐστὶν ἡμερῶν, ἀλλ᾽ ἡμισυ πρὸς καὶ τούτῳ προσδεῖ μιᾶς ἡμέρας, Ἱππάρχῳ μὲν ἀποδέδεικται δι᾽ ἑνὸς ὅλου βιβλίου.

6. Περὶ ἐνιαυσίου μεγέθους. Ptolemæus VII. 2. p. 167. magnæ Syntax.

7. Περὶ τῆς μεταπτώσεως τῶν τροπικῶν καὶ ἰσημερινῶν σημείων. *De mutatione punctorum solstitialium & æquinoctialium* liber. Ptolem. III. 2. magnæ Syntax. p. 60.

8. Τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου Φαινομένων, ἐξηγήσεων βιβλία γ'. *Enarrationum ad Arati & Eudoxi Phænomena libri III.* quos auctor dicavit *Æschrio-*

Æschrioni, (s) etiamnum exstant, & Græce primum editi sunt à *Petro Victorio* (t) è Bibliotheca Cosmi Medici, Florentinorum ac Senensium Ducis, Florentiæ 1561. fol. tum Græce & latine cum *Dionysii Petavii* (u) ver-

(s) Æschrionem ἐν τοῖς ἐφημερίσιν laudat Tzetzes VIII. hist. 198. deinde addit eum genere fuisse Mytilenæum, qui ἔπη, & ἰάμβους & alia multa scripserit. Meminit & Suidas Æschrionis Mytelenæi ἐποποιοῦ, quem Aristotelis discipulum atque Alexandri M. in itinere comitem fuisse affirmat. Sed hic antiquior est, quam ut ei Hipparchus librum suum inscribere potuerit: Antiquior quoque fuit, à quo tribus Æschrionia apud Samios (Herodot. III. 26.) & Æschrion Lysaniæ pater apud Laertium VI. 23. si Lysanias iste intelligatur Cyrenæus Eratosthenis præceptor, ut visum Jonsio p. 123. Nec minus Æschrion Agathoclis dux in Africa ab Hannone cæsus Olymp. CXVIII. 3. teste Diodoro Sic. XX. p. 764. quem cum superiore eundem male, ut existimo, idem Jonsius suspicatur. Fuit & Æschrion Samius, ἰαμβοποιός Athenæo laudatus auctor forte ἐφεσίδος cujus librum septimum allegat Tzetzes ad Lycophronem v. 688. Æschrionem quoque nescio quem citat Plinius Hist. Nat. atque inter scriptores rei rusticæ Columella & Varro. Alius fuit, & junior haud dubie, Æschrion Pergamenus, Empiricus, Galeni præceptor, quem laudat XI. de simplic. T. 2. p 148. edit. Basil. & Oribasius 3. Synops. at cum superiore eundem esse itidem male tradit doctissimus Jonsius.

(t) *Petrus Victorius* post Hipparchi libros, & (de qua paulo ante dixi) ἔκθεσιν ἀστερισμῶν, in eodem volumine Græce edidit Achillis Tatii Isagogen in Arati Phænomena, ex ejus libro περὶ τοῦ παντός, & de genere Arati atque vita commentatiunculam nescio cujus scriptoris, tum aliam quandam Isagogen in Aratum, quam itidem ex Achille Tatio mutuatam alia exhibebant scholia: denique in eadem Arati phænomena dissertationem, quæ incipit: τὴν μὲν δεῖξιν τῶν φαινομένων, & Eratostheni vel Hipparcho in diversis codicibus tribuitur, sed Petavio judice eundem Achillem auctorem habet. Claudit librum catalogus eorum qui in Aratum scripserunt, sed in hoc multos commemorari qui Astronomica tantum utcunque attigerunt, licet de Arato illustrando nunquam cogitaverint, ostendi infra, ubi de illo poeta dicendi fuit locus.

(u) *Dionysius Petavius* universa quæ à Victorio edita jam dixi recensuit in *Uranologio* suo sive appendice ad opus de doctrina temporum, latinaque versione donavit, ac præterea addidit (1) Gemini, de quo mox dicam, Isagogen cum versióne *Edonis Hilderici,* (2) Ptolemæum de apparentiis & significationibus inerrantium, (3) Calendarium Romanum duplex, unum à Petavio collectum ex Ovidii fastis, Columella XI. 2. Plinio XVIII. 26 - 30. Alterum circa A. C. 325. compositum temporibus Constantini M. & à *Joh. Georgio Hervvarto ab Hochenburg* pridem editum (4) *Theodorum Gazam* de mensibus, cum versione *Joh. Perrelli.* (5) Computum Ecclesiasticum *S Maximi* Monachi & Martyris qui A. 31. Imp. Heracii (Christi 641.) scripsit, & quem Græce ediderat notisque illustraverat Scaliger VII. emendat. temporum p. 736 seq (6) *Isaaci Argyri* Monachi circa A. C. 1373. qui Oenæotæ Andronico suum dedicavit, editum pridem ex parte. latine à Jos. Scaligero IV. emendat. temporum p. 327. seq. tum integrum Græce cum versione & notis à *Jacobo Christmanno* Heidelbergæ 1611. 4. & à Petavio nescio quare sine Epilogo recusum: (7) Computum alterum quem eidem

versione Paris. 1630. fol. in Uranologio, quod recusum est Amstelodami (licet titulus Antvverpiam refert) apud Georgium Gallet, 1703. fol. In hoc opere Hipparchus *Eudoxi*, & qui Eudoxum in omnibus fere est secutus *Arati*, & *Attali* Rhodii Grammatici qui in Aratum commentaria ediderat, errores castigat, quos in doctrina ἀπλανῶν admiserunt circa culminationes, coortus ac cooccasus astrorum.

9. *πρὸς τὸν Ἐρατοσθένη καὶ τὰ ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ αὐτοῦ λεχθέντα*. *Adversus Eratosthenis Geographiam.* Meminit Strabo & laudat lib. 1. p. 7. At lib. 2. p. 79. atque aliis locis reprehendit tanquam iniquiorem ac severum nimis Eratosthenis adversarium. In plures libros distinctum fuit hoc opus, nam liber secundus ab eodem Strabone allegatur lib. II. p. 69.

Præter nostrum qui laudatur & à Vitruvio IX. 7. M. Antonino VI. 47. &c. fuere & alii Hipparchi, ut (1) Hipparchus Pythagoricus, de quo dixi lib. II. cap. 13. (2) Hipparchus Syrus Gadatæ pater, qui sub Cyro majore vixit. Apostol. proverb. XX. 18. (3) Hipparchus Pisistrati F. Athenis ab Harmodio & Aristogitone interfectus Olymp. LXVI. 4. (4) Hipparchus Charmi F. Pisistrati cognatus qui primus Ostracismum teste Suida subiit. Confer Meursii librum de Pisistrato p. 56. (5) Hipparchus, quem colloquentem in dialogo cognomine inducit Plato. (6) Hipparchus veteris Comœdiæ poeta, de quo dixi lib. II. c. 22. Svidas male eum ait scripsisse περὶ γάμων, nam de nuptiis Deorum scripserat alter Hipparchus Stagirita, de quo statim dicam. (7) Hipparchus histrio, cujus meminit Demosthenes. (8) Hipparchus Eretriæ Tyrannus. Suid. (9) Hipparchus Stagirita, Aristotelis γνώριμος & cognatus, quem Suidas ait scripsisse τί ἄρρεν καὶ θῆλυ παρὰ θεοῖς, καὶ τίς ὁ γάμος;

N idem

eidem Isaaco tribuit Petavius in lucem protractum è Bibliotheca Regis Christianissimi: (8) *S. Andreæ* Hierosolymitani Episcopi Cretensis Methodum investigandi Cycli solaris & lunaris, Paschatisque: cum versione Petavii. (9) Anonymi fragmentum de Paschate, Græce, in quo *Petri Alexandrini* (circa A. C 300.) fragmentum de Paschate, *quod Hebræi usque ad eversionem Hierosolymæ constanter die decimo quarto mensis primi Pascha celebraverint*, & aliud *Hippolyti Portuensis* (circa A. C. 220.) itemque *Apollinaris* Episcopi *Hierapolitani* (circa A C. 170.) *quod Christus antequam pateretur non comederit Pascha typicum*, quæ postea du Fresnius cum Chronico Paschali edidit, pluraque hujus argumenti adjunxit. Paris. 1688. fol. Adjunxit & Petavius notas ad Geminum & Hipparchum, itemque octo libros dissertationum, quorum Octavo, Maximi præcipue atque Isaaci Argyri computi illustrantur. Inserit quoque p. 421. edit. Paris. (Amst. p. 216.) Aetii parapegma sive caput 163 ex libro 3. tetrabibli 1. quod est περὶ ἐπισημασίας ἀστέρων.

idem forte de quo in testamento Theophrasti mentio apud Laert. V. 51. & 55. (10) Hipparchus Dux Atheniensium tempore Demetrii (Phalerei) Polyæn. V. 17. 1. (11) Hipparchus de quo apud Svetonium in Vespasiano c. 13. *quid ad Cæsarem, si Hipparchus HS. millies habet ?* (12) Hipparchus qui contra Chrysippum scripsit teste Plutarcho VIII. 9. sympos. (13) Hipparchus auctor Ἰλιάδος Αἰγυπτιακῆς carmine Heroico, cujus meminit Athenæus lib. III. p. 101. & IX. p. 303. Apud Nemesium vero p. 55. pro Hipparcho Metapontino Hippasi nomen reponendum. Vicissim apud Jamblichum de disciplina Pythagorica libro III. in versione Scutellii p. 64. pro Hippaso legendum Hipparchus, è Clementis V. Strom. p. 575.

XX. Post Hipparchum GEMINUS (Γεμῖνος Proclo) commemorandus, qui in insula *Rhodo* scripsisse se testatur (cap. 1. &c.) annis CXX. post Isidis festum hyberno solstitio celebratum, (cap. 6.) quod accidisse Petavio videtur Olymp. CXLV. 4. unde concludit Geminum scripsisse Olymp. CLXXV. 4. Ante Christum LXXVII. Guilelmo autem Bonjour, Tolosano, antiquior videtur, & referendus ad Olymp. CLX. 4. ante Christum CXXXVII. in dissertatione de nomine Josephi à Pharaone imposito. Rom. 1696. * Equidem Posidonius, qui Ciceronem in Rhodo docuit, è Gemino nonnulla profert de Physicæ & Astrologiæ discrimine, apud Simplicium in 2. Phys. sect. 10. Exstat Gemini libellus insignis εἰσαγωγὴ εἰς τὰ Φαινόμενα ** sive *elementa Astronomiæ*, quæ cum versione sua edidit atque Electori Saxoniæ Christiano dicavit *Edo Hildericus*. Altdorf. 1590. 8. recusa Lugd. Bat. 1603. 8. & cum eadem versione & Petavii notis in Uranologio Petaviano Paris. 1630. & Amstelod. 1703. fol. Usus est Petavius MSto codice eximio licet recenti, & variis præterea lectionibus quas ex Oxoniensi codice adnotaverat Henricus Briggius, Logarithmicæ Nepperianæ illustratione celebris. Laudat Geminus

Aratum c. 4. 5. 6. 11. 14.
Aristotelem c. 14.
Boethum Philosophum ἐν τετάρτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀράτου ἐξηγήσεως c. 14.
Chaldæos c. 1.
Cleanthem Stoicum. c. 13.

Cra-

* Vide Acta Eruditor. 1697. p. 9. seq.

** Hinc inter Arati interpretes refertur Geminus in Catalogo Græco eorum qui in Aratum scripserunt, de quo vide infra in Arato.

Cratetem Grammaticum Homeri interpretem, c. 5. 13.
Dicaarchum (libro de montibus) c. 14.
Eratosthenis ὑπόμνημα περὶ ὀκταετηρίδος c. 6.
Eudoxum c. 6. 14.
Hesiodum c. 14.
Homerum c. 5. 13. 14.
Polybii librum περὶ τῆ περὶ τὸν ἰσημερινὸν οἰκήσεως c. 13.
Pytheam Massiliensem ἐν τοῖς περὶ τῦ ὠκεανῦ c. 5.
Pythagoricos, quos ait πρώτυς προσεληλυθέναι ταῖς τοιαύταις ζητήσεσιν cap. 1.

Capite postremo decimo sexto exhibet Geminus tempora signorum, in quibus unumquodque sol peragrat, & singulorum ἐπισημασίας, ex observationibus tum propriis, tum *Callippi*, *Democriti*, *Dosithei* Ægyptii, *Euctemonis*, *Eudoxi ac Metonis*.

Isagogicum Astrologiæ, *Ptolemai* nomine editum, & ex Arabico ab Abrahamo de Balmes conversum, Usserius c. VI. de Macedonum & Asianorum anno solari, non aliud esse notat quam Gemini Isagogen in Phænomena, *cujus*, inquit, *editionem ex codice, quem Viennæ à Job. Sambuco Savilius noster nactus est, expressam non solum cum Arabico isto Isagogico, sed etiam cum alio MSto Græco & Vaticani exemplaris ἀντιγραφῆς ab eodem præstantissimo viro acceptis diligenter contulimus, quod ideo monendum duximus, ne quis erratum putaret, si quid à libro edito varians in nostra Ephemeride deprehenderet.* Exstat & Gemini liber MS. Oxoniæ inter codices Baroccianos Savilianosq; ac Vindobonæ in Bibliotheca Cæsarea teste Lambecio VII. p. 6. In Procli libro de Sphæra, pleraque è Gemino petita sunt. Decies amplius Geminum laudat Proclus ad Euclidem, Geometricum aliquod, ut videtur, illius scriptum respiciens. Josephum autem Blancanum fugit ratio, qui p. 52. Chronologiæ Mathematicorum, præceptorem Procli Lycii Geminum hunc fuisse scribit. Viderint & alii de Catalogo Barocciano, in quo Geometrica Gemini scripta memorari ait Vossius p. 57. de scientiis Mathematicis. Nam in Catalogis MStorum Angliæ & Hiberniæ qui Oxon. 1697. fol. lucem viderunt, nullam eorum mentionem reperio. Dicitur autem, ut idem Vossius p. 329. è Blancano ait, opus condidisse de ortu (compositione) linearum spiralium, conchoidarum, cissoidarum, & earum affectionibus, & de ordine Mathematicarum (disciplinarum.) Fuit & alius Geminus Tyrius, cujus Onirocriticon libros tres memorat Artemidorus II. 49.

XXI. Astronomiam scriptis quoque illustrarunt POSIDO-

NIUS, de quo infra in Stoicis dicam, & ARETAS Dyrrhachinus, laudatus Censorino c. XVIII. & XXI. tum CHARIMANDER, è cujus libro de Cometis nonnihil profert Seneca VII. 5. Nat. quæst. DIO item Neapolites, cujus mentio apud Augustinum XX. 8. de Civ. Dei, atq; ut videtur apud Censorinum c. XVIII. qui cap. XIX. meminit & APHRODISII cujusdam, sive, ut alii Codices, APLYRODII, vel quod Modius præfert, ALPHRODII. His addes SOSIGENEM (*) Ægyptium, secta Peripateticum, qui in libros Aristotelis de cœlo commentatus est teste Simplicio in lib. 2. comment. 46. & à Julio Cæsare adhibitus ad anni emendationem, de quo Plinius XVIII 25. *& Sosigenes ipse trinis commentationibus, quanquam diligentior esset cæteris, non cessavit tamen addubitare ipse semet corrigendo.* Proclo in Hypotyposi Astronom. positionum p. 45. laudatur Σωσιγένης ὁ Περιπατητικὸς ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀνελιττουσῶν *de revolutionibus.* ANDROMACHUM Cretensem, quem theoricas Planetarum primum in vulgus edidisse ajunt, Neronis Imp. Archiatrum, de quo infra lib. VI. in Medicis. AGRIPPAM denique, qui observationes Astronomicas instituit anno duodecimo Domitiani Imperat. (Christi XCII.) teste Ptolemeo VII. 3. magnæ Syntax. p. 170. Mentio hujus Agrippæ etiam in Procli Hypotyposi, perinde ut Menelai ac Timocharidis, de quibus supra. Verum missis hisce, quorum scripta perierunt, pergimus ad THEONEM Smyrnæum, cujus nomen perstrinxit leviter Suidas, Θέων, Σμυρναῖος, φιλόσοφος. *Affirmare vero ausim*, inquit Ismael Bullialdus, vir doctissimus, *eum esse, quem lib. 1. in Timæum vocat Proclus* Theonem Platonicum, *quique de Solonis & Platonis Genealogia quædam scripserat. Ipsumque Claudio Ptolemæo ** antiquiorem esse putarem. Verisimile est enim, si posterior Ptolemæo floruisset, non obmissurum fuisse illius viri summi in Mathematicis authoritatem, idque præsertim, quando in Musicis Aristoxenum reprehendit, eosdemque in eo errores circa toni divisionem ac Ptolemæus detegit. Thrasyllo vero, quem citat, posteriorem esse, nemo sanæ mentis dubitaverit. Medium itaque floruisse Theonem concludere possumus, videlicet inter Tiberii Cæsaris ætatem, cui inter familiares adfuit Thrasyllus; & tempora Antonini Pii, quo imperante claruit Ptolemæus, inter annum videlicet Æræ Christianæ XX. & CXL. Et citra erroris suspicionem affirmare licet, eum esse, cujus observationes cælestes stellarum-*

* Alius Sosigenes Archon Athenis Olymp. CIX. 3. & Sosigenes præfectus Phœniciæ classis sub Eumene. Polyæn. IV. 6. 9.

** Fallitur certe Josephus Blancanus, qui ad Sæculum à Christo nato XI. vel XII. rejiciendum putat, in Chronologia Mathematicorum p. 57.

rum Mercurii & Veneris exstant apud Claudium Ptolemaum, qui illum Theonem Mathematicum *vocat lib. IX. Mathematica Syntaxeos cap. 9. & lib. X. cap. 1. Quem etiam Theon Alexandrinus Ptolemai commentator appellat* Θέωνα παλαιόν. *Valde etiam mihi probabile videtur Theonem illum, quem Plutarchus libello de facie in orbe Luna induxit de maculis illis multa docte differentem*, (forte & Theonem cujus meminit libello de Ει apud Delphos p. 386.) *esse Smyrnaum nostrum, quippe in Mathematicis eximie eruditum fuisse constat, & in tempora supra nobis memorata incidit, Plutarcho coataneus, imperantibus Trajano, & ejus successore Hadriano, Augustis.* Scripsit *de quatuor Mathematicis disciplinis Compendium in Platonis libros*, ut titulum libri profert Bessarion lib. I. contra calumniatorem Platonis cap. VIII. & Theo ipse p. 183. ἡμῖν δὲ ἐξαρκεῖ κατὰ τὸν πυθαγορικὸν λόγον συνόψεως ἕνεκα τῶν μαθηματικῶν τυπωδῶς αὐτὰ ἠθροικέναι καὶ ἐπιτομικῶς. Sive ut in MStis Codicibus inscribitur: περὶ τῶν κατὰ μαθηματικὴν χρησίμων εἰς τὴν τοῦ πλάτωνος ἀνάγνωσιν, *De iis qua in Mathematicis ad Platonis lectionem utilia sunt.* Nam ut p. 177. recte ait, ἀναγκαιοτάτη εἰς τὰ πλατωνικὰ ἡ τούτων θεωρία. Adde p. 184. & p. 188. In his singillatim egit de Geometria, Arithmetica, Musica, & Astronomia, ac denique subjunxit tractatum de Harmonia Mundi, ut ipse testatur p. 73. μετὰ δὲ τὸν περὶ πάντων τῶν μαθηματικῶν λόγον πλευταῖον ἐπάξομεν καὶ τὸν περὶ τῆς ἐν κόσμῳ ἁρμονίας λόγον. Confer p. 150. seq. Atq; ea quidem quæ *de Arithmetica & Musica* Theo scripsit, laudatus *Bullialdus* Græce edidit è codice MS. Thuano (collatis quatuor Codicibus Bibliothecæ Regiæ) versioneque latina atque eruditis notis illustravit, Paris. 1644. 4. Latine verterat ante Bullialdum *Antonius Gogava* sive *Gogavinus* Graviensis, teste Gesnero, sed non edita est ejus translatio, neq; magnum operæ pretium est eam in lucem proferri, siquidem ea est quam inter libros Holstenianos evolvi MStam in Bibliotheca hujus urbis Johannea. Neque enim ulterius procedit quam Bullialdus, neque cum hujus versione conferri vel accuratione vel elegantia meretur. *Josephus* quoque *Auria* in præfat. ad Theodosium Tripolitem promisit se Theonem è codice Bibl. Vaticanæ latine à se redditum editurum in lucem, sed nec hujus interpretatio lucem vidit, neque *Arnoldus Arlenius* in lucem protulit scripta Procli, Hermiæ, Damascii, Olympiodori, ac Theonis Smyrnæi, quorum spem lectori fecit Basilius Amerbachius præfat. ad Græcam Platonis editionem A. 1556. Cæterum spero fore ut ea quæ *de Astronomia* ab eodem Theone p. 145. seq. & 188. promittuntur, vir aliquis doctus tandem in lucem proferat, cum non modo Is. Vos-

Vossius Bullialdo testatus sit in Bibliotheca Ambrosiana Mediolani exstare Theonis tractatum de Astronomia, in quo plura egregia animadvertit: Sed & Labbeus in Bibliotheca nova MSS. p.191. refert in Bibliotheca Caroli de Montchal fuisse Theonis Smyrnæi τ̃ εἰς τὸ μαθηματικὸν χρησίμων de cœli & terræ figura ex astrorum motu. Incipit: ὅτι πᾶς ὁ κόσμος. Definit: τὰ ἐλάχιστα κινέμενος. Bullialdus quoque ad calcem MSti codicis librorum Cleomedis reperit Theonis Smyrnæi quoddam è tractatu de Astronomia fragmentum, quod edidit p. 189. Idem p. 192. notat *Psellum* & *Georgium* Pachymerem in Compendio quod uterque composuit quatuor disciplinarum Mathematicarum, Theonis vestigiis institisse. Allegantur à Theone

Pytha-

Pythagorici. 7. 15. 26. 72. 74. 79. 87. 155. 161. 183.
Thrasyllus 133. 137. 145. περὶ τ̃ ἐν ἰεργάνῳ αἰσθητῆς λέγων ἁρμονίας 74.
Timotheus 165.
Tragœdiæ. 5. Versus: πολλοὺς δὲ βροντῆς τραῦμ' ἄναιμον ὤλεσε. 75.

Testatur Gesnerus se in Gatalogo Bibliothecæ cujusdam Italicæ invenisse hunc titulum: *Theonis Smyrnæi Theologumena & Mathematica Platonis*, sed nemo hactenus fuit qui Theologumena Theonis in lucem produceret, neq; Theologumena Arithmeticæ quæ exstant, Theonis videntur esse, de quibus dicam infra in Nicomacho Geraseno. Theonis Platonici effigiem post Jac. Sponium exhibet Gronovius T. 3. thesauri Antiqv. Græcar. litera ffff. Porro fuerunt & alii Theones atque in his de re Astronomica meritus non male THEO Alexandrinus, de quo ut de PAPPO Alexandrino dicendi locus erit alibi.

XXII. CLEOMEDES quando vixerit, non audeo certo affirmare, neque enim video quibus eum argumentis sub Theodosio secundo circa A. C. ccccxxvij. claruisse affirment viri docti, cum forte Claudio Ptolemæo, cujus alioqui meminisset, sit antiquior, de cætero Stoicorum dogmata videatur amplexus. Exstant ejus κυκλικῆς θεωρίας μετεώρων *Considerationis Cyclicæ* * *meteororum libri II.* Ubi meteora non sumuntur eo sensu, quo Physici accipere solent, pro iis quæ infra lunam gignuntur, & Clementi Alex. atque Achilli Tatio vocantur μετάρσια, sed pro rebus cœlestibus, cœloque & stellis, quo sensu μετεωρολογικὴν πραγματείαν dixit Strabo lib. 1. p. 8. ad quem locum consulendæ If. Casauboni animadversiones. *Græce* primum editi sunt Cleomedis libri Parisiis apud Conradum Neobarium 1539. 4. *Latine* vertit *Georgius Valla* Placentinus, cujus translatio vidit lucem Venetiis 1498. fol. & cum Aristotelis ac Philonis libellis de Mundo Basileæ apud Joh. Walderum 1533. 8. *Græce & Latine* cum eadem Vallæ versione, Sphæra Procli, Arato & Dionysii Periegesi. Basil. 1547. 1561. 1585. 8. Denique emendatius cum nova versione & commentariis *Roberti Balforei* Scoti, Burdigalæ 1605. 4.

* Cyclicæ i. e. Sphæricæ. Unde hunc librum *Sphærica Cleomedis* vocat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 112. Possit & κυκλικὴ θεωρία dici eo sensu, quo Astronomia pertinet ad disciplinas Cyclicas, ut Marcianus Capella vocat, sive ad Cyclum illum & orbem disciplinarum. Vide Wovverii Polymathiam c. 24. & Allatium ad Georgium Acropolitam p. 243. Scholia MSS. ad Dionysium Thracem: Ἐγκύκλιοι δέ εἰσιν τέχναι ἅς ἐννοίας (forte ἔνιοι) λογικὰς καλοῦσιν, οἷον Ἀστρονομία, Γεωμετρία, Μουσική, Φιλοσοφία, ἰατρική, Γραμματική, Ῥητορική. Ἐγκυκλίους δὲ αὐτὰς καλοῦσιν, ὅτι τὸν τεχνίτην διὰ πασῶν αὐτῶν ὁδεύοντα τὸ χρειῶδες ἀφ' ἑκάστης εἰς τὴν ἑαυτοῦ εἰσάγειν διδάσκουσι.

4. Joh. Andreas Bosius ὁ μακαρίτης in Epistola ad Marqv. Gudium data medio Octobri A. 1659. refert se Cleomedem cum membranis MSS. (Lipsiensibus ni fallor) contulisse, licet media sui parte mutilis, quæ multas Balforei conjecturas confirment, plures vero ab eo relictas mendas plane sarcire possint. *Johannis Pediasimi* Diaconi & alia incerti scholia Græca MSS. in Cleomedem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 119. 190. Allegantur à Cleomede (cujus librorum Codex MStus non contemnendus asservatur etiam Wittebergæ, in Bibliotheca publica)

Aratus p. 432. 398. 457. edit. Basil.

Aristoteles p. 309.

Berosus p. 491.

Canonici Κανονικοὶ Mathematici qui Canones Astrologicos & parapegmata condiderunt, Eclipses prædixerunt. p. 536.

Contra Epicurum, solem non esse tantillum ut, oculis nostris videtur, p. 425. 467. 472. vitia ejus in dictione perstringit, p. 474. seq. ridet illum cum Pythagora Socrate atque Heraclito se conferentem, p. 475.

Eratosthenes. 395. 400. & 454. ubi de ambitu orbis terrarum ex mente Eratosthenis, quod continet stadia 250000.

Heraclitus. 418. 475. χαρίεστατος φυσικῶν. 305.

Hipparchus p. 459. quo loco Solis diameter ex Hipparchi mente æquatur 1050. diametris terræ: ex sententia Posidonii, 3000000, Cleomedis ipsius 10000.

Homerus. 414. 442. 473. 522.

Posidonius (è quo p. 541. plurima petiisse se fatetur Cleomedes) p. 360. 361. 362. 363. 364. 395. 396. 397. 400. 424. 430. 452. 500.

Pythagoras. p. 475.

Pytheas Massaliota. p. 372.

Socrates p. 475.

Λόγον suum περὶ τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶς τῶν βαρέων *de gravium tensione ad centrum* promittit p. 310. 318. 320. Allegat præterea librum primum ephicherematum p. 424. προειρηκότες δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιχειρημάτων. Librum primum σχολικῶν, p. 478. λόγον περὶ σελήνης pag. 481.

Composuit quoq; Astronomica quædam PROCLUS Lycius, sed de ejus scriptis alibi, quæ satis sunt, dixi.

XXIII. Superest ut de ACHILLE TATIO nonnulla subjungam, patria Alexandrino, incertæ itidem ætatis scriptore, qui in quibusdam

dam

dam codicibus Suidæ *Statius* appellatur, postrema litera nominis Ἀχιλλεὺς perperam repetita. Ethnicum primùm, hinc Christianum ac demum Episcopum fuisse, eidem Suidæ credet qui volet. Præter alia, de quibus libro quinto inter Eroticos scriptores egi, scripsit librum περὶ σφαίρας, cujus pars hodieque exstat sub titulo: *ἐκ τ̃ Ἀχιλλέως περὶ εἰσαγωγὴν εἰς τὰ Ἀράτου φαινόμενα.* De hoc Aldus Manutius quæsit. per Epist. VI. *Est etiam nondum pervulgatus Achilles, quem prudentissimum* * *Julius Firmicus appellat, valde quidem, quod ex ejus recondita doctrina cognoscitur, antiqvus.* Eruditum hunc librum, sive fragmentum insigne, libri primus *Græce* vulgavit *Petrus Victorius* è Bibliotheca Medicea, cum Hipparcho & aliis quibusdam, Florentiæ 1567. fol. deinde vertit, atque in Uranologio suo *Græce ac Latine* vulgavit *Dionysius Petavius* Paris. 1630. fol. recuso Amst. 1703. fol. Caput primum est περὶ τ̃ παντὸς, unde Gesnerus in Bibl. Tatium hunc ab Achille Tatio ἐρωτικῶν scriptore adversus Suidæ sententiam distingvens, integrum scriptum vocat *librum de universo.* Ecce vero tibi Catalogum scriptorum qui in hac Isagoge Achillis ad Aratum laudantur:

Adrastus Aphrodisiensis cap. 16. 19.
Adrastus Peripateticus c. 19.
Ægyptii. c. 17. 23. sphæra Ægyptia 39.
Æschylus ἐν Ἀγαμέμνονι, c. 1. ἐν Προμηθεῖ c. 1.
Anaxagoras c. 2. 11. 13. 19.
Anaximander c. 5. 19. 33.
Apion Plistonices. c. 1.
Apollinaris c. 19.
Apollonius Rhodius. c. 3.
Aratus apud Antigonum Macedoniæ Regem versatus, c. 35. ἐν τοῖς Φαινομένοις, c. 29. & passim. ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ κανόνι c. 15. 16. 19.
Οἱ Ἀρχιμήδειοι c. 4.
Aristophanes c. 1. ἐν νεφέλαις c. 4.
Aristoteles Stagirita c. 2. 3. 4. 5. ἐν δευτέρῳ περὶ οὐρανοῦ c. 5. 13. περὶ ἀνέμων c. 31.
Astræus siderum observator. c. 1.
Atreus - - c. 20.
Callippus c. 19.
Callimachus c. 1. περὶ ἀνέμων c. 33. de Coma Berenices. c. 14.
Chaldæi c. 18. sphæra Chaldaica c. 39.
Chrysippus c. 4. ἐν τῷ περὶ προνοίας καὶ θεῶν c. 13.
Cleanthis c. 12.
Conon Mathematicus c. 14.
Crates Grammaticus c. 1.
Democritus c. 13.
Demetrius c. 34.

* Achillis Tatii mentionem fieri à Firmico haud memini. Cæterum meminit Achilles Hypsiclis, Claudio Ptolemæo junioris, vel saltim supparis, & ipsius Ptolemæi.

Diodorus Alexandrinus Mathematicus c. 2. 5. 9. 14.
Empedocles c. 4. 5. 6. 11. 16. 21.
Epicurus Atheniensis c. 3. 5. 8. 19.
ἐν τῇ πρὸς Ἡρόδοτον ἐπιστολῇ c. 13.
ἐ τῷ περὶ ἀνέμων. c. 33.
Epicurei c. 9. 13.
Eratosthenes c. 29. 31.
ἐν τῷ ἑρμῇ c. 16. 28. 29.
ἐν τῷ καταμερισμῷ c. 24.
ὀκτω καιδεκαετηρίς c. 19.
Eudorus Philosophus c. 2. 13.
Eudoxus c. 19.
Euripides c. 19. 20.
Heraclitus c. 3. 19. 21.
Hesiodus c. 3.
Hipparchus c. 19.
Hypsicles c. 16.
Homerus. c. 1. 5. 6. 21. 22. 28. 35.
Mathematici c. 9. 14.
Meton c. 19.
Metrodorus Epicuri Magister c. 5.
Musici (Aristoxenus) c. 5.
Neoptolemus ἐν ταῖς Φρυγίαις φωναῖς c. 5.
Neoptolemus Parianus ἐν τριχθονίᾳ c. 22.
Oenopides Chius c. 24.
Orion c. 19.
Orphici c. 4. οἱ τὰ ὀρφικὰ μυστήρια πλᾶντες c. 6.
Parmenides de Zonis c. 31.
Pherecydes Syrius c. 3.
Philolaus c. 19.
Pindarus c. 14.
Plato c. 3. 11. 18. 19.
ἐν πολιτικῷ c. 5. 21.
ἐν τιμαίῳ c. 5. 13. 14.
Polybius c. 31.
Posidonius Stoicus c. 10. 13. 31.
Ptolemæus c. 19.
Pythagoras c. 5.
Pythagorici c. 6. 10. 16. 18. 31.
Socrates c. 3.
Sophocles c. 1.
ἐν παλαμήδει c. 1.
Stoici c. 2. 5. 7. 8. 9. 11. 12. 13. 19.
Thales c. 1. 3. 11.
Thrasyllus c. 16. 19.
Xenophanes c. 4. 11.
Zeno Citieus c. 3. 5.

Sunt & alii nonnulli scriptores Græci, qui Astronomiam illustrarunt scriptis, ut THIUS, & THEODORUS MELITENIOTA à Bullialdo editi, JOHANNES item PHILADELPHIENSIS LYDUS, tum PSELLUS, aliique: sed tempus est ut his in alium locum rejectis, ad antiquiorem ætatem pro instituto meo revertar, & de principe Philosophorum Aristotele dicere persequar.

CAP.

CAPUT VI.

De Aristotele Stagirita, Ejusque scriptis editis.

De Aristotelis vita atque ætate. Scriptorum ejus, vel ipsi tributorum quæ exstant notitia Critica, cum Variis observationibus, & interpretum præcipuorum commemoratione. Scripta Logica. 1. - - 5. Rhetorica. 6. 7. Poetica. 8. Physica. 9 - - 23. Physiognomica. 24. Problemata. 25. Metaphysica. 26. Mathematica. 27. 28. Ethica. 29 - - 32. Politica. 33. Oeconomica. 34. Peplus & alia quædam. 35. Philosophia secundum Ægyptios, quæ sub Aristotelis nomine exstat latine. 36. Alia Aristoteli tributa, quæ latine tantum leguntur. 37. Aristotelis Operum editiones. 38. Varia scripta de Aristotele ejusque Philosophia. 39.

Indicem scriptorum in Aristotelem ejusque interpretes dare animus est libro quinto.

ARISTOTELES (*a*) natus est Stagiris Macedoniæ, (*b*) Olymp. XCIX. 1. (*c*) Prætore Diotrephe, ante Christum CCCLXXXIV. Patrem habuit Nicomachum Medicum Amyntæ Regis, (*d*) qui Alexandri M. avus fuit, matrem Phæstidem. Educationis illius curam post parentum obitum gessit Proxenus Atarnensis. (*e*) Hinc literis humanioribus imbutus, ad Philosophiam jussu Oraculi (*f*) se

(*a*) Fuere multi hoc nomine, nam duos & triginta recenset Joh. Jonsius in diss. 1. de Philosophia Peripatetica (quæ prodiit Augustæ Gambriviorum sive Hamburgi A. 1652. 4.) & lib. 1. de Scriptoribus Hist. Philosoph. c. 12. E Jonsio Menagius ad Laertii V. 35.

(*b*) Alii ad Thraciam referunt, minus bene. Vide Nunnesium ad Vit. Aristotelis latine ab Anonymo scriptam.

(*c*) Dionysius Halicarnass. Epistola ad Ammæum p. 121. Apollodorus apud Laert. V. 9. Andreas Schottus in vitis comparatis Aristotelis ac Demosthenis. Augustæ Vindel. 1603. 4.

(*d*) Ammonius sive Philoponus in vita Aristotelis.

(*e*) Id. Philoponus. Alterius Proxeni Bœoti qui Xenophontem Cyro juniori commendavit, mentio apud Laert. II. 49.

(*f*) Idem Philoponus.

se contulit, & ab anno ætatis decimo septimo (*g*) (Olymp. CI. 1.) frequentavit Platonem. Cui cum industriam singularem (*h*) sed non item probasset præsidens (*i*) ac liberius ingenium & delicatiorem corporis cultusque curam (*k*) Aristoteles ab eo discessisse, atque ipse Scholam Athenis condidisse, vel expulso Platone, in ipsa ejus Peripato, (*l*) vel saltim in Lyceo (*m*) traditur. Alii (*n*) Platone superstite negant hoc accidisse, sed Aristotelem illius fuisse auditorem per annos viginti (*o*) usque ad defunctum scilicet Platonem Olymp. CVIII. 1. Anno ætatis Aristotelis XXXVII. Ad Philippum Regem venit relicta Academia * anno ætatis suæ XLII. atque ALEXANDRI Magni, quintum decimum annum agentis, studiis est præfectus Olymp. CIX. 2. (*p*) eumq; erudivit per qvinquennium, (*q*) hoc est usque ad Olymp. CX. 3. ætatis XLVII. Philippus Alexandri Pater interfectus fuit Olym. CXI. 1. hinc Alexandro M. movente in Persas, reversus Athenas est Aristoteles Olymp. CXI. 2. anno ætatis quinquagesimo, ibique per tredecim (*r*) annos in Lyceo docuit. Gratia Regis utriusque usus est singulari, ut Philippus Stagiram ipsius patriam à se prius eversam Aristotelis precibus instauraverit, (*s*) & Alexander incredibiles sumtus (*t*) impenderit, quo felicius naturæ arcana scrutari Philosophus posset: eumque habuerit Parentis prope loco, donec affectus hic sub extremum vitæ (*u*) per

(*g*) Dionysius Halic. Laertius V. 6. & Syncellus p. 258. Apud Philoponum legas per triennium Aristotelem etiam fuisse discipulum Socratis, sed error est, cicutam enim biberat Socrates Olymp. XCV. 1 duodecim annis ante Aristotelem natum

(*h*) Unde plato domum Aristotelis appellabat domum Anagnostæ, teste Philopono.

(*i*) Ælianus III 19 Var.

(*k*) Laert V. 1.

(*l*) Eusebius præparat. p. 791. Ælianus loco laudato.

(*m*) Philoponus, qui tamen hoc refellit.

(*n*) Philoponus in Vita Aristot quæ præfigitur Ammonii sive Philoponi commentariis in Categorias.

(*o*) Apollodorus apud Laert. V. 9.

(*) Plutarch. de exilio p 603.

(*p*) Apollodorus ibid.

(*q*) Justinus XII. 16. Histor.

(*r*) Laertius V. 4 & 5. & 10.

(*s*) Plutarch. in Alexandro & contra Colotem p. 1126. Dio 2. de regno p. 26. Ammonius sive philoponus in vita, qui addit, Stagiritas in ejus honorem Ἀριστοτέλεια quotannis celebrasse.

(*t*) Plinius VIII. 16. Hist.

(*u*) Plutarchus Alexandro p. 668. Laert. V. 10.

per suspiciones de Callisthenis conjuratione refrixit. Denique post Alexandri mortem, quæ accidit Olymp. CXIV. 1. & cujus auctorem Antipatro fuisse Aristotelem, venenumque (x) quod illi daretur parasse, nescio quam vere à nonnullis traditur, aliis de causis sycophantias Atheniensium (y) pertimescens exsulatum concessit Chalcidem (z) Eubœæ metropolin, ibique aconito hausto discessit è vita, eodem quo Demosthenes anno Olymp. CXIV. 3. ætatis LXIII. ante Christum CCCXXII. successore Athenis relicto Theophrasto.

SCRIPTA ARISTOTELIS, QUÆ EXSTANT.

I. LOGICA.

I. ΚΑΤΗΓΟΡΙ'ΑΙ, *Categoriæ* sive *Prædicamenta*; hunc enim titulum fuisse (non περὶ κατηγοριῶν, vel, ut Laertius V. 26. κατηγοριῶν) testatur Simplicius. Confer Isidorum II. 26. Orig.

Dubitatum fuit à nonnullis, num Aristotelem auctorem agnoscat hic libellus, præcipue cum & alius exstaret liber κατηγοριῶν ab isto diversus, sub Aristotelis nomine, eodem numero στίχων, ut Adrastus apud Simplicium refert, & meminit Ammonius, Boethiusque. Franciscus Patricius (qui exceptis Mechanicis & libro de dogmatibus Zenonis Xenophontis & Gorgiæ, omnia, quæ hodie exstant, Aristoteli supposita esse suspicatur) libro Categoriarum objicit, T. 1. discuss. Peripatet. p. 21. quod alibi in scriptis Aristotelicis, ubi Categoriarum mentio fit, non allegetur, etiam ubi decem κατηγορίας memorat, ut 1. Topic. c. 7. Addit Felix Accorombonius, quod in eo multa reperiantur, quæ non consonant iis, quæ in Metaphysica Aristoteles confirmat. Ludovicus Vives lib. 3. de causis corruptarum artium p. 99. ait, Pythagorici illum, nescio cujus, vel Megarensis esse sibi videri. Vivem ni fallor secutus Jonsius p 4. *Auctor libri de categoriis*, inquit, *quicunque Platonicorum vel Pythagoricorum is demum fuerit.* Ac verum quidem est, Py-

(x) Plutarch Alexandro p. 707. Arrianus, Plinius &c. Vide Patricii discuss. Peripatet. lib 1. qui est de vita Aristotelis p. 6.

(y) Ælian. III. 36. Var.

(z) Strabo X. p. 448. Laertius. V. 7. Anonymus auctor Vitæ à Menagio editus, Hesychius Illustris, & Suid in Ἀριστοτέλης.

Pythagoricos,& in his *Archytam* libro περὶ παντὸς scripsisse de decem prædicamentis,ante Aristotelem:sed ideo nolim Aristoteli librum hunc abjudicare contra diserta veterum testimonia , quæ produxit Vossius de natura Logicæ c. 10. Maxime notandus locus Ammonii p. 13. Ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τ̃ ἐξηγητ̃, κατηγοριῶν μὲν ὅτι εἶναι γνήσιον τ̃ Ἀριστοτέλους, Ἀναλυτικῶν δὲ τεσσάρων. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τ̃ νοημάτων καὶ τ̃ φράσεως, καὶ τῷ ἀεὶ ἐν τοῖς ἄλλαις πραγματείας μεμνῆσθαι τούτου τ̃ βιβλίου τὸν φιλόσοφον. Inter hos interpretes sive exegetas fuit etiam *Andronicus Rhodius*, qui tamen suspicatus est partem tertiam, quæ agit de postprædicamentis, à capite 10. ad finem libri, ab alio esse adjectam. Τινὲς μὲν γδ', inquit Simplicius, ὧν καὶ Ἀνδρόνικός ἐστιν, παρὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ βιβλίου προσκεῖσθαί φασιν ὑπό τινος ταῦτα. Confer Boethium præf. libri IV. in Categ. Falsi tamen sunt, qui cum Cœlio Secundo Curione Andronici paraphrasin, non Aristotelis ipsius scriptum habere nos opinantur. Scripsere Κατηγορίας & περὶ ἑρμηνείας & ἀναλυτικὴν etiam Aristotelis exemplo *Eudemus* & *Phanias* & *Theophrastus* Peripatetici , teste Ammonio, ibid.

In Aristotelis Κατηγορίας comentati sunt è græcis,qui exstant * & editi leguntur, *Porphyrius*, *Ammonius* Hermeæ F. *Simplicius*, *Michael Psellus*,& cujus libri tres quæstionum in Categorias latine tantũ editi sunt, *Dexippus*, in quibus respondit ad ea, quæ adversus categorias disputavit *Plotinus* Ennead. VI. lib. 1. 2. 3. *Johannis* vero *Philoponi* commentarius Ammonii ὑπομνήματι in editis permixtus, ab eo distinctus legitur in MSto Codice eximio Bibl. Cæsareæ, qui etiam vitam Aristotelis Ammonio tributam ad Philoponum auctorem refert, & præterea exhibet synopsin Κατηγοριῶν à *Photio* concinnatam. Eadem Photii Synopsis & Scholia *Joh. Damasceni* MSta sunt in Bibl. Regis Galliæ, teste Labbeo, qui etam p. 114. Bibl. novæ MSS. memorat *Georgii Scholarii* prolegomena in quinque Voces, Categorias, & de interpretatione, tum p. 115. *Sophoniæ* Monachi in Aristotelis Categorias , tractationem de Homonymis, Synonymis, Paronymis, Heteronymis, Polyonymis; & p. 201. *Anonymi* græci in categorias commentarium. *Davidis* cujusdam commentarios græcos in Aristotelis prædicamenta & quinque voces Porphyrii, Venetiis in Biblioth. Sanctorum Johannis & Pauli Mstos indicavit Gesnerus. *Mich. Pselli* ἐξήγησιν MS. εἰς τὰς κατηγορίας, quæ incipit: τῶν πραγμάτων τὰ μὲν κοινωνεῖ &c. Allatius de Psellis p. 85.

Perie-

* Editiones indicavi, ubi de singulis egi, suo loco. De perditis dictum infra in notitia Peripateticorum.

Perierunt *Andronici Rhodii* & *Themistii* Euphradæ Metaphrasis, tum & liber a Suida laudatus de scopo & inscriptione Categoriarū. Commentaria *Adrasti* (qui Categorias vocabat *Ante Topica*, testante & improbante Porphyrio) *Alexandri Aphrodisiensis* & *Alexandri Aegæi*, *Aspasii*, *Boethii*, *Sidonii*, *Hermini*, * *Lucii*, *Maximi*, (qui Jamblichi discipulus fuit & Alexandrum Aphrod. in plerisque erat secutus, teste Simplicio) *Nicostrati* & *Pasicratis* Rhodii, & quæ adversus Categorias scripserant *Athenodorus* & *Cornutus* Stoici.

E latinis exstant *Severini Boethii* libri IV. quos Consul scripsit, & præf. lib. 1. affirmat se alium præterea commentarium componere proposuisse de iisdem Categoriis ad doctiores, in quo ad scientiam Pythagoricam perfectamq; doctrinam introducere illos voluit. Sed nunquam lucem vidit alter ille commentarius. Sub *Augustini* quoque nomine ad Adeodatum legitur liber de decem Categoriis, sed quem inter spuria Tomi primi rejecerunt nuperi editores Benedictini. Auctor forte est *Vegetius Prætextatus*. Themistii quidem magisterio usum se testatur, quem suæ ætatis egregium atque eruditum Philosophum vocat c. 3. & 22. Memorat & Augurium c. 12. & inter doctissimos habere se ait, qui primus latine dixit prædicamentum *Situs*, quod auctor libri vocat *jacere*.

Averrois ** Arabis (Ebn Rhosd) qui seculo XII. floruit, Commentarius in Categorias latine versus à Jacobo Mantino Judæo, exstat tomo primo ejus operum.

Latine verterunt Categorias è recentioribus *Joh. Argyropylus* Byzantinus, *Jac. Ludovicus Strebæus*, aliiq;, quos infra post num. 5. laudavi, ubi & memoravi versiones, Hebraicam, Gallicas &c. Commentarios item selectos Virorum doctorum, *Jac. Schegkii* &c.

II. ΠΕΡῚ ἙΡΜΗΝΕΙ´ΑΣ, *de Interpretatione* nominum & verborum, atque adeo enunciationum vi ac significatione liber Acromaticus, Grammatica veluti quædam *** Philosophica, quam cum scriberet Aristoteles, non in atramento, **** sed in mente calamum tinxisse (τὸν

* Apud Boethium 2. in Categor. p. 151. pro Hermia suspicor reponendum nomen *Hermini*. Hic est Herminus ad quem Demonax apud Lucianum T. 1. p. 870. ἀληθῶς ἄξιος εἶ δέκα κατηγοριῶν.

** De Averroe præter Hendreichium in pandectis Brandeburgicis consulendus Nicolaus Antonius T. 2. Bibl. Veteris Hispanæ p. 240. seq. Scripta ejus ex Arabico Hebraice atque inde demum latine versa esse notat Rich. Simon supplemento ad Leonem Mutinensem p. 104. adde Possevinum XII. 16. seq. Bibl qui quam male versa sint & edita, adnotat.

*** Une espece de Grammaire raisonnée. Rapini reflex. sur la Logique p. 735.

**** Sic Basilium ait Nazianzenus, non in atramento sed in Spiritu S. calamum, cum scriberet, tinxisse.

(τὸν κάλαμον ἀποβρέξαι εἰς νοῦν, Suid. in Ἀριστοτ.) ait Isidorus II. 27. Orig. Ut mirum sit judicium Francisci Sanctii, qui lib 1. Minervæ c. 5. librum hunc indignum profecto Aristotelis nomine esse affirmat. Sed & nonnulla huic libro objicit Patricius discuss. Peripatet. Tom. 1. lib. 3. p. 21. Ac pridem eum Aristoteli abjudicavit Andronicus Rhodius (teste Ammonio & Boethio) sed ab hoc dissentit Alexander Aphrodiseus, qui inter alia hoc argumento confutavit Andronicum, quod Theophrastus ut in aliis solet cum de similibus rebus tractat, in libro de affirmatione & negatione iisdem aliquibus verbis fuerit usus, quibus in hoc libro Aristoteles usus est, & levius ea tangit, quæ ab illo dicta ante cognovit. Alexandro accedit Ammonius Boethiusque & tota Peripateticorum Schola, nisi quod partem postremam (cap. 14. seq.) à juniore quodam adjectam suspicati sunt Porphyrius & Ammonius. Meminit inter Aristotelis scripta etiam Laertius V. 26.

Exstant in hunc librum è græcis editi *Ammonius*, & hujus vestigiis insistens *Magentinus* Metropolita Mytilenæus, tum *Mich. Psellus*, cujus Paraphrasis græce & latine lucem vidit. Alias ejus ineditas ἐξηγήσεις in eundem librum memorat Allatius de Psellis p. 86. *Joh. Philoponi*, (cujus etiam Psellus meminit) scholia manu exarata habentur in Bibl. Vindobonensi, quemadmodum in Bibl. Regis Christianissimi, Commentarius *Photii*, teste Colomesio de Photii scriptis: itemque *Georgii Scholarii*, ut notavit Labbeus Bibl. MSS. p. 316. qui & *Johannis Itali* commentarium MS. in librum de interpretatione memorat p. 113.

Perierunt commentaria *Aspasii*, *Alexandri* Aphrodisiensis, *Galeni*, *Hermini*, *Porphyrii*, quem excellentissimum expositorum Boethius vocat, seque secutum præ cæteris testatur; & *Syriani Philoxeni*.

E latinis veteribus huc spectat *Apuleji* liber, qui à Colvio editus est sub titulo περὶ ἑρμηνείας sive de Syllogismo Categorico, in quibusdā editionibus inscribitur: De Philosophia rationali. Inter *Severini Boethii* Opera duplices commentarii in hoc Aristotelis scriptum exstant. Minores sive primæ editionis, libris II. & majores sive secundæ editionis libris VI. quibus biennium fere commentando se insumpsisse testatur præfat. libri ult. Addi quoque debet ejusdem Boethii introductio ad libros Categoricos, tanquam breviarium, quod promisit præf. libri IV. & commentariis subjicitur.

Ex Arabibus *Averroes*.

E recentioribus præter *Thomam Aquinatem*, *Jacobus Schegkius*, *Augustinus Niphus*, aliique, de quibus infra post num. 5. Lati-

Latina *Joh. Argyropuli* versio in antiquis latinis Aristotelis editionibus occurrit.

III. ἈΝΑΛΥΤΙΚῶΝ προτέρων βιβλία β', ὑστέρων βιβλία β'. *Analyticorum priorum libri duo, Analyticorum posteriorum libri totidem,* Acroamatici. Galenus de libris propriis T. 4. p. 367. innuit veram & antiquam inscriptionem Analyticorum priorum fuisse περὶ συλλογισμοῦ, quod confirmat & Boethius 2. de interpret. edit. primæ p. 253. *scripsit autem duos resolutorios libros de Syllogismo.* Posteriorum Analyticorum antiqvum titulum idem Galenus indicat fuisse περὶ ἀποδείξεως, *de demonstratione.* Ἐπιγράφουσι δ' αὐτὰ σχεδὸν ἅπαντες οἱ νῦν Ἀναλυτικῶν προτέρων, ὥσπερ καὶ δευτέρων. Τὰ δὲ περὶ ἀποδείξεως αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τ' μὲν προτέρων ὡς περὶ συλλογισμοῦ γεγραμμένων μέμνηται, τ' δὲ δευτέρων ὡς περὶ ἀποδείξεως. Equidem Analytica, quorum meminit Aristoteles VI. 3. ad Nicomachum, diversa fuisse ab iis, quæ hodie habemus, contendit Samuel Petitus II. 2. Observat. p. 175. seq. Et Laertius V. 23. memorat priorum Analyticorum libros octo: (vel novem, ut Patricius, vel decem denique, ut H. Stephanus in codice suo reperit,) & Ἀναλυτικῶν ὑστέρων μεγάλων libros duos. Quid quod Ammonius in Categorias p. 13. testatur Ptolemæi Philadelphi tempore repertos in Bibliotheca Alexandrina quadraginta libros Analyticorum. ἀμέλει φασὶν ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὑρῆσθαι Ἀναλυτικῶν μὲν τεσσαράκοντα βίβλους· ἐκρίθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐξηγητ' τέσσαρα εἶναι γνήσια τ' Ἀριστοτέλους. Philoponus in 1. Analyt. p. 4. φασὶ γὰρ ὡς τεσσαράκοντα εὑρέθη τ' ἀναλυτικῶν βιβλία ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις, καὶ τὰ τέσσαρα μόνα ταῦτα ἐκρίθησαν εἶναι Ἀριστοτέλους, καὶ πρὸς ταῦτα οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. Rationem tituli Ἀναλυτικῶν reddit idem Philoponus dicto loco, & Vossius de natura Logicæ c. 12. Videndus & Josephus Blancanus Jesu socius in locorum Aristotelis, quæ ad Mathesin pertinent, expositione, quam cum dissertatione de Mathematum natura & Chronologia clarorum Mathematicorum vulgavit Bononiæ A. 1615. 4. Non inscite de his libris, Aristotelem laudans, Jacobus du Portus p. 223. poematum.

Quando ergo in Logica primas tulit atque secundas,
Rite priora ille & posteriora dedit.

Nec immerito Vossius reprehendit Proclum, qui scholiis ad Platonis Cratylum Aristoteli vitio vertit rem imprimis dignam laude, quod Analytice ejus nimis sit perspicua & à quovis non plane hebete ac stupido possit intelligi. Contra Petrus Ramus, acutus sane & disertus

ſed nimis acerbus Ariſtotelis inſectator, libro ſeptimo ſcholarum dialecticarum, in Analyticis hiſce aſſiduam obſcuritatem queritur & reprehendit.

Exſtant è græcis commentatoribus editi quidem in primum *priorum* Analyticorum, *Alexander Aphrodiſienſis*: (qui vero in librũ ſecundum circumfertur MS. non eſt Alexandri, judice Andrea Schotto in vita Ariſtotelis p. 155.) in utrumque *Leo Magentinus* (ex *Ammonio*) & qvem Leo fere ſequitur *Joh. Philoponus*, ut *Anonymi* * de Syllogiſmis, & *Nili*, qui latine tantum exſtat, de ratiocinationibus libellum prætercam.

In *poſteriorum* Analyticorum libros utroſque *Themiſtius* & *Joh. Philoponus*, in librum ſecundum *Euſtratius*, *Anonymus* & qui latine tantum editus eſt *Mich. Pſellus*. *Nicomedis* (an Pergameni Rhetoris, de quo Philoſtratus p. 587.) Scholia in priora Analytica fuiſſe in Bibliotheca Strozzea, teſtatur Friſius in Geſneri ſupplemento. *Theodori Prodromi* in poſteriora, Romæ in Vaticana exſtare jam notavit Conradus Geſnerus. *Johannem Tzetzen* in Analytica priora memorat Index Interpretum, Ariſtotelis operibus ſubjectus, in edit. Du Valliana.

Georgii Scholarii ἐξήγησιν MS. in Ariſtotelis Analytica laudat Leo Allatius de Georgiis p. 406. quem de *Georgii Pachymeris* Paraphraſi & expoſitione in pleroſque Ariſtotelis libros vide p. 366. ſeq. Perierunt *Theophraſti* Analyticorum libri, & Ἀναλυτικῶν compendium, & περὶ συλλογισμῶν λύσεως, *Eudemi* & *Porphyrii* ſcripta, quibus uſum ſe libro 2. de ſyllogiſmo Categorico teſtatur Boethius. *Galeni* libri VIII. in Analytica priora, & XI. in poſteriora, *Themiſtius* in priora, *Apollinaris* in primum poſteriorum MS. dicitur exſtitiſſe Venetiis, *Theodorus Prodromus* Romæ, *Georgii Gemiſti* Paraphraſis apud Hurtadum Mendozam.

Interciderunt ſcripta *Albini*, latini ſcriptoris, & *Vegetii Prætextati*, qui Themiſtium fere ſecutus Analytica latinis auribus expoſuerat teſte Boethio.

E latinis exſtat idem *Boethius*, qui quatuor Analyticorum libros latine vertit, & priores duos libris duobus de Syllogiſmo Categorico illuſtravit, in quorum calce promittit Analytica ſua, quæ lucem non viderunt. Subjecit & idem Boethius libros binos de Syllogiſmo Hypothetico ad Symmachum, librum item de diviſione, & alium de definitione.

Averrois commentarium, Arabis ſcriptoris, in Analytica prio-

* Hic libellus de Syllogiſmis ſeparatim editus eſt Græce & latine cum notis & diſputationibus Mich. Wolffii Profeſſoris Jenenſis. Jenæ 1621. 8. Græce ſubjicitur Philoponi in priora Analytica Commentariis.

priora habemus è latina versione *Johannis Francisci Burana.*

E recentioribus utraque Analytica interpretatus est præter *Jac. Ludovicum Strebæum, Jacobus Schegkius* Tubing. 1570. fol. priora *Augustinus Niphus, Joh. Baptista Monlorius,* posteriora *Jacobus Zabarella, Paulus Crellius* aliique de quibus post numerum 5. *Argyropuli* versio exstat in antiquis editionibus latinis. Vertit & priora *Simon Simonius* Lipſ. 1573. 4.

IV. ΤΟΠΙΚΩΝ βιβλία η. *De locis* unde argumenta probabilia petuntur, *libri VIII.* Exoterici. Allegantur ab Aristotele ipso lib. 1. prior. Analyticor. c. 1. καθάπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς εἴρηται, & lib. 1. Rhetor. c. 2. φανερὸν ἐκ τῶν Τοπικῶν, licet Patricius T. 1. lib. 3. discuss. Peripatet. p. 22. negat in libris quos habemus reperiri ea, quæ ibi allegantur, quod tamen accuratius inspicienti falsum videbitur. Objicit ibidem, quod *Cicero* in Topicis ait Trebatium obscuritate ab Aristotelis Topicis rejectum esse, cum Simplicius contra testetur, σαφέστατα, sive clarissime Aristotelem tradere Meteora & Topica. Sed Trebatio ob plures rationes obscurum esse potuit, quod Simplicio respectu aliorū obscuriorum fuit admodum perspicuum. Liberius quoque, ut solet, versatus est in interpretandis Aristotelis Topicis Cicero, perinde uti è græcis *Themistius,* ut operam mihi videatur lusisse *Antonius Quarengus,* qui (teste Allatio in apibus urbanis p. 45.) probare singulari libro conatus est, Topicorum libros, qui exstant, non eos videri, è quibus Cicero ac Themistius suam locorum enumerationem desumserunt. Samuel Petitus Vir certe doctus, sed in conjecturis suis sæpe præfidentior atque inde infelicior II. 2. observationum p. 172. seq. contendit libros nostros Topicos à Laertio memoratos esse sub aliis titulis, hac ratione:

Τὰ περὶ τῶν Τόπων Topicorum quæ exstant liber	1.
Ὅροι περὶ τῶν τοπικῶν ζ'	2. 3. 4. 5.
Τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους α', β'	6. 7.
Ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως α'	8.

Exstant è græcis commentaria *Alexandri Aphrodisei,* periit *Themistii* commentarius è quo nonnulla servavit Averroes. *Johannis* vero *Itali,* qui *Mich. Pselli* discipulus fuit, in librum II. III. & IV. manu exaratus occurrit in Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi, ut notatum Lambecio, quem vide lib. IV. p. 322. seq. & lib. VII. p. 257.

E latinis, *Ciceronis* Topica huc spectant, quæ libris septem exposuit *Boethius.* Exstat & ejusdem Boethii latina Topicorum Aristotelis interpretatio, qui & commentariorum suorum (sed quæ lucem non

 vide-

viderunt) meminit in extremo libri quarti de differentiis Topicis. Idem libro II. p. 871. seq. Themistii locorum partitionem confert cum Ciceroniana. Libros quatuor Boethii de differentiis Topicis recensuit ad vetustas membranas Johannes Voegelinus, & ad tres priores Metaphrasin græcam sive Scholia græca Anonymi adjecit, Augustæ Vindel. 1608. 8.

Ex Arabibus *Averroes*, è latina versione *Abrahami de Balmes & Jacobi Martini.*

E recentioribus *Antonii Demochari* sive *Democharis*, Theologi Sorbonici Hypomnema. Paris. apud Simonem Colineum 1534. fol. *Jac. Schegkii* Commentarius Lugd. 1584. 8.

V. ΠΕΡῚ ΣΟΦΙΣΤΙΚΩ͂Ν ἘΛΈΓΧΩΝ βιϐλία β'. *De Sophisticis Elenchis* sive argumentationibus *libri II.* exoterici. Libris Topicis ab ipso, ut videtur, Aristotele subjecti, ut Samuel Petitus lib. II. cap. 2. Observat. p. 173. colligit ex capite ultimo libri posterioris Elenchor. A Laertio non memorantur, unde Patricius p. 23. alia insuper causatus, Aristoteli eos abjudicat.

E Græcis commentaria exstant edita quidem *Alexandri Aphrodisei*, quem PseudAlexandrum vocat Andreas Schottus, & inedita *Johannis Philoponi*, quæ fuerunt etiam apud Thomam Reinesium. Sed & *Mich. Pselli* prolegomena in Sophisticos Elenchos, quæ Msta sunt in Bibl. Regis Christianissimi, Allatius memorat p. 86. libri de Psellis, testatus ea in alio codice tribui *Michaeli Ephesio*, quem à Psello diversum esse contendit p. 40. seq. In Bibliotheca Hurtadi Mendozæ fuerunt Mich. Ephesii & *Stephani* Philosophi in Elenchos commentarii.

Scripsit & *Galenus* librum περὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων, qui occurrit T. 2. edit. Charterii p. 73.

Latine vertit libros Aristotelis de Sophisticis Elenchis *Boethius*, cujus interpretatio inter ejus scripta sæpius edita legitur.

Arabis *Averrois* commentarium latine vertit *Abraham de Balmes*, T. 1. Opp.

E recentioribus illustrarunt *Augustinus Niphus*, qui *Hermini* nonnulla, veteris comentatoris Boethio laudati, legisse se testatur: tum *Joach. Perionius*, *Joh. Habichorstius* Colon. 1556. 8. aliique mox memorandi. Transtulit & *Nic. Faventinus*.

* * *

Alpharabii commentarium Arabice MS. in Logicam Aristotelis memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 255. OR-

ORGANUM.

Scripta Logica Aristotelis hactenus recensita junctim excudi solent (præfixa *Porphyrii* Isagoge in Categorias de qua infra lib. IV. in Porphyrio dixi) sub titulo ORGANI, quia notum est dialecticam à Philosopho appellatam esse ὄργανον ὀργάνων, *instrumentum instrumentorum*: & in Academiis quibusdam, ut in patria mea Lipsiensi, qui rationalem disciplinam profitentur, Professores Organi appellari solent.

Latine prodiit cum commentariis Themistii Ammonii & Boethii Paris. 1511. fol.

Græce separatim excusum est Basileæ 8. Prima editio Aldi A. 1495. fol.

Græcolatina editio optima est, quæ ex *Julii Pacii* à Beriga recensione cum ejus versione & scholiis prodiit. Francofurti apud hæredes A. Wecheli A. 1598. 8. Longe hæc præstat priori ejusdem Pacii editione A. 1584. quæ repetita A. 1592. quamq; cum uno codice MS. & veteribus editionibus contulerat. Sed ad illam Anni 1598. adornandam usus est quinque præterea codicibus Palatinis, & versionem suam multis in locis recognovit, & à capite tertio octavi libri Topicorum prorsus novam fecit. Pacii translationem in græcolatina sua Operum Aristotelis editione retinuit Guilelmus Du Vall. Sed in editionibus cæteris Græcolatinis occurrit *Nicolai Gruchii* interpretatio sive recognitio interpretationis *Joachimi Perionii*. Prætereo versiones *Antonii Goveani, Joh. Hospiniani* &c.

Gallice Organum Aristotelis interpretatus est *Philippus Canajus de Fraxinis*, cujus Paraphrasin commendat Rolandus Maresius p. 46. epist. & Possevinus XII. 4. Bibl. select.

Liber Categoriarum, de interpretatione, Analytica & Topica *Hebraice* ex *Arabico* versa exstant MSS. in Bibl. Vaticana, teste Bartoloccio Bibl. Rabbinicæ T. 1. p. 480. cui adde, quod Labbeus Bibl. nova MSS. p. 202. testatur in Bibliotheca Caroli de Montchal fuisse Logica Aristotelis per *Abuchamad*, Ebraice, & desiisse in tractatu de locis Topicis, similiter glossam *R Moysis* filii Josuæ filii Mar David, quæ desiit in tractatu de demonstratione.

Commentarios recentium scriptorum in Organon, & Logicæ Peripateticæ scriptores enumerare difficile fuerit & plenum tædii, ut si quis telas aranearum percensere aggrediatur. Solent etiam in editioni-

tionibus quibusdam Aristotelis, DuValliana praecipue & in Possevini Bibl. selecta XII. 4. seq. Pauli Bolduani Bibl. Philosophica p. 440. sq. satis prolixi catalogi, utinam perinde distincti & accurati exhiberi eorum, qui in libros Aristotelis scripserunt. In praesenti itaque suffecerit laudasse Organi Aristotelici illustratores praecipuos, Jacobum Fabrum, Franciscum Toletum, Collegium Conimbricense, Jacobum Schegkium, Jacobum Carpentarium (Paris. 1564. 4.) Petrum Ramum (cujus libri XX. Animadversionum in Organum Aristotelis emendatiores prodierunt Francofurti apud Andream Wechelum 1581. 8.) Augustinum Niphum, Antonium Bernhardum Mirandulanum, Zachariam Ursinum, & qui Aristotelem adversus Ramum defensitarunt Johannem Casum & Balthasarem Keckermannum.

Epitome Organi Aristotelici graece & latine exstat auctore *Georgio Pachymere* Diacono, cum vesione Phil. Bechii, Cantabrigiae 1666. 8. itemque altera *Nicephori Blemmydae*, cum versione Joh. Voegelini, Augustae Vindelicor. 1605. 8. & tertia *Mich. Pselli* libris V. cum versione Eliae Ehingeri Witteb. 1597. 8. quarta *Joh. Damasceni*, inter ejus opera saepius excusa ex versione incerti: quinta *Gregorii Aneponymi* cum versione Joh. Voegelini, Augustae Vindel. 1600. 8. & sexta denique *Gerardi Mathisii* Colon. 1569. 8.

E Latinis huc spectant *Marciani Capellae* Liber IV. *Cassiodori* de disciplinis caput III. *Isidorus* II. 22. seq. Orig. *Johannis Sarisberiensis* Metalogicus, &c.

II. RHETORICA.

VI. ΤΕΧΝΗΣ ῬΗΤΟΡΙΚΗΣ βιβλία γ'. *Artis Rhetoricae libri III.* Acroamatici. Sextus Empiricus 2. contra Mathemat. p. 66. laudat Aristotelem ἐν τῷ πρώτῳ τεχνῶν ῥητορικῶν. Dionysius Halic. de nominum compositione p. 29. ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν ῥητορικῶν τεχνῶν. Et Epistola ad Ammaeum p. 122. ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν τεχνῶν. Quintilianus II. 17. *Aristoteles, ut solet, quaerendi gratia quaedam subtilitatis suae argumenta excogitavit in Gryllo, sed idem & de arte Rhetorica tres libros scripsit* &c. Post Topica & Analytica hoc opus composuisse observat idem Dionysius epist. ad Ammaeum p. 121. De aliis ejus Rhetoricis scriptis vide Menagium ad Laertii V. 24. Non enim plane certa mihi videtur Jonsii conjectura, qui caput sextum & septimum libri primi Rhetoricorum putat respici ab eodem Laertio, cum inter Philosophi scripta refert librum περὶ συμβουλίας.

Insignis horum librorum editio graeca Paris. 1562. 4. ex officina

na *Guil. Morelli*, cum notis. Prodierunt & græce Basil. 1529. 4. & Parif. 1549. 8. apud Vascosanum. Aristotelis Rhetorica cum scholiis Gregorii *Nazianzeni* manu exarata legisse se testatur Erasmus Adagio: *festina lente.* Paraphrasin græcam doctissimam & antiquissimam ineditam memorat Labbeus p. 732. Bibl. novæ MSS. & p. 106. *Aspasii* commentarium. Sed & *Stephani* scholia græca in Rhetoricam Aristotelis memorari video in Frid. Sylburgii catalogo MStorum Bibl. Palatinæ p. 20. Eadem Scholia græca Stephani in librum 1 & 2. memorans Labbeus p. 271. testatur præterea in codice Regis Galliæ centesimo primo occurrere scholia MSS. Græca editis ad extremum libri tertii trium foliorum accessione auctiora. Nimirum Conradus Neobarius Typographus Regius græce edidit Parif. 1539. minoris folii forma & Georgio Selvæ Episcopo Vaurensi dicavit scholia succincta & erudita nescio cujus scriptoris sub titulo: εἰς τὴν Ἀριστοτέλους Ῥητορικὴν ὑπόμνημα Ἀνώνυμον. Neq; tantum extrema parte mutila sunt, ut jam dixi, sed initio quoq; desideratur commentarius in caput primum & dimidium secundi: Auctor autem minime est *Alexander Aphrodiseus*, ut ex eo, quod Daniel Barbarus Alexandrum subinde in commentariis suis laudat, conjiciebat Gesnerus in partitionibus Rhetoricis titulo 2. Nam certum est, auctorem, quisquis fuit, Constantino & Basilio Magno fuisse juniorem & Christianum, atq; ut videtur Constantinopoli scripsisse. p. 25. habet quædam de more judiciorum Constantinopoli peregrinis iniquiore. p. 18. b. memoratur ipsi ὁ ἐν τῇ νέᾳ Ῥώμῃ ἐπώνυμος τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας ναός. Pag. 13. b. 50. 52. 60. allegatur Hermogenes & p. 13. b. Minutianus. pag. 32. b. mentio Metropolitarum & ῥητορείου sive muneris docendæ Rhetoricæ. pag. 42. allegat proverbia Zenobii è Tarrhæo collecta p. 50. Καὶ νῦν οἱ ἀναγινώσκοντες τὰ μαρτυρογράφια. pag 70. b. Χρεία δὲ μᾶλλον φωνῆς μεγάλης, ἵνα τῇ μὲν ὑποκρίνηται τὰς τυραννικὰς φωνάς, τῇ δὲ τὰς γυναικείας, τῇ δὲ τὰς ἀνειμένας, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ὑποκρινομένους ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ (intelligitur sepulchrum Constantini M. vide Cangii Constantinopolin Christianam p. 108.) ἀναγινώσκοντας. Magni Basilii meminit p. 60. b. & p. 57. εἰ μὲν εἴπῃς, ὅτι ἔμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις τῶν λόγων ἀεὶ προτιθεὶς ὁ μέγας Βασίλειος, ἑαυτὸν ἡμῖν νῦν προθήσειν ὑπόθεσιν. pag. 61. Χρυσὸς γεννᾶται, δέξασθε, χρυσὸς ἐξ οὐρανοῦ, ἀπαντήσατε. Alterius Scholii à se reperti mentio in librum 3. pag. 64. c. εὗρον δὲ καὶ σχόλιον λέγον, ὅτι ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους ἐστὶ τοῦτο. Similiter p. 70. & p. 65. b. εὗρον σχόλιον τοιοῦτον &c. atque iterum eadem pagina: εὗρον σχόλιον, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι ἴδιαί εἰσι τῆς Δημο-

Δημοκρατίας. Utitur & quandoque Vocabulis græco-barbaris, ut pag. 68. b. verbo μουγκρίζειν & τζιντζιρίζειν pro ψεκάζειν. pag. 73. Δομέστικοι ponit pro eo qui in Ecclesia psalmum præit cantoribus, qui locus addendus Cangio in glossario græco p. 321.

Versionem *latinam* MS. Rhetoricorum Aristotelis, auctore *Guilielmo* (Dorotheo, Veneto, ni fallor) Labbeus testatur exstare in codice 660. Regis Christianissimi. In antiquis Operum Aristotelis editionibus latinis, ut Veneta 1496. fol. Rhetorici libri desiderantur, qui è veteri translatione prodiere Lips. 1504. fol.

E recentioribus multi sunt hoc opus interpretati, *Petrus* comprimis *Victorius*, addito commentario luculento Venet. 1548. fol. Basil. 1549. fol. ad Cosmũ Medicem. *Hermolaus Barbarus*, cujus versio posthuma cum *Dan. Barbari* cõmentario lucem vidit Basil. 1545. 8. & cum cõment. *Martini Borrhai* ibid. 1555. fol. *Georgius Trapezuntius* Paris. 1540. 8. Basil. 1534. 8. *Carolus Sigonius*, Bononiæ 1565. 4. Helmst. 1634. 8. & *Joh. Caselio* curante, Rostoch. 1577. 8. *M. Antonius Majoragius* cum erudito commentario Venet. 1572. 1591. fol. *Joh. Sturmius* Argentorat. 1570. 8. *M. Antonius Muretus* * (qui libros duos primores tantummodo transtulit) Rom. 1585. 8. *Antonius Riccobonus*, cum cujus versione & paraphrasi prodierunt Aristotelis Rhetorica Venet. 1579. 8. & Francof. 1588. 8. apud A. Wechelum, Græce & latine. Eadem versio retinetur in editionibus Operum Aristotelis Græcolatinis, etiam DuValliana Tomo III. Præterea libros Rhetoricorum interpretati sunt *Jacobus Carpentarius* Paris. 1572. 4. *Æmilius Portus*, additis *Francisci Porti* commentariis, Spiræ 1598. 8. *Pauli Benii* Eugubini commentarii prodiere Venet. 1624. fol. *Christophorus* quoque *Schraderus*, Helmstadii decus, Aristotelis Rhetorica cum Mureti versione libri 1. & 2. ac Majoragii libri 3. græce & latine, distinctis in minutiores sectiones singulis capitibus, edi curavit Helmst. 1648. & 1672. 4. ac perspicuis pretæreà doctisque commentariis illustravit, qui inscribuntur *de Rhetoricorum Aristotelis sententia & usu* ibid. 1674. 4. *Joh. Baptistæ Pignæ* Ferrariensis commentarii, in quibus, ut ille ipse ad Horatii artem Poeticam scribit, ex scriptoribus optimis græcis & latinis omnis generis, exempla adjunxerat, lucem, credo, non viderunt. Cum Paraphrasi & Analytica Methodo *Theodori Goulstoni* prodiere Aristotelis libri III. Rhetoricorum græce & latine Londini 1619. 4. *Antonii Bernhardi Mirandulani* in librum III. Bonon. 1595. 4.

Itali-

* publicis etiam prælectionibus illustrasse hos libros patet ex Mureti Oratione VII. (edit. Thomasii VIII.) Voluminis 2.

Italice, Alexandro Piccolomineo interprete Venet. 1571. 4. Editi fuerant & eadem lingva Florentiæ 1549. 4.

Gallice interprete *Roberto Stephano*, ejusdem typis, Parif. 1529. 8. & recens per *Caſſandrum* * Pariſ. - - - ac pluribus in locis ab auctore emendata ibid. 1675. 12. 1685. Amſt. 1698. 12. *Carpentarii* verſio & commentarius ineditus memoratur in ejus elogio, quod exhibent Ephemerides Pariſienſes A. 1702. 31. Julii.

Anglice Lond. 1686. 8. iisdem auctoribus, qui Artem Cogitandi Gallice verterunt. Cæterum falluntur hi, cum libros iſtos tres inſcribunt Ariſtotelis Rhetorica *ad Theodectem*. Nam illa in his libris allegantur libro III. c. 9. αἱ δ᾽ ἀρχαὶ τ῀ προοιμίων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδεκτείοις ἐξηρίθμηνται, quæ verba in illa verſione p. 188. male ſunt omiſſa.

Prætereo *Alpharabii* Arabis declarationem in Rhetorica Ariſtotelis latine editam cum *Ægidii Columnæ Romani* in eadem commentario Venet. 1481. fol. *Averrois* commentarium *Abrahamo de Balmes* interprete T. 2. Opp.

VII. ῥΗΤΟΡΙΚΗ͂Σ ΠΡΟ͂Σ ἈΛΕ͂ΞΑΝΔΡΟΝ βιβλίον α. *Rhetorica ad Alexandrum* liber, Exotericus, quo continentur præcepta civilium & judicialium orationum. Hunc Ariſtoteli abjudicant duplici nomine viri docti, quod προσφωνητικῷ procemio ** utatur, & quod Laertius ejus non meminit. Itaque auctorem volunt *Anaximenem* Lampſacenum Rhetorem Ariſtotelis æqualem. Ita Petrus Victorius, Robortellus, Nunneſius, Muretus p. 285. Orationum (edit. Jac. Thomaſii) aliique apud Menagium p. 71. ad Laertium, qui his aſſentitur, perinde ut Andreas Schottus in vita Ariſtotelis p. 164. Voſſius de Rhetoricæ natura p. 63. & de Hiſt græcis p. 57. Non videntur tamen plane explorata eſſe hæc argumenta, & pro Ariſtotele auctore facit, quod liber de mundo itidem ipſius eſt, ut infra apparebit, qui habet προοίμιον ejusmodi: & Laertius alia etiam Ariſtotelis in Catalogo ſuo prætermiſit, & in hoc libro c. 1. auctor ſibi tribuit τέχνας τῷ Θεοδέκτῃ γραφείσας, quas Ariſtotelis fuiſſe, Laertius & multi alii teſtantur, & conſtat ex teſtimonio Ariſtotelis ipſius paulo ante adducto lib. III. Rhetor c. 9. Equidem Patricius præterea objectat doctrinæ diverſitatem & ſtyli, aliaque ut ait multa

* Laudatur Caſſandri verſio à Boilavio Deſpræo, Fureterio aliisque apud Bailletum T. 3. judiciorum de Scriptoribus p. 626.

** Dan. Heinſius p. 622. Oration. *Ariſtoteles nunquam* προσφωνητικοῖς προοιμίοις *eſt uſus, neque dedicare libros ſuos ſolet. unde liber Rhetoricorum quoque ad Alexandrum ut inter Ariſtotelica* ἀποδεῖται *&* *rejicitur.*

ſcripſerat Φυσικῆς ἀκροάσεως libros ſex, teſte Laertio IV. 13. *Juſtinus Martyr* in dogmatum Ariſtotelicorum everſione, qualis hodie liber ille exſtat, impugnat libros octo Phyſicorum & libros quatuor * de cœlo, ut Photium, qui cod. CXXV. duos tantum primos Phyſicæ auſcultationis libros impugnatos à Juſtino fuiſſe affirmat, codicem minus integrum habuiſſe notet Clariſſ. Joh. Erneſtus Grabe T. 2. Spicilegii Patrum p. 152. *Galenus* quoque in libris ἀποδείξεως, qui interciderunt, omnes Ariſtotelis demonſtrationes, quæ in libris Phyſicis exſtant, excuſſerat, unde Ariſtotelis ἐξεταστὴς dicitur à Themiſtio in 1. de anima, obſervante Petro Petito apud Menagium p. 208. ad Laertium.

In libros octo phyſicæ auſcultationis exſtant è græcis eruditiſſima commentaria *Simplicii*, & *Themiſtii* Paraphraſis: & quæ latine tantum è Camotii verſione edita ſunt *Mich. Pſelli* commentaria, & Paraphraſis *Theodori Metochitæ*, Gentiano Herveto interprete. In libros quatuor primores lucem vidit Græce etiam *Johannis Philoponi* expoſitio. *Anonymi* Synopſin Græcam MS. memorat Labbeus Bibliothecæ novæ MSS. p. 116. *Mich. Pſelli* argumenta & conſiderationes ſive ἐπιστάσεις in librum VI. & VII. MSS. græce in Bibl. Cæſarea, teſte Neſſelio IV. p. 66. Confer Allatium de Pſellis p. 66.

Ex Arabibus *Averrois* commentarius exſtat, ſubinde laudantis Præceptorem ſuum *Avempace*, habetur autem ex latina verſione *Jac Mantini* T. 4. Opp. & cum *Tiberii Bacilerii* lectura, Papiæ 1507. fol.

Latine Phyſica Ariſtotelis poſt *veterem interpretem* verbum verbo inepta quædã, ut ait Vicomercatus, fideliter tamen reddentem vertit & Petro Mediceo dicavit *Joh. Argyropulus* Byzantius, cujus verſio occurrit in editione latina Operum Ariſtotelis Venet. 1496. fol. aliisq; , etiam in Græcolatinis, excepta Duvalliana. *Franciſci Vatabli* paraphraſis & annotationes Pariſ. 1530. fol. *Auguſtini Niphi* expoſitio Venet. 1519. fol. *Gualteri Burlæi* ibid. 1589. fol.

Græce editi ſunt libri Ariſtotelis phyſici eleganter & emendate à *Gvil. Morellio* cum notis. Pariſ. 4.

Cum verſione & commentariis *Franciſci Vicomercati* Mediolanenſis prodierunt Pariſ. 1550. fol. ad Henricum II. Galliarum Regem.

Cum commentario *Conimbricenſium* Philoſophorum. Colon. 1600.

* E quarto quidem nihil affert Juſtinus vel quisquis auctor, ſed tantum è primoribus tribus. At. p. 137. pro ἐκ τοῦ ἐνάτου λόγου legendum ὀγδόου. Juſtinus enim ſcripſerat ἐκ τοῦ Θ. quod in his Ariſtotelis Phyſicis perinde ut in Homeri libris non denotat numerum nonum ſed octavum. Confer quæ infra poſt num. 15.

1600. 4. ut alias editiones omittam, nec dicam de commentariis *Ægidii Romani*, *Thomæ Aquinatis* &c. Nam hodie equidem, quis leget hæc?

In editione Operum Ariſtotelis græcolatina DuValliana adjuncta occurrit *JuliiPacii* translatio.

X. ΠΕΡῚ ΟΥ̓ΡΑΝΟΥ͂ βιβλία δ'. *De cœlo libri IV.* quorum primus agit de mundo & corporibus circulariter mobilibus, quæ incorruptibilia * eſſe exiſtimat Ariſtoteles, *ſecundus* de ſphæris cœleſtibus ac ſtellis: *tertius* de Simplicibus corporibus, quæ ſunt ſub luna, ſive de quatuor elementis, & quartus de gravitate ac levitate. Hos libros non de cœlo ſed de mundo potius inſcribi debere exiſtimabat *Alexander Aphrodiſeus*, cujus commentarius frequentiſſime laudatus à Simplicio intercidit, non minus quam *Syriani* & *Ammonii*.

Exſtat è græcis in hos libros eruditus *Simplicii* commentarius, & quæ latine tantum prodiit Metaphraſis *Theodori Metochitæ*. *Damaſcii* parecbolæ in librum I. Labbeo p. 112. Bibl. nov. MSS. memoratæ necdum viderunt lucem. Paraphraſis *Themiſtii*, quæ latine prodiit Venet. 1474. fol. non è Græco translata eſt ſed ex Hebræo, per *Moyſen Alatinum* Spoletinum.

E recentioribus juvat laudare editionem græcam Pariſienſem *Guil. Morellii*, cum notis, tum *Thomæ Aquinatis* commentarios, præterea *M. Antonii Majoragii* Paraphraſin Baſil. 1554. fol. Commentaria *Conimbricenſium* Philoſophorum, Colon. 1603. 4. & *Ioh. Lud. Havenreuteri* Francof. 1605. 8. *Auguſtini Niphi* expoſitionem Venet. 1525. fol.

In græcolatinis Operum Ariſtotelis editionibus ſervatur latina verſio *Johannis Argyropuli*. In Chinenſem ſive Serum lingvam translatos hos libros à *Roderico de Fiqueyredo* A. 1625. legas in Bibliotheca Jeſuitica Nathanaelis Sotvelli.

XI. ΠΕΡῚ ΓΕΝΕ΄ΣΕΩΣ ΚΑῚ ΦΘΟΡΑ͂Σ βιβλία β'. *De generatione & corruptione libri II.*

E græcis exſtant commentaria *Ioh. Philoponi*, & quæ latine tantum vidit lucem, *Theodori Metochitæ* Paraphraſis. Spectat & huc *Alexandri Aphrodiſei* de miſtione liber, qui cum ejus commentariis in Meteo-

* Ariſtotelis dogma de æternitate Mundi ſingulari opere oppugnaturum ſe promiſit *Joh. Philoponus* in libro erudito ejusdem argumenti adverſus argumenta Procli, VIII, 6. X. 5. & XIII, 1. Confer XI, 9. ſeq. ubi paucis & obiter contra Ariſtotelem diſputat.

Critone Socratis æquali, *Zenone* Citieo & *Democrito*, qui itidem de Poetica arte scripserunt, ut longo post tempore fecit *Proclus*, è quo Chrestomathiæ servatæ à Photio cod. CCCXXXIX

Græce cum libris Aristotelis Rhetoricis excusa ipsius Poetica Venet. apud Aldum 1508. fol. & Parisiis apud Guil. Morellum 1555. 8.

Averrois expositio latine *Jacobo Mantino* interprete.

Græce & latine Aristotelis Poetica lucem vidit cum versione & Commentariis *Francisci Robortelli* Utinensis, tribus MStis codicibus usi: addito ejusdem commentario in Horatium de arte Poetica & dissertationibus de Satyra, Epigrammate, Comœdia, salibus, & elegia. Florent. 1548. fol. & Basil. 1555. fol.

Cum versione & commentariis *Petri Victorii* - - - - & 1573. fol. Florentiæ.

Cum explanatione *Vincentii Marii* Brixiani (qui Robortellum frequenter sequitur) & *Barthol. Leonhardi* Veronensis, Venet. 1550. fol.

Ex *Antonii Riccoboni* versione Venet. 1579. 8. & 1584. 4. & Patavii 1587. 4. Neque alia translatio servata in græcolatinis Aristotelis operum editionibus, etiam in postrema DuValliana Tomo IV.

Cum versione & notis *Dan. Heinsii*, & ejusd. libro de Tragœdiæ constitutione. Lugd. Bat. 1611. 8. & 1643. 12. Contendit inter alia Heinsius caput septimum & tertium decimum fuisse transposita, & in alienum locum rejecta à librariis.

Cum Commentariis *Pauli Benii* Eugubini. Patav. 1613. fol.

Cum versione *Theodori Goulstoni*, notis Analyticis illustrata. Lond. 1623. 4. & additis Frid. * Sylburgii ac Dan Heinsii integris, aliorumque selectis animadversionibus, Cantabrig. 1696. 8. Confer Acta Erud. Anni 1697. p. 377. seq.

Frid. Rappolti observationes Lipf. 1687. 12. Prætereo quamplurimos alios scriptores, qui de arte Poetica singularibus libris agendum in se susceperunt, & magno numero recensentur à Bailleto T. 4. judiciorum de scriptoribus.

Italice cum commentario eruditissimo ** *Ludovici Castelvetrii* Mu-

* In Clariss. Neocori Bibl. novorum librorum A. 1697. p. 94. Sylburgii editio prodiisse legitur typis Wechelianis A. 1487. (error est typographi 1584.)

** Cum incendio correptas sensisset ædes suas Castelvetrius, nihil prius exclamavit quam al

teora prodiit. Epitomen *Michaelis Pselli* in Bibliotheca Cæsarea exstare legas apud Vossium de Philosophia p. 29. è Verderio, ut suspicor, vel Israele Spachio hoc scribentem. Sed in Lambecii & Nesselii catalogis hoc non invenio.

In græcolatinis editionibus Aristotelis habetur latina versio *Francisci Vatabli;* Paraphrasis *M. Antonii Majoragii* prodiit Basil. 1554. fol. Vertit præterea *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. 4.

XII. ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩ͂Ν βιβλία δ'. *De meteoris* libri IV.* Horum primum nonnulli olim abjudicarunt Aristoteli, quorum argumenta affert ac refellit Olympiodorus. Librum quartum Aphrodiseus, & cujus perierunt commentaria *Ammonius*, subjunxerunt eodem Olympiodoro teste libris duobus de generatione & corruptione. Idem Aphrodiseus lib. 3. ἀπορειῶν καὶ λύσεων c. 14. ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ μὲν τετάρτῳ μετεωρολογικῶν, ὄντι δὲ μᾶλλον οἰκείῳ τῇ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς πραγματείᾳ. Exstant è græcis *Alexandri Aphrodisei* (sive alterius & vetustioris auctoris, ut videtur A. Schotto p. 157. Vitæ Aristotelis & Petro Victorio XXV. 22. Var. lect.) commentaria & *Olympiodori* (sed libri secundi & quarti extrema parte mutila) & *Ioh. Philoponi* in librum primum neque illum integrum, tum paraphrasis *Theodori Melochitæ* ex latina Gentiani Herveti interpretatione.

In græcolatinis editionibus Operum Aristotelis occurrit versio latina *Francisci Vatabli.*

E recentioribus post *Conimbricenses* non prætermittendus *Nic. Cabei* commentarius Rom. 1646. fol. & *Francisci Vicomercati* Paris. 1556. fol. *Augustini Niphi* Venet. 1531. fol. Vertit & *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. & *Ioh. Genesius Sepulveda* Paris. 1532. fol.

XIII. ΠΕΡῚ ΚΌΣΜΟΥ, *De mundo liber*, exotericus, sive Epistola de universo ad Alexandrum. In Codice Dan. Heinsii inscribebatur περὶ κοσμοποιΐας. Sed verus est titulus ΠΡῸΣ ἈΛΈΞΑΝΔΡΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΕΡῚ ΤΟΥ͂ ΠΑΝΤΌΣ, ut è Stobæo notavi lib. II. c. 10. §. 17. neque dubi-

* Μετεωρολογικὴ πραγματεία à veteribus scriptoribus interdum accipitur pro parte Astrologiæ, ut docet Is. Casaubonis ad 1. Strabonis p. 7. Sed Aristoteles in his libris agit de Meteoris quæ infra lunam gignuntur, quæ μετάρσια vocat Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 32. De iisdem disputat & Seneca in quæstionibus naturalibus, qui Aristotelem plus simplici vice laudat. *Theophrasti* περὶ μεταρσίων librum IV. allegat Plutarchus in quæstionibus græcis. At Laertius & Olympiodorus περὶ μετεώρων.

dubito hoc ſcriptum inter γνήσια Philoſophi monumenta referre, tum ipſius Strobæi auctoritate, tum Demetrii lib. de elocutione c. 253. & Apuleji, qui latine propemodum ad verbum convertens, *Ariſtotelem prudentiſſimum & doctiſſimum Philoſophorum, & Theophraſtum* ſequi ſe ait. Præterea Juſtini Martyris in Adhortatione ad Gentes p. 6. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα λόγῳ σύντομόν τινα τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας ἐκθέμενος ὅρον. Joh. Philoponi de mundi æternitate contra Proclum VI. 18. duobus in locis: ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ κόσμου λόγῳ ὡς ἐκ θεοῦ πάντα &c. Auctoris denique vitæ Ariſtotelis à Menagio editæ, qui inter ejus ſcripta refert librum περὶ κόσμου γενέσεως. Prætereo tanquam non ſatis explorata nec diſerta Ciceronis, Origenis, Theodoriti & Themiſtii teſtimonia (de quibus vide, ſi placet, Naudæum diatriba de fato §. XVIII.) & recentiora ſuffragia Thomæ Bravvardini lib 1. de cauſa Dei contra Pelagium c. 29. Beſſarionis III. 10. contra calumniatorem Platonis, & Arſenii Monembaſiæ Archi-Epiſc. in limine Apophthegmatum. Fateor addubitaſſe Proclum lib. V. in Timæum p. 322. ὥς πού φησι πάλιν Ἀριστοτέλης, εἴπερ ἐκείνου τὸ περὶ κόσμου βιβλίον, & longe plurimos è recentibus abjudicaſſe audacter Ariſtoteli, ut faciunt Muretus II. 8. Var. Lect. Scaliger uterque, Iſaacus Caſaubonus, Salmaſius p. 1247. ad Solin. Dan. Heinſius p. 25. ſeq. ad Maximum Tyrium, Menagius ad Laert. p. 203. 323. Voſſius de ſcientiis Math. p. 272. & de Philoſophia p. 28. Naudæus loco laudato, & nuper D. Philippus Jacobus Spenerus * ὁ μακαρίτης: vel *Theophraſto* tribuiſſe, ut Petrus Alcyonius præf. & nonnulli apud Cœlium Rhodig. VIII. 16. vel *Nicolao Damaſceno*, ut P. Victorius XXV. 13. Var. Lect. Nic. Loenſis VI. 12. Epiphyllidum & Simon Portius apud Jac. Thomaſium c. XI. Phyſicæ quæſt. 15. & Dan. Heinſius in diſſert. qua multis argumentis hoc ſcriptum Ariſtoteli eripere

* Verba ejus hæc ſunt præf. ad Tabulas in Hodoſophiam Dannhauerianam D. 3. b. *Non nego ab illo tempore, quo juvenis non indiligenti opera libros Philoſophi evolvebam, non valde me ipſo delectatum, quod male me haberet, dum minus in eo invenirem, quod aliquam Theologiam naturalem ſaperet, quam in multis aliis antiquorum Philoſophis divinitatis alicujus ſtudioſioribus, cujus tam rara in operibus ſatis diffuſis veſtigia conſpiciuntur, ſi librum de mundo excipias, qui ob id præ aliis placuit, ſed poſt alias ex hac etiam cauſa Ariſtoteli abjudicandus.* Simile judicium Iuſti Lipſii lib 1. de conſtantia c. 18. *Et talis in divinis ubique fere Ariſtoteles eſt: libellum illum de mundo excipio, qui totus aureus ab alia mihi videtur & cœleſti aura.* Melius tandem conſultum ſub finem vitæ hunc librum conſcripſiſſe Ariſtotelem exiſtimat Gaſſendus de Phyſiologia Epicuri p. 369.

re summo studio conatur p. 563. Orat. vel *Anaximeni Lampsaceno*, eidem, cui Rhetorica ad Alexandrum adscribi supra dixi: vel denique *Posidonio* Stoico, ut Thom. Gianinus & Thom. Aldobrandinus ad Laertii VII. 138. 152. Adde Gassendum T. 1. Opp. p. 145. Vicissim Aristoteli librum hunc vindicant præter testimonia veterum paulo ante laudata veterumque codicum auctoritatem Petrus Petitus II. 19. Obs. (qui Aristotelem in exotericis scriptis usum proœmio observat è Ciceronis IV. ad Atticum 16. & nihil in illo libro contineri, quod placitis Aristotelis non sit consentaneum, contendit:) Elmenhorstius ad Apulejum de mundo, & Fortunius Licetus in Allegoria Peripatetica, Joh. Philippus Pfeifferus singulari dissert. Regiomonte Anno 1667. tum qui commentariis & notis librum illustrarunt, *Olaus VVormius* Rostoch. 1577. 8. *Joh. Langius* Francof. 1601. 8. & *Bonav. Vulcanius*, qui Græce cum veteri *Apuleji* & recentiore *Guil. Budæi* versione edidit, scholiisque & castigationibus in contextum græcum & interpretum utrumq; illustravit, subjuncto Gregorii Cyprii encomio maris, & Pauli Silentiarii Jambicis quibusdam, Lugd. Bat. 1591. 8. Prodierat Aristotelis liber de mundo cum Budæi versione & *Sim. Grynæi* scholiis, additis Cleomedis & Philonis Judæi libris ejusdem argumenti, Basil. 1533. 8. Budæi versio exstat etiam in græco-latinis operum Aristotelis editionibus. *Petri Alcyonii* interpretatio prodiit ib. 1546. 4. inter alia Aristotelis scripta ab eodem translata. Transtulit & *Joh. Genesius Sepulveda*. Paris. 1548. 4.

XIV. ΠΕΡῚ ΨΥΧΗ͂Σ βιβλία γ'. *De anima libri III.* quorum primo veterum Philosophorum hoc de argumento sententias ad examen revocat, secundo agit de anima sensitiva, tertio de rationali.

Perierunt *Alexandri* Aphrodisei & *Plutarchi* Nestorii F. commentaria Simplicio laudata, & quæ de anima scripserant *Theophrastus* à Themistio allegatus, *Porphyrius* & *Jamblichus*.

Intercidit quoque Aristotelis ipsius dialogus *Eudemus*, qui de anima agebat, & ab eodem Simplicio plus simplici vice in testimonium citatur.

Exstant è græcis commentaria erudita *Simplicii* & *Joh. Philoponi*, tum *Themistii* paraphrasis Lud. Nogarolæ commentario illustrata, & cujus versio latina sola *Herveto* auctore prodiit, Metaphrasis *Theodori Metochitæ*. In *Alexandri* quoque *Aphrodisiensis* libris quatuor ἀποριῶν & λύσεων quædam librorum de anima loca illustrantur.

In editione græco-latina Casauboniana & aliis quibusdam occur-

currit versio *Joh. Argyropuli*, In DuValliana Tomo II. *Julii Pacii.* Commentaria *Petri Martinesii* Toletani prodiere Segunti 1575. fol.

XV. PARVA * NATURALIA, libelli XI.

(*a*) ΠΕΡΙ` ΑΙ'ΣΘΗ'ΣΕΩΣ (sive potius ΑΙΣΘΗΤΗΡΙ'ΩΝ) ΚΑΙ` ΑΙΣΘΗΤΩ͂Ν, *De sensu*, sive *sensoriis & rebus sensibilibus.* Laudat hunc librum Porphyrius ad Ptolemæi Harmonica p. 328. & respicit Priscianus Lydus in commentario ad Theophrastum de sensu.

Exstat è græcis commentarius *Alexandri* Aphrod & Metaphrasis quæ latine duntaxat prodiit *Theodori Metochitæ.*

In græco-latinis editionibus Operum Aristotelis occurit hic liber & quatuor proxime sequentes cum latina versione *Francisci Vatabli.*

(*b*) ΠΕΡΙ` ΜΝΗ'ΜΗΣ ΚΑΙ` ΑΝΑΜΝΗ'ΣΕΩΣ, *De memoria & reminiscentia.* allegatur à Stobæo & aliis.

Exstant è græcis Scholia *Mich. Ephesii*, & *Themistii* Paraphrasis, & latine tantummodo edita *Theodori Metochitæ.*

(*c*) ΠΕΡΙ` Υ'ΠΝΟΥ ΚΑΙ` ΕΓΡΗΓΟ'ΡΣΕΩΣ, *De somno & vigilia.* Cum superiore libro tanquam unum scriptum allegatur à Suida in *μνήμη.* Exstat è græcis *Themistii* Paraphrasis, Scholia *Mich. Ephesii*, & latine tantummodo edita Metaphrasis *Theodori Metochitæ.*

Græce & latine prodiit hic libellus, & duo proxime sequentes, cum versione *Nicol. Leonici Thomæi* , subjuncto Hippocratis libro de insomniis , Jul. Cæs. Scaligeri commentariis illustrato. Giess. 1610. 8.

(*d*) ΠΕΡΙ` ΕΝΥΠΝΙ'ΩΝ, *de insomniis.*

Exstant e græcis *Themistii* paraphrasis, & *Mich. Ephesii Scholia*, & versio latina paraphraseos *Theodori Metochitæ.*

(*e*) ΠΕΡΙ ΤΗ͂Σ ΚΑΘ' Υ'ΠΝΟΝ ΜΑΝΤΙΚΗ͂Σ, *de divinatione per somnum.*

Exstant è græcis *Themistii* Paraphrasis, & Scholia *Mich. Ephesii*, & latina versio Paraphraseos *Theodori Metochitæ.*

(*f*) ΠΕΡΙ` ΤΗ͂Σ ΚΟΙΝΗ͂Σ ΤΩ͂Ν ΖΩ'ΩΝ ΚΙΝΗ'ΣΕΩΣ, *de communi motionis animalium causa.* Græca emendatius edidit Florentiæ Thomæus, & Parisiis Guil. Morellius.

Exstant & è græcis Scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina versio duntaxat lucem vidit, *Theodori Metochitæ* Paraphrasis.

In Græcolatinis operum Aristotelis editionibus habetur latina ver-

* Parva Naturalia verterunt *Petrus Alcyonius* Basil. 1546. 4. *Joh. Genesius Sepulveda* Paris. 1532. fol. Commentaria *Augustini Niphi* prodierunt Venet. 1523. fol. *Petri Pomponatii* commentarium MS, habuit Naudæus teste Labbeo p. 234. Bibl. nov. MSS.

versio *Nicolai Leonici Thomæi.* Transtulit & *Petrus Alcyonius*, cujus versio edita cum Gazæ historia animalium Basil. 1534. fol.

(*g*) ΠΕΡῚ ΜΑΚΡΟΒΙΌΤΗΤΟΣ ΚΑῚ ΒΡΑΧΥΒΙΌΤΗΤΟΣ, *de longitudine & brevitate vitæ.*

Exstant è græcis Scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitæ.*

In Græco-latinis Aristotelis operum editionibus hic & proxime qui seqvuntur libelli duo occurrunt cum versione *Francisci Vatabli.*

(*h*) ΠΕΡῚ ΝΕΌΤΗΤΟΣ ΚΑῚ ΓΉΡΩΣ, ΠΕΡῚ ΖΩΗ͂Σ ΚΑῚ ΘΑΝΆΤΟΥ, *de juventute & senectute, vita & morte.*

In hoc libro allegantur libri de anima & de partibus animalium. Alium Aristotelis librum de vita & morte laudat Apollonius c. 26. Hist. commentitiæ.

Exstant è græcis Scholia *Mich. Ephesii* & latina versio paraphraseos *Theodori Metochitæ.*

(*i*) ΠΕΡῚ ἈΝΑΠΝΟΗ͂Σ, *de respiratione.*

Exstant è græcis scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina versio tantum prodiit, Paraphrasis *Theodori Metochitæ.*

Versus XXV. Empedoclis, qui cap. 7. afferuntur, latina Metaphrasi præter *Vatablum* donavit *Josephus Scaliger.*

(*k*) ΠΕΡῚ ΖΏΩΝ ΠΟΡΕΊΑΣ, *de animalium incessu* sive *gressu communi* liber. Emendate edidit Guil. Morellius Parisiis, & Florentiæ Nicolaus Leonicus Thomæus.

Exstant è Græcis scholia *Mich. Ephesii*, & cujus latina tantum versio edita est, Paraphrasis *Theodori Metochitæ.*

In Græco-latinis Operum Aristotelis editionibus occurrit latina interpretatio *Nic. Leonici Thomæi.*

(*l*) ΠΕΡῚ ΠΝΕΎΜΑΤΟΣ, *De spiritu Animali* libellus, cum Anonymi interpretis latina translatione legitur in editionibus græcolatinis Operum Aristotelis. Aristotelis esse negat Hier. Mercurialis II. 12. Var. lect. & Sylburgio stylus Alexandrum potius Aphrodiseum, aut alium quam Aristotelem refert. Perplexissimum librum sæpe vertisse se, sæpe versionem concerpsisse, tandem etiam commentariis illustrasse testatur *Julius Cæsar Scaliger* Exerc. CCLXXIII. Vertit etiam & illustravit *Daniel Furlanus* cum scriptis quibusdam Theophrasti. Hanov. 1605. fol. Ac Meursius existimat hunc ipsum esse librum *περὶ πνευμάτων*, quem inter *Theophrasti* scripta memorat Laertius V. 45.

Quæ hactenus recensui scripta Physica (excepto libro de mundo) apud Laertium V. 26. memorari videntur sub titulo Φυσικῶν κτ̄ στοιχεῖον,* βιβλία λη̄ qui numerus XXXVIII. confirmatur etiam ab Anonymo Menagii. Sed Casaubonus suspicatur legendum κδ̄, *Rerum naturalium ordine literarum scripti libri XXIV.* Rationem inscriptionis illustrat Cœlius Rhodiginus XVII. 17. *Ingenio illi inenarrabili Aristoteli, qui ex nobili lectionis multijugæ variantisque cura est à Platone anagnostes nuncupatus, tria Philosophiæ munia suscepta pertractataque sunt, Physicum, Metaphysicum, Morale: sed ita, ut Alphabetis tribus omnia sit complexus: nam* Physicorum *libri elementa implent omnia, siquidem octo leguntur de rerum naturalium principiis, de cælo ac mundo quatuor, de generatione ac corruptione duo, de meteoris quatuor: de anima historia tres, de animalium motu unus, & duo qui parva, ut modo dicitur, naturalia complectuntur. Huic vero sententiæ vetus suffragatur attitulatio, in qua more Homerico ita enotabatur librorum ordo, ut Physicorum diceretur* ** *alpha, qui primus; beta, qui secundus; & deinceps. Quam rationem in* Moralibus *item est secutus. Nam ni demutilati forent temporum incuria, ac præcurtati, plenum literarum numerum in Ethicis, Politicis, Oeconomicis agnosceremus. Id ipsum & in* Metaphysicis *consequeremur, ni pleraque depravasset vetustas. Quæ autem de Plantis aut de animalibus tanto sunt concinnata Philosopho, jam elementa non sunt, sed velut ex elementis coaptatæ syllabæ, in quam seriem veniunt & magna moralia. Omnia vero hæc, problemata & Physionomica addivinatio consequebantur, quæ ab elementis dissita longe sunt.* In omnia alia abit Samuel Petitus, qui IV. 8. Miscell. per Φυσικὰ κτ̄ στοιχεῖον putat à Laertio intelligi opus quo veterum Physicorum ordine literarum digestorum opiniones recensitæ fuerunt & ad examen revocatæ, & cujus fragmenta hodie supersint libelli de dogmatibus Xenophanis, Zenonis & Gorgiæ. Merito non probatur hæc Petiti suspicio Jonsio p. 56. de scriptoribus Hist. Philos. nec Menagio ad Laert. p. 196.

XVI. ΠΕΡῚ ΖΏΩΝ ἹΣΤΟΡΊΑΣ βιβλία ι̅, *Historiæ de animalibus libri X,* quorum primi quatuor agunt de partibus, sensu, memoria & aliis affectionibus hominis & animalium omnis generis: tres proximi de eorum ortu, octavus & nonus de vita, & decimus de causis sterilitatis. Plura volumina de animalibus scripserat Aristoteles, ad *quinquaginta* ferme, teste Plinio, vel (ut Antigonus Hist. commentitiæ c. 66.) *ad septuaginta.* Plinii locum adscribam ex VIII. 17. Hist. *Aristoteles diversa tradit, vir,*

* Nisi subintelligendum vocabulum προβλημάτων. Vide quæ infra num. XXV.

** Sic Theophrastus scripserat νόμων κατὰ στοιχεῖον, κδ̄. Laert. V. 44.

vir, quem in his magna secutus ex parte, præfandum reor, Alexandro Magno Rege inflammato cupidine animalium naturas noscendi, delegataque hac commentatione Aristoteli, summo in omni doctrina viro, aliquot millia hominum in totius Asiæ Græciaque tractu parere jussa, omnium quos venatus, aucupia, piscatusque alebant, quibusque vivaria, armenta, alvearia, piscinæ, aviaria in cura erant, ne quid usquam gentium ignoraretur ab eo: quos percontando quinquaginta ferme volumina illa præclara de animalibus condidit. Athenæus IX. p. 398. refert Aristotelem in sumtus huic operi necessarios ab Alexandro accepisse talenta octingenta, hoc est summam (non 480000, ut est in Chevræanis T. 1. p. 214.) sed 600000. amplius thalerorum, unde πλυτάλαντος πραγματεία audit eidem Athenæo. Quod vero ad numerum librorum attinet, præter hos decem alii etiam ex editis ad hoc argumentum spectant, vel jam à me memorati, vel mox recensendi: de partibus animalium IV. de generatione V. de incessu I. de motu I. de spiritu I. Neque diversa ab his contineri suspicor in libris XIX. de historia animalium, quos ex *Arabico* in latinum translatos à *Mich.' Scoto* memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 201. vel in libro XII. XIII. XIV. & XV. quos Arabice ex Oriente secum attulit Jacobus Golius. Cæterum longe plures interciderunt, quorum speciales quosdam titulos notavi infra capite proximo, ut sunt, Ἀνατομῶν libri VIII. Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν. I. περὶ τῶν ζώων ἠθῶν. Περὶ τῶν μυθολογουμένων ζώων, ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων, ζωϊκὰ περὶ ἰχθύων, περὶ θηρίων, περὶ ζωῆς καὶ θανάτου diversus ab eo quem habemus, &c. Laertius *novem* tantummodo libros περὶ ζώων memorat V. 25. & novem duntaxat libros vertit, qui post *G. Trapezuntium* * hoc opus interpretatus est *Theodorus Gaza* Thessalonicensis. Confer Vossii lib de Philosophia p. 34. *Decem* libros agnoscit Anonymus vitæ Aristotelis scriptor græcus, quem Menagius edidit. De ordine iterum turbat nos Samuel Petitus, qui p. 145. commentarii ad Leges Atticas ita scribit: *Harpocratio in* ἑβδομευομένου *laudat Aristotelem in nono historiæ de animalibus, quod videri possit* μνημονικὸν *Grammatici fuisse* ἁμάρτημα, *nam ea habentur VII. 12. Verum nullus dubito plures fuisse libros Aristotelis* περὶ ζώων ἱστορίας, *quam Græce hodie exstent, & certe apud Arabes supersunt ad novendecim* (potius mihi persvadeo illos XIX. ut jam innuebam, esse libros X. historiæ, & libros IV. de partibus, ac libros V. de geratione animalium) *tum etiam in unum coaluisse librum, qui olim apud veteres duo erant. Nam ut*

 puto

* G. Trapezuntii vestigia passim legere, licet dissimulet, Theodorum, notat Politianus cap. XC. Miscell.

puto primus liber generalia illa complectebatur tantum, quæ sex primis capitibus ad hac usque verba: ταῦτα μὲν ἐν τύπῳ τὸν τρόπον εἴρηται νῦν ὡς ἐν τύπῳ, γεύματος χάριν. *Hinc incipit liber secundus, cujus argumentum* τὰ τοῦ ἀνθρώπου μέρη. *Sequitur secundus, ut vulgo editur, qui veteribus tertius fuit. Tertius vulgati ordinis est quartus veterum, sed quartus, qui vulgo censetur, in duos rursum distribuendus est, quorum prior, qui quintus est, veteribus septem primis capitibus definitur. Ab hac vero clausula alter, qui sextus est, incipit:* τὰ μὲν οὖν μέρη &c.

Cum Aristotele περὶ ζώων Artemidorus conjungit *Aristophanis* in Aristotelem ὑπομνήματα II. 14. Onirocritic. respiciens haud dubie compendium, quod ex Aristotelis libris de natura Animalium composuisse Aristophanem Byzantium testatur Hierocles in Hippiatricis p. 4. Nec optima fide in hoc labore Aristophanem versatum esse, ex eo ipso Hieroclis loco observat Maussacus ad Aristotelem p. 1246. Allegatur Aristoteles ἐν τῇ περὶ ζώων πραγματείᾳ ab Eratosthene c. 34. Catasterism. aliisque innumeris, quemadmodum vestigia ejus diligentissime legunt, qui de animalibus post ipsum scripsere, *Plinius* è latinis & *Albertus Magnus*: ex Arabibus *Avicenna*, è græcis *Aelianus*, *Oppianus*, *Emanuel Phile* &c. ne de perditis loquar, *Theophrasto*, *Eudemo* &c. & aliis infinitis, oportuniore fortassis loco à me recensendis. Tantum adscribam in præsenti verba Artemidori lib. IV. c. 24. Onirocrit. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζώων, καὶ Ἀρχελάου, καὶ τῶν Ξενοκράτους Ἀφροδισιέως παρακηκοότες ὑφ᾽ οὗ ἕκαστον τῶν ζώων θεραπεύεται, καὶ τί ἕκαστον φοβεῖται, ᾧ μάλιστα χαίρει, εἰς συνταγὰς καὶ θεραπείας ἀναπεπλάκασι, ὁ μάλιστα κατὰ χώρας ἐν τρίτῳ τῆς ἑαυτοῦ συντάξεως κέχρηται ἔτος, οὗ ἐγὼ καίπερ εἰδὼς τὸ ὄνομα οὐκ ἐπιμνήσομαι. *Michaelis Ephesii* Scholia (nec dum edita) in hos Aristotelis libros memorat hinc inde Augustinus Niphus in suis commentariis.

Græce Aristotelis Historia Animalium vulgata est cum aliis quibusdam libris Philosophi Physicis Venet. apud Aldum 1503. fol. Tum Florentiæ, curante *Nocol. Leonico Thomæo* 1527. 4.

Latinam versionem *Georgii Trapezuntii* Politiano laudatam non vidi. Translatio librorum novem per *Theodorum Gazam* qui Nicolao V. illam dicaverat, prodiit Venet. 1476. fol. Basil. 1533. fol. Libri decimi interpretatio & in eum commentarius auctore *Julio Cæsare Scaligero* Lugd. 1584. 8.

Denique libri decem *græce & latine* à *Julio Cæsare Scaligero* emendati, novaque versione & luculentis commentariis illustrati prodierunt post

poſt auctoris fata, edente *Philippo Jacobo Mauſſaco*, quem ad hunc laborem ſuſcipiendum Fabricius Peireſcius * inſtigaverat. Prodiit opus ab eruditis tunc anxie deſideratum Toloſæ A. 1619. fol. cum nonnullis ejusdem Mauſſaci animadverſionibus ad calcem voluminis rejectis. Non pauca Ariſtotelici operis illuſtrant Conradus Geſnerus & Ulyſſes Aldrovandus in voluminoſo uterque opere, quod de animalibus condidit.

In latinis antiquioribus Ariſtotelis editionibus hi libri de hiſtoria animalium, plane deſiderantur. In aliis Gazæ interpretatio occurrit. In græcolatinis libri novem adjunctam habent Gazæ, decimus Scaligeri translationem.

XVII. ΠΕΡΙ` ΖΏΩΝ ΜΟΡΊΩΝ βιϐλία δ'. *De partibus animalium*, earumque cauſa ac ratione, ** *libri* IV. Emendatius græca edidit Florentiæ Nic. Leonicus Thomæus.

Exſtant è græcis ſcholia *Mich. Epheſii.* Cui nonnulli addunt *Danielem Cretenſem*, ſed adhuc ineditum. Ex Arabibus *Averroem*, qui inter alia Ariſtotelem adverſus Galeni objectiones defendit.

Latine vertit *Theodorus Gaza*, cujus verſio occurrit in Græcolatinis Ariſtotelis Operum editionibus. Librum primum interpretatus quoque eſt *Leonicus Thomæus.*

XVIII. ΠΕΡΙ` ΖΏΩΝ ΓΕΝΈΣΕΩΣ βιϐλία έ. *De generatione Animalium libri V.* quos & ipſos Nic. Leonicus Thomæus emendatius græce edidit.

E græcis exſtant Scholia *Joh. Philoponi.* Ex Arabibus *Averroes*, qui Ariſtotelem ſuum itidem tuetur adverſus Galenum.

Theodori Gazæ verſio exſtat in græcolatinis Ariſtotelis editionibus.

XIX. ΠΕΡΙ` ΦΥΤΏΝ βιϐλία β'. *De Plantis libri II.* memorantur à Laertio V. 25. & de Plantis ſcripſiſſe ſe teſtatur Ariſtoteles ipſe ſub extremum libri de brevitate vitæ, & initio libri quinti Hiſtoriæ de animalibus. Allegat & Athenæus XIV. p. 652. At qui hodie exſtant libelli duo de Plantis ſub Ariſtotelis nomine, græce à recentiore quodam (*Muſuro*, vel *Laſcari*, vel ut Simoni Grynæo viſum *Theodoro Gaza*, vel potius *Maximo Planude*, ut ſuſpicatur *Cæſar Scaliger* p. 26. in lib. 1.) translati ſunt

* Gaſſendus in Peireſcii vita lib. 3. ad A. 1619.

** Lib. 2. c. 1. ἐκ τίνων μὲν ἦν μορίων καὶ πόσων συνέστηκεν ἕκαστον τῶν ζώων ἐν ταῖς περὶ αὐτῶν δεδήλωται σαφέστερον. Δι' ἃς δ' αἰτίας ἕκαστον τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ἐπισκεπτέον νῦν, χωρίσαντες καθ' αὐτὰ τῶν ἐν ταῖς ἱστορίαις εἰρημένων.

sunt è latino Galli nescio cujus, qui ex Arabico illos transtulerat, quæ Arabica versio ex altera priore latina fuerat concinnata, ut proœmium græcum libris hisce præfixum perspicue docet. *Ἀλλά τις Κελτὸς τὸ γένος ἐκ τῶν Ἀραβικῶν λειμώνων εἰς τὰς Ἰταλικὰς μετακηπεύων φυταλιὰς* &c. Non mediocrem vero auctor græcæ versionis fatetur corruptionem huic opusculo illatam, *διὰ τὰς συχνὰς τῶν μεθερμηνευτῶν μεταβολὰς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τοὺς Ἄραβας ἐκεῖθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀράβων εἰς Ἰταλοὺς, καὶ εἰς ἡμᾶς (ἕλληνας) ἐκ τούτων ἐπ' ἔσχατον.* Hinc latinismi frequenter in his libris obvii, & Romæ mentio lib. 1. c. 7. Sed & res ipsas earumq; tractationem non mediocriter ab Aristotelis rationibus dissidere contendit *Julius Cæsar Scaliger*, cujus eruditi in hos libros commentarii lucem viderunt A. 1566. & Marpurgi 1598. 8. *Jubane sint*, inquit Sylburgius, *an multo recentioris Arabis, peritiores judicent.* Menagio judice sunt centones male assuti è locis variis Aristotelis, & libro primo historiæ plantarum Theophrasti. Memorantur hi libri ab Averroe lib. 1. Physic. cap. 1. Sed Alexander Aphrodiseus in lib. de sensu & sensili c. 4. jam sua ætate negabat exstare scriptum Philosophi de Plantis.

In antiquis latinis editionibus exstat * vetus translatio Anonymi ex Arabico facta & Rogero cuidam dicata, nec in duos libros distincta, sub titulo libri *de vegetabilibus*. Eandem versionem sed quibusdam mutatis, video comparere in græco-latinis editionibus Operum Aristotelis.

Græce primum prodierunt Basileæ 1539. 8. ad calcem Geoponicorum, ex officina Roberti Winter, cum præfatione *Simonis Grynæi.* Deinde cum operibus Theophrasti, ibid. 1541. fol. Hinc in græcis & græcolatinis Aristotelis editionibus. Jam enim comparent in Isingriniana Basil. 1539. fol.

XX. ΠΕΡΙ' ΧΡΩΜΑ'ΤΩΝ ά, *de coloribus liber*, magna eruditione refertus, sive Aristotelis sit sive *Theophrasti*, ut sentit Mercurialis III. 13. Var. lect. vel *Stratonis Lampsaceni*, ut visum H. Conringio in epistola ad Rachelium, & Patricio p. 44. discuss. Peripatet.

Exstant in hunc librum *Michaelis Ephesii* Græci scriptoris Scholia, sed latine tantum edita. Meminit & Pachymeres Simone Portio notante, & Plutarchus, qui bina de coloribus volumina ad Aristotele scripta

* In iisdem editionibus præcedit alius libellus, qui inscribitur *de Plantis*, sed male: est enim pars libri de coloribus. Incipit: *in omnibus autem plantis principium colorum herbeum est.*

pta testatur. Latine vertit præter antiqvum interpretem (cujus versio in editione latina Veneta A. 1496. male discerpta est in libros duos, quorum alter perperam inscribitur de plantis) *Cælius Calcagninus*, cujus interpretatio occurrit in Græco-latinis Aristotelis editionibus, DuValliana quidem T. 2. p. 793. sq. Florentiæ emendatum edidit cum aliis quibusdam Physicis Philosophi scriptis græce Nicolaus Leonicus Thomæus. Deinde *Simon Portius* Neapolitanus græca cum duobus MStis contulit, versione nova & commentariis illustravit, Florent. 1548. & Paris. 1549. 8. testatus phrasin sibi potius videri sapere Theophrastum, quam Aristotelem.

XXI. *a.* ΠΕΡΙ' ἈΚΟΥΣΤΩ͂Ν. *De audibilibus*, sive *de his, quæ sub auditum cadunt*, libellus servatus à *Porphyrio* in commentario ad Harmonica Ptolemæi p. 246 - - 254. edito græce & latine T. 3. Opp. Joh. Wallisii. Oxoniæ 1699. fol. Idem Porphyrius p. 231. testatur *πᾶν τὸ σύγγραμμα, totum librum* * se commentario suo inseruisse. Latine primus vertit *Antonius Gogavinus* Graviensis ad calcem Harmonicorum Ptolemæi, Venet. 1562. 8. Græce primus edidit *H. Stephanus* cum Sotionis quibusdam, & libro Aristotelis de admirandis auditionibus, & altero de lineis insecabilibus Paris. 1557. 8. Deinde *Franciscus Patricius* græce integrum inseruit libro sexto tomi 1. discussionum Peripateticarum p. 85. seq. & latinam suam versionem p. 90. seq. subjunxit, quam servarunt curatores editionum græcolatinarum Aristotelis ante DuVallium, qui T. 2. p. 783. hunc libellum exhibet cum versione *Adriani Turnebi*, sed male inscribit *fragmentum*, cum sit liber integer. Denique cum Porphyrio denuo latine transtulit vir, quem dixi, præstantissimus *Joh. Wallisius*. De Abulpharajo celebri Philosopho ac Medico refert Gabriel Sionita c. 2. de urbibus & moribus Orientalium, quod librum Aristotelis de auditu, inventum in Harran Mesopotamiæ urbe, quadragies perlegit, & eidem libro suprascripsit: *Vellem iterum legere.*

b. ΘΑΥΜΑΣΙ'ΩΝ ἈΚΟΥΣΜΑ'ΤΩΝ ΣΥΝΑΓΩΓΗ'. *Liber de admirandis narrationibus.* Græce post Thomæum aliosque emendatius editus ab H. Stephano, cum libro superiore, Paris. 1557. 8. Multa ex hoc refert, Aristotele auctore laudato, Antigonus Carystius Histor. mirab. cap. XXXI - - CXXVII. Allegat & Athenæus XII. p. 541. Suidas

* Solenne fuit Porphyrio integros aliorum tractatus suis inserere commentariis. Sic commentariis in Platonis Sophistam inseruerat Andronici Rhodii librum de divisione, teste Boethio lib. de divisione p. 638.

das in κοτίνῳ. Stephanus Byz. in τῆνος & alibi. Sed in μελωνοὶ male quædam editiones & in his Berkeliana habet, πέμπτῳ περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, cum illud πέμπτῳ à Xylandro recte sit expunctum. Etiam Laertius, Patricio judice, per συναγωγῆς ά, β', V. 25. hoc scriptum intelligit, Meminit & θαυμασίων ἀκουσμάτων inter Aristotelis scripta Anonymus Menagii. *Si qua conjecturæ venia*, inquit H. Dodvellus diss. de ætate peripli Hannonis cap. 21. *crediderim hoc opus è variis Aristotelis operibus collectum esse à discipulo & successore illius Theophrasto, verbis nonnunquam suis, nonnunquam ipsius Aristotelis.* Aristotelis esse negat præter Erasmum Philander ad Vitruvium VIII. 3. idque se multis posse demonstrare argumentis, Jonsius p. 176. Vossius de Hist. græc. p. 514. Joh. Bodæus à Stapel ad Theophrastum p. 214. &c. Etiam Theophrasti esse, é Plinio observasse visus est sibi Joh. Camers ad Florum. Contra tamen Julius Cæsar Scaliger ad eundem Theophrastum de causis plantarum pag. 325. *Commentarius de miraculis auditis, Aristotelis est, non Theophrasti. Est enim illius nectareus stylus.* Liber ipse genuinus Aristotelis, sed fragmentum, quod ad calcem hujus libri legitur, ὑποβολιμαῖον est Maussaco in limine notarum ad Plutarchum de fluminibus, ex quo multa in illud congesta & inde avulsa esse observat.

In editionibus græcolatinis Aristotelis occurrit incerti auctoris latina interpretatio.

XXII. ΠΡΟΣ ΤΑ * ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ ΖΗΝΩΝΟΣ, ΠΡΟΣ ΤΑ ΓΟΡΓΙΟΥ, *Adversus dogmata* quædam physica ac Metaphysica *Xenophanis*, *Zenonis Eleatæ* & *Gorgiæ*, libelli tres, græce tantum leguntur in editione græcolatina Aristotelis Lugdunensi Casauboniana: Sed in cæteris exstant cum latina versione *Joh. Bernardi Feliciani*, ut in DuVailliana T. 2 p. 834. seq. Vertit etiam latine *Arnoldus Ferronus* Burdegalensis, Lugd. 1557. 8. Franciscus Patricius T. 1. discuss. Peripatet. p. 26. & 34. hos solos libros & Mechanica, quod Aristotelis sint, omnem controversiam effugere existimat, licet merito dubitari ait Jonsius p. 56. Meminit inter scripta Philosophi Laertius V. 25. & Anonymus Menagianus. In editis græca admodum sunt corrupta, & hinc inde etiam manca, quæ suppleri & emendari possunt ex codice MS. eximio Bibliothecæ Paulinæ, quæ est Lipsiæ in patria mea, ex quo hoc facere pridem insti-

* Hanc inscriptionem probat librorum argumentum, & Laertii Anonymique Menagiani auctoritas, & quod similiter Philosophus scripserat πρὸς τὰ Μελίσσου, πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος &c. Itaque omisi titulum, qui in editionibus & Codice Lipsiensi, περὶ Ξενοφάνους, περὶ Ζήνωνος, περὶ Γοργίου.

instituit Jenensis Academiæ lumen *Joh. Andreas Bosius*, sed his ejus conatibus, ut egregiæ , . quam parabat, Josephi editioni fata intercesserunt. Habeo & ipse lectiones ejusdem Codicis, quas mecum olim pro sua in me voluntate communicavit civis meus charissimus idemque doctissimus *Godfridus Olearius*, atque hoc loco pace ipsius, in lectoris usum integras inserere non dubitavi.

Variæ lectiones Codicis Bibl. Paulinæ Lipsiensis, cum Is. Casauboni editione libri Aristotelis de Xenophane Zenone & Gorgia collati.

Primam partem hujus libri non περὶ Ξενοφάνες uti Casaub. editio habet, sed περὶ Ζήνωνος inscribit MS. secundam contrà inscribit περὶ Ξενοφάνες, quæ repudianda procul dubio est lectio.

Ed. Cas.

Pag. 752. col. I.

v. 3. πάντα δι ἀμφοτ.] πάντα ἀΐδια ἀμφοτέρες

ibid. lacuna suppletur verbo γενέσθαι.

5. προϋπάρχειν. εἰ τῳ τινῶν] προυπάρχειν. εἰτ' ὄντων τινῶν

6. ὦ δὴ] εἰ δὴ

7. ἠδ' ἐν] καὶ ἐδ' ἐν

9. ἐν εἶναι] ὂν εἶναι

10. πλέον] πλέω

ib. πέρατα] περ . . . λίαν

ib. ὅμοιον] ὂν ὅμοιον

11. πάντα] πάντη

ib. ἀνόμοια] ἀνόμοιον,

ἔτι ἐν θεῖναι] ἔτι εἶναι f. ἓν τι εἶναι

12. μέτριον] ἄμετρον

13. ἔτι] εἰς τι

pag. 752. col. I.

ibid. ὑποχωρήσαι δὲ, ἀναγκ.] ὑποχωρῆσαι δὲ ἀνάγκ.

14. δόξασθαι] δέξασθαι

15. τοιέτων δὲ ὄντων ἀνωδύνων τε καὶ ἀναλγήτων ὑπὲρ . . . . καὶ ἄνοσον εἶναι] τοιῦτο δὲ ὂν τὸ ἓν, ἀνώδυνόν τε καὶ ἀνάλγητον, ὑγιές τε καὶ ἄνοσον εἶναι.

18. μὴ ὂν] ἓν

20. πολλα] πολλά τε καὶ

23. χωριζόντων] χωρίζοντα

24. τὸ ὑπ' ἄλληλα] τὰ ὑπ' ἄλληλα

25. ἕτον δὲ τὸν τρόπον] τέτων δὲ τῶν τρόπων.

27. ταυτὰ] ταῦτα

28. ἄπασι,] ἅπαντα

29. ἀναιρεῖ] ἀναιρεῖν

ibid. ἀλλ' ἀΐδιον] ἀλλὰ ἐν ἀΐδιον

30. ἀεὶ] αἰ

ibid. ὂν βέβαιον] εἰσὶ βέβαιοι

31. ἐθὲν] ὅθεν

34. ὄντες] πάντες

ibid. εἰ δὲ μὴ] εἰ δὲ μὴ ἦν

pag. 752. col. 1.

v. 35. 36. ἐπιδεῖξαι τὰς τοιαύτας πιότητας μάλιστα] ἐπιδείξαντα τοιαύτην ποιότητα ἢ τὰς μάλιστα, distinctio vero non post ὀρθῶς sed post δοκέσας ponitur.

40. πολλά. γένοιτο γὰρ ἂν ὂν] πολλὰ γένη. τὸ γὰρ ὂν

ibid. ὅτι ἐστὶν] ὅτι ἐστὶν, forte ὅτι ἐστὶ ἕν, simili enim modo etiam supra ἓν pro ἐν scriptum reperi.

43. ἔχοντος] ἔχοντες

44. post ὑπολήψεις ταύτας ista adduntur in MS. καὶ ὡς ἂν ἐ γένοιτ' ἂν ἐδὲν ἐκ μηδενὸς πολλὰ δὲ

pag. 752. col. 2.

v. 2. συμβαίνοιεν ἄν τις εἶναι] συμβαίνει ἐναντίας εἶναι.

3. βέβαιον] βέβαια

ibid. λαμβάνεται] ὑπολαμβάνεται

18. post τὰ γινόμενα additur in MS. ἐδὲ γὰρ ἂν ἔτι αὐτοῖς ἅπαντα γίνοιτο.

20. εἶπον] λεκτέον

21. αὐτὸ] αὐτὰ

22. ἕτερά γε ἀντὶ ἐ τὶς ὡς ἐκείνε εἴη] ἕτερον γὰρ ἀντι ἐτ' ἴσως ἐκείνε εἴη.

23. ἀνακάμπτει] ἀνακάμπτειν

28. κινεμένε] κειμένε

29. distinctio post ἐκεῖνον ponitur, post προσαγορεύσαι omittitur: particula quoque ἐν non comparet.

30. ἅπαντα] τὸ ἅπαν

32. ἔτι ἅπαντα] ἔτι εἰ ἅπαντα

pag. 752. col. 2.

ibid. πρὸς ἓν, ἀίδιον] πῶς ἐν ἀίδια εἴη, præterea adduntur ista: ἀλλὰ γὰρ ἐ μὲν εἶναί τι, ὡς ὄντος καὶ κειμένε διαλέγεται. εἰ γὰρ φησι μὴ ἐγένετο. ἔσω δὲ ἀίδιον εἴη

36. ταυτὰ] ταῦτα

ibid. ἔκ τε] ἐκ ἐ

37. ἄῤῥηκτον] ἄπρηκτον

38. ὅπη καί τις αἰεν. ἐρεῖ δὲ ὅμως. τῶν ὄντων] ὅπη κε τὶς αἰεν ἐρείδῃ. ὅμως τῶν ὄντων

41. διάλλαξις] καὶ διάλλαξις

ibid. ὀνομάζεται] ὀνομάζετ

42. προσιέσαν] εἰ πρὸς ἐσίαν

ibid. ὅτι] ὄντι

ibid. ἐπὶ] ἐπεὶ

43. ὥστε τὸ πῶς γ' ἂν] ᾤετο πῶς γὰρ

ibid. ἐπαρξις ἴστο] ἐπαυξήσειέ τε. Versum Empedoclis hic recitari patet, qui tamen nec prout in editis, nec prout in MSto legitur commodum fundit sensum.

46. φθείρεσθαι. πλὴν καὶ εἶναι] φθείρεσθαι πάλιν καὶ εἶναι.

47. ἢ ἐν. ἢ εἰ] ἢ ἐν εἴη.

ibid. ἢ ταῦτα] ταῦτά φησι.

pag. 753. col. 1.

v. 10. πτῆ] πολλὰ

ibid. post γίγνεσθαι adduntur ista: καὶ διαλύεσθαι εἰς σώματα, ὅτως δὲ ἀναλυόμενα καὶ ἴσα γίγνεσθαι

11. εἴ τι μᾶλλον] εἰ omittitur

15. γίγνοιτο] ἤρξατο

21. πᾶν ἓν εἶναι] πᾶν, ἓν ὂν

pag.

pag. 753. col. 1.

v. 24. in MS. post ἀγένητον exigua quædam lacuna est, post illam autem sic legitur: ποιεῖ. καὶ ὡς αὐτὸς

25. εἰ τάδε] εἰ omitt.

26. εἶναι οὐ . . . . ἄλλῳ] in MS. ita: εἶναι οὐχ ὡς ἀλλ . . . . . ζινί.

28. πρὸς αὐτὸ] πρὸς τὸ αὐτό

29. γῆν] γῆ

30. ἢ εἴ τι] εἰ omitt.

ibid. οὗτος] οὕτως

83. ἀνομοίων ἀμερῶν] ἀνομοιομερῶν

ibid. οὕτω γε εἶναι] γίνεσθαι

34. ἅπασαν γῆν] ἅπαν γῆ

38. ἔχον] ἔχοι

39. πολλὰ omittitur & mox pro ἐναρίθμα legitur ἐν ἀριθμῷ

42. ἀδύνατα] ἀδύνατον

43. ἀπείρονα] ἄπειρα

44. οὐδὲν] ὀλίγον

46. εἰ δὴ δι] εἰ δὴ δεῖ

47. ὄντος οὐ] ὄντος ἐν

52. μηδὲ] μὴ

ibid. διὰ τοῦτο καὶ ἐν τούτῳ] διά τι καὶ ἐν τοῦτο.

53. πῶς γὰρ ἂν] πῶς γὰρ ἦν

ibid. ὅσων; ἢ τί κενὸν μὴ ὅλον ἂν οἴοντο εἶναι] ὅσον ἢ τὸ μὲν ὅλον ἂν οἴονται εἶναι.

55. κινεῖται] κινεῖσθαι

56. τό γε τι] οὔτό γε

59. ἴσως] ἧσσον

60. lacuna suppletur his verbis; περὶ αὐτὸ

pag 735. col. 1.

v. 63. κινούμενα] κρινόμενα

65. ὡς ἓν] ὥσθεν

66. ὁτιοῦν εἰς] ὅτου ἂν

67. καὶ εἰς τὸ πρ.] καὶ εἰ τὸ πρ.

68. ἢ ἀλλοίωσιν] ἦν ἀλλ.

69. οὐδὲν omitt.

73. post ἀκίνητον additur οὔτ' εἰ ἓν

74. post ἑτεροιοῦσθαι additur τὰ ὄντα

pag. 753. col. 2.

V. 6. Φέρεται] Φαίνεσθαι

7. μιγνυμένου] οὐ μιγνυμένου

9. ἅπαν τί] ἅπαντι

11. Ζήνωνος) Ξενοφάνους

14. ὁμοίων) ὁμοίου

15. ἀνομοίων) ἀνομοίου

19. ἢ ὁμοίοις) ὁμοίως

20. οὔτ' ἀνόμοιον) τὸ ἀνόμοιον

21. τὸ οὐκ ἐκ ὄντος γενέσθαι] τὸ οὐκ ὂν ἐξ ὄντος ἂν γενέσθαι

23. προσήκειν αὐτὸν) αὐτὸν προσήκειν εἶναι

24. αὐτὸν εἶναι) αὐτῶν εἶναι

26. κρεῖττον) κρείττων

29. θεὸν) τὸ θεῖον

32. ἕνα μόνον) ἕνα ἄρα εἶναι μόνον

37. ἄπειρον γὰρ τὸ μὴ εἶναι) ἄπειρον μὲν ὃ μὴ ὂν εἶναι

41. περανεῖ) περανθείη moxque sequens ἂν omittitur

46. ἠρεμεῖν γὰρ) ἠρεμεῖ δὲ καὶ

52.) καὶ οὗτος τὸ γιγνόμενον γι-

pag. 753. col. 2.

γίνεται ἐξ ὄντος) τὸ γιγνόμενον καὶ ὄντος γίγνεται ἐξ ὄντος
v. 54. εἰ καὶ) ἢ καὶ
55. ἢ ἀνομοίου) ἢ καὶ ἐξ ἀνομοίου
56. περὶ) παρά. In eodem versu εἴπερ ἅπαντα MS. non agnoscit.
57. ἐπικράτιστον) ἔτι κράτιστον
59. κατὰ omitt.
62. ἐπεὶ γὰρ οὐ) ἐπείτοι γε
63. ἀλλὰ διὰ τὴν) ἀλλὰ τὴν διὰ
67. οἴονται) οἷόν τι
69. 70. οὔτο δέ τινι εἶναι ἀνάγκη ἕνα τὰ πάντα) οὔτο δέ τιν εἶναι ἀνάγκη ἕνα τὸν τὰ παντα
70. ὁρᾷ ἴσως οὔτο βουλ.) ὁρᾷ, ἀλλ' ἴσως οὔτο βουλ.

pag. 754. col. 1.

v. σῶμά γε καὶ ἔχων) σῶμά γε ὢν καὶ ἔχων
7. ἐγγίνεται) ἐγγίγνεται
8. ἂν μὴ) εἰ μὴ
ibid. ὅσον) ὂν
10. ἀπέχειν) ἀπέχει
ibid. post σφαιροειδὲς ὄν, adduntur ista οὐ τὸ γὰρ ἐστι σφαιροειδὲς ὂ
ibid. pro πυρὸς leg. πρὸς
11. διαφορεῖ) διαφέρει
ibid. ἁπλοῦν) ἄπεστι
12. ταῦτα λεχθῆναι τοῦ ὄντος) ταῦτα ἂν λεχθῆναι κατὰ τοῦ ὄντος
13. post τόπι additur γὰρ ὂν
ibid. αἰσθάνοιτο. ἂν νῦν ἄμφω) αἰσθάνοιτο νῦν. ἄμφω
14. ὅπῃ διανοητά) καὶ διαν.
15. πάντῃ omittitur

pag. 754. col. 1.

v. 16. post οὖν additur οἶμαι, contra mox ὂν omittitur
18. post ἔχον ἐστὶν additur ἅπαν
29. ἴσον omitt.
32. σχεῖν) ἔχειν
ibid. post πεπεράνθαι additur πρός τι συνάπτειν, τοῖς δὲ πεπεράνθαι μὲν, μὴ μέντοι πρός τι πεπεράνθαι
35. κινεῖσθαι) τῷ κινεῖσθαι
ibid. μήτε ἴσον, ὥσπερ) τὸ μὴ ἴσον, ὅπερ
37. τὸ ἠρεμεῖν) τῷ ἠρεμεῖν
38. ἔτι) ἐπὶ
40. ἐπὶ τῷ) ἐπὶ τὸ
41. ὅπερ καὶ) ὅπερ τι καὶ
lin. 43. ἀπόφασή τε λεχθέντων) ἀπόφασις ἢ τὸ λεχθὲν
44. μεταλαμβάνει) μεταλαμβάνειν.
45. μὴ ἓν) μὴ ἑνὸς
47. τοσαύτας ἀποφάσεις ὧν) τὰς αὐτὰς ἀποφάσεις ὄν.
ibid. πλῆθος, ἢ καὶ μὴ, ὡς ἢ) πλῆθος ἢ μὴ ὡς ἢ
49. σῶμα, ἢ) σῶμα ἢ
51. μὸν) μόνον
ibid. αὐτὸς) οὗτος
52. οὐ κύκλωθεν ὂν) του . . . . . κύκλῳ φε . . . . θεὸν
53. φύσει) φησὶ
54. εἴ πῃ δὲ) δὲ omitt.
56. μηδαμοῦ τι) μηδαμοῦ γε
61. ἄλλῳ) ἄλλοις
65.) ἂν) ὅτι
68. γὰρ μὴ εἴη) μὴ omitt.
71. ἦν omitt.

pag.

pag. 754. col. 2

v. 4. ἐστὶ δὲ ταυτὸ) εἰ δὲ ταυτὸ,

7. post γὰρ additur καὶ

8. εἰ τὸ) ἢ τὸ & mox ἐστὶν omitt.

9. ὡς περὶ) ἀπειρεῖ

10. ὄντος τοῦ δ' οὐκ ὄντος) ὄντων τοῦ μὲν, ὄντος τοῦ δὲ δοκοῦντος

ibid. τὰ δ' οὐκ ἀλ.) τὸ δ' οὐκ ἀλ.

11. τὰ ἄμφω) τὸ δὲ ἄμφω

12. lacuna suppletur voce ὅτι

14. τῷ ὄντι) τῷ μὴ ὄντι

ibid. καὶ ἐστιν. ἔτι εἰ δεῖ) καὶ ἐστιν ἔτι. εἰ δὲ

16. πότερον) πρότερον

17. τότε μὴ ὂν ἐστι) τότε μὴ ὂν ὂν ἐστι

22. ταὐτὸν μὴ ὂν) τ' αυτὸ τὸ μὴ ὂν

25. ἢ μὴ γενόμενον εἶναι) ἢ γινόμενον εἶναι, omissâ negatione.

29. μηδαμοῦ, δέον οὐδὲ) μηδαμοῦ ὂν οὐδὲν

30. τὸν οὐδὲν) γοῦν οὐδὲν

33. οὐδὲν ἂν ἐκ μηδενὸς ἂν γενέσθαι, εἰ δ' ἔστι τὸ μὴ ὂν hæc MS. non agnoscit.

ibid. ἐκ τοῦ ὄντος) ἐκ τοῦ μὴ ὄντος

34. διὰ ταῦτα οὐδ' ἐκ τοῦ μὴ ὄντος hæc MS. non agnoscit.

36. ἐν ἢ] ἓν ἢ & paulo post pro εἴτε μὴ ἓν leg. εἰ δὲ μήτε ἓν

37. ἓν μὲν) ἓν μὲν

38. ἐνσχομεν) ἔχομεν. Post hanc

pag. 754. col. 2.

vocem autem in MS. iterum lacuna, & postea sequitur: γε τῷ τοῦ Ζήνωνος &c.

v. 38. inter ἂν & εἶναι vacuum denuo in MSo invenio spatiolum quemadmodum & inter μὴ, & μήτε

40. οὐδ' ἂν) οὐδέν ἐστιν

41. οὐκ ἂν εἴη) οὐκ ὂν εἴη

ibid. κινεῖται, καὶ εἰ) κινεῖται καὶ ἓν

43. πάντα) πάντως

46. δεῖ) δεῖν

50. μᾶλλον ὁρῶμεν) μᾶλλον ἂν ὁρῶμεν

51. ἐκεῖτο) ἐκεῖ

54. ὥστε καὶ εἰ) ὥστε εἰ καὶ

ibid. ἡμῖν γνωστὰ εἶναι) ἡμῖν γε ἀγνώστως ἂν

ibid. εἰ δὲ γνωστὰ) εἰ δὲ καὶ γνωστὰ

54. φασὶ) φησὶ

ibid. εἴποι) εἴπῃ

57. εἰ οὖν τις μετεννοεῖ) ὃ οὖν τις μὴ ἐννοεῖ

59. posteriorem lacunam MS. non agnoscit, in quo sic legitur: οὐ λέγει δὲ χρῶμα ἀλλὰ λόγον. ὥστε οὐδὲ &c.

61. ἀλλ' ἀκούειν) οὐδ' ἀκούειν

65. εἴτι ἓν) εἴ τι ἓν

68. χολὴν ἄλλο) χολὴ. ἄλλῳ

ibid. ἓν ἐστι) ἔνεστι

70. λεκτὰ) λόγους.

XXIII. ἈΝΈΜΩΝ ΘΈΣΕΙΣ ΚΑῚ ΠΡΟΣΗΓΟΡΊΑΙ, *Ventorum* certis regionibus vel opidis attributorum *loca & appellationes*, Fragmentum ex opere Aristotelis περὶ σημείων χειμώνων, *de signis tempestatum*, quod memorat

morat Laertius V. 26. In editione græco-latina Ariſtotelis Caſauboniana Lugdunenſi tantum græce exſtat. In cæteris legitur cum verſione *Job. Bernardi Feliciani*, ut in DuValliana noviſſima T. 2. p. 848. ſeq. Pro genuino Ariſtotelis fœtu habent viri docti, ex his Chriſtophorus Cellarius in Notitia orbis antiqui lib. I. p. 39. & Salmaſius ad Solinum, ubi de ventis diſſerit. Occurrit & inter Theophraſti opera, p. 244. editionis græcæ Oporinianæ.

PHYSIOGNOMICON.

XXIV. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΌΝ, *de Phyſiognomia liber*, cujus veluti compendium quoddam exſtat lib. 2. Analyticor. prior. capite ult. Memoratur à Laertio V. 25. Stobæo, &c. In editionibus Græcolatinis, etiam noviſſima DuValliana T. 2. p. 640. legitur cum verſione *incerti.* Tranſtulerunt præterea latine *Andreas Lacuna* Parif. 1535. 8. *Jodocus Willichius* Witteb. 1538. 8. Illuſtrarunt *Franciſcus Sanchez*, *Camillus Baldus* &c. *Polemonis* * & *Adamantii* libros ejusdem argumenti in græca ſua Ariſtotelis editione ſubjunxit Sylburgius. Tractarunt Phyſiognomica etiam *Averroes* T. VII. Opp. *Albertus Magnus* lib. 1. de animalibus, ut recentiores prætercam, *Job. Baptiſtam Portam*, *Guil Gratarolum* (de quo Bælius T. 2. Lexici p. 1380.) *Job. Evelinum* (Act. Erud. 1698. p. 338.) aliosq; quos refert in Bibl. Philoſophica Martinus Lipenius p. 1166. ſeq.

PROBLEMATA.

XXV. ΠΡΟΒΛΗΜΆΤΩΝ τμήματα λή ** *Problematum* ſive quæſtionum omnis generis, cum reſponſionibus non minus acute plerumq; quam modeſte propoſitis, *Sectiones XXXVIII.* majorem partem phyſici argumenti, nonnullæ etiam Medici, ut Sect. I. & Mathematici, ut ſect. XV. & Muſici ſect. XIX. & Philologici ſect. XVIII. & Ethici ſect. XXVII. - - XXX. Scripſerat Ariſtoteles *Problemata Phyſica*, quæ laudantur ab Apollonio Hiſt. mirab. c. 7. 9. 21. 22. 28. 37. & 51. Gellio XIX. 4. 5. 6. Plu-

* De his infra, num. 38.

** Apud Laertium V. 26. una ſerie memorantur: φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον λή, ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων ά. β'. Forte igitur & poſt φυσικῶν ſubintelligendum vocabulum προβλημάτων. Ita inanes fuerint conjecturæ virorum doctorum ſuper illo loco, quas attuli ſupra poſt. num. XV.

Plutarcho VIII. 10. Sympos. Athenæo &c. horum plures fuere libri, nam septimum allegat Gellius III. 6.

Scripserat & *Problemata Encyclia* (*quæstiones orbiculares*, sive ex orbe universo liberalium disciplinarum petitas, vocat Tiraquellus de legibus connubial. p. 338.) quæ ab eodem Gellio laudantur XX. 4. Horum duos libros fuisse testatur Laertius V. 26. qui eodem loco addit, totidem libros ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων, totidemque προβλημάτων ἐκ τῶ Δημοκρίτου ab Aristotele scriptos fuisse.

Non pervenisse ad nos universa hæcce problemata, certum est, quia Aristoteles ipse non uno in loco testatur se in problematis quædam tractasse, quorum in his, quæ exstant, nulla fit mentio, ut ostendit Sylburgius in præfat. Deinde in illis frustra quæras, quæ ex Aristotelis problematis proferunt Athenæus, & quæ Gellius lib. I. c. 11. lib. III. c. 6. & XIX. c. 5. & 6. Vicissim leguntur in nostris VII. 3. quæ Gellius XIX. 4. profert è problematis Physicis: exstant itidem in nostris XXX. 10. quæ Gellius XX. 4. adducit è Problematis ἐγκυκλίοις. Et quæ è Problematis Aristotelis adducit Galenus 3. in VI. Epidem. T. 5. p. 478. occurrunt in nostris V. 31. Hinc colligo non habere nos integra problemata vel ἐγκύκλια vel Physica, vel denique ἐπιτεθεαμένα sive *penitius considerata*, neque rursus integrum ex his opus nos desiderare, ut opinabatur Meursius p. 1259 Bibl. Græcæ: nec denique Physica & ἐγκύκλια fuisse eadem, ut eidem Viro doctissimo visum fuit, neque auctorem Problematum, quæ hodie exstant, esse *Theophrastum*, quanquam & ipse problematum συναγωγὴν scripsit pluribus libris, teste Laertio V. 45. & 48. & quæ de senibus difficulter sternutantibus è Theophrasto refert Plinius XXVIII. 6. in Problematis hodie leguntur XXXIII. 12. Præterea in libellis περὶ κόπων, & περὶ ἱδρώτων, qui exstant inter Theophrasti opera, multa eadem leguntur, quæ in problematibus, ut ex Aristotelis problematis conflatos dixerit Mercurialis lib. I. var. Lect. cap. 9. Verisimile itaque est ex universis Aristotelis pariter & Theophrasti & aliorum fortassis scriptorum * problematis hoc quale habemus opus conflatum fuisse, indeque fieri, quod notat H. Stephanus, *ut multa in eo sint repetita, quædam etiam ter posita mutatis tantum aliquot verbis: multa longe maximam styli differentiam inter se habeant, multa etiam ne mediocri quidem Philosopho, ne dum ipso Aristotele, aut omnium ejus discipulorum præstantissimo Theophrasto digna*

T *inve-*

* A Thoma Gatakero cap. IX. p. 400. Adversar. allegatur *Aristoteles an Alexander Trallianus in problematibus.* Videtur viri docti cogitationibus sese obtulisse, quod aliqui tribuerunt Alexandro huic Tralliano problemata, quæ exstant sub nomine Alexandri Aphrodisei.

inveniantur. Denique inde fieri, ut in MStis Codicibus, iis quidem, qui antiquitatem præ se ferunt, multa eorum, quæ in vulgatis editionibus leguntur, desideremus, quæ autem illic exstant, alio plerumque ordine collocata reperiamus.

In editionibus græcolatinis occurrit latina versio *Theodori Gazæ*, quæ prodierat Venet. 1493. fol. Basil. 1537. fol. &c.

Ex duplici translatione, antiqua & *Gaza*, cum expositione *Petri Aponensis* Patavini lucem viderunt Venet. 1505. fol. Verterat ante Gazam *Georgius* quoque *Trapezuntius*, cujus translationem reprehendit idem Gaza in præf. & Perottus. Vide Allatium de Georgiis p. 381.

Julii Gustavini Patricii Genuensis, Medici Pisani in primores decem sectiones. Lugd. 1608. fol. *Lud. Septalii* Commentarii, Francof. 1602. & 1607. fol.

Sylburgius in Græca sua Aristotelis editione problemata *Alexandri* & *Cassii* subjunxit. Quæ vero sub Aristotelis nomine sæpe edita sunt separatim latine cum problematis *M. Antonii Zimaræ*, etiam Astelodami 1650. 12. additis problematis *Alexandri Aphrodis.* Politiano interprete, & *Jul. Cæs. Scaligeri* problematis Gellianis, non sunt integra Aristotelis, sed ex Aristotele & aliis collecta. Idem dicendum de Germanica versione Basil. 1566. 8. Gallica Lugd. 1554. 8. &c.

Suidas in Ματρέας. Ἐποίησε δὲ οὗτος καὶ περὶ τὰς Ἀριστοτέλους ἀπορίας. Casaubonus lib. 1. c. 16. ad Athenæum pro περὶ legit παρὰ, & interpretatur in hunc sensum, *Matream* composuisse quæstiones ad Aristotelicas, hoc est, quæ cum Aristotelis problematis posint comparari. Alios problematum scriptores laudat Theophylactus Simocatta in extremo ἀποριῶν φυσικῶν. Οὐ γὰρ τοὺς Δημοκρίτου σφετερίζομαι πόνους, οὐδὲ τὴν Ἀριστοτέλους εὔκλειαν ἐμαυτῷ περιγράψοιμι, οὐδέ τι λωποδυτήσω τοῦ Πλάτωνος, οὐ τὸν Ἰάμβλιχον ἀστεφάνωτον καταλίποιμι, οὐ Πρόκλον, οὐ Γαληνὸν, τοὺς ἐν ἐπιστήμῃ κομψοὺς, οὐ Πλωτῖνον, οὐ Σωσίωνα (Σωτίωνα) οὐκ Ἀλέξανδρον, οὐ Θεόφραστον τὸν τῆς γνώσεως θάλασσαν, οὐκ Αἰλιανὸν, οὐ τὸν τῆς ἐπιστήμης πλοῦτον τὸν Πλούταρχον, οὐκ Ἀμβρώνα, οὐκ Ἰμβράσιον ἢ Δαμάσκιον ἢ τὸν Τιμαγένους Ἱεροκλέα. Non meminit Cassii, de cujus problematis dixi infra num. XXXVIII.

METAPHYSICA.

XXVI. ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ βιβλία ιδ. *Metaphysicorum libri XIV.* Acroamatici, quod opus ab Aristotele vulgatum indignatus fertur Rex Alexander, sibi soli hanc sublimioris sapientiæ partem servatam

tam

tum cupiens. Sed reſpondit Ariſtoteles *ἐκδεδωκέναι καὶ μὴ ἐκδεδωκέναι, vulgaſſe ſe, & non vulgaſſe*: quia nempe non ſatis plene ac perſpicue ſingula tradiderit. Ἀληθῶς γὰρ, addit Plutarchus hæc narrans in Alexandro pag. 668. *ἡ μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματεία πρὸς διδασκαλίαν καὶ μάθησιν οὐδὲν ἔχουσα χρήσιμον ὑπόδειγμα τοῖς πεπαιδευμένοις ἀπ' ἀρχῆς γέγραπται.* Quorum verborum hic eſt ſenſus, in Metaphyſicis non docere Ariſtotelem rudes, ſed eruditos jam & Philoſophia imbutos monere, & hoc primum ſtatim ſcribentis fuiſſe inſtitutum. Anno 2. Olympiadis CXI. ſcriptum eſſe ab Ariſtotele hoc opus contendit Sam. Petitus ad Leges Atticas pag. 64. Idem diverſum quoque librorum ordinem probat, eo modo quo vides in hac tabella, ubi varias editiones inter ſe diſcrepantes cum Petiti ſententia contuli.

Vetus & Argyropyli verſio	Beſſarionis	Græc.	Du Vallii	Sam Petiti IV. 9. Miſc. cujus rationes probantur Jac. Thomaſio in Hiſt. Metaphyſicæ c. X.
I.	I.	Α τὸ μεῖζον	I.	V. περὶ ἀρχῶν ά Laert. V. 23.
II.	II.	Α* τὸ ἔλαττον	II.	III. περὶ ἐπιστημῶν ά. Laert, V. 22.
III.	III.	Β'. 2.	III.	VI. περὶ ἀρχῶν β'.
IV.	IV.	Γ' 3.	IV.	IV. περὶ ἐπιστημῶν β'.
V.	V.	Δ. 4.	V.	I. περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων Laert. V. 23.
VI.	VI.	Ε. 5.	VI.	VII. } περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν
VII.	VII.	Ζ. 6.	VII.	VIII. } ά Laert. V. 22.
VIII.	VIII.	Η. 7.	VIII.	IX. περὶ ὕλης
IX.	IX.	Θ. 8.	IX.	X. περὶ ἐνεργείας
X.	X.	Ι. 9.	X.	II. ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐναντίων Laert. V. 22.
XI.	XI.	Κ. ** 10.	XIII.	XIV. περὶ ἐπιστήμης Laert. V. 23.

* Hujus libri auctor quibusdam creditus *Paſicrates* (Rhodius Bonæi F. Eudemi frater) teſte Joh. Philopono in *παραβολαῖς* ad Metaphyſ. p. 7.

** In hoc libro cap. 3 -- 9. multa repetuntur ex libro γ' & έ. Quam ἀνακεφαλαίωσιν Ariſtotelis eſſe negat, utilem interim fatetur Voſſius lib. de Philoſophia p. 142.

XII.	XII.	Λ.* 11.	XIV.	XIII. περὶ φιλοσοφίας γ' Laert. V. 22.
deest	XIII.	M.** 12.	XI.	XI. περὶ φιλοσοφίας α'
deest	XIV.	N. 13.	XII.	XII. περὶ φιλοσοφίας β'.

Exſtant è Græcis ſed univerſi latine tantum editi, in omnes hos libros quidem *Joh. Philoponus* ex verſione Franciſci Patricii: In libros duodecim primores *Alexander Aphrodiſeus* ex Joh. Sepulvedæ verſione: (in libros XIII. ac XIV fuit MS. in Bibliotheca Joh. Vincentii Pinelli teſte A. Schotto in vita Ariſtotelis p. 160. Meminit & Poſſevinus XII. 25. & 29. Bibl. ſelectæ.) In librum XII. (Græcis XI.) *Themiſtius*, ex interpretatione Moſis Finzii. In librum III. XIII. & XIV. (Græcis II. XII. & XIII.) *Syrianus* ex translatione Hieronymi Bagolini. Græce ſuperſunt in variis Bibliothecis, ut ſuo loco dicam.

Aſclepii (Tralliani) ſcholia in VI primores libros ex ore Ammonii Hermeæ excepta, MSS. occurrunt teſte Labbeo pag. 113. Bibliothecæ novæ MSS. in codice ſcripto Venetiis ab Antonio Eparcho anno 1574. Idem teſtatur *Joh. Baptiſtæ Camotii* (qui medio Sæculo poſt Chriſtum natum XVI Venetiis floruit,) Scholia Græca inedita in librum XIII. Metaphyſ. fuiſſe in Bibliotheca Renati Moreau. Habetur & *Georgii Pachymeris* Epitome, & *Herennii Philonis* Commentarius MS. qui fuit in Bibliotheca Iſaaci Voſſii, & allegatur ab H. Dodvvello in diſſ. de Sanchoniathone p. 16.

Hebraice exſtant Metaphyſica Ariſtotelis in Codice 585. Regis Chriſtianiſſimi, ut notat Labbeus pag. 279. Et cum comentariis *Averrois* ex Arabico Hebraice verſis, in Bibl. Vaticana, teſte Bartoloccio I. p. 481.

In editionibus Græcolatinis leguntur cum verſione *Beſſarionis*, ut Tomo II. DuVallii, qui notas & argumenta addidit. E recentioribus illuſtrarunt præter *Thomam Aquinatem*, *Scotum & Alexandrum de Ales*, *Petrus Fonſeca*, (qui tamen fallitur cum alios præterea libros octo de Philoſophia prima ab Ariſtotele ſcriptos affirmat ex depravatis codicibus latinis Euſebii præparat. XIV. 17. ſeq. ubi ex Ariſtotelis libro octavo de Philoſophia magnum fragmentum affertur, ſed Ariſtoclis non Ariſto-

* Hic liber Græce editus eſt emendatius Pariſiis à Guil. Morello.

** Libri duo poſtremi quamvis Thomæ Aquinati haud lecti, & omiſſi in Argyropyli verſione, tamen Ariſtoteli tribuuntur à Syriano & Philopono, tum ab Aphrodiſeo quoque Ariſtotelis vero eſſe, & ad hoc opus pertinere probat DuVallius etiam ex eo quod VIII. 1. Philoſophus ipſe promiſit ſe dicturum de entibus Mathematicis atque ideis.

ristotelis recte legitur in Græcis editionibus.) *Franciscus Svarez, Jacobus Cheynejus* Scotus, *Antonius Scaynus, Petrus Ramus, Jac. Carpentarius*, & *Christianus Dreierus* Philosophus ac Theologus Regiomontanus, cujus Philosophia prima ex Aristotele aliisque commentatoribus accurate conscripta lucem vidit A. 1644. 4.

· Prætereo alios magno numero laudatos in Bibliotheca Philosophica τȣ͂ μακαρίτȣ Martini Lipenii, cui tamen cave credas memoranti inter alios Olympiodorum in Metaphysica Aristotelis Venetiis editum. Nam in Meteora quidem, in Metaphysica vero nusquam exstat Olympiodori commentarius.

Simplicius in lib. I. de anima text. 26. meminit suorum in Metaphysica commentariorum. Sed illa interciderunt.

SCRIPTA MATHEMATICA.

XXVII. ΜΗΧΑΝΙΚᾺ ΠΡΟΒΛΉΜΑΤΑ, *Quæstiones Mechanicæ*, Αἰτιολογία τῶν Μηχανικῶν ἐνεργειῶν inscribitur apud Labbeum pag. 200. Bibl. novæ MSS. Laertio Μηχανικόν α. lib. V. sect. 26.

In Græcolatinis editionibus, etiam DuValliana postrema T. 2. p. 759. leguntur cum versione *Nic. Leonici Thomæi*. Interpretatus præterea est *Piccolomineus*, & illustravit *Josephus Blancanus*, præcipue vero *Henricus Monantholius* Medicus ac Methematicus Regius, qui Græca recensuit, novamque versionem & commentarium addidit Paris. 1599. 4. Idem Monantholius hunc librum Aristoteli vindicat adversus objectiones Francisci Patricii & Hieronymi Cardani lib. de Proportionibus. *Bernardini Baldi* commentarius lucem vidit A. 1582.

XXVIII. ΠΕΡῚ ἈΤΌΜΩΝ ΓΡΑΜΜΩ͂Ν. *De lineis insecabilibus* liber Laertio V. 42. memoratus, ac Græce primum editus inter nonnulla Aristotelis ac Theophrasti ab *H. Stephano* A. 1557. 8. Itaque in editionibus scriptorum. Aristotelis omnium vel quorundam quæ hunc annum antecesserunt, ut Florentina Leonici Thomæi, & Basileensibus legitur tantum Græca hujus libri Paraphrasis, quam Camotius in Veneta sua Aristotelis editione tribuit *Georgio Pachymeræ*, sub cujus deinde nomine in Sylburgiana & Græcolatinis comparuit, atque in his quidem cum latina versione *Jacobi Schegkii*. Liber ipse Aristotelis Græce tantum legitur in editione Græcolatina Lugdunensi A. 1590. fol. sed in cæteris insecutis, quemadmodum & in Duvalliana postrema T. 2. p. 809. latinam versionem *Julii Martiani* * *Rotæ* adjunctam habet. *Theophrasto* à quibusdam fuisse tributum testatur Simplicius in III. de Cœlo comment. 8. &

T 3 Joh.

* Eadem Rotæ versio legitur inter opera Averrois tomo septimo, Venet. 1542. fol.

Joh. Philoponus in lib. 1. de generat. ac corruptione, quorum loca jam attulit Menagius ad Laertium p. 206.

SCRIPTA ETHICA.

XXIX. ΗΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΩΝ *Ethicorum ad Nicomachum libri X.* Acroamatici, quos Nicomacho * ipsi (Aristotelis filio) tanquam auctori tribuit Cicero V. de finibus, atque ut videtur Laertius VIII. 88. At Samuel Petitus IV. 10. Misc. Nicomachum ne quidem natum fuisse contendit, cum hos libros scriberet Aristoteles, ut ipsi videtur circa Olymp. CXI. unde consequitur nec ipsi dicatos fuisse, quod tamen præter Ammonium sive Philoponum in vita, affirmat uno ore totus veterum chorus. Sed nec de dispositione librorum quisquam facile Petito assenserit, qui videns à Laertio memorari ἠθικῶν libros V. & à Suida Nicomacho tribui ἠθικῶν libros VI. hoc unum & idem opus putat, & ad hoc quoque referendos esse titulos apud eundem Laertium librorum περὶ τἀγαθοῦ, περὶ ἡδονῆς & περὶ φιλίας, hoc pacto:

Ἠθικῶν ά, β', γ', δ', έ, οἱ καὶ ἕξ.

Περὶ τἀγαθοῦ ά.	Liber. I. Ethic. Nicom.
Περὶ ἀρετῆς ά. οἱ καὶ δύο.	II. III. IV. V. VI. VII.
Περὶ φιλίας ά.	VIII. IX.
Περὶ ἡδονῆς ά.	Libri X. prior pars.
Περὶ τἀγαθοῦ δεύτερον	Libri X. pars posterior.

Idem Petitus conjicit Nicomachum nonnulla in opere parentis interpolasse. Capitum distinctionem ut in aliis fere Philosophi libris veteres codices habent nullam, sed librorum distinctionem præter MStos Codices confirmant interpretes Græci qui exstant. Exstat autem (1) *Paraphrasis* quam sine nomine auctoris primum Lugd. Bat. 1607. 4. deinde sub *Andronici Rhodii* nomine edidit cum latina sua versione *Dan. Heinsius* 1617. 8. recusam Cantabrigiæ 1679 8. Quanquam antiquissimi illius Andronici, de quo infra in Peripateticis dicam (& cui audacter tribuit Reinesius p. 312. Epist. ad Hofmannum) non esse, docet Salmasius ad Simplicium p. 227. seq. & *Olympiodoro* potius tribuendum pu-

* Vide Menagium ad Laert. p. 203. & 391. De Nicomacho hæc habet Aristocles apud Euseb. XV. 2. præparat. Μετὰ δὲ τὴν Πυθιάδος τῆς Ἑρμείου τελευτὴν Ἀριστοτέλης ἔγημεν Ἑρπυλλίδα Σταγειρῖτιν, ἐξ ἧς υἱὸς αὐτῷ Νικόμαχος ἐγένετο. Τοῦτον δέ φασιν ὀρφανὸν τραφέντα παρὰ Θεοφράστῳ, καὶ δὴ μειρακίσκον ὄντα ἀποθανεῖν ἐν πολέμῳ.

putabat Naudæus in Bibliographia politica. * Sed & in Bibliotheca Cæsarea occurrit sine nomine auctoris, teste Nesselio parte IV. p. 7. & Heinsius affirmat Andronici Rhodii nomen in Codice suo adscriptum fuisse à manu recentiore atque indocta. Capitum distinctionem (diversam ab ea quæ est in editionibus Aristotelis) hic sibi tribuit quisquis fuit auctor paraphraseos VIII. 1. recentior fortassis etiam Olympiodoro. Nam fuit quoque *Andronicus* quidam *Callistus* Philosophus Peripateticus Thessalonicensis, tempore Gregorii Palæologi, ad quem Epistola ejus exstat in Codice Regis Gallicæ 955. teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 98. Idem p. 101. memorat Nicolai Secundini Epistolam ad Andronicum Callistum Philosophum, & p. 99. Cardinalis Bessarionis ad eundem, & p. 112. Andronici Callisti Peripatetici de Physica scientia & fortuna, ejusdem divisiones Physicas, & librum περὶ παθῶν, *de animi affectionibus*, qvem itidem sub Andronici Rhodii nomine edidit David Hoeschelius A. 1593. 8. atque paraphrasi Nicomacheorum deinde Heinsius subjunxit, cujus latinam versionem elegantem non tamen ubique fidelem esse affirmat Samuel Rachelius introductione ad Nicomachea p. 136. Idem Labbeus p. 114. memorat *Joh. CantacuZeni* paraphrasin librorum ad Nicomachum, scriptam sub nomine *Josephi* sive *Joasaphi* Monachi. Ejusdem Cantacuzeni in libros quinque, & aliam *Georgii Pachymeris*, quæ fuit in Bibl. Hurtadi Mendozæ, laudat etiam Gesnerus. Eadem Pachymeræ Paraphrasis exstat Mediolani in Bibl. Ambrosiana. (2) Exstant *Commentarii Græcorum* in Nicomachea, Græce primum edita à *Paulo Manutio* Venet. 1536. fol. & latine versa à *Joh. Bernardo Feliciano*, qui interpretationem suam Cardinali Alexandro Farnesio inscripsit, Venet. 1541. Paris. 1543. Venet. 1589. fol. & Sam. Rachelio curante Helmst. 1662. 4. Felicianus alio codice usus est quam Manutii editione, & in libros 2. 3. 4. duplicibus commentariis mutilis & divulsis, quæ utcunque composuit, unde non mirum ejus versionem à Græco edito hinc inde dissidere, & quædam interdum in illa addi, alios quoque subinde auctores commentariorum ad singulos libros denotari, ut ex hac tabella patebit:

	Manut.	*Felician.*
In Lib. 1.	Eustratius (*a*)	Eustratius.

2.

** Confer Placcii τῶν μακαρίτων librum de Anonymis scriptoribus p. 62. editionis primæ: (secunda enim longe futura locupletior jam sudat sub prælis Hamburgensibus) & Bælii Lexicon T. 1. p. 252. editionis secundæ.

(*a*) Fuit hic *Eustratius* Metropolia Nicænus sub Imp. Alexio Comneno, Sæculo post natum Christum XII, circa A. C. 1117. clarus, cujus etiam commentarius in librum secun-

	Manut.	*Felician.*
2.	Anonymus vel Aspasius. (*b*)	Eustratius.
3.	Anonymus	Eustratius.
4.	Aspasius	Eustratius.
5.	Mich. Ephesius (*c*)	Mich. Ephesius.
6.	Eustratius.	Eustratius.
7.	Aspasius. (*d*)	Aspasius.

8.

cundum posteriorum Analyticorum exstat & prodiit Græce Venet. 1534. fol. & latine Andrea Gratarolo interprete ibid. 1542. 1568. fol. Scripsit eruditam hanc Ethicorum illustrationem senio jam confectus & morbis, in gratiam conjugis Imp. aut in gratiam cujusdam Reginæ, Cypri forte, vel alterius. Præf. libri VI. *εὖ σοι γένοιτο βασιλὶς θεοσεβὴς, βασιλὶς φιλολόγε, βασιλὶς φιλάγαθε καὶ φιλόκαλε, ὅτι ψυχὴν* &c. *Καίτοιγε ἡμεῖς ὀλιγομαθεῖς, καὶ γήρᾳ καὶ νόσοις κατακαμπτόμενοι* &c. Eustathium male appellat Franciscus Patricius. Ejus *ἐξομολόγησις* qua satisfacit pro erroribus quos in libris duobus adversus Armenios admiserat, servatur manu exarata in Bibl. Cæsarea, teste Nesselio part. 1. p. 422 Alia Eustratii scripta memorat Allatius, quem si placet vide ll. 10. de consensu p. 629. Laudat hunc Anna Comnena XIV. Alexiados p. 453. *συμπαρῆσαν δὲ τούτῳ Εὐστράτιος ὁ τῆς Νικαίας πρόεδρος, ἀνὴρ τά τε θεῖα σοφὸς καὶ τὰ θύραθεν αὐτῶν ἐπὶ ταῖς διαλέξεσι μᾶλλον ἢ οἱ περὶ τὴν στοὰν καὶ Ἀκαδημίαν ἐνδιατρίβοντες.* Alius fuit (1) Eustratius cujus mentio in Epistola XV. Æneæ Gazæi. (2) Eustratius Thaumaturgus de quo Bollandus IX Januar. (3) Eustratius presbyter CPol. de quo Photius Cod. CLXXI. & eruditissimus Caveus, qui eum circa A. C. 578. floruisse observat. Vitam Eutychii ab illo scriptam allegat Allatius lib. de interstitiis ordinum apud Græcos p. 151. Edidit Græce & latine Papebrochius ad calcem Tomi 1. Aprilis. Quemadmodum librum de vita functorum statu Photio lectum vulgavit idem Allatius de consensu utriusque Ecclesiæ circa purgatorium p. 319 - 581. Rom. 1655. 8.

(*b*) Aspasio potius quam Eustratio tribuendos ducit commentarios in lib. 2. & 4 H. Conringius Epistola ad Rachelium p. 423. Hic est *Aspasius* celebris Peripateticus, cujus commentarios in Schola Plotini lectos testatur Porphyrius, & cujus discipulum audiisse se refert Galenus (qui sub Antoninis floruit) lib de cognoscendis & curandis animi morbis, unde de ætate Aspasii constare potest Ejus commentarios in plerosque Aristotelis libros, singilatim in lib. de interpretatione memorat Boethius p. 290. *Aspasius & Alexander sicut in aliis Aristotelis libris i a in hoc quoq; commentarios ediderunt* Laudat deinde Aspasium p. 252 291. 303. 316. 321. 333. 347. 356. 394. In libros Physicorum scripsisse constat è Simplicio, ut in Metaphysicorum libros ex Alex. Aphrodiseo: in Categorias è Galeno de libris propriis c. 11. Scripsit & in Platonem, Porphyrio teste.

(*c*) Michaelem Ephesium multi eundem faciunt cum Mich. Psello, qui sæculo post Christum natum XI. claruit. Sed distingvendos monet Allatius libro de Psellis p. 40. seq. & Michaelem hunc Ducam Parapinaceum Pselli discipulum fuisse conjicit.

(*d*) Aspasii veteris Peripatetici esse dubitat Hermannus Conringius, propter mentionem *τῶν ἀγγέλων.*

	Manut.	*Felician.*
8.	Aſpaſius	Aſpaſius.
9.	Euſtratius (*e*)	Euſtratius } vel ſe-
10.	Euſtratius (*f*)	Euſtratius } ſecundum alios Mich. Epheſius.

Intercidit *Andranti* περὶ τῶν ἐν τοῖς ἠθικοῖς Νικομαχείοις Ἀριστοτέλους ἀμφιβόλως παρατεθειμένων ἐννοίας, quem librum *Hephæſtion* per plagium ſibi tribuerat, teſte Athenæo XV. p. 673.

Ex Arabibus exſtant commentaria *Averrois*, latine, *Jacobo Mantino* interprete T. 3. Opp. Averrois Epitomen Ethicorum A. C. 1176. Arabice ſcriptam in Hebraicam linguam A. C. 1330. vertit Joſeph ben Caſpi, quæ verſio MS. habetur in Bibl. Cæſarea. Ariſtotelis Ethica per Don Meier Medicum Regis Caſtiliæ A. C. 1405. Hebraice verſa cum Commentariis R. Scem Tov fuit MS. apud Julium Bartoloccium.

Verſiones *latinæ* Nicomacheorum feruntur quam plurimæ, 1. *Vetus* quidem, cum Thomæ Aquinatis commentariis edita, ante quam alia vetuſtior laudatur ab Alberto Magno.

2. *Joh. Argyropuli*, qui Florentiæ hos libros illuſtravit commentariis, quos ex ore ejus collectos vulgavit *Donatus Acciajolus* Florentinus. Occurrit & Argyropuli verſio in editionibus latinis Ariſtotelis Venet. A. 1496. Baſil. 1548. fol. &c.

3. *Leonhardi Aretini*, cujus Iſagoge in hos libros legitur.

4. *Ficetini cujusdam*, quam vidiſſe ſe teſtatur *Obertus Giſanius*, qui hos libros eruditis commentariis illuſtravit. Francof. 1608. 8. *Vicentinum* vocat Jacobus Thomaſius ὁ μακαρίτης, qui *Andreæ* præterea *Trebatii* & *Andreæ Bilii* meminit in Commonefactione de verſionibus latinis Nicomacheorum, quæ ſubjicitur breviario & Analyſi eorundem editæ Lipſiæ A. 1658 8.

5. *Joh. Bernardi Feliciani*, cujus verſio exſtat cum Græcorum commentariis in Nicomachea ab eodem Feliciano latine verſis, de quibus ſupra, & in editione Ariſtotelis latina cum Averroe, Venet. 1562. 4. 1573. & 1592. & in editt. Græcolatinis in 8.

V 6.

(*e*) Aſpaſio tribuitur in Catalogo MSS. Bibl. Mediceæ, ſed perperam, cum auctor fuerit homo Chriſtianus. p. 150. ὥσπερ καὶ ὁ μέγας ἐν Θεολογίᾳ εἶπε Γρηγόριος ἐν τῷ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπιταφίῳ, μία ψυχὴ ἐν δυσὶ σώμασιν.

(*f*) Rectius Mich. Epheſius habetur auctor Commentariorum in lib. IX. & X. nam Heraclitum civem ſuum vocat, & meminit commentariorum ſuorum in Sophiſticos Elenchos, phyſica ac Metaphyſica.

6. *Joachimi Perionii* Parif. 1540. 4. & Basileæ 1542. 8.

7. *Nicolai Gruchii*, qui Perionium emendavit. Parif. 1572. 4.

8. *Adriani Turnebi.* Hujus si est illa, *inquit Rachelius p.* 146. *introduct.* quæ olim Basileæ, 1563. & 1592. pôst Joh. Magiri commentariis aucta Francofurti prodiit A. 1608. & 1627. fateor quod vim Φεάσεως recte adsequatur in multis. Ea tamen illius est obscuritas, ac pene adfectata inæqualitas, ut discentibus parvo possit esse usui. Atque his causis adductus vix mihi persvadere possum illam esse Turnebi, idque tanto minus facere queo, quod ipse hanc operam literarum studioso, non sibi tribuat.

9. *Petri Victorii.* Florent. 1576. fol. cum commentariis quos octogenario major composuit.

10. *Dionysii Lambini*, cum ejus commentar. Basil. 1566. & additis *Theodori Zvvingeri* scholiis atque argumentis 1582. fol. Lambini versio quoq; exstat in Græcolatinis Aristotelis editionibus, Casauboniana & DuValliana utraque.

11. *Matthiæ* * *Bergii* Brunsvicensis, Professoris Altdorfini, qui Lambinianam interpolavit. Francof. 1591. Hanov. 1611. 8. Cum hac versione recudi hos libros fecit *Sam. Rachelius*, divisos in minores sectiones, & illustratos argumentis locisque parallelis, & introductione in Aristotelis Philosophiam moralem. Helmst. 1660. 4.

12. *Antonii Riccoboni*, Patavii 1593. 8. Hanov. 1610. 8.

13. *Tarquinii Gallutii Sabini* versio & commentarius Parif. 1632. & 1645. fol. duobus Voluminibus.

14. *Victorini Strigelii*, qui Paraphrasin potius perspicuam præcipuorum locorum, quam justam totius operis versionem dedit. Lipf. 1572. 8.

15. *Petri Martyris & Joach. Camerarii*, quorum ille libros duos primores, initiumque tertii, hic reliqua absolvit. Ejusdem Camerarii commentarius posthumus in Nicomachea prodiit Francof. apud A. Wechelum. 1578. 4. Petri Martyris Commentarius, Tiguri 1563. 4

16. *Jacobi Ludovici Strebæi* versionem memorat Gesnerus, dubito an omnium librorum.

Librum *primum* transtulit etiam atque eximio commentario illustravit *Simon Simonius* Lucensis Genev. 1567. 4. Vertit & *Audomarus Talaus*, uti *quintum* præter *Melanchthonem* & *Vitum Amerbachium*, *M. Antonius* Mu-

* Berneggerum perperam vocat Bibliotheca Philosophica Martini Lipenii.

Muretus Venet. 1583. 8. cujus & notæ in libros decem Nicomacheorum prodierunt Ingolstadii 1602. 8.

Hebraice transtulit Nicomachea R. Meier circa A. C. 1405. quæ interpretatio adhuc superest manu exarata Romæ in Vaticana.

Italico sermone duas se versiones vidisse Gifanius testatur, unam Felicis Figliucii Senensis, paraphrasticam, Rom. 1551. 4. alteram Florentini cujusdam, verbum verbo exprimentem.

Gallica Paraphrasis Beneventani, dicata Reginæ Galliæ Margaritæ, lucem vidit Rothomagi A. 1544.

Commentarios jam memoravi Thomæ Aquinatis, Alberti M. Donati Acciajoli, Melanchthonis, P. Victorii, Mureti, Lambini, Zvvingeri, Gallutii, Gifanii & aliorum: quibus addi possunt *Jac. Schegkius* Basil. 1550. fol. *Rob. Balforeus*, Lugd. 1652. 4. *Eduardus Brerevvood* Oxon. 1640. 4. &c.

Quanti fecerint jam pridem plerique hos Aristotelis libros, patet vel ex Apologia Augustanæ Confessionis, quam composuit Melanchthon, p. 62. *Audivimus quosdam pro Concione, ablegato Evangelio, Aristotelis Ethica enarrare. Nec errabant isti, si vera sunt quæ defendunt adversarii*, (scilicet, per opera rationis nos posse justificari.) *Nam Aristoteles de moribus civilibus adeo scripsit erudite, nihil ut de his requirendum sit amplius.* Christianis tamen virtutibus & gratiæ divinæ male cum Ethicis Aristotelis convenire, itaq; ex illis non instituendos esse Christianos, * probe sensit D. Lutherus T. 1. Altenb. p. 178. Ethica Aristotelis cum Moribus Christianis contulit *Andreas Hyperius*, Lichæ, 1600. 4. De Aristotelicæ Ethices ab Historica & Poetica Ethice differentia liber *H. Stephani* prodiit Basileæ 1590. 8. in quo multorum Aristotelis locorum fidelior interpretatio, quorundam & emendatio affertur, ad calcem Musæ Principum monitricis.

XXX. ἨΘΙΚῶΝ ΜΕΓΆΛΩΝ, *Magnorum Moralium libri II.* qui Aristoteli ** vindicantur à Vossio lib. de Philosophia c. XVIII. §. 8. & in Græcolatinis editionibus leguntur cum versione *Georgii Vallæ* Placentini. Ad patrem Nicomachum scriptos esse ab Aristotele, nescio quo argumento, affirmant viri quidam docti. Requiro etiam rationem, cur magna moralia auctor inscripserit, cum sint breviora reliquis, & succinctius singula persequantur. Meminit Simplicius in Categor.

* Confer. Rev. Ioh. Francisci Buddei diatribam de nævis Ethicæ Aristotelicæ.

** Dubitant de auctore Hugo Grotius ad Luc. VIII. 15. & Jonsius p. 4. de scriptoribus Hist. Philos.

XXXI. ἨΘΙΚΩ͂Ν ΕΥ̓ΔΗΜΕΊΩΝ, *Moralium ad Eudemum* libri VII. ab aliis * *Eudemo* vel *Theophrasto* tanquam auctori tribuuntur, ſed Ariſtoteli adſcribunt codices antiqui, etiam Simplicius in Categor. & Favorinus apud Laertium V. 21. (nam quod ibi ex ſeptimo Ethicorum profertur, ſeptimo Eudemiorum legitur) Gemiſtus Pletho, qui poſt Nicomachea ſcriptos exiſtimat, & velut in illorum ſupplementum atque emendationem. Eudemus vero cui hos libros Ariſtoteles inſcripſit, non fuit Eudemus Cyprius, Ciceroni 1. de divinatione memoratus, qui prius occiſus eſſe videtur: Neque Eudemus qui Archontis munere functus eſt Athenis Olymp. CVI. 4. ut ſuſpicatur Sam. Petitus IV. 10. Miſc. ſed *Eudemus Rhodius*, auditorum Ariſtotelis poſt Theophraſtum præſtantiſſimus. In Græcolatinis Ariſtotelis editionibus leguntur cum translatione *incerti*, Baſileæ pridem edita, quam *Leonbardo Aretino* ** perperam tribuunt Sylburgius & alii quidam. Prodierunt Ethica ad Eudemum & Magna Moralia cum Nicomacheis Politicisque & Ariſtotelis atque Xenophontis Oeconomicis Græce itidem Baſileæ apud Joh. Walderum, ſine anni notatione, 8.

XXXII. ΠΕΡῚ ἈΡΕΤΩ͂Ν ΚΑῚ ΚΑΚΙΩ͂Ν, *De virtutibus & vitiis* libellus, ſive fragmentum ſervatum à Stobæo Serm. 4. in cujus prima editione Græca, Veneta 1536. 4. & prima Græcolatina Geſneriana integrum una ſerie legitur, ſed in poſterioribus per diverſa loca diſtractum. Latine vertit *Simon Grynæus* Baſil. 1539. 8. cum cujus verſione etiam occurrit in Græcolatinis Ariſtotelis editionibus, etiam Du Valliana T. 3. p. 387. Prodiit & additum Gemiſti Plethonis libro de virtutibus, cum Juſti Velſii verſione, Platonis Theæteto cum verſione Adolfi Occonis, Nemeſii de voluptate cum verſione Nicaſii Ellebodii, Platonis Axiocho cum interpretatione H. Wolfii & notis, Demetrio denique Cydonio ſive Nemeſio Emeſeno de contemtu mortis cum verſione Raph. Seileri & H. Wolfii notis, Baſil. 1577. 8. Exſtat quoque ſeparatim hic libellus cum

* Chriſtianus Dreierus p. 347. Metaphyſ: *egregius auctor, ſive Theophraſtus ſive Eudemus fuerit, Moralium Eudemiorum.* Franc Patricius diſcuſſ. Peripatet. p. 25. & 49. *Eudemi potius credendi ſunt eſſe, cum præſertim ſtylo & rerum aliqua diverſitate ſint ab Nicomachiis differentes, à quibus videntur uſurpaſſe quartum, quintum & ſextum libros, qui iidem ipſi ſunt & rebus & verbis cum quinto, ſexto & ſeptimo Nicomachiis.* Sane Εὐδήμεια Ἠθικὰ dici poſſunt quæ Eudemum habent auctorem. Sic Alexander Aphrodiſeus in 2. Topic. laudat Εὐδήμεια ἀναλυτικὰ ἢ Εὐδήμου ὑπὲρ ἀναλυτικῶν ut jam Nunneſio annotatum.

** Ab hac verſione differt Aretini *liber de moribus* ad Galeotum, ex Eudemiis excerptus qui legitur in Edit. latina Ariſtotelis Venet. 1496. T. 2 p. 123. Etiam *Liber de fortuna* qui in eadem edit. p. 348. exſtat decerptus eſt ex Eudem. II. 8. & VIII. 14. ſeq.

cum versione ac præfatione *Pauli Sperlingii* Rectoris, in usum Scholæ Hamburgensis A. 1633.8. Auctorem non esse Aristotelem, sed è Conciliatoribus Platonicis aliquem, existimabat Jac. Thomasius ὁ μακαρίτης Exerc. 2. de virtutibus quatuor Cardinalibus §. 4. *Alcibiadem* quendam esse auctorem, ex Arsenii Monembasiæ Archi-Ep. collectaneis observavit A. Schottus in vita Aristotelis p. 165. Equidem Aristotelis πραγματείαν περὶ ἠθικῶν ἀρετῶν ab Ammonio explicatam memorat Zacharias Mytilenes Episcopus in Dialogo de æternitate mundi p. 207. sed videtur potius respicere librum secundum & sequentes Nicomacheorum, in quibus de virtutibus differit Philosophus.

XXXIII. ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ, sive ut Laertius V. 24. vocat, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ἈΚΡΟΑΣΕΩΣ, *De Republica libri VIII.* Acroamatici, Nicomacheis ab auctore subjuncti, quod illorum extremum caput cum Politicorum initio conferenti patebit. Opus haud dubie præclarum, sed quod nec integrum, si viros quosdam doctos audimus, neque eo ordine quo ab auctore scriptum est, ad nos pervenit. Nam quod ad ordinem attinet, *Antonius Scainus* Salodiensis * in quinque quæstionibus ad octo libros de Rep. (quem librum non ubique obvium & Heinsio Conringioque incassum quæsitum, mecum olim communicavit Vincentius Placcius ὁ μακαρίτης) quæstione prima p. 7. & 16. seq. non dubitat libros VII. & VIII. quibus de optima Politia agitur, præmissos fuisse ab auctore libris IV. V. & VI. qui sunt de rebusp. à rectissimo statu aberrantibus. Idem fere in mentem venit Mureto XIV. 14. Var. Lect. & *Hermanno Conringio* in Introductione lectu digna ad hos Aristotelis libros, editos Helmstadii 1656. 4. Idem Scainus p. 20. cum negasset librorum distinctionem esse ab ipso Aristotele, sed ab Andronico Rhodio vel alio prisco Philosopho profectam contendisset, observat verba postrema libri tertii supplenda esse ex initio libri septimi hunc fere in modum: Ἀνάγκη δὴ τὸν μέλλοντα περὶ αὐτῆς (ἀρίστης πολιτείας) ποιήσασθαι τὴν προσήκουσαν σκέψιν, διορίσασθαι πρῶτον &c. Porro integrum non pervenisse ad nos hoc opus, sed

* Hic Scainus, quem male Antonium Serenum vocat Bolduani atque inde Lipenii Bibl. Philosophica, Paraphrasin in Politica edidit Hetrusca lingva, cum annotationibus quibusdam dubiisque, Romæ 1578. 4. Ejus quinque quæstiones vero prodierunt latine ibid. A. 1577 4. De prima & secunda jam dixi. Tertia disputat, ab Aristotele civilis facultatis doctrinam tradi potuisse, etsi Remp. ipse non administraverit Quarta, Contemplativi non activi Philosophi personam gerere Aristotelem. Quinta denique, quod forma disciplinæ facili ac populari usus sit Aristoteles in opere Politico contexendo.

ſed libros quosdam poſtremos deſiderari, *teſtes ſunt* (Giſanii verba agnoſcis, Prolegom. in Ariſtotelis Politica p. 9.) *& vetus interpres, qui eas partes diligenter conquiſitas reperire ſe non potuiſſe ait, & Petrus Victorius, qui in lib. Rhetor.* 1. *decem Politicorum libros* (è Laertio, πολιτικὰ α', β', * præter octo libros πολιτικῆς ἀκροάσεως memorante) *adducit, & in notis ad hos libros ait eorum optimam & perfectiſſimam partem deſiderari. Tum quia & Ariſtoteles ipſe lib.* 1. *Polit. c. ult. ait ſe poſterius de virtute mulierum, & VII.* 10. *de ſervis explicaturum, quæ tamen neutra in hoc opere reperiuntur. Præterea, quod caput eſt & firmiſſimum argumentum, optimæ Reip. inſtitutionem ad adoleſcentes duntaxat perduxit, quam tamen per omnes ætates deducendam monuerat X. v ι. Nicomach. ut ſua cuique officia & partes, ſuaque ſtudia attribuerentur.* Hæc vero multis idem Scainus quæſtione ſecunda refellit, & docet nihil plane tanquam propriam ac legitimam partem Acroaſibus Ariſtotelis Politicis deeſſe, quod vel ex profeſſo ſe tractaturum, vel incidenti ſermone indicaverit. Itaque & *Cyriaci Strozzæ* ** Patricii Florentini conatum ſupervacuum fuiſſe, qui duos libros ex ingenio ſuo Græca oratione Politicis Ariſtotelis veluti in ſupplementum ſubtexuit, quibus de bellica facultate, de principatu & de ſacerdotio diſſerit, ita, ut cum non pauca cumulet Poetarum loca, Ariſtoteli libenter concedat ſcientia & judicandi ac dicendi facultate.

Latine verterunt Politica Ariſtotelis poſt *Veterem interpretem* quo ſuis in commentariis *Thomam* Aquinatem uſum eſſe conſtat,

Johannes Argyropulus,

Leonhardus Aretinus, cujus verſio occurrit in antiquis latinis Ariſtotelis editionibus, etiam in Græcolatinis, octava forma editis.

Joachimus Perionius Lugd. 1556. 8.

Petrus Victorius, cum cujus interpretatione & commentariis lucem viderunt Florentiæ 1576. fol. & Baſil. 1582. fol. qua in editione Lambini quoque verſio adjuncta, & argumenta atque ſcholia, Tabulæq; *Theodori Zvvingeri*, tum fragmenta politica Pythagoræorum è Stobæo collecta, cum verſione Joh. Spondani.

Jacobus Ludovicus Strebæus. Pariſ. 1542. cum animadverſionibus ad verſionis Perionianæ libros tres primores.

Joh.

* Laert. V. 24. atque iterum 22. πολιτικῶ α', β'.

** Obiit Piſis A. 1565. ætat. 63. Vide ejus vitam in Tomo ſecundo Operum Ariſtotelis editionis poſtremæ DuVallianæ p. 461. ubi libri duo Strozzæ leguntur Græce cum latina ipſius auctoris verſione. Prodierant ſeparatim Florentiæ 1562. Græce & A. 1563. 4 latine. Gallice interpretatus eſt Gvil. Morellus.

Joh. Genesius Sepulveda ibid. 1548. 4. quæ omnium optima interpretatio Gifanio videtur, proxima Lambini, de qua mox.

Dionysius Lambinus cujus versio servata in Græcolatinis Aristotelis editionibus, Casauboniana & utraque Duvalliana, in posterioris quidem Tomo III. Etiam in Conringiana Politicorum editione Helmst. 1637. & 1656. 4.

Petrus Ramus, cum cujus interpretatione & argumentis excusa sunt Politica Græce & latine Francof. typis Wechelianis 1601. 8.

Paraphrases concinnarunt *Cælius Calcagninus*, inter cujus opera exstat Basileæ A. 1544. fol.

Daniel Heinsius, Græce & latine, nitidis typis, Lugd. Bat. 1621. 8. quæ editio recusa Jenæ 1660. 4. curante Severo Christophoro Olpio.

Commentariis illustrarunt, præter jam laudatos,

Joh. Buridanus Philosophus circa A. C. 1340. celebris, in quæstionibus ad VIII. libros Politicorum, Oxon. 1640. 4.

Donatus Acciajolus Venet. 1566. 8.

Jac. Faber Paris. 1516. fol.

Franciscus Robortellus Venet. 1552. 4.

Joachimus Camerarius Francof. 1581. 4.

Obertus Gifanius Francof. 1608. 8.

Paulus Benius Patav. 1613.

Phil. Scherbius Professor Altdorfinus, Francof. 1610. 8.

Mich. Piccartus in eadem Academia Professor Lips. 1615. 8. ut omittam Theoph. Golium, aliosque.

Johannis Feldeni Analysis lucem vidit Helmst. A. 1654.

Gebh. Theodori Meieri ibid. 1669. 4.

Antonii Montecatini interpretatio & commentarius in librum 1. Ferrariæ A. 1594. fol. & in librum 3. ibid. 1598. fol.

Exstant & *Joh. Sturmii* Scholia, *Martini Borrhai* sive *Cellarii* ac *Dionysii de Burgo* annotationes in librum primum.

XXXIV. ΟἸΚΟΝΟΜΙΚΏΝ, *de cura rei familiaris* librum unum memorat Laertius V. 22. Hodie duo sub Aristotelis nomine leguntur. Priorem solum *Leonhardus Aretinus* vertit & Cosm. Mediceo inscripsit, quæ translatio exstat in editione latina Operum Aristotelis, Venet 1496. fol. Supplevit vero ipse post caput sextum, sive addidit, quatuor capita de officio uxoris & mariti, quæ ex latino Aretini Græce postea vertit

Jaco-

Jacobus Tusanus, Aretinum in Græco illa codice reperisse ratus. Posterior, qui Oeconomicorum publicorum liber à nonnullis inscribitur, licet ejusdem argumenti videtur esse, non est tamen ejusdem generis, judice A. Schotto p. 164. Vitæ Aristotelis. Neque Aristotelem habere auctorem existimat Vossius p. 155. de Philosophia. *Non possum*, inquit, *mihi persuadere, posteriorem ab eodem fonte esse. Neque enim verisimile fit Aristotelem tot voluisse congerere exempla, quibus Tyranni possent cives expilare. Respondent, adferre ea, non ut imitentur principes viri, sed ut doceat alios quid fieri soleat. Verum non est Aristotelici moris, in tam brevi libello tot condensare exempla, præsertim tam rei fœdæ, quam, qui narrat, docet.* Partem priorem hujus secundi libri non esse Aristotelis disputat quoque Samuel Petitus IV. 12. Misc. sed posteriorem existimat esse silvam exemplorum ab Aristotele collectam illustrandæ de divitiis πραγματείᾳ. Fragmentum strategematum vocat Erasmus.

Latine vertit utrumque librum *Joachimus Camerarius*, Francof. 1583. cujus interpretatio in Græcolatinis editionibus Aristotelis occurrit, ut Duvalliana postrema Tomo III. Transtulit & *Jacobus Ludovicus Strebaus* una cum Oeconomico Xenophontis, Paris. 1544. 4. non sine notis, & *Iacobus Faber* Stapulensis. Paris. 1506. *Bernardinus* item *Donatus* Venet. 1540. Epitomen concinnavit *Raphael Volaterranus*. Commentarius *Iohannis Casi*, (ejusdem qui Sphæram Civitatis scripsit) sive thesaurus Oeconomiæ prodiit Hanov. 1598. & 1610. 8. *M. Antonii Mureti* notæ cum ejusdem annotationibus in Nicomachea & Xenophontis ac Platonis quædam, Ingolstadii 1602. 8.

XXXV. ΠΕΠΛΟΣ sive fragmentum *Pepli*, * Epitaphia Heroum Trojanorum Græcorumque ultra quadraginta, distichis elegiacis composita, quæ sine nomine auctoris Græce primum ex codice Mediceo vulgavit ad calcem Anthologiæ Epigrammatum Græcorum *H. Stephanus* Paris. 1566. 4. Deinde Aristoteli vindicavit *Gvil. Canterus* & latino versu reddidit anno eodem, Basileæ 4. cum notis, & *Ausonii* Heroum Epitaphiis emendatioribus, qui Pepli auctorem in plerisque expressit. Recusa est Canteri editio Antverpiæ A. 1571. 8. Hinc cum sua (qui prior Cantero reddidisse versu Peplum se testatur) & Canteri versione & Ausonii Epitaphiis edidit H. Stephanus ad calcem certami-

nis

* De velo Panathenaicæ navis, quarto quoque anno instrui solitæ, cui victoriæ Palladis & Heroum res gestæ intextæ erant, vide Diodorum Siculum XX. p. 757. (783.) Suidam in πέπλος, Schol. Euripidis Hecuba v. 469. Lutatium ad X. Thebaidos p. 342. & è recentioribus Loensem VIII, 23. Epiphyllidum, Meursii Panathenæa c. 17. seq. &c.

nis Homeri & Hesiodi & fragmentorum ex Matronis aliarumque Parodiis Homericis, Genev. 1573. 8. Ab eo tempore & in editionibus Anthologiæ, & cum Canteri versione in Græcolatinis Aristotelis editionibus plus simplici vice prodiit, etiam in postrema DuValliana T. IV. p. 677. Cæterum Aristoteli vindicatur ex hoc loco Eusthatii in Iliad. β΄. p. 216. ἱστορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Πορφύριος, καὶ ὅτι Ἀριστοτέλης σύγγραμμα πραγματευσάμενος ὅπερ ἐκλήθη πέπλος, γενεαλογίας τε ἡγεμόνων ἐξέθετο καὶ νεῶν ἑκάστων ἀριθμὸν, καὶ ἐπιγράμματα εἰς αὐτοὺς, ἃ καὶ ἀναγράφεται ὁ Πορφύριος ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον, ἁπλᾶ ὄντα καὶ οὐδέν τι παχὺ καὶ φλεγμαῖνον ἔχοντα. Δίστιχα δὲ τὰ ὅλα ἐκεῖνα δίχα τοῦ μηκυνθέντος εἰς τὸν Αἴαντα. Ἴσως γὰρ ὁ ἐπιγραμματοποιὸς ἐφιλοτιμήσατο ἀπεναντίας ἐλθὼν τῷ ποιητῇ ἐπὶ μὲν τῷ λαμπρῷ Αἴαντι πολολογῆσαι, τοὺς δὲ ἄλλους ἧττον σεμνῦναι. Latinæ versionis instar adscribam hæc Dan. Heinsii, ex præfatione, Peplo Græcorum suorum Epigrammatum præfixa: *Summus vir omnisque vel scientiæ vel eruditionis princeps Aristoteles, cum Homerum assidue legeret, qui in ejus scriptis exstarent Heroum genealogiam conscripserat, singulisque singula Epigrammata tribuerat, quæ duobus non amplius versiculis, excepto uno quod Ajaci dederat constarent; In quibus mira erat simplicitas, nulla affectatio: dictio casta ac Græca; acumen rarum, non quemadmodum Laertii putidum plerumque & ineptum: nihil occurrebat denique, quod Critici de eo judicant* παχύ τι καὶ φλεγμαῖνον. *Quia autem in Panathenaicis Minervæ circumferri peplus solebat, in quo pugna Titanum, Deæ victoria, ac eximia virorum magnorum spectabantur opera, ur.anitatis omnis ac amœnitatis parens, opus, in quo universa pariter Deorum ac Heroum gesta persecutus erat, Peplum vocarat. E quo paucos illos versus, qui nunc Pepli nomine censentur, excerpserat Porphyrius. Nam de tota scripti ratione ac instituto quædam alibi, nondum forte satis intellecta, dicemus.* Vide etiam Sam. Petitum ad Leges Atticas p. 24. seq. Meminit & Pepli inter Aristotelis scripta auctor vitæ Anonymus à Menagio editus. *Aristotelis Pallium* vocat Tripartita VII. 2. quod apud Socratem III. 23. & Nicephorum X. 36. est πέπλος, Gellio etiam, sed sine Aristotelis nomine memoratus in præf. Alteri tamen cuidam Aristoteli tribuit Joh. Tzetzes ad Hesiodum p. 3. Ἀριστοτέλης γὰρ, εἰ ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πέπλους συντάξας ἐν τῇ Ὀρχομενίων πολιτείᾳ.

ΣΚΟΛΙΟΝ *Carmen*, sive *Pæan in Hermiam* Evnuchum, de quo vide si placet quæ dixi lib. II. c. XV. §. 18.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ΄, *Epistolæ*, de quibus dictum est lib. II. c. X. §. 17.

ΔΙΑΘΗΚΑΙ, *Testamentum*, quod descripsit Laertius lib. V. sect. 11. seq.

X Præ-

Prætereo *ſcripta ex Ariſtotele collecta*, quales ſunt ὅροι ἀπὸ τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν qui in theſauro librario Auguſtiſſimi Imperatoris Mſti exſtant teſte Neſſelio IV. p. 149. tum *manifeſte ſuppoſita*, ut quæ in eadem Bibliotheca ſervantur προῤῥήσεις ſive *prædictiones de Chriſti incarnatione*, id. I. p. 230. & III. p. 37. quales qui ab Ariſtotele profectas ſibi perſvadet, idem nullo quoque negotio fidem adhibuerit fabellis Judæorum Ariſtotelem * Judæum Hieroſolymitanum è tribu Benjamin ortum fuiſſe garrientium, vel affirmantium, ** *quod omnis ſapientia Ariſtotelis furtim ablata ſit è ſapientia Salomonis. Nam cum Alexander Macedo Hieroſolymas ſibi ſubegiſſet, Ariſtotelem*, (ſi Judæis placet) *præfecit theſauro librorum Salomonis. Ille vero quicquid boni in illis invenit, id omne ſuo ipſius nomine edidit, admixtis ſaltem quibusdam peſſimis opinionibus, v.g. de Mundi æternitate.* Aut denique nugantium, Ariſtotelem in extremo vitæ conſtitutum retractaſſe univerſam ſuam Philoſophiam, eoque nomine *Epiſtolam* dediſſe *ad Alexandrum*, quam Hebraice & latine exhibet Julius Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 475. è R. Gedaliæ Scialſcéleth hakkabbála. Latine Johannes à Lent p. 6. Theologiæ Judaicæ. Aut perſvaſerit ſibi Ariſtotelem quotidie ſummo mane uſum fuiſſe hac precum formula, quæ ab eodem Bartoloccio profertur ex Bibliothecæ Vaticanæ codice MS. cui titulus מוסרי הפילוסופים *Eruditiones Philoſophorum*:

Terribilis, cujus domino me ſubjiciam,
Et Æterne, qui nunquam (regnare) *ceſſas,*
Et Auctor omnium rerum,
Libera me ab igne tuo magno.

XXXVI. Haud dubie quoque ſuppoſitæ ſunt Ariſtoteli, qui latine ſæpius prodierunt, *Theologia* ſive ut lib. IV. c. 5. ipſe auctor appellat *Myſticæ Ægyptiorum Philoſophiæ libri XIV.* quos ex Græco ut ajunt Arabice ab Abenama Saraceno translatos reperit Damaſci Franciſcus Roſeus Ravennas, & Medico ac Phyſico Cyprio, Judæo, cui *Moſes Rovas* nomen erat, transferendos tradidit, qui primus ex Arabico vertit, non Italice, ut plerique *** affirmant, ſed latine, verum incondito & ſemibarbaro ſtylo

* Bartoloccius I. p 471 ſeq. & Rev. Joh. Franciſcus Buddeus de Philoſ. Hebræorum p. 165.

** Vide Jac. Thomaſium de plagio literar. §. 364. Theod. Hackſpani diſſertationem Lipmanno ſubjunctam p. 284. W.E. Tenzelii dialogos menſtruos Anni 1689. pag. 1216. ſeq. Bartoloccium p. 474. 480. Bælii Lex. in Ariſtotele nota B. C. Jonſium de ſcriptor. Hiſt. Philoſ. lib. 1. c. 18. Joh. Morini Exerc. Bibl. c. p. 283.

*** Italicam fuiſſe Rovæ translationem exiſtimavit præter Carpentarium & Franciſcum Patricium in præfat. ad Myſticam hanc Philoſophiam, Stephanus le Moyne prolegomenis ad Varia ſacra, tum Vir. Clariſſ. Joh. Gotlieb Hardt in exercitatione de hoc ope-

ſtylo, atque ut ait Petrus Nicolaus, *juxta Arabicum indigeſto, ac ob imperitiam latinitatis & dictionem incompoſitam illiterato.* Hæc interpretatio nunquam edita eſt quod ſciam. Sed mox rurſum, fere eodem tempore latinitate, atque ut auctor ipſe loquitur, *Romana ecphraſeos toga* donati ſunt à *Petro Nicolao ex Caſtellaneis*, Medico ac Philoſopho Faventino, cujus verſionem Romæ A. 1518. 4. edidit & Leoni X. dicavit Franciſcus quem dixi Roſeus. At Leo Pontifex in Epiſtola ad Roſeum data 30. Dec. A. 1517. teſtatur gratum hoc ſibi munus fuiſſe, & editionem ſcripti hujus egregia doctrina referti ſuo hortatu à Roſeo ſuſceptam. Quanquam vero latinam magis & compoſitam dictionem Petrus iſte Nicolaus lectori pollicitus eſt, tamen hujus quoque interpretatione nihil eſſe & in verbis & in orationis compoſitione inſulſius, affirmat *Jacobus Carpentarius* Claromontanus Bellovacus, Philoſophus Pariſienſis, qui novam interpretationem horum librorum condidit, ſcholiisque illuſtratatam edidit Pariſiis 1571. 4. Cum vero Carpentarius iſte, ut ſermo tolerabilor foret, Paraphraſtes eſſe maluerit, Franciſcus Patricius qui libros de Myſtica Ariſtotelis Philoſophia recudi fecit in ſua de univerſis Philoſophia, Ferrariæ 1591. & Venetiis 1593. fol. prætulit Petri Nicolai verſionem licet barbariuſculam, *quoniam non tam ſumus*, inquit, *delicati, ut verba ſententiis præferamus.* Carpentarii vero interpretationem, at ſine ſcholiis, in utraque ſua Ariſtotelis editione expreſſit Guil. Du Vallius. A. 1629. T. 2. p. 1035. & A. 1639 T. IV. p. 603. ſeq.

In hoc opere, de Deo, λόγῳ, anima, univerſo, rerumque principiis non Ariſtotelico more, ſed ita fere ut in Hermetico Poemandro fit, diſſeritur, ut Platonicum potius aliquem quam Ariſtotelem auctorem eſſe res ipſa clamet, quanquam Franciſcus Patricius * in prolegomenis

X 2 ad

opere edita Lipſiæ A 1688. §. VII. Verum rectius Michael Neander in erotematis linguæ Hebrææ p 358. verſionem Roſeæ *latinam inconditam* appellat. Sane Petri Nicolai verba à me adducta hoc perſpicue videntur ſvadere.

* Sententiam ſuam de his libris Patricius, qui eis plurimum tribuit, complexus eſt hoc titulo quem operi præfixit: *Myſtica Ægyptiorum & Chaldæorum, à Platone voce tradita, ab Ariſtotele excepta & conſcripta Philoſophia: Ingens divina ſapientia theſaurus.* Putat enim Ariſtotelem, qui ἀγράφων Platonis meminit IV. 2 phyſic. ita hoſce libros ex Platonis qui per tredecim annos Ægyptiacæ Sapientiæ ſtudioſus fuerit, ore collegiſſe, prout indies ab eo ſermo de eis haberetur, & ita eos vel tunc in adverſaria congeſſiſſe & poſtea nulla habita ordinis ratione perſcripſiſſe. Confuſos igitur ob eam cauſam videri eſſe, & in meliorem ac ſcientificum ordinem haud multo labore

poſſe

ad ſuam editionem, & Athanaſius Kircherus in præfatione parænetica ad Obeliſcum Pamphilium illud audacter tribuunt Ariſtoteli. Ac Thomas Aquinas libro de unitate intellectus Apologetico adverſus Averroem (T. 17. Opp. Opuſculo XVI. p. *99.)* teſtatur ſe Ariſtotelis libros XIV. de ſubſtantiis ſeparatis vidiſſe *Græce*, necdum in linguam latinam translatos, in quibus multarum quæſtionum de Deo & animo explicatio contineretur, quæ in Phyſicis & Metaphyſicis Philoſophi ſcriptis non ſatis ſunt expoſitæ. Arabi cuidam Philoſopho tribuendum ratus eſt Petrus Ramus (quem ſub Theſſali Methodici titulo perſtringit Carpentarius) præfat. ad Scholas Metaphyſicas, & Eduardus Stillingfleetus reſponſione ad Creſſyum p. 83. Et ſane Arabem ſcriptorem ſapit quod XIV. 15. legitur: *Quare probatum quod Deus, cujus nomen exaltetur, creavit univerſum absq; conſultatione ſeu cogitatione.* Verum hoc & alia ejusmodi non minus ab interprete Arabe addi, quam ab auctore proficiſci potuerunt. Itaq; nihil definit Holſtenius in notis ad vitam Pythagoræ à Porphyrio ſcriptam p. 68. *Vetus & incognitus auctor admirandi operis de divina ſapientia ſecundum Ægyptios.* D. Lutherus in Epiſtola data 7. Dec. A. 1519. *Attulit Doctor Johannes Heſſus ex Italia Theologiam Ariſtotelis Myſticam, nuper in Syria, ut ſcribunt, repertam, hoc eſt per ſycophantum aliquem ſomniatam, ut ego ſentio, quo nobis hunc hoſtem Chriſti illuſtriorem factum ſpecioſo titulo adverſus Chriſtum diutius alant.* Vide & Obſervat Hallenſ. T. VIII. p. 232.

XXXVII. In antiquioribus latinis Ariſtotelis editionibus, ut Veneta A. 1496. 1551. &c. occurrunt libelli quidam in Græcis & Græcolatinis editionibus haud obvii, quorum 1. eſt *De Nilo* ſive de cauſis incremen-

poſſe digeri. *Quod & feciſſemus*, inquit, *niſi mordacium hominum recenſiones vereremur. idque non ſine gravium veterumque auctorum exemplo feciſſemus, qui Platonis dialogos in trilogias vel tetralogias, Plotini ſcripta in Enneades digeſſerunt.* Idem Patricius exiſtimat Ammonium Saccam his libris uſum fuiſſe, & Plotinum IV. 4. ſimilitudinem duorum lapidum ex libri IV. c. 2. in librum ſuum de intelligibili Pulchritudine derivaſſe. Sane auctor vult videri Platonis fuiſſe auditor, ut lib. 1. c. 5. *Plato igitur olim dedit animæ plura attributa, quorum nos auriti fuimus teſtes. ſed non ſcripſit ullum.* Præter *Platonem* qui *Philoſophi* nomine etiam hinc inde innuitur, allegantur *Anticles* lib. 1. c. 4 & 5. Pythagoricæ ſectæ aſſeclæ, quorum opinio de anima quod ſit harmonia refutatur III. 5 Attici quidam qui animam entelechiam vocaverunt III. 6. Sapientes Ægyptii XIV. 14. & 15. Sapientes & Archiſophi Babyloniæ X. 17. XIV. 3. 14 Auctor ait in Metaphyſicis ſe de ſubſtantiis à materia abſtractis egiſſe, XII. 7 & Metaphyſica ſuas libros de anima, & de Natura laudat lib I. c 1. libros de anima iterum X. 10. Regis Babyloniæ mentio XIV. 13. Ariſtotelem porro auctorem eſſe horum librorum recte negat Patricius ipſe in diſcuſſ. Peripateticis p. 26. qui neſcio an æque feliciter conjicit auctorem eſſe Palæphatum, licet ab hoc Ægyptiorum Theologiam ſcriptam fuiſſe Suidas adnotavit.

menti Nili, in quibus refertur inter alia quid hac de re senserunt Thales Examii F. Milesius, Diogenes Nachythennus F. Apolloniates, Anaxagoras Hegesibuli F. Clazomenius, Athenagoras Arminisci F. & Nicagoras Cyprius. Neque quicquam video * cur hic liber non possit ad Aristotelem auctorem referri, præcipue cum inter Philosophi scripta Anonymus vitæ auctor à Menagio editus referat περὶ Νείλυ ἀναβάσεως ά, & idem scriptum laudet Alexander Aphrodiseus in Meteorolog. Sane dignus erat hic libellus, qui emendatius descriptus ederetur ad calcem Herodoti, ubi veterum de Nilo testimonia collegerunt viri docti. *Aristonis* esse, quem de Nilo scripsisse testatur Strabo, vix crediderim, quoniam ille prolixius hoc argumentum fuit persecutus, neque Arabes Aristonis libros interpretatione dignos habuerunt.

2. Liber *de proprietatibus elementorum*, qui Joh. Pico judice ** cujuscunque potius est quam Aristotelis, varia enim continet cum Philosophi dogmatibus pugnantia, v. g. de anno 36000. annorum, de diluviis, pestilentia & ventis è conjunctione planetarum in piscibus, geminis & signo Virginis orientibus. Memorat & Romam, & Arabum sectas, & ridiculam fabulam refert de Socrate in hanc sententiam: *Fuit in diebus Philippi Regis via in monte Armeniæ inter duos montes, & superveniebat ei in quibusdam momentis hora, qua non transiret super illam viam aliquis equitum & peditum qui non caderet mortuus, quando erat inter illos duos montes. Interrogavit ergo de illo Rex Philippus quosdam sapientes suos, & nesciverunt causam illius, donec præcepit Socrates ei facere fabricam altam. Fecit ergo ei, & Socrates posuit in ea speculum de chalybe. Apposuit ergo inspicere in speculo quod præparaverat oppositum duobus montibus. Vidit enim duos dracones magnos, unum ex hoc monte, & alium ex monte secundo, & unusquisque eorum aperierat os suum adversus socium suum, & egrediebatur ex orificiis eorum vapor, & corrumpebat illum aerem. Et dum iterum Socrates sedebat aspiciendo in speculo, & consideraret dracones, transibant super illam viam equites. Vidit ergo Socrates eos cadentes de bestiis. Scivit ergo quod fuit illud propter vaporem qui fuerat egressus de ventribus draconum, & quod ille corrumpebat aerem illius loci. Festinavit ergo descendere ad Regem &*

* Non tamen ex hoc libro petitum, quod apud Strabonem lib. XVII. p. 790. legitur Aristotelem imbres æstivos habuisse pro causa incrementi Nili, idque didicisse eum à Thrasyalco Thasio.

** Joh. Picus lib. 1. contra Astrologos p. 284 cui præter Nunnesium de causis obscuritatis Aristotelis p 47. assentitur utrumque laudans Jacobus Thomasius de Stoica mundi exustione p. 60. & 72. Eadem quoque sententia Francisci Patricii p 26 lib. 1. discuss. peripatet. Occurrit hic liber etiam in editione Operum Aristotelis latina cum Averrois commentariis, Tomo VII. p. 110. Venet. 1551. fol.

& narravit ei, precepitque exire in montem & videre quare interfecti ſunt, ſalvatusque eſt locus, & non accidit in eo quod acciderat. Miratus eſt ergo Rex de ſapientia Socratis, &c.

3. *Liber de Pomo*, quod Ariſtoteles morti vicinus manu tenere, ejusque odore ſe recreare fingitur, atque interim de morte cotemnenda & animæ immortalitate amicos docere. Hunc librum jam Eraſmus in præf. ad Ariſtot. recte judicavit Chriſtiani eſſe ſcriptoris, meminit quoq; Abrahami & Noæ, qui fuerint omnibus ſapientiores. Equidem Manfredus * qui in præf. eum ex Arabico Hebraice pridem ab alio translatum latinam in lingvam vertiſſe ſe ex Hebræo teſtatur, ait Ariſtotelem hunc in exitu vitæ ſuæ edidiſſe, quo probaret ſapientes de hoſpitii lutei exitu non dolere. Etiam loquens & ad ſcripta ſua provocans Ariſtoteles inducitur. *Qui vult intelligere*, inquit, *Philoſophiam, & eſſe ſapiens, legat & addiſcat octo primos libros* (Phyſicorum) *quos aggregavi, quousque perveniat ad librum de anima, & de ipſo cognoſcet - - - - - Et rationabiliter decet Philoſophiam ſcire omnes hujusmodi rationes, ut ſophiſtica non fallatur, nec verbis capiatur, & intelligat locos & propoſitiones in quibus ſit ei ſophiſma: & in his libris eſt veritas omnium ſcientiarum, ſed non ſunt particularia. Et aggregavi quendam alium librum qui dicitur Metaphyſica, & declaravi in eo quod firmamentum ſuperius & ſtellæ non ſunt de naturis quas videmus* &c. Sed nemo facile erit haud obeſæ naris, qui lecto libro dubitabit otioſi eſſe hominis commentum. Exſtat & Hebraice excuſus Rivæ Tridenti ſub titulo ספר התפוח una cum libro virtutum animæ. Etiam MStum occurrere in Vaticana, teſtatur Bartoloccius I. p. 482.

4. *Liber de Cauſis*, diviſus in capita 32. Ariſtotelis non eſſe deprehen-

* Verba ejus hæc ſunt: *Quapropter nos Manfredus divi Auguſti Imperatoris Friderici filius, Dei gratia princeps Tarentinus honoris montis Sancti Angeli Dominus & illuſtris Regis Conradi ſervi in regno Siciliæ bajulus generalis - - cum corpus noſtrum gravis infirmitatis adeo moleſtia maceraret, ut nulli de cætero poſſe corporaliter vivere crederemur - - inter theologica & Philoſophica documenta nobis occurrit liber Ariſtotelis, Principis Philoſophorum, qui de pomo dicitur, ab eo editus in exitu vitæ ſuæ, in quo probat ſapientes de hoſpitii lutei exitu non dolere - - quibus adſtantibus diximus ut eum librum legerent - - quem librum cum non inveniretur inter Chriſtianos, quoniam eum in Hebraico legimus translatum de Arabico in Hebræum, ſanitate rehabita ad eruditionem multorum de Hebræa lingva tranſtulimus in latinam, in quo a compilatore quædam recitabilia inſeruntur. Nam dictum librum Ariſtoteles non vocavit* (non titulum de pomo indidit libro) *ſed vocatus ab aliis extitit, qui cauſam hilaritatis mortis ſuæ* (Ariſtotelis) *diſcere voluerunt, ſicut in libri ſerie continetur.* Occiſus eſt Manfredus iſte A. C. 1266.

henditur ea ipsa ratione, quod multa ab Aristotelis * dogmatibus diversa contineat, ut monuit Patricius p. 26. discuss. Peripatet.

5. *Libellus de intelligentia* qui inscribitur, manifeste non est Aristotelis, sed cujusdam qui in Aristotelem est commentatus, & in librum de mundo præfatur.

6. *Liber de bona fortuna*, qui à Pomponatio de incantationibus p. 209. allegatur, & in iisdem antiquis latinis editionibus occurrit, nihil aliud est, quam cento consutus è locis quibusdam Eudemiorum Moralium, ut supra ad num. XXXI. notare me memini.

7. Sunt & alia quædam, non inter scripta Philosophi quidem edita, quod sciam, at quæ tamen sub ejus nomine feruntur. Ut quæ *de lapide Philosophorum & de perfecto Magisterio* occurrunt latine inter scriptores veræ Alchemiæ à Guil. Gratarolo collectos Basil. 1561. fol. & inter scriptores Artis auriferæ ibid. 1593. 8. in theatro Chemico, Ursellis 1602. 8. Tomo II. & Argentorati 1613. & 1622. 8. Tomo III. & V. Aristotelis *de gemmis & de Alchemia* Arabice MS. memorat Labbeus novæ Bibl. MSS. p. 255. Similiter sub Aristotelis nomine librum *de regiminibus cælestibus* (de Astrologia, Arabice, Hotting. p. 255. Bibl. Or.) jactarunt nugivenduli, quos explodit Joh. Picus Mirandulanus l. 1. contra Astrolog. p. 284. Idem rejicit *librum de secretis secretorum* ad Alexandrum M. qui MS. exstat. in Bibl. Vaticana, unde iconē ingentis cornu stentorei exhibet Athanasius Kircherus in Phonurgia p. 140. Confer Morhofii stentorem hyaloclasten c. 7. & 14. Fuerunt & in Bibliotheca Renati Moreau teste Labbeo p. 215. Aristotelis secreta secretorum & *Epistola de conservatione humani corporis*, versa per nescio quem *Nicolaum* (eundem forte qui Mysticam Philosophiam transtulit, de qua num. XXXVI.) Platonis & Aristotelis *Epistolæ de anima hominis, & quatuor temporibus.* In catalogo MSS. Bibl. Augustanæ p. 51. inscribitur *Aristotelis liber de arte vivendi, qui etiam dicitur secretum & regimen Principum. Est autem liber de servanda sanitate per medicinam & diætam.* Exstat & Hebraice ex Arabico translatus sub titulo סוד הסודות, meminit Hottingerus p. 57. Bibl. Or. & Bartoloccius I. p. 482. Sed & Alexander Achillinus Medicus ac Philosophus, Bononiæ A 1516. fol. in lucem emisit opus septisegmentatum, in quo reperiuntur 1. Aristotelis secretum ** secretorum ad Alexandrum M. de Regum regimine, de Sani-

* In editione Venet. 1551 fol. inter Opera Averrois Tomo VII p 114. traditur ex Hebræo conversus, & Avempaci ab aliis, vel Alpharabio vel Proclo adscriptus.

** Michael Neander in Erotematis linguæ Hebraicæ p. 558. ejus libri meminit his verbis: Ari-

Sanitatis conſervatione, de Phyſiognomia &c. cum prologo Johannis (qui tranſtulit librum) filii Patricii. 2. Ariſtotelis (Theophraſti potius) de ſignis aquarum, ventorum, tempeſtatum. 3. Ejusd. de mineralibus. 4. Alexandri Aphrodiſienſis de intellectu. 5. Averrois de beatitudine animæ. 6. Alexandri Achillini Bononienſis de univerſalibus. 7. Alexandri Macedonis in ſeptentrionem Monarchæ de mirabilibus Indiæ ad Ariſtotelem. Etiam Philippi ſecretum ſecretorum fuit in Bibl. Thuanea. Et Ariſtotelis *librum quæſtionum Babylonicarum* memorat Gvevarra Horologii Principum II. 17. At tempus eſt, ut miſſis ſuppoſititiis Ariſtotelis ſcriptis, editiones germanorum ejus operum recenſeam.

XXXVIII. *Editiones Operum Ariſtotelis Græcæ.*

1. Veneta Aldi Manutii 1498. fol. charactere luculento, quatuor voluminibus, una cum ſcriptis Theophraſti, & Philonis libro de mundo, atque hiſtoria Philoſophica Galeno adſcripta. Hæc editio elegantiſſima jam Eraſmi ætate perrara fuit & caro pretio ſtetit. Nuper in auctione Gudiana veniit quinquaginta marcis Lubecenſibus

2. Baſileenſis, emendante *Simone Grynæo*, ex officina Joh. Bebelii, cum præfat. *Eraſmi* A. 1531. fol

Nonnullos etiam libros Ariſtotelis, Phyſicos præſertim, Græce recenſuit *Nic. Leonicus Thomæus* Florentiæ 1527. 4. & *Guil. Morellus* Pariſ. 4.

3. Baſileenſis altera A. 1539. fol.

4. Tertia Baſileenſis *Conradi Geſneri* & *Sim. Grynæi* ſtudio recenſita A. 1550. fol. apud Michaelem Iſingriniun.

5. Aldina minor 1552. 8. cum Theophraſti Operibus, VI Volum. curante *Joh Baptiſta Camotio*, cum præfat. Friderici Turiſani.

6. Francofurtenſis, curante *Frid. Sylburgio* * Veterenſi cum variis

Ariſtotelis liber de ſecretis ſecretorum ad Alexandrum M per Joannem quendam filium Patricii à Græca lingva in Chaldæam translatus ex Chaldæa (Syriaca) in Arabicam, poſtea per Philippum quendam Clericum ex Arabica in latinam, impreſſus olim in Italia, quaternionibus 11. diviſus per capita 24. Tractat autem primo de moribus, officiis & virtutibus quæ Regem decent: deinde de corporis cuſtodia, de hora eligendi in Aſtronomia: Alchimyſtica quædam, & copioſius de ſanitate tuenda Poſtea de quatuor temporibus anni, de quatuor membris principalibus, de cognitione ciborum aquarum & vinorum, de balneis, de apertione venarum, de juſtitia, de electione bajulis, notarii, nuntii, præpoſiti, de proceribus & eorum virtutibus, de forma præliandi, de phyſiognomia

* Virum hunc ſine oſtentatione atque alios exagitandi libidine doctiſſimum & præclaris accu-

variis lectionibus, notis Criticis & indicibus locupletissimis apud A. Wecheli hæredes 1587. 4. quinque voluminibus. Editio nitida, emendatissima, locupletissima, in qua præter scripta Aristotelis græce usquam edita (excepto Peplo) exhibentur *Theophrasti* (a) Metaphysica, Characteres Ethici, & ἐκλογαὶ περὶ κόπων, περὶ ἱδρώτων, περὶ παραλύσεως, περὶ λειποψυχίας, περὶ ἰλύγγων, & quem sub incerti auctoris titulo publicaverat Aldus, περὶ σημείων ὑδάτων καὶ ἀνέμων, tum *Alexandri* (b) Aphrodisei Problemata, & libellus, quod virtus non sufficiat ad beatitudinem: *Cassii* (c) Jatrosophistæ Problemata LXXXIV. Excerpta è *Sotione* (d) περὶ

Y

accuratisque veterum scriptorum editionibus immortaliter meritum sustulit lues epidemica Heidelbergæ die XVI. Februarii Anno 1596. (ætatis 60.) ut refertur in Abr. Sculteti vita p. 34. Discipulus fuit Laur. Rhodomanni, & Wechelianæ ac Commelinianæ typographiæ, quibus haud meliores Germania vidit, ἐργοδιώκτης. Vitam ejus & scripta petes, ubi libebit, è Melchioris Adami Vitis Philosophorum, Antonii Teisserii elogiis Thuaneis. parte 2. Pauli Freheri theatro, & personati Adolphi Clarmundi Vitis Clarorum virorum Germanice editis parte I.

(a) De Theophrasti scriptis vide infra cap. IX

(b) De scriptis Aphrodisiensis Alexandri infra lib. IV. ubi & de problematis, quæ nonnulli tribuunt Alexandro Tralliano.

(c) *Cassius Felix* vocatur in MSto Codice quem memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 49. ubi testatur in codice 1125. Regis Christianissimi exstare latinam Problematum Cassii versionem adornatam Ardabure & Asclepio sive Callepio Coss. Anno Christi 474. Et video præterea memorari Cassii Felicis, sub Claudio Imp. Medici libros duos de curatione morborum (Vide Conringii Introduct. in Medic. p. 53) Græce prodierunt Cassii problemata Κασσίου ἰατροσοφιστοῦ ἰατρικαὶ ἀπορίαι καὶ προβλήματα περὶ ζώων καὶ τετραπόδων. Paris. 1541. 8. & ibidem eodem anno latine in 4. interprete *Adriano Junio*, cum græci exemplaris castigationibus. *Quis hic scriptor fuerit*, inquit Junius præf. ad Cornelium Rhemnium, *quove temporum tractu vixerit, nihil equidem, ut ingenue fatear, compertum habeo. Memorat Suidas Longinum cognomento Cassium, magni illius Porphyrii Praeceptorem, qui quæstiones & problemata Homerica scripserit. Citatur & quidam Medicinæ scriptor Cassius Calpitanus, uter vero hujus sit auctor libri, an alius quispiam, & an is, quem Galenus IV. 7. & IX. 4. de compositione Medicamentorum secundum locos allegat, nec semel Hippiatrica, malim dubium silentio transire, quam temere asseverando ineptiæ notam incurrere. Certe quisquis tandem sit, ut non infima in re medica classis, ita lectione non perfunctoria sed sæpius iterata dignissimus est, adderem & æquali, cum veterum multis, nominis auctoritate, ni aliorum censura præjudicium dictare primus formidarem.* Plerique viri docti, ut Hieron. Mercurialis III. 11. Var. lect. & IV. 13. Vossius lib. de Philosophia p. 94. & Daniel Clericus Hist. Medicinæ T. 2. p. 126 non plane certa conjectura hæc. Problemata tribuunt Cassio Medico, qui Augusti & Tiberii temporibus floruit, quem *ingeniosissimum sæculi sui Medicum* vocat Celsus præf. Idem IV. 14. & V. 25. plasma Cassii

περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν παραδοξολογουμένων, & ex *Athenai* (e) libro II. similia excerpta de aquis quibusdam & fontibus mirificis: *Polemonis* (f) & *Adamantii* (g) Physiognomica, & *Melampodis* (h) περὶ παλμῶν μαντικὴ & περὶ ἐλαιῶν τοῦ σώματος.

Ver-

Cassii Colicum refert, quod laudat præter Galenum IX. 4. κατὰ τόπους Scribonius Largus compositione 120. uti antidotum compos. 176. & collyrium Aetius tetrabibl. 2. lib. 3. c. 99. Asclepiadis sectæ addictum problematum scriptorem observatum est Mercuriali, & laudat nominetenus Asclepiadem Cassius problemate statim primo, tum problemate 40. allegans ejus librum περὶ ἑλκῶν. Adr. Junii versio latina & castigationes recusæ sunt ab H. Stephano inter Medicæ artis principes T. 1. p. 752. A. 1567. fol. Prodierunt & græce emendatiora cum nova *Conr. Gesneri* versione & Scholiis Tiguri 1562. 8. Hinc græce cum Theophylacti Simocattæ (de quo infra lib. V.) ἀπορίαις φυσικαῖς & Epistolis è recensione *Bonav. Vulcanii*. Lugd. Bat. 1596. 12. Denique græce & latine cum notis ab *Andrea Rivino* Lips. 1653. 4. Gesnerus in Bibl. notat unum duntaxat problematum Cassii librum excusum esse, *Venetiis*, inquit, *alterum quoque haberi audio.* In calce Msti codicis, Junio teste, legebatur aliquid de differentia ἄμμου & ψάμμου, quod veluti alienum rejicit merito Jac. Tusanus. Alius fuit Γέσιος sive Γέσσιος ἰατροσοφιστὴς, ad quem Procopii Gazæi exstant Epistolæ, & cujus è Damascio meminit Suidas, tum Stephanus Byz. in Γέα Fuit & L. Annius Cassius Mithradorus Medicus, cujus mentio apud Sponium in Misc. eruditæ antiquitatis, ne dicam de Dionysio Cassio Uticensi qui de re rustica scripsit teste Varone & Columella, & cujus ῥιζοτομικὰ laudat Scholiastes Nicandri: tum de aliis Cassiis compluribus, de quibus Bælius in lexico, quibus addendus Cassius Maximus, cui Onirocritica sua inscribit Artemidorus.

(d) Ediderat H. Stephanus Paris. 1557. 8. Confer Photium Cod. CLXXXIX. & Jonsium p. 166. qui Sotionem hunc sub Tiberio claruisse notat.

(e) lib. 2. p. 41 seq.

(f) *Polemon* hic, quisquis fuit. (Xenocratis enim discipulum Atheniensem vix credo) antiquior fuit Origene, qui ejus meminit lib. 1. contra Celsum p. 26. Ἐὰν δὲ καὶ τῶν φυσιογνωμονούντων κρατῇ, εἴτε Ζωπύρου, εἴτε Λόξου, εἴτε ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ, εἴτε οὑτινός ποτ' οὖν τοιαῦτα γράψαντος καὶ ἐπαγγειλαμένου εἰδέναι τι θαυμαστὸν οἰκεῖα τοῖς ἤθεσι τῶν ψυχῶν πάντ' εἶναι τὰ σώματα. Albertus M. φυσιογνωμικὸν sive φυσιογνωμικῶν ἐγχειρίδιον tribuit Polemoni Rhetori, parum verisimiliter, libro 1. de animalibus: *ut autem melius sciantur ea, quæ dicenda sunt, ponemus singulorum membrorum per se significationes, sequentes auctores magnos hujusmodi artis, Aristotelem videlicet & Avicennam, Constantinum ipsum, & ipsum quem commendat Aristoteles, Philemonem* (Philo quidam laudatur à Polemone) *Loxum quoq; & Palamonem* (Polemonem) *declamatorem, qui Physiognomica perfectius cæteris tradiderunt.* Adamantius (de quo paulo infra) similiter testatur se Polemonis vestigiis insistere, sed quem existimaverit polemonem. non addit. Διὸ παραφράσαι μὲν εἰλόμην τὰ Πολέμωνος καὶ κοινῶ τῆς λέξεως. In multis dictio adeo est impura, ut judice Sylburgio non Polemonis Atheniensis, sed hominis semibarbari esse videatur. Etiam εἰδολοθύτου vocabulum, Christianum magis, quam Ethnicum Philosophum resipit, nisi à

recen-

Versiones & editiones Latinæ.

Latinæ versiones antiquæ Operum Aristotelis præter libros Logicos à *Boethio* conversos & inter ejus opera obvios, memorantur duæ, Prima quæ circa A. C. 1220. jussu *Friderici II.* Imp. * partim è græco, partim ex Arabico sermõe composita est *per viros lectos & in utriusq; linguæ prolatione peritos*, ut est apud Petrum de Vineis III. Epist. 67. Hujus versionis pars legitur in prima editione latina Operum Aristotelis, sed valde imperfecta & in emendata, licet vicissim suppostitia quædã & in aliis plerisque editionibus haud obvia scripta complectente, Venetiis, non ex Aldi officina, ut habet Labbeus, sed per Gregorium de Gregoriis, expensis Benedicti Fontanæ A. 1496. fol.

Altera rogatu *Thomæ Aquinatis* è græco facta esse fertur (à *Thomæ*

recentiore manu interpolatum Polemonis scriptum malis. Græce primum edidit *Camillus Perusćus* cum Aeliani Variis, Adamantio & Melampode Rom. 1545. 4. Latine vertit *Nic. Petrejus* Corcyræus cum Meletii & Hippocratis de structura hominis, Dioclis Epistola de tuenda valetudine ad Antigonium Regem, & Melampodis de nævis Venet. 1552. 4. De Polemone Atheniensi dictum superius cap. 3. De Polémone utroque Rhetore infra suo loco. De Polemone Periegete Panætii discipulo & Timæi Historici adversario Vossius in Hist. græcis.

(*g*) *Adamantii* sophistæ libri duo φυσιογνωμικῶν è Polemone, ut ipse fatetur, magnam partem expressi & Constantio (illi opinor, qui Placidiam Honorii uxorem duxit, de quo Sozomenus IX, 16.) inscripti viderunt lucem græce primum cum polemone & aliis Rom. 1545. 4. deinde Paris. 1540. 8. apud Conradum Neobarium cum versione *Jani Cornarii* Basil. 1544. 8. Gallice per *Joh. Bonum* Paris. 1556. 8. atque interprete puero duodecenni *Henrico de Boyvin du Vavrouy*, qui Adamantium & Melampodem è græco gallice versum Cardinali Richelio dicavit Paris. A. 1656. 8. Videtur hic fuisse Adamantius gente Iudæus ἰατρικῶν λόγων σοφιςὴς, qui tempore Attici Episcopi CPolitani Christianam amplexus religionem Alexandriam se contulit ibique sedem fixit teste Socrate VII. 13. Hist. Allegatur Adamantius (idem fortassis, confer Marsilium Cognatum IV, 17. Variar. Observ.) ab Aetio Tetrabibl. I. 3. 163. II. 4. 27. & 31. & III. 2, 6. ubi de dentium curatione. Alia Adamantii medicamenta laudat Oribasius lib. 3. Synops. Adamantium ἐν τοῖς περὶ ἀνέμων allegat Schol. Hesiodi ad Theogoniam. Adamantii *liber de ventis* MS. in Bibl. Regis Christianissimi Cod. 1213. teste Labbeo p. 111. Bibl. nov. MSS. Adamantii & aliorum de ponderibus & mensuris MS. id. p. 123.

(*h*) De Melampode dixi lib. 1. c. 15.

* Confer Leonhardum Aretinum IV. ult. & VII. 4. Epist. H. Conringii Antiquitates Academicas pag. 95. Vincentium Placcium de Anonymis pag. 53. seq. editionis primæ.

ma Cantipratano ** ut notat Alfonsus Fernandes) A. C. 1271. quod ex Aventino lib. VII. Annalium p. 566. observat Jac. Thomasius ὁ μακαρίτης in diatriba inserta observationibus Hallensibus T. VI. p. 160. & in commonefactione de versionibus latinis Nicomacheorum pag. 106. seq.

Sæculo decimo quinto Nicolai V. * Pontificis & Petri Medices auspiciis, tum privato etiam motu, *Leonhardus Brunus Aretinus*, Anno 1440 denatus, *Georgius Trapezuntius, Theodorus Gaza*, *Joh. Argyropulus*, *Georgius Valla*, & alii viri docti, elegantius & lucidius Aristotelis scripta è græco in latinam linguam transferre cœperunt. Hinc è variorum interpretatione prodierunt Basil. 1538. fol. 2. Vol. quæ editio à Simlero recensetur. Sæpius deinde recusa tum ibidem 1545. & 1548. fol. *Hieronymo Gemusæo* curante, & 1563. fol. tum Lugduni 1542. apud Jacobum Juntam 8. & 1549. fol. ex officina Joh. Frelonii, cum indice locupletissimo: tum A. 1551. 12 decem Voluminibus, & 1580. apud Joh. Berion, 12. nec minus 1581. fol. apud Stephanum Michaelis, ex recognitione *Jac. Martini*, & Venetiis apud Octavianum Scotum 1540. 8. & apud Cominum de Tridino 1560. 8. & apud signum seminantis 1572. 12. & cum *Averrois* commentariis 1551. & 1562. fol. undecim voluminibus & 1575. 8. decem Voluminibus, & Genevæ 1608. Denique sine Averrois Commentariis Francofurti A. 1596. 4. paginis editione græcæ *Sylburgianæ* respondentibus V. Volum. sed & Romæ 1668 4. cum Paraphrasi & indice copioso *Sylvestri Mauri* Jesuitæ, sex Voluminibus.

Editiones Græco-latinæ.

1. Cum Variorum latina interpretatione, & Variis lectionibus castigationibusque ab *Isaaco Casaubono* in ora libri adscriptis, qui in præf. *etsi*, inquit, *non plus temporis est impensum, quam quantum partim operæ vix aliquando interjungentes, partim aliæ occupationes nobis concedebant, spero tamen non defuturos gratos homines, qui nostro hoc labore se adjutum iri fatebuntur.* Lugd. 1590. fol. & Genevæ sive Coloniæ Allobrogum. 1605. fol. Memorat Labbeus etiam editiones Genev. 1596. Lugd. 1597. & 1646. quas haud vidi.

2. Cum

** Vide Natalem Alex Sec. XIII. & XIV. c. IV. Artic. 4. H. Conringii introduction. in Aristotelis Politica c. 9. & Valerii Andreæ Bibl. Belgicam in *Guil. Moerbecanus*, quem cum Henrico Brabantino & Thoma Cantiprantano eundem facit.

* Bessario præf. ad versionem Metaphysicorum.

2. Cum variorum interpretatione latina Lugd. 1597. 8. duobus Voluminibus, apud Guil. Læmarium: & Genevæ 1607. 8. apud Sam. Crispinum 2. Vol. ex. *Julii Pacii* recensione.

3. Cum Variorum interpretatione latina ex recognitione *Guil. DuVallii* Pontizarani sive Pontisarensis, Regis Galliæ Ludovici XIII. cui opus inscriptum est, Consiliarii & Medici, cum ejusdem Synopsi Analytica doctrinæ Peripateticæ & summa librorum Aristotelis, argumentis & variis lect. Paris. 1619. & 1629. duobus Voluminibus: & cum nova propædia ad Philosophiam aliisque nonnullis ab eodem DuVallio additis ibid. majoribus typis A. 1639. (exempla alia præferunt annum 1654.) quatuor voluminibus, fol. In his editionibus DuVallianis exstat etiam Philosophia Aristoteli adscripta secundum Ægyptios (ut jam dixi num. XXXVI.) quæ in aliis editionibus desideratur.

Franciscus quoque Ximenius Cardinalis post illustre Bibliorum Complutensium opus insignem Aristotelis editionem fuit molitus, de quo sic Alvarus Gomecius libro secundo de rebus gestis Ximenii pag. 44. *Non satis animi sui magnitudini Ximenius ingens hoc Bibliorum edendorum opus esse arbitrabatur, ad huc alia secum volvebat, quæ morte præventus absolvere non potuit. Nam ut Joh. Vergaram, aliosque complures, qui eo tempore apud eum vixerunt, dicentes audivi, Aristotelicorum voluminum editionem parabat, ut singulæ paginarum facies ternis columnis distinguerentur, quarum prima græca Aristotelis verba emendatissime contineret, media vulgatam translationem, extrema vero novam quandam & meliorem versionem: ut eis veluti commentariis scriptoris alioqui difficilis sensus abditi illustrarentur. Nam & earum disciplinarum cognitionem, quas in schola sua tractandas proposuerat, eum quoque auctorem pernecessarium esse intelligebat. Atque ad novam illam versionem faciendam viros aliquot in Græcis & Philosophicis literis doctissimos accersendos undecunque curasse. Huic rei inter alios qui adhuc conquirebantur,* Johannes Vergara *designatus est, qui diligenter latinos fecit octo de Physico auditu libros, tres de anima, Metaphysices vero quatuordecim. Hi Toleti in templi maximi Bibliotheca servantur. At cum Bibliorum editioni Aristotelica esset successura, atque illa nondum absoluta Ximenius * è vivis sublatus sit, mortis præoccupantis injuria, quæ semper viris magnis periniqua & immatura accidit, præclari operis ingenti spe studiosos homines frustravit.*

De Aristotelis libris *Syriace* & *Arabice* redditis consulendus Hottingerus Bibl. Oriental. pag. 219. seq. De versionibus *Hebraicis* ex Ara-

* Obiit ex præbito veneno die 8. Novembris Anni 1517. ætat. 80.

Arabico fere confectis, Julius Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 480. seq. & Rev. Joh. Franciscus Buddeus introductione ad Philosophiam Ebræorum p. 162. seq. In *Persicam* quoque & *Turcicam* translatos linguam, & *Tartaricam*, testimoniis Belonii, Adami Olearii & Bergeroni notavit Mottanus * Vayerus. Libros de Cœlo in *Tschinensium* linguam translatos supra §. X. retuli. Alias librorum quorundam Aristotelis versiones *Gallicas, Italicas, Hispanicas, Anglicas, Germanicas, Belgicas, Polonicas* partim suo loco memoravi, partim in Hendreichii pandectis Brandenburgicis & alibi inquirendas Lectori reliqui.

XXXIX. SCRIPTA DE ARISTOTELE ET ARISTOTELICA PHILOSOPHIA.

VITAM ARISTOTELIS scripsere è veteribus qui exstant (1) *Dionysius Halic.* Epistola ad Ammæum pag. 121. seq. (2) *Laertius* libro V. (3) *Ammonius* ** Hermeæ vel *Joh. Philoponus* in prolegomenis Commentarii ad Categorias, (4) *Anonymus latinus* *** quem eruditis notis illustravit, Ammonioque latine à se reddito subjunxit *Petrus Johannes Nunnesius*, (5) *Anonymus Græcus* quem pridem visum Octaviano Ferrario, nactus à Philippo Lojaltæo, vulgavit *Menagius*, illustravitque in extremo animadversionem ad Aristotelem Laertii. (6) *Hesychius illustris.* (7) *Suidas.*

Perierunt *Hermippus*, aliique Jonsio laudati scriptores de sectis vitisque Philosophorum.

E recentibus præter Nunnesium & Laertii interpretes laudandus *Andreas Schottus* in vita comparata Demosthenis & Aristotelis, atq; secundum annos Olympiadum digesta, Augustæ Vindelicor. 1603. 4. *Franciscus Patricius* discussionum Peripateticarum libro primo, quem virum omnium Aristotelis hostiū optime de Aristotelicæ Philosophiæ historia meritum esse affirmat Conringius Epist. ad Rachelium. Hieronymus *Gemusæus* de vita Aristotelis, & ejus operum censura, *Gvarinus Veronensis* & *Leonardus Aretinus* de vita Aristotelis, cui denique accedit *Job. Jacobus Beurerus*

* Vide Bælii Lex. in *Aristote.* nota K.

** Ammonio Saccæ hanc vitam tribuit Jonsius de scriptoribus Hist. Philos. pag. 282. perperam.

*** Ex Ammonio magnam partem translatus est & latinæ editioni Operum Aristotelis Venet. 1496. fol. præfixus. Neque enim Nunnesius eum primus in lucem protulit, neque *Damascius* est auctor, ut idem vir eruditissimus suspicabatur. Nunnesii institutio Philosophiæ Peripateticæ & Oratio de causis obscuritatis Aristotelis ejusque remediis cum vita illa Aristotelis duplici recusa est Lugd. Bat. 1621. 8. Holstenio curante: tum Helmstadii 1667. 4.

rerus Basil. 1587. 8. Cumprimis vero dolendum, non vidisse lucem *Johannis Jonsii* dissertationes reliquas de Historia Peripatetica, quarum prima tantum edita est Hamb. 1652. 4. in qua plures Aristoteles recensentur, & Peripatetica Philosophia nomen accepisse docetur à Peripato in quo Aristoteles docuit. In reliquis voluit Aristotelis vitam, mortem, vitia, virtutes, diligentiam &c. tum Antecessores ejus, eorumque sententias ex ipso, successores item & adversarios, denique libros ejus cum in genere tum in specie genuinos, spurios, deperditos & mutilos persequi. Orationes duæ *Hermanni Conringii* de Aristotele & ejus Philosophia editæ sunt Helmstadii 1633. 4. & laudantur ab Hugone Grotio Epist. 358.

DE PHILOSOPHIÆ ARISTOTELICÆ CUM PLATONICA *consensu vel dissensu* consulendi scriptores quos retuli supra cap. 1. §. ult. Rationem cur Plato *Divinus*, Aristoteles dictus fuerit *Dæmonius*, quod scilicet res naturales orbi lunæ subjectas, in quibus Dæmonum genus versari existimabant, diligentissime tractasset, exponit Bessario lib. 1. contra calumniatorem Platonis c. 3. EFFIGIES *Aristotelis* varias ex antiquis monumentis ære descriptas exhibet Jacobus Gronovius Tom. 2. thesauri Antiqv. Græc. tabula XC. Lambecius de Bibl. Vindob. T. VII. p. 77. & Grævius ad Hesiodum p. 90. edit. primæ. *Platonis* imagines vide si placet apud eundem Gronovium tabula LXXXIII. De Michaele Hospitalio, qui visus est forma oris Aristotelem ex asse referre, differit Clariss. Bælius in Lexico nota. N.

DE FORTUNA SCRIPTORUM ARISTOTELICORUM quomodo in tenebris diu jacuerunt & in lucē deniq; fuerunt protracta, atq; emendata à *Tyrannione* Grammatico, nota sunt quæ scribunt Strabo XIII. p. 609. & Plutarchus in Sylla p. 468. Athenæus p. 3. Ammonius in vita Arist. & Suidas in Τυραννίων, quæ loca illustravit idem præstantiss. Bælius ubi de Tyrannione agit. *Andronici Rhodii* πίνακας qui Aristotelis ac Theophrasti scripta in πραγματείας digessit, memorat præter Plutarchum loco laudato, Porphyrius in vita Plotini. *Adrastum* vero *Aphrodisiensem* περὶ τῆς τάξεως τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας laudat Simplicius in Categor. Occasionem varia Aristoteli scripta supponendi narrat Ammonius in Categor. his verbis: Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον πάνυ ἐσπουδακέναι φασὶ περὶ τὰ Ἀριστοτελικὰ συγγράμματα ὡς καὶ περὶ τὰ λοιπὰ, καὶ χρήματα διδόναι τοῖς προσφέρουσιν αὐτῷ βίβλους τοῦ φιλοσόφου, ὅθεν τινὲς χρηματίσασθαι βουλόμενοι ἐπιγράφοντες συγγράμματα τῷ τοῦ φιλοσόφου ὀνόματι προσῆγον. Ἀμέλει, φασὶν, ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὑρῆσθαι Ἀναλυτικῶν μὲν

πσ-

τεσσαράκοντα βίβλες, κατηγοριῶν ἢ δύο &c. Simplicius: *ἐγράφη ἢ πολλὰ βιβλία κατ' ἐκεῖνον μάλιστα τ χρόνον, ὅτι πολλοὶ τ βασιλέων* (Ægypti & Pergami) *περὶ τὰς βιβλιοθήκας σπυδάζοντες πολλὰ χρυσίυ τὰ ἀπεξενωμένα τ βιβλίων ὠνῦντο.*

De distinctione scriptorum Aristotelis in EXOTERICA, quæ *populariter scripta* Cicero V. de fin. appellat, & ACROATICA, videndi è veteribus Plutarchus in Alex. p. 668. Gellius XX. 5. Galenus initio libri de facultatibus naturalibus, Themistius Orat. p. 319. edit. Harduini, &c. E recentioribus Octavianus Ferrarius in libris duobus de sermonibus exotericis & disciplina Encyclio, qui cura Goldasti cum hujus Epistola de Cryptica veterum Philosophorum disciplina ad Rudolph. Goclenium recusi sunt Francof. 1606. 8. Salmasius ad Simplicium in Epictet. pag. 228. seq. Melchior Zeidler in tractatu de gemino Veterum docendi modo exoterico & Acroamatico, Dialectico & Analytico. Regiomonte 1685. 4. Petrus Joh. Perpinianus Epistola ad Muretum, quæ inter Mureti Epistolas legitur lib. I. Epist. XL. Andreas Christianus Eschenbachius lib. de Poesi Orphica p. 4. seq. Joh. Henr. Meibomius Commentario ad Hippocratis jusjurandum p. 95.

DE ARISTOTELIS RELIGIONE præclare sentiunt Julius Cæsar Scaliger, qui Platoni etiam anteferre eum in divinis non dubitat Exerc. CCCLXV. Petrus Lescaloperius in Aristotelis Theologia descripta ad calcem commentariorum in lib. 1. Ciceronis de Natura Deorum: Joh. Jonsius de Scriproribus Hist. Philosophicæ p. 8. Fortunius Licetus in pietate Aristotelis erga Deum & homines & de Animarum rationalium immortalitate secundum opinionem Aristotelis, Patav. 1629. fol. Hieronymus Capredonus Soncinas Ord. Prædic. libris tribus de Theologia Aristotelis Venet. 1609. 4. Antonius Sirmondus, Augustinus Niphus & Casp. Contarenus in libris de immortalitate animæ contra Pomponatium, Gerh. Joh. Vossius de Idololatria lib. 1. c. 10. & lib. de Philosophia p. 143. Christianus Dreierus p. 43. Metaphys. qui totam Philosophiam Peripateticam in Deum reduci in eoque ultimo acquiescere affirmat. Quid quod Coloniæ à *Lamberto* * quodam de *Monte*, chartis decem in folio edita est *quæstio Magistralis, ostendens per auctoritates Scripturæ divinæ quid juxta saniorum doctorum sententiam probabilius dici possit de Salvatione Aristotelis Stagiritæ,* A. 1487. Et notus est Johannis Zeisoldi liber de Aristotelis in illis quæ

* Gesneri Bibl. p. 475. Voetii diss. select. T: 2. p. 602. Bælii Lex. in Aristote nota R.

ex

ex lumine Naturæ innotescunt, cum Scriptura sacra consensu & ab ea apparente dissensu, Jenæ 1661. 4. De iis qui Judæorum sacra amplexum fuisse Aristotelem fabulantur; dixi supra §. XXXV.

Alii vicissim Atheis eum audacter adscribunt, ut Valerianus Magnus libro de Atheismo Aristotelis, A. 1647. & Hallenses T. VIII. Obs. 10. Quin imo Samuel Parkerus diss. 1. de Deo p. 65. Aristotelem *Atheorum omnium Principem, atque ipso Epicuro apertiorem religionis hostem* pronunciat. Animorum ab eo negatam fuisse im̄ortalitatem, integris libris contenderunt Petrus Pomponatius, & Simon Portius. *Dei providentiam usque ad lunæ regionem ait progredi, infra vero neque providentiæ scitis regi, nec angelorum ope consultisque sustentari, nec vero dæmonum prospicientiam putat intervenire, proptereaque tollit omnem divinationem, negatque prænosci futura,* observante Chalcidio p. 345. Confer Tho. Campanellam de gentilismo non retinendo, Gemistum & Patricium in scriptis quo Platonis ab Aristotele dissensum demonstrare aggrediuntur.

Mihi quidem non videtur temere inter Atheos rejiciendus esse Aristoteles, etsi mundum æternum à Deo naturaliter emanasse sensit, & multos docuit graves atque maximos errores, quorum vim si omnē penetrasset, vel consecutiones universas fuisset amplexus, in ἀθεότητα forte potuisset incidere, vel saltim perinde omni se exsolvere religione, ut Epicurus fecit. Neque disputo quali ipse fuerit animo erga Deum, vel num omnem ejus conscientiam amoremq; mente eliminaverit, in cujus operibus contemplandis per omnem fere vitam tam assidue fuit versatus. Hoc saltim affirmo, ex scriptis Aristotelis, qualia hodie exstant, hoc neutiquam constare, nec posse firmiter concludi Aristotelem fuisse Atheum, neq; adeo Hippocratem, ex scriptis Hippocratis, quod conatus nuper est demonstrare vir acuti & acris ingenii. Nam quod non plura de Deo dixerit uterque, ferendum in Philosophis, qui rationes proximas rerum naturalium exponere volebant, non ad caussam primam, quam præponebant, tanquam ad aram semper confugere, sive, ut Aristoteles Anaxagoram lib. 1. Metaphys. c. 4. eo nomine reprehendens loquitur, Tragicorum more Deum ex machina inducere ad explicandum argumentum. Ex eo autem, quod in idea Dei, vel modi quo ipse in creando aut operando utitur, peccaverunt, non magis licet eos adscribere Atheis, quam alios quoscunque, qui essentiam Dei aut attributa ejus describere, & rem homini incomprehensibilem æquare conceptionibus humanis satagunt. Quam primum enim aliquis conabi-

tur exponere quid sit Deus, quomodo produxerit ac conservet omnia, qua ratione intersit mundo, illico alius, qui aliter sentit, clamabit ab hoc tolli Deum. Neque vero Tertullianus erat Atheus, cui Deus erat corpus, neque omnes Athei, qui Dei præscientiam vel infinitatem, quia capere non possunt, negant: neque Athei universi illi, quibus persvasum est à Deo homines ferri ad malum, nec denique Athei nos, qui Deum unum Patrem filium & Spiritum S. credimus, & hominem ὑποστατικῶς unitum Deo. Omitto dicere, quod infelix fortassis, religioni certe & humano generi parum utilis, nec honorificus labor est, principes ingeniorum & præstantissimos totius Antiquitatis viros, invitos trahere in societatem Atheorum, & universum Ethnicismum confundere cum Spinosismo atque Atheismo, cum Apostolus quoque in Ethnicorum sapientibus non tā desideret cognitionem Dei, quam quod Deum, quem ex operibus cognoscebant, non tanquam Deum honore sunt super omnia prosecuti. Rom. I. 21.

DE VARIA PHILOSOPHIÆ ARISTOTELICÆ FORTUNA librum singularem Parisiis ad Henr. Ludovic. Monmorium 1653. 8. edidit *Joh. Launojus* Theologus Sorbonicus, recusum Hagæ Comitum 1656. 4. cujus summa hæc est: Capite I. ex Rigordo S. Dionysii Monacho in vita Philippi Augusti refert A. 1209. Parisiis in Concilio Senonensi Aristotelis libros flammis addictos fuisse, quod Almarico errorum ansam præbuerint, & novis erroribus dare imposterum queant. Capite II. profert testimonia duorum & viginti veterum Ecclesiæ Doctorum, * quibus subtilitas Aristotelica tanquam Evangelicæ ac piscatoriæ simplicitati adversa improbatur ac rejicitur. Justini, Clementis Alex. Irenæi, Tertulliani, Origenis, Lactantii, Eusebii, Hermiæ, Basilii, Nazianzeni, Epiphanii, Theodori presb. Faustini presb. Gregorii Bætici Eliberitani Episcopi, Ambrosii, Chrysostomi, Hieronymi, Simpliciani Mediolanensis Episcopi, Augustini, Cyrilli, Socratis, Theodoriti, Æneæ Gazæi, Nemesii, Sidonii Apollinaris, Mansveti Episcopi Mediolanensis, Bedæ, Rabani Mauri, Remigii Lugdunensis, Leonis IX. Ernulfi, & Bernardi, quibus addit cœtum Episcoporum Ponti, Epistola ad Leonem

* Confer H. Ernstium in Sopho Asopho, & Ludov. Thomasinum de Philosophia lib 1. c. 17. Rectius tamen fortassis fecissent quandoque Sancti Patres, si, quod facere poterant respondissent ad argumenta, quam ut querentes de subtilitate, eamque Evangelicæ simplicitati etiam atque etiam opponentes, speciem præbuissent detrectantium pugnam, aut Logicam disciplinam omnino repudiantium.

nem Thracem, & sextam Synodum. Capite III. Bernardum refert Abailardo dialecticā Aristotelis exprobantem, & Ottonem Frisingensem Trithemiumque eodem nomine illum arguentes, tum Galteri opus Abailardo & Lombardo oppositum. Narrat præterea à Roberto Corceone Parisiensi Theologo derideri eos, qui Philosophicas (hoc est Aristotelicas, nulla enim alia eo tempore Philosophia vigebat) propositiones in doctrina de Sacramento Eucharistiæ intrudunt.

Capite IV. profert constitutionem, qua idem Robertus à Papa Innocentio III. Academiam Paris. reformare jussus A. C. 1215. Aristotelis Metaphysicam & Physicam legere vetuit, *Dialectica* ejus recepta in locum Logicæ S. Augustini, quam antea Lutetiæ traditam observat c. V. Capite VI. Gregorius IV. in Concilio Provinciali A. C. 1231. Aristotelis libros *Physicos & Metaphysicos* legi prohibet, *quousque examinati fuerint, & ab omni errorum suspicione purgati.* Quo ipso Concilii Senonensis decretum emolliendo confirmasse videtur Launojo cap. VII. qui notat Simonem Tornacensem sub idem tempus ob nimiam in Aristotele operam navatam hæreseos postulatum, alios itidem eodem nomine ab Odone reprehensos. Sanctum quoque Ludovicum Odonis æqualem Magistrorum commentarios, quos eum non libenter legisse testatur Gaufridus Bellilocus (Beaulieu) sanctorum Patrum libris postposuisse. Nihilominus Albertum M. & Thomam Aquinatem vetitos Aristotelis libros etiam illustrasse commentariis, forte quod decretū illud nescirent, vel potius, quod interpretatione sua malis per Aristotelem male intellectum illatis optarent occurrere, Pontificis ipsius, ut videtur, indultu. At capite VIII. affertur Simonis, sedis Apostol. Legati, decretum, quo A. C. 1265. Aristotelis Physicorum & Metaphysicorum lectionem, non ut Gregorius IX. fecerat, addita clausula, sed simpliciter interdicit.

Vicissim capite IX. occurrit instrumentum duorum Cardinalium, Joannis & Ægidii, commissariorum ab Urbano V. ad Academiam Parisiensem reformandam missorum A. C. 1366. quo præter Organum Aristotelis permittitur, imo injungitur lectio *librorum de anima, de generatione & corruptione, de cœlo & mundo, parvorum naturalium & Metaphysicorum.* Capite X. A. C. 1387. à Facultate Theol. Parif. notatur Thomas Aquinas, quod in pluribus locis doctrinæ suæ ipse erraritideo, quod principia Philosophiæ, sive potius verba quædam Aristotelis, ad conclusiones Theologicas nimis applicavit. Uti Clemens VII. tum Petrus

de Alliaco, Joh. Gerſon & Nic. de Clemangis, Pariſienſibus Theologis Philoſophiam Ariſtotelis exprobrarunt, Vincentius etiam Ferrerius inter alia his verbis: *Prædicare verba damnatorum, damnatio eſt: Dicit enim Hieronymus, quod Plato & Ariſtoteles in inferno ſunt.* Nicolaus tamen V. A. C. 1447 laudatur à Beſſarione, quod *omnium Ariſtotelis ſcriptorum* lectionem non modo probavit, ſed & juſſerit de integro latinitate donari. Orta & inter eundem Beſſarionem ac Marcum Epheſium controverſia, quorum hic ex recentiorum Academiarum ſententia Ariſtotelem, ille ex veterum Eccleſiæ doctorum ſuffragio Platonem in Chriſtianis Scholiis præferendum eſſe contendebat. Capite XI. Guilelmus Cardinalis Totavillæus A. C. 1452. à Rege Carolo VII. ad Reformandam Academiam Pariſ. miſſus, præter libros à commiſſariis Urbani V. conceſſos etiam *Moralia* Ariſtotelis legenda ſtudioſis præcipit. Equidem antea quoque à Buridano & aliis lecta & illuſtrata fuerat Philoſophi Ethica, ſed primus, ut à Launojo cap. XII. obſervatum, auctoritatem publicam huic rei addidit Totavillæus. Tunc publicus Ethicæ lector Pariſiis fuit conſtitutus, quem ſingulis bienniis quælibet natio vice & ordine legebat. Subnectit hiſce Launojus querelas de Theologicis quæſtionibus per Ariſtotelica Sophiſmata infuſcatis, Hieronymi Hangeſti libro de Academiis contra D. Lutherum, Joh. Majoris, Jacobi Almaini, Jodoci Clichthovei (qui primus Theologorum Pariſ. contra Lutherum ſcripſit) Alberti Pighii, Melchioris Cani, Joh Maldonati, Joh. Trithemii, Franciſci Rothomagenſis Archi-Epiſcopi, & Franciſci Rogerii, Archidiaconi Tullenſis.

E contrario Facultas Pariſ. Lutherum A. 1521. inter alia notavit eo nomine, quod Ariſtotelis moralem Philoſophiam cum Chriſti doctrina convenire negaſſet.

Capite XIII. De *Petro Ramo* agitur, cui Ariſtotelem oppugnanti ſeſe oppoſuit Antonius Goveanus, qui plures ſtatim ex Academiæ Magiſtris in ſuas partes traxit, ita ut poſt multas altercationes ad arbitros demum deveniretur, quos Ramus optabat Joh. Quintinum in decretis doctorem, & Joh. Bellomontanum, Artis Medicæ Magiſtrum: Goveanus Petrum Daneſium & Franciſcum Vicomercatenſem, quibus Franciſcus I. Rex proprio motu Joh. Salignacum Theologiæ Profeſſorem adjunxit. Ramus vero ab judicio arbitrorum provocavit, donec Rege omnem provocationem ulteriorem prohibente, libros ſuos arbitrio cenſorum ſubmittere eſt coactus. A quo tempore ſubtrahentibus ſeſe Quin-

Quintino & Bellomontano, Ramus * ſolus relictus, ejusque libri damnati ſunt, hinc Regis edictum, per quod Ariſtotelis ſcripta non dialectica tantum, de quibus præcipue cum Ramo lis erat, ſed univerſa aſſeruntur & commendantur. Ait igitur Launojus cap. XIV. primum feciſſe Franciſcum Regem, quod nulli ante eum Reges vel Imperatores fecerunt, nam Philippum quoque Auguſtum igni tradita Ariſtotelis ſcripta vidiſſe, ac tacuiſſe. Capite XV. in nova reformatione Academiæ Pariſ. A. 1601. Ariſtotelis libri Logici, Ethici, Phyſici ac Metaphyſici doceri præcipiuntur. Cap. XVI. Faculta Theologica Pariſ. A. 1624. theſes Anti Ariſtotelicas à Joh. Bitaudo, Antonio de Villon & Stephano de Claves vulgatas notavit cenſura, Bitaudus vero cum reliquis duobus intra viginti quatuor horas Lutetia exire jubetur SCto, nec cuiquam, pœna corporis propoſita, permiſſum theſes illas vendere vel in publicum protrahere, aut contra veteres & probatos auctores ulla dogmata tenere.

Capite XVII. leguntur loca veterum ſcriptorum Eccleſiaſticorum qui favent Ariſtoteli, ut Hieronymi & Lanfranci Cantuarienſis. Et quod Anatolium Laodicenſem Epiſcopum, Alexandriæ Philoſophiam Ariſtotelis tradidiſſe ſcribit Euſebius VII. 26. Hiſt. Beda ſententias ex Arriſtotele excerptas in unum corpus compegit. Petro Cellenſi mos diſputandi Ariſtotelicus exprobratur à Nicolao S. Albani Monacho. Ariſtotelē laudavit & Rhodienſis Epiſcopus ſeſſione quarta Concilii Florentini, & Pius II. Papa in bulla retractationum ſuarum. Johannes Sariſberienſis Ariſtotelis libros deſcriptos mitti ſibi flagitat à Richardo Archidia-

* Quanti denique conſtiterit bono Ramo Ariſtotelem oppugnaſſe, narrat Thuanus lib. 52. Hiſt. ad A. 1572. ubi de nuptiis Pariſinis: *Petrus Ramus in Verumanduis natus, cum diu bonas literas, Philoſophiam & poſtremo Mathematicas ſcientias in Prelea Schola, cui praerat, & poſtea in Regio auditorio docuiſſet, poſtremo erroneam in Philoſophicis doctrinam invexit, Ariſtotelem voce & ſcriptis importune oppugnans, qua de re cum Jacobo Carpentario Claromontano magna controverſia ei fuere, & antea majores cum Antonio Goveano & Joachimo Perionio. Tamen ex eo commendatione dignus fuit, quod ingenio, diligentia, aſſiduitate, & opibus etiam ſuis, quantum in ipſo fuit, rem literariam juvit ac promovit, inſtituta Mathematices profeſſione, cui annuum vectigal D. librarum è facultatibus ſuis attribuit. Is à Carpentario æmulo & ſeditionem adjuvante immiſſis ſicariis è cella in qua latebat extractus, & poſt dependſam pecuniam inflictis aliquot vulneribus per feneſtras in aream præcipitatus eſt, effuſis viſceribus, quæ pueri furentes magiſtellorum pari rabie incitatorum impulſu per vias ſparſerunt, & cadaver ipſum ſenticis in profeſſoris opprobrium diverberantes contumelioſe & crudeliter raptaverunt.*

diacono Conſtantienſi Epiſt. 202. & E recentioribus Melchior Canus X. 5. Locor. Theolog. Thomæ Aquinatis ſententiā præfert Auguſtinianæ, quorum illa Ariſtotelis, hæc Platonis Philoſophiam retinendam exiſtimavit, ita tamen ut ne per divum Thomam, quod Audomarus quoque Talæus jure reprehendit, ex Ariſtotele Deus fieret. Ariſtotelis doctrinam retineri etiam voluit Antonius Bernardus Mirandulanus Caſertæ Epiſcopus libro XXVI. everſionis ſingularis certaminis ſect. 6. Franciſcus vero Patricius (poſt Guil. Poſtellum qui in præfat. ad Juſtini Martyris everſionem Ariſtotelicorum dogmatum, dicatam Carolo Cardinali Lotharingo, bellum adverſus Ariſtotelem velut hereticorum & Atheorum parentem ſuſcepiſſe ſe Juſtini lorica tectum ait) acriter adverſus Ariſtotelicam Philoſophiam diſputavit tomo quarto diſcuſſionū Peripateticaū, A. 1581. & A. 1591. in nova de univerſis Philoſophia, ut Gregorio XIV. ſvaderet ablegandum eſſe Ariſtotelem, eum cum Platonis Philoſophia contendit, & in tribus & quadraginta capitibus hanc ei præferendam, Chriſtianæque Religioni propiorem eſſe contendit. Quæ publicus cenſor Jacobus de Lugo eatenus probavit, *ut minime negetur Ariſtotelis Philoſophiam eſſe ancillam Theologiæ.* Neque Patricius Gregorio ut Ariſtotelem Platone recepto proſcriberet perſvadere potuit, neque illud facere auſus eſt Clemens VIII. à Bellarmino monitus quod eo magis cavendus ſit Plato, quo facilius poſſit, dum ad placita Chriſtiana propius videtur accedere, erroribus ſubtilioribus præbere anſam & decipere incautos. Concludit Launojus, neque Platonis neque Ariſtotelis Philoſophia in religione eſſe opus, cui ſufficere debet divinorum ſcriptorum auctoritas, & quam ex Vincentio Lirinenſi & Theodorito addit, Eccleſiæ Catholicæ traditio.

Quanquam autem ab illo tempore etiam late imperium obtinuit Ariſtotelis Philoſophia, quæ Græcis primum, hinc Arabibus atq; inde Scholaſticis doctoribus per plurium jam pridem ſæculorum ſpatium, probata fuit: tamen avorum Patrumque noſtrorum memoria præclari quidam viri pulchre auſi ſunt imperium ejus excutere, quod contra ipſius voluntatem (neutiquam enim ſibi potius quam Naturæ rerum credi, aut nihil à poſteris addi inventis ſuis voluit Ariſtoteles) plane in Tyrannidem abierat. Præ cæteris *Petrus Gaſſendus* hoc egit in Exercitationibus paradoxis,* adverſus Ariſtotelicos, monens hos ex germana Philoſophia feciſſe Sophiſticam, & immerito Philoſophandi libertatem ſibi ipſis ademiſſe, apud ipſum vero Ariſtotelem innumera deficere, ſuperfluere, fal-

* Gratianopoli A. 1624. 8. Hagæ Comit. 1656. 8. & Tomo III. Opp.

fallere & contradicere. Inprimis vero *Renatus Cartesius* pomœria sanioris Philosophiæ quomodo pace Aristotelis feliciter proferenda essent laudatissimo exemplo demonstravit, qui de Aristotele, * *cum ille homo,* inquit, *tam felix extiterit, ut quæcunque olim sive cogitans sive incogitans scriptitavit, hodie à plerisque pro oraculis habeantur, nihil magis optarem, quam ut à veritate non recedendo, ejus vestigia in omnibus sequi possem.* Tantum optandum erat, ut multi ex Cartesii asseclis non pro libera & diligenti veritatis inquisitione, quam magister ipsorum præivit, novam sectariam & æq; ut Aristotelicorum servilem, nec minoribus adeo difficultatibus ** obnoxiam Philosophiam cœpissent introducere.

COMMENTARIOS & INTERPRETES in Aristotelem Veteres Græcos recensuit *Philippus Labbeus* in brevi conspectu Aristotelis & Platonis Græcorum interpretum typis editorum. Paris. 1657. 4. Catalogi eorum qui in Aristotelem scripserunt, sed non satis distincti neque accurati leguntur in editionibus Græcolatinis Aristotelis, in Possevini Bibl. selecta, in Bibl. Philosophica Bolduani & Lipenii: in Hendreichii Pandectis Brandenburgicis &c.

Felicis Accoromboni Nobilis Eugubini Civis Romani Commentarius obscuriorum locorum & sententiarum in omnibus Aristotelis scriptis, & controversiarum inter Platonicos, Galenum & Aristotelem examinatio lucem vidit Romæ. A. 1590. fol.

DE LOCIS IN ARISTOTELE MATHEMATICIS, *Josephus Blancanus* Mathematum in Gymnasio Parmensi Professor librum vulgavit Bononiæ 1615. 4. cum diss. de Mathematicarum rerum natura, & Chronologia illustrium Mathematicorum.

ISAGOGEN ad lectionem Aristotelis, cum singulorum ejus librorum scopo & partitione scripsit *Mich. Piccartus*, Norimb. 1605. 8. recusam

* Cartesius Epist. de motu cordis ad Medicum Lovaniensem, quæ exstat in Beverovicii quæst. Epistol. p. 125.

** Svite du voyage du Monde de Mr. des Cartes p. 105. *Les Peripateticiens ont aussi leurs difficultez a resoudre, on n'en peut pas douter, mais fussent elles encore plus grandes de beaucop qu'elles ne sont, tandis que les Cartesiens n'auront rien de plus intelligible à nous dire, il faut s'en tenir là & raisonner sur ce point particulier, comme fut sur toute la Philosophie un grand Ministre d'Etat il y a vingt cinq ans. On luy conseilloit de ne point faire apprendre à son fils aisné l'ancienne Philosophie, par ce que, luy disoit on, il n'y a dans cette Philosophie que des niaiseries & des folies. On m'a dit aussi, respondit-il, qu'il y a bien de fadaises & des chimeres dans la nouvelle: ainsi, continua-t-il, folie ancienne, folie nouvelle, je croy qu'ayant à choisir, il faut preferer l'ancienne à la nouvelle.*

cuſam I. Conr. Durrio curante A 1660. 8. cum Epiſtola H. Conringii, qua non dubitat hoc ſcriptum præferre libris ſi exſtarent Andronici Rhodii & Adraſti quos de ordine ſcriptorum Ariſtotelis condiderunt. Analyſin & Epitomen ſcriptorum Philoſophi compoſuere *Carpentarius*, *DuVallius* &c.

LEXICON Philoſophiæ Ariſtotelicæ, ut Platonicæ & Stoicæ, ſub titulo ſeminarii edidit *Joh. Baptiſta Bernardus*, cujus viri mentionem feci ſupra in extremo capitis primi. *Petrus* quoque *Petitus* Medicus Pariſienſis, Lexicon vocum Philoſophicarum Arriſtotelis concinnaverat, ſed illud lucem non vidit.

DE ARISTOTELIS DISCIPULIS ſcripſerat *Nicander* Alexandrinus, teſte Suida in Αἰσχρίων. *Maximi* ὑπόμνημα περὶ Ἀριστοτέλην quale fuerit non poſſum dicere. Memoratur à Suida.

ARISTOTELIS DETRACTORES è veteribus fuere *Cephiſodorus* Iſocratis diſcipulus, de quo dixi lib. II. cap. 26. in Iſocrate, *Timæus* hiſtoricus, cujus invectivam in Ariſtotelem improbat Polybius Excerpt. Peireſc. p. 46. *Eubulides*, Laert. II. 109. ejusque diſcipulus *Alexinus*, contra quorum criminationes videndus Ariſtocles apud Euſebium XV. 2. præparat. *Epicurus*, qui Ariſtotelem traduxit in Epiſtola περὶ ἐπιτηδευμάτων apud Athenæum VIII. p. 354. *Dicæarchum* quoque his annumerat Themiſtius in Sophiſta p. 285. Singulare præterea odium in Ariſtotelem fuit *Caracallæ* Imp. qui ſcripta ejus comburi juſſit, cum fidem haberet iis qui Alexandro M. venenum Ariſtotelis conſilio datum fuiſſe tradiderunt. Vide Xiphilinum p. 329. ſeq. Antiquioribus Philoſophis, quos ſubinde impugnat Ariſtoteles, injuriam feciſſe, & vetuſtiores illos rectius pleraque tradidiſſe contendit *Paganinus Gaudentius* in diſſertatione exoterica de Ariſtoteleo veterum contemptu, edita Piſis 1640. 4.

EX ENCOMIIS in Philoſophum collatis juvat unicum, cui lubens aſſentior, adſcribere Quintiliani X. 1. Inſtitut. Or. *Quid Ariſtotelem, quem dubito ſcientia rerum, an ſcriptorum copia, an eloquendi ſuavitate, an inventionum acumine, an varietate operum clariorem putem.* Cæterum nimias & humanum captum ſuperantes laudes, quibus eum oneravit præter alios Averroes, merito exſibilat Malebranchius lib. 2. de inquirenda veritate, cap. 7.

CAP.

CAPUT VII.

Scripta Aristotelis deperdita, digesta secundum ordinem literarum.

Περὶ τἀγαθοῦ, γ΄. Laert. V. 22. Simplicius in I. de anima text. 26. ubi testatur Aristotelenm in hoc opere Pythagorica Platonicaque περὶ τῶν ὄντων decreta è Platonis sermonibus memoriæ mandata tradisse. Idem respicit Philoponus in IV. Physic. comment. 28. ἀγράφους τοῦ Πλάτωνος συνουσίας perscripsisse Aristotelem testatus. Meminit & Suidas in ἀγαθοῦ δαίμονος. Vide infra, quæ de libris περὶ φιλοσοφίας. Anonymus Menagii & MStus Laertii codex Regius Parisiensis, περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ά. male. Nec melius Sam. Petitus, qui IV. 10. Misc. legit ά, β΄.

Αἴτια πιητικά, sive αἰτίαι ποιητικαί. Anonymus Menagii.

περὶ τοῦ αἱρετοῦ καὶ συμβεβηκότος ά. Laert. V. 23. & Anonymus Menagii.

περὶ Ἀλεξάνδρου libros VIII. memorat Anonymus Menagii. Librum quintum sed non visum sibi allegat Eustathius ad Dionysii periegesin v. 1140. Ἀριστοτέλης ὥς φασιν ἐν πέμπτῳ περὶ Ἀλεξάνδρου.

Ἀλέξανδρος ἢ ὑπὲρ ἀποίκων ά. Laert. V. 22. Anonymus Menagii ἀποικιῶν. Idem Anonymus memorat librum Aristoteli falso inscriptum, cui titulus Ἀλεξάνδρου ἐγκλησία.

πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος ά. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀναλυτικῶν libros quadraginta in Bibliotheca Alexandrina sub Aristotelis nomine repertos esse testatur Am̃onius & Philoponus ad Categ.

Ἀνατομῶν, *libri octo*. Laert. V. 25. sive *libri sex*, ut Anonymus Menagii. Ex aliorum narrationibus pleraque scripsisse, contendit Hieronymus Mercurialis 2. 10. Var. Lect. eorum nempe quos per totius Asiæ Græciæque regiones animalia alere & Aristoteli parere Alexander jusserat, *quos percunctando*, inquit Plinius VIII. 16. Hist. præcla-

 cla-

clara illa de animalibus volumina condidit. Anonymus Menagii inter ψευδεπίγραφα Aristotelis refert Ἀνατομὴν ἀνθρώπου, Menagius eandem esse putat succinctam & elegantem tractationem περὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις μορίων quam *Petrus Laurembergius* Hamb. 1626. 4. cum versione sua edidit sub titulo: Anonymi Philosophi antiquissimi εἰσαγωγὴ ἀνατομική.

Ἐκλογαὶ ἀνατομῶν α΄. Laert. V. 25. Anonymus Menagii, Apollonius hist. mirab. c. 39. Respicit ipse Aristoteles (judice Menagio) III. 2. hist. animal.

Περὶ συμβιώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Anonymus Menagii.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς. idem.

Περὶ ἀνθρώπου φύσεως. Idem Anonymus.

Ἀπολογία. Athenæus lib. XV. p. 697 addens cautelam: εἰ μὴ κατέψευσται ὁ λόγος. Titulus integer scripti: Ἀπολογία Εὐσεβείας πρὸς Εὐρυμέδοντα & ab Anonymo Menagii inter Pseudepigrapha refertur.

Ἀπορημάτων ποιητικῶν α΄. Anonymus Menag.

Ἀπορημάτων Ἡσιόδου α΄. id.

Ἀπορήματα Ἀρχιλόχου, Εὐριπίδου, Χοιρίλου ἐν βιβλίοις γ΄. id.

Ἀπορήματα Ὁμηρικά Vide infra in Ὁμηρ.

Ἀπορημάτων θείων α΄. id.

Προτάσεις περὶ ἀρετῆς, α΄, β΄, γ΄. Laert. V. 23. aut Ἐνστάσεις sive ἐνστάσεις, α΄ ut Ambrosius Laertii interpres & Anonymus Menagii.

Περὶ ἀρχῆς α΄. Laert. V. 23. quo in loco Samuel Petitus IV. 9. Misc. legebat περὶ ἀρχῶν α΄, β΄. & exstare hodie putabat sub titulo libri I. & III. Metaphys. In Anonymo Menagii est περὶ ἀρχῶν ἢ φύσεως, α΄.

Περὶ τῆς Ἀρχύτου φιλοσοφίας α΄, β΄, γ΄. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἐκ τῶν Τιμαίου καὶ Ἀρχύτου α΄. sive Τὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου καὶ τῶν Ἀρχυτείων, Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Ἀστρονομικόν, α΄. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Ἄτακτα ιβ΄. Laert. V. 26. Male Casaub. πρόστακτα. Male etiam Anonymus Menagii διατάκτων ιβ΄ pro ἀτάκτων. Alios ἀτάκτων h. e. Miscellaneorum scriptores vide apud Wovveranum c. 13. Polymath. & Henr. Valesium ad Harpocrat. in παιανιεῖς.

Περὶ βασιλείας α΄. Laert. V. 22. Ammonius in vita. Anonymus Menagii, & Nunnesianus, cujus hæc sunt verba: *Ut omnibus hominibus universaliter benefaceret, scripsit Alexandro librum* de regno, *docens ipsum* qua-

qualiter oportet regnare: & in tantum movit animum Alexandri ad faciendum, (leg. benefaciendum) *quod dicebat: quod non benefeci aliquibus hodie, non regnavi.*

Περὶ τοῦ βελτίονος, α. Laert. V. 23. Anonymus Menagii.

Ὑπὲρ τοῦ μὴ γενᾶν. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Γεωργικά. Anonymus Menagii refert inter scripta Aristoteli supposita. Institut. Orator.

Γρύλλος. Vide infra περὶ Ῥητορικῆς. Laert. V. 25. Quintilianus II. 17.

Προβλήματα ἐκ τῶν Δημοκρίτου, α, β. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Πρὸς Δημόκριτον α. Laert. V. 27. Tractatus fuisse videtur, licet Laertio inter Epistolas male referatur.

Διαιρέσεις σοφιστικαί, δ. Laert. V. 22. Anonymus Menagii, sed unum duntaxat librum numerans.

Διαιρέσεις, ιζ id. 23.

Διαιρετικῶν α. id.

Διαιρετικὸν α. id. 24. Simplicius in Categ.

Διάλογοι. Dio Chrysost. Orat. 53. de Homero & Basilius Epist. 167. qui docet eum mature à Dialogis scribendis destitisse, quod cum Platone paria facere non posset.

E *diatribis* Aristotelis locus affertur à Stobæo Serm. 43. p. 303.

Διάφορα. Anonymus Menagii, nisi hoc vocabulum loco motum sit, & referendum ad ἐγκώμια, aut exciderit aliquid ad quod referri debebat. Vide supra in ἀπαικά.

Διδασκαλίαι. Vide supra lib. 2. c. 19. in notitia Tragicorum, ubi de Aristotele.

Περὶ δικαιοσύνης, δ. Laert. V. 22. Anonymus Menag. Demetrius de elocutione sect. 28.

Περὶ δικαίων, β. Laert. V. 24. Anonymus Menag.

Δικαιώματα, α, β. Laert. V. 26. Harpocrat. in δρυμός.

Δικαιώματα πόλεων vocat Eustathius in Iliad. η. p. 559. & Anonymus Menagii. Nunnesianus *Justificationes græcarum civitatum, quibus,* inquit, *lites Græcorum determinabat. Scripta autem est ab eo posterius historia Politiarum.* Male δικαιώματα πολέμων apud Ammonium Grammaticum in ἵππος, licet illam lectionem tueantur viri magni Hugo Grotius præf. de jure B. & P. ac Valesius ad Harpocration. p. 273.

Διονυσιακῶν ἀστικῶν καὶ Ληναίων προοιμίων α΄. Anonymus Menagii. Cæterum ut docet scholiastes Thucydidis, hymni apud veteres procemia appellabantur.

Νίκαι Διονυσιακαί. Vide infra in νίκαι.

Περὶ δόξης. Anonymus Menagii.

Τὰ ἐγκύκλια. Arist. l. 1. Nicomach. c. 5. Καὶ περὶ μὲν τοῦ καθ' ἡδονὴν βίου καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἅλις. Ἱκανῶς γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις εἴρηται περὶ αὐτῶν. Puto falsos fuisse eos, qui teste Eustratio p. 10. existimarunt ab Aristotele respici poema quoddam Heroicũ, in quo post certum numerum versuum subinde ultima verba primis responderint, atq; ideo opus inscriptum fuisse ἐγκύκλια. Φασὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἔπη τινὰ ἐκθέσθαι ἐπιτηδὲς κατά τινα ἀριθμὸν συμπεσούμενα (leg. συμπτυσσόμενα) ἐν ἑτέρᾳ καὶ ἑτέρᾳ θέσει καὶ τάξει, ὧν ἑκάστη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἤρχετο καὶ τὸ αὐτὸ κατέληγε, διὸ καὶ ἐγκύκλια ταῦτα ὠνόμασεν. Verius est, hoc opere comprehensas fuisse promiscuas & exotericas de variis rebus disputationes, ad Encyclopædiam spectantibus. Hic enim sensus vocis ἐγκυκλίων, ut observarunt Wovveranus c. 24. polymathiæ & Salmasius p. 240. ad Simplicium. Franciscus Patricius T. 1. discuss. peripatet. lib. 6. Jos. Scaliger sive Ivo Villiomarus adversus Rob. Titium III. 20. Ἐγκύκλια Aristotelis problemata allegantur à Gellio XX. 4. Ἐγκυκλίων duos libros memorat Anonymus Menagii & Laertius V. 26. Problematum saltim pars hodie exstat, ut supra in editis Philosophi scriptis notavi. num. XXV.

Ἐγκώμια ἢ ὕμνοι. Anonymus Menagii.

Τέχνη ἐγκωμιαστική. id.

Ἐγκώμιον λόγου. id.

Ἐγκώμιον πλούτου. id.

Περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν. Laert. V. 22. Anon. Menag. περὶ εἰδῶν.

Περὶ ἑκουσίου α΄. Laert. V. 24. Anon. Menag. περὶ ἑκουσίων.

Ἐλεγεῖα in Eudemum Cyprium, quorum initium: Καλλιτέκνου μητρὸς θύγατερ. Laert. V. 27. Anonymus Menagii. Olympiodorus comentar. in Gorgiam Platonis, & ex eo Patricius discuss. Peripatet. p. 94. seq. Bessarion contra calumniatorem Platonis lib. 1. c. 3. ubi versus aliquot latine redditi, in Platonis laudem.

Περὶ ἐναντίων α΄. Laert. V. 22. Anon. Menagii. ἐκλογὴ τῶν ἐναντίων dicitur Aristoteli IV. 2. Metaph. & Sam. Petito judice exstat hodie sub titulo libri X. Metaphys.

Ἐν-

Ἐνθυμήματα ῥητορικά. Ἐνθυμημάτων αἱρέσεις (al. minus bene διαιρέσεις) ά. Laert. V. 24. Anonymus Menagii: Ἐνθυμημάτων ῥητορικῶν ά. Ἐνθυμημάτων καὶ αἱρέσεων.

Ἐνστάσεις. ά. Vide supra in ἀρετῆς.

Περὶ εὐβοίας. Schol. Appollonii lib. 1. sed respicit partem operis πολιτειῶν quæ erat de Rep. Eubœorum.

Ἐξηγημένα κατὰ γένος. Laert. V. 26. Aliæ editt. ἐξηγμένα. Anonymus Menagii ἐξηγασμένων κατὰ γένος, ιδ.

Ἔπη, quorum initium: Ἁγνὲ θεῶν πρέσβιστ' ἑκατηβόλε. Laert. V. 27. Anonymus Menagii.

Περὶ ἐπιστημῶν ά. Laert. V. 22. Anonymus Menag. Samuel Petitus IV. 9. Misc. opinatur hos libros hodie exstare sub titulo libri II. & IV. Metaphys.

Ὑπὲρ ἐπιστήμης. ά. id. 23.

Ἐπιστολαί. De Aristotelis Epistolis deperditis pariter & iis quæ exstant jam dixi supra in Epistolographis lib. 2. c. 14. num. 17. & 38. Anonymus Menagii memorat Epistolas viginti. Laertius V. 27. Epistolas ad Philippum, Selymbriorum Epistolas, (hoc est ut intelligo, scriptas Selymbriorum nomine, quæ fuit urbs Propontidis:) Ad Aristonem, 1. Ad Hephæstionem, 1. Ad Mentorem, 1. Ad Philoxenum 1. Ad Themistagoram 1. Ad Democritum 1. Ad Antipatrum IX. Ad Alexandrum IV.

Ὑπομνήματα ἐπιχειρητικὰ sive ἐπιχειρηματικὰ (λόγου) vel ut alii ἐπιχειρηματικά. γ'. Laert. V. 23. Simplicius in Categor. Anonymus Menag. ὑπομνημάτων ἐπιχειρητικῶν, γ'.

Ἐπιχειρημάτων, ϛ'. Laert. V. 24. Anonymus Menagii.

Περὶ ἑρμιόνης ἱερῶ. Schol. Theocriti Idyll. 15.

Περὶ ἐριστικῶν. ά, β'. Laert. V. 22. & 29. Hesych. illustris, licet H Steph. testatur eo in loco codices nonnullos legere ἐρωτικῶν. Anonymus vero Menagii hosce libros eosdem facit cum sophisticis elenchis qui exstant. Ἐλέγχων σοφιστικῶν ἢ περὶ ἐριστικῶν νικῶν.

Λύσεις ἐριστικαί. δ'. Laert. V. 22. Anonymus Menag.

Προτάσεις ἐριστικαί. infra in περὶ

Ἐρωτικός. ά. Laert. V. 22. Sed Athenæo XV. p. 674. laudatur secundus liber ἐρωτικῶν, & Anonymus Menagii memorat ἐρωτικῶν libros sex. Forte ex hoc opere sunt quæ profert Athenæus XIII. p. 564.

Ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως ά, β'. Laert. V. 23. Ex Sam. Petiti sententia hic

hic est liber octavus Topicorum ex iis qui extant. Cæterum τὰ περὶ ἐρωτήσεως à Topicis distingvuntur apud Laert. V. 29.

Εὔδημος ἢ περὶ ψυχῆς. In Eudemum Cyprium, familiarem suum defunctum dialogus. Plutarch. in Dione & Consolat. ad Apollon. Proclus 5. in Timæum & in Phædonem ac Gorgiam. Vide Patricii discussiones Peripateticas lib. VII. p. 93. Respicit Cicero 1. de divinat. Laert. V. 22. Inter alia in hoc dialogo confutaverat eos qui animum tantum habuerunt pro harmonia, teste Simplicio in 1. de anima text. 54. qui illius iterum meminit lib. 3. text. 1.

Περὶ εὐγενείας ά. Laert. V. 22. Anonymus Menagii. Athenæus sub init. libri 13 ubi Codices quidam male περὶ συγγενείας. An genuinum Aristotelis, dubitat Plutarchus in Aristide extremo. Sane inter Theophrasti scripta fuit etiam liber hujus argumenti. Sed in fragmento libri quod etiamnum inter opera Aristotelis exstat è Stobæi Serm. 84. verba illa ad quæ Plutarchus respicit occurrere, annotatum est à Seldeno in præf. ad præclarum opus quod de titulis honorum edidit. Aliud fragmentum apud eundem Stobæum Serm. 86.

Περὶ εὑρημάτων. Clemens Alex. 1. Strom. p. 308.

Περὶ εὐχῆς ά. Laert. V. 22. Simplicius in 2 de cœlo, Anonymus Nunnesii & Menagii. Respicit Varro Eumedinibus apud Nonium in *miras*. Vide Scaligerum sive Ivonem Villiomarum adversus Rob. Titium IV. 13.

Περὶ τῶν ζώων ἠθῶν καὶ βίων. Athenæus VII. p. 282. & 307. Eadem leguntur tamen in editis de animalium Historia libris.

Ζωϊκά. Apollonius c. 27. hist. commentitiæ, ubi hoc opus ab altera πραγματεία περὶ ζώων distinguit. Vide infra περὶ ἰχθύων & eundem Apollonium. c. 28.

Περὶ τῶν μυθολογουμένων ζώων ά Laert. V. 25. Anonymus Menag.

Ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων. Laert. V. 25. Anon. Menag.

Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου liber diversus ab edito. Apollonius hist. mirab. cap. 26.

Περὶ ἡδονῆς ά. Laert. V. 22. & 24. Vel Aristoteles bis tractavit idem argumentum, vel quod hoc loco probabilius mihi videtur, eundem librum bis numeravit Laertius. Memorat & Anonymus Menagii.

Τέχνης τῆς θεοδέκτου συναγωγή. infra in τέχνη.

Θεο-

Θεολογούμενα. Macrob. I. Saturnal. c. 18. nisi diversus à nostro Aristoteles intelligitur: nam velut à celebri illo Stagirita eum distincturus, *Aristoteles*, inquit, *qui Theologumena scripsit, Apollinem & liberum Patrem unum eundemque Deum esse, cum multis argumentis asserat* &c. De nostro quidem Ammonius in vita: Τῇ δὲ Θεολογίᾳ εἰ καὶ μηδὲν προσέθηκεν, ἀλλ' οὖν οὐδὲν αὐτῆς ἐλλιπὲς ἐπραγματεύσατο. οὐ γὰρ τὰ ἐγκόσμια μόνα ᾔδει, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπερκόσμια. Julianus Epist. ad Themistium p. 265. Aristotelis dictum refert ὅτι μὴ μεῖον αὐτῷ προσήκει φρονεῖν ἐπὶ τῇ Θεολογικῇ συγγραφῇ ἢ καθελόντι τὴν Περσῶν δύναμιν, *non minus ingentes se animos ob Theologicum quod elucubrarat opus gerere posse, quam Alexandrum qui Persarum opes everterat.*

Θέσεις ἐπιχειρηματικαὶ sive ἐπιχειρητικαὶ κέ. Θέσεις ἐρωτικαὶ δ'. Θέσεις φιλικαὶ β'. Θέσεις περὶ ψυχῆς α'. Laert. V. 24. & Anonymus Menagii, qui addit Θέσεις πολιτικὰς libris 2. Memorat Theon quoque in progymnasm. Θέσεις, Aristotelis pariter & Theophrasti, de quo infra.

Περὶ θηρίων *de bestiis Venenatis.* Eratosthenes c. 41. Catasterism.

Ἰατρικὰ Laert. V. 26. licet in antiquioribus editt. legitur τακτικά. Anonymus Menagii: περὶ ἰατρικῆς β'. & postea περὶ ἰατρικῆς ζ'. Medicinæ operam dedisse Aristotelem testatur præter Anonymum Nunnesii & Ælianum IX. 22. Var. Plutarchus in Alex. qui hoc nomine gratum Regi fuisse affirmat. Etiam Φαρμακοπώλης aliquando fuit Aristoteles, si vera sunt quæ narrat Ælianus V. 9. Var. Vide & infra in συναγωγή.

Περὶ ἰδίων α' Laert. V. 22. an ἰδεῶν? de quibus duos libros scripsisse testatur Syrianus in extremo commentarii ad XIII. Metaphys.

Περὶ τῆς ἰδέας α'. Laert. V 23. Anonymus Menagii, Alex. Aphrodiseus 4. in Metaphys. Scholiastes MS. ad Dionysium Thracem: ἰστέον δὲ ὅτι οἱ ὅροι τῶν καθόλου καὶ ἀεὶ μενόντων εἰσιν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης εἴρηκεν ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, ἃ πρὸς τὰς Πλάτωνος ἰδέας ἐστὶν αὐτῷ πεποιημένα.

Περὶ ἰχθύων. Athen. lib. VII. p. 302. nisi pars potius operis de animalibus respicitur.

Περὶ ἰχθύων ἢ ζωικόν. Athenæus VII. p. 286. 320. ubi refert quædam in Historia animalium haud obvia. Confer supra in ζωικά.

Περὶ καλοῦ α'. Laert. V. 24. Anonymus Menagii περὶ κάλλους.

Κατηγοριῶν liber alter diversus ab eo qui exstat, Memoratur ab Adrasto apud Simplic. & Ammonio ad Categorias, sed pro spurio habitus. Vide Patricii discuss. Peripatet. T. 1. p. 20.

Κη-

Κηρία. Eutocius ad Archimedem de Circuli dimensione ait plures hoc problema solvere conatos esse, uti non fugiat eos, qui Eudemi Historiam Geometricam legerunt, καὶ τ̃ Ἀριστοτελικῶν μετασχόντας κηρίων. Idem Eutocius sub extremum libri laudat Porum Nicænum Philonis Gadarensis discipulum ἐν κηρίοις. Commandinus utrobique legit Κυρίων & Κυρίοις male.

Περὶ κινήσεως α', β'. Laert. V. 23. Philoponus VII. 3. contra Proclum & Anonymus Menagii, qui unum duntaxat librum memorat. Sunt qui putant hos esse libros postremos φυσικῆς ἀκροάσεως, in quibus de motu agitur.

Κορίνθιος. Vide infra in Νήρινθος.

Περὶ κυάμων. Laert. VIII. 34.

Κτίσεις sive Origenes urbium. Plutarch. quod non suaviter vivitur secundum Epicurum p. 1093.

Κύκλος à quo diversum opus περὶ ποιητ̃, γ'. licet Anonymus Menagii legit Κύκλος ἢ ποιητῶν, γ'.

Κωμικοί. Erotianus in Ἡρακλείης νόσυ. Videtur fuisse pars διδασκαλιῶν qua de Comicis egit. Confer Jonsium p. 55. de scriptoribus Hist. Philos. cui tamen non assentior, opus hoc juniori cuidam Aristoteli Grammatico tribuendum esse conjicienti.

Κυρήνη. Menagius ad Laertium p. 204. notat Aristotelem ἐν κυρήνῃ citari à Polluce IX. 6. Forte respexit descriptam ab Aristotele in opere πολιτειῶν Remp. Cyrenaicorum. Possunt etiam verba Pollucis ita intelligi, ut teste Aristotele affirmet tetrastaterem aureum in usu fuisse Cyrenis.

Περὶ λέξεως καθαρᾶς α'. Anonymus Menagii.

Περὶ λέξεως, β', Laert. V. 24. Forte iidem qui Simplicio ad Categorias: τὰ περὶ λέξιν, ut Clarissimus Menagius annotavit.

Περὶ τ̃ λίθυ *de Magnete* Laert V. 26. Galenus vel quisquis auctor libri de incantatione laudat Aristotelem in libro de lapidibus. Sic & Anonymus Menagii. Et Philippus Labbeus p. 255. Bibl. MSS. testatur librum Aristotelis de gemmis Arabice exstare MS.

Ἐγκώμιον λόγυ. Anonymus Menagii inter Pseudepigrapha refert.

Μαγικὸς sive Μαγικόν. Anonymus Menagii inter Pseudepigrapha Philosophi referens, tum Laert. procem. sect. 1. & 8. Plinius XXX. 1. Suid. in Ἀντισθένης, ubi testatur hunc librum ab aliis Antistheni, ab aliis tributum Rhodoni.

Μαθη-

Μαθηματικὸν. Laert. V. 24. Περὶ τῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν ὑσίας. Anonymus Menagii.

περὶ μακροβιότητος. Idem Anonymus.

περὶ Μεγέθυς. Laert. V. 24. & Anonymus Menagii. Unde non probo Meursii conjecturam qui apud Laertium μέθης pro μεγέθυς scribere jubet. p. 123. ad Hesych. illustrem, & ipse rectius de hac conjectura sua ambigit p 128. ad Apollon.

περὶ Μέθης. Apollonius Hist. mirab. c. 25. Athenæus. Macrobius VII. 6. Plutarch. III. 3. Sympos.

Μεθοδικόν. Laert. V. 24. περὶ μεθόδυ Anonymus Menagii, qui inter Pseudepigrapha refert.

Μεθοδικὰ η'. Laert. V. 23. & 29. Hesychius illustr. Aristoteles ipse in Rhetor. & ex eo Dionysius Halic. Epist. ad Ammæum p. 121. 122.

πρὸς τὰ Μελίσσυ, α'. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Μενέξενος, α'. Laert. V. 22. Anonymus Menagii.

περὶ μετάλλων, μονόβιβλος. Olympiodor. in Meteor. 1. p. 5.

Περὶ μίξεως scriptum suum memorat Aristoteles c. 3. lib. de sensu, nisi respicit locum lib. 1. de generat. & corrupt. c. 10. ubi de hoc argumento egit, ut Menagio notatum p. 195. ad Laertium.

Μνημονικόν, α'. Laert. V. 26. Anonymus Menagii. Gellius IX. 8. περὶ τῆς μνήμης. Fragmentum apud Stobæum Serm. 25.

περὶ μονάδος. Laert. V. 25. Anonymus Menagii.

Περὶ Μυσικῆς. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii. Plutarchus lib. de Musica p. 1139. ex Aristotele locum bene longum affert, quem ex ejus libro de Musica petitum esse non dubitat Patricius discuss. peripatet. p. 76. Aristotelis problemata quæ ad Musicam spectant & Averrois in Aristotelem de Musica MS. in codice Regis Galliæ 2270. teste Labbeo p. 116. Bibl. novæ MSS.

Περὶ τῆς τοῦ Νείλυ ἀναβάσεως. Anonymus Menagii. Alexander in lib. Meteorolog. Videri possit hoc scriptum ætatem tulisse. Nam latine in veteribus editionibus Aristotelis exstat libellus de Nilo, ut dixi capite superiore §. 37.

Νήρινθος α'. Anonymus Menagii & Laert. V. 22. ubi Meursius legendum putat Κορίνθιος. Sane Themistius Orat. IV. p. 121. (sive Orat. XXIII. p. 295. edit. Harduini) narrat Aristotelem in Dialogo cui titulus Κορίνθιος celebrasse Corinthium quendam agricolam qui lecto Platonis Gorgia agrum colere desiit, & Platoni in disciplinam se dedit.

Περὶ νήσων De insulis singulari libro egisse Aristotelem incerta valde conjectura colligitur è loco Plinii IV. 12. ubi Aristotele auctore refert, Delon ita dictam, quod repente apparuerit enata.

Νῖκαι Διονυσιακαὶ sive liber de iis qui in Dionysiis vicissent. Laert. V. 26. Certabant enim Tragici tetralogiis sive quaternione Tragœdiarum in Dionysiis, Lenæis, Panathenæis & Chytris· Vide Libanii argumentum in Orat. Demosthenis adversus Midiam, & quæ viri docti ad eundem Laertium III. 56. Idem argumentum nostra ætate illustrandum sibi sumsit Illustris Vir Ezechiel Spanhemius, cujus præclarum opus de Dionysiorum festo & Διονυσιονίκαις jam pridem exspectamus. Nam Meursii quidem de iisdem Dionysiis liber singularis, cujus spem facit in Græcia feriata, una cum ipso auctore intercidit.

Νόμιμα Ῥωμαίων. Anonymus Menagii, qui illudere lectori videtur.

Νόμιμα βαρβαρικὰ sive βαρβαρικῶν συναγωγή. Idem Anonymus, & Theophrast. Cicero Varro 6. de lingua lat. Apollonius hist. mirab. c. XI. Aristotelem ἐν Τυῤῥηνῶν νομίμοις laudat Athenæus lib. 12. Vide & infra πολιτεῖαι, tum Wovveranum c. 9. Polymathiæ. A. Schottum ad Zenobii V. proverb. 25. & Jonsium p. 49. 50. ubi de aliis νομίμων scriptoribus.

Νόμων, δ´. Laert. V. 26. Male apud Anonymum Menagii νομίμων δ´. Respicit forte Gellius II. 12.

Νόμοι ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς. Anonymus Menagii.

Νόμος συστατικὸς sive νόμων συστατικῶν α´. Laert. V. 20. Anonymus Menagii & Proclus in præf. ad Remp. Platonis, ex emendatione Meursii ubi alioqui legitur συζζιτικός. Sed Laertius & Anonymus potius ex Proclo emendandi. Sane Casaubonus ad Athenæum pro συστατικὸς apud Laertium legit συνεζιαστικός, Jonsius p. 57. συμποτικός: & νόμους συμποτικοὺς Leges convivales scripsisse Aristotelem diserte tradit Athenæus XV. 5. & V. pag. 186. Adde quæ infra in συμπόσιον.

Πρὸς τὰ Ξενοκράτους. Laert. V. 25. Sed in codice MS. Florentino Laertii Ξενοφάνους. Ac sane exstat etiamnum libellus Aristotelis de dogmatibus Xenophanis, cui adde quod paulo ante Laertius memoraverat librum Anonymo Menagiano etiam notatum περὶ τῆς Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους φιλοσοφίας.

ὅλυ-

* Definitio legis apud Athenæum ex Aristotele: νόμος ἐστὶν λόγος ὡρισμένος καθ' ὁμολογίαν κοινὴν τῆς πόλεως, μηνύων πῶς δεῖ πράττειν ἕκαστα.

Ὀλυμπιονῖκαι. Laert. V. 26. VIII. 51. Anonymus Menagii.

Ἀπορημάτων Ὁμηρικῶν, libri *sex*, Laert. V. 26. sive *septem* ut Anonymus Menagii. Phrynichus in βασίλισσαν. Anonymus Nunnesii: *Aristoteles autem juvenis adhuc existens doctrinam eloquentiæ docebatur, ut declarant Homerica commenta scripta ab eo, & Iliadis dictamen quod dedit Alexandro.* Respicit & Plutarchus Aristotelem laudans lib. de audiendis Poetis p. 32. De ἐκδόσει Homeri Aristotelica quam ἐκ τοῦ νάρθηκος vocabant, dictum supra lib. 2. c. 2. §. 12. Τὰ Ὁμήρου προβλήματα memorat Ammonius in vita Aristotelis, & Anonymus Menagii libros decem προβλημάτων Ὁμηρικῶν. Qui præterea inter scripta Aristotelis refert εἰ δέ ποτε Ὅμηρος ἐποίησεν τὰς ἡλίου βοῦς, sive dissertationem de solis bobus ad Odyss. ά. v. 8. Etiam de Homero scripsisse testatur Plutarchus libro quod non suaviter vivi possit secundum Epicurum. p. 1095.

Ὀπτικόν. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii. Hunc Aristotelis librum à se lectum indicat Andreas Bellunensis Avicennæ interpres teste Nunnesio ad vitam Aristotelis. Verum apud Hesychium illustrem in Ἀριστοτέλης non Ὀπτικὰ legendum sed Τοπικά, ut apud Laertium. V. 29.

Περὶ παθῶν ὀργῆς. ά. Laert. V. 23. Anonymus Megnagii περὶ πάθους ὀργῆς.

Ὁρισμῶν βιβλία ιγ. Laert. V. 24. Anonymus Menag.

Περὶ ὄψεως. ά, β΄. Anonymus Menagii. Confer paulo ante Ὀπτικόν.

Πάθη, ά. Laert. V. 24.

Περὶ παιδείας ά. ἢ παιδευτικόν. Laert. V. 22. & IX. 53. Anonymus Menagii.

Παραβολαί, ά. Laert. V. 26. Anonymus Menagii.

Παραδόξων liber secundus laudatur à Plutarcho in Parallelis, p. 312.

Παροιμίαι. ά. Laert. V. 26. Hoc opus reprehendit *Cephisodotus* (sive ut rectius scribitur *Cephisodorus* Isocratis discipulus de quo supra lib. 2. cap. ult.) teste Athenæo lib. 2. p. 66. ubi Dalechampii versio emendanda. Vide Vigeri notas ad Eusebii præparat. Evangel. p. 75. Menagius ad Laertium p. 197. ex Andr. Schotti præf. ad proverbia Græcorum ait Aristotelis παροιμίας citari à Zenobio, qua in parte virum doctissimum memoria fefellit. Respiciunt eodem notante Menagio Didymus in Odysseæ x. v. 19. & Schol. Apollonii lib. 1. p. 10. ubi de Ancæo. His adde Synesium qui in calvitiei encomio

comio p. 85. ex Aristotele proverbium definit παλαιᾶς φιλοσοφίας ἐγκατάλειμμα περισωθὲν διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα. Videtur idem Aristotelis opus respicere Apostolius VII. 44. ubi de ære Dodonæo & IX. 16. ubi de prov. εἰς κόρακας.

Περὶ τοῦ πάσχειν ἢ πεπονθέναι ά. Laert. V. 22. & Aristoteles ipse IV. 3. de generat. animal. quamvis Jonsius putat respici lib. 1. de generatione & corrupt. c. 6. non librum singularem.

In Platonis laudem Orationem præclaram conscripsit Aristoteles, ut ex Olympiodori commentario in Gorgiam observat Bessario lib. 1. c. 3. in calumniatorem Platonis.

Τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, ά, β', γ'. Laertius V. 22. Sed duos tantum libros numerat Anonymus Menagii. Aristoteles ἐν Πλατωνικοῖς laudatur à Plutarcho in Colotem pag. 1118. Vide & Laert. III. 80. 109. *De Platonis Philosophia*. Syrian. in XII. Metaphys. p. 93. b.

Περὶ πλούτου, ά Laert. V. 22. Anon. Menag. qui Ἐγκώμιον πλούτου, præterea memorat, atque inter pseudepigrapha recenset.

Περὶ ποιητῶν ά, β', γ'. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. III. 48. VIII. 57. Macrobius V. 15. Saturnal. & Athenæus XI. 15. Dialogum de *poetis* memorat Anonymus Nunnesii.

Ποιητικά. Laert V. 26.

Πραγματείας τέχνης ποιητικῆς. ά, β'. Laert. V. 24. Librum tertium περὶ ποιητικῆς. id. 2. 46. Plutarch. de Homero. *Libri de Arte Poetica* Boethius in 1. de interpretat. p. 290.

Τὰ ἐκ τῆς (Πλάτωνος) πολιτείας ά, β'. Laert. V. 22. Proclus præf. in Platonis Remp. καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐπιτεμνόμενος τὴν πραγματείαν ταύτην οὕτωσι φησὶν ἐπιτέμνεσθαι τὴν πολιτείαν, καὶ ἐν τῷ συσσιτικῷ (Meursius legit συστατικῷ) οὕτω αὐτὴν προσαγορεύει τὸν τρόπον. Vide supra in νόμος συστατικός.

Πολιτεῖαι πόλεων ρνη. Respublicæ urbium CLVIII. Laertius & Anonymus Menagii; (Respublicas CCL. numerat Anonymus Nunnesianus, sed Ammonii sive Philoponi codices CCLV.) seorsimque gubernationes democraticæ, Oligarchicæ, Aristocraticæ, & Tyrannicæ. Laert. V. 27. unde apud Anonymum Menagii pro πόλεων ἰδιωτικῶν legendum ἰδίως Τυ[...] καὶ δημοκρατικῶν, καὶ ὀλιγαρχικῶν. Allegantur in Scho[...]nis Vespas v. 157. 642. Opus præstantissimum, in [...]5. de finibus, *omnium fere*

fere civitatum non Græciæ solum sed etiam Barbariæ mores instituta ac disciplinas exposuerat. In his fuere præter alias, quarum ipsa etiam nomina nos fugiunt descriptiones Reip.

Ἀδραμυττηνῶν. Steph. Byz. in Ἀδραμύττειον.
Ἀθηναίων. Schol. Comici ad Acharnenses v. 233. ad Aves v. 1354. ad Plutum v. 278. Harpocrat. & Suidas in στρατεία. Zenobius prov. VI. 29. Hesych. εὐθύνας. Suid. in περίπολος.
Αἰγινητῶν. Athenæus VI. p. 272.
Αἰτωλῶν Strabo VII. 321.
Ἀκαρνάνων Strabo VII. 321.
Ἀκραγαντίνων Pollux IV. 24. & IX. 6.
Ἀμβρακιωτῶν Steph. Byz. in Δεξαμεναί.
Ἀργείων Pollux X. 46.
Ἀρκάδων Harpocrat. in μύριοι.
Βοττιαίων Plutarch. Theseo p. 6.
Γελώων Schol. Pindari Pythionic. 1. p. 171.
Δηλίων Laert. VIII. 13. Athen. VII. p. 296
Εὐβοέων Videtur respicere Strabo Aristotelem laudans lib. X. p. 445. & 447.
Ἠλείων Harpocrat. in Ἑλλανοδίκαι.
Ἠπειρωτῶν Steph. Byz. in Ἀμύνται.
Θετταλῶν Athen. XI. p. 499. Harpocrat. in τετραρχία.
Ἰθακησίων Tzetz. in Lycophr. v. 799. Eustath. ad Iliad. Θ. p. 700. In toto opere hæc fuit quadragesima secunda, ut præter Scholiasten Comici docet Suidas in σκυτάλη.
Ἱμεραίων Pollux IV. 24. & IX. 6.
[Καρῶν Apollonius Hist. mirab. c. 11.]
Κερκυραίων Schol. Apollonii IV. 69.
Κιανῶν Schol. Apollonii I. 34.
Κολοφωνίων Athen. XIV. p. 618.
Κροτωνιατῶν Athen.
Κυθνίων Harpocrat. in Κύθνιοι.
Κυμαίων Schol. Sophoclis in argumento Oedipi Tyranni.
Κυπρίων Harpocrat. & Suidas in ἄνακτες.
Κυρηναίων Pollux IX. 6. Schol. Aristophanis ad Plutum v. 925.
Λακεδαιμονίων Harpocrat. in μόρων, Eustath. ad Iliad. 1. pag. 741.

 Schol.

Schol. Aristophanis ad Acharn. v. 319. Zenobius II. 24. proverb. Schol. Pindari Isthmionic. 7. p. 476.

Λευκαδίων Strabo VII. p. 322.

Λοκρῶν Clemens 1. Strom.

Μασσαλιωτῶν Athen. XIII. p. 576. Harpocrat. in Μασσαλία.

Μεγαρέων Suid. Strabo VII. p. 322.

Μεθωναίων Athen. VI. p. 235.

Μηλιέων Suid.

Ναξίων Athen. VIII. p. 348. Videtur respicere Plutarchus de virtute mulierum f. 254.

Ὀπουντίων Hesych. in ἄσπις. Harpocrat. in Ἄμφισσα. Strabo VII. p. 322.

Ὀρχομενίων Pollux X. 38. Appendix Vaticana proverb. IV. 3. Tzetzes ad Hesiod. p. 3. b ubi de äuctore dubitat & ad alium Aristotelem qui peplum scripsit, referendam arbitratur.

Πελληνίων. Harpocrat. in μαστῆρες.

Σαμίων Zenobius VI. 12. proverb. Apostolius XVII. 25. Schol. Comici ad aves v. 472.

Σαμοθρᾴκης Schol. Apollonii.

Σικυωνίων Pollux IX. 6.

Συβαριτῶν. Athen. XII. p. 520.

Συρακυσίων Athen. X.

Ταραντίνων Pollux IX. 6.

Τεγεατῶν Shol. Aristoph. ad Nubes. Schol. Apollonii IV. 22.

Τενεδίων Steph. Byz. in Τένεδος. Schol. Comici ad Nubes v. 397. Apostolius XVIII. 28. proverb.

Τροιζηνίων Athen. 1.

Τυρρηνῶν Athen. 1.

Φωκέων Clemens 1. Strom.

Fragmenta ex hoc opere collegit If. Casaubonus, quæ in recentioribus operum Aristotelis editionibus, & in editione Politicorum Heinsiana Jenæ etiam repetita leguntur. Licet vero in notis ad Laertium idem Casaubonus testatur tantummodo gustum quendam se evulgasse, plenam syllogen cum accuratiore de scriptis Philosophi tractatione alii loco servasse : nunquam tamen locupletior

tior illa collectio adspexit lucem. Vide & Vossium de Hist. Græcis lib. IV. c. 9. & supra in δικαιώματα & νόμιμα. In itinere cum Alexandrum comitaretur Aristoteteles in Asiatica expeditione hoc conditum opus Ammonius tradit: Ἀμέλει καὶ συνώδευσεν αὐτῷ μέχει καὶ ἔσω τ̃ Βραχμάνων, ἔνθ' ἔγραψε τὰς διακοσίας πεντήκοντα πέντε πολιτείας. Simplicius prolegom. in Categor. laudat γνησίας Aristotelis πολιτείας, quasi & spuriæ sub Philosophi nomine ambulassent, ut observat Nunnesius, & de Orchomeniorum Politia paulo ante notabam. Alii, cum doctissimo Jonsio negant Aristotelem in Asiatica expeditione Alexandri comitem fuisse.

Πολιτικὸς, ά, β', Laert. V. 22. Codices vulgati. Pro quo MS. Regis Galliæ πολιτικῶν ά. Anonymus Menagii πολιτικὸν, ά.

Πολιτικά, ά, β'. Laert. V. 24. Idem forte cum superiore.

Περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων ἢ κτ̃ πρόσθεσιν al. πρόθεσιν, ά. Laert. V. 23. & Menagii Anonymus, licet in quodam Laertii codice sint notati libri ί, non ά. Samuel Petitus IV. 9. Misc. putat hunc librum hodie exstare & esse quintum Metaphysicorum. Aristoteles quidem περὶ τ̃ ποσαχῶς λέγεται ἕκαστον egisse se πρότερον testatur lib. 6. Metaphys. extrem. lib. 7. c. 1. & lib. 10.

Περὶ ποταμῶν liber quartus laudatur à Plutarcho in extremo libri de fluminibus.

Προτάσεις ά. Laert. V. 24. & 29. Hesych. illustr. Anonymus Menagii.

Προτάσεις ἐριστικαί, δ'. Laert. V. 23. & qui unum duntaxat librum memorat Anon. Menagianus.

Προτάσεις περὶ ἀρετῆς. Supra in ἀρετῆς.

Προτρεπτικὸς, ά. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. *ad Themisionem Cypriorum Regem.* Teles ap. Stobæum Serm. 93. Arsenius Monembasiæ Archi-Episc. in Apophthegmatis, ubi de Zenone.

Περὶ τῶν Πυθαγορείων, ά. Laert. V. 25. Anon. Menag.

Πρὸς τὰς Πυθαγορείους, ά. ibid. Confer supra in Ἀρχυτ.

Συλλογὴ τῶν τοῖς Πυθαγορείοις ἀρεσκόντων libris pluribus, quorum secundum allegat Simplicius in 2. de cœlo. & 4. Phys. Laudatur & Jamblicho c. 6. de vita Pythag. Aristoteles ἐν τοῖς πυθαγορικῆς φιλοσοφίας, & Theoni Smyrnæo Arithmet. c. 5. ἐν τῷ πυθαγορικῷ. Ænigmata Pythagorica explicasse testis Hieronym. Apolog. in Rufinum. Pythagorica Apophtegmata Stobæus Serm. 41. Respicit Plutarchus apud Gellium IV. 11. Laertius VIII. 19. 36. Porphyrius

vita

vita Pythag. Apulejus de Deo Socratis, Ælianus II. 26. Var. Hist. Apollonius c. 6. Hist. mirab. Confer Jonsium p. 54.

Πυθικός α. Laert. V. 26.

Πυθιονικῶν ἀναγραφὴ sive ἔλεγχοι α. Laert. V. 26. Plutarch. Solone p. 83. Respicit Hesychius in βυθός.

Πυθιονῖκαι Μουσικῆς, α. Laert. V. 26.

Περὶ ῥητορικῆς, Γρύλλος, α. Laert. V. 22. Quintil. 2. 17. Anonymus Menagii & MS. Laertii codex περὶ πολιτικῆς de politico dicendi genere ἢ Γρύλλος. Idem Anonymus: περὶ ῥήτορος ἢ πολιτικοῦ, hoc est de artifice λόγου πολιτικοῦ & ῥητορικῆς πολιτείας, ut vocat Dionysius Halicarnasseus. Apud eundem Anonymum: περὶ ῥητορικῆς τῶν μετὰ φυσικά, ί. Puto legendum, περὶ ῥητορικῆς. Τῶν μετὰ τὰ φυσικά, ί.

Ἐπιτομὴ ῥητορικῶν Laert. lib. 2. sect. 104.

Σημεῖα χειμώνων. Laert. V. 25. & Anonymus Menagii, apud quem male συμμαχίαι χειμώνων pro σημασίαι, ut doctissimo editori observatum. Ex Aristotelis περὶ σημειῶν superest fragmentum de loco & nominibus ventorum.

Περὶ τῶν Σόλωνος ἀξόνων. έ. Anonymus Menag.

Σοφιστής, α. Laert. V. 22. & VIII. 57. Respicit Sextus Empiricus 7. contra Logicos p. 139.

Περὶ τῶν Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους φιλοσοφίας. Laert. V. 25.

Περὶ στοιχείων. α, β', γ'. Laert. V. 23. Anonymus Menagii. Aristoteles ipse c. 4. libri de sensu. Nec facile assentior Jonsio, qui non singulare opus innui putat, sed lib. 2. de generat. & corrupt. c. 2. 3. ubi περὶ στοιχείων.

Συλλογισμοί, α. Laert. V. 23. Anonymus Menagii.

Συλλογισμῶν α, β'. Laert. V. 23. Anonymus Menagii.

Συλλογιστικὸν καὶ ὅροι, α. Laert. V. 23. sive ut Anonymus Menagianus, συλλογιστικῶν ὅρων α. In his scriptis judice Sam. Petito Aristoteles tradiderat ἐξωτερικῶς, quæ deinde in Analyticis posterioribus ἀκροαματικῶς. Vide ejus observationes lib. 2. c. 2.

Περὶ συμβουλίας α. Laert. V. 25. Anon. Menagii περὶ συμβουλῆς. Nec assentior Jonsio, putanti nihil aliud de hoc argumento scriptum ab Aristotele quam libri 1 Rhetor. c. 6. 7. licet hunc forte locum respicit Philosophus 1. Rhetor c. 18. & lib. 2. c. 19.

Συμπόσιον, α. sive περὶ συμποσίων ἢ συσσιτίων. Anonymus Menagii. Laert. V. 22. Athenæus lib. 15. p. 674. Respicit & Plutarchus initio

tio sympoſiacar. quæſt. & Macrobius VII. 3. Saturnal. Vide ſupra in Νόμ☉ Συσσιτικός. Etiam συσσιτικῶν προβλημάτων libros tres inter Ariſtotelis ſcripta memorat idem Menagii Anonymus.

Συναγωγῆς ά, β'. Laert. V. 25. Non libri περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων intelliguntur, ut ſenſit Patricius, neq; opus de collectione ſyllogiſtica, quo ſenſu συναγωγὴ ſumitur ap. Laert. V. 29. & Heſych. illuſtr. ſed intelligitur συναγωγὴ ἰατρικὴ, ut Reineſius p. 34. Var. Lect. obſervat ex hoc loco Galeni 1. ad Hippocr. de nat. hum. πάρεστι τοῖς τῆς ἰατρικῆς συναγωγῆς ἀναγνῶναι βίβλους ἐπιγεγραμμένους μὲν Ἀριστοτέλει, ὁμολογουμένως δὲ ὑπὸ Μένων☉ γεγράφθαι. Διὸ καὶ Μενώνεια (male Μηλώνεια apud Plutarch. VIII. 9. sympoſ. p. 733.) προσαγορεύουσιν ἔνιοι ταῦτα τὰ βιβλία.

Τακτικὰ male annumerantur ſcriptis Ariſtotelis, neque ab Æliano Tacticos ſcriptores laudante omiſſa fuiſſent, ſiquidem exſtitiſſent. Vide ſupra Ἰατρικά.

Τελεταί. Schol. Apollonii lib. 4. p. 280.

Τεχνῶν συναγωγὴ, Laert. V. 24. Anonymus Menag.

Τέχνη ἐγκωμιαστική. Anonymus Menagii.

Τέχνης ά. idem.

Τέχνης τῆς Θεοδέκτου συναγωγὴ ἐν γ'. Idem. Ariſtoteles ipſe Rhetor. ad Alexandrum c. 1. περιτεύξῃ δὲ δυσὶ τούτοις βιβλίοις, ὧν τὸ μὲν ἐστιν ἐμὸν ἐν ταῖς ὑπ' ἐμοῦ τέχναις Θεοδέκτῃ γραφείσαις, τὸ δὲ ἕτερον Κόρακ☉. Idem III. 9. Rhetor. αἱ ἀρχαὶ τῶν περιόδων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδεκτείοις ἐξηρίθμηνται. Laertius V. 24. memorat librum non niſi unum τέχνης τῆς Θεοδέκτου συναγωγῆς, recte. Libros tres Ariſtotelis Rhetor. Theodecti à quibuſdam tributos docet Quintilianus II. 15. & Theodecti ab Ariſtotele ut pro ſuis ederet donatos narrat Valerius Max. VIII. 14. 3. Laudatur præterea Theodectes Rhetor à Quintiliano pluribus locis. De Theodecte Phaſelite, qui Olymp. CXI. 2. jam obierat, vide Plutarchum Alexandro p. 674.

Τὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου καὶ τῶν Ἀρχυτείων. Vide ſupra Ἀρχυτ.

Τὰ πρὸ τῶν τόπων. Laert. V. 24. & Anon. Menagii. Ex Sam. Petiti ſententia hic eſt liber. 1. Topicorum ex iis qui exſtant.

Ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν, ζ'. Laert. V. 23. Idem Petitus legit πρώτων, & putat hoc opus contineri libris Topicorum quos habemus 2. 3. 4. 5.

Τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους, β'. Laert. V. 24. Eodem Petito judice ſunt liber 6. & 7. Topicorum. Anonymo Menagii memoratur τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους καὶ πάθη liber unus. Porro non puto editam Antonii

Quærengi exercitationem, qua teste Allatio p. 45. Apum urbanar. disputavit quos habemus Aristotelis Topicorum libros non eos videri ex quibus Cicero ac Themistius suam locorum enumerationem desumserunt. Aristotelis πέπλυς memorat Plutarchus lib. 1. Sympos. quæst. 2. p. 616.

Περὶ τραγῳδιῶν. ά. Laert. V. 26. Anonymus Menag.

Περὶ τύχης. ά, β', γ'. Anonymus Menagii.

Ἐγκώμια ἢ ὕμνοι. Idem. Vide & supra in Διονυσιακῶν.

Ὑποθῆκαι. idem Anonymus.

Περὶ φιλίας, ά. Laert. V. 22. licet H. Stephanus testatur in quibusdam cod. φιλοσοφίας eo loco legi pro φιλίας. Anonymus Menagianus tres Aristotelis libros περὶ φιλίας agnoscit.

Tractatus *ad Philippum*, quibus Athenienses Regi commendasse legitur Aristoteles apud Anonymum Nunuesii, nihil aliud fuerunt quam Epistolæ Laertio V. 27. memoratæ.

Περὶ φιλοσοφίας. ά, β', γ', δ'. Laert. V. 22. in MS. Regis Galliæ, & vita Aristotelis quam edidit Menagius: etsi in vulgatis Laertii codicibus tantum numerantur libri tres. Apud Suidam in Σωτάδας Hieron. Wolfii versio laudat librum sextum Aristotelis de Philosophia, sed in Græco Aristocles est non Aristoteles, cujus tertium de Philosophia librum allegat Cicero 1. de nat. Deorum. sect. 33. primum Laertius procem. sect. 8. Idem opus fuit supra sub titulo περὶ τἀγαθοῦ. Suidas in ἀγαθοῦ δαίμονος. ὅτι περὶ τἀγαθοῦ βιβλίον συντάξας Ἀριστοτέλης τὰς ἀγράφους τοῦ Πλάτωνος δόξας ἐν τούτῳ κατατάττει, καὶ μέμνηται τοῦ συντάγματος Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ψυχῆς ἐπονομάζων αὐτὸ περὶ φιλοσοφίας. Simplicius in 1. de anima, ubi Aristoteles ipse se laudat ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας. Περὶ φιλοσοφίας νῦν λέγει τὰ περὶ τἀγαθοῦ αὐτῷ ἐκ τῆς Πλάτωνος ἀναγεγραμμένα συνουσίας, ἐν οἷς ἱστορεῖ τάς τε πυθαγορείους καὶ πλατωνικὰς περὶ τῶν ὄντων δόξας. Confer Muretum VII. 21. Var. Lect. Idem opus observante Patricio respicit Philoponus in 4. Phys. comment. 28. τὰς δ' ἀγράφους συνουσίας τοῦ Πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης συνεγράψατο. Cæterum non minus fallitur meo judicio Sam. Petitus, qui IV. 9. Misc. putat libros Aristotelis de Philosophia hodie extare sub titulo XII. XIII. & XIV. Metaphysicorum; quam Petrus Marsus, qui librum περὶ φιλοσοφίας existimavit esse universum opus Metaphysicorum, secundum libros φυσικῆς ἀκροάσεως, tertium libros de cœlo. Commentar. in Ciceronem de natura Deorum.

Περὶ

Περὶ φύσεως, α΄. Anonymus Menagii.

Φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον libri XXXVIII. Laert. V. 26. & Anonymus Menagii. Confer quæ capite superiore inter edita scripta post num. XV. sed & quæ num. XXV.

Περὶ φυτῶν Aristotelis libri genuini interciderunt. Vide ibidem num. XIX.

Περὶ φωνῆς. Anonymus Menagii.

Χρεῖαι. Stob. Sed junioris esse Aristotelis notat. Francisc. Patricius discuss. Peripateticar. p. 98. quod in illis mentio Zenonis Citiei.

Περὶ φωνῆς. Anonymus Menagii.

Περὶ χρόνου. Idem Anonymus.

Περὶ χρωμάτων, β΄. Plutarch. Confer quæ capite superiore num. XX.

Περὶ ψυχῆς, α΄. Laert. V. 22. Anonymus Menagii. Vide supra in Ἔυδημος, & adde hæc Petri Pomponatii lib. de incantationibus p. 207. *Albertus M. in fine libri de licitis libris & illicitis dicit Aristotelem scripsisse librum ad Alexandrum M. qui inscribitur* de morte animæ, *in quo multa ponuntur adversus Deos, Leges & Sacerdotes, & liber iste fortassis per sacerdotes gentilium & fortassis per nostros Pontifices penitus exstirpatus est. Platina enim in libro de vitis Pontificum scribit, per Pontifices multos libros fuisse exstirpatos.* Verum ad hæc confirmanda antiquiore teste opus erat quam Alberto, & firmiore argumento quam Pomponatii suspicionibus.

Alia Aristotelis fragmenta non allegatis libris apud veteres occurrentia collegit Franciscus Patricius Tomo 1. discuss. Peripateticarum libro VII. Tenendum vero est, ea quæ sub Aristotelis nomine in antiquorum scriptis leguntur, aut Aristotelis scripta memorantur, non Aristotelis Stagiritæ esse omnia, cum fuerint etiam alii scriptores hoc nomine, juniores.

CAPUT VIII.

De Alexandro Magno, Rege Macedonum.

De scriptis Alexandri Magni. 1. *Catalogus Scriptorum qui res gestas Alexandri tradiderunt.* 2. *Varii Alexandri.* 3.

I.

NOn exigua Ariſtotelis gloria eſt, ALEXANDRUM Macedonem inſtituiſſe: igitur, cum hic & ipſe aliqua, Rex licet, ſcripſerit, & plura ei velut auctori ab aliis tribuantur, longe plurimi autem res ab illo geſtas ſive vera narratione tradiderint, ſive monſtris implicuerint fabulisq;,& iſta & hos præſenti capite breviter referre,aliosq; iis Alexandri nomine claros, ſive Reges ſive ſcriptores ſubjungere conſtitui.

Natus eſt Alexander Pellæ Macedoniæ opido Olymp. CVI. 1. ante CHRISTUM CCCLVI. Hecatombæonis menſis, qui Auguſto vel Septembri reſpondet, die ſexta, eadem qua templum Dianæ Epheſi conflagravit. A prima ætate cupidiſſimus gloriæ, ſive inter pueros deberet concurrere, ſive feras venaretur, ſive ſub Ariſtotele tractaret literas, ſive largiretur amicis, ſive armis experiendum cum hoſte eſſet, hoc unum deſideravit, vincere omnes, vinci à nemine. Sed laudem quam magno haud dubie animo ac virtute, ſive ſimillima virtuti, ſi fortuna adſpiret, temeritate ſibi parabat, vana divinitatis etiam apud ſuos affectatione, iracundia, ac voluptatibus corrupit, *tam hoſtium pernicies* * *quam amicorum*, *qui ſummum bonum duceret*, *terrori eſſe cunctis mortalibus*. Per paucum omnino tempus rebus præfuit, nam ab Olymp. CXI. 1. quo Pater ejus Philippus fuit obtruncatus, usque ad mortem Alexandri, Olymp. CXIV. 1. ante CHRISTUM CCCXXIV. non plures ei effluxerunt anni quam duodecim, & octo menſes, laboribus, bellis, periculis, vulneribus conſumpti, dignum ſcilicet operæ pretium tot exciſarum civitatum, tot gentium vaſtatarum, tot millium interfectorum.

De *Epiſtolis* Alexandri ad Matrem, ad Antipatrum aliosque, quæ vel à veteribus & frequentiſſime à Plutarcho allegantur, vel ſub Alexandri nomine feruntur hodie, etiã de longiore illa ac ſuppoſititia quæ latine tantum exſtat ſub titulo *de ſitu & mirabilibus Indiæ* ad Ariſtotelem, perinde ut de Epiſtolis *Philippi*, Parentis, dixi ſupra lib. II. cap. X. §. 17.

Strabo lib. II. p. 69. ex Patrocle refert Alexandrum ipſum accurate omnia in expeditione ſua indagaſſe, curaſſeque ſibi locorum deſcriptiones à peritiſſimis hominibus (*Diogneto* puta & *Batone*) exhiberi. Hinc eſt, quod Alexandri Magni *hodæporicon* à Strabone laudatum viri docti memorant. Ἐντολὰς ejus ἐγγράπτους Cratero à Rege traditas, & ὑπομνήματα τοῦ βασιλέως ſive commentarios poſt mortem Alexandri repertos, in quibus de variis ſumptibus in memoriam Hephæſtionis faciendis perſcripſerat, meminit Diodorus Sic. XVIII. p. 588.

Ephe-

* Seneca lib. 1. de beneficiis c. 13.

Ephemerides Alexandri sive *Diarium* citari à Plutarcho in ejus vita pag. 706. notavit in indice auctorum Plinio allegatorum Harduinus. At Ephemerides secutum se ait Plurarchus, tum hoc loco, tum p. 677. ὡς ἐςι λαβεῖν ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Sed & lib. 1. Sympos. qvæst. 6. ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐφημερίδων. Verum ab Alexandro ipso scriptas non addit: quin ab alio (Regis comitum aliquo) compositis usum se innuit, dum extrema ejus, & mortem ipsam cum p. 706. retulisset subjungit: τούτων τὰ πλεῖςα κατὰ λέξιν ἐν τοῖς ἐφημερίσιν οὕτω γέγραπται. Arrianus lib. VII. p. 195. αἱ βασίλειοι ἐφημερίδες ὧδε ἔχουσι. p. 166. οὕτως ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ταῖς βασιλείοις ἀναγέγραπται. Ab *Eumene Cardiano* (Æliano III. 23. Var.) & *Diodoto Erythræo* scriptas esse Alexandri Ephemerides testatur Athenæus X. p. 434. & Strattidem Olynthium Suidas refert composuisse libros quinq; περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων. Confer H. Dodvvellum diss. IX. de Cyclis sect. V. qui junioris ævi illas Ephemerides esse putat, in eo tamen certe fallitur, quod p. 372. negat illas vir doctissimus unquam mentione dignatum Arrianum.

Idem Plutarchus in Alexandri Vita pag. 677. refert, quod ubi fuisset otium, tempus insumserit Rex ἢ κυνηγῶν, ἢ συντάττων, ἢ δικάζων τι τῶν πολεμικῶν, ἢ ἀναγινώσκων. Verba ἢ συντάττων Cruserius reddit: *vel commentando*, Amiotus: *il copmosoit quelque chose.* Sed Gvarinus Veronensis: *aut componendis rebus impartiebat.* Et rectissime ni fallor συντάττων non minus quam δικάζων participium referri potest & debet ad id quod sequitur τι τῶν πολεμικῶν, ut sensus sit, quem Xylandri etiam versio admittit, eum in rebus militaribus vel constituisse aliquid ac composuisse, vel jus dixisse.

Testamentum Alexandri, quo singulis Satrapis suis provincias quibus præerant regendas legaverit, memorat Ammianus Marcellinus XXIII. 6. *ut bella prætereamus Alexandri, & testamento nationem omnem in successoris unius jura translatam.* Coram hoc constituisse Regem, convocatis ante lectum suum ducibus, tradit scriptor libri 1. Maccabæorum cap. 1. v. 7. Sed si auctorem excerptorum Chronologicorum à Scaligero editorum p. 72. audimus, veniens ad mortem Alexander, *testamentum scripsit, ut unusquisque Principum regnarent singuli in proprias eorum provincias, sic, Macedonia quidem Arideum* &c. Diodorus quoque Siculus XX. p. 809. auctor est testamentum (τὴν ὑπὲρ ὅλης βασιλείας διαθήκην) ab Alexandro depositum fuisse apud Rhodios. Sed famam ejus rei vanam se comperisse scribit Q. Curtius X. 10. 6. & apud Lucianum in dialogis

mortuorum T. 1. p. 290. negat Alexander sibi per inopinam mortem integrum fuisse de regni successoribus quicquem statuere.

Vetus interpres latinus Kyranidum in procemio: *Volo & scire*, inquit, *quod est apud Græcos quidam liber Alexandri Magni* de VII. Herbis VII. Planetarum *& alter qui dicitur Thessali Mysterium ad Hermem de XII. herbis XII. signis attributis, & de VII. aliis herbis per VII. alias stellas.* Sed hoc non majoris fidei est, quam quæ *de lapide Philosophorum* Epistola sub Alexandri nomine fertur à Chemicis inter scriptores artis auriferæ Basil. 1593. & 1610. Tomo 1. vel quæ *Hebraice* exstare testatur Bartoloccius 1. Bibl. Rabbin. p. 482. *dicta memorabilia Alexandri Macedonis Cornuti. Et Epistola Alexandri ad Matrem* tempore mortis missa, & de verbis à matre prolatis dum illam legeret, & de morti Alexandri. Fabulis etiam ad scribas licet, quæ de Alexandri Codice HebraicoLegis Mosaicæ, in quo Nomen Dei aureis ubique scriptum fuerit literis, garriunt Talmudici * in tractatu Sopherim. Quæ vero de Alexandri veneratione adversus Nomen Dei & Pontificem Judæorum Jadduam tradit Josephus XI. 8. Antiqv. consentientibus Talmudicis in Joma f. 69. 1. & auctote commentarii majoris in Leviticum (Vajikra Rabba) sect. 13. his utpote à Curtio, Diodoro, Arriano, Plutarcho non modo præteritis, sed etiam cum istorum narratione ** ægre conciliandis, ita quisque ut voluerit addet vel demet fidem. Uti nec Chrysostomo *** facile accredas, Alexandrum Senatus Romani decreto Deum habitum decimum tertium fuisse.

Vir munerum amplitudine illustris, sed ingenio & humanitate nobilior *Gisbertus Cuperus* in commentario ad Ἀποθέωσιν Homeri pag. 162. jam pridem spem fecit suarum *dissertationum de Alexandro vero ac falso*: quæ ubi lucem viderint, nihil non veri atque certi in hoc genere illustratum confirmatumque, quicquid contra est falsi ac commentii, argumentis haud inficiandis rejectum atque convictum exhibebunt.

* Locum profert Guil. Schickardus de jure Regio Hebr. pag. 56. edit. Carpzovianæ.

** Vide Anton. Van Dalen in diss. de Hist. Aristeæ cap. 10. p. 75. seq.

*** Homil. 26. in 2. ad Corinth. Confer Petavium dogm. Theol. de incarnatione lib. XIV. p. 509. seq. & Steph. le Moyne not. ad Varia sacra p. 150. seq.

Cata-

II. Catalogus ſcriptorum de Rebus geſtis ALEXANDRI M.

è Matthei Raderi proluſ. & Joh. Freinshemii Prolegomenis ad Curtium, & Tho. Reineſii Epiſtola ad Hofmannum XXXVIII, quorum obſervatis mea adjunxi.

Abrahamus Aben Phareg Mſuli, Arabice MS. in Bibl. Bavarica, extrema parte mutilus.

Ado Archi-Ep. Viennenſis, Sæculi IX. ſcriptor latinus in Chronico, & *Chronicorum univerſalium ſcriptores* ad unum omnes, *Græci*, Euſebius, Syncellus, Malalas, Glycas, Cedrenus, Zonaras, Conſtantinus Manaſſes, Chron. Paſchale ſive Alexandrinum &c. *Latini* Freculfus, Marianus Scotus, Otto Friſingenſis, Abbas Urſpergenſis &c.

Æſopus latinus interpres Hiſtoriæ Græcæ fabuloſæ de Alexandro, quam ad *Calliſthenem* auctorem referunt codices MSS. Vide Cangii gloſſarium Græcum in ἰϐέλλιον, Juretum ad Symmachi IV 33. edit. primæ & Barthium II 10. Adverſar. Verſionem ſuam Æſopus iſte dicat Conſtantini M. Filio.

Agatharchides ſive *Agatharchus Cnidius*, anagnoſtes Heraclidæ Lembi, Peripateticus, quem ſub Ptolemæo Philometore ac deinceps vixiſſe obſervant Voſſius de Hiſt. Gr. & Reineſius p. 311. ad Hofmannum. Agatharchidæ nomen non modo apud Rufinum & Freculfum corruptum eſt, ut obſervat præter Voſſium Meurſius pag. 1200. Bibl. Græcæ, ſed & apud Theophylactum Simocattam VII. 17. Hiſt. p. 190. edit. Regiæ pro Ἀναρχίδης legendum Ἀγαθαρχίδης ὁ Γνίδιος. Attice ſcripſit, non Cretenſium dialecto, ut ex male intellectis Photii verbis tradit A. Schottus atque inde Freinshemius. Vide Ez. Spannhemium p. 309. de uſu numiſm. Alexandri M. res attigit in libris περὶ Ἀσίας, quos laudant Diodorus Sic. Phlegon, Lucianus & Athenæus à quo decimus liber allegatur. Hunc ulti-

ultimum fuisse illius operis constat è Photii cod. CCXIII. In eodem forte successorum quoque Alexandri res fuit persecutus, unde Josepho XII. 1. laudatur ὁ τὰς τῶν διαδόχων (Ἀλεξάνδρου) πράξεις συγγραψάμενος, ex quo habet quæ retulit lib. 1. contra Apionem p. 1050. Ejusdem forte operis pars fuere Φρυγιακὰ quæ laudat Plutarchus de fluminibus. Scripsit præterea historiam τῆς εἰς τὴν εὐρώπην libris XLIX. teste Photio, & de mari Erythræo sive Arabico sinu libros V. quod opus Strabo XVI. p. 779. & Plutarchus VIII. 9. Sympos. legisse se testantur. Excerpta à Photio Cod. CCL. servata Græce primus edidit H. Stephanus A. 1557. 8. cum Ctesiæ & Memnonis quibusdam & Appiani: Latine verrit *Laur. Rhodomannus* A. 1594. 8. & *R. Brettus* Anglus Oxon. 1597. 8. præter *A. Schottum* in sua Photii editione. Hinc recudi curavit cum interpretatione Rhodomanni Vir Clariss. *Joh. Hudson* Tomo 1. Geographor. minorum Oxon. 1698. 8. adspersis notis. Scripsisse præterea Agatharchidem refert Photius, sed quæ ipse non viderit, ἐπιτομὴν τῶν περὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναγεγραμμένων libro uno. περὶ τρωγλοδυτῶν libros V. & Epitomen Λύδης * Antimachi. Epitomen τῶν συγγεγραφότων περὶ συναγωγῆς θαυμασίων *eorum qui de mirabilibus ante eum scripserant*, ut titulum illum exponit Jonsius II. 12. περὶ αἰτίμων (ut eidem Jonsio visum) Ἐκλογὰς ἱστοριῶν, & περὶ τῆς πρὸς φίλους ὁμιλίας. Incertum, idem ne sit Agatharchides quem Samium appellat Plutarchus in parallelis minoribus p. 305. ubi librum secundum ejus περσικῶν, & libro de fluminibus, ubi librum quartum ejus laudat περὶ λίθων. Nisi pro Agatharchide legendum ibi Agathyrsides. Certe Agathyrsides Samius quarto Περσικῶν allegatur à Stobæo Serm. 7. de fortitudine.

Agis Argivus pessimorum carminum post Choerilum conditor, quibus Alexandro adulatum refert Curtius VIII. 5. 8. Meminit & Arrianus IV. p. 262. de expeditione Alexandri.

Amyntianus qui ad Marcum Antoninum Imp. scripsit librum de Alexandro M. illaudatum Photio Cod. CXXXI. Præterea librum de Olympiade Alexandri Matre, tum vitas parallelas Philippi Macedonis & Augusti Imp. Dionysiii Siciliæ Tyranni ac Domitiani. Dubitat Freinshemius, idem ne sit Amyntianus, cujus περὶ ἐλεφάντων laudat Schol. Pindari p. 33.

Anaximenes Lampsacenus Rhetor, qui Φιλιππικά, quorum septimum citat

* Mentio hujus libri Antimachi apud Suidam in Ὠγυγιῶνες.

tat Suidas in μάϛιγα, & τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις teste Laertio II. 3. scripsit. Vide quos allegavi lib. II. cap. XXIII. §. 9. Usus hoc Anaximene etiam Plinius lib. XII. hist. quo describit arbores quas in orbe Indico mirata est Alexandri victoria. Meminit & Valerius Max. VII. 3.

Andronicus qui res Alexandri scripsit memoratur in Volaterrani Anthropologia. Freinshemius ait eum allegari à Plutarcho in Aristide. Sed frustra hoc in vita illa quæsieris. Respiciturne Andronicus Alypius, quem inter Græcorum Historicos ad extrema Danielis intelligenda necessarios laudat Hieronymus præf. ad illum Prophetam.

Androsthenem Thasium, qui cum Nearcho navigavit, citat Strabo XVI. p. 766. Periplum Indiæ Athenæus III. p. 393. & Marcianus Heracleota in Periplo p. 63. Plura Vossius de Hist. Græcis p. 463. Mentio & apud Arrianum VII. p. 162.

Angelus Cospus Bononiensis Vitam Alexandri M. à Johanne Monacho scriptā latine vertit. Præfigitur editioni Diodori Siculi quæ prodiit Basileæ Apud H. Petri A. 1545. & è Johanne Zonara est excerpta.

Anticlides allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. & Laertio VIII. 11. Ἀντικλείδης ἐν δευτέρῳ περὶ Ἀλεξάνδρου. Atheniensem fuisse testatur Athenæus. Laudat etiam Harpocratio in καλλάυρεια, & ἐξηγητικὰ ipsius tribus in locis, ubi quidam codices interdum habent Ἀυτοκλείδης, uti legitur etiam apud Plutarchum in Nicia p. 539. Hanc lectionem præfert in Bibl. Attica Meursius, sed altera præplacet Maussaco, & apud Athenæum quoque XI. p. 473. est Ἀντικλείδης ἐν ἐξηγητικῷ. Atque ita scriptum est in Scholiis minoribus & apud Eustathium ad Homerum. Scripsit & νόϛων libros, quorum octavum & septuagesimum citat idem IX. p. 384. Meminit ejusdem operis præter Athenæum, Clemens Alex. Eusebius IV. præparat. Scholiastes Aristoph. & Suidas. De illius Δηλιακοῖς, aliisque scriptis Vossius in Hist. Græcis p. 322. Anticlidem in hymno Solis laudat Kircherus T. 3. Oedipi p. 128.

Antidamantis Heracleopolitæ Historia Alexandri M. & libri Morales allegantur à Fulgentio in Vespillones, & fabre. Quod vero Freinshemius hinc eum latine scripsisse colligit, parum verisimile id Reinesio videtur, qui observat eundem Fulgentium laudare & alios Græcos scriptores, Stesimbrotum Thasium, Diophantum Lacedæ-

Dd mo-

monium, Sosicratem, Mnaseam (Callimachum, Demosthenem) ex latina interpretatione, perinde uti Rhetores latini Aquila & Rutilius Lupus Demosthenis, Hyperidis, Aristotelis & aliorum Græcorum verba latine producunt. Notavit hoc de Fulgentio etiam Vossius erudito opere de Hist. Græcis.

Antigenes allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. incertum an idem de quo p. 703. seq. & quem laudat Plinius.

Antisthenes qui à Phlegonte laudatur, est Rhodius historicus, ut recte conjiciebat Vossius, & constat ex Polybio Excerpt. Peiresc. p. 69. Cæterum narratio de Alexandro M. quæ Volaterrano memoratur, & Græce adhuc sub Antisthenis vel Callisthenis nomine exstat MS. in quibusdam Bibliothecis, commentitia videtur viris doctissimis. Unde Allatius Pseud Antisthenem vocat, locum ex ea afferens capite 2. de Eugastrimytho.

Antoninus Archi-Ep. Florentinus in prima parte summæ Historialis latine compositæ fabulas de Alexandro refert non paucas, quas deprompsit è Julio Valerio sive Æsopo, de quibus suo loco.

Appianus Alexandrinus, præcipue in Syriacis: *quæ quisquis legerit*, inquit Reinesius, *videbit nugas quas de Alexandro nugatus est Suidas.*

Appion Plistonices, Alexandrinus Grammaticus, inter alia de Alexandri Regis laudibus scripsit teste Gellio VI. 8. Cætera ejus scripta retuli infrà in capite de Flavio Josepho.

Archelaus Chorographus τῆς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πατηθείσης γῆς. Laert. II. 17. Jubæ & Archelai Regis libros allegat Solinus ubi de rebus Indicis agit c. 52. & Plinius XXXVII. 3. Archelai vel Asclepiadæ, tum Parmenionis, Posidippi & aliorum in Alexandrum Epigrammata leguntur lib. IV. Antholog. p. 454. lib. III. p. 347.

Aretinus. Vide infra in Qualchino.

Aristobulus Aristobuli F. Cassandreus, Alexandri comes, eo superstite scripserat de singulari certamine Alexandri cum Poro, quem librum ob incredibilem adulationem in fluvium Hydaspin Rex projecit teste Luciano de scribenda Historia, T. 1. p. 610. Sed post Regis mortem, (annos jam octoginta quatuor natus, ut idem Lucianus in Macrobiis auctor est) scripsit Historiam, quam ut fide digniorem præ cæteris sequi se affirmat & frequenter laudat Arrianus libris de Alexandro. Laudat & Plutarchus in Alexandro p. 672. 673. 674. 676. 691. 706. Strabo, Athenæus &c. vide Vossium de Hist. Gr.

p.

p. 55. De Ariſtobulo Judæo dixi infra in Catalogo Peripateticorum.

Ariſtoxenus in ſuis ὑπομνήμασι egit etiam de Alexandro, ut apparet ex Plutarcho Alex. p. 666. forte etiam in Hiſtoriis quas Suidas memorat. De ſcriptis ejus dixi infra capite X.

Ariſtus & Aſclepiades τ̃ τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραψάντων. Arrian. VII. p. p. 158. Vide quæ de Ariſto Salaminio Voſſius in Hiſt. Græcis pag. 62.

Arriani Nicomedienſis libri VII. περὶ ἀναβάσεως Ἀλεξάνδρου adhuc ſuperſunt, qui præ cæteris ſequi ſe ait auctores, Ptolemæum Lagi & Ariſtobulum. Laudatur Arrianus Æneæ Gazæo in Theophraſto p. 23. ὅτι Ἀῤῥιανὸς, ἐπὶ τὸ ἀληθέστερον μᾶλλον ἢ μυθωδέστερον συγγράφων, μνησθῇ. Exſtant etiam ejusdem Arriani Indica.

Alius *Arrianus* Poeta, qui Carmine Heroico Græce Ἀλεξανδρειάδα condidit libris XXIV. & Virgilii Georgica reddidit Græcis verſibus & poemata in Attalum Pergami Regem conſcripſit, Suida teſte.

Aſclepiades. Vide paulo ante *Ariſtus*.

Baton ſive *Beton* ὁ τ̃ Ἀλεξάνδρου βηματιστὴς ſive *itinerum ejus menſor* memoratus Polybio, Plinio VI. 17. & 19. VII. 2. & Indice libri VI. & XIII. Solino c. 52. Scripſit σταθμοὺς τ̃ Ἀλεξάνδρου πορείας teſte Athenæo lib. X. p. 442. Hi ſunt forte Ἀσιατικοὶ σταθμοὶ Straboni laudati. De Bitone qui junior fuit & ad Regem Attalum ſcripſit, dixi infra inter ſcriptores rei militaris.

Βάῤῥων ἱστορικὸς (*Varro*) ἐπιτομὴν τ̃ κατ' Ἀλέξανδρον τ̃ Μακεδόνα. Suid.

Petrus Bizarrus Sentinas, ſcriptor recens, in Perſica Hiſtoria latine edita & XII. libris perſequente res Perſarum ab Aſſyriorum usqne imperio ad Annum Chriſti 1581.

Callinicus Sutorius Syrus ſive Arabs Sophiſta τ̃ κατ' Ἀλεξάνδρειαν ἱστοριῶν libros X. ſcripſerat Suida teſte. At Freinshemius Calinium Syrum ſcriptoribus de Alexandro accenſet, allegatque Plutarchum in Ariſtide. Sed eſt hæc allegatio ad baliſtam, ut ait Reineſius. Nam à Plutarcho nusquam nominatur. At Suida obiter inſpecto Callinicum de rebus geſtis Alexandri ſcripſiſſe affirmant Volaterranus, Carolus Stephanus in Elucidario & alii. Sed Alexandrinarum rerum, ſive civitatis Alexandriæ Hiſtoriam ſcripſerat hic Callinicus, quam reſpicit & Hieron. præfat. in Danielem, ut Voſſio probe animadverſum. Sed male idem Voſſius in-

inemendato Suidæ codice deceptus ait Callinicum hunc scripsisse ad Medicum Galenum. Nam ad Imp. Galienum misit προσφωνητικόν. vide Jonsium p. 284. & Valesium ad Ammiani XXIII. 3.

Callisthenes Olynthius propter condiscipulatum sub Aristotele, cujus consobrinus fuit, Alexandro primum percharus, & ab ipso Rege ad prodenda memoriæ acta ejus accitus teste Justino XII. 6. deinde propter asperius ingenium invisus, & ab eo interfectus condidit Historiam Alexandri, quam præter Strabonem XVII. p. 813. respicit Plutarchus Alex. p. 680. 684. 685. Quæ vero hodie sub Callisthenis nomine de Alexandro supersunt MSta Græce in quibusdam Bibliothecis, ea ex Persico vertit *Simeon Sethus*, & nomen Callisthenis (vel Antisthenis, de quo supra) plane mentiuntur, cum inepta quædam contineant commenta, destituta omni prorsus utilitate & amœnitate, ut judicat Is. Vossius p. 33. ad Melam. Loca quædam ex illo scriptore Græce produxit Julius Cæsar Bulengerus de Circo c. 13. 30. &c. Meminit & Casaubonus ad Polyb. Salmasius ad Solin. Idem Casaubonus Epist. ad Josephum Scaligerum CCCCII. *Exstat in Bibliotheca* (Regis Galliæ) *Pseudo Callisthenis historia rerum Alexandri. Observavi hoc μύθευμα totidem fere verbis in Ebræorum sermonem versum à Pseudo Gorionide. Et sane cum voluptate quadam contuli, multaque in textu etiam Italico emendavi, præsertim virorum & locorum nomina. Admiror vero imposturam.* Scaliger ad Casaub. Epistola CXIII. *Pseudo Callisthenes, puto, idem est cum eo libro quem in calce Georgii Syncelli habeo. Est opus fabulosum. Ab eo non potuit accipere Pseudo Gorionides, sed à latino, quod MStum me aliquando vidisse memini, ubi multa quoque ineptissima erant.* adde Epist. CXV ad quem Casaubonus Epist. CCCCXIII. *Pseudo Callisthenes non est ille scriptor quem habes Codici Monachi adnexum, sed alius haud paulo κομψότερος & qui decenter θεατρικῶς mimum agit. Demiror impostores illos, nam ante multa secula prodiisse id fragmentum satis constat. Etsi autem libro quem habes idem μύθευμα continetur, Pseudo Gorionidem tamen qui non semel Callisthenem laudat, hunc potius qui penes me est transscripsisse ἢ μεταφράσαι non dubito, sive Græce eum legerit, quod non puto, sive latine aut Gallice.* De latina versione hujus scripti dixi in *Æsopo Julio Valerio* & Qualinchino: de Germanica in *Joanne Hartlebo Mollero.* De aliis Callisthenis genuini scriptis præter Vossium in Hist. Gr. agit Meursius in Bibl. Græca & ad Chalcidium p. 33. seq.

Cary-

Caryſtium Pergamenum in ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι res Alexandri attigiſſe ex Athenæo obſervat Freinshemius.

Cephalion Gergethius antiqvus Straboni, Dionyſio Halic. Diodoro Sic. aliisque laudatus ſcriptor, & à Suida male ad Adriani tempora relatus, in Erato ſive libro ſexto Muſarum Alexandri res geſtas complexus fuit, teſte Photio Cod. CLXI. p. 177. Cæterum adverſus Scaligerum ad Græca Euſebii p. 415. Meurſium in Bibl. Græca Voſſiumque de Hiſt. Gr. qui plures Cephaliones faciunt, videndus Allatius libro de Patria Homeri cap. 1. Mentio hujus Cephalionis apud Syncellum quoque in Chronico p. 92. & 167. ubi ei dicitur ἐπίσημος εἷς οὐχ ὁ τυχών, & p. 192. Κεφαλίων Γεργισαῖος (leg. Γεργήθιος) συγγραφεὺς πάνυ παλαιός.

Chares allegatur à Gellio V. 2. Plutarcho in Alex. p. 675. 678. 703. ὁ εἰσαγγελεύς p. 691. Mytilenæus p. 696. ἐν πέμπτῃ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστοριῶν. Athen. XII. p. 514. ἐν ἑβδόμῃ XII. p. 493. ἐν τῇ δεκάτῃ XII. p. 538. & XIII. p. 575. Laudat iterum Plutarchus in Phocione p. 749. & II. de fortuna Alex. p. 341. At in indice Plinii lib. XII. Hiſt. male Characis nomen pro Charetis irrepſit, notante Harduino. Sed ipſe viciſſim de Charace affirmat, quod de Charonte Lampſaceno apud Suidam legitur.

Charon Lampſacenus de Perſarum quidem & Græcorum rebus commentatus eſt, ſed ante Alexandrum ſcripſit, ut ex Dionyſii Halic. & Tertulliani teſtimoniis jam notavit præſtantiſſimum Voſſius. At Charon alter Carthaginienſis Alexandrum non præteriiſſe videtur in opere quod memorat Suidas de Tyrannis ſive Regibus Aſiæ & Europæ. Videtur & Alexandri res geſtas attigiſſe Charon tertius Naucratites, niſi fallit nos idem Suidas, qui ait eum ſcripſiſſe βασιλεῖς τοὺς ἐκ παλαιοῦ γεγονότας ἐν ἑκάστῳ ἔθνει.

Choerilus de quo Acro ad Horatii artem v. 357. *Choerilus poeta fuit qui Alexandrum M. ſecutus bella ejusdem deſcripſit: cui Alexander dixiſſe fertur, malle ſe Therſitem Homeri eſſe, quam hujus Achillem. Choerilus Alexandri Poeta depactus eſt cum eo, ut ſi verſum bonum faceret, aureo numiſmate donaretur: ſi malum, colaphis feriretur: perſæpe male dicendo colaphis nectus eſt.* Vide quæ Meurſius ad Heſychium illuſtr. p. 220. ſeq. & viri docti ad Horat. lib. 2. Epiſt. 1. v. 233. ſeq. & Curtium VIII. 5. 8. De antiquiore Choerilo Tragico, conſules ubi lubebit quos laudavi lib. 2. cap. 19.

Christophorus Roffinus, scriptor recens, in Senatu Burdegalensi præses, in commentariis omnium ab orbe condito Historiarum ad Albertum de Gondi, latine editis Lutetiæ A. 1571. tit. *Macedonum origines*, res Alexandri M. accurate, judice Reinesio, persequitur. Sed longum esset Historiæ universalis & Chronologiæ scriptores recentes universos recensere, Jos. Scaligerum, Ed. Simsonem, Reinerum Reineccium, Sethum Calvisium, Jac. Usserium, Augustinum Torniellum, Jac. Salianum, Henr. Spondanum, Dionys. Petavium, Joh. Cluverum, Matthæum Dresserum in millenar. M. Zuer. Boxhornium, Joh. Micræliū, Christianum Matthiæ, Ulr. Huberum &c. qui singuli res ac gesta Alexandri pro instituto suo attigerunt: nec minus scriptores Lexicorum Historicorum, Lud. Morerium, Joh. JacobumHofmannum, Petrum Bælium &c.

Clearchus Solensis, discipulus Aristotelis in libris vitarum etiam de Dario egit per Alexandrum everso, ut testatur Athenæus XII. p. 539.

Corvinus Celer Clemens Apuleji familiaris, eruditissimus (ut ait idem lib. 1. floridor.) & svavissimus poetarum, omnia Alexandri facinora aggressus est pulcherrimo carmine (latino ut opinor) illustrare.

Cleo Siculus, Alexandri adulator, de quo viri docti ad Curt. VIII. 5. 8.

Clitarchus Dinonis Historici filius & Alexandri Comes in *primo* τ̃ περὶ Ἀλέξανδρον allegatur ab Athenæo IV. p. 148. in *quarto* XII. p. 530. Ingenium ejus probari, fidem infamari tradit Quintilianus X. 1. Inst. Or. Plura de Clitarcho Vossius lib. 1. c. 10. de Hist. Græcis & Reinesius Epist. ad Hofm. p. 313. Conjecturam vero eorum qui Curtium Clitarchi historias potissime secutum, ac veluti interpretatum latine suspicantur, destituit ratio: Neque dubitat Curtius à Clitarcho nominatim dissentire IX. 5. 21.

Cornelius Nepos in opere Chronicorum quo omne ævum tribus explicaverat libris, Alexandri quoque gesta persecutus fuit. Auctor historiæ Miscellæ XII. 19. *maximas illas Scythicas gentes, formidatasque cunctis majoribus, Alexandro quoque illi magno sicut* (Trogus) *Pompejus Corneliusque testati sunt.* Dicitur etiam Nepos transtulisse Epistolam quæ latine exstat sub Alexandri nomine de Indiæ mirabilibus.

Craterus Macedo, Alexandro charissimus, in Epistola ad matrem Aristopatram varia miranda & incredibilia tradidit, quæ in expeditione Asiatica observasset. Testis Strabo XV. p. 702. Ajunt etiam res gestas Alexandri scripsisse, quo auctore antiquo, nescio. Nam quæ Plutar-

tarchus in Aristide p. 354. 355. è Cratero Macedone profert, videntur sunt petita ex ejus opere περὶ ψηφισμάτων, de quo Maussacus ad Harpocrationem in ἀνδρῶν & νυμφαῖον.

Q. Curtius Rufus scriptor latinus disertissimus, de quo in Bibl. latina.

Videntur etiam huic Catalogo inserendi esse *Cyrsilus* sive *Cersylus* Pharsalius & *Medius* Larissæus, qui συστρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ Alexandri castra secuti citantur à Strabone XI. p. 530. ubi de Armenia agit.

Demodamantem Seleuci & Antiochi Regum ducem in itineribus Alexandri describendis maxime sequi se profitetur Plinius IV. Hist. 16. ubi male Demonactis nomen pro Demodamante habent priores editiones: quod ab Harduino recte emendatum ex indice Plinii & è Solini cap. 49. & pridem monitum Salmasio ad Solin. p. 985. Stephanus Byz. in Ἀντιόσα notat Demodamantem Milesium & Philonem (Thebanum quem inter scriptores de rebus gestis Alexandri laudat Plutarchus Alex. p. 691.) meminisse Antissæ Indicæ. Athenæo XV. p. 682. Δημοδάμας ὁ Ἀλικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος ἐν τῷ περὶ Ἀλικαρνασσοῦ.

Daimachi quoque *Plataensis* Indica huc spectant, de quibus Vossius. At hujus Daimachi plagiarium fuisse Ephorum Historicum, idem vir doctus contra Porphyrium apud Euseb. X. 3. de præparat. p. 464. audacter, negat ex temporum quam repugnare putat ratione. Neque tamen adeo diverso tempore ambo vixerunt, ut Ephorus Daimachi scripta legere & expilare non potuerit. Vide Bælii Lexicon in Ephoro, nota C. Apud Laertium in Thalete libro 1. sect. 30. pro Δαίδαχος Πλατωνικὸς non dubito legendum cum Is. Casaubono Δαίμαχος Πλαταϊκός, etsi hoc non probatur Meursio in Bibl. Græca.

Dexippus Herennius Atheniensis Sæculo post Christum natum tertio clarus, non modo in χρονικῇ ἱστορίᾳ gesta Macedonum Regum à Carano ad mortem usque Alexandri attigit, ex quibus fragmentum legitur apud Cedrenum, atque inde à Scaligero descriptum lib. 1. Chron. Eusebii. Sed & τὰ μετ' Ἀλέξανδρον composuit libris IV. teste Photio cod. LXXXII.

Dicaarchus de Alexandro egisse videtur in libris de vita Græcorum, de quo opere ut de aliis ejus scriptis infra cap. XI.

Dio Prusæus, cognomento *Chrysostomus*, in dissertationibus suis, quæ exstant, varia de Alexandro jucunde & eleganter refert, ut in illis de regno Alexandri congressum eum Diogene, tum fabulam Lybicam

cam Alexandro à Diogene narratam: Sed & à Suida ei tribuuntur περὶ τ̃ Ἀλεξάνδρε ἀρετῶν λόγοι ή.

Diodorus Siculus in Bibliothecæ suæ sive Historici operis libro integro XVII. res gestas Alexandri est persecutus.

Diodotus Erythræus scripsit Ephemerides Alexandri. Vide infra in Eumene.

Diogenes Babylonius, incertum est utrum singulare opus de Alexandro scripserit, licet hæc ex eo Quintilianus libro & capite primo Institut. Orator. *Siquidem Leonides Alexandri pædagogus, ut à Babylonio Diogene traditur, quibusdam eum vitiis imbuit, quæ robustum quoque & jam maximum Regem ab illa institutione puerili sunt prosecuta.*

Diognetus, itinerum mensor, quo Alexander usus est. Vide supra in *Baton*. Alius (2) Diognetus Rhodius Architectus, cujus meminit Vitruvius X. 22. (3) Diognetus Erythræorum dux, de quo Parthenius Erotic. c. 9. Hyginus p. 275. Polyænus VIII. 36. & Plutarchus de virtute mulierum p. 254. (4) Diognetus Carthaginiensis Clitomachi pater. Steph. in χαρχηδών. (5) Diognetus qui Antoninum Imp. pingere docuit, teste Capitolino, ad quem conferendæ Casauboni & Salmasii notæ. (6) Diognetus Megarensium princeps Polyæn. I. 27.

Dionysius à Ptolemæo Philadelpho missus, & Megasthenes cum regibns Indicis morati, vires quoque gentium prodidere teste Plinio VI. 17. Idem ut videtur Dionysius, in indice Plinii lib. IV.

Diotimum Atheniensem quoque de Alexandro scripsisse aliquid & Macedonica tractasse conjicit Freinshemius è loco Athenæi X. p. 436. ubi cum Aristo Salaminio jungitur, & ex utroque refertur perquam bibacem fuisse Alcetam Macedonem.

Dorotheus libro sexto τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστοριῶν. Athen. VII. p. 276. incertum an Dorotheus Ascalonita, ut videtur Freinshemio & Vossio, an Atheniensis.

Yves Duchat, recens scriptor Gallus, Hymnum græcum in Alexandrum Magnum composuit, ediditque cum Gallica sua interpretatione. Paris. 1624. 4.

Duris Samius allegatur à Plutarcho in Alex. p. 672. 691. respiciente, ut videtur, ejus Μακεδονικά quorum quintum citat Athenæus VI. p. 249. septimum IV. p. 167. quintum decimum Schol. Comici ad Nubes v. 397.

Ephe-

Ephemerides Alexandri scripserunt *Æschrion Mytilenæus*, ut colligo è Tzetze Chiliad. VIII. hist. 196. is ipse quem Alexandri comitem fuisse Suidas affirmat. Præterea *Diodotus Erythræus*, *Eumenes Samius* & *Strattis Olynthius*, de quibus suo loco.

Ephippus Olynthius περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἡφαιστίωνος μεταλλαγῆς καὶ ταφῆς Athen. III. p. 120. IV. p 146. & X. p. 434. & XII. p. 537.

Eratosthenes Cyrenæus allegatur à Plutarcho in Alex. p. 665. 683. Arriano lib. 5. de Alexandro p. 102. & 103. ubi ab eo dissentit, & p. 104. Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης δοκίμω ἄνδρε.

Eumenes Cardianus è Cardia Thraciæ Chersonesi opido, inter duces Alexandri celebris (de quo Nepos & Plutarchus) scripsit Ephemerides Alexandri, è quibus nonnulla producit Ælianus III. 23. Var. Confer Paulum Leopardum lib. II. Miscell. c. 12. Athenæus quoque X. p. 434. Ephemerides Alexandri ab Eumene Cardiano & Diodoto Erythræo scriptas esse testatur. Confer quæ supra p. 205.

Ingeniosissimus & elegantissimus scriptor recens Gallus *Euremonius* (Charles de Saint Denis Seigneur de Saint Evremond) nonaginta annis major in Anglia denatus IX. Sept. A. 1703. binas dissertationes dignas lectu de Alexandro lingua patria composuit, quarum altera Cæsarem cum Alexandro confert, (Tomo 1. Opp. p. 191. edit. Amst. 1706. 12.) altera continet censuram tragœdiæ *Racini* civis sui, qua Alexandrum Poro inferiorem fecit & magno illo quem in historia ubique habet atque imperterrito animo exuit, Porumque velut Gallici ingenii non Indorum principem introduxit. T. 2. Opp. p. 300.

Christianus Fridericus Franckensteinius, qui Lipsiensem Academiam eruditione sua ante hos triginta annos illustrabat, edidit A. 1674. exercitationem de Alexandro virtutibus & vitiis magno, qua descriptionem Alexandri apud Q. Curtium X. 5. illustravit.

Paganinus Gaudentius, Rhætus, * Eloquentiæ in Academia Pisana professor A. 1649. denatus, Hetrusco idiomate Alexandri M. gesta celebrasse dicitur, Pisis 1645. fol. quod opus haud vidi.

* Ipse hoc in se fecerat Epigramma:

Rhætia me genuit, docuitque Italia, Roma
Detinuit, nunc audit Hetruria cuncta docentem.

Sed heredes vocabulum nimis ambitiosum *cuncta* mutarunt in *culta*.

Philippi Gualteri, de Guastellione, Insulensis, Episcopi circa A. C. 1174. Magalonensis, *Alexandreis*, sive de rebus gestis Alexandri carmen Heroicum latinum libris decem constans, & inscriptum R. D. Gvilielmo, antea Senonensi Episc. tum ArchiEp. Rhemensi, prodiit Argentinæ A. 1513. atque inde alibi, ut dixi in Bibliotheca latina. Hunc Gualterum, Virgilio & Lucano exsulare jussis, sua ætate per scholas receptum conquestus est Henricus Gandavensis: Alanus vero in Anticlaudiano perstrinxit his versibus:

Mævius in cœlis audens os ponere mutum,
Gesta ducis Macetum tenebrosi carminis umbra
Pingere dum tentat - - - -

Non contemnendus tamen pro illa ætate Poeta videri potest, qui in plerisque Q. Curtii historiam expressit: Nam Curtium è Gvaltero hausisse sua absurdum est, & ne alia jam afferam, à Joh. Sarisberiensi, qui ante Gvalterum scripsit, Curtius nominetenus allegatur.

Harpocration à Radero inter scriptores de Alexandro relatus est propter pauca illa quæ de variis hujus nominis in Lexico suo habet V. Ἀλέξανδρος.

Joh. Hartlieb Moller, Monacensis Bojus, Medicinæ Doctor, jussu Ducis Bavariæ Alberti, historiam Julii Valerii de Alexandro M. è latina lingua in Germanicam convertit. Augustæ Vindel. A. 1478. fol. Vide Lambecium lib. 2. de Bibl. Vindobonensi p. 949.

Hecatæus Abderita Alexandri Comes & συνήγορος Historias scripsit Flavio Josepho laudatas, in quibus Alexandri res quoque videtur attigisse. Aliusne ab hoc *Hecatæus*, quem *Eretriensem* vocat Plutarchus laudatque in Alexandro p. 691.

Hegesander Delphus in libris ὑπομνημάτων multa ad Alexandrum pertinentia tradidisse à Freinshemio observatur ex iis quæ ex hoc scriptore profert Athenæus.

Hegesias Magnesius de rebus Alexandri scripsisse colligitur ex ejus fragmentis apud Dionysium Halic. de nominum composit. & Agatarchidem lib. V. de mari rubro apud Photium cod. CCL. ubi inepta ejus dictio reprehenditur. Eundem ridet Plutarchus in Alex. p. 665. quia scripserat Dianam templo suo Ephesi conflagranti opem ferre non potuisse, quoniam adfuisset Olympiadi eodem

dem tempore parienti Alexandrum. Hoc usque adeo frigidum esse affirmat Plutarchus, ut incendium illud potuisset exstinguere.

Helymon poeta ineptus, quem interpres Ovidii in Ibin & ex eo Gyraldus dial. 3. de Poetis ait ab Alexandro in cavea mori coactum, quod minus luculenter res ipsius gestas scriptis prodidisset. Sed ignotus antiquis ille Helymon. Itaque alii ad Callisthenem rectius hæc Ovidii referunt v. 521.

Inclususque necem cavea patiaris, ut ille
Non profectura conditor historiæ.

Heraclides allegatur à Plutarcho in Alex. p. 669. incertum an Cumanus qui Persica scripsit, an Ponticus, ut Reinesio visum, an alius. Nam Freinshemio quidem cave assentiaris, qui Heraclidem à Laertio citatum putat scripsisse de successionibus Regum, cum Sotionem de successione Philosophorum in compendium miserit.

Hermippus allegatur à Plutarcho in Alex. p. 695.

Hieronymus Cardianus τὰ ὑπ' Ἀλεξάνδρου πραχθέντα scripsit. Ita enim apud Suidam legendum. Scripsit & de rebus gestis ἐπιγόνων & διαδόχων Alexandri. Vide Vossium lib. 1. c. 11. de Hist. Græcis.

Wolfgangus Hildebrand Germanus patria lingua collectam à se ex variis monumentis Alexandri historiam edidit Erfurti A. 1618. 4.

Historia Miscella de Alexandro M. agit lib. XII. c. 19.

Johannes Antiochenus in Chronico è quo fragmentum de Alexandro legitur in excerptis Peirescianis ab H. Valesio editis atque illustratis p. 786. Diversus hic Johannes Antiochenus à *Jo. Malela*, cujus Chronographiæ libro octavo agitur de Alexandro.

Joannes Monachus cujus narrationi de Alexandro M. multum tribuit Cœlius Rhodiginus, eamque persæpe laudat, III. 5. XVIII. 18. XXII. 20. XXIII. 4. Latine è *Joh. Zonaræ* Chronico excerpta subjungitur editioni Diodori Siculi Basileensi, quæ prodiit A. 1545. interprete Angelo Cospo Bononiensi.

Josephus Gorionides. Vide supra in Callisthene. *Flavius* quoque *Josephus* huc spectat propter ea quæ de Alexandro M. scribit XI. 2. Antiqv. & II. 21. de Bello Iud.

Ister (Callimachius ut existimo, patria Paphius) laudatur à Plutarcho in Alexandro p. 691. inter eos qui res gestas hujus Regis tradiderunt.

Julianus ὁ παραβάτης in hoc Catalogo à viris doctis ponitur propter pauca illa quæ de Alexandro tangit in Cæsaribus.

Julius Valerius quibusdam vocatur latinus interpres fabulosæ de Alexandro historiæ, quem alii Æsopum vocant. Vide supra in Callisthene. Barthium II. 10. & V. 14. Adversar.

Justinus Trogi Pompeji Epitomator notissimus, res Philippi & Alexandri, successorumque ejus non indiligenter, etsi strictim, aliquot libris persequitur. Philippum patrem cum Alexandro confert libro IX. c. 8.

Wolfgangus Lazius Ferdinandi I. Imp. Historiographus A. 1565. die 19. Junii denatus, in commentariis rerum Græcarum libro 1. p. 22. seq. aliquot numos Alexandri imagine insignes exhibet & illustrat.

Leo Byzantius Alexandri temporibus clarus scripsit inter alia, Suida teste, *τὰ κατὰ Φίλιππον καὶ τὸ Βυζάντιον, βιβλίοις ζ΄. & τὰ κατ᾽ Ἀλέξανδρον.*

In T. *Livii* Romanæ Historiæ Principis Decad. I. libro IX. elegans disquisitio occurrit de Alexandro M. utrum ille, si Romanos aggressus fuisset, æque ut à tot aliis gentibus victor fuisset rediturus. Neq; absurde hoc videtur negare, quanquam non dubito Alexandrum, si ita ut Hannibal ante Romæ portas terrorem armorum suorum proferre potuisset, victoria rectius utique usurum fuisse. In transcursu autem absolvendus Livius ab impacta ipsi ab ingeniosissimo viro * nota est, quasi sibi manifesto contradixerit, jam negans vel fama notum Romanis Alexandrum fuisse, jam iterum affirmans parem animis magno Alexandro ducem à populo Romano destinatum Papyrium Cursorem. Miror enim viro erudito non fuisse observatum, quod verbum *destinarat* hoc loco apud Livium idem est ac *destinaturus fuerat*, si nempe Alexandrum Romanis bellum inferre contigisset.

M. Annæus Lucanus libro X. Pharsal. Alexandri sepulchrum Alexandriæ à Cæsare visum referens, in immensam felicis illius ut vocat prædonis ambitionem prolixe invehitur. Conditorium & corpus Alexandri ab Augusto quoque subjectum oculis narrat Svetonius in Augusto c. 18..

Lyn-

* P. Bælius in Lexico V. *Macedoine* nota O. *on ne peut disculper Tite Live, sa distraction, son peu d'attention, sa contradiction en un mot sautent aux yeux.*

Lynceus Samius in suis ἀπομνημονεύμασι de Alexandri dictis & factis scripsisse colligitur ex Athenæi X. p. 434.

Manecbmus sive *Menecbmus Sicyonius*, sub Alexandri successoribus clarus Historicus scripsit Suida teste historiam Alexandri Macedonis.

Marsyas Pellæus Alexandri σύντροφος & Antigoni Regis qui post Alexandrum regnavit frater, scripsit μακεδονικῶν sive rerum Macedonicarum libros X. à Carano usque ad Alexandri in Syriam ingressum: & librum de educatione Alexandri, Ἀλεξάνδρου ἀγωγήν. Vide Suidam, & Vossium lib. 1. de Hist. græcis c. 10.

Megasthenis libri Indicorum huc quoque pertinent, quorum *tertium* Clemens 1. Strom. p. 305. *quartum* Josephus laudat X. Antiq. 11. p. 350. & 1 contra Apion p. 1045. Inter alia ostendere voluit eo loco Megasthenes majora fuisse Alexandri quam Herculis gesta. Multa fabulatum esse affirmat Strabo lib. 2. p. 70. Laudat præter Plinium aliosque Vossio jam notatos, Ælianus de animal. VIII. 7. XVI. 41. & XVII. 39. Phlegon in extremo libri de mirabilibus. Sed inter fragmenta à Scaligero ad calcem operis de emendatione temporum illustrata, nullum est Megasthenis, uti idem Vir doctus memoria lapsus affirmat. De Metasthene Annii convenit inter eruditos, omnia ejus, etiam ad nomen ipsum usque, esse commentitia.

Μονόβιβλον ὁ εἰς τ Ἀλεξάνδρου βίον ἐπιγράψας ὁ Ἀλεξανδρεύς. Niceph. X. 36. Hist. Eccles. ubi & oraculum Pythium, quo Diis Alexander adscribitur. Hausit hæc Nicephorus è Socrate, apud quem III. 23. legitur τὸ μονόβιβλον ὁ Ἀδρίας εἰς τ Ἀλεξάνδρου βίον ἐπιγράψεν. Valesius in versione pro Ἀδρίας habet *Arrianus*, verum is non scripsit μονόβιβλον, sed libros septem de Alexandro, neque Alexandrum retulit inter Deos, quod libro illo factum esse tota Socratis oratio innuit. Joh. Langus ad Niceph. legit Ἀδριανός H. Valesius vir eruditissimus ad Socratem putat respici ψευδόμαντιν Luciani, qui Ἀλέξανδρος inscribitur. Verum & alius est iste Alexander, & tantum abest ut hunc inter Deos referat Lucianus, ut pro impostore aperte traducat. Præterea nimis longe abit à Luciani nomine illud ὁ Ἀδρίας, pro quo Florentinus codex Valesio teste habet Ἀνδρίας. Forte per compendium scriptum erat Ἀλνδρεὺς pro Ἀλεξανδρεὺς, unde factum illud Ἀνδρίας ac demum Ἀδρίας. In Hist. tripartita VII. 2, hic locus plane omittitur.

Nearchus aurea corona ab Alexandro donatus ἐπὶ τῷ περίπλῳ τῷ ἐκ τῆς Ἰνδῶν γῆς κατὰ τὴν μεγάλην θάλασσαν teste Arriano VII. p. 149. ἡγεμὼν vocatur à Plutarcho in Alex. p. 702. 706. Navarchus τοῦ Ἀλεξάνδρου ναυτικοῦ, οὐκ ἀγύμναστος τῆς θαλαττίου τάξεως in opido Patala prope Indum fluvium sepultus: Philostr. III. 15. de vita Apollonii. Periplum ejus sive descriptionem navigationis, qua Plinius etiam usus est & Strabo, Arrianus magnam parrem in Indica sua transscripsit, ex quibus excerptam separatim Græce & latine cum variis lect. codicis Bodlejami edidit præstantissimus vir Joh. Hudsonus Tomo 1. Geographorum minorum, Oxon. 1698. 8. Incertum est, num peculiari opere & à periplo illo diverso res Alexandri tradiderit, etsi Suidas ei tribuit συγγραφὴν ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου. Plurima mentitos qui de India scripserunt Strabo notat lib. 2. p. 70 in quibus primas malæ fidei partes tribuit Daimacho & Megastheni, secundas Onesicrito ac Nearcho.

Nestor Larandensis è Lycia , sub Imp. Severo clarus Suidæque laudatus scripsit Ἀλεξανδρειάδα sive poema Heroicum de Alexandro, cujus librum 1. allegat Stephanus Byz. in ὑστάσπαι.

Nicanor qui res gestas Alexandri Macedonis scripsisse traditur à Varrone apud Lactantium lib. 1. c. 6. & inde apud Sabellicum Enneadis secundæ libro tertio, aliosque, Reinesio videtur idem cum Selenco Nicatore, sive Macedonum dialecto Nicanore, nominatissimo inter duces Alexandri, cui Spitamenis filiam teste Arriano Rex junxit. Sed hic si res Alexandri scripsisset, non omissuri eum fuerant nominare Arrianus, Plutarchus & alii. Fuit & Sævius Nicanor, cujus commentarios suo jam tempore deperditos testatus est Svetonius c. 5. de Grammaticis. Mentio quoque Nicanoris cujusdam (Stagiritæ, Diodor. Sic. XVIII. p. 592. ubi Epistola Alexandri per hunc Nicanorem ad Græcos exsules missa: & Harpocrat. in Νικάνωρ) in testamento Aristotelis apud Laertium V. 15. Idem forte de quo Rhetor. ad Alex. c. 1. Alius cujus cædem memorat II. Rhetor. c. 23. Nicanor Parmenionis F. præfectus scutatorum, cujus subitæ mortis mentio apud Curtium VI. 6. qui alium Nicanorem, Indorum telis obrutum memorat VIII. 13. Nicanor Cassandri frater, jussu Olympiadis interfectus. Diodor. Sic. XVIII. p. 660. Nicanor Balacri filius. Harpocrat. in Νικαί. Nicanor Balacri pater Arrian. lib. 2. Nicanor Navarchus Antigoni, illaudatus Polyæno

lyæno, & Caſſandri dolo interremptus. Diodor. Sic. XVIII. p. 647. Nicanor, dux Demetrii Soteris, victus à Juda Maccabæo, 1. Maccab. 7. & lib. 2. c. 8. &c. Nicanor Cypriarches. 2. Maccab. XII. 2. Etiam Nicanorem quendam Cyprium, qui de Diis ſcripſit, citat præter Arnobium Clemens in protreptico. Sed & Nicanor Samius ſecundo de fluminibus allegatur à Plutarcho in lib. ejusdem argumenti. Prætereo Gramaticum Nicanorem Varrone juniorem, ſive Alexandrinum ſive Hierapolitem Phrygem, de quo dixi lib. 2. c. 5. Tum Leandrum Nicanorem Cyrenæum, cujus μετονομασίαι Harpocrationi laudatæ in ἄκη & Stephano Byz. in ὕδη & πάρος Athenæo VII. p. 297. & Schol. Apollonii IV. 21. Pro Nicanore Medico apud Hofmannum in lexico, vel apud ſcriptorem ex quo hoc hauſit, Nicandri nomen reponendum exiſtimo. Fuit & Nicanor quidam ex primis ſeptem Eccleſiæ diaconis teſte Luca Act. VI. 5. de hoc Martyrologia ad 10. Januar. & Menologia 5. Cal. Aug. Celebratur & alius Martyr Nicanor in Ægypto paſſus ſub Maximino. Sed inſtitutum noſtrum perſequamur.

Nicobules nomine olim ſcripta ferebantur de Alexandro, de quibus dubitatum docet Athenæus X. p. 434. Νικοβούλη ἢ ὁ ἀναθεὶς ταύτῃ τὰ συγγράμματα. In Plinii codicibus appellatur *Nicobulus*, & Harduino videtur Alexandri expeditionum comes fuiſſe cum Oneſicrito & Nearcho, vel cum Diogneto ac Bætone itinerum dimenſor.

Nymphis Heracleotes libros XXIV. ſcripſit, teſte Suida, de Alexandro ejusq; regni partiariis & ſucceſſoribus usque ad tertium Ptolemæum.

Olympiadum deſcriptio à Joſ. Scaligero Græce cum Euſebio edita, & ab ipſo ut videtur è Græcis ſcriptoribus collecta, Alexandri etiam res ſuo loco non negligit.

Olympiodorus quo Plinius Hiſt. naturali uſus eſt, videtur Harduino Alexandri M. res geſtas ſcripſiſſe, & cum Nearcho & Oneſicrito expeditionum ejus comes fuiſſe.

Oneſicritus (apud Lucianum de ſcribenda hiſt. T. 1. p. 630. Plutarchum Alex. p. 668. & Palladium de Bragmanibus p. 21. & ſeq. Ὀνησικρίτης) Aſtypalæenſis (Ælian. XVI. 39. de animal.) ſive Ægineta (Laert. VI. 85.) Diogenis Cynici diſcipulus (Plutarch. Alex. p. 701.) Alexandri Navarchus (id. p. 702. præfectus claſſi Macedonicæ Solin. c. 53. imo navarchum ſive præfectum claſſis, quod muneris-

neris Nearchus gessit, se mentitus, cum tantum unius navis regiæ gubernator fuerit: Arrian. VI. p. 124. κυβερνήτης τῆς νεὼς τῆς βασιλικῆς Arrian. VII. p. 149.) Calanum Indorum Philosophum ad Alexandrum adduxit, quem sese comburentem videns in ignem ipse quoque insiliit (si vera tradit Lucianus de morte Peregrini T. 2. p. 576. Strabo enim, Plutarchus & Arrianus mortem Calani narrantes de Onesicriti tacent) Scripsit, Xenophontem imitatus, Ἀλεξάνδρου ἐγκώμιον & πῶς Ἀλέξανδρος ἤχθη. Laert. VI. 85. τὰ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Lucian. Macrobiis T. 2. p. 470. ξυγγραφὴν ἥντινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραφε Arrian. VI. p. 124. Laudat Plutarchus in Alexandro p. 668. 672. 698. 699. & 691. ubi quartum librum Lysimacho jam Regi prælegisse traditur: quod si verum est, fabulis illud de communi cum Calano morte fuerit haud dubie adscribendum. Multas historiis suis immiscuisse fabulas constat ex his Strabonis XV. p. 698. Ὀνησίκριτος ὃν οὐκ Ἀλεξάνδρου μᾶλλον ἢ τῶν παραδόξων ἀρχικυβερνήτην προσείποι τις ἄν. Πάντες μὲν γὰρ οἱ περὶ Ἀλέξανδρον τὸ θαυμαστὸν ἀντὶ τἀληθοῦς ἀποδέχονται μᾶλλον, ὑπερβάλλεσθαι δ' ἐδόκει τούτους ἐκεῖνος τῇ τερατολογίᾳ. Utitur Onesicrito etiam Plinius libro II. IV. VII. &c.

Orthagoras cum Onesicrito de rebus Indicis allegatur ab Æliano XVII. 6. de animal. qui Orthagoram iterum laudat XVI. 35. ἐν τοῖς Ἰνδοῖς λόγοις. Hinc cum Onesicrito eum navigasse, atque adeo expeditionem Alexandri auspiciis susceptam descripsisse colligit Freinshemius. Confirmat ejus conjecturam Photius Cod. CXL. p. 534. è Philostrati III. 15. vitæ Apollon. Orthagoræ narrationes de mari rubro, statim post Nearchum commemorans. Alius Orthagoras Sicyoniorum Tyrannus. Aristot. V. 12. politic. Alius item Orthagoras Thebanus Musicus, cujus meminit Plato in Protagora. Alius denique Orthagoras vates Corinthius de quo Plutarchus in Timoleonte p. 237.

Parmenionis Epistola ad Alexandrum Athen. XIII. p. 607. Epigramma in Alex. sub Parmenionis nomine legitur in Anthologia lib. III. p. 347. Prætereo alias ad Alexandrum aliorum Epistolas memoratas supra lib. 2. c. 10.

Patroclem qui de rebus Indicis scripsit & propter dignitatem (nam sub Seleuco Nicatore Indicum mare classe lustravit ac præfectus illarum regionem fuit) & quod Geographiæ fuerit peritus, fide cum pri-

primis dignum ait Strabo II. p. 68. & 69. ex eo refert comites expeditionis Alexandri obiter tantum singula cognovisse, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἀκριβῶσαι ἀναγραψάντων τὴν ὅλην χώραν τῶν ἐμπειροτάτων αὐτῷ, τὴν δὲ ἀναγραφὴν αὐτῷ δοθῆναί φησιν ὕστερον ὑπὸ Ξενοκλέους τοῦ γαζοφύλακος. *Alexandrum vero ipsum accurate omnia rimatum, cum ei regionum descriptiones à peritissimis traderentur, atq; hanc descriptionem sibi postea temporis exhibitam à Xenocle gaza Regiæ præfecto.* Laudat hunc Patroclem etiam Plinius Hist. Alexandrum vero etiam Athenagoras vel quisquis est auctor amœnissimæ fabulæ Gallice editæ de vero & perfecto amore lib. V. p. 161. refert in templo Jovis Hammonis dedicasse tabulam auream longam octo pedes, largam quatuor, in qua esset descripta magnitudo & situs regionum orbis terrarum.

Phanias Eresius Aristotelis discipulus scripserit præter alia Vossio memorata etiam nonnihil de Alexandro, qvoniam Clemens 1. Strom. p. 337. refert Phaniæ, Ephori, Timæi, Clitarchi, Eratosthenis, & Duridis sententias de tempore quo Alexander in Asiam trajecit.

Philippus Chalcidensis, itemque alter *Philippus Isangelus* laudantur à Plutarcho in Alex. p. 691.

Philonem quoque *Thebanum* allegat idem Plutarchus dicto loco, respicit forte Stephanus Byz. in Ἀντισσα, ubi Philonem cum Demodamante conjungit, de quo supra.

Phylarchum his scriptoribus sine magna causa accensuit Raderus, cum suos ille XXVIII. historiarum libros orsus sit ab expeditione Pyrrhi in Peleponnesum, & Philippi atque Alexandri obiter forte aliquando meminerit. At nulla plane ratione huc spectat *Pindarus*, qui diu obiit antequam Alexander noster nasceretur. Et pauci ejus versus qui apud Dionysium Halic. leguntur lib. de vi dicendi in Demosthene p. 179. ad seniorem Alexandrum Macedonem spectant cognomento Philellenem, ut è Dionis Chrysostomi Diss. 2. de regno p. 25. jam observavit Freinshemius.

Plinius vero latinorum doctissimus scriptorum non prætereundus, qui in Historia Nat. passim non modo Alexandri res tangit, sed etiam multa excerpsit, libro præsertim XII. & XIII. è scriptoribus qui Alexandrum in Asiam & Indias sunt secuti, & admiranda illarum regionum stylo signarunt, Callisthene, Isigono, Clitarcho, Anaximene,

mene, Duride, Nearcho, Onesicrito, Polycrito, Olympiodoro, Diogneto, Nicobulo, Anticlide, Charete Mytilenæo, Menæchmo, Dorotheo Athenensi, Lyco, Antæo, Ephippo, Chærea, Democle, Ptolemæo Lago, Marsya Macedone &c.

Plutarchus præter vitam Alexandri, quem cum Julio Cæsare confert, scripsit libros duos de Alexandri fortuna & virtute, cui posteriori primas partes assignare non veretur. Ejusdem Plutarchi altera dissertatio, una vel plures, quibus fortunam Alexandri prætulit, ætatem non tulerunt. Sane non dubito subscribere Curtii judicio X. 5. 35. *Alexandrum cum plurimum virtuti debuerit, plus debuisse fortunæ.*

Polyænus Philippi & Alexandri M. strategemata bene multa annotavit libro quarto. Idem sparsim fecit è latinis Julius Frontinus.

Polycletus Larissæus quem Reinesius Alexandro in expeditione Indica comitem fuisse conjicit, in libris historiarum res Alexandri persecutus videtur, quoniam ex octavo ejus operis libro Athenæus XII. p. 539. refert Alexandrum in aureo cubili dormisse, tibicinasque & tibicines eum secutos in exercitu, & ad auroram usq; illum potasse. Allegat & Strabo XI. p. 509. & XVI. p. 728. Ælianus XVI. animal. c. 41. & Plinius XXXI. 2. nisi ibi Polycritus legendum. Potuit tamen Polycletus etiam idem tradere quod è Polycrito affert Antigonus Carystius c. 150. mirabil. Alius antiquior fuit Polycletus Sicularum rerum scriptor qui circa Olymp. XCII. militavit, ut è Diodori Siculi lib. XIII. Reinesio observatum.

Polycritus (Mendæus) allegatur à Plutarcho in Alex. p. 691. Eodem usus Plinius lib. XII. & XIII. Confer Vossium de Hist. Græcis.

Trogus Pompejus in libris XLIV. Historiarum Philippicarum quos contraxit Justinus, latino stylo condidit res omnis ævi, & totius orbis historias, præcipue vero Philippi, Alexandri, & successorum gesta. Hic est Pompejus qui de Alexandro citatur in Historia Miscella XII. 19.

Potamon Mytilenæus Lesbonactis Rhetoris F. Rhetor & ipse, scripsit præter alia Suidæ laudata, de Alexandro Macedone.

Ptolemæus Lagi, Ægypti Rex, qui promptissimus licet bellator esset, pacis tamen artibus quam militiæ major fuit & clarior, ut ait Curtius IX. 8. Historiam rerum gestarum Alexandri, quibus ipse interfuerat scripsit, quam respicit præter Plinium lib. XII. XIII. Plutarchus Alex.

p.

p. 691. Curtius IX. 5. Arrianus ut præ cæteris fide dignum est secutus. Cæterum his quæ de eo apud Vossium in Hist. Gr. & Humfredum Hody de textibus Biblior. Originalibus p. 44. bene notata sunt, in præsenti tantummodo addam, quod Hebraice adhuc opus istud superesse traditur, edendique ejus spem fecit Vir Clariss. Seb. Godfridus Starckius, Orientalū linguarum in Academia Regia Gryphis-Waldensi Professor dignissimus. Modo ne, ut in Callisthene vidimus, thesaurus quod ajunt carbones. Geographia Ptolemæi quæ à Marciano Heracleota p. 2. 6. & 35. allegatur, non est Ptolemæi Lagi ut Harduino visum: sed alterius, Eratosthene junioris, ut idem Marcianus p. 6. diserte testatur.

Magistri Qualichini (Aretini) historia Alexandri multis millibus versuum latino Elegiaco Carminis genere circa A. C. 1236. scripta memoratur Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 68. Incipit: *Stellarum curie Ægyptus dedita quondam* &c.
Desinit in hoc tetrasticho:

Historiam dictam dictavit carmine quidam
Qui Qualichinus nomine dictus erat.
Post natum Christum sunt anni mille ducenti
Terque duodeni, quando fit istud opus.

Videtur versibus reddidisse Historiam Alexandri nescio quo auctore latina prosa conscriptam & editam Argentorati A. 1489. quæ similiter incipit: *Sapientissimi Ægyptii scientes mensuram terræ.* Postremo agit de sepultura Alexandri M. quid diversi Philosophi de ea dixerint. Etiam auctor rhythmi Germanici de S. Annone è Comitibus de Dassel Archi-Ep. Colon. qui obiit A. C. 1064. eadem, quæ nugator iste, de Alexandro refert, quomodo inclusus dolio vitreo ad profunda maris, noscendis marinis belluis se demiserit. Martinus Opitius editor versificis istius, unius ex aulicis & familiaribus S. Annonis Germani, in notis ad c. 14. excerptum de vita Alexandri MS. in Codice chartaceo habere se ait, sed quod in narratione quomodo Alexander pervenerit ad arbores solis & lunæ, ab edito Argentoratensi discrepat, & fortassis sic in aliis: etsi quomodo Alexander *se per grifones* [*in aere levari fecerit*,] pæne iisdem verbis repræsentet. Ejusdem generis, ex eodem fonte, ut notat Reine-

nesius, hausta Godfridus Viterbiensis in suorum Chronicorum partem XI. aliquammulta transtulit, resectis nimis fabulosis & incredibilibus. Unde cognoscas, quamvis futile scriptum habitum in pretio, in manibus omnium versatum, varie interpolatum, & in diversa exemplaria propagatum fuisse, cum spretis frugibus mallent vesci glandibus: etsi vetustissimorum etiam scriptorum, Megasthenis, Onesicriti, Hegesiæ, Daimachi & similium exemplo fecisse videri possint, quorum commentarii de Alexandro, rerum incredibilium & fabularum pleni, atque ut Juliani verbis utar Orat. 1. ad Constantium p. 17. οὐ πόῤῥω τῆς ποιητικῆς ἐξουσίας fuerunt, ne dicam de fabulatoribus Aristea Proconnesio, Isigono Nicæensi, Ctesia, Polystephano &c. Memorat & Labbeus Historiam Alexandri fabulis refertam quæ scripta est A. C. 1217. exscripta vero A. 1465. antiquiore charactere in membrana, additis figuris.

M. Antonius Coccius Sabellicus recens scriptor latinus, qui opus suum deduxit usque ad A. C. CIƆIƆIV. triennio post defunctus, de Alexandro agit de Enneade IV. libro IV. seq.

Satyrus Peripateticus in vitis illustrium virorum Philippi quoque Macedonis (& Alexandri forte) vitam scripsit. Certe Philippi vitam ab eo scriptam laudat Athenæus. Confer de hoc Satyro Jonsium lib. II. de scriptor. Hist. Philos. c. 11.

Seleucus Nicanor. Vide supra in Nicanore. Quod hic Seleucus de rebus Alexandri scripserit, apud Diodorum Sic. legisse sibi visus est Freinshemius, qua in parte memoria eum videtur fefellisse.

Carolus Sigonius, recens sed perquam eruditus scriptor, in libello de temporibus Atheniensium.

C. Julius Solinus Plinii vestigiis insistens in Polyhistore suo hinc inde aliquid adspergit de Alexandro M.

Sopater Sophista libro decimo Eclogarum ex Cephalionis maxime Eratone sive libro sexto Musarum Alexandri M. gesta retulit teste Photio Cod. CLXI.

Sotericbus Oasites (Steph. Byz. in ὕασις) sub Diocletiano clarus (Suid. in Βασσαρικά) Poeta scripsit Epico carmine ut Suidas in Σωτήριχος testatur, Πύθωνα ἢ Ἀλεξανδριακόν. ἔστι δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἱστορία, ὅτι Θήβας παρέβαλε. De hoc Soterícho præter Vossium videndus Reinesius p. 316. Epist. ad Hofmannum & Rupertum.

sium

Sotion junior, de quo Vossius lib. 2. de Hist. Gr. c. 7. p. 189.

Strabo Geographorum princeps præter ea quæ in opere suo Geographico superstite, passim de Alexandro retulit, peculiarem commentarium scripserat de rebus gestis Alexandri, ut ipse testatur lib. 2. p. 71. *καὶ ἡμῖν δ᾽ ὑπῆρξεν ἐπὶ πλέον χαπιδεῖν ταῦτα, ὑπομνηματιζομένοις τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις.*

Strattis Olynthius, teste Suida, scripserat περὶ τ᾽ Ἀλεξάνδρου ἐφημερίδων libros quinque. *Non videtur*, (inquit Clariss. Dodvvellus de Cyclis Græcorum p. 371.) vel Ephemerides Alexandri scripsisse, vel *ex Ephemeridibus Alexandri* (ab Æschrione, Diodoto Erythræo, & Eumene Cardiano scriptis) *tanquam è monumentis fide dignissimis, Alexandri historiam congessisse; sed potius de illis, quid sentiendum esset, libris suis exposuisse. Seu illas defenderit, seu oppugnarit, innuit ni fallor fuisse tamen qui de earum fide dubitarint.*

Suidas in Lexico. Vide supra in *Appianus*.

Taarich Mircond sive Annales Mircondi, qui scripsit Persicum Chronicon præstantissimum pluribus voluminibus, cujus aliquot partes MSS. habuit Jacobus Golius. Confer fabulas de Alexandro, quas è Persarum historicis consignavit Adamus Olearius lib. V. Itinerarii Persici c. 16. *Petrum Texeiram* Lusitanum de Regibus Persarum in suo Itinerario differentem. Taarich sive seriem Regū Persiæ à Gvil. Schickardo editam Tubing. 1626. 4. Herbelotum in Bibliotheca Or. &c. Etiam *Turcam* * quendā res gestas Alexandri in suam lingvā jussu Selimi I. transtulisse testatur Joh. Boterus in politia illustrium lib. II. c. 2. & Ludovicus Tubero lib. X. in fine comment. de suis temporibus. Inter MStos Codices Arabicos ex Mauritania à Golio arcessitos video etiam *Ibn Mufrib* Tyrium de vita Alexandri M.] p. 21. Catalogi MSS. Jacobi Golii. *Eutychius* Seith filius Patricii natione Ægyptius, religione Christianus Melchita, Medicus insignis, & ab A. C 933 usque ad 950. Patriarcha Alexandrinus in Annalibus quos Arabico idiomate contexuit & ab orbe condito ad sua usque tempora deduxit, Alexandri res strictim persequitur non sine fabulis quibusdam admixtis. T. 1. editionis quam cum versione sua adornavit Edvardus ille Pocockius p. 267. seq. Inter alia exhibet commentitias Darii ad Alexandrum & hujus ad illam literis,

* Videtur hic fuisse *Achmetes Molla*. sive *Meulana Achmetes*, hoc est sapiens sive doctor Achmetes, qui teste Leunclavio lib. X. hist. Turc. rhythmicis versibus librum historiæ Alexandri M. composuit & Emiris Suleimanni nomine publicatum edidit, ab eô vicissim liberalibus præmiis affectus.

tum p. 283. morituri Alexandri Epistolam ad matrem, & Philosophorum in Alexandrum jam defunctum dicta p. 288. seq. Nomina illorum in Pocockii versione sunt Philemon, Plato, Aristoteles, Naren, Nilon, Lotas, Metron, Demetrius, Philocaton &c. In *Gregorii Abulpharagii* itidem Medici Christiani secta Jacobitæ Compendio Dynastiarum per eundem Pocockium Arabice & latine edito, quod in Anno Christi 1284. desinit, tribus vix verbis mentio fit Alexandri Magni propter potentiam Cornuti sive Dulcarnaim dicti. Dynastia VI. p. 96.

Timagenes allegatur à Curtio IX. 5. 21. videtur de Alexandro egisse libris de Regibus, quorum primum laudat Stephanus Byz. in *μίλυαι*. Patria Alexandrinus fuit, Rhetor & historicus Augusto Imp. primum charus, mox ob maledicendi libertatem invisus. De hoc Quintilianus X. 1. *Longo post intervallo natus Timagenes, vel hoc est ipso probabilis, quod intermissam historias scribendi industriam nova laude reparavit.* Ammianus XVI. 9. *Sed postea Timagenes & diligentia Græcus & lingva* (Syrum vocat Plutarch. de flum.) *hæc quæ diu sunt ignorata collegit ex multiplicibus libris* (è Callisthenis Sybaritæ libris Γαλατικῶν, teste Plutarcho) *cujus fidem secuti obscuritate dimota* &c. Confer Valesii notas & Vossium lib. 1. de Hist. Gr. cap. 24. & lib. III. p. 420. Muretum XIII. 6. Var. & Lipsium ad Senec. III. 23. de ira, & Epist. XCI. Alius Timagenes vel Timogenes Milesius de quo Suid. De Timagene in Asia culto meminit Epiphanius in Ancorato uum. CVIII.

M. Terentius Varro. Vide supra in *Βάρων Nicanor.*

Vincentius Bellovacensis Ord. prædicator.. Monachus * sæculo post CHRISTUM natum decimo tertio clarus, de Alexandro agit libro quinto speculi Historialis, nec pauca fabulosa repetit ex Epistola de mirabilibus Indiæ, PseudoCallisthene &c.

Raphael Maffeus Volaterranus vir eximiæ eruditionis A. 1521. in patria denatus, de Alexandro differit libro XIII. commentariorum Urbanorum.

Joh. Zonaras. Vide supra Johannes Monachus.

Zosi-

* Falluntur qui Episcopum Bellovacensem esse affirmant Vide Bollandum præf. ad T. 1. Act. Sanctor. Januarii p. 19. Natalem Alexandrum Hist. Eccles. T. VII. p. 138. edit in fol.

Zosimus Græcus scriptor Historiæ, à Freinshemio catalogo huic adjicitur propter illa quæ succincte de Alexandro tradit lib. 1. Hist. c. 4. seq.

III. Reges ac Principes illustres, Alexandri nomine.

In historia *Trojana* decantatissimus Alexander Paris.

Apud *Macedonas* ante Alexandrum M. fuerunt Alexander, Magni Proavus, Amyntæ I. F. Rex decimus à Carano, & Alexander Amyntæ II. F. Philippi Frater, cognomento Philellen. Occurrit præterea in Alexandri M. historia mentio Alexandri Lyncestæ sive fratris Lyncestarum, tum ducis Alexandri ex Lycia in subsidium Regi venientis, alterius item ducis quem Rex nominis quod sibi cum eo commune esset admonuit, ut est apud Curtium VIII. 11, 10. Memoratur & Alexandro cuidam timide pugnanti dixisse: *vel nomen vel mores muta.* Fuit & Alexander Polysperchontis F. & Alexander filius Lysimachi. Alexandri Magni quoque filius è Cleofide Regina Jndorum susceptus qui in India regnavit, itemque alter posthumus è Roxane natus Alexander dictus est, quem Cassander interfecit. Sed & filius Cassandri Alexander cum Antipatro fratre suo tenuit Macedoniæ regnum, perinde ut Alexander Pyrrhi F. Sed Alexander Persei F. à Paulo Æmilio Cos. Romano una cum patre captus est. Vide Justinum XXXIII. 2.

Apud *Syros* post Demetrium Soterem Olymp. CLVI. 4. regnare cœpit Alexander Bala sive Βάλλης, Θεοπάτωρ ἐυεργέτης, quibusdam etiam Epiphanes dictus. Fuit & Alexander II. Zebina ab Antiochenis Syriæ Rex adversus Demetrium Nicatorem constitutus Olymp. CLXII. 4

Apud *Judæos* Alexander Jannæus Aristobuli Frater à Demetrio III. Syriæ Rege victus Ol. CLXXII. 4. obiit Ol. CLXXV. 2. Alexander Aristobuli F. Alexander Herodis M. Filius, jussu Patris strangulatus. Tiberius Alexander, procurator Judææ.

Rex Ægypti (& Cypri Ol. CLXVI. 4.) Alexander I. Lathuri frater matrem Cleopatram interfecit Ol. CLXXII. 2. inde ἐξωθεὶς sive pul-

pulsus. Alexander II. à Sylla in Ægypti regnum restitutus, & Alexander III. qui populum Rom. regni sui instituit heredem.

Epiri Rex Alexander Frater Olympiadis. Regnavit & postea in Epiro Alexander Pyrrhi F. qui regnum quoque Macedoniæ occupavit, ut ante dixi.

Alexander *Pheræus*, Pheræorum in Thessalia Tyrannus. Diversus ut videtur ab Alexandro Thessalo apud Polyæn. VI. 46. qui de Alexandro Pheræo agit VI. 2. de quo vide sis etiam Valesium ad Harpocrat. p. 7.

Omitto dicere de Alexandro Molosso, Alexandro Spartano quem occiderunt Argivi, Alexandro Phrurarcho Æolidis, Alexandro M. Antonii filio, Tiberio Alexandro Alabarcha Alexandriæ, filioque cognomine procuratore Judææ.

Inter *Imperatores Romanos* notus est Alexander Severus Mammææ F. conceptus in templo Alexandri nomini dicato & natus eodem die quo Alexander diem obiit: Nutrice Olympiade, nutritore usus Philippo. Sed magni cognomen à Senatu ingestum recusavit. Alexander Phryx præfectus Africæ Imperatorem se Carthagine venditavit, sed captus periit A. C. 306.

Inter Constantinopolitanos *Imperatores* Alexander Basilii F. A. C. 912. denatus.

Inter Pontifices Romanos octo Alexandri hactenus occurrunt. Celebrantur & Alexandri plures Patriarchæ & Episcopi, nec minus Reges, ut Scotiæ, Poloniæ &c. Principes (Hetruriæ, Parmæ &c. sed jam dicta sufficiunt ad demonstrandum, quam late per omnes gentes nominis Alexandri celebritas & favor patuerit. De singulis pleni sunt Historiarum libri, & plerique omnes in Lexicis Historicis jam tum annotati leguntur.

Alexandri varii qui Græce scripserunt.

Alexander Ægæus de quo infra cap. XI. in Peripateticis.

Alexander Ætolus Plevronius Grammaticus & Poeta, de quo in Tragicis dictum lib. 2. c. 19.

Alexander Aphrodisiensis. de quo infra lib. IV.

Alexander Alexandrinus Episcopus, cujus tempore Arius heresin suam sparsit.

Ale-

Alexander Cæsareensis Cappadociæ primum deinde Hierosol. Episcopus circa A. C. 212. de quo, ut de superiore, vide si placet præstantissimum Ecclesiasticæ Antiquitatis vindicem Guil. Caveum in Historia Scriptor. Eccles. literaria.

Alexander Cappadox Sophista, de quo Philostratus in Hippodromi vita p. 613.

Alexander Chersonesius Car, è Chersoneso Cariæ, qui de Caria scripsit. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 34. & 22. Stephanus Byz. &c.

Alexander Citieus. Eustath. ad Homer.

Cornelius Alexander Asclepiadæ, Grammaticus ac Polyhistor, patria non Milesius (ut Suid.) sed *Cotyæus*, de quo Jonsius lib. II. c. 16. de scriptoribus Histor. Philos. Meursius ad Chalcidium p. 7. seq. & in Bibl. Græca, Vossius de Hist. Græcis & ad Plinium Harduinus.

Alexander Damascenus, Aristotelis Placita sectatus. Galen. περὶ τ͂ προγινώσκειν c. 5.

Alexander Ephesius, cognomento Lychnus, de quo Voss. Hist. Græc. p. 318. seq. & qui duos perperam facit Ephesium ac Lychnuω Meursius in Bibl. Gr.

Alexander Epicureus. Plutarch. II. 3. sympos.

Alexander Epirotes Pyrrhi F. Tactica scripserat teste Æliano.

Alexander Grammaticus qui M. Antoninum instituit. Vide Aristidæ Orat. XII. T. 1. p. 142. seq. & Gatakerum ad M. Antonin. lib. 1. §. 10.

Alexander Hierapolitanus de quo Suid.

Alexander Lychnus. Supra in Alex. Ephesius.

Alexander Lycopolita cujus eximius libellus de dogmatis Manichæorum editus est à Combefisio.

Alexander Milesius. Chalcid. p. 155. versiculos affert Alexandri Milesii qui apud Theonem Smyrnæum MS. tribuuntur Alexandro Ætolo. Vide & supra in Cornelio Alexandro Polyhistore.

Alexander Molossus allegatus ab Ammonio in νῆες. Eustath. ad Homer.

Alexander Monachus de inventione Crucis à Gretsero editus. Confer Hendreichii pandectas p. 109. b.

Alexander Myndius de quo præter Vossium Jonsius p. 199. & Meurs. Bibl. Græca. Allegatur & ab Eustathio ad Homer.

Alexander Numenii F. Syrus Rhetor, de quo idem Meursius. Huic Lauren-

ren-

rentius Normannus vir cumprimis doctus tribuit libros duos qui exstant de figuris sententiæ atque elocutionis, ut infra in Rhetoribus dicam.

Alexander Paphius. Eustath. ad Homer.

Alexander Philalethes Medicus Asclepiadeus atque Herophileus, qui *de pulsibus* scripsit, Galeno teste: & *de semine*, teste Theodoro Prisciano. Meminit & Alexandri Philosophi nescio cujus Artemodorus IV. 31. Onirocrit. caput ejus à Cynico percussum ligno testatus.

Alexander Plevronius. supra in Alex. Ætolo.

Alexander Pyrrhi F. supra in Alex. Epirota.

Alexander Seleuciensis Cilix Sophista, dictus Peloplaton, de quo Philostratus. Incertum idem ne sit Platonicus Alexander à quo M. Antoninus lib. 1. sect. 12. testatur se didicisse, ne crebro neque nisi necessitate adactus aut dicto aut scripto significaret cuiquam, non vacare se, neve hoc prætextu officiis vitæ deesset.

Alexander Syrus. supra in Alex. Numenii.

Alexander Thasius. Etymolog. in Διόνυσος.

CAPUT IX.

De Theophrasto Eresio.

Theophrasti ætas. Scripta quæ exstant. Historia Plantarum. 1. *De Plantarum causis.* 2. *De lapidibus, & alii tractatus minores.* 3 - - 11. *Fragmenta à Photio servata.* 12. *Characteres Ethici.* 13. *Metaphysica.* 14. *De sensu liber, & Prisciani Lydi in illum expositio.* 15. *Testamentum.* 16. *Scripta quæ perierunt, recensita ordine Alphabeti.* 17.

THEOPHRASTUS ex Lesbo Insula Eresius * Philosophus, Aristoteli Magistro suo in schola Atheniensi successit (a) Olympiadis CXIV.

* Male ἐξ ἐφέσου, pro ἐρέσου, apud Plutarch. de exsilio p. 605. Similiter Phanias apud

CXIV. anno III. ante Christum CCCXXIV. Ab eodem propter eloquentiam dictus est *Euphrastus* (*b*) ac deinde *Theophrastus* (*c*) cum vero nomine Tyrtamus appellaretur, quem τρυφὴν ἰδίαν sive *delicias suas* vocare Cicero solebat teste Plutarcho in Cicerone p. 872. *amicum suum* 2. ad Atticum 16.) De vita ejus consulendus Laertius libro quinto & quæ ad eum notarunt viri docti. Mihi hoc loco suffecerit annotasse quod patriam suam bis tyrannide liberavit, teste Plutarcho adversus Colotem p. 1126. & discessit è vita Olympiade CXXIII. successore (*d*) relicto ex plus quam millenis (*e*) quos habuit discipulis, Stratone: diutissimeque cum vixisset (*f*) necdum satis vixisse sibi est visus. Scripsit Magistri sui exemplo infinita, ex quibus primum ecce tibi illa quæ vel integra vel ex parte saltim supersunt.

I. ΠΕΡΙ` ΦΥΤΩ͂Ν ἹΣΤΟΡΙ´ΑΣ sive ΠΕΡΙ` ΦΥΤΙΚΩ͂Ν ἹΣΤΟΡΙΩ͂Ν βιβλία ι. *Historiæ Plantarum libri X.* ex quibus priores novem integri, decimi fragmentum exiguũ, sive initium tantummodo exstat, quod incipit: περὶ δὲ τῶν ῥιζῶν &c. Scripsit hoc opus Theophrastus circa annum

 num

apud Etymologum in κύρβεις perperam vocatur ἐφέσιος pro ἐρέσιος, quod Scaligero Vossioque observatum.

(*a*) Laertius V. 36.

(*b*) Suid. in Θεόφρ.

(*c*) Strabo & alii laudati à Colomesio p. 249. Opusc. & Menagio ad Laertium V. 38. quibus adde Boethium in Aristot. de interpretatione p. 309. Tzetzam Chiliad. VI. hist 51. & Olympiodor. in vita Platonis. Hieronymus autem lib 2. contra Rufinum cujus balbutiem perstringit, per ironiam illum vocat Theophrastum. Vicissim Tyrannion dictus est, qui antea vocabatur Theophrastus. ingentis possessor Bibliothecæ temporibus Luculli, teste Hesychio Illustri ac Suida in Τυραννίων.

(*d*) Stratoni successit Lycon, Lyconi Aristo Ceus, Aristoni Critolaus, Critolao Diodorus. Vide Jonsium de scriptoribus Hist. Philos. lib. 1. c. XI. p. 59. 60

(*e*) Laertius V. 37. Hesychius illustris & Suid. Plutarchus de profectu in virtute p. 79. *Ζήνων ὁρῶν τὸν Θεόφραστον ἐπὶ τῷ πολλοὺς ἔχειν μαθητὰς θαυμαζόμενον, ὁ ἐκείνου μὲν χορὸς μείζων, οὑμὸς δὲ συμφωνότερος:*

(*f*) Laertius V. 4. ἐτελεύτα δὴ γηραιός, βιοὺς ἔτη πε. *annos cum vixisset* LXXXV. Sed hunc numerum corruptum esse constat ex Præfatione Theophrasti ad Characteres, in qua testatur se cum illos scriberet annorum fuisse XCIX. quem numerum confirmat Joh. Tzetzes Chiliad. IX. p. 943. Neque audiendus Sam. Petitus qui lib. 2. obs. c. 9 contra MSS. codicum consensum pro XCIX. legendum esse contendit LXXIX. οθ´. pro ϙθ. Hieronymus Epistola 2 ad Nepotianum: *Unde sapiens vir Græciæ Theophrastus* (ita legendum non Themistocles) *cum expletis CVII. annis se mori cerneret, dixisse fertur se dolere, quod tum egrederetur è vita quando sapere cæpisset*. Confer, Menagium p. 205. & 211.

num Romæ conditæ CCCCXL. dicavitque Nicodoro Archonti Olymp. CXVI. 3. ut docet Plinius lib. III. hist. nat. c. 5. lib. XIII. c. 16. & lib. XV. c. 1. Apud Laertium V. 36. pro φυσικῶν (g) ἱστορικῶν legendnm φυτικῶν, ut notarunt Casaubonus & Menagius ad Laertium & Joh. Meursius in libro singulari de Theophrasti scriptis, edito primum Lugd. Bat. 1638. 12. & nuper recuso in tomo decimo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani p. 640.

Græce prodiit Historia Plantarum cum Aristotelis & aliis Theophrasti operibus Venetiis apud Aldum A. 1498. fol. tum Basileæ A. 1541. fol. cujus editionis exemplis quibusdam *Hieron. Gemusæi*, aliis *Joachimi Camerarii* præfatio præmittitur, quorum neuter notas sibi arrogat marginales. Conjectura Casp. Hofmanni est, *Oporinum* illas collegisse, collatione facta cum Gazæ versione. At cum raros emtores inveniret, præstrinxisse oculis lectorum nomine Camerarii. Vide Epistolam Hofmanni ad Reinesium p. 681. Denique Theophrasti scripta Græce edita Venet. 1552. 8. ita ut sextum tomum post Aristotelis opera constituant.

Latine historiam Plantarum post barbaram *Guilhelmi* nescio cujus (forte de *Morbecka*) interpretationem jussu Nicolai V. Pontificis vertit *Theodor. Gaza*. Venet. 1504. Basil. 1533. fol. cujus versio castigata à *Dan. Heinsio* in Græcolat. sua Theophrasti editione. Lugd. Bat. 1613. fol Postea *Caspar Hoffmannus*, qui translationem suam hactenus ineditam dicavit Gvidoni Patino. Vide Labbeum p. 219. Bibl. nov MSS. *Julius Cæsar Scaliger* hoc opus commentario illustravit, qui cum *Roberti Constantini* animadversionibus prodiit Lugd. 1584. 8. Hinc *Joh. Bodæus à Stapel* Medicus Amstelodamensis versionem Gazæ emendavit, & Theophrasti opus castigatum ingenti & erudito Commentario auxit. Cæterum libro nono immortuus (h) parenti Egberto Bodæo opus non plane perfectum reliquit vulgandum, unde Anno 1644. demum Amstelodami in folio lucem aspexit luculenta historiæ Theophrasti editio Græcolatina cum variis lectionibus & Bodæi commentario iconibus plantarum innumeris ornato, adjectis post singula capita integris J. C. *Scaligeri* & *Rob. Constantini* notis. Operæ pretium fuisset his additam fuisse *Felicis Accorom-*

(g) Neque obstat quod Theophrastus de plantis potius agit Physice quam Medice, licet neque Medicum plantarum usum plane prætermisit Vide Dan. Clericum in hist. Medicinæ part. 2. lib. 1. c. 8. Interdum à Veteribus simpliciter laudatur sub titulo περὶ φυτῶν, ut à Galeno 3. in 6. Epidem. T. 5. p. 479.

(h) Obiit Amstelodami hieme Anni 1636.

romboni explicationem obscuriorum locorum Theophrasti de Plantis, quæ cum aliis ejusdem in Aristotelem & librum Galeni de temperamentis prodiere Romæ 1590. fol. Gazam in capitum distinctione interdum peccasse & cohærentia discerpsisse, distinguenda conjunxisse observat Salmasius prolegom. ad Solin. & Gonsalez de Sales mantissa ad lib. de duplici terra viventium sect. 2.

II. ΦΥΤΙΚΩ͂Ν ΑἸΤΙΩ͂Ν *βιβλία η*. De Causis Plantarum libri VIII. Ex quibus sex tantum primores ad nos pervenerunt, in quorum limine, suarum *ἱστοριῶν*, ut ante *αἰτίας* scriptarum, meminit. Apud Laertium V. 46. itidem pro *φυτικῶν αἰτιῶν* male legitur *φυσικῶν*. Et hos quoque libros latine post Guilelmum *Gaza* transtulit, castigavit Dan. Heinsius, commentario illustravit *Julius Cæsar Scaliger* edito primum Lugd. 1566. fol. *Casparis Hofmanni* nova versio inedita & notæ MSS. in Theophrasti historiam & de causis plantarum libros exstant Norimbergæ in Bibliotheca Viri Clariss. Gothofredi Thomasii. Etiam hujus operis Theophrasti loca quædam commentariis explicavit Felix Accorombonus. Ex Meursii vero sententia utrumque scriptum, Historias & libros de causis, uno τ͂ *φυτικῶν* nomine designasse veteres quidam videntur, & citasse indistincte: Itaque apud scholiasten Nicandri ad Alexipharmaca (nisi numerus corruptus) citatur liber XIV. *Θεόφραστος μὲν οὖν ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ τ͂ φυτικῶν κάρυον αὐτὸ προσηγόρευσε.* Isque erit de causis plantarum liber quartus. *Arabicam* versionem hujus operis memorat Abulpharagius Hist. Dynast. p. 94.

III. ΠΕΡῚ ΛΊΘΩΝ. *De lapidibus* liber scriptus Olympiade CXVI. 2. Archonte Praxibulo, ut ex Plinii XXXIII. 7. colligit Meursius. Memorat præter Laertium V. 44. Athenæus III. 13. Vertit latine post Adr. Turnebum *Daniel Furlanus* Cretensis & commentariis illustravit: Græce & latine ediderunt Wechelii, ex Bibl. Joh. Vicentii Pinelli, Hanoviæ 1605. fol. cum aliis quæ deinceps recensebo Theophrasti opusculis. Separatim liber de lapidibus Græce editus & latine cum notis Johannis de Laet. Lugd. Bat. 1647. 8.

IV. ΠΕΡῚ ἈΝΈΜΩΝ Liber *de Ventis* & ipse à *Furlano* latine versus & commentariis illustratus. Exstat & latine ex versione *Federici Bonaventuræ* cum ejusdem commentario. Urbini 1593. 4. Græce vero cum libro de lapidibus & libro de igne jam tum editus Venet. 1496. fol. cum scriptis Aristotelis. Memoratur Theophrastus *περὶ ἀνέμων* Laertio V. 42. & Alexandro Aphrodisiensi in 2. Metaphys.

V. ΠΕΡῚ ΣΗΜΕΙ͂ΩΝ ὙΔΆΤΩΝ ΚΑῚ ΠΝΕΥΜΆΤΩΝ, ἈΝΈΜΩΝ, ΧΕΙ-

ΧΕΙΜΩΝΟΣ ΚΑΙ ΕΥΔΙΑΣ. *De signis pluviarum, ventorum, tempestatis & serenitatis.* Vertit & illustravit *Daniel Furlanus.* Memorat Laertius V. 45. & Proclus 4. in Timæum. Cæterum male à librariis in frusta dissectus est, & pejus adhuc inter secundam tertiamque partem liber de igne in edit. Heinsiana & quam Heinsius secutus est Hanoviensi interjicitur.

VI. ΠΕΡΙ ΠΥΡΟΣ α, β'. *De igne libri duo* Laertio memorati V. 45. ex quibus unus modo superest Græce primum editus Venet. 1479. fol. ad calcem Aristotelis: & cum latina *Adriani Turnebi* versione Paris. 1566. 4. & additis Danielis Furlani commentariis Hanov. 1605. fol. Liber de igne & alter de odoribus ex latina Turnebi translatione recusus Hardervici 1656. 12. & inter Turnebi Opera, fol.

VII. ΠΕΡΙ ΟΣΜΩΝ, *De odoribus.* Memorat præter Laertium V. 44. Athenæus & Suidas in ὀσφραντικόν. Latine vertit *Adrianus Turnebus,* illustravit Furlanus. Separatim Græce & latine cum versione & Scholiis Turnebi prodierunt libri tres Theophrasti de igne, de odoribus & de lapidibus Paris. 1566. 4.

VIII. ΠΕΡΙ ΙΔΡΩΤΩΝ sive περὶ ἱδρῶτος, ut Laertius V. 44. *De sudoribus.* Latine vertit *Daniel Furlanus* additis suis commentariis. Prodierunt etiam libri duo, unus de sudoribus & alter de vertigine cum versione & annotationibus *Bonaventuræ Grangenii* Paris. 1576. 8. Excerpta quædam ex his libris exhibet Photius cod. 278. quæ subjecta etiam à Sylburgio sunt problematibus Aristotelis Græce editis p. 357. & ab H. Stephano inter opuscula Theophrasti Græce vulgata Paris. 1557. 8.

IX. ΠΕΡΙ ΙΛΙΓΓΩΝ. *De vertigine,* fragmenta, verterunt & illustrarunt *Daniel Furlanus & Bonaventura Grangenius.* Occurrunt etiam Græce in Aldinis & Basileensi operum Theophrasti editione & ad calcem problematum Aristotelis editionis Græcæ Sylburgianæ p. 360. seq. & inter opuscula Theophrasti ab H. Stephano vulgata, & cum *Andreæ Schotti* versione apud Photium codice 278. Meminit libri περὶ ἰλίγγων καὶ σκοτώσεων inter Theophrasti scripta Laertius V. 44.

X. ΠΕΡΙ ΚΟΠΩΝ. *De Lassitudinibus.* Vertit *Daniel Furlanus* illustravitque. Sub extremū quædam desunt. Excerpta paucula ex hoc libello habet Photius cod. 278. quæ leguntur etiā post problemata Aristotelis edit. Sylburg. p. 356. & inter opuscula vulgata ab H. Stephano. Meminit præter Laertium V. 44. Galenus 3. ὑγιεινῶν. Fere totum ex Aristotelis

pro-

problematis conflatum esse notat Hieron. Mercurialis lib. 1. Var. Lect. c.9.

XI. ΠΕΡΙ' ΤΗ͂Σ ΤΩ͂Ν 'ΙΧΘΥ'ΩΝ ἘΝ ΞΗΡΩ͂ ΔΙΑΜΟΝΗ͂Σ. *De piscibus in sicco degentibus.* Vertit & illustravit *Daniel Furlanus.* Timothei Camotii (Joh. Baptistæ F.) commentaria in librum Theophrasti de piscibus MSta memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 213. Casaubonus putat esse ἀποσπασμάτιον scripti Theophrastei περὶ τῶν ἐν τῷ ξηρῷ διαιτωμένων, quod præter Laertium V. 43. memorat Athenæus VII. 18. & 19. quintum ejus operis librum allegans. Respicit etiam idem Athenæus Theophrastum laudans lib. 14. non procul ab initio. ἐν ἰνδοῖς δέ φησι Θεόφραστος τοὺς ἰχθῦς ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὴν γῆν ἐξιόντας &c. Auctor indicis scriptorum in editione Athenæi Basileensi perperam existimavit hoc loco allegari Theophrastum in scripto cui titulus fuisset 'Ινδοί.

XII. FRAGMENTA ex libris sex servata à Photio cod. CCLXXVIII. & ante Photii editionem ab Hoeschelio curatam Græce vulgata ab H. Stephano Paris. 1557. 8. 1. de animalibus quæ colorem mutant περὶ τῶν μεταβαλλόντων τὰς χρόας. Meminit Laertius V. 44. Athenæus VII. 16. Respicit Plinius X. 29. hist.

2. De nervorum resolutione περὶ παραλύσεως.

3. De animi defectione περὶ λειποψυχίας, quod fragmentum cum superiore de Paralysi legitur etiam ad calcem problematum Aristotelis edit. Græcæ Sylburgianæ p. 359. seq. Memit Laertius V. 44.

4. De animalibus quæ repente apparent περὶ τῶν ἀθρόως φαινομένων ζώων. Meminit Laertius V. 44.

5. De invidentibus animalibus, περὶ τῶν λεγομένων ζώων φθονεῖν. Meminit præter Laertium, apud quem vitiose φρονεῖν legebatur pro φθονεῖν, Apulejus in Apologia, respicit Ælianus III. 17. animal. & Plinius VIII. 29. & 31. & 57. Hist. natural. In Bruta animantia invidiam cadere negat Plutarchus lib. de odio & invidia p. 537.

6. De apibus περὶ μελιττῶν, sive ut rectius Laertius V. 44. περὶ μέλιτος, de melle.

XIII. Editionem Theophrasti * Heinsianã (in qua exstant libri omnes hactenus recensiti Græce & Latine sine notis) claudunt ἨΘΙΚΟΙ' ΧΑΡΑΚΤΗ͂ΡΕΣ, *Characteres* sive *Notationes* morum vitiosorum ad *Polyclem* cum versione *Is. Casauboni*, qui capita 25. 26. 27. 28. 29. primus è MSS. restituit, uti *H. Stephanus* in Græca sua editione libellorum quorundam Aristotelis & Theophrasti Paris. 1557. 8. primus addiderat ex antiquo codice

* Lugduni Batavor. A. 1613. fol.

codice capita 17 - 24. licet nec ita liber exstet integer. Idem liber Laertio V. 47. Suidæ & Eustathio ad Iliad N. memoratus, scriptusque à Theophrasto sene atque ut ipse in præf. testatur jam undecentum annos nato, ex Furlani versione & cum ejus commentariis postremo loco ponitur in editione opusculorum Theophrasti Hanoviensi 1605. fol. in qua libri omnes hactenus à me memorati (excepta plantarum historia & libris de causis plantarum) occurrunt Græce & latine cum versione *Dan Furlani* vel Adr. Turnebi, cum ejusdem Furlani commentariis, de quibus ita Casaubonus in literis ad Janum Rutgersium Paris. 3. Nonis Januarii 1610. *Characteres Lugduni, brevi ut spero edentur non negligenter recogniti. Nam Furlanus homo Græcus atq; is doctissimus, qui in eandem arenam post nos descendit, stomachum mihi movit, qui mihi ferme persuasit etiam Græcos homines in sua lingua posse aliquid à nobis discere.* φθόνος δ' ἀπέσθω τοῦ λόγου καὶ νέμεσις. *Sed ejus versionem & notas si vidisti, & expendisti aliquando, non aliud nisi fallor senties.* Præterea iidem Characteres Theophrastei cum versione Cl. *Auberii Trinacuriani* subjecti leguntur Aristotelis Ethicis ad Nicomachum à Lambino illustratis Basil. 1582. fol. una cum fragmentis Pythagoræorum cum vers. Gvil. Canteri. Præclara vero *Is. Casauboni* versione & commentario erudito ornati primum lucem adspexere Lugd. 1592. 1612. 8. & post Casauboni fata ibid. 1638. 8. & quæ reliquis præstat editio, Brunsvigæ 1659. 8. Prætereo hunc libellum cum Casauboni versione sed absque ejus commentario editum Lipsiæ cura Rev. D. *Adami Rechenbergii* 1679. 8. & cum monitis piis *Joh. Angeli VVerdenhagenii* Lug. Bat. 1632. in forma minore: tum inter opuscula Mythologica, Physica & Ethica cum notis *Tho. Galei* Viri Clariss. vulgata Cantabrig. 1671 & Amst. 1688. 8. Philippus Labeus in Bibl. nov. MSS. p. 372. eundem videtur laudare characterum Theophrasti optimæ notæ codicem quo usus est Casaubonus, & quod addit, *in quo habentur pleraque quæ in excusis desiderantur*, intelligendum de editionibus ante Isaacum Casaubonum vulgatis. Sed & *Isaacus Vossius* notis ad Ignatium p. 289. promiserat se librum hunc Theophrasti pluribus locis meliorem daturum & illustraturum notis: tum Galeus ab eodem Vossio auctiorem & emendatiorem exspectare nos jussit. Caput XVII. περὶ δεισιδαιμονίας egregiis observationibus Gallice editis illustravit *Joh. Rondellus* Amst. 1686. 12. Sunt etiam qui Theophrasti *characteres de virtutibus* * vidisse

* Laertius duobus in locis ἠθικοὺς χαρακτῆρας inter scripta Theophrasti memorat V. 47. & 48. unde Menagius suspicatur uno loco ab eo notari characteres virtutum, altero vitiorum.

disse se affirmarent, sed *non ego credulus illis*, inquit Menagius ad Laertium p. 211. *Maximi Planudis* expositionem ineditam in Theophrasti characteres memorat Gesnerus præfat. ad Joh. Stobæum. Eam in Italiæ Bibliothecis diligenter inquisitam nancisci se potuisse negat *Leonhardus Lycius*, cum cujus versione characteres prodierunt Lipsiæ 1591. 8. inscripti Gotfrido Camerario Joachimi filio. Sparsim etiam cum versione Anonymi à Gesnero castigata leguntur inserti florilegio Stobæi in editione Basil. 1550. fol. & in aliis posterioribus. In Catalogo Thuaneo T. 2. p. 14. memorari videas characteres Theophrasteos cum versione *Angeli Politiani* & notis *Fed. Morelli* Paris. 1583. 4. Et Simlerus tradit editos cum eadem Politiani versione Basileæ apud Cratandrum.

Thomæ Stanlei amplissimas in eundem libellum prælectiones auctor vitæ ejus, quæ ante historiam Philosophicã à Stanleio scriptam in novissima editione præfixa est, memorat. Joachimi Kühnii dissertationes Argentinæ edi cœptas fatum viri præstantissimi ante paucos annos abrupit. Loca nonnulla characterum illustravit emendavitque *Salmasius* lib. de usuris, commentario ad Solinum, & in aliis scriptis, & *Joh. Clericus* Vir Cl. in arte Critica. Gallice translatus est idem libellus ab *Hieronymo Beneventano* Paris. 1613. 12. & novissime à *Bruyerio* A. 1688. 12. qui Theophrastũ imitatus est, & ex suo ingenio novos & ipse characteres addidit dignos lectu, atq; acumine quicquid videatur personato Vignolio * Marvillio neutiquam destitutos. Bruyerii characteres avide lectitati & plus ** decies Gallice Parisiis, Bruxellæ & alibi typis excusi sunt, & in Anglicam translati lingvam Lond. 1698. 8. Scripserant & characteres morum *Ludovicus Molinæus*, *Carolus Paschalius*, *Josephus Hallus*, *Joachimusque Pastorius*, ne de aliis *** in præsenti dicam Sed plurimi ab eo tempore idem tentavere, ut tot libellorum Gallicorum exempla testantur, qui in titulo characteres præferunt, quales sunt: *le Theophraste moderne*, *Suite des Caracteres de Theophraste & des pensées de Pascal. Ouvrage dans le gout des Caracteres. Caractere d'un honnête homme. les differens Caracteres des femmes du siecle. Caracteres & portraits Critiques sur les defauts ordinaires des*

* Vignolius Marvillius T. 1. Miscellaneor. Historicor. Gallice editorum. Cui respondit autor libri Defense de Mr. de la Bruyere & de ses Caracteres contre les Accusations & les objections de Mr. de Vigneul Marville. Amst. 1702. 12.

** Nona editio paucis post auctoris mortem diebus lucem vidit Parisiis A. 1696.

*** Vide Georgii Paschii Prof. Kiloniensis Clariss. diatribam de Philosophia characteristica & parænetica. Kiloniæ 1705. 4.

des hommes, Portraits serieux & critiques. Caractere d'un veritable ami, Caracteres tirez de l' Ecriture sainte & appliquez aux Moeurs de ce siecle. Caracteres des Vertus & des vices. Caracteres naturels des hommes en forme de dialogue. Ex Anglis quoque memorandus Boyerus, *the Englisch Thephrastus of Mr. Boyer* A. 1696. 1702. &c. Ut ad Theophrastum revertar, annos natus XCIX (non LXXIX. ut contra MSS. codicum consensum legit Sam. Petitus lib. 2. obs. 9. & Casaubonus in prima editione) characteres scripsit, quemadmodum ipse c. 1. testatur, neque necesse est illa quæ de Polysperchonte & Cassandro memorat c. 9. eodem anno accidisse * quo liber scriptus est, sed exempli saltem loco adduxit rem ante plures licet annos gestam, verum notissimam. Videtur sane Theophrastus qui teste Hermippo apud Athenæum lib. 1. p. 21. inter docendum cum de moribus ageret gulosum exserta lingua labra circumlingendo, alios mores aliis gestibus argumento congruentibus exprimebat, in singulis horum characterum capitibus non morum vitiosorum naturam perstringere universe, sed notare ac describere certos quosdam homines suæ ætatis, eorumque mores ridiculos, quos forte per vitam observaverat, ad vivum exprimere ac depingere. Petrus Victorius in pluribus locis commentarii ad Rhetorica Aristotelis dubitat, utrum libelli, quo describuntur naturæ hominum & mores, Theophrastus sit auctor. Quin falso illi attribui aperte affirmat XVII. 7. var. lect. Sed nulla est ratio, quare ejus judicio, cui res ipsa & veterum testimonia refragantur, subscribamus.

XIV. ΤΩΝ ΜΕΤΑ' ΤΑ' ΦΥΣΙΚΑ' ἀποσπασμάτιον ἢ βιβλίον α'. *Metaphysicorum fragmentum, sive liber I.* In editione Heinsiana & Hanoviensi collectione desideratur. Sed exstat in tribus editionibus Græcis operum Thophrasti: Aldina Venet. 1498. fol. Oporiniana Basileensi cum præfat. Hieronymi Gemusæi edita A. 1541. fol. & tertia Aldi filii, quæ operibus Aristotelis in quinque tomos distributis tanquam sextum Volumen subjicitur Venet. 1552. 8. ex recensione Camotii, edente Turrisano. Separatim hunc ipsum librum cum commentariis Græcis *Joh. Baptistæ Camotii* in tres libros distinctis ediderat Turrisanus ibid. 1551. fol. & absq; iisdem, itidem Græce, ad calcem Metaphysicorum Aristotelis, cum notis Criticis *Frid Sylburgii* excuderunt A. Wecheli Heredes, Francof. 1585. 8. Latine vertit non Grynæus ut Sylbugius suspicabatur, sed Cardinalis eruditissimus *Bessario*, idem qui Aristote-

* Acciderunt ista Olymp. CXV. 3. sed Characteres longe post scripti videntur.

telis Metaphyſica feliciſſime tranſtulit. Edita eſt Baſſarionis interpretatio utriusque operis ad calcem librorum præclarorum adverſus Georgium Trapezuntium calumniatorem Platonis Venet. 1516. fol. & inter opera Ariſtotelis latine variis interpretibus vulgata Baſileæ 1538. fol. & tomo octavo Operum Averrois Venet. 1551. fol. Ad calcem libri hæc nota legitur adſcripta: Τοῦτο τὸ βιβλίον Ἀνδρόνικος μὲν καὶ Ἕρμιππος ἀγνοοῦσιν, οὐδὲ γὰρ μνείαν αὐτοῦ ὅλως πεποίηνται ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν Θεοφράστου βιβλίων. Νικόλαος δὲ (intellige Damaſcenum) ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν Ἀριστοτέλους μετὰ τὰ Φυσικὰ μνημονεύει αὐτοῦ, λέγων εἶναι Θεοφράστου. Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῷ προδιαπορήσεις τινὲς ὀλίγαι τῆς ὅλης πραγματείας. Laertius quoque Metaphyſicorum mentionem inter ſcripta Theophraſti prætermiſit.

XV. ΠΕΡΙ` ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ βιβλίον, *liber de ſenſu.* Laertio V. 42. memoratus, *Joh. Baptiſta Camotio* curante primum à Frid. Turriſano editus eſt in Græca editione Venet. A. 1552. 8. in reliquis editionibus Theophraſti Græcis & Græcolatinis deſideratur, niſi quod Græce vulgaverat *Victor Trincavellus* una cum Alexandri Aphrodiſienſis quæſtionibus, & *Priſciani Lydi* paraphraſi diverſi operis * Theophraſtei de ſenſu, phantaſia & intellectu. Venet. 1536. fol. & *Henricus Stephanus* una cum characteribus ſive notationibus morum & fragmentis ex novem Theophraſti libris Pariſ. 1557. 8. Priſciani Lydi (qui Simplicii & Damaſcii æqualis memoratur ab Agathia lib. 2. p. 65. & ex Jamblichi libro περὶ ψυχῆς profeciſſe ſe teſtatur p. 276. quem perinde ut Plutarchum Neſtoris F. γνησίους τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξηγητὰς appellat p. 289. Male *Patriſianus* Philoſophus dicitur in Codice MS. Caroli de Montchal apud Labbeum p. 194. Bibl. nov. MSS.) Paraphraſis eorundem librorum exſtat etiam Græce in Oporiana Theophraſti editione Baſil. 1541. fol. ex recenſione Joach. Camerarii, latine vero tranlata eſt à *Marſilio Ficino*, cujus verſio ſæpius excuſa cum aliis Jamblichi, Procli &c. Venet. 1497. (male 1597. in Catalogo Bibl. Bodlejan.) & 1516. fol. & Baſileæ, Pariſiis, tum inter Ficini opera junctim edita. Idem Ficinus in Theophraſtum commentarios promiſit in ſuo ad Plotinum commentario. Metaphyſica Theophraſti & librum de moribus memorat Abulpharagius p. 94. inter ſcripta ex Syriaco Arabice tranſlata.

 XVI.

* Puto Priſcianum interpretari locum ex quinto Phyſicorum Theophraſti, qui liber erat ſecundus περὶ ψυχῆς. Nam tractationem de ſenſu priſcianus claudit his verbis: ἀλλὰ ἐπὶ τὰ ἑξῆς ἴωμεν, ἐπ' ἄλλης ἡμῖν ἀρχῆς τὰ λοιπὰ τοῦ πέμπτου βιβλίου ἐπεξεργαζόμενοι. p. 284. edit. Baſil. Idem Priſcianus paſſim notat Theophraſtum in his ἐπεξεργάζεσθαι Ἀριστοτέλει, ſive Ariſtotelis veſtigiis inſiſtere & ab eo dicta magis illuſtrare.

XVI. ΔΙΑΘΗΚΑΙ. *Testamentum* Theophrasti exstat apud Laertium V. 51. seq. Ad convivia Philosophorum quotannis celebranda pecuniam legasse refert & Athenæus V. p. 186.

XVII. Jam deperditos Theophrasti libros enumerare reliqvum est, ordine digestos Alphabetico, quem nec Laertius nec Meursius observarunt. Nam apud Laertium quidem triplex vel quadruplex scriptorum Theophrasti ad 230808. versuum numerum assurgentium catalogus reperitur, unusquisque literarum ordinem quidem utcunque, nec accurate tamen retinens, quorum primus incipit sect. 42. alter sect. 46. tertius sect. 49. quartus sect. 50. libri V. Verisimile est in singulis alios auctores fuisse secutum, cum enim nonnullos Theophrasti libros plane omittat, quosdam repetita vice nominat. De Theophrasti scriptis olim egerant *Andronicus*, qui in πραγματείας ea digessit teste Porphyrio in vita Plotini, ac Plutarcho in Sylla: tum *Hermippus*, cujus, ut Andronici quoque meminit scholion Metaphysicis Theophrasti subjectum, & paulo ante à me descriptum. E recentioribus, quorum laboribus usum me profiteor, *Johannes Meursius* in notis ad Apollonium Dyscolum p. 140. seq. & in Theophrasto suo: *Franciscus Patricius* in discussionibus Peripateticis p. 128. & *Menagius* ad Laertium p. 206. seq.

Ἀγωνιστικὸν τῆς περὶ τοὺς ἐριστικοὺς λόγους Θεωρίας. Laertius V. 42.

Περὶ τῶν ἀδικημάτων, ά. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν αἰθυμένων. β΄. Editio Laertii Aldobrandina, ubi alii λιθυμένων. V. 42.

Πρὸς Αἰσχύλον, ά. Laert. V. 49.

Περὶ αἰτιῶν. Laert. V. 49.

Πρὸς τοὺς ἐξ Ἀκαδημίας, ά. Laert. V. 49.

Ἀκίχαρος, ά. Laert. V. 50. Videtur fuisse liber Ethici argumenti. Confer quæ de Acicari Columna Clementi 1. Strom. p. 303. memorata Reinesius Var. lect. p. 97. & 381. Steph. Lemonius notis ad varia sacra p. 346. seq. Ἀχαΐκαρος vocatur Straboni lib. 16. p. 762. qui inter viros sapientissimos eum laudat.

Ἀκροάσεως, ά, β΄. Laert. V. 42. Galenus de substantia facultatum naturalium. Combustas à Metrocle refert Laertius VI. 95.

Περὶ ἁλῶν, νίτρου, στυπτηρίας ά. Laert. V. 42.

Περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν ά. Laert. V. 42. Alexander Aphrodis. in 1. Analyt. prior. Svidas.

Ἀνα

Ἀναλυτικῶν προτέρων, γ΄. Laert. V. 42. Suid. Θεόφραστος. Alexander Aphrodiſ. in Ariſtotelis priora Analyt. Simplicius in 2. de cœlo & 3. Videtur reſpicere Boethius 2. de ſyllogiſmo Categorico pag. 594. ſeq. ubi notat Theophraſtum & Eudemum, ſuffragante Porphyrio, quatuor modis primæ figuræ ſyllogismorum alios quinq; adjunxiſſe, & modis ſex tertiæ figuræ ſeptimum.

Ἀναλυτικῶν ὑστέρων ζ΄. Laert. V. 42. Galenus 2. de dogm. Hippocr. & Platonis, Suidas, Euſtratius in 2. poſter. Analyt. Alexander Aphrodiſeus lib. 1. ἀποριῶν καὶ λύσεων c. 27.

Ἀναλυτικῶν ἐπιτομή, Laert. V. 42. Suid.

Πρὸς Ἀναξαγόραν α΄. Laert. V. 42.

Περὶ τῶν Ἀναξαγόρου α΄. Laert. V. 42.

Ἀνηγμένων τόπων β΄. Laert. V. 42. Suid. Alexander Aphrodiſ. in priora Analyt. qui titulum refert paulo aliter: ἀνηγμένων λόγων εἰς τὰ σχήματα.

Περὶ ἀνθέων, de floribus. Plin. XXI. 3.

Περὶ τῶν ἀνθρώπων, α΄. Laert. V. 43.

Περὶ τῶν ἁπλῶν διαπορημάτων. Laert. V. 46.

Περὶ ἀποφάσεως, α΄. Laert. V. 46. Infra in περὶ καταφάσεως.

Περὶ ἀρετῆς, α΄. Laert. V. 46. περὶ ἀρετῶν. V. 50. Videtur reſpicere Cicero I. Acad. quæſt. & 5. de finibus.

Ἀρετῶν διαφοραί. Laert. V. 42.

Ἀριθμητικῶν ἱστοριῶν α΄. Laert. V. 50.

Περὶ ἀριθμῶν Laert. V. 50. Niſi legendum ῥυθμῶν cum Meurſio. Sed de rhythmo & numero oratorio, de quo Theophraſtum accuratius diſputaſſe tradit Cic. in Oratore, potuit agere in τέχνῃ ῥητορικῇ de qua infra.

Ἁρμονικῶν α΄. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν Ἀρχελάου α΄. Laert. V. 42.

Ἀστρολογικῆς ἱστορίας ς΄. Laert. V. 50. Reſpicere videtur Simplicius ad 2. de cœlo.

Περὶ τῶν ἀτέχνων πίστεων, α΄. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν ἀτόμων γραμμῶν, α΄. Laert. V. 42. Idem liber eſſe videtur qui etiamnum legitur hoc titulo inter ſcripta Ariſtotelis. Eum enim à quibusdam ad Theophraſtum auctorem relatum eſſe teſtatur Simplicius in 2. de cœlo, & Joh. Philoponus in 1. de generat. & corruptione.

Περὶ αὐξήσεως, ά. Laert. V. 50.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων, ά. Laert. V. 46.

Ἀφορμαὶ ἢ ἐναντιώσεις. Laert. V. 46.

Περὶ βασιλείας, ά. Laert. V. 42. Sed Plutarchus in Themiſtocle & Dionyſius Halic. lib. 4. laudant Theophraſtum ἐν τοῖς περὶ βασιλείας, quibus ſuffragatur Laertius V. 49. ubi duo libri hoc argumento. Librum περὶ βασιλείας Κυπρίων memorat Suidas in παρα. Πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας. Laert. V. 47. Athenæus libro 4. p. 144. ubi docet ab aliis hoc ſcriptum tributum Soſibio, quem epinicio elegiaco Callimachus celebravit.

Περὶ παιδείας βασιλέως ά. Laert. V. 42.

Περὶ βίων ά, β'. Laert. 5. 42. & reſpicit Plutarchus in Pericle, Alcibiade, Ariſtide, Lyſandro, Nicia, Ageſilao & Demoſthene.

Περὶ γάμου, *de nuptiis* aureolum Theophraſti librum Hieron. 1. contra Jovinian. in quo quærebat Philoſophus, an vir ſapiens ducat uxorem. Videtur reſpicere Stobæus ſerm. 72. & 83.

Περὶ γελοίου, ά. Laert. V. 49. Athen. lib. 8. p. 348.

Περὶ γενέσεως, ά. Laert. V. 46. Simplicio in 4. de cœlo inſcribitur περὶ γενέσεως στοιχείων. Videtur & reſpicere Philo de *mundo*. Etiam περὶ ζώων γενέσεως de genitu animalium ſcripſiſſe teſtatur Apulejus in Apologia. Vide & Cenſorinum c. 4.

Ἰστορικῶν (male ἱστορικῶν in edit. caſtigatiſſima Wetſten.) Γεωμετρικῶν δ'. Laert. V. 48.

Γεωργίας παραγγέλματα. Julian. Epiſt. 24. Varro & Columell. Geoponic. III. 3. & 4.

Περὶ γήρως, ά. Laert. V. 42.

Περὶ γνώμης, Laert. V. 46.

Περὶ δακετῶν ζώων καὶ βλητικῶν, ά. Laert. V. 43. Apulejus in Apologia.

Περὶ τοῦ δεδομένου, ά. Laert. V. 49.

Περὶ τῆς Δημοκρίτου ἀστρολογίας ά. Laert. V. 43.

Περὶ Δημοκρίτου ά. Laert. V. 49.

Περὶ διαβολῆς, ά. Laert. V. 46. & 49. & 50.

Διαθῆκαι τῶν ἐξ Ἐλευσῖνος ὀργεώνων. Suid. in ὀργεῶνες.

Διαιρέσεις ά, β'. Laert. V. 46.

Περὶ τοῦ Διακόσμου ά. Laert. V. 43.

Dialogos Theophraſti memorat Baſilius Epiſt. 167. Nimirum ex ſcriptis ejus nonnulla fuerunt compoſita more Dialogorum, licet res

res ipsas nude tractantia & Platonicasvavitate, ejusdem Basilii judicio, destituta.

Περὶ τῶν διαφορῶν, ά. Laert. V. 46. sive ut Athenæus lib. 7. p. 317. περὶ τῶν κατὰ τόπους διαφορῶν.

Περὶ Δικανικῶν λόγων ά. Laert. V. 50.

Τῶν Διογένους συναγωγή, ά. Laert. V. 43.

Διορισμῶν ά, β', γ'. Laert. V. 43.

Ἐγκώμια Θεῶν, ά. Laert. V. 47.

Περὶ τῶν εἰδώλων ά, β'. Laert. V. 43.

Περὶ εἰδῶν ά, β'. Laert. ibid.

Περὶ ἐκκρίσεων ά. Laert. V. 46.

Περὶ ἐκουσίου ά. Laert. V. 43.

Περὶ ἐμπεδοκλέους ά. Laert. V. 43.

Περὶ ἐμπειρίας ά. Laert. V. 46.

Περὶ ἐνθουσιασμοῦ. Laert. V. 43. Apollonius Dyscolus c. 49. hist. commentit. cui inscribitur περὶ ἐνθουσιασμῶν. Athen. lib. 14. p. 624. Plin. XXVIII. 2.

Περὶ ἐνθυμημάτων Laert. V. 47. Scholiastes Hermogenis procem.

Ἐνστάσεων, γ'. Laert. V. 43.

Περὶ ἑορτῶν, ά. Laert. V. 47.

Περὶ ἐπαίνου ά. Laert. V. 46. Videtur respicere Plutarchus vita Agidis & Cleomenis.

Περὶ ἐπιλήψεως Laertius V. 43. *de caducis* Apulejus in Apologia.

Τίνες οἱ τρόποι τοῦ ἐπίστασθαι, ά. Laert. V. 49.

Ἐπιστολῶν, ά, β', γ'. Laert. V. 46. ad Astycreontem, Phaniam & Nicanorem id. V. 50. Epistolam ad Phaniam laudat idem V. 37. & Scholiastes Apollonii lib. 1. Theophrastum ἐν ἐπιστολαῖς Ptolemæus Hephæstion lib. 3. ap. Photium cod. 190.

Ἐπιτομὴ τῆς Πλάτωνος πολιτείας ά, β. Laert. V. 43.

Ἐπιτομῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζώων, ς'. Laert. V. 49.

Ἐπιχειρημάτων, ιη. Laert. V. 43. & ά, β'. Laert. V. 49.

Ἐρωτικός, ά. sive περὶ ἔρωτος. Laert. V. 43. qui perperam pro diversis libris habet. Vide Marquardi Gudii Epist. 1. ad Menagium. Laudant Strabo lib. X. p. 478. Athenæus lib. XIII. p. 562. 567. 606. Respiciunt Gellius VII. 8. Plinius IX. 8. hist. Stobæus serm. 61. Scholiastes Theocriti Idyll. 4.

Περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν ά. Laert. V. 43.

Περὶ

Περὶ εὐδαιμονίας α΄. *de vita beata liber.* Laert. V. 43. Athen. lib. 12. & 13. & Ciceros 5. Tusc. quæst. & 5. de finibus, quo in loco testatur se Theophrastum in plerisque sequi, nisi quod virtuti plus quam ille, fortunæ minus tribuit.

Εὐϊάδ@. Laert. V. 50.

Περὶ εὑρημάτων α΄, β΄. Laert. V. 47. Clemens 1. Strom. p. 308. (& ex eo Eusebius X. 7. præparat.) Scholiastes Homeri Iliad. α΄. Pindari Olymp. 13. Respicit Plinius VII. 59. Hist. Scholiastes Apollonii lib. 2.

Περὶ εὐσεβείας α΄. Laert. V. 50.

Περὶ εὐτυχίας α΄. Laert. V. 47.

Περὶ δακετῶν ζώων καὶ βλητικῶν α΄. Laert. V. 43. Apulejus in Apologia, Athenæus libr. 7. p. 314.

Περὶ ζώων, βιβλία ζ΄. Laertius V. 44. & 50. librum tertium laudat Athenæus lib. 9. p. 387. Idem opus respiciunt Ælianus X. 35. XI. 40. & alibi opere de animalibus. Gellius XVI. 15.

Περὶ ζώων φρονήσεως καὶ ἤθους, α΄. Laert. V. 49. Tractatum de animalibus qui pisce vescuntur memorat Plinius XI. 53.

Περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τ̃ ὁμογενῶν α΄. Laert. V. 43. Athenæus lib. 9.

Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων. Laert. V. 46.

Περὶ τῶν φωλευόντων ζώων. Laert. V. 44. Athen. lib. 2. & 3.

Περὶ ἡδονῆς, ὡς Ἀριστοτέλης, α΄.

Περὶ ἡδονῆς ἄλλο. Laertius V. 44.

Περὶ ψευδοῦς ἡδονῆς, α΄. id. 46. Laudatur & Athenæo libro 12 bis Theophrastus ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς. Sed libro 8. Θεόφραστ@ ἢ χαμαιλέων ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς.

Ἠθικῶν σχολῶν Laert. V. 47. Ἠθικὰ vocat Plutarchus in Pericle p. 173 librum primum laudat Michael Ephesius in V. 1. Ethic.

Περὶ ἠθῶν libros Theophrasti ab Ἠθικοῖς distingvit, & illorum quoque librum 1. allegat Michael Ephesius loco laudato. Meursius dubitat num apud Laertium V. 43. pro περὶ εἰδῶν α΄, β΄. sit legendum περὶ ἠθῶν. Theophrastum ἐν τῷ περὶ ἠθῶν laudat quoque Aspasius ad VI. 1. Ethic. Nicomach. & Andrantus scripserat libros quinque περὶ τῶν παρὰ Θεοφράστῳ ἐν τοῖς περὶ ἠθῶν καθ' ἱστορίαν καὶ λέξιν ζητουμένων quos per plagium sibi tribuerat Hephæstion teste Athenæo lib. 15. p. 673. Male ibi interpres libros de plantis ingerit, pro libris de moribus. Theophrasti librum de moribus memorat & Abulpharagius p. 94. inter scripta ejus Arabice è Syriaco translata.

Περὶ

περὶ θαλάττης, α΄. Laertius V. 47. Videtur respicere Alexander Aphrodis. in 1. & Olympiodorus in 2. Meteorolog. Antigonus Carystius c. 145.

περὶ τ. θείας εὐδαιμονίας, α΄. Laertius V. 49.

Τῶν περὶ τὸ θεῖον ἱστορίας, ϛ΄. Laertius V. 48. Videtur hoc opus respicere Simplicius ad Epictetum p. 222. Porphyrius 2. περὶ ἀποχῆς & ex eo Theodoritus 7. & 10. Θεραπευτ.

Περὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ α΄. Laertius V. 44. Galenus in Hippocr. Aphorism. comment. 1.

Θέσεις γ΄. Laertius V. 49.

Θέσεις κδ΄. Laertius V. 44. quod opus ostreo scriptum à Theophrasto tradit Crantor apud Laertium IV. 27. asperitatem ni fallor reprehendens. Laudat Theo in progymnasm. c. 2. & Athenæus lib. 4. Cæterum moralis argumenti fuisse, licet ad Eloquentiam exercendam comparatum, colligas ex auctore altercationis Synagogæ cum Ecclesia, siquidem de hoc Θέσεως opere eo loco sermo est & Theophrasti nomen ibidem recte est à Meursio suppletum: *Ethicæ inventor Socrates fuit, de quo Theophrastus XXIV. libros secundum positivam Justitiam scripsit.*

περὶ Θεῶν γ΄. Laertius V. 49. Videtur respicere Cicero 1. de natura Deor. Minutius Felix in Octavio.

περὶ Θορύβου α΄. Laert. V. 47.

Περὶ ἱστορίας α΄. Laert. V. 47. ἱστορικὰ ὑπομνήματα Schol. Apollonii lib. 4.

περὶ καιρῶν, α΄, β΄. Laert. V. 49. Suid. in ἀρχὴ σκυρία & κυψελιδῶν. Vide Reinesii Var. Lect. p. 385.

Καλλισθένης ἢ περὶ πένθους α΄. Laert. V. 44. Cicero Tusc. qv. 3. & 5. Alexander Aphrodis. ad lib. 2. de anima. Ex hoc Theophrasti libro petitum dictum, quod refellit Plutarchus libello de fortuna f. 97. Τύχη τὰ θνητῶν πράγματα, οὐκ εὐβουλία. *Vitam regit fortuna, non sapientia.*

περὶ καρπῶν. Laert. V. 50.

Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως α΄. Laertius V. 44. In hoc *de affirmationibus & negationibus* scriptum sex libros commentariorum confecerat *Galenus*, ut ipse testatur de scriptis propriis. περὶ καταφάσεως subinde inscribitur ab Alexandro Aphrodis. in 3. Topic. & Metaphys. 4. & prior. Analyticor. lib. 1. Meminit & è latinis Boethius in li-

librum περὶ ἑρμηνείας lib. 1 edit. secundæ p. 292. & lib. 2. p. 327. lib. 5. 428. Nonnulla ex eo profert Magentinus Græcus scriptor Theophrastum laudans in commentario ad eundem Aristotelis librum. *Porphyrii* commentarium in Theophrasti librum de affirmatione & negatione memorat idem Boethius lib. 1. p. 294.

Περὶ κινήσεως ά, β', γ'. Laert. V. 44. & 49. ubi tantum ά, β'. Sed decimum laudat Simplicius in 1. Physſ.

Περὶ κολακείας ά. Laert. V. 47. Athen. lib. 6.

Περὶ κρίσεως συλλογισμῶν ά. Laert. V. 47.

Περὶ βασιλείας Κυπρίων. Suid. in Τιάρα.

Περὶ Κωμῳδίας. Laert. V. 47. Athenæus lib. 6. Dionysius Halic. de compositione Nom.

Περὶ λέξεως, ά. Laert. V. 47. atque Dionysius Halicarnass. in Lysia p. 86. Vide & infra in ὁριστικά.

Περὶ τῶν λιθουμένων, ά, β'. Laert. V. 42. nisi legendum αἰθουμένων.

Λόγων συναγωγή, ά. Laert. V. 47.

Περὶ λόγου στοιχείων. *de elementorum proprietate*, Simplicius in IV. de cœlo.

Περὶ λοιμῶν. Laertius V. 44.

Λύσεις ά. Laertius V. 47.

Μεγακλῆς, ά. Laert V. 47.

Μεγαρικός. Laert. V. 44. VI. 22.

Περὶ μείζονος καὶ ἐλάττονος, ά. Laert. V. 49.

Περὶ μέθης, ά. Laert. V. 44. Athen. lib. 10. & 11.

Περὶ μελαγχολίας ά. Laert. V. 44.

Περὶ μετάλλων. Laert. V. 44. & Theophrastus ipse in limine libri de lapidibus, unde non erat dubitandum Polluci VII. 23. Aristotelis ne an Theophrasti esset. Laudant præterea Suidas in Θεόφραστος. Olympiodorus in 3. Meteorolog & Harpocration in κεγχρεών. Μεταλλικὸν vocant Pollux & Hesychius. Alexandro Aphrodisiensi inscribitur περὶ τῶν μεταλλευομένων in 3. Meteorolog.

Περὶ μεταρσιολεσχίας, ά. Laert. V. 43.

Μεταρσιολογικῶν, ά, β'. Laert. V. 44.

Περὶ μεταρσίων librum quartum laudat Plutarchus quæst. Gr.

Περὶ μετεώρων, ά. Laert. V. 47. Olympiodorus in lib. 1. Meteor. actione 15. Abulpharagius hist. Dynastiar. p. 94.

Περὶ μέτρων. Laert. V. 46. Victorinus 4. artis Grammat.

Περὶ

Περὶ τῶν Μητροδώρου συναγωγῶν, α'. Laert. V. 44.

Περὶ Μουσικῶν, α'. Laert. V. 49.

Περὶ Μουσικῆς. id. 47. Plutarchus lib. 1. Sympos. quæst. 5. *Librum* 2. Porphyrius in Harmonica Ptolemæi p. 241. Respicit idem opus Censorinus c. 12. Syrianus in XIII. Metaphys. & Capella lib. IX.

Περὶ νόμων, α'. Laert. V. 47. Pollux VIII. 6. Josephus 1. contra Apion. p. 1046 (quem locum respicit Grotius Theophrastum laudans ad Matth. XV. 5.) Athenæus. Zenobius IV. 36.

Νόμων κατὰ στοιχεῖον, κδ' Laert. V. 44. librum 3. 4. 11. 16. 18. 20. laudat Harpocration, 10. Pollux & Athen. 13. Suidas in οἱ ἐκ ἁλόντες & συστομώτερον 15. idem in Φαρμακός, 16. Etymolog. & Suid. in Φρεάτιοι. De hoc opere Cicero 5. de finibus: *Omnium fere civitatum non Græciæ tantum sed etiam Barbariæ ab Aristotele mores instituta disciplinas, à Theophrasto leges etiam cognovimus.* Allegat & Suidas in ἀρδήτης & κατὰ τὴν ἀγοράν, & respicere videtur Stobæus serm. 37. & 42.

Νόμων ἐπιτομῆς ἰ. Laertius V. 44.

Περὶ Νομοθετῶν, γ'. Laert. V. 45. Videtur respicere Porphyrius 4. περὶ ἀποχῆς p. 354. ubi de Lycurgo è Plutarcho, Plutarchus item in Solone. Cicero 2. de Legg. & 6. ad Attic. Epist. 1. ubi de Zaleuco. Paulus JCtus lib 17. ad Plautium l. 3. D. si pars hereditatis petatur: τὸ γὰρ ἅπαξ ἢ δὶς ut ait Theophrastus παραβαίνουσιν οἱ νομοθέται.

Τῶν Ξενοκράτους συναγωγῆς, α'. Laert. V. 47.

περὶ οἰκείων λόγων, α'. Laert. V. 47.

περὶ οἴνου καὶ ἐλαίου. Laert. V. 45.

Ὁμιλητικός, α'. Laert. V. 47.

περὶ τῶν ὁμολογουμένων α'. Laert. V. 49.

Ὁρισικὰ περὶ λέξεως συλλογισμῶν, α'. Laert. V. 50.

περὶ ὀργῆς, Laert. V. 47.

πρὸς ὅρους α', β'. Laert. V. 49. & 44. ubi inscribitur πρὸς τοὺς ὁρισμούς.

περὶ οὐρανοῦ α'. Laert. V. 50. Proclus in Tim. Simplicius in 1. de cœlo & in 8. Phys. ubi tertius Theophrasti de cœlo liber laudatur.

περὶ ὄψεως, δ'. Laert. V. 49.

περὶ παθῶν α'. Laert. V. 45. Simplicius in Categor.

περὶ παιδείας ἢ περὶ ἀρετῶν, ἢ περὶ σωφροσύνης α'. Laert. V. 50.

περὶ παιδείας βασιλέως. Laert. V. 42.

περὶ παίδων ἀγωγῆς, α'. Ἄλλο διάφορον, α'. Laert. V. 50.

περὶ παραδείγματος, α'. Laert. V. 48.

περὶ παρανόμων, α'. Laert. V. 47.

περὶ παραφροσύνης, ά. Laert. V. 45.

περὶ παροιμιῶν, ά. Laert. V. 45, Harpocration in ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι. Apostolius IV. 51. VI. 36. proverb. Stobæus. Respicit Suidas in ἀρχὴ ἄνδρα.

περὶ πήξεων καὶ τήξεων ά. Laert. V. 45.

περὶ πλέτε. Laert. V. 47. Cic. de officiis lib. 2. Eustratius sive Apsasius in Ethic. Nicomach. IV. 1.

περὶ πνευμάτων, ά. Laertius V. 45. Meursius putat scribendum περὶ πνεύματος, & eum ipsum respici qui sub Aristotelis nomine hodieque legitur.

περὶ πνιγμȣ̃. Laert. V. 45. Athen. lib. 2.

περὶ ποιητικῆς, ά. Laert. V. 47. ἄλλο ά, 48. Hinc definitionem Tragœdiæ Theophrasteam petiisse videtur Diomedes Grammaticus lib. 2.

πολιτικῶν ἐθῶν, δ'. Laertius V. 45.

πῶς ἄριστ' ἂν πόλις οἰκεῖτο; ά. Laertius V. 49. περὶ τ̃ ἀρίστης πολιτείας ά. id. 45. Cicero 2. de divinatione & 3. de legibus.

πολιτικῶν ά, β'. Laert. V. 50. πολιτικῶν ς'. id. 45. librum quartum laudat Harpocrat. in Ἀτιμία. πολιτικῆς ἀκροάσεως ή. Laert. V. 24.

πολιτικῶν πρὸς τὰς καιρὰς, δ'. Laert. V. 45. *quæ essent in Rep. inclinationes rerum & momenta temporum.* Cic. 5. de finibus, Parthenius Erotic. c. 9. & 18. Harpocration in ἐπίσκοπος. Huic operi succenturiatum alterum in duos libros distinctum περὶ καιρῶν, de quo supra.

προβλήματα πολιτικὰ, ἠθικὰ, φυσικὰ, ἐρωτικὰ ά. Laert. V. 47.

προβλημάτων συναγωγῆς, ά. Laert. V. 48. & 45. ubi libri quinque numerantur. Memorat Anonymus Græcus in posteriora Analytica lib. 2. Videtur respicere Plinius VI. 28. Hist. licet id quod ibi profert legitur hodie in problematis Aristotelis 33. 22. Vide quæ supra in Aristotele dixi.

περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν, ά. Laertius V. 48. & 49. Videtur respicere Seneca in naturalibus quæst. lib. 3. & 4. & 6. ac forte Plutarchus VII. 2. Sympos. quæst.

περὶ προθέσεως καὶ διηγήματος ά. Laert. V. 49.

προοιμίων ά. Laert. V. 48. an παροιμιῶν?

προτρεπτικὸς ά. Laert. V. 49. & 50.

πρώτων προτάσεων, ιή. Laert. V. 45.

παραγγέλματα ῥητορικῆς, ά. Laert. V. 47.

πρώ-

πρῶτοι καιροί. supra περὶ καιρῶν.

περὶ τέχνης ῥητορικῆς, α΄. περὶ τεχνῶν ῥητορικῶν εἴδη ιζ΄. Laert. V. 48. Scripta Theophrasti Rhetorica laudant vel respiciunt Cicero in Oratore & 2. de divinat. Demetrius lib. de elocutione, Quintilianus III. 1.

περὶ ῥύακος τοῦ ἐν Σικελίᾳ, α΄. Laert. V. 49.

περὶ σολοικισμῶν. Laert. V. 48.

Σοφισμάτων, α΄, β΄. Laert. V. 45.

Σύγκρισις ἁμαρτημάτων apud Marcum Antoninum lib. 2. c. 10. τῶν εἰς ἑαυτὸν non videtur esse libri titulus, ut Meursio persvasum, sed tantum innui locus Ethicorum Theophrasti, quo vitia inter se contulit, & crimina quæ per libidinem admittuntur graviora esse iis quæ ex ira fiunt pronunciavit. Quod affirmatum etiam Aristoteli VII. 7. Ethic. Nicomach.

περὶ συλλογισμῶν λύσεως α΄. Laert. V. 43.

περὶ σωφροσύνης. Laert. V. 50.

περὶ ταχυτήτων. Simplicius in 2. de cœlo.

περὶ τιμωρίας α΄, β΄. Laert. V. 45.

Τοπικῶν β΄. Laert. V. 45. Alexander Aphrodis. in 1. Topic. & 5. Metaphys. Simplicius in Categor.

Τὰ περὶ τῶν τόπων, α΄. Laert. V. 49.

περὶ τριχῶν α΄. Laert. V. 45.

περὶ τυραννίδος α΄, Laert. V. 45.

περὶ τυρσηνῶν. Schol. Pindari Pythionic. Od. 2.

περὶ ὕδατος γ΄. (sive περὶ ὑδάτων, ut Athenæus lib. 2.) Laert. V. 45. Alexander Aphrodis. in librum Aristotelis de sensu & sensilibus. Respicit Antigonus Carystius c. 174. Ælianus IX. 64. hist. animal. Olympiodorus in 1. Meteorolog. & Vitruvius VIII. 4.

περὶ ὕπνου καὶ ἐνυπνίων α΄. Laert. V. 45. Respicit Plinius XXVIII. 4.

περὶ ὑποκρίσεως. Laert. V. 48.

Τὰ ὑπομνήματα, α΄. Laert. V. 49.

Ὑπομνημάτων Ἀριστοτελικῶν ἢ Θεοφραστείων ς΄. Laert. V. 48. Athenæus lib. 14. p. 654. Ἀριστοτέλης δὲ ἢ Θεόφραστος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, τῶν Φασιανῶν φησὶν οὐ κατὰ λόγον ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἀῤῥένων. His verbis obiter inspectis Franciscus Patricius p. 128. discuss. peripatetic. perperam putavit ab Athenæo allegari Aristotelis vel Theophrasti *commentarios Phasianorum.*

περὶ φιλίας γ'. Laert. V. 45. Gellius lib. 1. c. 3. & in elencho capitum lib. 8. c. 6. Respicit Plutarchus in Catone minore, & Hieronymus proœmio lib. 3. in Hoseam. Idem tria Theophrasti de amicitia volumina laudat in Michæ c. 7.

περὶ φιλοτιμίας α', β'. Laert. V. 45. Cicero 2. ad Atticum Epist. 3.

περὶ φύσεως γ. Laert. V. 46. & 50. ubi tantum liber unus memoratur. ἰδίαν περὶ φύσεως πραγματείαν vocat Joh. Philoponus de natural. auscult. lib. 1.

πρὸς τοὺς φυσικούς. Laert. V. 46.

προβλήματα φυσικά. Vide supra in προβλήματα.

περὶ φυσικῶν ιη. Laertius V. 46. Librum XIV. laudat Simplicius in Aristotelis Categorias. Idem in commentario ad Physica Stagiritæ passim allegat Theophrastum ἐν φυσικοῖς. Librum primum Alexander Aphrodis. in Metaphys. 1. φυσικῶν η. Laertius V. 46. φυσικῶν δοξῶν ις'. id. 48. & Taurus Platonicus apud Philoponum VI. 8 de mundi æternitate, ubi ait Theophrastum in lib. de Physicis opinionibus tradere quod mundus ex Platonis opinione ortum habeat. φυσικῶν ἐπιτομῆς α. Laertius ibid.

περὶ φυσικῶν ἐπιτομῆς α', β'. Laert. V, 46. Ibidem loco φυσικῶν ἱστοριῶν & φυσικῶν αἰτιῶν utrobique legendum est φυτικῶν, ut superius libros Theophrasti editos recensens annotabam. Theophrastum ἐν ἐπιτομῇ laudat etiam Laertius IX. 21. ἐν τοῖς φυσικοῖς. IX, 22. Simplicius in III, de anima text. 40. φυσικῶν δοξῶν ἐπιτομὴν Galenus in Hippocratem de natur hom. comment. 1. ἐπιτομὴν τῶν Θεοφράστου φυσικῶν commentario illustrasse se docet Simplicius in 2. Aristotelis de anima textu 74. Theophrastum ἐν τῷ περὶ φυσικῶν δοξῶν Taurus in Timæum Platonis apud Joh. Philoponum de mundi æternitate contra Proclum VI. 8. & 27. A Themistio autem in 3. Aristotelis de anima profertur locus ex quinto Theophrasti φυσικῶν, quem ait esse secundum περὶ ψυχῆς.

περὶ τῶν φωλευόντων ζώων. Laert. V. 44. Athen. III. p. 105. Schol. Theocriti Idyll. 1. περὶ ἄρκτων φωλεοῖς.

περὶ χάριτος α. Laert. V. 48.

περὶ χυλῶν, ε. Laert. V. 46. Theophrastus ipse lib. 1, hist. plantar. c. 19. & Galenus libro adversus Lycum.

περὶ χυμῶν, χροῶν, σαρκῶν, α. Laert. V. 43.

περὶ τοῦ ψευδομένου, γ', Laert. V. 49.

περὶ

περὶ ψεύδους καὶ ἀληθείας, Laert. V. 48. Forte ex hoc libro petitus locus Theophrasti apud Stobæum serm. 12. de mendacio.

περὶ ψευδοῦς ἡδονῆς, V. 46.

περὶ ψυχῆς θέσις μία, sive ut Meursius legit θέσεις μιά, Laert. V. 46. Themistius in Aristotelem de anima.

Epicurum in secundo adversus Theophrastum libro laudat Plutarchus contra Colotem p. 1110. De *Leontio* Epicurea quæ scito sermone & Attico contra Theophrastum scribere ansa est teste Cicerone 1. de natura Deor. Plinius præf. Hist. *Ceu vero nesciam adversus Theophrastum hominem in Eloquentia tantum ut nomen divinum inde invenerit, scripsisse etiam fœminam, & proverbium inde natum, suspendio arborem eligendi.*

CAPUT X.

De ARISTOXENO & aliis Musicis.

De Aristoxeno & ejus libris III. Harmonicorum. 1. *Scripta Aristoxeni deperdita.* 2. *Scripta Musica Euclidis, Theonis Smyrnæi, Plutarchi, Ptolemæi, Nicomachi, Porphyrii, & Pselli, de quibus alibi dictum.* 3. *De Aristide Quintiliano.* 4. *De Bacchio Musico & aliis hujus nominis, ac de hymnis tribus Dionysii Musici.* 5. *De Alypio Musico & Alypiis aliis.* 6. *De Gaudentio.* 7. *De Manuele Bryennio.* 8. *Scriptores veteres de Musica, qui interciderunt.* 9. *Alii qui adhuc delitescere traduntur MSti in variis Bibliothecis.* 10. *Scriptores de Musicis, deperditi,* 11. *Recentium scripta quædam de antiqua Musica,* 12.

ANtiquissimus è scriptoribus Musicis qui ætatem tulerunt est ARISTOXENUS Tarentinus, Spinthari Musici F. qui Patris primum & Lamprii Erythræi discipulus, inde Xenophili Pythagorici, denique

nique Aristotelis, à quo Theophrastum sibi in successione prælatum ægre tulit, & in Aristotelem defunctum maledicta congessit, si fides Suidæ in Ἀριστόξ. At Aristocles Peripateticus apud Eusebium XV. 2. præparat. contra diserte affirmat Aristoxenum διαπαντὸς εὐφημεῖν Ἀριστοτέλην, *nunquam non de Aristotele perhonorifice meminisse.* Successisse autem Aristoteli Theophrastum dixi Olymp. CXIV. 3. ante CHRISTUM CCCXXIV. Exstant hujus Aristoxeni Ἁρμονικῶν στοιχείων quomodo vocant Porphyrius, Manuel Bryennius & alii, sive ut Proclus 3. in Timæum p. 192. ἁρμονικῆς στοιχειώσεως *Elementorum Harmonicorum libri III.* cum Ptolemæi Harmonicis *latine* utcunque ex unico exemplari eoque non satis integro versi & editi ab *Antonino Gogavino* Graviensi, Venet. 1562. 4. Græce primus vulgavit *Joh. Meursius* è Codice Josephi Scaligeri, sed negligenter * admodum descripto, in quo præter Aristoxenum, Nicomachum & Alypium à Meursio junctim editos Lugd. Bat. 1616. 4. continebantur Musica Bacchii & Aristidis Quintiliani, vulgata post hac à M. Meibomio, & fragmenta quædam alia Musica adhuc inedita, quæ allegantur ab eodem viro docto p. 300. ad Aristidem, p. 74. ad Aristox. & alibi, quæque Græce & latine editurum se recepit. Addidit etiam notas Meursius, sed in emendationibus minus feliciter illi res cessit propter Musicæ literaturæ ignorationem. Accuratam itaque editionem Aristoxeni eruditiss. *Meibomio* debemus qui cum nova versione sua & notis Harmonica ejus edidit è MSto codice non paucis in locis emendatiora, usus præterea duobus Meursianæ editionis exemplis quæ cum tribus Codd. MSS. Bibliothecarum Angliæ collata acceperat à Joh. Seldeno. Amstelodami 1652. 4. tomo primo Antiquæ Musicæ auctorum septem ** quos à se illustratos Christinæ Svecorum Reginæ inscripsit. Meminit Operis Aristoxenii de Musica præter Euclidem, Ciceronem, Plutarchum, Athenæum, aliosque Vitruvius V. 3. Aristides Quintilianus, & Ptolemæus præcipue, qui in Harmonicis suis Aristoxenum subinde refellit, & è Ptolemæo Boethius libris de Musica: quemadmodum à Philosophis exploditur dogma ejusdem, Ciceroni & aliis memoratum, quo animam nihil aliud quam harmoniam esse affirmavit. Infinita alia scripserat Aristoxenus, quorum paucissimorum vel tituli exstant

* Vide Meibomium p. 67. ad Alypium

** Hi sunt præter Aristoxenum Euclides, Nicomachus, Alypius, Gaudentius, Bacchius & Aristides Quintilianus, subjuncto Marciani Capellæ, latini scriptoris, libro IX.

stant, si verum est quod Suidas affirmat libros ab eo scriptos quadringentos & quinquaginta duos, (non 4052. ut typographi hallucinatione excusum in Jonsii pagina 73.)

II. Quæ Meursio in notis ad Aristoxenum p. 135. seq. & in Bibliotheca Græca, tum Jonsio, Menagio ad Laertium, mihique observata sunt, literarum digesta ordine hic habes:

Ἀποφθέγματα πυθαγορικά. Stobæus serm. 10. 41. 99. & 77. ubi liber quartus allegatur p. 457.

Περὶ αὐλητῶν, ἢ περὶ αὐλῶν καὶ ὀργάνων. Athen. XIV. p. 634. Respicit Tatianus p. 86. ubi de Antigenida tibicine: Τί δέ μοι καὶ κατ' Ἀριστόξενον, τὸν Θηβαῖον Ἀντιγενίδην πολυπραγμονεῖν;

Περὶ αὐλῶν τρήσεως, cujus operis librũ 1. laudat idẽ Athen. p. 634.

Βίοι ἀνδρῶν, in quibus vita Pythagoræ, Archytæ, Hipponis, Xenophili & aliorum Pythagoricorum, tum Socratis, Platonis, Telestæ Selinuntii Dithyrambici, multorumque aliorum, forte etiam Heraclidis Pontici, Xenocratis ac Praxidamantis Musicorum, tum Lycurgi &c. Vide Vossium lib. 1. de Hist. Græcis c. 9. atque inprimis Jonsium de scriptoribus Hist. Philosophicæ lib. 1. c. 14. Non sine summa voluptate illud Aristoxeni opus legi potuisse testatur Plutarchus lib. quod non suaviter vivi possit secundum Epicurum p. 1093.

Ἐπιμήθεια. Ita enim legunt viri docti locum Fulgentii 2. Mythol. c. 9. ubi de Prometheo: *Nam & Aristoxenus in Epimetheiorum libro quem scripsit similia profert.* Alii corrupte in *Lindosecemiarum* vel *lineoseremiarum*. Frigidum quoque est quod in MS. Leidensi reperit Vir Cl. Tho. Munkerus: *in livido sententiarum libro*; & frigidior ejusdem libri veteris glossa: *in qua disputat de livore id est invidia.*

Ἱστορίαι. Suid. Vide infra ὑπομνήματα ἱστορικά, & paulo ante in βίοι.

Περὶ Μουσικῆς *libri de Musica* ab Harmonicis diversi, in quibus alias partes Musicæ Rhythmicam, Metricam, Organicam, Poeticam & Hypocritiam, tum & historiam Musicam tradiderat. Vide Meibomium ad Aristox. p. 78. Jonsium p. 78. Aristoxenus ἐν τετάρτῳ περὶ μουσικῆς Athen. XIV. p. 616. in quarto περὶ μελοποιΐας laudatur à Porphyrio ad Harmonica Ptolemæi p. 298. Respicit forte Suidas in σκολιόν.

Παιδευτικοὶ νόμοι. Laudat Ammonius in αἰδώς, reſpiciuntque ſcholia græca ad Heſiodum p. 54. a. 81. b. Librum decimum Laertius VIII. 15.

Πολιτικοὶ νόμοι. liber octavus allegatur ab Athenæo XV. p. 649.

Πραξιδαμάντεια. Harpocratio in Μουσαῖος. Confer Reineſium p. 39. Var. lect. & Jonſium p. 76.

Τὰ σποράδην. Laert. I. 107. ſeq.

Συγκρίσεις. Athen. XIV. p. 631.

Σύμμικτα συμποτικά. Athen. XIV. p. 632.

Περὶ τραγικῆς ὀρχήσεως. librum primum allegat Etymol. in σίκιννις. Numerus libri excidiſſe videtur apud Harpocrat. in κορδακισμός.

Περὶ τραγῳδοποιῶν. Ammonius librum primum laudat in ῥυέσθαι.

Σύμμικτα ὑπομνήματα, è quorum libro decimo ſexto varia παράδοξα & ἀπίθανα collegerat Sopater libro quarto Eclogarum apud Photium cod. 161. p. 176. Confer ſupra τὰ σποράδην.

Τὰ κατὰ βραχὺ ὑπομνήματα Athen. XIV. p. 619.

Ὑπομνήματα ἱστορικά Laertius IX. 40. Hoc opus Meurſius reſpici putat à Plutarcho in Lycurgo extremo, etſi Jonſius mavult petitum ex opere de vitis.

Diverſi à noſtro ſunt, ut Jonſio pridem obſervatum, (1) Ariſtoxenus Selinuntius poeta Epicharmo antiquior & ab Euſebio relatus ad Olymp. XXIX. Hephæſtion Enchiridio p. 25. Ἀριστόξενος ὁ Σελινούντιος Ἐπιχάρμου πρεσβύτερος ἐγένετο ποιητής, οὗ καὶ αὐτὸς Ἐπίχαρμος μνημονεύει ἐν Λόγῳ, καὶ Λογγῖνος &c. (2) Ariſtoxenus Cyrenaicus Philoſophus nulla re niſi gula celebris, dictusque κωλῆν ſive ventroſus, teſte Athenæo I. p. 7. Confer Suidam in Ἀριστόξ. (3) Ariſtoxenus Medicus Herophileus Alexandri Philalethis qui Demoſthenem Philalethem Ophthalmicum audierat diſcipulus, cujus librum XIII. περὶ Ἡροφίλου αἱρέσεως laudat Galenus 4. de diff. pulſuum T. 3. p. 49.

III. De EUCLIDIS Iſagoge Harmonica à *Cleonide* & *Pappo* olim recenſita, dictum eſt infra in ſcriptis Geometræ hujus celeberrimi; uti de NICOMACHI Geraſeni Iſagoge Muſica, CLAUDII PTOLEMÆI Harmonicis, PORPHYRIIQUE in ea commentariis, & PLUTARCHI dialogo de Muſica, egi libro IV: uti de PSELLI ſynopſi, libro V. ubi ſcripta cujusque horum ſum perſecutus. De THEONE Smyrnæo ſupra hoc ipſo libro c. V. §. 21.

IV.

IV. ARISTIDES QUINTILIANUS post Ciceronem scripsit, ex cujus libris de Rep. quæ adversus Musicam disputata erant perstringit lib. 2. p. 70. opponens illa his quæ idem Cicero in Roscii histrionis laudem dixerat. Porro scripsisse videtur ante Ptolemæum, cujus in tam prolixo opere non omisisset mentionem, si ejus Harmonicis uti potuisset: quanquam neque alios, excepto Aristoxeno lib. 1. p. 22. & 23. allegat Musicos, sed tantummodo Homerum, Hesiodum, Platonem & lib. 2. p. 106. Heraclitum, tum vetus Oraculum de Medorum clade ad Platæas lib. 3 p. 161. Per *παλαιοτέρους* vero (quibus lib. I. p. 21. *πάνυ παλαιοτάτους* & p. 23. *νεωτέρους* opponit) atque *ἀρχαίους* subinde intelligit Pythagoricos, è quibus in procemio affert *θεῖον* ut ait *λόγον ἀνδρὸς σοφοῦ Παναίκμεω τοῦ πυθαγορείου*, & illorum vestigiis passim insistit, quos lib. III. p. 145. & 158. vocat *σοφοὺς ἄνδρας καὶ ἀληθείας ἰχνευτάς*, & Pythagoram laudat lib. 1. p. 28. lib. 2. p. 110. lib. 3. p. 116. 145. Præcipuum vero argumentum quo M. Meibomius ante Ptolemæum scripsisse Aristidem evincat, promit ex eo, quod lib 1. p. 22. & 23. tantum meminit eorum qui cum Aristoxeno tredecim, & cum aliis post Aristoxenum quindecim tonos admittebant, non vero eorum qui cum Ptolemæo septem solos recipiebant tonos. Vossius * ait Aristidem hunc memorari ab Athenæo in Dipnosophistis. Sed Aristoclem de Musica laudat Athenæus & Aristoxenum, Aristidem quod sciam nusquam, & in Indice scriptorum ab Athenæo allegatorum qui in editione Rhotomagensi exstat, pro Aristide *περὶ τῆς μουσικῆς* 462. 40. legendum Aristocles 4. *περὶ μουσικῆς*. 620. Cæterum Marcianus Capella ex Aristide nostro multa ad verbum in librum suum nonum transtulit, ut Meibomio probe animadversum, qui p. 208. etiam docet accessiones libello Euclidis de Musica in codice Fulvii Ursini insertas, quas edidit Possevinus libro XV. Bibl. selectæ, ex Aristide descriptas esse. Idem præstantissimus Meibomius, *Ἀριστείδου κοϊντιλιανοῦ περὶ μουσικῆς βιβλία γ'*. Aristidis Quintiliani libros III. de Musica ad *τιμιωτάτους ἑταίρους* suos *Eusebium* & *Florentinum* scriptos primus è Codice Josephi Scaligeri, qui exstat in Bibl. publica Academiæ Lugd. Bat. etsi lacero & sexcentis locis corrupto edidit & latine vertit, notisque illustravit, in quibus usus est apographo Seldeniano Codicis Magdelenensis ** Bibl. Oxonii, & variis lect. Codicis Bodlejani, tum

* Voss. de scientiis Math. p. 94.

** Magdalenensis codex est vetustior. Vide notas Historicas ad Chron. marmoreum Arundelianum p. 171. edit. Prideausii.

ex codice Bibl. Regis Galliæ & altero Barberino loca quædam depravatiora & diagrammata restituit, beneficio Salmasii, & Allatii qui illa cum ipso communicaverunt. Lucem vidit Aristides Meibomii una cum reliquis sex Græcis Musicis, & Marciani Capellæ, quem circa Apuleji tempora vixisse putat, libro nono, qui de Musica tractat ad binos codices MSS. Leidenses recensito Amst. 1652. 4. *Incomparabilem antiquæ Musicæ auctorem & vere exemplar unicum, nunc primum Græce & latine damus. Quicquid olim Aristoxenii de Harmonica & reliquis Artis partibus docuerunt: quicquid omnis Antiquitas de moribus Musica formandis, de naturalibus rebus musice ab omnipotenti Deo constitutis, adeoque de universi harmonia commentari potuit, unus Aristides Quintilianus tam concinna brevitate tribus libris exposuit, ut omnium veterum Musicorum disciplinam æque ac gloriam in suum opus congessisse videatur.* Hæc de Aristide suo Meibomius. Intercidit ejusdem scriptoris *liber de Poetica*, in quo, ut lib. 2. Harmonic. p. 87. testatur, accurate egerat de duabus artis poeticæ partibus, μιμήσει & διηγήσει.

V. BACCHIUS Musicus Aristoxenius, (à nonnullis male appellatus *Vacceus*, ex usitata literarum B. & V. permutatione) scripsit εἰσαγωγὴν μουσικὴν sive Harmonica & Rhytmica elementa, quæstionibus & responsionibus. Hanc *Græce* primus vulgavit *Marius Mersennus* in commentario ad sex prima Geneseos capita Paris. 1623. fol. p. 1887. seq. *Gallice* idem Mersennus convertit ibid. 8. in qua interpretatione nonnulla desiderat M. Meibonius in extremo prolegomenon ad Musicos Græcos. Prodiit & separatim Græce cum versione *Federici Morelli* Paris. 1623. 8. quam versionem, cum suam ederet, idem Meibomius non vidit. *Franciscus* quoque *Gafurius* de harmonia Musicorum instrumentorum, libro & capite primo, testatur se Manuelis Bryennii, Bacchii, Aristidis Quintil. & Gaudentii commentarios Musicos latine vertisse. Denique Meibomius è codice Scaligeri emendatiorem græce edidit cum sua versione & notis Amst. 1652. 4. testatus in eodem Scaligeri MSto post hanc introductionem sequi alterum tractatum qui similiter inscribitur εἰσαγωγὴ τέχνης μουσικῆς Βακχείου τοῦ γέροντος. Initium est: Τῇ μουσικῇ τέχνῃ πᾶσαν τὴν δογματοποιΐαν συμπεπλέχθαι φησὶ πρὸς τὴν ἀκοήν: (quem principio leviter immutato totum habet Bryennius lib. II. sect. VI. p 414 seq.) Deinde alia adhuc fragmenta, quorum prius sic incipit: ῥυθμὸς συνέστηκεν ἔκ τε ἄρσεως καὶ θέσεως καὶ χρόνου τοῦ καλουμένου παρά τισι κενοῦ. Alterum post duas paginas quarta plicatura scriptas, ita: Μουσική ἐστιν ἐπιστήμη περὶ μέλος τέλειον. *Quæ excerpta*, inquit Meibomius

mius, *cum multa in iis ſint Muſicæ Antiquitatis veſtigia, Græce & latine aliquando dabimus.* Ultimo ſubjunguntur duo Epigrammata & totidem hymni. Epigrammatum prius, in quo Bacchii mentio, ita emendatum ibidem Meibomius exhibet:

Τῆς μουσικῆς ἔλεξε ΒΑΚΧΕΪΟΣ γέρων
Τόνους, τρόπους, μέλη τε καὶ συμφωνίας.
Τούτῳ συνῳδὰ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ γράφων
Τὸν παμμέγιστον δεσπότην Κωνσταντῖνον
Σοφὸν ἐραστὴν δείκνυσι τεχνημάτων.
Τὸν τῶν ἁπάντων γὰρ σοφῶν τεχνημάτων
Ἐφευρετήν τε καὶ δότην πεφηνότα
Ταύτης προσήκει οὐδαμῶς εἶναι ξένον.

Hujus ut ſuſpicor *DIONYSII* Muſici ſub Conſtantino M. clari hymnum ad Muſam, notis antiquis Muſicis inſtructum, ex ſchedis à Vincentio Galilæo ad ſe transmiſſis Græce edidit Erycius Puteanus in Hermathena (primæ editionis Hanov. 1602. 8. c. VIII. nam in editione Lovanienſi A. 1615. eſt omiſſus) Eundem hymnum & alium præterea in Apollinem, aliumque in Nemeſin * cum ſimilibus Muſicis antiquis notis vulgavit

* Eosdem tres hymnos memórat Salmaſius Epiſt. 49 ad Peireſcium: *J'ay ù autre fois deſſein de concilier la Muſique ancienne avec le moderne, & voir en quoy elle pouvoit differer d'avec la noſtre. J'ay vû pour cet effet tout ce que j'ay pû rencontrer d'eſcrits en cette matiere par les Bibliotheques ou j'ay ù entree, et principalement en la langue Grecque. J'ay vû tous ceux que marque le Sr.* Doni *dans ſa lettre, & le meilleur de tous, & le plus exact eſt le* Ptolemée *qui eſt en la Bibliotheque du Roy. Pour l'* Ariſtoxene *que nous à donné Meurſius, comme il eſt le plus ancien auſſi eſt il le plus corrompu. Le* Nicomache *eſt dans la meme Bibliotheque, & quaſi tous les autres. Quant à l'* Ariſtides, *il eſt écrit de main recente, & il y a à la fin ces* 3. hymnes de Dionyſius, *que j'avois auſſi transſcrits autre fois. J'ay conferé encor les deux MSS. de* Boëce *qui ſont dans la dite Bibliotheque & fort anciens pour en tirer* le decret des Ephores contre Timotheus *qui ne ſe trouve que là & que j'ay reſtitué en beaucoup d'endroits par le moien du MS. & de mes conjectures, l'ayant remis tout autrement qu'il n'eſt dans les animadverſions de Caſaubon ſur l'Athenée ni dans les Notes de Scaliger ſur le Manile. J'ay auſſi un petit commentaire tout preſt* de Inſtrumentis Muſicis veterum, *ou j'ay taché de monſtrer quelle difference il y avoit inter* citharam & lyram, *que beaucoup confondent, & la quelle de deux approche le plus de noſtre Lut, y traittant auſſi de la* Cynire *& du* Pſalterion *des Hebreux. Je penſois le donner incontinent aprés mes exercitations ſur Solin, mais d'autres penſées m'en on diverti. Je me rejouis fort que Mr.* Doni (Jo. Baptiſte Doni dont

gavit & subjunxit Joh. Fellus ad calcem Arati cum Scholiis Græcis editi Oxoniæ 1672. 8. addita diatribe de Musica antiqua Græca, quam claudit specimine alio Musicæ veteris, fragmento viz. *Pindari*, quod notis veteribus Musicis instructum in Bibl. Monasterii S. Salvatoris juxta portum Messanensem in Sicilia reperit, ediditq; Kircherus T. 1. Musurgiæ p. 541. De cætero plures fuerunt Bacchii. Nam inter eos quos audivit M. Antoninus Imp. primum ipse memorat Bacchium lib. 1. sect. 6. Alius Bacchius Milesius quo Plinius in Hist. nat. usus est, quemque de re rustica scripsisse testantur Varro ac Columella. Alius Bacchius Medicus Herophileus & Empiricus, patria Tanagræus, qui Erotiano teste tribus libris exposuit voces difficiles Hippocratis, & in *Hippocratis libros Epidemiorum* scripsisse refertur à Galeno l. 1. in VI. Epid. T. 5. p. 442. & 2. in III. Epidem. p. 413. ubi τὴν ὑπὸ Βακχείου γνωσθεῖσαν ἔκδοσιν memorat. *In Aphorismos* id. in VII. 64. p. 328. Malagmate ejus usus Cæsar (Augustus) id. T. 2. edit. Gr. Basil. p. 412. Sentencia ejus de pulsibus T. 3.

dont on a un livre de præstantia Musicæ Veteris, à Florence A. 1647. 4. & un autre: Generi è modi della Musica Rom. 1635. 4. & annotazioni sopra questo libro, id. 1640. 4.) *ait entrepris cette besogne, & espere d'y voir ce que je ne pourrois voir ailleurs* *Pour le Pere* (Mersenne, qui pourtant à donné Bacchius en Grec & François: & à bien fait dans son Harmonica en VIII. livres; & dans ses IV. livres des Instruments Musiqves, a Paris 1648. fol. & dans les autres IV. de la Harmonie id. 1644. 4. & en son savant Commentaire sur le six premiers chapitres de la Genese) *je n'entend pas grand chose de luy: il est homme de grande lecture, mais il ne me semble pas escire avec trop de jugement: & pour la piece Arabique que vous luy avez envoyée je ne vois non plus qu'il en puisse bien faire son profit, car il n'entend pas la langue, & ne sçay personne à Paris qui luy puisse beaucoup aider, si ce n'est Mr. Gabriel Sionita. Mr. Golius auroit fort envie de voir cette piece: il à l'Avicenne de la Musique, & encor un autre écris Arabe. Outre cela il à encores un autre* moderne latin de CCC ou CCCC ans, *qui à écrit tres-exactement en cette matiere, & m'à dit n'avoir point vû aucun auteur, ni Grec ni Latin, ni Arabe, ancien ni moderne, qui l'aye mieux traitté. En fueilletant les Catalogues des livres qui se trouvent ès Bibliotheques d'Angleterre, j'ay remarqué les livres de Musique qui suivent:* Augustini de Musica Ecclesiastica, *septem exemplaria in VII. diversis Bibliothecis.* Boethii Musica *in IV. Bibliothecis: in una adjunctum est opus* Anonymi de Musica, *quod est etiam in MS. Bibliotheca Bodlejana.* Emanuelis Bryennii ἁρμονικὰ βιβλία, *in duabus Bibliothecis.* Aristides Quintilianus de Musica, *Græce semel in Oxoniensi.* Gualtherus Monachus de speculatione Musicæ, *semel in Cantabrigiensi.* Hogeri Abbatis excerpta ex Auctoribus Musicæ Artis, *semel ibidem.* Anonymi expositio Musicorum instrumentorum Veteris testamenti. Aristides Quintilianus de Musica & Aristoxeni Harmonica *exstant MSS. in Bodlejana.* Cl. Ptolemæi Harmonica cum enarrationibus Porphyrii, *Augustæ Vindelicorum.* Aristides Quintilianus, *ibidem.*

T.3. p.47. ὁ μὲν ἐν Βακχεῖος ἐν ταῖς ἄλλαις ἀκροάσεσι &c. Mentio & Bacchii hujus apud Cœlium Aurelian. II. tardar. 10. Alius Bacchius Judæus, Plautio Pompeji legato supplex; de quo vide Laur. Begerum thesauri Brandenb. p. 572. Alius Bacchius pro quo & Pythagora oationem Lysias conscripsit. Alius denique Bacchius gladiator, de quo Horatius lib. 1. Sat. 7. v. 20.

- - - uti non
Compositus melius cum Bitho Bacchius. - - -

Mihi quam proxime à vero videntur aberrare illi, quibus auctor introductionis in Musicam videtur is ipse, qui M. Antoninum primus, & forte in Musicis instituit, nam ante omnia pueros ingenuos Musicam edoctos & literas, notum est vel ex Terentii Evnucho:

- - - fac periculum in literis,
Fac in palæstra, in Musicis: quæ liberum
Scire æquum est adolescentem, sollertem dabo.

Neque Græcis alium fuisse morem probat Quintilianus lib. 1. Inst. Or. c. 17. Marco quidem Meibomio, viro de Musica veterum meritissimo Bacchius iste recte videtur Manuele Bryennio antiquior: quo autem argumento eundem Ptolemæo faciat juniorem, qui sub Antonino Pio Marci Parente scripsit, haud comperi. Morellus in sua editione vocat Iatrosophistam, eundem putans cum Bacchio Medico Herophileo.

VI. ALYPIUS à Cassiodoro de Musica p. 588. præponitur Euclidi ac Ptolemæo: saltem ante Claudium Ptolemæum scripsisse M. Meibomio videtur, licet Meursius existimat eundem hunc esse Alypium Alexandrinum Jamblichi æqualem, de quo Eunapius in vitis Sophistar. διαλεκτικώτατον eum appellans, & in patria senem obiisse testatus. Ad alium ut videtur Alypium, Cæsarii fratrem, (licet & hunc cum superiori eundem Meursius putat) binæ exstant Juliani Epistolæ XXIX & XXX. quarum priore eum ad se invitat Imperator, posteriore gratias agit pro transmissa ad se Geographia (Non Geometria, ut Meurs.) & tabula Geographica, cui Jambos adposuerat, laudatque ejus δεξιότητα in rep. gerenda, quod Philosopho Alexandrino, qualem describit Jamblichus, parum convenire videtur, bene autem convenit Alypio Antiochensi, ex præfecto Britanniarũ, cui Hierosolymitani templi instaurandi negotium commisit Julianus teste Ammiano XXIII. 1. & cujus mentio Alypii in Libanii Epistolis, & apud Ammianum XXIX.

1. ubi

1. ubi Hierocles ejus filius memoratur, à quo distingvendus Hierocles Alypii ἀνεψιὸς, eidem memoratus Libanio Epist. ad Basilium. Cæterum Geographiam ab hoc Alypio ad Julianum missam plane diversam esse à Veteri orbis descriptione nescio cujus scriptoris, cujus antiquam interpretationem edidit atque iterum Græce vertit Jacobus Gothofredus, recte observatum Clariss. Bælio in Lexico Hist. qui videndus etiam de Alypio Episcopo Tagasteno amico Augustini, eum loquentem inducentis in libris de ordine & adversus Academicos: tum de Faltonio Probo Alypio Præfecto Urbis Romæ, ad quem Symmachi Epistolæ. Alius ab his videtur Alypius quem Christianum Gregorius Naz. innuit & Epist. 147. κοινὸν τ̃ φιλοσόφων προστάτην καὶ τ̃ ὀρφανῶν κηδεμόνα vocat. Alius Alypius Arianus, ad quem Isidorus Pelusiota III. 112. Epist. cujus ad tres minimum diversos Alypios præterea exstant literæ. Ab his omnibus non minus, quam ab Andronico Alypio, quem inter Græcorum Historicos ad extrema Danielis intelligenda necessarios laudat Hieron. præf. ad Danielem, diversus esse videtur Alypius, cujus εἰσαγωγὴ μουσικὴ sive *Introductio Musica* Græce primum edita est à Meursio ex codice Josephi Scaligeri, sed non admodum diligenter descripta Lugd. Bat. 1616. 4. Hinc excerpta ex Alypio dedit Athanasius Kircherus libro VII. Musurgiæ editæ Romæ A. 1650. fol. testatus etiam integrum latine se transtulisse p. 540. Sed tabula veterum notarum Musicarum, quam eodem loco ex Alypio Kircherus exhibet, tam vitiose expressa est (ne omissa jam memorem) ut ducentos amplius errores in illa exstare affirmet M. Meibomius, qui non tantum Græca ex codice Scaligeri (quem p. 79. & Kircheri Codicem ex eodem MSto profluxisse existimat) adhibitis Bodlejani, Barocciani, Barberini & Seldeniani MSS. subsidiis emendate edidit, notasque Musicas veterum restituit primus, sed & latinam versionem ac notas adjunxit. Amst. 1652. 4. Exstat & MS. in Bibl. Vaticana.

VII. GAUDENTIUS Philosophus, qui videtur & ipse ante Ptolemæum scripsisse, Aristoxeni vestigiis insistens composuit ἁρμονικὴν εἰσαγωγὴν sive *introductionem Harmonicam*, in cujus limine iniquos & imperitos lectores arcet nota formula:

Ἀείδω ξυνετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

Hunc elegantem libellum duobus locis commendat Cassiodorus Senator, licet Gaudentius ipse quis qualis ve fuerit, vel quando vixerit, non magis videtur illi quam nobis perspectus fuisse. *Gaudentius quidam*, inquit,

quit, *de Musica scribens Pythagoram dicit hujus rei invenisse primordia ex malleorum sonitu* * *& chordarum extensione percussa, quem amicus noster vir disertissimus* Mutianus *transtulit in latinum, ut ingenium ejus assumti operis qualitas indagaret.* Mutianus iste Gaudentii interpres, idem est Mutianus Scholasticus qui Chrysostomi homilias quasdam latine convertit, ac vir disertissimus dicitur ab eodem Cassiodoro c. 8. divin. lect. cujus & alterum de Gaudentio locum apponam: *Gratissima ergo nimis utilisque cognitio, qua & sensum nostrum ad superna erigit, & aures modulatione permulcet; quam apud Græcos* Alypius, Euclides, Ptolemæus *& cæteri probabili institutione docuerunt. Apud latinos autem vir Magnificus* Albinus *librum de hac re compendiosa brevitate conscripsit, quem in Bibliotheca Romæ nos habuisse atque studiose legisse retinemus. Qui si forte gentili incursione sublatus est, habetis hic* Gaudentium Mutiani *latinum; quem, si sollicita intensione legitis, hujus scientiæ vobis atria patefacit. Fertur etiam latino sermone & Apulejum Madaurensem* ** *instituta hujus operis fecisse.* Istum Gaudentii librum primus è Patricii Junii Codice per Seldenum transmisso, quem cum altero Saviliano & tertio vetustiore Barocciano Langbainius contulerat, edidit laudatus *Meibomius*, & perdita pridem Mutiani versione novam ipse interpretationem & notas adjunxit Amst. 1652. 4. Editurus eundem fuerat *Edmundus Chilmeadus* vir doctus & illustrato Malalæ Chronico celebris, sed postquam de Meibomiana Musicorum editione inaudierat, libenter illum istius curis expoliendum permisit. De aliis tribus Gaudentiis Christianis Brixiensi, Tamugadensi Donatista & Novariensi, videndus Caveus ad A. C. 387.

VIII. MANUEL BRYENNIUS (Idem forte qui sub Palæologo Seniore circa A. C. 1320. floruit, vide Cangii familias Byzantinas p. 177.) *libros tres* scripsit Ἁρμονικῶν, quorũ primus instar comentarii est in Musicam Euclidis, quemadmodũ etiam in MStis quibusdã codicibus inscribitur

Ll tur

* Experientiæ hoc repugnare ait Angelus Bontempus. Vide interim Gaudentium p. 13 seq. edit. Meibomii, & eadem narrantem Nicomachum lib. 1 Enchirid. Harmonices p. 10. seq. & ex hoc Boethium lib 1. de Musica c. 10. & Jamblichum in vita Pythagoræ c. 26. quem postremum scriptorem sexcentis emendatum locis Ludolpho Kustero accuratissimæ eruditionis Viro propediem debebunt harum literarum studiosi.

** i. e institutiones Musicas scripsisse, non vero quod doctiss Meibomius ex hoc loco colligere videtur præf. ad Aristidem, Gaudentii Harmonica latine transtulisse: quod ex ipso Cassiodoro videtur posse refelli, neque enim Mutianus vertisset, si jam exstitissent translata ab Apulejo.

tur, ut colligas ex Labbei Bibl. nov. MSS. p. 118. Certe Euclidem fere κατὰ πόδα sequitur, nisi quod particulam postremam περὶ μελοποιΐας tradit demum lib. III. sect. 10. & ubi Euclides τὸ συνημμένων πεντάχορδον interpolaverat, Bryennius id resecuit. Liber secundus & tertius pro commentario in Harmonica Ptolemæi possit haberi, quem nominetenus laudat p. 377. 387. 459. 476. 499. ut Aristoxenum p. 396. 400. 476. 506. Nicomachum Gerasenum p. 364. Pythagoram p. 365. ac Terpandrum p. 361. 484. Hermetem p. 362. 410. antiquiores Harmonicos è Pythagoreorum secta p. 499. Quanquam vero ex Euclide, Aristoxeno, Nicomacho aliisque nonnulla passim inserit, neque ut in Euclide ordinem Ptolemæi sequitur, tamen quæ Ptolemæus toto libro secundo & libri primi binis ultimis capitibus tradit, inprimis recoquit prolixiusq; edisserit Bryennius, p. 410. testatus diligenter se vitare κενολογίαν, & sæpius professus se in gratiam juniorum, perspicuitati studere. Hoc ipsius opus ut reliquos hactenus dictos edere & illustrare Meibomius promiserat: sed cum tardaret, laborem hunc qui optime potuit occupavit Anglus πολυμαθέστατος Joh. Wallisius * à quo Bryennii Harmonica ex tribus Codicibus MSS. præstantissimo uno Magdalenensis Collegii Oxoniæ, & aliis duobus Bibl. Bodlejanæ Græce edita habemus, addita latina versione, in tomo tertio Operum Wallisii Oxon. 1699. fol. in quo habentur etiam Ptolemæi Harmonica cum Porphyrii Commentariis.

IX. De Musica plurimi olim scripserunt, è Philosophis, Pythagoricis præsertim, atque ut Plutarchus auctor est, è Platonicis ac Peripateticis. Nonnullos quorum scripta periere, annotavit Joannes Meursius in limine notarum ad Aristoxenum p. 127. seq. quibus & ipse alios, & scriptorum loca quædam adjunxi.

Agenor Mytilenæus. Aristox. lib. 2. Music. p. 36. à quo secta Musicorum Agenoria, ut ab Eratocle Eratoclea, & Epigonia ab Epigono Ambraciota: & à Damone qui Socratē Musicā docuit, Damonia: Ac post Aristoxenum Archestratia, Agonia, Philiscia, Hermippia &c. Porphyr. in limine commentarii ad Harmonica Ptolemæi.

Antisthenes περὶ μουσικῆς Laert. lib. II. sect. 17.

Archytas Tarentinus, de cujus ἁρμονικῷ dixi libro 2. c. 13.

Aristocles ἐν τῷ περὶ μουσικῆς Athen. XIV. p. 620. ἐν πρώτῳ περὶ χορῶν. ib.

Aristo-

* Obiit vir præstantissimus Oxoniæ, mense Novembri A. 1704. nonagenario propior.

Aristoteles de quo ſupra cap. VII. Cæterum à Kirchero in Muſurgia T. 1. p. 545. cum inter veteres Muſicos, quorum ſcripta ſervantur in Bibl. Collegii Jeſuitarum Romani, Ariſtotelem nominat, puto innui ejus librum περὶ ἀκουστῶν, non librum perditum περὶ μουσικῆς.

Democritus Laert. IX. 48.

Dicaarchus ἐν τῷ περὶ μουσικῆς. Schol. Comici ad Nubes v. 1367. ἐν τῷ περὶ μουσικῶν ἀγώνων. id. ad Ranas v. 1335. & ad Veſpas v. 1190.

Didymus Pythagoricus περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Ἀριστοξενείων καὶ Πυθαγορείων de quo ſupra lib. 2. c. 13.

Dionyſius Halicarnaſſenſis junior ſub Adriano Imp. clarus teſte Suida in Διονύσιος, ſcripſit μουσικῆς ἱστορίας libros XXVI. quibus tibicines, citharoedos & poetas omnis generis celebravit: tum μουσικῆς παιδείας ἢ διατριβῶν (μουσικῶν) libros quinque, & de iis quæ Muſice dicta ſunt in Rep. Platonis. Alius Dionyſius Muſicus ſub Conſtantino M. de quo Epigramma Græcum quod paulo ante num. V. in Bacchio afferebam. Dionyſius Muſicus ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁμοιοτήτων. Porphyrius ad Ptolemæi Harmonica p. 219. Halicarnaſſeum vocat p. 267.

Epicurus περὶ μουσικῆς Laert. lib. X. ſect. 28.

Eratoſthenes laudatur in Harmonicis Ptolemæi & à Theone Smyrnæo ubi de Muſica agit. Confer Porphyrium p. 267. ubi laudat & Demetrium Mathematicum, & Diodorum.

Heraclides Ponticus. Laert. lib. V. ſect. 87. Plutarchus & Athenæus, quorum loca jam adſcripſit Menagius in notis. His adde, quod Heraclidem ἐν τῇ μουσικῇ εἰσαγωγῇ laudat Porphyrius ad Ptolemæi Harmonica p. 213.

Jades Ἰάδης περὶ μουσικῆς. Didymus apud Priſcian. de ponderibus p. 1350.

Laſus Hermionenſis qui primus de Muſica ſcripſit, æqualis Xenophanis ut docet Plutarchus de vitioſo pudore p. 530. & Simonidis teſte Ariſtoph. in Veſpis. Mentio ejus apud Herodotum, Ariſtoxenum & multos alios veteres, ut pridem notatum viris doctis laudatis à me lib. 1. c. 16. §. 4.

Mintanor Muſicus τῶν χρουματοποιῶν, libro artis Muſicæ. Fulgent. lib. 1. Mythol. c. 1. & Schol. Statii ad Thebaid. III. 661.

Nicoſtratus, neſcio an huic catalogo inſerendus propter hæc auctoris fragmenti Cenſorino ſubjecti c. 10. *Rhythmus creditur dictus à*

Rhythmonio Orphei F. & Idomenea Nymphæ Maricæ, ut tradit Nicostratus libro quem composuit de Musico fratre Rhythmonii.

Panætius junior ἐν τῷ περὶ τ̃ κτ̃ Γεωμετρίαν καὶ μυσικὴν λόγων καὶ διαστημάτων. Porphyr. p. 244. ad Ptolemæi Harm.

Philolaus Pythagoricus plus simplici vice laudatur in Musicis à Boethio. p. 1342. 1422. 1423.

Phyllis Delius libro secundo περὶ μυσικῆς Athen. XIV. p. 636. περὶ αὐλητ̃ id. p. 634. Meminit & Suidas in σκολιόν & Schol. Aristophanis ad ranas v. 1335. & ad Vespas v. 1190.

Ptolemais Cyrenaica ἐν τῇ πυθαγορικῇ τ̃ μυσικῆς στοιχειώσει. Porphyr. ad Harmonica Ptolemæi p. 207. 208. 209.

Pythagoras Zacynthius. Aristox. lib. 2. p. 36. Confer, si placet, quæ de hoc dixi lib. 2. c. 12. §. 3.

Simmias Thebanus. Laert. lib. 2. sect. 124.

Simon Socraticus. Laert. lib. 2. sect. 122.

Theophrastus, de quo capite superiore IX.

Thrasyllus à Theone Smyrnæo laudatus & à Porphyrio p. 266.

E *latinis* perierunt *Varro* *, *Albinus*, *Apuleius*, & *Mucianus* Gaudentii interpres. Exstant *Marcianus Capella*, *Augustinus*, *Boethius*, *Cassiodorus*, *Beda*, ut Bernardum, Hermannum Contractum, Gvidonem Aretinum, Albertum M. & juniores omittam, è quibus tamen haud prætereundus Georgius Valla, qui ex veteribus Græcis tum adhuc ineditis pleraque congessit in opus suum de rebus expetendis lib. V - IX.

X. Latent insuper, vel feruntur latere etiamnum, in variis Europæ Bibliothecis scriptores quidam Græci Musici, ut:

Adrasti Peripatetici (Theoni Smyrnæo & Porphyrio plus semel laudati) Harmonicorum libri tres, quos in Bibliotheca Cardinalis à S. Angelo quæ deinde fuit Cardinalis Farnesii fratris servatos testatus est Scipio Tettus Neapolitanus indice librorum nondum editorum quem Bibliothecæ MS. librorum p. 167. inseruit Labbeus. De hoc Adrasto Marcus Meibomius præf. libri de proportionibus: *auctorem ex quibusdam locis notum auro redimere vellem.*

Dioclis quoque Harmonica ajunt latere in Italiæ Bibliothecis. Et Diocles Elaita Gorgiæ Leontini discipul⁹ μυσικὰ γεγραφὼς memoratur Suidæ in Ἀλκιδάμας. Memoratur & eidem Suidæ suo loco Diocles Atheniensis sive Phliasius Comicus, quem dicit auctorē fuisse sin-

* Meminit Claudianus Mamertus II. 8. de statu animæ.

singularis harmoniæ in theatro adhiberi solitæ, de quo consule ubi lubet Casaubonum IV. 4. ad Athenæum.

Georgii Pachymeræ Harmonica Græce MSS. in Bibl. Caroli de Montchal teste Labbeo p. 191. & 181.

Joh. Pediasimi de Symphoniis Musicis id. p. 118.

Nicephori Gregoræ in Harmonica Ptolemæi.

Theodorum Sophianum memorat Gesnerus, & de Musica Græce scripsisse testatur in Pandectis sive partitionibus Universalibus p. 82. *Callimachum* quoque nominat Kircherus in Musurgia lib. VII. T. 1. p. 546. referens monumenta Musicorum veterum quæ Græce Msta uno ingenti tomo possidet Collegium Jesuitarum Romanum. Magis etiam mirandum est quod p. 139. lib. III. c. 13. *Non dicam hoc loco*, inquit, *de variis ac diversis antiquis, Aristoxeno,* Archyta, Dydimo, Eratosthene, *aliisque, quorum omnium manuscripta penes me habeo, factis divisionibus* tonorum &c. Equidem non præter rem hac in parte de fide Kircheri addubitavit Marcus Meibomius prolegom. ad Musicos antiquos. ***

Hagiopolites sive liber MS. de Musica Ecclesiastica recentium Græcorum (*Andreæ* forte *Cretensis*) quem allegat Cangius glossario græco in φωνή, πλάγιοι ἦχοι, πνεῦμα, πτερὸν & alibi.

In Alex. Barvoetii Catalogo MSS. Bibl. Scorialensis memorantur *Jo. Glycæi* sive Dulcis, *Lampadarii*, *Moschiani* & aliorum Chironomia Musicæ artis. *Leonis* sapientis matutina Poemata XI. cum notis Musicis. Psalmodia qua urbs Thessalonicensis & Ecclesiæ Catholicæ magnæ utuntur, composita à Domestico Magistro *Cucuma*.

Joh. Glycæi sive Glyce Protopsaltæ Rhodi liber Musicus, sive opera ad notas Musicæ artis accommodata.

Constantini Moschiani & *Gerasimi* Monachi Poemata diversa Ecclesiastica cum notis Musicis: Stichologia & Cantica & Psalmodiæ variæ Ecclesiasticæ variorum cum tropariis, hymnis & exapostilariis &c.

Agathonis, *Anthemii* Monachi & *Argyropuli* poemata Ecclesiastica cum notis Musicis recentioribus Græcorum, cujusmodi volumen est etiam in Bibl. Jesuitarum Lovanii, charactere recentiore, forma Enchiridii, cum titulo: Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἐσπερινοῦ ποιήματα διάφορα ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων. Ψάλλεται δὲ τοῦτο δίχορον

ρον καὶ ἄρχεται ὁ Δομέστικος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ. Sub initium eſt explicatio notarum * Muſicarum ac vocum, poſtmodum citantur Chryſoſtomus in Liturgia, Mauel Chryſaphe, Joannes Lampadarius, Panaretus, Palladas, Georgius, Agathon &c. in fine mutilus. Ejusdem farinæ fuerunt in Scorialenſi Bibl. ſub titulis Manuelis Lampadarii Chryſaphe de Pſallendi arte, & ipſius & aliorum poemata Eccleſiaſtica ad notas Muſicas accommodata.

Fragmentum cantici Eccleſiaſtici cum antiquis notis Muſicis in latina Eccleſia uſitatis MS. in Bibl. Vindobonenſi, vide Lambecium lib. 2. p. 763. 783. lib. 3. p. 138. 201. 207.

Latini inferioris ætatis qui de Muſica ſcripſerunt plures in Bibliothecis feruntur, ut Aurelianus Eccleſ. Rhemenſis Clericus, Anonymus Guidone Aretino aliquot ſæculis antiquior quem laudat Iſ. Voſſius de viribus rhythmi p. 91. Berno Abbas Augienſis, Conradus Monachus Hirſaugienſis, Guido Abbas S. Leufredi, Guilelmus Abbas Hirſaugienſis, Helpericus Monachus S. Galli, Hugbaldus Monachus Elvonenſis, Notkerus Epiſcopus Leodienſis, Osbertus Monachus Cantuarienſis, Theogerus Epiſcopus, &c. Sed de illis agere non eſt præſentis loci.

XI. De Muſicis ſcripſerant olim *Dionyſius* Halicarnaſſeus junior, teſte Suida, tum *Glaucus* Rheginus Italus, laudatus Plutarcho: & *Theophraſtus, Praxidamas* ac *Rufus*, de quibus Jonſius p. 76. ſeq. & 346. Ex eodem p. 77. adderem *Demetrium Phalereum*, ſed eum non de Muſica neque de Muſicis, verum de Poetis ſcripſiſſe invenio apud Laertium V. 80. Inter recentiores quoque, Muſicorum notitiam, ſed leviter admodum tradidere: *Joſephus Blancanus* in Chronologia celebrium Mathematicorum, Bonon. 1615. 4. *Hugo Sempilius* Craigbaitæus Scotus ad calcem librorum XII. de Mathematicis diſciplinis, Antvverp. 1635. *Jo. Georgius Ebeling* in Archæologiis Orphicis ſive Antiquitatibus Muſicis libro exiguæ rei neque ultra A. M. 3920. deducto, Stetin. 1675. 4. *Antonius Poſſevinus* Bibl. ſelectæ XV. 6. *Wolfgang Caſpar Printzeps* in Hiſtorica deſcriptione Muſicæ quam Germanice edidit Dresdæ 1690. 40. Præ cæteris conſulere operæ pretium eſt quæ notaverunt tum editores Muſicorum veterum *Meurſius*, *Meibomius*, *Walliſius*, tum *G. J. Voſſius* libro de ſcientiis Mathematicis cap. XXII.

XII. Muſicæ Veteris inſtrumentorumq; Muſicorum accuratior

* Vide Cruſium Turco Græciæ p. 197. Rutgerſii Var. lect. II. 11. p. 132.

tior pleniorque Historia adhuc ab eruditis exspectatur, etsi nonnulla hujus argumenti attigerunt *Athanasius Kircherus* in Musurgia sua, libro præsertim septimo: Rom. 1650, & Amst. 1662. fol. *Erycius Puteanus* in Musathena & itinere Noniano: *Jo. Guil. Stuckius* Antiquitatt. Convival. III. 20. *Guil. Alardus* libello de Musica veterum, cui Coronidis loco *Mich. Pselli* Synopsin Musices, Græce cum versione sua subjunxit: Schleusingæ A. 1636. 12. *Marius* præcipue *Mersennus* & *Joh. Baptista Donius* in scriptis variis supra ad §. V. memoratis, tum *Vincentius Galileus* in dialogis quinque de Musica antiqua & nova, Hetrusco Idiomate vulgatis, & *Joh. Andreas Angelus Bontempus* Perusinus in Historia Musica, quam eadem lingua Perusiæ A. 1695. fol. edidit *Is. Vossius* libello erudito de poematum cantu ac viribus rhythmi: *Petrus Gassendus* libro de Musica, *Jo. Keplerus* libris de Harmonia Mundi. *Claudii Nicasii* quam paravit dissertatio de veterum Musica, non vidit lucem: neque *Salmasii*, de qua supra ad §. V. Neque *Jocobi Gaffarelli* liber de Musica Hebræorum, memoratus Allatio p. 140. Apum Urbanarum: neque *Ouvrardi* denique Historia Musicæ Veteris ac recentis, de qua vide si placet acutissimi & elegantissimi Viri Jacobi Bernardi Novellas relationes Reip. literariæ A. 1703. mense Octobri p. 370. seq.

CAPUT XI.

Catalogus Philosophorum Peripateticorum, Ordine Literarum digestus.

DE Aristotelis discipulis olim scripserat *Nicander* Alexandrinus teste Svida in Αἰσχρίων. De claris Peripateticis librum promisit *Nunnesius* ad vitam Aristotelis p. 153. De iisdem agere voluit *Jonsius* in dissertationibus posterioribus de Philosophia Peripatetica, post *Franciscum Patricium*, qui hoc argumentum attigit libro X. discussionum Peripateticarum. Jam ecce tibi paucos hosce ex infinitis:

Abus

Abus servus Stratonis Physici, testamento ejus manumissus. Laert. V. 63.

Achaicus à Simplicio in Categor. & Clemente Alex. ac Theodorito laudatus Peripateticis à Patricio accensetur, Sed Stoicus potius fuit, ut infra in hujus Sectæ asseclis dicam.

Adimantus, Theophrasti ut videtur discipulus. Laert. V. 57.

Adrastus Aphrodisiensis, ἀνὴρ τῶν γνησίως περιπατητικῶν γεγονώς, scripserat περὶ τῆς τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων καὶ τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας, teste Simplicio in Categorias. Laudat Adrastum hunc Achilles Tatius p. 82. Isagog. ad Aratum & p. 80. *In Categorias* scripsisse Adrastum testatur Galenus de libris propriis. Adrasti Peripatetici *libros tres Harmonicorum* asservari in Bibl. Vaticana & illa Cardinalis S. Angeli notavit Vossius de Logicæ natura p. 61. Allegatur opus illud à Theone Smyrnæo & Porphyrio ad Harmon. Ptolemæi, ut cap. superiore dixi. Hujus, ni fallor, Adrasti συγγράμματα in Scholis lecta refert Porphyrius in vita Plotini. Neque alium puto notari Adrastum Mathematicum à Claudiano Mamerto lib. 1. de statu animæ c. 25.

Adrastus Philippensis Macedo, Aristotelis discipulus. Stephanus Byz. in Φίλιπποι.

Ænesias Megalopolitanus Theophrasti discipulus. Stephanus Byz. in μεγάλη πόλις.

Æschrion Mytilenæus, Aristotelis discipulus, de quo dixi cap. V. in nota ad num. XIX.

Agatharchides Cnidius, qui sub Ptolemæo Philometore & diu post vixit. De eo dixi supra cap VIII. De ætate ejus adeundus vir insignis H. Dodvvellus in diss. de ætate scripti de mari rubro, quæ præfixa est Tomo primo Geographorum minorum nobilissimi Hudsoni.

Agatho servus Lyconis, testamento ejus libertati redditus. Laert. V. 73.

Agathocles Peripateticus, æqualis Demonactis Philosophi. Lucian. in Demonacte T. 1. p. 866. Alii Agathocles (2) Atracius, qui ἁλιευτικὰ scripsit prosa Oratione. Suid. in Κικίλιος. (3) Babylonius sive Cyzicenus qui scripsit de Cyzico. (4) Chius qui de re rustica (5) Milesius qui de fluminibus. (6) Samius qui de Rep. Pessinuntiorum

tiorum. (7) Grammaticus, qui Homeri quædam illustravit, ut lib. II. cap. V. dixi. De his Meursius in Bibl. Græca, quibus adde (8) Stoicum qui de mercede discipulum in jus vocat, apud Lucianum in Icaromenippo. (9) Medicum, apud eundem in Tyranno. (10) Agathoclem Ταξιάρχην sive ordinum ductorem sub Alexandro M. id. libro quod non credendum sit calumniæ. (11) Diniæ amicum, de quo Lucianus in Toxari. Prætereo Agathoclem figuli filium, notissimum Siciliæ Tyrannum, de quo multa Polybius, Diodorus, Justinus: aliumque Ptolemæi falsum tutorem & Agathoclem filium Lysimachi Regis, de quorum utroque Excerpta Peiresciana p. 65. & 257.

Aimnestus Cleobuli F. testis Theophrastei testamenti. Laert. V. 57.

Albinus latinus scriptor, cujus Geometricos libros,& quos reperire se potuisse negat, in Aristotelem Dialecticos memorat Boethius lib. 1. de interpretat. edit. secundæ p. 289. Musicam quoque scripsisse constat è Cassiodoro, qui Virum Magnificum appellat, Confer. Boethium lib. 2. Musicæ c. 12.

Alexander Crassi Præceptor. Plutarch. in Crasso p. 544.

Alexander Ægeus discipulus Sosigenis (cujus opera ad annum emendandum usus est Julius Cæsar) præceptor Neronis Imp. Vide Suidam. Laudatur à Simplicio in Categor. Hujus esse commentaria quæ Alexandro Aphrodisiensi hodie tribuuntur in Metaphysica & in libros Meteoron, disputat Patricius discuss. Peripatet. p. 32. At commentarios in Topica & Elenchos neque Aphrodisiensis, neq; adeo Damasceni, sed alterius cujusdam esse Alexandri longe junioris.

Alexander Aphrodisiensis Car, discipulus Aristoclis Messenii, atque Hermini. Propter Commentarios plurimos, quibus Aristotelis scripta feliciter interpretatus est, dictus ἐξηγητής, quem innuit Hieronymus l. in Rufin. *Revolve Aristotelem & Alexandrum Aristotelis volumina differentem, & quanta ambiguorum sit copia, eorum lectione cognosces.* Ἀριστοτελικὸς Ἀλέξανδρος Cyrillo IV. contra Julian. p. 133. Puto etiam hunc intelligi à Porphyrio in Plotini vita, cum Alexandri Peripatetici ὑπομνήματα in Scholis lecta testatur. De scriptis ejus dicturus sum libro IV. De ætate constat è libro de fato, quem Aphrodisiensi diserte tribuit Eusebius VI. 8. præparat. p. 267. hunc enim velut primitias lucubrationum suarum, Professor Philoso-

phiæ Aristotelicæ ab iis constitutus (ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας προΐσταμαι ἀπὸ τῆς ὑμετέρας μαρτυρίας διδάσκαλος αὐτῆς κεκηρυγμένος) dicavit Severo & ejus filio Antonino Caracallæ, qui Imperium junctim administrarunt ab Anno CHRISTI CXCIX. ad CCXI. quo mortuus est Severus.

Alexander Damascenus Aphrodisiensi paulo fuit antiquior & Athenis Philosophiam Peripateticam (ὁ νῦν Ἀθήνησιν ἀξιούμενος τοὺς περιπατητικοὺς λόγους διδάσκειν δημοσίᾳ) publice docuit, cum libros Ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων scriberet Galenus T. 1. edit. Basil. p. 119. Eodem præceptore antea usus fuerat Flavius Boethus Vir Consularis teste eodem Galeno περὶ τοῦ προγινώσκειν T. 3. p. 455. ubi Alexander hic ei audit ὁ γινώσκων μὲν τὰ Πλάτωνος, ἀλλὰ τοῖς Ἀριστοτέλους προσκείμενος μᾶλλον.

Alexander M. Rex Macedonum, Aristotelis discipulus, de quo supra c. VIII.

Aminias, cujus mentio in Stratonis Physici testamento. Laert. V. 64.

Ammonius Alexandrinus, Plutarchi Præceptor, Platonicis, Peripateticis & Stoicis imbutus dogmatis, cujus exemplo alii deinceps mixtum illud Philosophiæ genus ac nulli Magistro addictum colere cœperunt. Confer Patricii discussiones Peripateticas p. 139. De hoc Ammonio dixi ad Procemium Ennapii, & infra lib. IV. capite de Plutarcho.

Ammonius Alexandrinus priori junior, Christianus, cognomento Saccas, æqualis Origenis, Platonicæ ac Peripateticæ sectæ decreta probe calluit, & in concordiam adduxit primus teste Hierocle apud Photium Cod. CCLI. p. 750. Hujus mentio Ammonii in Plotini vita. Dixi de eo infra libro IV.

Ammonius Hermeæ F. præceptor Jo. Philoponi, Asclepii Tralliani ac Simplicii, discipulus Procli, de quibus dicendi locus libro V.

Amphion Lyconis discipulus. Laert. V. 70.

Anatolius Alexandrinus, Christianus, omni genere literarum, Mathematicis præcipue disciplinis excultus, Alexandriæ Scholam Aristotelicam constituit, factus deinde Episcopus in Syria Laodicenus circa A. CHRISTI CCLXX. Vide Eusebium VII. 32. Hist. Hieronymum Catalogo Script. Eccles. c. 73. & Nicephorum VI. 36. Scripserat *libros X. Arithmeticorum*, è quibus fragmenta leguntur in Theologumenis Arithmeticæ p. 9. 16. 24. 34. 56. 64. Ex ejus *Canone Pascha-*

Paschali refert quædam Eusebius jam dicto loco & Beda de natura rerum II. 14. & 35. atque Epistola ad Vichredam presb. Integrum scriptum è latina veteri versione produxit in lucem illustravitque Ægidius Bucherius una cum aliis ejusdem argumenti, Antvverp. 1634. fol. Alius Anatolius junior, neque Christianus, Jamblichi & Libanii familiaris, ut recte monitum præstantissimo Caveo parte secunda Historiæ literariæ scriptorum Ecclesiasticorum. De illo dixi ad Eunapium. In præsenti juvat cum lectore communicare fragmenta quædam Anatolio tributa, quæ ante aliquot annos descripsi ex Apographo illustris Holstenii, qui illa ex Peiresciano se codice hausisse est testatus.

Ἐκ τοῦ Ἀνατολίου διάφορα.

Τί ἐστι μαθηματική.

Ἀριστοτέλης συνεστάναι τὴν πᾶσαν φιλοσοφίαν ἐκ θεωρίας καὶ πράξεως οἰόμενος, καὶ τὴν μὲν πρακτικὴν διαιρῶν εἰς ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν, τὴν δὲ θεωρίαν εἰς θεολογικὸν καὶ τὸ φυσικὸν καὶ τὸ Μαθηματικὸν, μάλα σαφῶς καὶ ἐντέχνως φιλοσοφίαν οὖσαν τὴν Μαθηματικὴν ἀποδείκνυσι.

Ὅτι Χαλδαῖοι μὲν Ἀστρονομίαν, Αἰγύπτιοι δὲ Γεωμετρίαν καὶ Ἀριθμητικὴν (ἐξεῦρον)

Ἀπὸ τίνος δὲ Μαθηματικὴ ὠνομάσθη;

Οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ περιπάτου φάσκοντες ῥητορικῆς μὲν καὶ ποιητικῆς, συνπάσης τε τῆς δημώδους μουσικῆς δύνασθαί τινα συνεῖναι καὶ μὴ μαθόντα. Τὰ δὲ καλούμενα ἴδια μαθήματα οὐδενὸς εἴδησιν λαμβάνειν, μὴ οὐχὶ πρότερον ἐν μαθήσει γενόμενον τούτων. Διὰ τοῦτο μαθηματικὴν καλεῖσθαι τὴν περὶ τούτων θεωρίαν ὑπελάμβανον. Θέσθαι δὲ λέγονται τὸ τῆς Μαθηματικῆς ὄνομα ἰδιαίτερον ἐπὶ μόνης Γεωμετρίας καὶ Ἀριθμητικῆς οἱ ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου. Τὸ γὰρ πάλαι χωρὶς ἑκατέρα τούτων ὠνομάζετο. Κοινὸν δὲ οὐδὲν ἦν ἀμφοῖν ὄνομα. Ἐκάλεσε δὲ (Ἀρχύτας *) οὕτως, ὅτι τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ πρὸς μάθησιν ἐπιτηδείως ἔχον εὑρίσκων ἐν αὐταῖς, περὶ γὰρ ἀΐδια καὶ ἄτρεπτα καὶ εἰλικρινῆ ὄντα ἀναστρεφομένας ἑώρων, ἐν οἷς μόνα ἐπιστήμην ἐνόμιζον. Οἱ δὲ νεώτεροι περιέσπασαν ἐπὶ πλεῖον τὴν προσηγορίαν, οὐ μόνον περὶ τὴν ἀσώματον καὶ νοητὴν ὕλην ἀξιοῦντες πραγματεύεσθαι τὸν Μαθηματικὸν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἐφαπτομένην τῆς σωματικῆς καὶ αἰσθητῆς οὐσίας. Θεωρητικὸς γὰρ ὀφείλει εἶναι, καὶ φορᾶς ἄστρων καὶ τάχους αὐτῶν μεγεθῶν τε καὶ σχημάτων καὶ ἀποστημάτων. Ἔτι δὲ ἐπισκεπτικὸς τῶν κατὰ τὰς ὄψεις παθῶν, ἐρευνῶν τὰς αἰτίας δι᾽ ἃς καὶ οὐχ ὁποῖα καὶ πηλίκα τὰ ὑποκείμενα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐκ παντὸς διαστήμα-

* MS. Ἀρτίας.

τος θεωρεῖται, τηροῦντα μὲν τοὺς πρὸς ἄλληλα λόγους, ψευδεῖς δὲ φαντασίας καὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς θέσεως ἐμποιοῦντα. Τοῦτο μὲν κατ' οὐρανὸν καὶ ἀέρα, τοῦτο δὲ ἐν κατόπτροις καὶ πᾶσι τοῖς λείοις, κἀν τοῖς διαφανέσι δὲ τῶν ὁρωμένων καὶ τοιουτοτρόποις σώμασι. Πρὸς τούτοις μηχανικὸν εἶναι τὸν αἰθέρα δεῖν ᾤοντο. Καὶ γεωδέτην καὶ λογικόν. Ἔτι δὲ καὶ περὶ τὰς αἰτίας τῆς ἐμμελοῦς κράσεως τῶν φθόγγων καὶ τῆς περὶ μέλος συνθέσεως ἀσχολούμενον, ἅπερ σώματά ἐστιν, ἥ τινα γε ἐσχάτην ἀναφορὰν ἐπὶ τὴν αἰσθητὴν ὕλην ποιεῖται.

Τί ἐστι Μαθηματική;

Μαθηματική ἐστιν ἐπιστήμη θεωρητικὴ τῶν νοήσει τε καὶ αἰσθήσει καταλαμβανομένων πρὸς τὴν τῶν ὑποπιπτόντων δόσιν. Ἤδη δὲ χαριεντιζόμενός τις ἅμα καὶ τοῦ σκοποῦ τυγχάνων Μαθηματικὴν ἔφη ταύτην εἶναι, ἣ τὸ ὀλίγον μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα οὐρανῷ ἐστήριξε κάρα καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει. Ἄρχεται μὲν γὰρ ἀπὸ σημείου καὶ γραμμῆς, εἶτα δὲ τὴν οὐρανοῦ καὶ συμπάντων ἀσχολεῖται πραγμάτων.

Πόσα μέρη Μαθηματικῆς;

Τῆς μὲν τιμιωτέρας καὶ πρώτης ὁλοσχερέστερα μέρη δύο. Ἀριθμητικὴ καὶ Γεωμετρία. Τῆς δὲ περὶ τὰ αἰσθητὰ ἀσχολουμένης ἕξ· ἡ λογιστική, Γεωδεσία, Ὀπτική, Κανονική, Μηχανική, Ἀστρονομική. Ὅτι δὲ τὸ τακτικὸν καλούμενον οὔτε τὸ ἀρχιτεκτονικόν, οὔτε τὸ δημῶδες Μουσικὸν ἢ τὸ περὶ τὰς φύσεις, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὁμωνύμως καλούμενον μηχανικὸν ὡς οἴονταί τινες, μέρη Μαθηματικῆς εἰσι, προϊόντος τοῦ λόγου σαφῶς τε καὶ ἐμμεθόδως δείξομεν.

Ὅτι ὁ κύκλος ἔχει στερεὰς μὲν η΄, ἐπίπεδα δὲ ἕξ, γωνίας δὲ δ΄.

Τίνα τίσι προσεγγίζει τῶν Μαθημάτων;

Συνεγγίζει μᾶλλον τῇ μὲν ἀριθμητικῇ ἡ λογιστικὴ καὶ ἡ κανονική· καὶ γὰρ αὕτη ἐν ποσότητι λαβοῦσα κατὰ λόγους, ἀριθμοὺς καὶ ἀναλογίας πρόσεισι. Τῇ δὲ γεωμετρίᾳ ἡ ὀπτικὴ καὶ ἡ Γεωδεσία. Ἀμφοτέραις δὲ καὶ ἐπὶ πλέον ἡ Μηχανικὴ καὶ ἡ Ἀστρολογική.

Ὅτι ἡ μαθηματικὴ τὰς ἀρχὰς μὲν ἔχει ἐξ ὑποθέσεως καὶ περὶ ὑπόθεσιν. Λέγεται δὲ ὑπόθεσις τριχῶς ἢ καὶ πολλαχῶς. καθ' ἕνα μὲν τρόπον ἡ δραματικὴ περιπέτεια, καθ' ὃν λέγονται εἶναι ὑποθέσεις τῶν Εὐριπίδου δραμάτων. καθ' ἕτερον δὲ σημαινόμενον ἡ ἐν Ῥητορικῇ τῶν ἐπὶ μέρους ζήτησις, καθ' ὃν λέγουσιν οἱ Σοφισταὶ θετέον ὑπόθεσιν. Κατὰ δὲ τρίτην ὑποβολὴν ὑπόθεσις λέγεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποδείξεως, αἴτησις οὖσα πραγμάτων εἰς κατασκευήν τινος. Οὕτω μὲν λέγεται Δημόκριτον ὑποθέσει χρῆσθαι ἀτόμοις καὶ κενῷ, καὶ Ἀσκληπιάδης ὄγκοις καὶ πόροις. ἡ οὖν Μαθηματικὴ περὶ τὴν τρίτην εἴληπται.

Ὅτι

Ὅτι τὴν ἀριθμητικὴν ἐ μόνος ἐτίμα Πυθαγόρας, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτου γνώριμοι ἐπιλέγοντες ἀριθμῷ δέ τε πάντ' ἐπέοικεν.

Ὅτι τέλος μὲν ἔχει ἀκόλουθον ἀριθμητικὴ κυρίως μὲν, τὴν ἐπιστημονικὴν θεωρίαν ἧς οὐδὲν τέλος οὔτε μεῖζον οὔτε κάλλιόν ἐστιν. ἑπομένως δὲ, συλλήβδην καταλαβεῖν πόσα τῇ ὡρισμένῃ οὐσίᾳ συμβέβηκεν.

Τίς τί εὗρεν ἐν Μαθηματικοῖς;

Εὔδημος ἱστορεῖ ἐν ταῖς ἀστρολογίαις ὅτι Οἰνοπίδης εὗρε πρῶτος τὴν τοῦ ζωδιακοῦ διάζωσιν καὶ τὴν τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ περίστασιν. Θαλῆς δὲ ἡλίου ἔκλειψιν καὶ τὴν κατὰ τροπὰς αὐτοῦ περίοδον, ὡς οὐκ ἴση ἀεὶ συμβαίνει. Ἀναξίμανδρος δὲ ὅτι ἐστὶν ἡ γῆ μετέωρος καὶ κινεῖται περὶ τὸ τοῦ κόσμου μέσον. Ἀναξιμένης δὲ, ὅτι ἡ σελήνη ἐκ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς καὶ τίνα ἐκλείπει τρόπον. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐξευρημένοις τούτοις ἐπέταξαν ἕτερα.

Ὅτι οἱ ἀπλανεῖς κινοῦνται περὶ τὸν διὰ τῶν πόλων ἄξονα μένοντα. οἱ δὲ πλανώμενοι περὶ τὸν τοῦ ζωδιακοῦ πρὸς ὀρθὰς ὄντα ἄξονα αὐτῷ ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὅτι τὸν τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανωμένων ἄξονα πεντεκαιδεκαγώνου πλευρὰν οἵ εἰσι μοῖραι εἰκοσιτέσσαρες.

Andronicus Rhodius, in ſucceſſione ab Ariſtotele undecimus, Boethii Sidonii præceptor teſte Ammonio in Categor. æqualis Tyrannionis qui à Lucullo captus eſt ut referunt Plutarchus in Lucullo p. 584. & Suidas in Tyrann. Ariſtotelis ſcripta & Theophraſti primus digeſſit atque à Tyrannione emendatos edidit in vulgus, compoſuitque πίνακας *ſcriptorum Ariſtotelis ac Theophraſti*, ſive τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου εἰς πραγματείας διεῖλε, τὰς οἰκείας ὑποθέσεις εἰς ταυτὸν συναγαγών, ut tradit Porphyrius in vita Plotini. Confer Plutarchum in Sylla p. 468. In hoc opere librum περὶ ἑρμηνείας Ariſtoteli abjudicaverat, ut præter Boethium & Ammonium teſtatur Alexander Aphrodiſ. in primum prior. Analytic. Notaverat quoque partem poſtremam libri de Categoriis non eſſe Ariſtotelis, notante eodem Boethio. Ex eodem ut ſuſpicor Andronici opere Gellius XX. 5. Alexandri & Ariſtotelis mutuas literas exhibet. *Paraphraſin* Andronici *in Categorias* memorat Simplicius. Etiam *in Phyſica* Ariſtotelis ſcripſiſſe, jam ex eodem Simplicio Patricius lib. IV. diſcuſſ. Peripatet. p. 41. obſervavit. *Librum* Andronici, diligentiſſimi ſenis, *de diviſione* Porphyrius integrum inſeruerat ſuis in Sophiſtam Platonis commentariis, teſte Boethio in limine libri de diviſione. Liber ille Andronici cum aliis de diſcendi cupiditate & virtute, fuit in Bibl. Scorialenſi, teſte Alex. Barvoetio. *Animam* nec corpoream eſſe

nec lege loci teneri, nec scindi, sensit Andronicus Peripateticus cum Socrate, Platone, Aristotele, Theodoro Platonico & Porphyrio, ut refert auctor libri de spermate latine editi c. 11. qui ex hoc ipso quia Porphyrii meminit, Galenum auctorem habere non potest. Laudat Andronicum inter celebriores Rhodios Strabo XIV. p. 655. De *Paraphrasi Nicomacheorum* * & *libro* περὶ παθῶν qui ad hunc Andronicum tanquam auctorem vulgo refertur, dixi supra cap. VI. §. 29.

Andronicus Callistus Thessalonicensis, Peripateticus recens, sæculo post CHRISTUM decimo quinto clarus, & plurium scriptorum actor, ut eodem loco observavi. Vide etiam sis quæ de utroque hoc Andronico Clarissimus Baylius in Lexico. Fuere præterea Andronicus, præfectus Ptolemaidis circa A. C. 411. de quo Synesius Epist. 57. Pompilius Andronicus Epicureus de quo Svetonius in Grammaticis c. 8. Andronicus Alypius historicus, de quo supra cap. VIII. Andronicus Tragicus histrio de quo lib. II. c. XIX. Livius Andronicus, de quo in Bibl. latina. Andronicus Titianus Medicus Octavio Horatiano & Galeno memoratus: ut alios in præsenti omittam.

Androsthenes Adimanti F. Theophrasti ut videtur discipulus. Laert. V. 57.

Anesias. supra in *Ænesias.*

Anonymi Græci interpretes Græci qui in Aristotelem exstant, sunt (1) in Rhetorica, de quo dixi c. 6. §. VI. (2) In libros 2. & 3. Nicomach. ibid. §. 29. ubi & de Paraphrasi Anonymi, quam sub Andronici Rhodii deinde nomine edidit Dan. Heinsius. (3) In secundum librum Posteriorum Analyticorum cum Philopono & Eustratio editus de quo dicere constitui libro V. in Philopono. (4) Libellus de Syllogismis, de quo supra c. IV. §. 3. p. 114.

Antipater Jolai, Rex Macedoniæ, Aristotelis discipulus, quem moriens curatorem testamenti Philosophus constituit, ut refert Laertius V. 11. ἐπιστολῶν * σύγγραμμα scripsit libris duobus, teste Suida, in quibus mul-

* In editione Anni 1617. Dan. Heinsius huic paraphrasi subjunxit libellum περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν καὶ τῶν ἄλλων μεσοτήτων, Aristotele à quibusdam præter rem tributum, ut dixi supra cap. VI § 32. tum excerpta è libro Maximi Monachi ὁμολογητοῦ ad S. Marinum presbyterum περὶ φυσικοῦ θελήματος ἤγουν θελήσεως quæ prius vulgaverat Hoeschelius.

Confer Jonsium lib. 1. c. 13. p. 70. 71.

multa haud dubie fuerunt de rebus Alexandri M. quemadmodum ex Alexandri Epiſtolis ad Antipatrum referunt nonnulla Plinius & Plutarchus. Ariſtotelis quoque ad hunc Antipatrum Epiſtolæ IX. olim ferebantur, ut conſtat è Laertio V. 27. Scripſerat & hiſtoriam Antipater, *τὰς Περδίκκου πράξεις Ἰλλυρικάς*. Antipatri Macedonis, ſed alterius junioris, Epipramma in Cleonicem naufragam, & Medeæ imaginem Romæ compoſitum legitur in Anthologia.

Antiſthenes Peripateticus allegatur à Phlegonte c. 3. mirabil.

Apellico Tejus, civis opulentus Athenienſis, qui de Ariſtotelis conſvetudine cum Hermia ſcripſit, teſte Ariſtocle apud Euſeb. XV. 2. præparat. Ariſtotelis libros diligenter coemit, ut refert Athenæus, quem vide V. p. 214. ubi docet eum floruiſſe tempore magni Regis Mithidatis. Vide etiam Plutarchum in Sylla p. 468. & Strabonem XIII. p. 608. è quibus diſces Apelliconis defuncti Bibliothecam & in his Ariſtotelis & Theophraſti ſcripta, quæ à Nelei Scepſii poſteris ſibi comparaverat, ſed φιλόβιβλος μᾶλλον ὢν ἢ φιλόσοφος ut ait Strabo, ex arroſis exemplaribus curaverat non ſatis fideliter vel deſcribi vel ſuppleri, perveniſſe Romam, cum Athenas cepiſſet Sylla Olymp. CLXXIII. 3. Inde accepit illa Tyrannion, de quo ſuo loco dixi, & paulo ante in Andronico.

Apollonius Alexandrinus Peripateticus. Plutarch. περὶ φιλαδελφ.

Apollonius Solenſis, Præceptor Demetrii Aſpendii. Laert. V. 83.

Arceſilaus mediæ auctor Academiæ, Theophraſti prius quam Crantoris fuit auditor, teſte Laertio IV. 22. & 29. Stratonis Lampſaceni heres. id. V. 61. & 63.

Archytam quendam Peripateticum neſcio an ex ſuo ingenio confinxit Themiſtius, qui Archytam qui de decem prædicamentis ſcripſit negat eſſe Pythagoricum illum antiqvum: ſed juniorem quendam Peripateticum Archytam, novo operi vetuſtate nominis auctoritatem comparare voluiſſe. Vide Boethium præfat. in Categor.

Arimneſtus, Theophraſti diſcipulus. Vide *Aimneſtus*.

Ariſtides teſtamenti Stratonis curator. Laert. V. 62.

Ariſto Alexandrinus. Laert. VII. 164. Hunc puto eſſe Ariſtonem Peripateticum qui Strabonis ætate de Nilo ſcripſit, plagii ab Eudoro accuſatus, ipſe fortaſſis rectius accuſandus. Vide Strabonem XVII. p. 790.

Ariſto

Aristo Ceus, vide paulo post, *Aristo Julietes*.

Aristo Cous, Cei de quo mox dicam discipulus & heres. Ita enim intelligo Strabonis verba XIV. p. 658. ubi inter claros Coos refert Ἀρίστωνα τ̃ ἀκροασάμενον τ̃ Περιπατητικȣ̃ (scil. Ἀρίστων⊙, non Ἀνδρονίκȣ, ut Patricius p. 135. discus. Peripatet.) κὴ κληρονομήσαντα. Fuit & Aristo Critolai Peripatetici discipulus. Quintilian. II. 15. Inst. Or.

Aristo Julietes è Julide Cei opido Laert. VII. 164. Peripateticus, ζηλωτὴς *Bionis* Borysthenitæ. Strab. X. p. 486. Successit *Lyconi* defuncto Olymp. CXXXVII. ut Aristoni successit *Critolaus*, de quo infra suo loco. Scripsit teste Cicerone V. 5. de finibus, multa & polita, sed destituta gravitate & auctoritate. Testamentum Stratonis Physici ex hoc Aristone repetit Laert. V. 64. ubi male apud interpretem legitur *Aristo Cous* & in Græco ὁ οἰκεῖ⊙ pro Κεῖ⊙. Mentio quoque in Lyconis testamento ibid. V. 70, Ἐρωτικὰ ejusdem Aristonis ὅμοια laudat Athenæus & Stobæus, qui ex Aristonis commentariis quoque locum producit sermone LXV. qui est de laudibus Conjugii.

Diversus ab his omnibus, & antiquior iisdem est *Aristo*, ad quem Aristoteles literas scripsit, memoratas Laertio V. 27

Aristobulus Peripateticus laudatur à Clemente I. Strom. p. 305. Eusebio XIII. 12. præparat. & Cyrillo IV. adversus Julian. p. 134. Chronicon Paschale ad Olymp. CXLIX. p. 178. Ἀριστόβȣλ⊙ Ἰȣδαῖ⊙ περιπατητικὸς φιλόσοφ⊙ ἐγνωρίζετο, ὃς Πτολεμαίῳ τῷ φιλομήτερι ἐξηγήσεις τῆς Μωυσέως γραφῆς ἀνέθηκεν. Anatolius apud Euseb. VII. 32. Hist. vocat βίβλȣς ἐξηγητικὰς τ̃ Μωυσέως νόμȣ. Eusebius ipse VII. 13. præparat. Τὴν τ̃ ἱερῶν νόμων ἑρμηνείαν, & VIII. 9. τὸ πρὸς Πτολεμαῖον σύγγραμμα. Hieronymus in Chron. ad Olymp. CLI. *explanationum in Moysen commentarios*. Creditur hic Aristobulus Eusebio VIII. 9. præparat. idem esse cujus mentio exstat 2. Maccab. I. 10. Ἀριστοβȣ́λῳ διδασκάλῳ τ̃ Πτολεμαίȣ βασιλέως. Neque absurdum est eum qui ad Philometorem scripsit, Præceptorem fuisse Ptolemæi Evergetæ II. At enim apud Clementem V. Strom. p. 595. ex errore vel memoriæ vel librarii Aristobulus iste Ptolemæi Philadelphi temporibus adscribitur. Sane ipse Clemens lib. 1. Strom. p 342. laudat Aristobulum ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς τὸν Φιλομήτορα, quod ex eo repetit Eusebius IV. 6. præparat. Equidem qui hunc

hunc Ariſtobulum LXX. Interpretibus ſub Ptolemæo Philadelpho accenſent, ut Anatolius apud Euſeb. VIII. 32. Hiſt. non tantum temporum ratione refelluntur, ſed ipſius quoque Ariſtobuli teſtimonio apud Euſebium p. 664. præparat. Neque clariſſimo Eſchenbachio facile aſſentiendū putem, qui carmen ſub Orphei nomine ab Ariſtobulo apud Euſebium ibidem prolatum, ex ejuſdem Ariſtobuli ingenio confictum fuiſſe haud dubitat, in libro de Poeſi Orphica p. 148. Neque cum viro exquiſitæ eruditionis Humfredo Hodyo lib. 1. de Bibliis Originalibus c. 9. auſim affirmare duos à Clemente & aliis veteribus confundi Ariſtobulos, Peripateticum & Judæum; & ſcripta ſub nomine Ariſtobuli, ſæculo demum ſecundo poſt CHRISTUM natum fuiſſe ſuppoſita, & Epiſtolam 2. Maccab. 1. in qua Ariſtobuli mentio occurrit, ſimiliter commentitiam eſſe. Neque hoc facile crediderim quod legas apud Buxtorfium ad librum Coſri p. 33. in Bibl. Florentina * & Mantuæ apud fratres Benedictinos latere in membranis Ariſtobuli hujus opus, Philonis Judæi ſcripta longe ſuperans tam mole quam doctrina ac præſtantia. Philone antiquiorem fuiſſe, & allegoricis perinde ut Philo interpretationibus indulſiſſe Ariſtobulum, teſtatur Origenes IV. contra Celſum p. 198. Mentio ejus etiam apud Sozomenum VII. 18. ubi reſpicit ad locum Euſebii p. 287. Hiſt. quem ita producit Scaliger ad Euſeb. p. 142. Ἀγαθοβούλου τοῦ ἐπίκλην διδασκάλου, καὶ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀπὸ Πανεάδος.

Ariſtocles Meſſenius Peripateticus, præceptor Alexandri Aphrodiſei, teſte Simplicio in 1. de cœlo, & Cyrillo 2. in Julianum, ubi male: *Alexander Ariſtotelis diſcipulus*, pro *Ariſtoclis*, ut pulchre obſervatum Nunneſio ad vitam Ariſtotelis num. 26. Scripſit hic Ariſtoteles Suida teſte πότερον σπουδαιότερος Ὅμηρος ἢ Πλάτων, Artem Rhetoricam, & *de Serapide* librum, atque *Ethicorum* libros X. cum totidem libris *de Philoſophia*, in quibus Philoſophos & eorum dogmata eſt perſecutus. Vide Jonſii Hiſt. Philoſoph. p. 330. *Sextum* horum librorum Ariſtoclis laudat idem Suidas in Σωτάδης. Ex *Septimo* fragmenta ſervavit Euſebius XV. 2. & 14. præparat. Ex *octavo* XV. 17. 18. 19. 20. 21. His fragmentis uſus eſt H. Stephanus notis ad

Nn Sex-

* Confer Bartoloccium Bibl. Rabbin. T. I. p. 468 ſeq. ex libro Scialſceleth hakkabala idem referentem.

Sexti Pyrrhonias Hypotyposes. Itaque Patricius p. 138. discuss. Peripatetic. male ex illis collegit, libros Aristoclis de Philosophia adhuc in Galliis superesse oportere.

Aristocles Pergamenus, de quo Philostratus 2. de Sophistis p. 565.

Aristomachus discipulus Lyconis. Laert. V. 70.

Aristoteles Midiæ & Pythiadis F. Theophrasti discipulus, Laert. V. 53.

Aristoteles junior, expositor Aristotelis Philosophi, allegatur à Syriano in XII. Metaphys. p. 55.

Aristoxenus Tarentinus, Aristotelis discipulus, de quo capite superiore.

Asclepius Trallianus Ammonii Hermeæ discipulus, scripsit commentaria in libros primores sex vel septem Metaphysicorum Aristotelis, quæ ad huc exstant manu exarata. Habentur & ejusdem Scholia MSS. in Arithmetiam Nicomachi Geraseni.

Aspasius, de quo dixi supra cap. IV. §. 29. Hujus συγγράμματα in Scholis sua ætate lecta testatur Porphyrius in vita Plotini.

Astyanax Lyconis frater. Laert. V. 69. Sed & patri Lyconis Astyanacti nomen erat. id. 65.

Astycreon ad quem scripsit Theophrastus. Laert. V. 50.

Athanes curator testamenti Stratonis Physici. Laert. V. 62.

Athenæus Seleuciensis, æqualis Strabonis, qui ejus meminit XIV. p. 670.

Athenio Erymnei discipulus, sub Mithridate. Vide Athenæum V. p. 211. seq. è Posidonio Apameensi.

Athenodorus in octavo περιπάτων. Laert. III. 4. & V. 36.

Baliardus de quo Volaterranus lib. 22. Antropolog. p. 229. ubi de Lucio II. Pontifice qui fuit A. C. 1144. 1145. *Hoc tempore Baliardus Philosophus quidam Gallicus ac Peripateticus Parisiis prodiit, vir doctissimus, ab Orthodoxis tamen in quibusdam aberrans, à quibus nec per Synodum jussu Regis Ludovici* (VII. cognomine Pii) *hujus gratia coactam avelli potuit, quin in loco deserto cum sociis nonnullis omne avum abstinendo exegit.*

Bessario Cardinalis A. C. 1472. denatus, Platoni licet addictior hujusque famæ adversus Trapezuntium assertor, Aristotelem tamen & ipse magni fecit ejusque Philosophiam probe calluit, & illius ac Theophrasti Metaphysica donavit versione latina perquam erudita atq; eleganti.

Bion Borysthenites Theophrastum audivit teste Laertio IV. 52. Bionis ζηλωτὴς Aristo Ceus Peripateticus de quo supra. Strabo X. p. 487.

Anicius Manlius Torquatus Severinus Boethius, de quo in Bibl. latina dixi, libros Aristotelis Logicos universos qui hodie exstant latine est inter-

terpretatus, plerosque etiam commentariis illustravit, testatus reliqua etiam Aristotelis scripta Ethica & Physica latine reddere & commentariis illustrare, omnesque pariter Platonis Dialogos vertendo vel etiam commentando in latinam redigere formam, & de Platonis & Aristotelis concordia commentari instituisse. præf. ad lib. 2. de interpretat. edit. 2. De Scholiis Græcis incerti auctoris in tres libros Boethii de differentiis Topicis mentionem feci supra cap. VI. §. 4. Quoniam vero Boethius multos Græcos, & in his Peripateticos quosdam atque Aristotelis interpretes allegat, existimavi lectorem non male laturum, si hoc loco ei exhiberetur compositus olim à me

INDEX SCRIPTORUM,

Aliorumque quorundam, in operibus BOETHII * laudatorum, ad paginas, editionis Basileensis A. 1570. fol.

Sch. denotat librum Cantipratani de disciplina Scholarium Boethio suppositum. *Confess.* Confessionem fidei inter Boethii Opera non editam, sed vulgatam cum nonnullis Boethii opusculis à Renato Vallino Lugd. Bat. 1656. 8.

* Boethii libri in Porphyrium p. 1. In prædicam. p. 112. De interpretat. p. 215. Syllogism. p. 558. de divis. p. 638. In Topica Cic. p. 757 De consolat. Philos. p. 905. De Trinitate p. 1119. Arithmet. p. 1195. Music. 1371. Geometr. 1487.

in

Philo

Syria-

* In hoc decreto emendando & illuſtrando certavit eruditorum hominum induſtria, è quibus nominare licet Lilium Gyraldum dialogo IX. de Poetis, Paulum Leopardum VIII. 4. emendat. Joſ. Scaligerum p. 385. ad Sphæram Barbaricam Manilii, Iſ. Caſaubonum VIII. 11. ad Athenæum, Jo. Meurſium. III. 5. Miſc. Lacon. Joh. Seldenum II. 10. §. 8. de Synedr. (ubi peculiari diſſertatione illud SCtum expoſuiſſe ſe affirmat, quæ non vidit lucem, licet tribus verbis idem Ephororum decretum tangit notis ad Chron. Marmoreum p. 197.) Iſm. Bullialdum ad Theonem Smyrnæum p. 295. ſeq. Claud. Salmaſium de Helleniſtica p. 82. G. I. Voſſium lib. IV. Inſt. Or. p. 50. A. Schottum ad Procli Chreſtomathiam & Jac. Gronovium præf. ad Tomum quintum theſauri Antiquitatum Græcarum.

Hactenus Index Scriptorum à Boethio allegatorum.

Flavius Boethus è Ptolemaide, Vir Consularis, ab Alexandro Damasceno Peripateticis dogmatis imbutus, & Peripateticorum fautor singularis, ætate Galeni, qui ejus plus simplici vice meminit.

Boethus Sidonius, Andronici Rhodii discipulus. Ammon. in Categor. Cum Strabone συμφιλοσοφήσας τὰ Ἀριστοτέλεια, ut refert ipse Strabo lib. XVI. p. 757.

Bulon Lyconis discipulus. Laert. V. 70. 71.

Callinus Theophrasti discipulus, cui fundum quem Stagiris habebat & alia moriens legavit. Vide Laert. V. 52. 55. 56.

Alius junior *Callinus Hermionensis*, cui Lycon testamento legavit scripta sua inedita aliaque. id. V. 73. & 70. seq.

Callippus Cyzicenus, quem cum Aristotele versatum contulisse cum eo & emendasse Eudoxi inventa Astrologica notavi supra cap. V. num. 10.

Callippus Pelaneus, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Callisthenes Olynthius, Sororis Aristotelis filius, de cujus historia de Alexandro M. genuina deperdita, itemque altera quæ exstat supposititia dixi supra cap. VIII. Interitum Callisthenis sodalis sui libro de luctu deploravit Theophrastus teste Cicerone 3. Tusc. Confer Reinesii Var. lect. p. 366. & Menagium p. 207. ad Laert. Vide & de Callisthene Suidam, & quæ ad Laertium V. 4. seq. & 10. & 39. & ad Curtium VIII. 8. 21. Viri docti. Tum de scriptis Callisthenis cæteris Vossium lib. I. cap. 9. de Hist. Græcis, Meursium in Bibl. Græca & ad Chalcidium p. 33. seq.

Callisthenes alter, Theophrasti discipulus, cujus mentio in ejus testamento apud Laertium V. 53. & 56.

Cassander Antipatri F. Macedoniæ Rex, qui ita coluit Theophrastum, ut Antipater Aristotelem. Vide Laert. V. 37.

Chamæleon Peripateticus laudatus Tatiano, in loco quem adduxi lib. II. c. 1. §. 3. Vide etiam si placet quæ de hoc ipso Chamæleonte lib. II. cap. 5.

Cha-

Chares servus, cui manumisso libros suos editos Lycon testamento legavit. Laert. V. *73*.

Chilas Ephesinus sæculo XIII. post CHRISTUM natum clarus, notante Patricio p. 144. discuss. Peripatet.

Claudius Severus quem à M. Antonino Philosopho auditum refert Capitolinus in hujus vita c. 3.

Clearchus Solensis, Aristotelis discipulus. De eo ejusque scriptis videndi Vossius de Hist. Græcis p. *48*. seq. Jonsius lib. 1. c. 18. apud quem pro *Φιγαλίας* p. *98*. lege *Φυγαδίας*) & Meursius in Bibl. Gr. Alius Clearchus Comicus de quo supra lib. II. c. *22*. Fuit & Clearchus Heracleæ Ponticæ Tyrannus, de quo Chion Platonicus Epist. XIII. seq. Hujus, ni fallor, fuere Tactica commemorata Æliano.

Cleodemus. Lucian. in Philopseude, & Convivio, ubi legas eum propter dicacitatem & arguendi studium à discipulis dictum gladium ac bipennem.

Clitomachus non in Platonicæ tantum sed Peripateticæ quoque & Stoicæ sectæ dogmatis versatus teste Laertio IV. *67*.

Clitus Milesius Aristotelis discipulus & comes Alexandri M. de Mileto scripsit. Vide Vossium de Hist. Græcis p. *57*. Apud Menagium p. 201. ad Laert. male *Alitus*.

Crates Peripateticus. Laert. IV. *23*.

Cratippus * Mytilenæus, Pompejum è Pharsalica clade fugientem verbis è Philosophia depromptis erexit, (Plutarch. vita Pompeji p. *658*.) à Cicerone, qui cum eo versatus Ephesi est, habitus princeps ejus ætatis Peripateticorum. (Cic. Timæo.) Pro hoc idem apud Cæsarem jam rerum potitum egit, ut civis Romanus adscriberetur: ab Areopagitis vero impetravit, ut Athenis decori futurus instituendæ præficeretur juventuti. (Plutarch. in vita Cic. p. *873*.) Hinc filium suum ei dedit in disciplinam, (Cic. Offic. lib 1.) qui non ut discipulum sed ut filium Cratippo conjunctissimum se fuisse testatur (Epistola ad Tironem XVI. *21*. ad famil.) Videtur quoq; Asiam cum eo lustrasse, ut è Trebonii Epistola (XII. *16*.) colligas. Sed & M. Brutus post interfectum Cæsarem Athenas delatus Cratippum audivit. (Plutarch. in vita Bruti p. *994*.) De divinatione è somniis scripsisse apparet è Ciceronis 1. de divinat. c. 3. 32. *50*. lib. 2. c. *48*. *52*. seq. & Tertull. de anima cap. 46.

* De Cratippo agunt viri docti ad Cic. lib. 1. Officior. & Clarissimus Baylius in Lexico edit. secundæ.

Crito Chalcedonensis, servus Lyconis. Laert. V. 72. & 74.

Critolaus quidam Aristotelis discipulus. Vide Patricii discuss. Peripatet. p. 128.

Critolaus alter junior Phaselites, qui Aristoni Ceo successit, teste Cicerone V. 5. de finibus, Plutarcho de exsilio & Clemente 1. Strom. Ultra annos LXXXII. vixisse traditur à Luciano in Macrobiis. Romam ab Atheniensibus missus est Olymp. CLVI. 2. una cum Carneade Academico & Diogeno Babylonio Stoico. De qua legatione videsis Ciceronem IV. 3. Tusc. & II. 36. de Oratore, Plinium VII. 30. Hist. Gellium VII. 14. Macrobium lib. 1. c. 5. Saturn. & è recentibus Jonsium II. 14. Sententiam Critolai de mundi æternitate prolixe exponit Philo περὶ ἀφθαρσίας κόσμου p. 730 - 733. Libram ejusdem, qua lancem bonorum animi longe propendere fecit præ illis corporis, laudat Cicero V. 17. Tusc. Aristonem Critolai discipulum vocat Quintilianus, juniorem quendam ut videtur Aristonem denotans II. 15. Inst. Or. & c. 17. Critolaum multis contra Rhetoricam scripsisse testatur, quibus artem eam esse est inficiatus. Fuere & alii scriptores Critolai, de quibus vide si placet Vossium de Hist. Gr libro III. p. 348. seq.

Ctesarchus Theophrasti discipulus & curator testamenti. Laert. V. 56.

Daippus in Stratonis Physici testamento memoratus. Laert. V. 63.

Damascius Syrus Ammonii Hermeæ & Heliodori Peripateticorum discipulus, Stoicos etiam audivit & Platonicos, quibus utrisque magis assentire est visus. Scripsit præter alia infra libro quinto diligentius persequenda, Epitomen in quatuor primos & octavum Physicorum Aristotelis, & Paraphrasin quæ exstat in primum de cœlo.

Daniel Cyzicenus Sæculo XIII. à CHRISTI navitate clarus. Patric. p. 144. discuss. Peripatet.

David quidam, cujus commentarios Græcos MSS. in Aristotelis Categorias & quinque voces Porphyrii memorat Gesnerus.

Demaratus. Vide infra, hoc capite, in Proclo, & Laert. V. 53.

Demetrius Alexandrinus, Favorini amicus, de quo Menagius ad Laertii V. 84.

Demetrius Aspendius Apollonii Solensis discipulus. Laert. V. 83.

Demetrius Byzantinus de quo Vossius in Hist. Græcis, Menagius ad Laert. V. 83. & Jonsius p. 208. de scriptoribus Hist. Philos.

Demetrius Phalereus Theophrasti discipulus. Laert. V. 39. à Cassandro Mace-

Macedoniæ Rege præfectus Athenis Olymp. CXVIII. 2. non oppressit sed instauravit popularem illius Reip. statum. Diodor. Sic. XX. p. 782. Δηλοῖ ϳ τὰ ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τ πολιτείας ταύτης ἐκεῖνος. Strabo IX. p. 398. Plura de eo ad Laert. V. 75. seq. Ejus pæanes ad Serapim, à quo usum oculorum receperat. id 76. Cætera ejus scripta quamplurima id. 80. seq. De libro eleganti περὶ ἑρμηνείας, qui hodie falso sub hujus Demetrii nomine exstat, dicam infra inter Rhetoras libro IV.

Demotimus Theophrasti discipulus. Laert. V. 53. 55. 56.

Dexippus Jamblichi discipulus, scripsit *in Categorias* Aristotelis, teste Simplicio in Categor. & Joh. Tzetze Chil. IX. hist. 274. Et hodieque exstant hujus Dexippi *quæstionum in Categorias libri tres*, sed latine tantum editi è versione *Io. Bernardi Feliciani*. Venet. 1546. fol. & 1566. una cum Porphyrio in Categorias, & Paris. 1549. 8. apud Vascosanum. De aliis Dexippi hujus monumentis consules Meursii Bibl. Atticam, & Vossium II. 16. de Hist. Græcis, H. Valesium ad Evragium p. 122. & ad excerpta legationum Dexippi Athethenienfis ab Hoeschelio primum edita. De Dexippis duobus, Herennio Rhetore & altero Coo Medico, adi Suidam.

DICÆARCHUS Messenius, Siculus, Aristotelis discipulus, ἰσοελκώτατος, Ciceroni, VI. 2. ad Atticum. Ejus scripta hæc apud veteres memorantur:

Περὶ Ἀλκαίου (nisi fuit pars librorum περὶ βίων) Athen. XI. p. 461. seq. & XV. p. 666. 667. Schol. Aristoph. ad pacem v. 1263. περὶ Ἀλκμαίου Athen. XV. 668. quo & ipso loco Casaubonus, Meursius & Jonsius Ἀλκαίου nomen reponunt.

Ἀναγραφὴ τ ἑλλάδος, πρὸς Θεόφραστον. versibus Jambicis, Poema Geographicum quo illustrasse videtur Dicæarchus tabulus suas Geographicas (πίνακας ἐν οἷς τ γῆς περίοδοί εἰσιν) quas Theophrasto obtulit, & hic in testamento suo jussit in inferiore porticu reponi, apud Laertium V. 51. Est hæc conjectura Clariss. Dodvvelli in diss. de Dicæarcho §. VI. & VII. Reprehenditur hoc opus Dicæarchi à Polybio apud Strabonem lib. 2. p. 104. 105. Exstant adhuc fragmenta nonnulla, ut statim dicam.

Περὶ βίων *De Vitis virorum illustrium* libri, de quibus vide Jonsium p. 90. & Menagium ad Laert. III. 5.

Βίος

Βίος * Ἑλλάδος *de vita sive statu Graeciæ libri III.* de quo opere consulendæ præter Meursium in Bibl. Græca præclaræ Neocori sive Kusteri ad Suidam notæ. *Libros antiquitatum & descriptionum Graciæ* vocari ab Hieronymo 2. in Jovinianum jam notatum Vossio lib. 1. c. 9. de Hist. Græcis. Cui addes quod eodem opere & Dimensione montium (de qua infra) usus videtur Plinius Dicæarchum laudans libro II. IV. V. VI. &c. naturalis Historiæ, & Porphyrius lib. 4. de abstinendo ab animatis p. 443. ubi ait Dicæarchum συντόμως τε καὶ ἀκριβῶς collegisse τὰ ἑλληνικά. Etiam Ciceronem XIII. 39. ad Atticum, ubi petit sibi mitti Φαίδρυ περὶ ψυχῶν & ἑλλάδος. Hujus pariter operis prosa scripti & ἀναγραφῆς τῆς ἑλλάδος compositæ versibus Jambicis (quam à βίῳ ἑλλάδος distingvendam docet H. Steph. & H. Dodvvellus in erudita diss. de Dicæarcho) fragmenta hodieque exstant, edita primum & illustrata ab *H. Stephano*, additis ad ἀναγραφῆς reliquias etiam If. Casauboni castigationibus. Paris. 1589. 8. quæ editio recusa est Tomo undecimo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani. Deinde cum Geographicis Marciani, Scylacis, Artemidori Ephes. & Isidori Characeni vulgavit Græce *David Hoeschelius* Augustæ Vindel. 1600. 8. Denique latine vertit ediditque cum brevibus notis doctissimus & humanissimus Bibliothecæ Bodlejanæ præfectus *Joh. Hudsonus*, Tomo secundo Geographorum Græcorum, Oxon. 1703. 8. addito, quod ad eum lubens miseram descriptum è codice Gudiano & latina versione à me donatum, *fragmento de monte Pelio.* Præmissa est eidem tomo dissertatio eruditissimi Viri H. Dodvvelli, qua de Dicæarchi ætate & fragmentis illis subtilius disquirit. Vide & H. Stephani schediasm. VI. 14. 15. 16. 17. Rittershusium VIII. 10. sacrar. lect. Non diversa fuisse videtur à fragmentis per H. Stephanum editis Dicæarchi Geographia, quam apud Heinricum Scringerum Bibliothecarium Fuggerorum exstitisse legas in Catalogo MSS. Scipionis Tettii, ap. Labbeum Bibl. nov. MSS. p. 169.

Corinthiacus. Cicero 1. Tusc. qu. *Dicæarchus in eo sermone quem Corinthi habitum tribus libris exponit doctorum hominum disputantium: primo libro multos loquentes facit, duobus Pherecratem quendam Phthiotam senem quem à Deucalione ortum disserentem inducit, nihil esse animum, &*

Sic Varro scripsit *de vita* Pop. Romani.

& hoc esse nomen totum inane &c. Perstringit Tertull. de anima c. 15. Lactantius c. 10. Epitomes. Respicit & Sextus Empiricus VII. contra Math. p. 201.

Περὶ Διονυσιακῶν ἀγώνων. Schol. Comici ad Aves v. 1403. ubi vitiose legitur Δήμαρχος pro Δικαίαρχος. Vide Jonsium p 88.

De divinatione. Cicero 2. de divinat. c. 51. *Magnus Dicaarchi liber est, nescire qua eventura sunt melius esse quam scire.* Idem lib. 1. c. 3. *Dicaarchus Peripateticus catera divinationis genera sustulit, somniorum & furoris reliquit.* adde c. 50. & lib. 2. c. 48.

Epistola ad Aristoxenum. Cic. XIII. 32. ad Attic.

περὶ τῆς ἐν Ἰλίῳ θυσίας De Sacrificio (Alexandri M. ut suspicor,) apud Ilium. Athen. XIII. p. 603.

Liber de interitu hominum Cicero II. 5. de officiis: *Est Dicaarchi liber de interitu hominum, Peripatetici magni & copiosi, qui collectis ceteris causis eluvionis, pestilentia, vastitatis, beluarum etiam repentina multitudinis, quarum impetu docet quadam hominum genera esse consumta: deinde comparat quanto plures deleti sint homines hominum impetu, id est bellis aut seditionibus, quam omni reliqua calamitate.* Forte in hoc libro tradidit humanum genus semper fuisse, quam ei sententiam tribuit Censorinus c. 4.

Καταβάσεως. Cic. XIII. 31. & 32. ad Atticum. Vide infra: *Trophoniana Charonis narratio.*

Καταμετρήσεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὀρῶν. *dimensiones montium Peloponnesi.* Suid. Pro ὀρῶν Clariss. Dodvvellus legit ὅρων p. 15. diss. de Dicæarcho, & multos colligit scriptores qui ὅρους ediderunt. Sed de montium dimensione scripsisse Dicæarchum constat è Plinio II. 65. Hist. & Gemino c. 14. element. Astronom. ut ipse Dodvvellus p. 24. fatetur.

Lesbiaci libri. Cicero Tusc. quæst. lib. 1. c. 31. *Acerrime autem deliciæ meæ Dicaarchus contra hanc* (animorum) *immortalitatem disserit. Is enim tres libros scripsit qui Lesbiaci vocantur, quod Mytilenis sermo habetur, in quibus vult efficere animos esse mortales.* Confer Euseb. XV. 9. præparat. ex Attico Platonico. Respicit Plutarchus adversus Colotem p. 973. è quo loco constat Platonem in illo opere à Dicæarcho fuisse oppugnatum.

Περὶ Μουσικῆς. Schol. Aristophanis ad Nubes v. 1367.

Περὶ μυσικῶν ἀγώνων. Suid. in *σκολιόν.* Schol. Comici ad Vespas v. 1190. & ranas v. 1335. Confer Jonsium lib. 1. c. 16.

Ὀλυμπικός. Athen. XIV. p 620. Adde Jonsium p. 89.

Παναθηναϊκός. Schol. Comici ad Vespas v. 502. Meursius Dicæarchi *παναθηναϊκὸν*, Ὀλυμπικὸν & Τριπολιτικὸν habet pro tribus Orationibus, unde à Suida ipse dicatur Orator. Sed forte non magis fuere Orationes quam Corinthiacus & Lesbiaci.

Πολιτεία *Σπαρτιατῶν* qui liber Suida teste diu quotannis lectus est Lacædæmone in Ephororum prætorio, puberibus auscultantibus.

Πολιτεῖαι Πελληναίων, Κορινθίων, Ἀθηναίων. Cicero II. 2. ad Attic. Πελληναίων *in manibus tenebam, & hercle magnum acervum Dicæarchi mihi ante pedes exstruxeram. O magnum hominem, & à quo multo plura didiceris quam à Procilio.* Κορινθίων & Ἀθηναίων *puto me Romæ habere. Mihi credes, leges; hæc doceo; mirabilis vir est.* Hæc scripta videtur respicere idem Cicero 3. de legibus, ubi ait Dicæarchum huic rationi studioque, quod est de civili prudentia, non defuisse.

Τριπολιτικός. Cic. XIII. 32. ad Attic. & Athenæus IV. p. 141. De Doriensium Tripoli egisse in hoc opere Dicæarchum, suspicatur Dodvvellus diss. de Dicæarcho p. 31. seq. Fuit & τριπολιτικὸς, incertum an idem, quem Theopompo à quibusdam sed male tributum notat Josephus 1. contra Apionem p. 1051. in quo Thebanorum politiam auctor perstrinxerat.

Trophoniana Charonis narratio. Cic. VI. 2. ad Atticum Τὰ περὶ τῆς εἰς Τροφωνίου καταβάσεως. Athen. XIII. p. 574. & XIV. p. 641. Supra in *καταβάσεως.* Hoc opus puto respici à Phlegonte in mirabilibus c. 4.

Ὑποθέσεις τῶν Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους μύθων. Sextus Empiricus III. contra Math. p. 84. Adde Jonsium lib. 1. de scriptoribus Hist. Philos. c. 16.

Φαίδρου τρίτον [?]. Libellus de iis quæ in Platonis Phædro superflua & omittenda possunt videri. Ita enim cum viris doctis intelligo locum Ciceronis XIII. 39. ad Attic. neque assentior Corrado, qui *καταμετρήτεις ὀρῶν* putat à Dicæarcho inscriptas *Φαίδρον*, quod Reinesius Epist. 69. ad Rupertum p. 608. non improbans, recte rejicit III. 3. Var. lect. p. 377. sed nec majori probabilitate nititur

tur quod ibi putat à Cicerone peti Phædri Epicurei scriptum nulli veterum memoratum περὶ θεῶν.

Περὶ ψυχῆς duplex opus. Cic. XIII. 32 ad Atticum. Vide paulo ante in *Corinthiaco* & *Lesbiaco*. Plutarch. p. 1215. contra Colotem.

Fuit & Dicæarchus Tarentinus Pythagoricus, memoratus Jamblicho, & ne de Dicæarcho Telestino Helenæ fratre apud Ptolemæum Hephæst. lib. 4. dicam, Dicæarchus Ætolus de quo meminit Diodorus Sic. in excerptis Peirescianis p. 290. tum Dicæarchus Lacedæmonius Aristarchi Grammatici discipulus Suidæ commemoratus, cui non ab re fortassis scripta quædam Grammatici argumenti ex iis, quæ jam retuli, tribueris.

Didymus Alexandrinus præceptor S Hieronymi, cœcus licet, præter sacras literas & omne genus disciplinarum, non minus Aristotelis Syllogismos quam Platonis facundiam tenuit, ut ait Theodoritus IV. 29. Hist. hoc est ut Nicephorus IX. 17. interpretatur, ἐπὶ πᾶσιν τὰς διαφόρους δόξας τῶν φιλοσόφων ἠκρίβωσεν, ὡς ἄλλο μηδὲν εἰδέναι δοκεῖν.

Diocles Medicus, Stratonis Physici discipulus & testamenti curator. Laert. V. 62. Diversus ab hoc ut videtur Diocles Stratonis servus id. 63. Alios Diocles eorumque scripta refert Meursius in Bibl. Græca.

Diodorus Peripateticus Critolai auditor teste Cicerone V. 5. de finibus & in Schola successor, Clem. 1. Strom. p. 301. Summum bonum statuit τὸ ἀοχλήτως καὶ καλῶς *honeste & sine molestia* vivere. id. II. p. 415. Confer Cic. IV. Academ. quæst. c. 42. Diodoro fortassis successit Erymnæus, de quo infra.

Diodotus Boethii Sidonii frater. Strab. XVI. p. 757.

Diogenes Phœnicius, Simplicii æqualis. Vide Suidam in πρέσβεις, ex Agathiæ libro II.

Diophantus Stratonis Physici servus, testamento ejus liber dimissus. Laert. V. 63. Idem forte de quo in testamento Lyconis. id. 71.

Dioscorides Dionysii F. testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Dioteles Aristotelis discipulus, cujus mentio in hujus testamento apud Laert. V. 12.

Dorus Arabs à Peripatetica schola cujus dogmatis acriter inhærebat ad Platonis sacra sub provectiorem ætatem deductus ab Isidoro Philosopho. Meminit hujus Dori Photius & Suidas è Damascio. Alius Dorus librarius. Sen. VII. 6. de benefic.

Dromo Stratonis Physici servus, testamento ejus liber dimissus. Laert. V. 63.

Echecratides Methymnæus Aristotelis discipulus. Steph. Byz. in Μήθυμνα.

Egidius quem inter Peripateticos refert Jonsius p. 340. est Ægidius de Columna Romanus Ord. Eremitar. S. Augustini & Archi-Ep. Bituricensis, Doctoris fundatissimi cognomine celebris, qui varia Aristotelis scripta commentariis illustravit, & scripsit adversus corruptorem librorum præceptoris sui Thomæ Aquinatis. Obiit Avenione A. C. 1316. sepultus Parisiis, ubi in Epitaphio vocatur inter alia: *Archiphilosophiæ Aristotelis perspicacissimus Commentator.*

Elamites Phryx. infra in *Eulalius*.

Ephorum Cumanum Isocratis discipulum atque adeo Aristotelis æqualem liceatne Peripateticis accensere è loco Tatiani, quod facit Patricius pag. 134. discuss. Peripatetic. admodum incertum esse judico.

Epicrates, curator testamenti Stratonis Physici. Laert. V. 62. 63.

Erasistratus, Julietes Ceus, Medicus Seleuci Regis, Theophrasti discipulus, præceptor Stratonis Physici Laert. V. 61. De hoc infra lib. VI. inter Medicos.

Erymneus, Athenionis præceptor. Athen. V. p. 211. Successor fortasse Diodori, ejus quem Critolao successisse paulo ante dixi.

Eucarus Εὔκαιρος. Anonymus in Vita Aristotelis edita ab Ægidio Menagio, referens inter scripta Philosophi libros LXXII. συμμίκτων ζητημάτων, subjungit: ὥς φησιν Εὔκαιρος ὁ ἀκουστὴς αὐτοῦ.

Eudemus Cyprius in quem defunctum Aristoteles dialogum de anima composuit. Vide supra cap. VII. p. 190.

Eudemus Rhodius Aristotelis discipulus, cui *Ethica ad Eudemum* creditur inscripsisse, quæ alii malunt εὐδήμεια dici ab Eudemo tanquam ab auctore, ut dixi cap. VI. num. XXXI. Scripsit & *Analytica* de quibus ibidem, & forte *de Categoriis* ac *de interpretatione*, ut colligas è loco Ammonii ad Categor. p. 13. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ Εὔδημος καὶ Φανίας καὶ Θεόφραστος κατὰ ζῆλον τοῦ διδασκάλου γεγράφηκασι κατηγορίας καὶ περὶ ἑρμηνείας καὶ Ἀναλυτικήν. In Analyticis suis egerat forte etiam de Syllogismo Hypothetico, & quatuor modis syllogismorum primæ figuræ quinq; alios modos, & sex modis tertiæ figuræ septimum addiderat, quod ab Eudemo factum notat Boethius. Ejusdem Φυσικὰ laudantur à Simplicio in 1. Phys. & liber περὶ γωνίας à Proclo

clo in Euclid. Scripsit & *Historiã Geometricam* & *Astrologicã* quæ scripta cum magno rei literariæ detrimento interciderunt. E Geometrica afferuntur quædã præclara à Proclo ad 1. Euclidis: Ex Astrologica à Laertio, Clemente Alex. Theone Smyrnæo, Simplicio ad Aristotelem de cœlo, & ab Anatolio in fragmentis hoc capite à me editis. In Eudemum περὶ λέξεως, commentaria composuisse se testatur Galenus. Eudemi vitam scripserat Damas quidam teste Simplicio in VI. Phys. Vide & infra in Menedemo & Meursium II. 9. de Rhodo Insula.

Eudemus Peripateticus, Galeni æqualis. lib. περὶ τοῦ προγινώσκειν, T. 3. p. 452. 453.

Eudorus Peripateticus, cujus liber de Nilo ex Aristonis, an Aristonis ex Eudori exscriptus sit, dubitat Strabo XVII. p. 790.

Eulalius Phryx (qui male in quibusdam Codd. scribitur Elamites) Simplicii condiscipulus. Suid. in Δαμάσκιος & πρέσβεις.

Euphranor servus Lyconis, testamento ejus manumissus. Laert. V. 73.

Euphronius Pæaniensis, testis testamenti Lyconis. Laert. V. 74.

Eurytheum sive ut in indice legitur *Euxitheum* unde Jonsius inter Peripateticos p. 340. retulerit, non comperi. Euxitheum quidem Pythagoricum è Clearcho Peripatetico memorat Athenæus IV. p. 157. De alio Euxitheo Eleorum proditore è Demosthene mentionem faciunt Harpocrat. & Suidas.

Eustratius Metropolita Nicænus, de quo dixi supra c. VI. ad num. XXIX. Commentario ejus in secundum posteriorum Analyticorum hi præfiguntur versus:

> Εὐστρατίοιο πόνος τάδε πρωτοέδρου Νικαίης
> Κρύψιν Ἀριστοτέλους ἀσαφείης ἐξαναλύσαντος,
> Τὴν πεκτήνατο κεῖνος Ἀναλυτικῶν ἐνὶ λοισθῷ
> Ἔνθα κεν ἀμφὶ μέσου * καὶ ὅροιο πινυτὰ διδάσκει,
> Τόσου μέχρι περάων ὄφρ᾽ ἀποδείξει ἐώκει.

Euthydemus Luciani æqualis, quem vide sis in Hermotimo T. 1. p. 512.

Euxitheus. Vide paulo ante Eurytheo.

Favorinus Ἀριστοτέλους ἐραστὴς καὶ τῷ περιπάτῳ νέμων μερίδα τοῦ πιθανοῦ πλείστην.

* De medio termino & definitione.

Plutarch. VIII. 10. sympos. diversus ut videtur ab altero Favorino Academico de quo dixi supra c. III.

Flavius Boethus, supra, in *Boetho*.

Claudius Galenus libro de scriptis propriis T. 4. p. 368. hæc se composuisse testatur ad Philosophiam Aristotelis spectantia: Εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας ὑπομνήματα γ΄. Προτέρων ἀναλυτικῶν, τοῦ προτέρου περὶ, ὑπομνήματα ϛ΄. Τοῦ δευτέρου ὑπομνήματα ε΄. Εἰς τὰς ι΄ κατηγορίας ὑπομνήματα δ΄. Εἰς τὸ περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως Θεοφράστου ὑπομνήματα ϛ΄. Εἰς τὸ περὶ τοῦ ποσαχῶς, ὑπομνήματα γ΄. Εἰς τὸ περὶ λέξεως Εὐδήμου ὑπομνήματα γ΄. Περὶ τῶν κατὰ τὸ διότι ἀποδείξεων, ἕν. Περὶ τῶν ἐνδεχομένων προτάσεων καὶ συλλογισμῶν ἕν. Περὶ τῶν ἐκ μικτῶν προτάσεων συλλογισμῶν ἕν. περὶ τῶν κατὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων. Εἰς τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον.

Georgius sive Gregor.us Cyprius.

Georgius Scholarius, adversus cujus pro Aristotele ἀντιλήψεις scripsit Georgius Gemistus Platonicus. Vide Allatium de Georgiis.

Georgius Trapezuntius A. C. 1486. nonagesimo ætatis anno denatus scripsit comparationem Aristotelis & Platonis qua Aristotelem longe prætulit, ut dixi supra cap. 1. num. XXXIV. Transtulit & latine Aristotelis Rhetorica.

Gerardus Mathisius cujus prolegomena & Epitome Logicæ Aristotelis Græce & lat. lucem viderunt Coloniæ 1569. 8.

Glyco. Vide infra, *Lycon*.

Gorgylus, Stratonis testamenti curator. Laert. V. 62.

Georgius Aneponymus, cujus Compendium Philosophiæ Græcæ & latine edidit Jo. Voegelinus Augustæ Vindel. A. 1600. 8.

Hegesias Hipparchi F. Theophrasti discipulus. Laert. V. 57.

Heliodorus Alexandrinus. Porphyr. in Plotini vita.

Heraclides Demetrii F. discipulus Lyconis. Laert. V. 71.

Heraclides Ponticus Heracleotes, de quo egerat Timagenes, cujus librum de claris Heracleensibus memorat Suidas. Aristotelem audivit teste Laertio V. 86. qui ejus scripta recenset. Ad hunc præter notas doctorum Virorum conferendus Vossius. p. 45. seq. de Hist. Græcis, & Jonsius lib. I. c. 17. qui triginta diversos Heraclidas refert lib. II. c. 11. De allegoriis Homericis Heracliti Grammatici, quæ Heraclidi Pontico male à quibusdam tribuuntur, dixi lib. I. c. 22.

Heraclitus Peripateticus, cujus meminit Plutarchus adversus Colotem p. 1215. ubi refert Ἀριστοτέλους τὰ περὶ οὐρανοῦ καὶ τὰ περὶ ψυχῆς, Θεοφράστου.

στου τὰ πρὸς τοὺς φυσικοὺς, Ἡρακλείτου δὲ Ζωροάστρην, τὸ περὶ τῶν φυσικῶς ἀπορουμένων, Δικαιάρχου δὲ τὰ περὶ ψυχῆς, ἐν οἷς πρὸς τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα τῶν φυσικῶν ὑπεναντιούμενοι τῷ Πλάτωνι καὶ μηχανώμενοι διαπλοῦσι.

Heraclius, discipulus Lyconis. Laert. V. 70.

Hermias Ammonii parer, Phœnicius, cujus meminit ex Agathia Suidas in πρέσβεις. De eo infra lib. V.

Herminus Demonactis æqualis. Vide Lucian. in Demonacte T. 1. p. 870. Præceptor Alexandri Aphrodisei, teste Simplicio in 2. de cœlo commentar. 23. *In librum Aristotelis de interpretatione* frequenter allegatur à Boethio. Videtur omnes vel plerosque Aristotelis libros exposuisse (inquit Patricius p. 137. discuss. Peripatet.) ita ubique ab omnibus Græcis & Boethio citatur. Appellatur etiam à Proclo in Timæum, ut appareat illum quoque librum explanasse.

Hermippus Peripateticus de Phænomenis cœlestibus scripsit, & inter Arati interpretes recensetur.

Herodianus, Apollonii Alex. frater.

Hieronymus Rhodius, ex Aristotelis Schola, Athen. VI. p. 424. Peripateticus imprimis nobilis. Cic. de Oratore c. 56. Laert. IV. 41. & 42. Cum Lycone odia gessit. id. V. 68. Ejus scripta περὶ μέθης, περὶ ἐποχῆς, tum ὑπομνήματα ἱστορικὰ & Epistolæ allegantur à Laertio & Athenæo Vide Meursium in Rhodo lib. 2. c. 10.

Hipparchus Stagirites, Aristotelis discipulus, cujus mentio in ejus testamento apud Laert. V. 12. De eo vide si placet Suidam. Mentio & Hipparchi cujusdam in testamento Theophrasti. Laert. V. 62.

Hippocrates Stratonis testamenti curator. Laert. V. 62.

Hyperochides à Clearcho inducitur Aristotelis familiaris, apud Josephum I. contra Apionem p. 1047. cujus locum transscripsit Eusebius IX. 5. præparat.

Jamblichus, Platonicis licet addictior, quædam Aristotelis scripta commentariis illustravit, ut dixi infra libro V.

Jo. Argyropulus CPolitanus, patria à Turcis capta ad Cosmum Medicem se contulit, à quo liberaliter habitus filium nepotemque Petrum & Laurentium Medicem instituit, præceptor etian Angeli Politiani: obiit septuagenarius A. C. 1480. De eo videndus Jovius in elog. p. 50 Lambecius VI. de Bibl. Vindob. p. 278. Bullartius Academia scientiar. & artium T. 1. p. 269. Varillasius in Anecdotis Florenti-

rentinus &c. Inter primos fuit hic Argyropulus qui renascentibus literis scripta Aristotelis elegantius latine convertit & commentariis interpretatus est. Prælectiones ejus quasdam Florentiæ habitas *Donatus Acciajolus* publici juris fecit.

Jo Beccus Patriarcha CPol. ab A. C. 1274. inter Peripateticæ fautores Philosophiæ recensetur à Patricio p. 144. discuss. Peripatic.

Jo. Damascenus sæculi octavi Christiani scriptor celeberrimus, cujus operum editionem pleniorem & luculentam hodie post Allatii, Labbeique promissa exspectamus ab erudito Ord. Præd. Monacho Michaele le Quien, hoc loco à me refertur ob prolegomena quæ scripsit in Isagogen Porphyrii, & capita Philosophica sive Dialectica atque Physica, quibus Aristotelis Philosophiam sibi cordi fuisse est testatus.

Jo. Glyces sive *Glycas*. Meminit inter Peripateticos Sæculo tertio decimo claros Patricius p. 144.

Iraus in Stratonis Physici testamento memoratus. Laert. V. 63.

Isidorus Gazæus, Simplicii æqualis. Suid. in πρέσβυς.

Lacydes Peripateticus sive *Lycades*, cujus mentio apud Ælian. VII. 41. de animal. Sub Imp. Adriano vixisse suspicatur Patricius p. 137. discuss. Peripatet. ubi pro: *narratque habuisse Aristonem*, lege: *habuisse anserem*. De Lacyde altero Cyrenæo dixi supra c. III. in Platonicis.

Lamprias Plutarchi frater. Vide II. 2. sympos.

Lampyrion discipulus Stratonis Physici, ut colligitur ex ejus testamento apud Laert. V. 61. 63.

Leo Byzantius Aristotelis discipulus, cujus filii *Melantes* & *Pancreon* heredes à Theophrasto instituuntur. Laert. V. 51. 53. 54. 55. 56.

Leo Magentinus Metropolita Mytilenensis, cujus habemus Græce Compendium ex Ammonio in Aristotelem de interpretatione, & commentarium in binos Analyticorum libros.

Lycades. Supra in Lacydes.

Lycon Astyanactis F. Troadensis, Successor Strabonis Lampsaceni, Olymp. CXXVII. clarus, temporibus Antigoni Gonatæ Macedonis & Antiochi Syriæ Regis (ad quem venire renuit) & Pergami Regum Attali atque Eumenis, qui eum gratia ac muneribus sunt prosecuti. Vide ad Laert. V. 65. seq. Scholæ præfuit Athenis per annos

annos XLIV. id. n. 68. Propter eloquentiam dictus est *Glycon*, quomodo & apud Plutarchum appellatur. Laert. V. 66. Pro Lycone male *Lysias* legitur in quibusdam Ciceronis editionibus, ut luculenta illa Hamburgensi Frobeniana, V. 5. de finibus. Perperam quoque *Lycus* Peripateticus, apud Clementem II. Strom. p 416. Aristo Lyconis successor librum fabulis plenum Lyconis nomine inscripserat, cujus meminit Plutarchus initio libri de audiendis Poetis.

Lycones alii duo, quorum unus frater, alter fratris filius fuit, illius de quo jam dixi. Laert. V. 69. seq. & 74.

Lycus. Vide paulo ante, in *Lycon*.

Lynceus Samius Theophrasti γνώριμος sive discipulus. Athen. III. p. 100. & VIII. p. 337.

Lysander Hybæes, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Lysimachus. Infra in *Sima*chus.

Lysistratus Thasius, Phidonis F. Laert. V. 57.

Magentinus. Vide supra *Leo*.

Marinus Neapolitanus Procli discipulus, videtur scripsisse in libros Aristotelis de anima, ut è Philopono colligit Patricius p. 140. discuss. Peripatet.

Gerardus Mathisius. Vide supra in *Gerardus*.

Maximus Epirota sive Byzantius scripsit Suida teste περὶ ἀλύτων ἀντιθέσεων, & ὑπόμνημα εἰς Ἀριστοτέλην. Meminit & Simplicius in Categor. Idem Suidas hunc Maximum eundem facit cum Maximo Juliani τοῦ παραβάτου Magistro. Sed hunc quem Ephesium vocat distingvit Socrates III. 1. Hist. ut jam notatum præclaro Suidæ interpreti Lud. Kustero.

Pro *Megaclide* apud Tatianum legendum *Metaclides*.

Melantes. Vide supra in *Leo Byz*.

Menander Comicus, Theophrasti discipulus. Laert. V. 36. Amicus Demetrii Phalerei. id 79.

Menedemus Rhodius Peripateticus sistitur in Codicibus Gellii tam editis quam MStis, XIII. 5. sed *Eudemi* nomen reponendum esse contendit Vossius de Hist. Græcis p. 350. Confer Jac. Gronovium ad Gellium p. 580. Aristotelis discipulis (è Gellii ut opinor loco) accensetur Menedemus à Patricio p. 128. & 130. discuss. Peripateticarum, & Jonsio p. 340.

Menelaus Anaus, Steph. Byz. in Ἀναία.

Menephyllus Peripateticus colloquens inducitur à Plutarcho IX. 6. Sympoſ. & 14.

Menon Ariſtotelis diſcipulus. Vide ſupra cap. VIII. in συναγωγῇ.

Metaclides Peripateticus, Tatiano laudatus & Suidæ in Μεταχλείδης.

Metrocles Maronites, Hipparchiæ frater; antequam ad Cynicos abiret, auditor Theophraſti, teſte Laertio VI. 94. & Stobæo ſerm. XCV.

Metrodorus Theorematicus Theophraſti primum, dein Stilponis auditor Laert. II. 113.

Michael Epheſius & *Michael Pſellus*, de quibus infra libro V.

Midias (Μειδίας) Medicus qui Lyconem curavit. Laert. V. 72.

Mnaſon Phocenſis, Ariſtotelis diſcipulus. Ælian. III. 19. Var.

Mneſigenes Stratonis teſtamenti curator. Laert. V. 62.

Neleus Coriſci F. Sceptius, Ariſtotelis & Theophraſti, qui ei libros omnes ſuos legavit (Laert. V. 52.) auditor. Hic Reges Ægypti primus docuit Bibliothecas condere. Strab. XIII. p. 608. Ab ejus poſteris pretio deinceps redemta Ariſtotelis & Theophraſti ſcripta. id. p. 608. & ſupra in *Apellicon Tejus*. Mentio Nelei iterum apud Laert. V. 53. 55. 56.

Nicander Alexandrinus teſte Suida ſcripſit περὶ τ̃ Ἀριστοτέλȣς μαθητῶν, quo ægre carere ſe profeſſus eſt jure merito Jonſius p. 339.

Nicanor, quem generum ſibi teſtamento inſtituit Ariſtoteles. Laert. V. 12. ſeq. Theophraſti ad hunc Epiſtolas memorat idem V. 50.

Nicephorus Blemmydes & *Nicephorus Gregoras*, de quibus infra libro V.

Nicippus Theophraſti diſcipulus. Laert. V. 73.

NICOLAUS *Damaſcenus* Auguſto perquam charus, εἷς ἐκ τ̃ περιπάτȣ, Athen. VI. p. 249. confer Jonſium p. 222. De ejus πολυβίβλῳ ἱστορίᾳ καθολικῇ libris CXLIV. conſtante conſulendi Montacutius Apparatu quinto ad Origenes Eccleſiaſticas, Voſſius II. 4. de Hiſt. Græcis, Hugo Grotius Epiſtola CCLXIV. (ad Gallos 110.) & H. Valeſius in Excerptis Peireſcianis qui duumviri doctiſſimi fragmenta Damaſceni collegerunt ac latine verterunt. Fragmenta quidem *de moribus variarum gentium* quæ à Stobæo ſervata una cum ſimilibus Heraclidis, ſubjici ſolent Ariſtotelis πολιτικοῖς, videntur petita fuiſſe è Damaſceni συναγωγῇ τῶν παραδόξων ἠθῶν, quam Auctor inſcripſerat Herodi Judæorum Regi, teſte Photio Cod. CLXXXIX In excerptis Peireſcianis leguntur etiam præclara ἀποφθέγματα ex Damaſceni

sceni *libro de vita sua, περὶ τοῦ ἰδίου βίου καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀγωγῆς* p. 414. seq. tum è *libris de vita Augusti* p. 473. nisi hæc fuit pars καθολικῆς ἱστορίας perinde ut *Assyriaca historia* πολύστιχον βιβλίον Photio memoratum Cod. CLXXXIX. *Tragœdias* quoque & *Comœdias* cum laude scripsisse, & in omni genere doctrinæ egregium fuisse Suidas retulit. Ex his videtur fuisse Σωσαννίς quam laudat Eustathius ad Dionys. v. 976. Ejus opus *de Philosophia Aristotelis* allegat Simplicius in 2. Cœlo comment. 12. Librum *de Diis* id. in 1. Phys. *De Philosophia prima* id. Paraphrasin *in Aristotelis Metaphysica, libros de cælo, de anima* &c. Vide Patricii discuss. Peripatet. lib. X. p. 136. De palmulis sive dactylis quas à Nicolao Damasceno Nicolaos vocavit Augustus Imp. agunt Meursius ad Hesych. illustrem p. 168 seq. & illustris Ez. Spanhemius diss IV. de usu ac præstantia numismatum.

Nicomachus Aristotelis F. Laert. V. 1. Discipulus Theophrasti. id 39. Vide quæ supra cap. VI. num. XXIX. & Marium Nizolinum IV. 6. Antibarbari Philosophici, qui Nicomachũ contendit digessisse scripta pleraque quæ sub Aristotelis nomine hodie legimus.

Nilus cujus libellus de ratiocinationibus latine prodiit Jo. Baptista Rasario interprete. Lugd. 1547. fol. ad calcem Ammonii, Magentini & G. Pachymeris.

Olympiodorus Theophrasti discipulus. Laert. V. 57.

Olympiodorus quem Proclus Anno CHRISTI 484. denatus audivit, teste Marino in hujus vita c. IX.

Olympiodorus junior cujus Commentarii in Aristotelis libros quatuor Meteoron exstant Græce cum Joh Philopono Venet. 1551. fol. & latine Jo. Baptista Camotio interprete ibid. 1551. 1557. fol. Alexandrinum se indicat in lib. 2. p. 66. Ætatem docet lib. 1. p. 20. testatus Cometen sua ætate conspectum Anno CCLXXXI. Diocletiani, qui respondet Anno CHRISTI, DLXV.

Olympius Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Olympus discipulus Ammonii Saccæ. Porphyr. vita Plotini.

Ophelion Lyconis servus. Laert. V. 73.

Georgius Pachymeres, de quo infra lib. V.

Palaphatus Abydenus, Historicus, Aristotelis discipulus, de quo Suid.

Peripateticus Palatinus in Jo. Sarisberiensis Metalogico plus simplici vice memoratus est Petrus Abailardus, ut ipse docet lib. II. c. 17 Confer Jac. Thomasii τοῦ μακαρίτου diatribam de statu Academiarum

post receptum Aristotelem, quæ inserta est observationibus selectis Hallensibus T. VI. p. 156. seq.

Pancreon. Supra in *Leo Byz.*

Pasicrates Rhodius Bonæi F. frater Eudemi Rhodii de quo suo loco, Aristotelis discipulus. Huic quidam tribuerunt A. τὸ ἔλαττον Metaphysicorum teste Philopono p. 7. Sed deridendos eos qui librum primum Aristoteli abjudicant ducit Syrianus in lib. II. p. 17. ubi observat Aristotelem ipsum eo remittere suos lectores.

Pasithemis Medicus qui Lyconem curavit. Laert. V. 72.

Phaniades Phalannæus Cretensis. Steph. Byz. in Φάλαννα.

Phanias sive Phænias è Lesbo Eresius * discipulus Aristotelis, ad quem Epistolam Theophrasti laudat Schol. Apollonii lib. 1. v. 36. Laert. V. 38. 50. Scripsit Magistri sui exemplo Categorias, de Interpretatione & Analytica, ut colligas è loco Ammonii quem supra in Eudemo produxi. Tum librum περὶ Σωκρατικῶν, de quo confer si placet Jonsium p. 84. Alia ejus scripta persequitur Vossius de Hist. Gr. p. 49. cavebis tamen ab errore quo vir doctus Phaniam juniorem Posidonii Stoici discipulum cum Phania Eresio confundit. Tertium quoque Phaniam utroque vetustiorem observavit Jonsius, pro quo ὑπὲρ Διομέδοντος reo Lysias Orationem scripsit teste Athenæo XII. p. 551. Alius denique fuit Phanias Appii Pulchri libertus Cic. III. 1. ad famil.

Phaselites, Aristotelis discipulus cujus meminit Athenæus XIII. p. 569. videtur esse Theodectes.

Philion Alopecensis, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Philo Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Philochorum Atheniensem liceatne Peripateticis annumerare è loco Tatiani, quod facit Patricius p. 134. discuss. Peripatet. vehementer dubito.

Philocrates Tisameni F. cujus mentio in testamento Stratonis apud Laert. V. 64.

Philomelus Evonymeus, testis testamenti Theophrastei. Laert. V. 57.

Jo. Philoponus Ammonii Hermeæ discipulus, de quo infra lib. V.

Phi-

* Male Ephesius dicitur apud Suidam & Etymol. in χύρβεις. Perperam quoque Koenigius in Bibl. phaniam Lesbium ab Eresio distinguit. De Ereso Phaniæ ac Theophrasti patria, vide si placet Clariss. Bælium in Lexico.

Philostratus Peripateticus. Macrob. I. Saturnal. c. 11. At legendum *Theophrastus*.

Phocio Peripateticus. Schol. Comici (legend. *Sotio.*) ad Plutum v. 149.

Phormio Ephesius Peripateticus, derisus ab Añibale quod homo de Schola ipso præsente per aliquot horas de Imperatoris officio & de omni re militari dicere instituisset. Cic. de Oratore II. 18.

Phrasidemus Peripateticus, quem naturalis disciplinæ peritum ex Aristotelis Schola ad se attraxit Stilpo Megarensis, teste Laertio II. 114.

Plato junior, Aristotelis discipulus. Laert. III. 109. Alius item Plato discipulus Praxiphanis. ibid.

Pompylus Theophrasti servus, Philosophus. Laert. V. 36. 54. 55.

Porphyrius, de quo infra libro IV. scripsit præter Isagogen de quinque Vocibus in Scholis Peripateticis decantatissimam, Expositionem in Aristotelis Categorias.

Posidonius Lyconis servus testamento ejus manimissus Laert. V. 73.

Praxiphanes Rhodius. Strab. XIV. p. 655. Theophrasti discipulus, Procl. I. in Timæum. Præceptor Platonis junioris Peripatetici. Laert. III. 109. Scripsit diatribam de Poetis, qua colloquentes induxit Platonem veteris Academiæ principem & Isocratem. id. III. 8. Videtur hic Praxiphanes laudari à Demetrio de elocutione sect. 57. seq. Praxiphanes ἐν τῷ περὶ ἱστορίας, Marcellin. in Thucydidis vita. Alius Praxiphanes Dionysiphanis F. Mytilenæus qui primus Grammaticus dictus est. Clem. I. Strom. p. 309. Praxiphanes Sophoclis Scholiastes. Schol. ad Sophoclis Oedipum Colon. v. 894. Praxiphanes quem audivisse fertur Epicurus. Laert. X. 13.

Praxiteles, apud Auctorem Vitæ Aristot. à Menagio editæ: Διάδοχοι δὲ αὐτοῦ τῆς σχολῆς καὶ τάξιν ἐγένοντο οἵδε· Θεόφραστος, Στράτων, Πραξιτέλης, Λύκων, Ἀρίστων, Λύκισκος, Πραξιφάνης, Ἱερώνυμος, Πρύτανις, Φορμίων, Κριτόλαος.

Premigenes Peripateticus. Galen. V. 11 de sanitate tuenda.

Priscianus Lydus, cujus exstat commentatio in Theophrastum de sensu. Vide supra cap. IX. num. 15.

Procles & *Demaratus* Aristotelis è filia nepotes, discipuli Theophrasti. Sextus I. contra Math. p. 51.

Proclus Lycius primum audivit Olympiodorum Peripatetirum, & libris

bris duobus de motu Aristotelicam doctrinam de hoc argumento in compendium redegit. Videtur etiam in libros de cœlo & elementis scripsisse, ut è Philopono colligit Patricius p. 141. discuss. Peripatet.

Prosenes Longini æqualis. Vide Eusebium X. 3. præparat.

Prytanis. Vide supra in Praxitele.

Michael Psellus, de quo Libro V.

Ptolemaus Peripateticus, cujus meminit Porphyrius in Plotini vita, Sextus Empir. I. contra Math. p. 13. & 15. & Scholiastes ineditus ad Dionysium Thracem. Forte non diversus à Ptolemæo Ascalonita de quo dixi nonnihil lib. II. c. V. atque infra lib. IV. ubi de Ammonii libello περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων. Cæterum à Simplicio in libros de cœlo ubi Ptolemæi περὶ στοιχείων & ὀπτικὰ commemorat, non puto notari Ptolemæum Peripateticum, ut in mentem venit Patricio p. 137. disuss. Peripatet. sed Claudium Ptolemæum Mathematicum celebrem, de quo suo loco.

E Regibus *Ptolemæis* à Peripatetica doctrina non alieni fuere *Ptolemaus Lagi*, qui Theophrastum ad se arcessivit. Laert V. 37. & *Ptolemaus Philadelphus*, Stratonis Physici, quem LXX. talentis donavit, institutione usus. id V. 58.

Python cujus mentio in testamento Lyconis. Laret. V. 70.

Rufinus Cyprius Lucian. in Demonacte.

Satyrus sub Ptolemæo Philometore clarus, de quo Jonsius lib. II. c. 11. & Vossius de Hist. Gr.

Simachus inter Theophrasti discipulos refertur à Patricio ex latina versione Athenæi VI. p. 252. sed in Græco rectius est Lysimachus. Ἀλλὰ λοῦ δὲ βασιλέως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος ὃν Καλλίμαχος μὲν * Θεοδώρειον ἀναγράφει, ἕρμιππος δὲ ἐν τοῖς θεοφράστου μαθηταῖς καταλέγει. Confer de hoc Lysimacho Jonsium lib. I. c. 2.

Simplicius Ammonii Hermeæ & Damascii discipulus natione Cilix, cujus eruditissima in varios Aristotelis libros commentaria Græce exstant. De hoc dixi infra lib. V.

Sisinnius Episcopus Novatianus Peripateticis à quibusdam accensetur quia apud Sozomenum VIII. 1. & Socratem VI. 22. dicitur fuisse

αἰνῆ

* Callimachus in suis πίναξι φιλοσόφων hunc Lysimachum retulerat inter discipulos Theodori Athei.

αἱρήσεως ἐλλόγιμος ὅτι μάλιστα καὶ φιλοσόφων δογμάτων καὶ τῶν ἱερῶν λόγων ἐπιστήμων, καὶ πρὸς διαλέξεις ἕτοιμος.

Socrates Bithynus. Laert. II. 47. Fuit & Aristotelis quidam Magister Socrates diversus à celebri illo quem audivit Plato. De eo Menagius ad laudatum Laertii locum.

Sosigenes Alexandri Ægæi præceptor, de quo dixi supra cap. V. §. 21. Andronici eum Rhodii discipulum fuisse suspicatur Patricius p. 134. discuss. Peripatet.

Sotion Alexandrinus Apollonii Peripatetici frater natu minor, Plutarch. περὶ φιλαδελφ.

Sotion ex Peripatetica disciplina haud sane ignobilis vir fuit. Is librum multæ variæque Historiæ refertum composuit eumque inscripsit Κέρας Ἀμαλθείας. Gell. lib. 1. c. 8. è cujus loco videtur & apud Scholiasten Aristoph. & Varinum in Λαΐς pro Phocionis Peripatetici nomine nomen Sotionis reponendum. Confer Jonsium II. 10. Sotionem laudat Simplic. in Categor.

Staseas Neapolitanus. Ciceronis familiaris. lib. 1. de Oratore c. 22. seq. V. 2. & 25. de finibus.

Strabo Geographorum Princeps Stoicis licet addictior testatur se cum Boetho Sidonio apud Andronicum Rhodium συμφιλοσοφῆσαι τὰ Ἀριστοτέλεια. XVI. p. 757.

Strato Alexandrinus. Laert. V. 61.

Strato Physicus, Patria *Lampsacenus*, Arcesilai F. Theophrasto successit Olymp. CXXIII. & Ptolemæi Philadelphi Præceptor fuit. Vide quæ ad Laertium V. 58. seq. ubi & scriptorum Catalogus, inter quæ est Epistola ad Arsinoen conjugem Ptolemæi. In testamento quod ibidem num. 62. seq. legitur, Scholæ successor à Stratone Olymp. CXXVII. designatur Lycon, de quo supra suo loco. In libro περὶ τοῦ ὄντος, definivit τὸ ὂν διαμονὴν τῶν ὄντων, quod reprehendit Proclus IV. in Timæum p. 242, 243. Materiæ tribuit facultatatem plasticam & spermaticam in qualibet ejus particula latentē, cujus, licet sensu atque intellectu destitutæ, vi res omnis generis efformentur atq; iterum in eam recidant & corrumpantur, ut vita quoque & sensus atque intellectus sint nihil aliud quam formæ, accidentia, πάθη & qualitates materiæ. Confer Rad. Cudvvorthi systema νοητὸν universi p. 107. seq. Librum quo probavit sensum non esse sine intelligentia, memorat Plutarchus de soller-

lertia animal. p. 719. Idem Plutarchus contra Colotem p. 1215. eum ab Aristotele in plerisque discedere observat, & casui plurimum tribuisse. Vide & quæ de Stratone ejusque placitis collegit Patricius discuss. Peripatet. p. 133. & 155. seq.

Syrianus Philoxenus in libros II. XIII. & XIV. Metaphys. Aristotelis scripsit, sive potius Platonem & Pythagoricos contra Aristotelis objectiones defendit. De eo dixi infra lib. V.

Tachon Aristotelis servus. Laert. V. 15.

Temagoras Gelous Theophrasti discipulus. Patric. pag. 132. discuss. Peripatet.

Themistius cognomento Euphrades, de quo infra libro V.

Theodectes Phaselites auditor Aristotelis, *inprimis, ut hic ipse sæpe significat, politus scriptor atque artifex*: Cic. in Oratore c. 51. Ejus artem Oratoriam respicit idem c. 57. 64. Ad hunc Rhetorica scripsit Aristoteles. Vide supra cap. VII. in τέχνη, & Patricium discuss. Peripatetic. p. 129. qui ideo quod nullius è discipulis in scriptis suis facere solet mentionem, Theodectis autem sæpius meminit, negat eum auditorem Aristotelis fuisse, licet hoc diserte testantur Cicero, Athenæus XIII. p. 566. Suidas, atque alii. Scripsit & λόγους ῥητορικοὺς teste StephanoByz. in Φασηλίς, & inter eos qui Mausolum pro funere laudarunt primas hic tulit si Suidæ credimus. Accidit illud Ol. CIII. viginti annis antequam Lyceum aperiret Aristoteles. Nec major quadragenario Theodectes fuit cum obiret diem. Quæ fateor difficulter conciliari possunt cum eorũ sententia qui Aristotelem ab eo auditum affirmant. De Theodectis Tragœdiis dixi lib. II. c. XIX. Sed fuit & alter Theodectes prioris F. de quo adeundus Suidas.

Theodorus Gaza Thessalonicensis, latina Aristotelis Problematum, Historiæ animalium * librorumque de animalium partibus & generatio-

* Apud Pierium Valerianum lib. 2. de literator. infelicitate p. 70. legas Aristotelis historiam animalium à Gaza oblatam Sixto IV. Pontifici Max. à quo totum inauratum se iri sperans, aureos vix quinquaginta retulerit: unde studiis indignatus suis, numos primum in Tiberin abjecerit, mox ipse hujus indignitate rei exulceratus insolabili contabuerit ægritudine. Jovius quoque in elogiis p. 94. *Novissime* inquit, *cum* (Gaza) *nobilissimas lucubrationes in membranis accurate perscriptas Sixto Pontifici detulisset, nec pecunia vel ipsius librarii præmio digna redderetur, indignatus subagreste judicium*, Effugere hinc libet, *inquit*, postquam optimæ segetes in olfactu præpin-

tione & Theophrasti de stirpibus interpretatione celeberrimus, diem obiit supremum A. C. 1478. Dictionem Græcam Aristotelis cum latina Gazæ his verbis confert Julius Cæsar Scaliger ad lib. 2. de plantis p. 411. *Aristoteles non hominis potius quam naturæ videtur ore loqui. Tanta cum simplicitate tantum numerorum conjungit, ut venustas nativa, non ambitiose quæsitus cultus expleat animum paucorum, sed Atticum illum & Αὐτόχθονα. Sic in historiis cum pleraque omnia scribat; Theodorus additis calamistris fusam, laxam atque etiam turgidam interdum trahat orationem, visus est barbaris quibusdam, qui temere tumultum verborum quæritant, etiam (si Deo placet) Aristotelem ipsum dicendo superasse. Qui tamen hominibus Romanis haud paucis locis Latinæ dictionis puritatem ægre tueri posse videatur. Auxerit Gaza literas Latinas, illustrarit, denique genuerit: damus, cognoscimus, laudamus, admiramur optimi, atque innocentissimi virum studium, merita: non obtrectamus; amamus, sequimur. At enimvero dicatur melius quam sit Aristoteles locutus loqui, suscitabitur animus eruditorum ad judicandum. Observabunt impuras loqvutiones, anxias, peregrinas: καὶ ὡς καλλωπίζειν Atticam illam Palladem ausus sit. - - Matrona est Aristotelis oratio, quæ ad suum decorem nihil sibi petat præsidii.*

Theodorus Metochita Nicephoro Gregoræ disertissima in funus ejus Monodia vocatur inter alia ὁ τῆς Ἀριστοτελικῆς γλώττης τοὺς λαβυρίνθους ἁπλώσας. De commentariis ejus in Aristotelem, quarum latina tantum versio hactenus edita est, dicam infra lib. V.

Theodosius Ammonii discipulus, socer Zethi qui Plotini discipulus fuit. Porphyr in Plotini vita.

Theogeton Tragæates, Aristotelis discipulus. Stephanus Byz. in Τραγαία.

Theon Lyconis servus, testamento ejus manumissus. Laert. V. 37.

Theophrastus Eresius Alexandri discipulus ex primis, de quo supra cap. IX.

pingvibus asinis sordescunt, *atque ita in Brutios ad sacerdotii sacram sedem contendit.* Idem de Sixto IV tradunt Scaliger in Scaligeranis secundis (ubi male, perinde ut in theatro Pauli Freheri & Eponymologico Critico Magiro Eybeniano editum est *Sixtus* V.) Bullartius T. 1 Academiæ scientiar. & Artium p. 274. Leonhardus Cozzandus de magisterio antiquor. Philosophor. p. 117. Adolphus Clarmundus parte IV. vitarum Germanice editarum p. 57. &c. Sed Nicolao V. qui ante Sixtum fuit & jam A. C. 1455. diem obiit, Gazam inscripsisse Aristotelis de animalibus Historiam, Epistola libro præfixa testatur.

In discipulorum ejus numero alii deficiunt, alii excedunt. Excedit Franciscus Patricius, qui p. 139. discuss. Peripatet. affirmat à Laertio tradi Theophrastum plus quam quatuormillia auditorum habuisse. Deficiunt editiones & interpretes priores Suidæ, in quibus ridicule legitur Theophrastum plures habuisse discipulos quam duos. Verum πλείυς ἢ β, non erat apud Suidam interpretandum *duo*, sed *bis mille*, ut pridem ad Hesychium Illustrem p. 159. Jo. Meursius annotavit. Recte hoc ut alia infinita emendatum est in præclara, qua eruditissimus Kusterus nuper nos beavit, Suidæ editione. Laertius V. 37. Ἀπήντων τε εἰς τὴν διατριβὴν αὐτȣ̃ μαθηταὶ πρὸς δισχιλίυς. Hesych. Illustris: λέγεται εἰς τὴν θεοφράςȣ διατριβὴν φοιτᾶν μαθητὰς πρὸς δισχιλίυς.

Theophronius Cappadox, hæresi Eunomianus, qui in libro suo περὶ γυμνασίας τȣ̃ νȣ̃ testatus est Aristotelis se scripta Logica utcunque trivisse. Vide Socratem V. 24. Sozom. VII. 17. Niceph. XII. 30.

Thesippus Thesippi figuli F. testis Theophrastei testamenti. Laert. V. 57.

Threpta, Theophrasti servus. id. 54.

Timarchus Aristotelis discipulus, cujus mentio in ejus testamento apud Laert. V. 12.

Vegetius Prætextatus, qui Themistium in utraq; Aristotelis Analytica latine convertit, teste Boethio.

Victorinus Orator, in cujus versionem latinam Isagoges Porphyrianæ idem Boethius est commentatus.

Uranius Syrus, Aristotelicæ Philosophiæ jactator potius quam Mystes, de quo Suidas ex Agathiæ libro II.

Xenarchus Seleuciensis, cujus meminit Strabo XIV. p. 640. Simplicius in 1. de cœlo, Alexander Aphrodis. &c.

E fœminis Peripateticam Philosophiam doctis unicam licet memorare *Olympiodori*, de quo supra, *filiam*, è Marino in vita Procli c. IX. & Suida in Ὀλυμπιόδωρος. Nam *Theodoram* cui Damascius vitam Isidori inscripsit, sororesque Theodoræ ab Isidoro & Damascio institutas nescio an Platonicis rectius adscripseris, ut supra facere me memini, vel certe illis, quæ variarum sunt sectarum dogmatis imbutæ.

Inter hostes Aristotelis & Peripateticorum singulares nomen suum professus est Antoninus Caracalla Imp. qui συσσίτια eorum Alexan-

xandriæ ſuſtulit, atque immunitatibus eos privavit teſte Dione lib. LXXVII. p. 873. Caracallæ addi poteſt Leo Iſaurus, de quo Zonaras T. 3. Chron. p. 85. refert quod domum in quo alebantur Philoſophi, & ipſos eorumque præfectum ſive Doctorem Oecumenicum & Bibliothecam illorum exuſſerit, quia Iconoclaſtarum ſententiam probare noluiſſent.

CAPUT XII.

De verſionibus Græcis Librorum Veteris Teſtamenti.

Ante LXX. *Interpretes de nulla græca verſione certo conſtat.* 1. *De* LXX *Interpretibus, Ariſteæ liber, dubiæ fidei. Ejus editiones & verſiones.* 2. *Hiſtoria* LXX. *Interpretum pluribus obſepta fabulis, & veterum ſcriptorum ἀντιλογίαις.* 3. *Num quinque tantum fuerint interpretes, & num Pentateuchum duntaxat, & è qua lingua, an omnes V. T. libros, atque etiam* LXXII. *Apocryphos verterint.* 4. *Utrum hodie ſuperſit* LXX. *Interpretum translatio, ac de verſione, quam ſub Herode concinnatam ſuſpicati ſunt viri quidam docti.* 5 *Verſiones Græcæ, quæ* LXX. *Interpretibus hodie tribuitur, editiones.* 6. *De verſionis illius fide & auctoritate.* 7. *De verſione græca Aquilæ, quam veteres intelligunt quandoque ad Hebraicum provocantes.* 8. *De verſione Symmachi, quam videntur veteres intelligere, cum provocant ad Codicem Samaritanum.* 9. *De verſione Theodotionis.* 10. *De quinta & ſexta verſione auctorum ſine nomine. Locus ex inedito Joſephi Hypomneſtico.* 11. *De Origenis editione κοινῇ instructa Obeliſcis & Aſteriſcis.* 12. *De tetraplis, Hexaplis & Octaplis Origenis. Specimen Hexaplorum, Caput I. Geneſeos.* 13. *De editionibus græcæ verſionis, quas laudant veteres ſub nomine Luciani, Heſychii, Euſebii.* 14. *De Hieronymi verſione latina translationis græcæ* LXX. *Interpretum, ac de græca verſione latinæ Hieronymi interpretationis.* 15.

I.

POst tot viros eruditos dicendum etiam nonnihil mihi est de græcis divinarum literarum Interpretibus, ut lectori græcorum omnis generis scriptorum veterum notitiam in hoc Volumine inquirenti, etiam de sacris hisce, quæ scitu digna sunt, compendio saltem offerantur. Initio quidem admodum incerta esse existimo, quæ de versione græca librorum antiqui fœderis diu ante LXX. Interpretes à nescio quo composita, & Pythagoræ, Platoni, aliisque Græcis lecta tradit Aristobulus, apud Clementem Alex. 1. Strom. p. 342. & Eusebium XIII. 12. præparat. p. 663. Licet huic testimonio plurimum tribuunt tum alii, tum R. Azarias apud Buxtorf. lib. de punctorum antiquitate, p. 130. & non ita pridem Clariss. G. Vockerodt in Exercitatione de Notitia divinarum scripturarum apud Gentiles. * Manifestus quoque error est Rufini, qui in epistola Demetrii apud Josephum XII. 2. verba: συμβέβηκε δ' αὐτὰ καὶ ἀμελέστερον ἢ ἔχει, σεσημάνθαι interpretatur sic: *contigit etiam minus diligenter eam, quam habent, transferri.* In libro Aristeæ hic locus ita legitur: τυγχάνει γὰρ ἑβραϊκοῖς γράμμασι καὶ φωνῇ λεγόμενα, ἀμελέστερον δὲ καὶ οὐχ ὡς ὑπάρχει σεσήμανται, quorum sententia est: constat enim literis linguaque Hebraica, sed negligentius, neque ita ut (ab auctoribus) se habent, scripta interpunctaque sunt. Nec minus aperta Serarii hallucinatio, qui in Prolegom. Bibl. c. 16. quæst. 1. græcam versionem sacrorum librorum, quam sub Ptolemæo Lagi compositam tradunt Irenæus & Theodoritus, à translatione LXX. Interpretum, quam sub Philadelpho concinnatam reliqui omnes affirmant, distinguit. Admodum lubrica itidem videtur conjectura viri præclarissimi Joh. Henrici Hottingeri, qui in thesauro Philologico p. 282. & in fasciculo p. 146. & in exercitationibus anti Morinianis p. 29. Græcam Samaritanorum versionem septuaginta-virali græca antiquiorem olim exstitisse, Græcisque Ecclesiæ doctoribus sub Σαμαρειτικοῦ nomine laudatam opinatur. Verum, quæ ratio nos quæso moveat, ut tam antiquam illam esse arbitremur, cum præcipue, ut infra declarabo, credibile sit per Samariticum veteres intellexisse versionem græcam Symmachi. Porro Scripturas in græcam linguam ante Ptolemæum translatas negat Augustinus VIII. 11. de Civ. Dei.

II. Vetu-

* Jenæ A. 1689. 4. Confer, si placet Bibl. Universal. T. XVII. p. 440. & doctiss. Hodyum de Bibliis Original. p. 172.

II. Vetustissima igitur, de qua certius paulo constat, est versio græca librorum antiqui fœderis, quæ per annos amplius mille & septingentos celebris fuit sub nomine LXX. *Interpretum.* Antiquissimus omnium, qui historiam hujus interpretationis scripto consignarunt, haud dubie est Autor notus sub nomine *Aristæi* sive *Aristeæ*, qui se Ptolemæi Philadelphi Regis Ægypti ministrum & cum Andrea Regis ejusdem ἀρχισωματοφύλακι, ad Eleazarum Pontificem, librorum sacrorum Interpretumque impetrandorum causa à Rege missum refert. Hujus liber ad *Philocratem* fratrē etiamnum exstat, quo tota res fuse exponitur, nomina LXX. Interpretum, Regis in illos munificentia, quæstiones à Rege eisdē in convivio propositæ, ipsorumq; responsiones prolixe referuntur. Hunc Eusebius IX. 38. præparat. vocat περὶ τῆς ἑρμηνείας τοῦ τῶν Ἰουδαίων νόμου. Primus *latine* vertit Pauloq; II. Pontifici dicavit Matthias *Palmerius* Vicentinus, cujus versio quibusdam antiquioribus latinis Bibliorum editionibus præfigitur, ut Romanæ A. 1471. fol. & Norimbergensi anno 1475. Prodiit deinde sæpius tum seorsim, ut Colon. 1578. 8. cum commentario qualicunque *Jacobi Middendorpii*: tum una cum aliis scriptis, Ut Basileæ A. 1536. 8. cum Olympiodoro & Gregorio Neocæsar. in Ecclesiastem: atque etiam in Micropresbytico Basil. 1550. fol. sed & in Bibliotheca Patrum Parisiis edita, tomo 7. atq; Coloniæ, tomo 1. & Lugduni, tomo 2.

Græce primus ex Codice, quem in Italia acceperat, edidit & Huldrico Fuggero dicavit *Simon Schardius*, adjuncta separatim versione latina meliori *Matthiæ Garbitii*, Professoris græcarum literarum in Academia Tubingensi paulo ante defuncti, & variis lectionibus è Codice Vaticano collectis. Basil. 1561. apud Oporinum 8. Hanc editionem secutus sum, cum Aristeæ librum græce & latine subjungerem editioni Josephi Lipsiensi, quæ titulum præfert Coloniæ A. 1691. fol. ubi & notas meas breves ad compendium Aristeæ in Josephi Historia Lib. XII. cap. 2. obvium reperies. Aristeam græcolatinum *Eldani de Parchum* Obotritæ Francof. 1610. memoratum Imbonato in bibliotheca Ebræo-latina p. 347. & Heidenreichio in Pandectis Brandenburgicis p. 271. necdum vidi. Novam editionem hujus scripti receperat vir doctiss. *Is. Vossius*, quo antequam promissa exsolvisset defuncto *Oxonienses* A. 1692. 8. edidere Aristeæ librum, servata Garbitii versione locis quibusdam emendata, & præmissis veterum testimoniis de septuaginta interpretibus cura Eduardi potissimum Bernhardi. Hanc editionem secuti sunt, operi-

busque suis scriptum integrum Græce & latine inseruere viri duo præstantissimi, qui in Belgio & Anglia Aristeam scriptorem supposititium & universam ejus narrationem confictam ac commentitiam esse nuper ostenderunt, *Humfredus Hody*, linguæ græcæ Professor Regius & Archidiaconus Oxoniensis in libris IV. de Bibliorum textibus Originalibus, versionib9 græcis & vulgata latina; Oxoniæ è theatro Sheldoniano 1705. fol. & *Antonius Van Dale*, Medicus ac Philologus Harlemensis in dissertatione super Aristea de LXX. Interpretibus, Amstelod. 1705. 4. Addamne his, quod *Johannes Drusius* LXXII. Interpretum responsa Regi Ptolemæo reddita ex Aristea, Garbitii versione servata, latine edidit libro secundo Apopthegmatum Hebræorum. Franequeræ A. 1591. 4.

Compendio historiam de LXX. Interpretibus ex Aristea refert Rabbi *Ghedalias* in Catena Cabbalistica fol. 23. 24. Versione liberiori Hebraica Aristeam interpretatus est *R. Azarias de Rossi* sive *de Rubeis* Ferrariensis sub titulo הדרת זקנים *Decor senum*, Mantuæ 1574. in Opere cui titulus מאור עינים *Lumen Oculorum*. Conf. Joh. Morini Exercitat. Biblicas p. 181. & Julium Bartoloccium Bibl. Rabinicæ T. 1. p. 437. Hottingerum Bibl. Or. p. 49.

Germanice vertit Justinus Goblerus de Sanct. Gvvere U. J. D. A. dicavitque Philippo Hassiæ Landgravio A. 1561. Recusa est hæc versio Amstelodami A. 1631. 12. D. Simonis Schardii versio Germanica edita A. 1619. 8.

Gallice lucem vidit per G. Paradin. Lugd. 1552. 12.

Italice subjectus libris V. T. in versione Bibliorum Italica, quam A. 1471. edidit Nicolaus Malermus Venetus, Abbas Benedictinus Ord. Camaldulensis monasterii S. Michaelis de Lemo. Eadem Biblia recusa A. 1477. & 1541. Prodiit & Aristeas Hetrusca lingua nescio quo interprete, Florentiæ 1550. 8.

Hunc ipsum esse librum, quem legit olim & sub Aristeæ nomine laudat Josephus, & ex quo nominatim compellato historiam de LXX Interpretibus referunt vel perstringunt Tertullianus c. 18. Apologet. Eusebius VIII. 2. seq. præparat. Georgius Syncellus p. 272. seq. Auctor Chronici Paschalis p. 173. Joh. Zonaras aliiq; nonnulli, vel collatio sola lectori perspicue demonstrabit.

At ab Aristeæ qualis hodie exstat non minus quam à Josepho & Eusebio immane quantum discrepant, quæ ex Aristea refert Epiphanius lib. de ponderibus & mensuris sect. IX. seq. Diversa quoque sunt, quæ habet Pseudo-Josephus Gorionides III. 2. Diversa insuper nomina

LXX.

LXX. Interpretum occurrunt in epistola pseudo Damasi ad Hieron. *Cogitavi frater amantissime, & in Christo semper sacerdos, ut secundum septuaginta Interpretes id est Matthiam & Ptolemaeum, Muchium, Sacreum, Hydronium, Pamphilum, Zoastirem, Didymum, Sanium, Epiphanium, Ciatrem, Simonem & caeteros in quantum nostra recurrit conscientia, de septuaginta invenire vestigia.* Diversum quoque narrationis filum & diversas Ptolemaei & Hebraeorum epistolas exhiberi à Matthaeo Cigala Cyprio in nova Synopsi historiarum sermone Graeco-barbaro conscripta, iterumque alias epistolas exstare in Petri Comestoris Historia Scholastica, notavit Humfredus Hody libro & capite primo operis paulo ante laudati. Utrum vero hi vel ingenio tantum indulserint suo, vel ex memoria rem referentes tam varia confinxerint (nam nec Josephus ex asse cum Aristea conspirat) vel diversum sub Aristeae nomine codicem, quod doctissimo Hodio videtur & à juniore quodam confictū ad manus habuerint, lectoris judicium esto.

Veram esse Aristeae narrationem, & ab Aristea Ptolemaei hyperaspiste sive custode corporis vere scriptam, Josepho, Eusebio aliisque antiquis pridem accredidere plerique eruditorum, Brianus Waltonus prolegom. IX. ad Bibl. polyglotta §. 4. Isaacus praecipue Vossius libro de LXX. Interpretibus c. 4. ejusque appendice & in appendice ad Melam p. 58. seq. ubi librum ab Humfredo Hodyo adversus historiam Aristeae editum Oxoniae 1686. 8. ex instituto impugnat. Assentitur Vossio Nicolaus quoque Nourritus in apparatu ad Bibliothecam maximam Patrum libro 1. Sed fateor re diligenter expensa probabiliorem mihi videri sententiam eorum, quibus Aristeae liber videtur commentum Judaei alicujus Alexandrini ante Christi nati tempora, & antequam Aristobulus scriberet, concinnatum ad auctoritatem versioni Graecae sacrorum librorum, quae inter Judaeos Hellenistas obtinebat conciliandam. Hoc jam pridem suboluit acutissimo Josepho Scaligero ad Eusebii Chron. num. MDCCXXXV. p 133. & epistola XIV. ad Segvinum, suffragantibus ex ipsa Ecclesia Romana (ne Lud. Capellum & Protestantes alios quam plurimos laudem) H. Valesio ad Hist. Eccles. Eusebii p. 95. Rich. Simone lib. II. Hist. Criticae V. T. cap. 2. & Elia du Pin in Prolegomenis ad Biblia lib. 1. c. 6. §. 3. p. 176 seq. Praecipue vero summa ope & conquisitis diligenter argumentis hoc annisi sunt duumviri supra laudati Hodius & Van Dalen, ut demonstrarent, parum inesse fidei universae de LXX. Interpretibus à Ptolemaeo arcessitis traditioni, adeoq; veram esse priorem Is. Vossii sententiam, qui in notis ad Barnabae Epist.

librum

librum de LXX. Interpretibus allegans, non Aristeam sed pseud-Aristeam appellavit. Aristæum ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων laudat & ex eo quædam de Jobo refert Alexander Polyhistor apud Eusebium IX. 25. præparat. Evangel. eundem ut videtur Aristeam innuens.

III. Equidem adeo incredibilia & pugnantia sunt, quæ de LXX. Interpretibus in Aristea, Philone, Josepho, & aliis veteribus leguntur, ut nec cum cæteris historiarum veterum monumentis, nec cum temporibus moribusque Ptolemæi, ac Demetrii Phalerei, nec cum institutis gentium facile possint conciliari, nec denique secum ipsa satis conveniant, quod à viris illis doctis prolixe est ostensum. Si quis igitur cogitet Judæos inter gentes illa ætate admodum contemptos, vicissim amplificandis rebus suis etiam per fabulas * pronos, profecto is magis magisque detrahet narrationi illi per se parum verisimili fidem, cujus partem jam olim ausus est explodere Hieronymus, rejectis cellulis, quibus inclusos interpretes narrant alii vel singulos, ut Justinus, Irenæus, Clemens, Cyrillus Hierosol. Augustinus, Gorionides &c. vel binos, ut Epiphanius & Novella 146. Justinianus Imperator, aliique apud Hodium p. 152. seq.

IV. Mirus quoque est Judæorum ipsorummet de illa versione dissensus. Nam cum LXXII. Interpretes arcessitos, è singulis tributus scilicet senos ab Eleazaro missos Aristeas referat, Gorionides his addit Eleazarum ipsum: At Talmudici in tractatu Sopherim c. 1. §. 7. vocant מעשה בחמשה זקנים ** *opus quinque seniorum*, qui scripserunt Ptolemæo Legem græce. Mox in eodem tractatu c. 1. §. 8 *Alia historia de Ptolemæo Rege, qui congregavit* שבעים ושנים זקנים *septuaginta duos senes, & collocavit eos in* LXXII. *domibus, nec revelavit eis, cur convocarit*

* Tale est, quod de Alex. M. Hierosolymam intrante, venerante summum sacerdotem & in templo immolante legitur adud Josephum, & refellitur ab Antonio Van Dalen libri laudati cap X. Nec minus, quod Talmudici fabulantur Jonathane Legem in linguam Chaldaicam transferente aves super ipsum volantes concidisse mortuas, muscas circumrepentes divinitus exustas &c. id. p. 165.

** *Jacobus* Cappellus ad Hebr. III. 8. *Versionis, quæ Ptolemæo Philadelpho data est, non unus fuit auctor. Ea vulgo dicitur LXX. Seniorum, sed tr-pice. quod scilicet facta sit à legatis LXX. viralis, quod Hierosolymis erat,* Synedrii. *Hos vero legatos fuiss- n n septuaginta, sed quinque, discimus ex Talmudis tractatu de Scribis c. 1 §. 7, Has quinque partitas operas inter se colligimus ex eo, quod unam eandemque vocem videmus aliter atque aliter redditam nulla necessitate.* Johannes Morinus parum verisimiliter Exerc. Bibl. p. 187 per opus quinque Seniorum intelligit quinque diversas, quibus Christiani olim usi sunt græcas librorum antiqui fœderis versiones.

carit illos (in Aristea & Josepho contrà legas Regem hoc per literas Eleazaro significasse) *sed separavit unumquemque eorum* (Aristeas & Josephus testantur conjunctim illos interpretationem concinnasse) *& dixit: Scribite mihi legem Moysis Magistri vestri. Tunc suggessit Deus consilium in corda singulorum, ut congruerent sententia eorum in sententiam unam. Exaraverunt ergo ipsi Legem quilibet seorsim.* Idem sibi persvasere Chistiani plerique, è quibus Nicetas: διηρημένως τὴν τῆς διαλέξεως μεταβολὴν ποιησάμενοι μίαν ἐν ἑκάστοις ἔννοιαν καὶ λέξιν ἀποδεδώκασιν. Ut scilicet de illis valeret locus Exodi XXIV.9. & 11. καὶ ἑβδομήκοντα πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ οὐ διεφώνησεν οὐδὲ εἷς. Vicissim Aristeas festum in memoriam versionis hujus solenne institutum narrat ad dies vitæ Ptolemæi celebrandum, Philo ad sua usq; celebratum commemorat tempora, Talmudici in eodem tractatu Sopherim c. 1 §.7. diem illum testatur Israeli accidisse gravem & luctuosissimum, non minus eo quo vitulum conflarunt. Ne dicam, quod ob legem græce sub Ptolemæo versam jejunium anniversarium instituerunt die octava mensis Tebeth, de quo adi Seldenum de anno civili Judæorum c. VIII. totum enim hoc fabulosum esse contendit Hody p. 221. de Bibliis Original. Versionis Græcæ institutum laudant Aristeas, Philo, Josephus; at Herbanus Judæus disp. cum Gregentio: καλῶς, inquit, κατέστρεψαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἑκόντι τὰς βίβλους τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν, ἵνα ταύταις ἐμφιλοχωροῦντες ὑμεῖς ἐπιστομίζητε πάντας ἡμᾶς. Omitto quod Convivio Interpretes excepisse Rex Ptolemæus ab Aristea scribitur per dies septem, à Josepho per dies duodecim, hæc enim à librario vel memoria diversitas esse potest. Taceo etiam, quod Aristeas aureis literis scriptam legem Ptolemæo oblatā narrat, sed Talmudici in Sopherim, librum legis profanari haud dubitant, si aureis literis scribatur. At non prætereundum, quod Aristeas & Josephus versionem factam esse affirmant ex Hebraico, Philo & R. Azarias è Chaldaico, nonnulli apud R. Gedaliam in Schalschelet Hakabbala è Syriaco: è Samaritano deniq; Christiani scriptores Postellus ac Seldenus. Confer Hottingerum thesaur. Philolog. p. 294. - 300. ubi loca colligit, quibus græca versio cum Pentateucho conspirat Samaritano. Neque in hoc consentiunt, utrum legem solam sive Pentateuchum, an libros universos antiqui fœderis in Ptolemæi gratiam verterint LXX. Interpretes. Universos enim translatos esse affirmat * Pseudo Gorionides, & è Christianis Irenæus

* Fallitur Joh. Morinus, qui Exerc. Bibl. p. 187. contendit Talmudicos quoque in tractatu Sopherim affirmare, quod universos legis, Prophetarum, & Psalmorum libros

næus, Clemens Alex. Epiphanius, Cyrillus 1. contra Julianum aliique: ſolam vero *νομοθεσίαν* ſive *τὰ τῦ νόμυ*, ſolum, inquam, Pentateuchum Philo ſecundo de vita Moyſis, Ariſteas, Joſephus & tota Hebræorum ſchola apud Hieronym. in Ezech. V. & XVI. & ſecundum caput Michæ, Ariſtobulus item apud Euſebium præparat. XIII. 12. p. 664. & Talmudici in tractatu Megillah & Sopherim, quæ ſententia probavit ſe etiam viris inter Chriſtianos doctiſſimis, Andreæ inprimis Maſio præf. ad Joſuam, ubi obſervat verſionem Pentateuchi à verſione reliquorum librorum non mediocriter diſſidere & pauciores continere errores. Idem placet Cartvvighto IV. 3. mellificii Hebraici, Uſſerio c. 1. de LXX. Interpretibus, Humfredo Hody p. 164. ſeq. de Bibliis Original. Sam. Petito IV. 8. Var. lect. Alexandro Moro in Cauſa Dei p. 147. Antonio Van Dalen de Idololatria p. 635. ſeq. & libro de Ariſtea p. 179. ſeq. &c. Epiphanius vero & Cedrenus ab omnibus exſibilantur, quorum ille præter univerſos V. T. libros etiam LXXII. Apocryphos, hic decem myriades ſive centum librorum millia, & intra LXXII. quidem dierum ſpatium à LXXII. viris doctiſſimis Hebræorum translata fabulatus eſt. Confer Hodyum p. 176. ſeq. Hiſce addenda eſt fabula de libris ſacris per LXXII. interpretes in LXXII. gentium lingvas converſis, de qua meminit Goldaſtus ad Paræneticos Veteres p. 369.

V. Fuerunt viri eruditi, qui cum encomia, qui à Philone & in Ariſteæ libro & paſſim apud veteres in verſionem LXX interpretũ congeruntur obſervarent, & viciſſim animadverterent Græcam, quæ hodie ſub illo nomine exſtat, interpretationem & Chriſtianis olim lecta eſt, tanquam parum fidelem rejici à Judæis (Confer Hodium de Bibliis Originalibus p. 241. ſq.) & plane non eſſe usq; adeo accuratam, ut tantas laudes ferre poſſit, exiſtimarunt genuinam LXX. Interpretum verſionem intercidiſſe. Hanc opinionẽ ſingulari libro de editione LXX. Interpretum Lond. 1657. 4. & Lipſ. 1695. 4. probandã in ſe ſuſcepit Jac. Uſſerius Vir admirandæ doctrinæ, contenditque variis argumentis ſive conjecturis verſionem illam in Bibliotheca Ptolemæi Philadelphi, cum Alexan-

vertetunt LXX Interpretes. Nam verba *ſcripſerunt ei legem ſeparatim* ſignificant ſcripſiſſe illos legem ſeparatos per cellulas, non vero ut Morinus contendit, ſeparatim reliquos libros. Ibidem Talmudici, etſi falſo, memorant tredecim loca, quæ in gratiam Ptolemæi interpretes immutaverint, neque ullus ex illis locis ex alio libro depromptus eſt quam ex pentateucho. Vide ea ſi placet apud Waltonum prolegom. IX. 16. Humfredum Hody p. 170. Hottinger. theſaur. Philoſ. p. 325 ſeq. & Bartoloccium 1. Bibl. Rabbin. p. 462. ſeq.

xandriam expugnaret Julius Cæsar, conflagrasse: postea vero aliam Hellenistis pridem à temporibus Ptolemæi Philometoris frequentatam græcam interpretationem non tantum Pentateuchi (quem à LXX. interpretibus solum translatum, ut dixi, existimat) sed omnium Propheticorum librorum, cujus jam tum in prologo meminerit Sirachides, Herodis Regis jussu ab aliquibus Hebraicæ linguæ peritis recognitam atque adeo κοινῇ sive publica quæ exstet Hellenistarũ puriorem & integriorem collocatam fuisse in Bibliotheca, quam novam in Serapeo Alexandriæ instaurabat Cleopatra Regina, & in quo thesauro librario sua adhuc ætate * superesse versionem librorum sacrorum testati sunt Tertullianus c. 18. Apologetici & Chrysostomus Orat. contra Judaizantes & cum eis jejunia celebrantes T. 6. edit. Savil. p. 373.

At enim non possum mihi persvadere Versionem illam primam celebratissimam in sola delituisse Ptolemæi Bibliotheca, ita, ut hac conflagrante penitus statim aboleretur. Quin potius à Judæis descripta est in usum græce loquentium, editaque dimanavit in vulgus, & Sirachidis ætate jam dimanaverat. Josephus, Philo, & scriptores Christiani veteres ad unum omnes ita existimarunt Græcam sacrorum librorum, qua ipsi usi sunt, versionem illam ipsam fuisse, quam in Ptolemæi gratiam compositam commemorant. Nolo alia in præsenti afferre, quæ Usserio respondit H. Valesius in Epistola ad eum scripta & notis ad Eusebii Historiam p. 306. seq. subjuncta, tum Brianus Waltonus prolegom. IX. 19. seq. Etiam Lud. Cappellus in calce Criticæ sacræ ex asse satis fecit viro docto alteri, qui in dissert. de locis parallelis veteris & novi Testamenti genuinam LXX. Interpretum versionem similiter periisse contendit, quam Evangelistæ & Apostoli semper sint secuti, & ex qua Auctores Christiani versiones Græcæ, quæ hodieque exstet, istam suam interpolaverint iis maxime in locis, quibus ab Hebræa litera illos certo consilio ait discessisse.

Viri perquã eruditi Franciscus Junius lib. 2. contra Bellarmin. de verbo Dei c. 5. sq. & Sam. Petit (IV. 8.) c. 28. Var. lect. suspicati sunt, Pentateuchum sub Philadelpho; at libros Veteris Testamenti Propheticos & Psalmos sub Herode Rege demum translatos, & ab Essenis quidem, ut conjicit Petitus, in Græcum idioma fuisse. Alii, ut Serarius, sub Herode concinnatam volunt totius veteris Testamenti versionem novam Græcam, priore scilicet LXX. Interpretum deperdita. Verum, non alium

* Confer Hody. p. 640.

habent hujus ſententiæ ſuæ fundum, quam locum Juſtini Martyris Apologia 1.p.72. in quo niſi lateat error librarii, neceſſe ſit optimi Doctoris parachroniſmum confuſamque temporum rationem excuſare. Equidem Vir inſignis Joh. Erneſtus Grabius in præclara Juſtini editione pro βασιλεύοντι Ἡρώδῃ legit ἱερεῖ & mox pro βασιλεὺς Ἡρώδης reponit βασιλέυων ἱερεὺς, ſed ne cauſer literas longius recedentes, dubito, an Judæorum ſacerdotem atque iterato quidem Juſtinus βασιλεύοντα vocaturus fuiſſet. Illam igitur ſub Herode concinnatam verſionem Græcam non minus, quam translationes græcas ſacrorum librorum Ptolemæo Philadelpho antiqviores commentis adſcribere non dubito. Salvo itaque aliorum judicio, videtur mihi eſſe exploratiſſimum, non aliam nos habere translationem, quam veteres omnes & Joſephus ipſe pro ſeptuagintavirali habuerunt, licet varia, ut fit, tractu temporis irruperunt ſphalmata, nec paucæ interpolationes, aliis codicibus plures, aliis pauciores fuerunt illatæ. Compoſitam autem mihi perſvadeo verſionem illam univerſorum librorum antiqui fœderis, neque à LXX. viris ſive conjuncto ſtudio & labore, ſive per cellulas diviſis, neque ab uno eodemque (a) auctore, quod diverſa nimis ratio (b) interpretandi eaſdem phraſes & vocabula evincit: Sed admodum tralatitie, Alexandriæ ut videtur (c) à variis, etſi haud multum diverſo fortaſſis tempore, non tam in Regis Ægypti, quam ſuum Judæorum uſum, quibus græca familiariora eſſe incipiebant, ut quando in Synagogis ſive Paraſchæ ex lege, ſive Haphtaræ Propheticæ idiomate Hebraico prælegerentur, ſingulos verſiculos Græca (d) poſſet excipere interpretatio. Utrum vero interpretatio illa tota jam perfecta fuerit tempore Ptolemæi Philadelphi, ut veterum ſvadent teſtimonia, an paulo ſerius; vel ſub Ptolemæo demum Philometore, (e) qui in agro Heliopolitano Judæis permiſit templum condere tempore Judæ Maccabæi, impleturus veluti vaticinium Eſaiæ XIX. 19. certo definiri non poteſt: hoc ſaltim negari nequit, quod Sirachides nepos cum prologum ſuum ſcriberet ſub Evergete Philometoris ſucceſſore, libri Prophetici jam in Græcam transſcripti linguam exſtiterunt.

VI. Jam editiones hujus Verſionis breviter enarrare operæ eſt pretium. Sunt autem præcipuæ tres, (f) è quibus reliquæ omnes profluxerunt.

1. COM-

(a) Hody p. 201. ſeq.
(b) id. p. 204. - 217.
(c) id. p. 112. ſeq.
(d) Confer eundem p. 224. ſeq. 240. ſeq. & p. 171.
(e) Ant. Vandalen lib. de Ariſtea p. 167. Hody p. 139.
(f) Hody p. 634.

1. COMPLUTENSIS, in Bibliis Polyglottis Complutensibus studio Cardinalis Francisci Ximenii A. 1515. fol. editis & Leoni decimo inscriptis, 6. Volum quæ dicuntur constitisse summa aureorum amplius 50000. In his vulgata versio latina posita in medio est, & ex altera parte græca, ex altera parte Hebraica. *Mediam*, inquit Ximenius præf. ad Lectorem, *inter hos latinam beati Hieronymi translationem velut inter Synagogam & Orientalem Ecclesiam posuimus, tanquam duos hinc & inde latrones, medium autem Jesum, hoc est Romanam sive latinam Ecclesiam collocantes.* Græcis præterea (uti Hebraicis quoque) apposita est versio latina interlinearis, quæ maximam partem debetur Lopidi Stunicæ, Johanni Vergaræ cui libri sapientiales explicandi sunt commissi, & Ferdinando Nunnesio de Guzman, sive Ferdinando Nonio Pintiano, ut testatur Alvarus Gomesius de Castro in vita Ximenii p. 43. & Nic. Antonius Bibl. Hispan. T. 1. p. 293. Græca è variis eximiis Codicibus MSS. recensuerunt, præter eundem Ferdinandum, Demetrius Cretensis, Lopes Stunica & Franciscus Vergara Johannis frater: at sæpius contra librorum scriptorum * fidem immutarunt, quo magis convenirent cum Hebræo. Versio latina separatim prodiit Basileæ apud Andream Cratandrum A. 1526. 4. & comparet hinc inde mutata etiam in editionibus Bibliorum græcolatinis Basileensibus A. 1550. & 1582. 8. quatuor Vol. licet græca ipsa ibi referunt editionem (de qua mox) Aldinam. Vestigiis editionis Complutensis præterea insistunt Biblia Regia Polyglotta Antverp. 1571 fol. Voluminibus octo, in quibus Hebr. Chald. Græc. lat. & Novum Testam. Syriace literis Syrorum & Hebræorum descriptum. Occurrunt & ibidem Guilelmi Sirleti notæ in Græcam Psalmorum editionem.

Biblia Hebræo-Græco-latina cum notis Vatabli, & ad Apocrypha Claudii Baduelli A. 1588. fol. apud Commelin. & 1596. fol. Genevæ ex officina Sanct Andreanea 2. Volum.

Biblia Commeliniana A. 1599. & 1616. fol. 2. Vol. Hebræa & Græca cum latina vulgata & Pagnini, notisque Vatabli.

Biblia Polyglotta Parisiensia A. 1545. fol. decem Voluminibus, Hebræa, Samarit. Græca, Chaldæa, Syriaca, Arabica & latina exhibentibus.

* Vide Flam. Nobilium præf. ad suam vers. latinam: Usserium de LXX. c. 8. Johannem Morinum Exerc. Bibl. p. 202. seq. Walton, prolegom. IX. §. 28. Rich. Simonem in Catalogo præcipuarum editionum Biblicarum, ad Calcem libri tertii Hist. Criticæ sacræ Vet. Test.

2. ALDINA Venetiis A. 1518. fol. ab Aldo ita, ut in Msto codice invenerat, eoque licet ab Hebraicis & latinis codicibus passim dissidente ordine, cura Andreæ Asulani fideliter edita, sine latina versione.

Hanc secutæ sunt *Basileensis* Græca A. 1545. fol. apud Hervag. cum Philippi Melanchthonis præfatione.

Argentinensis Græca A. 1526. 8. 3. Vol. cura *Joh. Loniceri*, sed qui in ordine ad Hebraicos codices revocando libertatem sibi permisit, ut ejus exemplo deinceps alii.

Basileenses Græcolatinæ 1550. & 1582. 8. apud Brylingerum quatuor Volum.

Hamburgensis, in Bibliis quadrilingvibus *Davidis Wolderi* A. 1596. fol. exhibens Hebraica, Græca, latinam vers. vulgatam & Pagnini, Lutherique Germanicum.

Francofurtensis Græca præstantissima A. 1597. fol. typis nitidis emendate excusa & versiculis distincta, instructaque variis lect. & Scholiis à *Francisco Junio*, ut nonnulli existimant, sive ut alii (verius fortassis) à *Friderico Sylburgio*. Ordo Aldinæ edit. nonnunquam immutatus est, & quatuor penultima Exodi capitula rescissis Aldinis ex Complutensi editione restituta, nec minus pars magna capitis XXIV. Proverbiorum.

Denique Francofurtensem referens *Veneta* Anni 1687. fol. apud Nicolaum Dulcem: de qua consule, si placet, Acta Eruditor. T. 2. supplementi p. 275.

3. ROMANA è Msto codice eximio Vaticano mille amplius annorum recensita, adhibitis præterea Veneto Card. Bessarionis, aliisq; vetustis codicibus, è quibus etiam, quæ in illo deerant (ut capita prima XLVI. Geneseos, Psalmi CV - CXXXVIII. & libri Maccabæorum) supplere licuit. Auspiciis *Sixti V.* Pontificis, cura *Card. Caraffæ*, Flaminii Nobilii, aliorumque virorum doctorum * prodiit græce cum Scholiis græcis per Codices MStos collectis, Romæ A. 1587. fol. typis perquam nitidis. Hæc editio præ reliquis purior & integrior merito videtur Viris doctissimis, licet & ipsa suis non destituatur nævis, nec veterem since-

* Richardus Simon in epistolis selectis, lib. 1. p. 179. & 243. testatur in illis Bibliis græcis elaborasse præterea *Petrum Morinum*, tum p. 182. *Joh. Maldonatum* & p. 240. *Antonium Agellium*. qui in suo ad Psalmos commentario testatur in Codice illo antiquissimo à recentiore manu plurima fuisse depravata ad libros recentiores.

ſincerâ per omnia referat, ut præter alios Uſſerius c. 8. ſyntagm. de LXX. demonſtravit. Poſt anni ſpatium latinam verſionem à ſe & ab *Antonio Caraffa* elucubratam atque ex antiquis Doctoribus latinæ Eccleſiæ, quantum fieri licuit, collectam, velut in compenſationem perditæ veteris *verſionis Italæ* * edidit *Flaminius Nobilius* Lucenſis, Romæ 1588. fol. additis ſcholiis & annotationibus quantivis pretii.

Hæc editio græca pariter & latina una cum ſcholiis junctim recuſa eſt, capitumque verſiculis diſtincta *Pariſiis* A. 1628. fol. 2. Volum. curante *Job. Morino*, qui in præmiſſa præfatione hanc longe purius, quam reliquas editiones, verba & ſententias LXX. Interpretum referre diſputat. Verſionem latinam in hac Pariſienſi editione occurrentem male ad Morinum velut auctorem refert Lambecius III. commentar. de Bibl. Vindob. p. 16.

Expreſſerunt præterea Sixtinam ſive Romanam, Græco-latina *Londinenſis* in Polyglottis Briani Waltoni A. 1657. fol. 6. Volum. quo in opere præter Nobilii Scholia è Joh. Druſii ſcriptis locupletata adjectæ ſunt variæ lectiones ex MSto antiquiſſimo Græcæ verſionis Alexandrino, & ex editione Complutenſi & Aldina, tum è MSS. Cottoniano per Geneſin, Cantabrigienſi per libros Chron. Rupifulcaldiano per Eſaiam, & Cardinalis Barberini per minores Prophetas, Andreæ Maſii in Joſuam, & Patricii denique Junii notæ eruditiſſimæ in græcam, quam parabat è MSto Alexandrino editionem, ſed quas dolendum eſt non produxiſſe ultra caput XIV. Numerorum.

Græca *Londinenſis* A. 1653. 8. typis nitidis, ſed quæ in ordine librorum, Pſalmorum numero & aliis nonnullis à Romana recedit, ut notavit Uſſerius ſyntagm. de LXX. Interpretibus c. 9.

Cantabrigienſis, itidem græca, Londinenſem preſſo pede ſequens, cum luculenta Joh. Pearſonii præfatione, in qua de uſu & auctoritate Græcæ verſionis agit, & loca quædam illius erudite vindicat, A. 1665. 12. 2. Volum.

Amſtelodamenſis græca A. 1683. 8. è Cantabrigienſi, una cum præfatione Pearſonii viri ſummi ad verbum expreſſa, curante Joh. Leusdenio, quod ipſe teſtatur in Philologo Hebræo mixto p. 32.

Lipſi-

* Vetus Itala vocatur verſio latina græcæ interpretationis Bibliorum & verſio Novi Teſtamenti, qua ante Hieronymum per Italiam & aliis in locis uſa eſt Eccleſia latina. Confer Walton. Prolegom. IX. 31. P. Pithoeum de latinis S. Scripturæ interpretibus, Rich. Simonem Hiſt. Crit. V. T. libro 2. c. 11. & lib. 2. Hiſt. Crit. N. T. p. 90. &c. Hodium p. 342. ſeq.

Lipsiensis denique, è Londinensi A. 1653. expressa itidem græca A. 1697. 8. cum Scholiis græcis Romanæ edit. locis Scripturæ S. parallelis & variis lectionibus, eruditaque præfatione amici nostri Clariss. *Johannis Frickii*, Ulmensis, qui nomen suum præ modestia dissimulavit, sive primoribus tantummodo literis innuit.

Novam quidem editionem versionis græcæ ad MStos codices & veterum Ecclesiæ doctorum fidem accuratius recensendam pridem moliti sunt viri doctissimi.

1. *Fronto Ducæus*, ut constat ex ejus epistola ad Tegnagelium apud Lambec. T. 1. commentar. de Bibl. Vindob. p. 192. tum ex Epistola Sarravii CLXXXIX, quam respicit Colomesius p. 128. Epist. ad Justellum, denique è Gassendo in vita Peireskii lib. 3. ad A. 1618. p. 285. seq. cujus verba adscribam: *Quoniam vero Fronto Ducæus parabat eodem tempore editionem codicis græci, literis majusculis scripti, magnamque Bibliorum partem continentis, & ea quidem antiquitate, ut diceretur correctus manu propria Origenis* * *attestantis cum tetraplis mage vetustis fuisse collatum, ideo cum Peireskius probe meminisset exstare apud eundem Cottonum MStum Græcum pretiosissimum, ab usque Theodosii temporibus characteribus etiam majusculis exaratum & à Rege Jacobo mille aureis emtum; ideo, inquam, ut ea editio ex collatione fieret completior, scripsit misitque in Angliam, & fide sponsioneque data Codicem obtinuit, cumque Frontone communicavit.*

2. *Patricius Junius*, qui versionem græcam Bibliorum recensere voluit è Codice mille & trecentorum circiter annorũ, quem Alexandrinum vulgo vocant, quia Alexandriâ eum Constantinopolin asportaverat, qui inde dono ad Carolum 1. Angliæ Regem misit *Cyrillus Lucaris*, Alexandrinus primum, deinde CPolitanus Patriarcha. Variæ lectiones hujus Codicis, sed non satis diligenter enotatæ leguntur in Polyglottis Londinensibus: Librum integrum Jobi ex eodem MSto στιχηρῶς antiquo more expressum edidit idem Junius ante Catenam Græcorum Patrum in Jobum, Lond. 1637. fol. & Junii exemplo *Job. Terentius* Franeckeræ 1663. 4. una cum Variis lect. Ejusdem Junii commentarius, quem in Græcam versionem parabat, certe præclarus, sed non ultra caput XVII. libri Numerorum progressus, lucem vidit in Tomo sexto polyglotton Londinensium, ut paulo ante dixi.

3. *Is. Vossius*, qui instaurandæ à se LXX. viralis versionis spem fo-

* Hoc credat, qui volet, nam quæ statim seqvuntur, perspicue, ni fallor, id refellunt.

fecit lib. de LXX. Interpretibus c. 7. p. 7. atque à Joh. Pearſono in præfat. ad Cantabrigienſem editionem his verbis ad promiſſa exſolvenda invitatur: *Quoniam hæc Seniorum verſio etiam S. Hieronymi tempore corrupta fuit atque violata, danda eſt opera, ut ei priſtina puritas reſtitui & redintegrari poſſit. Certum eſt, exemplaria quæ habemus, Complutenſe, Aldinum, Romanum, plurimum inter ſe & ab Alexandrino diſcrepare, alios etiam Codices aliquarum S. Scripturæ partium ſatis antiquos nunc cum eorum aliquo, nunc cum nullo convenire. Optime igitur fecerit, qui codices omnes MSS. cum editis diligenter contulerit, qui varias lectiones non tantum ad Hebraicam veritatem examinaverit, ſed cum antiquiſſimorum Judæorum Philonis & Joſephi & vetuſtiſſimorum Patrum ſcriptis comparaverit, ac denique expoſitiones eas, quæ apud Lexicographos Scripturarios (*Heſychium maxime*) etiamnum exſtant, vel potius deliteſcunt, inſpexerit, atque ita nobis editionem* LXX. *maxime puram adornaverit. Quale opus utinam aliquando vir doctiſſimus Iſ. Voſſius, qui optime poteſt, perficeret, ederetque.*

4. *Paulus Colomeſius*, cujus hæc ſunt verba in Epiſt. ad Juſtellum data 3. Oct. 1685. editaque in appendice Iſ. Voſſii ad Melam p. 129. *S'il plaiſt à Dieu de continuer à me favoriſer de ſa grace, je tacheray de ſuppléer au defaut du Pere Fronton, en donnant l'Edition des Septante de Rome avec le Nouveau Teſtament corrigée en pluſieurs endroits, & enrichie d'un grand nombre de Paſſages paralleles, qui tiendront lieu de commentaire, & qui juſtifieront clairement, que la plus part des mots ſpécieux & des phraſes particulieres qu'employent les Evangeliſtes & les Apotres, ſont ordinairement tirez de Septante.*

Sed cum horum omnium conatibus interceſſerint fata, egregiam ejusmodi operam denique perficiendam, publicoque bono præſtandam ſperamus optamusque à duumviris præſtantiſſimis, LAMBERTO BOS, qui in Franequerana Academia Humaniores literas cum magna laude docet, & cujus ingenio atque induſtriæ expolitam propediem luculentam Græcæ Bibliorum Verſionis editionem debebimus: tum à præclaræ eruditionis, incomparabilisque induſtriæ viro JOH. ERNESTO GRABIO, qui poſt luculentam S. Irenæi, quam dedit, editionem jam totus in eo eſt, ut græcam LXX. Interpretum interpretationem, qualis ab Origene recenſita fuit ex Codice Alexandrino potiſſimum Eccleſiæ reſtituat, collato diligenter cum Codicibus manu exaratis & impreſſis, veterumque Eccleſiæ doctorum ſcriptis & commentariis, verſionibus antiquis & Hebraico denique contextu, Aſteriſcos & Obeliſcos reducat Origenianos, componat inter ſe loca paralle-

la, tum quæ in novo fœdere allegantur, denique fragmenta cæterarum versionum græcarum singulari studio conquirat ac comparet. Vide ejus Epist. ab Hodyo editam p. 659. libri de Bibliis Originalibus & alteram ad Joh. Millium Clarissimum Virum seorsim excusam Oxoniæ. 1705. 4. qua ostendit libri Judicum genuinam LXX. Interpretum versionem eam esse, quam MS. Codex Alexandrinus exhibet: Romanam autem editionem, quod ad dictum librum ab illa prorsus diversam atque eandem cum Hesychiana esse. Præterea subnectit triplex specimen novæ editionis LXX. Interpretum cum variis notis & observationibus.

Illustrem quoque virum *Ez. Spanhemium* Potentissimi Borussiæ Regis ad Sereniss. Angliæ Reginam legatum ad recensendam & expoliendam Græcam Bibliorum versionem invitavit his verbis Poeta & Orator memoria nostra suavissimus Petrus Francius p. 255. poëm. posthum.

Versa Interpretibus divina Volumina Grajis
Quando salutifera conciliabis ope?
Iste labor tuus est, qui lingua clarus utraque
Sanabis medica vulnera crebra manu.
Hæc tibi cunctarum sit cura potissima rerum:
Cætera namque homines obligat, illa Deum.
Convenit ætati, doctrina convenit isti,
Convenit ingenio non magis ulla Tuo.
Quid quod & exemplar ista quæ vivis in urbe est,
*Misit Alexandri quod pius urbe * pater.*
Nil illo melius, nil illo antiquius usquam
Continet ulla suo Bibliotheca sinu.
Huic insudandum est Libro Tibi. Consule Librum
Et quam conveniant omnia rite doce.
Grajorum justam Seniorum suscipe causam,
Illorum causam suscipe, causa Dei est.
Dignius haud poteris vacuum disponere tempus;
Illa tamen vacuo si fluit hora Tibi.
Postulat hoc Pietas, virtus Tua, postulat omnis
Ordo hominum, qui Te, qui studia ista colunt.

VII.

* MS. Alexandrinum quod Alexandrinus primum postea CPolitanus Patriarcha Cyrillus misit ad Carolum II. Angliæ Regem, servatur Londini.

VII. *Auctoritas* græcæ, de qua hactenus dixi, versionis magna merito esse debet ac singularis, quia & antiquitate præcellit omnes reliquas Bibliorum versiones, & à tota fere Ecclesia per plures annorum centurias audita propemodum unice est, & pro divina fere habita, quin à Judæis non paucis adhibita Christi ætate, ut è Philonis & Josephi scriptis apparet, neutiquam deniq; spreta ab Apostolis ipsis atque Evangelistis. Nec minor versionis hujus *usus* esse intelligitur, tum ad plurima loca V. T. recte intelligenda, tum ut sciamus, quæ fuerit sententia Judæorum ante Christi tempora de variis dictis Moysis ac Prophetarum, deinde ad recte tractandos veteres Ecclesiæ doctores, quorum fere omnium pleræque interpretationes fundi loco hanc translationem habent. Maxime verò omnium hæc versio conducit ad probe noscendum scriptorum novi fœderis sermonem, quoniam is, cui LXX. Interpretes familiares fuerint, multa melius in scriptis Evangelicis atque Apostolicis percipiet atque interpretabitur, quam qui in aliis Græcis scriptoribus multum diuque fuerit versatus.

Judicio nihilominus opus est, tum ne in tanta confusione Codicum & corruptione, glossema aliquod, vel Theodotionis aut alterius interpretis ῥῆσιν pro versione Senum amplectamur, tum, ut subscribentes judicio Sirachidis cogitemus, etiam Senes illos in versione sua non per omnia rem acu tetigisse, verum haud raro à vero sacrorum scriptorum sensu aberrasse, quamobrem Evangelistæ quoque & Apostoli non raro neglectis * LXX. Interpretibus loca V. T. ex Hebraico potius allegant. Certissimum equidem existimo græcam versionem, quandoque fuisse à recentibus scriptoribus reprehensam iis etiam in locis, cum hi potius ipsi essent reprehendendi vel propter Græcæ lingvæ ignorationem, longeque magis propter præposterum ea, quæ non intelligebant carpendi studium, quod *Isaacus* præcipue *Vossius* luculentis aliquot exemplis in libro de LXX. Interpretibus ejusque Apologiis, tum *Joh. Pearsonius* in præfat. ad Cantabrigiensem editionem Græcæ versionis demonstravit. At indigna Viro tam erudito præfidentia idem Vossius ab omni penitus errore immunem illam contendit interpretationem, & in responsione ad iteratas Rich. Simonii objectiones eum provocare audet his verbis: *Si vel unum saltem, qui non recte à* LXX. *Inter-*

* Vide Christiani Schotani diatribam de auctoritate versionis LXX. viralis. Franek. 1663. 4. cap. 1. & Hody de Bibliis Original. p. 244. seq.

pretibus expressus sit, reperturum se P. Simonius sperat locum, frustra semper est laboraturus, etiamsi mille vixerit annos. Sane aliter judicasset ipse vir doctissimus, si partium studio, quas semel publice in se susceperat, renunciare voluisset. Aliter etiam judicaverit lector quilibet, Critices vel maxime, nec minus linguarum Hebraicæ & Græcæ peritus, quicunque versionem hanc cum Hebraicis contulerit, aut attente consideraverit observata virorum doctorum, qui hoc jam ex parte fecerunt, *Ludovici* præcipue *Cappelli* in notis posthumis ad vetus testamentum (nam in Criticæ sacræ editione caput integrum, quo LXX. Interpretes examinaverat, à Morino est omissum) tum *Johannis Drusii* in commentariis suis, ne de *Job. Ligthfoto* dicam, cujus opus, sed vix inchoatum exstat in scriptis ejus posthumis, in quo discrepantias Versionis græcæ à textu Hebraico digerere & examinare instituerat sub hisce titulis: *Inaniter addita; periculose decurtata: sensum clarum obfuscantia, vitiantia pulcrum. Reddita in sensum alienum. Traditiones Judaicas redolentia. Hebraica retenta. Reddita pro fama Gentis; pro fama textus. Paraphrases. Propria nomina facta appellativa. Numeri male calculati. Locorum nomina recentiora. Vocales male lectæ. Literæ male lectæ. Sensus fœdatus. Variatio nominum. Versus male conjuncti* &c.

VIII. Cum versione illa Senum strenue uterentur Christiani, & ex eadē licet à Judæis composita subinde crebrius intorquere cœpissent testimonia adversus ipsos Judæos, aliæ deinceps versiones græcæ à Judæis atq. judaizantibus Christianis confectæ sunt. Prima harum est AQUILÆ (*a*) Sinopensis Pontici, qui ex Ethnico Christianus factus & baptizatus Hierosolymis sub Imp. Hadriano (*b*) à quo urbi restaurandæ præfectus, ipsius nempe, si Diis placet, Imperatoris socer vel affinis (πενθερίδης) fuisse traditur. Hinc cum Christiani Astrologicas ejus superstitiones probare nollent, circumcisus est, & accessit ad Judæos. Horum proselytus (*c*) factus R. Akibæ in disciplinam se dedit, ut narrat Hieronymus (*d*) posteaque concinnavit novam græcam librorum antiqui fœderis versionem

nem

(*a*) Vide Drusii quæsit. per Epist. 41. Caveum Hist. literar. ad A. C. 128. Tillemont. Hist. Imperator. T. 2. p. 511. Hody p. 576. seq. & 235 seq.

(*b*) Epiphanius de ponder. & mensuris c. 14. Athanasius Synopsi Scripturæ, Euthymius præfat. in Psalm. p. 192. edit. Stephani Le Moyne: Chronicon. Paschale p. 255. Glycas p. 240. seq. &c

(*c*) Irenæus III. 24. & apud Euseb V. Hist. 8. Niceph. IV. 14. Eusebius VII. 1. demonstrat. Hieron. Catalogo & Epist. de optimo genere interpretandi.

(*d*) Hieron. in VIII. Esaiæ.

nem, eo quidem consilio, si Epiphanio (*e*) credimus, *ὅπως διαστρέψῃ τινὰ τῶν ῥητῶν, ἐνσκήψας τῇ τῶν ἑβδομήκοντα δύο ἑρμηνείᾳ.* Ejus versionem avide mox arripuerunt Judæi, ut patet ex suppare propemodum Aquilæ Tryphone apud Justinum Martyrem & ex Origenis responsione ad Africanum p. 224. qui notat *φιλοτιμότερον πεπιστευμένον παρὰ Ἰουδαίοις ἡρμηνευκέναι τὴν γραφήν.* Confer Philastrium Hæresi XC. Hieron. Epist. 138. qu. 2. Augustin. XV. 23. de Civ. Dei & Anastasium Hodegi c. VI. p. 94. ubi Aquilæ versionem vocat *τὴν λεγομένην παρ' ἑβραίοις δευτέρωσιν τὴν περιέχουσαν τῆς ὀρθῆς τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνευτῶν τὴν ἀναίρεσιν, καὶ τοῦ θείου νόμου κατάλυσιν*, & p. 192 quo in loco Severum Eutychianum quod auctoritatem Patrum respuat, dicit *νέον τινὰ Ἀκύλαν.* Publice quoq; legenda permittitur Judæis ab Imp. Justiniano Novella 146. nec raro à Talmudicis (*f*) laudatur Aquila, qui cum *Onkeloso* (*g*) Chaldaicæ interpretationis auctore confundunt. Sed & Christiani scriptores studiosissimum interpretem appellantes diligentiam in eo laudaverunt, ut Origenes p. 44. Philocaliæ (testatur eum *κυριώτατα* h. e. *maxime proprie* reddere libros sacros studuisse) & pluribus in locis Hieronymus (*h*) licet alibi (*i*) eum reprehendit tanquam contentiosum interpretem, quod non solum verba sed & etymologias verborum, quin & *ἄρθρα* atque *παρέργα* & syllabas interpretari & literas *κακοζήλως* fuerit conatus Idem Aquilam Judæum, licet quædam ut Christianum vertisse testatur ad cap. III. Habacuci, & nonnulla LXX. interpretibus melius reddidisse quæst. Hebr. in Genesin. Libros duos Samuelis in unum contraxisse, notatur in dupli-

(*e*) Epiphan. de ponder. & mensuris c. 15. At hoc diserte negat Hieronymus Epist. 73. ad Marcellam. cum hoc ipsum observaturus versionem Aquilæ cum Hebræo contulisset. Jampridem, inquit. cum Voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confero, ne quid forsitan propter odium Christi synagoga mutaverit : & ut amicæ menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant reperio.

(*f*) Vide Lightfooti cap IX. appendicis ad horas Talmudicas in 1. ad Corinth. & ejusdem opera posthuma p. 9. Morini Exerc. Bibl. p. 341. &c.

(*g*) Non recte hoc fieri, licet Onkelosi nomen Babylonica dialecto idem sit cum nomine Aquilæ, scriptores multi Christiani consentiunt Vide Hottingerum p 332. Enneadis, Christianum Kortholtum de variis S. Scripturæ editionibus p 232. Leusdenii Philologum Hebræo-mixtũ pag 43. ac Julium Bartoloccium Bibl. Rabbin. in אנקלוס & עקילס.

(*h*) Hody p 576. seq Caveus parte 2. Hist. literar.

(*i*) Epist. de optimo genere interpretandi & in Esaiæ c VIII. adde Epiphanium de mensuris ac ponderibus. c. 2.

plici Scholio græco apud Cotelerium ad Canonem Apostolicum LXXVI. T. 1. Patrum Apostolicor. p. 448. Porro secundis curis versionem Bibliorum ab Aquila emendatam ex eodem Hieronymo discimus in Ezechielis caput IV. *Aquilæ vero secunda editio, quam Hebræi κατ' ἀκρίβειαν nominant.* Meminit ejusdem Agobardus Epist. ad Fredegisum, tum idem Hieronymus iterum in caput IV. & XL. atque *editiones primæ* in caput XVI. At in Justiniani Novella 146. per Judæorum δευτέρωσιν non intelligenda *secunda Aquilæ editio* cum Il. Vossio in responso ad tertias Simonii objectiones p. 84. Nam neque Anastasius Sinaita in loco paulo ante memorato secundam Aquilæ editionem, sed simpliciter versionem ejus, respectu interpretationis LXX. senum τὴν Ἀκύλα δευτέρωσιν vocat, tum verba Imperatoris in dicta novella perspicue ostendunt, eum non loqui de versione aliqua sacrorum librorum, sed de opere à sacris literis & quam paulo ante memoraverat concesseratque Aquilæ versione plane alieno ac distincto, quale est opus (k) Misnicum, vel quales Mosis & Akibæ sive Barakibæ, tum Andæ sive Annæ cognomento Judæ & filiorum Assamonæi δευτερώσεις sive traditiones memorat Epiphanius XXXIII. 9. p. 224. Alio sensu δευτέρωσιν accipit Clemens suppositititius, ad quem vide Cotelerii notas Constitut. Apostol. lib. 1. c. 6. Antequam vero de Aquila dicere desino, diligenter animadvertendum, quod Christiani scriptores frequentissime, quando ad Hebraicum codicem, Hebræorum ἐξήγησιν vel ad Judæorum ἀντίγραφα (l) provocant, non ipsum Hebræum textum, quem paucissimi propter ignorationem illius linguæ consulere potuerunt, sed hanc Aquilæ versionem intelligere.

IX. THEODOTIO Ephesius (m) non, ut alii, (n) Ponticus, licet Marcionis Pontici forte sectator (o) fuit, atque hinc Ebionita &

(k) Ita Petavius ad Epiphan. Morinus Excerc. Bibl p. 296. seq. Steph le Moyne ad varia sacra p. 542. Hody p. 577. seq Rich. Simon &c. atque ante hos Drusius præf. ad Proverbia Ben Siræ & lib. 1. quæst. Hebr. 34.

(l) Eusebius VII. 1. demonstrat. Evangel. ἐν τοῖς αὐτῶν Ἰουδαίων ἀντιγράφοις κατὰ τὴν Ἀκύλου μεταβολήν.

(m) Irenæus III. 24. & apud Euseb. V. 8. Hist. & Niceph. IV. 14. Athanasius Synopsi. Euthymius præf. in Psalmos p. 193.

(n) Epiphanius de ponder. & mensuris c. 17. Chron. Paschale p. 263. Josephus Christianus in Hypomnestico MS. apud Hodyum p. 581.

(*p*) & proselytus Judæorum (*q*) condidit exemplo Aquilæ Pontici translationem alteram sacrorum librorum græcam, quæ jam exstabat cum Irenæus scriberet M. Aurelio Imperante Anno Christi CLXXVI. vel CLXXVII. (*r*) Symmachi versione tum nondum edita. In hoc autem differebat Theodotionis interpretatio à translatione Aquilæ, quod propius accederet ad LXX. viralem (*s*) & inter contentiosi interpretis servile studium atque inter licentiam Symmachi veluti media intercederet. Unde Hieronymus præfat. in Jobum: *Quasi non & apud Græcos Aquila, Symmachus, & Theodotio vel verbum è verbo, vel sensum è sensu, vel ex utroque commixtum & medie temperatum genus translationis expresserint.* Quoniam vero à LXX. interpretibus minus utroque discrepabat, hinc *inter novos & veteres medium incedere* ait idem Hieronymus præf. ad Evangelia. Non mirum itaque videri potest, quod Origenes editionem græcam cum Hebræo collatam & Asteriscis instructam ex Theodotione potissimum (*t*) suppleverit, aut, quod liber Danielis (*u*) integer (non tantum caput quartum, ut Is. Vossio visum) præter multa Jobi loca (*x*) quæ in versione LXX virali desiderabantur, ex Theodotionis interpretatione jam pridem receptus sit in Ecclesiis, & hodieque in græcis Bibliis legatur. Threnos (*y*) idem interpres, perinde ut Aquila in versione sua omiserat, & Estheræ (cujus libri versionem græcam *Lysimacho** cuidam præter rem tribuunt) additamenta. (*z*) Danielis vero additamenta (*a*) non ipse prim⁹ Theodotio posuit, (ne dũ libros (*b*) quos vocant Apocryphos collegit primus) cum in antiqua versione græca invenerit eadẽ Origenes (*c*) & quandoq; conferat veterem illam cum Theodotionis editio-

(*o*) Epiphan. Athanas. Josephus MS. Chron. Paschale, Euthymius.
(*p*) Hieron. in Catalogo ubi de Origene & ad. cap 3. Habacuci, Suid. in ὡριγένης.
(*q*) Irenæus loco laudato.
(*r*) Dodvvell. de success. Pontific XIV. 17. & diss. ad Irenæum IV. 39. seq. I. E. Grabe prolegom ad Irenæum p 14. Cave in Hist. literaria S. E. ad A. 175.
(*s*) Epiphan. Hieron. & Josephus MS. apud Hodium p. 52. 588.
(*t*) Usserius syntagm de LXX cap. 6.
(*u*) Usserius ibid. & Drusius fragment. Vett. Interpret. p. 1206. Hody p. 282.
(*x*) Usserius cap. 8. p. 95. edit. Lips.
(*y*) Origenes apud Drusium fragment. p. 563.
(*z*) Origenes Epist ad African. p. 225.
(*a*) Vide si placet Hodyum p. 583.
(*b*) Hody ibid.
(*c*) Origenes Epist. ad African. p. 224.

* An legend. *Symmacho*?

tione. Paralipomenon (*d*) libros & librum primum Maccabæorum (*e*) græce nos hodie ex versione Theodotionis legere, lubrico nimis argumento contenderunt Viri doctissimi. Quemadmodum nec illis temere habenda est fides, qui ex nominum conspiratione (Jonathan enim Hebræis idem quod græcis Theodotio est) hunc eundem esse existimant (*f*) cum Jonathane scriptore Paraphraseos Chaldaicæ. Fevardentius ad Irenæi III. 25. confundit cum Theodoto hæretico, quem Augustinus c. 33. de hæresibus vocavit Theodotionem. Idem Fevardentius notat Theodotionem nostrum à Nauclero Bergomate, Antonio Sabellico & Platina appellari discipulum Tatiani, sed apud veteres scriptores, ut jam dixi, vocatur sectator Marcionis. *Duas olim fuisse editiones versionis Theodotioneæ, observavit hactenus nemo*, inquit eruditissimus Hodius p. 584. Nempe vir infinitæ lectionis non meminerat Huetii, qui hoc jam annotaverat libro de claris interpretibus p. 153. Sed apud Hieronymum in Jeremiæ XXIX. vocabulum *secundam* non dubito de Aquilæ versione accipiendum esse, ut fecit etiam Drusius p. 532. fragment. Vett. Interpretum. Irenæi testimonio revincitur sententia Antonii Pagi, de Chronologia & Ecclesiastica Historia meritissimi Viri, qui Chronicon Paschale secutus existimavit Theodotionis versionem editam demum anno Christi CLXXXI. in honorem Quinquennaliorum Commodi Imp. Vide ejus Criticam Baronii ad jam dictum annum numero IV.

X. SYMMACHUS gente & religione Samaritanus (*g*) postea Samaritanis desertis περιςπασθεὶς (*h*) & secundo circumcisus (*i*) Ju-

(*d*) Grotius in Luc. I. 5. & Voss. III. 20. Aristarch. sed ab his discedit Clariss. Hody p. 585. & Rev. Joh. Franciscus Buddeus parerg. Historico-Theol. p. 41.

(*e*) Buddeus p. 39.

(*f*) Refellit Drusius quæsit. per Epist. 41. & Alexander Morus in Causa Dei p. 118.

(*g*) Epiphan. de mensuris ac ponderibus c. 16. & ex eo Chron. Paschale p. 266. Συμμαχός τις Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν &c. Athanasius Synopsi scripturæ T. 2. p. 156. Euthymius præf. in psalmos p. 192. τρίτη ἡ τοῦ Σύμμαχου ὃς ὢν Σαμαρείτης καὶ μὴ τυγχάνων ὅσης ἐβούλετο τιμῆς πρόσεισιν Ἰουδαίοις καὶ δεύτερον περιτέμνεται &c.

(*h*) De præputii adductione per spasterem vide præter Epiphanium loco laudato, interpretes ad 1. Maccab. 1. 17. & 1. Cor. VII. 18. Andream Masium ad Josuæ V. 2. Steph. le Moyne notis ad Varia sacra p. 761. seq. qui de hac attractione putat etiam agi Jerem. IX. 25. Joh. Rhodium c. VI. de acia p. 97. Montacutium T. 1. Originum Eccles. p. 79. Tan. Fabrum lib. 2. epist. 26. & Thom. Bartholinum de morbis Biblicis c. 26.

Judæus, denique Chriſtianus Ebionita *(k)* poſt Aquilam & Theodotionem libros antiqui fœderis græce interpretatus eſt Imperante Severo *(l)* etſi Theodotione antiquiorem tradunt nonnulli *(m)* quoniam ſcilicet Origenes in tetraplis & Hexaplis Theodotioni Symmachum præpoſuerat : ſed ob hanc cauſam LXX. interpretes quoque Symmacho & Aquila juniores ſtatuere debuiſſent , quos utrique poſtpoſuerat, Theodotionem vero LXX. Interpretibus proximum, ut maxime ſcilicet interpretatione ſua ad illorũ transferendi rationes accedentem, junxerat Adamantius. De cætero parum veriſimile mihi videtur, Symmachum verſionem hanc aggreſſum eſſe *πρὸς διαστροφὴν Σαμαρειτῶν*, ut Epiphanius & Athanaſius, & ex his alii ſcribunt, niſi forte hoc exiſtimarunt ideo, quia ſolus Pentateuchus *(n)* admittebatur à Samaritanis, Symmachus autem reliquos etiam libros Propheticos transtulerat. Potius obſervandum exiſtimo, Chriſtianos ſcriptores , quemadmodum Aquilam fere innuunt, quando provocant ad Hebraicum , ita quando *Σαμαρειτικὸν* laudant, reſpicere ad hanc Symmachi Samaritæ verſionem, à quo Pentateuchum ex Samaritico translatum mihi perſvadeo: neque enim Sym̃achi meminiſſe ſimul ſolent veteres, quando inter diverſas interpretationes Samariticum laudant, *(o)* neque Samaritice callebant antiqui Patres græci vel latini plerique, ne Origene quidem excepto, ut ex ejus commentar. ad Ezech. IX. 4. obſervat Huetius p. 29. Origenian. Græca autem ſi exſtitiſſet diverſa à Symmachiana interpretatione Samaritici Pentateuchi verſio Origine antiquior, cur, quæſo, eam Origenes in Hexaplis omiſiſſet ? Quod ſi non omiſit , ut viſum doctiſſimo Viro Iſ.

Vv Voſ-

(i) Epiphan. *ὅσοι ἀπὸ Ἰουδαίων Σαμαρείταις προσφεύγουσι, ἀντιπεριτέμνονται, ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Σαμαρειτῶν πρὸς Ἰουδαίους ἐρχόμενοι.*

(k) Euſebius VI. 17. Hiſt. & VII. 1. demonſtrat. evangel. Hieron. Catalogo S. E. in Origene & ad c. 3. Habacuci, Suidas in *Ὠριγένης*. Hinc Symmachianos pro Ebionæis dictos ab Ambroſio ſive quisquis auctor, commentarii in Galatas, præfat. & ab Auguſtino lib. 1. c. 31. contra Creſcon. Grammaticum, obſervat. Hodius p. 588.

(l) Epiphan. Athanaſ. Chron. paſchale. Euthymius, Glycas p. 241.

(m) Epiphanius, Petavius ad Epiphan &c. confer, quæ contra hos diſputat Elias du Pin, prolegom. Bibl. T. 1. p. 186, ſeq. Huetius p. 256. Origenianor.

(n) Origenes 1. contra Celſ. p. 38. Epiphanius & Damaſcenus de hæreſ. Leontius de ſectis p. 422. itemque alii.

(o) Vide loca collecta ab Hottingero exercitat. anti Morin. §. 25. p. 28 - 32. qui putat, græcam verſionem Pentateuchi è Samaritico confectam ante LXX. Interpretes. Idem tamen p. 145. faſciculi & theſaur. Philolog. p. 302. fatetur & ipſe Symmachum è Samaritarum Codice Pentateuchum vertiſſe.

Vossio, (p) quare veteres scriptores de Hexaplis Origenianis agentes hoc ad unum universi tacent? Superest igitur, ut operi Origeniano inserta fuerit sub Symmachi nomine, vel extra Origenis Hexapla sit lecta. Duplex etiam editio Symmachi olim ferebatur, ut ex Hieronymo in Jerem. XXXII. & in Nahum III. pulchre observat Hodius p. 586. Forte igitur priorem harum, quæ non fuisse videtur in Hexaplis, veteres sub Samaritici nomine laudant. Cæterum Franciscus Junius, qui Symmachum tertia vice versionem suam æmulatione Theodotionis recensuisse affirmat, sine antiquo teste hoc dicit Controvers. de verbo Dei lib. 2.c.5. Symmachum porro non verborum *κακοζηλίαν* contentiose secutum, sed sensum potius sensu reddidisse, ideoque tanto magis perspicuam exhibuisse interpretationem, ex Hieronymo proœm. in Chron. Eusebii, & in Esaiæ I. & V. in Amos III. Ecclesiastæ IX. & quæstion. in Genesin nec minus è Theodoro Antiocheno ad Psal. LV. 7. notavit idem Hodius p. 588. obiter refellens sententiam Lindani, qui existimavit Psalterium græcum hodie nos habere non ex editione LXX. senum; sed ex Symmachi interpretatione: tum eorum, qui vulgatam latinam, quæ exstat, Bibliorum translationem ex Symmacho potius vel Aquila vel Theodotione, quam ex Hebræo concinnatam fuisse. In Catalogo MSS. Constantini Varini CPolitani quem Possevinus ad calcem Apparatus sacri & ante Possevinum Verderius ad calcem Bibl. edidit, memoratur *Symmachi Hebræi interpretatio in Psalterium David, & ejusdem interpretatio in omnia volumina veteris divinæ Scripturæ.* Sed opus ipsum nemo fuit hactenus, qui in lucem proferret. Interdum non parum recessit Symmachus tum ab Hebræo tum à LXX. Interpretibus, ut notat Hieronymus ad Ecclesiastæ XII. 5. *Symmachus nescio quid hoc loco sentiens multo aliter interpretatus est* (nam pro verbis: *& florebit amygdalum, & impinguabitur locusta, & dissipabitur capparis*, ipse reddiderat: *& obdormient vigilantes & dissolvetur spiritus fortitudo.*) *Cujus interpretationem* (Apollinaris) *Laodicenus secutus nec Judæis placere potest, nec Christianis, dum & ab Hebræis procul est, & sequi* LXX. *Interpretes dedignatur.*

Traditur præterea Symmachus hic scripsisse *Commentarios in Matthæum*, quibus dogma Ebioniticum conatus est confirmare. Eusebius VI, 17. Hist. cujus verba: *πρὸς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος Εὐαγγι-*

(p) Vossius respons. ad Objecta Criticæ sacræ. p. 305. 306, cui adde, quæ respondet Huetius p. 257. Origenian. & Rich. Simon.

γέλιον de commentariis Symmachi in Matthæum (non de ſcripto adverſus Matthæum edito, ut Valeſius) acceperunt Rufinus interpres, Hieronymus Catalogo S. E. in Origene, Suidas in ὠριγένης, Nicephorus V. 12. ut Abbatem Urſpergenſem aliosque juniores omittam. Iſtos commentarios Symmachi μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς γραφὰς ἑρμηνειῶν (q) Συμμάχου à Juliana acceperat Origenes, hæc ab ipſo eos habuerat Symmacho, ut præter Euſebium tradit Palladius in Lauſiaca p. 152. εὗρον δὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν παλαιοτάτῳ βιβλίῳ στιχηρῷ ὅπερ ἐγέγραπτο χειρὶ Ὠριγένους, ὃ παρὰ Ἰουλιανῇ παρθένῳ ἐν Καισαρείᾳ κεκρυμμένον ὑπῆρχεν, ἥτις ἔλεγεν παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τοῦ ἑρμηνέως τῶν Ἰουδαίων τοῦτο εἰληφέναι.

Latine aliquid ſcripſiſſe Symmachum colligit præſtantiſſimus Hodius p. 587. ex his verbis Hieronymi ad Tit. 2. *Symmachus pro eo, quod Pſalm* CXXXV. *eſt in græco* περιούσιον, *in Hebræo* סגלה *expreſſit* ἐξαίρετον, *id eſt, egregium vel præcipuum, pro quo verbo in alio volumine latino ſermone utens peculiarem interpretatus eſt.* Sed videtur Hieronymus loqui de latino veteri intetprete, qui in alio volumine, h. e. non in Pſalmis, ſed in alio libro Biblico περιούσιον reddiderit *peculiarem.* Neque Agobardum vel Catenarum compoſitores aliud opus Symmachi quam verſionem Bibliorum reſpicere exiſtimo, quemadmodum Hodius ipſe probe animadvertit Symmachum inter latinos Patres quandoque referri, quod latini Eccleſiæ doctores ejus translatione uſi fuerunt. Quales ſint libri Symmachi, quos apud Syros adhuc exſtare auctor eſt Hebed Jeſu, ex his memorans unum, cui titulus *de diſtinctione præceptorum,* dixerint illi, quibus ſcripta hæc legere conceſſum eſt. De *epiſtola* commentitia, quæ latine edita eſt à Rigaltio inter ſcriptores rei accipitrariæ cum titulo *Aquilæ Symmachi & Theodotionis ad Ptolemæum Regem Ægypti*, jam monui ſupra lib. 1. c. 25. §. 6.

Ex quo hi interpretes ab Origene in Hexaplis ac tetraplis fuere cum verſione LXX. ſenum junctim vulgati, ſæpius conſulti ſunt à Veteribus Eccleſiæ Doctoribus, quando ſacras literas exponerent, ut patet tum ex aliis tum ex Origene ipſo, qui inter alia illis eſt uſus ad Codices LXX. Interpretum in nominibus propriis emendandos, ut teſtatur commentariis in Johannem p. 131. ſeq. Frequenter etiam ad illos,

(q) Rufinus interpretationem Bibliorum à Symmacho compoſitam intelligit, cui aſſentitur Dodvvellus diſſ. IV. ad Irenæum §. 40. At Hodius p. 385. mavult de commentariis ſive expoſitionibus, Euſebii verba accipere. . Fateor tamen non improbabilem eſſe priorem ſenſum, & forte ἑρμηνείας plurativo numero dixit de utraque verſionis Symmachi editione, priore & poſteriore.

illos, quos subinde communi vocabulo τρεῖς ἑρμηνευτὰς *tres interpretes* (r) appellant, provocare constat è græcis quidem Theodoritum & Procopium Gazæum, è latinis Hieronymum. Sæpius quoque advocantur in Catenis, quas in plures libros Biblicos è Græcis patribus collectas habemus, tum in Scholiis editionis Romanæ LXX. Interpretum, atque aliis ejusmodi Scholiis & Catenis ineditis. Nonnulla quidem aliter legisse videntur, quam in Hebraicis habemus Codicibus, ut exemplis quibusdam insignibus docuit κειμηλιώτατος Lud. Cappellus. Est etiam cum interpretationes unius ex his tribus permixtæ sunt hodie editioni LXX. viralis versionis, sive quod glossæ loco ex alia versione additum è margine in textum irrepsit, (s) sive potius quod Origenes veterem versionem ex cæteris interpretibus suppleverat, addito asterisco, locosque obscuros ex Theodotionis vel alterius interpretis versione lemnisco appicto illustraverat, hinc enim factum est, ut omissis librariorum negligentia hisce signis, aliæ interpretationes (t) jam indistincte cum versione veteri legantur, & unum vocabulum non raro bis translatum junctim occurrat, ut Exodi XIII. 2. πρωτότοκον πρωτογενές 1. Sam. XII. 25. Ἰεδδεδὶ ἕνεκεν Κυρίου (quæ Aquilæ est interpretatio:) interdum integra phrasis, ut Prov. XXXI. 29. ἐκτήσατο πλοῦτον, ἐποίησαν δύναμιν. Interdum integer versiculus, ut Deut. XXIII. 17. & 1. Sam. XXI. 13. & 2. Sam. XV. 20. Certe parum verisimilis est sententia Northoni Knatchbulli, qui in notis ad Actor. XIII. 41. ait LXX Interpretum morem esse, *ut unum idemque verbum vel pro possibili errore literarum quandoque bis reddant, aliquoties etiam ter.* Cum vero tres illæ interpretationes Aquilæ Symmachi & Theodotionis non minus, quam pretiosum Tetraplorum atque Hexaplorum opus jam pridem cum magna literarum Hebraicarum & sacræ antiquitatis jactura interciderint, fragmenta saltim, quæ supersunt, licet perpauca, in veterum scriptis & antiquis codicibus investigare viri docti sunt aggressi, primus quidem omnium *Flaminius Nobilius* in notis ad Sixtina Biblia. Romæ 1588. fol. Diligentius deinde conquisita & interpretatione ac notis illustrata dedit *Johannes Drusius*, non uno hoc nomine præclarissime promeritus de studiosis sacrarum literarum, in singulari volumine post fata auctoris demum in lucem

(r) Vide Hodyum p. 589.
(s) Ita videtur Joh. Vossio diss. sacrarum lib. 3. c. 7.
(t) Ita recte Salmas. lib. de lingua Hellenistica p. 245.

lucem edito, quod inscribitur: *Veterum Interpretum græcorum in totum Vetus Testamentum fragmenta, collecta, versa & notis illustrata.* Arnhemiæ 1622. 4. Nobilii & Drusii collectanea junctim exhibentur in Tomo sexto Polyglotton Londinensium, cum Scholiis ad editionem Romanam: Occurrunt & in eodem tomo variæ lectiones & scholia græca ex Codice MS. Barberino versionis græcæ Prophetarum, aliisque antiquis codicibus, nec minus Commentarius affectus *Patricii Junii* in versionem græcam in capite XIV. Numerorum desinens, in quibus singulis plura interpretum fragmenta Nobilio ac Drusio præterita licet observare, quæ diligentissime, ut speramus, undique investigata atq; auctiora dabit proxime præstantissimus Vir *Joh. Ernestus Grabe.*

Dictionarium Ebraicum ex LXX. Hieronymo, Aquila, Symmacho & Theodotione collectum, item Hellenisticum parasse se testatus fuit Drusius præf. ad præterita sua. Nonnunquam interpretationes Aquilæ Symmachi ac Theodotionis, quemadmopum LXX. quoque interpretum frequentissime advocat in præstantissimo Lexico suo Jo. Coccejus. Constat præterea Conradum Kircherum Augustanum * Hoeschelio impellente, laudatissimo studio composuisse Concordantias versionis LXX. Interpretum, sub Hebræis vocibus digestas, & Indice Græco (licet non satis pleno) instructas. Francof. 1607. 4. Idem de usu harum Concordantiarum singulari est diatriba comentatus. Witeb. 1622. 4. Breviora Lexica in LXX. Interpretes edidere Zacharias Rosenbach Herborn. 1634. 8. Mich. Crellius Altenb. 1646. 12. & Christianus denique Schotanus, Franeqv. 1662 12.

XI. Superest, ut reliquas versiones Bibliorum sacrorum græcas deperditas breviter perstringam. Tres maxime Anonymas:

Quintam in Actæo litore repertam Nicopoli ab Origene, ut ex Origenis ipsius testimonio referunt Rufinus invectiva posteriore in Hieron. & Hieronymus præf. ad Homilias Orig. in Cantica Canticor. Confer Eusebium VI. 16. Hist. Eccles. Hanc quintam cum κοινῇ Lucianea confundunt Isidorus Hist. VI. 3. Orig. eumque secuti Ranulphus Higdenus Cestriensis, Hugo de S. Victore &c.

Sextam repertam ab eodem Origene, Jerichunte, quam Epiphanius c. 17. de ponderibus ac mensur. Athanasius in Synopsi Scripturæ, Euthymius præf. ad Psalmos quintam appellant. Josephus scriptor Chri-

* Vide Kircheri præf & Hoeschelii Epist. ad Jungermannum, post Hotomannianas p. 461. seq. In Bibl. Bodlejana exstant hæ Kircheri Concordantiæ multis vocabulis ab erudita manu auctæ.

Christianus in Hypomnestico MS. Πέμπτη δὲ ἔκδοσις εὑρέθη ἐν Ἱεριχῷ ἐν πίθοις χαλκοῖς κεκρυμμένη, οὐκ ἐπιγεγραμμένη δὲ τὴν ἑρμηνεία, φασὶν δὲ αὐτὴν ὑπὸ γυναικὸς ἑρμηνεῦσθαι, τὸ καὶ ἐν οἰκίᾳ γυναικὸς ἐπιμελοῦς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις εὑρῆσθαι τοὺς πίθους. Terba ἐπιμελοῦς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις miror omitti à Clarissimo Hodio, ubi hunc Josephi locum ex MSto codice producit p. 589. & de versionibus hisce disserit diligentissime. Utraque hæc interpretatio non omnes libros Biblicos complectebatur, sed maxime hos qui versibus compositi sunt, ut testatur Hieron. in Tit. III. hoc est Jobum, Psalmos, Canticum Canticorum, ac præterea Prophetas minores. Idem Hieronymus Judaicos translatores vocat lib. 2. adversus Rufinum; at in versiculum XIII. Orationis Habacuci, ex sexta editione hanc affert translationem: ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦν τὸν χριστόν σου.

Septimam denique, memoratam Eusebio VI. 16. Hist. & Hieronymo in Habacuci cap. II. quæ Psalmos & Prophetas minores complectebatur, & alia forte nonnulla. In codice Marchaliano Esaiæ, ubi præter Aquilam, Symmachum, & Theodotionem subinde allegantur οἱ Γ΄, sive οἱ τρεῖς, videri possint anonymæ hæ tres interpretationes innui, si Majores etiam Prophetas illis comprehensas olim fuisse, aliunde constaret. Igitur eruditissimus Hodius p. 594 potius subscribit conjecturæ Waltoni, qui suspicatus est designari tres vulgares LXXviralis versionis editiones à Pamphilo, Luciano & Hesychio recensitas, de quibus infra §. XIV. & quos non valde inter se diversas fuisse notat Waltonus IX. prolegom. 25. & 27.

XII. ORIGENES Alexandrinus presbyter, cui ab indefesso labore Adamantii & Chalcenteri nomen hæsit, præ cæteris omnibus editione insigni versionis Græcæ LXX. Interpretum præclare jampridem de Ecclesia promeritus esse noscitur. Hæc fuit quæ passim in veterum scriptis pro emendatissima (*a*) celebratur, & cum κοινῇ sive vulgata ante Origeniana male confunditur (*b*) à viris quibusdam doctissimis: quanquam & LXX. Interpretes in genere interdum Vulgatam (*c*) versionem Hieronymus appellat. Continebat vero Origenis editio translationem LXX. Senum diligenter emendatam è codicibus optimis, speciatim illo Alexandrino in Serapeo: præterea cum Hebraico (vel

cum

(*a*) Videndus Hody p. 613.
(*b*) id. p. 617.
(*c*) id. p. 609.

cum Aquilæ fortaſſis verſione, neque enim Hebraicarum literarum admodum peritus (*d*) erat Origenes) ita collatam, ut ubicunque aliquid in LXX. virali abundaret, (*e*) id notaretur obeliſco ſive virgula: ubi deficeret nonnihil, hoc ex alia verſione, Theodotionis (*f*) maxime suppleretur, atque ſtellula ſive aſteriſco notaretur; ubi denique aliquid à LXX. interpretibus redditum eſſet paulo obſcurius, ei ſub lemneſci nota adjungeretur lucidior altera translatio, itidem plerumque è Theodotione, nonnunquam & ex Aquila (*g*) vel Symmacho repetita: unde fortaſſis eſt factum, ut in noſtris quoque editis nonnunquam verba ſacrorum Scriptorum bis (*h*) Græce reddita junctim legamus, locis ex Origeniana illa Hexaplari transſcriptis, quæ integra, perinde ut pura LXX. Seniorum ex Origenis Tetraplis, hodie in nulla editione ſupereſt. Cæterum conſtat Hexaplarem illam olim veluti præſtantiſſimam una cum obelis & reliquis notis Criticis non modo Græce ſæpius deſcriptam, ſed quoque in Eccleſia latina frequentatam eſſe, *latine* redditam: & in Orientalibus, lingua *Syriaca* atque *Arabica*. Verum ſua jam ætate conqueſtus eſt S. Hieronymus Epiſtola 135. ad Suniam & Fretelam (*i*) quod librariorum negligentia virgulis & aſteriſcis ſubtractis, diſtinctio univerſa confunderetur. Tanto magis arduum videtur hodie Origeniana illa ſigna reſtituere, quod facturum tamen ſe nuper ſpopondit Clariſſimus Grabius. Quanquam in libris quibusdam præeunt adhuc Codices MSti, (*k*) ſive *Græci*, ut Arundelianus è quo librum Eſther notis

(*d*) Agnoſcunt hoc Huetius II. 1. Origenian. Tillemontius Memor. H. E. T. 3. p. 754 Albertinus de Eychariſtia p. 353. Petavius T. 1. dogm Theol. p. 561. Morinus Exerc. Bibl. p. 322. Jo. Clericus qv. 2. Hieronym. & Elias Boherellus ad eruditam ſuam Gallicam librorum Origenis contra Celſum verſionem p. 27.

(*e*) De notis Criticis Origenis vide præter ſcriptores ſupra lib. 2. c 2. ad §. 18. laudatos Andream Maſium ad Joſuam p. 122. Jo. Morini Exerc. Bibl. IV. 1. ſeq. Huetii Origeniana p. 260. Hody p. 150. 291. ſeq. & 605.

(*f*) Uſſer. de LXX. cap. 6.

(*g*) Hody p. 606.

(*h*) Vide ſupra § X. p. 340.

(*i*) Sunia & Fretela, virorum nomina, non fœminarum, ut jam notatum viris doctiſſimis. Sic Attila, Totila, Froila, Blivila, Ceurila, Ulphila, Agila, Svintila, Amala, Chintila, apud Jornandem & Iſidorum: Traquila nomen ſervi in Chronico S. Benigni Divionenſ. apud Dacherium T. I. ſpicileg. p 364. Sentila Rex. Hiſpaniæ, id. p. 388.

(*k*) Hody p. 619. Uſſerius de LXX. c. 7. &c. ubi mentio plurium Codicum MS. aſteriſcis Origenianis inſtructorum. De Rupefucaldiano agit Curterius præf. ad Procop. & Morinus Exerc. Bibl. p. 214. ſeq. Et excerpta ac Variæ lect. ex hoc aliisque codici-

tis Origenis Criticis distinctum edidit Usserius ad calcem libri de LXX. Interpretibus, & codex alter à quo Esaiam, Procopii commentariis illustratum Jo. Curterius vulgavit: sive *Syriaci*, ut ex quo Josuam in lucem protulit vir paucis comparandus Andreas Masius, testatus ejusdem codicis ope alios etiam libros V. T. Judicum historias & Regum, prætereа paralipomenon, & Deuteronomii bonam partem, tum Esdram & Esther (Judithæ quoque ac Tobiæ libros codex ille conplectebatur) similiter virgulis & asteriscis dispungere se potuisse: sive *Arabici*, ut Codex Pentateuchi duplex qui exstat in Bibl. Bodlejana, quosq; evolvisse se testatur idem Usserius: sive deniq; *latini*, ut quibus usi sunt Jo Cochleus, (*l*) Josephus Maria Carus sive Thomasius (*m*) Hugo Ferrandus, (*n*) & nuper in sua Hieronymi editione Jo Marcianæus. (*o*) Nam alios quidem omitto, qui nova industria obelos & asteriscos apposuerunt, labore non fortassis plane reprehendendo, quo latinam versionem veterem vulgatam ad Hebræa & Græca exigerent, ut in Bibliis suis Parif. 1558. fol. excusis fecit Jo. Benedictus: (*p*) In Novi Fœderis libris Jacobus Faber (*q*) Strapulensis, atque Rob. Stephanus (*r*) in editione minori A. 1543. & 1545.

XIII. Editionem LXX. Senum ita recensitam, suppletam & asteriscis dispunctam atque obelis, Origenes * *Hexaplis* suis inseruit, operi

bus in Tomo VI. Polyglott. Londinens. De Codice Chigiano 800. annorum, complexo quatuor Prophetas majores, & altero simili Vaticano meminit Mabillonius T. 1. Musei Ital. p. 95. Varios codices eximios Græcos Versionis Bibliorum in Bibl. Cæsarea exstantes refert Lambecius libro III.

(*l*) Cochleus A. 1531. edidit Psalterium Vetus cum asteriscis & obeliscis, præfixum commentariis Brunonis Herbipolitani Episc.

(*m*) In Psalterio duplici Rom. 1683. 8. Et in sacror. Bibliorum titulis veteribus. ibid. 1688. 4.

(*n*) In Psalmos, Parif. 1683 4. Confer Coteler. T. 3. monument. Gr. p. 586.

(*o*) Vide Acta Er. 1695. p. 101.

(*p*) Rich. Simon Hist. Crit. N. T. lib. 2. p. 143. & lib. 3. p. 565.

(*q*) id. lib. 2. p. 134.

(*r*) id. lib 3. p. 496.

* De Origenis Tetraplis, Hexaplis & Octaplis perquam diversa commentati sunt viri docti, ex varie intellectis locis veterum, Origenis, Eusebii, Epiphanii, Hieronymi. Mihi satis fuit de tota re quæ verissima viderentur succincte exponere. Interim evolvat conferatque qui volet A. Masium præf. ad Josuam, Petavium ad Epiphan. p. 404. I, Rud. Wetstenium in Epist. Origenis ad African. p. 178. Marcianæum ad Hieron. Vale-

operi Biblico cui nullum par viderat vel illa vel prior ætas, & quod non tulisse ætatem merito dolemus. In hoc sex columnis uno juxta se conspectu positis vir egregius collocaverat *prima* quidem Hebraicum contextum, Hebraicis consignatum literis (non Samaritanis, neque punctis animatum vocalibus) *secunda* eundem Hebraicum contextum literis Græcis descriptum, *tertia* translationem Aquilæ, *quarta* Symmachi versionem, *quinta* versionem LXXviralem ita ut dixi emendatam, interpolatam, & virgis, stellulisque ac lemniscis notatam, *sexta* denique interpretationem Theodotionis. In quibusdam libris Biblicis heptaselida etiam erant & octaselida, & fortean enneaselida, siquidem versionem Græcam quintam, & sextam & septimam addiderat Origenes, ubi eam nancisci potuit, de quibus dictum à me supra §. XI. Hinc *Octaplorum* apud veteres aliquando mentio, quæ tamen ab Hexaplis diversum opus fuisse non videntur viris eruditissimis. Præterea versionem Græcam ex Samaritico confectam, vel saltem illius varietates Hexaplis ab Origene insertas contendit If. Vossius: sed jam supra §. 17. annotavi veteres quando Samariticum laudant respicere versionem Symmachi Samaritæ, è cujus binis editionibus alteram Origenes operi suo adscripsit. Specimen Hexaplorum in margine Codicis Barberiniani hoc occurrit ad Oseæ XI. 1. unde illud descriptum exstat in tomo VI. Polyglotton Londinens. & in præstantissimi Cavei Vitis Patrum Anglice editis T. 1. pag. 227.

Valesium ad Euseb. VI. 16. & in Epistola Eusebio subjecta ad Usserium, contra ea quæ hic vir doctus de binis editionibus Græcæ versionis senum ab Origene in Hexaplorum opere conjunctis, pura & κοινῆ, tradidit in syntagmate de LXX. c. 5. Waltonum prolegom. Bibl. IX. 21. Huetium Origenian. III. 4. Dionysii de Rivis diatribam de Origenis Hexaplis & Octaplis Lugd. 1676. 4. Dan. Heinsii Aristarch. p. 796. Lud. Cappellum Critic. S. p. 337. If. Vossium respons. ad Objecta Criticæ S. p. 305. seq. Rich. Simonem in disquisitt. Biblicis & II. 3. & 10. Hist. Crit. V. T. Hottingerum thesaur. philolog. p. 288. Jo. Morinum Exerc Bibl. p. 81. Caveum vita Origenis num. 18. Alex. Morum in Causa Dei p. 120. seq. Frassenium disquisit. Bibl. p. 263. seq. Eliamdu Pin Prolegom. Bibl. T. 1. p. 183. seq. Petr. Galesinium & Jo. Woweranum in Comment de LXX. & qui diligentissime in hoc argumento accuratissimeque versatus est Humfredum Hody de Bibliorum textibus Original. libro IV. E nostratibus quoque hanc materiam attigere Theologi præstantissimi Dorscheus diss. Theologiæ Zachariana præmissa, (d) 3. Kortholtus de variis Biblior. editionibus p. 374. seq. Waltherus Officin. Bibl. p. 275. &c.

Ebr.	Ebr.	Aqu.
כי נער ישראל ואהבהו ממצרים קראתי בני:	Χι νερ Ἰσραηλ ουε αβηου μεμμεσραιμ καραθι βανι.	Ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Lubet & aliud hoc loco ſpecimen ſubjungere, Caput primum Gene-

HEBR.	HEBR.	AQUILA
1. בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:	1. Βρησιθ βαρα Ἐλώϊμ ἐθ ἀσαμαΐμ οὐεθ ἀαρες.	1. Ἐν κεφαλαίῳ ἔκτισε ὁ Θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν, καὶ σὺν τὴν γῆν.
2. והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים:	2. Οὐααρες ἀϊεθα θωου οὐβωου. Οὐχωσεχ ἀλ φνε θεωμ οὐρουαχ ἐλώϊμ μραχεφεθ ἀλ φνε ἀμαΐμ.	2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ οὐθέν. καὶ σκότος ἐπὶ πρόσωπον ἀβύσσου, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.
3. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור:	3. Οὐϊωμερ Ἐλώϊμ ἰεϊ ὢρ οὐιεϊ ὢρ.	3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, γενέσθω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.
4. וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך:	4. Οὐϊαρ Ἐλώϊμ ἐθ ἀωρ χι τωβ οὐϊαβδηλ Ἐλώϊμ βην ἀωρ οὐβην ἀχωσεχ.	4. Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς σὺν τὸ φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους.
5. ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד:	5. Οὐαικρα Ἐλώϊμ λαωρ ἰωμ οὐλαχωσεχ καρα λαΐλα οὐιεϊ ἐρεβ οὐιεϊ βωκερ ἰωμ ἐχαδ.	5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέρα, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία.

6.

Sym.	LXX.	Theodot.
Ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἠγαπημένος, ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	Ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	Ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ καὶ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐκάλεσα υἱόν μου ἐξ Αἰγύπτου.

Geneſeos, fragmentis Veterum Interpretum è Philoponi maxime commentario in Hexaemeron conquiſitis:

SYMMACHUS.	LXX.	THEODOTIO.
1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισε ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	1. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισε ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
2. Ἡ δὲ γῆ ἐγένετο ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον, καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπὶ προσώπου τῆς ἀβύσσου, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.	2. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. καὶ σκότος ἦν ἐπάνω τῆς ἀβύσσου. καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.	2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κενὸν καὶ οὐθέν, καὶ σκότος ἐπὶ προσώπου ἀβύσσου, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ προσώπου τοῦ ὕδατος.
3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἔστω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.	3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.	3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός: γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.
4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διέστειλεν ὁ Θεὸς μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους.	4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον σκότους.	4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον σκότους.
5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὴν σκοτίαν ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα μία.	5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα μία.	5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα μία.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
6. ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים:	6. ὐϊώμερ ἐλῶϊμ ἰεϊ ῥακια βθωχ ἀμαϊμ, ὐιεϊ μαϐδιλ βην μαϊμ λαμαϊμ.	6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· γενέσθω στερέωμα ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων, καὶ ἔσω διαχωρίζον μεταξὺ ὑδάτων εἰς ὕδατα.
7. ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן:	7. ὐιαας Ἐλῶϊμ ἐθ ἀρακια ὐιαβδηλ ϐην ἀμαϊμ ἀσερ μθαχαθ λαρακια ὐβην ἀμαϊμ ἀσερ μεαλ λαρακια, ὐιεϊ χεν.	* . *
8. ויקרא אלהום לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני:	8. Ὀυαϊκρα Ἐλῶϊμ λαρακια σαμαϊμ, ὐιεϊ ἐρεϐ ὐιεϊ βωκερ Ἰωμ σενι.	8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς στερεώματι, οὐρανός. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.
9. ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן:	9. Ὀυϊώμερ Ἐλῶϊμ ἰκαβου ἀμαϊμ μθαχαθ ἀζαμαϊμ ἀλ μακωμ ἐχαδ, ὐθεραεαϊ αϐασα ὐιεϊ χεν.	9. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἕνα, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως.
10. ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב:	10. Ὀυαϊκρα Ἐλωϊμ λαϊαβασα ἐρες ὐλμικυε ἀμαϊμ καρα ιαμιμ ὐιαρ Ελωιμ χιτωβ.	10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τῇ ξηρᾷ γῆ, καὶ τοῖς συστήμασι τῶν ὑδάτων θάλασσαι, καὶ συνεῖδεν ὁ θεὸς, ὅτι καλόν.

11.

SYMMACHUS.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. ἔστω στερέωμα ἐν μέσῳ ὑδάτων, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἐν μέσῳ ὕδατος καὶ ἐς ὕδωρ.

* * *

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς στερεώματι οὐρανόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἕνα, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεός, ὅτι καλόν.

LXX.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος. — καὶ ἐγένετο οὕτως. ※

7. Καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα. καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. * καὶ ἐγένετο οὕτως. ※

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν — καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν ※ καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως. — καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. ※

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

THEODOTION.

6. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καὶ ἔσται διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος εἰς ὕδατα.

* * *

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερεώματι οὐρανόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα δευτέρα.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἕνα, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά, καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
11. ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן:	11. Οὐιωμερ Ἐλωϊμ θαδζε ἀαρες δεσε ἐσεβ μαζερια ζερα ἐς Φερι ἀσε Φρι λμινω ἀσερ ζαρω βω ἀλ ἀαρες ὐιεῖ χεν.	11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός· βλαστησάτω ἡ γῆ βλάστημα χόρτου σπειρόμενον σπέρμα, ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγένετο οὕτως.
12. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב:	12. Οὐθωζε ἀαρες δεσε ἐζεβ μαζερια ζερα λμινεου οὐες ὠζε Φερι ἀσερ ζαρω βω λμινεου, οὐιαρ Ἐλωϊμ χι τωβ.	* * * Καὶ συνεῖδεν ὁ θεὸς, ὅτι καλόν.
13. ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי:	13. Οὐιεῖ ἐρεβ, οὐιεῖ βωκερ ἰωμ σλισι.	13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.
14. ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים:	14. οὐιωμερ Ἐλωϊμ ἰεῖ μωρωθ βρακια ἀσαμαϊμ λαβδιλ βην ἀϊωμ οὐβην ἀλαιλα οὐεαϊου λωθωθ οὐλμωαδιμ οὐλιαμιμ οὐσανιμ	15. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. γενέσθωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ διαχωρίζειν μεταξὺ τῆς νυκτὸς, καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς.
15. והיו למארת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן:	15. οὐεαϊου λιμωρωθ βρακια ἀσαμαϊμ λαϊρ ἀλ ἀαρες οὐιεῖ χεν.	15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φωστῆρας ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγένετο οὕτως.

16.

SYMMACHUS.	LXX.	THEODOTION.
11. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ.	11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως.	11. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. ἐξενεγκάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου.
* * *	12. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος — καὶ καθ' ὁμοιότητα ※ καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος — ἐπὶ τῆς γῆς ※	* * *
Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.	καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.	Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν.
13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.	13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.	13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωῒ ἡμέρα τρίτη.
* * *	14. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτούς.	* * *
* * *	15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως.	* * *

16.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
16. ויעש אלהים את־שני המארת הגדלים את־המאור הגדל לממשלת היום ואת־המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים:	16. ὐιαας Ἐλωῖμ ἐθ σνεάμμωρωθ ἀγδολιμ ἐθ ἀμμαωρ ἀγαδολ λμεμσελεθ ἀωρ ὐεθ ἀμκωρ ακκατον λμεμσελεθ ἀλαιλα ὐεθ ἀχωχαβιμ.	16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὺς δύο φωςῆρας τὺς μεγάλυς, σὺν τὸν φωςῆρα τὸν μέγαν εἰς ἐξυσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν τὸν φωςῆρα τὸν μικρὸν εἰς ἐξυσίαν τῆς νυκτός.
17. ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על־הארץ:	17. ὐιθεν ὀθαμ Ἐλωῖμ βρακιὰ ἀσαμαῖμ λαῖρ ἀλ ἀαρες.	17. Καὶ ἔθετο αὐτὺς ὁ θεὸς ἐν τῷ ςερεώματι τῦ ὐρανῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.
18. ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב:	18. ὐλιμσολ βιωμ ὐβαλαιλα ὐλαβδιλ βην ἀωρ ὐβην ἀχωσεχ ὐιαρ Ἐλωῖμ χι τωβ	18. Καὶ ἐξυσιάζειν τῆς ἡμέρας, καὶ διαχωρίζειν μεταξὺ τῦ φωτὸς καὶ μεταξὺ τῦ σκότυς. καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν.
19. ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי:	19. ὐιεῖ ἐρεβ ὐιεῖ βωκερ ἰωμ ῥβιΐ.	19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη.
20. ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על־פני רקיע השמים:	20. ὐϊωμερ Ἐλωῖμ ἰσρεζυ ἀμμαῖμ σερες νεφες αἰα ὐωφ ἰεωφηφ ἀλ ἀαρες ἀλ φνη ῥεκια ἀσαμαῖμ.	20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς. ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἑρπετὸν ψυχῆς ζώσης καὶ πετεινὸν ἱπτάμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρόσωπον τῦ ςερεώματος ὐρανῦ.
21. ויברא אלהים את־התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב:	21. ὐϊβρα Ἐλωῖμ ἐθ ἀθανινιμ ἀγδολιμ ὐεθ χολ νεφες ἀαῖα ἀρμεσεθ ἀσερ σαρσυ ἀμμαῖμ λμινεεμ ὐεδ χολ ὀφ κανα φ λμινεῦ ὐιαρ Ἐλωῖμ χι τωβ.	* * *

SYMMACHUS.	LXX.	THEODOTION.
16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μείζω εἰς τὸ ἡγεῖσθαι τῆς ἡμέρας, τὸν δὲ φωστῆρα τὸν ἐλάσσω, εἰς ἡγεμονίαν τῆς νυκτός.	16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας· καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς, καὶ τοὺς ἀστέρας.	16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα μικρὸν εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός.
* * *	17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.	* * *
* * *	18. Καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους, καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλόν.	* * *
* * *	18. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη.	* * *
20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. Ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἑρπετὸν ψυχὴν ζῶσαν, καὶ πετεινὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον τοῦ στερεώματος οὐρανοῦ, καὶ ἐγένετο οὕτως.	20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ — καὶ ἐγένετο οὕτως. ☼	20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξερψάτωσα τὰ ὕδαταν ἑρπετὰ ψυχὰς ζώσας, καὶ πετεινὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ.
* * *	21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλά.	* * *

HEBR.	HEBR.	AQUILA
ויברך 22. אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ:	22. οὐιβαρεχ ὀθαμ Ἐλωὶμ λεμωρ Φρου οὐρβου οὐμιλου ἐθ ἀμαὶμ Βιμιμ οὐαωφ ἰρεβ Βααρες.	* * *
ויהי 23. ערב ויהי בקר יום חמישי:	23. οὐιεῖ ἐρεβ οὐιεῖ Βοκερ ἰωμ ἀμισι.	* * *
ויאמר 24. אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן:	24. οὐιωμερ ἐλωὶμ θωσι ἀαρες νεφες ἄια λμινα βεμα οὐρεμες οὐαιθω ἐρες λμινα οὐιεῖ χεν.	* * *
ויעש 25. אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב:	25. οὐιάας Ἐλωὶμ ἐθ ἄιαθ ἀαρες λμινα οὐεθ ἀβεμα λμινα οὐεθ χολ ῥεμες ἀδαμα λμινεου οὐιαρ Ἐλωὶμ χι τωβ.	* * *
ויאמר 26. אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ:	26. οὐιωμερ Ἐλωὶμ νασε ἀδαμ Βσαλμηνου χιδμουθενου οὐιδου Βιδγαθ ἄιαμ οὐβεωφ ἀσαμαὶμ οὐβαβεμα οὐβχολ ἀαρες οὐβχολ ἀρεμες ἀρομες ἀλ ἀαρες.	26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. καὶ ἐπικρατείτωσαν ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης καὶ ἐν πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ζώῳ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς.

SYMMACHUS.	LXX.	THEODOTIO.
* * *	22. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς λέγων, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.	* * *
* * *	23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα πέμπτη.	* * *
* * *	24. Καὶ εἶπεν ὁ θεὸς· ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος, τετράποδα καὶ ἑρπετὰ, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ ἐγένετο οὕτως.	* * *
* * *	25. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς, ὅτι καλά.	* * *
16. Καὶ εἶπεν ὁ θεός. ποιήσωμεν ἄνθρωπον ὡς εἰκόνα ἡμῶν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.	26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν. καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.	26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἐν ὁμοιώσει (ἐν ὁμοιώματι) ἡμῶν.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
27. ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:	27. οὐιβρα Ἐλωὶμ ἐθ ἀαδαμ βσαλμω βσελεμ Ἐλωὶμ βαρα ὀθω ζαχαρ οὐνκεβα βαρα ὀθαμ.	27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.
28. ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ:	28. οὐιβαρεχ ὀθαμ Ἐλωὶμ οὐιωμερ λαεμ ἐλωὶμ φρου οὐρβου οὐμιλου ἐθ ἀαρες οὐχβεσια οὐρδου βιδ γαθ ἀιαμ οὐβεωφ ἀσαμαὶμ οὐβχολ ἀϊα ἀρμεσεθ ἀλ ἀαρες.	28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν καὶ ἐπικρατεῖτε ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης καὶ ἐν πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζώῳ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς.
29. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה:	29. οὐιωμερ Ἐλωὶμ ἰννε ναθαθι λαχεμ ἐθ χολ ἐσεβ ζορεα ζερα ἀσερ ἀλ φνε χολ ἀαρες οὐεθ χολ ἀες ἀσερ βω φερι ἐς ζορεα ζερα λαχεμ ἰειε λοχλα.	29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός. Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν σὺν πᾶσαν χλόην σπερμαίνουσαν σπέρμα ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, καὶ σὺν πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ καρπὸς ξύλου ἐσπαρμένον σπέρμα ὑμῖν εἶναι εἰς βρῶσιν.
30. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן:	30. οὐλχολ ἀϊαθ ἀαρες οὐλχολ ὠφ ἀσαμαὶμ οὐλχολ ρωμες ἀλ ἀαρες ἀσερ βωνεφες ἀϊα ἐθ χολ ἰερεκ ἐσεβ λοχλα οὐιεὶ χεν.	30. Καὶ παντὶ ζώῳ τῆς γῆς καὶ παντὶ πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς ᾧ ἐν αὐτῷ ψυχὴ ζῶσα, σὺν πᾶν λάχανον χλόης εἰς βρῶσιν· καὶ ἐγένετο οὕτως,

SYMMACHUS.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι διαφόρῳ, ὄρθιον ὁ Θεὸς ἔκτισεν αὐτὸν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς, εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Θεός· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν καὶ χειροῦσθε τὰς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ ζῶα τὰ ἕρποντα ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον τὸν σπερματίζοντα, σπέρμα, τὸν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ ἐστι καρπὸς ξύλου σπερματίζοντος σπέρμα ὑμῖν εἶναι εἰς βρῶσιν.

30. Πᾶσί τε τοῖς ζώοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσί τε τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ἐστι ψυχὴ ζῶσα. Πᾶν χλωρὸν χόρτου εἰς βρῶσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

LXX.

27. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ✱ ἐν εἰκόνι αὐτοῦ ☼ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. Ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς λέγων ✱ αὐτοῖς ☼ αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, — καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς, ☼ καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα ὅ ἐστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν.

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον, εἰς βρῶσιν· καὶ ἐγένετο οὕτως.

THEODOTION.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτοὺς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεός· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν, καὶ παιδεύετε (Philop. πεδεύετε) ἐν τοῖς ἰχθύσι τῆς θαλάσσης καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζώῳ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὸν πάντα χόρτον σπερμαίνοντα σπέρμα τοῦ (forte τὸν) ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. Καὶ τὸ πᾶν ξύλον ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν ξύλου, σπερμάτων (σπερματίζον) σπέρμα, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν.

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, τῷ ἔχοντι ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζωῆς, τὸν πάντα χλωρὸν χόρτον εἰς βρῶσιν· καὶ ἐγένετο οὕτως.

HEBR.	HEBR.	AQUILA.
31. וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי:	31. ουιαρ Ἐλωϊμ ἐθ χολ ἀσερ ἀσα οὐιννε τωβ μεωδ οὐιει ἐρεβ οὐιεῖ βοκερ ιωμ ἀσεσι.	31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σὺν πᾶν ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν σφόδρα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα. καὶ ἐγένετο πρωΐ. ἡμέρα ἕκτη.

Præter Hexapla Origenes compoſuit quoque *Tetrapla*, hoc eſt Opus Biblicum per quatuor columnas digeſtum, quarum *prima* poſuit Aquilam, *ſecunda* Symmachum, *tertia* LXX. interpretum verſionem puram ſine aſteriſcis & obeliſcis, & *quarta* Theodotionem. Quod vero in Tetraplis verſio LXX. ſenum non fuerit ex aliis verſionibus interpolata neque Criticis diſpuncta ſignis, colligunt viri docti ex hoc Græco ſcholio ad Pſ. CXXXII. (132.) 4. οὗτος ὁ στίχος οὐκ ἔκειτο, ἐν τῷ τετρασελίδῳ. Παρὰ τῷ Θεοδοτίωνι μόνῳ αἰτὶ δὲ τοῖς βλεφάροις μου, ἔκειτο, τοῖς κροτάφοις μου νυσταγμόν. Ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ παρὰ μόνοις τοῖς ὁ ἔκειτο ὠβελισμένον. Variæ lectiones ex aliis Codicibus poſt Origenem videntur aliorum opera adjectæ. De hiſce *variis lectionibus*, quæ in codicibus quibusdam MSS. v.g. Marchalliano Prophetarum, non ab ipſo ut videtur Origene, ſed ab Apollinari vel Euſebio vel alio quodam juniore in ora ſive margine additæ viſuntur, agit Hodius p. 625. & 631. ſeq.

XIV. *Lucianus* Antiochenus presbyter, & *Euſebius*, *Pamphilusq;* atque *Heſychius* Alexandrinus, non adornarunt novas Græcas verſiones, ſed editionem κοινὴν LXX. Interpretum vel recenſuerunt, ut Lucianus & Heſychius, vel Origenis labores cum Eccleſia comunicarunt, ut Euſebius & Pamphilus. Luciano & Heſychio jungendus *Joannes Joſephus* eſt, cujus editionem memorat Theodoritus. *Baſilius* quoque Cæſareenſis, cujus opera in conferendis & emendandis ſacris libris laudatur à G. Syncello p. 203. tum *Apollinaris* Laodicenus, licet de hoc dubium poſſit videri, cum forte commentarios ejus, non vero editionem Bibliorum Hieronymus reſpiciat. Plura de ſingulis hiſce dabunt Uſſerius ſyntagm. de LXX. c. 7. Hody IV. 3. de Bibliis Original. p. 720. & p. 626. ſeq. & Hottingerus faſcic. p. 228. ſeq. Idem Hodius acute conjicit *verſionem triginta hominum* apud Philaſtrium c. 138. videri editionem Luciani in græcis

SYMMACHUS.	LXX.	THEODOTION.
31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐπόιησε, καὶ ἦν καλὰ σφόδρα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα ἕκτη.	31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐπόιησε καὶ ἰδὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα ἕκτη.	31. Καὶ εἶδεν ὁ θεὸς πάντα ὅσα ἐπόιησε, καὶ ἰδὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα ἕκτη.

cis codicibus litera Λ. denotari solitam, quæ litera numerum tricesimum significat. Præterea per *versionem sex virorum* apud eundem Philastrium c. 139. notari versionem sextam in Origenianis Octaplis. Denique *editionem Heracleensem* quæ ante editionem Historiæ Susannæ Syriacam memoratur, nullam esse aliam quam Theodotionis, qui Ponticus à quibusdam habitus est. *Patrophili Scythopolitani* non minus quam *Eusebii* versio Græca Bibliorum apud Sixtum Senensem est commentitia, similiter *Macedonica* memorata Galesinio, & *Theodori Mopsvesteni*, de qua Salmasius p. 177. comment. de Hellenistica. De versione vero *Græcobarbara* quam literis Hebraicis CPoli ediderunt Judæi, quamque Caraitæ iis in locis legunt, Vide Rich. Simonem II. 19. Hist. Crit. V. T. & Humfredum Hody libro laudato p. 633.

XV. *Hieronymus* Stridonensis latinorum Ecclesiæ Doctorum facile doctissimus præter versionem latinam librorum V. T. ex Hebræo quam sub *Arami* (*a*) nomine perstrinxit apud Photium Theodorus Mopsvestenus, Græcam quoque versionem cujus variæ latinæ versiones antiquiores (*b*) exstabant, de integro interpretatus est (*c*) & Origenis exemplo asteriscis atque obelis distinxit, cujus ejus laboris adhuc vestigia supersunt in Psalmis & aliis quibusdam libris. Quanquam Hieronymo etiamnum spirante librarii signa illa adscribere negligebant, ut supra

(*a*) Phot. cod. CLXXVII. p. 205. ad quem locum confer Henr. Noris lib. 1. c. 9. Hist. pelagianæ, Garnerium ad Marium Mercatorem T. 1. p. 101. Tho. Ittigii appendicem de hæresiarch. p. 469. seq. Rich. Simonis Hist. Crit. N. T. lib. III. p. 444. seq. Gvil. Caveum parte 1. Hist. literar. Eccles. in Theodoro Mopsvesteno, & Humfredum Hody p. 629. seq.

(*b*) Id. p. 342. seq.

(*c*) id. p. 351. seq.

ſupra §.XII. ipſum conqueſtum annotavi. Non integram verſionem antiqui fœderis, ſed tantum Verſionem Pſalmorum ac Prophetarum (neq; illam è Græco, ut aliud agens ſcripſit vir illuſtris libro de claris interpretibus, ſed ex Hebræo latine compoſitam) Græce vertit amicus Hieronymi *Sophronius*, qua ejus verſione Procopium Gazæum & Heſychium Hieroſolymitanum *(d)* uſos eſſe conſtat. Hieronymus ipſe in Catalogo, ubi de Sophronio: *De virginitate quoque ad Euſtochium, & vitam Hilarionis Monachi opuſcula mea in Græcum eleganti ſermone tranſtulit. Pſalterium quoq; & Prophetas, quos nos de Hebræo in latinum vertimus.* Idem libro 2. in Rufin. *Unde me putabam bene mereri de latinis meis, & noſtrorum ad diſcendum animos concitare, quod etiam Græci verſum de latino poſt tantos Interpretes non faſtidiunt, inde in culpam vocor, & nauſeanti ſtomacho cibos ingero.*

(*d*) Vide Albertinum de Eucharistia p. 848. ſed & Rich. Simonis Epiſtolas Criticas Gallice editas Baſileæ, p. 310. ſeq. & 318.

CAPUT XIII.

Philoſophorum Cynicorum Catalogus, digeſtus ordine literarum.

Alcidamas. Lucian. in Conviv. T. 2. p. 638. 642.

Androſthenes Oneſicriti filius Philiſci frater, Diogenis diſcipulus. Laert. VI. 75.

Antiſthenes Athenienſis diſcipulus Socratis, auctor ſectæ Cynicæ * de quo dixi lib. 2. c. 23. num: 32. Oenomaus quidem probante Juliano Orat. VI. p. 187. negabat Cynicos vel in Antiſthenis verba vel in Diogenis jurare, ſed ſapientiſſimos quosque ac fortiſſimos ſibi imitandos pro

* Cynici dicti à Cynoſarge Gymnaſio, in quo docuit Antiſthenes. Vide Meurſ. ad Heſychium illuſtrem p. 115. & de populis Atticæ, atque Athen. Attic. II, 2.

proponere, ut Herculem. Socratem &c. Ita enim intelligo ejus dictum: ὁ κυνισμὸς ἔτι Ἀντισθενισμός ἐστιν ἔτε Διογενισμός. Herculem præcipue ad mirabantur, quem exemplum genuinæ παιδείας Alexandro commendat Diogenes ap. Dion. 4. de regno p. 64. Vide & Julianum Orat. 6. p. 187. Hinc Antisthenes Ἡρακλεώτικός τις ἀνὴρ τὸ φρόνημα *Herculeo vir animo* apud Eusebium XV. 13. præparat. quem locum non cepit eruditus interpres. Confer. Ausonii Epigramma 27. & 28.

Aristogiton Rhetor ob impudentiam dictus Canis, teste Suida, Cynicis non magis cæteroqui annumerandus quam Aristippus, quem regium canem Diogenes appellabat: vel Thersites Homericus quem κυνικὸν δημηγόρον Demonax ap. Lucian. T. 2. p. 871. vel Nabal qui homo κυνικὸς audit in versione Græca 1. Sam. XXV. 3. vel denique *palatini canes* apud Boethium de consolat. Philos. 1. prosa 4.

Asclepiades. Tertull. II. 14. contra nationes, Laert. VI. 91. Alius ni fallor Asclepiades cujus cum Serviano & Chytrone Cynicis meminit Julianus Orat. VII. contra Heraclium Cynicum p. 224.

Athenagoras de quo Cicero pro Flacco c. VII. *Cæsus est virgis Cynicus ille Athenagoras, qui in fame frumentum exportare erat ausus.* Sed meliores codices pro Cynico habent Cymæum h. e. Cumanum.

Betio Βητίων Bionis Borysthenitæ familiaris. Laert. IV. 54.

Bion Borysthenites, Cratetis Cynici auditor. Laert. IV. 51.

Bryson Achivus cujus aliqui discipulum tradunt Cratetem fuisse. Vide Suidam in Κρατ. & Ἱππαρχία & Laertium VI. 85.

Carneades Cynicus cujus meminit Eunapius in procemio.

Carneus Cynulcus Megarensis. Athenæus IV. p. 156. Διονυσίων γὰρ ὄντων Ἀθήνησι παρελήφθην πρὸς αὐτόν. Κατέλαβον δὲ κυνικὺς μὲν ἀνακειμένους ἕξ, ἕνα δὲ κύνουλκον Καρνεῖον τὸν Μεγαρικόν.

Chytron. Supra in Asclepiade.

Cleomenes Metroclis discipulus. Laert. VI. 95. ejus παιδαγωγικὸν laudat idem 75.

Colotus Lampsacenus Menedemi præceptor. Laert. VI. 102.

Crates Thebanus Diogenis discipulus clarus circa Olymp. CXIII. uxorem habuit Hipparchiam de qua infra. De Epistolis quæ sub hujus Cratetis nomine feruntur dixi lib. 2. c. 10. §. 21. De tragœdiis Laertio IV. 98. memoratis vide lib. 2. c. 19. Versiculi in Micylum tres leguntur apud Plutarchum libro de vitando ære alieno p. 830.

Ex ejus hymno in εὐτέλειαν sive frugalitatem Julianus Orat. VI. p. 199. Ex Cratetis παιγνίοις ibid. & VII. p. 213. Alia ejus παίγνια Laertius VI. 85. Ejus Ephemeris id. 86. Xenocratem perstrinxit iste Crates teste M. Antonino VI. 13. Demetrium Phalereum Thebis exsulantem solatus est. Vide Plutarchum p. 69. de dignoscendo adulatore. Alia de eo Ælianus III. 6. Var. Vita Cratetis hujus à Plutarcho scripta periit. Laudat præter Lampriam Julianus Orat. VI. p. 200. Cratetis ἠθικὰ scripsit Zeno Citieus. Laert. VII. 4.

Crato Cynicus. Lucian.

Crescens Megalopolitanus sub Antonino Pio vixit & Justinum detulit ad martyrium. Vide Syncellum p. 351. Euseb. VI. 16. Hist. Eccles. & Clariss. Grabei spicileg. Patrum T. 2. p. 139. seq.

Cyniscus apud Lucian. in Cataplo. T. 1. p. 427.

Demetrius Alexandrinus Theombroti discipulus. Laert. VI. 95.

Alius *Demetrius* Cynicus cujus apud Senecam, Eunapium, Philostratum & alios mentio. Vide Jonsium p. 248. & quæ viri docti ad Sveton. in Flavio Vespasiano c. 13. Lucian. de salutatione T. 1. p. 806. seq.

Alius *Demetrius* Rhodii celebris Cynici discipulus *Corinthius Suniensis*, cujus meminit Lucianus in Toxari. T. 2. p. 51. & adversus indoctum p. 388.

Demonax Cyprius Epicteti æqualis, Athenis vixit, Diogenem Cynicum præ cæteris admiratus, etsi non unam Philosophiæ sectam coluit. Vide Lucianum in ejus vita, T. 2. præcipue p. 859 & 871.

Didymus Planetiades. Plutarch. de Oraculor. defectu.

Diogenes Sinopensis, Antisthenis discipulus, de quo prolixe Laertius VI. 20. seq. Apophthegmata ejusdem, & num. 80. scripta recensens; in quibus & VII. Tragœdiæ, de quibus dixi lib. 2. c. 19. Diogenem Cynicum ἐν τῷ πορδάλῳ laudat idem Laertius VI. 20.

Effigies ejus varias vide si placet apud Jac. Gronovium T. 2. thesauri antiquitatum Græcar. tabula LXXXVIII. Claruit Speusippi æqualis circa Ol. CIX. Laert. IV. 3. Obiit fere nonagenarius Corinthi, eodem ut ajunt die quo Alexander Babylone Ol. CXIV. id. VI. 79. Philippum Macedoniæ Regem paulo acerbius reprehendit, Plutarcho judice p. 70. de dignoscendo adulatore. De Alexandro eum affante videsis Dionem 4. de regno p. 59. seq. Laert. VI. 38. 68. Plutarchum Alex. p. 671. Plura clariss. Bælius in Lexico.

Diogenes Junior, Σοφιστὴς κύων ob petulantiam linguæ in theatro exerci-

ercitam virgis cæsus jussu Flavii Vespasiani. Xiphilin. p. 322. ubi & de *Era* altero Cynico Diogenis hujus æquali, ob majorem insolentiam capite etiam truncato.

Echecles Ephesius, Cleomenis & Theombroti discipulus. Laert. VI. 95.

Eras (Ἡρᾶς) de quo dixi paulo ante in *Diogene juniore*.

Eubulides cujus librum de Diogene allegat Laertius VI. 20. Eubulus ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Διογένους πρᾶσις. id. 30.

Julianus Imp. Cynicorum Philosophiam celebrat Orat. 6. & 7. quarum prior est πρὸς τοὺς ἀπαιδεύτους κύνας, posterior πρὸς Ἡράκλειον Κυνικὸν πῶς κυνιστέον.

Hegesaus Sinopensis cognomento κλοιός sive laqueus, discipulus Diogenis. Laert. VI. 84.

Hegesianax infra in *Xanthippus*.

Heraclius contra quem Julianus Orat. 7. Suidæ in Ἰουλ. dicitur *Heraclitus*.

Hermippus in auctione Diogenis allegatur in latino interprete Laertii Ambrosio & in quibusdam Græcis Laertii Codicibus VI. 29. ut intelligatur Hermippus Smyrnæus qui de vitis Philos. scripsit. Sed alii codices habent Menippus ἐν τῇ Διογένους πράσει.

Herophilus. Lucian. in Icaromenippo T. 1. p. 198.

Hesperius Jons. p. 246.

Hipparchia Maronitis, soror Metroclis & Cratetis uxor, de qua Laertius VI. 96. seq. Anthologia p. 339. è recentioribus Menagius de mulieribus Philosophis p. 63 seq. & Baylius in Lexico. Suidas ait scripsisse φιλοσόφους ὑποθέσεις καί τινα ἐπιχειρήματα καὶ προτάσεις πρὸς Θεόδωρον ἄθεον. Non puto autem Suidam hæc Hipparchiæ scripta vidisse, sed conjectura è Laertio collegisse.

Honoratus de quo Lucianus in Demonacte T. 2. p. 865.

Horus Ægyptius quem confabulantem inducit Macrobius in Saturnal.

Isidorus. Sveton. Nerone c. 39.

Lucianus in Cynico T. 2. p. 717. seq.

Maximus Alexandrinus ad quem Basilii Magni Epistolæ supersunt & quem Carmine de vita sua & Oratione 27. & 28. perstrinxit Nazianzenus indignatus κύνας ποιμένας εἶναι βιαζομένους p. 474. Depositus hic Maximus Episcopatu CPol. Canone IV. Synodi primæ CPol. Hic ipse est de quo Hieron. in Catalogo S. E. c. 127. *Maximus Philosophus, natus Alexandriæ, CPoli Episcopus ordinatus est, & pulsus, insigne de fide*

adversus Arianos scripsit librum, quem Mediolani Gratiano Principi dedit. Vide & Vales. ad Sozom. VII. 9. & Baronium, Basnagium & Pagi ad A. C. 379.

Meleager Gadarenus, risus in scriptis captator, cujus libros II. περὶ δοξῶν Laertius II. 92. symposium & χάριτας laudat Athenæus. Vide quæ viri docti ad Laert. VI. 100.

Menander cognomento δρυμὸς, Homeri admirator, Diogenis discipulus Laert. VI. 84. Vide & infra in *Xanthippo*.

Menedemus Lampsacenus de quo Laertius VI. 102. Theombroti discipulus, id 95. diversus à Menedemo Eretriensi de quo II. 125. De Menedemo Cynico capiendus Numenius apud Euseb. XV. præparat. p. 729.

Menippus Sinopensis patria, ortu Phœnicius Gadarensis fuit, conditione servus, Diogenis ut suspicor discipulus. Ejus scribendi genus σπουδογέλοιον multi notaverunt, imitatus est in Satyris suis Varro, quas Cynicas alii, ipse appellavit Menippeas teste Gellio II. 18. Menippeus hinc ipse appellatus Athenæo, & Tertulliano *Romanus Cynicus*. Exstat & Satira Menippea Petri Cunæi viri doctissimi & altera Lipsii qua perstringit profanum vulgus eruditorum. Scripsit & Varro Satiram cui titulus ταφὴ Μενίππου teste Nonio in exodium & pluribus aliis locis. Menippi Symposium allegat Athenæus. Alia scripta Menippi Cynici refert Laertius VI. 101. Sunt autem hæc: Νεκύια, Διαθῆκαι, Ἐπιστολαὶ κεκομψευμέναι ἀπὸ τῶν θεῶν προσώπου. Πρὸς τοὺς φυσικοὺς καὶ μαθηματικοὺς καὶ γραμματικοὺς, καὶ γονὰς (natalem) Ἐπικούρου καὶ τὰς θρησκευομένας ὑπ' αὐτῶν εἰκάδας &c. Hunc porro ipsum Menippum non dubito induci à Luciano in dialogis mortuor. & in Necyomantia, memorarique ab Eunapio in proœm. ubi celeberrimos Cynicos referre se scribit, non Menippum juvenem Lycium, de quo Philostratus IV. 8. de Apollonii vita. Fuit & Menippus quidam Magnes Pancratiastes cujus meminit Artemidorus IV. 44. quemque addes aliis Menippis collectis à Laertio & Menagio.

Menippus Lycius Demetrii Corinthii auditor, de quo jam dixi.

Metrocles Maronites Hipparchiæ frater, Theophrasti primum, postea Cratetis discipulus. Vide Laertium VI. 94. seq. Ejus χρείας allegat VI. 33.

Monimus Syracusanus Diogenis & Cratetis discipulus scripsit teste Laertio

tio VI. 83. παίγνια, quibus ludicra seriis sententiis permiscuit; περὶ ὁρμῶν libros duos & protrepticum. Inter eos qui κριτήριον veri sustulerunt refertur Monimus à Sexto VII. contra Math. p. 146. & 221. quod affirmasset τῦφον εἶναι τὰ πάντα.

Musonius, Babylonius, amicus Apollonii Tyanensis, de quo dixi ad proœmium Eunapii. Alius Musonius Thuscus, de quo infra in Stoicis.

Oenomaus Gadarenus sub Adriano Imp. floruit teste Syncello p. 349. scripserat πολιτείαν & περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον φιλοσοφίας (Confer Jonsium p. 245.) & περὶ κυνισμοῦ itemque περὶ Κράτητος καὶ Διογένους καὶ τῶν λοιπῶν teste Suida. Quanquam Julianus Imp. ex alio potius quam ex Oenomao Cynismi rationes peti velit. Ejus κατὰ τῶν χρηστηρίων, idem Julian. Orat. VII. f. 209. Titulus libri fuit φωρὰ γοήτων *detectio præstigiatorum*, de Oraculorum falsitate. Vide Euseb. V. cap. 19. præparat. & VI. 6. p. 254. & VI. 7. Socratem III. 23. p. 202. Niceph. X. 36. Theodoritum Therapevt. lib. VI. p. 86. & X. p. 141. A. Vandalen de Oraculis p. 329 - 346. τραγῳδίαι. Julian. Orat. VII. f. 210. De Diogene Oenomao Tragico Atheniensi dixi supra lib. 2. c. 19. è Suida in Διογ. Epigramma alterius ut videtur Oenomai εἰς ἔρωτα γλυκύπικρον ἐν χαλκῷ Anthol. IV. 18.

Onesicritus Astypalensis sive Æginensis qui cum Alexandro M. militavit & ejus παιδείαν ac laudes Xenophonteo fere stylo composuit. Vide Laert. VI. 84. Plutarchum Alex. p. 705. Pater Androsthenis & Philisci. id. 75. seq. discipulus Diogenis. Vide de hoc Onesicrito supra cap. VII.

Pasicles Cratetis Cynici F. Laertius IV. 88. Fuit & Pasicles Cratetis Frater, discipulus Euclidis Megarensis. id. 89.

Peregrinus qui sub Antonino Pio vanam gloriam captans se publice conjecit in flammas, derisus à Luciano, Libro singulari de morte Peregrini. Confer Syncellum p. 351. 352.

Philiscus Æginensis Onesicriti F. Diogenis discipulus, cui tragœdias quæ sub Diogenis nomine ferebantur, nonnulli tribuerunt. Vide Laert. VI. 84. & 73. 75. & 80. Julian. Orat. VI. p. 186. & VII. 210. ubi male *Philistus*.

Phocion cognomento χρηστὸς, Diogenis Cynici auditor. Laertius VI. 76.

Plato Cynicus. Laert. VI. 27. nisi probanda potius expositio Casauboni,

ut sane videtur, quoniam idem Laertius inter varios Platones III. 103. nullam Cynici mentionem facit.

Polyzelus, infra in Xanthippo.

Sallustius κυνίζων. Phot. cod. 242. p. 556. *κυνικώτερον ἐφιλοσόφει*. Suid. in Σαλλςς. Diversus hic Procli discipulus fuit à Sallustio cui Orationem quartam inscribit Julianus Imp. Huic potius Juliani, Platonico, quam alteri Cynico Sallustio tribuerim libellum elegantem qui exstat περὶ Θεῶν καὶ κόσμου, de quo infra lib. V.

Serenianus. supra in Asclepiade.

Sphodrias Jons. p. 246.

Stilpo Megarensis auditor Diogenis Cynici. Laert. VI. 76.

Theagenes. Lucian. lib. de morte Peregrini.

Theodorus Cynulcus sive pluribus canibus stipatus Cynicus, quem colloquentem inducit Athenæus in dipnosophistis.

Theombrotus Metroclis discipulus. Laert. VI. 95.

Theomnestus, infra in Xanthippo.

Thrasyllus Cynicus. Seneca II. 13. de benefic. & Plutarch. Apophthegm.

Timarchus Alexandrinus Cleomenis discipulus. Laert. VI. 95.

Xanthippus, Theomnestus, Polyzelus, Onesicritus, Monimus, Menander, Hegesianax, Diogenes, Crates & Antisthenes Cynici, quorum scriptis usus est Stobæus. Phot. Cod. CLXVII.

Xeniades qui Diogenem Cynicum emit eique filium instituendum & domum regendam dedit. Laert. VI. 74. 82.

Zeno Citieus Cratetis discipulus. Vide Numenium apud. Euseb. XIV. præp. p. 729 Verecundiam & decorum magis observare quam Cynici docuit, in reliquis eorum placita probavit, ipse auctor Stoicorum, quorum dogmata cum Cynicis convenire innuit etiam Juvenalis XIII. 121.

Et qui nec Cynicos nec Stoica dogmata legit,
A Cynicis tunica distantia.

Confer. Julianum Orat. VI. p. 185. Laert. VI. 104. VII. 121. Lipsium lib. 1. manuduct. diss. 13. Quod vero Sidonius Carm. 2. v. 168. Cynicorum turbam Epicuri sodalium imitatricem appellat, de eo videsis Sirmondi notas p. 181. Augustini adhuc temporibus plures fuerunt Cynici quam Stoici, ut testatur lib. 3. contra Academicos c. 18. *Itaque nunc Philosophos non fere videmus nisi aut Cynicos, aut Peripateticos, aut Platonicos. Et Cynicos quidem, quia eos vita quadam delectat libertas atque licentia.* Adde si placet XIV. 20. de C. D.

CAP.

CAPUT XIV.

DE EUCLIDE & aliis Geometris.

De Euclide, ejusque ætate. Alii decem hoc nomine. 1. Euclidis libri elementorum & in librum primum Procli commentarius. 2. Commentariorum Theoni tributorum, an auctor ipse sit Euclides. 3. Liber XIV & XV. num Euclidis an Hypsiclis Alex. 4. Scopus elementorum. ibid. Boethii versio elementorum Euclidis latina. 5. Editiones elementorum cum Theonis commentariis. 6. Sine illis commentariis editiones & versiones variæ, & in his Arabica. Barlaami & Isaaci Monachi quædã Euclidi illustrando. 7. Epitome Æneæ deperdita, & versiones elementorum ineditæ, Persicæ, Syriacæ, Hebraicæ, Sinicæ, Tartaricæ. 8. Job. Pici effatum, Theologis noxiam esse Euclidis tractationem. 9. Arithmetica elementa Geometricis ab Euclide juncta. 10. Datà cum præfat. Marini. Pappi in ea commentarius. 11. Harmonica & Sectio Canonis. 12. Phænomena. 13. Optica & Catoptrica. 14. De divisionibus liber & fragmentum de levi ac ponderoso. 15. Scripta Euclidis deperdita. 16. Catalogus scriptorum in commentariis Procli ad Euclidem allegatorum. 17. Alii Geometræ quidam. 18.

I.

EUCLIDES, qua patria, incertum (*a*) claruit temporibus Ptolemæi Lagi (*b*) quem post XL. annorum imperium obiisse constat CCLXXVII.

(*a*) Harduinus ad Plin. videtur Apollonium in animo habuisse cum de Euclide scripsit eum Pergæ oriundum civitate Pamphiliæ. Euclidem plerique Alexandrinum faciunt, sed nullo diserto veteris alicujus scriptoris testimonio. Si Gregorium Abulpharajum audias, Tyrius fuit: si scriptorem Bibliothecæ veteris Siculæ Anno 1700. à Messanensi quodam editæ (vide memorias Trivultianas Anni 1702. mense Augusto p. 151.) Gelous, oriundus è Gela civitate Siciliæ. Nimirum quia Laertius II. 106. auctor est Megareum Euclidem à quibusdam pro Geloo habitum fuisse.

(*b*)

CCLXXVII. atne natum Christum Olymp. CXXIII¾. Ab hoc rogatus, esset ne via quædam brevior faciliorque ad Geometriæ cognitionem, quam in elementis ipse tradidisset, respondit (c) μὴ εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν πρὸς Γεωμετρίαν, *non dari viam regiam ad Geometriam*. Mathematicas disciplinas accuratissimis scriptis illustravit, ac cum summa laude docuit Alexandriæ, (d) suavissimi vir ingenii, & contentiones minime amans, sed benignus & æqvus alienæ industriæ fautor, ut ab auctore sectæ Eristicæ Euclide Socratico Megareo (e) non hac minus nota, quam ætate & studiorum genere facile distinguatur. Ita certe de nostro Pappus lib. VII. p. 251. *Euclides secutus Aristeam scriptorem laudentum in iis, quæ de Conicis tradiderat, neque antevertens neque volens eorum tractationem destruere, cum mitissimus esset & benignus erga omnes, præsertim eos qui*

(b) Proclus lib. 2. ad Euclidem p. 20. γέγονε δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ πρώτου Πτολεμαίου. Καὶ γὰρ ὁ Ἀρχιμήδης καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μνημονεύει Εὐκλείδους.

(c) Proclus: καὶ μέντοι καὶ φασὶν, ὅτι Πτολεμαῖος ἤρετό ποτε αὐτὸν εἴ τις &c. Simile illud Alexandri Geometriam discere cupientis apud Senecam Epist. XCI. *Facilia me doce: Ista, inquit, omnibus eadem sunt aque difficilia.*

(d) Pappus lib VII. p. 251.

(e) De Euclide Megarensi Socratis discipulo & auctore sectæ Megaricæ dixi lib. 2. c. 23. §. 36. hic cum nostro male confunditur apud Boethium I. Geometr. p. 1507. 1510. 1511. &c. *ex secundo, tertio, quarto &c. libri Euclidis Megarensis.* Vicissim apud Valerium Max. VIII. 12. ex memoriæ scriptoris vel librarii lapsu Euclides Geometra memoratur pro Eudoxo, ut viris doctis jam observatum. Fuit & alius Euclides Archon Athenis Olymp. LXXXVII. 2. itemque alter, sub quo triginta Tyranni expulsi Ol. XCIV. 2. & præteritorum sancita est ἀμνηστία. Ab hoc proverbium τὰ πρὸ Εὐκλείδου meminisse i. e. rerum, quas alta oblivione sepultas esse oportebat. Vide Xenophontem 2. Ἑλληνικῶν & Lucianum in Cataplo T. I. p. 426. & in Hermotimo p. 563. Eodem Euclide Archonte abrogata τῇ κατὰ Κάδμον Γραμματικῇ (cujus apud Syrianum ad Hermogenem p. 17. mentio) cœpit Athenis esse usus literarum Jonicarum, unde plutarchus in Aristide p. 319. memorat γράμματα τῆς μετ' Εὐκλείδην Γραμματικῆς. Confer Meursium de Archontibus III. 17. & fortuna Attica. c. 8. Non diversus fortassis Euclides Atheniensis, quem inter viros libris coacervandis celebres laudat Athenæus in limine libri primi. Fuit & Euclides λιθοτόμος, cujus nomen occurrit in testamento Platonis apud Laertium III. 42. His adde Euclidem fratrem Cleomenis Lacedæmonior. Regis ab Antigono cæsum de quo Plutarch. in Philopœmene p. 358. Euclidem Pacatianum, cujus antidotum refertur à Galeno 2. de antidotis: Euclidem Platonicum cujus meminit Porphyrius in plotini vita; tum Euclidem Maximi Byz. filium, quem memorat Socrates in Hist. Eccles. p. 165. Denique Euclidem parasitum Smicrini F. cognomento σεῦτλον sive betaceum apud Athenæum lib. VI. p. 242. 250. & Euclidem Laconem, de quo Plutarchus in Artaxerxe Mnemone p. 1013.

qui Mathematicas disciplinas aliqua ex parte augere & amplificare possent, ut par est, & nullo modo infensus, sed accuratus, non arrogans, &c.

II. Scripta Euclidis hæc exstant:

ΣΤΟΙΧΕΙ'ΩΝ *Elementorum Matheseos puræ libri XV.* quæ vulgata sunt *Græce* hoc titulo: Ἐυκλείδȣ ςοιχείων βιβλία ιέ ἐκ τ͂ ΘΕΩΝΟΣ σȣνȣσιῶν Basil. 1533. fol. apud Joh. Hervagium, edente Simone Grynæo è duobus codicibus MSS. quorum alterum Venetiis Laz. Bayfius, alterum Parisiis Joh. Ruellius suppeditaverat. Additi etiam in illa editione (itidem Græce) è codice Oxoniensi Joh. Claymundi sunt, sed admodum inemendate, *commentariorum libri quatuor in primum Euclidis librum,* auctore *Proclo* Philosopho, qui Euclidem perinde ut Pappus passim laudat sub nomine Γεωμέτρȣ vel ςοιχειωτ͂, & lib. 3. p. 55. ait, se ex antiquioribus Euclidis commentatoribus (Gemino aliisque) τὰ γλαφυρώτερα collegisse, & ἀπέραντον illorum πολυλογίαν in compendium misisse. Hos Procli commentarios latine vertit ediditque, & scholiis ac figuris illustravit *Franciscus Baroccius* Patricius Venetus, Patavii 1560. fol.

III. Illa vero, quæ vulgo vocantur *Theonis* Alexandrini, qui sub Theodosio M. Imp. floruit, in Euclidem commentaria sive demonstrationes, quibusdam viris doctis non videntur esse Theonis, sed Euclidis ipsius à Theone duntaxat recensitæ, quam in rem operæ pretium est audire *Henricum Savilium*, cujus eruditæ * prælectiones XIII. in principium elementorum lucem viderunt Oxoniæ 1621. 4. Ita vero ille, p. 10. seq. *Quidam propositiones elementorum tribuunt Euclidi, demonstrationes Theoni, homines stulti & perridiculi, quasi ullus unquam artifex suas voluerit edi conclusiones, nullis adjectis probationibus. Hoc neque Philosophorum quisquam, nec Medicorum, nedum Mathematicorum fecit unquam. Secunda est opinio Petri Rami, qui tam propositiones quam demonstrationes Euclidi abjudicat, universa Theoni attribuens, false: eadem enim hæc quæ nunc habemus eodem ordine, eisdem verbis, agnoscunt sub Euclidis nomine Proclus & Boethius Theone posteriores, & anterior Theone Alexander Aphrodiseus, & omnis antiquitas. Tertia opinio est Buteonis qui omnia attribuit Euclidi, quæ aut vera est, aut veritati certe proxima. Quid ergo dicemus de vulgatis libris qui* ἐκ τ͂ Θέωνῷ σȣνȣσιῶν *ex Theonis colloquiis sive congressibus præ se ferunt, cujus tamen tituli in neutro nostrorum codicum MSS. ullum reperi vestigium. Non diffiteor in uno ad oram marginis adscripta esse ad decimum tertium librum hæc verba :* Ἐυκλεί-

* Perstringuntur Paulo acerbius à Malebranchio de inquir. veritate II. 7. p. 134. seq.

κλείδης ὁ τὰ στοιχεῖα συναθροίσας ἦν ἐπὶ χρόνοις Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος. Θέων δὲ ὁ συντάξας αὐτὰ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, ut collectionem Elementorum Euclidi, ordinationem & dispositionem Theoni tribuisse videatur. Magna certe Theonis laus, si inordinata & incomposita in ordinem redegit. Sed ne huic incerto Scholiastæ fidem adjungamus, obstat ut dixi Procli & antiquorum omnium auctoritas, obstat mirabilis & concinna propositionum series, ex quibus unam loco suo si eximas, tota corruat compages & structura necesse est. Quid igitur? nullæ sunt Theonis in hoc libro partes? Non me movent superius dicta, sed auctoritatem ipsius Theonis in commentariis in Almagestū p. 50. perpendendā existimo, quæ fortasse viam praire possunt ad eruendam in hac quæstione veritatem. Quod vero sectores, inquit, in circulis æqualibus sint proportionales angulis ad centrum constitutis, ostensum est à nobis in editione elementorum, ἐκδόσει, ad finem sexti libri. Ex quibus verbis & novam elementorum editionem adornasse Theonem constat, & nonnulla ab ipso adjecta. Et quidem in omnibus exemplaribus hæc verba de sectore annectuntur ultimæ propositioni libri sexti elementorum, quæ & Theonis esse puto, ut etiam demonstrationem ad illa verba: λέγω ὅτι καὶ &c. usque ad finem. Nam Euclidis illa solennis clausula ὅπερ ἔδει δεῖξαι quæ proxime præcedit, finis est ut puto Euclideæ. Idem judicium ferendum puto de multis in decimo libro lemmatiis & fortasse propositionibus nonnullis. Alexander certe aliquot ante Theonem seculis in commentariis ad priora Aristotelis p. 87. eam quæ quinta est decimi in nostris libris, citat pro quarta, ut necesse sit aliquam ex præcedentibus, quartam uti reor, qua sine magno incommodo sane carere potuissemus, suo tempore ab elementorum libro abfuisse, vel saltem cum tertia coaluisse. Et quidem ultimam decimi non dubito assumentum esse Theonis, vel potius antiquioris (nam apud Alexandrū exstat iisdem prope verbis) minus perspicaci ingenio, quippe alieno loco positam. (Forte & definitiones quædam, inquit Dav. Gregorius præf. ad Euclidem, *& axiomata libro 1. præposita Theonem vel alium præter Euclidem agnoscunt auctorem, ex. gr. Axioma 11. nam licet Euclides hoc pronunciatum adhibeat in demonstranda prop. 29. Element. 1. illud tamen pro axiomate non habuit, sed pro conversa proposit. 17. utpote quæ ex illa manifeste consequatur. Fortasse & alteræ demonstrationes, quæ passim occurrunt, sunt etiam*

iam

iam Theonis. Nam quæ in datorum libro reperiuntur Euclidis non esse expresse asserit Pappus, licet cum illis elementorum facile comparandæ. Sunt vero ex his quædam quæ Theonem non sapiunt, sed à sciolis quibusdam conscripta sunt. Sunt & lemmata & corollaria quædam in Elementor. 10. quæ ab ageometris subjuncta sunt: illa ubique nota perstrinximus) Ex quibus omnibus concludit Savilius *Theonis fuisse partes in Euclide, paucissimis quidem in locis, interpolando explicando augendo: ultra hoc nullas. Qui tamen labos non tanti fuit, ut Proclo omnium ante se Mathematicorum diligentissimo laudatori, commemoratione dignus videretur.*

IV. Libri decem priores proprie elementa εὐθυμετρικὰ & Arithmetica continent. Liber X. agit de συμμετρίᾳ sive de commensurabilibus & incommensurabilibus, rationalibus & irrationalibus: tres proximi XI. XII. XIII. inscribuntur στερεῶν, & agunt de corporibus solidis quinq; regularibus, (Pyramide, cubo sive hexaedro, octaedro, Dodecaedro & Icosaedro) eorumque compositione & in sphæram insertione. Ac Proclo quidem lib. 2. in Euclid. p. 20. observante, Euclides τῇ προαιρέσει μὲν Πλατωνικός ἐστι καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ ταύτῃ οἰκεῖος. ὅθεν δὴ καὶ τῆς συμπάσης στοιχειώσεως τέλος προεστήσατο τὴν τῶν καλουμένων Πλατωνικῶν σχημάτων * σύστασιν. Et aliquibus interjectis: Καὶ πρὸς μὲν αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα βλέποντες λέγομεν ὡς ἄρα περὶ τῶν κοσμικῶν σχημάτων ἐστὶν ὁ σύμπας τῷ Γεωμέτρῃ λόγος. Ἀρχόμενος μὲν ἀπὸ τῶν ἁπλῶν, τελευτῶν δὲ εἰς ποικιλίαν τῆς τούτων συστάσεως, καὶ χωρὶς μὲν ἕκαστα ὑφιστάς, ὁμοῦ δὲ τὰς εἰς τὴν σφαῖραν αὐτῶν ἐγγραφάς, καὶ τοὺς λόγους, οὓς ἔχει πρὸς ἄλληλα, παραδιδούς, διὸ καὶ τῶν καθ᾽ ἕκαστα βιβλίων τοὺς σκοπούς τινες ἐπὶ τὸν κόσμον ἀναφέρειν ἠξίωσαν, καὶ τὴν χρείαν αὐτῶν, ἣν παρέσχετο πρὸς τὴν τοῦ παντὸς Θεωρίαν ** ἀνέγραψαν. Et p. 21. τὸ μὲν γὰρ χρήσιμον αὐτῆς (στοιχειώσεως Εὐκλείδου) εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρχικῶν σχημάτων συντελεῖ θεωρίαν. Confer, quæ idem Proclus lib. 4. p. 110. Quemdmodum vero liber quintus in MS. Mazariniano præter rem refertur ad *Eudoxum*, etsi Proclo quoqe p. 20. notante Euclides in suis elementis fuit πολλὰ μὲν τῶν Εὐδόξου συντάξας, πολλὰ δὲ τῶν Θεαιτήτου τελεωσάμενος. Ita liber XIV. & XV.

Aaa 2 in

* Vetus Epigramma in Synopsi Geometrica Mich. Pselli:

Σχήματα πέντε Πλάτωνος, ὃ Πυθαγόρας ὁ σοφὸς εὗρε,
Πυθαγόρας σοφὸς εὗρε, Πλάτων δ᾽ ἀρίδηλ᾽ ἐδίδαξεν
Εὐκλείδης δ᾽ ἐπὶ τοῖσι κλέος περικαλλὲς ἔτευξεν.

** Confer Boethium 2. Geometr. p. 1542. & Joh. Kepleri Opus præstantissimum de Harmonia Mundi, in quo doctorinam de quinque corporibus Platonicis ad Θεωρίαν Universi applicat.

in quibus eadem corpora quinq; conferuntur in se, non videntur auctorem habere Euclidem: sane XIII. libros στοιχείων tantum agnoscit Marinus protheoria ad data, & in *Arabica* versione *Nasiridini Iusini* Persæ, quæ luculentis typis Arabicis lucem vidit Romæ 1594. fol. ex typographia Medicea, tredecim tantum libros exstare video. Tum ultima propositio libri XIII veluti colophonem operi imponit, denique libro XIV. præmittitur præfatio, Euclidi neutiquam congruens, at bene conveniens *Hypsicli* Alexandrino, in hanc sententiam: Βασιλείδης ὁ Τύριος ὦ Πρώταρχε παραγενηθεὶς εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ συσταθεὶς τῷ Πατρὶ ἡμῶν [Hypsiclj seniori] διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ μαθήματος συγγένειαν, συνδιέτριψεν αὐτῷ τὸν πλεῖστον τῆς ἐπιδημίας χρόνον. Καί ποτε διελοῦντες τὸ ὑπὸ Ἀπολλωνίου [Apollonium Pergæum innuit Euclide * juniorem) γραφὲν περὶ τῆς συγκρίσεως τοῦ δωδεκαέδρου καὶ τοῦ εἰκοσαέδρου τῶν εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν ἐγγραφομένων, τίνα λόγον ἔχει ταῦτα πρὸς ἄλληλα, ἔδοξαν ταῦτα μὴ ὀρθῶς γεγραφέναι τὸν Ἀπολλώνιον, αὐτοὶ δὲ ταῦτα διακαθάραντες ἔγραψαν, ὡς ἦν ἀκούειν τοῦ πατρὸς (Hypsiclis senioris.) ἐγὼ δὲ ὕστερον περιέπεσον ἑτέρῳ βιβλίῳ ὑπὸ Ἀπολλωνίου ἐκδεδομένῳ καὶ περιέχοντι ἀπόδειξιν ὑγιῶς περὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ μεγάλως ἐψυχαγωγήθην ἐπὶ τοῦ προβλήματος ζητήσει. Τὸ μὲν ὑπὸ Ἀπολλωνίου ἐκδοθὲν ἔοικε κοινῇ σκοπεῖν, καὶ γὰρ περιφέρεται. Τὸ δ' ὑφ' ἡμῶν δοκοῦν ὕστερον γεγραφέναι φιλοπόνως ὅσα δοκεῖν ὑπομνηματισάμενος ἔκρινα προσφωνῆσαί σοι διὰ τὴν ἐν ἅπασι μαθήμασι μάλιστα δ' ἐν γεωμετρίᾳ προκοπὴν, ἐμπείρως κρίνοντι τὰ ῥηθησόμενα, διὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν πατέρα συνήθειαν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν εὐμενῶς ἀκουσομένῳ τῆς πραγματείας. Ad libri XV. proposit. 5. meminit Hypsicles magistri sui *Isidori*: ἡ δὲ εὕρεσις ὡς Ἰσίδωρος ὁ ἡμέτερος ὑφηγήσατο μέγας διδάσκαλος, ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον. Et post rem illam expositam, οὕτω μὲν οὖν, inquit, ὁ εἰρημένος εὐκλεέστατος ἀνὴρ τὸν περὶ τῶν εἰρημένων ἀποδέδωκε λόγον. Ad libri 14. proposit. 2. Τοῦτο δὲ γράφεται ὑπὸ μὲν Ἀρισταίου ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ πέντε σχημάτων σύγκρισις, ὑπὸ δὲ Ἀπολλωνίου ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς συγκρίσεως τοῦ δωδεκαέδρου πρὸς τὸ εἰκοσάεδρον. Sub Hypsiclis etiam nomine latine verterunt Georgius Valla, & Bartholomæus Zambertus Venetus.

V. Euclidem translatum in Romanam linguam vir Magnificus *Boethius* dedit, teste Cassiodoro lib de Geometria, respiciente ad libros II. Geometriæ, quæ inter Boethii opera hodie exstant, & incipiunt his verbis: *Quia vero, mi Patrici, Geometrarum exercitatissime, Euclidis de artis Geometricæ figuris obscure prolata te adhortante exponenda & lucidiore aditu expolienda suscepi. Et p. 1514. Supra positarum igitur speculationibus figurarum ab Euclide succincte obscureque prolatis & à nobis verbum videlicet de verbo exprimentibus*

* Fallitur igitur Abulpharajus qui Euclidem multo juniorem facit p. 41.

bus strictim translatis, quædam iteranda repetendaque &c. Idem lib. 2. p. 1542. *Codex iste secundum dispositionem Euclidis esse dicitur, secundum demonstrationem vel inventionem, aliorum plerumque esse dicitur.*

VI. *Latine* cum demonstrationibus, quæ *Theoni* vulgo tribuuntur (Boethius & Proclus eas non habuit, certe pro Euclideis non agnovit) prodiere elementorum libri XV. interprete *Campano*, & libri XIII. interprete *Bartholomæo Zamberto* Veneto Paris. 1516. apud. H. Stephanum avum, fol. & una cum aliis Euclidis scriptis Basil. 1537. 1546. fol. tum ex versione *Frid. Commandini*, cum ejusdem commentariis. Pisauri 1572. 1619. fol. *Denique græce & latine*, Commandini versione ex Ed. Bernardi libris emendata & Græcis ad MSS. & Savilii castigationes per Virum Clariss. Joh. Hudsonum recensitis, in nova luculenta operum Euclidis editione Oxon. 1704. fol. è theatro Sheldoniano. Euclidis libri XV. ex Campani interpretatione primum editi fuerant Venetiis 1482 cum figuris Geometricis, quibus Erhardus Radholtus Augustanus testatur se primum cœpisse libros excusos ornare eadem facilitate, qua literarum elementa imprimuntur. Confer Beughemii incunabula Typographiæ p. 51. Zamberti versio prodierat etiam Venet. 1505. fol. sub titulo elementorum Euclidis, ex traditione *Pappi* Philosophi.

VII. Sine Theonis demonstrationibus sæpius præterea excusi sunt Euclidis elementorum libri: *Græce* quidem, Florentiæ, teste Gesnero, tum Romæ 1545. 8.

Græce & latine:

Libri XV. cum præfat. *Stephani Gracilis* Paris. 1557. 1573. & 1598. 8.

Libri XIII. ex editione *Conradi Dasypodii*, Argent. 1564. 8. additis ad librum primum & secundum tantum, Theonis commentariis, & ad secundum *Barlaami* Monachi demonstrationibus, quibus ad numeros applicat, quæ de lineis ac figuris planis Euclides docuerat.

Libri XV. ex ejusdem Dasypodii recensione, inter alia Euclidis opera ibid. 1571. 8. Edidit & eodem anno librum primum Theonis commentariis illustratum, græce cum latina perspicua interpretatione, & Heronis vocabulis Geometricis.

Libri XIII. Lond. 1620. fol. nitida editio, cum Commandini versione, adjectis figuris accuratis. Laudat hanc ἔκδοσιν Marcus Meibomius dialogo de proportionibus p. 173.

Latine ex versione & cum commentario *Lucæ Paciolæ de Burgo* Venet. 1489. fol. Libri XV. è recognitione *Christiani Melder*. Lugd. Bat. 1673. 12.

Libri XV. cum scholiis & commentariis insignibus *Christophori Clavii*, Jesu Socii. Colon. 1591. fol. Rom. 1603. 8. & Francof. 1607. 8. quam editionem emendatiorem recentioribus esse notat Sam. Reyherus in diss. de Euclide Kil. 1693. 4. p. 40.

Libri XV. demonstrati à *Francisco Flussate Candalla* & libro XVI. per ipsum addito aucti de solidorum regularium inter se invicem collatione, itemque XVII. de compositis regularibus. Paris. 1566. fol. & 1578. fol.

Libri VI. priores cum demonstrationibus *Orontii Finæi* Paris. apud Simon. Colineum 1551. 4. *Joh. Scheubelii* Basil. apud Hervag. 1550. fol. *Jac. Peletarii* 1557 fol. *C. Dibaudii* Lugd. Bat. 1603. 4. & Arnhem. 1605. 4. *Caroli Malapertii*, Duaci 1625. 12. *Georgii Fournierii* Lond. 1654. 12. *Henr. Coetsii* Lugd. Bat. 1691. 8.

Libri VI per *Conr. Dasypodium* cum scholiis *Isaaci* Monachi. Argentorat 1579. 8.

Libri VIII. per *Marium Mersennum* in Synopsi ejus Mathematica Paris. 1644. 4. Libri XIII. demonstrati ab *Ambrosio Rhodio*, Witeb. 1609. 8. 1634. 1661.

Libri XV. demonstrati succincte ab *Isaaco Barrovv*, Anglo, Mathematico præstantissimo (Lond. 1659. 1678. Marburg. 1675. 8.) qui Petrum Herigonum subinde est secutus. *Claudii Richardi*, Jesu Socii in libros XIII. Euclidis, Isidorum, Hypsiclem & recentiores de corporibus regularibus, & Procli propositiones Geometricas. Antvverp. 1645. fol. His adde *Arnoldi Lensæi* Isagogen in Geometrica elementa Euclidis Antvv. 1565. 8. *Joh. Alphonsi Borelli* Euclidem restitutum, sive priscæ Geometriæ elementa brevius & facilius contexta. Pisis 1658. 4. Rom. 1679. 12. *Andreæ Tacqueti* elementa Geometriæ Euclidea Antvverp. 1654. 8. & cura *Guil. Whistoni* recensita & locupletata, Cantabrigiæ 1703. 8.

Anglice cum notis H. Billingsley & præfatione Joh. Dee. Lond. 1570. fol.

Italice cum commentario Nic. Tartaleæ Brixiensis Matheseos Prof.

Gallice libri VI. per Petrum Herigonum. Paris. 1644. 8. quo anno quoq; cursum Mathematicum latine & Gallice edidit ibid. sex Volum. in 8.

Li-

Libri XV. per D. Henrion. Parif. 1615. 8.

Germanice cum perſpicuis demonſtrationibus Euclidis Elementa dare promiſit clariſſimum Kiloniæ lumen Samuel Reyherus, edito brevi ſpecimine. Henricus quoque Meiſnerus Arithmeticæ & Geometriæ longo uſu peritiſſim⁹, Hamburgi elementa Euclidis edere cœpit Græce & Germanice, cum uberrimis cõmentariis, itidem Germanicis, A. 1699. fol. ſed non editis ultra librum ſecundum.

VIII. Epitomen elementorum Euclidis Græce ſcripſerat *Æneas* Hierapolites, teſte Proclo lib. 4. in primum Euclidis p. 95.

Præter Arabicam Tuſini verſionem librorum XIII. quam editam ſupra §. 4. retuli, memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 251. elementa Euclidis Arabice verſa à Thebeto, & p. 47. libros XV elementorum ex Arabico latine verſos ab Adelardo Gotho Bathonienſi, cum commentariis Campani Navarrienſis. Perſicam verſionem Bodlejana, Syriacam Cantabrigienſis Bibl. ſervat, teſte Ed. Bernardo.

Libri VII. ex Arabico Ebraice verſi à Joh. Jacobo Mechir, Mſti ſunt in Bibl. Vindobonenſi teſte Lambecio lib. 1. pag. 178. Alia Hebraica verſio R. Moſis Aben Tibbon, Buxtorfio memoratur. Deniq; Sinice ac Tartarice verſa Euclidis elementa teſtatur illuſtris Leibnutius noviſſ. Sinic. p. 155.

IX. Mira Johannis Pici * Mirandulani concluſio eſt. p. 67. Opp. *Nihil magis nocivum Theologo, quam frequens & aſſidua in Mathematicis Euclidis exercitatio.* Equidem vera Theologia nullam Mathematicam demonſtrationem extimeſcit, qua vel convellatur vel everti queat, itaque nec Theologis nocebit Euclidi adſveviſſe, ut à paralogiſmis ſibi caveant, neque ſapiant ultra divina teſtimonia in iis quæ captum humanum excedunt. At falſam Theologiam profeſſus, poterit fortaſſe ex Euclidis diligentiori tractatione detrimentum capere. Nam vel univerſam religionem (licet & hoc non ſine inſigni paralogiſmo) ex falſis,

* Hunc locum reſpexit Mottanus Vayerus T. 2. Opp p. 568 edit. in fol. *Vous n' ignorez pas le peu de conte qu' on fait de la Geometrie aujourdhuy jusques dans les Colleges, ou Pic de la Mirande ſouſtenoit il n'y a gueres que la connoiſſance des Elemens d' Euclide eſtoit la plus contraire de toutes à noſtre premiere Philoſophie Chreſtienne. que nous nommons Theologie.* Non itaque probaſſet Picus Johannis Alexandri Ferrarii inſtitutum, qui librum quo ad Pontificiam religionem amplectendam omnes & ſingulos argumentis ut ipſi quidem videtur certis ac neceſſariis invitat, Euclidem Catholicum inſcripſit.

sis illis, quæ observabit additamentis humanis judicatam contemnet secum ac conculcabit, falsam sine tergiversatione præ se feret, persecutionis molestiam reveritus: vel imprudens incidet in casses inquisitionis, dum accurato ac Mathematico examine, quæ deprehendit absurda concoquere non poterit, sed propalabit diligenter, & irritabit crabrones. Est tamen, ubi falsæ quoq; Theologiæ Mystis usum poterit præbere Euclides bene magnum: accuratæ enim rerum indagationi adsvetos vel tandem docebit verum à falso, certum à commentitio secernere, nec cum abusibus & erroribus quorundam Christianorum manifestis ipsam adspernari vel rejicere Christianam religionem, quæ sola habet, quicquid in omni religione est verum ac divinum, ita ut nihil dignum fide de cultu Dei ullus docuerit Philosopus, ulla gens crediderit, quod non in Christiana religione perspicue tradatur: Vicissim nullus usquam exstet circa has res error, nullum vitium, quod non condemnat ac rejicit Christiana religio. Quod si ad Theologiam etiam veram percipiendam noxium affirmat Picus, accurate ac perspicue argumentari, colligere certo, à falsis abhorrere conclusionibus, quod usquequaq; facere docet Euclides: si propterea, inquam, Theologum ab Euclidis diligenti tractatione removere volumus, ne acutius cernat, quid Deus jusserit, quid hominum vel inscitia vel incuria introduxerit, ratumque habuerit. Valeat Mirandulanus cum conclusione sua, aut solis Theologis fateamur rationem, Dei munus, excolere non licere. Quanta enim Euclidis laus etiam à rigido censore Petro Ramo lib. III. Scholar. Mathematicar. *Nullus paralogismus, nulla Pseudographia in totis elementis Euclidis nobis, quanquam severe inquirentibus, animadverti potuit. Quam laudem singularem esse profiteor, quamque nulli adhuc neque Grammatico, neque Rhetori neq; Logico concedere potui, ut in Grammatica, Rhetorica, Logica, nil falsi doceret.* Quibus adde hæc Hieronymi Cardani lib. XVI. de subtilitate: *Euclidis sunt duæ præcipuæ laudes, inconcussa dogmatum firmitas libri Elementorum, perfectioq; adeo absoluta, ut nullum opus huic jure comparare audeas. Quibus fit, ut adeo veritatis lux in eo refulgeat, ut ii solum in arduis quæstionibus videantur verum à falso posse discernere, qui Euclidem habent familiarem.* Vicissim tamen libenter confiteor, ad movendos & convertendos hominum animos in Doctore Ecclesiastico longe plus me tribuere ἀποδείξει πνεύματος, & seriæ atque affectuosæ δεινότητι disertæque viris pii & cordati persvasione, quam jejunæ & sæpe perobscuræ demonstrationi Euclideæ ad res morales atque Theologicas applicatæ, quæ vel torpere animum sinit, vel ad con-

controversias accendit, aut ad meras notiones intellectus redigit Theologiam, practicam si ulla usquam esse debet disciplinam. Opto tamen ut quicquid docet ἀποδεικτικῶς doceat Theologus, hoc est, ut tum quoque nulla ejus effata vel ridigissimum examen Euclideum metuant, cum vel maxime videtur agere familiariter. Ita demum efficiet, quod jubetur ab Apostolo, ut quæ docet, doceat ὡς λόγον Θεοῦ.

Antequam ad alia Euclidis scripta pergo, haud absurde notaverim *Elementa Arithmetica*, quæ sub Euclidis nomine separatim vulgata sunt græce & latine Paris. 1554. 4. non esse peculiare ipsius opusculum, sed definitiones & propositiones è quindecim libris elementorum, de quibus hactenus dictum est, passim collectas. At Arithmeticæ Euclideæ liber primus, Witebergæ A. 1546. 8. seorsim editus, est septimus Elementorum, utpote in quo non minus, quam in octavo & nono Euclides de numeris agit. Atque nonum hunc respicit Jamblichus, cum p. 32. ad Arithmeticam Nicomachi Geraseni, allegat Euclidem ἐν τρίτῳ τ' ἀριθμητικῶν, ipsum reprehendens. Apud eundem p. 26. ὅπερ ἀγνοήσας ὁ περὶ Εὐκλείδην, reddendum est: *quod cum ignoraret Euclides* &c.

XI. ΔΕΔΟΜΕΝΑ, *data* sive theometra Geometrica XCV, una cum προθεωρίᾳ sive præfatione *Marini* Philosophi *Neapolitani*, qui Pappi Alexandrini commentarium memorans, respicit haud dubie, quæ ille de datis Euclidis disserit libro VII. Mathematicæ συντάξεως. Quod vero Pappus p. 241. theoremata numerat non plura quam XC, inde fit, quoniam LXIV, & LXV. pro uno habuit, tum LXXI. & LXXII. perinde ut LXXV. ac LXXVI. existimavit esse epilogos sive corollaria, in quibus similia pronunciantur de triangulis, quæ antea de parallelogrammis. Data græce & latine una cum cæteris Euclidis scriptis edidit *Conradus Dasypodius* Argentor. 1571. 8. Latine exstant & ex versione *Barthol. Zamberti* Veneti inter alia Euclidis opera Basil. 1537. fol. 1546. fol. Separatim græce è codicibus MSS. Bibl. Regis Galliæ recensuit & nova versione donavit *Claudius Hardiæus* Paris. 1625. 4. Hardiæi versionem retinuit *David Gregorius* in nitida scriptorum Euclidis editione græcolatina Oxon. è theatro Sheldoniano 1703. fol. Idem Gregorius diagrammatibus literas congruentes restituit è Codice MS. atque theorema LXXXVI. non infeliciter illustrat in præfat. Euclidis data, manu *Josephi Auriæ* collata cum quinque codicibus MSS. Vaticanis, fuerunt una cum commentariolo (sive præfatione) Marini Philosophi in Bibliotheca Caroli de Montchal teste Labbeo p. 197. Bibl. novæ

Marini προθεωρία sine nomine auctoris legitur græce ad calcem commentariorum Procli in librum primum elementorum Euclidis, Basil. 1533. fol. p. 113. hoc titulo: περὶ δοθέντων, συνπόμως. Meminit Euclidis δεδομένων etiam Proclus libro 3. p. 64. Abulpharajus p. 41.

XII. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ἉΡΜΟΝΙΚΗ. *Isagoge Harmonica*, quæ in quibusdam codicibus adscribitur *Cleonidi*, in Vaticano * videtur referri ad *Pappum*: forte, quod illam recensuerunt. *Georgius Valla* Placentinus, qui primus latine vertit A. 1498. Venetiis fol. edidit sub titulo : *Cleonidæ* ** *Harmonicum introductorium*, una cum Procli hypotyposi Astronomicarum positionum, Mich. Psello de victus ratione, Galeno de pestilentia, Aristarchi Samii libello, Athenagora de resurrectione & duobus Cleomedis libris. Grotius ad Capellæ pag. 136. *Ita & Euclides, sive verius Cleonides: neque enim illa Euclidis sunt, quæ titulo Harmonices sub ejus nomine circumferuntur, ut sagacissime Pater meus ex æqualitate semitoniorum aliisque similibus argumentis odoratus est.* Sed hoc quidem argumentum levius visum Marco Meibomio. Nec minus tamen puto falli Meursium, qui Euclidis Isagogen Harmonicam & Isagogen Cleonidis velut duo diversa scripta commemorat p. 128. ad Aristox. Primus sub Euclidis nomine græce cum versione sua (illam enim Vallæ vidisse haud videtur). vulgavit *Johannes Pena* Mathematicus Regis Christianissimi. Parif. 1557. 4. Ex Penæ editione profluxit altera Græcolatina *Conradi Dasypodii*, inter cætera Euclidis scripta excusa Argentorat. 1571. 8. Penæ versionem exhibet etiam *Petrus Herigonus* in cursu Mathematico Parif. 1644. 8. & *Anton. Possevinus* XVI. 7. Bibliothecæ selectæ, additis nonnullis Græcis locis Aristidis Quintiliani & Bryennii, ex Codd. MSS. Vaticanæ Bibl. & Fulvii Ursini. Ab eo tempore *Marcus Meibomius* Vir doctissimus Græca emendavit ex codice Vulcaniano, cui titulus Ἀνωνύμου εἰσαγωγὴ ἁρμονική, tum ex aliis binis codicibus scriptis Coventriensi & Barocciano, quos cum Dasypodii editione contulerant Seldenus & Langbænius. Idem Meibomius novam addidit versionem & notas, Euclidisque Isagogen subjunxit elementis Harmonicis Aristoxeni, cujus celeberrimi ac propemo

* Vide M. Meibomii præf. ad Euclidis Harmonica & ad Aristidem Quintil. pag. 208.

** De *Cleonide* isto quis fuerit & quando vixerit altum apud scriptores silentium. Vossius itaque p. 347. de scientiis Mathematicis suspicatur latere sub hoc nomine Cleomedem. At Cleomedis esse hanc Isagogen Harmonicam, nunquam mihi persuadebo.

modum æqualis Euclidi scriptoris vestigia legere auctor Isagoges videtur. Denique *David Gregorius* in laudata Oxoniensi operum Euclidis editione Isagogen hanc ex Meibomii editione exhibuit, nisi quod versionem hinc inde emendavit, cujus rei exempla quædam perito lectori consideranda offert in præf. Meminit Musicæ Euclidis Marinus quoque in protheoria ad Data, & Marini Præceptor Proclus lib. 2. ad elementa Euclidis p. 20. qui τὰς κατὰ μουσικὴν στοιχειώσεις appellat. *Manuelis* porro *Bryennii* Harmonica à celeberrimo Joh. Wallisio T. 3. Operum Oxon. 1699. fol. Græce & latine edita, commentarii instar sunt in Harmonica Euclidi tributa, & pleraque illorum ad verbum etiam repetunt, etsi ab illo, quod miratus sum, ne semel quidem Euclides nominatur. At laudat Euclidis Harmonicam Abulpharajus p. 41.

ΚΑΤΑΤΟΜΗ' ΚΑΝΟ'ΝΟΣ, *Sectio Canonis Musici* (eosdem editores & interpretes nacta quos Isagoge Harmonica) memoratur à Porphyrio ad Harmonica Ptolemæi p. 272. Ἐκθέμενοι γραμμικὰ θεωρήματα πρὸς τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν συντείνοντα, κείμενα δὲ ἐν τῇ τοῦ κανόνος Εὐκλείδου κατατομῇ. Illa porro γραμμικὰ θεωρήματα sive diagrammata linearum, uti & ipsum typum Canonis secti primus Meibomius feliciter restituit, quem secutus in Euclidis luculenta, quam dixi, editione *David Gregorius* observat hanc canonis sectionem Ptolemæi sententiæ consentire, Aristoxeneæ vero opinioni, quam Isagoge refert, atque adeo Isagogæ ipsi adeo esse adversam, ut illius refutatio quædam videri queat. Suspicatur itaque utriusque scripti auctorem esse non Euclidem, sed fortassis *Claudium Ptolemæum*, qui in Isagoge sententiam Aristoxeni exposuerit, in sectione Canonis confutaverit. Sed vereor, ut hanc conjecturam suam approbet lectoribus vir doctissimus, cum præsertim Aristoxenum confuatverit Ptolemæus alio loco, & veterum scriptorum testimonia Codicumque antiquorum, saltim quorundam fides hos libellos Euclidi vindicent. Ut omittam argumentum, quod ex re ipsa & historia Musica petitum urget Meibomius præf. ad Aristidem Quintilianum. Videtur Euclidem quoque respicere Bryennius lib. 2. Harmonic. p. 415. ὁ γοῦν τοιοῦτος κανὼν ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν ἀνδρῶν ἐπινενόηταί τε καὶ εὕρηται.

XIII. ΦΑΙΝΟ'ΜΕΝΑ *Phænomena*, sive ἀρχαὶ Ἀστρονομίας *Principia Astronomiæ*, memorantur à Marino in protheoria ad data, Johanne Philopono ad 2. Physicor. & Pappo lib. 6. συντάξεως Μαθηματικῆς præf. & proposit. 55. Græce & latine (sine demonstrationibus tamen) edi-

dit *Conr. Dasypodius* inter cætera Euclidis ſcripta Argentor. 1571. 8. Latine ex *Barthol. Zamberti* verſione cum reliquis Euclideis prodierunt Baſil. 1537. 1546. fol. Vertit & *Joſephus Auria* Neapolitanus, cujus interpretatio cum obſervationibus Franciſci Maurolyci lucem vidit Romæ 1591. 4. Eadem verſio recuſa in Synopſi Mathematica Marii Merſenni Pariſ. 1644. 4. pag. 249. Denique Phænomena una cum demonſtrationibus & ſchematis primus græce ex Codice MS. Oxoniæ A. 1703. fol. inter cætera Euclidis opera dedit *David Gregorius* Mathematicus præſtantiſſimus, addita Auriæ verſione hinc inde emendata.

XIV. ὈΠΤΙΚᾺ ϛοιχεῖα. Elementa *Optica*, quorum meminit Proclus p. 19. lib. 2. ad element. Heliodorus Lariſſæus in Opticis & Marinus in protheoria ad data. Latine vertit *Bartholomaeus Zambertus*, cujus interpretatio cum reliquis Euclidis prodiit Baſil. 1537. 1546. fol. Græce & latine edidit *Joh Pena* Pariſ. 1557. 4. ſeparatim, atque cum Penæ verſione iterum *Conr. Daſypodius* Argent. 1571. 8. inter cætera Euclidis opera. Exſtat & Penæ verſio excuſa Pariſ. 1604, 4. tum Hetruſco idiomate ex interpretatione *Ignatii Dantis* lucem vidit hic libellus cum Heliodori Opticis, Florentiæ 1573. 4. Verum illa Ignatii expoſitio ut manca & paralogiſmis ſcatens reprehenditur à Joſepho Blancano in Chronologia Mathematicor. p. 202. *David* denique *Gregorius* in præclara ſua Euclidis editione Optica quoque exhibuit cum latina translatione Joh. Penæ, & adjunctis *H. Savilii* ineditis eousque caſtigationibus.

ΚΑΤΟΠΤΡΙΚΆ *elementa Catoptrica* memorat diſerte Proclus loco laudato. Cum eosdem plane & auditores & interpretes habuerint cum Euclidis Opticis, tantum adjiciam ; quod utraque Savilio viſa ſint non magni momenti & vix digna Euclide , cui ſententiæ allatis etiam nonnullis argumentis ſubſcribit David Gregorius.

XV. DE DIVISIONIBUS liber quidam *latine* exſtat, incertum admodum, an recte relatus ad auctorem Euclidem. Equidem Euclidem περὶ διαιρέσεων ſcripſiſſe teſtatur Proclus p. 20. & 40. at quem in editione Oxonienſi adjunctum Euclidis ſcriptis videmus librum de diviſionibus ſuperficierum, *Johannes Dee* Londinenſis Arabica lingua ſcriptum invenit ſub nomine *Mahometi Bagdedini*, (qui ſæculo poſt Chriſtum natum X. floruiſſe fertur) & excellentiam ſcripti miratus non exiſtimavit auctorem habere Arabem ſed potius Euclidem, itaq; Urbini A. 1563 edendum reliquit *Federico Commandino*, qui in lucem quoque protulit Piſauri A. 1570. Negavit tamen Euclidis eſſe acutiſſimus vir H. Savi-

Savilius, cujus pauculas notas David Gregorius in suo Euclide adjunxit. DE LEVI ET PONDEROSO FRAGMENTUM eidem Savilio spurium visum est, & in Oxoniensi Euclidis editione similiter latine tantum exhibetur ex Euclide *Barthol. Zamberti*, Basil. 1537. & 1546. fol.

XVI. *Scripta Euclidis deperdita.*

Διαιρέσεις sive *τὸ περὶ διαιρέσεων βιβλίον.* Vide, quæ jam dixi pagina superiore.

Κωνικῶν βιβλία δ'. Pappus lib. VII. p. 249. *Euclidis libros quatuor Conicorum cum Apollonius explevisset, ac quatuor alios adjunxisset, octo Conicorum libros confecit.* Confer quæ ibi seqvuntur usque ad pag. 251.

Πορισμάτων βιβλία γ'. Proclus lib. 3. in Euclidem p. 56. *τὸ δὲ πόρισμα λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ προβλημάτων τινῶν, οἷον τὰ Εὐκλείδη γεγραμμένα πορίσματα.* Idem p. 80. *Τοιαῦτα ἄρα ἐστὶ καὶ ὅσα πορίσματα Εὐκλείδης γέγραφε, βιβλία προβλημάτων συντάξας.* Libros tres fuisse testatur Pappus lib. VII. p. 241. & 244. præcipuaque hujus operis persequitur p. 354. seq. propositione CXXVII. & seq.

Τόπων ἐπιπέδων βιβλία β'. *Planorum locorum libri duo.* Pappus lib. VII. pag. 241.

Τόπων πρὸς ἐπιφάνειαν βιβλία β'. *Locorum ad Superficiem libri duo.* Pappus loco laudato.

Ψευδαρίων τρόποι, Rationes falsa deprehendendi & paralogismos arguendi. Hoc scriptum non sine damno rei Logicæ ac Mathematicæ perditum ita memorat Proclus lib. 2. in Euclid. p. 20. *μεθόδους παραδέδωκεν καὶ τῆς τούτων διορατικῆς φρονήσεως, ἃς ἔχοντες γυμνάζειν δυνησόμεθα τοὺς ἀρχομένους τῆς θεωρίας ταύτης πρὸς τὴν εὕρεσιν τῶν παραλογισμῶν, ἀνεξαπάτητοι δὲ διαμένειν. Καὶ τοῦτο δὴ τὸ σύγγραμμα δι' οὗ τὴν παρασκευὴν ἡμῖν ταύτην ἐντίθησι, ΨΕΥΔΑΡΙΩΝ ἐπέγραψε, τρόπους τε αὐτῶν ποικίλους ἐν τάξει διαριθμησάμενος, καὶ καθ' ἕκαστον γυμνάσας ἡμῶν τὴν διάνοιαν παντοίοις θεωρήμασι, τῷ δὲ ψεύδει τὸ ἀληθὲς παραθεὶς καὶ τῇ πείρᾳ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀπάτης συναρμοσάμενος. Τοῦτο μὲν οὖν τὸ βιβλίον καθαρτικόν ἐστι καὶ γυμναστικόν.* Idem p. 17. *Καὶ διὰ ταῦτα ἄρα καὶ ἡ Γεωμετρία κριτήρια παραδίδωσιν ἡμῖν ἀφ' ὧν δυνησόμεθα διαγινώσκειν τά τε ἑπόμενα ταῖς ἀρχαῖς αὐτῆς καὶ ὅσα τὴν ἐκείνων ἀλήθειαν ἐκβαίνει. Οἱ γὰρ τρόποι καθ' οὓς τὰ ΨΕΥΔΑΡΙΑ διελέγχειν δυνατόν, ὡς μὴ διαμάρτηται, ταύτην ἔχουσι τὴν ἐπαγγελίαν.*

XVII. *Index scriptorum in VI. libros Procli ad Euclidem laudatorum*, compositus à me ad editionem Græcam Basileensem.

Her-

Posi-

XVIII. Ut de reliquis Geometris antiquis nonnulla subjungam, constat hanc disciplinam primitus excultam ab Ægyptiis, atque inde in Græciam pervenisse, ut traditum Herodoto lib. 2. c. 109. sive Theutus sive Rex Sesostris hujus rei Ægyptiis fuerit auctor, sive antecessor ejusdem in regno Moeris, de quo idem Herodotus cap. 101. & de quo capiendus Laertius * VIII. 11. E Græcis celebriores fuere Geometræ Thales, Pythagoras, Democritus, Antiphon, Pythagoræorumque quam plurimi Bryson, Archytas, Aristæus, ** Hipparchus &c. tum Plato & Eudoxus & Aristoteles atque Heraclides Ponticus, de quibus singulis alibi dixi, & de quibus longe plura nobis constaret, si ætatem tulisset *Theophrasti*, Laertio V. 48. & *Eudemi* Rhodii *Historia Geometrica* Proclo plus simplici vice laudata, cujus Procli locum insignem ex lib. 2. ad Euclid. p. 19. veluti brevem quandam Geometriæ ante Eucli-

* Confer ibi Menag. & Vossii lib. de scientiis Math. c. 13. p. 48. seq. & c. 54. pag. 327. seq.
** Male Ἀρισερὸς in scholiis Græcis ad Euclid. XIV. 2.

clidem historiam non dubitavi hæc emendatius describere. Cum enim ab Ægyptiis repertam illam disciplinam post tot alios scripsisset, hæc subjungit, quæ alibi frustra quæras:

ΘΑΛΗΣ δὲ πρῶτον εἰς Αἴγυπτον ἐλθὼν, μετήγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν θεωρίαν ταύτην, καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸς εὗρε, πολλῶν δὲ τὰς ἀρχὰς τοῖς μετ' αὐτὸν ὑφηγήσατο, τοῖς μὲν καθολικώτερον ἐπιβάλλων, τοῖς δὲ αἰσθητικώτερον. Μετὰ δὲ τοῦτον ἈΜΈΡΙΣΤΟΣ ὁ Στησιχόρου τοῦ ποιητοῦ ἀδελφὸς, ὡς ἐφαψάμενος τῆς περὶ Γεωμετρίας σπουδῆς μνημονεύεται, καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος ἱστόρησεν ὡς ἐπὶ Γεωμετρίᾳ δόξαν αὐτοῦ λαβόντος. Ἐπὶ δὲ τούτοις ΠΥΘΑΓΌΡΑΣ τὴν περὶ αὐτὴν φιλοσοφίαν εἰς σχῆμα παιδείας ἐλευθέρου μετέστησεν, ἄνωθεν τὰς ἀρχὰς αὐτῆς ἐπισκεπτόμενος, καὶ ἀΰλως καὶ νοερῶς τὰ θεωρήματα διερευνώμενος, ὃς δὴ καὶ τὴν τῶν * ἀλόγων πραγματείαν καὶ τὴν τῶν κοσμικῶν σχημάτων σύστασιν ἀνεῦρε. Μετὰ δὲ τοῦτον ἈΝΑΞΑΓΌΡΑΣ ὁ Κλαζομένιος πολλῶν ἐφήψατο κατὰ Γεωμετρίαν, καὶ ΟἸΝΟΠΊΔΗΣ ὁ Χῖος, ὁ τὴν τοῦ μηνίσκου τετραγωνισμὸν εὑρὼν, καὶ ΘΕΌΔΩΡΟΣ ὁ Κυρηναῖος ὀλίγῳ νεώτερος ὢν τοῦ Ἀναξαγόρου, ὧν καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς ἀντερασταῖς ἐμνημόνευσεν, ὡς ἐπὶ τοῖς Μαθήμασιν δόξαν λαβόντων. Ἐφ' οἷς ἹΠΠΟΚΡΆΤΗΣ ὁ Χῖος ἐγένετο περὶ Γεωμετρίαν ἐπιφανὴς, πρῶτος γὰρ ὁ Ἱπποκράτης τῶν μνημονευομένων καὶ στοιχεῖα συνέγραψε. ΠΛΆΤΩΝ δὲ ἐπὶ τούτῳ γενόμενος μεγίστην ἐποίησεν ἐπίδοσιν, τά τε ἄλλα μαθήματα καὶ τὴν Γεωμετρίαν λαβεῖν, διὰ τὴν περὶ αὐτὴν σπουδὴν ὥσπερ δῆλός ἐστι, καὶ τὰ συγγράμματα τοῖς μαθηματικοῖς λόγοις καταπυκνώσας, καὶ πανταχοῦ τὸ περὶ αὐτὰ θαυμαστὸν φιλοσοφίας ἀντεχόμενον ἐπεγείρων. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ΛΕΟΔΆΜΑΣ ὁ Θάσιος ἦν, καὶ ἈΡΧΎΤΑΣ ὁ Ταραντῖνος, καὶ ΘΕΑΊΤΗΤΟΣ ὁ Ἀθηναῖος, παρ' ὧν ἐπηυξήθη τὰ θεωρήματα, καὶ προῆλθεν εἰς ἐπιστημονικωτέραν σύστασιν. Λεωδάμαντος δὲ νεώτερος ὁ ΝΕΟΚΛΕΊΔΗΣ, καὶ ὁ τούτου μαθητὴς ΛΈΩΝ, οἳ πολλὰ προσεπόρισαν τοῖς πρὸ αὐτῶν, ὥστε τὸν Λέοντα καὶ τὰ στοιχεῖα συνθεῖναι τῷ τε πλήθει καὶ τῇ χρείᾳ τῶν δεικνυμένων ἐπιμελέστερον, καὶ διορισμὸν εὑρεῖν, πότε δυνατόν ἐστι τὸ ζητούμενον πρόβλημα, καὶ πότε ἀδύνατον. ἘΥΔΟΞΟΣ δὲ ὁ Κνίδιος, Λέοντος μὲν ὀλίγῳ νεώτερος, ἑταῖρος δὲ τῶν περὶ Πλάτωνα γενόμενος, πρῶτος τῶν καθόλου θεωρημάτων τὸ πλῆθος ηὔξησε, καὶ ταῖς τρισὶν ἀναλογίαις ἄλλας τρεῖς προσέθηκε, καὶ τὰ περὶ τὴν τομὴν, ἀρχὴν λαβόντα παρὰ Πλάτωνος εἰς πλῆθος προήγαγεν, καὶ ταῖς ἀναλύσεσιν ἐπ' αὐτῶν χρησάμενος. ἈΜΎΚΛΑΣ δὲ ὁ Ἡρακλεώτης εἷς τῶν Πλάτωνος ἑταίρων, καὶ ΜΈΝΑΙΧΜΟΣ ἀκροατὴς ὢν Εὐδόξου καὶ Πλάτωνι δὲ συγγεγονὼς, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ΔΕΙΝΌΣΤΡΑΤΟΣ ἐπιτελεωτέραν ἐποίησαν τὴν ὅλην Γεωμετρίαν. ΘΕΎΔΙΟΣ δὲ ὁ Μάγνης ἔν τε τοῖς μαθήμασιν ἔδοξεν εἶναι διαφέρων, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην φιλοσοφίαν, καὶ γὰρ τὰ στοιχεῖα καλῶς συνέταξε, καὶ πολλὰ τῶν μερικῶν καθολικώτερα ἐποίησεν. Καὶ μέντοι καὶ ὁ Κυζικηνὸς ἈΘΉΝΑΙΟΣ κατὰ τοὺς αὐτοὺς γεγονὼς χρό-

* al. ἀναλόγων

χρόνους, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μὲν μαθήμασι, μάλιστα δὲ κατὰ Γεωμετρίαν καταφανὴς ἐγένετο. Διῆγον οὖν οὗτοι μετ' ἀλλήλων ἐν Ἀκαδημίᾳ, κοινὰς ποιούμενοι τὰς ζητήσεις. ἙΡΜΌΤΙΜΟΣ δὲ ὁ Κολοφώνιος τὰ ὑπὲρ Εὐδόξου προηυπορημένα καὶ Θεαιτήτου προήγαγεν ἐπὶ πλέον, καὶ τῶν στοιχείων πολλὰ ἀνεῦρε, καὶ τῶν τόπων τινὰ συνέγραψεν. ΦΊΛΙΠΠΟΣ δὲ ὁ Μεδμαῖος Πλάτωνος ὢν μαθητὴς καὶ ὑπ' ἐκείνου προτραπεὶς εἰς τὰ μαθήματα καὶ τὰς ζητήσεις ἐποιεῖτο κατὰ τὰς Πλάτωνος ὑφηγήσεις, καὶ ταῦτα προὔβαλλεν ἑαυτῷ ὅσα ᾤετο τῇ Πλάτωνος φιλοσοφίᾳ συντελεῖν. Οἱ μὲν οὖν τὰς ἱστορίας (Γεωμετρικὰς) ἀναγράψαντες (Εὔδημος ὁ Περιπατητικός) μέχρι τούτου προάγουσι τὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης τελείωσιν. Οὐ πολὺ δὲ τούτων νεώτερός ἐστιν Εὐκλείδης &c.

Post Euclidem clarissima illuxere Aristarchi Samii, Cononis, Apollonii Pergæi & Archimedis ingenia, Dositheique, tum Eratosthenis, Hipparchi, Gemini, Theodosii Tripolitæ, & Heronis ac Sereni: Menelai item & Isidori ac Hypsiclis, Philonis Byzantii, Tyanensis ac Gadareni sive Gaditani, Sporique Nicæni illius discipuli, præterea Amphinomi, Claudii Ptolemæi, Nicomedis, Dioclis, Demetrii Alexandrini, tum Pappi ac Theonis Alexandrinorum, Eutocii Ascalonitæ, Procli, Marini, Pselli, Isaaci Argyri, Barlaami Monachi & Jo. Pediasimi, de quibus partim jam dixi capite hujus libri quinto, partim infra suis locis sum dicturus. Mentio & Cratetis qui Geometrica scripsit, apud Laertium IV. 23. & Pulcher Geometra Tiberii Imp. temporibus clarus laudatur à Phlegonte de mirabil. c. 14.

CAPUT XV.

Catalogus Philosophorum Stoicorum, digestus Ordine Alphabeti.

ACHAICUS Stoicus. Contra Aristotelis Categorias scripsit teste Simplicio. Ejus Ethica. Laert. VI. 99. Theodorit. VIII. θεραπευτ. pag. 120 Clemens Alex. IV. Strom. p. 496.

Agathocles. Lucian. in Icaromenippo. T. 2. p. 198.

Aga-

Alcinous Stoicus. Philoſtrat. lib. 1. de Sophiſt. p. 528.

Alcyoneus Antigoni Gonatæ, Macedonum Regis, filius à Perſeo Stoico inſtitutus. Laert. VII. 36.

Alexander Syriæ Rex, filius ſubdititius Antiochi Epiphanis χαίρων τοῖς ἀπὸ τῆς στοᾶς λόγοις. Athen. V. p. 211.

M. Annæus Cornutus. Infra in Cornuto.

Annius Stoicus. Porphyr. vita Plotini

Antibius Aſcalonita. Stephanus Byz. in Ἀσκάλων.

Antigonus Gonata Macedoniæ Rex Zenonem Citieum audivit coluitque, Cleanthem ter mille minis donavit, Laert. VII. 169. & Perſeum ſecum habuit. Vide ad Laert. IV. 47. VII. 6. 9. 13. 14. ſeq. 36. Antigoni ad Zenonem Epiſtola id. 7.

Antiochus Aſcalonita cognomento Cygnus. Stephanus Byz. in Ἀσκαλών, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτοῦ κεχρηματίκασι, φιλόσοφοι μὲν Ἀντίοχος ὁ κύκνος, καὶ Σῶσος, καὶ Ἀντίβιος καὶ Εὔβιος στωικοὶ ἐπιφανεῖς. *Soſi* nomine, cujus hoc loco mentio, civis ſui, librum inſcripſerat Antiochus, quem compoſuit contra Magiſtrum ſuum Philonem Academicum, teſte Cicerone IV. Academ. quæſt. c. 4. unde colligo hunc Antiochum Aſcalonitam eundem eſſe quem Athenis audivit Cicero & Mneſarchus Stoicus & de quo ſupra in Platonicis dixi. Meminit & Strabo XIV. p. 759. Diſputaverat autem ſingulari itidem libro hic Antiochus, *Stoicos cum Peripateticis re concinere, verbis diſcrepare*, quod impugnat Cicero I. de natura Deor. c. 7. Ejus liber περὶ θεῶν. Plutarch. Lucullo p. 511. qui Aſcalonitam appellat in Bruto p. 984.

Antiochus Seleucienſis. Vide infra in *Julio Cano.*

Antipater Panætii Magiſter præter rem dicitur *Rhodius* fuiſſe à doctiſſimo Harduino ad Plinium. Quanquam Panætius Rhodius fuit, & Antipatri librum tertium περὶ Ῥόδου laudat Steph. in Ἀγριδωνία.

Antipater Sidonius Laert. VII. 29. ubi verſus ejus in Zenonem afferuntur. Mentio Antipatri Poetæ apud Cic. de fato c. 3. Idem III. 50. de Oratore: *Quod ſi Antipater ille Sidonius, quem tu probe Catule meminiſti, ſolitus eſt verſus Hexametros aliosque variis modis atque numeris fundere ex tempore* &c. Varia Antipatri Sidonii Epigrammata leguntur in Anthologia. Falluntur viri eruditi qui Antipatrum hunc cum Tarſenſi vel Tyriis de quibus mox dicam confundunt.

Antipater Tarſenſis, Stoicus, laudatur à Strabone XIV. p. 674. Plutarcho in Lyſandri vita extrema p. 433. & de animi tranquill. p. 469. & in Gracchis p. 827. Cum Carneade congredi coram recuſans, ſcri-

Ccc 2 ptis

ptis contendere ausus est, unde dictus καλαμοβόας. Idem de garrulitate p. 514. confer Numenium apud Euseb. XIV. præparat. p. 738. Videtur respicere Cicero IV. Academic. Antipatrum Stoicum laudans, eumq; jungens cum Archidemo, quos duos opiniosissimos homines & principes dialecticorum ait in plurimis capitibus tam inter se quam à Chrysippo dissensisse. Utrumque inter magnos sectæ Stoicæ auctores referunt Seneca & Arrianus. *Diogenis Babylonii* discipulus fuit, homo acutissimus. Cic. 3. de Offic. c. 12. quo in loco de officiis contra Diogenem nonnulla tradidisse docet, ut c. 13. & 23. Præceptor *Panætii* Rhodii & Blossii Cumani de quibus infra. Allegatur ἐν τῷ περὶ τῆς κλεάνθους καὶ χρυσίππου διαφορᾶς. Plutarch. de Stoicor. repugnant. p. 1034. ἐν τῷ περὶ θεῶν. id. p. 1051. *Libri duo de divinatione* Cic. lib. 1. de divin. c. 3. 20. 39. 54. lib. 2. c. 15. & 48. Ὀνειροκριτικὰ Artemidor. IV. 67. quartus liber περὶ δεισιδαιμονίας. Athen. VIII. p. 346. primo περὶ ὀργῆς. XV. p. 643. libri tres ὅτι κατὰ Πλάτωνα μόνον καλὸν ἀγαθόν. Clemens V. Strom. p. 595. τὰ περὶ δυνατῶν & περὶ τοῦ κυριεύοντος. Arrian. II. 19. diss. Epictet. qui c 17. etiam memorat συναγωγὰς & συντάξεις Chrysippi Archedemi & Antipatri. Antipatri περὶ ζώων Schol. Apollonii, II. 5. Usus Antipatro etiam Plinius, ut apparet ex Indice libri VIII ὑπομνήματα Antipatri. Schol. Aristoph. ad Aves v. 1403. Περὶ γάμου Stob. Serm. 65. & 68. Idem Antipater videtur allegari à Laertio VII. 54. 55. 68. 84. 92. & ἐν τοῖς περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγομένων. id. 57. πρώτῳ περὶ ὅρων 60. δευτέρῳ περὶ οὐσίας. 150. περὶ ψυχῆς. 157. Vide & infra in Φιλοπάτωρ, & Meursium in Bibl. Græca, Jonsiumque ac Vossium. Fallitur Clemens 2. Strom. 416 quod Antipatrum Cleanthis γνώριμον vocat, nisi hoc generaliter sit accipiendum pro Stoico.

Antipater Tyrius, Panætio Junior, quem Athenis nuper mortuum tradit Cicero II. 24. de Offic. Laudatur ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ κόσμου Laert. VII. 139. 140. 142. 148. De officiis scripsisse ex eodem Ciceronis loco colligas.

Antipater alius itidem *Tyrius*, & Philosophus Stoicus, sed ut videtur antiquior, quem à Catone Uticensi ad huc viro juvene allectum in contubernium tradit Plutarchus in Catone minore p. 761. Videtur hunc laudare Strabo XVI. p. 757. Ἐκ Τύρου δὲ Ἀντίπατρος, καὶ μικρὸν πρὸ ἡμῶν Ἀπολλώνιος. De pluribus Antipatris vide si placet Vossium, Jonsiumque.

Apha-

Aphanes Aristonis Chii discipulus, vide Athenæum VII. p. 281. an Apollophanes?

Apollodorus Atheniensis Stoicos audivit, Panætium ac Diogenem, ut infra singulari capite de Apollodoris notavi.

Apollodorus Ephillus Laert. VII. 39. 41. 54. 64. 84. 140. Suid. in θέων. Ejus ἠθικὴ allegatur à Laertio VII. 102. 118. 121. 129. φυσικὴ κατὰ τὴν ἀρχαίαν. id. 125. 135. Idem forte Ἀπολλᾶς contra quem scripsit Chrysippus. Incertum idem ne sit qui Ciceroni *Apollodorus Syllus*.

Apollonides, quem moriturus secum habuit Cato Uticensis. Plutarch. Catone minore p. 791. ubi in latina versione male legitur Apollonii nomen.

Apollonius Calchedonensis sive *Calchidensis* (utrumque enim dixisse veteres notatum Sirmondo p. 175. ad Sidonium) Bithynus, præceptor Verissimi Imp. & Marci Luciique Cæsarum. Vide Gatakerum ad M. Antonini lib. 1. sect. 8. & Syncellum p. 351. Meursium de Apolloniis p. 63. Jonsium p. 257.

Apollonius Nysæus Νυσαεὺς Panætii discipulorum præstantissimus. Strab. XIV. p. 650.

Apollonius Tyrius Ptolemæi Auletæ temporibus clarus de Zenone Citieo scripsit. Laert. VII. 1. 2. 6. 24. 28. & composuit πίνακα τῶν ἀπὸ Ζήνωνος φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων, Strab. XVI. p. 757. Omnino autem fallit conjectura doctissimi Jonsii, qui lib. II. de Scriptoribus Hist. Philos. c. 18. hujus Apollonii Historiam in Regia Paris. & Bodlejana Oxoniensi manu exaratam exstare suspicatur. Longe enim de altero Apollonio Tyrio Rege fabula Erotica nescio quo auctore scripta exstat, è Græco ut videtur versa ante mille annos, quam pridem edidit latine Marcus Velserus Augustæ Vindel. 1595. 4. atque inter Velseri opera iterum vulgavit Christophorus Arnoldus p. 681 - 704.

Apollonius cum Diodoto Stoico diu versatus, P. Crassi libertus, quem C. Cæsari commendat Cicero XIII. ad familiar. 16.

Apollophanes Antiochenus. Steph. in Ἀντιόχεια. Discipulus Aristonis Chii de quo librum scripsit. Athen. VII. p. 281. Allegatur hic Apollophanes à Tertull. c. 14. de anima, à Laertio VII. 92. ἐν τῇ φυσικῇ id. 140. Eundem hunc esse cum Medico Apollophane qui in Antiochi Seleuci F. aula charus fuit, audacter affirmat Reinesius, p. 335. Var. lect. ambigit Jonsius quem vide p. 144. Fuit & Comicus Apollophanes & alter Epicus de quibus dixi lib 2. c. 22. Alius item Sophista de quo Suid. in Διονύσιος Ἀρεοπαγ. Ar-

Archedemus Atheniensis. Plutarch. de exsilio p. 605. ὁ δ᾽ Ἀθηναῖος Ἀρχέδημος εἰς τὴν Παρθῶν μεταστὰς ἐν Βαβυλῶνι τὴν Στωικὴν διαδοχὴν κατέλιπε. Menagius ad Laert. p. 282. pro Ἀθηναῖος apud Strabonem legit θαρσηνὸς sive Ταρσηνὸς vel Ζηνώνειος, ut idem sit cum Tarsensi de quo mox,

Archedamus Tarsensis. Strab. XIV. p. 674. *Archedemus* Laert. VII. 40. 68. 84. 88. ejus liber περὶ φωνῆς. id. 55. περὶ στοιχείων 134. 136. *Archidemus* Ciceroni & Senecæ. Confer Lipsium lib. 1. manuduct. diss. 12. & quæ supra in Antipatro Tarsensi. Allegatur ab Arriano II. 17. & 19. diss. Epictet. & III. 2. Stobæo Ecclog. Phys. Syriano in XII Metaphys. p. 59. Demetrio de elocutione c. 34. Clemente Alex. &c.

Areus Alexandrinus Philosophus Augusto familiaris, de quo Jonsius p. 215. seq. ubi & de aliis cognominibus.

Aristo Chius Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 18. & 37. & Cic. IV. Acad. quæst. Præceptor Miltiadis, Eratosthenis, Aphanis, Apollophanis, Diphili, & Satyri tibicinis, quem sermonibus suis ita cepit ut tibia in ignem abjecta ad Philosophiam se conferret. Ælian. III. 23. Var. Perseo qui Antigoni Regis gratia utebatur adulatum notat Athenæus VI. p. 251. & voluptati perquam deditum fuisse. VII. p. 281. ex libro Apollophanis cui titulum fecerat Ἀρίστων. Scripta ejus memorat Laertius VII. 163. ex quibus solos ad Cleanthem Epistolarum libros IV. Aristonis Stoici esse, reliqua Aristoni Ceo Peripatetico tribuenda contendebant Sosicrates ac Panætius. De hoc aliisque Aristonibus videndi Meursius in Bibl. Græca, Jonsius de scriptoribus Hist. Philosoph. & ad Menagium Laertius.

Aristocles Lampsacenus, qui scripsit libros quatuor ἐξηγήσεως in Chrysippum περὶ τοῦ πῶς ἕκαστα λέγομεν καὶ διανοούμεθα. Suid.

Aristocreon Chrysippi sororis filius. Laert. VII. 185.

Arrianus Nicomediensis, Epicteti discipulus, de quo infra lib. IV.

Asclepiades Jons. p. 108.

Asclepiodotus Posidonii auditor, teste Seneca, de quæstionum naturalium causis scripsit. VI. 17.

Athenæus Stoicus cujus meminit Porphyrius in vita Plotini. Etiam Athenæi cujusdam Epigramma de Zenone Citieo affert Laertius VII. 30.

Athenodorus Solensis Zenonis discipulus Laert. VII. 38. idem ut videtur qui contra aliorum Stoicorum sententiam peccata negabat esse æqualia id. 121.

Athe-

Athenodorus Cordylio Tarsensis qui Pergamo arcessitus cum M. Catone Uticensi vixit & apud eum mortuus est. Strabo XIV. p. 674. Plutarch. Catone Minore p. 763. Custos Bibliothecæ Pergamenæ qui ausus fuit è libris Stoicorum exscindere quæ ipsi secus scripsissent. Laert. VII. 34. Idem forte auctor operis contra Aristotelis categorias quod memorant Porphyrius, Simplicius & Stobæus & libri περὶ σπουδῆς καὶ παιδείας qui laudatur ab Athenæo, & περιπάτων quorum octavus liber allegatur à Laertio III. 3. V. 36. & IX. 42. pro quo male in Arsenii Monembasiæ Archi-Ep. apophtegmatis Græce editis, ubi de Democrito agit, legitur περὶ πάντων pro περιπάτων.

Athenodorus Tarsensis. [Glycæ, Cedreno, Constantino Manassæ &c. Alexandrinus) *Sandonis F.* dictus etiam à pago quodam *Cananites* præceptor Augusti Cæsaris de quo Strabo loco laudato & Lucianus in Macrobiis T. 2. p. 473. ubi octoginta & duos annos vixisse testatur. Laudat & Zosimus lib. 1. c. 6. testatus Augusti mitius imperium fuisse ex quo Athenodori maxime consiliis aures præbuisset. Idem cui Claudius adolescens in contubernium datus est, ut ex Augusti literis refert Svetonius in Claudio c. 4. De patria sua Tarso scripsit teste Steph. in Ἀγχιάλη. Alius ab his tribus (1) Athenodorus Philosophus spectra deridens de quo Plin. VII. 27. Epist. (2) Athenodorus Rhodius Rhetor. Quintil. II. 17. (3) Athenodorus Medicus cujus primum τῶν ἐπιδημειῶν allegat Plutarchus VIII. 9. sympos. (4) Athenodorus Sophista qui tempore Pollucis docuit Athenis, Chresti atque Aristoclis auditor. Philostrat. p. 591. (5) Athenodorus Arati Poetæ pater. (6) Athenodorus frater Arati. Suid in Ἄρατος.

Attalus sub Tiberio Imp. clarus, cujus non infrequens apud Senecam mentio, qui eum audisse se testatur Epist. CVIII. Solum vertit, à Sejano circumscriptus, ut legas in Senecæ patris svasoria 2. Ejus libri de fulminibus allegantur à Seneca filio II. 48. Nat. quæst. Hujus quoque Attali suspicor esse libros παροιμιῶν memoratos Hesychio in κορίννυσι. Alius Attalus Philometor qui de agricultura & re medica scripsit, de quo Harduinus ad Plin. Alius denique Attalus Rhodius Arati interpres, quem notat passim Hipparchus, ut dixi supra p. 97.

Q. Lucius Balbus, quem loquentem inducit Cicero libris de Natura Deor.

Basilides Syropolitanus quem M. Antoninus audivisse traditur.

Bassus Stoicus Galeno memoratus, Coelio Aureliano est Tullius Bassus de quo Jo. Rhodius ad Scribonium Largum p. 191.

Blossius Cumanus Antipatri Tarsensis auditor Romæ & ab eo dedicatione scriptorum quorundam Philosophicorum honoratus. Plutarch. in vita Gracchorum p. 825.

Boethus Stoicus. Philo de mundo incorruptibili p. 737. vide & Laert. VII. 142. & 54. è quo posteriore loco colligas ante Chrysippum scripsisse. Liber de Natura allegatur id. 148 Liber XIII. de fato, id. 149.

Calietes Longini æqualis. Vide Eusebium X. 3. præparat.

Callippus Corinthius Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 38.

Cato Uticensis sive minor, ab Antipatso Tyrio præceptis Ethicis ac Politicis imbutus. Plutarch. in ejus vita p. 761.

Chæremon Alexandrinus cui successit Dionysius Alexandrinus qui usque ad Trajanum vixit teste Suida Διονυσ. De eo vide Voss. II. 1. de Hist. Gr. & Vales. ad Eusebium p. 122. qui apud Senecam VII. 5. Nat. quæst. pro Charimandro * jubent legere Chæremonē, cujus librum de cometis laudat Origenes I. contra Cels. p. 45. Insignis Chæremonis hujus locus de sacerdotibus Ægyptiis exstat apud Porphyrium IV. de abstinendo ab animatis p. 360. seq. quem respicit Hieron. 2. contra Jovinian. Idem Chæremon ἱερογραμματεὺς Porphyrio laudatus apud Euseb. V. 10. de præparat. At Martialis XI. 57. Chæremonem pro quovis paupere Stoico mortis contemtore ponere videtur. Alius Chæremon ni fallor qui Astronomiæ peritus videri cupiens cum Ælio Gallo Alexandria iter fecit, de quo Strabo XVII. p. 806.

Chærephon. Lucian. in Hermotimo T. 1. p. 515.

Chremonides à Zenone Citieo adamatus. Laert. VII. 17.

Chrysippus Apollonii F. Solensis (ob viciniam dictus quibusdam Tarsensis) successit Athenis Cleanthi, à quo ** ut & à Zenone in multis tamen dissensit. Vide Laert. VII. 178. seq. Acumen ejus usque adeo admirationi fuit, ut non deessent qui dicerent Deos ipsos si dialectica uterentur, usuros haud alia esse quam Chrysippea. Composuit volumina septingenta & quinque, sæpius de eadem re scri-

* Charimandri tamen apud Pappum quoque mentio lib VII. p. 247.

** Antipatri librum περὶ τῆς Κλεάνθους καὶ Χρυσίππου διαφορᾶς supra è Plutarcho memoravi.

ſcribens, & multa prolixaque teſtimonia aliorum ſcriptorum ſuis inſerens libris. id. 181. ſeq. Scripta Chryſippi ἐνδοξότατα quondam atque in plurimo honore fuiſſe idem Laertius tradit, n 189. ex tanto numero tamen ne unum quidem ad nos pervenit, ſive hoc totum fortunæ fuit laboribus ejus haud faventi, ſive multitudo ipſa vægrandis, & in hac contorta non pauca & φορτικὰ, ſubtilesque ineptiæ lectores removerunt, quo nomine ſpernuntur vel impugnantur Chryſippea quandoque non à Galeno tantum & Sexto ac Cicerone, ſed ab Epicteto quoque & Seneca ac Plutarcho. Neq; dubito ſubſcribere H. Stephani judicio, qui non ita magnam jacturam putabat quod Chryſippi voluminibus dialecticis CCCXI. nobis hodie ſit carendum. Rhetoricam Chryſippi ita ſcriptam fuiſſe teſtatur Cicero, *ut ſi quis obmuteſcere cupierit, nihil aliud legere debeat.* lib. 4. de fin. In Phyſicis neſcio an aliquid vidit: in Ethicis apparet vel è Seneca, Chryſippum officia ita circumſepſiſſe ſubtiliſſimis diſputatiunculis, ut præſtet unas Ariani Epicteteas diſſertationes tuliſſe ætatem, quam ſi omnia Chryſippi ſcripta Moralia ad nos perveniſſent. Hiſtoricos & Grammaticos haud dubie multa docere potuiſſent Chryſippi ſi exſtarent volumina, quorum Catalogus in συντάξεις digeſtorum apud Laertium, licet bene longus n. 189 - 201. mancus tamen eſt, ut præter viros doctos ad illum ſcriptorem notarunt Jo. Meurſius ad Chalcidium p. 31. & in Bibl. Græca & Tho. Stanleius in Hiſt. Philoſophica l. VIII. p. 486. & Jonſius lib. 2. cap. 8. à quibus plurima inſuper Chryſippi ſcripta Laertio præterita recenſentur. Obiit Chryſippus Olymp. CXLIII. ætatis 73. ut ex Apollodoro notavit Laertius VII. 184. Effigies Chryſippi antiquas tres exhibet Jac. Gronovius tomo tertio theſauri Antiqu. Græcarum litera S. Alios Chryſippos in veterum ſcriptis notarunt Jonſius, Meurſiusque locis laudatis, & Menagius ad Laertii VII. 186.

Catalogus eorum ad quos ſive adverſus quos Chryſippus Solenſis ſcripſit, quorum plerique Stoici fuiſſe videntur.

Agatho. Laert. VII. 194.
Alexander. 192. 196.
Aminias. 196.
Apollas. 193. 197.
Apollonides. 191.
Arceſilas. 198.

Cinna Catulus, quem audivit M. Antoninus Imperator. Julius Capitolin. in Marci vita c. 3. & Antoninus ipſe lib. 1. ſect. 13.

Claudius Maximus, ab eodem M. Antonino frequentatus. Jul. Capitolin. loco laudato, & Marcus Antonin. lib. 1. ſect. 17. (15.) & lib. 8. ſect. 25. Huic ni fallor Claudio Maximo ad Proconſulatus Bithyniæ dignitatem evecto Apulejus in Apologia ſe purgat ab impacto Magiæ crimine, fretus ut ait doctrina ejus ac perfecta eruditione.

CLEANTHES Aſſius ex Aſſo Æolidis urbe: Zenonis Citiei, quem per undeviginti annos audiverat, in porticu Athenienſi ſucceſſor, Magiſter Chryſippi Laert. VII. 37. & 168. ſeq. Ingenio * tardiore, ſed pertinaci ſtudio & animo conſtante ſolus eſt viſus Magiſtri ſui

peram

* Vide Barthium ad Claudian. p. 101 ſeq.

peram ferre posse. Vitam finiit inedia, annos octoginta natus id. 176. vel undecentum, ut Lucianus & Valerius Max. Indulsisse & ipsum argutioribus disputatiunculis apparet è Seneca, alisque, unde *spinas Cleanthis & contorta Chrysippi* jungit S. Hieronymus 1. in Rufin. Hujus Cleanthis statuam insignem, magnificentiæ Senatus Romani documentum, in ipsa Asso vidisse se testatur Simplicius ad Epictet. p. 329. Scripta ejus veteribus memorata & viris doctis ad Laertium, Meursioque in Bibl. Græca maximam partem observata ecce tibi faciliori ordine:

περὶ ἀγωγῆς Laert. VII. 175.
περὶ αἰσθήσεως. id. 174.
περὶ τῶν ἀπόρων. id. 175.
περὶ ἀρετῶν. id. 175.
ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. id. 175.
πρὸς Ἀρίσταρχον. id. 175. Forte in hoc libro Criticam Aristarchi Grammatici in Homerum exercitam castigaverat Cleanthes.
Ἀρχαιολογία id. 174. Dubitat Menagius an diversa hæc fuerit à μυθικοῖς de quibus infra.
περὶ ἀτίμων. id. 134.
περὶ βασιλείας id. 175.
περὶ βουλῆς. 175.
περὶ Γιγάντων Laert. VII. 175. Idem opus suspicatur Meursius esse Cleanthis θεομαχίαν laudatam à Plutarcho de fluminibus
περὶ Γοργίππου id. 175.
πρὸς Δημόκριτον id. 174.
περὶ Διαλεκτικῆς. id 175.
Διατριβῶν β'. id. 175.
περὶ τοῦ δικάζειν id. 175.
περὶ δόξης id. 175.
περὶ ἐλευθερίας id. 175.
περὶ ἐπιστήμης id. 175.
περὶ ἔρωτος ib. 175.
Ἐρωτικὴ τέχνη id. 175.
περὶ εὐβουλίας id. 175.
περὶ εὐφυΐας id. 175.
περὶ τοῦ Ζήνωνος φυσιολογίας (MS. Palatin. Menagio teste φυσιολόγου) id. 174.
περὶ ἡδονῆς id. 87. & 175. librum secundum Clemens II. Strom. p. 417.

Libros contra voluptatem vocat Cicero 1. de natura Deor. De tabula Cleanthis qua ruborem incussurus Epicureis Voluptatem fecit throno insidentem & virtutes ipsi ministrantes Vide Cic. 2. de fin. Augustinum V. 20. de C. D. Gassendum de Philos. Epicuri p. 1685. seq.

Τῶν ἡρακλείτου ἐξηγήσεων δ'. id. 174.

πρὸς Ἡσίοδον id. 174.

Θεομαχία. Plutarch. de flum. Vide supra περὶ γιγάντων.

περὶ θεῶν Laert. VII. 175. Harpocrat. in λέσχαι. Respicit Cicero 2. & 3. de natura Deor. Macrob. lib. 1. Sat. c. 17. 18. Plutarchus de vitando ære alieno.

Ἰαμβεῖα. Simplic. in Epictet. p. 329. & Seneca Epist. 106. Plutarch. Clemens Alex. Galenus & Stobæus, Vide H. Stephani Poesin Philosoph. p. 51. seq. & 124.

περὶ ἰδίων Laert. VII. 175.

περὶ τοῦ καθήκοντος id. 175.

περὶ καλοῦ. id. 175.

περὶ κατηγορημάτων id. 175. λεκτὰ illa vocasse testatur Clemens VIII. 784.

περὶ κυριεύοντος (Sophismatis genere) Arrian. II. 19. Epictet.

περὶ λόγου, γ'. Laert. VII. 175.

περὶ μαντικῆς. Cic. 1. de divinat.

περὶ μεταλήψεως Athen. XI. p. 467. 471.

Μυθικά. Athen. XIII. p. 752. Librum V. Porphyr. in limine vitæ Pythag. In hoc opere videtur commentitiarum fabularum reddere voluisse rationem, quod Zenonem, Cleanthem ac Chrysippum facere curatos tradit Cicero 3. de Nat. Deor. Respicit Cornutus lib. de Diis c. 31.

περὶ νόμων Laert. VII. 175.

περὶ ὁρμῆς, β'. id. 174.

περὶ ὁρῶν libri, quorum primum citat Plutarch. de flum.

περὶ τοῦ ποιητοῦ Laert. VII. 175. quod bene potest exponi de Homero. Nam quod è Clemente V. Strom. p. 554. Menagius objicit laudante Cleanthis ποιητικὴν, nihil huc facit, nihil enim isto loco aliud significat hoc vocabulũ quam poema, quia ex poemate quodam Cleanthis quatuor versiculi ibidem à Clemente afferuntur.

πολιτικός Laert. VII. 175.

περὶ πράξεων id. 175.

περ-

προτρεπτικός id. 175.
περὶ τοῦ τὸν σοφὸν σοφιστεύειν id. 175.
περὶ συμποσίου id. 175.
περὶ τέλους id. 175.
περὶ τέχνης id. 174. Cic. 4. de fin. *Scripsit artem Rhetoricam Cleanthes, Chrysippus etiam, sed sic, ut si quis obmutescere concupierit, nihil aliud legere debeat.* Stoicorum Principes de arte Oratoria scripsisse tradit etiam Quintilianus III. 1.
περὶ τρόπων Laert. VII. 175.
περὶ ὑμεναίου id. 175.
περὶ φθονερίας id. 175.
περὶ φιλίας id. 175.
Φυσικὰ ὑπομνήματα Plutarch. de Stoicor. contradict. Forte respicit Stobæus Cleanthem sæpius laudans in Eclogis Phys. ut Plutarchus de placitis Philos. & Galenus Hist. Philos.
περὶ χάριτος id. 175.
περὶ χαλκοῦ nisi περὶ χρόνου legendum id. 174.
περὶ χρειῶν id. 175.
περὶ χρόνου id. 174.

Eximium Cleanthis Hymnum ad Jovem Carmine Hexametro quod incipit *Κύδιστ' ἀθανάτων, πολυώνυμε, παγκρατὲς αἰεί*, primus è MSto Farnesiano Eclogarum Stobæi Græce juris publici fecit Fulvius Ursinus post fragmenta novem Fœminarum p. 272. Deinde cum aliis quibusdam Cleanthis fragmentis versu scriptis recudi curavit H. Stephanus in Poesi Philosophica p. 49. seq. & 124. inter quæ & versus Hexametri quatuor servati à Clemente Alex. V. Strom. p. 554. Eundem hymnum Cleanthis cum latina Jacobi Duporti viri doctissimi Metaphrasi poetica integrum Radulphus Cudvvorthus inseruit incomparabili operi Anglice edito cui titulus est Intellectuale Systema universi p. 432. seq. Neque forte erraverit qui dixerit S. Paulum Apostolum cum versiculum τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμὲν commendavit Atheniensibus Actor. XVII. 28. addiditque *ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι*, non respexisse ad solum popularem suum Aratum Cilicem sed etiam ad Cleanthem qui Athenis vixerat, & in cujus hymno jam laudato versu statim quarto diserte legitur: *ἐκ σοῦ γὰρ γένος ἐσμέν, omnes Tua namque propa-*

go Nos sumus. Euthalius à Viro Clarissimo Laur. Zaccagnio non ita pridem editus p. 420. notat dictum à Paulo allegatum esse Ἀράτου Ἀστρονόμου καὶ Ὁμήρου ποιητοῦ. Sane Homero quoque audit Jupiter πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Fuit & Cleanthes quidam Samius Mathematicus, si credimus Palmerio Grentesmenilio in notis ad scriptores Græcos p. 457. Sed locus Plutarchi lib. de facie in orbe lunæ p. 923. ita legendus videtur: ὥσπερ Ἀρίσταρχον ᾤετο δεῖν Κλεάνθης τὸν Σάμιον ἀσεβείας προσκαλεῖσθαι τοὺς Ἕλληνας, *quo pacto Cleanthes Aristarchum Samium putavit violatæ religionis à Græcis debuisse postulari*, ὡς κινοῦντα τοῦ κόσμου τὴν ἑστίαν, *utpote qui Vestam universi* (terram enim moveri docuit Aristarchus) *movisset loco.* In editis Plutarchi libris male legitur: ὥσπερ Ἀρίσταρχος ᾤετο δεῖν Κλεάνθη τὸν Σάμιον &c.

ANNÆUS CORNUTUS Philosophus sectæ Stoicæ, Præceptor Persii & Annæi Lucani Poetarum, à Nerone in insulam relegatus & prope occisus est, ut refert Dio lib. LXII. p. 715. quod cum Nero plurimos jam libros versibus scripsisset de rebus gestis Romanorum, & adulatoribus suadentibus quadringentos esset compositurus, monitus est à Cornuto nimios fore, neque à quoquam legendos: cumque nescio quis objiceret Chrysippum, quem ipse laudibus è veheret & cujus sectator esset Cornutus, etiam plura volumina scripsisse, tulit responsum illa utilia vitæ hominum, hæc vero, Imperatoris scilicet esse inutilia ac nullius pretii. Tragicus fuit & libros Philosophiæ reliquit, teste auctore vitæ Persii, quam ad Svetonium auctorem plerique referunt. Suidas Leptitanum è Lepti Africæ fuisse refert & πολλὰ φιλόσοφά τε καὶ ῥητορικὰ scripsisse testatur. Et ῥητορικὰς Cornuti τέχνας & τὴν πρὸς Ἀθηνόδωρον καὶ Ἀριστοτέλην γραφὴν allegant Porphyrius & Simplicus in Categor. Cæterum ex scriptis hujus Philosophi nihil exstat quam ΘΕΩΡΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΦΥΣΕΩΣ sive *liber de natura Deorum* sæpius editus sub nomine *Phornuti* & ad Physicas ac Morales trahens allegorias quæ de Diis apud Græcos tradebantur, curiosiusque inquirens nominum illorum etymologias, exemplo Zenonis, Cleanthis, Chrysippi & aliorum è Stoa Philosophorum. At enim Cornutum esse auctorem docent Theodoritus 2. Therapevt. p. 35. qui * Ἑλληνικὴν θεολογίαν à Cornuto Philosopho scriptam tradit: Eusebius VI. 19. Hist. qui

* Non esse hanc inscriptionem ab auctore, probe animadvertit Vossius Arte Histor. p. 36. & de Hist. Græcis p. 218.

qui Origenem è Cornuti scriptis allegoricum Theologiam Ethnicam interpretandi modum didicisse è Porphyrio scribit, & Auctor Etymologici Magni, qui in ζεὺς profert quædam è Cornuti Ἑλλωνικῇ θεολογίᾳ quæ in hujus libri capite 1. leguntur, & passim Etymologiis in eodem libro obviis utitur: Denique hoc comprobant Codices quatuor Msti à Galeo laudati, in quibus inscribitur non Φουρνούτου sed Κορνούτου ἐπιδρομὴ τῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν θεωρίαν παραδεδομένων. Quæ sententia placet etiam viris doctis Jo. Meursio in Bibl. Græca & præf. ad Apollonium Dyscolum, atq; Henr. Valesio p. 121. ad Euseb. Vossio, Galeo, Barthio aliisque. Græce primus edidit Aldus cum Æsopi fabulis, Palæphato, Heracliti allegoriis Homericis, Hieroglyphicis Hori & proverbiorum è Tarræo ac Didymo collectione Venet. 1505. fol. atque libro ipsi quidem præmisit nomen Φουρνούτου, sed in calce libri: τέλος τοῦ περὶ τῆς θεῶν φύσεως κορνούτου, & in titulo totius Voluminis: *Phornutus, seu ut alii Cornutus de natura Deorum.* In Msto Codice Bibl. Augustanæ ** inscribitur Πολυδεύκης Φουρνούτου, & Gesnerus p. 567. Bibl. testatur se inter codices Bibl. Vaticanæ reperisse *Polideucen Furnutum de fabulis Græcorum.* Filii quoque nomen cujus studiis hunc librum auctor dicavit, in Codice quo Gyraldus est usus & in Oxoniensi uno quem Galeus inspexit, vocatur *Georgius*: ὁ οὐρανὸς, ὦ παιδίον Γεώργιε. Sed & Pollucis illud prænomen & nomen Georgii subdititium mihi & meliorum codicum auctoritate rejiciendum videtur. Post Aldinam editionem Græcam, lucem vidit *latine* quidem *Jodoco Velareo* interprete Antvverp. 1528. 8. & cum Hygino, Palæphato, Fulgentii Mythol. & de voc. antiqv. Arato cum Germanici Metaphras. & Proclo de Sphæra Basil. 1549. 1570. fol. *Græce & latine* cum versione *Conradi Clauseri* Tigurini, additus Palæphato cum versione Phasianini, & Juliani Aurelii Lessigniensis libris III. de cognominibus Deorum Gentilium. ibid. 1543. 8. In hac editione paginis versionibus singulis inscribitur *Cornuti liber de Natura Deorum.* Denique cum Conradi Clauseri versione & notulis suis atque castigationibus eruditis hunc Cornuti libellum edidit vir egregius Tho. Galeus inter scriptores Historiæ Poeticæ, Cantabrig. 1671. 8. & Amstelodami 1688. 8. qui in præfatione duplici

** Vide eius Bibl. Catalogum MSS. à Reisero editum p. 80.

præf. ad edit. Cantabrig.. *Cornutus*, inquit, *spissius nobis negotium facessebat* πολλοῖς ἕλιξι βρόχων. *Suppetias venere hic tres Codd. Oxonienses calamo exarati, quorum mihi copiam fecit eruditus & amicissimus Vir Tho. Hyde Bibliothecarius Bodlejanus. Ex iis nonnullas ipse emendationes excerpseram, alias (partem longe maximam) & capitis ultimi fragmentum hactenus desideratum idem semper mihi colendus Edvardus Bernhardus suppeditavit.* Lilius Gyraldus *in syntagmatibus* (de Diis) *infinitos locos in hoc scriptore ex vet. codice sanarat, eos quoque huc adduximus. Cœpi versionem* Clauseri *refingere, sed abstinui statim. Probas, inquis? Ita quidem, ut existimem eam una tantum litura opus habere.* Velarius *item se & Cornutum eadem opera traduxit. Aliam interpretationem concinnare non licuit per operas typographicas, quibus quotidianum pensum conscribendis istis annotationibus soluturum me receperam.* Ante Velareum & Cornarium transtulit latine *Malarinus* nescio quis, cujus versionem ante sexcentos vel septingentos annos compositam vidisse se scripsit Barthius ad Statium T. 2. p. 401. Usus hoc Cornuti libro etiam Porphyrius est in scripto de antro Nympharum & altero deperdito περὶ ἀγαλμάτων ut notatum Galeo, qui ad utramque editionem suam, Cantabrigiensem præsertim præfatus non pauca de Cornuto monuit. Hic capite XVII. cum fabulam Hesiodi de Chao ejusque generatione ἀλληγορικῶς explicasset, commentarium in illum Poetam promittere videtur his verbis: ἀλλὰ τὰ μὲν Ἡσιόδου πλειότερόν ποτ' ἂν ἡ ἐξήγησις γένοιτο, τὰ μὲν τινα ὡς οἶμαι παρὰ τῶν ἀρχαιοτάτων αὐτοῦ παρειληφότος, τὰ δὲ μυθικώτερα αὐτοῦ προσθέντος, ᾧ τρόπῳ καὶ πλεῖστα τῆς παλαιᾶς θεολογίας διεφθάρη. *Sed Hesiodi quidem perfectior interpretatio alio loco dari poterit, qui nonnulla ut existimo ab antiquissimis* (Theologis) *desumsit, fabulosiora vero addidit ipse, qua ratione plurima capita antiquæ Theologiæ non mediocriter corrumpi contigit.* Ita vertendus ille locus nec Clausero nec Velareo intellectus. Polydevcem vero sive Pollucem, Phurnutum qui de Hercule agit c. 31. scripsisse etiam opusculum de ærumnis Herculis, quod exstet Venetiis in Bibliotheca SS Joannis & Pauli, jam pridem tradidit in Bibliotheca Gesnerus. Et sane in codice etiam Oxoniensi præfigitur Cornuto libellus de laboribus Herculis, is ipse qui ab Allatio * Græce & latine editus est: sed is quemcunque potius habet auctorem quam Cornutum, Allatio etiam judice Joanni Pediasimo rectius adscribendus. Utrique codici præmittuntur versus Politici qui

* Inter excerpta Rhetorum & Sophistarum, Romæ 1641. 8. p. 321.

qui incipiunt: τὴν Νεμέα λέοντα &c. Qui vero in nova Bibliotheca MSS. Labbei p. 106. traditur exstare Phornutus in Codice 29. Regis Christianissimi, cum Tho. Magistro de vocibus Atticis, is non alius est ab edito libro de Diis. Usi sunt Cornuti scriptis Philosophicis cæteris deperditis Origenes in Stromateon Opere, teste S. Hieron. Epistola ad Magnum, Jamblichus apud Stobæum, Syrianus, Proclus, Simplicius, Stobæus &c. Cornutum vero Historicum Romanum, de quo Suidas, alium à nostro putaverim, quamvis denique addit: οὗτος ὁ Κορνοῦτος Λεπτίτης φιλόσοφος ἦν, ἡ δὲ Λέπτις πόλις Λιβύης &c. Casaubono quidem judice ad Satiram quintam Persii Cornuto Philosopho inscriptam, *multa de hoc falsa* * *& inepta Suidas, cui fidem habere caveant tirones.* Nescio an idem M. Cornutus, è cujus Satira latine scripta Fulgentius profert hæc verba: *Titivilles Flacce do tibi*, vel L. Annæus Cornutus quem Grammaticum vocat Gellius II. 6. *haud sane indoctum & ignobilem*, & lib. IX. c. 10. *hominem sane pleraque alia non indoctum nec imprudentem*, ubi *commentarios ejus in Virgilium* Italico cuidam inscriptos & Macrobio etiam Charisioq; & Servio laudatos, & *libros de figuris sententiarum*, allegat. Non male quidem hæc elogia quadrant cum eo quod Cornutum Philosophum ἐπὶ παιδείᾳ εὐδοκιμῆσαί ποτε Dio Cassius testatur, & notum est multos illa ætate utroque stylo Græco & latino scripsisse: Diversos tamen facit Barthius ad Claudian. p. 128. Sane diversus esse videtur Cnejus Cornutus cujus de Orthographia quædam refert Cassiodorus cap. 1. Diversus quoque auctor Veterum Scholiorum in Persium, si modo illa Cornuti alicujus sint. Diversus & Cornutus Medicus de quo Reines. Epist. ad Hofmann. p. 583. quanquam Cornuti quoque Philosophi scholas cum Persio frequentarunt Claudius Agaternus (Reinesius ibid. & p. 710. Inscription. legit Agathemer) Medicus Lacedæmonius & Petronius Aristocrates Magnesius. Diversus quoq; Cornutus Tertullus, Plin. IV. 17. & V. 15. Epist. Diversus denique Cornutus quem Pseudo Catonem vocat Cicero I. ad Atticum Epist. 9.

* Videtur falsum illud, quod à Nerone occisum tradit Cornutum Suidas, cum in exilium tantummodo missum narrent Dio & Eusebius, quanquam utrumque esse posse verum notet Jonsius p. 247. Sed fallitur vir doctus cum ibidem scribit à Gellio II, 6. Cornutum sub Nerone occisum referri. Nusquam enim hoc refert Gellius.

Crates Mallotes Grammaticus Pergamenus ab Attalo Romam missus circa Olympiadem CLIII. Panætii præceptor fuit teste Strabone XIV. p. 676. quin & ipse Philosophus Stoicus à Suida appellatur. De eo videndi viri docti ad Sveton. de Grammaticis c. 2. & Meursius in Bibl. Attica. De ejus διορθώσει Homerica dixi lib. 2. c. 2. §. 20.

Crinis. Arrian. III. 2. Epictet. Laert. VII. 62. 68. 76. ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ. id. 71. Fuit & Crinis quidam sacerdos Apollinis, de quo vide scholia Græca ad Iliad. α. v. 39. & Suid.

Crispinus. Jons. p. 208.

Crispus Passienus. Senec. præf. libri IV. Nat. quæst. & lib. 1. de benefic. c. 15. Vide de eo Lipsium ad Epigramma Senecæ VI.

Damascius Damascenus Suidæ Stoicus dicitur, etsi Platonicæ & aliarum quoque scholarum Philosophicarum dogmatis non leviter tinctus fuit. De illo & opere ejus quod exstat MS. περὶ ἀρχῶν dicendi locus erit infra libro V.

Damasippus. Jons. p. 208.

Dardanus & *Mnesarchus* principes Stoicorum Athenis tempore Antiochi Ascalonitæ ac Philonis Academici. Vide Ciceronis IV. Acad. quæst. c. 22.

Demetrius Diphili F. Bithynus, Panætii Stoici discipulus. Laert. V. 84. Ejus Epigramma in Myronis bovem. Antholog. IV. 7.

Demochares. Laert. VII. 14. in Zenone.

Ex *Arei Didymi* Epitome, & Aristoclis Peripatetici libro VII. de Philosophia Eusebius XV. præparat. c. 14. 15. 18. 19. 20. compendio refert dogmata Physica Stoicorum. Similiter Laertius VII. 48. seq. epitomen placitorum Stoicorum exhibet è *Dioclis* Magnesii ἐπιδρομῇ φιλοσόφων.

Dio Stoicus. Cic. III. de legib. c. 5.

Diodorus Cronus Dialecticus, Zenonis junioris Stoici patria Sidonii Magister. Laert. VII. 16. Suid. in Ζήνων Σιδ. Cæterum apud Ciceronem *Diodori Stoici* nomen hinc inde male irrepsit pro *Diodoto*, quo M. Tullius usus est familiariter eumque apud se habuit. XIII. 16. ad familiar. & in Bruto c. 90. ubi domi suæ nuper mortuum refert.

Diogenes è Ptolemaide. Laert. VII. 48.

Diogenes Seleuciensis trans Tigrim *Babylonius*, Adollodori Atheniensis teste Scymno Chio sive Marciano Heracleota, præceptor. Cum Car-

Carneade ac Critolao legationem obiit Romam anno U. C. 598. de qua dictum supra in Academicis & Peripateticis. Vide & Plutarchum Catone Majore p. 349. & quæ viri docti ad Laert. VI. 81. Ejus περὶ φωνῆν τέχνη. id. VII. 55. seq. 57. seq. διαλεκτικὴ τέχνη. 71. Videtur hic Diogenes etiam allegari 84. quemadmodum & 39.

Dionysius Theophanti F. Heracleotes, Zenonis Citiei auditor, sed qui à Stoicis deinceps ad Cyrenaicos defecit, μεταθέμενος inde dictus. Athen. VII. p. 28. Vide Jonsium p. 250. & Laert. V. 92. VII. 23. 37. & 166. seq. ubi & scriptorum Catalogus. Alius *Dionysius Stoicus* quem Athenis audivit Atticus, teste Cic. 2. Tusc. qv. Nescio an diversus Dionysius Stoicus quem allegat Laert. VI. 43.

Diotimus Stoicus Epicuro invidiam facere conatus fictis sub ejus nomine lascivis Epistolis. Laert. X. 3. sed accusatus à Zenone Epicureo, capitis damnatus fuit, teste Athenæo XIII. p. 611. qui *Theotimum* vocat, & libros contra Epicurum scripsisse testatur. Pro Theotimo Diotimi nomen reponere jubet Jonsius p. 196. Sed ita ab aliis quoque observo confundi Diodoros & Theodoros, Diodotos & Theodotos &c. Diotimis variis ab eodem Jonsio erudite collectis adde Diotimum γυμναστὴν cujus mentio apud Theophrastum de sudoribus, & Diotimnm cujus Epigramm. in Anthologia. Fuit & Diotima vates, cujus mentio apud Platonem in Symposio, atque inde apud Max. Tyrium diss. VIII. Lucianum Evnucho, aliosque. Theotimi cujusdam mentio in Q. Catuli versibus apud Gellium XIX. 9. alterius item, gravi oculorum incommodo laborantis, qui prohibentibus Medicis cum conveniret uxori, *Vale*, inquit *amicum lumen*, ut legas apud S. Ambrosium in IV. Lucæ.

Diphilus Demetrii Bithyni Pater, æqualis Panætii. Laert. V. 84.

Alius *Diphilus* cognomento Labyrinthus, Aristæneti Zenonis F. præceptor. Lucian. Convivio.

Epictetus Hierapolita Phryx, sectæ Stoicæ decus, de quo dixi infra lib. IV.

Eratosthenes Cyrenæus, Aristonis Chii discipulus. Athen. VII. p. 281. De hoc vide quæ capite proximo XVIII.

Etoemocles. Lucian. Convivio.

Eubius Ascalonita, Stoicus celebris. Steph. Byz. in Ἀσκάλων.

Eucrates ὁ πάνυ, cujus meminit Lucianus in Hermotimo T. I. p. 512.

Eudemus, Laert. VII. 40. nisi legendum Eudromus.

Eudromus. Laert. VII. 39.

Euphrates Alexandrinus, quem in Syria docentem audivit Plinius junior. Dixi de eo ad proœmium Eunapii. Vide & Andreæ Schotti Observationes Humanas lib. V. c. 9.

Fabianus Papyrius naturæ rerum peritissimus, Plinio majori ac Senecæ, qui eum audivit, laudatus. Scripsit latine de animalibus & causarum naturalium libros, quos allegant etiam Charisius ac Diomedes.

C. *Favonius* (aliis *Fannius*) Plinii junioris amicus, qui itidem latine mediocri stylo scripsit exitus occisorum relegatorumque à Nerone, libris tribus. Vide Plinii lib. V. Epist. 5. & de *Fannia* infra in *Prisco*, de Fanniis sive Fanniorum gente Petrum Bælium in Lexico.

Hecato Rhodius Panætii discipulus libros *de Officiis* scripsit ad Q. Tuberonem. Cic. III. 15. de offic. Ejus secundum περὶ ἀγαθῶν. Laert. VII. 127. tertium 101. undevicesimum. id. 103. Primum περὶ ἀρετῶν 90. tertium 125. Secundum περὶ παθῶν. 110. tertium decimum περὶ παραδόξων. 124. περὶ τελῶν. 87. Septimum περὶ τέλους. 102. χρείας VI. 4. 32. 95. VII. 172. Librum secundum VII. 26. Allegatur & passim à Seneca in libris de beneficiis.

Heliodorus L. Junii Silani apud Neronem delator. Schol. Juvenalis ad Sat. I. v. 33. & 35.

Helvidius Priscus Thraseæ gener. Infra in *Priscus*.

Heraclides Tarsensis, Antipatri civis sui discipulus, qui contra aliorum Stoicorum sententiam peccata negabat esse æqualia. Laert. VII. 121.

Herillus Carthaginiensis, Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 121. Idem plura de eo 165. seq. titulos scriptorum quoque illius referens, quæ ὀλιγόστιχα μὲν, δυνάμεως δὲ μεστὰ fuisse testatur. In his Magistrum suum Zenonem impugnare non dubitavit: sicuti sententiam Herilli qua summum boni in scientia & cognitione collocabat, variis in locis explodit Cicero. Contra Herillum scripsit Cleanthes teste Laertio VII. 174. forte & Chrysippus in duobus libris τῶν Ἡρίλλῳ ἀντιθετικῶν etsi ibid. 196. & 197. editum est Ἡδύλλῳ pro quo Menagius in MS. Codice Ἡδύλῳ nomen reperit. De Hedylo consulendus Meursius in Bibliotheca Attica & Is. Casaubonus ad Athenæum.

Hermagoras Amphipolitanus. infra in *Persæo*.

Herminus. Porphyr. in vita Plotini.

Her-

Hermotimus Menecratis F. quem colloquentem inducit Lucianus libro de sectis T. 1. p. 504. seq.

Hierocles Alexandrinus. Gell. IX. 5.

Jason Menecratis Nysæi F. & Posidonii è filia nepos ac successor, de quo Suidas in Ἰάσων ubi & ejus scripta recensentur, è quibus βίος Ἑλλάδος Stephano quoque in Ἀλεξάνδρεια laudatus forte fuit junioris Jasonis Argivi. Vide Jonsium p. 218.

Isidorus Pergamenus Rhetor. Laert. VII. 34.

Julius Canus qui à Cajo Caligula interficiendus recepit se post mortem edocturum * amicos de conditione animæ post excessum ex hac vita, ut refert Seneca de animi tranquillitate c. 14. Neque vanum hoc fuisse promissum narrat Plutarchus apud Syncellum p. 330. Antiocho enim Seleuciensi de nocte per somnium apparuisse Canum, eique exposuisse τὰ περὶ διαμονῆς τῆς ψυχῆς καὶ καθαρωτέρα φωτὸς μετὰ τὴν ἔξοδον.

Junius Rusticus occisus à Domitiano Imp. quod Thraseæ Pæti & Prisci Helvidii laudes edidisset. Vide quæ Viri docti ad Svetonii Domitian. c. 10. Hujus fore filius (ut Jonsio p. 231. visum) Junius Rusticus itidem Stoicus, Magister M. Antonini Imp. Confer Gatakerum ad libri 1. §. 7.

Leonidas Rhodius. Srrabo XIV. p. 655. Idem est Leonides si credimus Meursio lib. 2. de Rhodo p. 100. cujus meminit Hesychius in ἐκτόρες, & cujus præcepta symmetriarum celebrat Vitruvius præfat. libri VII. quemque ἐν τῷ περὶ Ἰταλίας laudat Tzetzes ad Lycophronem v. 754. Fuit & Leonides Byzantinus inter ἁλιευτικῶν scriptores memoratus ab Athenæo, & Leonides Tarantinus cujus Epigrammata bene multa in Anthologia exstant, ut omittam Leonidam fortissimum Regem Spartanorum.

M. Annæus Lucanus, scriptor Pharsaliæ.

Lysimachus Stoicus. Porphyr. vita Plotini.

Marcus Antoninus Imperator, de quo infra lib. IV.

Medius. Porphyr. vita Plotini.

* plura hujuscemodi promissi exempla exposui in Exercitatione de recordatione animæ separatæ parte 1 sect 3. quibus adde Jacobum Bonifadium, qui antequam ad supplicium duceretur Jo. Baptistæ Grimaldo amico suo scripsit se non intermissurum esse signo aliquo de statu alterius vitæ ipsum certiorem reddere, si citra terrorem hoc fieri posset. Vide Menagii AntiBailletum T. 2. p. 258. & Bælii Lexicon edit. 2. in Bonfadio.

Mnesarchus Panætii discipulus ab Antiocho Ascalonita, de quo supra dixi, auditus. Augustin. III. 18. contra Academicos & Numenius apud Euseb. XIV. præparat. p. 739. Inter Principes Stoicorum suæ ætatis habitum constat è Cicerone. Allegatur & à Stobæo Eclog.

Musonius Rufus, Thuscus, à Nerone exsulare jussus, à Flavio Vespasiano revocatus, ac pulsis cæteris Philosophis solus Romæ retentus. De hoc vide Jonsium lib. III. c. 7. Meminit hujus Musonii forte etiam Origenes 3. contra Celsum p. 150. ubi Musonium refert inter eos qui vitæ integritate adeo enituerunt, ut aliis exemplo esse possent. Nisi hæc malis accipere de Musonio Cynico. Ἀπομνημονεύματα Musonii Philosophi scripserat Asinius Pollio Trallianus Suida teste in πωλίων, qui hunc cum altero antiquiore Asinio Pollione confundit. Præclarum alterutrius Musonii dictum apud Gellium XVI. 1. ἄν τι πράξῃς καλὸν μετὰ πόνου, ὁ μὲν πόνος οἴχεται, τὸ δὲ καλὸν μένει. Ἄν τι ποιήσῃς αἰσχρὸν μετὰ ἡδονῆς, τὸ μὲν ἡδὺ οἴχεται, τὸ δὲ αἰσχρὸν μένει. Idem ante Musonium dixerat Cato his verbis: *Cogitate cum animis vestris, si quid vos per laborem recte feceritis, labor ille à vobis cito recedet, bene factum à vobis, dum vivitis, non abscedet: Sed si qua per voluptatem nequiter feceritis, voluptas cito abibit, nequiter factum illud apud vos semper manebit.*

Musonius junior, Plotini ætate, de quo Porphyr. in hujus vita.

Nauclerus Ponticus. Jons. p. 209.

Nestor Tarsensis Stoicus, memoratus Straboni XIV. p. 674.

Pammenes, Etoemoclis discipulus. Lucian. Convivio.

Panætius Rhodius senior, de quo videndus Suidas, qui etiam ex Asclepiade Myrleano refert Polemonem Panætii Rhodii auditorem fuisse. Panætii Patris & filii meminit S. Ambrosius & utrumque περὶ τοῦ καθήκοντος scripsisse testatur.

Panætius Rhodius, junior, Diogenis Babylonii & Antipatri Tarsensis discipulus, doctor Mnesarchi, & Posidonii, teste Cic. lib. 1. de divinat. c. 3. Lælii quoque sapientis & Scipionis (qui eum secum domi & in legatione Ægyptiaca ante Censuram secum habuit) Fannii Hecatonis & Apollonii Nysæi, Polybiique: Stoicus quidem, sed qui nec acerbitatem sententiarum illius sectæ (v. g. de ἀναλγησία & ἀπαθεία, vide Gellium XII. 5.) nec differendi spinas, probaret, sem-

ſemperque haberet in ore Platonem, Ariſtotelem, Xenocratem, Theophraſtum, Dicæarchum, ut notat idem Cicero, extremo libri IV. de finibus. De hoc Panætio celeberrimo videndi Jonſius lib. II. 13. & Meurſius in Rhodo p. 101. ſeq. Scripta ejus hæc apud veteres memorantur:

περὶ αἱρέσεων De Philoſophorum ſectis, Laert. II. 87.

De civili ſtatu Cic. III. de leg.

De dolore patiendo ad Q. Tuberronem Epiſtola, Cic. IV. de fin. & IV. Tuſc. Quæſt.

Περὶ εὐθυμίας de animi tranquillitate Laert. IX. 20.

Περὶ τοῦ καθήκοντος, de officiis libri, quibus ſcriptis triginta annos ſupervixit, natus Olymp. CLII. Meminit plus ſimplici vice Cicero in libris ejusdem argumenti, qui Panætii ſe veſtigiis inſtitiſſe non diffitetur etiam XVI. 11. ad Atticum. S. Ambroſius lib. 1. de Offic. c. 7. & 10. Apoſtolius procem. proverb. ἣ δὴ καὶ ὁ σοφὸς Κικέρων ἐπελάβετο Παναιτίου, Ῥωμαῖος ἕλληνος, συγγεγραφότος μὲν περὶ τοῦ καθήκοντος &c. Librum ſecundum allegat Gellius XIII. 26.

περὶ Σωκράτους. Plutarch. Ariſtide, Athen. XIII. p. 556.

Panætii junioris περὶ τῶν κατὰ Γεωμετρίαν καὶ μουσικὴν λόγων laudat Porphyrius ad Harmonica Ptolemæi p. 244.

Panatiaſtarum meminit Athenæus V. p. 186. variorum Philoſophorum συνόδους convivandi cauſa Athenis fieri ſolitos referens, τῶν μὲν Διογενιστῶν (à Diogene Babylonio) τῶν δὲ Ἀντιπατριστῶν (ab Antipatro Tarſenſi) τῶν δὲ παναιτιαστῶν.

Pantanus è Stoico * Chriſtianus & præfectus Scholæ Catecheticæ Alexandrinæ, de quo Guil. Caveus in Hiſtoriæ literariæ parte utraque ad A. C. 181. & in vitis Patrum Anglice editis T. 1. Halloiſius Tomo 1. de ſcriptorum Orientalium vitis, Sam. Baſnage T. 2. Annal. ad A. C. 194 n. IX. & H. Dodvvellus ad fragmentum Philippi Sidetæ p. 501. ſeq. qui præter Euſebii & aliorum veterum teſtimonia Pantænum patria Athenienſem ſecta Pythagoreum & poſt Clementem Alexdrinum ſcholæ Alexandrinæ præfuiſſe parum veriſimiliter contendit.

Pericles Lydus· Jonſ. p. 209.

Per-

* Syncellus p. 355. poſt commemoratum Clementem Alex. Πάνταινος φιλόσοφος ἀπὸ Στωϊκῶν ἐν τῷ θείῳ λόγῳ διέπρεπεν.

Persaeus Citieus Zenonis servus Gell. II. 18. hinc liber in jam senis contubernio fuit Olymp. CXXX. Laert. VII. 6. & 13. ab eo missus ad Antigonum Gonatam qui eum Acrocorintho præfecit, unde ejecit Aratus Sicyonius. id. 6. 9. 36. Adde Lipf. I. 12. manuduct. Antigonum cum Menedemi Philosophi causa Eretriensibus vellet Remp. restituere auctor fuit ne faceret, unde Menedemi Vatinianum in illum odium. id. II. 143. Ejus ἠθικὴ σχολαί. 28. Ex his Meursius lib. 2. de Cypro p. 167. putat petita quæ Cicero 1. de Nat. Deorum è Persæo refert. Alia ipsius scripta Laert. VII. 36. πολιτείαν Λακώνων & διαλόγους συμποτικοὺς (quæ συμποτικὰ ὑπομνήματα Laertio VII. 1. vocantur,) allegat Athenæus. Discipulus Persæi fuit *Hermagoras* Amphipolitanus, cujus dialogi apud Suidam memorantur: Μισοκύων, περὶ ἀτυχημάτων, ἔκχυτον (effusum ex ovô) ἐστὶ δὲ ὠοσκοπία, & περὶ σοφιστείας πρὸς τοὺς Ἀκαδημαϊκούς.

Persius Poeta latinus, cujus sex Satiræ exstant, discipulus Cornuti de quo supra.

Phanias Posidonii discipulus scripsit περὶ Ποσειδωνείων σχολῶν, quorum librum 1. allegat Laertius VII. 38.

Pharisæi, Stoicis vicini, notante Josepho. Sed & S. Hieronymus, Christianus Doctor, in XI. Esaiæ, Stoicos cum nostro dogmate in plerisque concordare scripsit.

Philippus Prusiensis, Plutarchi æqualis quem vide VII. 7. Sympos.

Philocrates Chrysippi sororis filius. Laert. VII. 185.

Philonides Thebanus à Zenone Citieo ad Antigonum missus. Laert. VII. 9.

Phœbion. Porphyr. vita Plotini.

Philopator ἐν τοῖς περὶ εἱμαρμένης. Nemes. c. 35. de Natura hominis, quo in loco licet duplici vice Philopatoris nomen diserte occurrat, Menagius ad Laert. VII. 54. suspicatur legendum esse Ἀντίπατρος.

Phœbion. Porphyr. in vita Plotini.

Plancus. Jons. p. 209.

Plato Rhodius, Panætii discipulus. Laert III. 109.

Rubellius Plautus. de quo viri docti ad Tacitum. Alius *Plautius Lateranus* de quo vide eundem Tacitum XV. 60. & Arrian. lib. 1. diss. Epictet. c. 1.

Polemo Panætii discipulus, Panætii puta senioris. Vide Suid. in πολέμων & Jonsium p. 178. seq.

Poly-

Polybius Megapolitanus, de quo infra capite singulari dicturus sum, Panætii discipulus fuit, teste Suida in Παναίτ.

Porphyrium defensorem Stoicorum vocat Julius Firmicus de errore profan. relig. Sane ut aliarum sectarum, ita Stoicæ quoque dogmatis egregie imbutus fuit.

Posidonius Alexandrinus, Zenonis Citiei discipulus Laert. VII. 38. & Suid. Hujus nonnulla videntur, quæ mox inter Posidonii Rhodii scripta referam, ut περὶ πλῶν, προτρεπτικά, περὶ κριτηρίου, & εἰσαγωγὴ περὶ λέξεως.

Posidonius Apameensis Syrus (Strab. XIV. p. 655.) qui Rhodius etiam vocari solet, quia Rhodi vixit, ubi à Magno Pompejo est auditus (id. XI. 492.) & frequentatus à Cicerone. (Plutarch. in Cic. p. 862.) ibique Prytanis magistratum gessit (Strab. VII. p. 316.) discipulus ac successor Panætii. περὶ Ποσειδωνείων σχολῶν scripserat Phanias, discipulus Posidonii, ut paulo ante dixi. Romam venit Consule M. Marcello h. e. Anno U. C. 702. teste Suida in Ποσειδ. De hoc Posidonio præter Menagium, Jonsium, Vossiumq; & Lipsium egit Begerus 1. thesauri Brandenb. p. 276. seq. & Meursius lib. 2. de Rhodo c. 12. è quo notitiam scriptorum hujus vel superioris Posidonii in præsentem locum conferre liceat cum quibusdam accessionibus.

περὶ εἱμαρμένης Laert. VII. 149.

πρὸς Ζήνωνα τ̃ Σιδώνιον. Proclus 3. in Euclid.

Ἠθικὸς λόγος Liber primus. Laert. VII. 91.

Libri περὶ ἡρώων καὶ δαιμόνων. Macrob. 1. Saturnal. c. 23.

XIII- περὶ θεῶν. Laert. VII. 138. 139. 149. *Liber quintus de Natura Deorum* Cic. lib. 1.

περὶ καθήκοντος liber primus. Laert. VII. 124. 129.

περὶ κόσμου liber 1. Laert. VII. 142. Fuerunt qui librum de Mundo qui hodie inter Aristotelis scripta legitur, huic Posidonio tribuerent, ut dixi supra lib. 3. c. 6. p. 129.

περὶ κριτηρίου. Laert. VII. 54.

Ἱστορίαι τ̃ μετ̃ Πολύβιον ἐν βιβλίοις νβ. in quo opere etiam de rebus Pompeji egerat. Vide omnino Vossium lib. 1. de Hist. Græcis 1. cap. 24.

Εἰσαγωγὴ περὶ λέξεως. Laert. VII. 60. Putat Meursius respici etiam ab Etymolog. M. in ὀψίς & Scholiis ad Iliad. X.

V. περὶ μαντικῆς Laert. VII. 149. *De prognosticorum causis* Cic. 2. de divin.

III. περὶ μετεώρων. Laert. VII. 125. liber XVII. id. 144. Respicit hoc opus Seneca Nat. quæst. Cleomedes &c.

Μετεωρολογικὴ στοιχείωσις. Laert. VII. 138. 152. Ejus compendium scripserat Geminus Rhodius teste Simplicio in 2. Phys.

Ἐξήγησις τοῦ Πλάτωνος Τιμαίου. Sextus Empir. VII. contra Matth. p. 142.

περὶ παλμῶν Suid. in οἰωνις. & ποσειδῶν. Nonnus Monachus collect. Hist. ad Nazianzen. c. 62.

προτρεπτικά. Laert. VII. 91. 129.

Τέχνη τακτική. Ælian. Tactic. c. 1.

περὶ παθῶν. Laert. VII. 87.

Φυσικὸς λόγος cujus librum secundum laudat Laert. VII. 134. 140. sextum 145. octavum 153. 154. duodecimum 149. decimum quintum id. 140.

περὶ ὠκεανοῦ. Strabo II. p. 98. licet Olbiopolitæ Posidonio Suidas tribuit.

De Sphæra artificiosa ad Archimedeæ exemplum á Posidonio composita Cicero 2. de Natura Deor. *Si in Scythiam aut Britanniam sphæram aliquis attulerit hanc, quam nuper familiaris noster effecit Posidonius, cujus singulæ conversiones idem efficiunt in Sole & in luna & in quinque stellis errantibus, quod efficitur in cœlo singulis diebus & noctibus.* Cæterum fallitur Athenæus qui hunc Posidonium Scipionis Africani æqualem facit XIV. p. 657.

Fuit & *Posidonius Corinthius*, cujus ἁλιευτικὰ idem Athenæus 1. p. 13. memorat, & *Posidonius Olbiopolites* Sophista, cujus fuere declamationes, Argumenta in Demosthenem, Atticæ Historiæ libri IV. Libycorum libri XI. & de regione quæ Tyrica appellatur. Posidonium præterea Grammaticum Aristarchi ἀναγνώστην notavit Jonsius, & Posidonium cælatorem, Pompeji ætate celebrem, & Posidonium Medicum sub Valente Imp. qui dæmoniacos dari pernegabat. Vide Philostrog. VIII. 10. & Aetium tetrabiblo 2. lib. 2. c. 12.

Priscus Helvidius Thraseæ gener. τοῖς Στωϊκοῖς δόγμασιν ἐντραφείς, teste Xiphilino in Vespasiano. Hujus Prisci vitam & laudes quod scripsissent Junius Rusticus & Herennius Senecio, á Domitiano sunt occi-

occisi: Fannia Helvidii uxor, cujus rogatu hoc Senecio fecerat, in exsilium pulsa. Vide Jonsium p. 231.

Procli duo *Mallotæ* Cilices de quibus Suidas, testatus alterum scripsisse ὑπόμνημα Διογένους (Seleuciensis) σοφισμάτων, καὶ πρὸς Ἐπίκουρον. Alterius horum & simul Philonidis Stoici, de quo supra, meminit Proclus junior patria Lycius, in Timæum p. 166.

Protagoras Stoicus Laertio memoratus. Vide quæ dixi lib. 2. c. 23. §. 27.

Publius Hierapolita. Steph. in ἱεράπολις.

Publius Rutilius, Senecæ variis locis celebratus. & Cic. in Bruto c. 30.

Rhodius quidam de quo Laertius VII. 22.

Satyrus tibicen, Aristonis Chii sermonibus captus. Ælian. III. 33. Var.

Q. Mucius Scævola, à juris cognitione & eloquentia Ciceroni laudatus, qui primus omnium jus Civile apud Romanos in disciplinæ formam redegit, interfectus à Mario.

Cervidius Scævola itidem juris peritia celebris, qui M. Antonino à Consiliis fuit. Constat & alios bene multos ex veteribus Romanis JCtis Stoicæ potius quam alteri cuidam Sectæ addictos fuisse.

Semius. Jons. p. 209.

L. Annæus Seneca, qui plurimis scriptis Philosophiam Stoicam illustravit.

Herennius Senecio, supra in Prisco Helvidio.

Serapio Hierapolita. Steph. in ἱεράπολις.

Quintus Sextius, de quo Seneca Epist. 64. *Lectus est deinde liber Q. Sextii Patris, magni si quid mihi credis viri, & licet negent, Stoici.* Huic præstantissimus Galeus tribuendas esse contendit sententias aureolas quas pro Sexti Pythagorici sententiis habuit & pro Xysti Episcopi Romani venditavit in versione sua Rufinus. Vide Galei præfat. ad Opuscula Mythologica Physica & Ethica edit. Amstelodamensis.

Sextus Chæroneus Plutarchi Sororis filius, Marci Antonini præceptor, diversus à Sexto Empirico Stoicorum adversario, ut quos imprimis oppugnare se in libris suis innuit lib. 1. Pyrrhon. Hypotypos. c. 14. pag. 14.

Sextus Ælius JCtus.

Sextus Herius. Jons. p. 209.

Sextus Pompejus, Cicero Bruto. c. 47.

Sosus Ascalonita. Supra in Antiocho.

Sotion Alexandrinus (male Σιτίων apud Syncellum p. 318.) apud quem sedisse se puerum testatur Seneca. Alius Sotion antiquior qui de successionibus Philosophorum scripsit. Vide Lipsii manuduct. lib. 1. diss. 12. & Jonsium lib. 2. c. 10.

Sphærus Borysthenites sive Bosporanus, inter præcipuos Zenonis Citiei & Cleanthis auditores, Lacedæmone docuit atque inter alios Cleomenem instituit ad virtutem. Vide Plutarchum Cleomene p. 805. Laert. V. 37. & VII. 177. Chrysippi apud Cleanthem condiscipulus. Athen. VIII. p. 245. Scripta ejus refert Laert. VII. 178. inter quæ, περὶ Ἡρακλείτου ε διατριβῶν (malim disjungere: περὶ Ἡρακλείτου, & libros quinque διατριβῶν) περὶ Λακωνικῆς πολιτείας, περὶ Λυκούργου, περὶ Σωκράτους, περὶ μαντικῆς, περὶ ἐρετριακῶν φιλοσόφων. Contra Sphærum hunc scripsit Chrysippus, id. 198. Cleanthes vero eundem misit ad Ptolemæum Philopatora (qui regnavit ab Olymp. CXXXIX⅔. ad CXLIX¼.) id. 185. Ejus librum de Rep. Lacedæmoniorum laudat & Athenæus, & respicit Plutarchus in Lycurgo. Hominem inprimis bene definientem antiquis Stoicis habitum hunc Sphærum testatur Cicero IV. Tusc. quæst.

Spurius Albinus. Cicero Bruto, c. 25.

Strabonem Amasenum, Geographorum Principem, licet Peripatetica etiam dogmata edoctum, Stoicis tamen magis favisse eorumque placita secutum esse, evincit adversus Xylandrum Is. Casaubonus præf. ad Strabon. & in notis haud uno loco, tam Vossius II. 6. de Hist. Græcis.

Themistocles cujus meminit Longinus p. 244. edit. Clariss. Tollii è Porphyrio in vita Plotini. Syncellus p. 380.

Alius *Themistocles* Stoicus antiquior, quem colloquentem inducit Plutarchus lib. 1. Sympos. quæst. 9.

Theo Alexandrinus Arei de quo supra & Augusti Imp. tempore clarus, quem Suidas ait scripsisse τῆς Ἀπολλοδώρου φυσιολογικῆς εἰσαγωγῆς ὑπόμνημα & artis Rhetoricæ libros III.

Theo Antiochenus qui scripsit Apologiam Socratis, eodem Suida teste.

Theo Tithoreus, Boeotus. Laert. IX. 82.

Theodorum Chium & *Milesium* itemque *tertium* hujus nominis Stoicos memorat Laertius II. 103. seq.

Thesmopolis. Lucian. de mercede conductis T. 1. p. 471. seq.

Thrasea Pætus, qui vitam Catonis Uticensis scripsit, hinc mori jussus à Nerone. Vide Jonsium p. 230. & Vossium de Hist. latinis p. 135. Sub hujus Thraseæ titulo librum in affectis habuit Justus Lipsius, quo disquisivit quatenus sapienti viro * fas sit vel jus sibi ipsi mortem consciscere. Vide Centur. 2. Epist. Miscell. 22. & Epistolam quam Vellejo suo præmisit ad Theodorum Leevvium.

Thrasonides. Laert. VIII. 130. Suid, in ἔρως.

Timocles. Lucian. Jove Tragœdo. T. 2. p 143. Fuit & vetustior quidam Timocles Syraculanus cui Orphei scripta quædam tributa fuisse testatur Suid. in Ὀρφεύς. De Timocle Atheniensi dixi supra lib. 2. c. 22.

Trypho Stoicus & Platonicus. Porphyr. vita Plotini.

Q. Ælius Tubero Plutarch. Lucullo f. 518. Seneca Epist. 96 Cic. Bruto c. 31.

M. Terentium Varronem Romanorum doctissimum Stoicis accenset Leonardus Cozzandus, quem vide sis libro tertio de Magisterio antiquorum Philosophorum p. 231. seq. Prodiit liber Genevæ 1684. 12.

Zeno Citieus quem Pœnulum vocat Cicero (Laert. VII. 3. & Suidas Φοινικίδιον) quod Citienses è Phœnicia fuerint profecti. Xenocratis primum & Polemonis (Laert. VII. 2. & 25.) Stilponisque (id. 2. & 24.) Platonicorum discipulus fuit: (Euseb. XIV. præparat. p. 729.) à quibus exiguam cur discederet causam habuisse docet Cicero IV. de finibus. Audivit deinde Cratetem Cynicum (Laert. VII. 3. 12. 24. 32.) & Heracliti ** libros legit, unde austerus evasit

Fff 3

* Ejusdem argumenti librum paulo ante obitum composuit Jo Vergerius Abbas Sancyranus sub inscriptione *casus Regii*. In hoc triginta & quatuor occasiones notaverat in quarum aliqua homo constitutus posset recte ἐξάγειν ἑαυτόν. Johannis vero Donnei Decani Londinensis Βιαθάνατον, Anglice post auctoris fata & contra spirantis desiderium (librum enim à se forte amissum volebat à recuperatore herede æternis tenebris mandari) in lucem editum & non ita pridem Londini recusum quo propricidium quodcunque sua natura turpe atque injustum esse negat, hunc inquam librum argumentis non inficiandis confutavit Jo. Adamus in libro cui titulus: Specimen diatribæ de Avtochiria, sive: An Essay concerning Selfmurther, wherein is endeavourd to prove that it is unlawful according to Natural Principles. Lond, 1700 8.

** Ita intelligenda Laertii verba, quæ Interpres male ita accepit, ac si Heraclitum, quo centum annis junior fuit, audivisset Zeno.

sit & Cynicus. Frequentavit etiam Diodorum Dialecticum cognomento Cronum quem audivit & alter Zeno junior Sidoni9 (id. 25. & 16.) Hinc ipse novam condidit sectam, licet non tam rerum inventor, judice Cicerone 3. de fin. quam novorum verborum, & qui decori magis ac verecundiæ rationem haberet. Adscivit plures discipulos, qui ab ipso primum *Zenonii*, deinde à pœcile Stoa sive porticu in quo docebat, sunt appellati Stoici. (id. 5.) Magna gratia valuit apud Antigonum Gonatam Macedoniæ Regem de quo supra dixi. Hic rebus præfuit ab Ol. CXXV 3/4. ad CXXXV 1/4. & Zenoni diu supervixit. Docuit Zeno per annos LVIII. (Laert. VII. 28.) Vixit annos saltem octoginta (176.) nisi supposititia sit *Epistola ejus ad Antigonum* quam dat Laertius VII. 8. At Persæus discipulus, duos tantum & septuaginta annos tribuit (id. 28.) alii longe pauciores, (Suid. in ἀυεῖν) alii duodecentum. (Laert. VII. 28.) Successorem reliquit *Cleanthem*: discipulos habuit *Persæum*, *Herillum*, *Aristonem*, *Athenodorum* aliosque. Vide Lipsium lib. 1. manuduct. c. 12. Scriptorum Catalogus è Laertio aliisque monumentis, * hic est:

Περὶ ἀνθρώπȣ φύσεως, Laert. VII. 4. 87.

Ἀπομνημονεύματα, id. 4.

Διατριβαί, id. VII. 34. Sextus Empir. X. contra Math. p. 469. & Pyrrhon. Hypotypos. III. 25.

Ἔλεγχοι Laert. VII. 4. Nescio an ex his petiti duo versiculi quos sub Zenonis nomine affert Joannes Stobæus serm. 14. de adulatione:

Ἔλεγχε σαυτὸν ὅστις εἶ, μὴ πρὸς χάριν.
Ἄκȣ' ἀφαιρȣ̃ ἢ κολάκων παῤῥησίαν.

Περὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, Laert. VII. 4.

Ἐρωτικὴ τέχνη. id. 34.

Ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἡσιόδȣ θεογονίαν. Cicero 1. nat. Deor. *Cum vero Hesiodi Theogoniam interpretatur* (Zeno) *tollit omnino usitatas perceptasque cognitiones Deorum, neque enim Jovem neque Junonem neque Vestam neque quenquam qui ita appellatur in Deorum habet numero: sed rebus inanimis atque mutis per quandam significationem hæc docet tributa nomina.*

περὶ

* E recentioribus præter viros doctos ad Laert. contuli Meursium in Cypro lib. II. p. 168. seq.

περὶ τȣ͂ καθήκοντος Laert. VII. 4. 25. 108. 129. Sextus Empir. III. 25. Pyrrhon. Hypotyp.

καθολικὰ id. 4. In MS. Regis Christianiss. conjunctim legitur teste Menagio πυθαγορικὰ καθολικά.

κράτητος Ἠθικὰ id. 4.

περὶ λέξεων id. 4.

περὶ λόγȣ. id. 39. 40.

περὶ νόμȣ id. 4.

περὶ τȣ͂ ὅλȣ id. 4. & 136. 142. 143. 145. 153. Videtur respicere Sextus VIII. contra Math. p. 327.

προβλημάτων Ὁμηρικῶν πέντε Laert. VII. 4. Respicit Dio Chrysost. diss. 53. & Strabo lib. 1 p. 41. ubi Zenonem suum vocat, tanquam Stoicorum principem Stoicus.

περὶ ȣ̓σίας Laert. VII. 134.

περὶ ὄψεως id. 4.

περὶ ὁρμῆς ἢ. *de impetu* (desiderii) *libri VIII.* ita lego apud Laert. VII. 4. pro περὶ ὁρμῆς ἢ περὶ ἀνθρώπȣ φύσεως. Apud Meursium in Cypro p. 168. male excusum περὶ ὀργῆς.

περὶ παθῶν Laert. VII. 4. & 110.

περὶ ποιητικῆς ἀκροάσεως id. 4.

Πολιτεία. id. 4. 32. seq. 121. 131. Athen. XIII. p. 561. Theodorit. Therapevt. III. p. 49. Platonis Remp. hoc in opere oppugnaverat Zeno, sed hoc fecerat iniquius, & alia parum verecunde in eo teste Cicerone scripserat, unde Laertius ait fuisse qui dicerent illud in cauda canis exaratum à Zenone. Vide Plutarch. de Stoicorum contradictionibus p. 1034 & Numenium apud Euseb. præparat. pag. 732 seq.

πυθαγορικά. Laert. VII. 4.

περὶ σημείων id. 4.

Τεχνικαὶ λύσεις id. 4.

περὶ τȣ͂ κατὰ φύσιν βίȣ. id. 4.

Laudatur præterea Zeno noster sæpius à Cicerone, Plutarcho, Clemente, Censorino, Sexto, Eusebio, Theodorito & aliis.

Zeno Sidonius Diodori Croni & Zenonis Citiei discipulus. Laert. VII. 16. & 38. Suid. in Ζήνων Σιδώνιος. Menag. ad Laert. p. 279.

Zeno Tarsensis. Laert. VII. 41. & 48.

Zeno Chrysippi discipulus & successor, cujus meminit Laertius VII. 35. testa-

testatus pauca scripsisse, sed plures reliquisse discipulos. Vide & Eusebium XV. 13. præparat. p. 816. & c. 18. p. 820. ubi notat eum de conflagratione universi seorsim sensisse à reliquis Stoicis.

Zeno Diphili, cognomento Labyrinthi discipulus. Lucian. Convivio.

Zenodotus Diogenis Babylonii discipulus. Laert. VII. 29.

Zenothemis. Lucian. convivio.

Stoicis mulieribus *Porciæ, Arriæ* utrique, *Fanniæ & Theophilæ*, de quibus Menagius in Historia Philosopharum, adde *Helviam*, Matrem Senecæ, quam filius inter alia in consolatione ad eum scripta c. 16. testatur sapientium præceptis fuisse eruditam.

CAPUT XVI.

De LYCOPHRONE Chalcidensi.

Lycophronis ætas & fatum. 1. Ejus Cassandra sive Alexandra Tragœdia μονοπρόσωπος. 2. Interpretes Lycophronis perditi & editus Jo. Tzetzæ commentarius quem sub fratris sui Isaaci nomine exire est passus. 3. Lycophronis editiones. 4. Editiones promissæ, & codices quidam Lycophronis MSti. 5. Scripta ejus Poetæ deperdita. 6. Lycophrones alii. 7. Index Scriptorum à Tzetza ad Lycophronem allegatorum, è secunda Clariss. Potteri editione. 8.

I.

LYCOPHRON ex Chacide (Euboeæ, quæ hodie Nigropontus) Soclis (a) F. à Lyco Rhegino historico adoptatus (b) à quo fortas-

(a) Tzetz. Chil. VIII. hist. 204. Hunc Soclem nescio quo auctore Grammaticum appellat Guil. Canterus.

(b) Suid. in Λυκοφρ.

taſſis etiam nomen retulit. Grammaticus & Tragicus Poeta fuit, unus è *Plejade*, de qua dixi ſupra lib. 2. c. 19. clarus temporibus Ptolemæi Philadelphi, cui gratus fuiſſe dicitur compoſito in illum & Arſinoen anagrammate (*c*) ut *Ptolemæus* eſſet mutato literarum ordine, ἀπὸ μέλιτος, quaſi totus mellitus ac jucundiſſimus. *Arſinoe* ἴον Ἥρας, Viola ſive flos Junonis. Neque tamen inde mihi perſuaſerim, quod neſcio, quo in loco legiſſe ſe teſtatur Blancus Albienſis, nec improbat in Delphis Phœnicizantibus acutiſſimus Edmundus Dickinſon, Lycophronem literas Hebraicas percalluiſſe, & inde anagrammata conficiendi modum didiciſſe. Non enim video cur ſolis Hebræis in mentem venire potuerit, non etiam Græcis illa literarum ἀναστροφή, luſuſque eviſceratis verba quærentium in verbis. Periiſſe fertur Lycophron ſagitta percuſſus ab adverſario, cum de antiquorum poetarum principatu certaret, ut annotatum reperio ad hæc Ovidii in Ibin. v. 531.

Utque cothurnatum periiſſe Lycophrona narrant,
Hæreat in fibris fixa ſagitta tuis.

Apud Theodoritum VIII. Therapevt. p. 115. ubi Lycophronis monumentum memorat interpres latinus, græca habent λυκοφρόνην, & Sylburgius è Clemente Alex. jam obſervavit legendum eſſe λευκοφρύνην. Adde, ſi placet, quæ è Dionyſio Salvagnio Boeſſio p. 107. commentarii ad Ovidii Ibin notavit Clariſſ. Bælius in Lexico, ubi de Lycophrone noſtro agit.

II. Exſtat ſola ejus ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ ſive ἈΛΕΞΑΝΔΡΑ, Drama obſcurum (*d*) & μονοπροσώπων, in quo unica perſona inducitur Caſ-

(*c*) Tzetzes de genere Lycophronis: εὐδοκίμει δὲ τότε Λυκόφρων καὶ τοσοῦτον διὰ τὴν ποίησιν, ὅσον διὰ τὸ λέγειν ἀναγραμματισμούς· οἷον ὅτι Πτολεμαῖος ἈΠῸ ΜΈΛΙΤΟΣ λέγει μεταγραμματιζόμενον, Ἀρσινόη δὲ ἼΟΝ ἭΡΑΣ, καὶ ὅμοια τοιαῦτα.

(*d*) Hinc *atrum* Lycophronem vocat Statius V. ſilvar. 3. 157. non *tenebroſum*, ut interpres latinus Tan. Fabri de poetis T. 10. theſauri Gronov. p. 761. Haud abſurde idem Faber Vir ingenioſiſſimus & ante Fabrum Arnoldus Arlenius Peraxylus (præfat. ad Lycophronem) Poetam hunc propter tenebras hujus dramatis Cimmeria caligine obſcuriores ait reſpondere *ſtellæ* in Plejade *obſcuræ* ac *nebuloſæ*. Vide etiam ſis Novellas Reipublicæ literariæ A. 1705. ſub initium, ubi non ab re improbat auctor Clariſſimus inſtitutum Poetæ noſtri, tam prolixo carmine crucem figentis lectoribus & Grammaticis, tanquam fixurus eſſet ſe ipſum Cruci (ut in MSto quodam codice legiſſe ſe ait, vel potius ipſe lepide confinxit Tan. Faber) ſi à quoquam intelligi drama ſuum contingeret. Vignerius in libro de Zifris Gallice ſcripto p. 13. refert Lycophronis poema à quodam obſcuritatem indignante medium fuiſſe conſciſſum, *pour voir ce qu'il y avoit au dedans, puisqu' on n'y pouvoit rien diſcerner par le dehors.* Colomeſ. Opuſc. p. 241. ſeq.

ſandra ſive Alexandra perpetuo carmine jambico vaticinans de clade Trojanorum & variis malis eam ſecuturis. Ac primo quidem ea recenſet, quæ ex Helenæ raptu ipſi, parentibus, fratribus, ſororibus, toti denique regiæ familiæ ſint eventura. Secundo quæ Græci propter Ajacis libidinem ſint perpeſſuri, idque partim in reditu, ut Ajax, Diomedes, Ulyſſes, Menelaus, alii multi: partim domum reverſi, ut Agamemnon & Idomeneus. Poſtremo Caſſandra repetitam altius cauſam exponit, de qua perpetuis inter ſe bellis Europa & Aſia longo tempore conflictatæ ſunt. In qua quidem explicatione ab Jonis usque & Europæ raptu per Argonautarum, Amazonum, Trojanorum hiſtoriam, Midæ quoque & Xerxis imperia ad monarchiam usque Alexandri Magni, qualemcunque hiſtoriæ ſeriem deducit. Quo facto, cogitans, nullam ſibi apud homines fidem vel auctoritatem fore, qoſtquam falſos de ipſa rumore Apollo ſparſiſſet, tandem conquieſcit. Aliæ etiam hiſtoriæ fabulæque permultæ per varias digreſſiones inſeruntur, in his labores Herculis, Deucalioneum diluvium, Dioſcurorum & Apharidarum pugna, Æneæ peregrinatio & in Latium deducta colonia, aliarumque gentium migrationes aliquot & coloniæ. *Quamobrem affirmare auſim* (inquit Guil. Canterus) *quicunque hoc poema licet parvum* (verſuum tamen 1474.) *diligenter perlegerint* (adde, & intellectum perſpectumque habuerint) *eos & hiſtoriarum & poeticarum fabularum partem non exiguam probe perfecteque eſſe cognituros.* Qui poema hoc de levibus cauſis alteri neſcio cui Lycophroni olim adjudicaverunt, exploduntur à Tzetza ad v. 1226.

III. Clemens Alex. V. Strom p. 571. teſtatur Caſſandram Lycophronis uberem materiam præbuiſſe Grammaticis ingenii ſui exercendi, & ſane è veteribus in illud olim ſcripſerunt *Dection* laudatus Etymol. M. in ἶπος, *Theon* teſte Stephano Byz. in Αἴνεια & Κύτινα & *Orus* quem ἐν ὑπομνήματι Λυκόφρονος laudat Etymol. in Εἰλενία & videtur reſpicere in ἄμαντες, ἄτλας, βάτεια. Mirum eſt neq; hos neque alios Lycophronis interpretes nominetenus citari in commentario prolixo & erudito græco in hunc poetam, quem hodie habemus auctore Tzetza, licet aliquando allegat & reprehendit antiquiora ſcholia his verbis: οἱ τὰ τοῦ Λυκόφρονος πρὸ ἡμῶν σχολιάσαντες ad v. 1446. vel οἱ σχολιασταὶ σφάλλονται ad v. 1017. &c. Euſtathio etiam ad Homerum plus ſimplici vice laudantur Lycophronis ὑπομνηματισταὶ & à Scholiaſte Pindari, Λυκόφρονος παράφρασις. Vulgo quidem creditur *Iſaacium Tzetzen* (Joan-

annis Tzetzæ, qui circa A. C. 1170. Chiliades ſcripſit, fratrem) auctorem eſſe commentarii in Lycophronem editi, & ſane ei tribuitur à Joanne fratre his verbis prolegom. ad Heſiodum: καὶ τῷ ἐμῷ δὲ ἀδελφῷ ἐκπεπόνηται Ἰσαὰκ κάλλιστα καὶ φιλοτιμότατα περὶ τούτου ἐν τῇ τοῦ Λυκόφρονος ἐξηγήσει. adde Chil. VIII. hiſt. 204. v. 486. Sed Clariſſ. Potterus in editione altera Lycophronis A. 1702. edita in notis p. 111. oſtendit verum auctorem eſſe *Johannem Tzetzam*; ſed qui ſub Iſaaci nomine hoc opus vulgaverit & honori fratris ſui illud tribuerit. Primo, inquit, *ſi ſtylum & ingenium Scholiaſtæ noſtri conſideremus, ea cum ſcriptore Chiliadum hiſtoricarum in omnibus conveniunt. Uterque nimius eſt in ſui laudibus, uterque nomen ſuum toties inſerit, ut ejus amore quodam captus eſſe videatur. Denique tum in enarratione fabularum, tum in explicatione vocum magna inter eos conſenſio eſt. Confer Chil. 1. hiſt. 14. cum ſcholiis ad v. 712. ſeq. Chil. IV. hiſt. 16. cum ſcholiis ad v. 139. Chil. XI. hiſt. 380. cum ſcholiis ad v. 310. &c.* Secundo *quamvis tanta inter fratres morum & opinionum conſenſio alia ex cauſa proficiſci poſſet, tamen Joh. Tzetzes ſe commentarium hunc ſcripſiſſe aperte fatetur Chil. IX. hiſt. 296. (lege 298.) quem locum à nemine hactenus obſervatum miror:*

Φάλλαινά τις ἰχθύς ἐστι θαλάσσιος κητώδεις (*leg.* κητώδης) &c.

Ἐν δὲ τοῖς εἰς Λυκόφρονα ἐμοῖ (*ita leg.* pro ἐμῇ) ἐξηγηθεῖσι &c.

Quæ conferenda ſunt cum ſcholiis ad v. 83. *His* denique *addam Epiſtolam Johannis Tzetzæ XXI. in Cod. 1565. Biblioth. Reg. Pariſ. quam mecum pro ſingulari ſua humanitate communicavit vir doctiſſimus Ludolfus* * *Neocorus, quaque hanc rem pene extra dubitationem poſuit.*

Τῷ Πατριαρχικῷ πρωτονοταρίῳ Κυρίῳ Βασιλείῳ τῷ Ἀχριδηνῷ,

Ἐν τῇ εἰς τὸν Λυκόφρονα Ἰωάννου τοῦ Τζέτζου ἐπιγραφῇ εὑρόντι Ἰσαακίου τοῦ Τζέτζου.

Φειδίας** ἐκεῖνος ὁ πλάστης Ἀγορακρίτῳ ποτὲ χαριζόμενος φιλίας θεσμῷ γραφικῷ μὲν τὴν τέχνην ἀλλ' οὐκ εὐχείρως γράφειν εἰδότι, αὐτὸς εὖ μάλα πρὸς πλαστικὴν ἀπηχνίαν ἀγαλματώσας τὸ ἐν Ῥαμνοῦντι Διός καὶ Νεμέσεως ἄγαλμα, τούτῳ ἀνέθηκεν, ἐπιγεγραφὼς * τῷ ἀγάλματι

* Conf. Viri hujus Clariſſimi notas ad Suidam in Λυκόφρων.

** Confer Apoſtolium XVII. 12. proverb. & quos laudat Franciſcus Junius in Catalogo pictorum f. 8.

ματι Ἀγορακρίτου Παρίου, καὶ τὸ τῆς τέχνης ἐνδεὲς δι' ἐπιγράμματος ἐκείνῳ χαρίζεται. Εἶτα Φειδίας μὲν ξενίας θεσμῷ ἀνδρὶ δυσπαλάμῳ περὶ τὴν τέχνην χαρίσασθαι περὶ τὰ μέγιστα οὐ κατώκνησεν, ἡμεῖς δὲ περὶ τὸν ἀδελφὸν, Φειδίου φανούμεθα δεύτεροι, καὶ οὐκ ἐπ' αὐτῷ ταυτὸ τούτῳ Φειδίᾳ ποιήσαιμεν εὐπαλάμῳ ὄντι ὕμνων τελοῦντι κατὰ Πίνδαρον τέκτονι καὶ ἡμῖν στεργομένῳ ἀσυγκρίτως, ἤπερ Φειδίᾳ ὁ Ἀγοράκριτος, καθ' ὅσον ἄρα καὶ ἀδελφότης πρὸς θέλγητρα ξενίας ἐφελκτικώτερον, οὕτω κἀγὼ καὶ Φειδίας ἐκεῖνος τὰς ἐπιγραφὰς ἐπεγραψάμην. Ἀλλ' οὔτε Φειδίας ποτὲ οὔδε ὁ Τζέτζης νενόσηκε παραπληξίαν ἢ λήθαργον, ὡς εἰς τοσοῦτον ἐλάσαι τῆς μανιῶν ὡς καὶ τοῦ οἰκείου λελῆσθαι ὀνόματος, καθά τινες ὑπετόπασαν. Conqueritur etiam alibi Joh. Tzetzes, Grammaticum nescio quem per plagium eadem in Lycophronem commentaria sibi vindicasse, & à discipulis suis furti manifestum deprehensum, Chil. VIII. hist. 204.

Λυκόφρων ὁ καὶ σύγχρονος ὑπάρχων Πτολεμαίῳ.
Πολλὰ μὲν συνεγράψατο δράματα, τραγῳδιάς.
Καὶ βίβλον ἣν ἐπέγραψεν, τὴν κλῆσιν, Ἀλεξάνδραν,
Εἰς ἣν ὁ Τζέτζης ἔγραψεν ἐξήγησιν, καὶ ἄλλας.
Ταύτην δὲ τὴν ἐξήγησιν ἐσφετερίζετό τις.
Οὐχὶ τὴν βίβλον παρ' αὐτοῦ λέγων ἐξηγηθῆναι &c.

Satis aspere nonnunquam in ipsum Lycophronem invehitur iste commentator.

IV. *Editiones Lycophronis.*

Græce Venetiis apud *Aldum*, cum Pindaro, Callimacho, & Dionysii periegesi A. 1513. 8.

Paris. 1584. 4. apud *Morellum*. Hic eadem forma etiam Metaphrasin *Josephi Scaligeri* separatim excudit, qui carmine Jambico latino, dictione veteri tragica Lycophronem transtulerat.

Græce cum Tzetzæ commentariis primum lucem vidit curante *Arnoldo Arlenio Peraxylo*, qui in Epistola ad Benedictum Accoltum Cardinalem Ravennæ testatur se illa edere è Bibliotheca Collegii quod Bononiæ est S. Salvatoris & Lycophronem ipsum ad exemplar *M. Antonii Antimachi* emendasse. Basil. 1546. fol. adjunctis Tzetzæ Variis historiis sive Chiliadibus, de quibus infra libro V. Occurrunt etiam in hac editione castigationes Nic. Gerbelii ad Tzetzæ commentarios, & index, sed minus integer scriptorum in illis allegatorum.

Latine è Metaphrasi *Josephi Scaligeri* inter hujus poemata à Petro Scriverio junctim vulgata Lugd. Bat. è Raphelengii officina A. 1615. 12.

Ex

Ex prosa versione *Bernardi Bertrandi* Regiensis Galli, qui primus Lycophronem cum Tzetzæ commentariis sive versis sive contractis utcunque latine transtulit. Basil. 1558. 8.

Græce & latine sine Tzetzæ commentario cum versione *Guil. Canteri* Ultrajectini prosaria & notis, in quibus multa è Tzetzæ commentariis excerpta, nec raro Tzetzes ipse castigatus Basil. 1566. 4. & apud Commelin. 1596. 8. In utraq; hac editione legitur etiam Lycophronis Cassandra à *Josepho Scaligero* translata. Epitome quoque Cassandræ composita à Cantero versibus Anacreonticis, græce & latine.

Cum *Josephi Scaligeri* Metaphrasi centum locis emendatiore, & commentario *Joh. Meursii.* Lugd. Bat. 1597. 8. Fallitur Hallervordus, qui in Bibliotheca curiosa affirmat Tzetzæ commentarios Meursianæ editioni esse adjunctos.

Cum versione *Canteri,* in Corpore Poetarum. Genev. 1614. fol. T. 2. p. 138. seq.

In Catalogo quoque scriptorum à *Caspare Cunrado,* Silesio, Prosopographiæ Melicæ auctore editorum, reperio Lycophronem, sed illam editionem nondum vidi.

Græce & latine cum Tzetzæ commentariis & Canteri versione ac notis, Metaphrasique Scaligeri A. 1601. 4. apud Paulum Stephanum.

Duas luculentas Lycophronis editiones novissime debemus *Johanni Pottero* Viro doctissimo & Antiquitatum Græcarum * syntagmate, aliisque scriptis notissimo socio collegii Lincolniensis, Oxonii. A. 1697. & 1702. fol. è theatro Sheldoniano. In priore editione habentur (1) Poetæ textus ad binos codices MSS. Baroccianum & Seldenianum castigatus & majoribus typis nitide exscriptus cum versione G. Canteri. (2) Tzetzæ scholia singulis paginis subjecta, emendataque & suppleta è tribus codd. MSS. adjunctis Variis lect (3) Metaphrasis Scaligeri ex editione Meursiana. (4) Index vocabulorum in Lycophrone omnium, concinnatus à *Richardo Wright* Londinensi. (5) index in Tzetzæ commentarios ab *Edvardo Dechair* è collegio Londinensi. (6) Index auctorum à Tzetza laudatorum, sed passim mancus. (7) in Lycophro-

* Ex Anglico latine translatum legitur tomo XII. thesauri Antiq. Græcar. Gronoviani.

phronem annotationes integræ G. Canteri, Commentarius Joh. Meursii, & nunquam antea editus Joh. Potteri, qui inter alia observat Lycophronem assiduum Æschyli imitatorem fuisse. Alteram editionem Anni 1702. iisdem typis nec minus nitide excusam auctor inscripsit Joh. Georgio Grævio, à quo Basileensem editionem cum antiquis membranis collatam acceperat utendam, cujus beneficio Tzetzæ commentarios profitetur se dare ducentis ferme in locis auctiorem vel emendatiorem, quam in priore. Indicem quoque Auctorum à Tzetza allegatorum longe quam in altera Anni 1697. pleniorem & accuratiorem, & commentarium suum ipsius (Potteri) hinc inde locupletiorem exhibet.

V. Lycophronem illustrandum aliquando in se susceperat etiam *P. Lambecius*, cui hanc in rem MS. Codicem Tzetzæ commentariorum obtulit Holstenius in literis ad eum datis, quæ leguntur lib. VI. de Bibl. Vindobonensi p. 242. Binos Mstos codices Lycophronis cum scholiis memini me videre Witebergæ in Bibliotheca Academiæ publica, ex quibus alterum vetustiorem membranaceum commendant Acta Erud. A. 1695. p. 435. Neque omittendum, quod ex Boessii ante laudati notis ad Ovidii Ibin p. 77. observat Clariss. Bælius, * quod parens jam dicti Boessii commentarium in Lycophronem concinnaverit, sed hactenus, quod sciam, ineditum. Lycophronem cum notis marginalibus & interlinearibus græcis servat in tribus minimum codicibus Bibliotheca Augustissimi Imperatoris. Quibus adde codicem, quem cum glossis interlinearibus scholiisque Græcis Nicolii manuscriptis evolvisse se testatur auctor Telemachomaniæ p. 6. nimium forte tribuens Lycophroni, ut ex his ejus verbis apparet, quæ infra posui. *Celui dont je me suis le plus servi, est le Poete Lycophron. Tout le monde sçait que l' unique but qu' il s' est proposé dans sa Cassandre est d' instruire les jeunes gens de l' Histoire des Temps Heroiques depuis Hercule jusqu' à Alexandre le Grand, & de toute la Mythologie des Grecs, & qu'en effet rien ne lui à échapé, & qu'il en a mieux parlé qu' aucun autre Auteur. Le commentaire d' Isaac Tzetzes n'a pas peu contribué à me le faire entendre, aussi bien que la Glosse interlineaire & les notes Grec-*

* Verba filii sunt: *Jure siquidem Carolus Salvagnius, Boessii Toparchus, parens meus, vir non minus literis quam militari gloria nobilis, utpote qui Syriace, Hebraice, Arabice, Græce, Latine, Hispanice, Italice, Germanice, Anglice, perinde ac Gallice peritus esset, in suis ad Lycophronem commentariis* &c. Meminit iterum p. 107.

Grecques que feu Mr. Nicole *de Port Royal a écrites de ſa main ſur le texte Grec de cet obſcur & ſçavant Poete. C'eſt un tres excellent Manuſcrit. Mr. de Beſſat Maitre des comptes digne neveu du celebre Abbé de Bourzeis & l' Heritier de ſes vertus & de ſon amour pour les belles lettres m'a fait l' honneur de me le communiquer avec ſa generoſité ordinaire & toujours officieuſe.* Addit tamen : *Je ne me ſuis pourtant pas toujours attaché au ſentiment de Lycophron. J'ay preferé celui des autres auteurs, lorsqu' il m' a paru mieux fondé ; & en cela j' ai imité Tzetzes, qui, quoique grand admirateur de ce Poete , n' a pas fait difficulté de le traiter en bien des endroits d yvrogne qui ne ſçait ce qu' il dit & ecrit, d' ignorant & d' impoſteur p. 119. 123. 136. 166. 168. 175. & 233. edit Baſil. en 1558.* Verſum è Lycophronis Alexandra à Ptolemæo Hephæſtionis lib. VI. apud Photium p. 251. allegari, qui hodie in editis deſideretur, monet Colomeſius p. 6. Opuſc. Sed eſt verſus 670 paulo aliter lectus, ut idem Vir doctus poſtea in notis ad Gyraldum p. 158. recte obſervavit.

VI. Fragmenta quædam è ſcriptis Lycophronis deperditis collegit & illuſtraxit Guil. Canterus lib. VI. novar. lectionum c. 17. Teſtatur Tzetzes eum ſcripſiſſe tragœdias LXIV. vel LXVI. (ξϛ enim pro μϛ rectius videtur legere codex Baroccianus) ex his Suidæ memorantur hæ viginti : Αἴολος, Ἀνδρομέδα, Ἀλήτης, Αἰολίδης, Ἐλεφήνωρ, Ἡρακλῆς, Ἱκέται, Ἱππόλυτος, Κασσανδρεῖς, Λάϊος, Μαραθώνιοι, Ναύπλιος, ** Οἰδίπους α', β', ὀρφανός, Πενθεύς. Πελοπίδαι, σύμμαχοι, Τηλέγονος, χρύσιππος. Locus elegans è Pelopidis Lycophronis ſervatus eſt à Stobæo ſerm. CXX. de laude Vitæ, quem è Grotii verſione adſcribam :

Mortem remotam poſcit ardenti prece
Quemcunque dura clade fortuna opprimit.
At cum ſupremus volvitur fluctus, redit
Vita cupido : non enim ſatias tenet.

Ἐν σατύροις ſive *dramate Satyrico* Lycophronis quo *Menedemum* Eretriacæ ſectæ principem & alios Philoſophos perſtrinxerat, (licet εἰγ-

** Suidas : διασκευὴ δ' ἐςὶν ἐκ τούτων ὁ Ναύπλιος. Portus Wolfium ſecutus vertit : *diaſceve ſive hiſtorica narratio eſt.* Gyraldus ; *In his dubia Nauplius cenſetur.* Uterq; male. Vide Caſaubonum ad Athenæum III. 26. & eruditiſſ. Neocorum ad Suidam è quibus diſces διασκευὴν eſſe drama ſecundis curis perpolitum & in ſcena iterum repræſentatum.

ἐγκώμιον Μενεδήμου titulum fecit) nonnulla profert Laertius II. 140. Hesychius illustris in Menedemo & Athenæus lib. 2. p. 55. & lib. 10. p. 420. Chalcidensi quoque nostro idem Athenæus lib. XIII. p. 555. diserte tribuit *libros* περὶ κωμῳδίας, quorum *nonum* laudat lib. XI. p. 487. ejusdem operis mentionem faciens lib. 7. p. 278. In his libris videtur veteres Comicos illustrasse Lycophron, Aristophanem, Cratinum aliosque. Vide Scholiasten Aristoph. ad Vespas v. 91. 103. 661. &c.

VII. Fuerunt & alii Lycophrones veteribus memorati, (1) Lycophron Mastoris F. cujus ex Homero meminit Tzetzes VIII. Chiliad. hist. 204. (2) Rex Corinthi, Periandri F. de quo Herodotus III. 50. Laert. 1. 94. seq. Plutarch. Nicia. (3) Lycophron Sophista, è quo Aristoteles III. 6. Politicorum refert dictum, quod lex sit ἐγγυητὴς ἀλλήλοις τῶν δικαίων. Idem, ni fallor, cujus meminit in aliis locis 1. Phys. 2. Metaphys. VIII. 2. & Sophist elench. 1. 14. (4) Lycophron, adversus quem duas Orationes scripsit Lycurgus Rhetor, ut dixi supra lib. 2. c. 26. Defendit Hyperides. (5) Lycophron Lycurgi Rhetoris Pater. Sextus Lycophron, ad quem scripsit Leonteus Epicureus, teste Plutarcho p. 1108. contra Colotem, nisi hic idem cum Chalcidensi, tempora enim conveniunt. Septimus est Tragicus noster. Sed & Λυκοφρονίδου cujusdam mentio apud Athenæum XV. p. 670. ubi nonnihil de amoribus caprarii cujusdam. Equidem G. Canterus à nostro distinguit etiam Lycophronem Grammaticum, qui Aristophanem & Cratinum est interpretatus. Sed non diversus ille est à Chalcidensi, ut jam ex Athenæo observavi.

Index Auctorum, qui à Tzetze ad Lycophronem laudantur, ex editione secunda Johannis Potteri, Viri Clariss.

Αἰσχύ-

Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ ad verf. 417.
Αἰσχρίων ἐν ἑβδόμῃ Ἐφεσίδος 688.
Αἰσχύλος 37. 177. 406. 426. 519. 778. 855. 1247. 1286. 1345. ἐν Προμηθεῖ 106. 178. 630.
Ἀκέσανδρος 886.
Ἀκουσίλαος 177.
Ἀλέξανδρος ὁ Πολυΐστωρ 177
ποιητὴς ὁ Αἰτωλός 259.
Ἀλκαῖος 212
Ἀνδροκλῆς ἐν τῷ περὶ Κύπρου 447.
Ἀνδροτίων ὁ ἱστορικός 495. 1206.
Ἄνδρων ὁ Ἁλικαρνασσεύς 894. 1283.
Ἀντικλείδης 464.
Ἀντίμαχος 245. ἐν Θηβαΐδι 589.
Ἀντίων (ἀλ. Ἀντίγονος) 387.
Ἀπολλόδωρος ὁ ἱστορικὸς Ἀθηναῖος 177. 178. 355. 361. 481. 440. 890. 902. 921. 1075. 1327.
Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος, 156. 175. 417. 480. 883. 890. 1285. 1309. 1327.
Ἄρατος 219. 1300. ἐν Φαινομένοις 396.
Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ 836. 1378. 1432.
Ἀριστοτέλης 255. 1401. ἐν Ἰθακησίων πολιτείᾳ 799. ὁ τῶν Πέπλων συγγραφεύς 488.
Ἀρίων [ἀλ. Ὠρίων, ἢ Εὐφορίων] 911.
Ἀρτεμίδωρος 633.
Ἀρτέμων ὁ ἱστορικὸς Περγαμηνὸς 177.
Ἀρχίλοχος 91. 771.
Ἀσκληπιάδης 315. 886.
Αὐτόθετος 630.
Βι-

Βιγγίδιος [ἀλ. Βίγγιος, ἢ Βιβάγγιος] 1050.

Γραφαὶ ἅγιαι 183. 648. 939.

Δημήτριος ὁ τὰ Παμφυλικὰ γράψας 440.
Δημόκριτος 519. ὁ Σκήψιος 529.
Δημοσθένης 111
Δίκτυς 61.
Διόδωρος 119. 148. 355. 827. 938. 1375. ὁ Σικελὸς 717. 1017.
Διονύσιος 911. 912. ὁ Περιηγητής. 188. 695. 847. 925. 1206. 1288. ὁ Σκυμναῖος 1247.
Δίων 355. 603. 704. 938. 1200. 1312. 1375. ὁ Κοκκειανὸς 44. 516. 633. ὁ ἱστορικὸς ὁ τὰς Ῥωμαίων πράξεις συντάξας 852. 912.
Δομνῖνος 177.
Δοῦρις ὁ Σάμιος 103. 143. 183. 513. 847. 851. 1375. περὶ ἀγώνων 610. περὶ Ἀγαθοκλέους 772.

Ἑλλάνικος 224. 462. 469. 513. 827. περὶ Χίου κτίσεως 224. ὁ Λέσβιος 1332. ἐν πρώτῃ Αἰολικῶν 1374.
Ἐμπεδοκλῆς 711. περὶ νείκους 507.
Ἐπιγράμματα 417.
Ἐπιμενίδης 406.
Ἐπίχαρμος 17.
Ἐρατοσθένης 589. 1285. ἐν Ἑρμῇ 23.
Εὔμηλος ὁ Κορίνθιος ἱστορικὸς ποιητής 174. 480. 1024.
Εὐριπίδης 15. 143. 175. 178. 245. 315. 1021.

* Leg. Φιλήτας, ex Eustathio.

CAPUT XVII.

De THEOCRITO, Bione, Moscho, Simmia, Dosiada &c.

Theocriti aetas, dialectus, ingenium. Decem proprie bucolica carmina scripsit, unde dictus Βουκόλος. *1. Idyllia XXX. quae hodie exstant, recensita cum variis observationibus. 2. Theocriti Syrinx, Epigrammata, & scri-*

pta deperdita. 3. Alii Theocriti. 4. Editiones Græcæ sine Scholiis. 5. Editiones cum Scholiis Græcis, ubi & perditi Scholiastæ recensentur. 6. Editiones Græco-latinæ. 7. Metaphrases Gallicæ, Anglicæ &c. & Varia eruditorum scripta quibus Theocrito lux affertur. 8. Index scriptorum in Græcis ad Theocritum scholiis allegatorum. 9. De Bione Smyrnæo ejusque Idylliis atque editionibus. 10. Alii Biones. 11. De Moscho Syracusio & ejus poematiis atque editionibus. 12. Alii Moschi. 13. De Simmia Rhodio ejusque ovo, alis & securi. 14. Holoboli Rhetoris inedita & alterius Grammatici edita Græca scholia. id. *De Dosiada Rhodio ejusque ara. 15. De ara altera incerti auctoris. 16. Alii Dosiadæ. 17. De duplici Inscriptione Græca Herodis Attici ac Regillæ ejus conjugis. 18.*

I.

THEOCRITUS Praxagoræ (*a*) & Philines F. Syracusanus an Cous, certe Syracusis versatus est, unde Siculus Poeta dicitur Juliano Epist. 3. & *Siculæ telluris alumnus* Terentiano de metris. In Insula Co vixisse notat auctor argumenti ad Idyllium VII. propter carminum Bulicorum vero suavitatem Theocritus appellatus fertur, cum antea, ut quidam volunt, *Moschus* (*b*) vocaretur. Dictus est etiam secundum nonnullos à simo vultu, sive à Simichide patre potius, *Simichides*, Flo-

(*a*) Epigramma sub Theocriti nomine: *υἱὸς Πραξαγόραο περικλειτῆς τε Φιλίνης εἷς ἀπὸ τῶν πολλῶν εἰμὶ Συρηκοσίων.* Suidas: *Θεόκριτος πραξαγόρου καὶ Φιλίνης, οἱ δὲ Σιμίχου Συρακούσιος, οἱ δὲ Φασι κῶον.*

(*b*) Auctor vitæ: *περὶ δὲ τὴν τῶν βουκολικῶν ποίησιν εὐφυὴς γενόμενος πολλῆς δόξης ἐκ τούτων ἐπέτυχε, κατὰ γοῦν τινας Μόσχος καλούμενος, θεόκριτος ἐπεκλήθη.* Alii vero, ut Svidas, *Moschum* Siculum Bucolicorum scriptorem à Theocrito diserte distingvunt, confer quæ infra num. 12. in Moscho.

(*c*) Idem auctor vitæ: *Θεόκριτος, πατρὸς Σιμιχίδου* (ita legendum etiam apud Suidam non *Σιμίχου*. Vide Scholiasten ad Idyll. VII. 21.) *ἔνιοι δὲ τὸ Σιμιχίδου ἐπώνυμον εἶναι λέγουσιν, δοκεῖ γὰρ σιμός τις τὴν πρόσοψιν εἶναι.* Cæterum è scholiorum loco jam allegato patet totum hoc admodum esse incertum dubiumque, utrum se ibi an aliquem Simichidam Coum ex amicis suis innuat Theocritus. Neque simum fuisse persvadet sibi scholiorum auctor, neque Simichidam inde appellatum *οἱ δὲ λέγοντες Σιμιχίδαν λέγεσθαι τὸν Θεόκριτον διὰ τὸ εἶναι σιμὸν, κακῶς λέγουσι.* Neque simum, sed probe nasutum observare licet in imagine Theocriti, quam post

ruit sub Ptolemæo Philadelpho *(d)* Ægypti Rege, quem Idyllio XIV. & XVII. celebrat, ut Berenicen & Arsinoen Idyllio XV. Auditor fuit Philippidæ *(e)* & Asclepiadis Samii Poetæ Epigrammatum, æqualis ipse Arati & Callimachi circa Olymp. CXXX. princeps Bucolici carminis, *κατ' ἐξοχὴν* veteribus dictus *ὁ βουκόλος*, in hoc genere scribendi *admirabilis*, Quintiliano X. 1. judice, & ex Longini etiam p. 184. sententia *πλὴν ὀλίγων τῶν ἔξωθεν, ἐπιτυχέστατος felicissimus, exceptis paucis quibusdam alterius argumenti.* Decem enim tantum proprie rustica sive Pastoritia idyllia composuit, notante Servio in vita Virgilii, ad quem locum conferendus Heinsius c. 1. lect. Theocrit. Vossius lib. 3. Institut. Poet. p. 34. & Vavassor de ludrica dictione p. 103. seq. Pro numero decem horum Idylliorum (sive novem primorum cum undecimo, ex mente Vossii Heinsiique: sive primorum undecim, ut undecimum cum sexto conjungatur & pro uno habeatur ex sententia parum credibili Vavassoris) Theocritus Syringen suam seu fistulam decem paribus versuum, quasi totidem calamis constantem dicavit Pani, ut ad poemation illud notavit Salmasius. Usus est Theocritus dialecto Dorica recentiori, & quandoque etiam (ut Idyllio duodecimo) Jonica. *κέχρηται δὲ Ἰάδι διαλέκτῳ καὶ Δωρίδι τῇ νέᾳ, δύο γὰρ εἰσί, παλαιὰ τραχεῖα τίς ἐστι καὶ ὑπέρογκος καὶ οὐκ εὐνόητος. Ἡ δὲ νέα ᾗ καὶ Θεόκριτος χρῆται, μαλθακωτέρα τῷδε τοῦ Ἐπιχάρμου καὶ Σώφρονος. Οὐ μὴν ἀπολιμπάνεται καὶ Αἰολίδος.* Hæc de Theocrito auctor incertus de genere Poetæ præfixus editioni Aldinæ Anni MCCCCXCV: nam in utraque Heinsiana editione verba illa desiderantur. Solent etiam de Theocrito nostro accipi illa Ovidii in Ibin v. 549.

Utve Syracusio præstricta fauce Poeta,
Sic animæ laqueo sit via clausa tuæ.

Sed non magis hunc forte, quam Empedoclem Naso intellexit, quem ab illo notari scripsit Valerius Andreas. Certe quovis pignore certaverim falsum esse, quod ad Ovidium Zarottus commentatus vel com-

Fulv. Ursinum in æs incisam dat Jac. Gronovius vir Cl. T. 3. Antiqu. Græcar. e. Est tamen alius locus in Syringe, ubi Simichidam se Theocritus vocat. Vide Heinsium lect. Theocritic. c. 12. p. 337. Arrisit hoc nomen etiam Illustri Ez. Spanhemio, ut Theocritum illo notaret pag. 402. ad Callimachum.

(d) Munati & aliorum errores de ætate hujus poetæ rephrehendit Casaubonus c. ult. lectionum Theocriticarum.

(e) Ita auctor vitæ, pro quo Gyraldus & Fulvius Ursinus *Philetam* Coum nominant.

commentus est: *Cum Theocritus in Hieronis Tyranni filium invectus esset, ab eo ideo est capi jussus, ut cum ad supplicium trahi simularet, interrogatus, si deinceps à maledictis desisteret? Ille eo acrius etiam Regi ipsi maledicere cœpit; quare Rex indignatus non jam ad simulatum sed ad certum supplicium rapi jussit. Quidam laqueo strangulatum, quidam capite cæsum prodidere.* Non objiciam Zarotto, quod nemo veterum, qui exstant, hoc ante eum tradidit, sed contendo longe alium Theocriti genium ex scriptis ejus apparere, & longe felicius ipsum litasse Gratiis, quam ut tam stulta & iniqua morum asperitate ac maledicentia sibi ipse exitium contraheret, licet Idyllio XVI. ad Hieronem paulo attentius præfatur de mercede Poetis liberalius solvenda.

II. Exstant hodie Theocriti Ἐιδύλλια (f) bucolica aliaque *ποιμενικά, αἰπολικά* &c. numero triginta, quorum tituli sunt:

1. Θύρσις sive *ᾠδὴ Cantio.* Carmine reddidit latino præter Eobanum Hessum *Dan Heinsius* & *Dav. Witfordus* p. 98. Anglico *Drydenius* Miscell. Poem. T. 2. p. 169.

2. Φαρμακεύτρια sive *Venefica.* Imitatus Virgilius Ecloga VIII. Latino carmine reddidit *Whitfordus* p. 80. Anglico *Bowlesius.* Incantationes vero & veneficia Theocrito memorata illustrant Seldenus Syntagm. 1. De Diis Syris c. 2. Casaubonus *ad Apuleji* Apologiam p. 142. Barnesius ad Euripid. T. 1. p. 236. Vide & Ovidium 1. remed. amoris v. 250. seq. & quæ viri docti ad Theocritum, Virgiliumque, quos inde Magiæ ac veneficii non minus absurde argui notat Naudæus, (g) quam Homerum propter incantamenta Circes, Senecam ob Medeæ venefícia, Horatium ob incantiones Canidiæ, Lucanum propter carmina & fasci-

(f) Heinsius lect. Theocrit. c. 1. Ἔιδη Grammatici ea opuscula inscripserunt, quæ à materia inscribi non poterant, quod multiplex esset & diversa. Statii libellos *Sylvarum*, si Græce scripti essent, εἴδη dixissent & εἰδύλλια, quanquam & latini hac voce usi sunt (ut Ausonius.) Ea autem nihil definit de toto, sed ad singula remittit. Diversi itaque argumenti εἰδύλλια Theocriti sive à Grammaticis & Criticis collecta sunt, sive à Poeta, aptissime Ειδύλλια inscripta sunt & singula εἰδύλλιον πρῶτον, δεύτερον, atque ita deinceps. Et ita in Pindaricis: ubi ipsi libelli tamen non εἴδη hodie sed Olympia, Pythia; aut Olympionicæ, Pythionicæ inscribuntur: uniformis enim materia est, quanquam novus semper ὁ ὑποκείμενος & â superioribus distinctus. Singula itaque εἴδη dicuntur vel distinctionis ergo, quia diversis scripta sunt, vel numerorum, qui inter se variant.

(g) Naudæus Apologia pro Magis p. 349.

fascinationes Erichthonis (lib. 6. v. 508. seq.) Statium ob magica Tiresiæ ministeria, Lucianum & Apulejum propter cantamina sagarum Thessalarum, Heliodorum ob anum Acheronticæ necromantiæ artem professam, atque è recentioribus Poetis Coccajum propter artes vetitas Messalinæ, Ariostum propter Angelicæ Magicas præstigias, Tassum ob Armidæ maleficia, & scriptorem Astrææ denique ob veneficos Mandracæ incantatus.

3. Ἀμαρυλλὶς, sive Αἰπόλος *Caprarius.* Inscribitur & Κωμαστὴς quasi Comum bucolicum sive tripudium dicas. Vide Heinsii Lect. Theocrit. c. 7. p. 316. Latino carmine reddidit *Hugo Grotius & Witfordus* p. 110. Anglice *Drydenius.*

4. Νομεῖς ά. *Pastores* Battus & Corydon. Latino carmine reddidit Witfordus p. 114.

5. Ὁδοιπόροι Viatores.

6. Βουκολιασταὶ ά. Bucolico carmine certantes Damoetas & Daphnis, ad *Aratum* Poetam.

7. Λυκίδας ἢ Θαλύσια (sacra Cereris) ἢ ἐαρινὴ ὁδοιπορία *vernum iter.* Etymol. Magn. in διεχραώσατο. οὕτως Ἀμαράντος ὑπομνηματίζοντο Εἰδύλλιον Θεοκρίτου, ὃ ἡ ἐπιγραφὴ Λυκίδας ἢ θαλύσια.

8. Βουκολιασταὶ β'. *Bucolico carmine certantes* Daphnis & Menalcas. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius & Witfordus* p. 134.

9. Νομεῖς ἢ Βουκόλοι. *Pastores* sive *Bubulci* Daphnis & Menalcas. Versibus latinis reddidit *Dan. Heinsius & Dav. Witfordus* p. 96.

10. Ἐργατῖναι ἢ Θερισταὶ, *Operarii*, sive *messores.* Anglico carmine reddidit *Bowlesius* T. 2. Misc. Poem. p. 83.

11. Κύκλωψ, ad *Niciam* * Milesium Medicum Erasistrati συμφοι-

* Incertum an diversus à Nicia Mallote, quem in parallelis minoribus allegat Plutarchus p. 308. & cujus τὰ περὶ λίθων laudat lib. de fluviis, Euphrate p. 1161. & ex Plutarcho forte Stobæus Serm. 95. περὶ νόσου. Fuit & eodem tempore Nicias Regis Pyrrhi familiaris, sed perfidus, de quo Gellius III. 8. Medicum Regis fuisse tradit Plutarchus in Pyrrho 397. sed nomen reticet. Allegat Niciam Plinius quoque.
Alius & Nicias Medicus Nicopolita, sed longe junior, æqualis Plutarchi, qui eum inducit colloquentem VII 1. sympos.
Alius Nicias dux Atheniensis, cujus vitam scripsit idem Plutarchus.
Nicias Megarensis, repertor artis fulloniæ. Plin. VII. 56. Hist.
Nicias Pictor, de quo Franciscus Junius in Catalogo pictorum.

φοιτηπὶω, qui ad Theocritum refcripferat poemation de iisdem Cycoplis adverfus Galateam amoribus, fed quod pridem intercidit. Anglico reddidit carmine *Dukius* T. 1. Mifc. Poem. p. 250. Imitatur Marinus Poeta Italus fvaviffimus in Adonides Oda five Cantu XIII. fectione 132. feq.

12. Ἀΐτης, quo nomine amicum fodalem, Theffali vocabant. Scriptum eft hoc Idyllium dialecto Jonica. Verfibus latinis reddidit *Dan. Heinfius*, & Belgicis quoque p. 37. Poematum Belgicorum. Metaphrafis Anglico carmine legitur T. 2. Mifc. Poem. Anglic. T. 2. pag. 189.

13. Ὕλας, de Hyla Puero à Nymphis rapto & Herculis fuper eo doloribus. Schol. Apollonii I. 47. Θεόκριτος ἐν τοῖς βυκολικοῖς, ἐν τῷ ὕλα ἐπιγραφομένῳ. Verfibus latinis reddidit *Dan. Heinfius.*

14. Κυνίσκας ἔρως *Cynifca perfidi amores* five Θυώνιχος, cui Aefchines maritus illos queritur.

15. Συρακούσιαι ἢ Ἀδωνιάζουσαι *Syracufiæ feftum Adonidis* Alexandriæ *celebrantes.*

16. Χάριτες ἢ Ἱέρων ad Hieronem II. Siculorum tyrannum de Poetarum ingeniis præmio mactandis. Hanc Eclogam *Gallico* pridem carmine expreffit *Claudius Turrinus* Divionenfis Tolofæ 1561. 4.

17. Ἐγκώμιον εἰς Πτολεμαῖον *Ptolemæi Philadelphi laus.* Male hoc Idyllion Chio Theocrito tribuit Tzetzes.

18. Ἑλένης ἐπιθαλάμιος. Carmen *in nuptias Menelai & Helenæ.* Latino carmine reddidit *Hugo Grotius* & *David Witfordus* p. 92. Anglico *Drydenius* T. 2. Mifc. Poem. p. 100.

19. Κηριοκλέπτης. Amor favos mellis depeculans. Latinis verfibus reddidit Hugo Grotius in florilegio Stobæi p. 252. Belgicis *Dan. Heinfius* p. 42. Poematum Belgic. Anglicis *Drydenius* T. 2. Mifc. Poem. p. 194. Gallicis *Longapetraus* ad Anacreontem p. 207.

Nicias Smyrnæus, quem licet indignum, complexum fe comitate ait Cicero l. 1. Epift. 2. ad Q. Fratrem.

Curtius Nicia Grammaticus, qui libros de Lucilio fcripfit. Sveton. c. 14. de Grammaticis, Cic. IX. 10. ad famil. & XII. 28. & 53. ad Atticum & VII. 3. ubi Coum vocat.

Nicias Nicænus, cujus διαδοχὰς five ἱστορίαν φιλοσόφων allegat Athenæus. Confer Jonfium p. 340. Idem forte Nicias cujus Ἀρκαδικὰ ab eodem Athenæo laudantur XIII. p. 609. Denique Νικίυ five Niciæ cujusdam, ejus forte, ad quem Theocritus fcripfit, Epigrammata leguntur in Anthologia.

20. Βυκολίσκος *Bubulcus* ab Eunica puella urbica contemtum se conquerens. Moscho tribuit Heinsius. Carmine Anglico reddidit *Bowlesius* T. 2. Misc. Poem. p. 204.

21. Ἁλιεῖς *Piscatores*, ad *Diophantum*.

22. Διόσκυροι *Gemini* Pollux & Castor cum Amyco & Lynceo pugnantes, eorumque victores. Jonica dialecto, κοινῆ Ἰάδι.

23. Ἐραστὴς ἢ δύσερως, Amator sive Amor *infelix*. In editione Aldina inscribitur μισῶν φιλέοντα, *Amantem exosus*. Latino reddidit carmine Dan. Heinsius & Witfordus p. 118. Anglico *Drydenius* T. 2. Misc. Poem. p. 107.

24. Ἡρακλίσκος *Herculiscus* sive *Hercules Puer*, Idyllium postrema parte mutilum.

25. Ἡρακλῆς λεοντοφόνος *Hercules Leonis interfector*, Idyllium initio mancum, quod in quibusdam codicibus inscribitur Αὐγείυ κλῆρος, *Augiæ sors, sive opes*. Jonica Dialecto.

26. Λῆναι ἢ Βάκχαι *Bacchæ* Pentheum Regem discerpentes.

27. Ὀαριςὺς Δάφνιδος ἢ κόρης *Colloquium Daphnidis & Puellæ.* Moscho tribuit Heinsius. Latino carmine reddidit idem *Heinsius*. Gallico inter Moschi Idyllia *Longapetræus* p. 119. Anglico *Drydenius* part. 2. Misc. Poem. p. 114.

28. Ἠλακάτα *Colus*, quam eburneam doni hospitalis loco obtulit Theocritus Theugenidi uxori Niciæ, ad quem scripserat Idyllium XI.

29. Παιδικά *Amores*, cujus Idyllii genere carminis Dactylico Pentametro scripti partem postremam à versu 26. primus vulgavit Is. Casaubonus ad Laertii lib. I. p. 39.

30. Ἐις νεκρὸν Ἄδωνιν *in mortuum Adonin*, Carmine non ut reliqua Heroico sed Anacreontico, quod versibus Belgicis reddidit *Dan. Heinsius* pag. 40. Poem. Belg. Gallico Longapetræus pag. 26. ad Bionem.

III. Fertur etiam sub Theocriti nomine σύριγξ *Syrinx*, sive carmen versuum XXI. qui Syllabarum numero decrescunt, instar fistulæ

- - cui semper decrescit. * arundinis ordo
Et calamus cera jungitur usque minor.

Pri-

* Tibullus II. 5. Confer Casparem Bartholinum III. 6. de tibiis veterum.

Primus versus, Σύριγξ οὔνομ' ἔχεις, ἅδει δέ σε μέτρα σοφίης tituli loco non à Theocrito sed ab alio videtur appositus, at reliqui decies bini decem cannas fistulæ referunt ex Salmasii sententia, quam retuli §. 1. In editione antiquissima Aldina inscribitur: ἤχημα Μουσῶν, ἡ θεοκρίτου σύριγξ τῷ Πανί. Alii Simmiæ tribuunt. In hoc poemation exstat Græca expositio *Johannis Pediasmi* Τοῦ σοφωτάτου χαρτοφύλακος τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας Κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Πεδιασίμου ἐξήγησις εἰς τὴν τοῦ θεοκρίτου Σύριγγα. E recentioribus exposuit & notis illustravit *Vitus Winshemius*, quæ leguntur in editionibus Græco-latinis Joh. Crispini. Exstat & eruditissimus *Claudii Salmasii* commentarius Paris. 1619. 4. recusus in Museo Philologico & Historico secundo Viri Clariss. Thomæ Crenii, Lugd. Bat. 1700. 8. Confer etiam, si placet, quæ Fortunius Licetus collegit ad Theocriti Syringem. Utini 1655. 4. & ad Syringem Publii Optatiani Porphyrii, constantem quindecim versibus Heroicis latinis, literarum numero decrescentibus. Lucem vidit hæc altera Liceti commentatio Patavii 1635. 4.

Ex *Epigrammatis* Theocriti, quæ memorat Suidas, viginti duo hodie leguntur. Illorum undeviginti primus edidit in suo Theocrito *Zacharias Calliergus*. Reliqua tria ex Anthologia addiderunt *Joh. Crispinus & Dan. Heinsius*, qui latinis quoque versibus reddidit cum *Hugone Grotio*. Vertit & carmine *Adolphus Metkerkus*, cujus Metaphrasis prodiit Wurtzburgi cum Parergis Poeticis Johannis Posthii.

Perierunt Theocriti Idyllia quædam, ut Βερενίκη, è qua versus quinque servavit Athenæus VII. p. 284. Neque hodie supersunt quæ ad Theocritum relata à quibusdam Suidas auctor est, Προιτίδες, Ἐλπίδες, Ὕμνοι, ** Ἡρωίναι, Ἐπικήδεια μέλη, Ἐλεγεῖα & Ἴαμβοι.

IV. Fuerunt & alii Theocriti (1) Chius Sophista, quem noster ipse memorat in Epigrammate: ἄλλος ὁ χῖος, & cui Idyllium XVII. perperam adscripsit Tzetzes. Fuit æqualis Aristotelis, quem Epigrammate perstrinxit, quod refert Plutarchus p. 603. de exsilio, & aliud ex Ambryone ἐν τῷ περὶ θεοκρίτου Eusebius XV. 2. præparat. & Laert. Aequalis etiam fuit & æmulus Theopompi civis sui, qui eum perstringit apud Athenæum VI. p.

* Virgilius Eclog. 2. v. 36.

** Heinsius & Casaubonus *Berenicen* Theocriti fuisse conjiciunt partem Heroinarum. Hymnorum specimen idem Heinsius putat esse Idyllion XXII. quod superest in Castorem & Pollucem.

130. Audivit Metrodorum Isocratis discipulum. Scripsit Theocritus Chius Historiam Libyæ, & Epistolas, quas θαυμασίας Suidas vocat. Videtur hic idem Vossio esse qui *Antiquitatum Historiographus* vocatur à Fulgentio lib. 1. Mytholog. Meminit ejus Strabo XIV. p. 645. Dicacitate sua Alexandri M. & Antigoni inimicitias & tandem ab hoc mortem & exitium sibi contraxit. Vide Plutarchum de educatione puerorum p. 11. & lib. II. 1. Sympos. p. 633. Macrobium VII. 3. Aliud ejusdem Theocriti scomma refert Plutarchus p. 631. (2) Theocritus μάντις, cujus mentio apud eundem Plutarchum de Dæmonio Socratis p. 576. 577. (3) Theocritus sub Antonino Caracalla, cujus meminit Xiphilinus. Etiam Danielem, quem vocant Hebræi, Josephus Græco vocabulo Θεόκριτον appellat.

V. *Theocriti editiones Græcæ sine Scholiis.*

Prima editio Græca luculenta Idylliorum primorum XXIII. & trigesimi, quam Aldus Manutius vulgavit Venetiis 1495. fol. & inscripsit præceptori suo Baptistæ Guarino. In hac editione habentur etiam Moschi & Bionis quædam Theocriteis intermixta, tum Hesiodus, Theognis, Phocylides, Catonis disticha ex Græca Planude Metaphrasi & Variæ sententiæ Græcæ. Exemplo hujus editionis, quod apud me est Dan. Heinsius manu sua adscripsit: *Ex hac Theocriti editione videntur non vulgaria in reliquis recentioribus posse emendari.*

Lovan. 1520. 4.

Basileæ apud Cratandrum 1530. 8. Venet. 1539. 8. Parisiis apud. Guil. Morellum 1561. 4. & inter Poetas Græcos principes H. Stephani Paris. 1566. fol.

VI. *Editiones Græcæ cum Scholiis Græcis.*

Romæ A. 1516. 8. sumtu Cornelii Benigni Viterbiensis & ex emendatione *Zachariæ Calliergi*, qui primus in hac editione dedit, quæ in Aldina desiderabantur, Idyllium XXIV. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. & XXIX. tum Syringem, & Epigrammata XIX. & Securim, alas atque aram, sed quæ non Theocriti sunt verum Simiæ. Idem Calliergus Argumenta sive ὑποθέσεις in XVIII. prima Idyllia è MSS. vulgavit, & græca scholia primus in eadem XVIII. è variis codicibus collegit & editioni suæ subjunxit, ut ipse in præfat. testatur. Καὶ πρὸς τούτοις, inquit, τὰ εἰς αὐτὰ εὑρισκόμενα σχόλια, ἅτινα ἐν πολλοῖς διεσπαρμένα εὑρόντες ἀντιγράφοις πόνῳ πολλῷ εἰς ἓν συνηγάγομεν. Τὸ μὲν γὰρ εἰς τοῦτο, ἐκεῖνο δὲ εἰς ἄλλο εἶχε σχόλιον. Adjunxit etiam *Joh. Pediasimi* commentarium Græcum ad Syringem.

Gram-

Grammatici porro illi veteres, qui Theocritum interpretati sunt, fuere *Theo*, (sed cui soli scholia, quæ habemus, præter rem tribuit Fulvius Ursinus in limine Virgilii cum Græcis scriptoribus collati, licet Theonem in Theocritum scripsisse constitit ipsi ex Etymologico inedito in χειπνὺς) *Amarantus* Alexandrinus, cujus ὑπόμνημα in Theocritum laudat Etymologici Magni auctor in διεχερνώσατι. Hisce addi potest *Amerias*, de quo è Scholiis in Theocritum ineditis mentionem facit Casaubonus c. 1. lect. Theocrit. tum qui in scholiis vulgatis laudantur *Asclepiades*, *Munatus*, *Neoptolemus*. & *Nicanor Cous*. Ex horum & aliorum plurium doctissimis scriptis collectus est jam olim commentarius in hunc Poetam, de quo Eustathius intelligit, cum τὰ εἰς τὸν Θεόκριτον laudat. *Utinam exstaret*, inquit idem Casaubonus, cap. 2. *illa prior collectio mera & integra, ea quidem lege, ut quæcunque recentiorum imperitia illi de suo appinxit, omnia delerentur. Nam quæ hodie circumferuntur, quid sunt aliud, quam πολλὰ μὲν ἐσθλὰ, πολλὰ δὲ λυγρά*. Ex scholiis ineditis in Theocritum profert quædam idem vir doctus c. 10. & 12. Veterem scholiasten ἀνέκδοτον in Theocri τὸν laudat Salmasius ad Aram Dosiadæ p. 151. *Marianum* quendam Anastasii Imp. temporibus Metaphrasin Græcam Theocriti composuisse jambis 3159. testatur Suidas.

Basil. 1541. 8. & Venet. 1543. quam editionem laudat Meursius III. 17. Attic. lect.

Cum scholiis à Calliergo collectis in priora Idyliia 18. & in Syringem Commentario Joh. Pediasmi, & in reliqua *Guil. Xylandri* Græcis brevibus adnotationibus. Francof. 1558. 8.

Editio nitida Oxoniensis A. 1676. 8.

VII. *Editiones Græco-latinæ sine Scholiis Græcis.*

Præter selecta Idyllia quædam Theocriti à *Mich. Neandro* illustrata, tum nonnulla pereleganti Metaphrasi donata à *Dav. Whitfordo* Lond. 1659. 4. & quæ cum interpretatione & Scholiis *Georgii Sylvani* Pannonii Medici prodiere Lond. 1685. 12. vulgatus est Græce & latine Theocritus integer H. Stephano curante cum ejus castigat. A. 1579. forma minore.

Cum versione prosaria *Andreæ Divi*, quæ seorsim lucem vidit Basileæ in 8. 1545. Cum versione quam latino carmine fecit *Eobanus Hessus*. Haganoæ 1530. 8.

Prodiit illa Eobani Metaphrasis etiam separatim Basil. 1531. 8. apud Cratandrum. Memorat Erasmus lib. XXVII. Epist. V. Vide & Barthii Adversar. LVII. 16.

In Georgicis, Bucolicis, & Gnomicis *Johannis Crispini*, qui à Francisco Porto Cretensi adjutum se prædicat, versionemq; castigavit & annotationes adjunxit Genevæ 1584. 12. in qua edit. *Isaaci Hortiboni* sive *Casauboni* lectiones Theocriticæ. Recusa hæc editio A. 1600. A. 1619. 12. Edidit & Commelinus A. 1596. 8. cum emendationibus *Josephi Scaligeri* & Casauboni lectionibus, quæ exstant etiam in editione Paris. 1627. 8. Occurrit & Theocritus in corpore Poetarum Heroicorum ex recensione *Jacobi Lectii*. Genev. 1606. fol.

Editiones Græcolatinæ cum Schol. Græcis.

Theocriti, Moschi, Bionis & Simmiæ quæ exstant, cum latina versione, Scholiis Græcis separatim excusis, notisque & castigationibus *Josephi Scaligeri, Is. Casauboni* lectionibus Theocriticis & *Dan. Heinsii* emendationibus, atque ejusdem Heinsii, Grotiique Metaphrasi eleganti latina Poetica quorundam Idylliorum, & omnium Theocriti, quæ exstant, Epigrammatum. Ap. Commelin. 1603. 8. De hac editione ita Heinsius in literis ad Eliam Putschium datis 21. Martii A. 1604. *Hesiodum meum* A. 1601. cum præf. Abr. Sculteti, *tibi mitto, brevi Theocritum missurus, qui eadem forma (in quarto) cum animadversionibus nostris triplo auctioribus & Græcis glossis excuditur. Ita videlicet Germani vestri nobiscum, si Diis placet, egerunt, ut remedium statim à nova editione petendum sit. Nescio an editionem Heidelbergensem videris, exemplaria enim omnia his nundinis supprimenda Commelinus curavit. Nunquam vidisti facinus impudentius, nihil fœdius, aut in quo majoris negligentiæ specimen typographi dederunt.*

Editio altera Heinsiana longe luculentior & locupletior, in qua Græco-latino contextui Græca scholia statim subjecta, & præter castigationes Scaligeri, lectionesque Casauboni Theocriticas, notæ Dan. Heinsii longe uberiores & ipsæ sub Theocriticarum lectionum titulo comparent, cum copioso ad Scholia Græca rerum verborumque Græco indice. Apud Commelin. 1604. 4. Heinsium Virum doctissimum, dum acumen perpetuo sectatur, inanem non raro ἀκρίβειαν ostentare notat Joh. Clericus T. 1. Artis Criticæ p. 102.

Denique Oxonienses nitidam Theocriti editionem dederunt latina versione & deinde Scholiis græcis per singulas paginas substratis, & ad calcem subjectis præter Scaligeri, Casauboni, Heinsiique notas variis Lectionibus & scriptorum rerumque & verborum in scholiis græcis laudatorum Indice A. 1699. 8. è theatro Sheldoniano.

VIII. *Metaphrases vernaculæ & varia eruditorum scripta, quibus Theocritus illustratur.*

Galli-

Gallicis versibus donare Theocritum & illustrare notis instituit *Longapetraus* (Mr. de Longepierre) idem, cui Anacreontem, Moschum & Bionem linguæ suæ eleganter redditum Galli debent. Paris. 1688. 12. Confer Joh. Clerici Bibl. Universalem T. 1. p. 509. seq. *Anglicam* quorundam Idylliorum Metaphrasin debemus illustri Poetæ *Drydenio.*

Insignem præterea in illustrando Theocrito operam posuit *Johannes Meursius*, tum vix septendecim annos natus, cujus spicilegium in hunc Poetam prodiit Lugduni Batavorum A. 1597. 8.

Nonnullis Theocriti locis lucem affert *Samuel Petitus* l. 1. Observationum. c. XI. Pluribus *Jac. Palmerius* Grentemesnilius in exercitationibus ad Auctores Græcos p. 791. seq. *Joh. Brodæus* VII. 7. seq. Miscellaneorum.

Neque prætereundum *Aemilii Porti* Lexicon Doricum sive Theocriticum, vulgatum Hanoviæ 1603. 8.

Viri nobilissimi *Lucæ Langermanni* observationes, quem in Theocrito multum operæ posuisse testatur Reinesius in Epistolis ad Daumium p. 148. nunquam lucem adspexerunt.

Virgilium cnm Theocrito conferunt Cæsar Scaliger in Critico sive lib. V. Poetices c. 5. Fulvius Ursinus in Virgilio cum scriptoribus Græcis collato, ad illius Poetæ Eclogas. Renatus Rapinus dissert. de carmine pastorali, Franciscus Vavassor libro de ludicra dictione p. 105. seq. & alii. Neque alia est fere eruditorum sententia, quam Theocritum felicius Virgilio nativam pastorum simplicitatem expressisse, atque adeo in hoc genere carminis citra controversiam excelluisse, quod *βυκολιασμὸν* vocat Athenæus & à *Diomo* quodam pastore Siculo primum repertum scribit XIV. p. *619*. pro quo alii *Daphnin* alii *Panem* ipsum laudant, alii *Stesichorum* primum ajunt bucolicum carmen composuisse. Vide Vossium III. 8. Institut. Poetic. & quæ viri docti ad Ælian. X. 18. Var. In Bibl. Regis Galliæ cod. 1727. exstat *Artemidori Grammatici* scriptum de inventione Bucolicorum, Græce manu exaratum teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 110. Sed dubito, an alia contineat, quam quæ Theocrito Græce præmitti solent, & in editione Aldina subjiciuntur *περὶ εὑρέσεως τ̃ βυκολικῶν.* Ante hæc enim in eadem editione legitur Epigramma Artemidori Grammatici (Tarsensis, an alterius, incertum)

tum) qui Bucolicos * Poetas collectos & in unum conjunctos volumen (à se, an ab alio non dicit) testatur hoc disticho:

Βωκολικαὶ Μοῖσαι σποράδην πόκα, νῦν δ᾽ ἅμα πᾶσαι
Ἐντὶ μιᾶς μάνδρας, ἐντὶ μιᾶς ἀγέλας.

Huic disticho perperam sine ulla distinctione Aldus conjunxit tetrastichon Theocriti de se, quod incipit ἄλλος ὁ Χῖος, itaque Gyraldus hoc non observans existimavit se de patria Theocriti in Artemidori etiam Epigrammate legere, quod alibi in Theocriti tetrasticho legerat. Hoc itaque est illud Artemidori Epigramma, quod ubi exstet, nescire se fatetur Colomesius ad Gyraldum p. 150.

*IX. Catalogus ** Scriptorum in Scholiis Græcis ad Theocritum allegatorum, ex editione Oxoniensi A. 1699. 8.*

Αἰσχύλος p. 34. 69. 143.
Ἀλέξανδρος ὁ Μυνδιος 26. 83. 109. 121.
Ἄλκιμος 15.
Ἀλκμὰν 81.
Ἀλκαῖος 117.
Ἀντίγονος 109.
Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος 111. 165. 170.
Ἀπολλόδωρος 13. 34. 144.
Ἄρατος 24. 61. 92.
Ἀρίσταρχος 143.
Ἀρίστιππος 2.
Ἀριστείδης 211.
Ἀριστοτέλης 8. 28. 32. 36. 51. 59. 78. 104. 109. 120. 121. 165. 188.
Ἀριστοφάνης 1. 12. 26. 31. 47. 72. 76. 87.
Ἀριστόδημος ὁ Θηβαῖος 115.
Ἀρχίλοχος 36. 66.
Ἀσκληπιάδης (Myrleanus Grammaticus) 3. 24. 40. 83. 84.
Δεινίας 170.
Δημήτριος 15. 81. 122. 144.
Διοκλῆς 117.

Διο-

* Dan. Heinsius existimat Theocriti Bucolica primum separatim fuisse à Grammaticis vulgata & à veteribus lecta, deinde cum aliis Theocriti Idylliis & scriptis conjuncta; Denique permixta fuisse aliis Poetis Bucolicis, neque omnia videri Theocritum auctorem habere, quæ sub ejus nomine hodie leguntur.

** Idyll. α΄. p. 1. β΄. p. 29. γ΄. p. 48. δ΄. p. 58. ε΄. p. 70. ς΄. p. 92. ζ΄. p. 99. η΄. p. 124. θ΄. p. 135. ι΄. p. 140. ια. p. 150. ιβ. p. 159. ιγ. p. 164. ιδ. p. 174. ιε. p. 182. ις. p. 197. ιζ. p. 206.

X. BION Smyrnæus Poeta alter Bucolicus celeberrimus, cujus mortem ſuaviſſimo carmine luxit Moſchus, ejus æqualis & ſuperſtes. Hinc de ætate quoque Bionis conſtat, Moſchus * enim Ariſtarchi diſcipulus, teſte Suida, fuit. At Ariſtarchus floruit temporibus Ptolemæi Philometoris circa Olymp. CL. teſtibus eodem Suida atque Euſebio. Ex Poematibus Bionis Doricè ſcriptis ſuperſunt hæc pauca, lectu ſane jucunda:

I. Ἐπιτάφιος Ἀδώνιδος. *Carmen in Adonidis funere*, quod Theocrito in MSS. tribui teſtatur Fulvius Urſinus, ac inter Theocritea Aldus edi-

* Longapetræus Gallicus Bionis & Moſchi Metaphraſtes, utrumque putat Theocriti æqualem, argumentis uſus non plane invictis. Itaque malui in Suidæ teſtimonio acquieſcere.

ediderat, præter *Gambaram*, *Vulcanium*, *Withfordum* eleganti carmine latino reddidit *Tan. Faber* T. 1. Epistolar. p. 253. seq.

2. Fragmentum quod incipit Ἰξευτὰς ἔτι κῶρ⊙ &c. Ex Stobæi serm. LXII. p. 267. cum Metaphrasi Grotii. Ubi & alterum fragmentum septem versuum sub ejusdem Bionis nomine legitur, quod incipit: Ἄμερε Κυπρογένεια &c. & à Fulvio Ursino Heinsioque est prætermissum.

3. Aliud, Ἁ μεγάλα μοι Κύπρις &c. Ex Stobæi serm. LXI. pag. 245.

4. Aliud Ταὶ Μοῖσαι τὸν ἔρωτα &c. id. p. 241.

5. Ἐπιθαλάμι⊙ Ἀχιλλέως καὶ Δηιδαμείας, *in Nuptiis Achillis & Deidamiæ Carmen*, quod è duobus MSS. primus edidit sed postrema parte mutilum Fulvius Ursinus, post carmina novem fœminarum pag. 240. Confer notas p. 350 & Gambaræ Metaphrasin. p. 361. Exstat & Græce in Theocrito Heinsii p. 205. edit. in 4.

6. Fragmentum Εἴ μοι καλὰ πέλει τὰ μελύδρια &c. Ex Stobæi serm. LVI. p. 223. edit. Grotii, quo in loco & alium Bionis versum servavit Stobæus:

Οὐκ οἶδ' οὐδ' ἐπέοικεν ἃ μὴ μάθομεν πονέεσθαι
Hæc, quæ non didici, nunc tandem discere serum est.

6. Aliud fragmentum, Ἔιαρ⊙ ὦ Μύρσων &c. Ex eclogis Stobæi Physicis p. 147. edit Grotii. Idem fragmentum è codice Stobæi Farnesiano publicavit Fulvius Ursinus p. 239.

7. Aliud: Ἀμφασία τὸν Φοῖβον ἕλεν &c. Ex iisdem eclogis p. p. 133. Ita autem legendum monuit Theodorus Canterus lib. 1. Var. lect. c. 20. non ut alii ediderunt: Ἀμφακία δὲ Βίων ἕλε, vel ut Ursinus p. 246. vulgavit τὸ βίον ἕλεν.

8. Aliud: Μοῖσαις ἔρως καλέοι &c. ex iisdem Eclogis p. 149.

9. Aliud: Ὄλβιοι οἱ φιλέοντες &c. ex Stobæi serm. LXI. p. 247. edit. Grotii, ubi *incerto* tribuitur, sed Bioni vindicavit Ursinus e MS. Codice.

10. Aliud, Ἔσπερε τᾶς ἀρετᾶς &c. ex Stobæo, eodem loco. Ab aliis Moscho tribuitur, at Bioni adscribit præter margines Stobæi Arsenius, Monembasiæ Episcopus, in Apopthegmatis.

11. Aliud, Αὐτὰρ ἐγὼ βασεῦμαι ἐμὰν ἰδὶν &c. Ex Stobæi serm. CIX. p. 463. edit. Grotii.

12.

12. Aliud, Οὐ καλὸν ὦ φίλε &c. Itemque illud ἐκ Θαμινῆς ῥοθαμιγγ@, ex Stobæi ferm. XXIX. p. 131.

13. Aliud, Μηδὲ λίπῃς μ' ἀγέραστον &c. ex Stobæi ferm. 41. pag. 163. qui ferm. p. 269. etiam hunc Bionis verſum operi ſuo intexuit:

Μορφὰ θηλυτέρῃσι πέλει καλὸν, αἰέρι δ' ἀλκά.
Forma bonum muliebre, vigor roburque virile.

Hæc Bionis, ut Moſchi quoque λείψανα poſt *H. Stephanum* in luculenta editione Græcorum Poetarum principum Pariſ. 1566. fol. diligentius collegit *Fulvius Urſinus*, ediditque Græce cum notis ad calcem carminum novem illuſtrium fœminarum. Antvverp. 1568. 8. ſubjecta Metaphraſi ligata latina, qua Bionem ac Moſchum donavit *Laurentius Gambara* Brixianus. Ab eo tempore cum Theocrito edidit Græce & latine *H. Stephanus* A. 1579. forma minore: & addita verſione proſaria ſemel atque iterum *Joh. Criſpinus*, *Commelinus* & *Dan. Heinſius*. Exhibet etiam Bionem & Moſchum in Poetis minoribus *Radulphus Wintertonus* Cantabrig. 1652. 1661. 8. Exſtant præterea in Corpore Poetarum Græcorum Heroicorum Græco-latino *Jac. Lectii* Genev. 1606. fol. Latino carmine reddidiſſe H. Stephanum jam A. 1556. Pariſ. 8. lego in Hendreichii Pandectis Brandenburgicis, illam ἔκδοσιν ego non vidi. At *Bonaventuræ Vulcanii* clara eſt induſtria, qui cum Callimacho ſuo Bionem ac Moſchum dedit, & felici carmine latino notiſque illuſtravit Anno 1584. 12. Antvverpiæ apud Plantinum. Valde quoq; me affecit *Dav. Whitfordus*, qui Muſæi carmen de Herone & Leandro, Bionis & Moſchi Idyllia, ſelecta Idyllia Theocriti, & locum ex Iliados M. v. 310. ſeq. nitide edi curavit, ornata elegantibus imaginibus in æs inciſis, ſed longe elegantiore poetica Metaphraſi illuſtrata Lond. 1659. 4. Denique Gallico carmine Bionem & Moſchum reddidit *Longapetreus* & cum notis edidit Pariſ. 1686. 12. Confer Acta Er. T. 1. ſupplementi p. 99.

XI. Fuere & alii Biones, de quibus viri docti ad Laertium IV. 58. Bioneos ſermones pro Satyricis dixit Horatius à Bione Boryſthenite, de quo, uti de Smyrnæo quoque noſtro, vide è recentioribus, ſi placet, præſtantiſſimum Bælium in Lexico. Bion Proconneſius fuit ille Theognidis æqualis, cujus meminit Plutarchus lib. de auditione. Bion Rhetor videtur allegari ab Agathia lib. 2. Bionem Solenſem reſpicit Plutarchus Theſeo, Hiſtoricum appellans. Forte Bionem Democri-

teum laudat Plinius cum utitur ejus libro *περὶ δυνάμεων* sive de virtutibus herbarum, indice libri XXVIII. Bion Rhodius in Simmiæ (de quo infra) πλέκει memoratur. De Bione Tragico dixi lib. 2. cap. 19.

XII. MOSCHUS Syracusanus, quem nonnulli cum Theocrito confuderunt, ut supra * ex auctore vitæ Theocriti annotavi, ab eo haud dubie diversus fuit, cum Theocriti civis sui meminerit in Epitaphio Bionis v. 99. ἐν Συρακουσίοισι Θεόκριτος. Distinguit etiam Servius, notans, quod Virgilius voluerit Theocritum imitari Syracusanum *meliorem Moscho & cæteris, qui Bucolica scripserunt.* Longe etiam post vixit Moschus sub Ptolemæo Philometore, ut ex Suidæ ** testimonio constat, qui eum docet fuisse discipulum Aristarchi Grammatici, Grammaticum & ipsum. Idyllia ejus Theocriteis jam pridem intermixta fuerunt ab eo, qui Bucolicorum Poetarum corpus temporibus Artemidori Grammatici collegerat, sed separata studio virorum doctorum, H. Stephani maxime Fulviique Ursini, licet non plane certum est adhuc, illane omnia quæ sub Theocriti nomine hodie leguntur (ut Idyllium XX. & XXVIII.) illius an potius Moschi sint, & vicissim nihilne ex his, quæ Moscho adscripserunt viri docti, ad Theocritum auctorem sit referendum. Quæ vero Moschi nomine hodie leguntur, hæc sunt venerem & amores spirantia:

1. Ἔρως δραπέτης *Amor fugitivus.* Vertit Carmine præter Gambaram, Vulcanium, Metkerkum, Whitfordum, Politianus T. 2. Opp. p. 341. Vide & Stobæi florileg. serm. LXII. p. 255. cum Metaphrasi Grotii.

2. Εὐρώπη, ad quod Idyllion referendus Casaubonus c. 22. lect. Theocritic. In duobus Codicibus MSS. diserte tribui Moscho, testatur Fulvius Ursinus p. 352. licet inter Theocritea olim editum, & inter Moschi Idyllia prætermissum nuper est à Gallico Metaphraste Longapetræo.

3. Ἐπιτάφιος Βίωνος [βουκόλου ἐρωτικοῦ] Carmen in funere Bionis, de quo jam dixi, Poetæ Bucolici.

4. Μεγάρα, *Megara* uxor Herculis.

5.

* Supra §. 1, nota b.

** Suidæ verba sunt: Μόσχος Συρακούσιος Γραμματικός, Ἀριστάρχου γνώριμος. οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος ποιητὴς μετὰ Θεόκριτον τὸν τῶν βουκολικῶν δραμάτων ποιητήν. ἔγραψε καὶ αὐτὸς βουκολικά.

5. Fragmentum, quod incipit: *Τὰν ἅλα τὰν γλαυκὰν* &c. ex Stobæi sermone LVII. p.229. edit. Grotii.

6. Aliud: *Ἤρα Πὰν Ἀχῶς τᾶς γείτονος* &c. ex Stobæi sermone LXI. p. 247.

7. Aliud. *Ἀλφειὸς μετὰ Πίσαν* &c. ex Stobæi sermone LXII. pag. 265.

8. Epigramma Hexastichon *εἰς ἔρωτα ἀροτριῶντα in Amorem arantem*, ex Anthologiæ lib. IV. c. 12. p. 409.

Editiones & interpretes Moschi vide, si lubet, paulo ante in Bione, neq; enim, illis quod addam, habeo, nisi quod *Adolphus Metkerckus* Brugensis Metaphrasi latina poetica & notis Moschum illustravit, ac cum Bione edidit Brugis 1565. 4.

XIII. Fuerunt & alii Moschi (1) Antiquissimus Sidonius Physiologus & Historicus (licet hos distingvit doctiss. Seldenus) de quo dixi lib. 1. c 28. §. 4. Moschus Epicuro antiquior, cui & Cleandro amicis suis Gastrologiam dicavit Archestratus opsodædalus teste Athenæo. VII. p. 278. (3) Moschus Citharoedus, de quo Suidas (4) Mochus sive Moschus Medicus, cujus mentio apud Galenum 1. de composit. Medicament. (5) Johannes Moschus, qui vixit circa Annum Christi 630. scripsitque Vitas Patrum, sive Pratum spirituale Græce libris X. (5) Demetrius Moschus diu post clarus, cujus de Helena & Alexandro carmen græce editum est Pariisiis cum latina versione 4.

Prætereo recentem Seculi XVII. scriptorem Franciscum Moschum Nivellensem, de quo Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica & in Athenis Belgicis Franciscus Svveertius.

XIV. SIMMIAS à Parthenio c. 33. Eroticon, Hephæstione, Athenæo, aliisque Rhodius recte appellatur. Suidas: *Σιμμίας Ῥόδιος Γραμματικὸς ἔγραψε γλώσσας βιβλία γʹ. ποιήματα διάφορα βιβλία δʹ.* Quæ seqvuntur apud Suidam, ad Simonidem Amorginum vetustissimum Jambographum non ad Simmiam spectant, ut notarunt Jonsius p. 23. de scriptoribus Hist. Philos. & Vossius de Poetis Græcis p. 59. Itaque emendandum quod idem Jonsius p. 15. ex loco mutilo vel confuso Suidæ Simmiam patria Samium fuisse contendit, de Simonide enim accipienda sunt verba: *ἦν δὲ ἐξ ἀρχῆς Σάμιος. ἐν δὲ τῷ ἀποικισμῷ τῆς Ἀμοργοῦ* * *ἐπά-*

* De Simonide hoc Amorgino & aliis hujus nominis dixi lib. 2. c. 15 ut de Amorgo Samiorum Colonia præter Holstenium ad Steph. consules Laur. Begeri spicilegium Antiquitatis p. 10. 11. & Harduinum in numis civitatum illustratis p. 39. At de Simmia Thebano & Syracusano lib. 2. c. 23 §. 42.

ἐστάλη καὶ αὐτὸς ἡγεμὼν ἀπὸ Σαμίων, ἔκτισε δὲ Ἀμοργὸν εἰς γ΄ πόλεις Μινώαν, Αἰγιαλὸν, Ἀρκεσίμην, γέγονε δὲ μετὰ υϛ * ἔτη τῶν Τρωϊκῶν. Ἔγραψε κατά τινας πρῶτος ἰάμβους καὶ ἄλλα διάφορα, Ἀρχαιολογίαν τῶν Σαμίων. De ætate Simmiæ nihil magis constat, quam antiquiorem ipsum fuisse non modò Meleagro Gadareno, qui inter eos, è quibus Coronam Epigrammatum Græcorum circa Olymp. CLXX. collegit, Simmiæ meminit,

Σμυρναίου τε κλάδους Νικαινέτου ἠδὲ Φαέννου
τέρμινθον, βρωτὴν δ' ἀχράδα Σιμμίεω.

Sed & juniorem Simmia fuisse Philicum Corcyræum, Theocriti æqualem, Tragicumque ex iis, qui Ptolemæi Philadelphi ætate circa Olymp. CXX. sub Plejadis nomine clarebant, testatur Hephæstio in Enchiridio p. 31. ubi de Choriambico Hexametro agens cum dixisset Philicum ejus sibi inventionem tanquam auctori tribuere, ψεύδεται δὲ, inquit, πρὸ γὰρ αὐτοῦ Σιμμίας ὁ Ῥόδιος ἐχρήσατο ἐν πελέκει. Ex ejus poematis, quorum nonnulla allegat Hephæstio p. 26. 35. 43. & Athenæus XI. p. 491. à quo laudatur Simmiæ Γοργώ) pauci ad nos pervenerunt griphi sive difficiles lusus:

1. Ὠὸν *Ovum* sive Carmen, Ovi figura, memoratum eidem Hephæstioni p. 65. Ταύτης δὲ τῆς Ἰδέας ἐστὶ τὸ ὠὸν τοῦ Σιμμίου καὶ ἄλλα παίγνια. Confer p. 168.

2. πτέρυγες. *Alæ* sive carmen binas alas referens. Hasce Alas & bipennem Simmiæ allegat Hephæstio p. 31.

Illustravit præter Salmasium *Fortunius Licetus* Encyclopædia quam vocat, ad alas Divini amoris à Simmia compactas. Patav. 1640. 4.

3. πέλεκυς *bipennis*, sive carmen figuræ securis ἀμφιτόμου (qualẽ passim memorant veteres, ut Apollonius 1. Argonaut. v. 168.) In hoc poematio post primũ versum legendus est ultimus, post secundũ penultimus atq; ita deinceps. Similiter etiam in Ovo. Sed in Alis aliter se rem habere contendit Salmasius, contra auctoritatem Hephæstionis, ut existimo, & ut ipse Salmasius fatetur, utriusque Scholiastæ Græci, tum illius, cujus scholion breve editum est, tum inediti *Holoboli* Rhetoris. Erudita in hos gri-

** Hoc est annis post Trojam captam 406. adeoq; biennio ante primam Olympiadem. At Jonsius p. 23. habet 506. quasi legeretur apud Suidam φϛ', ut incidat ætas in Olymp. XXVI.

griphos Claudii *Salmasii* commentaria prodierunt Parif. 1616. 4. atque iterum in Museo Philologico Historico secundo Viri Clariss. Thom. Crenii Lugd. Bat 1700. 8. Ante Salmasium hos Simmiæ difficiles lusus illustraverat *Claudius Auberius* Triumvirianus, cujus versio & commentarius legitur in editionibus Theocriti Crispinianis: Versio etiam in utraque Heinsiana. Ovum aggressus quoque emendare *Josephus Scaliger*, sed infeliciter, quia ordo legendi viro docto non suboluit. In bipenni Salmasius suppositum non dubitat versum, quem editiones manubrii loco exhibent: τ Βίων κλυτοῖς ἦσε Θεοῖς ὅς εὗρε Ῥόδοι γεγαὼς πολύτροπα μῦνος μέτρα μολπᾶς. Simmiam enim de industria πελεκκὸν sive στελεὸν omisisse, quoniam, quæ Diis dicabantur arma & instrumenta, moris erat prius mutilare, ne in usus hominum cedere possent. Vide Hesych. in καταιγίσας.

XV. DOSIADAS quando vixerit, non constat: neque admodum refert multa notasse de viro, qui nihil aliud posteris reliquit, quam unum vel alterum γρῖφον sive poemation, misera (ut vere Lucianus (a)) hoc est obscurissima compositum dictione, veluti lectoribus, quoscunque nacturum se ausus est sperare, crucem fixurus. Patria fuisse Rhodium colligunt viri docti ex his verbis Scholii Græci ad ovum Simmiæ: Βησαντίνε (b) Ῥοδίε ὠὸν ἢ Δωσιάδα ἢ Σιμμίε, ἀμφότεροι γὰρ Ῥόδιοι. Superest hujus Dosiadæ Βωμὸς Luciano memoratus, sive poemation aræ figuram, non cubicam, sed quales vetustiores aras, Jonicas præsertim testatur fuisse Nicomachus Gerasenus (c) ἀνισόπλευρον referens, versibus XXVII. quorum postremus est: Δωσιάδα Βωμὸς ἐν Μέσαις ἔστασεν ἐν γᾶ. Incipit à versu ὀλὸς ὄ με λιβρὲς ἱρῶν. Hanc aram è codice Palatino Anthologiæ descripserat *Claudius Salmasius* & cum *Jos. Scaligero* communicaverat, qui ei interpretationem suam & castigationes in Epistola transmisit, quæ legitur inter Epistolas Scaligeri CCXLVIII. & in ejus Opusculis posthumis (d) Parif. 1610. 4. p. 469. Deinde Salmasius ipse cum versio-

(a) Lucianus Lexiphane T. I. p. 839. Τὰ δὲ σὰ ὡς πεζὰ μέτροις παραβάλλειν, καθάπερ ὁ Δωσιάδα βωμὸς ἂν εἴη, καὶ ἡ τοῦ Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα, καὶ εἴ τις ἔτι τούτων τὴν φωνὴν κακοδαιμονέστερος.

(b) Hujus, ni fallor, Bisantini Epigramma legitur lib. I. Anthologiæ c. 42. p. 91. Occurrit & ejus nomen in marginibus Stobæi Serm CXV.

(c) Nicomachus Gerasenus lib. 2. Arithmeticæ p. 55. seq. Boethius II. 25. Arithmet. Theo Smyrnæus p. 66. οἱ δὲ πάσας ἀνίσους τὰς πλευρὰς ἀνισάκις ἄνισοι ἀνισάκις, βωμίσκοι καλοῦνται. Confer Pappum lib. VII. proposit. 135.

(d) Hæc

ſione ſua & erudito commentario aram iſtam edidit, aliisque hujus generis poematiis adjunxit. Pariſ. 1619. 4. Hic ſæpe diſcedit à Scaligeri ſententia, & ſubinde provocat ad ſcholia græca ſive gloſſas veteres, quas ex MS. codice optandum erat integras ſimul edidiſſe. Salmaſii commentarius recuſus eſt in Muſeo Philologico & Hiſtorico ſecundo Tho. Crenii. *Fortunius* vero *Licetus* in Encyclopædia ad Aram Myſticam Nonarii Terrigenæ Anonymi Vetuſtiſſimi. Patav. 1630. 4. poſtquam in medium attuliſſet & oppugnaſſet expoſitiones quas dixi Scaligeri & Salmaſii, retuliſſetque *Bartholomæi Soveri*, *Felicis Oſii*, & *Bartholomæi Vecchii* interpretationes, ipſe negat hanc aram eſſe Doſiadæ, quod Lucianus tantum βωμὸν non βωμοὺς ab eo ſcriptos memorat, difficilemque eſſe teſtatur: cum altera ara (de qua mox) ſit difficilior, adeoque Doſiada dignior, & in Codice Palatino habuerit ſubſcriptum verſum, Δωσιάδα βωμὸς ἐν Μούσαις ἔστασεν ἐν γυῖ. Sed hunc verſum Salmaſius haut dubie auctoritate *Holoboli* Rhetoris (qui Scholiis Græcis utramque aram illuſtravit) vindicat priori aræ, cui etiam longe melius, quam poſteriori convenit. Deinde Luciani locus non magis huic, quam alteri obſtat aræ, cum utraque Griphum contineat ſatis difficilem. Neque illas facile conjecturas ſuas lectori probabit Licetus, qua vel Gaditanum aliquem vel Pythagoricum facit auctorem, Simmiamve. Nec denique interpretationem, præcipue qua verſum 15. Ἐννὰς μ' ἔτευξε γηγενής exponit non de novem Muſis, ſed de neſcio quo Nonario Terrigena Poeta, poematii Auctore p. 139. ſeq.

XVI. Præter hanc altera quoque Ara exſtat & in Theocriti editionibus legitur, quæ incipit εἱμάρσενός με σήτας, verſibus XVIII. Hanc in Romana Theocriti editione A. 1516. 8. primus edidit *Zach. Calliergus* admodum corruptam, ſine titulo. In editione Theocriti Veneta A. 1543. ex Officina Farrea, Meurſius III. 17. Attic. lection. legit hæc verba ſub initium Græci ad illud poemation ſcholiaſtæ, qui in aliis Poetæ editionibus deſideratur: ὁ διὰ τῶν μέτρων ἤτοι βωμὸς Ωδιάδου τινὸς εὕρημα. Unde ipſe Δωσιάδου nomen recte reſtituit, ſed minus firmiter inde collegit, hujus quoque Aræ Doſiadam eſſe auctorem, cum Græca verba ita exponi poſſint, ut Doſiades pro inventore hujus ſcribendi generis, non pro auctore ipſius aræ habeatur. Facile tamẽ ob vocabulũ εὕρημα credo, Doſiadam Scriptori ſcholii pro auctore habitũ, de cætero æque ac nobis obſcu-

(*d*) Hæc editio recuſa Francof. 1664. 8. itaque fallitur Tho. Crenius in Muſeo Philologico & Hiſtorico T. 2. p. 184.

ſcurum fuiſſe, quoniam ait Δωσιάδυ τινός. Latina hujus aræ interpretatio, quæ in Criſpinianis & Heinſianis Theocriti editionibus legitur, eſt *Joh. Aurati*, emendationes *Guil. Canteri*, etſi neutra probantur Salmaſio. In omnia quoque alia abit *Hugo Grotius*, qui aram illam interpretatus eſt p. 67. ad Aratum. Viginti fere annis poſt prodiit *Claudii Salmaſii* expoſitio & commentarius Pariſiis A. 1619. 4. editus, & in ſecundo Muſeo Tho. Crenii nuper recuſus. Neque hæc ſatisfecit *Iſ. Voſſio* ad Melæ II. 7. p. 214. ubi aliam meliorem attulit interpretationem, & in Salmaſii expoſitione tum ad hanc arã, tum ad reliqua cum hac edita poematia, negat *eſſe quicquam quod alicujus ſit momenti, quod non hauſerit ex ſcholiis Holoboli Rhetoris, quem totum,* ut ait, *deſcripſit, nulla tamen ullibi facta ejus mentione. Geminum iſtorum ſcholiorum nactus ſum exemplar, alterum Sylburgii, alerum Commelini manu deſcriptum. Sed & tertium communicavit Lucas Langermannus, juvenis inprimis eruditus & de nobis optime meritus, depromptum ex eodem illo codice, quo uſus eſt Salmaſius, quo & Anthologia Græcorum Epigrammatum continebatur. Verum nihil hic ipſi profuit Holobolus, quoniam eum non intellexit.* Sane verum eſt Holoboli nominetenus Salmaſium haud meminiſſe. At paſſim laudat Græca ſcholia, ex iisque profeciſſe ſe fatetur, quin ipſa illorum verba non raro adſcribit. Exſtat & *Fortunii Liceti* Encyclopædia, ut vocat, ſive Commentarius in præſentem aram, quam Doſiadæ ſine controverſia tribuendam putat, licet Salmaſius nec Doſiadæ eſſe putet, nec Theocriti, nec Simmiæ. Prodiit Liceti libellus Pariſ. 1637. 4. quemadmodum commentarium in Aram Pythiam Latini Poetæ Publilii Optatiani Porphyrii publicavit Patavii 1633. 4. in quo varia exempla recentia ejusmodi altarium Poeticorum ſua & aliena congeſſit p. 41. ſeq. & p. 61. ſeq. utramque item Doſiadæ aram cum explicatione latina exhibuit.

XVII. Fuit & Doſiadas quidam è quo de Lesbiorum ſacrificiis nonnihil affert Clemens Alex. p. 20. protreptici, & ex eo Euſebius IV. 16. præparat. tum Doſiades (Δωσιάδας) cujus quartum Κρητικῶν laudat Athenæus IV. p. 143. & VI. p. 264. Idem opus reſpiciunt Doſiadem laudantes, ubi de Creta agunt, Plinius IV. 12. Hiſt. & Solinus c. 11. tum Diodorus Siculus lib. V. profeſſus ſe in rebus Cretenſium jam Epimenidi, jam Doſiadæ, jam Soſicrati ac Laoſthenidæ accedere. Forte non erraverim, ſi hunc exiſtimem eſſe illum ipſum Doſiadam Cretenſem, quem Epimenidis ex quorundam ſententia parentem memorat Laertius. Eundem tamen, vel Simmia antiquiorem auctorem aræ alterius vel utriusque fuiſſe, non temere affirmaverim.

XVIII. Paucis quoque hoc loco memoranda est duplex Inscriptio vetus græca, ab eodem Salmasio cum Dosiadæ & aliorum παιγνίοις illustrata, versione & doctissimo commentario, quem Crenius in Museo secundo, ut jam dixi, prelis nuper iterum subjecit. Prima illarum versibus XXIX. Hexametris constans continet Consecrationem templi in agro Herodis (non Regis, ut visum Casaubono, sed Attici Rhetoris) Triopio factam. Hanc in opere Inscriptionum primus Janus Gruterus ediderat, deinde Isaacus Casaubonus emendavit & versione ac notis illustratam dedit ad calcem commentarii de Satyrica Poesi Paris 1609. 8. Tho. Crenius iterum cum Casauboni commentario de Satyrica poesi curavit recudi in Museo Philologico & Historico primo Lugd. Bat. 1699. 8. Post Casaubonum felicius expedivit Salmasius, qui alteram quoque inscriptionem addidit, exposuitque, descriptam Romæ & allatam inde à Jac. Sirmondo, qua versibus Hexametris LIX. continetur Dedicatio statuæ Regillæ (quæ Herodis Attici conjux fuit) factæ à nescio quo Marcello.

CAPUT XVIII.

De ARATO Solensi & ERATOSTHENE Cyrenæo.

De Arato ejusque vita & ætate. 1. Phænomena & Diosemia hujus Poetæ. 2. Interpretes deperditi. 3. Hipparchi & Achillis Tatii scripta quæ exstant, Aratum illustrantia: Leontius de Aratea Sphæra, & Scholia Græca edita atq; inedita in Aratum. 4. Ciceronis, Germanici & Avieni Metaphrases latinæ quæ exstant, & aliorum deperditæ. 5 Recentium Metaphrases poeticæ variis linguis. 6. Editiones Arati Græcæ Scholiis Græcis sive ornatæ sive destitutæ. 7. Maximi Planudis assumenta, & Criticorum audacia in Arato interpolando. ibid. Editiones Græco-latinæ, & Hugonis Grotii Syntagma Arateorum. 8. Scripta Arati deperdita. 9. Arati nomen prima longa & media brevi. Plures hoc nomine. 10. In-

Index scriptorum in Leontii Sphæra, Scholiis ad Aratum, Hipparcho, Eratosthene & Scholiaste Germanici allegatorum. 11. De Eratosthene Cyrenæo. 12. Ejus Catasterismi, & Commentarius inchoatus in Aratum, Eratostheni falso tributus. 13. Scriptorum perditorum Eratosthenis plenior notitia. 14.

ARATUS Athenodori & Letophilæ F. Solensis è Solis Ciliciæ civitate fuit, ut Callimachus, Strabo & alii testantur, vel ut Asclepiadi Myrleano (a) visum, Tarsensis. Audivit Menecratem Ephesium Grammaticum & Philosophos Timonem (confer Laertium IX. 113.) ac Menedemum (b) Dionysium Heracleotem (c) Perseumque Stoicum, eundem, cui AcroCorinthum ab Antigono Gonata commissam tradit Athenæus IV. p. 162. & quem cum Antigono fuisse constat è variis Laertii locis. Hunc in Macedoniam ab Antigono forte Athenis arcessitum comitatus, Regi & ipse (poemate fortassis oblato) in nuptiis (d) cum Phila Seleuci Nicatoris filia celebratis innotuit, & gratia ejus inita reliqvum vitæ tempus apud illum vixit. Regnare cœpit in Macedonia Antigonus Olymp. CXXV$^{2}_{3}$. ante Christum 278. & præfuit per annos XXXIV. (e) unde de Arati quoque ætate constat, quem profes-

sio-

(a) Rev. D. Joh. Andreas Schmidius diss. de Arato Jenæ 1685. has duas sententias ita conciliat, ut Tarsensis idem sit, quod Cilix, Ciliciam enim Tarsum vocatam teste Josepho. Sed Asclepiades Myleanus libro XI. de Grammaticis apud auctorem vitæ Arati à P. Victorio & petavio editæ sic Tarsensem dixit Aratum, ut Solensem negaret. Ταρσέα φησὶν αὐτὸν γεγονέναι ἀλλ' ὐ Σολέα. Et Josephus lib. 1. Antiqv. cap. 7. innuit antiquissimum hoc fuisse Ciliciæ nomen Θαρσὸς à Tharso Japheti filio. quod Asclepiadis ætate pridem exoleverat. Scholiastes Luciani T. 1. p. 17. ad illud. p. 400. ὐ κατὰ Σολεάς] Σολεὺς μὲν γὰρ Ἄρατος ὢν Ἑλληνικῇ παιδείᾳ τοσοῦτον διήνεγκε, ὥστε τὰ Φαινόμενα Ἑλλάδι φωνῇ γράψας ἐθαυμάσθη.

(b) Suidas in Ἄρατος.

(c) Vita Arati, quam nonnulli tribuunt perperam Leontio Mechanico, græcis scholiis in Poetam præfixa, in qua mater Arati vocatur Δηνοδώρα (non Λητοφίλα, ut in altero vitæ scriptore) & pater ipsius ab aliquibus traditur dictus Mnaseas.

(d) Ibid. Σχολάσας δὲ ὁ Ἄρατος Περσίῳ τῷ φιλοσόφῳ Ἀθήνησι καὶ συνελθὼν αὐτῷ εἰς Μακεδονίαν μεταπεμφθέντι ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ παρελθὼν εἰς τὸν Ἀντιγόνου καὶ Φίλας (male φιλίας habent quædã edit. Φίλα vocabatur enim conjux Demetrii Poliorcetæ Diodor Sic. XIX. T. 2. p. 701. & XX. p. 819.) γάμον καὶ εὐδοκιμήσας τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διέτριψεν ἐκεῖσε.

(e) Vide Clariss. Dodvvelli diss. de Dicæarcho §. 19.

ſione Medicum fuiſſe auctores vitæ referunt, Grammaticum ac Poëtam ſcripta teſtantur. Sed & Mathematicum Ariſthoterum ex quorundam ſententia audivit, ut legas in vita græcis ſcholiis præmiſſa, quamvis Cicero lib. 1. de oratore, *conſtat*, inquit, *inter doctos, hominem ignarum Aſtrologiæ ornatiſſimis atque optimis verſibus Aratum de cœlo & ſtellis ſcripſiſſe.* Fratres habuit Myrin, cui ſuperſtes fuit & defuncto epicedium compoſuit, Calondam & Athenodorum qui primus Zoilo Homeromaſtigi ſcriptis ſe oppoſuit. Amores Arati perſtringit Theocritus Idyllio VII. (*f*) Apud Antigonum Regem obiiſſe tradit Suidas, atque adeo in Macedonia: Cenotaphium itaque ei excitatum ſit in patria, vel mortui cadaver in patriam fuerit delatum, ſi verum eſt, quod vita inedita apud Il. Voſſium p. 68. ad Melam, affirmat ſepultum Solis: Sed & Mela lib. 1. c. 13. juxta Solos in parvo tumulo Arati poetæ ſuo adhuc tempore exſtitiſſe narrat monumentum: *ideo*, inquit, *referendum, quia ignotum quam ob cauſam jacta in id ſaxa diſſiliunt.* Hinc portentoſum Arati ſepulchrum dixit Politianus in Nutricia. Confer Leopardum II. 18. Arati effigiem in numis Solenſium ſive Pompejopolitanorum obſervare ſibi viſi ſunt viri docti, ut vides ap. Gronovium T. 3. theſauri Antiqu. Græcar. tabula d. & in Begeri theſauro Brandenburg. p. 265. ubi Aratus cum lyra pentachordo ac Muſa. Aratum præ cæteris magni fecit atq; imitari ſtuduit Dionyſius μεταθέμενος, teſte Laertio VII. 167.

II. Exſtat è ſcriptis ejus Poema Heroicum celeberrimum ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ, quibus poſt v. 722. ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ ſive *Prognoſtica* ſubjunguntur. Ita enim ad verſum ἐχ ὁράας ὀλίγη μὲν &c. Scholiaſtes: ἔρχεται ἐπὶ ἄλλο βιβλίον, σφόδρα βιωφελὲς ὃ καλεῖται Διοσημεῖα. Meminit & Suidas ſingillatim & Schol. Ariſtoph. ad Pacem v. 1086. & Vitruvius IX. 7. Scripſit Phænomena Aratus ſuadente Antigono Rege, qui *Eudoxi* Cnidii librum, cui titulus erat ἔνοπτρον, *ſpeculum*, Arato tradidit & proſam Eudoxi Orationem metro condere atque ita Eudoxum ἐνδοξότερον reddere juſſit. Sic ex Epiſtolis, quæ ſub Arati nomine olim ferebantur, auctor vitæ à Victorio ac Petavio editæ. Sed Hipparchus lib. 1. ad Aratum, teſtatus duos fuiſſe Eudoxi libros, ejuſdem fere argumenti, quorum prior ἔνοπτρον, alter Φαινόμενα inſcribebatur, addit, poſteriorem potiſſime ab Arato expreſſum. Φέρεται δὲ εἰς Εὔδοξον β' βιβλία περὶ τῶν φαινομένων σύμφωνα κατὰ πάντα σχεδὸν ἀλλήλοις πλὴν ὀλίγων σφόδρα. Τὸ μὲν οὖν ἓν αὐτῶν ἐπιγράφεται ἔνοπτρον, τὸ δὲ ἕτερον Φαινόμενα, πρὸς τὰ Φαινόμενα δὲ τὴν ποίησιν συντέταχεν

(*f*) Confer Scholiaſten Theocriti ad Idyll. 7. v. 98. 99. 101. &c. Meminit Arati Theocritus iterum Idyll. 6. vide Scholia ad v. 1.

πεχειν. Utrumque tamen à Poeta consultum ipse docet lib. 2. ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς περὶ τὰς ἀνατολὰς τῶν ἄστρων, συμφωνούντων ἀλλήλοις τῶν δύο [εὐδόξου] συνταγμάτων, περὶ δὲ τοῦ Περσέως διαφόρου τῆς ἀναγραφῆς οὔσης, εὐλόγως ὁ Ἄρατος διαπορῶν ποίᾳ τις κατακολουθήσει ἀποφάσει, ἀμφήριστόν φησιν εἶναι καὶ διστάζομενον. Sane ex propria observatione non scripsisse Aratum, præter Ciceronem testatur idem Hipparchus lib. 1. Τῇ Εὐδόξου συντάξει κατακολουθήσας τὰ Φαινόμενα γέγραφεν, ἀλλ' οὐ κατ' ἰδίαν παρατηρήσας, ἢ μαθηματικὴν κρίσιν ἐπαγγελλόμενος ἐν τοῖς οὐρανίοις περιφέρεσθαι περὶ διαμαρτανόντων τῶν ἐν αὐτοῖς. Quod adeo verum esse notat per librum illum integrum, ut etiam clima * ipsum, ad quod phænomena accommodavit, ab Eudoxo Aratus petierit. Χωρὶς δὲ τούτων καὶ τὸ κλίμα τοῦ κόσμου τῷ εὐδόξῳ ὑποτίθεται ὁ Ἄρατος. Καὶ γὰρ ὁ εὔδοξος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ἐνόπτρῳ τὸν τροπικὸν τέμνεσθαί φησιν οὕτως, ὥστε λόγον ἔχειν τὰ τμήματα πρὸς ἄλληλα τὸν αὐτὸν οἷον ἔχει τὰ ε πρὸς τὰ γ'. Et lib. 2. iterum affirmat eum ὡσανεὶ παραγράφειν τὰ ὑπὸ εὐδόξου εἰρημένα. Salmasium vero qui p. 822. ad Solin. non Eudoxum, sed Phainum vel Metonem fuisse contendit, quem Aratus fuerit secutus, confutat Petavius VI. 9. Auctarii Operis de doctrina temporum. Hesiodi imitatorem jam olim agnovit Callimachus Arato suppar in Epigrammate, de quo dixi lib. 2. c. 8. §. 17. & hinc inde notat Grotius in notis. Ζῆλον Ὁμηρικὸν in Arato prædicat Suidas. Ποιητὴν οὐκ ἀδοξότερον τοῦ Ὁμήρου vocat Maximus Tyrius diss. 14. Et Ovidio judice lib. 1. Amor. eleg. 15. *cum Sole & Luna semper Aratus erit.* Sed ne alia Arati elogia à Barthio lib. 1. Adversar. c. 15. magnam partem collecta hic repetam, non exiguæ laudi Poetæ nostro Astrico est, quod Hemistichion ejus τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμὲν, quod versu quinto Phænomenon etiamnum exstat, sanctificare dignatus est Sanctus Paulus Apostolus Arati conterraneus Actor. XVII. 28. ex eo enim petitum illud esse observant post Clementem Alex. 1. Strom. p. 315. Hieronymus Epistola ad Magnum & in Galat. 4. Tit. 1. tum Chrysostomus, Oecumenius aliique: licet Euthalius à Zacagnio editus p. 420. ait esse Ἀράτου Ἀστρονόμου καὶ Ὁμήρου ποιητοῦ, & in Cleanthis qui Athenis docuit (Athenienses autem alloquitur Paulus, cum ait ὥς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι) insigni ad Jovem hymno, quem è codice Farnesiano Eclogarum Physicarum

 Sto-

* Ex diversis Astronomis diversorum climatum observationes transtulisse Aratum suspicatur Grotius in notis p. 10. At Petavius III. 5. auctarii ad opus de doctrina temp. contendit, Eudoxum varia parapegmata nec unius loci confecisse. Ista forte miscuit ac inter se confudit Astrologiæ non satis peritus Aratus. Vide &, si placet, quæ Vossius p. 155. de scientiis Mathemat. Tatii Isagogen c. 35. Schol. Gr. ad v. 498.

Stobæi (in vulgatis enim Stobæi libris, etiam in excerptis à Grotio frustra illum quæres) vulgavit Fulvius Ursinus post carmina IX. fœminarum p. 272. & post Ursinum H. Stephanus p. 49. Poes. Philosoph. atque cum eleganti Jac. Duporti Metaphrasi Cudvvorthus p. 432. itidem versu quarto legitur ἐκ σοῦ γὰρ γένος ἐσμέν, & in Pythagoreorum aureis illud notum: θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσι, pro quo eleganter Oppianus V. ἁλιευτ. 7. αὐτοπάτορ μακάρεσσι γένος, ad quem locum consulendæ doctissimi Rittershusii notæ.

III. Quamvis vero Aratus judice Hipparcho ἁπλοῦς τε καὶ σύντομός ἐστι ποιητής, ἔτι δὲ σαφὴς τοῖς καὶ μετρίως παρηκολουθηκόσι: tamen hæc ipsius Phænomena plurimi è veteribus olim illustraverant, quorum non pauci * nominantur ad calcem commentarii Isagogici, qui à Victorio p. 117 editus est sub titulo Ἐρατοσθένους, ἐν ἄλλῳ Ἱππάρχου, εἰς τὰ Φαινόμενα, licet nec Eratosthenis nec Hipparchi esse constet. Notitiam illorum hoc loco subjiciam ordine literarum, testimonia quædam & nonnullos etiam scriptores illis adjuncturus.

Agesianax sive *Hegesianax*, cujus, ut Hermippi quoque Phænomenon mentio in hoc Ptolemæi Epigrammate apud auctorem vitæ, quam Victorius edidit.

Παῖδ' Ἡγησιάναξ τε καὶ Ἕρμιππος τὰ κατ' αἴθρην
Τείρεα, καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα
Βίβλοις ἐγκατέθεντο, ἀποσκόπιοι δ' ἀφάμαρτον
Ἀλλὰ τὸ λεπτολόγου σκῆπτρον Ἄρητος ἔχει.

Alexander Ætolus Arati æqualis.
Alexander Ephesius.
Antigonus Grammaticus.
Apollonius Geometra.
Apollonius Grammaticus.
Aristarchus Samius.
Aristarchus Grammaticus.

Aristo-

* Non omnes, qui eo loco nominantur οἱ περὶ τοῦ Ποιητοῦ συνταξάμενοι Scholiis vel commentariis perpetuis Arati poema illustrarunt, sed quidam ex illis tantum egerunt de poeta, ut Callimachus: alii ut Thales, Aristarchus Samius, Geminus Rhodius, Parmenides & Eratosthenes scriptis suis Astrologicis saltem argumento, quod persecutus est Aratus, lucem attulerunt.

Aristophanes Byzantius Phænomena ſcripſiſſe traditur in Arati vita, quam vulgavit Victorius.

Aristyllus major.

Aristyllus minor.

Attalus Rhodius Mathematicus, quem acuratiſſime ſua ætate in Arato interpretando verſatum notat Hipparchus, licet paſſim eum reprehendens. Recenſuerat autem emendaveratque Attalus Arati poema & ἐξηγήσει illuſtraverat, ut patet ex his prooemii ejus verbis apud Hipparchum p. 101. διὸ δὴ τό, τε τοῦ Ἀράτου βιβλίον ἐξαπεστάλκαμέν σοι διωρθωμένον ὑφ' ἡμῶν καὶ τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ κ. τ. λ.

Boethus Philoſophus in quarto ἐξηγήσεως Arati laudatur à Gemino c. 14.

Callimachus Cyrenæus Aratum laudavit in ſcriptis ad Praxiphanem, teſte auctore vitæ Arati à Victorio editæ, ὡς πολυμαθῆ καὶ ἄριστον ποιητήν.

Calliſtratus Tenedius.

Crates Grammaticus, allegatur à ſcholiaſte Germanici.

Critolai quartum Φαινομένων laudat Plutarchus in parallelis.

Didymus Alexandrinus ὁ πάνυ ἐπίπονος laborioſus.

Didymus Cnidius.

Diodotus, ita forte etiam in Scholiaſte Germanici legendum prò Diodoro.

Eratoſthenes, de quo infra, hoc ipſo capite.

Evenati duo.

Geminus Rhodius de quo ſupra c. V.

Hegeſianax. Vide ſupra in Ageſianacte.

Heliodorus Stoicus.

Hermippus Peripateticus.

Laſus Magnes Phænomena ſcripſit teſte auctore vitæ Arati à Victorio editæ.

Mariani Metaphraſis Phænomenon Arati jambis græcis 1140. Imperante Anaſtaſio compoſita, Suidæ memoratur.

Numenius Grammaticus.

Parmenides

Parmeniſcus Grammaticus

Pyrrhus Magnes

Sminthes.

Sporum, Arati ὑπομνηματιστὴν laudat Leontius de Sphæra. & Arati Schol.

Tha-

Thales videtur inter commentatores Arati poni, quoniam ſcripſerat (licet diu ante Aratum) de Aſtrologia, qua ratione multos alios huc referri oportuit.

Timotheus.

Zeno.

Zenodotus Ætolus laudatur à Scholiaſte Germanici.

IV. Hodie exſtant (1) *Hipparchi* Bithyni, centum prope annis Arato junioris, in Phænomena Eudoxi, Arati, & Attali in Aratum commentaria libri tres ad *Æſchrionem*, quibus Aratum Eudoxi veſtigia legiſſe, pariterque cum illis Attalum ſæpius à vero aberraſſe oſtendit. Vide quæ de hoc Hipparcho dixi ſupra cap. V. (2) *Achillis Tatii* Alexandrini (de quo ibid.) Iſagoge in Aratum, in qua de univerſi originibus, elementis ac ſphæræ ratione erudite diſſerit. (3) Commentarius inchoatus in Aratum neſcio cujus auctoris, ſub falſo *Eratoſthenis* vel *Hipparchi* nomine. (4) Alter Anonymi commentarius inchoatus eruditior, præmiſſa *de genere & vita Arati diſſertatione*, qua præclara nonnulla continentur. Hæc quatuor ſcripta una cum Aſteriſmorum deſcriptione aliisque ſcriptis primus è Medico & Vaticano codice vulgavit *Petrus Victorius*, latinam quoque illorum verſionem daturum ſe pollicitus. Florent. 1567. fol. Latine primus vertit & excepta illa, quam dixi, Aſteriſmorum deſcriptione cum ſua translatione & diſſertationibus copioſis atq; eruditis edidit *Dionyſius Petavius* Jeſuita in Uranologio ſuo ſive auctario doctrinæ temporum , in quo & Theodori Gazæ librum de menſibus poſt A. C. 1470. compoſitum, aliosque ſcriptores, ſupra c. V. p. 96. recenſitos, adjunxit. Pariſ. 1630. fol. & Amſtelodami 1703. fol. (5) Scholia Græca in totum Arati poema, præfixa *Leontii* * Mechanici diſſertatione περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας, & Arati vita, neſcio quo ſcriptore, à priore illa, quam à Victorio editam dixi, diverſa & breviore. Hæc Scho-

* Conſtat, Leontium ſcripſiſſe hanc in gratiam Theodori familiaris ſui cum quo non ita pridem Mechanicæ ſe arti operatum teſtatur. Πρώην ὦ καλὲ Θεόδωρε, ἐτυγχάνομεν ἐν τῷ μηχανικῷ ἐργαστηρίῳ ἐργαζόμενοι. Sive hic fuerit Theodorus Mechanicus ad quem Proclus ſcripſit librum de providentia & fato, ſive alter potius ut videtur Theodorus paulo junior, ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ λόγιος, cujus ope Romani ſub Juſtiniano Imp. uſi ſunt adverſus Choſroen in obſidione Daræ civitatis, ut refert Procopius lib. 2. de bello Perſico c. 13. p. 121. Narrat quoque Leontius ſphæram ſe hujuſcemodi Arateam qualem deſiderabat Theodorus

Scholia in editionibus tribuuntur *Theoni* Alexandrino, de quo lib. V. dixi. Sed recte Grotius p. 24. ad Aratum: *Sciendum est, scholia Aratea non esse unius Theonis, sed & aliorum: nam & sæpe idem iteratur, quod Scholiastæ facere non solent, & contrariæ sententiæ inferuntur.* Adde quod in MSS. codicibus longe aliter passim leguntur, ut observarunt viri docti, Salmasius ad Solin. illustris Huetius ad Manilium p. 8. &c. Ineditum Arati Scholiasten allegat idem Salmasius p. 891. & Bochartus in Hierozoico T. 1. p. 189. Eustathius quoque ad Homerum laudat Arati ὑπομνηματιστὰς & ἐξηγητάς.

V. Latino carmine pridem Arati phænomena convertit *Cicero*, admodum, ut lib. 2. de natura Deorum testatur adolescentulus: & *Germanicus Cæsar & Avienus*, atque Hieronymo in 1. ad Titum teste *multi quos enumerare longum est.* Ciceronis fragmenta sola, at Germanici, (quem Rutgersius atque alii quidam perperam malunt Domitianum) Metaphrasis integra Phænomenon cum prognosticorum initio & Avieni Aratus integer exstat, de quibus vide, si placet, quæ in Bibliotheca latina annotavi, ubi etiam de latino, quem vocant Germanici Scholiaste. His Julium *Cæsarem* adjungere facile erat, nisi videretur metuendum, ne illum pro Germanico Cæsare Firmici ac Suidæ inadvertentia posuerit. *Ovidium* è Probo ad Georgica Virgilii addit Barthius X. 21. Adversar. Etiam *Manilium* in Apotelesmaticis suis Arati quædam ad verbum transtulisse observat Scaliger pag. 54. ad Manil. edit. Argentorat. Sed nec *Statii* Poetæ Pater hoc loco prætereundus, de quo Papiniusfilius in Epicedio V. 3. silv. v. 23.

- - *notique modos extendis Arati.*

Mmm Ere-

dorus, jam construxisse Elpidio Scholastico ἀνδρὶ ἀξιολόγῳ ὁμοῦ καὶ φιλομαθεῖ. Hic est ni fallor Elpidius Patricius qui deinde primo anno Mauricii missus est legatus ad Chaganum Avarum Regem teste Cedreno & aliis. Unde de ætate Leontii nostri constare arbitror, quem aliquot post Claudium Ptolemæum sæculis scripsisse colligas etiam ex eo, quod sphæras sive globos cœlestes testatur sua ætate non tantum ab Arati descriptione in quam plurimis dissidere, sed & à Ptolemæo abire in quibusdam. Plures Leontii nomine gaudentes collegit Jac. Gothofredus in Prosopographia Codicis Theodos. & Joh. Jonsius Epistola de Spartis in Syntagmate Græviano p. 222. quibus addendus Leontius Phoronei frater. ap. Petrum Bles. Epist. 79. Leontius Aglaionis F. de quo Plato 4. de Rep. Leontius ad quem Julianus Imp. Epist. 22. Leontius servus apud Abdiam III. 21. Leontius Foroiuliensis Episcopus, de quo Vincentius Barralis p. 126. seq. Leontius Magnesianus laudatus Nic. Alemanno ad Hist. arcanam Procopii p. 7. De Leontii Cyprii locis communibus Theologicis vide sis Colomesii paralipomena de Scriptoribus Ecclesiasticis.

VI. E recentioribus fertur latina Metaphrasis *Nicolai Aleni* Essextiani Angli, inter ejus poemata Paris. 1651. 4. *Hugonis Grotii* qui fragmentis Ciceronis, quæ exstant servatis, reliqua de suo supplevit, in syntagmate Arateorum, de quo infra. Lugd. Bat. 1600. 4. *Eliæ* denique *Schedii* (ejusdem cujus de Diis Germanorum liber exstat) Gustrov. 1631. 8. *Gallico* carmine saltim fragmenta Ciceronis reddidit *Durerus* à Lescaloperio subinde notis ad Ciceronem de natura Deor. p. 409. seq. reprehensus. Italice Aratum, ut audio, convertit *Bernardinus Baldus.* Sed jam deinceps Græcas ac Græcolatinas Arati editiones prosequamur.

VII. *Græce* prodiit

Inter Poetas Principes *H. Stephani,* Paris. 1566. fol. sine scholiis, sed emendate & typis luculentis.

Cum Leontio de Sphæra & Scholiis Græcis Theonis Alex. Basil. apud Walderum 1536. 4. in hac editione præter Procli Sphæram & Jac. Zieglerum de Sphæræ constructione habetur Planisphærium Ptolemæi è Rodolphi Brugensis versione, & Hemicyclum Berosi (ex Vitruvii IX. 9.) explicatum.

Cum Leontio de Sphæra & Scholiis Græcis Paris. 1559. 4. typis Regiis apud Guil. Morell.

Oxoniæ A. 1672. 8. cum scholiis Græcis emendatioribus & *καταστερισμοῖς* Eratosthenis ac Dionysii Hymnis curante *Joh. Fello,* Oxoniensi postea Episcopo. In hac perquam nitida & castigata editione ex altero codice MSto Bodlejano videas adscriptos post v. 470. hosce versiculos à Maximo Planude, ut suspicatur illustris editor, vel alio quopiam minus antiquo insertos, quo Aratum Ptolemæi magis placitis congruentem faceret.

Ἐν δέ οἱ ἐς πυγμῆς διδύμων τὸ μέσον καθορᾶται
Ἐν δέ τοι ὑάδες ἃς αἰὲν ἔχει λοφιῆς ἔπι ταῦρος
Γλωχὶν πληϊάδων ἦγ' ἐς βορέην σκοπιάζει.
Ἰχθὺς αὖ κεφαλὴ βορεωτέρου ἐστὶν ἐν αὐτῷ
Ἀνδρομέδης κεφαλὴν ἢ καὶ ὀρνίθιον ἀθρήσεις
Ῥάμφος ὑπερκύκλοιο βορειοτέρης ἐπὶ χάρης
Μικρὰ βορειοτέρης, καὶ ἀπέστωσιν ἄμφω ἐς ἴσην.
Ἐς μέσον ἀμφοτέρων δ' ἵππου γόνυ μᾶλλον ἐκείνων
Ἄγχι προχοῦ κέκλιται καὶ μικροῦ δεῖν ἐν ἐκείνῳ.
Τοῦτ' ἐν γούνασι δεξιτερὸς διαπέμνεται ὦμος

Καὶ

Καὶ πολυπλεθροτάτου μυκτὴρ ὄφεως ὀφιούχου
Αὐτοῦ τ' Ἀρκτούρου ἀειδείκετος ἐς πόλον ἀστήρ.
Αὐτὰρ ἔπειτα λεοντέη ὀσφὺς, ἔπειτα δὲ χαίτη.
Εἶτα δ' ὄνων ὁ βόρειος ἐπόψια σήματα κύκλου,
Καρκίνον ἐς μῆκος γὰρ ὅλον τρίχαλος διαμείβων
Δοιὰ μὲν ἐς νότον, ἓν δὲ βόρειον ἐς αὔτυγα λείπει.
Τοῦ μὲν ὅσον τι μάλιστα δ' ὀκτὼ μετρηθέντος
Πέντε μὲν ἔνδια στρέφεται καθυπέρτερα γαίης
Τὰ τρία δ' ἐν περάτῃ, θέρεος δὲ αἱ ἐντροπαί εἰσι.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν βορέω περὶ καρκίνον ἐστήρικται
Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότων ὅτι αἰγοκερῆος
Τέμνει, καὶ στροφάλιγγα μέσην ὑδροχεύμενος ὑγροῦ,
Ὅς ἅμα κήτεος οὐραῖον νοτιώτατον αἱρεῖ,
Καὶ πόδα περισθίδιον νόποντι θοοῖο λαγωοῦ.
Μεσσάτιός τε κύων ἀπομείρεται ἔνθα καὶ ἔνθα
Εἶτα δ' ἀκροστόλιόν τι καὶ ἱστίον ἀργοῦς ἄκρον
Σχίζει καὶ κεφαλὴν κόρακος βορέην δ' ἀπολείπει.
Αὐτὰρ ὕδροιο δίεισιν ἀειρομένης ἄκρον οὐρῆς,
Ἀντάρεως τ' ἔχεται τοῦ σκορπίος ἴσχει ἐν αὐτῷ
Ἀστέρα παμφανόωντα. καὶ οὐδὲ σὺ τοξότα φεύγεις
Ἀλλὰ καὶ ὑμετέρην κεφαλὴν διὰ μέσσον ὁρίζει
Τὸν πύματον &c.

Similiter ex eodem codice post versum 504.

Σῆμα δέ οἱ σύνδεσμος ὃς ἰχθύας ἐς ἓν ἐλαύνει
Ἐν δὲ γένος μεγάλη μεγακήτεος ἔπλετο κήτευς
Καὶ μέσσον Ὠρίωνος, ὅπῃ ζώνη μετὰ μῆκος
Ἐκτέταται, καὶ ὕδρου πρώτη καμπὴ κρυεροῖο.
Παρθενικῆς δ' εἴδωλον ἔπειτα διάνδιχα τέμνει
Λοξὸν ἀπὸ πτέρυγος λαιῆς, ἄλλην ἐπιπέζαν.
Εἶτ' ὄφεως μεγάλοιο, τὸν ἀμφοτέραις ὀφιοῦχος
Δραξάμενος κατέχει καμπὴν πρώτην κατὰ χερσὶν,
Οὐρὴν δ' ἀκροτάτην καὶ δεξιὸν αἰετὸς ὦμον.
Ἐν πολὺ πρὸς βορέην ἀπολείπεται, ἐς μέτρα δ' ἴσσα
Αἰετὸς ἐκτανύσας, δ' ἀκύπτερον ἐς νότου εἶμον
Δεξιτερὸν κύκλοιο παραπλεῖται. ὑδροχόος δὲ

Αὐτοῦ ἔχει κεφαλὴν ἐπικύκλου. τῶν νοτίδων ἢ
Ὃς νοτιώτερός ἐστι, διχάζεται ἀλλ' ἐπὶ μῆκος.
Τοὺς μὲν παρβολάδην ὀρθοὺς περιτέλλεται ἄξων.

Equidem vetus auctor vitæ Arati à Victorio editæ testatur olim illius poema varie depravasse non modo pictores, Grammaticos & Astronomos interpretationibus suis, sed etiam nonnullos truncando, interpolando. Procemium * totum usque ad versum undevigesimum alii plane omiserunt & Arati esse inficiati sunt. Alii tale scripserunt exordium esse Poematis Aratei:

Ἀμφί μοι ἠελίοιο περικλειτοῖό τε μήνης
Ἔσπετέ μοι Μοῦσαι - - -

Alii in hanc sententiam, veluti Anclidi cuipiam inscriptum:

Ἀγκλείδη ξείνων ἱερὸν θάλος, εἰ δ' ἄγε σύ μοι
Οὐρανίην ψαύσειας ἐπὶ τρίβον - - -

Vel Antigono Regi:

Ἀντίγονε ξείνων ἱερὸν θάλος - - -

Vel denique sic:

Ἔστ τάχα σὺν δεκάδεσι περιπλομένων ἐνιαυτῶν.

Ex his tot tamque diversis exordiis abunde constat, quantum in Arato præcipue sibi permiserit Criticorum audacia.

VIII. *Editiones Græco-latinæ.*

Cum Ciceronis, Germanici & Avieni Metaphrasi, & Theonis scholiis græcis, addito Manilio, Firmico & Procli Sphæra. Venet. 1499. fol. apud *Aldum Manutium.*

Cum præfatione *Phil. Melanchthonis* Witeb. 1521. 8.

Cum versione prosaria & notulis *Joh. Ceporini*, addita Procli sphæra, Cleomede & Dionysii periegesi. Basil. 1534. 1547. 1561. 8. apud H. Petri.

Cum Ciceronis Metaphrasi è Germanico & Avieno suppleta & notis *Joach. Perionii*, præfixa Leontii sphæra & Arati vita Græce Paris. 1540.

1540. 4. & eodem anno Basileæ 8. ad calcem Nicomacheorum Aristotelis à Perionio latine translatorum & Platonis Timæi locis cum Ciceronis de universitate collatis, quod post H. Stephanum in Timæo pariter & Arato fecit etiam *H. Stephanus* in Lexico Ciceroniano A. 1557. 8.

Cum Metaphrasi Germanici & ad eum veteri commentario. Basil. 1549. & 1570. fol. ad calcem Hygini &c.

In Astronomicis veterum à *Joh. Commelino* editis A. 1589. 8. cum Leontii sphæra aliisque.

In corpore poetarum græcorum, curante *Jac. Lectio.* Genev. 1606. fol.

In *Hugonis Grotii* Syntagmate Arateorum, quod sedecim vix annos natus Josephi Scaligeri auspiciis edidit Lugd. Bat. 1600. 4. In hoc græca leguntur cum Metaphraseos Ciceronianæ fragmentis separatim subjunctis & ubi hæc deficiunt, Grotii ingenio suppletis, tum Germanici Metaphrasi itidem seorsim subnexa, cum imaginibus Astrorum ex veteri quidem depromptis codice, sed naturæ rerum ac veterum opinioni sæpe parum respondentibus. Hinc Grotii notæ seqvuntur in Aratum, Ciceronem, atq; Germanicum. Deniq; sequitur Metaphrasis tertia Avieno auctore, cum Grotii brevibus notis ad singulas paginas adjunctis. Nam Daniel Lundius quidem fallitur, qui in compendio Bibliothecæ Græcæ affirmat, græca quoque scholia in Grotii editione legi. Fallitur etiam Heidenreichius, qui in Pandectis Brandenburgicis ait Aratum cum aliis scriptoribus latine redditum à Junio Paulo Crasso. Pro Arato enim Aretæum dicere debuit. Fuerunt Grotii Aratea in Bibliotheca Petri Francii collata cum vet. cod. à Nic. Heinsio, & à viro illo doctissimo animadversionibus locupletata.

IX. Scripserat & alia Aratus, quæ intercidere. Fuerunt autem hæc:

Ἀνατομὴ Suid. in Ἄρατος.
Εἰς Ἀντίγονον Suid.
Ἀνθρωπογονία Suid.
Ἀστρολογία καὶ ἀστροθεσία Suid. Vide infra in κανών. Aratum ἐν τῇ περὶ τῶν ἀστρικῶν laudat Tzetzes ad Heliodum 1. Ἔργ. p. 6. b.
Διόρθωσις Ὀδυσσείας. Vide quæ dixi supra lib. II. c. 2. §. 19.
Ἐλεγειῶν liber, ex quo de *Diotimo* poeta distichon proferunt Macrobius V. 20. & Stephanus Byz. in Γάργαρα, Anthologia Epigr. II. 40. p. 239.

Epicedium in Cleombrotum Suid.

Epicedium in fratrem Myrin. Auctor vitæ à Victorio editæ.

Epigrammata in Philen Antigoni Regis conjugem. Suid.

Ἐπιθυτικόν Suid.

Εἰς Θεόπροπον Suid. & Schol. Arati v. 259. ubi Θεόπρομον legitur. Sed ἐν τῷ πρὸς Θεόπροπον ἐπικηδείῳ allegatur etiam in scholiis ad Odyss. Σ. 486.

Epistolæ, seu quas Arato suppositas à *Sabirio Pollone* (Sabidio forte vel Sabinio Pollione) contendebat Apollonides Nicænus. (Νικαεὺς pro Κηφεὺς legendum ex Ammonio, ut observavit Clariss. Bentlejus.) Vita Arati à Victorio edita & Suid. Has Epistolas Meursius male refert ad Aratum Sicyonium. Equidem è Suida conjicere possis Epistolas & carmine & prosa Aratum Solensem scripsisse, vel sub ejus nomine lectas olim fuisse. Verum haud accuratissimus auctor est Suidas.

Ἠθοποιΐαι Suid. quod perperam nonnulli reddunt *de moribus*.

Ἰατρικαὶ δυνάμεις. Auctor Vitæ & Pollux, qui II. 4. tres Hexametros profert ex Arati ἰατρικοῖς.

Κανών. Achilles Tatius c. 15. & 16. Isagoges in Aratum, ubi testatur auctorem hoc in libro singillatim egisse de quinque planetis. Forte non diversus hic liber fuit ab eo, qui Suidæ est ἀστρολογία καὶ ἀστροθεσία.

Περὶ Ὁμήρου καὶ Ἰλιάδος. Auctor Vitæ.

Ὀστολογία Auctor vitæ.

Παίγνια Suid.

Εἰς Παυσανίαν τὸν Μακεδόνα. Suid.

Σκυθικές. Auctor Vitæ.

Σπονδοφόροι (scil. λόγοι vel ὕμνοι) Suid.

Σύνθεσις εἰς φαρμάκων θηριακῶν ἐπιτήδειαν. Suid. respicit Galenus lib. 2. de antidotis c. 7. T. 2. p. 445.

ὕμνοι εἰς τὸν Πᾶνα Suid. sive ut auctor Vitæ ὕμνος.

Quid vero est, quod Strabo lib. X. p. 486. de Gyaro agens, δηλοῖ δὲ, inquit, τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λεπτόν (Xylander: *in minutis*)

Ὦ Λητοῖ σὺ μέν εἰς με σιδηρείῃ Φολεγάνδρῳ
Δειλῇ ἢ Γύαρον παρελεύσεαι αὐτίκ' ὁμοίην.

X.

X. Theocrito, Ovidio &aliis poetisplerisque Græcis & latinis Arati nomen ita effertur, ut prima brevi, media Syllaba producatur, sed Callimachus in Epigrammate, primam produxit, ρ duplicando: ut in Ἄῤῥαβες, Πυῤῥλωαῖον ὄρ@ & similibus; mediam corripuit Simonides apud Laertium IV. 45. si lectio sana fuerit, Sidonius & Auctor poematii latini, in quo legas hunc versum:

Aut Arati numeros, aut picta Manathonis astra.

Alius autem ille & longe antiquior fuerit Aratus (ni locus ille corruptus est) cujus imaginem Simonides testatur Parios expressisse in suis numis. Alius quoque (2) fuit, cujus vitam Plutarchus consignavit Aratus Sicyonius * prætor Achæorum fortissimus & Polybio multis laudatus nostri Arati æqualis, auctor operis Historici, XXX. amplius libros complexi: de quo, ut (3) de Arato Cnidio Ægyptiacæ Historiæ scriptore Vossius in Hist. Græcis. Etiã AratiSicyonii dialogos ad Zenonẽ ab Athenæo laudari legas in doctissimi Meursii Bibliotheca græca. Sed Persei Stoici convivales dialogos non Arati memorat Athen. lib. IV. p. 162. (4) Aratus Sicyonius, Sicyonii ducis, de quo jam dixi, Filius, & ipse prætor Achivorum, de quo Polybius lib. IV. (5) Aratus Tegeates Historiarum scriptor, quem ex Hygino observat Meursius, forte vero nomine vocabatur Aræthus Ἄραιθ@, ut est in scholiis ad Apollonium. Vide Munckeri notas ad Hyginum c. 1. Poetic. Astronom.

XI. Index scriptorum in quo *Hipp.* notat libros tres Hipparchi in Aratum. *Schol.* Scholia Græca ad versum Arati, *Er.* Eratosthenis catasterismorum caput, *Germ.* paginam in scholiaste latino Germanici, editionis Paris. apud Guil. Morellium, 1559. 4. *Leont.* libellum Leontii Mechanici περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας. *Vit. 1.* Vitam Arati à P. Victorio & Petavio editam. *Vit. 2.* Vitam alteram & prolegomena Græca quæ Arato præmittuntur. Et denique *Pseud. Er.* libellum in Arati Phænomena sub falsis Hipparchi vel Eratosthenis nominibus editum. His denique adjunxi etiam

* Ejus Effigiem vide, si placet, in Jac. Gronovii thesauro Antiq. Græcar. T. 3 lit. g.

etiam ſcriptores ab *Hygino* allegatos ex editione Clariſſ. viri Thomæ Munckeri.

θελήτας εἶναι, ἀλλ' οὐχὶ μόνον φυσικόν, *Schol.* v. 28. ὅτι οὐ πρὸς τὸ ἀκριβὲς, ὥς φησι Σπόρος ὁ ὑπομνηματιστὴς, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρήσιμον τοῖς ναυτιλομένοις ταῦτα οὕτως διαγέγραπται, εἰκότως δὲ ὁλοσχερέστερον διὰ τούτων διαλαμβάνει. *Leont.* Οἱ μὲν εὐθεῖς [εὐήθεις] περιγράφουσι τοῦ ποιήματος τὰ φαινόμενα, οἱ δὲ ἀκριβεῖς τὴν διάθεσιν καὶ κίνησιν τῆς σφαίρας. *Vit.* 2. Ὅμηρον μὲν ἐν εἴδει γραφέων βλάπτει τῶν βιβλιογράφων, Ἄρατον δὲ δύο, βιβλιογράφωντι καὶ ζωγράφων. *id.* his Astronomos, Grammaticos & Geometras addit *Vit.* 1. Alii in Aratum Scholiastæ *Schol.* v. 559. Hesiodi imitator Aratus. v. 45. Homeri quoque *Vit.* 2. sed in argumento ipso potissimum secutus est Eudoxum. (vide quæ supra pag. 453. ex *Hipp.* & *Vit.* 1. &c.) Aratus ἐν τῷ εἰς Θεόπροπον ποιήματι. *Schol.* v. 259. Medicus fuit. *Vit.* 1. ubi & alia ejus scripta recensentur, quæ supra ordine retuli.

Alius Aratus Cnidius, cujus fuerunt Ægyptiacarum Historiarum libri, *Vit.* 1. Aratus Sicyonius cujus πολύβιβλος ἱστορία libris XXX. id.

Archibius ad Antiochum Syriæ Regem scripsit. *Germ.* p. 147.

Archilochus. *Schol.* v. 1003. *Vit.* 1.

Areithus (al. Aratus, Aritus vel Ariethus) Tegeates *Hygin.* pag. 358. 370.

Argolicorum scriptor. *Hygin.* p. 367.

Arion citharoedus. *Schol.* v. 316.

Aristarchus Grammaticus. *Schol.* v. 28. 254.

Aristomachus. *Hygin.* p. 407.

Aristophanes. *Schol.* v. 1047.

Aristophanis Byzantii Phænomena. *Vit.* 1.

Aristoteles. *Schol.* v. 880. 948. 1094. Philosophus, qui de animalium ratione disseruit. *Germ.* p. 131. ἐν τῇ περὶ ζώων πραγματείᾳ. *Er.* c. 34. ἐν τοῖς περὶ θηρίων. id. c. 41. libro de bestiis. *Germ.* p. 136. Ejus sententia de iride. Schol. v. 940. de Cometis. v. 1091.

Aristotherum Mathematicum dicitur audisse Aratus. Vit. 2.

Artemidorus. *Germ.* p. 128. ἐν ταῖς ἐλεγείαις, ταῖς περὶ ἔρωτος αὐτῷ πεποιημέναις βίβλοις. *Er.* c. 31.

Asclepiades. *Schol.* v. 7. *Hygin.* p. 395. Myrleanus lib. XI. de Grammaticis. *Vit.* 1.

Astræus. *Vit.* 1. antiqvus Mathematicus. *Schol.* v. 97.

Astrologi *Schol.* v. 88. antiqui. id. v. 364. 440. 637. 741. 754. 862. 1068. recentium quidam. 400. χειδογραφία in sphæra, contraria est οὐρανο-

Epime-

Mna-

Ptolemæus ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς συντάξεως. *Leont.* ἐν τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ. id. πᾶσαι γὰρ, ὡς οἶσθα, αἱ νῦν φερόμεναι σφαῖραι Πτολεμαίῳ μὲν ἔν τισιν, Ἀράτῳ δὲ μετὰ τὸ πλεῖστον οὐ συμφωνοῦσι. id.

Pytheas Massiliensis *Hipp.* lib 1.

Pythagorici. *Schol.* v. 806. eorum sententia de Cometis. id. v. 1091.

Romanorum mensi Januario respondet Ægytiorum Tybi, *Schol.* v. 286. 408. Martio Pharmenoth id. v. 462. Aprili Pharmuti. id. v. 246. Julio & Augusto Epiphi, id. v. 332. & 443. Septembri Thoth. v. 443. 513. Octobri Phaophi v. 443. & 462. Decembri χοιάχ. id. v. 300. & 314.

Sabirius (Sabinius vel Sabidius) Pollio, auctor Epistolarum Arato & Euripidi tributarum. *Vit.* 1.

Sibyllæ Oracula. *Germ.* p. 146.

A Solone Lindio dictæ Soli Ciliciæ quæ deinde Pompejopolis. *Vit.* 2. Sed Soli in Cypro dictæ à Solone Atheniensi, cujus consilio eam urbem condidit Cypranor Rex, *Vit.* 1. ubi quatuor versus è Solonis ad Cypranorem elegiis.

Sophocles *Vit.* 1. *Hygin.* p. 375. carminum vates *Germ.* p. 118. ἐν Ἀνδρομέδᾳ *Er.* c. 16. 36.

Sophron in mimo qui nuncius inscribitur. *Germ.* p. 103.

Sositheus. *Er.* c. 28. tragœdiarum scriptor, *Germ.* p. 127. *Hygin.* p. 402.

Sporus. *Schol.* v. 541. ejus de Cometis sententia, id. v. 1091. Σπόρος ὁ ὑπομνηματιστής. *Leont.*

Stoici. *Germ.* p. 104. *Schol.* v. 1

Syri piscibus abstinent in honorem Veneris. *Schol.* v. 239.

Thales. *Schol.* v. 172. ὁ σοφός, ursæ minoris observator. id. v. 27. 39. genus refert ad Phœnices. id. v. 39.

Theocritus. *Vit.* 1.

Theodori Mechanici in gratiam, de Sphæra Aratea construenda scripsit *Leontius.*

Theoni (Alexandrino de quo infra lib. V.) scholia Græca in Aratum tribuuntur, cujus etiam ut videtur in calce Epilogus ad Julianum quendam subjicitur, in quo negat se auctor aliorum Arati interpretum instar digressiones ineptas captasse, sed potius succincte adnotare voluisse quæ ad rem facerent, & ἐγκαίρως concinnasse τὰς ἐξηγήσεις, ita ut decet virum Mathematicum ac Philosophum. Cæterum

rum integra qualia habemus ſcholia in Aratum Græca, Theoni haud tribuenda eſſe, jam notavi ſupra §. IV. p. 457. Vide & quæ obſervo ſupra, in Gentiles.

Theophraſtus. *Schol.* v. 1047.
Timochares. *Schol.* v. 269.
Tragici. *Schol.* v. 455.
Tubero. *Germ.* p. 141. 147.
Virgilius. *Germ.* p. 141. 143.
Zenodotus Ætolus. *Germ.* p 104.
Zenodotus Mallotes. *Schol.* v. 33.
Zoilus. ſupra in Athenodoro,

XII. Arato præclarum ERATOSTHENIS Cyrenæi jungo ingenium, non quod æquales fuerint, ſed quia ſcriptorum ejus reliquias Arato junxit illuſtris Fellus. Natus eſt Eratoſthenes *(a)* Olympiade CXXVI. 1. (ante CHRISTUM 276.) Patre Aglao ut vocat Lucianus *(b)* licet Suidas addit Ambroſium ab aliis appellari, quod forte avi nomen fuit. Præceptores habuit è civibus ſuis *(c)* Lyſaniam Grammaticum, & Callimachum in omni genere literarum excellentem virum, præterea Ariſtonem Chium Philoſophum, de quo ſupra in Stoicis dixi. Ipſe ingenio & induſtria hoc eſt aſſecutus, ut Grammatici & Poetæ & Philoſophi ac Geometræ nomine à Luciano celebretur, Plinio *(d)* judice fuerit *in omnium quidem literarum ſubtilitate & in hac utique* (Geometria) *præter ceteros ſollers.* Hinc alii eum πένταθλον appellarunt, velut quendam in omni erudito pulvere quinquertionem, alii Platonem alterum, propter ſingularem qualis fuerat etiam in Platone Mathematicarum diſciplinarum cum reliqua Philoſophia & eruditione conjunctionem, denique dictus fuit βῆτα *(e)* *beta eruditorum*, quod ſi non primas anti-

(a) Suid. Ἐρατοσθ.
(b) Lucianus Macrob. extrem.
(c) Suid.
(d) Plin. lib. II. Hiſt. c. 108.
(e) Marcianus Heracleotes in Periplo p. 63. Καὶ μετ' ἐκεῖνον (Τιμοσθένην) Ἐρατοσθένης ὃν βῆτα ἐκάλεσαν οἱ τῷ μουσείῳ προστάντες. Idem teſtantur Heſych. illuſtris & Suidas, licet apud hunc βήματα ſcribitur, quod doctiſſ. Woweranus c. 2. Polymathiæ parum veriſimiliter ita expoſuit: *tanquam in aſcenſu ac gradibus hæreret*, nec *ad ſummum pervenire contenderet.* Sed recte Suidam ex Marciano & Heſychio emendandum cenſent viri præclariſſimi Meurſius, Heraldus, Voſſius, Jonſius, Neocorus. Hum-

antiquiorib⁹ illis merito relinquendas, certe secundas in omni doctrina tulerit. Philologi vero nomen sibi, Svetonio (f) teste vindicavit primus. A Ptolemæo tertio, sive Evergete qui Olymp. CXXXIX $\frac{3}{4}$. discessit, arcessitus, præfuit Alexandrinæ Bibliothecæ per integrum regni Philopatoris tempus, usque ad annum Ptolemæi Epiphanis decimum vel duodecimum. Inter discipulos, ejus Menandrum (diversum à Comico celebri) Mnaseam, Aristin aliosque, insignis fuit Aristophanes Byzantius Aristarchi præceptor, de quibus in Grammaticis erit opportunus dicendi locus. Obiit Eratosthenes ex inedia præ tædio ex hebetata oculorum acie concepto Olymp. CXLVI. 1. vel 3. anno ætatis LXXX. vel ut Lucianus LXXXII. ante CHRISTUM 196. vel 194.

XIII. E scriptis ejus exstat libellus καταστερισμῶν, sive descriptio astrorum singulorum, & historia eorundem fabularis. Apud Achil-

Humfredo autem Hody exquisitæ & ipsi eruditionis Viro ægre assentior, qui lib. 1. de Bibliis Originalibus cap 8. p. 47. ideo Eratosthenem dictum esse βῆτα suspicatur, quod Zenodotus primus, Eratosthenes secundus fuerit præfectus Bibliothecæ Alexandrinæ: quam ejus sententiam in libro contra Aristeam pridem edito p. 163. post Marsham. p 3. Chron. Can. propositam amplexus est Jo. Nicolai de Mose Alpha & CHRISTO A & Ω. dicto Lugd. Bat. 1703. 12. p. 38. Sed ne dicam aliam rationem ab Hesychio & Suida diserte afferri, deinde parum certum esse an alius fuerit vel ante Zenodotum Ephesium vel inter hunc & Eratosthenem Bibliothecæ illius præfectus, nusquam certe legimus Zenodotum dictum Alpha: neque Apollonium Gamma, neque Aristonymum delta, quos illi thesauro librario post Eratosthenem præfuisse constat. Quanquam alioqui notum est, literarum nomina viris quibusdam ob varias causas indita esse, ut ex Ptolemæi Hephæstionis lib. V. apud Photium cod 190. Sozomeno III. 13. Palladio in Lausiaca p 90. seq jam pridem notarunt viri docti Reinesius lib. 1. Var. lect. c. 9. Bisciola T. 2. Hor. subseciv. lib. 17. c. 10. Jonsius lib. 2. c. 17. Chevreus in Chevreanis T. 1. p. 201. seq &c. In Kœnigii Bibl. legas Cardanum libro XVI. de subtilitate, ut Archimedi primum ita Eratostheni secundum locum tribuere inter XII. viros ingenii laude præstantissimos. Sed Eratosthenis quod miror ne meminit quidem inter illos Cardanus. Cæterum duodecim viri quos à singulari ingenii & inveniendi subtilitate præ cæteris omnibus ibi effert T. 3. Opp. p. 607. hi sunt & hoc ordine: 1. Archimedes, 2. Aristoteles, 3. Euclides, 4. Io. Scotus, Jo. Svisset (cujus scriptorum quorundam in cimeliis philosophicis à se edendorum spem fecit illustris & his quæ jam refero ingeniis merito suo accensendus Leibnutius) 6. Apollonius Pergæus, 7. Archytas Tarentinus 8. Mahometes Mosis F Arabs Algebræ instaurator, & 9. Alkindus Arabes, 10. Heber Hispanus, 11. Galenus & 12. Vitruvius.

(f) Sveton. c. 10. de Grammaticis.

Achillem Tatium male vocatur καταμεϱισμός, & apud Suidam καταστηϱιγμοί, ut jam notatum viris doctissimis. Respicit & hunc libellum scholiastes Arati Eratosthenem laudans, Hyginus in Poetico Astronomico, & qui totum fere latine pridem convertit Germanicus notior sub titulo scholiastæ Germanici. Græce primus ex unico Msto codice edidit notisque illustratum Arato cum nonnullis Eratosthenis fragmentis subjunxit & planisphærium ad veterum mentem ære eleganter descriptum addidit præstantissimum Oxoniæ lumen *Joh. Fellus* A. 1672. 8. Deinde cum latina viri doctissimi *Tho. Galei* interpretatione lucem vidit inter opuscula Physica & Ethica vulgata Amst. 1688. 8.

Edidit & Petrus Victorius Græce introductionem quandam in Aratum hoc titulo: Ἐϱατοσθένους, ἐν ἄλλῳ Ἱππάϱχου εἰς τὰ Ἀϱάτου Φαινόμενα. Eandem addita versione sua latina prælis iterum subjici curavit in Uranologio Dionys. Petavius Paris 1630. fol. recuso Amst. 1703. fol. Sed recte Petavius observavit Pseudepigraphum hunc esse libellum & nec Hipparcho neq; Eratostheni posse tribui, cujus judicii ratio reddi facile potest. Nam Hipparchus ipse nominetenus in eo allegatur, & præterea mentio fit Julii mensis, quod nomen diu demum post mortuum Eratosthenem Romæ est auditum. Occurrit & vox barbara ἀλεκτοϱοπόδιον quo Orionem appellarunt recentiores Græci.

XIV. Scriptorum quorundam perditorum Eratosthenis notitiam dedere Meursius ad Hesychium illustrem p.147. seq. & ad Nicomachi Geraseni Harmonica p. 166. Vossius lib. 1. de Hist. Græcis cap. 17. Jonsius lib. 2. c. 7. de scriptoribus Hist Philos. Jo. Fellus Oxoniensis postea præsul in sua Catasterismorum editione, & denique præstantissimus Galeus præfatus ad editionem Amstelodamensem Opusculorum Mythologicorum Physicorum & Ethicorum. Sed ecce tibi nostram pleniorem paulo accuretioremque.

Πεϱὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Harpocrat. in ἁϱμοσταί. Clemens IV. Strom. pag. 496. Strabo I. p. 15. Theodoritus VIII. Therapevt. p. 120.

De Regibus Ægyptiis. Vide infra in χϱονολογία.

Πεϱὶ ἀλυπίας. Suid. in Ἐϱατοσθ. Athen.

Ἐν τῷ ἐννάτῳ τῶν Ἀμαθουσίων. Hesych. in ϱοίκου. Idem in ἀφϱόδιτος· ὁ δὲ τὰ πεϱὶ Ἀμαθοῦντα γεγϱαφὼς παιαίονων (Voss. ad Catull. p. 286. παιαώνιον) αἴθϱα τὴν θεὸν ἐσχηματίσθαι ἐν κύπϱῳ λέγει.

Περὶ ἀνέμων Achilles Tatius c. 33. Isagoges. & Lexicon Astronomicum Græcum, teste illustri Fello.

Ἀντερινύς. Athen. IX. p. 376. Schol. Nicandri in Theriac. p. 42.

Ἀριθμητικὴ, è quo κόσκινον (de quo infra) videtur repetisse Nicomachus lib. 1. Arithmet. Respicit Theo Smyrnæus p. 129. &c. Jamblichus, Philoponus & Asclepius ad Nicomachi Arithmet. A Boethio laudari haud memini.

Ἀρίστων. Athen. VII. p. 281. ἐρατοσθένης γοῦν ὁ κυρηναῖος μαθητὴς γενόμενος Ἀρίστωνος τοῦ χίου ὃς ἦν εἷς τῶν ἀπὸ τῆς στοᾶς, ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἀρίστωνι.

Ἁρμονικά. Nicomach. lib. 1. p. 24. Ptolem. II. 14. Harmonic. Proclus.

Ἀρσινόη. Athen. VII. p. 276. Ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ συγγράμματι Ἀρσινόη.

Ἀρχιτεκτονικόν. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 29. Ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἀρχιτεκτονικῷ μέρη ταῦτά φησιν εἶναι. Idem ad lib. III. v. 10. τὴν δὲ κατασκευὴν τῶν ἀρότρων ἐρατοσθένης ἐν τῷ ἀρχιτεκτονικῷ καταγράφει.

Ἀστρονομία. Suid. Ἐρατοσθ. Forte in hac scripserat tempus esse Solis motum, ut ex Eratosthene refert Plutarchus lib. 1. c. 21. de placitis.

Τὰ πρὸς Βάτωνα. Laert. VIII. 89. Interpres Ambrosius vertit: *in libris ad Hecatonem.* MS. Palatinus Menagio teste πρὸς κάτωνα, quod haud dubie corruptum pro Ἑκάτωνα, quæ vera fortassis lectio fuerit, sed alius intelligetur Hecaton quam Stoicus Panætii discipulus, Eratosthene junior. Batones quoque quatuor vel quinque in veterum scriptis observarunt viri docti, ut notatum est supra lib. 2. c. 22.

Γαλατικῶν liber II. Stephanus Byz. in σπάρτακος. IV. in διανεῖς, VII. in βοὸς κεφαλαί. XXXIII. in ὕδρηλα. Quadraginta voluminibus plus minus hoc opus constitisse, nescio quo tradat auctore Meursius ad Hesych. illustrem p. 148. Neque vero librum XXXVII. laudat Stephanus, ut apud Meursium & Vossium legas, sed XXXIII.

Γεωγραφούμενα. Schol. Euripidis, Med. v. 2. Γεωγραφία. Schol. Apollonii ad lib. IV. v. 13. ὁ περὶ Γεωγραφίας λόγος. Strab. I. p. 16. Polybius apud eundem II. p. 104. Δικαιάρχοντι καὶ ἐρατοσθένει τῷ τελευταίῳ πραγματευσαμένῳ περὶ τῆς Γεωγραφίας. Hujus se vestigiis insistere testatur Scymnus Chius v. 112..

> Τῷ τὴν Γεωγραφίαν γὰρ ἐπιμελέστατα
> Γεγραφότι, τοῖς τε κλίμασι καὶ τοῖς σχήμασι,
> Ἐρατοσθένει μάλιστα συμπεπεισμένος.

Re-

Reprehensa est Eratosthenis Geographia ab Hipparcho, Polemone, Serapione (de quo Cic. II.6. ad Attic.) & aliis, ut è Strabone patet, qui & ipse ea passim utitur, & frequentius illam castigat, quandoque etiam ut videtur præter meritum. Allegatur præterea à Cæsare VI. 24. de bello Gallico. Pluribus libris constitisse hoc opus apparet ex eodem Strabone lib. 1. pag. 62. ubi *primum* & *secundum* ὑπομνημάτων ejus Geographicorum commemorat. *Primum* etiam auctor vitæ Arati à Victorio editus. Librum *tertium* γεωγραφικῶν ἢ γεωγραφουμένων Schol. Apollonii ad lib. IV. v. 10.25. 26.75.

Γνωμονικά è Censorini loco tribuunt viri docti Eratostheni, de quo infra in μετρήσεις.

Γραμματικὰ συχνὰ sive commentarios multos Grammaticos edidisse Eratosthenem, testatur Suidas. Clemens duos libros commemorat 1. Strom. p. 309. cum notasset Apollodorum Cumanum primum Grammatici & Critici nomine celebrem fuisse, ἔνιοι δὲ, inquit Ἐρατοσθένη τὸν Κυρηναῖον φασίν, ἐπειδὴ ἐξέδωκεν οὗτος βιβλία δύο, γραμματικὰ ἐπιγράψας. Confer Sveton. c. 10. de Grammaticis.

Διάλογοι πολλοί. Suid. Ἐρατοσθ.

Τὰ πρὸς Ἑκάτωνα. Vide supra πρὸς Βάτωνα.

Ἐπιστολαί Athen. X. p. 418.

Ad Hegetorem Lacedæmonium. Macrob. V.21. Athen. XI. p. 482. Ad Ptolemæum Epistola de duplicatione cubi servata ab Eutocio ad Archimedem de Sphæra ac Cylindro p. 20. seq. atque inde à præstantissimo Fello edita inter fragmenta Eratosthenis.

Ἠριγόνη poematium omnino emendatum, διὰ πάντων ἀμώμητον, Longino judice p. 184. Allegatur à Plutarcho parallelis minoribus, Stephano Byz. in ἄστυ.

Ἑρμῆς. Poema Heroicum Athen. V. p. 189. VII. p. 284. Steph. Byz. in ἀπία. Achilles Tatius ad Aratum c. 16. 28. 29. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 36. II. 2. & III. 35. Tzetz. ad Lycophronem v. 23. Heraclitus Grammaticus in allegoriis Homericis p. 476. Scaliger ad Manil. lib. IV. p. 320. Fulv. Ursinus in Virgilio cum Græcis scriptoribus collato p. 99. seq.

Καταμερισμός. Achilles Tatius Isagoge ad Arat. c. 24. sed legendum καταστερισμῷ, nam quæ de lacteo Circulo è lacte Junonis ibi profert Achilles, leguntur in Catasterismis Eratosthenis qui exstant c. ult.

κατασερισμοί. Suid. sed & ibi legendum *κατασερισμοί*, ut eruditissimo Neocoro ad Suidam annotatum.

Κόσκινον Cribrum Arithmeticum, cujus rationes à Nicomacho servatæ sunt lib. 1. Arithmet. p. 17. seq. Nec aliud quicquam est quam tabella numeros impares complectens, adscriptis ad compositos numeros communibus divisoribus, ut compositi à simplicibus distingvantur, & statim constet de compositorum divisore.

Περὶ ἀρχαίας Κωμῳδίας libri pluries laudati ab Harpocratione, qui *septimum* allegat in *μεταλλεῖς*. ut *octavum* Laertius VII. 5. *nonum* Schol. ad Aristoph. ad aves v. 588. *tertium*. id. ad ranas v. 1057. Galenus Præf. ad Glossas Hippocratis: *ὅτι γὰρ ἐποίουν οἱ παλαιοὶ πολλὰ τῶν ὀνομάτων, δέδεικται μὲν ἱκανῶς καὶ πρὸς ἐρατοσθένους ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας.* E quo loco apparet Eratosthenem non modo de Poetis antiquæ Comœdiæ eorumque dramatibus & didascaliis egisse, & quo quælibet tempore Comœdia fuerit edita, (confer Ciceronem VI. 1. ad Attic. & Schol. Aristoph. in argumento ad Pacem & Plutarch. an seni gerenda Resp. p. 785.) sed etiam res atque vocabula Comicorum exposuisse, ut probe notat Jo. Wovveranus cap. 14. Polymathiæ.

Περὶ κωμῳδίας librum XI. allegat Athenæus XI. p. 501. ubi aliquid de loco Cratini, veteris Comœdiæ Poetæ, unde nescio an calculum adjicere debeam sententiæ elegantissimi & clarissimi viri Tiberii Hemsterhusii, qui in notis pereruditis ad Pollucis X. sect. 60. ubi similiter Eratosthenes citatur *ἐν τοῖς περὶ κωμῳδίας*, de utraque Comœdia veteri & nova atque adeo tertia media egisse Eratosthenem suspicatur.

περὶ κωνικῶν τομῶν scripsisse Eratosthenem ajunt viri docti, laudato teste Proclo ad Euclidem. Sed unicus est Procli locus quem respiciunt, & è quo tamen nihil tale merito possis colligere lib. 2. p. 31. *ἐπινοηθῆναι δὲ ταύτας τὰς τομὰς τὰς μὲν ὑπὸ Μεναίχμου τὰς κωνικὰς ὃ καὶ ἐρατοσθένης ἱστορῶν λέγει· Μηδὲ Μεναιχμείους κωνοτομεῖν τριάδας.* Hic versus depromptus est ex Epistola sive Elegia Eratosthenis ad Ptolemæum Regem de cubi duplicatione, de qua paulo ante dixi. Idem Proclus p. 13. reprehendit Eratosthenem quod analogiam sive proportionem dixerit *σύνδεσμον τῶν μαθημάτων*, commune vinculum Mathematicarum disciplinarum. Sed nihil hoc ad Conicas sectiones.

Κύβου διπλασιασμός. Victruv. IX. 3. organica mesolabi ratione ab Eratosthene explicatus. Confer Pappum lib. III. p. 7. & 8. Epistolam ad Ptolemæum qua hoc Eratosthenis inventum continetur, servavit Eutocius: & ex eo illustris Fellus edidit, ut dixi supra in Ἐπιστολαί.

Μελέται. Strabo I. p. 15.

Περὶ μεσοτήτων βιβλία β'. Pappus lib. VII. p. 241. 247.

Μετρήσεις. Macrobius l. in somnium Scip. lib. 1. c 20. *Et Eratosthenes in libris dimensionum sic ait, mensura terræ septies & vicies multiplicata mensuram Solis efficit.* Ex hoc opere Eratosthenis (qui inde *Orbis terrarum mensor* dicitus Censorino c. 15.) μέτρον τῆς γῆς περιφερείας descripsit Cleomedes lib. 1. c. 10. atque inde præstantissimus Fellus: referunt præterea Vitruvius lib. 1. c. 6. Plinius lib. 2. Hist. c. 108. Marcianus Heracleota p. 61. idem Macrobius; Censorinus c. 13. Marcianus Capella lib. 6. p. 194. & Strabo II. p. 86. terræ ambitum esse stadiorum 252000. qui numerus reddendus etiam auctori introductionis vel commentarii in Aratum qui sub fallo Eratosthenis vel Hipparchi nomine editus est à Victorio. Supputationem Gnomonicam qua Eratosthenes numerum illum collegisse dicitur, exponit Robertus Balforeus in commentario ad Cleomedem p. 219. 220. Rationem vero longitudinis terræ ad latitudinem ejus majorem dupla dixisse Eratosthenem testatur Agathemer p. 2. Solem à terra abesse stadia 780000. Plutarch. II. 31. de placitis Philos. Cæterum Marcianus Heracleota in Epitome Artemidori Ephesii p. 64. cum *Timosthenis* σταδιασμῶν ἐπίδρομιν commemorasset, addit se mirari quod Eratosthenes totum libellum ne prooemio quidem excepto transcripserit, paucis quibusdam adjectis. Scripserat Timosthenes etiã de insulis libros X. quos in unum ipse contraxit, & librum de Portubus, sed hos ab Eratosthene transscriptos Marcianus huud innuit. Willebrodus vero Snellius librum suum quo de terræ ambitu ejusque vera quantitate agit, Eratosthenem Batavum inscripsit. Lugd. Bat. 1617. 4.

Τοῦ Νείλου πηγαί, in Geographico opere ut videtur ab Eratosthene descriptæ, inter ejus fragmenta ab illustri Fello cum notis quibusdam exhibentur è Strabonis lib. XVII. p. 786. seq.

Ὀκταετηρίς. Geminus c. 6. Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 19. ubi

male legitur *ὀκταχαιδεκαετηρίς*. Docet eodem loco Achilles dubitatum esse de hoc scripto, an Eratosthenem habuerit auctorem.

Ὀλυμπιονῖκαι. Laert. VIII. 51. *librum primum* hujus operis Athen. IV. pag 154.

Ὁμήρου διόρθωσις quoque ab Eratosthene composita est, si credimus viris doctis ad Strabonis & Athenæi testimonia provocantibus. Sed nullus in his exstat locus, è quo hoc certe colligi possit; quanquam obiter in Geographia sua & forte in Grammaticis commentariis quædam illius Poetæ illustraverat Eratosthenes. Neque Athenæus lib. 1. p. 24. Homericam ex Eratosthene adducit emendationem, ut legas in notis Clariss. Worthi ad Tatianum p. 107.

Περίπλος, infra περὶ πλούτου.

Πίναξ τῆς οἰκουμένης, tabula Geographica Straboni memorata.

Πλατωνικός. Theo Smyrnæus p. 2. & 127. Videtur autem hic liber scriptus fuisse, quantum è Theone licet conjicere, non ad reprehendendum, sed commendandum & explicandum Platonem: itaque non assentior iis qui apud Laertium VIII. 89. ubi Eratosthenes laudatur ἐν τοῖς πρὸς ἑκάτωνα, legunt πρὸς πλάτωνα.

Περὶ πλούτου καὶ πενίας. Laert. IX. 66. & Plutarch. in Themistocle p. 125. ubi male doctiss. Vossius assentiente illustri Fello reponendum suspicabatur ἐν τῷ περίπλῳ.

Ποιήματα. Suid. & Lucianus qui Poetam vocare Eratosthenem, non tantum Grammaticum & Philosophum jubet in Macrobiis. Elegiam ejus de duplicatione cubi servavit Eutocius ad Archimedem de sphæra ac cylindro p. 22. atque inde inter Eratosthenis fragmenta edidit illustrit Fellus. Vide & quæ supra in ἑρμῆ & ἠριγόνη.
Versum Eratosthenis qua potu pulmonem tangi scripsit, legas apud Macrobium VII. 15. & Plutarch. Alios apud Athenæum I p. 24. Proclum in Politiam Platonis p. 391. nisi ibi per Cyrenæum Poetam intelligitur Callimachus.

Ποιμενικά. Proclus ad Hesiodi Ἔργ. p. 133 b.

Ἡ τοῦ πυθαγορικοῦ λεγομένου κανόνος κατατομή. Ptolemæus Harmon. lib. 2. c. 14.

Περὶ Σιβύλλης. *De Sibylla Samia, nomine Φυτώ.* Suid. in Σίβυλλαι, nisi obiter de Sibylla hac egerat Eratosthenes in sua Chronographia.

Σκευογραφικόν. Pollux præf. libri X. *Scenographica* legit præstantissimus Galeus præf. ad scriptores Mytholog. & idem scriptum cum Eratosthenis *Architectonicis* supra memoratis esse suspicatur. Sed totus

tus Pollucis liber decimus quo de vasis agit, demonstrat veram scripturam esse σκευογραφικόν.

περὶ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν αἱρέσεων. Suid. Ἐρατοσθ.

Χρονολογιά. Syncell. p. 193. περὶ χρονογραφιῶν. Harpocrat. in ἔυλωσ. Accuratis Canonibus usum Eratosthenem in suis χρονογραφίαις contendit Dionysius Halic lib. 1. Antiqv. Rom. p. 60. ubi ex ejus sententia Romam conditam tradit Olymp. VII. 1, post Trojæ excidium CCCCXXXII. Sed & Censorinus c. 21. & Clemens. I. Strom. p. 336. notat ad primam Olympiadem ab Eratostheue numeratos annos CCCCVII. Rursus Clemens I. Strom p. 327. Tatianus p. 166. & Syncellus p. 180. à Troja capta ad Homerum usque, annos centum ex Eratosthenis sententia computant. Regum Ægyptiorum successionem jussu Ptolemæi ex commentariis Ægyptiacis & sacerdotum Diospolitanorum traditione Græcis literis consignavit teste Syncello p. 91. ὧν τὴν γνῶσιν ὁ Ἐρατοσθένης λαβὼν Αἰγυπτιακοῖς ὑπομνήμασιν καὶ ὀνόμασιν κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν τῇ ἑλλάδι φωνῇ παρέφρασεν. Idem p. 147. ὧν τὰ ὀνόματα Ἐρατοσθένης λαβὼν ἐκ τῶν ἐν Διοσπόλει ἱερογραμματέων, παρέφρασεν ἐξ Αἰγυπτίας εἰς ἑλλάδα φωνήν. Usi hoc opere Eratosthenis præter Apollodorum in Chron. Africanum, Eusebium & alios Chronologos antiquiores (nam Syncelli ætate jam videtur intercidisse) Cicero, Plinius in Hist. Plutarchus in vitis, Soranus in Hippocratis vita &c:

CAPUT XIX.

Callimachi ætas, genus & discipuli. 1. Scriptorum editorum perditorumque Catalogus cum variis observationibus. 2. Scholiastæ deperditi. 3. De scholiis græcis quæ exstant, & scriptorum, qui in illis allegantur elenchus. 4. Editiones Callimachi. 5. Callimachi plures. 6.

I.

CALLIMACHUS *Batti* & Mesatmæ F. *Callimachi* strategi (*a*) nepos Cy-

(*a*) Callimachus Epigrammate 21. quod est Batti Parentis Epitaphium: Ὅσις

Cyrenæus (*b*) Libys, Grammaticus doctissimus & Poeta insignis, qui se ipse in Epitaphio Parentis sui ait cecinisse κρείσσονα βασκανίης, *dulcius invidia*: discipulus fuit *Hermocratis* Grammatici Iasii. Literas primum docuit in vico Alexandriæ Eleusine, postea à Ptolemæo Philadelpho accitus in Museum (*c*) quod Philosophis ac viris eruditis munificentia Regia Alexandriæ dicaverat, in honore habitus (*d*) tum ab ipso Philadelpho, tum à successore ejus Evergeta, cujus tempora attigisse eum Scholiastes ad Hymn. II. 26. & Suidas testantur. Regnare autem cœpit Evergetes non Ol. CXXVII. 2. ut apud eundem Suidam legitur, sed ut accuratiores Chronologi tradunt Ol. CXXXIII ½. ante CHRISTUM A. CCXLVII. Sunt, qui etiam præfectum Bibliothecæ Regiæ fuisse Callimachum affirmant, ut Raph. Volaterranus lib. 14. commentar. urbanorum & Morhofius ἐ μακαρίτης lib. 1. Polyhist. p. 43. Sed Suidas & alii veteres hoc non memorant, itaq; in serie præfectorum Bibliothecæ Alexandrinæ omissus Callimachus est à Jonsio lib. 1. Hist. Philosophicæ c. 18. Imaginem illius in æs incisam exhibet Clariss. Gronovius T. 10. Antiqu. G.‒carum post pag. 792. ex Joh. Orlando. *Lyden* delicias suas versu celebrasse notat Ovidius 2. Tristium v. 368. Discipulus ejus laudari videas *Eratosthenem & Philostephanum* Cyrenæos, *Aristophanem* Byzantium Grammaticum, & *Apollonium* Rhodium è discipulo inimicum, quem carmine, cui titulum fecit *Ibin*, diris devovit. *Istrum* quoque καλλιμάχειον laudat Athenæus lib. IX. & alibi, tum Hermippum Καλλιμάχειον lib. V. p. 213. De Istri Ἀττικοῖς & ἀτάκτοις sive Miscellaneis vide Menag. ad Laert. II.

Ὅςις ἐμὸν παρὰ σῆμα φέρεις πόδα, καλλιμάχου με
Ἴσθι, κυρηναίου παῖδά τε καὶ γενέτην.
Εἰδείης δ' ἄμφω κεν. ὁ μέν ποτε πατρίδος ὅπλων
Ἦρξεν, ὁ δ' ἤεισεν κρείσσονα βασκανίης.

(*b*) Strabo in Libyæ descriptione lib. XVII. p. 837. Λέγεται δὲ ἡ κυρήνη κτίσμα Βάττου, (confer Schol. ad Hymn. II. 65.) πρόγονον δὲ τοῦτον ἑαυτοῦ φάσκει ὁ καλλίμαχος - - - ἐςι δὲ κυρήνη θηραίων κτίσμα λακωνικῆς νήσου, ἣν καὶ Καλλίςην ὠνόμαζον ὥς φησι καὶ Καλλίμαχος. Καλλίςη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕςερον οὔνομα θήρη Μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης. Cyrenensem vocat & Gellius XVII. 21. quia vero Alexandriæ Ægypti urbe diutissime est versatus, hinc ab Antigono Carystio c. 51. Hist. mirab. appellatur Καλλίμαχος ὁ ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

(*c*) De hoc Museo scripserat ipse Callimachus, ut infra dicam in Catalogo ejus Operum

(*d*) Strabo ibid. p. 838. Κυρηναῖος δ' ἐςὶ καὶ καλλίμαχος καὶ ἐρατοσθένης, ἀμφότεροι τετιμημένοι παρὰ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῦσιν.

II. 59. Familiaris sui *Heracliti* Halicarnassei mortem luget Callimachus apud Laertium. IX. 17. Uxorem habuit filiam *Euphratæ* Syracusii (c), sororem *Megatimam* quæ nupta *Stasenoro* peperit Callimachum juniorem itidem Cyrenæum, auctorem operis pridem deperditi *de insulis*, quod versibus Heroicis composuerat.

II. Philologiæ pariter omnis peritus, & Poeta doctissimus Scripta composuit, Suidæ si credimus, plura octingentis, licet apud Gyraldum legitur octoginta, apud Joh. Lomeierum (p. 307. c. 13. de Bibliothecis) 800000. Aliquorum Catalogum texuit idem Suidas, pleniorem *Gerhardus Vossius* lib. 1. c. 15. de Histor. græcis, *Joh. Meursius* in notis ad Helladium p. 957 seq. & in Bibl. Græca p. 1283. seq. *Tho. Stanlejus* in apparatu ineditarum notarum ad Callimachum, & *Richardus Bentlejus* in fragmentis Callimachi, diligentissime à se collectis & erudite recensitis, qui * Stanleji apparatum MS. utendum acceperat ab Edvardo Sherburno. Scripserat tum prosa tum carmine Callimachus, sed pleraque non adeo prolixa opuscula, quia dicere solitus est *μέγα βιβλίον ἴσον εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ*, *magnus liber magnum malum*, ut narrat Athenæus initio lib. 3. Confer quæ de ejus βραχυσυλλαβίης studio, ut vocat Epigr. IX. notata illustri Spanhemio sunt p. 118. ad Callimachum. Jam ecce tibi Catalogum Callimachi operum, quæ à viris doctis observata sunt, cum nonnullis nostris supplementis atque observationibus.

Περὶ ἀγώνων de Ludis. Suid. in Καλλίμ. Harpocratio in ἄκτια. Et forte ex hoc poemate sunt petiti versus, quos refert Plutarchus V. 3. sympos.

Carmen de Acontio, vide infra Κυδίππη.

Ἄιτια, de causis variarum fabularum, rituum & antiquitatum, poema libris IV. constans, quod illustraverat *Epaphroditus* teste Schol. Æschyli ac Steph. Byz. Grammaticorum ingenia exercuisse observat Clemens Alexandrinus 5. Strom. p. 271. licet hoc mirum videtur Wovverano

Ppp c. XI.

(c) Suid. in Καλλίμαχος.

* Pluribus verbis plagium Cl. Bentlejo hoc nomine impingit auctor libri *a short account of Dr Bentleys humanity and justice* Lond. 1799. 8. p. 29. seq. Acerbissime etiam plagii in Meursium commissi Bentlejum arguit Jac. Gronovius præf. ad Tomum X. thesauri Antiquitatum Græcarum. Sane cur nullam virorum doctissimorum, qui ante illum in hac arena versati sunt, mentionem nominetenus fecerit, ipse optime dixerit. Tangere tamen eos videtur ad fragmentum CCCV. his verbis: *Unde quidam inter opera Callimachi Dadalum recensuerunt, sed perperam.* Neque vero mihi videtur alios expilasse, qui ipse habebat meliora domi.

antiquioribus illis merito relinquendas, certe secundas in omni doctrina tulerit. Philologi vero nomen sibi, Svetonio (f) teste vindicavit primus. A Ptolemæo tertio, sive Evergete qui Olymp. CXXXIX¾. discessit, arcessitus, præfuit Alexandrinæ Bibliothecæ per integrum regni Philopatoris tempus, usque ad annum Ptolemæi Epiphanis decimum vel duodecimum. Inter discipulos, ejus Menandrum (diversum à Comico celebri) Mnaseam, Aristin aliosque, insignis fuit Aristophanes Byzantius Aristarchi præceptor, de quibus in Grammaticis erit opportunus dicendi locus. Obiit Eratosthenes ex inedia præ tædio ex hebetata oculorum acie concepto Olymp. CXLVI.1. vel 3. anno ætatis LXXX. vel ut Lucianus LXXXII. ante CHRISTUM 196. vel 194.

XIII. E scriptis ejus exstat libellus καταστερισμῶν, sive descriptio astrorum singulorum, & historia eorundem fabularis. Apud Achil-

Humfredo autem Hody exquisitæ & ipsi eruditionis Viro ægre assentior, qui lib. 1. de Bibliis Originalibus cap. 8. p. 47. ideo Eratosthenem dictum esse βῆτα suspicatur, quod Zenodotus primus, Eratosthenes secundus fuerit præfectus Bibliothecæ Alexandrinæ: quam ejus sententiam in libro contra Aristeam pridem edito p. 163. post Marsham. p. 3. Chron. Can. propositam amplexus est Jo. Nicolai de Mose Alpha & CHRISTO A & Ω. dicto Lugd. Bat. 1703. 12. p. 38. Sed ne dicam aliam rationem ab Hesychio & Suida diserte afferri, deinde parum certum esse an alius fuerit vel ante Zenodotum Ephesium vel inter hunc & Eratosthenem Bibliothecæ illius præfectus, nusquam certe legimus Zenodotum dictum Alpha: neque Apollonium Gamma, neque Aristonymum delta, quos illi thesauro librario post Eratosthenem præfuisse constat. Quanquam alioqui notum est, literarum nomina viris quibusdam ob varias causas indita esse, ut ex Ptolemæi Hephæstionis lib. V. apud Photium cod. 190. Sozomeno III. 13. Palladio in Lausiaca p. 90. seq. jam pridem notarunt viri docti Reinesius lib. 1. Var. lect. c. 9. Bisciola T. 2. Hor. subseciv. lib. 17. c. 10. Jonsius lib. 2. c. 17. Chevreus in Chevreanis T. 1. p. 201. seq. &c. In Kœnigii Bibl. legas Cardanum libro XVI. de subtilitate, ut Archimedi primum ita Eratostheni secundum locum tribuere inter XII. viros ingenii laude præstantissimos. Sed Eratosthenis quod miror ne meminit quidem inter illos Cardanus. Cæterum duodecim viri quos à singulari ingenii & inveniendi subtilitate præ cæteris omnibus ibi effert T. 3. Opp. p. 607. hi sunt & hoc ordine: 1. Archimedes, 2. Aristoteles, 3. Euclides, 4. Io. Scotus, Jo. Svisset (cujus scriptorum quorundam in cimeliis Philosophicis à se edendorum spem fecit illustris & his quæ jam refero ingeniis merito suo accensendus Leibnitius) 6. Apollonius Pergæus, 7. Archytas Tarentinus 8. Mahometes Mosis F. Arabs Algebræ instaurator, & 9. Alkindus Arabes, 10. Heber Hispanus. 11. Galenus & 12. Vitruvius.

(f) Sveton. c. 10. de Grammaticis.

Achillem Tatium male vocatur καταμεϱισμός, & apud Suidam καταστηϱιγμοί, ut jam notatum viris doctissimis. Respicit & hunc libellum scholiastes Arati Eratosthenem laudans, Hyginus in Poetico Astronomico, & qui totum fere latine pridem convertit Germanicus notior sub titulo scholiastæ Germanici. Græce primus ex unico Msto codice edidit notisque illustratum Arato cum nonnullis Eratosthenis fragmentis subjunxit & planisphærium ad veterum mentem ære eleganter descriptum addidit præstantissimum Oxoniæ lumen *Joh. Fellus* A. 1672. 8. Deinde cum latina viri doctissimi *Tho. Galei* interpretatione lucem vidit inter opuscula Physica & Ethica vulgata Amst. 1688. 8.

Edidit & Petrus Victorius Græce introductionem quandam in Aratum hoc titulo: Ἐϱατοσθένους, ἐν ἄλλῳ Ἱππάϱχου εἰς τὰ Ἀϱάτου Φαινόμενα. Eandem addita versione sua latina prælis iterum subjici curavit in Uranologio Dionys. Petavius Paris. 1630. fol. recuso Amst. 1703. fol. Sed recte Petavius observavit Pseudepigraphum hunc esse libellum & nec Hipparcho neq; Eratostheni posse tribui, cujus judicii ratio reddi facile potest. Nam Hipparchus ipse nominetenus in eo allegatur, & præterea mentio fit Julii mensis, quod nomen diu demum post mortuum Eratosthenem Romæ est auditum. Occurrit & vox barbara ἀλεκτϱοπόδιον quo Orionem appellarunt recentiores Græci.

XIV. Scriptorum quorundam perditorum Eratosthenis notitiam dedere Meursius ad Hesychium illustrem p. 147. seq. & ad Nicomachi Geraseni Harmonica p. 166. Vossius lib. 1. de Hist. Græcis cap. 17. Jonsius lib. 2. c. 7. de scriptoribus Hist. Philos. Jo. Fellus Oxoniensis postea præsul in sua Catasterismorum editione, & denique præstantissimus Galeus præfatus ad editionem Amstelodamensem Opusculorum Mythologicorum Physicorum & Ethicorum. Sed ecce tibi nostram pleniorem paulo accuratioremque.

Πεϱὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. Harpocrat. in ἁϱμοσαί. Clemens IV. Strom. pag. 496. Strabo 1. p. 15. Theodoritus VIII. Therapevt. p. 120.
De Regibus Ægyptiis. Vide infra in χϱονολογία.
Πεϱὶ ἀλυπίας. Suid. in Ἐϱατοσθ. Athen.
Ἐν τῷ ἐννάτῳ τῶν Ἀμαθουσίων. Hesych. in ῥοίκου. Idem in ἀφϱόδιτος· ὁ δὲ τὰ πεϱὶ Ἀμαθοῦντα γεγϱαφὼς παιαίων (Voss. ad Catull. p. 286. παιαῶν ἴσον) αἴδϱα τὴν θεὸν ἐσχηματίσθαι ἐν κύπϱῳ λέγει.

Reprehensa est Eratosthenis Geographia ab Hipparcho, Polemone, Serapione (de quo Cic. II.6. ad Attic.) & aliis, ut è Strabone patet, qui & ipse ea passim utitur, & frequentius illam castigat, quandoque etiam ut videtur præter meritum. Allegatur præterea à Cæsare VI. 24. de bello Gallico. Pluribus libris constitisse hoc opus apparet ex eodem Strabone lib. 1. pag. 62. ubi *primum* & *secundum* ὑπομνημάτων ejus Geographicorum commemorat. *Primum* etiam auctor vitæ Arati à Victorio editus. Librum *tertium* γεωγραφικῶν ἢ γεωγραφουμένων Schol. Apollonii ad lib. IV. v. 20.25. 26.75.

Γνωμονικὰ è Censorini loco tribuunt viri docti Eratostheni, de quo infra in μετρήσεις.

Γραμματικὰ συχνὰ sive commentarios multos Grammaticos edidisse Eratosthenem, testatur Suidas. Clemens duos libros commemorat 1. Strom. p. 309. cum notasset Apollodorum Cumanum primum Grammatici & Critici nomine celebrem fuisse, ἔνιοι δὲ, inquit Ἐρατοσθένη τὸν Κυρηναῖον φασίν, ἐπειδὴ ἐξέδωκεν οὗτος βιβλία δύο, γραμματικὰ ἐπιγράψας. Confer Sveton. c. 10. de Grammaticis.

Διάλογοι πολλοί. Suid. Ἐρατοσθ.

Τὰ πρὸς Ἑκάτωνα. Vide supra πρὸς Βάτωνα.

Ἐπιστολαὶ Athen. X. p. 418.

Ad Hegetorem Lacedæmonium. Macrob. V.21. Athen. XI. p. 482. Ad Ptolemæum Epistola de duplicatione cubi servata ab Eutocio ad Archimedem de Sphæra ac Cylindro p. 20. seq. atque inde à præstantissimo Fello edita inter fragmenta Eratosthenis.

Ἠριγόνη poematium omnino emendatum, διὰ πάντων ἀμώμητον, Longino judice p. 184. Allegatur à Plutarcho parallelis minoribus, Stephano Byz. in ἄστυ.

Ἑρμῆς. Poema Heroicum Athen. V. p. 189. VII. p. 284. Steph. Byz. in ἀπία. Achilles Tatius ad Aratum c. 16. 28. 29. Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 36. II. 2. & III. 35. Tzetz. ad Lycophronem v. 23. Heraclitus Grammaticus in allegoriis Homericis p. 476. Scaliger ad Manil. lib. IV. p. 320. Fulv. Ursinus in Virgilio cum Græcis scriptoribus collato p. 99. seq.

Καταμερισμός. Achilles Tatius Isagoge ad Arat. c. 24. sed legendum καταστερισμῷ, nam quæ de lacteo Circulo è lacte Junonis ibi profert Achilles, leguntur in Catasterismis Eratosthenis qui exstant c. ult.

Καταστερισμοί. Suid. sed & ibi legendum καταστερισμοί, ut eruditissimo Neocoro ad Suidam annotatum.

Κόσκινον *Cribrum Arithmeticum*, cujus rationes à Nicomacho servatæ sunt lib. 1. Arithmet. p. 17. seq. Nec aliud quicquam est quam tabella numeros impares complectens, adscriptis ad compositos numeros communibus divisoribus, ut compositi à simplicibus distingvantur, & statim constet de compositorum divisore.

Περὶ ἀρχαίας Κωμῳδίας *libri* pluries laudati ab Harpocratione, qui *septimum* allegat in μεταλλεῖς. ut *octavum* Laertius VII. 5. *nonum* Schol. ad Aristoph. ad aves v. 588. *tertium*. id. ad ranas v. 1057. Galenus Præf. ad Glossas Hippocratis: ὅτι γὰρ ἐποίουν οἱ παλαιοὶ πολλὰ τῶν ὀνομάτων, δέδεικται μὲν ἱκανῶς καὶ πρὸς Ἐρατοσθένους ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας. E quo loco apparet Eratosthenem non modo de Poetis antiquæ Comœdiæ eorumque dramatibus & didascaliis egisse, & quo quælibet tempore Comœdia fuerit edita, (confer Ciceronem VI. 1. ad Attic. & Schol. Aristoph. in argumento ad Pacem & Plutarch. an seni gerenda Resp. p. 785.) sed etiam res atque vocabula Comicorum exposuisse, ut probe notat Jo. Wovveranus cap. 14. Polymathiæ.

Περὶ κωμῳδίας *librum* XI. allegat Athenæus XI. p. 501. ubi aliquid de loco Cratini, veteris Comœdiæ Poetæ, unde nescio an calculum adjicere debeam sententiæ elegantissimi & clarissimi viri Tiberii Hemsterhusii, qui in notis pereruditis ad Pollucis X. sect. 60. ubi similiter Eratosthenes citatur ἐν τοῖς περὶ κωμῳδίας, de utraque Comœdia veteri & nova atque adeo tertia media egisse Eratosthenem suspicatur.

περὶ κωνικῶν τομῶν scripsisse Eratosthenem ajunt viri docti, laudato teste Proclo ad Euclidem. Sed unicus est Procli locus quem respiciunt, & è quo tamen nihil tale merito possis colligere lib. 2. p. 31. ἐπινοηθῆναι δὲ ταύτας τὰς τομὰς τὰς μὲν ὑπὸ Μεναίχμου τὰς κωνικὰς ὃ καὶ Ἐρατοσθένης ἱστορῶν λέγει· Μηδὲ Μεναιχμείους κωνοτομεῖν τριάδας. Hic versus depromptus est ex Epistola sive Elegia Eratosthenis ad Ptolemæum Regem de cubi duplicatione, de qua paulo ante dixi. Idem Proclus p. 13. reprehendit Eratosthenem quod analogiam sive proportionem dixerit σύνδεσμον τῶν μαθημάτων, commune vinculum Mathematicarum disciplinarum. Sed nihil hoc ad Conicas sectiones.

Κύου

Κύβε διπλασιασμός. Victruv. IX. 3. organica mesolabi ratione ab Eratosthene explicatus. Confer Pappum lib. III. p. 7. & 8. Epistolam ad Ptolemæum qua hoc Eratosthenis inventum continetur, servavit Eutocius: & ex eo illustris Fellus edidit, ut dixi supra in Ἐπιστολαί.

Μελέται. Strabo I. p. 15.

Περὶ μεσοτήτων βιβλία β'. Pappus lib. VII. p. 241. 247.

Μετρήσεις. Macrobius I. in somnium Scip. lib. 1. c 20. *Et Eratosthenes in libris dimensionum sic ait, mensura terræ septies & vicies multiplicata mensuram Solis efficit.* Ex hoc opere Eratosthenis (qui inde *Orbis terrarum mensor* dicitus Censorino c. 15.) μέτρον τῆς γῆς περιφερείας descripsit Cleomedes lib. 1. c. 10. atque inde præstantissimus Fellus: referunt præterea Vitruvius lib. 1. c. 6. Plinius lib. 2. Hist. c. 108. Marcianus Heracleota p. 61. idem Macrobius; Censorinus c. 13. Marcianus Capella lib. 6. p. 194. & Strabo II. p. 86. terræ ambitum esse stadiorum 252000. qui numerus reddendus etiam auctori introductionis vel commentarii in Aratum qui sub fallo Eratosthenis vel Hipparchi nomine editus est à Victorio. Supputationem Gnomonicam qua Eratosthenes numerum illum collegisse dicitur, exponit Robertus Balforeus in commentario ad Cleomedem p. 219. 220. Rationem vero longitudinis terræ ad latitudinem ejus majorem dupla dixisse Eratosthenem testatur Agathemer p. 2. Solem à terra abesse stadia 780000. Plutarch. II. 31. de placitis Philos. Cæterum Marcianus Heracleota in Epitome Artemidori Ephesii p. 64. cum *Timosthenis* σταδιασμῶν ἐπιδρομὴν commemorasset, addit se mirari quod Eratosthenes totum libellum ne proœmio quidem excepto transcripserit, paucis quibusdam adjectis. Scripserat Timosthenes etiã de insulis libros X. quos in unum ipse contraxit, & librum de Portubus, sed hos ab Eratosthene transcriptos Marcianus huud innuit. Willebrodus vero Snellius librum suum quo de terræ ambitu ejusque vera quantitate agit, Eratosthenem Batavum inscripsit. Lugd. Bat. 1617. 4.

Τοῦ Νείλου πηγαί, in Geographico opere ut videtur ab Eratosthene descriptæ, inter ejus fragmenta ab illustri Fello cum notis quibusdam exhibentur è Strabonis lib. XVII. p. 786. seq.

Ὀκταετηρίς. Geminus c. 6. Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 19. ubi

male legitur *ὀκτακαιδεκαετηρίς*. Docet eodem loco Achilles dubitatum esse de hoc scripto, an Eratosthenem habuerit auctorem.

Ὀλυμπιονῖκαι. Laert. VIII. 51. *librum primum* hujus operis Athen. IV. pag 154.

Ὁμήρου διόρθωσις quoque ab Eratosthene composita est, si credimus viris doctis ad Strabonis & Athenæi testimonia provocantibus. Sed nullus in his exstat locus, è quo hoc certe colligi possit; quanquam obiter in Geographia sua & forte in Grammaticis commentariis quædam illius Poetæ illustraverat Eratosthenes. Neque Athenæus lib. 1. p. 24. Homericam ex Eratosthene adducit emendationem, ut legas in notis Clariss. Worthi ad Tatianum p. 107.

Περίπλους, infra περὶ πλούτου.

Πίναξ τῆς οἰκουμένης, tabula Geographica Straboni memorata.

Πλατωνικός· Theo Smyrnæus p. 2. & 127. Videtur autem hic liber scriptus fuisse, quantum è Theone licet conjicere, non ad reprehendendum, sed commendandum & explicandum Platonem: itaque non assentior iis qui apud Laertium VIII. 89. ubi Eratosthenes laudatur *ἐν τοῖς πρὸς Πλάτωνα*, legunt *πρὸς Πλάτωνα*.

Περὶ πλούτου καὶ πενίας. Laert. IX. 66. & Plutarch. in Themistocle p. 125. ubi male doctiss. Vossius assentiente illustri Fello reponendum suspicabatur *ἐν τῷ περίπλῳ*.

Ποιήματα. Suid. & Lucianus qui Poetam vocare Eratosthenem, non tantum Grammaticum & Philosophum jubet in Macrobiis. Elegiam ejus de duplicatione cubi servavit Eutocius ad Archimedem de sphæra ac cylindro p. 22. atque inde inter Eratosthenis fragmenta edidit illustris Fellus. Vide & quæ supra in Ἑρμῆ & Ἠριγόνη.
Versum Eratosthenis qua potu pulmonem tangi scripsit, legas apud Macrobium VII. 15. & Plutarch. Alios apud Athenæum I p. 24. Proclum in Politiam Platonis p. 391. nisi ibi per Cyrenæum Poetam intelligitur Callimachus.

Ποιμενικά. Proclus ad Hesiodi Ἔργ. p. 133 b.

Ἡ τοῦ πυθαγορικοῦ λεγομένου κανόνος κατατομή. Ptolemæus Harmon. lib. 2. c. 14.

Περὶ Σιβύλλης. *De Sibylla Samia, nomine Φυτώ*. Suid. in Σίβυλλαι, nisi obiter de Sibylla hac egerat Eratosthenes in sua Chronographia.

Σκευογραφικόν. Pollux præf. libri X. *Scenographica* legit præstantissimus Galeus præf. ad scriptores Mytholog. & idem scriptum cum Eratosthenis *Architectonicis* supra memoratis esse suspicatur. Sed totus

tus Pollucis liber decimus quo de vasis agit, demonstrat veram scripturam esse *σκευογραφικόν*.

περὶ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν αἱρέσεων. Suid. Ἐρατοσθ.

Χρονολογιά. Syncell. p. 193. *περὶ χρονογραφιῶν*. Harpocrat. in ἔυλωσ. Accuratis Canonibus usum Eratosthenem in suis *χρονογραφίαις* contendit Dionysius Halic lib. 1. Antiqv. Rom. p. 60. ubi ex ejus sententia Romam conditam tradit Olymp. VII. 1, post Trojæ excidium CCCCXXXII. Sed & Censorinus c. 21. & Clemens. I. Strom. p. 336. notat ad primam Olympiadem ab Eratostheue numeratos annos CCCCVII. Rursus Clemens I. Strom p. 327. Tatianus p. 166. & Syncellus p. 180. à Troja capta ad Homerum usque, annos centum ex Eratosthenis sententia computant. Regum Ægyptiorum successionem jussu Ptolemæi ex commentariis Ægyptiacis & sacerdotum Diospolitanorum traditione Græcis literis consignavit teste Syncello p. 91. *ὧν τὴν γνῶσιν ὁ Ἐρατοσθένης λαβὼν Αἰγυπτιακοῖς ὑπομνήμασιν καὶ ὀνόμασιν κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν τῇ ἑλλάδι φωνῇ παρέφρασεν*. Idem p. 147. *ὧν τὰ ὀνόματα Ἐρατοσθένης λαβὼν ἐκ τῶν ἐν Διοσπόλει ἱερογραμματέων, παρέφρασεν ἐξ Αἰγυπτίας εἰς ἑλλάδα φωνήν*. Usi hoc opere Eratosthenis præter Apollodorum in Chron. Africanum, Eusebium & alios Chronologos antiquiores (nam Syncelli ætate jam videtur intercidisse) Cicero, Plinius in Hist. Plutarchus in vitis, Soranus in Hippocratis vita &c:

CAPUT XIX.

Callimachi ætas, genus & discipuli. 1. Scriptorum editorum perditorumque Catalogus cum variis observationibus. 2. Scholiastæ deperditi. 3. De scholiis græcis quæ exstant, & scriptorum, qui in illis allegantur elenchus. 4. Editiones Callimachi. 5. Callimachi plures. 6.

I.

CALLIMACHUS *Batti* & Mesatmæ F. *Callimachi* strategi (a) nepos Cy-

(a) Callimachus Epigrammate 21, quod est Batti Parentis Epitaphium: Ὅσις

Cyrenæus (*b*) Libys, Grammaticus doctiſſimus & Poeta inſignis, qui ſe ipſe in Epitaphio Parentis ſui ait ceciniſſe *κρείσσονα βασκανίης, dulcius invidia*: diſcipulus fuit *Hermocratis* Grammatici Iaſii. Literas primum docuit in vico Alexandriæ Eleuſine, poſtea à Ptolemæo Philadelpho accitus in Muſeum (*c*) quod Philoſophis ac viris eruditis munificentia Regia Alexandriæ dicaverat, in honore habitus (*d*) tum ab ipſo Philadelpho, tum à ſucceſſore ejus Evergeta, cujus tempora attigiſſe eum Scholiaſtes ad Hymn. II. 26. & Suidas teſtantur. Regnare autem cœpit Evergetes non Ol. CXXVII. 2. ut apud eundem Suidam legitur, ſed ut accuratiores Chronologi tradunt Ol. CXXXIII. ½. ante CHRISTUM A. CCXLVII. Sunt, qui etiam præfectum Bibliothecæ Regiæ fuiſſe Callimachum affirmant, ut Raph. Volaterranus lib. 14. commentar. urbanorum & Morhofius *ὁ μακαρίτης* lib. 1. Polyhiſt. p. 43. Sed Suidas & alii veteres hoc non memorant, itaq; in ſerie præfectorum Bibliothecæ Alexandrinæ omiſſus Callimachus eſt à Jonſio lib. 1. Hiſt. Philoſophicæ c. 18. I maginem illius in æs inciſam exhibet Clariſſ. Gronovius T. 10. Antiqu. G...carum poſt pag. 792. ex Joh. Orlando. *Lyden* delicias ſuas verſu celebraſſe notat Ovidius 2. Triſtium v. 368. Diſcipulus ejus laudari videas *Eratoſthenem & Philoſtephanum* Cyrenæos, *Ariſtophanem* Byzantium Grammaticum, & *Apollonium* Rhodium è diſcipulo inimicum, quem carmine, cui titulum fecit *Ibin*, diris devovit. *Iſtrum* quoque *καλλιμάχειον* laudat Athenæus lib. IX. & alibi, tum Hermippum *Καλλιμάχειον* lib. V. p. 213. De Iſtri *Ἀτθικοῖς* & *ἀτάκτοις* ſive Miſcellaneis vide Menag. ad Laert. II.

Ὅστις ἐμὸν παρὰ σῆμα φέρεις πόδα, Καλλιμάχου με
Ἴσθι Κυρηναίου παῖδά τε καὶ γενέτην.
Εἰδείης δ' ἄμφω κεν. ὁ μέν ποτε πατρίδος ὅπλων
Ἦρξεν, ὁ δ' ἤεισεν κρείσσονα βασκανίης.

(*b*) Strabo in Libyæ deſcriptione lib. XVII. p. 837. *Λέγεται δὲ ἡ Κυρήνη κτίσμα Βάττου*: (confer Schol. ad Hymn. II. 65.) *πρόγονον δὲ τοῦτον ἑαυτοῦ φάσκει ὁ Καλλίμαχος* - - - *ἔστι δὲ Κυρήνη Θηραίων κτίσμα, Λακωνικῆς νήσου, ἣν καὶ Καλλίστην ὠνόμαζον ὥς φησι καὶ Καλλίμαχος. Καλλίστη τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὔνομα Θήρη Μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρης.* Cyrenenſem vocat & Gellius XVII. 21. quia vero Alexandriæ Ægypti urbe diutiſſime eſt verſatus, hinc ab Antigono Caryſtio c. 51. Hiſt. mirab. appellatur *Καλλίμαχος ὁ ἐκ τῆς Αἰγύπτου.*

(*c*) De hoc Muſeo ſcripſerat ipſe Callimachus, ut infra dicam in Catalogo ejus Operum

(*d*) Strabo ibid. p. 838. *Κυρηναῖος δ' ἐστὶ καὶ Καλλίμαχος καὶ Ἐρατοσθένης, ἀμφότεροι τετιμημένοι παρὰ τοῖς τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῦσιν.*

II. 59. Familiaris sui *Heracliti* Halicarnassei mortem luget Callimachus apud Laertium. IX. 17. Uxorem habuit filiam *Euphratæ* Syracusii (*e*), sororem *Megatimam* quæ nupta *Stasenoro* peperit Callimachum juniorem itidem Cyrenæum, auctorem operis pridem deperditi *de insulis*, quod versibus Heroicis composuerat.

II. Philologiæ pariter omnis peritus, & Poeta doctissimus Scripta composuit, Suidæ si credimus, plura octingentis, licet apud Gyraldum legitur octoginta, apud Joh. Lomeierum (p. 307. c. 13. de Bibliothecis) 800000. Aliquorum Catalogum texuit idem Suidas, pleniorem *Gerhardus Vossius* lib. 1. c. 15. de Histor. græcis, *Joh. Meursius* in notis ad Helladium p. 957 seq. & in Bibl. Græca p. 1283. seq. *Tho. Stanlejus* in apparatu ineditarum notarum ad Callimachum, & *Richardus Bentlejus* in fragmentis Callimachi, diligentissime à se collectis & erudite recensitis, qui * Stanleji apparatum MS. utendum acceperat ab Edvardo Sherburno. Scripserat tum prosa tum carmine Callimachus, sed pleraque non adeo prolixa opuscula, quia dicere solitus est *μέγα βιβλίον ἴσον εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ*, *magnus liber magnum malum.*, ut narrat Athenæus initio lib. 3. Confer quæ de ejus *βεχχυνου λαβίης* studio, ut vocat Epigr. IX. notata illustri Spanhemio sunt p. 118. ad Callimachum. Jam ecce tibi Catalogum Callimachi operum, quæ à viris doctis observata sunt, cum nonnullis nostris supplementis atque observationibus.

Περὶ ἀγώνων de Ludis. Suid. in Καλλίμ. Harpocratio in *ἄκτια*. Et forte ex hoc poemate sunt petiti versus, quos refert Plutarchus V. 3. sympos.

Carmen de Acontio. vide infra Κυδίππη.

Αἴτια, de causis variarum fabularum, rituum & antiquitatum, poema libris IV. constans, quod illustraverat *Epaphroditus* teste Schol. Æschyli ac Steph. Byz. Grammaticorum ingenia exercuisse observat Clemens Alexandrin⁹ 5. Strom. p. 271. licet hoc mirum videtur Wovverano

Ppp c. XI.

(e) Suid. in Καλλίμαχ☉.

* Pluribus verbis plagium Cl. Bentlejo hoc nomine impingit auctor libri *a short account of Dr Bentleys humanity and justice* Lond. 1799. 8. p. 29. seq. Acerbissime etiam plagii in Meursium commissi Bentlejum arguit Jac. Gronovius præf. ad Tomum X. thesauri Antiquitatum Græcarum. Sane cur nullam virorum doctissimorum, qui ante illum in hac arena versati sunt, mentionem nominetenus fecerit, ipse optime dixerit. Tangere tamen eos videtur ad fragmentum CCCV. his verbis: *Unde quidam inter opera Callimachi Dædalum recensuerunt, sed perperam.* Neque vero mihi videtur alios expilasse, qui ipse habebat meliora domi.

c. XI. Polymathiæ, ſane in illud commentatus fuerat præter Epaphroditum *Theon*, ut notat Etymol. M. in ἀςυρόν. Metaphraſin compoſuerat *Marianus* teſte Suida in Μαρ. Fragmenta his ex Ætiis collecta videre licet in editione Callimachi Græviana p. 305 - 312. Meminit & Joh. Malalas T. 1. Chronici lib. 7. p. 221. ſed male ſcriptum ibi ἰτησίοις, & in Chron. Alex. ſive Paſchali p. 111. αἰτησίοις, pro αἰτίοις, ut bene notavit Malalæ interpres Edmundus Chilmeadus. Similis error latere viris doctis viſus eſt apud Fulgentium de ſermone antiquo: *Jentaculum dicitur guſtatio. Callimachus inteſia: jentaculum proferre Jovi.* Non defuit, qui ſuſpicaretur, Fulgentium hoc repetiſſe ex aliquo, qui Callimachi Ætia latino carmine vertiſſet. Sed Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Dodone p. 33. ſeq. hariolatus eſt ſub Callimacho apud Fulgentium latere Gallicanum aliquem Nonio citatum, vel quod ægre mihi perſuadeo Caſſium in Annalibus. Poſſis & legere *Callimorphum*, qui paucis interjectis ab eodem Fulgentio laudatur. Sed Callimachi Ætia à Fulgentio laudari * crediderunt viri docti, quia plures alios Græcos ſcriptores, latinis laudat verbis. Scripſerat olim Αἴτια, Callimachi exemplo, etiam *Dionyſius Corinthius* poeta, Plutarcho in erotico & Suida in Διονυσ. teſte, tum *Butas*, Arnobio lib. 5. p. 168. laudatus: *ſicut ſuis ſcribit in cauſalibus Butas*, & Plutarcho in Romulo p. 31. Βύτας δέ τις αἰτίας μυθώδεις ἐν ἐλεγείοις περὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀναγράφων. Denique *Plutarchus* ipſe, cujus αἴτια ῥωμαϊκὰ & ἑλληνικὰ etiamnum exſtant, αἴτια γυναικῶν & αἴτια βαρβαρικὰ Lampriæ memorata perierunt, & è latinis *Varro*, ad quem frequentiſſime provocant Plutarchus, Servius & alii. De Callimachi Ætiis, præter Janum Parrhaſium T. 1. Lampadis Gruterianæ p. 873. egerat Politianus in Centuria ſecunda Miſcellaneorum, ut teſtatur Petrus Crinitus in Epiſt. ad Alexandrum Sartium, quæ legitur inter Politianeas XII. 20. Sed illa ſecunda Centuria lucem nunquam vidit. Forte ex Callimachi Ætiis habuit Fulgentius, quæ profert III. 10 Mythol. *in aruſpicinis aliud eſt fibrarum particularumque inſpectio, aliud ſecundum Battiadem eventuum immutatio.*

Περὶ ἀνέμων. *De ventis.* Achilles Tat. Iſagoge in Aratum c. 33. & Suid. in Καλλίμαχος.

Ἄργους οἰκισμοί *De Argi incolis.* Suid.

Ἀρκαδία. *Arcadia.* Suid.

Βάγχος. Vide mox Βράγχος.

DE

* Idem Gronovius T. 7. Antiqu. Græcar. p. 295. legit: *Callimachus: in teſta jentaculum proferre Jovi.* Et putat eſſe verba Varronis è ſcripto cui titulum fecerat Callimachus,

DE COMA BERENICES, conjugis Ptolemæi Evergetæ, aftris adſcripta à Conone Samio Mathematico, carmen elegiacum, exſtat è latina Metaphraſi Catulli, num. LXVII. p. 253. ſeq. edit. If. Voſſii, cujus & Mureti, Scaligerique notis jungenda fragmenta Callimachi à *Bentlejo* collecta p. 434. ſeq. & notæ Annæ Fabri p. 266. ſeq. tum Politianus c. 68. Miſc. Meminit & Geminus c. 2. Aſtron. καὶ ὁ ὕστερον κατηστερισμένος ὑπὸ Καλλιμάχου Βερενίκης πλόκαμος.

Βράγχος. Hephæſtio Enchirid. p. 30. καὶ τῷ πεντάμετρῳ δὲ Καλλίμαχος ὅλον ποίημα τὸ Βράγχον συνέθηκε,

Δαίμονες εὐυμνότατοι * Φοῖβέ τε καὶ Ζεῦ, Διδύμων γενάρχαι.

Quæ poſtrema verba Callimacho laudato affert etiam Etymol. M. in Διδυμαῖος. Utut vero Βάκχον non Βράγχον habent Hephæſtionis editiones, Βράγχον tamen è tribus codicibus MSS. & Terentiani Mauri auctoritate recte repoſuit Clariſſ. Bentlejus. Lutatius ad 3. Thebaid. p. 104. *Branchi meminit Terentianus de metris:*

Hymnum Branchiadæ Phœbo cantaſſe Jovique
Paſtorem Branchum &c.

Pro *Branchiadæ* nova editio è vulgatis Terentiani codicibus, dubito, an bene, legit *Battiadem.*

Γαλάτεια *Galatea*, carmine Hexametro. Athen. lib. VIII. p. 284. & Euſtath. ad Iliad. π. p. 1088.

Γλαῦκος *Glaucus.* Suid.

Δαίδαλος. Steph Byz. in ἄδηψος. Sed locus eſt corruptus, & falluntur, qui Comœdiæ vel Tragœdiæ hoc nomen eſſe exiſtimant. Confer Bentleji fragmentum CCCV. Veriſimillimum autem mihi videtur, locum illum ita eſſe legendum: Καλλίμαχος. Δαιδάλῳ εὐβοίη ἐλάχαινε μὲν ἔργα σιδήρου.

Ἐθνικαὶ ὀνομασίαι. *De nominibus genti alicui peculiaribus.* Athen. lib. VII. p. 329. & ex eo Euſtath. ad Odyſſ. ψ. p 799. Hujus operis partes fuiſſe videntur, quæ memorantur Suidæ: περὶ μετονομασίας ἰχθύων, & μηνῶν προσηγορίαι κατὰ ἔθνος καὶ πόλεις.

Ppp 2 hy-

* In editione Clariſſ. Bentleji bis male excuſum ἐνυμνότατοι contra leges choriambi, ſed hoc typographi vitium eſt haud dubie.

Ἑκάλη *Hecale*, Poema Heroicum de anu paupercula hujus nominis, quæ Theseum hospitio excepit. Confer Illustris Spanhemii notas ad hymnum in Apollinem v. 106. ad quem locum Græcus Scholiastes: Ἐγκαλεῖ διὰ τούτων τοὺς σκώπτοντας αὐτὸν μὴ δύνασθαι ποιῆσαι μέγα ποίημα, ὅθεν ἠναγκάσθη ποιῆσαι τὴν Ἑκάλην. Dan. Heinsius ad Horatium p. 18. *Callimachus, ut notum est ex hymnis, male audiebat apud æmulos, quod sola epigrammata, elegias & hymnos, nullum autem carmen scriberet perpetuum. Quorum judiciis commotus, Hecalen, ut notant interpretes, composuit, quod perfectum carmen fuit, licet non integram Thesei complecteretur historiam.* Vide & Politianum c. 24. Misc. Meursii Theseum c. 10. Natalem Comitem III. 4. Mythologiæ, Suidam in κωλιὰς & κωμῆται. Fragmenta à Doctissimo Bentlejo collecta num. XL - LXVI. & CX. Hecalen Callimachi *Marianus*, qui sub Imp. Anastasio vixit, explicavit Metaphrasi Jambica, ut Suidas testatur in Μαριανός.

Ἐλεγεῖα, in quo genere poematis principem habitum esse Callimachum testatur Quintilianus X. 1. unde Elegi Ovidio dicuntur *Callimachi numeri*, & alibi *molle Callimachi iter*. Vide & Diomedem lib. 3. pag. 382. Fragmenta à Bentlejo collecta p. 322. seq. tum num. CXCII.

Ἐλπίδες, *Spes*. Suid.

1. ἘΠΙΓΡΆΜΜΑΤΑ *Epigrammata*, quorum enarrationem olim scripserat *Archibius* Grammaticus, Apollonii dyscoli F. teste Suida. Hodie in editionibus Callimachi novissimis exstant Epigrammata LXII. His adde, quod ex Anthologiæ VI. 15. Callimacho auctoritate codicis Platini vindicat Clariss. Grævius præf. ad Callimachum. Etiam hoc vidi Callimacho tributum à Joachimo Camerario Orat. de bello Turcico, quod ad Callinum referunt codices Stobæi teste Gesnero; H. Stephanus tribuit Tyrtæo:

Οὐ γάρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἱμαρμένον ἐστὶν
Ἄνδρ' οὐδ' εἰ προγόνων ᾖ γένος ἀθανάτων.
Πολλάκι δηϊότητα φυγὼν καὶ δοῦπον ἀκόντων
Ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου &c.

Vide & fragmenta à Bentlejo collecta num. LXX - LXXIV. & CXLII. tum Natalem Comitem VII. 15. Mythol. & quæ viri docti

cti ad Martialem IV. 13. Attilius Fortunatianus de Priapeio metro: *Nam proprio commate Callimachus in Epigrammatibus usus est, & Bacchylides in carminibus & alii.* Laudat Callimachum Epigrammatum nomine Plinius IV. Epist. 3. Athenæus XV. p. 669. ἔτο γὰρ ἐν τισὶ τῶ Καλλιμάχε γινώσκων ἐπιγράμματα &c. Inter Epigrammata vetera latina à P. Pithœo edita non longe ab initio libri primi occurrit hoc Callimachi, imagini inscriptum Jovis:

Quanam hæc forma? Dei. Cur versa est? fulgura lucis
Divina non fert debilis hæc acies.
Quid vero existit tanquam uno è corpore corpus?
Hic amor est. Si amor est, cur videt? At Jovis est.
Cur ita complicitis alis? nunquam evolat. At cur
In se convertit tela? sui ille amor est.
Cur ferro sine tela gerit? Quia vulneris expers
Ille est. At vester vulnerat & cruciat.

Ἐπινίκιον ἐλεγειακὸν εἰς Σωσίβιον, *Carmen Elegiacum ob partam victoriam, ad* * *Sosibium*, Athen. lib. IV. p 144. Θεόφραστος ἐν τῷ πρὸς κάσανδρον περὶ βασιλείας, εἰ γνήσιον τὸ σύγγραμμα, Πολλοὶ γὰρ αὐτό φασιν εἶναι Σωσιβίε εἰς ὃν Καλλίμαχος ὁ ποιητὴς ἐπινίκιον ἐλεγειακὸν ἐποίησεν.

Ἐπῶν, *Carminis Heroici liber* 1. allegatur in Stobæi serm. CXIV. de laude senectutis edit. Gesneri, sed nihil tale in Grotii edit. p. 476. & res ipsa docet, non esse ἔπη, quæ ibi adducuntur, sed ἐλεγεῖον.

Ἐτήσια *Anniversaria*, vide supra Αἴτια.

Θαυμάσια sive Θαυμάτων τῶν εἰς ἅπασαν τὴν γῆν καὶ τόπυς ὄντων συναγωγή. *Mirabilia sive miraculorum per totum orbem collectanea.* Suid. Confer Meursium ad Apollonii Histor. mirabil. cap. 144. Phlegontis mirabil. cap. 4. & fragmenta à Bentlejo collecta num 75. Jonsium II. 12. de scriptoribus Hist. Philosoph. ubi & alios θαυμασίων scriptores collegit, quibus nonnullos adjungere me memini lib. 1. c. 22. §. 4. Partem hujus operis fuisse credibile est, quod Suidæ itidem inter scripta Callimachi memoratur

* Intellige Sosibium, qui in aula Ptolemæorum summæ rei præfuit, de quo Polybius lib. XV. Fuit & Sosibius quidam Tragicus, de quo dixi lib 2. c. 19. tum Sosibius Laco, Grammaticus ἐπιλυτικὸς sive solvendis quæstionibus celebris, quem θαυμάσιον vocat Athenæus lib XI. & memorat Suidas. De Sosibio Tarentino vide Humfredi Hody librum de Aristea p. 101.

tur περὶ τ̃ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Ἰταλίᾳ θαυμασίων καὶ παραδόξων, *de rebus in Peloponneso & Italia mirabilibus.*

Ἴαμβοι & χωλιάμβοι. *Jambi & choliambi.* Vide fragmenta à Bentlejo collecta num. LXXVI - C. & CCXIX. tum ad LXXXV. confer Salmasium p. 494. de usuris, & ad LXXXVI. Samulem Petitum Misc. Obs. lib. 1. c. 2. p. 9. seq. XCIV. est, quod unde petiisset Scaliger ad Manilium, non comperisse se fatetur Menagius ad Laertium lib. 1. sect. 23. Addendus & hic locus Strabonis IX. p. 437. Καλλίμαχος μὲν οὖν φησὶν ἐν Ἰάμβοις, τὰς Ἀφροδίτας, ἡ θεὸς γὰρ οὐ μία, τὴν καστινήτην ὑπερβάλλεσθαι πάσας τῷ φρονεῖν, ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τ̃ ὑῶν θυσίαν.

Ἶβις sive invectiva & diræ in Apollonium Rhodium discipulum ingratum. Suidas in Καλλίμαχος. Cœlius Rhodiginus XIII. 1. *Cæcilius Minutianus Apulejus ait Corvinum* (alii suspicantur Hyginum) *ab Ovidio Ibin appellatum fuisse, ex avis * fœditate, cui ventrem rostro purgare insitum sit, & hoc ex Callimachi imitatione.* Hausit hæc Rhodiginus ex veteri in Ibin Ovidii scholiaste quem Salvagnius Boessius non vidit. Confer fragmenta Callimachi à Bentlejo collecta pag. 345. seq. Non adeo prolixum ** fuisse Battiadæ Ibin docet Ovidius v. 449. Poema difficile & quod Grammaticis crucem figeret, testatur Clemens Alex. 5. Strom. p. 571.

Ἱστορικὰ ὑπομνήματα, *Commentarii Historici.* Harpocrat. in ἄχη, Schol. Apollonii I. 116. Eustath. ad Odyss. μ. & Athenæus III. p. 95. qui innuit hoc opus ab aliis tributum fuisse Zenodoto.

Ἰοῦς ἄφιξις, *Jûs adventus.* Suid.

Περὶ μετονομασίας ἰχθύων, *de mutatis piscium nominibus.* Suid. vide supra in ἐθνικαὶ ὀνομασίαι.

Κτίσεις νήσων καὶ πόλεων καὶ μετονομασίαι. *Origines insularum & urbium, & nomina mutata.* Suid. Videntur ex hoc opere petita, quæ Callimachum laudans notat Plinius III. 21. & 26. Hist. & Lutatius ad IV. Thebaidos v. 46.

Κυδίππη *Carmen de Acontio & Cydippe,* cujus meminit Ovidius de remediis amoris v. 380. 381. expressisse videtur in Epistolis Heroidum 20. seq.

* Imaginem hujus avis habes in Museo Romano Angeli Caussæi viri præstantissimi.

** Prolixiorem fuisse in describendis, quæ sibi versu exponere proposuisset & luxuriosiorem, perinde ut parthenium & Euphorionem, notat Lucianus de scribenda historia l. 1. p. 637.

ſeq. Confer Ariſtænetum libri 1. Epiſtola 10. quem pleraque grandiora ex hoc Callimachi poemate tranſtuliſſe obſervat in notis doctiſſimus Joſias Mercerus. Conſulenda etiam fragmenta à Bentleio collecta num. CI - CII.

Κωμῳδίαι, *Comœdia*. Suidas.

Μέλη *Carmina Lyrica*. Suid.

Μηνῶν προσηγορίαι καθ᾽ ἔθνος καὶ πόλεις. Menſium nomina apud ſingulas gentes & urbes. Suid. Forte hæc pars fuit operis Callimachei cui titulus erat ἐθνικαὶ ὀνομασίαι.

Μουσεῖον *Muſeum*, ſive de Muſeo, quod Alexandriæ hominibus eruditis alendis primum inſtituerat munificentia Regis Ptolemæi Philadelphi. Suid. de Muſeo illo Alexandrino agunt viri doctiſſimi Joh. Frid. Gronovius & Lud. Neocorus, quorum diatribæ tomo octavo theſauri Antiquitatum Græcarum ſunt inſertæ, Jonſius III. 2. ubi & alios de Muſeo ſcriptores deperditos com̄emorat: Tillemontius in hiſtoria Imperatorum Gallice edita T. 2. p. 431. ſeq. Guil. Caveus parte 2. Hiſt. literariæ ſcriptorum Eccleſiaſticorum in Athenagora, & Rev. D. Adam Rechenbergius in exercitatione de hoc Muſeo edita Lipſiæ A. 1698.

Νόμιμα βαρβαρικὰ, *Inſtituta Barbarica*. Suid. in Φασηλίτου θῦμα. Addendus itaque Callimachus aliis νομίμων ſcriptoribus, de quibus agit Joh. Wovveranus c. 9. Polymathiæ.

Περὶ Νυμφῶν σύγγραμμα, *Liber de Nymphis*. Stob. eclog. Phyſ.

In Homerum ſcripta Callimachi *commentaria*, è duobus Strabonis locis, ſuſpicatur vir doctiſſimus Joh. Meurſius. Sed vide quæ notavi ſupra lib. 2. cap. 5. De Homeri ætate quidem egit Callimachus teſte Tatiano, & de Margite Homeri teſte Harpocratione in Μαργίτης. Sed utrumq; hoc non dubito nos fuiſſe lecturos in ejus πίναξι παντοδαπῶν συγγραμμάτων, ſi illud Callimachi opus ad nos perveniſſet.

Περὶ ὀρνέων, *de Avibus* Athen. Ælian. & alii. Vide fragmenta à Bentlejo collecta p. 349. 350.

Πίναξ * παντοδαπῶν συγγραμμάτων ſive πίνακες τῶν ἐν πάσῃ παιδείᾳ διαλαμψάντων, καὶ ὧν συνέγραψαν, ἐν βιβλίοις ρκ'. *Index*, ſive *Elenchus ſcriptorum omnis generis, libris CXX.* Suid. in hoc præſtantiſſimo opere, &

* Alii fuere πίνακες, de quibus Polemonem, Hypſicratem & Antigonum laudat Laertius VII. 188. Pictorum nimirum veterum tabulæ ſingularibus ſcriptis collectæ ac recenſitæ.

& quod intercidisse imprimis dolendum est, Callimachus præter nomen, ætatem, patriam, genus & vitam uniuscujusque scriptoris, scripta, scriptorum titulum, argumentum, & initium, numerumq; versuum * retulit, & dubia ac supposititia à genuinis auctorum fœtibus distinxit. Confer, quæ de hoc opere notavit Jonsius lib. II. cap. 5. Videtur autem digestum fuisse ita, ut unius argumenti scriptores conjungerentur, & una serie legerentur. Sic Tragicos & Comicos junctim recensuerat Callimachus in πίνακι καὶ ἀναγραφῇ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκάλων, *in indice sive descriptione eorum, qui Tragœdias & Comœdias docuerunt*, *ab initiis* usque reperti utriusque dramatum generis, *secundum seriem temporum*. Hoc enim scriptum eidem Suidæ memoratum, non dubito partem fuisse majoris illius in CXX. lib. distributi. Confer, si juvat, quæ de aliis *didascaliarum* scriptoribus notavi supra lib. II. c. 19. in Aristotele. Similiter Rhetoras recensuerat Callimachus in πίνακι sive ἀναγραφῇ ῥητορικῶν, cujus mentionem facit præter Athenæum Dionysius Halicarnassensis. Leges & legumlatores in πίναξι τῶν νόμων *indicibus legum*, quorum tertius laudatur eidem Athenæo lib. 13. p. 585. ubi prima verba legis cujusdam refert cum numero στίχων. Sed & πίναξ τῶν Δημοκρίτου γλωσσῶν καὶ συνταγμάτων, *Index vocum inusitatarum scriptorumque Democriti*, Suidæ memoratus, quin ejusdem operis pars fuerit, vix dubito. Adversus Callimachi πίνακας scripserat *Aristophanes* Byzantius Grammaticus, teste Athenæo lib. IX. pag. 408.

Battiadem *in Paredris*, sive poemate, quo de dæmonibus paredris egerat, laudat Fulgentius in continentia Virgiliana: *nec illa, quæ Dardanus in dynameris, aut Battiades in paredris, aut Campester in Catabolicis infernalibusque cecinerunt.*

Πισαῖα scriptis Callimachi accenset Meursius è Fulgentii expositione antiquorum verborum in *tucceta*. Sed ibi reperio laudari non Callimachum, sed Callimorphum in Pisæis: *ambrosio redolent tucceta sapore.*

Συναγωγὴ ποταμῶν, sive περὶ τῶν ἐν οἰκουμένῃ ποταμῶν. *De fluminibus orbis terrarum liber*, Strabo lib. IX. p. 397. & Suidas. Hujus operis partes

* Emendandus interpres Athenæi VI. p. 244.

tes erant, quæ eidem Suidæ referuntur περὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ποταμῶν & περὶ τῶν ἐν Ἀσίᾳ ποταμῶν, *de fluviis Europæ & Asiæ.*

Callimachum ἐν τοῖς πρὸς Πραξιφάνην allegat scriptor vitæ Arati. Ad illum, ni fallor, Praxiphanem, qui allegatur à Demetrio περὶ ἑρμηνείας §. 57.

Σατυρικὰ δράματα Suid.

Σεμέλη id.

Τραγῳδίαι id.

ὙΜΝΟΙ *Hymni*, quorum exstant hi sex Elegiaco carmine scripti: *in Jovem*, allegatur à Suida in ἀγοράνόμος, λίπαροι &c. ex eodẽ petitum est v. 8. seq. quod refertur ab Athenagora, Clemente Alex. & aliis, à Clarissimoque Bentlejo memoriæ lapsu relatum inter fragmenta num. CCCXCI. Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσαι, καὶ γὰρ τάφον ὦ ἄνα σεῖο Κρῆτες ἐτεκτήναντο. Hunc hymnum duplici metaphrasi latina poetica, adstrictiore altera, altera liberiore donavit *H. Stephanus*. Vertit & latino carmine præter *Nicolaum Frischlinum* (qui omnes prosa & versu transtulit) Bonaventura Vulcanius. (2) *in Apollinem.* (3) *in Dianam*, latino carmine redditus à *Francisco Florido Sabino* Basil. 1540. fol. pag. 315. inter alia Sabini scripta, & in editione Callimachi Frischliniana Basil. 1589. 8. p. 340. (4) *in Delum.* (5) *in lavacrum Palladis*, quem hymnum è MS. Codice accentibus destituto edidit & pereleganti Metaphrasi donavit *Angelus Politianus* c. 80. Miscell. (6) *in Cererem.* Hic Hymnus, ut superior quoque Dorice scriptus est, & Argis compositus videtur à Callimacho, si audimus ingeniosissimam Annam T. Fabri filiam.

Metaphrasin græcam Hymnorum Callimachi, uti Hecales quoq; Αἰτίων & Epigrammatum composuerat teste Suida *Marianus*, versibus jambicis 6810.

Ὑπομνήματα ἱστορικά. Supra in ἱστορικά.

Χωλίαμβοι. Suid. in ἰθυφαλλ. & supra in Ἴαμβοι.

III. E veteribus Grammaticis nonnulli fuerunt, qui Callimachi scripta vel (1) commentariis illustrarent, ut *Astyages* quidam, cujus ὑπόμνημα εἰς Καλλίμαχον Suidas memorat, *Archibius* item, qui in Epigrammata, & *Eratosthenes* atque *Theon*, qui in Αἴτια scripserant, ut ante dixi: vel (2) explicarent Metaphrasi, ut *Marianus*, cujus jam in hymnis feci mentionem: vel (3 quomodo interpungenda essent, docerent, ut *Nicanor* Alexandrinus, qui teste eodem Suida, librum composuerat

περὶ στιγμῆς τοῦ παρὰ Καλλιμάχῳ. Etiam contra Πίνακας ſcripſiſſe *Ariſtophanem* Grammaticum, notavi ex Athenæo, cui adde, quod Callimacho detrahere non dubitavit *Severianus* Procli Philoſophi diſcipulus, ut è Damaſcio in vita Iſidori, Suidas retulit in Σεβηριανός. Τὸν δὲ Καλλίμαχον εἰς χεῖρας λαβὼν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ κατέσκωπτε τὸν Λίβυν ποιητὴν, αἰνιξάμενος δὲ ἐπὶ μᾶλλον, ἤδη πολλαχοῦ καὶ τῷ βιβλίῳ προσέπτυε. Hoc odium fortaſſis inde provenit, quod de Platone Callimachus ſecus ſenſit, eumque idoneum Poetarum eſſe judicem inficiatus eſt, quo nomine etiam in Callimachum invehitur Proclus l. in Timæum p. 28.

IV. *Scholia brevia Græca*, quæ hodie è MS. codice in ſex hymnos edita exſtant, cui debeantur auctori incertum eſt. Scriptores in iis veteres allegantur nulli præter Heſiodum I. 95. III. 53. Homerum II. 6. 35. 50. III. 4. 12. 40. 90. 250. IV. 73. 122. 209. 286. V. 30. Theocritum III. 19. Diogenianum III 190. Herodianum III. 235. Thucydidem IV. 11. Pindari & Bacchylidis de Delo IV. 28. Olenis Lycii hymnum IV. 155. & Platonē Phædone IV. 312. Syracuſanæ dialecti mentio fit II. 15. Geſnerus in Bibliotheca admodum recentem notat eſſe ſcholiorum horumce ſive auctorem ſive collectorem, quod VI. 111. αἴλουρον ait ἰδιωτικῶς ſive lingua vulgari appellari κάτον. Scholia inedita interlinearia in Callimachum memorat Labbeus Bibl. nov. MS. p. 372. Anonymum vitæ Callimachi auctorem, quæ editionibus præfigi ſolet, perperam à Suida diſtingvit Menagius ad Laertii IX. 40.

V. *Editiones Callimachi.*

Græca cum ſcholiis Græcis.

1. Prima Hymnorum ſex, literis capitalibus, Florentiæ in 4. edente Laſcari.
2. Baſileæ apud Hieron. Frobenium 1532. 4. adjuncta ad calcem veteri Gnomologia, de qua dixi ſupra lib. 2. c. 11. §. 5.
3. Pariſiis apud Vaſcoſanum 1549. 4.

Editionem Baſil. 1556. Bœclero memoratam non vidi, nec quam Bolduanus Lipeniusque cum emendationibus *Lud. Carrionis* ajunt prodiiſſe ibid. 1557. Neque Pariſienſem 1574. 4.

Græca ſine Scholiis.

Aldina A. 1513. 8 cum Pindaro, Dionyſio, Lycophrone.

H. Stephani inter Poetas Principes. Pariſ. 1566. fol. typis luculentis.

Gra-

Græco-latinæ sine Scholiis Græcis.

Hymni & Epigrammata cum versione *Nic. Frischlini* In corpore poetarum Græcorum Genev. 1606. fol. Jacobo Lectio curante p. 554. seq. Hymni, Epigrammata & fragmenta cum notis *Bonaventuræ Vulcanii*, Antvverp. & Lugd. Bat. 1584. 12. quæ editio cum notis MSS. Martini Sladi, P. Francii & aliorum fuit in Bibliotheca laudati Francii, & ab illo utenda data fuit Clarissimo Grævio. Ad Callimachum *Moschi Idyllia* quoque adjunxit in hac editione Vulcanius.

Cum notis *Annæ Tan. Fabri* filiæ, quæ novem Epigrammata ex Anthologia inedita (illustri Huetio, cui Callimachus iste dicatus est, communicante) prima vulgavit & interpretata est, fragmentaque post H. Stephanum, Vulcaniumque nova adjunxit. Paris. 1675. 4.

Græco latinæ cum scholiis Græcis, & notis doctorum Virorum.

Hymni & Epigrammata è recensione *H. Stephani*, cum ejusdem notis, & cum versione gemina, notisque *Nicodemi Frischlini* * Genev. 1577. 4. Adjunxit & H. Stephanus Callimachi fragmenta quædam à se collecta.

Hymni cum duplici interpretatione (prosa una, altera carmine) & annotationibus *Nicod. Frischlini* recognitis, scholiisque veteribus græcis separatim adnexis, tum Epigrammata Callimachi XXXIII. cum versione ligata, & fragmenta (quæ ab H. Stephano jam collecta dixi) Basil. 1589. 8. Vitam Callimachi quoque præfixit Frischlinus Græce & latine à se compositam, & *Archiæ* Epigrammata Græca ex Anthologia excerpta, & latina donata Metaphrasi, ne dicam de aliis Frischlini carminibus & Epigrammatis Græcis & latinis, hymnoque Græco in Christum proditum, quæ in hac editione Callimacho subjuncta leguntur.

Locupletissima & elegantissima omnium editio Callimachi est Ultrajectina A. 1697. 8. 2. Voluminibus, ex recensione *Theodori Grævii*,

* Epistola dedicatoria Frischlini data est Tubingæ A. 1571. nulla vero Callimachi editio Frischliniana Tubingæ prodiit, licet hoc ex Actis Erud. 1695. p. 487 aliquis possit suspicari, sed Genevam ad H. Stephanum Tubinga suas lucubrationes misit Frischlinus. Falluntur quoque, qui editionem A. 1577. non Genevæ, sed Parisiis prodiisse affirmant.

vii, Joh. Georgii F. licet Theodorus ipse manum ultimam operi non admovit, sed in flore ætatis exstinctus magno Patri absolvendum reliquit. In hac editione primum occurrunt *Hymni VI.* nitide excusi & eleganti icone in æs incisa singuli ornati, cum versione prosaica à Theodoro Grævio interpolata, subjectis per singulas paginas Scholiis Græcis, & notis virorum doctorum Francisci * Robortelli, H. Stephani, Bonav. Vulcanii, Annæ Tan. Fabri filiæ Daceriæ, & quas Theodorus vel ipse addidit vel ex Joh. Meursii ineditis lectionibus Academicis in Callimachum petiit, vel à Jac. Gronovio. P. Francio, & aliis viris doctis accepit. Hymnos excipit *Poematium de Coma Berenices* latine è Catullo, tum *Epigrammata* Callimachi LXII. ex edita & inedita Anthologia & aliunde collecta, quorum septem postrema ante lucem non viderant. Universa notis eruditis illustravit Bentlejus, & ab undequadragesimo usque latine transtulit, additæ præterea notæ sunt variorum, Annæ Fabri maxime & Vulcanii. Seqvuntur inde fragmenta Callimachi post Henrici Stephani industriam longe diligentius collecta à Vulcanio, Anna Fabri, Ez. Spanhemio & diligentissime à Richardo Bentlejo, cujus Spanhemii & Bentleji collectiones nunquam ante editæ fuerant. Addes, si placet hoc è Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem: Τῆς δὲ κακίας τοῦ λόγου ἐστὶ καὶ ἡ ἀκυρολογία, ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ἐπὶ τῶν ἀπολλυμένων νηπίων,

Μητέρας ἐξεκένωσαν ἐκούφισαν δὲ τιθήνας.

Τοὐναντίον γὰρ, ἐβάρυναν. ἀπολέσαντες τὰ ὑπ' αὐτῶν τρεφόμενα βρέφη. Habes præterea in Græviana Callimachi editione notas Frischlini integras separatim excusas & p. 456. Henrici Stephani sex Epigrammata judicio Ovidii ** Callimachum arte non ingenio valere existimantis opposita. Hinc Bentleji in loca quædam hymnorum egregiæ animadversiones, in quibus nonnulla, de quibus Stanleio etiam in mentem venerat. Quod vero in iisdem p. 495. seq. adversus Casaubonum c. 18. lect. Theocrit. & Salmasium p. 242. ad aram Dosiadæ disputat, Græcos nunquam αι & ει secuta consonante corripuisse, refellitur argumentis non inficiandis à Joh. Jensio lib. 2. c. 6.

* Robortelli annotationes in hymnos Callimachi & aliorum quorundam scriptorum loca prodiere Venet. 1543. 8. Nonnulla fragmenta Callimachi emendat & illustrat Casaubonus c. 4. lectionum Theocritearum.

** De illo Ovidii judicio vide Heinsium prolegom. ad Hesiodum edit. in 4. ubi ostendit Ovidium per ingenium intellexisse ὁρμὴν sive impetum poeticum, quo sæpe peccant Poetæ, & optimi sunt, qui peccant sæpissime.

6. lectionum Lucianearum p. 166. seq. Videsis & Jac. Gronovium ad Manethonis Apotelesmatica p. 274. Post Bentleji animadversiones seqvuntur notæ Pauli Voetii antecessoris Ultrajectini, quas e Bibliotheca filii, Illustris Viri, Pauli Voetii van Winsen, cui tota hæc editio à Grævio inscripta est, primus heic Paulus Bauldry edidit. Volumen claudunt dedicationes præfationesque Frischlini, Vulcanii & Annæ Fabri, tum indices locupletissimi, quorum familiam ducit index græcus omnium verborum, quæ in Callimachi hymnis, epigrammatis & fragmentis occurrunt. Volumen alterum impletur uberrimis & longe doctissimis Illustris Ez. Spanhemii ad sex Callimachi hymnos commentariis, *opere* ut elegantissimus Brouckhusius ad Propertium p. 314. vere scripsit, *admirandæ eruditionis, & quale hodie vix sperare ab ullo mortalium audeamus.*

VI. Fuerunt & alii Callimachi (1) Strategus nostri avus. Vide Epigramma 21. (2) Callimachus nostri sororis filius, quem *de Insulis* scripsisse carmine Epico, è Suida notavi. (3) Callimachus Atheniensis, dux fortissimus & cum Cynægiro Medici belli fulmen, cujus præter alios meminit Plutarchus in Catone p. 353. hic ipse enim est, licet diversum facit aliud agens doctissimus Jonsius p. 242. (4) Callimachus Amisenorum & postea Nisibis præfectus arte Mechanica clarus adversus Romanos in bello Mithridatico. Plutarch. Lucullo p. 503. & 514. (5) Callimachus statuarius, de quo videndus Franciscus Junius in Catalogo Artificum. Neque alium forte Callimachum intelligit Plinius VII. 47. in loco, quem inter Battiadæ fragmenta adscripsit præstantissimus Bentlejus num. CCCXCIX. (6) Callimachus Atheniensis, amicus Platonis, & curator ejus testamenti Laert. III. 42. & 43. (7) Callimachus χοροδιδάσκαλος, Aristoph. Ecclesiaz. v. 184. (8) Medicus Herophileus, quem vocabula Hippocratis exposuisse testatur Erotianus sive Herodianus in præfat. lexici, & quem *de coronis, quæ nocerent capiti*, græce scripsisse testatur Plinius XXI. 3. Hic videtur etiam respici à Galeno I. in VI. Epidem T. 5. edit Basil. p. 447. At apud Eusebium X. 11. præparat. Evangel. pro *Callimacho Colophonio* legendum est è Tatiano *Antimachus*, quod miror fugisse illustrem Spanhemium quem nihil fugit, p. 119. ad Callimachum, & G. Vossium in Poetis Græcis. Per *Romanum* vero *Callimachum* Propertius IV. 1. 45. intelligit seipsum, non alium nescio quem Romani Callimachi nomine poetam, ut existimavit Flavius Blondus.

Apud Quintilianum XI. 2. pro *Apollas Callimachus* (ut habet etiam illustris Obrechti editio) quidam legunt *Apollas & Callimachus*.

Fuit & annis abhinc ducentis amplius *Philippus* quidam *Callimachus Experiens* Florentinus, post varia scripta, Historici præcipue argumenti edita, A. 1490. defunctus, quem Philippum Callimachum à Callimacho Experiente diversum perperam facit Kœnigius in Bibliotheca.

CAPUT XX.

De MANETHONE Ægyptio, & aliis Astrologiæ Apotelesmaticæ Scriptoribus.

Manethonis nomen & ætas: Ægyptiaca & alia scripta deperdita. 1 - 7. Apotelesmatica ejusdem auctoris. 8. De aliis Astrologis Apotelesmaticis Græcis editis, singillatim de Paulo Alexandrino, & Hephæstionis Thebani, Vettiique Valentis fragmentis. 9. De Astrologis Græcis ineditis. 10. De Astrologis Græcis deperditis. 11. Catalogus scriptorum qui Astrologiam Apotelesmaticam oppugnarunt. 12.

NOmen MANETHONIS varie exaratum reperio, (*) *Μαναιθως*, Μά-

* Vide Menag. ad Laert. p. 8. Cæterum Ægyptium nomen est haud dubie Manethon, ut operam ludat Harduinus, qui in Chronologia V. T. p. 32. repetit ex *Man* voce Germanica quæ *virum* sonat, & Hebraico את *cum*, atque און *virtute*. Nec felicius ipsi res procedit, cum Ægyptiæ veteris linguæ ignarus, tamen p. 28. seq. negat in Ægyptiorum dynastiis apud Manethonem occurrere nomina Ægyptia, sed omnia esse ex Hebræis, pauca è Græcis petita fontibus. Sed exempla quæ mox affert ita sunt comparata, ut æque facile ex Mexicano aliquis idiomate illa possit deducere. Manethonis nomini affinia *Menuthis* Canobi uxor, apud Epiphan. & *Menuthis* vicus Ægypti de quo Stephanus Byz.

Μάνεθως, *Μανεθῶς*, *Μανεθὰς*, *Μανεθῶ*, *Μανέθων*, *Μανεθὼν*, *Μαναίθων*, & *Μανεθὼν* denique, quod postremum præ cæteris scribendi modis probat Ed. Bernhardus vir infinitæ eruditionis in notis, utinam integris, ad Josephum p. 21. Fuit hoc nomine olim in Ægypto vir omni genere sapientiæ (a) excultus, patria Sebennytes (b) vel Diospolitanus, qui sub Ptolemæo Philadelpho functus apud Mendesios (c) vel Heliopolitas summi sacerdotis & scribæ sacri munere, varia Græce (d) scripsit & eidem Ptolemæo dicavit, Historica, Physica & de Apotelesmatica Astrologia, de quibus singulis nonnihil dicam.

I. *Αἰγυπτιακῶν tres libros* composuisse constat è Georgio Syncello (e) qui ex Africano & Eusebii Chronicis diligenter transscripsit quæ Manethon ex *sacris Hermetis columnis* (f) de antiquis Ægyptiorum Regibus tradiderat, persequens *γενεὰς* CXIII. in Dynastiis XXXI. Secutus est Manethon *χρονογραφεῖον* aliquod Ægyptium, quod *παλαιὸν* vocatur à Syncello p. 51. & pertingebat usque ad Regem ultimum dynastiæ trigesimæ Nectanebonem, cujus ab Ocho pulsi fuga incidit in Olymp. CVII. 3. paucis ante Persas ab Alexandro victos annis. Trigesimam primam Dy-

(a) Ælianus X. 16. de animal. *ἀκούω δὲ καὶ Μαναίθωνα τὸν Αἰγύπτιον σοφίας εἰς ἄκρον ἐληλακότα ἄνδρα εἰπεῖν* &c.

(b) Suid. *Μάναιθως ἐκ Διοσπόλεως τῆς Αἰγύπτου, ἢ Σεβεννύτης.* Sebennytam vocat & Syncellus p. 16. 18. ipse de se Manetho ibid. p. 40. *γένει Σεβεννύτης ὑπάρχων ἡλιουπολίτης, τῷ δεσπότῃ μου Πτολεμαίῳ χαίρειν.*

(c) Rursus Suidas: *Μάναιθως Μένδης ἱερεὺς* (doctissimus Suidæ sospitator Neocorus in MSto codice Paris. reperit *ἀρχιερεὺς*) *Αἰγύπτου.* Apud Syncellum quoq; p. 40. Manethon ipse in Epistola ad Ptolemæum se appellat *ἀρχιερέα καὶ γραμματέα τῶν κατ᾽ Αἴγυπτον ἱερῶν ἀδύτων.* Syncello ibid. *ἀρχιερεὺς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ εἰδωλείων.*

(d) Josephus 1. contra Apionem, sive Manethonem potius (in illo enim confutando maxima libri pars occupatur) p. 1039. *Μανεθὼν δ᾽ ἦν τὸ γένος ἀνὴρ Αἰγύπτιος, τῆς ἑλληνικῆς μετεσχηκὼς παιδείας. ὡς δῆλός ἐστι, γέγραφε γὰρ Ἑλλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν* κ. τ. λ. Eusebius in exordio libri 2. præparat. *πᾶσαν μὲν οὖν τὴν Αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν εἰς πλάτος τῆς ἑλλήνων μετείληφε φωνῆς, ἰδίως τε τὰ περὶ τῆς κατ᾽ αὐτοὺς θεολογίας Μανεθῶς ὁ Αἰγύπτιος ἔν τε ᾗ ἔγραψεν ἱερᾷ βίβλῳ καὶ ἐν ἑτέροις αὐτοῦ συγγράμμασιν.*

(e) Primus tomus continebat XI. Dynastias Deorum Semideorumque, annis 2300. Reges CXCII. Secundus Dynastias XII. -- XIX. annis 1121. Reges XCII. Tertius Dynastias XX. -- XXXI. per annos 1050. primum librum laudat Syncellus p. 60. secundum p. 59. 72. 73. tertium p. 78. 256. ubi ultimum hunc fuisse testatur. Vide & Scal. ad Græca Eusebii p. 411. b.

(f) Syncell. p. 40.

Dynastiam videtur Manethon addidisse, in qua tres Reges: Artaxerxes Ochus, Arses Ochi F. & Darius Codomannus quem Alexander superavit. Vide Syncellum p. 78. & 256 qui veteri illo Chronico deceptum Manethonem p. 51. & non pauca mentitum observat, ut Ægyptiæ gentis laudes & antiquitatem amplificaret. p. 15. 17. 37. Professus & ipse Manethō est se addidisse nonnulla *ἐκ τῶν ἀδεσπότων μυθολογουμένων*, uti sunt quæ confutat Josephus 1. contra Apion. p. 1052. seq. Plura hoc de opere ne addam, facit virorum doctissimorum Vossii & Marshami industria, quorum ille lib. 1. de Hist. Gr. cap. 14. hic sub initium præclari Canonis Chronici de eo agendum sibi duxit. Fidem Manethonis merito elevant post Josephum lib. 1. contra Apion. p. 1039. seq. Hermannus Conringius in Adversariis Chronolog. de antiquis Asiæ & Ægypti dynastiis c. 17. p. 190. seq. Ed. Stillingfleetus Orig. sacr. lib. 1. c. 2. Is. Vossius cap. 10. de ætate mundi, &. Melch. Leydeckerus lib. 3. de Rep. Hebræorum p. 115. seq. Ac certe nihil difficilius fuerit quam dynastias Manethonis expedire & cum reliqua veteri Historia conciliare, ut perspicuum est si quis inter se conferat conatus præstantissimorum veteri ævo Chronologorum Africani, Eusebii, & Syncelli: vel recentium Scaligeri Can. Isagog. p. 128. seq. & 316. seq. Sam. Petiti c. 27. (lib. IV. c. 6.) Var. lect. Kircherum 1. Oedipi p. 68. seq. Petavii, Usserii, Marshamiq; qui in diversis Ægypti regionibus plures dynastias simul eodem tempore rebus præfuisse contendit, & in antiquitate temporum restituta Pauli Pezronii. Fragmenta quædam Manethonis è Josepho & Syncello descripsit illustravitque Scaliger in Græcis Eusebii & ad calcem operis immortalis de emendatione temporum.

II. Ἱερὰ βίβλος. *Liber Sacer*, quo de Theologia Ægyptiorum Manethon egerat. Meminit præter alia Manethonis *συγγράμματα* Eusebius in limine libri 2. præparat. cujus verba jam in notula adscripsi. Respicit forte etiam Theodoritus, quo teste lib. 2. Therapevt. p. 34. *Μανεθὼς τὰ περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος καὶ Ἄπιδος καὶ Σαράπιδος καὶ τῶν ἄλλων θεῶν τῶν Αἰγυπτίων ἐμυθολόγησε.* Egerat de Diis ac Semideis gentis suæ etiam in Ægyptiacorum libris: sed ibi magis Chronologi atq; Historici, at in sacro sermone Theologi partibus funct⁹ fuisse mihi videtur. Quanquam idem cum illis sacrum hoc opus fuisse haud dubitavit G. Vossius.

III. Βίβλος τῆς Σώθεως, ad Ptolemæum. Syncell. p. 40. Scaliger ad Græca Eusebii p. 408. *Σῶθιν τὴν Ἰνάχου vocabant Ægyptii: item Σωθιακὴν περίοδον Ἴσιος sive, Isidis peregrinationem, quæ etiam refertur à Prometheo*

apud

apud Æschylum. (v. 822. seq.) *Videntur Ægyptii annorum suorum certissimam Epocham* ἀπὸ τῆς Σωθιακῆς περιόδου *repetivisse, ut manifeste colligitur ex Clemente Alex.* (1. Strom. p 335.) *neque dubito* τὴν Σώθεως βίβλον τοῦ Μανεθῶ *ab eodem initio regum suorum dynastias deduxisse. Apud Vettium Valentem Antiochenum* Σὴθ *ex libris Petosiris, non* Σῶθις *dicitur.* Ex his verbis colligas Scaligerum βίβλον Σώθεως haud diversum existimasse ab opere Historico de Ægyptiorum dynastiis. Sed mihi potius videtur in hoc libro Manetho egisse de anno Ægyptiorum Cynico, de quo dixi ad Chalcidium p. 218. ubi pro πολεχὺν legendum σῶθιν. Notum est sidus quod Græcis ἀστροκύων, idem Ægyptiis dictum Σῶθιν fuisse.

IV. Manetho ἐν τῷ πρὸς Ἡρόδοτον laudatur ab Etymologici M. auctore in λεοντοκόμος & ab Eustathio ad Iliad. λ. p. 857. edit. Rom. ἐν τοῖς πρὸς Ἡρόδοτον. Magnus quoque Bochartus 1. Hieroz. p. 715. allegat Manethonem in notis ad Herodotum. Sed aut fallor aut Eustathius & Etymologici scriptor inciderunt in locum Manethonis Historiarum in quo Herodotum castigaverat. Certe Josephus 1. contra Apionem p. 1039. de Historia Manethonis loquens testatur Herodotum sæpius in illa ab ipso reprehensum ob res Ægyptiacas falso memoriæ proditas: Γέγραφε γὰρ Ἑλλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἔκ τε τῶν ἱερῶν, ὥς φησιν αὐτὸς, μεταφράσας, καὶ πολλὰ τὸν ΗΡΌΔΟΤΟΝ ἐλέγχει τῶν Αἰγυπτιακῶν ὑπ' ἀγνοίας ἐψευσμένον.

V. Περὶ ἀρχαϊσμοῦ καὶ εὐσεβείας *de Antiquitate & pietate* sive de priscis & religiosis Ægyptiorum ritibus *liber*, è quo Porphyrius lib. 2. de abstinendo ab animatis §. 55. narrat immolandorum hominum consvetudinem Heliopoli sustulisse Regem Amasin. Porphyrii locus legitur & in Eusebii IV. 16. præparat. & respicitur à Theodorito VII. Therapevt. p. 109. licet Manethonem haud nominet. Confer Marshami Canonem Chron. p. 315. seq. Ex eodem Manethonis libro videtur narrare Plutarchus de Iside & Osiride p. 380. quod in urbe Ilethyæ (εἰληθυίας enim pro Ἰλιθύας legendum, notavit Vir doctissimus) homines vivos palam exusserint canicularibus diebus, cineribus etiam procul sparsis ac dissipatis, ne quidquam de lustramentis hisce Typhoniis superesset.

VI. φυσικῶν ἐπιτομή. Laert. procem. sect. 10. Hæc forte sunt quæ Suidas memorat φυσιολογικά, & è quibus Ælianus X. 16. de animal. videtur referre eos, qui suillum lac bibant, lepra ac vitiligine infici, etsi li-

librum ipsum Manethonis haud vidisse, suspiceris ex eo, quod dicit *ἀκέω εἰπεῖν*.

VII. Περὶ κατασκευῆς κυφίων de ratione præparandi sacri suffiminis quod κῦφι Ægyptiis vocabatur, & memoratum est Plutarcho, Galeno, S. Hieronymo. Vide Kircherum T. 2. Oedidi part. 2. p. 539. Suidas quidem hoc scriptum Manethoni Mendesio vindicat, quem à Sebennyte videtur diversum facere, sed hujuscemodi in rebus quam parum tribui ejus fidei possit, eruditos viros haud latet.

VIII. Manethoni præterea ἀποτελεσματικὰ δι' ἐπῶν tribuit Suidas, & alia quædam ut ait Ἀστρονομούμενα. Etiam Paulini Nolani (g) Epistolæ XXXVIII. subjicitur carmen ad Jovium, in quo ejusdem operis mentio:

Nunc tria miremur texentem fata Platonem,
Aut Arati numeros, aut picta Manethonis astra.

Neque vero aliud hic sunt *picta astra* quam carmine descripta, & verbis, ut ait Plautus Pœnulo, depicta, quemadmodum de Ennio apud Ciceronem 1. Tusc. quæst. c. 15. *Hic vestrum pinxit maxima facta patrum.* Notum & illud Simonidis, quod variis locis refert Plutarchus (h) ζωγραφίαν μὲν εἶναι φθεγγομένην τὴν ποίησιν, ποίησιν δὲ σιγῶσαν τὴν ζωγραφίαν, *Poesin esse picturam loquentem, picturam vero, Poesin quamdam tacitam silentemque.* Manethon ipse poema suum cum Hermetis κηροχύτῳ γραφῇ conferens μάθημα λάλον vocat sub initium libri V. quod è versione mea adscribam:

E libris, Ptolemæe, sacris, sacrisque columnis
Arcanis, sapiens quas bis in reperit Hermes
Signavit vires proprias cœlestibus astris.

Con-

(g) Barthius lib: 1. adversar. c. 15. *Auctor carminis ad Colleam vel Jovium quod non optime Paulino abscribi, alibi demonstramus.* Idem XXXII. 22. tribuere videtur Claudiano Mamerto: *Paulinus sive Mamertus ad Colleam* Confer LIV. 3. Paulino audacter tribuit Cerda in Adversariis sacris c. 149. p. 354. Cerdam enim malui vocare quam Lacerdam, quoniam ipse c. 185 p. 497. Nicolaum Abramum suæ Societatis virum non dubitat eo nomine reprehendere *Nicolaus*, inquit, *Abramus, cujus ego nomen melius teneo quam ille meum, qui me citans Lacerdam nominat: ego enim Joannes Ludovicus de la Cerda nominor, itaque Cerdam debuisset dicere, non Lacerdam. Sed ignosco homini ignoranti nostrum idioma* &c

(h) Plutarch. de audiendis poematibus p. 12. edit Grotii. (in cujus viri maximi versione male est descriptum: *Picturam esse loquens Poema, Poema vero tacitam picturam*) de dignoscendo adulatore p. 58. & IX ult. Sympos.

Consilii adjutor fuit illi Asclepius, inde
Ceris mandavit formas, divinaque imago
Florilega impressa est dono pulcherrima Musæ.
Ast ego si illuni cœlestia sidera nocte
Sæpe revisendo, picturam sisto loquentem,
Nec quisquam potis est partem hujus cernere laudis
Quam solus, quem plurimum amo, magnus Petosiris,
Non levis iste labor, Ptolemæe, videbitur ulli.

Jacobus Gronovius Vir. Clariss. in postremo versu edidit, ὃ βαιὸς κάματος ἔτος, unde totum hunc locum non videtur cepisse, certe, ut multa, obscurissime reddidisse. Sed legendum esse ὐ βαιὸς, ut in mea versione interpretatus sum, nec ipse, credo negabit, si conferet exordium libri primi, ubi inter alia hæc leguntur:

De nocte insomnis multo de luce labori
Indulsi, ut Tibi quos mea fecit Musa libellos
Mitterem, & è studiis ferres hæc commoda nostris.

Supersunt Manethonis Ἀποτελεσματικῶν, sive de viribus & effectis Astrorum libri sex, scripti ad Ptolemæum Regem, quem Philadelphum esse, adeoque & Manethonem eundem qui Ægyptiaca & alia jam à me commemorata scripsit, nulla ut opinor ratione idonea negari poterit. Illud vero de Philadelpho apertissime etiam confirmatur lib. V. 208. ubi Ἀρσινόης ὑμέναιοι diserte memorantur, quod & erudito editori observatum. Cæterum tulere ætatem Apotelesmatica Manethonis in unico quantum sciam codice Mediceo sexcentorum circiter annorum, è quo varia virorum doctorum Lucæ Holstenii & Lucæ Langermanni apographa, atq; Jacobi quoque Gronovii editio profluxit. Versiculos quosdam ex illo opere tum adhuc inedito produxerat Alexander Morus in notis haud protrita eruditione refertis ad novum fœdus in Jacobi I. 1. Alios Abrahamus Hinckelmañus, decus hujus urbis immortale, in detectione fundamenti Bohemiani edita Hamburgi 1693.4. p. 114. cujus verba è Germanico hic translata adscribam: *De Astrologia apotelesmatica nullum forte in orbe terrarum superest monumentum antiquius sex libris Manethonis sacerdotis Ægyptii, qui versibus elegantibus Græcis concinnati in hac urbe* (Hamburgo)

go) *exstant. Semel quidem occurrit in Bibliotheca Joannea inter Codices Holstenianos, alterum exemplum est apud virum quendam nobilissimum, in cujus apographi ora sive margine etiam emendationes non pauca erudita occurrunt. Inscriptum est hoc opus Regi Ægypti Ptolemao, Philadelpho haud dubie, qui artem illam magni faciebat, ut patet ex ipso statim limine poematis.* χαίροις ὦ Πτολεμαῖε *&c. Testatur quoque Manetho Hermetis se doctrinam afferre lib. V.* ἐξ ἀδύτων ἱερῶν βίβλων *&c. Unde etiam patet sententiam Kircheri qui duos fuisse Manethones contendit T. 1. Oedipi Syntagm. I. cap. 9. merum commentum esse. Adde Stillingfleeti Origenes sacras p. 51. 53.* Hæc verba cum legissem, adii virum, non minus doctrina ac pietate insignem quam humanitate incredibili, atque ut mihi Manethonis inspiciendi copiam faceret, ab eo petii, neque hanc tantum ab eo, sed & describendi haud difficulter impetravi. Hinc de edendo scriptore cogitans, latine ita reddere institui, ut *v*ersum versu exprimerem: tum acerba morte (*i*) interim extincto viro præstantissimo, editionem ipsam sum aggressus, versione Græcis ex adverso posita, & libro primo ut in MSto Codice reperi in Aphorismos LXX. distincto, & adscriptis in margine græcis argumentis, quæ compendio exarata etiam in Apographo, atq; adeo difficiliora lectu erant, sed ad intelligendum Poetam non parum conferre mihi visa sunt. Hujus editionis meæ primis forte foliis conspectis calcar sibi addere passus est clarissimus Jacobus Gronovius ad maturandam suam Apotelesmaticorum Manethonis editionem, quam omissis illis quæ dixi argumentis dedit Græce, Lugd. Bat. 1698. 4. latina sua versione prosaria ad calcem separatim subjuncta, additis nonullis notulis sive castigationib⁹. Cum vero & mihi alia essent quæ agerem, & argumenti vanitas sisteret utcunque impetum animi, miraque esset typorum Græcorum apud nostros lentitudo ac difficultas, facile me prævertit nec invitum. Existimo etiam laborem illum quem rei literariæ bono haud levem insumsit, aliud longe mereri, quam ut propter illa quæ in ejus editione vel interpretatione, vel notis etiam obelo digna animadverti (*) fortassis possint, vel à me vel ab alio quocunque exagitetur, cum homines simus, & scriptorem antiqvum

(*i*) Hæmorrhagia correptus obiit Hinckelmannus ὁ μακαρίτης non multo major quadragenario, 3. Id. Febr. Anni 1695. Vide Rev. Viri amici ac popularis mei honoratiss. Henrici Pippingi sacrum decadum septenarium sive Memorias LXX. Theologorum p. 599.

* Animadversa in versione loca quædam non inficianda sunt ab illustris doctrinæ Viro Jacobo Perizonio, in responsione ad nuperam notitiam de variis Æliani aliorumque auctorum locis, Lugd. Bat. 1703. 8. pag. 38. seq.

qvum Græcum eumque Poetam & Aſtrologum antea ineditum in lucem proferre omnibus abſolutum numeris, res difficillima ſit, neque ulli hactenus quod ſciam contigerit mortalium. Optent tamen multi mecū, ut vir doctus ſecum habitans viciſſim faſtuoſo aliorum contemtu, & acerbis indigniſſimisque ſarcaſmis ac reprehenſionibus quibus viros quoslibet ſpirantes ac defunctos, etiam præclariſſimos, nulla vel leviſſima data occaſione ſugillat, (cujus rei exemplum vel in præfatione ad Manethonem adverſus Gerh. Joh. Voſſium & Alex. Morum dicta præbere poſſunt) non adeo conſpurcaret ſcripta & merita ſua in literas, certe præclara, ſed futura opido majora, ſi quam diligenter humaniores tractat literas tam ſedulo quoque caveret humanitati bellum indicere.

In notis ad Manethonem p. 267. Vir doctus protulit verſus Hexametros Græci Poetæ de ſeptem Planetis, *neſcio*, inquit, *an editos, certe dignos qui legantur.* Hos ipſos in Stobæi Eclogis Phyſicis pridem vulgatos lector reperiet, & ab Hugone Grotio p.135. excerpt. latinis verſibus eleganter redditos. Septimus verſiculus quoq; ſub Theonis nomine exſtat in extremo libri primi Anthologiæ Gr. Epigrammatum. Spicilegium Emendationum & notarum in Manethonem, & argumenta Græca in librum primum, publici juris facere animus mihi eſt, cum otium nactus fuero ad Maximi poema, de quo infra, περὶ Καταρχῶν, & meam Manethonis verſionem, Manilii exemplo, carmine latino compoſitam in lucem proferendam.

Fuerunt nonnulli qui dubitarent an Apoteleſmaticon libri ad Manethonem referenda eſſent, vel qui plane contenderent illos nomen tam antiqui auctoris mentiri. Hiſce neſcio an accenſere debeam doctiſſimum Carolum Cangium de Fraxinis, qui in indice auctorum quibus ad condendum gloſſarium mediæ Græcitatis uſus eſt, memorat Manethonis ἀποτελεσματικοῦ ἀποτελέσματα τῶν ἀναβιβαζόντων ex Cod. Colbertino num. 2079. Nam ex Gloſſario ipſo in voce λωπικάριοι, πρακτέριον & alibi apparet Manethonis poema à Cangio minime fuiſſe inſpectum, ſed tantum tenuia quædam lemmata ex Manethonis Aphoriſmis à Gram̄atico quodam collecta, qualia exſtare dixi in ora codicis Medicei. In poemate autem ipſo quid demum indignum ſit ſcriptore Ptolemæis æquali, quid antiquiſſimo Aſtrologo ac Poeta, nihil hactenus fuit ab iis qui genuinum illud eſſe dubitant, in medium allatum. E contrario vehementer pro antiquitate ejus pugnant carminis ſimplicitas caſtaque

Homeri imitatio, tum ſcribendi genus aphoriſticum, quod antiquis Aſtrologis probatum fuiſſe teſtatur Ptolemæus Mathematicus lib. 3. Tetrabibli cap. 2. ubi illud miſſum facere ſe ait, quod varium ſit & multiplex, ac prope infinitum. Porro dum circulos cœleſtes & aſtra quæ ab ipſis ſecantur Manethon deſcribit, facile oſtendit ſe longiſſime à noſtra ætate, cum iſta in literas mitteret, abfuiſſe. Alia enim ſidera hodie à circulis illis ſecari conſtat, propter præceſſiones æquinoctiorum, quæ tanto temporis intervallo diverſum ſphæræ ſitum effecerunt. Quibus ſi addas totius operis contextum, in quo nihil occurrit quod non ætati Ptolemæi, qui ex Arſinoe conjuge agnoſcitur Philadelphus, ac plus ſimplici vice nominetenus compellatur, nihil quod veterum Ægyptiorum aſtrologorum ſententiis non conveniat; repetitiones etiam antiquiſſimis potius ſcriptoribus genuinis quam ſavris impoſtoribus familiares: nihil profecto habebis quo fidem codicis antiquiſſimi, quo diſertum Suidæ ac Poetæ latini veteris qui picta Manæthonis aſtra celebrat teſtimonium jure poſſis in dubium vocare. Auctor ipſe ſub extremum libri ſexti thema ſuum natalitium, ſive ut Victruvio dicitur naſcentiam teſtatur fuiſſe ſole in ♊ Jove in ♊ Saturno in ♒ & Marte in ♋ Quod ſi accuratas Ephemerides non minus quam Chronologiã omnibus numeris abſolutam haberemus, non difficile foret annum quo natum ſe indicat ex hiſce indiciis Aſtrologicis inveſtigare. Jam non magis hoc fieri poteſt in tanta Chronologorum varietate Aſtrologorumue parum ſæpe ſolidis calculi hypotheſibus, quam inepte argumentaremur, ſi ex hoc ipſo genuinum vellemus Manethonem evincere.

Petoſirin delicias ſuas ſive πλυφίλτατον ἄνδρα vocat Manethon lib. V. 10. è quo loco non magis probare licet æquales fuiſſe, quam Iſocratem vixiſſe temporibus Dionyſii Halicarnaſſei, quia hic illum ἑταῖρον * ſuum appellat, vel Dicæarchum aut Theophraſtum fuiſſe æquales Ciceronis aut Attici, quia ab his amici ac familiares vocantur, vel deniq; Zachariam Prophetam vixiſſe ætate Moyſis, quoniam Philoni Judæo Zacharias dicitur εἷς τῶν Μωϋσεως ἑταίρων. Sed quæ Petoſiris oratione proſaria tradiderat, hæc Manetho verſibus Græcis reddidit Hexametris, & obſervationibus propriis auxit, ut paret è prologis libri I. & V. Longe antiquiorem vero fuiſſe Petoſirin, & multo tempore Manethonem anteceſſiſſe, conſtat ex Ariſtophane, qui Petoſirin memorat apud Athenæum

* Vide ſupra lib 2. c. 26. p 348.

næum III. p. 114. Idem Petosiris notatur vel laudatur à Claudio Ptolemæo in tetrabiblo sub nomine τῦ παλαιῦ vel τῦ ἀρχαίυ, ut observavit Salmasius de annis climacter. p 353. & Marshamus in canone Chron. p. 477. qui de Petosiride ejusque æquali Rege Ægypti Necepso antiquissimis Astrologiæ judiciariæ scriptoribus multa erudite collegit.

Magnum decus Daniæ Thomas Bartholinus libro de Medicis Poetis p. 99. *Inter alia Mathematica*, inquit, *Manethonis fragmentum περὶ νόσων Græcis versiculis exstat in Bibliotheca Medicea Florentiæ literis quadratis, quod descriptum à fratre Erasmo Bartholino vidi hoc principium habere*:

Νῦν δ' ἄγε μοι κούρη Λιβηθρίας * ἔννεπε μοῦσα
Ὅσσα φέρει νούσοις ἀλγήματα δῖα σελήνη.

Verum norit lector hos versus non esse operis initium, nec esse Manethonis, sed esse petitos è medio poemate Maximi περὶ καταρχῶν quod ante Manethonem in Codice Mediceo legitur; deinde versum alterum scribendum esse sic:

Ὅσσα φέρει νούσοισιν ἀκήματα δῖα σελήνη,
Ὅσσα τε λυγρὰ πέλονται ἐν εἰδώλοισι θεούσης
Δώδεκα &c.

IX. Ut supra capite V. & XVIII. Astronomos Græcos veteres plerosque persecutus sum, ita juvat hoc loco Manethoni alios Astrologiæ judiciariæ scriptores subjicere, atque editos quidem cumprimis. Ab *Hesiodo* in ἔργοις καὶ ἡμέραις, & *Arato* in διοσημείοις constat traditam partem Astrologiæ judiciariæ simpliciorem, & cui soli natura rerum suffragari videtur, qua ex astris de tempestate conjecturam capimus. De utroque & de tributis *Hermeti* iatromathematicis cæterisq; hujus commatis scriptis dixi suo loco, quemadmodum & infra lib. IV. agam de præcipuo opere hujus disciplinæ, tetrabiblo *Claudii Ptolemæi*, & qui in illud scripsere *Porphyrio*, *Proclo*, *Anonymo* sive *Demophilo*, aliisque. Præter hos dicendus in præsenti mihi est PAULUS *Alexandrinus*, cujus posterior editio εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν sive *introductionis in doctrinam de viribus & effectis astrorum*, ex Bibliotheca illustris Henrici Ranzovii Sereniss. Danorum Regis per Holsatiam & Dithmarsiam tū legati, vulgata est Græce

* MS. Πιμπληΐας.

ce cum versione *Andreæ Schatonis*, qui MStum codicem innumeris mendis depravatum fuisse queritur. Witebergæ 1586. 4. Inscripsit hæc rudimenta Paulus filio suo *Cronammoni*, qui in priore Patris ἐκδόσει quædam minus recte se habere notaverat. Πάνυ καλῶς ὦ φίλε παῖ Κρονάμμων, ἐψευδογραφηκότας ἡμᾶς ἀνευρὼν ἐν τῇ πρὸ ταύτης ἐκδόσει τῶν εἰσαγωγικῶν, περιεσκέψω ἑτέραν σύνταξιν λειπομένην ἐν οὐδενὶ τῶν εἰς τὴν αὐτὴν πρόθεσιν συντεινόντων θεωρημάτων. Μετὰ καὶ τοῦ καταναγκάσαι καὶ τὰς κατὰ ΠΤΟΛΕΜΑΪΟΝ ἀναφορὰς ἐπιλογιζομένους πρὸς τοῖς τέλεσιν ἐκθέσθαι, ὡς πάντας εὐχρηστοτέρας κατειληφότων ἡμῶν αὐτοῦ τε ΠΤΟΛΕΜΑΪΟΥ ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς δι' αὐτῶν τὴν πραγματείαν ποιουμένου, καὶ ἈΠΟΛΙΝΑΡΙΟΥ παρακελευομένου ἐν τῷ περὶ ἀφέτου καὶ οἰκοδεσπότου καὶ ἀναιρέτου ταύταις κεχρῆσθαι. Προσέτι τούτοις καὶ ἈΠΟΛΛΩΝΙΟΥ τοῦ ΛΑΟΔΙΚΕΩΣ ἐν τοῖς ἰδίοις πέντε βιβλίοις διαβάλλοντος τοὺς ΑἸΓΥΠΤΙΟΥΣ, ὡς πολλὴ ἀπάτη αὐτοῖς γεγένηται ἐν ταῖς τῶν ζῳδίων ἀναφοραῖς. Liber planus & facilis, ac locis quibusdã exceptis elementa incertissimæ artis perspicue tradens. Per σοφοὺς τῶν Αἰγυπτίων videtur intelligere Ptolemæum, cujus Canonem alibi nominetenus in testimonium citat: τὴν γὰρ ἀκρίβειαν τούτων ὁ πρόχειρος κανὼν Κλαυδίου Πτολεμαίου παραστήσει. Tempus quo scripsit satis accurate definire videtur diem XX. Mechir anno Diocletianeo 94. hoc est CHRISTI Anno CCCLXXVIII. Verum Auctor Christianus *scholiorum Græcorum* quæ cum Pauli libro edita sunt, eumque jam illustrant jam reprehendunt, testatur se scripsisse Anno Diocletiani 867. qui respondet CHRISTI anno MCLI. Græcorum 6659. Meminit inter alia Paulus etiam libelli sub *Hermetis Trismegisti* nomine jactati, cui titulus ἡ Πανάρετος, & ex ea refert doctrinam de septem κλήροις sive sortibus planetarum, de quibus dixi lib. I. c. 7. p. 50. Rursus ex eodem Hermete profertur locus de climacteribus: παρέθετο δὲ ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς ἐν τῇ περὶ κλιμακτήρων πραγματείᾳ, λέγων οὕτως. οὐ πάντοτε οἱ ἐπιφερόμενοι ταῖς ἀνθρωπίναις γενέσεσι κλιμακτῆρες νόσων παραίτιοι γίνονται, ἀλλ' ὅτε μὲν πένθους, ὅτε δὲ δικῶν, ἕτεροι δὲ μακρῶν ἢ χρονίων ἀποδημιῶν δοτῆρες γίνονται. Καὶ οἱ μὲν διὰ τῶν παραιρετῶν ἀποτελούμενοι κλιμακτῆρες νόσων καὶ κινδύνων καὶ πένθους παραίτιοι χρηματίζουσιν, οἱ δὲ διὰ τῶν τῆς αἱρέσεως, ζημιῶν καὶ τῶν τούτοις παραπλησίων. Claudit librum Paulus allata genitura mundi, sive descriptione situs planetarum cum primum cœperunt orbem terrarum lumine suo collustrare, tunc scilicet solem ait fuisse in leonis parte * 19, lunam in Cancri 15. Saturnum in Capricorni 15. Jovem in sagittarii 15. Martem in Scorpii * 14. Venerem in libræ parte * 3. Mercurium in * 7. Vir-

* Firmicus lib. 3. (al. lib. 2.) c. I. Math. ubique legit 15. referens & ipse Thema sive figu-

Virginis Oriente in cancro circa horoſcopum parte 15. hora noctis undecima aſſumta. *αὕτη*, inquit, *ἐστὶν ἡ τοῦ θνητοῦ καὶ ἐπιγείου κόσμου γένεσις. Ἐν τούτοις τοῖς ζωδίοις πρῶτον οἱ προκείμενοι ἀστέρες ἐξεφαίνοντο, αἰώνιον ἔχοντες πνεῦμα ἐν ἀφθάρτῳ μένει κείμενοι, ὅθεν καὶ οἰκητήρια αὐτῶν αὐτὰ τὰ ζῶα κατωνόμασαν.* Liber hic Pauli vel fragmenta ejus in aliquot codicibus exſtant manu exarata in theſauro librario Imperatoris, de quibus vide ſi placet librum ſeptimum Lambecii de Bibl. Vindob. inter alia memorantis codicem cum hac inſcriptione: *Παύλου Ἀλεξανδρέως εἰς τὴν Ἀποτελεσματικὴν ἐν συνόψει, καὶ μαΐστρος τοῦ Ἀπμάσαρ.* Unde ſuſpicor *Apomaſari* illi (eidem cujus Onirocritica cum Artemidoro edidit Rigaltius) tribuenda eſſe Græca quæ paulo ant memorabā in Paulum ſcholia; Niſi ſint forte *Stephani* Athenienſis. Vide Sylburgii Catalog. MS. Græcor. Bibl. Palatinæ p. 93. Cæterum miror à Lambecio, Neſſelio & Labbeo ſcriptorem libri ipſius vocari quandoque non Paulum uti ſcholia illa k.4.b.& tituli MSS. plurium Codicum diſerte appellant, ſed *Julian* vel *Julianum* Alexandrinum. Pauli nomen confirmat etiam Suidas: *Παῦλος φιλόσοφος, εἰσαγωγὴν ἀστρολογίας ἢ ἀποτελεσματικά*, ita enim malim legere quam *καὶ ἀποτελεσματικά.* Exſtat & in Bibl. Cæſarea *Heliodori* cujusdam commentarius in Pauli hujus doctrinam Aſtrologicam, diviſus in capita quinquaginta tria. *Ἡλιοδώρου εἰς τὴν Παύλου διδασκαλίαν. Κεφάλαιον ά. περὶ ποιότητος τῶν σχημάτων, καὶ εἰς τί συμβάλλονται.*

Joachimus Camerarius cui omne genus literarum plurimum debet, diſciplinam quoque Aſtrologicam * variis ſcriptis illuſtravit, atque inter alia Græce atque latine Norimbergæ A.1532.4. edidit *Aſtrologica*, quibus continentur (1) Incerti ſcriptoris *Διάγνωσις τῆς ἡλιακῆς σφαίρας τῶν ιβ εἰδώλων, ὅπως ἐν ἑκάστῳ μηνὶ ἀκριβῶς χρὴ διαιτᾶσθαι. Ratio orbita ſolis per duodecim ſimulacra cœli, quem-ne victum uſurpare ſingulis menſibus conveniat.* De hoc brevi ſcripto ita amicus noſter Dietricus Doblerus: *Seculo poſt Chriſtum nono vel decimo apparet hoc conſcriptum, ſi veri ſunt quatuor poſteriorium menſium dies ingreſſui Solis in ſigna ſingula aſſignati: octo autem priorum menſium dies corrupti videntur eſſe ſaculo forſan decimo quinto ab inepta librarii manu reducentis iſtos numeros ad dies quibus ſuo tempore Solē ſigna introi-*

figuram genituræ mundi è libro Æſculapii qui *Myriogeneſis* (lege *Merogeneſis*) inſcribebatur, teſtatusque ſequi ſe Æſculapium Anubiumque *quibus potentiſſimum Mercurii numen iſtius ſcientia ſecreta commiſit.* Confer Salmaſ. p. 534. de annis Climactericis.

* Vide Voſſium de ſcientiis Math. c. 65. p. 376. ſeq.

re videbat in Calendariis suis annotatum, præcessiones autem æquinoctiorum ignorantis, tanto tamen candore pollentis, ut dum nihil periculi ex correctione sua metuendum esset, intrepidus mutaret quæ mutanda ipsi videbantur: cum autem ad Plejades mense Novembri ante Solis ortum occidere incipientes pervenisset, manum de tabula corriperet, nec amplius quicquam corrigeret. p. 1. - 3.

2. Ἐκ τῶν Ἡφαιστίωνος τοῦ Θηβαίου ἀποτελεσματικῶν καὶ ἑτέρων παλαιῶν περὶ τῆς τῶν ιβ μορίων ὀνομασίας καὶ δυνάμεως. *Excerpta ex* HEPHÆSTIONIS *Thebani judiciis, eque aliis veteribus scriptoribus* de duodecim cœli signorum appellationibus, affectionibus & effectis, quæque regiones terrarum singulis subsint signis, secundum varias sententias Ægyptiorum eosque secuti Dorothei, tum præterea Hipparchi ac Ptolemæi. Decanorum quoq; trinorum in singulis ζωδίοις sive signis Ægyptia afferuntur nomina, de quibus vide Salmasium p. 610. seq. libri de annis Climactericis, qui & multis aliis hujus scripti locis affert lucem, & nominum illorum interpretationes daturum se receperat in sua de lingua Ægyptiaca commentario, cujus egregium specimen dedit p. 566. & 614. Idem Hephæstionis Apotelesmatica in plures libros divisa videtur evolvisse nam p. 52. locum de Ægyptiorum Jatromathematicis græce profert ex Hephæstionis Thebæi præfatione libri primi. Et sane Labbeus p. 120. Bibl. novæ MSS. memorat Hephæstionem Theban. περὶ καταρχῶν libris tribus, in Bibliotheca Petri Stozzæ. Quando vixerit iste Hephæstio, non comperi, nisi quod Salmasius p. 533. ad Constantini M. ætatem referre non dubitat. De aliis hujus nominis infra in Grammaticis sum dicturus.

3. Ὅσα οἱ πλανώμενοι ἀστέρες ἐν ἑκάστῳ τῶν ζωδίων σημαίνουσιν. *Decreta sive significationes quinque errantium stellarum per signa Zodiaci. p. 21 - 36.*

4. *Vestii Valentis Antiocheni ex primo libro floridorum* fragmentũ de natura septem planetarum & ratione effectionum, latine tantum è versione * haud credo ipsius Camerarii p. 48 - 53. In aliis codicibus rectius VETTIUS vocatur hic VALENS, non Vestius, & celeberrimum antiquissimumque apud veteres Vettiorum nomen, nam antequam Nu-

* Videtur sane Camerarius Græca simul fuisse editurus si ipse vertisset, & non ab alio latine translata hæç fragmenta accepisset. Caspar vero Barthius hæc male latini veteris scriptoris & latine primum scripta, non è græco versa esse existimavit, V. 4. VIII. 19. & XI 3. Adversar. quo nomine merito incurrit censuram Reinesi p. 558. Var. lect. Sed hic Vir doctus non magis verisimiliter latina illa tribuit Firmico p. 692. seq.

Numa Romulo succederet, Vettius quidam interrex fuit, quem cum Tatio è Sabinis venisse suspicatur Fulvius Ursinus in familiis Rom. p. 1305. T. VII. Græv. De aliis Vettiis sive Vectiis operæ pretium sit consulere Glandorpium in Onomastico, Reinesium Epist. LXIX. ad Rupertum p. 631. seq. & Laur. Begeri spicilegium Antiquitatis p. 89. Sed & plures fuere *Vettii Valentes*, (1) Medicus Apuleji Celsi discipulus, laudatus Scribonio, Cœlio Aureliano, Galeno, Marcello Empirico: ob adulterium vero cum Messalina interfectus à Claudio Imp. Vide quæ Viri docti ad Plin. XXIX. 1. & ad Tacitum XI. 30. seq. Huic doctissimus Tiraquellus c. 31. de nobilitate sect. 64. perperam tribuit Anthologias quibus περὶ κλιμακτήρων ἑβδοματικῆς καὶ ἐννεαδικῆς ἀγωγῆς egerit è disciplina Petosiridis & Necepso Regis Is ipse enim est Astrologus, longe junior, de quo in præsenti quærimus. (2) Medici filius prætor, augur aliisque magnis dignitatibus functus sub Nerone, ut ex Inscriptione veteri apud Gruterum p. CX. 2. docet Reinesius III. 14. Var. lect. (3) Astrologus quem dicitur de fatis urbis CPolitanæ consuluisse * Constantinus Imp. Ita enim Zonaras T. 3. p. 7. Τότε ὥς τινες ἱστορήκασι, τὸν Ἀστρονόμον καλέσας Οὐάλεντα, τὸν πάντων περὶ τὴν τέχνην ταύτην ἐσχολακότων τὸν ἀκριβέστερον ἐκέλευσεν ἐπὶ τῷ γενεθλίῳ τῆς πόλεως συμπῆξαι θεμάτιον &c. Similia habent Cedrenus & Glycas, & hunc ipsum Valentem esse illum Vettium, è cujus floridis fragmenta Camerarius edidit, non absurde videtur sentire Barthius, cui magnum Salmasium ὁμόψηφον observo, qui & ipse scriptorem illum ad Constantini tempora retulit p. 533. de annis Climactericis. Sed Antiquiorem atque adeo diversum facit ὁ πάνυ Seldenus, ita enim ille syntagm. 1. de Diis Syris p. 87. *Suadet hoc & vetustissimi sed nondum editi Astrologi auctoritas, qui sub Claudii Ptolemai tempora aut circiter ni fallor scripsit. Adriani enim anni primi* ** *meminit, mensibus utitur Ægyptiacis, nec Ptolemai sed sæpiuscule Petosiridis & Necepsonis, quem* τὸν βασιλέα *nonnunquam* κατ' ἐξοχὴν

* Etiam de veteris Romæ fato consultus quidam *Vettius*, Varronis æqualis, qui auguratus est populum Romanum ad mille & ducentos annos perventurum, teste Censorino c. 17. Confer Sirmondum ad Sidon. p. 232. Nescio an ab illo Vettio & veteri Roma ad Valentem de nova Roma consultum aliquis ansam cudendæ fabulæ petierit. Equidem de Astrologo per Constantinum tunc temporis consulto res haud facillima est creditu, & melioribus scriptoribus alto silentio prætcrita, præcipue vero parum verisimilis ubi agitur de superstitione Astrologiæ divinatricis, quam universam detestabantur Christiani, futilissima & absurdissima omnium, quæ est themata civitatum excitare, & è situ astrorum tempore urbis condi vel instaurari aut amplificari cœptæ fortunam illius divinare.

** Locum dedit idem Seldenus III. 20. de jure Nat. & gent.

χλω vocat, (librum ejus XIII. allegans) *Abrami item, Critodemi, Timæi, Hermippi, Orionis auctorum mentionem facit, & à Ptolemaica Astrologia satis discordat. Is autem est Vettius Valens Antiochenus - . Codex ille Valentis quo utor est MS. & Christophori Longolii sumptibus olim exaratus - - Se autem magno labore & dispendio, magnisque itineribus Mathesin comparasse affirmat Vettius.* Ἡμεῖς δὲ, inquit, *πολλὴν μὲν χώραν διοδεύσαντες καὶ τὴν Αἴγυπτον διελθόντες, διδασκάλοις φιλαργύροις περιπεσόντες, τὰς μὲν τῶν χρημάτων δόσεις ἐποιησάμεθα διὰ τὴν περὶ τὸ ἔργον ἐπιθυμίαν.* Ante Seldenum Josephus Scaliger Epist. CXIV. ad Casaubonum: *Vettius Valens Astrologus, de quo quæris, scribebat tempore eodem quo Claudius Ptolemæus, sub Hadriano & Antonino, ut ejus Epochæ testantur. Citat aliquot veteres ejusdem studii homines, tam mihi ignotos quam ipse est, neque enim ullus veterum, qui hodie exstant, ejus meminit. Alius Valens fuit tempore Constantini, à quo consultus de urbis novæ Romæ Byzantinæ fato. Sed noster Vettius, ut vides, longe antiquior est. Habet multa quidem utilia, sed non pauca circulatricis divinationis nugatoria.* Scaligeri & Seldeni vestigiis audacter insistit Reinesius, quanquã Epochas illas & annum primum Adriani potuit Valens memorare ex antiquiore scriptore, quoniam non de suo scripsit omnia, sed composuit *ἀνθολογίας* sive *floridorum Astrologicorum* libros è variis scriptoribus & propria observatione collectos. Quid quod H. Dodvvellus in diss. de tabulis Cœli, quæ exstat ad calcem Tomi 1, spicilegii Patrum concinnati à Clarissimo Grabio pag. 341. notavit Vettium hunc Valentem habere observationes Æræ Diocletianeæ anno CLX. (CHRISTI CCCCXLIV.) recentiores: ut adeo Constantini quoq; ævo longe junior sit iste Vettius. Verum de tota hac re melius judicium ferre licebit, si quando opus ipsum satis spissum & in octo divisum *libros* viderit lucem, quod manu exaratum in variis Bibliothecis exstat Angliæ, Galliæ, Italiæ, & Germaniæ nostræ quoque. Editionem ejus promisit jam pridem illustris Huetius, notis ad Origenem p. 54. Loca ex eo Græce producunt, præter eundem Huetium, Scaliger ad Euseb. & in Canonbus Isagog. deque temporum emendatione, Salmasius de annis Climacter. Galeus ad Jamblichum, Seldenus prolegom. de Diis Syris c. 3. p. 33. & syntagm. 1. c. 1. p. 88. seq. Libro III. de jure Nat. & gentium c. 20. & Commentar. ad marmora Oxoniensia p. 28. seq. atque 42. edit. Prideausii, ubi occurrit adjurandi formula, qua libro quarto fratrem aliosque discipulos suos obstringit Valens, ne artis suæ sacra atque arcana cum quoquam indigno

aut

aut profano communicent, mutilentve scripta ipsius, aut interpolent, vel nominis & gloriæ auctoris non habeant rationem. Eam formulam, quia singularis est, & auctorem ipsum spectat, eumque à Christi sacris alienum fuisse docet, hoc loco integram subjeci: *Ὁρκίζω σε, ἀδελφέ μου τιμιώτατε, καὶ τοὺς μυσταγωγοὺς μου ταύτῃ τῇ συντάξει, οὐρανοῦ μὲν ἀστέρικτον κύτος, καὶ κύκλον δυοκαιδεκάζωδον, ἥλιόν τε καὶ σελήνην καὶ τοὺς ε΄ πλανήτας ἀστέρας, δι' ὧν ὁ πᾶς βίος ἡνιοχεῖται, αὐτήν τε τὴν πρόνοιαν καὶ ἱερὰν ἀνάγκην, ἐν ἀποκρύφοις ταῦτα συντηρῆσαι, καὶ μὴ μεταδοῦναι τοῖς ἀπαιδεύτοις, εἰ μὴ τοῖς ἀξίοις καὶ δυναμένοις διαφυλάσσειν καὶ ἀμείβεσθαι δικαίως, αὐτῷ τε ἐμοὶ* OΥΑΛΕΝΤΙ *τῷ εἰσηγησαμένῳ ἀείμνηστον καὶ ἀγαθὴν φήμην ἀπονέμειν, καὶ μάλιστα ἐπιγνόντας τὸ ἄφθονον καὶ τὸ τῆς ἀληθείας μέρος ὡς ὑπὸ οὐδενὸς ἀνδρὸς ἐπιλελυμένον αὐτὸς ἐφάτισα, μήτε παρέντας τὸ ἐμὸν ὄνομα ἑτέρους ἐπεισφέρειν ταύτῃ τῇ συντάξει, μήτε λωβεῖσαι τινὰ τῶν προγεγραμμένων ἢ μελλόντων λέγεσθαι πρὸς τὸ ἀθετῆσαι τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ μὴ ψόγον ἐπενέγκαι. Καὶ ταῦτα μὲν διαφυλάσσουσιν οἱ προειρημένοι θεοὶ πάντες εὐμενεῖς ἔσονται καὶ βίος εὐπαθὴς, καὶ καταθύμιος λογισμῶν συντέλεια. Ἐπιορκοῦσι δὲ τὰ ἐναντία. μήτε γῆ βατὴ, μήτε θάλαττα πλωτὴ, μήτε τέκνων σπορὰ, τυφλός τε νοῦς, καὶ πεπαιδευμένος ὑπάρχων ἀσχήμονα βίον καὶ ἀνεπίτευκτον ἀγαθῶν ἐπάγοι. Ἐὰν δέ τις καὶ μετὰ θάνατον ἐστὶ κακῶν τε καὶ καλῶν ἀμοιβὴ, κἀκεῖ τῶν ὁμοίων μεταλάβοιεν.* Confer rursus Seldenum lib. II. de Synedriis Hebræor. c. XI. sect. 4. ubi confert formulam similem Julii Firmici, additque hanc è libro septimo Valentis, quam c. 3. prolegom. de Diis Syris quoque vulgaverat: *Τοὺς τῆς παραγγελίας ἡμῶν πειθομένους ὁρκίζω ἡλίου μὲν ἱερὸν κύκλον, καὶ σελήνης ἀνομάλους δρόμους, τῶν τε λοιπῶν ἀστέρων δυνάμεις, καὶ κύκλον δυοκαίδεκα ζωδίων, ἐν ἀποκρύφοις ταῦτα ἔχειν, καὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις ἢ ἀμυήτοις μὴ μεταδιδόναι, τιμήν τε καὶ μνήμην τῷ εἰσηγησαμένῳ ἀπονεμεῖν. Εὐορκοῦντι μὲν εὖ εἴη, καὶ καταθύμιοι οἱ προκείμενοι θεοί. Ἐπιορκοῦντι δὲ τὰ ἐναντία.*

5. Claudunt Camerarii collectionem *Ἰατρομαθηματικὰ Hermeti Trismegisto* tributa, de quibus jam dixi lib. 1. c. IX. ubi & de *Galeni* libro ejusdem argumenti, & de Curanidibus & aliis Hermeticis Astrologicis scriptis. Occurrunt & Astrologica quædam in *Geoponicis.* De his agam libro VI. Verum jam deinceps ineditos quosdam Astrologos recensebo.

X. *Astrologi Græci inediti.*

Achmetis Astrologica MSS. laudantur à Meursio in glossar. Scripsit intro-

ductionem in Astrologiam Persicam, quæ fuit in Bibl. Palatina.

Anonymi varii. Vide elenchum auctorum glossario Græcobarbaro Cangii subjectum p. 34. Nesselium Catalogo Bibl. Cæsareæ parte 1. p. 343. Testatur & Lambecius VII. p. 261. in eadem Bibliotheca Cæsarea exstare Anonymi MS. Syntagma Astrologicum in capita 200. divisum & 332. paginas in folio implens, cui præter varias diversorum anonymorum auctorum institutiones & observationes Astrologicas, insertæ sunt *Georgii Chrysococcæ* tabulæ Astronomicæ Geographicæ & Astrologicæ; *Sethi Patriarchæ* Astronomia ab Angelo, scilicet, ipsi tradita: *Petosiridis* organum Astrologicum ad Nechepsum Regem Ægypti, *Ammonii*, filii Hermeæ, *Jo. Camateri*, & Jo. Philoponi libri III. de usu Astrolabii: Claudii Ptolemæi, Theophili, Dorothei Sidonii, Petosiridis Ægyptii, Antigoni Nicæni, Jo. Camateri, Valentis Antiocheni, Hephæstionis Thebani, Stephani Alex. *Porphyrii*, *Apollinarii*, & *Critodemi* Apotelesmatica. Idem Lambecius p. 235. refert aliud Anonymi syntagma Astrologicum divisum in capita 137. insertis quibusdam fragmentis Hephæstionis Thebani, *Juliani Laodicensis*, & Hermetis Trismegisti. Sic Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 278. in Bibl. Regis Galliæ Cod. 559. narrat exstare Astrologica varia ex Rhetorio, *Deucalione* &c. capitibus 66. Item Astrologica è *Leone Philosopho*, *Theodosio*, Valente, *Demetrio*, Dorotheo, Maximo, Hephæstione, *Zoroastre*, Manethone, Paulo Alex. Theophilo, *Critodemo*, Zeucho sive *Teucro* & Juliano. Omitto quæ p. 121. referuntur Prognostica sereni aeris ex diversis auctoribus collecta, Arato, Africano, Apulejo, Anatolio, Aristotele, Berytio, Varrone, Demogeronte, Didymo, Diophane, Florentino, Nestore, Orpheo, Paxamo, Plutarcho, Ptolemæo, Pamphilo, Platone, Sotione, Theophrasto, Vindanionio, Zoroastre aliisque, qui omnes allegantur in Geoponicis græcis novissime perquam emendate editis & illustratis à Clarissimo Needhamo.

Ammonii Hermeæ F. jam memini in Anonymis.

Antigoni Nicæni ἀποτελεσματικὰ MSta in Bibl. Cæsarea. Vide Nesselii Catalogum IV. p. 63.

Antiochi Apotelesmatica sive thesauri apotelesmatum. Labbe Bibl. nov. MSS.

MSS. p. 385. Neſſel. IV. pag. 63. & 103. 104. Vide & infra in *Rhetorius*.

Anubionis, ſive ut Firmicus vocat *Anubii* Poetæ vetuſtiſſimi elegiam de horoſcopo laudat Salmaſius de annis Climactericis p. 87. 602. &c. & profert ad Solin. p. 655. edit. Pariſ.

Apollinaris Apoteleſmatica. Lambec. VII. p. 261. Laudatur hic Apollinaris à Paulo Alexandrino.

Apollonii Mathematici Apoteleſmata. Cod. Reg. Pariſ. 1843. *περὶ μαντείας ἀστέρων* libros IV. ſcripſiſſe Apollonium Tyanenſem teſtatur Philoſtratus III. 13. Sed puto in illo codice potius contineri quædam Aſtrologica Apollonii Laodicenſis, quem libris quinque hoc de argumento ſcriptis Ægyptios Aſtrologos variorum errorum poſtulaſſe teſtatur Paulus Alexandrinus. Apollonium quoque Myndium peritiſſimum inſpiciendorum natalium laudat Seneca VII. 3. & 17. Nat. quæſt.

Aſtrampſychi Aſtrologia Perſica Cod. Colbert. 2202. *Ἀστραμψύχου λαξευτήριον. Πτολεμαίῳ Ἀστράμψυχος ἱερεὺς καὶ βίβλων ἐπισφραγιστὴς ἰδίῳ δεσπότῃ χαίρειν.* Sequitur ejusdem *θεωρία τῶν ἀστέρων*. Deinde *ἀρχὴ σὺν Θεῷ. Πυθαγορικοῦ λαξευτηρίου ἤτοι τοῦ ῥαμπλίου* (al. *ῥαβουλίου*) *οὕτω ἐπιλεγομένου περσιστί.* Vide Cangii gloſſar. in *ῥάμπλιον*, & *λαξευτήριον*. Hoc opus verſibus Politicis expoſuit *Arſenius* Monachus qui MSti occurrunt in Bibl. Cæſarea. id. in *πολιτικοί*. Vide & de hoc Arſenio Lambecium VII. p. 260. ubi Geomantiam Zanatæ Philoſophi Perſæ vocat, quam Cangius addendis ad gloſſar p. 212. *ψαμμομαντείαν*.

Critodemi ἀποτελέσματα ὡρίων. Cod. Colbert. 2069. Lambec. VII. pag. 261. 284. Allegatur Critodemus à Julio Firmico & Vettio Valente. Allegatur & *Orion*. Num itaque Vocabulum *ὡρίων* à præcedente *ἀποτελέσματα* in Codicis Colbertini epigraphe ſeparandum?

Dorotheus Sidonius de quo Scaliger ad Manil. p. 23. *Apoteleſmata unus veterum quod ſciam verſibus ſcripſit Dorotheus Sidonius, quem legerunt Arabes, Omar, Meſſaala, auctor Alcabitii, ita ut ante quingentos annos eum auctorem exſtitiſſe* (i. e. adhuc ſuperfuiſſe, Firmico enim laudatus longe eſt antiquior) *non dubitemus.* Præter Dorotheum Apoteleſmatica ſcripſerat non ſolum Manetho de quo ſupra, ſed & Heliconius de quo Suidas. Cæterum Dorothei verſus complures Hexametros Græce producit Salmaſius de annis climactericis præf. &

& p. 289. & 291. seq. & ad Solinum variis locis. Basileæ quoque A. 1571. fol. prodiere Albohazen Haly Abenragel Arabis de judiciis astrorum libri VIII. latine per Antonium Stupam Rhætum, quibus accessit compendium XII. domorum cœlestium ex Messaala, Aomare, Alkindo, Zaele, Abencit, *Dorotheo*, Jergi, Aristotele & Ptolemæo collectum per Petrum Lichtenstein.

Gennadio Patriarchæ CPol. tribuitur expositio Ramplii non modo in Codice Regio de quo Cangius, sed & in Palatino. Vide Sylburgi Catalogum MSS. p. 94.

Heliodori commentarius in Pauli Alexandrini doctrinam Astrologicam, divisus in capita LIII. Lambec. VII. p. 256.

Hephæstionis Thebani Apotelesmaticon libri III. De hoc scriptore dixi paulo ante inter editos.

Heraclidis apotelesmata. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 385. Heraclidis cujusdam qui *ἀστρολογούμενα* scripsit, mentio apud Laertium. V. ult.

Hermippus. Vide infra in Maximo. Allegatur & Hermippus quidam à Vettio Valente, sed is ni fallor Hermippus Peripateticus intelligitur, quem inter Arati interpretes quoque laudari video.

Astronomia *Hippocratis*. Labbe p. 213.

Japharis Astrologi liber imbrium. id. p. 120.

Joannis Antiochensis de conjurationibus. id. p. 385.

Isaaci Monachi *πραγματεία νέων κανονίων, συστάντων κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ςωος'* (6876. qui respondet anno Christi 1368.) *ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως ἔτους*. id. p. 120.

Joannis Camateri præfecti Canicleo sive atramentario Imperatoris Poema Jambicum ad Emanuelem Comnenum Imp *περὶ ζωδιακοῦ κύκλου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐν οὐρανῷ*. Cod. Reg. Paris. 2732. Exstat & in Bibl. Bodlejana. Vide Selden. de titulis honorum part. 1. cap. V. §. 6.

Jo. Laurentius Philadelphiensis Lydus, incertum an Christianus, qui sub Anastasio, Justino & Justiniano Imp. vixit teste Theophylacto Simocatta VII. 16. p. 186. & Photio Cod. CLXXX. Scripserat ad Gabrielem præfectum urbis CPoleos (in quem Leontii Scholastici Epigramma legitur in limine libri quarti Anthologiæ) libros tres, unum de mensibus, alterum *περὶ διοσημειῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀποθέσεων μαθηματικῶν*, tertium historici ac civilis argumenti, *περὶ πολιτικῶν ἀρχῶν*, è quo locum Græce producit Lambecius ad Codinum

pag.

p. 208. De prioribus duobus præter Photium meminit Suidas, & librum quidem *de mensibus*, Rutgersius p. 289. Var. lect. & Meursius ad Leonis Tactica p. 447. suspicantur eum ipsum esse, quem è Palatino codice Meursius descripsit, & Rutgersius p. 247-260. Græce edidit sub titulo ἐφήμερος βροντοσκοπία * τοπικὴ πρὸς τὴν σελήνην κατὰ τὸν Ῥωμαῖον ΦΙΓΟΥΛΟΝ (*Nigidium Figulum* puta, Astrologica scientia inter Romanos præstantissimum, cujus fragmenta ibi Rutgersius collegit, illisque hunc è latino Nigidii Græce translatum libellum præmisit) ἐκ τῶν ΤΆΓΗΤΟΣ καθ' ἑρμηνείαν πρὸς λέξιν. Sed est potius pars διοσημειῶν, ut patet ex primis verbis: εἰ ἐπὶ πάσης τῆς διοσημείας &c. Alias ejusdem libri partes in Codice 2432. Bibl. Regiæ Paris. exstare notavit eruditissimus Neocorus ad Suidam, *de fortibus, de terra motibus, Diarium* sive *Ephemeridem* indicantem per totum annum ortus & occasus signorum è libris *Claudii Thusci* ad verbū Græce versa &c. Joannes Scheferus Vir Cl. Lydi librum περὶ διοσημειῶν existimavit ejusdem fuisse argumenti cum Obsequentis libro de prodigiis; sed ex Arato & aliis constat διοσημεῖα sive διοσημείας esse prognostica de tempestatibus tum è ventis, tonitribus & cæteris hujuscemodi. Videtur etiam ad hunc librum respexisse Leo Imp. in extremo tacticorum, verbis à Jo. Cheko interprete lectis, sed quæ in Græco Meursii codice desiderantur: *Qui Ptolemæum diligenter cognoscunt & Chaldaicas quasdā observationes, Arati Phænomena, Joannes Lydi diurnam menstruamque observationem.* Hisce observationibus sive prædictionibus non magnam fidem tribuit Photius: ἀλλ' ἡ μὲν περὶ διοσημειῶν ὅσαγε κατ' ἐμὴν κρίσιν καὶ πεῖραν οὐδὲν ἢ ἐπ' ὀλίγον διενήνοχε μύθων. *Liber de mensibus* longe alius est, & varia de Diis eorumque simulacris ac cultu adspergit, quæ inde descripsere Codinus ac Suidas. Græco MSto ex Bibl Regia Paris. usus est Lambecius, qui loca ex illo libro Græce producit ad Codinum p. 152. 153. 154. 155. & 172. Photius: καὶ ἡ περὶ μηνῶν πραγματεία εἰ καὶ πολὺ τὸ ἄχρηστον ἔχει, ἀλλ' οὖν πρὸς τὴν τῆς ἀρχαιότητος μάθησιν ἐπιχαρίεις καὶ λίαν χρειώδης.

Julianus Laodicensis. Vide supra in *Anonymis*.

Leo Philosophus. ibid.

Ttt In-

* Eadem forte Brontologia, memorata Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 121. sed in Catalogo MSS. Bibl. Palatinæ p. 94. legas: *Photii Romani Brontoscopia, Jo Laur. Lydo Philadelphiensi interprete, cum ejusdem Laurentii præfatione, itemque Figuli tonitruum & fulgurum interpretatio ex Tagete Hetrusco.* Posteriorem tantum Rutgersius edidit.

Inter scripta *Maximi* qui Julianum Imp. instituit, Suidas refert librum περὶ καταρχῶν. Hoc Poema est Astrologicũ de electionibus sive initiis Astrologice deligendis, & exstat adhuc in Codice Mediceo, in quo Manethonis Apotelesmatica continentur: exstat autem initio mutilum, pluribus ut videtur capitibus prioribus amissis. Incipit:

Εἰ δὲ νεμειήταο μέσην κατὰ μοῖραν ὁδεύοι

Per medium Phœbe signum progressa Leonis.

Supersunt capita περὶ ξενιτείας, περὶ γάμου, περὶ νόσων, περὶ τομῆς καὶ χειρουργίας, περὶ δραπετῶν, περὶ παιδῶν διδασκαλίας, περὶ γεωργίας, περὶ τῶν ἐν δεσμοῖς, & περὶ κλοπῆς. In quibus è lunæ cursu per signa Zodiaci vel vario respectu ad alias stellas errantes, dijudicatur quodnam sit auspicatissimum tempus suspiciendi itineris, vel nuptiarum contrahendarũ, vel qui futurus sit eventus morbi, vel quando sectio venæ aut alia chirurgica operatio optime institui queat, quando auspicato conducantur servi, pueri optime instituantur, ager colatur: quando sit speranda è vinculis & captivitate liberatio, vel restitutio rei furtivæ. Sunt versus Hexametri plures sexcentis, quos ex apographo Codicis Medicei descriptos habeo, nec publicæ luci invidebo, una cum altero Astrologico Opusculo Platonici sed Christiani scriptoris Græca prosa composito, & in duos diviso libros, sub titulo *Hermippi*, qui in dialogo colloquens inducitur. Incipit: Ἀλλ' οὐ τοιοῦτον τι τὸ Πρωτέως ἦν παρ' Ὁμήρῳ φάσμα εἰς πολυειδεῖς μορφὰς ἐξαλλάττον, ὁποῖος ἐκ τῶν λόγων ὦ Ἕρμιππε ἡμῖν ἀναφαίνῃ. Continet hic Dialogus quandam Astrologicæ scientiæ commendationem atque Apologiam, tum explicationem quoque & Synopsin. Neq; vero auctor est ex iis, qui putant ab astris effici singula, sed tantũ innui ac προσημαίνεσθαι. Itaque de stella, quæ CHRISTI Nativitatem indicabat, ita disserit lib. 1. Καὶ μὲν ὁ ἐπὶ τῇ τοῦ θεοῦ λόγου γενέσεως ἀστὴρ τοῖς μάγοις ἡγούμενος (καὶ μή μεμφέσθω τις τοιούτοις παραδείγμασι χρωμένοις, ἀλλ' εἴ τις συνετὸς, φιλοκρινάτω τοῖς λεγομένοις, βέβηλοι δὲ θύρας ἐπίθεσθε) ἐκεῖνος τοίνυν οὐχ ὅτι γε ἐφάνη καὶ τοὺς μάγους συνεφελκύσατο, τὴν γένεσιν ἀπετέλεσεν, ἀλλὰ τοὐναντίον τελουμένην ἐσήμανεν, οἷον εἴ τις κῆρυξ καὶ προαγγελεὺς τοῦ τότε δὲ καλοῦ γεγονώς. Differit etiam deinde de Eclipsi quæ tempore Passionis CHRISTI apparuit, atque utrum necessarium fuerit ut CHRISTUS crucifigeretur à Judæis, quoniam hoc Prophetæ prædixerant. Hoc vero negat ille, ἀλλ' ἐγὼ

ἐγὼ φαίην ἄν, inquit, ὡς οἷόν τ᾽ ἦν καὶ τὸ πάθος μὴ γεγονέναι, καὶ τοὺς προφήτας οὐκ ἧττον εἶναι προφήτας, εἰ σωφρονεῖν ὅλως ὁ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος ἠβούλετο, ἐπεί γε κἀκεῖνοι δι᾽ αὐτὸ τοῦτο σχεδὸν προειρήκασιν, ὅπως τοῦ τοιαῦτα τολμῆσαι δεινὰ οἱ Ἰουδαῖοι ἀπόσχωνται.

Petosiridis Philosophi Ὄργανον Ἀστρονομικὸν sive ψῆφος σεληνιακὴ de ratione prædicendi eventus morborum, cum Epistola ad Regem Nechepso. Lambec. VI. p. 94. & 105. VII. p. 118. Sylburg. Catalog. MSS. Bibl. Palatinæ p. 62. Labbe p. 213. Confer quæ de Petosiride notata Salmasio ad Solinum & de annis Climacter. ac Marshamo in Canone Chronico.

Porphyrii Apotelesmatica. Lambec. VII. p. 261. Nescio an diversa ab Isagoge in tetrabiblum Ptolemæi quæ sub Porphyrii nomine A. 1551. Basileæ fol prodiit, & Vossio p. 358. de scientiis Math. videtur epitome è libris tribus εἰσαγωγῆς ἀστρονομουμένων quos memorat Suidas. Videntur tamen ἀστρονομούμενα rectius accipi de opere Astronomico, quam Astrologico sive Apotelesmatico.

Pythagoræ Mathematici ad Heliadem Epistola de dubiis rerum humanorum eventibus cognoscendis. Sylburg. Catalog. MSS. Bibl. Palatinæ p. 92. Supra in Astrampsychus.

Rabulium sive *Ramplium*. Vide supra in *Astrampsychus*. Apud Labbeum p. 121. male scribitur: *Namplii* Synthesis Persica.

Rhetorius de XII. signis Zodiaci, ex Antiochi thesauris Apotelesmatum. Lambec. VII. p. 257. Labbeus p. 121.

Serapionis Alexandrini Opusculum Astrologicum. Lambec. VII. pag. 256.

Sethi Patriarchæ Astrologia ab Angelo ipsi communicata. Lambec. VII. p. 261. Simile commentum p. 254. seq. refert Noæ Partriarchæ methodum Geomanticam, ab Angelo ipsi revelatam.

Stephani Alexandrini Apotelesmatica. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 120. Ejusdem Stephani & Apomasaris de Planetarum conjunctione. Sylburg. p. 93. Catalog. MSS. Bibliothecæ quondam Palatinæ.

Theophili ad Deucalionem filium prognostica ex Astrologia. id. adde Lambec. VII. p. 256

Theophili Alexandrini introductio ad Apolesmaticen laudatur à Cangio glossar. in πρωτοστάσιον, & alibi.

Vectii sive *Vettii Valentis* Ἀνθολογιῶν sive floridorum Astrologicorum libri VIII. De hoc scriptore supra inter editos dixi.

Themation *Eleutherii Zebelini* ad diversos vitæ casus cognoscendos. Sylburg. p. 93.

Jo. Zonaræ ant Apologeticus adversus scriptum quoddam Manuelis Comneni Imp. ad Monachum, cui objiciebatur nimia circa Astrologiam cura.

XI. *Astrologi quidam deperditi, vel quorum scripta nulla exstant.*

Abrahami libri Astrologici à Vettio Valente & Julio Firmico laudantur. Neque dubium est Abrahamum Patriarchum auctorem gentis Judaicæ intelligi, qui à Beroso apud Josephum lib. 1. Antiqv. cap. 10. δίκαιος ἀνὴρ, μέγας, καὶ τὰ οὐράνια ἔμπειρος appellatur. De tributa illi Astrologica scientia collegi varia testimonia in Codice Pseudepigrapho Veteris Testamenti. Videntur itaque Vettius & Firmicus habuisse libros sub Abrahami nomine, velut è Chaldaico translatos Gcæce.

Achinapolus. Vitruv. IX. 7. *Antipater itemque Achinapolus, qui non è nascentia sed ex conceptione genethlialogiæ rationes explicatas reliquit.*

Æsculapii Mœrogenesin allegat Firmicus, è qua genituram mundi proferre se ait lib. III. c. 1.

Antipater. Supra in Achinapolo.

Ascletario. Sveton. Domitian. c. 15.

Barbillius Astrologus quo usus Vespasianus, licet ipse edicto Mathematicos urbe pepulisset. Dio Cassius in excerptis à Valesio editis pag. 702. Barbilleorum sive agonis à Vespasiano in Barbilii gratiam Ephesiis concessi mentio in marmore Arundeliano p. 71.

Berosus inter primos videtur Græca lingua de hoc argumento scripsisse, cujus divinas prædictiones memorat Plinius VII. 37. Hist. statuam illi ideo inaurata lingva ab Atheniensibus publice in Gymnasio positam referens. Chaldæorum Genethlialogiæ primum aperuisse disciplinam in insula & Civitate Coo, auctor Vitruvius IX. 7. Idem IX. 4. *Berosus qui à Chaldæorum civitate sive natione* (Babylonium fuisse constat) *progressus in Asiam, & disciplinam patefecit* &c. Chaldaicum prædicendi genus à pluribus repudiatum ut ab Eudoxo, Archelao, Cassandro & Scylace Caryandensi, testatur Cicero 1. de Divinat. Cæterum inventorem sideralis hujus disciplinæ Chaldaicæ creditum *Belum*, auctor Plinius VI. 26. Hist, & Solinus c. ult, Alii ad *Zoroastrem* hoc retulere.

Epi-

Epigenes laudatus Plinio VII. 46. Hist.

L. Tarruntius Firmanus Ciceronis familiaris Græce Astrologica scripserat teste Plinio indice scriptor. libri 18. & Romæ urbis ac Romuli thema genethliacum condiderat, ut narrant Cicero 2. de divinat & Plutarch. in Romulo. Confer P. Bælii Lexicon edit. 2.

Heliconius Astrologus, quem Suidas testatur scripsisse ἀποτελεσματικὰ & περὶ διοσημειῶν.

Nechepso Rex Ægypti, ad quem Petosiris scripsit, circa annum aræ Atticæ 800. hoc est circa Olympiadum initium floruisse creditus: laudatur & ipse inter scriptores hujus argumenti à Plinio, * Firmico & aliis, ac tertium decimum ejus librum allegat & de sorte fortunæ inde quædam repetit Vettius Valens, librum quadragesimum Galenus IX. 2. de facultat. simplicium medicament. & ex eo Aetius. Hic Nechepso ac Petosiris antiquissimi duo scriptores Astrologiæ Ægyptiacæ, quæ à Chaldaicæ rationibus in quam plurimis dissidebat.

Orion allegatur ab eodem Valente.

Orpheus, Vettio Valenti ac Firmico laudatus. De scriptis tum aliis tum Astrologici argumenti quæ ad Orpheum referuntur dixi supra lib. 1. c. XIX.

Pancharius allegatus in Anonymi syntagmate Astrologico MS. Græco apud Lambec. VII. p. 273.

Petosiris ἐν τοῖς ὅροις citatur à Vettio Valente. Suidas eum ait scripsisse καθὰ καὶ Ἕλληνες καὶ Αἰγύπτιοι τὰς περὶ θεῶν διετάξαντο ἀπολογίας. Tum ἐκ τῶν ἱερῶν βίβλων ἀστρολογούμενα, & denique περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις μυστηρίων. Dixi de hoc jam supra cum de Manethone agerem, qui eum sequi se profitetur, & cum Astrologos ineditos recenserem. In præsenti addam quod Petosiris interdum pro quovis Astrologo ponitur, ut apud Juvenalem VI. 580. *Aptior hora cibo nisi quam dederit Petosiris.* Et in Græco Epigrammate lib. 2. cap. 6. in quendam qui sibi ex astris mortem prædixerat, & ne falleret divinationis fides, se ipsum suspendit: αἰσχυνθεὶς πτέσιριν ἀπήγξατο καὶ μετέωρος θνήσκει &c.

Ptolemæus Othonis in Hispania comes, de quo apud Tacitum lib. 1. Hist. c. 22. Diversus à Claudio Ptolemæo.

Seleucus. Tacit. II. Hist. c. 78. Sveton. Othone c. 4.

Teucri Babylonii scripta allegantur à Porphyrio in Ptolemæum. Psellus:

* Confer Marshamum in Canone Chronico.

ἀπὸ ᾗ τῶν Τεύκρου τοῦ Βαβυλωνίου βιβλίων πολλά τις ἂν εὕροι θαυμασιώτατα &c. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 654. (491. edit. Traject.) & præf. de annis climacter. ubi obſervavit hunc Teucrum ab Arabibus vocari *Tenkelum*.

Theogenes Mathematicus. Sveton. Auguſto c. 94.

Thraſyllus Mathematicus de quo ſupra c. 3. in Platonicis. Eo Tiberius uſus eſt, teſte Tacito VI. 20. ſeq. Annal. Dione lib. 55. p. 555. ſeq. Svetonio c. 98. Aug. & Tib. c. 14. 62. Caj. c. 19. Cæterum Tiberio ſupervixit, neque ab eo interfectus eſt, ut præter rem, à verſione Dionis lib 57. p 612. deceptus, tradit doctiſſimus Jonſius p. 224. Confer Dionem lib. 58. p. 638. Hujus Thraſyllii filius Imperium prædixit Neroni. Tacit. VI. annal. c. 22.

Tribonianus Sidetes qui ſub Juſtiniano Imp. floruit, ſcripſerat ut refert Suidas præter carmen epicum in Canonem Ptolemæi, συμφωνίαν τοῦ κοσμικοῦ καὶ ἁρμονικοῦ διαθέματος & εἰς τοὺς τῶν πλανωμένων οἴκους καὶ διὸ ἑκάστῳ οἶκος ὁ δεῖνα.

XII. Catalogus ſelectus Scriptorum qui Aſtrologiam Apoteleſmaticam oppugnarunt.

Cum mihi ſemper viſum fuerit ſtudium ex aſtris de vita ac fortuna hominum pronunciandi non modo lubricum & incertum, licet aliquando forte, ut omnes circulatoriæ artes vera enunciet; ſed noxium quoque, utpote quod ſpe vel metu nos implet præpoſtero, multisq; modis turbat * etiamſi non perſuaſos, tamen trepidos aut ſuſpenſos propter humani ingenii imbecillitatem: itaque non ab re me facturum putavi, ſi hoc loco præcipuos ſcriptores Veteres ac recentes, qui eam argumentis variis, armisque omnis generis oppugnarunt, paucis referrem.

E veteribus Chriſtianis quidem innumeros Aſtrologiam refutaſſe conſtat, ſed ſuffecerit allegaſſe ſcriptorem recognitionum Clementis

* Sextus Empiricus V. p. 110. veriſſime Aſtrologos notat ποικίλως μὲν ἐπηρεάζοντας τῷ βίῳ, μεγάλην δ' ἡμῖν ἐπιτειχίζοντας δεισιδαιμονίαν, μηδὲν δὲ ἐπιτρέποντας κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ἐνεργεῖν. *Vita humana multis modis afferentes injuriam, & in nobis magnam excitantes ſuperſtitionem, neque quicquam permittentes agere ex recta ratione.*

tis IX. 19. cui loco gemina ex Bardesane refert Eusebius VI. 10. præparat. Origenem in Genesin p. 11. seq. Diodorum Tarsensem apud Photium Cod. CCXXIII. Cyrillum Hierosolymitanum pag. 30. & 57. edit. præclaræ Millesianæ: Cyrillum Alexandrinum V. contra Julianum p. 357. seq. Chrysostomum variis locis, Cæsarii quæstiones 47. seq. Methodium in Convivio virginum p. 117. seq. edit. Combefisii. Augustinum de Doctrina Christiana II. 21. seq. & de Civitate Dei lib. V. cap. 5. Johannem denique Sarisberiensem lib. 2. Policratici cap. 19.

Inter τὰς ἔξω præcipue consulendi Favorinus apud Gellium XIV. 1. Sextus Empiricus libro adversus Mathematicos quinto, qui totus Astrologis est oppositus, Plotinus Ennead. 2. lib. 3. Ennead. 3. lib. 1. c. 5. & lib. 2. ac 3. Operæ pretium quoque est videre quam infirmæ sint rationes Astrologorum principis Claudii Ptolemæi, lib. I. Tetrabibli c. 3. conantis evincere utile esse, futuri nosse temporis exitum, quem tam sapienter caliginosa nocte premit Deus.

Omitto leges, Senatus consulta & Imperatorum edicta adversus Mathematicos sive Genethliacos, atrocia quidem satis, sed plerumq; irrita, suffragante Astrologis hominum comuni vitio & imbecillitate, atq; Imperatoribus ipsis clam probantibus, quos publice ejiciebant. De illis agunt Lipsius ad Taciti II. 32. Annal. Vertranius ad ejusd. lib. 1. Hist. c. 22. & Jac. Gothofredus ad Cod. Theodos. T. 3. p. 125. His adde, quod Alexandriæ, ut refert Suidas in βλάκα, Astrologi jubebantur pendere βλακενόμιον quasi *tributum* quoddam *stultorum, διὰ τὸ τὰς μωρὰς εἰσιέναι πρὸς αὐτὰς, quod stulti ad eos accederent.*

E recentioribus adversus Astrologiam Apotelesmaticam disputant (præter eos quos laudant Jo. Picus libro 1. adversus Astrologos p. 283. & Gerh. Joh. Vossius lib. de scientiis Mathematicis cap. XXXVIII.) Jo. Calvinus in disp. contra Astrologiam judiciariam, Pithoeus * Professor Sedanensis in libro Gallico cui titulus *traité curieux de l'Astrologie judiciaire, ou preservatif contre l'Astromantie des Genethliaques,* Derodon in libello qui inscribitur *discours contre l'Astrologie Judiciaire,* Petrus Gassendus T. 2. de Philosophia Epicuri p. 4 2 - 509. Sixtus ab Hemminga Frisius in Astrologia, ratione & experientia refutata Antvverp. 1583. 8. Alexander de Angelis in Genethliacos conjecto-

res.

* Ancillon Misc. Critic. T. 2. p. 74.

offenderit Callimachum, incertum est, sive quod ipsius sibi libros Apollonius arrogaverit, ut in Callimachi vita tradit vir doctus, sive quod ejus scripta contempserit famæque ejus detraxerit. Apollonium quoque perstringi putat Is. Vossius (c) à Callimacho hymn. in Apollinem v. 105.

> Ὁ Φθόνος Ἀπόλλωνος ἐπ' οὔατα λάθριος εἶπεν
> Οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος ἀείδει.

Eratostheni successit Apollonius, Rhodo Alexandriam reversus, in præfectura Bibliothecæ sub Ptolemæo Evergete I., ut Apollonio Aristonymus, teste Suida. (d) Tzetzes ad Lycophronem ait eum fuisse è Plejade Poetarum, certe in Tragicorum Plajade non fuit, & ab aliis illum referentibus recte omittitur. Callimacho in vita quantumvis invisus, tamen post mortem tumulo ejus illatus fuit, si auctori græco vitæ Apollonii credimus: quod si ille sensisset, non minus fortassis moleste tulisset, quam Patruvius (e) per somnium indignatus se sepultum

Vvv esse

(c) p. 342. ad Catull.

(d) Confer successionem præfectorum Bibl. Alexandrinæ apud Jonsium p. 201.

(e) Notum Patruvii somnium, quod incipit: *je songeois cette nuit* &c. quod animi gratia ita reddidi versibus Germanicis:

Mich träumte diese Nacht/
Ich wäre in Gedancken
nach eussersten erkrancken/
ins Todten-Haus gebracht.
Man hatte mich begraben/
da ich nicht weit von mir
ein eben solch Logier
merckt einen Bettler haben.
Das war mir gar nicht recht/
der Nachbahr/ dem im Leben
ich keine Ehr kont geben/
war tod mir auch zu schlecht.
Drumb fing ich an zu sprechen;
Und diesen Schimpf/ als der
ich tod auch etwas wär/
mit diesem Wort zu rächen.
Nichtswürdiger Coquin,
darffstu du dich unterwinden
hier bey mir einzufinden?
Nichtswürdiger Coquin.
Geh/ packe dich/ verwese
wo anders/ weit von hier;
traustu dich/ daß bey dir
man meine Grabschrifft lese?
Wie nun hoffärt'ger Staub?
Antwortet mir die Leiche/
Meinstu/ in Plutons Reiche
sey auch ein Herrschaffts Raub?
O nein/ da sind die Hände
der Reichen leer gemacht/
all' Ehr/ Gewalt und Pracht
hat in dem Tod ein Ende.
Was frag ich mehr nach dir?
Hier ist all's gleich/ und werde
ich da so wohl zur Erde
als du wirst Staub bey mir.

esse prope mendicum. Verum in morte non modo disparitas omnis cessat, sed discordia quoque, vel invitis stolidis mortalibus.

II. Exstant libri IV. Ἀργοναυτικῶν sive *de Argonautarum expeditione*, scripti carmine Heroico, tanta cura, ut Longinus Poetam ἄπτωτον (*f*) appellet sive nusquam lapsum vitiique nullius reum. Cum enim admodum juvenis specimen hujus operis in patria prælegisset & pro laude risum & contemtum tulisset, Rhodum concessit, ibique illud expolivit tam diligenti studio, ut à dentibus Criticorum minus jam sibi metuens lucem videre posset non cum venia tantum, sed cum laude quoque. Quintilianus X. 1. *non contemnendum opus vocat*, compositum *æquali quadam mediocritate*.

III. Argonautica præter Apollonium apud Græcos scripsere *Cleon* Curiensis, è quo multa nostrum transtulisse affirmat Asclepiades Myrleanus Apollonii discipulus apud Scholiasten ad lib. 1. v. 156.

Dionysius Milesius, sive ut Suidæ, Mitylenæus, auctori Scholiorum itidem laudatus.

Epimenides, de quo dixi lib. 1. c. 6.

Herodorus cujus Ἀργοναύτης sive Ἀργοναυτικὰ plus simplici vice in scholiis ad Apollonium allegantur.

Orpheus, cui tributa Argonautica etiamnum exstant, ut dixi lib. 1. cap. 18.

Pi-

(*f*) Longinus περὶ ὕψους XXXIII. 6. ἐπεί τοι γε καὶ ἄπτωτος ὁ Ἀπολλώνιος ὁ τῶν Ἀργοναυτικῶν ποιητής, ἆρ' οὖν Ὅμηρος ἂν μᾶλλον ἢ Ἀπολλώνιος ἐθέλοις γενέσθαι; Casaubonus Epist. p. 565. *De Apollonio Rhodio Critici pronuntiarunt eum ἀδιάπτωτον εἶναι, cum denotare vellent plus studii & curæ in eo fuisse, quam ingenii; igitur magis vitiis carere, quam ut magnam laudem sit adeptus.* Confer Cunæi præfat. ad librum 3. de Rep. Hebr. Dan. Heinsius in diss. de Nonni Dionysiacis p. 183. *Apollonius Rhodius magis de verbis & structura ut Grammaticus, quam de ipsa periodo & œconomia sollicitus diversorum actiones sed unius itineris neque multum diversi temporis descripsit. Quem profecto & subjectum & inscriptio & exempla aliorum in eodem subjecto defendunt* Inæqualitatem aliquam dictionis in Apollonio observasse sibi est visus Tan. Faber libro de poetis: Geographicæ rei imperitiam Casaubonus ad Dionem Chrysostom. p. 102 & Vossius lib. 1. Inst. Poet. c. 3. §. 6. Languescere nimium & varietate jucunda destitui, conqueritur acerbus Poetarum censor Renatus Rapinus in Observ. de Poesi §. 15.

Pisander, quem in Theogonia Heroica Argonautarum expositionem descripsisse refert Zosimus lib. 5. Histor. c. 29. Ne dicam de *Argonauticis* à Mich. Neandro Lipſ. 1588. & editis, quæ incipiunt λῶπν Ἰησονίης νηὸς στόλος ἔλλαβεν ἀρχλὼ, cujus poematii pro antiquo scriptore à nonnullis habiti, ut cæterorum eidem annexorum auctor est *Laurentius Rhodomannus*.

IV. Commentariis illustraverat Argonautica Apollonii *Charon* quidam (diversus à Charonte Lampsaceno prisco illo Historico ut recte Vossio (g) observatum) qui αὐτὸς ὁ Ἀπολλωνίου γνώριμος ἐν τῷ περὶ ἱστοριῶν τοῦ Ἀπολλωνίου laudatur à Scholiaste ad lib. II. 1055. *Hypatiam* præterea ὑπόμνημα Ἀπολλωνίου sive commentarium in Apollonium scripsisse notat Suidas. *Irenæum* ἐν πρώτῳ Ἀπολλωνίου allegat Schol. ad lib. 1. v. 1299. *Aristophanem* quoque Grammaticum in recensendo Apollonio occupatum fuisse suspicor è scholiis ad IV. 972. *Marianus* quidam sub Anastasio Imp. clarus Metaphrasin græcam Argonauticorum Apollonii composuit teste Suida jambis 5608. Præcipue *Lucillus Tarrhæus* (è Tarrha Cretæ civitate) *Sophocleus* (Σοφοκλέος aliis, sed in Stephani Byz. codicibus Σοφοκλῆς) & *Theon* (Alexandrinus ille, ut existimo, de quo dicturus sum libro V.) eruditis Apollonium commentariis illustrarunt, è quibus excerpta sunt, quæ, habemus, præclara in Poetam nostrum *scholia Græca*, ut præter titulum scholiis ipsis præfixum testatur Scholiastes Aristophanis ad Nubes v. 397. ubi laudans ea quæ in scholiis ad Apollonium IV. 264 leguntur, ἔστι δὲ τύπος καὶ οἱ περὶ τὸν Λούκιλλον τὸν Ταρραῖον καὶ Σοφόκλειον καὶ Θέωνα ἑρμηνεύοντες τάδε φασίν. Confer Holstenium ad Stephanum p. 262. Colomesium ad Gyraldum p. 154. Meursium ad Hesychium illustr. p. 197. & H. Dodvvelli diss. de scriptis & ætate Marciani Heracleotæ §. 10. T. 1. Geographor. græcorum Joh. Hudsoni Viri Cl. p. 156.

Latino carmine Argonautica Apollonii transtulit olim totidem libris *P. Terentius Varro Atacinus* * quem his verbis celebrat Ovidius IV. ex Ponto 16. 21.

Velivolique maris vates, cui credere possis
Carmina cæruleos composuisse Deos.

Et 2. Tristium 439.

(g) Voss. hist. gr. p. 102 & 442.
* Vide Vossium lib. 1. Hist. lat. cap. 16.

Is quoque Phasiacas Argo qui duxit in undas

Tum Propertius II. 25. & 85.

Hac quoque perfecto ludebat Iasone Varro.

Apollonium quoque effingendum sibi, sed paulo liberius proposuit is, cujus poema insigne latinum Argonauticon, quamvis mutilum hodie habemus, *Valerius Flaccus*: sed ita eum effinxit, ut sæpe superaverit, quemadmodum uno alteroque specimine ostensum à Petro Burmanno Viro Cl. præf. ad Flaccum. Loca Apollonii à *Virgilio* expressa vide apud Jul. Scaligerum libro V. poetices cap. 6.

V. Alia etiam scripsit Apollonius noster, quæ post Meursium * Vossiumque paucis recensebo, cum nihil ex illis amplius exstet.

Περὶ Ἀρχιλόχου Athen. X. p. 451.

Επιχειρήματα. Antonin. Liberal c. 23. Metamoroh.

Κανωπὸς πρῶτος καὶ δεύτερος. Steph. Byz. in Κόρινθος & χώρα.

Κτίσεις *Origines urbium*; cujus pa tes, Ἀλεξανδρείας κτίσις. Schol. Nicandri Theriac. Κάνωβος sive Καύνου κτίσις. Parthen. Erotic. cap. 1. & 11. Κνίδης κτίσις Steph. in ψυκτήριος. Ναυκράτεως κτίσις Athen. VII. p. 283. Ælian. XV. 23. de animal. Etiam Ποντικὰ quorum librum 1. laudat Schol. Apollonii II. vers. 159. Apollonio tribuere malit eruditissimus Galeus quam Apollodoro.

Apollonii dictum ἀνάγνωσις τροφὴ λέξεως *lectio alimentum orationis* refertur à Theone p. 5. progymnasm.

VI. *Apollonii Rhodii Editiones Græcæ cum scholiis græcis.*

1. Prima literis quadratis sive capitalibus, scholiis in margine per singulas paginas adjectis, Florentiæ 1496. 4. (non in folio, ut habet Hallervordus.) Hanc elegantissimam nec ubique obviam editionem utendam mihi dedit amicus & collega honoratissimus Joh. Fridericus Wincklerus, literarum Orientalium in Gymnasio nostro Professor dignissimus. 2. Ve-

* Meursius in notis ad Apollonium Dyscolum, & in Bibl. græca: Vossius de Hist. gr.

2. Venetiis apud Aldum A. 1521. 8. scholiis non in qualibet pagina Poetæ appositis, verum seorsim subnexis. Testatur Aldus se ad hancce editionem concinnandam non pauca manuscripta exemplaria contulisse.

3. Francofurti apud Petrum Brubachium A. 1546. 8. scholiis ad calcem libri conjectis & separatim excusis. Hujus editionis non admodum nitidæ exemplum possideo, quod olim fuit Philippi Melanchthonis, qui in fronte hæc ei verba manu sua inscripsit: *Deo juvante cras hora septima inchoabo interpretationem carminis Argonautici, quod magna cum laude ab Apollonio scriptum est. Oro autem filium Dei, ut, sicut in arca Nohæ vexit suos Argonautas, ita nunc quoque rogo, ut hanc suam navim vehat, in qua & nos sumus remiges & ὑπηρέται inter magna pericula, in quibus sua nos servet clementia.* Franciscum quoque Portum interpretantem Apollonii Argonautica Genevæ auscultavit Sibrandus Lubbertus, ut refert Sixtinus Amama in oratione Lubberti funebri.

4. Genevæ A. 1574. *H. Stephanus* emendatam nitidam & diligenti interpunctione accuratam editionem Apollonii dedit, scholiis græcis in margine cujusque paginæ appositis, & castigationibus suis (trium non amplius paginarum) rejectis ad calcem. Inscripta est hæc editio Gerardo Falckenburgio, & in præfatione quoque nonnullis Poetæ & scholiorum locis lucem affundit. In P. Francii Bibliotheca fuit hæc editio referta multis notis descriptis è codice *Odoarti Bisseti.*

Editiones græca sine scholiis.

Paris. 1541. 8.

Inter Poetas Principes H. Stephani typis luculentis & quam hactenus factum erat emendatius Paris. 1566. fol.

Editiones latinæ.

Apollonii libri IV. latina prosa primum donati à *Johanne Hartungo* Basileæ 1550. 8. apud Joh. Oporinum. In epistola ad Joh. Venatorium testatur sibi in hoc scriptore vertendo *fuisse sæpe arrodendos ungues, sæpius scabendum caput, dum, quæ hinc inde corrupta erant, restitueret, obscurioraque utcunque explanando erueret.* Præmisit etiam emendationes & castigationes, quæ in editione græca Aldina & Francofurtensi perperam legi non dubitat. Versionem ipsam autem, sæpe in illa Græcas voces, quæ

commode latine verti poterant, retinendo obscuravit. Sic. v. g. Ἥλιος semper fere *Eelius* reddit, pro sole. Confer Rutgersii Varias Lect. VI. 6.

Editiones græcolatinæ sine scholiis.

In corpore Poetarum græcorum, curante Jacobo Lectio, cum versione Joh. Hartungi. Genev. 1606. fol.

Editiones Græcolatinæ cum scholiis & notis Virorum Doctorum.

1. Basileæ 1572. 8. Apollonii Argonautica excusa sunt græce, ac separatim scholia, dehinc poema integrum Heroico carmine non infelici, licet à sententia Apollonii quandoque (ut observat etiam Hoeltzlinus p. 40. prolegom.) aberrante redditum à *Valentino Rotmaro* Salisburgensi, cum ejusdem decuria annotationum, quarum primo capite ritus varii ex Apollonio & ejus Scholiaste exponuntur, (2) proverbia & sententiæ (3) Mythica & geographica varia (4) auctores, qui in scholiis allegantur, nec exstant: (elenchum pleniorem eorum & accuratiorem habebis infra) (5) descriptiones chronographicæ, crepusculi v. g. auroræ, vesperæ &c. (6) quæ Virgilius & Ovidius ex Apollonio transtulerunt: (7) fabulæ, variaque ἄπιστα & ἀδύνατα in Apollonio occurrentia. (8) festa & sacrificia, (9) Epitheta Jovis, Apollinis & Neptuni, & (10) varia miscellanea.

2. Cum versione prosaria latina *Jeremiæ Hoeltzlini* per singulas paginas una cum scholiis græcis adjuncta, & ejusdem Hoeltzlini ad calcem libri subjecto commentario, & *Lucæ Holstenii* summi Viri notis eruditis in perpauca Apollonii loca. Lugd. Bat. 1641. 8. De Holtzlini commentario non usquequaque præclare sentit & nimium illi in captandis Hebraismis studium vitio vertit Aegidius Menagius T. 1. Anti-Bailleti p. 390. Cum multis emendationibus Martini Sladi hæc fuit editio in Bibliotheca P. Francii Poetæ & Oratoris egregii.

VII. Apollonii nomen multis jam pridem commune fuit, quorum plerosque recensuere Jo. Meursius in syntagmate de Apolloniis, quo editionem historiæ commentitiæ Apollonii Alexandrini ornavit Lugd. Bat. 1620. 4. & in Bibliotheca Græca p. 1234. seq. Post Meursium Vossius, Jonsiusque & in pandectis Hendreichius. Horum ob-

obſervatis cum addere me nonnulla poſſe videam, volo & ipſe Catalogum Apolloniorum hoc loco ſubjicere.

Apollonii Abderitani mentio apud Hippocratem 3. de morbis Epidem. T. 1. pag. 739.

Apollonius *Acharnenſis* qui ſcripſit de feſtis. Harpocrat. & Schol. Ariſtoph.

Apollonius *Adramyttenus* allegatur in antiquis editionibus Strabonis lib. XI. ſed Caſaubonus pro Apollonio recte reponit Apollodorum.

Apollonium *Ægyptium* citat Theophilus Antiochenus III. ad Avtolycum p. 127. 136. 139. ubi ex eo refert quosdam computaſſe tum annos ab origine orbis terrarum 15003075. ſive 15000375. ut habes pag. 136. Athenæus V. p. 191. *Καὶ παρ' Αἰγυπτίοις δὲ τὸ παλαιὸν σωφρονικῶς διεξήγετο τὸ τῶν συμποσίων γένος, καθάπερ εἴρηκεν Ἀπολλώνιος περὶ τούτων γεγραφώς.* Porro plures fuere Apollonii Ægyptii. Vide infra Alexandrinus & Memphites.

Apollonius *Alabandenſis* Car, cognomento *μαλακὸς* ſive *mollis*, qui poſtea Rhodum ſe contulit, teſte rurſus Strabone XIV. p. 655.

Apollonius *Alabandenſis* alter, cognomento *Molon*, Rhetor eximius quem Rhodi audiverunt Cæſar & Cicero. Vide Ciceronem 1. de Oratore c. 17. & in Bruto c. 91. Plutarchum in Cæſare p. 708. & in Cicerone p. 862. Svetonium in Cæſare c. 4. Meminit ejusdem Cicero alibi, ut lib. 1. de invent. c. ult. lib. 2. ad Atticum Epiſt. 1. & lib. 1. de Oratore c. 28. ubi merito probat, quod hic Apollonius cum mercede doceret tamen non paſſus eſt eos quos judicabat non poſſe oratores evadere, operam apud ſeſe perdere; verum eos dimiſit, & ad quamcunque artem putaret eſſe aptos, ad eam potius impulit fuitque hortatus. Laudat & Strabo loco laudato ac Quintilianus III. 1. XII. 6. Ex Joſepho autem lib. 2. contra Apionem p. 1065. 1077. 1079. & 1080. apparet hunc Apollonium quædam ſcripſiſſe adverſus ſacra Judæorum. Etiam in Homerum ſcripſiſſe nonnulla, colligas è Porphyrii quæſtionibus Homericis p. 10. *Λύει δὲ τὴν ἀπορίαν αὐτὸς ὡς καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ μόλωνος πειρᾶται.* Ex Rhetorico quodam illius ſcripto definitionem figuræ promit Phœbammon lib. 1. p. 98. *Καὶ Ἀπολλώνιος ὁ ἐπίκλην Μόλων ὡρίσατο· σχῆμά ἐστι μεταβολὴ εἰς ἡδονὴν ἐξάγουσα τὴν ἀκοήν.* Cæterum

rum hic est, qui ut refert Plutarchus, cum Ciceronem in eloquentia triumphare videret, *Te nempe, Cicero, & laudo*, inquit, *& admiror: sed Græcorum fortuna me miseret, cum videam eruditionem & eloquentiam, quæ sola bonorum nobis relicta erant, per te Romam accessisse.* Idem porro est Apollonius Molo, & qui à Plutarcho ac Porphyrio vocatur Apollonius Molonis. Sic Athenodorus Tarsensis Sandonis F. Plutarcho dicitur Ἀθηνόδωρος ὁ Σάνδων. Confer Vales. ad Ammian. XIV. 8. Similiter Herodes Atticus passim audit qui Attici erat filius, & Apion Plistonices Gellio, Clementi, aliis; qui Suidæ Ἀπίων ὁ Πλειστονίκου. Immerito igitur reprehenditur Plutarchus tum ab aliis tum à Jo. Rualdo animadvers. XXVIII. pag. 116. seq. Vide & Meursii lib. de Rhodo p. 101. Allatium ad Epistolas Socraticorum p. 215. seq.

Apollonius *Alexandrinus* Peripateticus. Plutarch. περὶ φιλαδελφ. Fuit & Alexandrinus patria, Apollonius Argonauticon scriptor de quo ante dixi, & Apollonius alter Grammaticus cognomine δύσκολος de quo infra lib. IV.

Apollonius *Antiochi* Grypi Syriæ Regis *Parasitus*. Athen. VI. pag. 246.

Apollonius *Antiochenus*, pater & filius, Medici *Herophilei* atque *Empirici*. Meminit utriusq; auctor Isagoges quæ legitur inter scripta Galeni. T. 4. p. 372. Incertum utrius sit περὶ μύρων liber laudatus Athenæo XV. p. 688. vel περὶ εὐπορίστων φαρμάκων quem plus simplici vice allegat Galenus. Vide infra in Apollonio Pergameno. Et idem forte patria Antiochenus, sed quod apud Pergamenos Reges versaretur, Pergamenus vocatus est. Ἀπολλώνιος ὁ πρεσβύτερος Zenoni Herophilio repugnans laudatur ab Erotiano in ἀμφιβάλλουσι. Forte haud alius, qui Galeno aliquando dicitur ὁ βυβλᾶς.

Apollonius *Aphrodisiensis* ἀρχιερεὺς καὶ ἱστορικός. γέγραφε καρικὰ, περὶ Τράλλεων, περὶ Ὀρφέως καὶ τῶν τελετῶν αὐτοῦ. Suid. Καρικὰ pluribus constabunt libris, ut ex Etymologici auctore patet, & Stephano qui XVIII. librum allegat in χωλὸν τεῖχος. Voss. de Hist. Gr. p. 505. Apud eundem Stephanum Byz. ubi allegantur Apollodorus περὶ Ἀλεξανδρείας, περὶ γῆς, & ἐν Καρικοῖς, Apollonii Aphrodisiensis nomen reponendum esse contendit Tho. Galeus in diss. de scriptoribus Mythologicis p. 18.

Apollonius *Archebuli* sive *Archebii* F. Grammaticus, Apionis Plistonicæ præ-

præceptor. Suid. in Ἀπίων. Scripsit περὶ λέξεων Ὁμηρικῶν ordine Alphabetico, ut constat ex eodem Suida in Ἀπολλ. & Hesychio præf. Lexici.

Apollonius Ἀρχιστράτωρ, cujus trochiscum sive pastillum refert Galenus T. 2. p. 388. edit. Græcæ Basil.

Apollonius *Ascalonites*, Historicus. Steph. Byz. in Ἀσκαλών.

Apollonius *Astrologus*. Vide infra in *Laodicensis* & *Myndius*. Etiam Apollonius Tyanensis libros quatuor περὶ μαντείας ἀστέρων scripserat teste Philostrato III. 13.

Apollonius *Atheniensis*, *sculptor*, Nestoris F. quem è Gruteri inscript. pag. XLII. 2. observavit Franciscus Junius in Catalogo Artificum. Confer Jonsium p. 251. & Sponii Misc. p. 122.

Apollonius *Atheniensis*, sub Severo Imp. clarus Sophista, de quo Philostratus 2. de Sophist. p. 597. qui p. 598. è declamationibus ejus laudat Calliam, qua Atheniensibus voluit dissvadere ne corpora sepelienda cremarent. Vixit annos LXXV.

Apollonius *Attalensis* (ὁ Ἀτταλεύς) cujus librum 2. Onirocriticon laudat Artemidorus I. 34. & III. 28. p. 33. & 175.

Apollonius Βυβλᾶς sive βιβλιακός (quasi helluo quidam librorum. Confer Reines. Var. lect. p. 412.) Medicus Empiricus, qui de σημασίαις apud Hippocratem scripserat adversus Zenonem Herophileum teste Galeno T. 5. edit. Basil. p. 413. 414.

Apollonius *cælator*, Spon. p. 123. Misc. ubi & memoratur Apollonius, Archelai sculptoris pater.

Apollonius *Calchedonensis* sive *Calchidensis*, Præceptor M. Aurelii Antonini. De hoc supra c. XV. in Stoicis dixi.

Apollonius *Cappadox*. Infra in *Tyanensis*.

Apollonius *Car*. supra in *Alabandensis*. & mox in *Cronus*. ὁ τὰ Καρικὰ γράψας, in *Aphrodisiensis*.

Apollonius *Charidis* F. Schol. Aristoph. ad Vespas v. 1190.

Apollonii duo *Christiani* scriptores antiqui, sæculo II. post CHRISTUM natum clari, quorum unus contra Montanistas scripsit, alter volumine pro fide sua edito Martyrium sub Commodo Imp. fortiter subiit Romæ. Vide quæ viri docti ad Euseb. V. 18. & 21. Hist. atque Hieron. c. 42. Catalogi. De Apollonio *Collatio* latino scriptore sæculi XVI. dixi in Bibliotheca latina. De Guil. Apollonio Theolog.

logo Reformatæ Ecclesiæ, & aliis recentioribus hujus nominis dicere de industria omitto.

Apollonius *Chronicorum* scriptor Steph. in χαλκητέριον. Sed videtur legendum Apollodorus, ut visum præstantissimo Galeo.

Apollonius *Citieus* Medicus. Strab. XIV. p. 683. Scripserat libros XVIII. pro Bacchio Tanagræo adversus Heraclidis Tarentini libros tres de vocibus Hippocratis, teste Erotiano sive Herodiano in præf. Eidem in ἀμφιβάλλουσι laudantur quatuor Apollonii Medici, πρέσβυτερος de quo supra in *Antiochenus*, Apollonius μεμφίτης ἐν τῷ περὶ ἄρθρων, Apollonius ὁ Θήρ, & Apollonius Citiensis ἐν τῷ περὶ ἄρθρων. Apollonios duos qui chirurgiam inventis suis locupletarunt laudat Celsus libro VII. præf. Memphiten intelligens ni fallor & Citiensem qui ambo de Articulis scripsere. Apollonium Citiensem libro 2. de Epilepticis laudat Cœlius Aurelian. lib. 1. c. 4. chronicar. passionum. Idem lib. 3. c. 4. *Alii phlebotomiam recusarunt in lienicis, ut Apollonius Citiensis, alii probaverunt.*

Claudii Apollonii Theriaca refertur à Galeno 2. de antidotis T. 2. p. 450.

Apollonius *P. Crassi libertus* Dixi supra in Stoicis cap. XV.

Apollonius *Cronus*, patria Jassius, Car, à quo discipulus ejus Diodorus dialecticus Croni nomen tulit, teste Strabone XIV. p. 658. Confer Laertium II. 111.

Apollonium *Cyclada* memorat Wovveranus c. 17. polymathiæ n. 20. sed legendum Apollonius βυζλάς, de quo supra.

Apollonius *Dyscolus* patria Alexandrinus sub. M. Antonino clarus Grammaticus, pater Herodiani itidem Grammatici, de quibus utrisque dicendi locus infra libro IV.

Apollonius Poeta ὁ εἰδογράφος, Schol. Pindari ad πυθιονικ. εἶδος β'. p. 181.

Apollonius *Empiricus*. Supra in *Antiochen*.

Flavius Apollonius Procurator Augusti. Vet. inscript. apud Sponium p. 52. Miscell.

Apollonius Pergæus, *Geometra* de quo infra cap. XXII.

Apollonius *Glaucus*. Medicus. Ejus *libros de interioribus* sive περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν allegat Cœlius Aurel. IV. 8. tardar. Passionum.

Apollonius *Grammaticus* quem in καταλόγῳ νεῶν allegat Scholiastes ad Iliad. θ. 284. non est diversus ab Apollonio Rhodio, cujus Catalogus navium & Heroum ex lib. 1. Argonauticon respicitur, ut ex Schol. Pindari ad Nem. Od. V. notavit præstantissimus Galeus.

Fuit

Fuit & Apollonius celebris Grammaticus cognomento Dyscolus de quo infra lib. IV.

Apollonius *Herophileus*. Vide in Apollonius *Antiochenus* & *Mus*.

Apollonius & Dexippus *Hippocratis* discipuli, quos ab Erasistrato male reprehensos, cum nullos ipsorum libros ostendere posset, notatum Galeno T. 5 p. 83. edit. Basil.

Apollonius *Laodicensis* quem libros quinque de Astrologia Apotelesmatica edidisse, & Ægyptios de variis accusasse erroribus testatur Paulus Alex. in præf. Isagoges. Hujus forte Apollonii Apotelesmata leguntur MSta in Codice Reg. Parif. 1843.

Apollonius *Logisticus* Vossio p. 149 memoratur, sed Laertio I. 25. & VIII. 12. est Apollodorus. Idem de Apollonio *Lemnio* Heidenreichii observabis è Varrone, Plinio & aliis.

Apollonius *Mechanicus* Agesistrati præceptor. Athenæus Mechanicus p. 3. de machinis bell.

Apollonius *Medicus* tempore Antoninorum sive Apuleji, qui ejus meminit lib. IX. sub init. Incertum quisnam notetur è variis Apolloniis Medicis, quos memoravi in *Antiochensis, Citiensis, Memphites, Mus, θὴρ, Pergamenus, Pitaneus* &c.

Apollonius *Memphites* allegatur à Cœlio Aureliano IV. 8. tardar. passionum, Schol. Nicandri ad Theriaca & Erotiano in ἀμφιβάλλουσαι ubi ejus scriptum περὶ ἄρθρων commemorat. Meminit & Nicolaus Myrepsus, epithema ejus auriculare referens.

Apollonius Mollis. Supra in Alabandensis.

Apollonius *Molo* sive *Molonis* Rhetor. Supra ibid. Inter Ægyptiacar. rerum scriptores laudat Cosmas Indicopleustes lib. XI. p. 341.

Apollonius qui Μύρωσιν. Plin. indice libri XXVIII. Supra in Antiochen.

Apollonius *Mus* Herophileus. Cels. præf. libri V. qui eundem videtur etiam respicere præf. libri 1.

Apollonius * *Myndius*, peritissimus inspiciendorũ natalium. Seneca VII. 3. & 17. Nat. quæst. Nescio an alius quem Grammaticum vocat Stephanus in Μύνδος.

Apollonius *Naucratites* Sophista, Adriani & Chresti auditor, de quo Philostratus lib. 2. de Sophist. p. 596. 608.

* Huic Apollonio pridem in mentem venit Cometas esse propria sidera quæ altiora mundi secant, & tum demum apparent, cum in imum sui cursus venerint. Quæ sententia hodie probatur Mathemathicis eruditissimis.

Apollonius *Nestoris* F. Vide supra in *Atheniensis*
Apollonius *Nysæus*. Vide supra c. XV. in Stoicis.
Apollonins Organicus. Galen. T. 2. p. 391.
Apollonius ὄφις Erotian. in prooemio. Nescio idemne sit Apollonius ὁ θὴρ, eidem laudatus Erotiano in ἀμφιβάλλουσαι.
Apollonius *Panormitanus*. Cic. in Verrem. V. 7. seq.
Apollonius *Parianus*, quem ἐν τῷ περὶ παρωνύμου laudat Steph. in Πάρος.
Apollonius *Pergæus*, *Geometra* de quo egi infra cap. XXII.
Apollonius *Pergamenus* Medicus Plinio lib. 8. &c. Oribasio lib. 1. Evporiston. c. 9. laudatus & VII. 19. collect. Videtur is ipse Apollonius qui περὶ τῶν εὐπορίστων φαρμάκων teste Galeno scripsit. Ejus *de virtutibus herbarum* refert rursus Oribasius. Evporist. præf. Idem liber Apollonii περὶ βοτανῶν allegatur & à Scholiaste Nicandri ad Theriaca. Atque ideo fortassis inter rei rusticæ scriptores à Varrone & Columella reponitur.
Apollonius *Pitanæus* Medicus. Plin. XXIX. 6. sed *Myronides* XXVIII. 1.
Apollonius *Platonicus*, Syrus. Spartian. Hadriano c. 2.
Apollonius *Prienensis*, Archelai sculptoris Pater. Spon p. 123. Misc.
Apollonius *Rhetor*. Supra in Alabandensis. Alius ut existimo de quo Seneca Controvers. XIX. *Apollonius Græcus & Buteo fatuam quæstionem moverunt primam* &c.
Apollonius *Rhodius statuarius*. Plin. XXXVI. 5.
Apollonius *Senior*. Supra in *Antiochenus*.
Apollonii *Smyrnæi* Epigramma lib IV. Antholog.
Apollonius *Solensis*, præceptor Demetrii Aspendii. Laert. V. 83.
Apollonius Atheniensis *Sotadis* F. de patris sui Poematis scripserat teste Athenæo XIV. p. 621. De Sotade dixi lib. II. c. 22.
Apollonii *Stoici* fuere multi, Nysæus, Tyrii, &c. de quibus supra c. XV.
Apollonius ὁ ἀπὸ Στράτωνος, cujus de pulsibus laudatur à Galeno IV. de differentia pulsuum. Hunc Tiraquellus c. 31. de Nobilitate, *Stratonis filium* appellat. Sed malim Stratonium, è Stratonis Peripatetici schola.
Apollonius *Syrus* Platonicus. Spartian. Hadriano c. 2.
Apollonius *Tarsensis* Medicus, sæpe laudatus Galeno libris de medicam. secundum genera & secundum locos.
Apollonius ὁ Θὴρ sive *Bestia* Medicus. Erotian. in ἀμφιβάλλουσαι. Vide supra Apollonius ὄφις.

Apol-

Apollonius *Thespiensis*, Medicus nullus est. Vide Galen. T. 2. p. 266.
Apollonius *Tyanensis* sub Nerone clarus, de quo infra lib. IV.
Apollonius *Tyanensis junior* sub Hadriano Imp. de quo Suid.
Apollonio duo *Tyrii*, de quibus dixi supra c. XV. in Stoicis.

VIII. *Index scriptorum * in scholiis Græcis ad Apollonium allegatorum.*

Xxx 3 lib.

* Indicem hujuscemodi sed valde imperfectum editioni suæ subjunxerat suisque in Apollonium locis communibus inseruerat Valentinus Rotmarus. Alium perquam accuratum ad paginas adornatum editionis præclaræ Stephanicæ misit ad me Oxonia Vir doctissimus Jo. Hudsonus. Tertium non minus diligenter ad sectiones Græcas scholiorum concinnatum, quibus sunt distinctæ editiones Basileensis & Frankofurtensis Purbachiana accepi Lipsia ab amico, confectum nescio quo auctore. Quartum maxime communis ut spero usus, hoc loco edendum putavi ad singulos librorum Apollonii versiculos comparatum à Clarissimo Viro Jo. Christophoro Wolfio Wernigerodensi, collatumque cum indice Oxoniensi & Lipsiensi. Habui & quintum ad manus, quem similiter ad versiculos uniuscujusque libri digesserat Christianus Henricus Postellus ὁ μακαρίτης. Intelligo præterea illustri Cupero indicem ejusmodi ante triginta circiter annos compositum, cum variis observationibus & castigationibus, quibus per magis ardua summi Viri negotia adhuc carere coguntur studiosi.

Dio-

* Optima lectio *in conceptibus* (animalium) quam allatus inde locus, πρόκας cervos esse docens nonnihil confirmat. Dici autem vix potest quantam hæcce vel spreta vel inobservata lectio prurigenem excitaverit eruditis emendandi Etymologici M. autorem, qui in Προικόνησος Sophocleum Scholiasten ad verbum exscripserat unica tamen laborante literula: nam pro ἐν ταῖς κυήσεσι exaravit ἐν ταῖς κτήσεσι, vice cujus Sylburgio conjiciendi facultas suppeditavit ἐν ταῖς κτίσεσι. quam incongruentem emendationem an quis hactenus improbarit nescio. Imo Casaubonus Animadvers. in Athen. lib. X. c. 14. ita suum assensum ei accommodavit, ut expuncta etiam Athenarum patria citato Dionysio Chalcidem attribuendam putaverit, in quam opinionem pertraxit Phil. Jac. Maussacum Not. ad Harpocrat. in Ηφαιστία & Vossium lib III. de Hist. Gr. Nic. v. Loensis in Miscell. Epiphyll. p. 354. citatus Daumio Epist. ad Reinesium XX. & ille quem innuit Reinesius Var. lect. lib. 2. c. 8. duos Dionysios, utut ætate, scriptis & patria differant pro uno eodemque agnoscunt. Dicas profecto ob ignoratam hanc Dionysii præsentis allegationem debere ludibrium Adrasteæ adunum omnes. *Hæc auctor Indicis Lipsia ad me transmisit.*

Hellanicus I. 40. 131. 146. 608. 769. 916. bis. 1129. 1207. II. 178. 401. 713. 1055. 1057. 1147. III. 265. 335. 1084. 1185. bis.
ἐν τῷ περὶ Ἀρκαδίας I. 162.
lib. I. τῆς Δευκαλιωνίας III. 1085.
ἐν τῷ περὶ ἐθνῶν IV. 322.
lib. I. Τρωϊκῶν I. 916.
lib. I. Φορωνίδος III. 1178.

Heracleon III. 2.
ἐν τῇ π' τῆς Ἰλιάδος I. 769.

Hermippus IV. 269.

Hermogenes ἐν τῷ περὶ Φρυγίας II. 724.

Herodianus I. 232. II. 401. 1274.
ἐν τῇ καθόλου II. 401.
τῆς καθόλου:
lib. II. — I. 1297.
lib. III. — I. 783. 1047. II. 17. 110.
lib. V. — II. 793.
lib. VI. — II. 1057. IV. 322.
lib. VIII. — I. 54.
lib. X. — IV. 1309.
lib. XX. — I. 1289.

Herodorus I. 23. 31. 45. 127. 139. 211. 747. 1024. 1289. II. 354. 534. 686. 754. 850. 856. 897. 1125. 1147. 1214. 1252. IV. 86. 87.
ἐν τοῖς Ἀργοναύταις sive Ἀργοναυτικοῖς II. 903. III. 594. IV. 259. I. 71. 773. 943.
ἐν τοῖς περὶ Ἡρακλείας II. 817.

Herodotus II. 677. III. 1084. IV. 269. 277. ἐν β'. I. 1024.

Hesiodus I. 45. 156. 456. 482. 498. 730. 747. 824. 859. 1165. II. 178. 187. 276. 296. 297. 440. 1253. III. 2652. 202. 242. 311. bis. 1034. IV. 54. 57. 259. 266. 284. 892. 1396.
ἐν ταῖς καλουμέναις μεγάλαις ἠοίαις I. 118. 1125. Lib. 4. 57. 828.
ἐν ά καταλόγων Lib. 3. 1085.
ἐν τῷ γ' καταλόγῳ Lib. 2. 181.
ἐν τῷ Κήυκος γάμῳ Lib. 1. 1289.

Hippias Delius ἐν ἐθνῶν ὀνομασίαις Lib. 3. 1178.

Hipponax Lib. 2. 127. Lib. 4. 322.

Hippys. Lib. 4. 261.

Ὁ ἱστορικός. Lib. 4. 1174.

Homerus Lib. 1. 5. 11. 40. bis. 57. 68. 69. 87. 149. 152. 156. 164. 176. 179. 184. 204. 224. 262. 264. 272. 275. ter. 296. bis. 303. 304. 305. 322. 408. 413. 431. 436. 441. 468. 482. 498. 517. bis. 537. 558. 587. 608. 631. 650. 665. 723. 735. 760. ter. 783. 794. 831. 834. 859. 862. 893. 904. 910. 919. 922. 923. 932. 933. 949. 955. 1016. 1026. 1035. 1049. 1062. 1079. 1081. 1089. 1115. 1123. bis. 1141. 1146. 1166. 1180. 1207. 1300. 1309. 1310. 1350. 1354. Lib. 2. 42. 106. 115. 123. 128. 257. 261. 263. 276. 285. 359. 398. 547. 633. 779. 943. bis. 944. 1055. 1089. 1203. 1286. Lib. 3. 52. 55. 120.

CAPUT XXII.

DE ARCHIMEDE Syracusano, APOLLONIO Pergæo & EUTOCIO Ascalonita.

Archimedis genus & ætas. 1. Ejus liber de sphæra ac cylindro. 2. De circuli dimensione. 3. De centris gravium planorum. 4. De Conoidibus & sphæroidibus. 5. De lineis spiralibus. 6. De quadratura parabolæ. 7. Psammites. 8. De iis quæ in aquis vehuntur. 9. Assumtorum, sive lemmatum liber. 10. De speculis ustoriis. 11. Scripta inedita 12. Et deperdita. 13. Dialectus quo usus est, & scriptores in Archimedem deperditi. 14. Varia & admiranda Archimedis inventa. 15. Archimedis scriptorum editiones. 16. De APOLLONIO PERGÆO. 17. Ejus Conicorum libri. 18. Editiones. 19. Scripta deperdita. 20. De Eutocio Ascalonita & ejus scriptis. 21.

I.

ARCHIMEDES Syracusanus, (a) non humilis homunculus à pulvere

(a) Solinus c. 6. ubi de Syracusis: *Hinc domo Archimedes, qui juxta siderum disciplinam machinarius commentator fuit*, hoc est, si recte verba intelligo, & Astronomiæ callentissimus, siderumque, ut de eodem Livius XXIV. 34. spectator unicus fuit, & in Mechanicis plurima felicissime commentus est.

vere & radio *(b)* excitandus, sed genere nobili fuit, Regis Hieronis cognatus *(c)* & amicus, atque ingenio gloriam, quam Reges innumeri, consecutus majorem. Nam in omni genere Geometricæ, sideralis ac machinalis disciplinæ, incredibili industria *(d)* ac subtilitate multa admiranda & ante ipsum inaudita reperit. In Ægypto *(e)* edoctus ibidem inventis cochleis ad aquas exhauriendas aggeribusque conditis sempiternam post se reliquit memoriam beneficii singularis ac divini. Cumque Syracusa caput Siciliæ à Romanis gravissima obsidione vexaretur, solus per tres annos (f) sollertibus inventis suis patriam defendit. Denique, postquam Dianæ festo *(g)* opera transfugæ potiti sunt urbe Romani, ab irrumpente milite & circulos ejus formasque descriptas parum curante obtruncatus est *(h)* Anno U. C 542. Olymp. CXLII. ante CHRISTUM natum 212. quinq; amplius annis major septuagenario. *(i)* Consul Marcellus victor qui hoc factum dolebat *(k)* &

(b) Cicero V. Tusc. Quæst. c. 23. ubi Archimedis conditionem præfert vitæ Dionysii Siciliæ tyranni: *ex eodem urbe humilem homunculum à pulvere & radio excitabo, qui multis annis post fuit, Archimedem.*

(c) Plutarchus in Marcello p. 305, Καὶ μέντοι καὶ Ἀρχιμήδης Ἱέρωνι τῷ βασιλεῖ συγγενὴς ὢν καὶ φίλος &c.

(d) Plutarch. pag. 307. quo in loco cibi sæpe ac potus oblitum refert. Idem alibi in libro, quod suaviter vivi non possit secundum Epicurum pag. 1094. & libro, quod seni gerenda sit Resp. pag. 786. narrat à servis non raro abreptum vestibusque exutum & unctum, strigili in uncto corpore lineas duxisse, quod notavit etiam Stobæus serm. 29. περὶ φιλοπονίας p. 206. Cicero V de finibus p. 137. Quem ardorem studii censetis fuisse in Archimede, qui dum in pulvere quædam describit attentus, ne Patriam quidem captam senserit. Subtilissimus exquisitor dicitur Cassiodoro. VII. variar. Epist. V.

(e) Diodorus Sic. lib. V. p. 217. Abulpharajus p. 41. *E claris etiam Mathematicis fuit Archimedes, qui Græcus fuit, at scientiam ab Ægyptiis hausit. Dicitur aggeribus vinxisse terras plerarumque Ægypti villarum & fundamenta posuisse pontium quibus a pago in pagum transitur cum excreverit Nilus.*

(f) Livus XXV. 31. Itaque Florum II. 6. 33. merito reprehendit Salmasius.

(g) Plutarchus Marcello p. 308. Polyænus VIII. 11. & 12. Syncellus p. 185. Tzetz. 2. Chil. v. 134.

(h) Livius XXV. 31 Plutarchus Marcello p. 308, seq. Valerius Max. VIII. 7. Silius Italicus XIV. 677. seq. Tzetzes Chil. II. v. 135. seq. Militi irrumpenti dictum ab Archimede: τὰν κεφαλὰν, καὶ μὴ τὰν γραμμάν, ut ex veterum aliquo tradit Georgius Valla lib. 1. de rebus expetendis & fugiendis c. 6.

(i) Tzetzes Chil. II. V. 105.

(k) Cicero lib. IV. in Verrem c. 58. Julius Firmicus V. Mathes. p. 77.

& diserto edicto prohibuerat, (l) *inter triumphales laureas lugubri mœrore illum exstinctum deflevit*, & corpus cognatis superstitibus honeste sepeliendum tradidit (m) ipsosque honore est prosequutus. (n) Tumulo Archimedis, quod vivus ab amicis rogaverat (o) imposita est figura sphæræ in cylindro, cum epigrammate, de ratione, quam cylinder solidus continens haberet, ad Sphæram in ea contentam. Hæc à Cicerone (p) cum Quæstorem Siciliæ ageret, multis post Archimedis mortem annis reperta est ante portam Syracusæ Agrigentinam, exesis fere penitus epigrammatis verbis, neglecta vulgo & non multum è dumis eminente columella. Atque etiamnum sphæræ figuram ac cylindri observare licet, in Archimedis haud dubie memoriam, exstare in numis quibusdam priscis Syracusanorum apud Parutam. (q) Thema ejus Genethliacum nescio qua fide exponit Julius Firmicus libro V. Mathes. pag. 77. Effigiem exhibet Jacobus Gronovius Vir Cl. tomo tertio thesauri Antiquitatum Græcarum, charta, quæ literam m inscriptam habet.

II. Scripta Archimedis hæc ad nos pervenerunt:

ΠΕΡΙ' ΤΗ͂Σ ΣΦΑΙ'ΡΑΣ * ΚΑΙ' ΚΥΛΙ'ΝΔΡΟΥ, *de Sphæris & Cylindro libri II.* ad *Dositheum*. In hos libros exstat commentarius Græce scriptus ab *Eutocio Ascalonita*, de quo infra §. ult. dixi. MS. codicem horum librorum, qui Georgii Vallæ fuit, laudat Guil. Philander ad Vitruvium IX. 3. in quo præter linguæ Doricæ proprietatem & omissionem spirituum atque accentuum testatur occurrisse subinde syllabarum & dictionum notas, quæ ne à Græcis quidem ipsis hoc tempore satis agnoscantur.

(l) Valerius Max. VIII. 7. extern. 7. Plinius Hist. natural. VII. 37.
(m) Livius XXV. 31.
(n) Plutarchus Marcello. p. 309.
(o) Plutarchus p. 307. Πολλῶν δὲ καὶ καλῶν εὑρετὴς γεγονὼς λέγεται τῶν φίλων δεηθῆναι καὶ τῶν συγγενῶν, ὅπως αὐτοῦ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπιστήσωσιν τῷ τάφῳ τὸν περιλαμβάνοντα τὴν σφαῖραν ἐντὸς κυλίνδρου, ἐπιγράψαντες τὸν λόγον τῆς ὑπεροχῆς τοῦ περιέχοντος στερεοῦ πρὸς τὸ περιεχόμενον.
(p) Cicero V. Tusculanar. quæst. c. 23.
(q) Vide illustr. Spanhemium ad Orat. I. Juliani p. 201.
* Meminit hujus operis etiam Abulpharajus p. 42. Scriptum est post librum de lineis spiralibus. Laudat Archimedes Eudoxi θεωρήματα περὶ τὰ στερεὰ, & Cononem jam defunctum.

Editi etiam sunt cum Synopsi Mathematica Marii Mersenni & Græce cum libro de circuli dimensione Paris. 1561. Loca quædam Eutocii emendavit Marcus Meibomius dialogo de proportionibus. Hafniæ 1655. fol. I.

III. ΚΎΚΛΟΥ ΜΈΤΡΗΣΙΣ, *de circuli dimensione liber*, quem in duobus Geometricorum elementorum libris Lugd. Bat. 1594. fol. præter rem reprehendit vir summus *Josephus Scaliger*, vindicavit *Adrianus Romanus* eqves auratus in Apologia pro Archimede & exercitationibus Cyclicis contra Scaligerum, Orontium Finæum & Raymarum Ursinum, in decem dialogos distributa, Wurceburgi 1597. fol. Hic Archimedis liber lucem vidit etiam Paris. 1561. & cum præfat. Christoph. Meureri Lips. 1602. sed Græcis *Eutocii* commentariis illustratus cum versione ac notis *Joh. Wallisii* prodiit Oxon. 1676. 8. & in tertio tomo Operum viri hujus præstantissimi, ibid. 1699. fol. Confer Cyclometrica Willebrodi Snellii, & quæ de quadratura Circuli scripsere contra Scaligerum Jac. Christmannus & Franciscus Vieta, contra Tho. Gephyrandrum Casp. Schottus Magiæ universal. p. 756. Contra Gregorium de S. Vincentio Marcus Meibomius lib. de proportionibus p. 100. & 197. seq. Aliis, quos de subtili hoc argumento laudat Vossius p. 136. de scientiis Mathematicis, & Georgius Paschius lib. de inventis nov-antiquis p. 514. seq. edit. secundæ, addes ex eodem Vossio p. 94. Hippocratem Chium p. 182. 333. Guilelmum Grisauntum p. 228. 333. Franciscum Leodicensem p. 335. Joh. Buteonem p. 435. seq. Joh. Campanum, ac præter hos Tho. Hobbesium, Antonium Pimentam, (a) G. G. Leibnutzium (b) Detlevum Cluverum (c) & Ben Ithem scriptorem Arabem antiqvum, quem à Petro de la Valle latinum factum testatur Leo Allatius in apibus Urbanis p. 226. Quod Geometrice demonstrari non possit circuli quadratura, disputatur in Ephemeridibus Parisiensibus Anni 1697. p. 199. edit. Amst. Memorat hunc Archimedis librum Proclus quoque 4. in primum Euclidis p. 110.

IV. ἘΠΙΠΈΔΩΝ ἸΣΟΡΡΟΠΙΚΩΝ ἢ ΚΈΝΤΡΑ ΒΑΡΩ͂Ν ἘΠΙΠΈΔΩΝ *de planis æquiponderantibus, sive, de centris gravium planorum libri II.* Hos quoque libros Græco commentario illustravit *Eutocius*. Κεντροβαρικὰ

(a) Giornale de letterati in Parma A. 1687. p. 56. seq.
(b) Acta Erudit. 1682. p. 41. seq.
(c) Acta Erud. 1686. p. 366.

ἐχιά vocat Tzetzes Chil. XIII, v. 974. & Simplicius in 2. de Cœlo comment. 63. prodiere Pisauri A. 1588. fol. Gallice vertit Petrus Forcadel Paris. 1565. 4. Confer de hoc argumento Pappum libro VIII. p. 450. Meminit ejusdem operis Archimedei Proclus 3. ad primum Euclidis pag. 51.

V. ΠΕΡΙ ἀμβλυγωνίων ΚΩΝΟΕΙΔΕΩΝ ΚΑΙ σχημάτων ΣΦΑΙΡΟΕΙΔΕΩΝ *De figuris Conoidibus obtusis & de Sphæroidibus libri II.* ad *Dositheum*. In editione Francisci Maurolyci Nobilis Siculi Panorm. 1685. Nam in prioribus editionibus ex Archimedis sententia recte ut unus liber occurrit. Memorat Archimedes sub init. se in alio libro ad eundem Dositheũ egisse περὶ ὀρθογωνίου κωνοειδέος. Confer Joh. Kepleri Vas Austriacum.

VI. ΠΕΡΙ ἙΛΙΚΩΝ *de lineis spiralibus* liber ad eundem Dositheum, in quo theoremata super illo argumento à *Conone* Archimedis amico & celebri Geometra ante plures annos defuncto inexplicata relicta exponit. Confer Ismaelis Bullialdi librũ de hoc argumento cũ exercitationibus ejus Geometricis editum Paris. 1657. 4. Ad hunc librum respicit Archimedes sub initium librorum de sphæra & cylindro, quos postea edidisse ex hoc ipso constat.

VII. ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΒΟΛΗΣ *Liber de quadratura parabolæ*, ad eundem Dositheum missus, Conone, quem hic iterum laudat, jam defuncto.

VIII. ΨΑΜΜΙΤΗΣ *De numero arenæ liber* ad Regem *Gelonem*, quo probat non esse infinitum, sed efferri & colligi posse si vel maxime orbis terrarum totus arena constet. Hujus libri quatuor extant versiones. Una *Jacobi Cremonensis* ab Hervagio edita, altera *Fred. Commandini* qui longe melius vertit, & notas etiam addidit, sed mendoso codice usus Venet. 1558. fol. tertia *Dav. Rivalti*, qui Commandini versionem ac notas vel non vidit, vel neglexit, multa pejus posuit: quarta denique accuratissima *Joh. Wallisii*, qui alio charactere subinde verba quædam sensui illustrando addidit & castigationes ad contextum græcum subjecit. Oxon. 1676. 8. & tomo tertio operum Wallisii ibid. 1699. fol. Illustravit hunc librum etiam *Christophorus Clavius* Bambergensis Jesuita rei Mathemathicæ peritissimus commenrario in Sphæram Johannis de Sacrobosco p. 237. seq. & *Paschasius Hammelius* Paris. 1557. 8. Consule etiam, si placet, *Marium Mersennum* ad sex prima Geneseos capita pag. 51. seq.

IX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ὈΧΟΥΜΕΝΩΝ *De iis, quæ aquis innatant libri* II. qui

II. qui in Basileensi editione desiderantur, sed in Rivaltina Græce ac latine exstant, & latine ex versione *Fred. Commandini* cum ejus comentariis prodierant Bononiæ A. 1565. 4. & Pisauri 1572. 4. cum Aristarcho de magnitudinibus & distantiis Solis & Lunæ. Meminit hujus libri Archimedis Strabo lib. 1. p. 54. & Pappus Alex. in prooemio libri octavi Mathematicarum collectionum. Respicit etiam Victruvius VIII. 6. A doctissimo Meursio in Bibl. græca hoc opus & alia quædam præter rem, ut existimo, tribuuntur Archimedi Tralliano.

X. ASSUMTORUM sive LEMMATUM liber latine tantum cum tribus libris Apollonii Pergæi editus ab *Abrahamo Ecchellensi*, qui hunc librum & Apollonii Conicorum V, VI. VII. ex Arabico vertit, adjutus à *Joh. Alphonso Borello*, qui Arabice ignarus tam callebat Mathematicas disciplinas, quam harum imperitus Ecchellensis bene callebat Arabice. Prodiit Ecchellensis translatio cum Borelli notis Florentiæ 1661. fol. Alteram editionem hujus libri Arabico-latinam debemus viro doctissimo *Johanni Gravio* Anglo. Lond. 1659. fol. Confer Acta Eruditorum A. 1700. p. 518. & Tho. Smithum in Joh. Gravii vita p. 28.

XI. ΠΕΡΙ` ΚΑΤΟΠΤΡΩΝ ΚΑΥΣΤΙΚΩ͂Ν, DE SPECULIS COMBURENTIBUS parabolicis, *καπόπτρων τὰς ἐξάψεις* vocat Tzetz. Chiliad. II. v. 153. & XIII. v. 974. Hunc putant librum notari ab Apulejo in Apologia p. 20. *Alia præterea ejusdem modi plurima*, (de ratione speculorum planorum, tumidorum & globosorum cavorumque) *quæ tractat volumine ingenti Archimedes Syracusanus, vir in omni quidem Geometria multum ante allios admirabili subtilitate, sed haud sciam, an propter hæc vel maxime memorandus, quod inspexerat speculum sæpe ac diligenter.* Exstat sub. Archimedis nomine liber de speculis ustoriis ex Arabico translatus latine ab *Antonio Gogava.* Occurrit hic liber etiam in Archimede Maurolyci, sed inter externa, & *Ptolemæo* Mathematico tribuitur. Archimedi suppositus videtur etiam ex sententia Gabrielis Naudæi Syntagm. de studio militari p. 658. quia mentio in illo fit Apollonii Pergæi, qui Archimede* junior fuerit. Dioclis librum *περὶ πυρίων* laudat Eutocius in lib. 2. de sphæra ac cylindro p. 30. & 15. De Anthemii Tralliani libro *περὶ παραδόξων μηχανημάτων*, qui cum versione licet imperfecta Claudii Ancantheri Mathematici MS. exstat in Bibl. Vindobonensi, & in quo itidem de speculis ustoriis egit; vide, si placet, Lambecium VIII. commentar. pag. 191. seq.

XII.

* Longis temporibus posteriorem Apollonium scribit Naudæus, sed supparem Archimedi fuisse patebit ex iis quæ dicam infra §. 17.

XII. Scripta inedita Archimedis:

De fractioni Circuli, Arabice per Thebit. Labbe Bibl. nov. MSS. pag. 251.

Perspectiva, Arabice. Labbeus p. 259.

Archimedis elementa Mathematica Hebraice MSta exstare in Bibl. Vaticana testatur Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 484.

Opera Geometrica Archimedis in Compendium redacta per Albettam. Labbe Bibl. nov. MSS. p. 256.

XIII. Scripta Archimedis deperdita:

Ἀρχαὶ ad Zeuxippum. Meminit ipse in Psammite p. 120. & 123. seq. edit. Basil. Confer Wallisium p. 148. ad Pappi fragmentum & ad Archimedem p. 166.

- - Τὰ διοπτρίδια καὶ ἕτερα βιβλία
Ἐξ ὧν Ἥρων, Ἀνθέμιος καὶ πᾶς μηχανογράφος
Τὰ ὑδρικὰ * πέγραψαι καὶ τὰ πνευματικάτε
Βαρουλκάτε σύμπαντα καὶ θαλασσοδομέτρας.

Johann. Tzetzes Chil. XIII. hist. 457. Idem Chil. 2. Hist. 35.

Βαρουλκὸν πνευματικὴν τὰς * ὑδροσκοπικάς τε
Κἂν οὖτε οὐ γέροντος τῶν βίβλων Ἀρχιμήδους.

Ἐφόδιον in quod scripsit Theodosius Tripolites, teste Suida, in Θεοδόσ.

Περὶ ζυγῶν. Pappus. lib. VIII. collect. problemat. 6. proposit. 10. pag. 461.

Μηχανικὰ sua memorat ipse Archimedes de quadratura parabolæ propos. 6. δέδεικται γὰρ ἐν τοῖς μηχανικοῖς. Nisi intellexit libros de pla-

* Apud doctiss. Vossium p. 288. de scientiis Mathematicis hoc verbum redditur *quæ clepsydris docet horas metiri*. Sed videntur respici potius quæ Archimedes docuit de superficie & pondere, quæ in libris ὀχουμένων --

planis æquiponderantibus. Confer Vossium de scientiis Mathemat. p. 288. quo in loco contradicit sibi ipse Vir doctissimus. Vitruvius præfat. libri VII *Non minus de machinationibus* (scripserunt) *Diades, Archytas, Archimedes, Ctesibius, Nymphodorus, Philo Byzantius, Diphilus, Charidas, Polyidus, Phyrus* (an Sporus?) *Agesistratus.* Porro viderit Suidas, qui Mechanica tribuit Archimedi Tralliano Philosopho sive Grammatico qui in Homerum commentarium ediderat. At locus Plutarchi in Marcello p. 307 non negat Archimedem Syracusanum aliquid scripsisse Mechanici argumenti, quo principia illius artis & fundamenta universe tradiderit: sed tantum negat eum scripto exposuisse rationem admirandarum illarum machinarum, quæ ipse divino suo ingenio est commentus, quoniam illa veluti parerga quædam duntaxat habuisset ludentis Geometriæ, ut ait idem Plutarchus p. 305.

περὶ σφαιροποιίας, quem solum librum Mechanicum ab Archimede compositum affirmavit Carpus apud Pappum procemio libri VIII.

Librum de septangulo in circulo memorat Abulpharajus p. 42. ubi addit rem parum profecto credibilem, Romanos è libris ejus, quindecim gestamina combussisse.

Conica, quorum meminit Archimedes ipse libro de quadratura parabolæ & lib. 1. de conoidibus & Sphæroidibus. Et Heraclides apud Eutocium existimavit *Apollonium* Pergæum Conica sua ex Archimedis opere, quod ineditum accepit descripsisse: Confer Vossium p. 434. de scientiis Mathematicis. Macrobius II. 3. in somnium Scip. *Et Archimedes* quidem stadiorum numerum deprehendisse se credidit, quibus à "terræ superficie luna distaret, & à luna Mercurius, à Mercurio Venus, "Sol à Venere, Mars à Sole, à Marte Jupiter, Saturnus à Jove. Sed & à "Saturni orbe usq; ad ipsum stelliferum cœlum omne spatium se ratio- "ne emensum putavit. Confer eundem lib. 1. c. 19.

XIV. *Heraclidem* ** (Lembum forte, Confer Jonsium pag. 171.) *in Archimedis vita* laudat Eutocius procemio in lib. de circuli dimensione & commentario in Apollonium.

Archimedis scripta quædam ante Eutocium illustraverant *Dionysodorus* Eutocio memoratus, & cujus jam è Suida memini *Theodosius Tripolites.*

Dia-

* Meminit commentariorum per Heraclidem ad Dositheum à se missorum Archimedes in limine libri de lineis spiralibus.

Dialecto usus est Archimedes Dorica, utpote Syracusanus, quod videre est etiamnum in ψαμμίτῃ & plerisque aliis ejus scriptis: quodvero in libro de circuli dimensione & in libris de sphæra ac cylindro exigua dorismi vestigia supersunt, id librariis potius, qui hos libros frequentius descripserunt, tribuerim, quam Eutocio vel ejus præceptori Isidoro Milesio Mechanico, quibus hoc adscribit Vir incomparabilis Joh. Wallisius. Sane Eutocius ipse in lib. 2. de sphæra ac cylindro p. 30. edit. Basil. summo se studio vetera Archimedis exemplaria indagasse testatus, disertis verbis queritur se vix ea potuisse consequi, quæ ἐν μέρει τὴν Ἀρχιμήδει φίλην δωρίδα γλῶσσαν ἀπέσωζον, *quæ vel ex parte doricam dialectum conservassent qua Archimedes delectatur.* Porro in constructionibus ac demonstrationibus suis Archimedes brevis est ac succinctus, qui passim supplenda quædam ac subintelligenda relinquit lectori; non enim tradit elementa, ut Euclides, qui perspicu[illegible] particulatim omnia designat, sed tradita adeoque jam intellecta [illegible]nit ac supponit, ut eidem Wallisio observatum.

XV. Juvat hic etiam recensere Archimedis inventa, machinas, variaque opera admiranda, quibus non minorem ingenii & scientiæ laudem, quam scriptis compositis promeruit, & propter illa à Cardano lib. XVI. de subtilitate pag. 802. inter viros duodecim, quos ex omni memoria ingeniosissimos selegit, primo loco ponitur. Fuerunt autem hæc:

MACHINÆ BELLICÆ, tollenones, catapultæ, aliæque quibus Patriam Syracusas unus triennium sollertissime defendit adversus Marcelli & Appii Ducum Romanorum impetus, & propter quas dictus est πολυμήχανος, ἑκατόγχειρ & Geometricus Briareus, describuntur à Polybio in excerptis libri VIII. p. 718. seq. Livio XXIV. 34. Plutarcho in vita Marcelli p. 306. seq. Athenæo V. p. 208. Confer Silium Italicum XIV. 342. seq. Suidam in σκορπίδια, Zonaram, &c. Oribasium libro de Machinamentis c. 6. 24. &c. Tzetzen Chil. 2. hist. 35. Proclum 2. in primum Euclidis p. 12. E recentioribus Magium II. 10. Misc Schefferum de militia navali II. 5. & Ez. Spanhemium ad Orat. 1. Juliani pag. 201. Rivaltum ad Archimedem p. 544. seq.

Tormenta, qualibus hodie utimur, ab Archimede reperta esse præter rem scripsere Franciscus Petrarcha & Robertus Valturius, confutati ab Hieron. Magio lib. 1. cap. 1. Miscellan.

SPECULA USTORIA, quibus Romanorum conflagrarunt naves.

naves. Ea fabulis adſcribunt Magius, Keplerus, Naudæus, Carteſius, Jo. Dan. Major & alii. Equidem Polybius, Livius & Plutarchus nullam ſpeculorum mentionem faciunt. Diodori Siculi hiſtoria & Dionyſii Halic. circa tempora Archimedis eſt manca. Lucianus affirmat ſane Archimedem τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις καταφλέξαι τῇ τέχνῃ, in Hippia T. 2. p. 742. Sed ſpeculis uſtoriis hoc feciſſe, non addit. Neque apud Galenum lib. 3. de temperamentis T. 1. edit. Baſil. p. 81. neceſſe eſt vocabulum πυρείων de ſpeculis (ut facit Rivaltus pag. 546.) interpretari: οὕτω δήπως (nihil autem de ſpeculis, ſed de alia materia flammam facile concipiente præceſſerat) οἶμαι καὶ τὸν Ἀρχιμήδην φασὶ διὰ τῶν πυρείων ἐμπρῆσαι τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις. At Joh. Tzetzes Chil. 2. v. 119. diſerte meminit de ſpeculo hexagono, & reflexis in hoc per alia ſpecula radiis:

> Ἐξάγωνόν τι κάτοπ[illegible]ἐτέκτηνεν ὁ γέρων
> Ἀπὸ δὲ διαστήματος [illegible]έτρου τοῦ κατόπτρου
> Μικρὰ τοιαῦτα κατο[illegible] θεὶς τετραπλᾶ γωνίαις
> Κινούμενα λεπίσι τε καὶ τισι γιγγλυμίοις
> Μέσον ἐκεῖνο τέθεικεν ἀκτίνων τῶν Ἡλίου
> Μεσημβρινῆς καὶ θερινῆς καὶ χειμερινωτάτης·
> Ἀνακλωμένων δὲ λοιπὸν εἰς τοῦτο τῶν ἀκτίνων
> Ἔξαψις ἤρθη φοβερὰ πυρώδης ταῖς ὁλκάσι
> Καὶ ταύτας ἐξετέφρωσεν ἐκ μήκους τοξοβόλου.

Zonaras T. 1. p. 424. Dionem laudans auctorem: Euſtathius ad Iliad. έ. p. 388. κατεσπευσμένην τινα ἐπίνοιαν μηχανησάμενος Ἀρχιμήδης μὲν ὁ σοφώτατος πολεμικὰς ἐνεπύρισε νῆας ὡς οἷά τις κεραυνοβόλος. Sic & Scholiaſtes Luciani T. 2. p. 36. Confer quæ infra libro quinto dixi in Proclo, quem ſimilibus ſpeculis uſum ferunt ad claſſem Gothorum accendendam.

SPHÆRA VITREA, qua miro artificio, lunæ, ſolis & quinq; errantium motus illigavit, teſte Cicerone 2. De natura Deor. p. 379. edit. Leſcaloperii, & 1. Tuſc. quæſt. p. 193. edit. Camerarii. Meminit & Claudianus eleganti epigrammate p. 257. edit. Heinſii, & Sextus Empiricus VIII. adverſus Mathematicos p. 329. Lactantius II. 5. Firmicus lib. V. pag. 77. & Marcianus Capella lib. 6. pag. 191. Ovidius VI. faſtor. v. 277.

Arte

Arte Syracusia suspensus in aëre clauso
Stat polus, immensi parva figura globi.

ORGANUM MUSICUM HYDRAULICUM. Tertull. de anima c.14 *Specta portentissimam Archimedis munificentiam* (qui hoc munus obtulisse videtur Hieroni) *organum hydraulicum dico, tot membra, tot partes, tot compagines, tot itinera vocum, tot compendia sonorum, tot commercia modorum, tot acies tibiarum, & una moles erunt omnia. Sic & spiritus, qui illic de tormento aquæ anhelat, non ideo separabitur in partes, quia per partes administratur, substantia quidem solidus, opera vero divisus.* Plinius Organi Hydraulici inventionem tribuit Ctesibio VII.36.Hist.Figuram ejus ex Vitruvii X.13. & Heronis mente exhibet Is. Vossius libro de viribus rhythmi p.99. seq. Confer Optatiani Porphyrii Panegyricum cap. 24. & 25. in editione Velseri. *Nos*, inquit Pignorius p. 177. libro de servis, *hujus generis organum Romæ vidimus in Quirinali in hortis Pontificum, audivimusque non sine comitum admiratione, cum musicos modos variaret, nemine plectra manu tangente.*

TRISPASTUS sive *Polyspastus*, & alia instrumenta magnis oneribus tollendis apta. Tzetzes Chil. II. hist. 35. & Chil. III. v. 60. seq. Oribasius * libro de machinamentis c.4. & 26 quod est *de trispasto Apellidis sive Archimedis.* Pappus Mathemat. collect. lib. VIII. problemate 6. proposit. 10. p. 460. seq ubi quadragesimum hoc inventum Mechanicum Archimedis vocat, *datum pondus data potentia movere.*

Huc spectat *Helice*, qua ingentem Hieronis navem in mare protrudit. Vide Athenæum V. p. 217. Proclum 2. in primum Euclidis p. 18 Plutarchum Marcello p. 306. ubi & dictum Archimedis ad Hieronem: *da mihi, ubi consistam, extra terram, & movebo terram.* πᾶ βῶ καὶ χαριστίωνι τὰν γᾶν κινήσω πᾶσαν. Tzetz. II. Chil. v. 130. Confer, si placet, quæ de machinis variis ab Archimede excogitatis disputat Rev D. *Joh. Andreas Schmidius* in exercitatione de Archimede (Jenæ 1688. 4.) pag. 24. seq. Facit huc itidem Jacobus Bessonus Gallus in theatro instrumentorum & machinarum, & Rivaltus ad Archimedem p. 540. Meminit Helicis Archimedeæ etiam Eustathius ad Iliad. μ'. p. 866.

COCHLEA ad exhauriendas aquas. Diodorus Siculus lib. V. p. 217.

* Verba Oribasii Græce è MSto Codice Regis Galliæ producit Rivaltus ad Archimed. pag. 541. seq.

pag. 217. Athenæus V. p. 208. Ratio cochleæ ejusmodi exponitur à Victruvio X. 11. ne de recentioribus dicam Guido Ubaldo, Josepho Ceredo, aliis. Vide & Rivaltum ad Archimedem p. 537.

NAVIS IMMENSA Hieronis Regis, viginti ordinibus remorum structa, in qua præter complura spatiosissima conclavia, gymnasiū, ambulationes, hortus, Bibliotheca, balnea &c. Athenæus V. p. 206. seq è *Moschione* qui de illa navi singularem librum scripserat, περὶ τῆς ὑπὸ Ἱέρωνος τοῦ Συρακουσίου κατασκευασθείσης νεὼς ἧς ὁ Ἀρχιμήδης ἦν ὁ Γεωμέτρης ἐπόπτης. Idem Athenæus p. 208. memorat Archimedis machinam λιθοβόλον quæ saxum τριτάλαντον sive 300. librarum jaceret ac telum duodecim cubitorum vibraret.

DE LUCERNIS ex Archimedis officina, ipsis sibi nutrientibus incendium, vide si placet, quæ è Lactantio Joh. à Chockier in face Historiarum part. 1. c. 20.

Non satis intelligo, quod apud Plutarchum lib. de non suaviter vivendo secundum Epicurum p. 1093. legitur Ἀρχιμήδην ἀνευρόντα τῇ γωνίᾳ τὴν διάμετρον τοῦ ἡλίου τηλικοῦτο τοῦ μεγίστου κύκλου μέρος οὖσαν ἡλίκον ἡ γωνία τῶν τεσσάρων ὀρθῶν.

INVENTUM, quo in corona * Votiva Hieronis Regis Archimedes deprehendit furtum admissum ab artifice, qui argentum in auri vicem admiscuerat, describitur à Victruvio IX. 3. & Q. Rhemnio Palæmone sive quisquis auctor poematis latini de mensuris ac ponderibus c. ult. Meminit & Plutarchus libro, quod non suaviter possit vivi secundum Epicurum pag. 1094. & Proclus 2. in primum Euclidis p. 18. sed loco corrupto. Ita autem puto legenda Procli verba: Τὸ αὐτὸ καὶ Ἱέρωνα (male Περίονα excusum) φασὶν εἰπεῖν ἡνίκα τοῦ στεφάνου μὴ λυθέντος ἂν κατεσκεύασεν τὴν ὅλην ἑκάστην ἀνεῦρεν τῶν συγκραθεισῶν ὑλῶν.

LOCULUS ARCHIMEDIUS, de quo Atilius Fortunatianus in Arte Metrica p. 2684. Vett. Grammaticorum editorum ab Elia Putschio: *Nam si loculus ille Archimedius quatuordecim eboreas lamellas, quarum anguli varii sunt, in quadratam formam inclusas habens, componentibus nobis aliter atque aliter, modo galeam, modo sicam, alias columnam, alias navem figurat, & innumerabiles efficit species, solebatque nobis pueris hic loculus ad confirmandam memoriam plurimum prodesse: quanto majorem potest nobis afferre voluptatem, quantoque* (ita leg.) *pleniorem utilitatem &c.* Confer Ausonii præf. ad

* Vide Rivaltum ad Archimedem p. 534 seq.

ad centonem nuptialem p. 505. seq. edit. Tollii & Ennodium Epigrammate 133. de ostomatio eburneo.

XVI. *Editiones Archimedis.*

Archimedis scripta *Græce* Romæ ab amico transmissa accepit Bilibaldus Pirckheymerus: & Joh. Regiomontanus Romæ nactus est *latine* versa in gratiam Nicolai V. Pontificis à *Jacobo Cremonensi.* Prodierunt Græce separatim, latinis in calcem voluminis rejectis, & *Eutocii* commentariis itidem seorsim excusis, atque ita, ut Græca à latinis sejuncta exhibeantur. Basileæ 1544. fol. cum præfatione Thomæ Gechauf cognomento Venatorii. Hanc editionem Rivaltiana, de qua mox dicam, potiorem habet Joh. Wallisius. *Quanquam enim*, inquit, *Rivaltus illam in levioribus quibusdam emendavit, ubi tamen erat nodus vindice dignus, nihil est molitus. Quæque mutavit, id fecisse videtur non auctoritate codicis alicujus fide dignioris, sed ex conjectura sua, eaque non in omnibus, ne quid gravius dicam, satis felici. Hervagius autem cum videatur etiam ea loca, quæ manifesto erant depravata, ita edidisse, ut in MSto codice reperta fuerant, nobis integrum reliquit per veri, quæ supersunt, vestigia nostras etiam conjecturas interponere absque προδιορθώματος præjudicio.* Meminit tamen Rivaltus Codicis, quo usum se profitetur MSti, & ex Rivalto ipse in notis ad Psammitem Wallisius.

Archimedis scripta *latine* à *Johanne Aurispa* Siculo translata memorat Gesnerus.

Archimedis pleraque, versione & commentariis illustrata à *Federico Commandino* Venet. 1588. fol. & libri de his quæ vehuntur in aqua. Bonon. 1565. 4.

Archimedis opera cum commentariis *Nicolai Tartalea* sive *Tartaglia* Venet. 1565. 4.

Archimedis Opera omnia *græce & latine* novis demonstrationibus, versione commentariisque illustrata per *Davidem Rivaltum à Flurantia* Cenomanum, Ludovici XIII. consiliarum Paris. 1615. fol. præfixa vita Archimedis à Rivalto scripta, & adjunctis *Eutocii* commentariis. Latine exstat etiam Archimedes in Synopsi Mathematica Marii Mersenni Paris. 1644. 4.

Rivalti editio recusa ex nova recensione Claudii Richardi Professoris Regii in Academia Madritensi Paris. 1646. fol.

Archimedis opera illustrata à *Francisco Maurolyco* nobili Siculo &

& Abbate Messanensi, post mortem ejus excusa sunt Messanæ 1672 fol. cura Joh. Alphonsi Borelli: & cum editionis illius nondum ad umbilicum perductæ exempla pleraque naufragio periissent, recusa Panormi A. 1685. fol. apud Cyllenium Hesperium. In hac editione Arenarius Archimedis & περὶ ὀχουμένων latine exhibentur integri è versione Commandini, reliqua vero scripta è traditione Maurolyci, qui omisit, addidit, interpolavit pleraque * pro libitu, prout ipse argumenta ab Archimede tractata, quam optime ac plenissime clarissimeque explicari posse existimaret. Denique subjiciuntur externa, aliunde scilicet adscita & adjuncta: Archimedis liber περὶ ἰσοπεριμέτρων, sive de figuris æqualis ambitus, auctore Theone Alexandrino, tum liber de speculis ustoriis, quem Claudio Ptolemæo non Archimedi ab aliis tribui dixi, nec non è variis scriptoribus collecta notitia de Archimedis corona, cochlea, helice, trispasto, de inventis adversus Marcelli & Appii machinas, de machinis aere & aqua moventibus, de confectione sphæræ materialis &c.

Germanice Archimedis scripta transtulit & illustravit Mathematicus & Physicus doctissimus *Joh. Christophorus Sturmius* Altdorfinæ Academiæ nuper ** decus. Norimbergæ apud Paulum Furstium 1670. fol.

Opera Archimedis, Apollonii Pergæi Conica & *Sphærica Theodosii Tripolitæ* illustrata & succincte demonstrata per *Isaacum Barrov*. Lond. 1675. 4. & inter Opera. fol. Exstat & *Marini Ghetaldi* Archimedes promotus.

Andreæ Tuqueti elementa Geometrica & selecta ex Archimede theoremata Cantabrigiæ 1703. 8. ex recensione Gvil. Whistoni.

XVII. Archimedi merito jungimus APOLLONIUM, à patria Perga Pamphilæ civitate dictum *Pergæum*, quem Euclidis discipulis longo tempore operam dedidisse Alexandrinæ scribit Pappus lib. 7. p. 251. & sub Ptolemæo Evergete (primo *** ut apparet) vixisse notat Heraclides in Archimedis vita laudatus ab Eutocio. Ipse quidem Pergami versatum se esse & Alexandriæ testatur libro primo Epistola ad Eudemum Pergamenum. Ἀπολλώνιος Εὐδήμῳ χαίρειν. Εἰ τῷ σώματί τε διάγεις &c. *Si & corpore vales, & alia res ex animi tui sententia se habent, bene est: nos quidem satis belle habemus. Quo tempore tecum Pergami fui, animadver-*

* Vide Acta Erudit. A. 1687. p. 544. seq.
** Diem obiit supremum A. 1703 26 Dec.
*** Rebus præfuit ab Olymp CXXXIII$\frac{1}{2}$. ad CXXXIX$\frac{3}{4}$.

adverti te cupidum esse intelligendi conica quæ à nobis scripta sunt. Itaque misi ad te primum librum emendatum, reliquos deinceps missurus, cum animo ero tranquilliori: non enim arbitror te oblitum quod à me accepisti, quid scilicet causæ fuerit, cur ego hæc scribere aggressus sim rogatus à Naucrate Geometra, *quo tempore Alexandriam veniens apud nos fuit, & cur nos cum de illis octo libris egissemus, majorem statim in his diligentiam non adhibuimus. Nam cum ipse Naucrates quam primum esset navigaturus, nos ea non emendavimus, sed quæcunque sese nobis obtulerunt conscripsimus, utpote qui ea postremo essemus percursuri: quamobrem nunc tempus nacti, ut quæque emendamus, ita edimus. Et quoniam accidit nonnullos alios ex iis qui nobiscum fuerant habuisse primum & secundum librum antequam emendaretur, noli mirari si in quædam incidas quæ aliter se habent.* Excellentem in Mathematicis habitum assecutus jure à Pappo celebratur, & *magni Geometræ* nomine venit, teste Gemino in sexto de Mathematicis præceptionibus libro, apud Eutocium.

XVIII. *Octo* scripsisse *libros* Conicorum (Κωνικὰ στοιχεῖα primos IV. libros respiciens vocat Eutocius ad Archimedis 1. de sphæra ac Cylindro p. 40.) sive *de sectionibus* * *Conicis*, in gratiam *Naucratis* Geometræ, ex verbis Epistolæ Apollonii ad *Eudemum* jam adductis patet. Argumenta singulorum in eadem Epistola hunc in modum prosequitur. *Ex octo libris quatuor primi hujus disciplinæ continent elementa: quorum* primus *quidem complectitur generationes trium coni sectionum & earum quæ oppositæ dicuntur; itemque principalia ipsarum accidentia, à nobis uberius & universalius quam ab aliis qui ea de re scripserunt* (Euclide potissimum & Aristeo, Archimede, Cononeque Samio & Nicotele Cyrenæo, vide Pappi lib. VII. p. 250. 251. & Apollonii Epistolam libro IV. præfixam) *elaborata.* Secundus *liber tractat ea quæ attinent ad Diametros & ad axes sectionum, & ad illas lineas quæ cum sectione non conveniunt; tum de aliis differit quæ & generalem & necessariam utilitatem ad determinationes afferunt: quas autem vocem diametros & quos axes, ex hoc libro cognosces.* Tertius *liber continet multa & admirabilia theoremata, quæ utilia erunt ad solidorum locorum compositiones, & ad determinationes; quorum complura & pulcherrima & nova sunt. Hæc nos perpendentes, animadvertimus non positam esse ab* Euclide *rationem componendi loci ad tres & quatuor lineas, verum ipsius tantummodo particulam quandam, atque hanc non satis feliciter non enim fieri poterat, ut ea compositio recte perficeretur absque iis quæ à nobis inventa sunt.*

 Quar-

* In Jo. Sauberti ἐγκωμιαστικῇ Oratione 2. de Bibliotheca Norimbergensi hos Apollonii libros de sectionibus videas male referri inter libros medicos sive Anatomicos.

Quartus *liber tradit quot modis conorum sectiones inter sese & circuli circumferentiæ occurrere possint, & multa alia ad pleniorem doctrinam, quorum nihil ab iis qui ante nos fuerunt memoriæ proditum est: coni sectio, & circuli circumferentia & oppositæ sectiones ad quot puncta oppositis sectionibus occurrant. Reliqui autem quatuor libri ad abundantiorem scientiam pertinent.* Quintus *enim de minimis & maximis magna ex parte agit.* Sextus *de æqualibus, & similibus coni sectionibus.* Septimus *continet theoremata quæ determinandi vim habent.* Octavus *problemata Conica determinata. At verò in omnibus his editis, licet unicuiq; qui in ea legendo inciderit, ex animi sui sententia judicare. Vale.* Ex his libris recensitis à se & emendatis primores tres ad eundem Eudemum ** misit (Alexandria, ut videtur:) quartum, & reliquos forte quatuor *Attalo* inscripsit: Ἀπολλώνιος Ἀττάλῳ χαίρειν. πρότερον μὲν ἐξέθηκα γράψας τρεῖς εὐδήμον τῷ Περγαμηνῷ τῶν συνταγμάτων ἡμῶν Κωνικῶν ἐν ὀκτὼ βιβλίοις τὰ πρῶτα τρία &c. *Prius quidem ex octo libris quos de Conicis composuimus, tres primos edidi ad* Eudemum Pargamenum *scriptos. Eo autem mortuo cum reliquos ad te mittere decreverimus, quod meorum scriptorum lectionem ambitiose desideras, in præsentia quartum librum mittimus. In eo hæc continentur: ad quod puncta plurima conorum sectiones inter se & circuli circumferentiæ occurrere possint, nisi tota totus congruat; præterea coni sectio & circuli circumferentia & oppositæ sectiones oppositis sectionibus ad quot puncta plurima occurrant: ad hæc alia non pauca his similia. Ex his quot primo loco dictum est,* Conon Samius ad Thrasydeum scribens *explicavit, non recte in demonstrationibus versatus: Itaque* Nicoteles Cyrenæus *eum leniter reprehendit. De secundo* Nicoteles in libro contra Cononem *mentionem sic fecit, tanquam quod demonstrari facile posset. Sed tamen nos neque ab ipso neque ab alio quopiam demonstratum invenimus. Tertium vero* &c.

XIX. *Græce* nullus adhuc Apollonii hujus liber lucem vidit, etsi *quatuor primores* una cum *Eutocii* commentario MSti exstant in Regia Paris. aliisq; Bibliothecis, etiam privatis quibusdam, ut Tho. Galei & Gudiana, cujus manu exarati codices etiamnum emtorem dignum desiderant. Latine è Græco translati prodierunt libri IV. priores, interprete

te

* Secundum misit per filium suum, Apollonium & ipsum cognominatum, ut ex Epistola libro præfixa constat. *Apollonio filio meo dedi, ut ad te perferret secundum librorum Conicorum quæ à nobis conscripta sunt. Tu eum diligenter percurres, & communicabis cum iis qui ieo tibi digni videbuntur:* Philonidæ *etiam* Geometræ, *quorum tibi Ephesi amicitiam conciliavi, si quando in isthac Pergami loca veneris, legendum dabis.*

** Confer Gesneri Bibliothecam p. 252. 253.

te *Jo. Baptista Memmio* Patricio Veneto Rom. 1537. quem pueriles errores commisisse, Mathematicæ præsertim ignoratione deceptum, notat *Franciscus Maurolycus* * præfat. ad Cosmographiam editam Venetiis 1543. 4. qui & ipse emendatiorem translationem promisit, sed haud edidit, quod sciam. *Federicus* deinde *Commandinus* Urbinas & Apollonii libros IV. de integro vertit, & *Pappi* Alexandrini lemmata è libro collectionum ejus octavo depromta *Eutociique* commentarium itidem à se translatum & proprias notas addidit. Bononiæ 1564. fol. quæ editio curante Nicolao Buti recusa est Pistorii Hetruriæ, è nova typographia Stephani Gatti A. 1696. fol. Præterea *Claudius Richardus* Jesuita, Commandini secutus versionem, eosdem quatuor libros edidit cum commentariis suis eximiis, quos A. 1642. Madriti auditoribus suis prælegerat. Antvverp. 1655. fol Idem testatur se anno 1643. auditoribus suis tradidisse alios proprios quatuor Conicorum libros, in quibus argumenta librorum Apollonii V. VI. VII. & VIII. ex ingenio supplevit, vel quæ in eis ille demonstraverat divinavit. Exstant præterea in Marii Mersenni synopsi (Paris. 1644. 4.) pag. 276 - 312. libri Apollonii priores quatuor contracti latine, cum *SERENI* * *Antisnensis* (Apollonio quem allegat junioris) *libris duobus* * *de sectione Cylindri*, ad *Cyrum* amicum, p. 313 - 328. itidem latine, *Commandino* qui eos Apollonio subjunxerat interprete. Nam Græce quidem necdum quod sciam ** editi sunt isti Sereni libelli, quos Bibliotheca Regis Christianissimi servat manu exaratos, & ante Commandinum Maurolycus in præfat. Cosmographiæ editurum se receperat.

Libri quatuor posteriores Conicorum Apollonii nusquam adhuc reperti sunt Græce, verum *quintus, sextus & septimus*, Arabice versi ab Abalphato filio Mahmudi Asphahanensi ad Regem Abicaligiarem qui ab Anno Hegiræ 372. rebus præfuit, ex MSto Florentino inciderunt in manus *Abrahami Ecchellensis*, qui adjutus à *Jo. Alphonso Borello* Mathematicis exculto disciplinis, eosdē latine transtulit, & cum Borelli notis edidit Florentiæ A. 1661. fol. addito Archimedis libro assumptorum de quo supra dixi. Testatur hic Abalphatus primos quatuor libros pridem à suis lectos ex versione Arabica (illa fortassis, concinnata sub regno

* Vide Voss. de scientiis Math. p. 59. 60.

** Errorem enim librarii esse existimo, quod in Catalogo Bodlejano memoratur editio Sereni Græcolatina Bononiensis.

gno * Almamuni, qui Caliphatum iniit ab anno Hegiræ 203.) sed hosce tres à se primum fuisse translatos. Aliam Arabicam versionem eorundem trium librorum (nisi quod septimi libri propositiones postremæ ab editore sunt omissæ) auctore Abedilmelico Shirazita ex Oriente secum attulit *Christianus Ravius*, & latine redditam vulgavit Kiloniæ A. 1669. 8. aliis quibusdam Arabicis Apollonii interpretibus in præfatione commemoratis, & breviter etiam notatis iis quibus Arabica versio priorum quatuor librorum differt à Commandini sive Richardi editione. Attulit & Jacobus Golius ex Oriente Codicem Arabicum librorum V. VI. & VII. in quo sextus hanc præfixam habet Epistolam: *Mitto ad te,* Attale, *sextum* Conicorum, *in quo propositum nobis est agere de sectionibus æqualibus & inæqualibus, similibus atq; dissimilibus, eorumque divisione. Plura autem de hisce diximus quam ii qui ante nos Geometræ fuerunt, docuimusq;* &c. Ad calcem ejusdem Codicis Goliani notatum fuit, quod *octavus* Apollonii liber non translatus fuit ab Arabibus, quod illorum exemplaria etiam illo libro caruerunt: *quanquam testatur doctissimus scriptor Aben Nedin* (Golii verba agnoscis apud Mersennum p. 275.) *qui Philosophorum Arabum operumque ab illis editorum circa quadringentesimum à Mahammade annum elenchum descripsit, partem illius octavi libri versam fuisse, asseritque omnes Apollonii libros sua exstare lingua, eosque plures quam Pappus enumeret.* Suspicatur quidem Claudius Mydorgius libros illos Arabice editos, esse cujusdam Arabis sub Apollonio latentis, non ipsius Apollonii: sed argumentum quo utitur, tantum probat interpretem, quod in aliis etiam scriptis Arabes fecisse constat, libertate usum esse quædam interpolandi De octavi libri figuris quibusdam repertis meminit Bartholomæus Herbelotus Bibl. Oriental. p 119. *Depuis le tems de Khalife Almamon jusqu' en l' an 1060. & plus de l' Hegire ce huitieme livre n' a point été trouvé, & on croit qu'il est caché dans quelques Bibliotheques des Grecs ou il est conservé pretieusement à cause de sa rareté. Aben Moussa dit qu'outre les sept livres d' Apollonius on a trouvé encore quatre figures du huitieme. &c. Ahmed ben Moussa Al-Hamassi, natif de la ville d' Ems ou Emesse en a traduit les quatre premiers, & Tha-*

* Hinc videtur falli Gregorius Abulpharajus qui in Hist. Dynast. p. 41. non quatuor solos, sed septem libros Apollonii, tempore Almamuni translatos scribit. Certe fallitur in iis quæ subjungit: *Hic autem liber una cum altero ab eodem composito in causa fuit quod composuerit Euclides librum suum longo post tempore.* Constat enim Euclidem Apollonio fuisse antiquiorem.

Thabeth Ben Corrah à traduit les trois autres; c'est ainsi qu'en parle l'Auteur du livre intitulé: Navader al akhbar, les narrations courieuses. *Hassan ben Moussa Ben Schaker a revu & corrigé cette traduction.* Gemina leguntur pag. 978.

E recentioribus plurimi post Apollonium * de ratione Conicarum sectionum scripsere, ut jam laudatus Mydorgius, cujus elementa Apollonianis simpliciora facilioraque Sereno in synopsi sua subjecit Mersennus. Gregorius item à Sancto Vincentio, Jesuita, in Geometriæ tomis sub titulo Quadraturæ Circuli editis, tum novissime Jacobus Milnes in sectionum Conicarum elementis: Isaacus quoque Barroyv, & in Apollonio redivivo Willebrodus Snellius, Marinus Ghetaldus & Alexander Andersonus: Franciscus Vieta in Apollonio Gallo, Benjamin Bramerus in Apollonio Catto, Vincentius Viviani libro de maximis & minimis sive Geometrica divinatione in quintum Conicorum Apollonii, Bartholomæus denique Intieri Florentinus in Apollonio ac Sereno promoto, qui liber ante biennium præla evasit Neapoli A 1704. 4.

XX: Scripta Apollonii cætera, deperdita pleraque, quæ laudari observavi à Pappo & aliis, hæc sunt:

Διωρισμένης τομῆς libro duo de determinata sectione. Pappus lib. VII. p. 243. 263. 281. 305.

Ἐν τῷ περὶ τοῦ κοχλίου γράμματι Apollonium laudat Proclus 2. ad Euclid. pag. 29.

Λόγου ἀποτομῆς libri duo de sectione rationis sive *proportionis.* Pappus lib 7. p. 241. 242. 262. seq. Hi libri Arabice exstant Oxoniæ inter libros Seldenianos, & latine redditi sunt à præstantissimo *Hallejo*, brevi ut spero edendi.

Νεύσεων libri duo de inclinatione, sive de inclinatis corporibus, Pappus lib. 7. p. 241. 249. 305. 313. 328.

Περὶ τῆς συγκρίσεως τοῦ δωδεκαέδρου καὶ τοῦ εἰκοσαέδρου τῶν εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν ἐγγραφομένων. Binas hujus libri *ἐκδόσεις* memorat Hypsicles præf. ad lib. 14. Euclidis. Locum Hypsiclis integrum descripsi supra c. XIV. §. 4.

Τόπων ἐπιπέδων libri duo de locis planis, Pappus lib. VII. p. 241. 247. & 438.

* Apollonium Pergæum cum Rhodio confundi & scripta utriusque perturbatissime referri videas in Bibliotheca reali Philosophica p. 83.

Horum argumenta ac rationem divinare & ex ingenio restituere conatus est *Paulus Fermat*, Senator Tolosanus.

χωρίου ἀποτομῆς *libri duo de spatii sectione* Pappus lib. VII. pag. 241. 242. 263.

ὠκυτόβοος, quo in libro videtur egisse de numeris quantumvis magnis inter se multiplicandis. Eutocius ad Archimed. de dimensione Circuli. Confer Wallisium ad fragmentum Pappi proposit. 18.

Periit & *Hypatiæ* quæ Isidori Philosophi uxor fuit, commentarius in Conica Apollonii, à Suida memoratus.

Inter singulares viros Apollonius noster haud immerito refertur à Vitruvio libro & capite primo: *Hi autem inveniuntur raro, ut aliquando fuerunt Aristarchus Samius, Philolaus & Archytas Tarentini, Apollonius Pergæus* (ita etiam MS. Arundel. nam male quædam editt. *Pergamenus*) *Eratosthenes Cyrenæus, Archimedes & Scopinas* (an *Scopas?*) *ab Syracusis, qui multas res organicas & gnomonicas, numero naturalibusque rationibus inventas atque explicatas posteris reliquerunt.* Arabibus Apollonius dicitur, perinde ut Euclides quoque, *Alnagiar*, quod fabrum lignarium denotat, sed ab illis usurpari videtur pro Geometra. Nam & à Græcis magnum Geometram dictum Apollonium, jam supra ex Eutocio notare me memini.

XXI. Operæ pretium est tribus hoc loco verbis agere etiam de EUTOCIO Ascalonita, qui *Isidori* * Mechanici discipulus fuit, & commentaria sua in libros Archimedis de sphæra ac cylindro dicavit *Ammonio*, quem κράτιστον φιλόσοφον vocat: Procli discipulum, ni fallor, compellans, quæ si vera est conjectura, jam de Eutocii ætate constat. Floruit enim Ammonius Hermiæ F. sub extremum quinti à Christo nato sæculi. Meminit etiam Eutocius Theonis ** Alexandrini, qui trecen-

* In fine commentar: Εὐτοκίου Ἀσκαλωνίτου ὑπόμνημα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους, ἐκδόσεως παραγνωσθείσης τῷ Μιλησίῳ Μηχανικῷ Ἰσιδώρῳ, ἡμῶν διδασκάλῳ.

Εὐτοκίου πινυτοῦ γλυκερὸς πόνος ὅν ποτ' ἐκεῖνος

Γράψεν τοῖς φθονεροῖς πολλάκι μεμψάμενος.

** Eutocius in proposit. 4. libri 2. de sphæra ac Cylindro p. 28. ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐντυγχάνοντας Πάππῳ τε καὶ Θέωνι καὶ Ἀρκαδίῳ ἐν πολλοῖς συντάγμασι οὐκ ἀποδεικτικῶς ἀλλ' ἐπαγωγῇ τὸ λεγόμενον παριστῶσιν. Idem ad lib. de circuli dimensione p. 49. ὅπως δὲ δεῖ σύνεγγυς τὴν δύναμιν πλευρὰν τὸν δοθέντα ἀριθμὸν εὑρεῖν, εἴρηται μὲν Ἥρωνι ἐν τοῖς μετρικοῖς, εἴρηται δὲ Πάππῳ καὶ Θέωνι καὶ ἑτέροις πλείωσιν

centis amplius post Christum annis fuit, & Pappi eadem cum Theone ætate sub Theodosio M. clari Alexandriæ Philosophi. Monumenta Eutocii edita hæc sunt:

1. *Commentaria ad libros II. Archimedis de sphara ac cylindro*, scripta, ut jam dixi, ad *Ammonium*.
2. *Commentaria ad librum* ejusdem *Archimedis de circuli dimensione*,
3. *Commentaria ad libros II.* ἰσοῤῥοπικῶν, quæ *Petro* cuidam inscripsit.
4. *Commentaria in quatuor priores libros Conicorum Apollonii Pergæi*, ad *Anthemium* * quæ non ut priora illa Græce, verum latine tantum prodierunt ex versione *Fred. Commandini*, Bononiæ 1566. fol. & Pistorii 1696. fol. Græce exstant MSta in Bibl. Regis Galliæ teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 117. Ad calcem præfationis ait Eutocius se posteriores etiam quatuor libros Apollonii similiter illustraturum, quod num fecerit, haud constat. Certe videtur recensuisse.

ωσιν ἐξηγεμένοις τὴν μεγάλην σύνταξιν τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου. Meminit etiam Pappi p. 16. ad lib. 2. de sphæra ac Cylindro, ubi duas medias proportionales invenire docet ex mente *Platonis*, *Heronis*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς καὶ ἐν τοῖς βελοποιητικοῖς) *Philonis* Byzantii, *Apollonii* (Pergæi) *Dioclis* (ἐν τῷ περὶ πυρίων) *Pappi*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς) *Spori* (Nicæni, quem iterum allegat prooemio in lib. de circuli dimensione p 49. & in fine p. 55. mentionem faciens Ἀριστοτελικῶν ejus κηρίων sive Mellificii Aristotelici) *Menachmi*, *Archyta* (ex Eudemo Rhodio Peripatetico, cujus Geometricam Historiam laudat p. 49.) *Eratosthenis* ad Regem Ptolemæum, subjectis ejus Philosophi versibus de Cubi duplicatione) & *Nicomedis* è libro περὶ τῶν κογχοειδῶν γραμμῶν non etiam *Philoponi*, nisi hunc quoque in codice suo legit Georgius Valla, ut suspicetur aliquis è Philandro ad Vitruvii IX. 3. Sed in editis Eutocii commentariis Philoponum qui sæculo sexto floruit, laudatum non inveni.

Allegantur præterea Eutocio Apollonius Pergæus in elementis Conicis p. 40. Ἐν τῷ ὠκυτοβόῳ p. 55.

Antipho & Hippocrates Chius quadraturam Circuli inquirentes p. 49.

Hero ἐν τῷ ὑπομνήματι τῷ εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν (Nicomachi Geraseni) p. 28

Magni Logistica p 55.

Nicomachus ἐν πρώτῳ μυσικῆς p. 28.

Philo Gadarenus p. 55.

Laudat & p. 1. illud Socraticum è Platone, ὡς τοῦ θεοῦ συλλαμβάνοντος πάνυ εἰκὸς καὶ ἐπὶ τέλος ἡμᾶς τῆς σπυδῆς ἐλθεῖν, quod & ipsum divina annuente benignitate me consecuturum confido.

* Hic ipse videtur esse Anthemius Trallianus, Mechanicus, cujus meminit Tzetzes Chil. XIII. hist 457. & cujus librum περὶ παραδόξων μηχανημάτων adhuc superesse MS. notavi supra §. XI.

Horum argumenta ac rationem divinare & ex ingenio restituere conatus est *Paulus Fermat*, Senator Tolosanus.

χωρίου ἀποτομῆς, *libri duo de spatii sectione* Pappus lib. VII. pag. 241. 242. 263.

ὠκυτόβοος, quo in libro videtur egisse de numeris quantumvis magnis inter se multiplicandis. Eutocius ad Archimed. de dimensione Circuli. Confer Wallisium ad fragmentum Pappi proposit. 18.

Periit & *Hypatiæ* quæ Isidori Philosophi uxor fuit, commentarius in Conica Apollonii, à Suida memoratus.

Inter singulares viros Apollonius noster haud immerito refertur à Vitruvio libro & capite primo: *Hi autem inveniuntur raro, ut aliquando fuerunt Aristarchus Samius, Philolaus & Archytas Tarentini, Apollonius Pergæus* (ita etiam MS. Arundel. nam male quædam editt. *Pergamenus) Eratosthenes Cyrenæus, Archimedes & Scopinas* (an *Scopas?*) *ab Syracusis, qui multas res organicas & gnomonicas, numero naturalibusque rationibus inventas atque explicatas posteris reliquerunt.* Arabibus Apollonius dicitur, perinde ut Euclides quoque, *Alnagiar*, quod fabrum lignarium denotat, sed ab illis usurpari videtur pro Geometra. Nam & à Græcis magnum Geometram dictum Apollonium, jam supra ex Eutocio notare me memini.

XXI. Operæ pretium est tribus hoc loco verbis agere etiam de EUTOCIO Ascalonita, qui *Isidori* * Mechanici discipulus fuit, & commentaria sua in libros Archimedis de sphæra ac cylindro dicavit *Ammonio*, quem κράτιστον φιλόσοφον vocat: Procli discipulum, ni fallor, compellans, quæ si vera est conjectura, jam de Eutocii ætate constat. Floruit enim Ammonius Hermiæ F. sub extremum quinti à Christo nato sæculi. Meminit etiam Eutocius Theonis ** Alexandrini, qui trecen-

* In fine commentar: Εὐτοκίου Ἀσκαλωνίτου ὑπόμνημα εἰς τὸ Ἀρχιμήδους, ἐκδόσεως παραγνωσθείσης τῷ Μιλησίῳ Μηχανικῷ Ἰσιδώρῳ, ἡμῶν διδασκάλῳ.

Εὐτοκίου πινυτοῦ γλυκερὸς πόνος ὅν ποτ᾽ ἐκεῖνος
Γράψεν τοῖς φθονεροῖς πολλάκι μεμψάμενος.

** Eutocius in proposit. 4. libri 2. de sphæra ac Cylindro p. 28. ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐντυγχάνοντας Πάππῳ τε καὶ Θέωνι καὶ Ἀρκαδίῳ ἐν πολλοῖς συντάγμασι οὐκ ἀποδεικτικῶς ἀλλ᾽ ἐπαγωγῇ τὸ λεγόμενον παριστῶσιν. Idem ad lib. de circuli dimensione p. 49. ὅπως δὲ δεῖ σύνεγγυς τὴν δύναμιν πλευρὰν τὸν δοθέντα ἀριθμὸν εὑρεῖν, εἴρηται μὲν Ἥρωνι ἐν τοῖς μετρικοῖς, εἴρηται δὲ Πάππῳ καὶ Θέωνι καὶ ἑτέροις πλείοσιν

centis amplius post Christum annis fuit, & Pappi eadem cum Theone ætate sub Theodosio M. clari Alexandriæ Philosophi. Monumenta Eutocii edita hæc sunt:

1. *Commentaria ad libros II. Archimedis de sphara ac cylindro*, scripta, ut jam dixi, ad *Ammonium*.
2. *Commentaria ad librum* ejusdem *Archimedis de circuli dimensione*,
3. *Commentaria ad libros II.* ἰσοῤῥοπικῶν, quæ *Petro* cuidam inscripsit.
4. *Commentaria in quatuor priores libros Conicorum Apollonii Pergai*, ad *Anthemium* * quæ non ut priora illa Græce, verum latine tantum prodierunt ex versione *Fred. Commandini*, Bononiæ 1566. fol. & Pistorii 1696. fol. Græce exstant MSta in Bibl. Regis Galliæ teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 117. Ad calcem præfationis ait Eutocius se posteriores etiam quatuor libros Apollonii similiter illustraturum, quod num fecerit, haud constat. Certe videtur recensuisse.

ωσιν ἐξηγημένοις τὴν μεγάλην σύνταξιν τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου. Meminit etiam Pappi p. 16. ad lib. 2. de sphæra ac Cylindro, ubi duas medias proportionales invenire docet ex mente *Platonis*, *Heronis*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς καὶ ἐν τοῖς βελοποιητικοῖς) *Philonis* Byzantii, *Apollonii* (Pergæi) *Dioclis* (ἐν τῷ περὶ πυρίων) *Pappi*, (ἐν μηχανικαῖς εἰσαγωγαῖς) *Spori* (Nicæni, quem iterum allegat procemio in lib. de circuli dimensione p 49. & in fine p. 55. mentionem faciens Ἀριστοτελικῶν ejus κηρίων sive Mellificii Aristotelici) *Menachmi*, *Archyta* (ex Eudemo Rhodio Peripatetico, cujus Geometricam Historiam laudat p. 49.) *Eratosthenis* ad Regem Ptolemæum, subjectis ejus Philosophi versibus de Cubi duplicatione) & *Nicomedis* è libro περὶ τῶν κογχοειδῶν γραμμῶν non etiam *Philoponi*, nisi hunc quoque in codice suo legit Georgius Valla, ut suspicetur aliquis è Philandro ad Vitruvii IX. 3. Sed in editis Eutocii commentariis Philoponum qui sæculo sexto floruit, laudatum non inveni.

Allegantur præterea Eutocio Apollonius Pergæus in elementis Conicis p. 40. Ἐν τῷ ὠκυτοβόῳ p. 55.

Antipho & Hippocrates Chius quadraturam Circuli inquirentes p. 49.

Hero ἐν τῷ ὑπομνήματι τῷ εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν (Nicomachi Geraseni) p. 28

Magni Logistica p 55.

Nicomachus ἐν πρώτῳ μυσικῆς p. 28.

Philo Gadarenus p. 55.

Laudat & p. 1. illud Socraticum è Platone, ὡς τοῦ θεοῦ συλλαμβάνοντος πάνυ εἰκὸς καὶ ἐπὶ τέλος ἡμᾶς τῆς σπουδῆς ἐλθεῖν, quod & ipsum divina annuente benignitate me consecuturum confido.

* Hic ipse videtur esse Anthemius Trallianus, Mechanicus, cujus meminit Tzetzes Chil. XIII. hist 457. & cujus librum περὶ παραδόξων μηχανημάτων adhuc superesse MS. notavi supra §. XI.

CAPUT XXIII.

Veterum Mathematicorum ſcripta, quæ repetiri potuerunt, digerenda *VOLUMINIBUS XIV.*

Quorum Catalogum ab *Edvvardo Bernhardo* * pridem compoſitum Thomas Smithus Vir Clariſſ. ſubjecit ejus Vitæ ad calcem Epiſtolarum Huntingtonianarum editæ Lond. 1704. 8.

VOL. I.

EUCLIDES

I.

Elementorum libri quindecim juxta editionem Græcam Baſileæ 1533. collatam cum MSS. Gr. Bodl. Arch. B. 25. & Bodl. S. 4.9.

Una cum verſione Latina Fr. Commandini. Piſauri 1572. & Piſavri 1619. aliquot in locis emendata.

Principia, quorum in conſtruct. & demonſtrationibus uſus eſt, in margine adnotata.

Schemata æri inciſa.

Demonſtrationes Symbolis breviſſime expreſſæ ex editis D. Barrovii, & ſcriptis D. D. Oughtredi & Ravvlinſoni.

Scholia vetera.

Græcorum, ex codd. MSS. & editione Commandini.

Arabum, ex MSS. Arab. in Arch. Bodl. recenſente Thebeto Cor-

* Obiit Edvardus Bernhardus Viris maximis & ætatis noſtræ ornamentis merito annumerandus Oxoniæ A. 1697. 12. Januar. Anno ætatis 59.

Corraide, & in bibl. C. V. D. Pocockii, & in bibl. Coll. D. Joan. Bapt. Oxon.

Item juxta traditionem Chogia Nasireddini Persæ, Romæ 1594. Exstat autem & Persice inter MSS. bibl. Coll. D. Joan. Bapt. Oxon.

Item ex versione Latina, quam ex Arabico fecit Adelardus, manuscripta in Museo Bodl. Ambulac. 178. & Arch. Digb. 174. & Coll. Trin. Oxon. 24. & MS. Bal. 239. & Cant. Pen. 61. & 69. & Caii 1. & Seld. Arch.

Per Campanam. Par. 1516. & Bas. 1546. & MSS. Bodl. A. 3. 8. Med. & Y. 1. 2. Th.

Syriaca ex MSS. Syr. in Arch. bibl. publ. Cantabr.

Annotationes Viri illustris, D. Savilii, & aliorum, ex MSS.

Excerpta (necessaria quidem) ex scriptis recentiorum jam vulgatis Fluss. Candallæ, Peletarii, Zamberti, Tartaleæ, Clavii, Billingleii nostratis 1496. Camilli, Taurelli, Welperi, Camerarii 1577. Cattaldi, Schulerii, Bettini, Jo. Benedicti, Dibuadii, Puteani, Scheubelii, Lansii, Tacqueti, Barrovii, Herigonii, Cottignez, Fabri, Arnoldi, Oughtredi, Wallisii, Sturmii, Cardani, Richardi, Dasypodii, Bovilli, præcipue vero Fr. Commandini.

Procli commentarius in Elementorum lib. I. Græce quidem ex edit. Basileensi ad fidem codd. in Arch. Pembr. 161. emendata, Idem ille liber, quo in versione sua concinnanda olim usus est Barroccius, Latine vero ex versione Baroccii (sed correcta) cum notis.

Jamblichus περὶ κοινῆς μαθηματικῆς Gr. Lat. studio D. Tennulii è MSS.

Problematum Euclideanorum Analysis per Fr. Schotenium ex schedis illius Geometræ.

De superficierum divisionibus opus egregium, Mohammede Babylonio vel Authore vel Interprete. Latine cum notis Fr. Commandini juxta edit. Pisaur.

Thabeti liber consimilis argumenti, Arabice & latine, ex codd. Arab Seldeni cum notis.

Excerpta ex Martiani Capellæ libro sexto collata cum MSS. antiquissimis in Arch. Seld. & in Coll. Ben. Cantabr. 181. & Digb. 221. Merton. 70. & Ben. 185. & Laud. L. 71.

Ex Boethio H. I. 10.

Isaacus Argyrus de figurarum transmutatione Gr. Lat. è codd. MSS. Pembr. 70. 393. & Pemb. 111. 73. & Seld.

Isaacus Monachus in sex priores lib. Element. Argentorat.

Anonymus de mensurandis solidis MSS. Digb. 104. 154. & in bibl. Saviliana. Vide & K. 44. & K. 17. in Arch. Laud. item K. 61. Laud.

Mich. Pselli Geometria, hoc est, Geodæsia διὰ στίχων Gr. MS. Pembr. 76. 412.

D. Savilii Prælectiones secundum edit. Londinensem 4.

Præfatio de Euclide ejusque operibus, quantum post Proclum ac Savilium licet.

Nicephori Blemmidæ fragmentum de Geometria & de stellis MS. Gr. Pembr. 106. & in Pf. 8. ibidem.

Nicephori Gregoræ quæstiones philosophicæ & mathematicæ: inter alia, de mensura arcæ Noe ex Origene, Gr. MS. Pembr. 48.

Idea Trigonometriæ folio unico.

Hic forte vel ad Heronem , & de Geometria practica ex MS bibl. Savil. & Digb. & Seld. & D. Gronovii V. Celeberrimi, atque ex Clavio, Herigono, Stevino, Tacqueto, Pitisco, &c. sed quam brevissime.

Index.

II. Euclidis data Gr. Lat. ex edit. D. Hardy, 4. Paris. 1625. collata cum edit. Lat. Basil. 1546. & cum MSS. Græcis in Arch. Pembr. 161. & cum MSS. Arab. in Arch. Seld.

Una cum præfatione Marini Gr. Lat. & scholiis veterum atq; etiam recentiorum manuscriptis.

Thabeti Data Arab. & Lat. è codd. Seld. & ex cod. Bodl. Con. Apoll.

Jordani Data Arithmetica ex MS. Bodl. in ambul.

III Euclidis introductio Musica, & sectio Canonis. Gr. Lat. juxta edit. Meibomii 4. & Penæ Par. 1557. 4. collata cum MS. Ben. 183. & MS. Gr. Pembr. 41. cum notis Meibomii & aliorum.

IV. Euclidis (uti vulgo creditur) Optica & Catoptrica Gr. Lat. uti pridem edidit Pena Par. 1557. 4. collata cum Lat. Basil. 1546. & Italica edit. Dantis Flor. 1573. & cum MS. Gr. in Arch. Pembr. & in Bibl. D. Joan. Oxon. & cum MS. Arab. Seld. & cum MSS. Lat. in Ambul. Bodl. 178.

Una

Una cum notis D. Savilii & aliorum, & epistola Kepleri, & Penæ præfatione.

V. Euclidis Phænomena Gr. Lat. ex edit. Argent. 1572. 8. & cum Scholiis antiquis, & notis Maurolyci, Romæ 1592. 4. collata cum MSS. Gr. Coll. D. Joan. Oxon. & Coll. Reg. Cantabr. & in Arch. Pembr. 161. & Bibl. Vossianæ, & cum MS. Arab. Seld. & cum MSS. Lat. in Ambul. Bodl. cum notis.

VI. Euclidis fragmentum de Levi & Ponderoso Lat. ex edit. Basil. 1546. collatum cum MS. in Coll. D. Joan. Oxon. & in ambul. Bodl.

VOL. II.

Apollonius Pergæus, magnus Geometra.

I.

APollonii Pergæi Conicorum libri VII. Quatuor quidem priores Gr. Lat. ex versione Fr. Commandini, Bonon. 1566. collata cum versionibus Memmii & Maurolyci. Græce è Cod. MSS. Bibl. Savilianæ & Bibl. Leidensis & cod. Regis Christianissimi 103. Labb. p. 271.

Adnexis commentario Eutocii Lat. ex versione Commandini, & Græce ex cod. in Arch. Pembr. 169. atque notis D. Savilii, & aliorum.

Tres autem sequiores libri, scil. 5. 6. 7. (nam octavus jam olim periit) Arab. & Lat. ex translatione Arabica Beni Musa, qui editionem Eutocianam expressit, & nova versione Latina una cum notis Abdolmelic Arabis, qui Apollonii Con. libros septem in compendium redegit, ex cod. MS. Bodl. tum etiam notis Borelli, Mathematici egregii, & aliorum; cum schematis & notis ex schedis D. Golii, Viri summi. Hæc cum Lemmatis Pappi.

Translatio Arabica Beni Musa ex cod. Bibl. Leidensis (qui etiam MS. optimæ notæ in Catalogo librorum MSS. D. Golii τ̃ μακαρίτȣ apographum est) transscripta fuit. Golianus Codex etiam quatuor priores Conic. libros exhibet: sicut & iste in Bibl. Florentina, quem latine vertit A. Echellensis, non adeo feliciter.

II. Se-

II. Serenus de Sectione Cylindri Gr. Lat. Græce quidem ex MSS. Regis Christianissimi, & Lat. ex versione Commandini 1566. Bonon. cum notis ipsius, & Savilii, & aliorum.

III. Apollonii Pergæi περὶ λόγου ἀποτομῆς libri duo nunquam antehac in Occidente visi. Arab. & Lat. ex MS. Seld. cum notis. Disquirendum, an liber de sectionibus in Bibl. Florentina, cujus mentio fit in biblioth. Labbeana, sit idem illud opus.

IV. Thabet, Abu Hamed, Abu Sahl, Abu Mohammed, & aliorum clarissimorum Geometrarum, Aggressiones de Anguli rectilinei trisectione, Arab. & Lat. cum notis Forsteri, Borelli, & aliorum. Textum dant MSS. Seld. & Gravii.

V. Thabeti Lemmata Arab. & Lat. una cum tractatu ejusdem de rationum compositione, etiam Arab. & Lat. ex cod. MSS. Seld. & Bodl.

Adde Maurolyci V. librum Conicorum.

Accedat, quod necessarium est, ex Schotenio, Viviano, Barrovio: Torricellio, Cavallerio, Gregorio a S. Vincentio, Mydorgio, Wernero Norimb. Baroccio, Wallisio, Andersono, Vieta, Herigono, Ghetaldo, Riccio, Scaligero.

VOL. III.

Archimedes Syracusanus.

Archimedis Opera: viz.

I.

Circuli dimensio Græce ex edit. Basil. 1543. & ex MS. 43. Reg. Christianiss. Labb. p. 271. Latine vero ex versione Commandini Ven. 1558. cum notis Arabum ex MS. Seld. Arabicis & Lat. MSS. in ambul. Bodl. & in Arch. Seld. & in Coll. Caii Cant. 1. atque annotationibus Commandini, Savilii, Wallisii, & aliorum; ex Snellio, Pellio, Greg. a S. Vincenrio, Lalovera, Gregorio Scoto, Hugenio, & M. de Angelis, aliisque, quod juvat: sc. Regiomontano, Cusano, Peletario, Bovillo, Christmanno, A. Romano, à Ceulen, Buteone, B. Porta, Castaldo, Alcalmo. Euto.

Eutocius in lib. de circuli dimensione Gr. ex edit. Bas. & MSS. Gall. Latine vero per Commandinum.

II. De lineis spiralibus Gr. ex edit. Bas. & MSS. Reg Gall. Lat. per Command. cum notis ipsius, & Savilii, & aliorum. Confer ea, quæ D. Wallisius, Bullialdus, & alii hac de re scripserunt.

III. Quadratum paraboles Gr. ex edit. Bas. & MSS. & Lat. per Command. cum commentario ipsius, & opusculo L. Valerii ejusdem argumenti.

IV. De conoidibus & sphæroidibus Gr. ex edit. Bas. & MSS. & Lat. per Command. cum comment. ejus.

V. De arenæ numero Gr. ex edit. Bas. & MSS. Reg. Gall. Latine per Command. una cum ipsius annotatis.

VI. De Sphæra & cylindro libri 2. Gr. ex edit. Bas. & MSS. Gall. Lat. ex eadem editione Basil. (emendata tamen) cum notis D. Savilii, & Scholiis Arabum ex MSS. Arab. Seld. & Lat. in ambul. Bodl. & Arch. Seld. & Hebraice versi ex edit. Costæ Ben Luca MS. Laud. B. 108.

Hanc Mathesin ornarunt Torricellius, Tacquetus, Wallisius noster, alii.

Commentarius Eutocii in libros de Sphæra & Cylindro Gr. ex edit. Basil. & MSS. Reg. Christianiss. & latine ex edit. Basil. (sed correcta) Huc refer, quæ ad duarum mediarum proportionaliū εὕρεσιν pertinent, ex Cartesio, Hugenio, Slusio, Gregorio utroque, Wernero Norimb. Gruenbergio, Molthero.

VII. De æquiponderantibus libri duo Gr. Lat. ex edit. Bas. & MSS. Reg. Gall.

Eutocius in libros de æquipond. Gr. Lat. ex edit. Bas. collata cum MSS. Regis Christianiss. cum commentario Guidubaldi.

Heic de centro gravitatis ex Commandino, L. Valerio, de la Faille, Guldino, Torricellio, Villalpando, & præcipue D. Wallisio.

VIII. De iis, quæ vehuntur in aquis, sive περὶ τῶν ὀχουμένων Gr. ex MSS. Reg. Gall. Latine vero per Commandinum, cum notis ejusdem, & Baldi, & D. Savilii.

Heic Hydrostratica.

IX. Archimedes, vel potius Zenodorus, de isoperimetris, Lat. ex MS. in ambul. Bodl.

X. Archimedis exoterica ex Rivalto, cum auctario.

Adjicere heic licet Marini Ghetaldi Archimedem promotum.

Propositiones ipsæ Archimedeæ collatæ cum Græcis Rivalti.

Excerpta nonnulla ex commentariis Rivalti, atque ex editione Italica Nic. Tartaleæ.

Archimedem promittit D. Montonus Gallus. Dedit nuper Borellus librum, cui tit. Archimedes, ita & Fabrius. Legito inde quicquid noviter adinventum.

VOL. IV.

Pappus Alexandrinus & Hero.

I.

Collectio Mathematica, Græce ex binis MSS. bibl. Savllianæ, edita aliquantum auctior. Habet & Gr. MS. D. Lescuyer. Lat. ex versione Commandini, aliquot in locis emendata, una cum notis ipsius atque aliorum: & ad l. 7. Apollonii nonnulla à Snellio, Ghetaldo, Vieta, & Schotenio restituta.

II. Heronis Alexandrini Pneumatica: ex codd. in Arch. Pembr 169. 148. & Laud. C. 66. Lat. ex versione & cum notis Commandini.

Avtomata ex MSS. Gr. D. Vossii & Pembr. 169. 195.

Belopoeeica, Ctesibii potius, Gr. Lat. ex edit. Baldi 1616. 4. cum notis ejusdem ac aliorum, v. Pembr. MS. 187. 13.

De machinis bellicis MS. Gr. D. Vossii, & Lat. ex versione Baroccii, & è MSS. Gr. Pembr. 169. 137.

Barulcus Arab. & Lat. è cod. MS. Leidensi, vel è schedis D. Golii, V. clarissimi, qui opus istud magni Mechanici prelo aptissimum reliquit.

Alia ἀνέκδοτα ejusdem Authoris penes celeberr. V. D. Is. Vossium.

Aristotelis mechanica ex edit. & cum notis Monantholii, Baldi, Blancani.

Pachymerii Mechanica Lat. per Bechtum, Bas. 1560.

Adjunge J. Frontinum de Aquæductibus ex editt. præcipue vero

ro D. Auzotii, si exstet: imo & Gromaticos ex edit. Turnebi ac Rigaltii.

Huc refer Procli Diadochi, si istius Geometræ sit, opusculum de motu Gr. Lat. ex edit. Par. 1542. & MS. Pembr. 161. 184. & Pembr. 76.404. & Anonymi problema de motu. Digb. 93.

E scriptis Recentiorum mechanicis, seu de motu, excerpta, uti (post Jordanem & Baconem) Baldi, Varronis, Galilei, Gassendi, Borelli, Fabrii, Herigoni, & maxime D. Wallisii, qui cæteris omnibus in difficillima ista Mathesi palmam præripuit: etiam Guidubaldi, Monantholii, Stevini, Schotti, B. Portæ.

Anonymi Tactica, opus absolutissimum: ubi & de Thessalomachia, strategematis, ac acie ordinanda &c. Gr. MS. Pembr. 131. 162.

Pediasimi Synopsis Geodætica ex MSS. Pembr. 169. 41. 161. & 70.396. & 76.412 & excerpta 111.74.

Heronis Junioris Geodæsia Gr. Lat. per Barocc. & ex MSS. Pembr. & Arch. Bodl. & bibl. Vossiana.

Heronis ejusdem de terminis Geometricis Gr. Lat. per Dasypodium Argent. 1570.

Habet D. Vossius in sua lectissima bibliotheca, Græce scripta Apollodori Poliorcetica, Asclepiodori Philosophi Tactica, Urbicii Tactica, Nicephorum περὶ παραδρομῆς & alia istius Gregoræ, Philonem Byzantium de machinis bellicis, & oppugnandis defendendisque urbibus, Arriani & aliorum Tactica, Demetrii Cubicularii Naumachica, Constantini Porphyrogennetæ Piratica, & Anonymum de strategematis bellicis, & alium de ordinandis aciebus.

Vegetius Laud. 42, J. MS.

Mechanici cujusdam, qui sub Alexandro M. floruisse dicitur, Tactica: Arab. & Lat. è codice bonæ notæ in Coll. D. Joan. Oxon.

Hic de ponderibus & mensuris, quod idoneum, ex Gravio, Agricola, Brervvodo, Villalpando, Capello, Mersenno, Jordano, Gassendo, Gronovio.

VOL. V.

ATHENÆUS.

MAchinamenta Bellica lib. V. at quintus inscribitur Philonis Athenæi, fol. 57. una cum Ctesibio, (Βελοποιηκά) Bitone de instrumentis bellicis, & cestis Africani, fol. 106. capitibus 169. & fol. 22. excerptis ex Apollodoro, Gr. Lat. ex MSS. in Arch. Pembr. 187. & optimo codice in Coll. Magdal. Oxon.

Anonymus de obsidione toleranda MSS. Pembr. 187. 137. & Voss.

Anonymi Strategemata Veterum selecta. Pembr. 187. 156. & Voss. & Præcepta militaria ibid. fol. 172. & Voss.

Accedant Tactica Æneæ, Æliani, Leonis, & aliorum.

Adde Vitruvium, artis Architectonicæ Authorem unicum, qui ad nos usque pervenire potuit, juxta edit. D. Laet, collat. cum MS. in Coll. D. Joan. Oxon. cum notis adnexis ex D Barbaro, Barroccio, Cataneo, Villalpando, Frearto, aliisque, quæ juvent: (neque enim adeo ampla est ars isthæc, ac multi existimant) tum de militari Architectura tam veterum quam recentiorum. Consule hac in re præstantissimum Vossium, tum Maurolois, Tacquetum, Goldmannum.

Geoponica MS. Pembr. 54.

Excerpta ex Plinio, Columella, & Macrobio, quæ videbuntur.

Galeacius de S. Sophia. T. D. 110. MS. Laud.

Anonymus de eadem Ecclesia C. 46. Laud.

Pictura arcæ Noæ Laud. K. 86. & templi Solomonis ad indicem Lyræ inter MSS. Laudinos.

VOL. VI.

Diophantus Alexandrinus.

ARithmeticorum libri sex, & de numeris multangulis liber unus, Gr. Lat. cum commentario C. Bacheti. Paris. 1621. collati cum MSS. bibl. Savilianæ. Conferatur etiam cum editione Xylandri. Quære, an tredecim libri istius Mathematici exstent Græce in Bibl. Vaticana: multi enim id asserunt.

Theo de Mathematicis ad Platonis lectionem requisitis Gr. Lat. per Bullialdum. Paris. 1644. cum notis ejusdem & alio-

iliorum. Græca conferantur cum MSS. in Arch. Pembr. & in Bibl. Coll. D. Joan. Oxon. & in Arch. Laud. C.66.

Nicomachi Geraseni Arithmetica, cum notis Camerarii.

Nicomachi Arithmetica θεολογούμενα.

Jamblichus in Nicomachi Arithmetica.

Asclepius in Nicomachi Arithmetica, Gr. Lat. ex codd. MSS. in Arch. Pembr. 4°. 4. sive 113. & in Arch. Seld.

De Arithmetica Tractatus imperfectus in Arch. Seld. bis.

Boethii Arithmetica ex MSS. Baliolensis Collegii 258. & Trin. Oxon. 24. & Pembr. 61. & 65. & 211. & Ben. 209. & Petr. 29. collatis cum edit. Rufi & Clichtovei.

Barlaami Monachi Logistica, Gr. Lat. ex edit. D. Chambers, collata cum MSS. Bibl. Savil. & Seld.

Maximi Planudis Arithmetica secundum Indos Gr. Lat. ex cod. MS. in ambul. Bodl. & Laud. 68. & Ali Koshgius. Vide MS. Pers.

Thabeti tractatus de veritate propositionum Algebricarum ex demonstrationibus Geometricis adstruenda, cum aliis tractatibus egregiis, quæ Gebricam artem spectant. Arab. & Lat. è cod. MS. Bodl. Carpe ex Sexto Empirico Gr. Lat. quod decet.

Quæ ex Leonardi Pisani Algebra.

Quæ de Pellii nostratis prælectionibus in Diophantum.

Figuræ, quibus mercatores Turcici utuntur. MS. Arab. Laud. B. 38.

De fractionibus tr. duo MS. Lat. Laud. E. 107.

R. Abrahami Caji Arithmetica, Hebr. & Lat. per Schreckenfusium. 1546.

Alchindus de sex quantitatibus.

Carpe quod lubet ex nostratibus, Bredon, Suisset, Wallingford, Bradwardin. Peccam.

Adde ex Beda & Martiano, quæ huc spectant, juxta fidem MSS. codd. Optimi enim servantur utriusque scriptoris in bibl. Britannicis: tum ex Cassiodoro & Isidoro.

Consulantur recentes Algebristæ, Tartalea, Cardanus, Clavius, Stifelius, Stevinus, Herigonus, Vieta, Oughtredus, Harriotus, Cartesius, Wallisius, Fermatius, Paschalius, Andersonus, Bovillus, Buteo, Cataldus, Lud. à Ceulen, Fr. Schotenius Faulhabers, Kinckhuysen, Wassanaer, Glareanus, Xylander, Jordanus, Malapertius, Mengolus,

Maurolycus, Nonius, Ramus, Scheubelius, Salignacus, Snellius, Taisner, Pellius, Billius, Reinoldinus, Cavallerius, Bombellus, L. Burgensis.

Vol. VII.

Μικρὸς Ἀστρονόμος, *sive Parva Syntaxis Alexandrinorum.*

COntinebantur in illo Codice, (quem Arabes Tractatus intermedios vocant, sc. inter Στοιχειωτὴν & Magnum Constructorem) præter ipsius Euclidis Data, Optica, Catoptrica, & Phænomena.

I. 1. Theodosii Sphæricorum libri tres Gr. Lat. secundum edit. Penæ, & illam Ven. collatam cum MSS. Græc. in Arch. Pembr. & in bibliotheca Saviliana, & cum Arab. cod. Seld. & Lat. in Ambul. Bodl. cum selectis notis ex Clavio, integrisque Savilii.

2. De habitationibus Gr. Lat. coll. cum MSS. Gr. Pembr. 166. 254. & MSS. Arab. Gr. & Lat. cum notis Auriæ.

3. De diebus ac noctibus. Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 262. cum scholiis, & Arab. & Lat. cum notis Jos. Auriæ & Dasypodii.

II. 1. Autolycus de Sphæra mota, Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 166. & Arab. & Lat. cum Scholiis, & cum notis Auriæ.

2. De ortu & occasu, Gr. Lat. ex MSS. Gr. Pembr. 166. 184. cum scholiis, & cum notis Auriæ.

III. Menelai (qui corrupte ab Arabibus Legendo י pro ב Mileus vocatur) Sphærica. Arab. & Lat. collata cum MSS. Arab. Seld. & Lat. in Ambul. Bodl. Adjectis notis atque etiam Sphæricis Maurolyci.

IV. Aristarchus de magnitudine Luminarium, Gr. Lat. per Command. cum notis ipsius & Savilii, & explicationibus Pappi: ad fidem MSS. Arab. Seld. & Gr. Arch. Bodl.

V. Hypsiclis Anaphoricus, Gr. Lat. juxta edit E. Bartholini, cum notis ejusdem atque aliorum: collatus cum MSS. Gr. Arch. Bodl. & cum Arab. Codd. Seld.

Huc accedat Beni Musa de figuris planis & Sphæricis.

VOL.

VOL. VIII. & IX.

Claudius Ptolemaus. Quantus Scriptor!

I.

PTolemæi Μεγάλη Συύταξις sive Almagestum, Græce ex edit. Basil. 1538. & MS. optimo in Arch Seld.

Latine ex versione nova, quæ in bibl. Saviliana servatur collata cum Trapezuntina, recognita per Gauricum 1528. & 1541. & 1551. per Schreckens. & cum versionibus Lat. ex Arabico in Coll. Nov. 281. & in Coll. Magd. 136. & in Bibl. Bodl. & edit. vulgatis.

Illustratum Scholiis Arabum ex MSS. Arab. D. Pocockii & in Bibl. Regia; & uberrimis commentariis Arab. In bibl. Bodl. & Persice in Coll. D. Joan. Oxon. MS. & Arab. MS. in Bibl. publica Cantabr. inter MSS. Erpenianos, literis Hebraicis scriptum.

Commentarii Theonis & Cabasilæ, Gr. ex edit. Bas. & MSS.

Notæ Gaurici, Schreckenfusii, & aliorum selectæ, integræ D. Savilii.

Jo. Rasel translatio ex Græco Almagesti cum commentariis, & epilogo ad Nicolaum P. Rom. contra Jacob. Cremonensem. MS. Lat. B. 170. Laud.

II. Al-Suphius de Stellis fixis Arab. & Lat. cum figuris geminis, è cod. MSS. D. Pocockii, D. Thevenoti, & forte & ex museo D. Golii, V. præclarissimi, cum notis.

III. Liber egregius de erroribus in canone fixarum. Arab. & Lat. è cod. MSS. in Bibl. Bodl. Con. Apoll. & bibl. D. Golii.

IV. R. Abrahæ Aben-Ezræ Astronomia MS. Lat. Digb. & κόλαφος inter MSS. Seld. Opus excellens: & forte MS. Pembr. 67.

V. Nasireddini Institutiones Astronomicæ, cum commentario luculento Arabico Husain Ebn. Mohammed, Nisaburiensis, qui Noddam vocatur, Arab. & Lat. ex MS Coll. Joan. Oxon.

VI. Cleomedis Meteora, Gr. Lat. per Balforeum, & ex editione Vallæ & Bas. 1547. collata cum MSS. opt in Arch. Pembr. fo. 9. 75. & 50. 15. & 4°. 56. 57 & cum MSS. Savilianis: cum notis selectis Balforei, & aliorum, & Scholiis Gr (forte Pediasimi) doctis quidem ex MSS. Savil. & Pembr. 169. 75. & 161. & 70. 296. & 111.

VII.

VII. Pſelli compendium quatuor artium, Arithmeticæ, Muficæ, Geometriæ & Aſtronomiæ, Gr. Lat. per Xylandrum, & per Murenum, Lipſ. 1590. & ex MS. Pembr. 94.

Item Michaelis Pſelli παντοδαπὴ διδασκαλία. Ro. 18. 256. ubi de ſtellis à capite 120. & fol. 294. b.

Ejusdem ſolutiones quæſtionum Phyſicarum fol. 665.

Item iſtarum ſcientiarum Syſtema Pachymeris ex MS. Arch. Pembr.

Item Caſſiodorus de iisdem ex edit. Garetii. & MSS.

De Paſchate egregia, & excerpta ex Panario Epiphanii de eodem.

VIII. Albategnius (Albatani) Lat. ex edit. Venet. 1552. & MSS. Lat. Digb. & Savil.

IX. Alfragani Aſtronomia Arab. Lat. ex editione ac illuſtratione D. Golii, collatis etiam MSS. Lat. Digb. & Savil. & Laud. E. 107.

X. Nic. Copernici Epiſtola ἀνέκδοτος de tempore annuo, ex bibl. Savil

XI. Campanus è MSS. Digb. & Bodl. & MS. Coll. Novi 295. & Ben. 93.

XII. Ric. Wallingfordi libri 4. egregii de ſinubus ac proportionibus, cum ſcholiis D. Lenys Lat. è cod. MS. Digb. 178.

XIII. Sim. Bredon ſuper demonſtrationes aliquas Almageſti. Opus perdoctum, ex MS. eodem Digb.

Argyri Aſtronomica quædam Gr. Lat. è MSS. Gr. Seld.

Ali, filii Aben Ragel, Aſtronomia Lat. Venet. 1485. per Ægid. de Tebaldis.

Petri Alliacenſis opera Aſtronomica. Lat. è MS. Orial. 14.

Aſtronomica MSS. Ben. 193. & 194. & Coll. Nov. 295. & Coll. Joan. Oxon.

Manilius ex edit. Scaligeri ac Bullialdi coll. cum MS. CCC. 2.

Svvinshed de motu cœli. Cant. Arch. 127.

R. D. D. Sethi Wardi Aſtronomia Geometrica: opus eximium. Idem de Cometis.

Introductin ad Aſtronomiam ex Gaſſendo, Tacqueto, Ricciolo, Keplero, Scheinero, Hevelio, Bullialdo, Borello, Longomontano, Herigono, Peurbachio, Stevino, Galileo, Schickardo, Hortenſio, Oſvvaldo, Baroccio, Maurolyco, Guidubaldo, Maimonide in Mishne

Tora,

Tora, Bettino, Langreno, Comite Pagano, Caſſino, Blancano, Blanchino, B. Porta, Linnemanno, Heckero, Abrahamo Zacuth, Cavallerio, Malapertio, Urſtitio, Clavio, Santbech, Dante, Diaz, M. Scoto, Chriſtmanno, G. Wendelino, Ariſtarcho Merſenni, Philolao Bullialdi, Ang. Riccio, Wernero Norimb. G. Bonato, Bovillo, Gaurico, Schonero, Rheinoldo. Nonio, Rhetico, Moeſtlino, Tychone, Junctino, obſervationibus Haſſiacis, Metio, Lansbergio.

Heic, vel in ſequente Vol. de Cometis & eclipſibus, tam ex ſcriptis Vett. quam recentiorum, Daſypodii, Cyſati, Gemmæ, Kepleri, Hevelii, Lobkovvitz, Petiti, Auzotii, Piſonis, Snellii.

Accedant:

Quædam de Vietæ Harmonico cœleſti, cujus mentio in Aſtronomia Philol. Item de Salini problem. Aſtronom. in Coll. Jeſuit. Genuæ.

Nic. Copernici Revolutiones, Juxta edit. Mulleri & Rhetici: & Joannis Regiomontani Epitome Almageſti: & Gebri Arabis l. 9. in Almageſtum, cum notis D. Savilii. Noremb. 1533. ex Bibl. Savil.

Excerpta ex Inſtitutionibus Aſtronomicis Arab. MSS. in Coll. D. Joan. B. & Almageſto, i. e. Aſtronomia Averrois. MS. Arab. D. Pocock.

Thii Mathematici Obſervationes 7. Gr. Lat. ex Aſtronomia Philolaica & MS in Ambul. Bodl.

Excerpta ex Plutarcho de placitis Philoſophorum. MS. Pembr. 131. 401.

Jo. de Dandis opus planetarium, Appiani illo ingenioſius MS. Laud. 155.

Item alius de eodem argumento, fol. 345. & fol. 406. de acceſſu ſolis: & fol. 118. Εὐμέθοδος ἐπιδρομὴ θεωρημάτων παντοδαπῶν, ubi de problemate illo Anthemii Mechanici, *πῶς δεῖ ἐν τῷ δοθέντι τόπῳ κατασκευάσαι ἀκτῖνα προσπίπτειν ἡλιακὴν ἀμετακίνητον ἐν πάσῃ ὥρᾳ καὶ τροπῇ.*

VOL. X.

Claudius Ptolemæus.

I.

CAnones πρόχειροι Gr. Lat. Hæc jam primum prodeunt ex MSS. Gr. Savilianis binis & Pembr. & Bodl. in Ambul. & Coll. Novi 252. una cum duplici commentario Theonis Gr. ex iisdem MSS.

II. Heraclii Imperatoris luculentissimus commentarius in canones προχείρους Gr. Lat. ex codd. MSS. bibl. Savil. & Bodl. in Ambul. cum tabb. nonnullis.

III. Claudii Ptolemæi Hypothesis & Canon Regum, & Proclus de Sphæra, ex edit. D. Bainbrigii, coll. cum MSS. Savil. & Pembr. item Leontius de Sphæropoeia, Gr. Lat. ex edit. Santandreana: item Procli hypotyposes Astronomicæ Gr. Lat. edit. Allatii, & è MSS.

IV. Claudii Ptolemæi Anathema in templo Serapidis, & περὶ κριτηρίου ex edit. D. Bullialdi & MS. Bodl. in Ambul. cum notis Bullialdi & aliorum.

V. Tabulæ Persicæ, Gr. Lat. diversarum editionum: è codd. Gr. Pembr. tribus, viz. 63 58. & 100. & Seld.

VI. Tabulæ Persicæ Nasiroddini. Pers. Lat. ex bibl. Goliana.

VII. Tabulæ Persicæ Ologbegi, Viri Principis, ex MSS Coll. D. Joan. Oxon. & D. Pocockii, & Bibl. Savil. & Arabice in Coll. D. Joan. Oxon.

VIII. Excerpta ex Tabulis MSS. Arabicis, 1. Ebn. Schatir Damasceni in Arch. Seld. 2. Omadoddini, metrice, in Coll. D. Joan. Ox. 3. Cyriaci Presbyteri. Arab. Laud. B. 80. 4. Mugisal. sive συλλογή Persica MS. Laud. A. 130. Astronomica. Habet, inter alia, præcipue de fixis stellis, de tempore, ventis, æstu maris, montibus & fluviis, Mechanicis, Astrolabio, Telesmatis, & Poetice. 5. Encyclopædia Fratrum germanorum, sive Echvvanol Sepha MS. Arab. A. 159. & apud D. Pocock, ubi inter alia, de Quadrivio, quod vocat Boethius, atque præcipue Geographica & Musica. 6. Astronomorum aliquot Persarum collectio: sunt autem, Yahya Ebn Mohammed excerpta ex Abu Abdalla Maredinense, Gelatoddin Mansur, Hosein Ebn Hosein, Chovvaresmius Alkobræus, Fessol Hatem super Mohammed Giagermæum, liber egregius. Tum Ali Sergiandius, percelebris Astronomus, de Sphæra, de epochis, de urbibus: Ali denique Koshgius, Author optimus, de Logistica secundum Indos, & Astronomia: servatur in eodem

dem Vol. & Naſſiroddin Tuſenſis, tr. de Aſtrolabio. Perſice omnia.

Tabulæ Aſtronomicæ Abul Abbas Achmed Ebnól Banna Arab. MS. B. 115. Laud.

Tabulæ Ebn Atar ſecundum doctrinam Ebn Shatir Damaſceni MS. Arab. A. 50. Laud.

Mohammed Abu Omar Ebn Kaſem Andeluſani, i. e. Toletani, Aſtronomia, charactere Afric. in bibl. D. Joan. B. Oxon. Ibidem eodem argumento ac charactere libellus Abu Iſaac Ibrahim Ebn Mezerkal cum tabb. aliquot. Tum Mohammed Ebn Mohammed Alſuphius de ſciatericis.

De compoſitione Tabularum tractatus, qui vocatur, צפיחא לבן אלזרכאלה i.e. Plinthus Arzachelidis, lib. elegans ac utilis, Hebraice MS. Laud. 108. Tum tract. Jacobi Ben Macir Hararenſis de Aſtrolabio, cum comentario, Hebraice, ibidē: MS. Lat. E. 107. Laud. viz. Calendariū Richardi Monke, Capellani de Anglia anno 1434. Joannes de Sicilia ſuper canones Arzachelis. Tabula mediorum motuum per Magiſtrum Rede: Almanach ad meridianum Oxon. Canon fixarum, cum figuris conſtellationum, & Tabulæ Toletanæ certe egregiæ. Demonſtrationes Canonum Tabb. Liber doctus. Theorica Planetarum. Calendarium Groſſi Capitis. Humenuz Ægyptiorum. Philoſophi & Magiſtri filiæ Ptolemæi. Almanach, ſeu tabb. ab Arzachele mutatæ in annos Alexandrinos, & a Magiſtro Joanne Papienſe in annos Chriſti. Ars quadrantis, & cylindri compoſitio.

De Sphæra Digb. 93. Kenubi Aſtronomus. Digb. 95.

Theorica Si. Bredou, Digb. 93. liber egregius.

Theorica Planetarum, Digb. 93.

Tabb. W. Rede Oxon. Digb. 57. 25: Ibi fol. 41. Tabb. aliæ Oxonienſes abſolutiſſimæ cum eclipſibus ab A. 1376. ad A. 1390. Ibi de uſu inſtrumenti, dicti *Albion*, inventi, quod puto, per Ric. Wallingford. Ibi fol. 131. de æquatione dierum tract. perpulcher. Ibi rationes æquationum Planetarum, & quantitas annua per Thabet & R. Monke, & capitula Almageſti fol. 146.

De ſignis Zodiaci & de Planetis, Gr. Pembr. 76. 143.

IX. Arzachelis tabulæ ex MSS. Lat. Mert. 73. & Arch. Bodl. 122. & bibl. Savil.

Item tabb. Prophatii Judæi, ex MSS. Mert. & Arch. Digb. & bibl. Savil.

Canon fixarum per W. Wyrcestre 1440. Laud. B. 23. Ibidem.

G. Evesham de motu octavæ Sphæræ. Oxon 1316.

X. Alphonsi tabb. ex editt. & MSS. Laud. B. 23. & E. 107. cum notis.

XI. Observationes & tabb. MSS. P. Dacii Ben. 330. Eshendem Orial. 65. Lemonicenses. Publ. Cantabr. 223. Si Bredon. 24. Alb. Batecomb. cum aliis. Magd. Oxon. 14. Killingvvorth. 168. Lumly. Caerleon. 188. Lumley. R. Wallingford, Read Oxoniensis.

De Calendario MS. Arab. 4°. in legato Scaligeri & Chronico Samaritan. Arab. ibid.

Quære an Gnomonica hic interseri possint, tam secundum veteres, Latinos sc. & Arabas, quam recentiores, puta Clavium, Herigonum, Magnanum, Commandinum, Ougthredum, & è MSS. Ravvlinsoni, Hoggii, & Forsteri.

XII. D. Harroxii Observationes cum notis D. Wallisii, & D. Rooke, quod reperiri potest cunque.

XIII. Excerpta quam brevissima ex tabb. Rudolph. Philolaic. Lodoiticis, Mediceis, Danicis, Prutenicis, Bergens. Frisicis, Lansbergianis, illis Riccioli, Wingi, Streti, recentiorumque aliis, & ex observat. Tychonis, sive à Curtio, sive à Bartholino vulgatis.

XIV. Collectanea ex Vett. marmoribus, Historicis, Chronicis, Tabb. Paschalibus computisque MSS. de re Chronologica, atque perparce ex Petavio, Scaligero, Simsono, Calvisio, Strauchio, aliisque recent. viz. D. Marshamo, Seldeno, Usserio, Seneschallo, Petito, Clavio, Vieta, Emmio, Allatio, Lydiato, Cardano, G. Mercatore, Christmanno, R. Ori per Christman. Maurolyco, Gassendo, Baronio, Saliano, P. Alliacensi, A Ecchelensi in Byzant. Histor. una cum Censorino ex edit. Lugd. Bat. & MS. & Beda ex MSS. Joan.

VOL. XI.

Claudius Ptolemæus.

I.

I.

Περὶ φάσεων ἀπλανῶν καὶ ἐπισημασιῶν, Gr. Lat. multo emendatius, quam Petavius olim dedit, è codd. MSS. Savil. & in Ambul. Bodl. cum notis Petavii & aliorum.

Anonymus de ortu & occasu fixarum Gr. MSS. Pembr. 94.

II. Claudius Ptolemæus de Analemmate, Lat. cum notis Fred. Commandini, Mathematici præstantissimi, & amplissimi V. D. Savilii ac aliorum: collat. cum MS. in Bibl. Bodl. in Ambul.

III. Geminus de apparentiis & isagoge, &c. ex edit. 1590. & illa Petavii, viri summi, & MSS. bibl. Savil. & Pembr. 187. 206. & 165. 9.

Festus Avienus etiam ex MS. item Germanicus, & Cicero, & Hyginus.

Adde hic Hipparchum & Tatium, ex editt. Victorii ac Petavii, & MSS. bibl. Savil.

IV. Arati Gr. Lat. juxta edit. H. Grotii, incomparabilis V. collata cum MSS. Pembr. 4°. 419. 113. cum Scholiis ἀνεκδότοις καὶ καλοῖς & 8°. 133. & extra numerum, c. 78. & compendiosa metaphrasis Arati & docta Pembr. 131. 429.

V. Heraclius Imperator, Philoponus. Nicetas, aliique Græcorum de Astrolabio Gr. Lat. ex codd. MSS. Pembr. & Savil. & Coll. Nov. & Bodl. in Ambul. una cum Scholiis Arabicis ex MS. Arab. Con. Apoll. & ex MSS. Lat. in Arch. Seld. & ex Hermanni Astrolabio MS. Seld. & MS. Bodl. in Ambul. & Digb.

Philoponus, ut puto, elegans enim est, & meminit Ammonii discipuli sui, & Imperatoris, puto Heraclii, instigantis, de Astrolabio Gr. MS. Pembr. 166. 197.

Alius de eodem, ibidem: & Anonymus de Quadrante, forte ex Latino, (meminit enim Paris. & Montis Pessulani) Gr. MS. Pembr. 187. 201. & Pemb. 165.

Item Scholia Anonymi, imo & Macarii Hieromonachi, adjuvante illum fratre suo, Nicephoro Gregora, ibid. Item, nonnemo de Astrolabio, hortatu Manelli Cardinalis ad Papam Romanum, uti videtur: ibid.

VI. Jordanus de Planisphærio ex edit. Command. & per Valder. 1536. & MSS. in Bibl. Bodl. in Ambul. & Caji I.

I.

CL. Ptolemæi Tetrabiblos & Carpus Græce ex editt. & MSS. Coll. Nov. 259. & C.C.C. 50. & Laud. C. 100. & Pembr. 169. 328. Latine ex editt. & MSS. Cant. Publ. 224. & 152. & Coll. Nov. 75. & C. C. C. 49.

Excerpta ex Tetrab. Pembr. 131. 441 Gr. MS.

Commentarii Procli, Theonis, Porphyrii.

Pauli Alexandrini Introductio in Apotelesmaticam ad filium suum Cronamonem. Gr. MS. Pembr. 94. 76. Liber bonus de arte minime bona.

II. Mercurius Trismegistus de decanis. Gr. Lat. ex edit. & MS. Gr. Coll. Nov. 299

III. Vettii Valentis Anthologia Astrol. è cod. MS. Seld.

IV. Excerpta ex Vettii Astrol. Gr. Lat. è cod. MS. in Ambul. Bodl. & in MS. Seld. & Barocc. 49. 68. & in MS. Savil. Gr. ubi Heraclii Comment. in Canonas πρόχειρους.

V. Firmici Astronom. Linc. Coll. 94. & Pembr. 64. MSS. collat. cum editis.

Petosiridis Prognostica ex MSS Pemb. 166. 162. & 169. 376.

VI. Astrologia Ghaminæi Arab. Charactere Mauritanico. MS. Legat. Scaligeri.

Albumasar, (seu Abu Maasher) de nativitatibus. Arab. & Gr. MS. Pembr. 94. 68. MS. Laud. A. 137. Latine nullibi non reperitur.

Nasiroddin Tusensis de Geomantia. Persice MS. Laud. 154.

Alchebitius cum comment. Joannis de Saxonia ex editt. & MS. Digb. 93. ubi tractat de Annis. Ibi etiam Albumasar de partibus.

Prócli Uranodromus. Gr. MS. Pembr. 166. 162. & 169. 376.

Duodecim πίνακες Masála. Gr. MS. Pembr. 94. 100. Ibidem Tabulæ, & alia non omittenda.

VOL. XIII.

Claudius Ptolemæus.

I.

I.

CLaudii Ptolemæi Geographia, Græce ex edit. Basil. per Frobenium, & Paris. cum epistola Erasmi 1546. & Gr. Lat. per Bertium: & ex MSS. Græcis binis optime notæ in Arch. Seld.

Latine vero ex edit. Argent. per Ubelum 1513. & 1520. Lugd. per Villanovanum 1541. Basil. per Munsterum 1542. & 1552. Coloniæ ex versione Noviomagi 1540. Romæ 1590. cum tabb. partim æneis, partim ligneis: & ex MS. Lat. in Coll. Magd. per Nonium Pacinum. Liber pulcher. edit. Italice per Gastaldum Ven. 1584.

II. Eledrisii Geographia (cujus compendium plane est illa, quæ Nubiensis vocatur) Arab. & Lat. cum tabb. MSS. D. Pocockii & bibl. Bodl.

III. Abulfedæ Geographia Arab. & Lat. ex binis codd. opt. D. Pocockii, & uno bibl. publ. Cantabr. & quod speramus, ex edit. D. Thevenoti V. Cl.

IV. Calcoshendius, scriptor accuratissimus, de Ægypto. Arab. & Lat. è MS. Seld.

V. Mappa regni Sinici, à Chinensi quodam depicta, ex Arch Seld.

Geographia Ibn Isaac MS. Arab. charactere Afric. Laud. A. 139. Liber eximii pretii.

Anonymus περὶ θέσεως κόσμου. MS. Gr. Pembr. 131.427.

R. Bacon de situ orbis. Cant. Ben. 192.

G. Melherayæ Mappa Mundi Ben. 255.

Hygini Descriptio Mundi. Petr. 5.

W. de Worcester de longitud. & latitud. locorum in Anglia, Ben. 379.

Directorium Terræ Sanctæ. MS. Coll. Magd. Odorici Itinerarium. Ben. 4. & 72. & Luml. 247. Rubrocki Itinerarium. Ben. 61. & Luml. 247. Necham. Ben. 262.

Adnectantur Scylax. Gr. Lat. ex edit. If. Vossii, cum notis ejusdem.

Marcianus.

Dicæarchus Gr. Lat. edit. Hoeschelii & H. Stephani.

Nicephori Blemmydæ Geographia Synoptica ex edit. & MS. Laud

Laud. C. 69. Item Nicephori Gregoræ Scholia in lib. 1. Geographiæ Ptolemæi, ibidem.

Solinus ex edit. Salmasii τοῦ πάνυ. Coll. cum MS. bibl. publ. Cantabr 195. & Petr. 94. & G. C. 35. & Coll. Magd. Oxon. & Laud. c. 118.

Mela ex edit. Is. Vossii, incomparabilis Viri, collat. cum MS. Coll. Nov. 285.

Æthicus.

Tabulæ Peutingerianæ.

Antonini Itinerarium, cum notis Suritæ, & ad fidem MS. Ben. 273. cum commentario Talboti.

Stephanus de Urbibus Gr. Lat. juxta edit. Leidensem.

Strabo ex edit. Casauboni, vel saltem variantes lectiones è cod. Gr. MS. bibl. publ. Cantabr. 7. & Lat. MS. Linc. Coll. 94 & bibl. publ. Cantabr. 91. forte. & Pembr. 169. 178.

Dionysii περιήγησις Gr. Lat. ex edit. Stephani cum scholiis Eustathii, & edit. D. Hilli, & ex MSS. Gr. Bodl. 4°. M. 46. & Pembr. Arch. extra numerum C. & Bibl. publ. Cantabr. 7. & Laud. C. 31.

Introductio ad Geographiam & artem Nauticam ex Herigono, Ricciolo, Fournier, Wright, Borroughs, Merula, Ortelio, Atlantibus D. Bleau, Keplero, Maurolyco, Balthasare Conrado, L. Holstenio, Vossio, Baroccio.

VOL. XIV.

Claudius Ptolemæus.

I.

CLaudii Ptolemæi Harmonica. Gr. Lat. ex codd. MSS. Gr. in Coll. D. Joan. Oxon. optimæ notæ, & in Arch. Bodl. & in Ambul. Bodl. & in bibl. Savil. & Pembr. 124. cum scholiis, & Coll. Nov. 299. & Coll. Magd. Oxon.

II. Commentarius Porphyrii Gr. è cod. MS. Coll. Magd. servatur fragmentum ejus in Coll. D. Joan. Oxon. atque liber ipse in bibl.

Regis Galliæ & in bibl. D. Voſſii, & in libr. I. & II. in Arch. Pembr 41. 148.

III. Bryennius in Ptolemæi Harmonica Gr. ex MS. Coll. Magd. Habet & Meibomius & bibl. Regis Galliæ.

Quære, an Cleomedis, Dioclis, Pediaſimi reperiantur in Vatic. aut Gallic. aut Bibliotheca D. Voſſii: & an Cleomedis Harmonica ſit inter opera Georgii Vallæ.

Pachymeris Harmonica è MS. D. Voſſii, Græce.

Lampadarius de Muſica Recentiorum Græcorum. Gr. Lat. ex MS. Seld.

Avicennæ Muſica Arab. & Lat. è codd. D. Pocockii & D. Gravii.

Muſica Perſice ex MS. cod. Coll. D. Joan. B. Oxon. partem bene magnam ex Ptolemæo traducta.

Boethii Muſica ex editt. & MSS. Coll. Magd. Oxon. 131. & Coll. Bal. 257. & Trin. Ox. 24. & Pembr. 61. & MSS. Seld. & Laud.

Antiqui ſcriptores Muſici, ex edit. Meibomii cum notis ejuſdem, collat. cum editt. & cum MSS. viz. præter Euclidem.

Ariſtoxenus. MSS. Gr. Bodl. Arch. A. 113. & Arch. Seld. & Bodl. Th. 17. 22. & Pembr. 41. 21.

Nicomachus MSS. Gr. Pembr. 41. 122.

Alypius MSS. Gr. 4°. Pembr. Arch. 41. 71. & Arch. Bodl. 113. & Coll. Joan. B. Oxon.

Gaudentius MSS. Gr. Coll. D. Joan. Oxon. & Pembr. 41. 101.

Bacchius MSS. Gr.

Ariſtides MSS. Gr. Arch. Bodl. 112. & in Muſeo Ambulacri, & in Bibl. Savil.

Excerpta ex Martiano, & Macrobio, præſertim MSS. & Caſſiodoro, & Cenſorino, & Dionyſio Halicarnaſſenſi, & Vitruvio.

Plutarchus de Muſica ex editt. & MSS. Gr. Lat. cum notis.

Groſtead in Muſicam & Arithmeticam Boethii. E. 107. Laud.

Muſicæ compendium MS. Lat. bibl. D. Joan. Oxon, item Annotationes egregiæ in illud.

Item Guido Coll. cum MSS. Coll. D. Joan. Oxon. cum commentario perdocto: & iterum in eadem bibl.

De Theone ad Platonem. Vid. Vol. VI.

Habet

Habet & insignissimus Vir D. Is. Vossius, quæ ad rem Musicam spectant, alia.

Adnectantur tractatus D. Chilmeadi V. Cl. de Musica vetere, penes D. Bysh Equitem.

Consulendus est Beda nostras, & conferendus cum MSS. Coll. Joan. Ox. binis.

Illustrarunt hanc doctrinam, omnium suavissimam, Galileus uterque, Keplerus, Cartesius, Mersennus, illustrissimus D. Brunkerus, Wallisius, Cottignez, Kircherus, Jac. Faber Stapul. Zarlinus, Gaffurius, Gesualdus.

Hæc satis superque.

CAPUT XXIV.

De ATHENÆO Mechanico, Apollodoro Architecto, & aliis hujus argumenti scriptoribus.

Athenæi Mechanici liber de machinis bellicis. 1 Apollodori poliorcetica. 2. Philonis Byzantii Mechanicorum reliquiæ. 3. Liber Philonis de septem spectaculis. 4. Bitonis de machinis bellicis. 5. De Herone ac Ctesibio variisq; Heronibus. 6. De Julii Africani Cestis. 7. Anonymus de toleranda obsidione. 8. Francisci Junii Catalogus Artificum Mechanicorum, statuariorum, pictorum aliorumq;. 9. Catalogus eorum qui de re pictoria & statuaria scripserunt. 10.

I.

ATHENÆUS incertæ patriæ scriptor, & longe diversus ab Athenæo Byzantio, quem instaurandis urbibus muniendisque præfecit Galli-

Gallienus Imp. teste Trebellio Pollione c. 13. quingentisq; & sexaginta annis antiquior, περὶ μηχανημάτων, *de machinis bellicis librum* scripsit ad *M. Marcellum* qui Syracusas cepit Olymp. CXLII. In hoc non aliorum tantum sed sua etiam inventa memorat & formis adjunctis illustrat: οὐ γὰρ μόνον, inquit pag. 9. δεῖ τὰ καλῶς εὑρεθέντα ὑφ' ἑτέρων εἰδέναι, ἀλλ' ἐπείπερ ἐστὶν εὐκινησία περὶ τὴν ψυχὴν, καὶ αὐτόν τι εὑρίσκειν δεῖ.

Memorat vero pag. 2. *Daimachi* * Poliorcetica, qui cum Alexandro M. fuit, tum *Pyrrhi* Macedonis πολιορκητικὰ ὄργανα, p. 2. 9. & scripta *Agesistrati* Mechanici (à Vitruvio etiam præf. libri VII. & ab Herone juniore in procemio libri de bellicis machinis, ubi Athenæi hujus meminit, laudati) quem in βελικοῖς excelluisse testatur p. 2. Hujus præceptorem Apollonium laudat p. 3. tum Tyrium naupegum Pephasmenum & Geram Carthaginiensem, qui arietis ac testudinis usum docuerunt. Præterea p. 4. Polyidum Thessalum, cujus discipuli cum Alexandro militarunt, & Diadem ἐν μηχανικῷ συγγράμματι. Hegetorem porro Byzantium p. 5. & Epimachum Atheniensem, qui Demetrio Poliorcetæ Rhodum oppugnanti, Helepolin construxit p. 7. Callistratum qui ὑπὲρ τῶν μηχανικῶν scripsit, tum p. 8. Ctesibium Ascrenum qui in urbe Alexandria Mechanicus fuit. In extremo libri p. 11. ait se etiam descripturum alio libro, quomodo machinis à se expositis occurri debeat. ὅσα δὲ δεῖ πρὸς τὰ εἰρημένα ἀντιμηχανήσασθαι, ἐάν τινα ἀναλεξώμεθα παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων, πειρασόμεθά σοι κἀκεῖνα γράψαι. Prætereo mentionem Homeri, Stratonis, Hestii, Archytæ, Aristotelis, Calani Indi, cujus dictum celebrat: Isocratis Epistolæ de pace ad Philippū, Callisthenis ἱστοριογράφου, tum Delphici moniti quod jubet χρόνου φείδεσθαι, item alterius sententiæ ὅτι τὰ καιροῦ μέτρα εἰδέναι, ὅρος φιλοσοφίας ἐστί. Hunc librum è quatuor MSS. Regis Galliæ è quibus is qui numerum 2174. inscriptum habet antiquissimus est & ante 700. amplius annus scriptus, Græce recensuit *Thevenotus*, latine vertit *Henr. Valesius* an *Joh. Baptista Cotelerius*. Exstat primo loco inter Veteres Mathematicos perquam nitide ac luculenter cum latina versione & figuris in æs incisis editus Parisiis è typographia Regia A. 1693. fol. In horologium aquarium hujus Athenæi Epigramma Antiphili (si-

* Daimachi πολιορκητικὰ ὑπομνήματα laudat Steph. in Λακεδαίμων, & è Stephano Eustathius ad Iliad. 2 p. 222. Numerus λε apud Stephanum non numerum librorum sed machinarum quas Daimachus descripserat notare videtur. In bibliothecis adhuc superesse hoc opus MS. testatur Vossius de scientiis Math. c. 48. §. 23. p. 295.

(sine nomine auctoris licet) exstat in Anthologia IV. ult. emendatum à Salmasio ad Solinum p. 637. edit. Parif.

II. APOLLODORUS Architectus, cujus præter Ælium Spartianum in Hadriano c. 19. & Dionem Cassium lib. 69. p. 789. seq. meminit Hero junior in præf. ad librum de machinis bellicis, & Tzetzes Chil. 2. v. 81. 91. Scripsit ad Hadrianum Imp. πολιορκητικὰ sive de machinis obsidionalibus, nullos vetustiores scriptores laudans, sed quales ipse parandas machinas bellicas existimaret Imperatori per Epistolam * hoc requirenti exponens, additis formis sive διαγράμμασι. Exstat in jam laudata Veterum Mathematicorum collectione Thevenotiana p. 13. - 48. Hunc Apollodorum deinde ab Hadriano interfectum narrat Dio, quod paulo impudentius quondam præsente Trajano ipsum nondum Imperatorem de operibus ab Apollodoro factis haud satis perite disserentem repulisset his verbis: *abi & cucurbitas pinge, nam tu hæc quidem certe ignoras.* Fuit tum temporis & alius Architectus qvo Hadrianum usum fuisse traditur à Spartiano, *Detrianus* nomine, pro quo Dextrianum vel Demetrianum legunt viri docti.

III. PHILO Byzantius circa annum urbis Romæ DCI. clarus laudatur à Vitruvio præf. libri 7. inter eos qui de machinationibus scripserunt. Tzetzes vero Chil. 2. v. 152. notat eum meminisse Archimedis: etiam meminit Ctesibii, Archimedis ætate clari, ut mox dicam.

Exstat in eadem illustris Thevenoti collectione Parisiensi hujus Philonis Mechanicorum *liber quartus* p. 49. - 78. ad Aristonem scriptus, & βελοποιϊκὰ sive ὀργανοποιϊκὰ tractans, cum tertius λιμενοποιϊκὰ docuisset, alius μοχλικά, ut constat è p. 59. 61. Primus liber inter alia duplicationem cubi tradiderat, ut ipse testatur p. 51. seq. Unus è sequentibus, πνευματικὰ p. 77. & alius περὶ ἐπιστολῶν τῶν κρυφαίως ἀποστελλομένων p. 102. alius παρασκευαστικὰ de bellorum apparatu p. 103. Pag. 50. laudat Polycleti statuarii dictum, τὸ εὖ παρὰ μικρὸν διὰ πολλῶν ἀριθμῶν γίνεσθαι. ibidem sui temporis Mechanicos, Alexandrinos præcipue Regum φιλοδόξων & φιλοτέχνων favore suffultos hanc artem usu & experientia maxime perfecisse testatur. Cum Alexandrinis artificibus diu se versatum & in insula Rhodo plures architectos familiares habuisse ait p. 51. Rhodi

* In exordio libri: ἀνέγνων σου Δέσποτα τὴν περὶ τῶν μηχανημάτων ἐπιστολὴν, καὶ μακάριος ἐγενόμην ὅτι με κοινωνῆσαι ταύτης σε τῆς φροντίδος ἄξιον ἔκρινας.

di se versatum testatur quoq; p. 80. & 84. Chalcentonum sive Chalcotonum à Mechanico Ctesibio Alexandriæ repertū memorat p. 56. 67. 72. Aerotonum sive sclopetum, aëris vi jaciens tela ab eodem Ctesibio inventum & πνευματικὰ ejus θεωρήματα p. 77. seq. quo loco se Ctesibii æqualem fuisse innuit. κελτικῶν & Ἱσπάνων μαχαιρῶν mentio p. 71. Catapultam polybolon à Dionysio Alexandrino Rhodiis constructam refert pag. 73.

Liber quintus p. 79 - 104. ad eundem Aristonem, agit de modo construendi turres, murosq; ac fossas, & valla horreaque & præparanda alia ad obsidionem utrinque necessaria, p. 83. memorat turres quinquangulares ac serratas à Polyido Mechanico repertas. p. 86. seq. de ciborum ac frumentorum generibus in obsidionis tempus servandis differit, & p. 88. Epimenidios trochiscos laudat de quibus dixi lib. 1. c. 6. §. 5. Figuræ quas p. 86. p. 63. & alibi auctor addidisse se significat, desiderantur. Ægyptiorum strategema quo scalis scorteis muros urbium quas obsiderent conscendebant exponit pag. 102. Miror quod p. 103. contra jus gentium svadet frumenta & aquas veneno letifero corrumpere.

IV. Referri solet ad hunc ipsum Philonem libellus elegans περὶ τ̃ ἑπτὰ θεαμάτων *de VII. orbis spectaculis*, quem è Bibl. Francisci Barberini sed postrema parte capitis de templo Dianæ Ephesiæ & integro capite ultimo de Mausoleo mancum primus in lucem edidit & versione sua notisque illustravit *Leo Allatius* Rom. 1640. 8. Recusus deinde est Lugduni 1661. curante Dionysio Salvagnio Boessio, & nuper insertus tomo VIII. thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani. Memini Colomesium ad Gyraldum p. 493. suspicari, quod Guilelmus Choul ea quæ in libro Gallico de Veterum Romanorum religione p. 211. ex antiquo Græco auctore MS. refert de Colosso Rhodio, ex præsenti Philonis libello petierit. Sed alia sunt quæ de Colosso à Philone traduntur, qui mihi vix ac ne vix quidem videtur ille Mechanicus cujus Belopœeca paulo ante retuli, sed potius aliquis è Rhetorum numero non contemnendæ ætatis.

Fuit & Philo quidam Geometra Tyanensis cujus meminit Pappus lib. IV. proposit. 30. & longe antiquior Philo Atheniensis architectus, qui armamentarium mille navium capax in Munychia exstruxit celebratum Straboni IX. p. 395. aliisque: & de eodem armamentario atque de ædium sacrarum symmetriis scripsit teste Vitruvio præf. libri septi-

ſeptimi. Confer Franciſcum Junium in Catalogo artificum, & egregii Hemſterhuyſii notas ad hæc Pollucis X. cap. 51. ἐν γοῦν τῇ δὲ νεω ποιήσει ἣν Φίλων ἢ Θεόδωρος (al. Ἀπολλόδωρος) συνέθηκε, γέγραπται. De Philone Byzantio ſe ait Allatius plura dixiſſe in diatriba de Philonibus, ſed ea lucem non vidit.

V. BITO, qua patria incertum, ad Attalum Regem de conſtructione bellicorum inſtrumentorum ex diverſis antiquioribus Mechanicis ſcripſit, teſte Herone Juniore præfat. ad librum de machinis bellicis. Laudat Heſychius in σαμβύκη. & forte Ælianus Tactic.

Exſtant ejus κατασκευαὶ πολεμικῶν ὀργάνων καὶ καταπελτικῶν, *conſtructiones bellicarum machinarum & catapultarum*, p. 105 - 120. in collectione Thevenotiana. Dicatus liber Attalo Regi : nam initio libri pro verbis ὦ πάλαι vel πάλλα βασιλεῦ legendum cum Lambecio ὦ Ἄτταλε βασιλεῦ atque ita in codice ſuo reperit Tho Galeus, ut teſtatur in diſſ. de ſcriptis Mythologicis p. 45. Utrum vero Attalum I. innuat qui Pergami regnavit ab Olymp. CXXXIV.4. ad CXLV¼. an unum è poſterioribus duobus Attalis ab Olymp. CLV¾. & Olymp. CLX . habenas regni gerentibus alloquatur, haud liquido conſtat, etſi primum illum libenter intellexerim. Non procul ab initio libri Biton deſcribit machinam petrariam Rhodi fabricatam à Charone Magneſio, aliam pag. 107. Theſſalonicæ conſtructam ab Iſidoro Abydeno, & p. 108. Helepolin quam Alexandro M. compoſuit Poſidonius Macedo: tum p. 110. Sambucam Damii Colophonii, & p. 111. χελωνάριον à Zopyro Tarentino Mileti confectam, p. 113. alium ab eodem elaboratum Cumis in Italia.

Opticorum ſuorum meminit Biton in extremo paginæ 108. ἔστι δὲ καὶ ἔτι μεθοδικὴ θεωρία, ἣν δεδήλωκα ἐν τοῖς ὀπτικοῖς.

VII. HERO Alexandrinus, Cteſibii (a) Aſcreni qui Ptolemæi

(a) De hoc *Cteſibio* Mechanico ejusque repertis meminere Vitruvius præf. libri 7. & IX. 9. X. 12 Plinius VII. 37. Athenæus IV. p 174. & XI. p 497. Athenæus alter de machinis bellicis p. 8. Philo in belopoeicis p. 56. 67. 72.

Scripta quoque hujus Cteſibii olim fuere. Vitruvius lib. 1. c. 1. *item qui Cteſibii & Archimedis libros & cæterorum qui ejusdem generis præcepta conſcripſerunt leget, eum iis ſentire non poterit niſi his rebus à Philoſophis fuerit inſtitutus.* Idem præfat. libri VII. *Non minus de machinationibus* (ſcripſerunt) *uti Diades, Archytas, Archimedes, Cteſibius, Nymphodorus, Philo Byzantius* &c. Athenæus IV. p. 174. Τρύφων δ' ἐν τρίτῳ περὶ ὀνομασιῶν συγγράμματι φησὶ περὶ τῆς ὑδραύλεως Κτησιβίου

mæi (*b*) Philadelphi & Evergetæ I. temporibus Alexandriæ floruit, discipulus (*c*) & Mechanicus insignis, in Philosophia vero, ut Bernardino Baldo in Heronis vita observatum, Epicurum maxime probans, scripsit quæ exstant:

Χειροβαλλίστρας κατασκευὴ καὶ συμμετρία, de constructione & mensura manubalistæ fragmentum. Græce primus edidit Bernardinus Baldus, & sine versione subjecit Belopoeicis de quibus mox. Græce deinde ac latine cum figuris in æs incisis ediderunt Parisienses, nescio quo interprete, inter Mechanicos, luculentis ut dixi typis editos p. 115 - 120.

Barulcus sive *de oneribus trahendis* libri III. Arabice à Jac. Golio ex oriente allati sunt, nondum editi in lucem.

Βελοποιïκὰ, sive ut alii Βελοποιητικὰ sive ut rectius Eutocius ad Archimedis 2. de sphæra ac cylindro vocat, *βελοποιητικὰ*, *de telis conficiendis jacu-*

σίβιον τὸν Μηχανικόν. Athenæus alter p. 8. de machinis bellicis: Κτησίβιος δὲ ὁ Ἀσκληνὸς (MS. aliud Ἀχρηνὸς, Casaubonus IV. 23. ad Athenæum Ἀσκρηνὸς Meursius in Bibl. Græca Ἀσκραῖος) ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μηχανικὸς ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν. Hero junior de machinis bellicis c. 23. *Quemadmodum Ascraus Ctesibius Heronis Alexandrini Magister in suis commentariis declaravit per hujusmodi machinam.* Apud Cassiodorum VII. 5. Variar. Epist. suspicor Ctesibii nomen reponendum esse pro Metrobio. *Archimedes quoque subtilissimus exquisitor cum Metrobio tibi semper assistant.* Ctesibium allegans Turnebus II. 4. seq. Adversar. Heronem intelligit, codicem Belopoeicorum manu exaratum nactus, quæ Ctesibio malunt tribuere viri quidam docti.

(*b*) Ex Hedyli Epigrammate apud Athenæum XI. p. 497. Salmasius pag. 638. ad Solin. & Franciscus Junius in catalogo artificum p. 57. colligunt Ctesibium μηχανοποιὸν vixisse tempore Ptolemæi Philadelphi. Philadelphus obiit Ol. CXXXIII. 3. ante CHRISTUM 248. Miror Athenæum IV. p. 174. scribere quod Ctesibius Hydraulidis inventor fuerit sub Ptolemæo Evergete secundo (qui cœpit regnare Ol. CLVIII. 2.) & Aspendum incoluerit. Atqui meminit Ctesibii Athenæus Mechanicus, qui scripsit circa Olymp. CXLII. Pro Aspendo Alexandriam legit Casaubonus.

(*c*) Magistrum Heronis Ctesibium vocat Hero junior loco paulo ante adducto. Num pater quoque fuerit, ut Francisco Junio visum p. 57. & 96. catalogi artificum, dubito. Fuere & alii Ctesibii, ut (1) Historicus ille qui centenario major in peripato obiit, ut notant ex Apollodori chronicis Phlegon & Lucianus in longævis. Allegatur Ctesibii liber περὶ φιλοσοφίας à Plutarcho in Demosthene ex Hermippo Smyrnæo, unde sub Ptolemæo Philadelpho vixisse colligit Vossius in Hist. Græcis. (2) Ctesibius Chalcidensis Cynicus Menedemi familiaris, de quo Athenæus I. p. 15. IV. p. 162. ex quo discimus eum vixisse sub Rege Macedoniæ Antigono.

jaculandisque liber. Græce & latine cum verſione & notis *Bernardi Baldi*, qui vitam quoque Heronis adjunxit. Auguſtæ Vindel. 1616. 4. & inter Mechanicos typis Regiis excuſos Pariſ. 1693. fol. p. 115 - 144. notis Baldi ad calcem Voluminis rejectis.

Πνευματικά, *Spiritalia* cum *Frid. Commandini* verſione & notis quæ prodierant Urbini 1575. 4. & Amſtelod. 1680. 4. figuriſque in æs inciſis. Græce & latine exhibentur & inter Mechanicos Pariſiis excuſos p. 145-235. additis *Jo. Baptiſti Aleotti* quatuor theorematibus ſpiritalibus ex Italico latine converſis. Edita etiam ſunt Heronis Spiritalia ex Italica Aleotti verſione, Bononiæ 1547. Ferrariæ 1589. 4.

Περὶ αὐτοματοποιητικῶν, *de avtomatorum fabrica* libri II. Italice editi Venet. 1589. 1601. & 1661. 4. interprete *Bernardino Baldo*, cum ejus animadverſionibus, & præmiſſa diſſ. de artis Mechanicæ orgine ac progreſſu. Græce & latine cum verſione *D. Couturii* prodiere una cum reliquis Mechanicis Pariſ. 1593. fol. pag. 243 - 274.

In Bibliotheca Vindobonenſi, teſte Lambecio, occurrunt MSta Heronis *Dioptrica* ſive liber *περὶ διόπτρας*, triginta fere foliis in quarto conſtans, cujus initium: *τῆς διοπτρικῆς πραγματείας πολλὰς καὶ ἀναγκαίας παρεχομένης χρείας.*

Perdita hujus Heronis ſcripta ſunt:

Τὰ περὶ ὑδροσκοπείων libris IV. quos laudat Proclus in hypotypoſi Aſtronom. p. 42.

Μηχανικαὶ εἰσαγωγαί. Eutocius ad Archimed. 2. de ſphæra ac cylindro.

Μηχανικῶν libri, quorum tertium laudat Pappus lib VIII p. 488. Heronem in Mechanicis & Catapulticis allegat idem lib. 1. p. 7.

Περὶ μετρικῶν. Eutocius ad lib. de circuli dimenſione.

Περὶ ὑδρείων de horologiis per aquam conſtructis. Pappus præf. libri VIII.

Περὶ ζυγίων diverſum opus ab avtomatis Heronis putat fuiſſe Bernardinus Baldus. Memorat Pappus præf. libri VIII.

Περὶ τροχιωδίων de rotulis. Pappus lib. VIII. p. 561.

Laudatur Hero ſubinde à Proclo ad Euclidem, Nazianzeno Orat. 10. ubi cum Euclide & Ptolemæo conjungit, Heliodoro in Opticis, &c.

Fuit & HERO ſecundus Mathematicus ante, medium ſæculi à Chriſto nato quinti clarus, Procli Philoſophi Magiſter, teſte Marino in Procli vita c. 9. *ἐπὶ δὲ μαθήμασιν ἥρωνι ἐπέτρεψεν ἑαυτὸν ἀνδρὶ θεοσεβεῖ, καὶ*

πλείαν παρασκευὴν ἐσχηκότι τῆς κατὰ παίδευσιν ὁδῶν. Confer Lambecium VII. p. 404. & Clariss. Neocori notas ad Suidam in Ὀλυμπιόδωρος. Hujus ut opinor Heronis ὑπόμνημα εἰς τὴν ἀριθμητικὴν εἰσαγωγὴν (Nicomachi) laudat Eutocius ad Archimed. p. 28. edit. Basil.

HERONEM tertium sub Heraclio vixisse contendunt viri docti. Sane Christianus fuit & sub Imperatoribus scripsit, testatur quoq; in Geodæsia quam Barocius edidit, à Claudii Ptolemæi temporibus qui scripsit sub Antonino Pio ad suam usque ætatem stellas fixas processisse septem graduum spatium, quod in 400. annis fieri observat Albategnius. Vide Josephum Blancanum in Chronologia Mathematicorum & ex eo Vossium c. 48. de scientiis Mathemat. §. 20. p. 294. & Gabr. Naudæum de studio militari pag. 520 Ejus hæc scripta feruntur:

De Machinis bellicis liber (in cujus cap 23. antiqui Heronis Mechanici mentio) latine tantum lucem hactenus vidit è versione & cum scholiis *Francisci Barocii.* Venet. 1572. 4.

Geodæsia quam itidem latine vertit & scholiis illustravit libroque de machinis subjecit Barocius. Græce nondum edita est.

Liber de obsidione repellenda & toleranda ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάσσεσθαι, καὶ ποίοις ἐπιτηδεύμασι ταύτην ἀποκρούεσθαι. Sine nomine auctoris Græce tantum editus Paris. 1639. fol. cum reliquis Mechanicis scriptoribus, p. 317 - 364. Heroni tribuitur in codice Vindobonensi, teste Lambecio, & multa ex Polybio, Arriano & Josepho ad verbum descripta exhibet.

Παρεκβολαὶ ἐκ τῶν στρατηγικῶν παραταξέων περὶ τοῦ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν στρατηγόν &c. Sub Heronis nomine MStæ in Bibl. Vindobonensi exstant Lambecio teste, quæ Julio Africano à Rigaltio in notis ad Onosandrum & in glossario Tactico tribuuntur, in Barberina & aliis Bibl. sine nomine auctoris leguntur, teste Naudæo.

De vocabulis Geometricis ac Stereometricis Ἐκ τῶν τοῦ ἥρωνος περὶ τῶν τῆς Γεωμετρίας καὶ στερεομετρίας ὀνομάτων, Græce, & separatim latine cum primo Elementorum Euclidis libro edidit *Conradus Dasypodius.* Argentorati 1571. 8.

Excerpta de mensuris ex Heronis *Geometria* Græce ac latine cum versione *Bernardi de Montfaucon* vulgarunt Benedictini Tomo primo Analectorum Græcorum, Paris. 1688. 4. integram ex codice Regio edere ob prolixitatem veriti.

Εἰσαγωγὴ τῶν γεωμετρουμένων, nondum quod sciam edita, quæ inci-

incipit: *καθὼς ἡμᾶς ὁ παλαιὸς διδάσκει λόγος*, manu exarata apud me exstat. Respondet huic libello introductio Heronis in Geodæsiam (à Geodæsia quam Barocius edidit utique diversa) quam in bibliotheca Augustissimi Imperatoris bis MStam, semel quidem aliquantum abbreviatam & interpolatam occurrere testatur Lambecius.

Fuere & alii Herones veteribus memorati, quos persequutus erat singulari diatriba de Heronibus Leo Allatius, sed quæ lucem nunquam vidit. Mihi præter jam dictos hi observati sunt:

Hero Alexandrinus Cynicus quem laudat Nazianzenus Orat. 23. licet Hieron. de script. Ecclesiast. nomen Heronis falso adscriptum & Maximi Cynici laudes illa oratione contineri observavit.

Hero Atheniensis Orator, cujus *τὰς ἐν Ἀθήναις δίκας κεκριμένων ὀνομάτων* libros III. *ἐπιτομὴν τ̃ ἡροδότου ἱστοριῶν* & alia scripta Suidas memorat.

Hero Alexandrinus Monachus, de quo Palladius Lausiaca p. 81. & 125. edit. Meursii.

Hero Thebanus. Cassian. II. 5. collat. Niceph. X. 29.

His addes denique Heronem qnem viginti libros de re rustica scripsisse, totidem fere verbis & ex iisdem auctoribus ex quibus Geoponica collecta sunt, testatur Gyraldus lib. de re navali T. 2. Opp. p. *650.* Meminit hujus Heronis etiam Guil. Philander ad Vitruvium II. 4.

VII. Præter jam dicta Athenæi, Apollodori, Philonis, & Bitonis scripta, sive ex illis excerpta de machinis bellique atque obsidionum apparatu, & Heronis de manubalista, tum Heronis Belopoeica, Spiritalia & Avtomata, quæ Græce & latine cum versione latina Valesii, Cotelerii, Coturii, Juliani Puchardi, Commandini &c. & figuris in æs incisis ediderunt Parisienses: Eadem Thevenoti collectio p. 275 - *316.* sed Græce tantum exhibet Opusculum in capita LXXVII. distinctum sub titulo: JULII AFRICANI *κεστοί*, (*a*) sed neutiquam est opus illud

 Afri-

(*a*) Κεστὸς Veneris acupicta *Zona*, de qua Eustath. ad Iliad ξ. 214. Idem ad Iliad. γ'. pag. 323. *κεστὸν* interpretatur *κεντητὸν καὶ ποικίλον.* Itaque Julius Africanus libros suos quibus de variis argumentis ex variis scriptoribus plurima collegerat, inscripsit *κεστοὺς* quasi *στρωματεῖς* atque *Varias & amœnas lectiones* dixeris. Utitur ipse hoc vocabulo p. *297.* b. *τί δὲ θαῦμα εἰ καὶ τοῦτο παρὰ χαρίτων ἔλαβεν ἡ ἥρα καὶ*

Africani integrum, quod sub Cestorum titulo Alexandro Mammææ ab Africano dicatum constabat libris * IX. ut tradit Syncellus p 359. licet Photius Cod. 34. libros XIV. vel Suidas in Ἀφρικανός plane libros XXIV numerent. In hoc opere cujus Eusebius quoque VI. 31. Hist. Eccles. & Nicephorus IV. 21. meminerunt, Africanus ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν καὶ γεωργικῶν καὶ χυμευτικῶν admirandas δυνάμεις complexus fuerat, ut testatur Syncellus, & apparet è fragmentis quæ ex Africano in Geoponicis occurrunt, & quæ in Mich. Pselli libro inedito θαυμασίων ἀκουσμάτων ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν obvia, publici juris fecit Lambecius lib. VII. commentar. p. 222-224. Suidas: εἰσὶ δὲ οἱονεὶ φυσικὰ ἔχοντα ἐκ λόγων τε καὶ ἐπαοιδῶν καὶ γραπτῶν τινων χαρακτήρων ἰάσεις τε καὶ ἄλλοιων ἐνεργειῶν.

At enim hæc quæ sub nomine κεστῶν Africani Parisiis prodiere, atque de re militari potissimum rebusque variis & inventis ad eam felicius gerendam repertis, atque partem ex Medicorum, Chemicorum, Magorum, Physicorum & Geometrarum officina petitis differunt, instruuntque duces & milites, & cap. XXV. seq. p. 298. seq. quædam adspergunt rem rusticam spectantia, qualia etiam in Geoponicis leguntur: Hæc inquam non sunt ipsum Africani pus, sed excerpta ex Africani Cestis & aliis scriptoribus, sive antiquioribus, ut Ænea Tactico è quo integra capita descripta pridem notavit Causaubonus: sive etiam quibusdam longe junioribus, ut tum alia (b) ad oram paginæ à me notata loca videntur innuere, tum Belisarii (c) mentio aperte docet. Cor-

καὶ γὰρ παρὰ τῆς Ἀφροδίτης τοὺς κεστοὺς ἐδανείσατο. Dicti etiam sunt *cesti* lora quibus pugiles solebant manus & brachia innectere quo fortius ferire possent, ut videre est in antiqua imagine apud Guil. Choulium libro de balneis & exercitationibus veterum p 18 Confer quæ viri docti ad Virgil. V. Æneid. v. 69. & Rigaltium ad Onosandrum p 24 seq.

* Male XIX. excusum in Tillemontii Mem. Eccles. T. 3. parte 2. nota 1. ad Vitam Africani edit. Bruxell.

(b) Καὶ Ῥωμαίων δὲ αὐτοκράτορες παλαιοί p 291. capite δ. ἐχρήσατο τῇ πείρᾳ ταύτῃ καὶ Σύρμος ὁ Σκύθης. καὶ Βαρδησάνης ὁ Πάρθος, τάχα δέ που καὶ πλείονες. εἶδον καὶ αὐτὸς Ἐναγκάρου βασιλέως [καὶ] Μάνου τοῦ παιδὸς αὐτοῦ πολλάκις πειράσαντος ἐμοῦ ὑφηγησαμένου &c. p. 300. capite κθ'.

(c) Τοῦτο δὲ ἐποίει καὶ Βελισάριος. ἐπεὶ γὰρ ἀντισχεῖν διὰ τὸ πλῆθος &c. p. 309. b. capite ξς'. ποιοῦσι μὲν καὶ οἱ σήμερον Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἄραβες. p. 310. capite ξη'. Videtur Christianus scripsisse quod legitur p. 311. b. capite ο' de transfugarum non repudiando Matrimonio, εἰ καὶ τιμῶσιν τὰ παρ' ἡμῖν θρησκευόμενα, si à *religione nostra non sint alieni*. Clausula libri innuitur p. 300. λεγέτω δὲ καὶ τόδε τὸ σύγγραμμα εἰς τι ἀρχαῖον καὶ φιλομαθὲς διήγημα. Capite κθ'. sive 29.

Corruptissima autem in MStis Codicibus reperta sunt hæc excerpta, prioribus maxime capitibus, quamobrem nulla etiam latina versio addi potuit, licet eruditissimus Jo. Boivinus in suis castigationibus ad calcem voluminis adjectis, innumera loca feliciter restituerit atque illustraverit. Quoniam vero inter vulgaria quædam atque inepta in hoc opusculo leguntur alia etiam digna notatu & vix ac ne vix quidem alibi obvia, optandum est ut in meliores & emendatiores codices incidant viri docti, quibus ad interpretationem hujus opusculi excitentur. Exstant sane in Codicibus etiam Bodlejanis, è quibus descriptum memini me videre Lipsiæ apud Clariss. amicum nostrum Godfridum Olearium sed ni fallor deerant prima capita XXIX. Non dubito alia exemplaria in Italiæ posse inveniri Bibliothecis, in quibus pridem ea evolvit Politianus c. 15. Misc. Habet & Leidensis Bibl. inter libros If. Vossii; quemadmodum bina occurrunt præterea Vindobonæ in thesauro librario Potentissimi Imperatoris. Superest ut referantur à me nomina scriptorum sane paucorum quos in isthoc opusculo memorari reperi:

Euclidis στοιχεῖα. p. 295. b. Οἱ τοῦ ἐγκυκλίου μετρίως ἐπήβολοι παιδείας τῶν Εὐκλείδου στοιχείων ἐπιπολὺ ὡς εἰκὸς ἐφήψαντο.

Homerus p. 292. b.

Ἰαμβεῖον ἀρχαῖον, ὡς λυσιτελέστερος πᾶσι τοῦ προπετοῦς ὁ ἀσφαλὴς ἡγεμών. pag. 278. Versus ipse exstat apud Svetonium Augusto c. 25. Ἀσφαλὴς γὰρ ἐστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

Neptuniani Physica p. 301. b. Φιλοπονῶν περὶ τὴν τοῦ παρόντος συγγράμματος ἔκθεσιν, ἀνέγνων ἐν τοῖς Νεπτουνιανοῦ Φυσικοῖς &c.

Οἱ Κυντίλιοι. p. 301. b. Quintilii fratres qui sub Commodo Imp. clari scripserunt de re Rustica.

Eundem fuisse Sextum (*) Julium Africanum, qui Chronographiæ libros V. ab Orbe condito ad A. C. 221. scripsit, & Julium Africanum Cestorum scriptorem, credemus potius Eusebio, Photio, Syncello, & Suidæ hoc affirmantibus, quibus Petavius, Vossius, Labbeus, Lambecius, Wetstenius, Tillemontius assentiuntur; quam Jos. Scaligeri & H. Valesii virorum licet maximorum conjecturis contra nitemur. Cæterum

* Sextum vocat Svidas in Ἀφρικ. & Σωσάννα Neque assentiendum viris doctis H. Valesio ad Euseb. p. 127. & Labbeo 1. de Script. Eccles. p. 659. qui *Cestum* dictum volunt à Cestorum opere.

terum quod Chronographiæ & κεστῶν libros pro uno eodemque opere habuit Petavius XII. 42. de doctrina temp. hoc merito retractavit ipse VIII. 2. auctarii diss.

Alia de Africano ejusque scriptis apud accuratissimum Tillemontium T. 3. Mem. Eccles. & præstantissimum Caveum in parte utraque Hist. literariæ Lector evolvet, quibus ambobus in mentem venit suspicari, quod Cestos forte scripserit Africanus nondum Christi sacris initiatus: licet in altera parte Caveus malit subscribere eorum sententiæ qui cestos ad alium referunt Africanum. Sed de tota re melius judicare liceret si opus ipsum exstaret, quod paucis forte fragmentis exceptis, ut jam notavi, intercidit. Nam & Boivinius prima vix 44. capita Africano audet tribuere, cum 45. usque ad 59. fere ad verbum sint descripta ex Æneæ Tacticis, & sexagesimum cum reliquis propter vocabula barbara & styli diversitatem, alium & recentiorē auctorem referant: è quibus illa περὶ φυλάκων p. 315. Heronis forte junioris esse idem eruditissimus Boivinius conjicit. Cæterum Christianos etiam περιάπτων sectatos, ac superstitionibus satis crassis quandoque deditos fuisse, ne ab hæreticis priscis Gnosticis, Priscilliamistis &c. vel ex nostra ætate ducam argumentum, vetera convincunt exempla, & Geoponicon scriptor (haud dubie Christianus) & Tryphonis Martyris exorcismus insectorum hortis vineisque noxiorum apud Lambecium VII. p. 247. & plura ejusmodi non adeo inobvia futura si quis diligentius inquisierit: inque his frequentata quædam superstitiosa ita publicè, ut Conciliorū decretis prohibenda fuerint, de quibus Brunus Oratorii JESU Presbyter parte tertia libri Gallice A. 1702. 12. editi quem inscripsit: *Histoire Critique des pratiques superstitieuses qui ont seduit les peuples & embarassé les Savans.* Ex eodem Geoponicon scriptore recte colligas Africanum Christianum fuisse cum Cestos scriberet, in quibus commendavit efficax adversus vini corruptionem remedium, si dolio inscribantur θεῖα hæc verba (Psalm. XXXIV. 8.) *Gustate & videte, quoniam suavis Dominus*, vel si pomum his verbis inscriptum projiciatur in vinum. XIV. 5. Ἀφρικανȣ· Ἀμήχανον τραπῆναι τὸν οἶνον ἐὰν ἐπιγράψῃς ἐν τῷ ἀγγείῳ ἢ ἐν τοῖς πίθοις ταῦτα τὰ θεῖα ῥήματα. Γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος. Καλῶς δὲ ποιήσεις καὶ εἰς μῆλον ȣτω γράφων, ἐμβάλλων τὸ μῆλον εἰς τὸν οἶνον. Plura hujuscemodi farinæ ex Geoponicis infra libro VI. refero, ubi de Hippiatricis quoque dicturus sum, quorum collectio & ipsa ex Africani Cestis quædam habet annotata, uti alius liber MS. Constantini Porphyro-Gennetæ jussu ut videtur

detur collectus, de quo Boivinius in castigationibus ad Africanum pag. 360.

VIII. Claudit collectionem Thevenotianam tractatus Casaubono pridem ad Polybium & Æneam lectus, atque à Parisiensibus itidem Græce tantum editus de obsidione toleranda & re pellenda, nescio cujus scriptoris, sed ut videtur Christiani, sub titulo: *ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάσσεσθαι, καὶ οἵοις ἐπιτηδεύμασι ταύτην ἀποκρούεσθαι*. p. 316 - 330. & p. 361 - 364.

E Polybio, Arriano & Flavio Josepho pleraque ad verbum descripsisse, jam ab editoribus annotatum est. Archimedis *εὐμήχανον σοφίαν* laudat p. 319. 326 seq. Non valde antiqvum esse patet quod p. 323. Josephum accenset *τοῖς παλαιοῖς*. Et Heroni tertio tribui in codice Vindobonensi jam supra dixi. p. 495.

IX. Alios scriptores rei militaris infra cap. XXX. breviter persecutus, hoc loco Mechanicos recensere institueram, nisi eum laborem jam præcepisset erudita accurataque Francisci Junii filii industria, cujus Catalogus locupletissimus Architectorum, Mechanicorum, Pictorum aliorumque artificum secundum seriem literarum digestus subjicitur editioni posthumæ librorum ejus III. de pictura Veterum Roterod. 1694. fol. His pauca quædam nomina è veterum scriptis, plura ex antiquis marmoribus observavi posse accedere. In præsenti vero unum tantummodo locum supplementi loco adscribam ex Africani cestis, de Bardesane * quodam Partho, qui tam probe calluit pictoriam & simul artem jaculandi, ut ictibus telorum potuerit imaginem ejus quem vellet describere, quod Africanus festive vocat *ζωγραφῆσαι βέλεσιν* sive *τοξεύειν γραφὰς*, vel denique *γράφειν τοξεύμασι*. Verba ejus hæc sunt p. 301. *Ἦν δὲ ἄρα σοφὸς τοξότης Βαρδησάνης εἴπερ τις ἕτερος, εἶδα δὲ ἄνθρωπον τοξεύσαντα οἷα ζωγράφον, ὁ δὲ τρόπος τοιόσδε. Ἄνδρα καταντικρὺ ποτὲ ἔστησε νεανίαν*

* Alius & antiquior fuit Bardesanes Babylonius quem sub Alexandro Severo vixisse (adeoque Africani fuisse æqualem) male affirmat Vossius p. 483. de Hist. Græc. Nam licet Porphyrius IV. *περὶ ἀποχῆς* illum scripsisse ait ætate *πατέρων*, illud tamen latius accipiendum est, & Antonini tempora respicit, ut testatur Porphyrius ipse fragmento de styge, ubi refert narrationem illam de aqua probationis Tantalia Brachmanum, tradidisse *τοὺς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἐξ Ἐμησῶν εἰς τὴν Συρίαν ἀφικομένου Βαρδησάνῃ τῷ ἐκ Μεσοποταμίας εἰς λόγους ἀφικομένους*. Ex hoc loco colligitur quoque eundem esse Bardesanem qui de Indorum Philosophis scripsit teste Porphyrio & Hieron. 2 contra Jovinian, & qui dialogum de fato ad Antoninum Imp. edidit, de quo infra lib. IV.

ανίαν καλὸν καὶ εὔρωστον, ὃν καὶ γραφεὺς ἂν ἐξέκαμε μιμούμενος, προὐβάλετο δὲ τὴν ἀσπίδα ὁ νεανίσκος, οὕτω γὰρ προσέταξεν ὁ Βαρδησάνης, ἐνδεικνύμενος τὴν τέχνην ἡμῖν θεαταῖς. Ὁ δὲ οἷα ζωγράφος ἀγαθὸς τὸν κατέχοντα μετέθηκεν ἐπὶ τὴν ἀσπίδα, πρώτην μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν ἔγραφεν ὀρθοῖς βέλεσι κύκλον κεφαλῆς μιμούμενος. Εἶτα τῶν ὀφθαλμῶν τὰς βολάς, χειλέων ἁρμονίας, ῥυθμὸν γενείων, καὶ ὁ λοιπὸς ἄνθρωπος ἠκολούθη τῇ τάξει τοῦ σώματος. Ὁ δὲ ἐσεμνύνετο τοξικῇ γραφικὴν συλλαβών, καὶ γράφων τοξεύμασι καὶ τοξεύων γραφάς. Ἐθαυμάζομεν δὲ ὁρῶντες ὡς πολεμικὸν ἐπιτήδευμα τὸ τόξευμα ἦν, ἀλλ' ἦν τι καὶ τερπνόν, καὶ κίνδυνος ἡδονῇ. Ὁ δὲ καταθέμενος τὴν ἀσπίδα εἶδεν αὑτὸν ἐπὶ τοῦ οἰκείου ὅπλου γεγραμμένον, καὶ ἔχαιρεν γενόμενος στρατιωτικὸν ζωγράφημα.

X. Concludam hoc caput indice ſcriptorum de re ſtatuaria ac pictoria, petitum ex eodem Franciſco Junio lib. 1. de pictura Veterum cap. 3.

Adæus Mytilenæus *περὶ ἀγαλματοποιῶν de ſtatuariis.* Athen. Deipnoſoph. XIII. p. 606.

Alcetas libro II. *περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων de iis quæ Delphis conſecrata* id. XIII. p. 591.

Alexis Poeta fecit drama inſcriptum *γραφή, pictura.* Videtur autem fabulæ iſtius argumentum ab argumento ſcriptorum, qui hic recenſentur, non plane abhorruiſſe; ſiquidem conjecturam facere licet ex eo loco quem adduxit Athenæus XIII. p. 605. ſeq. Id ipſum quoque ſentire licet de Pherecratis *γραφεῦσι Pictoribus*, apud eundem Athenæum IX. p. 395. quemadmodum etiam de Diphili *ζωγράφῳ pictore* apud eundem VI. p. 230. VII. p. 291. De Alexandridis denique *ζωγράφοις* apud Pollucem Onomaſt. lib. X. c. 14. Plurima adhæc è Pomponii (Comici latini) *Pictoribus* loca paſſim adducit Nonius Marcellus.

Anaximenes ſcripſit de picturis antiquis, teſte Fulgentio Planciade lib. III. Mytholog. in Actæone.

Antigonus Statuarius condidit volumina de ſua arte. Plin. XXXIV. 8. Idem XXXV. 10. alterius ut videtur Antigoni meminit qui de pictura ſcripſit. Antigoni opus *περὶ πινάκων de Tabulis* memoratur Laertio in Chryſippo VII. 188.

Apelles de arte ſua ad Perſeum diſcipulum ſcripſit, ut eſt apud Plinium lib. XXXV, ſub finem capitis 10.

Ariſtodemus Carius operam ſingulorum qui pingendi artem altius evexerunt,

xerunt, litteris prodidit, ac simul recensuit quot Reges Urbesque bene erga eam fuerint affecti. Testis Flav. Philostratus in procemio iconum, qui Aristodemum artis pictoriæ causa per quadriennium domi suæ aluisse se testatur, ipse clarus circa A. CHRISTI CCXX. ut infra libro IV. dicetur.

Artemon περὶ ζωγράφων *de pictoribus*. Harpocratio in πολύγνωτος.

Callistratus in Imaginibus, quæ typis descriptæ exstant inter scripta Philostrati, de quibus infra suo loco.

Callixenus scripsit ζωγράφων τε καὶ ἀνδριαντοποιῶν ἀναγραφὴν, *pictorum & statuariorum descriptionem*. Atque ex hoc Callixeni scripto refert Photius coacervatum fuisse librum excerptorum variorum Sopatri.

Christodorus Coptita scripsit ἐκφρασιν τῶν ἐν τῷ ζευξίππῳ ἀγαλμάτων descriptionem statuarum in Gymnasio Zeuxippo. Vide Suidam in ζεύξιππος & χριστόδωρος. Hæc descriptio superest hodie, ac legitur libro V. Anthologiæ Epigrammatum Græcorum.

Democritus Philosophus scripsit περὶ ζωγραφίης. Laertius IX. 48. in Democrito.

Democritus Ephesius scripsit de templo Dianæ Ephesiæ. Laertius IX. 49. Librum primum illius operis laudat Athenæus XII. p. 525.

Duris Δοῦρις περὶ ζωγραφίας *de pictura*. Laert. in Thalete I. 38.

Euphorion Εὐφορίων ἐν ποτηριογλύπτῃ *in poculorum sculptore*, citatur à Scholiaste Theocriti ad vers. 1. Eidyllii secundi.

Euphranor Isthmius pictor volumina composuit de symmetria & coloribus. Plin. XXXV. 11.

Hegesander, ἡγήσανδρος ὁ Δελφὸς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ὑπομνήματι ἀνδριάντων καὶ ἀγαλμάτων, *Hegesander Delphus in commentario quem perscripsit de statuis & imaginibus*. Athen. V. 210.

Hippias Eleus Sophista disputavit de Pictura & statuaria, teste Philostrato lib. 1. de vitis Sophistarum.

Hypsicrates περὶ πινάκων *de Tabulis*, memoratur Laertio in Chrysippo VII. 188. Vide & infra in Xenocrate.

Jamblichus περὶ ἀγαλμάτων, *de imaginibus* (earumque cultu) quod opus ejus confutare aggressus est Jo. Philoponus. De utroque vide Photium.

Juba (filius) Rex Mauritaniæ, studiorum claritate memorabilior etiam quam regno, ut est apud Plinium V. 1. Hist. scripsit περὶ ζω-

γράφων de pictoribus, atque operis ejus librum VIII. citat Harpocration in πυῤῥάλιος. Scripsit etiam *περὶ γραφικῆς de pictoria*, eodem Harpocratione teste in Πολύγνωτος. Photius quoque in Sopatri variis excerptis citat Jubæ librum secundum *περὶ γραφικῆς*, de *pictoria*.

Malchus Byzantinus Sophista scripsit *τὸν ἐμπρησμὸν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Αὐγουστείου, Conflagrationem publicæ Bibliothecæ & statuarum Augustalis.* Suid.

Margeus. Ausonius Mosella:

> *Forsan & insignes hominumque operumque labores*
> *Hic habuit decimo celebrata volumine Margei*
> *Hebdomas* - - -

ad quæ verba vide Eliam Vinetum.

Melanthius Pictor *περὶ ζωγραφικῆς de pictoria.* Laert. IV.18. in Polemone.

Menæchmus statuarius scripsit de sua arte. Plin. XXXIV. 8.

Menæchmus Sicyonius περὶ τεχνιτῶν de artificibus. Athen. II. pag. 65. XIV. pag. 635.

Menetor περὶ ἀναθημάτων de donis sacris. Athen. XIII. p. 594.

Menodotus Μηνόδοτος ὁ Σάμιος περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Σαμίας ἥρας, *de iis quæ visuntur in Junonis Samiæ templo.* Athen. XIV. p. 655. Quanquam Menodotum hunc nonnulla etiam de Pictoribus scripsisse ex Laertii II. 108. discimus, ubi de variis Theodoris agit.

Pamphilus scripsit *περὶ γραφικῆς καὶ ζωγράφων ἐνδόξων, de pictoria & pictoribus illustribus.* Suid.

Pasiteles quinque volumina scripsit nobilium in toto orbe operum. Plin. XXXVI. 5.

Philostrati utriusque imagines exstant, de quibus infra lib. IV.

Polemon περὶ πινάκων, de Tabulis. Laert in Chrysippo VII. 188. *περὶ τῶν ἐν Σικυῶνι πινάκων de Tabulis Sicyoniis* Athen. XIII. p. 567. *περὶ ζωγράφων πρὸς Ἀντίγονον*, de pictoribus ad Antigonum. Athen. XI. p. 474. Harpocration in Λαμπάς. Πολέμων ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. *Polemon qui orbem descripsit, quatuor libros composuit de Donariis in Athenarum arce*, ut testatur Strabo IX. Geograph. p. 396. Videturque idem esse ac ille quem sæpe nominat

minat Clemens Alex. in protreptico, & Laertius lib. 2. in Theodoro Atheo. Polemon περὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι πέπλων. Athen. XII. pag. 529.

Porphyrius περὶ ἀγαλμάτων, *de Imaginibus.* Affert ex eo quædem Stobæus cap. XXV. Eclogarum Physicarum. Cæterum is non tam de Arte, quam de cultu simulacrorum scripsisse putandus est, ut Jamblichus quoque, de quo supra.

Protogenes pictor reliquit περὶ γραφικῆς καὶ σχημάτων βιβλία β΄. de pictoria & figuris libros duos. Suid.

Sopatri liber XII. variorum Excerptorum continebat plurima Pictorum ac Statuariorum historiam spectantia. Vide quæ paulo ante de Callixeno, & Juba Rege dicta sunt.

Theophanes περὶ γραφικῆς *de pictoria.* Laert. II. 104. in Theodoro Atheo.

Xenocrates statuarius de sua arte composuit volumina. Plin. XXXIV. 8. & rursus XXXV. 10. Testatur idem quod Antigonus & Xenocrates de pictura scripsere. Quanquam ibi forte Hypsicrates legendum ex Laertio, qui lib. VII. 188. in Chrysippo tres περὶ πινάκων *de Tabulis* scriptores conjungens, Polemonem, Hypsicratem & Antigonum nominat.

CAPUT XXV.

De Monumento Adulitano PTOLEMÆI Evergetæ, & de COSMA Indicopleuste.

Monumentum Aduliticum sive Adulitanum. 1. Cosmographia Christiana lecta pridem à Photio sine nomine auctoris, quod doctissimo editori haud observatum. 2. Ejus auctor num Cosmas. 3. Index scriptorum in illa laudatorum. 4. Scripta Cosmæ deperdita. 5.

 Exi-

I.

EXimium monumentum PTOLEMÆI Evergetæ I. in *Adule* Æthiopum civitate maritima ſuo adhuc tempore ſuperſtes obſervavit atque Coſmographiæ ſuæ Chriſtianæ inſeruit ſcriptor quidam Græcus ſub Juſtino Imp. clarus, qui mercaturæ cauſa illa ſe loca adiiſſe teſtatur.* Reperit vero *δίφρον* ſive ſellam è candido marmore ad urbis ingreſſum à Rege conſecratam Marti, & in poſteriori parte imagines Herculis atq; Mercurii habentem inſculptas, tum undique inſcriptam literis græcis, & ingentes expeditiones à Ptolemæo feliciter ſuſceptas ampliſſimasque victorias ſatis glorioſe celebrantem. Hoc monumentum primus edidit cum latina ſua verſione Leo Allatius Romæ 1631. 4. ſed edidit vitioſe admodum, ut notat Iſ. Voſſius ad Melam p. 263. Integrius è codice Topographiæ mundi Chriſtianæ Florentino deſcripſit vir illuſtris doctrinæ Emericus Bigotius, à quo acceptum Thevenotus una cum Gallica verſione inſeruit Tomo primo operis præclariſſ. quod in tria diſtinctum volumina prodiit Pariſiis 1666. fol. ſub titulo: *Relations de divers voyages curieux qui n'ont point eſté publiées.* Ex hac editione deſcriptum Græce exhibet Daniel Caſpar à Lohenſtein Poetarum Germanorum ſublimiſſimus in notis ad Cleopatram ſuam p. 180. ſed vitio typographi perquam inemendate. Quoniam vero breve admodum eſt, & ſingulare, quidni & hoc loco à me exhibetur cum latina verſione ** Monachi Benedictinni, ingenio, ſollerti peregrinatione, & præclaris in literas meritis celebratiſſimi Bernhardi de Montfaucon, qui ſuperiore anno Pariſiis Topographiam Chriſtianam integram è Codicibus Florentino & Vaticano edidit.

II. Monumentum Aduliticum *PTOLEMÆI EVERGETÆ I.*

Βαϲιλεὺς μέγας Πτολεμαῖος, υἱὸς Βαϲιλέως Πτολεμαίυ, καὶ Βαϲιλίσσης Ἀρσι-	Rex magnus Ptolemæus, filius Regis Ptolemæi & Reginæ Arſinoës

* Coſmas Indicopleuſtes lib. 2. p. 140. ἐν τῇ Ἀδύλῃ τῇ καλυμένῃ τῶν Αἰθιόπων πόλει παραλίῳ. Confer de hoc opido Clariſſ. Cellarii Africam antiquam p. 96.

**. T. 2. Collectionis novæ Patrum, Pariſ. 1706. fol.

Ἀρσινόης, Θεῶν ἀδελφῶν τῶν Βασιλέων Πτολεμαίου, καὶ Βασιλίσσης Βερενίκης, Θεῶν Σωτήρων ἀπόγονος. Τὰ μὲν ἀπὸ πατρὸς, Ἡρακλέος, τοῦ Διός. τὰ δὲ ἀπὸ μητρὸς, Διονύσου τοῦ Διός. Παραλαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς τὴν Βασιλείαν Αἰγύπτου καὶ Λιβύης· καὶ Συρίας· καὶ Φοινίκης· καὶ Κύπρου· καὶ Λυκίας, καὶ Καρίας καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων· ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, μετὰ δυνάμεων πεζικῶν, καὶ ἱππικῶν καὶ ναυτικοῦ στόλου· καὶ ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν, καὶ Αἰθιωπικῶν, οὓς ὅ, τε πατὴρ καὶ αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν χωρῶν τούτων ἐθήρευσαν, καὶ καταγαγόντες εἰς Αἴγυπτον κατεσκεύασαν πρὸς τὴν (a) πολεμικὴν χρείαν. Κυριεύσας δὲ τῆς τε ἐντὸς Εὐφράτου χώρας πάσης τε Κιλικίας· καὶ Παμφυλίας, καὶ Ἰωνίας, καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ Θράκης καὶ τῶν δυνάμεων τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις πασῶν· καὶ Ἐλεφάντων Ἰνδικῶν. Καὶ τοὺς Μονάρχους τοὺς ἐν τοῖς τόποις πάντας ὑπηκόους καταστήσας, διέβη τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ Βαβυλωνίαν· καὶ Σουσιάνην· καὶ Περσίδα καὶ Μηδείαν· καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν, ἕως Βακτριανῆς, ὑπ᾽ αὐτὸν (b) ποιησάμενος· καὶ ἀναζητήσας, ὅσα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἱερὰ ἐξ Αἰγύπτου ἐξήχθη, καὶ ἀνακομίσας, μετὰ τῆς ἄλλης

noës, Deorum fratrum, Regis Ptolemæi & Reginæ Berenices, Deorum sospitatorum nepos, ex patre quidem Hercule Jovis filio, oriundus: accepto à patre regno Ægypti, Libyæ, Syriæ, Phœnices, Cypri, Lyciæ, Cariæ & Cycladum Insularum, bellum gessit in Asia, cum magna peditum equitumque multitudine, & cum nautica classe atque Elephantis Troglodyticis & Æthiopicis quos Pater ejus & ipse primi in his locis venatu ceperunt, & abductos in Ægyptum bellico usui assvefecerunt. Cum autem regiones citra Euphratem omnes ditioni suæ subdidisset, nec non Ciliciam, Pamphyliam, Joniam, Hellespontum, Thraciam, viresq; omnes istis in regionibus sitas atq; elephantos Indicos, omnesque locorum istorum Monarchas vectigales sibi fecisset, Euphratem fluvium trajecit, ac cum Mesopotamiam, Babyloniam, Susianam, Persidem, Mediam, ac reliquas omnes usque ad Bactrianam regiones subegisset, & perquisitis sacris rebus, quas olim Persæ ex Ægypto exportaverant, eas cum reliqua ga-

(a) Sic recte Montfauconus è Vaticano. Bigotius è Florentino minus bene Πτολεμαϊκήν.

(b) Vatican. ὑφ᾽ ἑαυτῷ. Infra in hoc ipso monumento: *ἀπὸ δὲ δύσεως μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Σάσου τόπων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν ἐποίησα.*

(c) Bigot. *& faisant des canaux où il étoit necessaire pour rendre à ses troupes le passage plus aisé.*

Africani integrum, quod ſub Ceſtorum titulo Alexandro Mammææ ab Africano dicatum conſtabat libris * IX. ut tradit Syncellus p 359. licet Photius Cod. 34. libros XIV. vel Suidas in Ἀφρικανός plane libros XXIV numerent. In hoc opere cujus Euſebius quoque VI. 31. Hiſt. Eccleſ. & Nicephorus IV. 21. meminerunt, Africanus ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν καὶ γεωργικῶν καὶ χυμευτικῶν admirandas δυνάμεις complexus fuerat, ut teſtatur Syncellus,& apparet è fragmentis quæ ex Africano in Geoponicis occurrunt,& quæ in Mich. Pſelli libro inedito θαυμασίων ἀκουσμάτων ἰατρικῶν κ. φυσικῶν obvia, publici juris fecit Lambecius lib. VII. commentar. p. 222-224. Suidas: εἰσὶ δὲ οἱονεὶ φυσικὰ ἔχοντα ἐκ λόγων τε καὶ ἐπαοιδῶν καὶ γραπτῶν τινων χαρακτήρων ἰάσεις τε καὶ ἀλλοίων ἐνεργειῶν.

At enim hæc quæ ſub nomine κεςῶν Africani Pariſiis prodiere, atque de re militari potiſſimum rebusque variis & inventis ad eam felicius gerendam repertis, atque partem ex Medicorum, Chemicorum, Magorum, Phyſicorum & Geometrarum officina petitis diſſerunt, inſtruuntque duces & milites, & cap. XXV. ſeq. p. 298. ſeq. quædam adſpergunt rem ruſticam ſpectantia, qualia etiam in Geoponicis leguntur: Hæc inquam non ſunt ipſum Africani pus, ſed excerpta ex Africani Ceſtis & aliis ſcriptoribus, ſive antiquioribus, ut Æenea Tactico è quo integra capita deſcripta pridem notavit Cauſaubonus: ſive etiam quibusdam longe junioribus, ut tum alia *(b)* ad oram paginæ à me notata loca videntur innuere, tum Beliſarii *(c)* mentio aperte docet. Cor-

καὶ γὰρ παρὰ τῆς Ἀφροδίτης τοὺς κεστοὺς ἐδανείσατο. Dicti etiam ſunt *cesti* lora quibus pugiles ſolebant manus & brachia innectere quo fortius ferire poſſent, ut videre eſt in antiqua imagine apud Guil. Choulium libro de balneis & exercitationibus veterum p 18 Confer quæ viri docti ad Virgil. V. Æneid. v. 69. & Rigaltium ad Onoſandrum p 24 ſeq.

* Male XIX. excuſum in Tillemontii Mem. Eccleſ. T. 3. parte 2. nota 1. ad Vitam Africani edit. Bruxell.

(b) Καὶ Ῥωμαίων δὲ αὐτοκράτορες παλαιοί p 291. capite δ. ἐχρήσατο τῇ πείρᾳ ταύτῃ καὶ Σύρμος ὁ Σκύθης. καὶ Βαρδησάνης ὁ Πάρθος· τάχα δέ που καὶ πλείονες. εἶδον καὶ αὐτὸς Ἐν Ἀγχάρου Βασιλέως [καὶ] Μάννου τοῦ παιδὸς αὐτοῦ πολλάκις πειράσαντος ἐμοῦ ὑφηγησαμένου &c. p. 300. capite κβʹ.

(c) Τοῦτο δὲ ἐποίει καὶ Βελησάριος. ἐπεὶ γὰρ ἀντισχεῖν διὰ τὸ πλῆθος &c. p. 309. b. capite ξςʹ. παῦσι μὲν καὶ οἱ σήμερον Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἄραβες. p. 310. capite ξηʹ. Videtur Chriſtianus ſcripſiſſe quod legitur p. 311. b. capite ο de transfugarum non repudiando Matrimonio, εἰ καὶ τιμῶσι τὰ παρ' ἡμῖν θρησκευόμενα, ſi à *religione noſtra non ſint alieni.* Clauſula libri innuitur p. 300. λῃγέτω δὲ καὶ τόδε τὸ σύγγραμμα εἰς τι ἀρχαῖον καὶ φιλομαθὲς διήγημα. Capite κθʹ. ſive 29.

Corruptissima autem in MStis Codicibus reperta sunt hæc excerpta, prioribus maxime capitibus, quamobrem nulla etiam latina versio addi potuit, licet eruditissimus Jo. Boivinus in suis castigationibus ad calcem voluminis adjectis, innumera loca feliciter restituerit atque illustraverit. Quoniam vero inter vulgaria quædam atque inepta in hoc opusculo leguntur alia etiam digna notatu & vix ac ne vix quidem alibi obvia, optandum est ut in meliores & emendatiores codices incidant viri docti, quibus ad interpretationem hujus opusculi excitentur. Exstant sane in Codicibus etiam Bodlejanis, è quibus descriptum memini me videre Lipsiæ apud Clariss. amicum nostrum Godfridum Olearium sed ni fallor deerant prima capita XXIX. Non dubito alia exemplaria in Italiæ posse inveniri Bibliothecis, in quibus pridem ea evolvit Politianus c. 15. Misc. Habet & Leidensis Bibl. inter libros Is. Vossii; quemadmodum bina occurrunt præterea Vindobonæ in thesauro librario Potentissimi Imperatoris. Superest ut referantur à me nomina scriptorum sane paucorum quos in isthoc opusculo memorari reperi:

Euclidis *στοιχεῖα*. p. 295. b. *Οἱ τῶν ἐγκυκλίων μετρίως ἐπήβολοι παιδείας τῶν Εὐκλείδου στοιχείων ἐπιπολὺ ὡς εἰκὸς ἐφήψαντο.*

Homerus p. 292. b.

Ἰαμβεῖον ἀρχαῖον, ὡς λυσιτελέστερος πᾶσι τοῦ προπετοῦς ὁ ἀσφαλὴς ἡγεμών. pag. 278. Versus ipse exstat apud Svetonium Augusto c. 25. *Ἀσφαλὴς γὰρ ἐσθ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.*

Neptuniani Physica p. 301. b. *Φιλοπονῶν περὶ τὴν τοῦ παρόντος συγγράμματος ἔκθεσιν, ἀνέγνων ἐν τοῖς Νεπτουνιανοῦ Φυσικοῖς &c.*

Οἱ Κυιντίλιοι. p. 301. b. Quintilii fratres qui sub Commodo Imp. clari scripserunt de re Rustica.

Eundem fuisse Sextum (*) Julium Africanum, qui Chronographiæ libros V. ab Orbe condito ad A. C. 221. scripsit, & Julium Africanum Cestorum scriptorem, credemus potius Eusebio, Photio, Syncello, & Suidæ hoc affirmantibus, quibus Petavius, Vossius, Labbeus, Lambecius, Wetstenius, Tillemontius assentiuntur; quam Jos. Scaligeri & H. Valesii virorum licet maximorum conjecturis contra nitemur. Cæterum

* Sextum vocat Svidas in *Ἀφρικ.* & *Σωσάννα*. Neque assentiendum viris doctis H. Valesio ad Euseb. p. 127. & Labbeo 1. de Script. Eccles. p. 659. qui *Cestum* dictum volunt à Cestorum opere.

detur collectus, de quo Boivinius in castigationibus ad Africanum pag. 360.

VIII. Claudit collectionem Thevenotianam tractatus Casaubono pridem ad Polybium & Æneam lectus, atque à Parisiensibus itidem Græce tantum editus de obsidione toleranda & repellenda, nescio cujus scriptoris, sed ut videtur Christiani, sub titulo: ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάσσεσθαι, καὶ οἵοις ἐπιτηδεύμασι ταύτην ἀποκρούεσθαι. p. 316 - 330. & p. 361 - 364.

E Polybio, Arriano & Flavio Josepho pleraque ad verbum descripsisse, jam ab editoribus annotatum est. Archimedis εὐμήχανον σοφίαν laudat p. 319. 326 seq. Non valde antiqvum esse patet quod p. 323. Josephum accenset τοῖς παλαιοῖς. Et Heroni tertio tribui in codice Vindobonensi jam supra dixi. p. 495.

IX. Alios scriptores rei militaris infra cap. XXX. breviter persecutus, hoc loco Mechanicos recensere instituam, nisi eum laborem jam præcepisset erudita accurataque Francisci Junii filii industria, cujus Catalogus locupletissimus Architectorum, Mechanicorum, Pictorum aliorumque artificum secundum seriem literarum digestus subjicitur editioni posthumæ librorum ejus III. de pictura Veterum Roterod. 1694. fol. His pauca quædam nomina è veterum scriptis, plura ex antiquis marmoribus observavi posse accedere. In præsenti vero unum tantummodo locum supplementi loco ad scribam ex Africani cestis, de Bardesane * quodam Partho, qui tam probe calluit pictoriam & simul artem jaculandi, ut ictibus telorum potuerit imaginem ejus quem vellet describere, quod Africanus festive vocat ζωγραφῆσαι βέλεσιν sive τοξεύειν γραφάς, vel denique γράφειν τοξεύμασι. Verba ejus hæc sunt p. 301. Ἦν δὲ ἄρα σοφὸς τοξότης Βαρδησάνης εἴπερ τις ἕτερος, εἶδα δὲ ἄνθρωπον τοξεύσαντα οἷα ζωγράφον, ὁ δὲ τρόπος τοιόσδε. Ἄνδρα καταντικρὺ ποτὲ ἔστησε νεανίαν

* Alius & antiquior fuit Bardesanes Babylonius quem sub Alexandro Severo vixisse (adeoque Africani fuisse æqualem) male affirmat Vossius p. 483. de Hist. Græc. Nam licet Porphyrius IV. περὶ ἀποχῆς illum scripsisse ait ætate πατέρων, illud tamen latius accipiendum est, & Antonini tempora respicit, ut testatur Porphyrius ipse fragmento de styge, ubi refert narrationem illam de aqua probationis Fantalia Brachmanum, tradidisse τοὺς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἐξ Ἐμισῶν εἰς τὴν Συρίαν ἀφικνουμένου Βαρδησάνῃ τῷ ἐκ Μεσοποταμίας εἰς λόγους ἀφικομένους. Ex hoc loco colligitur quoque eundem esse Bardesanem qui de Indorum Philosophis scripsit teste Porphyrio & Hieron. 2 contra Jovinian. & qui dialogum de fato ad Antoninum Imp. edidit, de quo infra lib. IV.

ανίαν καλὸν καὶ εὔρωστον, ὃν καὶ γραφεὺς αὖ ἐξέκαμε μιμούμενος, προὐβάλετο δὲ τὴν ἀσπίδα ὁ νεανίσκος, τοῦτο γὰρ προσέταξεν ὁ Βαρδησάνης, ἐνδεικνύμενος τὴν τέχνην ἡμῖν θεαταῖς. Ὁ δὲ οἷα ζωγράφος ἀγαθὸς τὸν κατέχοντα μετέθηκεν ἐπὶ τὴν ἀσπίδα, πρώτην μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν ἔγραφεν ὀρθοῖς βέλεσι κύκλον κεφαλῆς μιμούμενος. Εἶτα τῶν ὀφθαλμῶν τὰς βολὰς, χειλέων ἁρμονίας, ῥυθμὸν γενείων, καὶ ὁ λοιπὸς ἄνθρωπος ἠκολούθη τῇ τάξει τοῦ σώματος. Ὁ δὲ ἐσεμνύνετο τοξικῇ γραφικὴν συλλαβῶν, καὶ γράφων τοξεύμασι καὶ τοξεύων γραφάς. Ἐθαυμάζομεν δὲ ὁρῶντες ὡς πολεμικὸν ἐπιτήδευμα τὸ τόξευμα ἦν, ἀλλ' ἦν τι καὶ τερπνὸν, καὶ κίνδυνος ἡδονή. Ὁ δὲ καταθέμενος τὴν ἀσπίδα εἶδεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἰκείου ὅπλου γεγραμμένον, καὶ ἔχαιρεν γενόμενος στρατιωτικὸν ζωγράφημα.

X. Concludam hoc caput indice ſcriptorum de re ſtatuaria ac pictoria, petitum ex eodem Franciſco Junio lib. 1. de pictura Veterum cap. 3.

Adæus Mytilenæus *περὶ ἀγαλματοποιῶν de ſtatuariis.* Athen. Deipnoſoph. XIII. p. 606.

Alcetas libro II. *περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων de iis quæ Delphis conſecrata* id. XIII. p. 591.

Alexis Poeta fecit drama inſcriptum *γραφή, pictura.* Videtur autem fabulæ iſtius argumentum ab argumento ſcriptorum, qui hic recenſentur, non plane abhorruiſſe; ſiquidem conjecturam facere licet ex eo loco quem adduxit Athenæus XIII. p. 605. ſeq. Id ipſum quoque ſentire licet de Pherecratis *γραφεῦσι Pictoribus*, apud eundem Athenæum IX. p. 395. quemadmodum etiam de Diphili *ζωγράφῳ pictore* apud eundem VI. p. 230. VII. p. 291. De Alexandridis denique *ζωγράφοις* apud Pollucem Onomaſt. lib. X. c. 14. Plurima adhæc è Pomponii (Comici latini) *Pictoribus* loca paſſim adducit Nonius Marcellus.

Anaximenes ſcripſit de picturis antiquis, teſte Fulgentio Planciade lib. III. Mytholog. in Actæone.

Antigonus Statuarius condidit volumina de ſua arte. Plin. XXXIV. 8. Idem XXXV. 10. alterius ut videtur Antigoni meminit qui de pictura ſcripſit. Antigoni opus *περὶ πινάκων de Tabulis* memoratur Laertio in Chryſippo VII. 188.

Apelles de arte ſua ad Perſeum diſcipulum ſcripſit, ut eſt apud Plinium lib. XXXV, ſub finem capitis 10.

Ariſtodemus Carius operam ſingulorum qui pingendi artem altius evexerunt,

xerunt, litteris prodidit, ac simul recensuit quot Reges Urbesque bene erga eam fuerint affecti. Testis Flav. Philostratus in procemio iconum, qui Aristodemum artis pictoriæ causa per quadriennium domi suæ aluisse se testatur, ipse clarus circa A. CHRISTI CCXX. ut infra libro IV. dicetur.

Artemon περὶ ζωγράφων *de pictoribus*. Harpocratio in πολύγνωτος.

Callistratus in Imaginibus, quæ typis descriptæ exstant inter scripta Philostrati, de quibus infra suo loco.

Callixenus scripsit ζωγράφων τε καὶ ἀνδριαντοποιῶν ἀναγραφὴν, *pictorum & statuariorum descriptionem*. Atque ex hoc Callixeni scripto refert Photius coacervatum fuisse librum excerptorum variorum Sopatri.

Christodorus Coptita scripsit ἔκφρασιν τῶν ἐν τῷ ζευξίππῳ ἀγαλμάτων descriptionem statuarum in Gymnasio Zeuxippo. Vide Suidam in ζεύξιππος & χριστόδωρος. Hæc descriptio superest hodie, ac legitur libro V. Anthologiæ Epigrammatum Græcorum.

Democritus Philosophus scripsit περὶ ζωγραφίης. Laertius IX. 48. in Democrito.

Democritus Ephesius scripsit de templo Dianæ Ephesiæ. Laertius IX. 49. Librum primum illius operis laudat Athenæus XII. p. 525.

Duris Δοῦρις περὶ ζωγραφίας *de pictura*. Laert. in Thalete I. 38.

Euphorion Εὐφορίων ἐν ποτηριογλύπτῃ *in poculorum sculptore*, citatur à Scholiaste Theocriti ad vers. 1. Eidyllii secundi.

Euphranor Isthmius pictor volumina composuit de symmetria & coloribus. Plin. XXXV. 11.

Hegesander, ἡγήσανδρος ὁ Δελφὸς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ὑπομνήματι ἀνδριάντων καὶ ἀγαλμάτων, *Hegesander Delphus in commentario quem perscripsit de statuis & imaginibus*. Athen. V. 210.

Hippias Eleus Sophista disputavit de Pictura & statuaria, teste Philostrato lib. 1. de vitis Sophistarum.

Hypsicrates περὶ πινάκων *de Tabulis*, memoratur Laertio in Chrysippo VII. 188. Vide & infra in Xenocrate.

Jamblichus περὶ ἀγαλμάτων, *de imaginibus* (earumque cultu) quod opus ejus confutare aggressus est Jo. Philoponus. De utroque vide Photium.

Juba (filius) Rex Mauritaniæ, studiorum claritate memorabilior etiam quam regno, ut est apud Plinium V. 1. Hist. scripsit περὶ ζω-

γράφων de pictoribus, atque operis ejus librum VIII. citat Harpocration in πιῤῥάζιος. Scripsit etiam περὶ γραφικῆς *de pictoria*, eodem Harpocratione teste in πλύγνωτος. Photius quoque in Sopatri variis excerptis citat Jubæ librum secundum περὶ γραφικῆς, de *pictoria*.

Malchus Byzantinus Sophista scripsit τὸν ἐμπρησμὸν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Αὐγουστείου, *Conflagrationem publicæ Bibliothecæ & statuarum Augustalis*. Suid.

Margeus. Ausonius Mosella:

> *Forsan & insignes hominumque operumque labores*
> *Hic habuit decimo celebrata volumine Margei*
> *Hebdomas* - - -

ad quæ verba vide Eliam Vinetum.

Melanthius Pictor περὶ ζωγραφικῆς *de pictoria*. Laert. IV.18. in Polemone.

Menæchmus statuarius scripsit de sua arte. Plin. XXXIV. 8.

Menæchmus Sicyonius περὶ τεχνιτῶν *de artificibus*. Athen. II. pag. 65. XIV. pag. 635.

Menetor περὶ ἀναθημάτων *de donis sacris*. Athen. XIII. p. 594.

Menodotus Μηνόδοτος ὁ Σάμιος περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Σαμίας Ἥρας, *de iis quæ visuntur in Junonis Samiæ templo*. Athen. XIV. p. 655. Quanquam Menodotum hunc nonnulla etiam de Pictoribus scripsisse ex Laertii II. 108. discimus, ubi de variis Theodoris agit.

Pamphilus scripsit περὶ γραφικῆς καὶ ζωγράφων ἐνδόξων, *de pictoria & pictoribus illustribus*. Suid.

Pasiteles quinque volumina scripsit nobilium in toto orbe operum. Plin. XXXVI. 5.

Philostrati utriusque imagines exstant, de quibus infra lib. IV.

Polemon περὶ πινάκων, *de Tabulis*. Laert in Chrysippo VII. 188. περὶ τῶν ἐν Σικυῶνι πινάκων *de Tabulis Sicyoniis* Athen. XIII. p. 567. περὶ ζωγράφων πρὸς Ἀντίγονον, de pictoribus ad Antigonum. Athen. XI. p. 474. Harpocration in Λαμπάς. Πολέμων ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει, *Polemon qui orbem descripsit, quatuor libros composuit de Donariis in Athenarum arce*, ut testatur Strabo IX. Geograph. p. 396. Videturque idem esse ac ille quem sæpe nominat

minat Clemens Alex. in protreptico, & Laertius lib. 2. in Theodoro Atheo. Polemon περὶ τ̃ ἐν Καρχηδόνι πέπλων. Athen. XII. pag. 529.

Porphyrius περὶ ἀγαλμάτων, *de Imaginibus.* Affert ex eo quædem Stobæus cap. XXV. Eclogarum Physicarum. Cæterum is non tam de Arte, quam de cultu simulacrorum scripsisse putandus est, ut Jamblichus quoque, de quo supra.

Protogenes pictor reliquit περὶ γραφικῆς καὶ σχημάτων βιϐλία β'. de pictoria & figuris libros duos. Suid.

Sopatri liber XII. variorum Excerptorum continebat plurima Pictorum ac Statuariorum historiam spectantia. Vide quæ paulo ante de Callixeno, & Juba Rege dicta sunt.

Theophanes περὶ γραφικῆς *de pictoria,* Laert. II. 104. in Theodoro Atheo.

Xenocrates statuarius de sua arte composuit volumina. Plin. XXXIV. 8. & rursus XXXV. 10. Testatur idem quod Antigonus & Xenocrates de pictura scripsere. Quanquam ibi forte Hypsicrates legendum ex Laertio, qui lib. VII. 188. in Chrysippo tres περὶ πινακων *de Tabulis* scriptores conjungens, Polemonem, Hypsicratem & Antigonum nominat.

CAPUT XXV.

De Monumento Adulitano PTOLEMÆI Evergetæ, & de COSMA Indicopleuste.

Monumentum Aduliticum sive Adulitanum. 1. Cosmographia Christiana lecta pridem à Photio sine nomine auctoris, quod doctissimo editori haud observatum. 2. Ejus auctor num Cosmas. 3. Index scriptorum in illa laudatorum. 4. Scripta Cosmæ deperdita. 5.

I.

Eximium monumentum PTOLEMÆI Evergetæ I. in *Adule* Æthiopum civitate maritima suo adhuc tempore superstes observavit atque Cosmographiæ suæ Christianæ inseruit scriptor quidam Græcus sub Justino Imp. clarus, qui mercaturæ causa illa se loca adiisse testatur. Reperit vero δίφρον sive sellam è candido marmore ad urbis ingressum à Rege consecratam Marti, & in posteriori parte imagines Herculis atq; Mercurii habentem insculptas, tum undique inscriptam literis græcis, & ingentes expeditiones à Ptolemæo feliciter susceptas amplissimasque victorias satis gloriose celebrantem. Hoc monumentum primus edidit cum latina sua versione Leo Allatius Romæ 1631. 4. sed edidit vitiose admodum, ut notat Is. Vossius ad Melam p. 263. Integrius è codice Topographiæ mundi Christianæ Florentino descripsit vir illustris doctrinæ Emericus Bigotius, à quo acceptum Thévenotus una cum Gallica versione inseruit Tomo primo operis præclariss. quod in tria distinctum volumina prodiit Parisiis 1666. fol. sub titulo: *Relations de divers voyages curieux qui n'ont point esté publiées.* Ex hac editione descriptum Græce exhibet Daniel Caspar à Lohenstein Poetarum Germanorum sublimissimus in notis ad Cleopatram suam p. 180: sed vitio typographi perquam inemendate. Quoniam vero breve admodum est, & singulare, quidni & hoc loco à me exhibetur cum latina versione * Monachi Benedictinni, ingenio, sollerti peregrinatione, & præclaris in literas meritis celebratissimi Bernhardi de Montfaucon, qui superiore anno Parisiis Topographiam Christianam integram è Codicibus Florentino & Vaticano edidit.

II. Monumentum Aduliticum *PTOLEMÆI EVERGETÆ I.*

Βασιλεὺς μέγας Πτολεμαῖος, υἱὸς Βασιλέως Πτολεμαίου, καὶ Βασιλίσσης Ἀρσι-	Rex magnus Ptolemæus, filius Regis Ptolemæi & Reginæ Arsinoës

* Cosmas Indicopleustes lib. 2. p. 140. ἐν τῇ Ἀδούλῃ τῇ καλουμένῃ τῶν Αἰθιόπων πόλει παραλίῳ. Confer de hoc opido Clariss. Cellarii Africam antiquam p. 96.

**. T. 2. Collectionis novæ Patrum, Paris. 1706. fol.

Ἀρσινόης, Θεῶν ἀδελφῶν τῶν Βασιλέων Πτολεμαίου, καὶ Βασιλίσσης Βερενίκης, Θεῶν Σωτήρων ἀπόγονος. Τὰ μὲν ἀπὸ πατρὸς, Ἡρακλέος, τοῦ Διός. τὰ δὲ ἀπὸ μητρὸς, Διονύσου τοῦ Διός. Παραλαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς τὴν Βασιλείαν Αἰγύπτου· καὶ Λιβύης· καὶ Συρίας· καὶ Φοινίκης· καὶ Κύπρου· καὶ Λυκίας, καὶ Καρίας καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων· ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, μετὰ δυνάμεων πεζικῶν, καὶ ἱππικῶν καὶ ναυτικοῦ στόλου· καὶ ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν, καὶ Αἰθιωπικῶν, οὓς ὅ, τε πατὴρ καὶ αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν χωρῶν τούτων ἐθήρευσαν, καὶ καταγαγόντες εἰς Αἴγυπτον κατεσκεύασαν πρὸς τὴν (a) πολεμικὴν χρείαν. Κυριεύσας δὲ τῆς τε ἐντὸς Εὐφράτου χώρας πάσης τε Κιλικίας· καὶ Παμφυλίας, καὶ Ἰωνίας, καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ Θράκης καὶ τῶν δυνάμεων τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις πασῶν· καὶ Ἐλεφάντων Ἰνδικῶν. Καὶ τοὺς Μονάρχους τοὺς ἐν τοῖς τόποις πάντας ὑπηκόους καταστήσας, διέβη τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ Βαβυλωνίαν· καὶ Σουσιάνην· καὶ Περσίδα καὶ Μηδείαν· καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν, ἕως Βακτριανῆς, ὑπ' αὐτὸν (b) ποιησάμενος· καὶ ἀναζητήσας, ὅσα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἱερὰ ἐξ Αἰγύπτου ἐξήχθη, καὶ ἀνακομίσας, μετὰ τῆς ἄλλης

noës, Deorum fratrum, Regis Ptolemæi & Reginæ Berenices, Deorum sospitatorum nepos, ex patre quidem Hercule Jovis filio, oriundus: accepto à patre regno Ægypti, Libyæ, Syriæ, Phœnices, Cypri, Lyciæ, Cariæ & Cycladum Insularum, bellum gessit in Asia, cum magna peditum equitumque multitudine, & cum nautica classe atque Elephantis Troglodyticis & Æthiopicis quos Pater ejus & ipse primi in his locis venatu ceperunt, & abductos in Ægyptum bellico usui assvefecerunt. Cum autem regiones citra Euphratem omnes ditioni suæ subdidisset, nec non Ciliciam, Pamphyliam, Joniam, Hellespontum, Thraciam, viresq; omnes istis in regionibus sitas atq; elephantos Indicos, omnesque locorum istorum Monarchas vectigales sibi fecisset, Euphratem fluvium trajecit, ac cum Mesopotamiam, Babyloniam, Susianam, Persidem, Mediam, ac reliquas omnes usque ad Bactrianam regiones subegisset, & perquisitis sacris rebus, quas olim Persæ ex Ægypto exportaverant, eas cum reliqua ga-

(a) Sic recte Montfauconus è Vaticano. Bigotius è Florentino minus bene Πτολεμαϊκήν.

(b) Vatican. ὑφ' ἑαυτῷ. Infra in hoc ipso monumento: ἀπὸ δὲ δύσεως μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Σάσου τόπων ὑπ' ἐμαυτὸν ἐποίησα.

(c) Bigot. *& faisant des canaux ou il étoit necessaire pour rendre à ses troupes le passage plus aisé.*

ἄλλης γάζης, τὴν ἀπὸ τῶν τόπων εἰς Αἴγυπτον, δυνάμεις ἀπέστειλε, διὰ (c) τῶν ὀρυχθέντων ποταμῶν.

Μεθ' ἃ ἀνδρειώσας, τὰ μὲν ἔγγιστα τοῦ βασιλείου μου ἔθνη εἰρηνεύεσθαι κελεύσας, ἐπολέμησα καὶ ὑπέταξα μάχαις τὰ ὑπογεγραμμένα ἔθνη. Γάζη ἔθνη (d) ἐπολέμησα· ἔπειτα Ἀγάμη (e) καὶ Σιγύην, καὶ νικήσας τὴν ἡμίσειαν τῶν παρ' αὐτοῖς πάντων, καὶ αὐτῶν ἐμερισάμην. * Ἄυα, (f) καὶ Τιαμῶ, (g) τοὺς λεγομένους Τζιαμῶ, καὶ τοὺς Γαμβυλά, καὶ τὰ ἐγγὺς αὐτῶν (h) καὶ Ξιγγαβηνέ· καὶ Ἀγγαβέ· καὶ Τιαμά (i) καὶ Ἀθαγαοὺς καὶ Καλαα καὶ Σεμηνὲ (l) ἔθνος πέραν τοῦ Νείλου ἐν δυσβάτοις καὶ χιονώδεσιν ὄρεσιν οἰκοῦντας, ἐν οἷς διὰ παντὸς νιφετοί, καὶ κρύη, καὶ χιόνες βαθύτατοι (m) ὡς μέχρι γονάτων καταδύειν ἄνδρα· τὸν ποταμὸν διαβάς, ὑπέταξα. Ἔπειτα Λαζινὲ· καὶ Ζαὰ καὶ Γαβαλά (n) οἰκοῦντας παρ' ὄρεσι θερμῶν ὑδάτων βλύζουσι, καὶ καταρρύτοις, Ἀταλμῶ καὶ Βεγά, καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς ἔθνη πάντα. Ταγγαΐτας (o) τοὺς

za variis ex locis coacta retulissetjin Ægyptum, per canales fluviorum manufactos copias misit.

Postea strenue agens, jussu pacatis gentibus regno meo finitimis, gentes mox enumerandas devici, ac bello mihi subjeci. Gazam gentem debellavi, dehinc Agamen & Sigven, quibus devictis, eorum quæ possidebant omnium dimidium accepimus. Ava, Tiamo, qui vocantur etiam Tziamo, Gambela & gentes ipsis vicinas Zingabene, Angabe, Tiama, Athagaos, Calaa, & Semena gentem trans Nilum in aviis & nivosis montibus sedes habentem, ubi semper pruinæ, glacies, & nives profundissinæ, ita ut ad genua usque vestigium imprimatur, trajecto flumine, subjeci. Deinde vero Lazine, Zaa & Gabala, qui habitant in montibus calidas aquas emittentibus ac præruptis, Atelmo & Bega, & cum iis gentes istius tractus omnes

(d) Hodie Habessini regnum suum Gheeza vocant, notante Montfauceno.

(e) Hodie Agamia, præfectura regni Tigræ.

* Minus bene Montfauconus edidit ἐμερίσαμεν.

(f) Hodie Afa, in eodem regno.

(g) Vatican. Τίαμα. Hodie Tzama, prope Agamiam in Tigræ regno.

(h) Λέγει ἔθνη τὰ πέραν Νείλου Cosmas.

(i) Vatican. Τιάμοα. Respicitur fortassis (notante Montfaucono) præfectura altera Tzama in regno Bagamedra.

(k) Forte alterutra earum quæ hodie Agao. Thevenotus edidit Ἀθαγαωύς, minus bene.

(l) Hodie Samen vel Semen regio in Habessinia.

(m) MS. Vatican βαθεῖαι.

(n) Cosmas testatur eadem nomina gentibus illis adhuc sua ætate hæsisse. Cæterum Bigotius male ὑαβαλὰ pro Γαβαλά.

(o)

τοὺς μέχρι τῶν τῆς Αἰγύπτου ὁρίων οἰκοῦντας, ὑποτάξας, πεζεύεσθαι ἐποίησα τὴν ὁδὸν, ἀπὸ τῶν τῆς ἐμῆς Βασιλείας τόπων μέχρις Αἰγύπτου· ἔπειτα Ἀννίνε καὶ Μετίνε (p) ἐν ἀποκρήμνοις οἰκοῦντα ὄρεσι. Σεσέα (q) ἔθνος, ἐπολέμησα· οὓς καὶ μέγιστον καὶ δυσβατώτατον ὄρος ἀνελθόντας, περιφρουρήσας κατήγαγον. Καὶ ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοὺς τε νέους αὐτῶν, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας, καὶ παρθένους, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς κτῆσιν. Ῥαυσῶν (r) ἔθνη μεσόγεια Λιβανωτοφόρων Βαρβάρων· οἰκοῦντα ἐντὸς πεδίων μεγίστων ἀνύδρων καὶ Σωλατε ἔθνος ὑπέταξα· οἷς καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς θαλάσσης φυλάσσειν ἐκέλευσα. Ταῦτα δὲ πάντα τὰ ἔθνη, ὄρεσιν ἰσχυροῖς πεφρουρημένα, αὐτὸς ἐγὼ ἐν ταῖς μάχαις παρὼν, νικήσας καὶ ὑποτάξας, ἐχαρισάμην αὐτοῖς πάσας τὰς χώρας ἐπὶ φόροις, ἄλλα δὲ πλεῖστα ἔθνη ἑκόντα ὑπετάγη μοι ἐπὶ φόροις. Καὶ πέραν δὲ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης οἰκοῦντας Ἀραβίτας, καὶ κιναιδοκολπήτας (s) στρα-

mnes: Tangaitas, qui usque ad terminos Ægypti pertingunt cum subegissem, pedestrem viam paravi à regni mei locis usque ad Ægyptum. Deinde vero gentes Annine & Metine in præruptis montibus habitantes. Seseæ populo bellum intuli, quos, cum in maximum & asperrimum montem adscendissent, posita circum custodia, illinc deduxi, mihique adlegi juvenes eorum, uxores item, pueros & virgines, una cum universis eorum facultatibus. Rausorum gentem mediterraneam Barbarorum thuriferæ regionis, maximas & inaquosas planities incolentem, nationemque Solate subjeci: quos jussi maris oras præsidiis tutare. Has porro gentes omnes asperrimis montibus septas, cum ipse præsens editis certaminibus subegissem, concessi agros suos vectigales retinere. Imo etiam plurimæ gentes sponte sese mihi vectigales obtulerunt. Sed etiam misso exercitu nautico & pedestri trans mare Rubrum, Arabitas & Cinædocol-

(o) Montfauconius in MS. Florentino testatur legi Ταγγαΐτας, in Vaticano Ταγγαϊτῶν. Sed If. Vossius p. 293. ad Melam legit Παγχαΐτας, quem si placet vide.

(p) Bigot. Ἄννινε καὶ Μέτινε. & mox οἰκοῦντας pro οἰκοῦντα scil. ἔθνη.

(q) Hanc & mox memoratas gentes Cosmas notat incoluisse Barbariam, regionem maritimam non procul Homeritarum patria ultra fretum Arabici sinus quæ thurifera vocabatur Vide p. 131. 139. 143. 267. Metropolis ejus Ῥάπτος quæ occurrit apud Claudium Ptolemæum, Montfaucono eadem videtur cum Ῥαυσῶν statim memoranda

(r) MS. Vatican. Ῥαυσῶ.

(s) Gentes in Homerite sive Arabia felici notari observat Cosmas. Mentio Cinædocolpitarum in Arabia ad oram maris rubri etiam apud Claudium Ptolemæum.

Africani integrum, quod ſub Ceſtorum titulo Alexandro Mammææ ab Africano dicatum conſtabat libris * IX. ut tradit Syncellus p 359. licet Photius Cod. 34. libros XIV. vel Suidas in Ἀφρικανός plane libros XXIV numerent. In hoc opere cujus Euſebius quoque VI. 31. Hiſt. Eccleſ. & Nicephorus IV. 21. meminerunt, Africanus *ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν καὶ γεωργικῶν καὶ χυμευτικῶν* admirandas *δυνάμεις* complexus fuerat, ut teſtatur Syncellus, & apparet è fragmentis quæ ex Africano in Geoponicis occurrunt, & quæ in Mich. Pſelli libro inedito *θαυμασίων ἀκουσμάτων ἰατρικῶν καὶ φυσικῶν* obvia, publici juris fecit Lambecius lib. VII. commentar. p. 222-224. Suidas: *εἰσὶ δὲ οἱονεὶ φυσικὰ ἔχοντα ἐκ λόγων τε καὶ ἐπαοιδῶν καὶ γραπτῶν τινων χαρακτήρων ἰάσεις τε καὶ ἀλλοίων ἐνεργειῶν.*

At enim hæc quæ ſub nomine *κεστῶν* Africani Pariſiis prodiere, atque de re militari potiſſimum rebusque variis & inventis ad eam felicius gerendam repertis, atque partem ex Medicorum, Chemicorum, Magorum, Phyſicorum & Geometrarum officina petitis diſſerunt, inſtruuntque duces & milites, & cap. XXV. ſeq. p. 298. ſeq. quædam adſpergunt rem ruſticam ſpectantia, qualia etiam in Geoponicis leguntur: Hæc inquam non ſunt ipſum Africani pus, ſed excerpta ex Africani Ceſtis & aliis ſcriptoribus , ſive antiquioribus, ut Ænea Tactico è quo integra capita deſcripta pridem notavit Cauſaubonus: ſive etiam quibusdam longe junioribus, ut tum alia *(b)* ad oram paginæ à me notata loca videntur innuere, tum Beliſarii *(c)* mentio aperte docet. Cor-

καὶ γὰρ παρὰ τῆς Ἀφροδίτης τοὺς κεστοὺς ἐδανείσατο. Dicti etiam ſunt *ceſti* lora quibus pugiles ſolebant manus & brachia innectere quo fortius ferire poſſent, ut videre eſt in antiqua imagine apud Guil. Choulium libro de balneis & exercitationibus veterum p 18 Confer quæ viri docti ad Virgil. V. Æneid. v. 69. & Rigaltium ad Onoſandrum p 24 ſeq.

* Male XIX. excuſum in Tillemontii Mem. Eccleſ. T. 3. parte 2. nota 1. ad Vitam Africani edit. Bruxell.

(b) *Καὶ Ῥωμαίων δὲ αὐτοκράτορες παλαιοί* p 291. capite δ. *ἐχρήσατο τῇ πείρᾳ ταύτῃ καὶ Σύρμος ὁ Σκύθης, καὶ Βαρδησάνης ὁ Πάρθος· τάχα δέ που καὶ πλείονες. εἶδον καὶ αὐτὸς Ἐναγκάρου τοῦ Βασιλέως [καὶ] Μάννου τοῦ παιδὸς αὐτοῦ πολλάκις πειράσαντος ἐμοῦ ὑφηγησαμένου* &c. p. 300. capite κβ΄.

(c) *Τοῦτο δὲ ἐποίει καὶ Βελησάριος· ἐπεὶ γὰρ ἀντισχεῖν διὰ τὸ πλῆθος* &c. p. 309. b. capite ξς΄. *ποιοῦσι μὲν καὶ οἱ σήμερον Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἄραβες.* p. 310. capite ξη΄. Videtur Chriſtianus ſcripſiſſe quod legitur p. 311. b. capite ο΄ de transfugarum non repudiando Matrimonio, *εἰ καὶ τιμῶσιν τὰ παρ᾽ ἡμῖν θρησκευόμενα*, ſi à *religione noſtra non ſint alieni.* Clauſula libri innuitur p. 300. *ληγέτω δὲ καὶ τόδε τὸ σύγγραμμα εἴς τι ἀρχαῖον καὶ φιλομαθὲς διήγημα.* Capite κθ΄. ſive 29.

Corruptissima autem in MStis Codicibus reperta sunt hæc excerpta, prioribus maxime capitibus, quamobrem nulla etiam latina versio addi potuit, licet eruditissimus Jo. Boivinus in suis castigationibus ad calcem voluminis adjectis, innumera loca feliciter restituerit atque illustraverit. Quoniam vero inter vulgaria quædam atque inepta in hoc opusculo leguntur alia etiam digna notatu & vix ac ne vix quidem alibi obvia, optandum est ut in meliores & emendatiores codices incidant viri docti, quibus ad interpretationem hujus opusculi excitentur. Exstant sane in Codicibus etiam Bodlejanis, è quibus descriptum memini me videre Lipsiæ apud Clariss. amicum nostrum Godfridum Olearium sed ni fallor deerant prima capita XXIX. Non dubito alia exemplaria in Italiæ posse inveniri Bibliothecis, in quibus pridem ea evolvit Politianus c. 15. Misc. Habet & Leidensis Bibl. inter libros Is. Vossii; quemadmodum bina occurrunt præterea Vindobonæ in thesauro librario Potentissimi Imperatoris. Superest ut referantur à me nomina scriptorum sane paucorum quos in isthoc opusculo memorari reperi:

Euclidis *στοιχεῖα*. p. 295. b. *Οἱ τῆς ἐγκυκλίου μετρίως ἐπήβολοι παιδείας τῶν Εὐκλείδου στοιχείων δήπουθεν ὡς εἰκὸς ἐφήψαντο.*

Homerus p. 292. b.

Ἰαμβεῖον ἀρχαῖον, ὡς λυσιτελέστερος πᾶσι τῶν προπετῶς ὁ ἀσφαλὴς ἡγεμών. pag. 278. Versus ipse exstat apud Svetonium Augusto c. 25. *Ἀσφαλὴς γὰρ ἐσθ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.*

Neptuniani Physica p. 301. b. *Φιλοπονῶν πλείω τῶν παρόντος συγγράμματος ἔχειν, ἀνέγνων ἐν τοῖς Νεπτουνιανοῦ φυσικοῖς* &c.

Οἱ Κυντίλιοι. p. 301. b. Quintilii fratres qui sub Commodo Imp. clari scripserunt de re Rustica.

Eundem fuisse Sextum (*) Julium Africanum, qui Chronographiæ libros V. ab Orbe condito ad A. C. 221. scripsit, & Julium Africanum Cestorum scriptorem, credemus potius Eusebio, Photio, Syncello, & Suidæ hoc affirmantibus, quibus Petavius, Vossius, Labbeus, Lambecius, Wetstenius, Tillemontius assentiuntur; quam Jos. Scaligeri & H. Valesii virorum licet maximorum conjecturis contra nitemur. Cæterum

* Sextum vocat Svidas in *Ἀφρικ.* & *Σωσάννα.* Neque assentiendum viris doctis H. Valesio ad Euseb. p. 127. & Labbeo 1. de Script. Eccles. p. 619. qui *Cestum* dictum volunt à Cestorum opere.

detur collectus, de quo Boivinius in castigationibus ad Africanum pag. 360.

VIII. Claudit collectionem Thevenotianam tractatus Casaubono pridem ad Polybium & Æneam lectus, atque à Parisiensibus itidem Græce tantum editus de obsidione toleranda & repellenda, nescio cujus scriptoris, sed ut videtur Christiani, sub titulo: ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάσσεσθαι, καὶ οἵοις ἐπιτηδεύμασι πάντων ἀποκρούεσθαι. p. 316 - 330. & p. 361 - 364.

E Polybio, Arriano & Flavio Josepho pleraque ad verbum descripsisse, jam ab editoribus annotatum est. Archimedis εὐμήχανον σοφίαν laudat p. 319. 326 seq. Non valde antiqvum esse patet quod p. 323. Josephum accenset τοῖς παλαιοῖς. Et Heroni tertio tribui in codice Vindobonensi jam supra dixi. p. 495.

IX. Alios scriptores rei militaris infra cap. XXX. breviter persecutus, hoc loco Mechanicos recensere institueram, nisi eum laborem jam præcepisset erudita accurataque Francisci Junii filii industria, cujus Catalogus locupletissimus Architectorum, Mechanicorum, Pictorum aliorumque artificum secundum seriem literarum digestus subjicitur editioni posthumæ librorum ejus III. de pictura Veterum Roterod. 1694. fol. His pauca quædam nomina è veterum scriptis, plura ex antiquis marmoribus observavi posse accedere. In præsenti vero unum tantummodo locum supplementi loco adscribam ex Africani cestis, de Bardesane * quodam Partho, qui tam probe calluit pictoriam & simul artem jaculandi, ut ictibus telorum potuerit imaginem ejus quem vellet describere, quod Africanus festive vocat ζωγραφῆσαι βέλεσιν sive τοξεύειν γραφὰς, vel denique γράφειν τοξεύμασι. Verba ejus hæc sunt p. 301. Ἦν δὲ ἄρα σοφὸς τοξότης Βαρδησάνης εἴπερ τις ἕτερος, εἶδα δὲ ἄνθρωπον τοξεύσαντα οἷα ζωγράφον, ὁ δὲ τρόπος τοιόσδε. Ἄνδρα καταντικρὺ ποτὲ ἔστησε νεανίαν

* Alius & antiquior fuit Bardesanes Babylonius quem sub Alexandro Severo vixisse (adeoque Africani fuisse æqualem) male affirmat Vossius p. 483. de Hist. Græc. Nam licet Porphyrius IV. περὶ Στυγὸς illum scripsisse ait ætate πατέρων, illud tamen latius accipiendum est, & Antonini tempora respicit, ut testatur Porphyrius ipse fragmento de Styge, ubi refert narrationem illam de aqua probationis Tantalia Brachmanum, tradidisse τοὺς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἐξ Ἐμησῶν εἰς τὴν Συρίαν ἀφικνουμένου Βαρδησάνῃ τῷ ἐκ Μεσοποταμίας εἰς λόγους ἀφικνουμένους. Ex hoc loco colligitur quoque eundem esse Bardesanem qui de Indorum Philosophis scripsit teste Porphyrio & Hieron. 2 contra Jovinian. & qui dialogum de fato ad Antoninum Imp. edidit, de quo infra lib. IV.

xerunt, litteris prodidit, ac simul recensuit quot Reges Urbesque bene erga eam fuerint affecti. Testis Flav. Philostratus in prooemio iconum, qui Aristodemum artis pictoriæ caussa per quadriennium domi suæ aluisse se testatur, ipse clarus circa A. CHRISTI CCXX. ut infra libro IV. dicetur.

Artemon περὶ ζωγράφων *de pictoribus*. Harpocratio in πολύγνωτος.

Callistratus in Imaginibus, quæ typis descriptæ exstant inter scripta Philostrati, de quibus infra suo loco.

Callixenus scripsit ζωγράφων τε καὶ ἀνδριαντοποιῶν ἀναγραφὴν, *pictorum & statuariorum descriptionem.* Atque ex hoc Callixeni scripto refert Photius coacervatum fuisse librum excerptorum variorum Sopatri.

Christodorus Coptita scripsit ἔκφρασιν τ͂ ἐν τῷ ζευξίππῳ ἀγαλμάτων descriptionem statuarum in Gymnasio Zeuxippo. Vide Suidam in ζεύξιππος & χριστόδωρος. Hæc descriptio superest hodie, ac legitur libro V. Anthologiæ Epigrammatum Græcorum.

Democritus Philosophus scripsit περὶ ζωγραφίης. Laertius IX. 48. in Democrito.

Democritus Ephesius scripsit de templo Dianæ Ephesiæ. Laertius IX. 49. Librum primum illius operis laudat Athenæus XII. p. 525.

Duris Δοῦρις περὶ ζωγραφίας *de pictura*. Laert. in Thalete I. 38.

Euphorion Εὐφορίων ἐν ποτηριογλύπτῃ *in poculorum sculptore,* citatur à Scholiaste Theocriti ad verſ. 1. Eidyllii secundi.

Euphranor Isthmius pictor volumina composuit de symmetria & coloribus. Plin. XXXV. 11.

Hegesander, ἡγήσανδρος ὁ Δελφὸς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ὑπομνήματι ἀνδριάντων καὶ ἀγαλμάτων, *Hegesander Delphus in commentario quem perscripsit de statuis & imaginibus.* Athen. V. 210.

Hippias Eleus Sophista disputavit de Pictura & statuaria, teste Philostrato lib. 1. de vitis Sophistarum.

Hypsicrates περὶ πινάκων *de Tabulis*, memoratur Laertio in Chrysippo VII. 188. Vide & infra in Xenocrate.

Jamblichus περὶ ἀγαλμάτων, *de imaginibus* (earumque cultu) quod opus ejus confutare aggressus est Jo. Philoponus. De utroque vide Photium.

Juba (filius) Rex Mauritaniæ, studiorum claritate memorabilior etiam quam regno, ut est apud Plinium V. 1. Hist. scripsit περὶ ζω-

γράφων de pictoribus, atque operis ejus librum VIII. citat Harpocration in πειράζιος. Scripsit etiam περὶ γραφικῆς *de pictoria*, eodem Harpocratione teste in πλύγνωτος. Photius quoque in Sopatri variis excerptis citat Jubæ librum secundum περὶ γραφικῆς, de *pictoria*.

Malchus Byzantinus Sophista scripsit τὸν ἐμπρησμὸν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Αὐγουστείου, *Conflagrationem publicæ Bibliothecæ & statuarum Augustalis*. Suid.

Margeus. Ausonius Mosella:

> *Forsan & insignes hominumque operumque labores*
> *Hic habuit decimo celebrata volumine Margei*
> *Hebdomas* - - -

ad quæ verba vide Eliam Vinetum.

Melanthius Pictor περὶ ζωγραφικῆς *de pictoria*. Laert. IV. 18. in Polemone.

Menæchmus statuarius scripsit de sua arte. Plin. XXXIV. 8.

Menæchmus Sicyonius περὶ τεχνιτῶν *de artificibus*. Athen. II. pag. 65. XIV. pag. 635.

Menetor περὶ ἀναθημάτων *de donis sacris*. Athen. XIII. p. 594.

Menodotus Μηνόδοτος ὁ Σάμιος περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Σαμίας Ἥρας, *de iis quæ visuntur in Junonis Samiæ templo*. Athen. XIV. p. 655. Quanquam Menodotum hunc nonnulla etiam de Pictoribus scripsisse ex Laertii II. 108. discimus, ubi de variis Theodoris agit.

Pamphilus scripsit περὶ γραφικῆς καὶ ζωγράφων ἐνδόξων, *de pictoria & pictoribus illustribus*. Suid.

Pasiteles quinque volumina scripsit nobilium in toto orbe operum. Plin. XXXVI. 5.

Philostrati utriusque imagines exstant, de quibus infra lib. IV.

Polemon περὶ πινάκων, *de Tabulis*. Laert in Chrysippo VII. 188. περὶ τῶν ἐν Σικυῶνι πινάκων *de Tabulis Sicyoniis* Athen. XIII. p. 567. περὶ ζωγράφων πρὸς Ἀντίγονον, de pictoribus ad Antigonum. Athen. XI. p. 474. Harpocration in Λαμπάς. Πολέμων ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. *Polemon qui orbem descripsit, quatuor libros composuit de Donariis in Athenarum arce*, ut testatur Strabo IX. Geograph. p. 396. Videturque idem esse ac ille quem sæpe nominat

minat Clemens Alex. in protreptico, & Laertius lib. 2. in Theodoro Atheo. Polemon περὶ τ͂ ἐν Καρχηδόνι πέπλων. Athen. XII. pag. 529.

Porphyrius περὶ ἀγαλμάτων, *de Imaginibus*. Affert ex eo quædem Stobæus cap. XXV. Eclogarum Physicarum. Cæterum is non tam de Arte, quam de cultu simulacrorum scripsisse putandus est, ut Jamblichus quoque, de quo supra.

Protogenes pictor reliquit περὶ γραφικῆς καὶ σχημάτων βιβλία β'. de pictoria & figuris libros duos. Suid.

Sopatri liber XII. variorum Excerptorum continebat plurima Pictorum ac Statuariorum historiam spectantia. Vide quæ paulo ante, de Callixeno, & Juba Rege dicta sunt.

Theophanes περὶ γραφικῆς *de pictoria*. Laert. II. 104. in Theodoro Atheo.

Xenocrates statuarius de sua arte composuit volumina. Plin. XXXIV. 8. & rursus XXXV. 10. Testatur idem quod Antigonus & Xenocrates de pictura scripsere. Quanquam ibi forte Hypsicrates legendum ex Laertio, qui lib. VII. 188. in Chrysippo tres περὶ πινάκων *de Tabulis* scriptores conjungens, Polemonem, Hypsicratem & Antigonum nominat.

CAPUT XXV.

De Monumento Adulitano PTOLEMÆI Evergetæ, & de COSMA Indicopleuste.

Monumentum Aduliticum sive Adulitanum. 1. Cosmographia Christiana lecta pridem à Photio sine nomine auctoris, quod doctissimo editori haud observatum. 2. Ejus auctor num Cosmas. 3. Index scriptorum in illa laudatorum. 4. Scripta Cosmæ deperdita. 5.

I.

EXimium monumentum PTOLEMÆI Evergetæ I. in *Adule* Æthiopum civitate maritima ſuo adhuc tempore ſuperſtes obſervavit atque Coſmographiæ ſuæ Chriſtianæ inſeruit ſcriptor quidam Græcus ſub Juſtino Imp. clarus, qui mercaturæ cauſa illa ſe loca adiiſſe teſtatur. Reperit vero *δίφρον* ſive ſellam è candido marmore ad urbis ingreſſum à Rege conſecratam Marti, & in poſteriori parte imagines Herculis atq; Mercurii habentem inſculptas, tum undique inſcriptam literis græcis, & ingentes expeditiones à Ptolemæo feliciter ſuſceptas ampliſſimasque victorias ſatis glorioſe celebrantem. Hoc monumentum primus edidit cum latina ſua verſione Leo Allatius Romæ 1631. 4. ſed edidit vitioſe admodum, ut notat Iſ. Voſſius ad Melam p. 263. Integrius è codice Topographiæ mundi Chriſtianæ Florentino deſcripſit vir illuſtris doctrinæ Emericus Bigotius, à quo acceptum Thevenotus una cum Gallica verſione inſeruit Tomo primo operis præclariſſ. quod in tria diſtinctum volumina prodiit Pariſiis 1666. fol. ſub titulo: *Relations de divers voyages curieux qui n'ont point eſté publiées.* Ex hac editione deſcriptum Græce exhibet Daniel Caſpar à Lohenſtein Poetarum Germanorum ſublimiſſimus in notis ad Cleopatram ſuam p. 180: ſed vitio typographi perquam inemendate. Quoniam vero breve admodum eſt, & ſingulare, quidni & hoc loco à me exhibetur cum latina verſione * Monachi Benedictinni, ingenio, ſollerti peregrinatione, & præclaris in literas meritis celebratiſſimi Bernhardi de Montfaucon, qui ſuperiore anno Pariſiis Topographiam Chriſtianam integram è Codicibus Florentino & Vaticano edidit.

II. Monumentum Aduliticum *PTOLEMÆI EVERGETÆ I.*

Βαϲιλεὺς μέγας Πτολεμαῖος, υἱὸς Βαϲιλέως Πτολεμαίου, καὶ Βαϲιλίσσης Ἀρσι-	Rex magnus Ptolemæus, filius Regis Ptolemæi & Reginæ Arſinoës

* Coſmas Indicopleuſtes lib. 2. p. 140. *ἐν τῇ Ἀδούλῃ τῇ καλουμένῃ τῶν Αἰθιόπων πόλει παραλίῳ.* Confer de hoc opido Clariſſ. Cellarii Africam antiquam p. 96.

**. T. 2. Collectionis novæ Patrum, Pariſ. 1706. fol.

Ἀρσινόης, Θεῶν ἀδελφῶν τῶν Βασιλέων Πτολεμαίου, καὶ Βασιλίσσης Βερενίκης, Θεῶν Σωτήρων ἀπόγονος. Τὰ μὲν ἀπὸ πατρὸς, Ἡρακλέος, τοῦ Διός. τὰ δὲ ἀπὸ μητρὸς, Διονύσου τοῦ Διός. Παραλαβὼν παρὰ τοῦ Πατρὸς τὴν Βασιλείαν Αἰγύπτου· καὶ Λιβύης· καὶ Συρίας· καὶ Φοινίκης· καὶ Κύπρου· καὶ Λυκίας, καὶ Καρίας καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων· ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν, μετὰ δυνάμεων πεζικῶν, καὶ ἱππικῶν καὶ ναυτικοῦ στόλου· καὶ ἐλεφάντων Τρωγλοδυτικῶν, καὶ Αἰθιοπικῶν, οὓς ὅ, τε πατὴρ καὶ αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν χωρῶν τούτων ἐθήρευσαν, καὶ καταγαγόντες εἰς Αἴγυπτον κατεσκεύασαν πρὸς τὴν (a) πολεμικὴν χρείαν. Κυριεύσας δὲ τῆς τε ἐντὸς Εὐφράτου χώρας πάσης τε Κιλικίας· καὶ Παμφυλίας, καὶ Ἰωνίας, καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ Θρᾴκης καὶ τῶν δυνάμεων τῶν ἐν ταῖς χώραις πάνταις πασῶν· καὶ Ἐλεφάντων Ἰνδικῶν. Καὶ τοὺς Μονάρχους τοὺς ἐν τοῖς τόποις πάντας ὑπηκόους καταστήσας, διέβη τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ Βαβυλωνίαν· καὶ Σουσιάνην· καὶ Περσίδα καὶ Μηδείαν· καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν, ἕως Βακτριανῆς, ὑπ᾽ αὐτὸν (b) ποιησάμενος· καὶ ἀναζητήσας, ὅσα ὑπὸ τῶν Περσῶν ἱερὰ ἐξ Αἰγύπτου ἐξήχθη, καὶ ἀνακομίσας, μετὰ τῆς ἄλλης

noës, Deorum fratrum, Regis Ptolemæi & Reginæ Berenices, Deorum sospitatorum nepos, ex patre quidem Hercule Jovis filio, oriundus: accepto à patre regno Ægypti, Libyæ, Syriæ, Phœnices, Cypri, Lyciæ, Cariæ & Cycladum Insularum, bellum gessit in Asia, cum magna peditum equitumque multitudine, & cum nautica classe atque Elephantis Troglodyticis & Æthiopicis quos Pater ejus & ipse primi in his locis venatu ceperunt, & abductos in Ægyptum bellico usui assvefecerunt. Cum autem regiones citra Euphratem omnes ditioni suæ subdidisset, nec non Ciliciam, Pamphyliam, Joniam, Hellespontum, Thraciam, viresq; omnes istis in regionibus sitas atq; elephantos Indicos, omnesque locorum istorum Monarchas vectigales sibi fecisset, Euphratem fluvium trajecit, ac cum Mesopotamiam, Babyloniam, Susianam, Persidem, Mediam, ac reliquas omnes usque ad Bactrianam regiones subegisset, & perquisitis sacris rebus, quas olim Persæ ex Ægypto exportaverant, eas cum reliqua ga-

(a) Sic recte Montfauconus è Vaticano. Bigotius è Florentino minus bene Πτολεμαϊκήν.

(b) Vatican. ὑφ᾽ ἑαυτῷ. Infra in hoc ipso monumento: ἀπὸ δὲ δύσεως μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Σάσου τόπων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν ἐποίησα.

(c) Bigot. *& faisant des canaux où il étoit necessaire pour rendre à ses troupes le passage plus aisé.*

ἄλλης γάζης, τὴν ἀπὸ τῶν τόπων εἰς Αἴγυπτον, δυνάμεις ἀπέστειλε, διὰ (c) τῶν ὀρυχθέντων ποταμῶν.

Μεθ᾽ ἃ ἀνδρειώσας, τὰ μὲν ἔγγιστα τοῦ Βασιλείου μου ἔθνη εἰρηνεύεσθαι κελεύσας, ἐπολέμησα καὶ ὑπέταξα μάχαις τὰ ὑπογεγραμμένα ἔθνη. Γάζη ἔθνη (d) ἐπολέμησα· ἔπειτα Ἀγάμη (e) καὶ Σιγύην, καὶ νικήσας τὴν ἡμίσειαν τῶν παρ᾽ αὐτοῖς πάντων, καὶ αὐτῶν ἐμερισάμην. * Ἄυα, (f) καὶ Τιαμῶ, (g) τοὺς λεγομένους Τζιαμῶ, καὶ τοὺς Γαμβυλά, καὶ τὰ ἐγγὺς αὐτῶν (h) καὶ Ξιγγαβηνέ· καὶ Ἀγγαβέ· καὶ Τιαμά (i) καὶ Ἀθαγαοὺς καὶ Καλαά καὶ Σεμηνὲ (l) ἔθνος πέραν τοῦ Νείλου ἐν δυσβάτοις καὶ χιονώδεσιν ὄρεσιν οἰκοῦντας, ἐν οἷς διὰ παντὸς νιφετοί, καὶ κρύη, καὶ χιόνες βαθύτατοι (m) ὡς μέχρι γονάτων καταδύειν ἄνδρα· τὸν ποταμὸν διαβάς, ὑπέταξα. Ἔπειτα Λαζινὲ· καὶ Ζαά καὶ Γαβαλά (n) οἰκοῦντας παρ᾽ ὄρεσι θερμῶν ὑδάτων βλύζουσι, καὶ καταῤῥύτοις, Ἀταλμῶ καὶ Βεγά, καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς ἔθνη πάντα. Ταγγαΐτας (o) τοὺς

za variis ex locis coacta retulisset, in Ægyptum, per canales fluviorum manufactos copias misit.

Postea strenue agens, jussu pacatis gentibus regno meo finitimis, gentes mox enumerandas devici, ac bello mihi subjeci. Gazam gentem debellavi, dehinc Agamen & Sigven, quibus devictis, eorum quæ possidebant omnium dimidium accepimus. Ava, Tiamo, qui vocantur etiam Tziamo, Gambela & gentes ipsis vicinas Zingabene, Angabe, Tiama, Athagaos, Calaa, & Semena gentem trans Nilum in aviis & nivosis montibus sedes habentem, ubi semper pruinæ, glacies, & nives profundissimæ, ita ut ad genua usque vestigium imprimatur, trajecto flumine, subjeci. Deinde vero Lazine, Zaa & Gabala, qui habitant in montibus calidas aquas emittentibus ac præruptis, Atelmo & Bega, & cum iis gentes istius tractus omnes

(d) Hodie Habessini regnum suum Gheeza vocant, notante Montfaucono.
(e) Hodie Agamia, præfectura regni Tigræ.
* Minus bene Montfauconus edidit ἐμερίσαμεν.
(f) Hodie Afa, in eodem regno.
(g) Vatican. Τίαμα. Hodie Tzama, prope Agamiam in Tigræ regno.
(h) Λέγει ἔθνη τὰ πέραν Νείλου Cosmas.
(i) Vatican. Τιάμοα. Respicitur fortassis (notante Montfaucono) præfectura altera Tzama in regno Bagamedra.
(k) Forte alterutra earum quæ hodie Agao Thevenotus edidit Ἀθαγαωύς, minus bene.
(l) Hodie Samen vel Semen regio in Habessinia.
(m) MS. Vatican βαθεῖαι.
(n) Cosmas testatur eadem nomina gentibus illis adhuc sua ætate hæsisse. Cæterum Bigotius male ὑαβαλά pro Γαβαλά.

(o)

τὰς μέχρι τῶν τῆς Αἰγύπτου ὁρίων οἰκοῦντας, ὑποτάξας, πεζεύεσθαι ἐποίησα τὴν ὁδὸν, ἀπὸ τῶν τῆς ἐμῆς Βασιλείας τόπων μέχρις Αἰγύπτου· ἔπειτα Ἀννίνε καὶ Μετίνε (p) ἐν ἀποκρήμνοις οἰκοῦντα ὄρεσι. Σεσέα (q) ἔθνος, ἐπολέμησα· οὓς καὶ μέγιστον καὶ δυσβατώτατον ὄρος ἀνελθόντας, περιφρουρήσας κατήγαγον. Καὶ ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τούς τε νέους αὐτῶν, καὶ γυναῖκας, καὶ παῖδας, καὶ παρθένους, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς κτῆσιν. Ῥαυσῶν (r) ἔθνη μεσόγεια Λιβανωτοφόρων Βαρβάρων· οἰκοῦντα ἐντὸς πεδίων μεγίστων ἀνύδρων· καὶ Σωλατὲ ἔθνος ὑπέταξα· οἷς καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς θαλάσσης φυλάσσειν ἐκέλευσα· Ταῦτα δὲ πάντα τὰ ἔθνη, ὄρεσιν ἰσχυροῖς πεφρουρημένα, αὐτὸς ἐγὼ ἐν ταῖς μάχαις παρὼν, νικήσας καὶ ὑποτάξας, ἐχαρισάμην αὐτοῖς πάσας τὰς χώρας ἐπὶ φόροις, ἄλλα δὲ πλεῖστα ἔθνη ἑκόντα ὑπετάγη μοι ἐπὶ φόροις. Καὶ πέραν δὲ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης οἰκοῦντας Ἀραβίτας, καὶ κιναιδοκολπίτας (s)

στρα

mnes: Tangaitas, qui usque ad terminos Ægypti pertingunt cum subegissem, pedestrem viam paravi à regni mei locis usque ad Ægyptum. Deinde vero gentes Annine & Metine in præruptis montibus habitantes. Sesex populo bellum intuli, quos, cum in maximum & asperrimum montem adscendissent, posita circum custodia, illinc deduxi, mihique adlegi juvenes eorum, uxores item, pueros & virgines, una cum universis eorum facultatibus. Rausorum gentem mediterraneam Barbarorum thuriferæ regionis, maximas & inaquosas planities incolentem, nationemque Solate subjeci: quos jussi maris oras præsidiis tutare. Has porro gentes omnes asperrimis montibus septas, cum ipse præsens editis certaminibus subegissem, concessi agros suos vectigales retinere. Imo etiam plurimæ gentes sponte sese mihi vectigales obtulerunt. Sed etiam misso exercitu nautico & pedestri trans mare Rubrum, Arabitas & Cinædocol-

(o) Montfauconius in MS. Florentino testatur legi Ταγγαΐτας, in Vaticano Ταγγαϊτῶν. Sed If. Vossius p. 293. ad Melam legit Παγχαΐτας, quem si placet vide.

(p) Bigot. Ἄνινε καὶ Μέτινε. & mox οἰκοῦντας pro οἰκοῦντα scil. ἔθνη.

(q) Hanc & mox memoratas gentes Cosmas notat incoluisse Barbariam, regionem maritimam non procul Homeritarum patria ultra fretum Arabici sinus quæ thurifera vocabatur Vide p. 131. 139. 143. 267. Metropolis ejus Ῥάπτος quæ occurrit apud Claudium Ptolemæum, Montfaucono eadem videtur cum Ῥαυσῶ statim memoranda

(r) MS. Vatican. Ῥαυσῶ.

(s) Gentes in Homerite sive Arabia felici notari observat Cosmas. Mentio Cinædocolpitarum in Arabia ad oram maris rubri etiam apud Claudium Ptolemæum.

στράτευμα ναυτικὸν καὶ πεζικὸν διαπεμψάμενος, καὶ ὑποτάξας αὐτῶν τοὺς Βασιλέας, φόρους τῆς γῆς τελεῖν ἐκέλευσα, καὶ ὁδεύεσθαι μετ' εἰρήνης, καὶ πλέεσθαι. Ἀπό τε λευκῆς κώμης (t) ἕως τῆς Σαβέων χώρας (u) ἐπολέμησα. Πάντα δὲ ταῦτα ἔθνη πρῶτος καὶ μόνος Βασιλέων, τῶν πρὸ ἐμοῦ, (x) ὑπέταξα. Δι' ἣν ἔχω τὸν μέγιστον Θεόν μου Ἄρην εὐχαριστίαν (y) ὅς με καὶ ἐγέννησε· Δι' οὗ πάντα τὰ ὁμοροῦντα τῇ ἐμῇ, ἀπὸ μὲν ἀνατολῆς, μέχρι τῆς Λιβανωτοφόρου, ἀπὸ δὲ δύσεως, μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Σάσου τόπων, (z) ὑπ' ἐμαυτὸν ἐποίησα· ἃ μὲν αὐτὸς ἐγὼ ἐλθὼν καὶ νικήσας, ἃ δὲ διαπεμπόμενος. Καὶ ἐν εἰρήνῃ καταστήσας πάντα τὸν ὑπ' ἐμοὶ κόσμον, (a) κατῆλθον εἰς τὴν Ἀδούλην, τῷ Διῒ, καὶ τῷ Ἄρει, καὶ τῷ Ποσειδῶνι θυσιάσαι, ὑπὲρ τῶν πλοϊζομένων. (b) Ἀθροίσας δέ μου τὰ στρατεύματα, καὶ ὑφ' ἓν ποιήσας, ἐπὶ τούτῳ τῷ τόπῳ καθίσας, τόνδε τὸν δίφρον (c) παραθήκην

colpitas subegi, eorumque Reges tributa pendere, pacata itinera & maria servare jussi. Gentes item à Vico albo usque ad Sabæorum regionem debellavi. Cæterum hasce omnes nationes primus & solus post decessores meos Reges subjeci, quare maximo Deo meo *Marti* qui me genuit gratias habeo, cujus ope gentes ditioni meæ finitimas ab Oriente quidem usque ad thuriferam regionem, ab Occidente vero usque ad Æthiopiam & ad Sasi loca mihi subditas feci; cum ipse profectus, tum missis legatis victoriam referens; Ac ubi totam ditionis meæ terram pacatam constitui, Adulem descendi sacrificatum Jovi, Marti & Neptuno pro navigantibus: accitis & in unum collectis hoc loco universis exercitibus meis, hancque sellam Marti dicavi,

(t) In partibus Blemmyum vicum nomihe Leucogen respici, notat idem Cosmas.

(u) Malim hæc verba reddere sic: *Primus & solus Regum qui adhuc fuerunt.*

(x) Mira phrasis: ἔχω εὐχαριστίαν θεόν, neque satis apparet quo spectet illud δι' ἣν.

(y) Sabæorum regio, in Homerite sive Arabia felici. Cosmas: Σαβέων χώρα πάλιν εἰς τὴν Ὁμηρίτην ἐστίν.

(z) Sasi regio, extrema Æthiopum. Idem Cosmas: αὕτη ἡ Σάσου χώρα ὑστάτη ἐστὶν τῶν Αἰθιόπων, ἔνθα καὶ πολὺ χρυσίον ἐστὶ, τὸ λεγόμενον Ταγγχάρας. Ἐπέκεινα δὲ ταύτης ὁ Ὠκεανὸς παράκειται, ὥσπερ καὶ τῶν Βαρβαρεωτῶν τῶν καὶ τὸν λίβανον ἐμπορευομένων.

(a) Regnum suum Ptolemæus propter amplitudinem vocat κόσμον, ut Romanum Imperium passim dicitur Orbis Romanus, sacris quoque Scriptoribus οἰκουμένη.

(b) Neptuno quidem pro navigantibus. Jovi pro pedestribus & equestribus, Marti pro universa expeditione, sacra videntur esse facta.

(c) Nota morem dedicandi sellam Diis. Affine his est quod observat Chimentellus commentario de honore bisellii c XIV. Imperatoribus inter Deos relatis positas ac con-

χλιῶ τῷ Ἄρει ἐποίησα. Ἔτει τῆς ἐμῆς βασιλείας (d) εἰκοστῷ ἑβδόμῳ.

vi, anni regni mei vigesimo septimo.

III. Opus ipsum in quo monumentum hoc exstat, inscribitur χριστιανικὴ τοπογραφία παντὸς κόσμου (a) *Descriptio mundi universi, è mente Christianorum*, & distributum est in *libros duodecim*, etsi non simul ab auctore vulgatos, quia initio non tot libros mente conceperat. Duodecimus in Vaticano MS. desideratur, in Mediceo codice mutilus extrema parte est repertus. atq; ita à Montfaucono cum reliquis XI. integris editus. Argumentum operis succincte persequitur Photius, cujus locum doctissimo editori haud observatum adscribam. Ita vero ille Codice XXXVI.

Ἀνεγνώσθη βιβλίον, οὗ ἡ ἐπιγραφή· Χριστιανῶν βίβλος, ἑρμηνεία εἰς τὴν ὀκτάτευχον. (b) Παμφίλῳ (c) δέ τινι προσφωνεῖ τὸ βιβλίον· ἦν δὲ ἐν ταῖς Ἰουστίνου (d) τοῦ τῶν Ῥωμαίων βασιλέως ἡμέ-

Lectum opus est, cujus titulus *Christianorum liber*, tractatus octo voluminum, Pamphilo cuidam dicatus ab auctore qui Justini Imp. Romani temporibus floruit.

consecratas sellas, velut præsentibus & auctoritatem atque Judicum munus exercentibus. Etiam ante hanc sellam Ptolemæi, solitos sua ætate reos capitali supplicio affici notat Cosmas p. 144.

(d) Ex primis hujus monumenti verbis certum est intelligi Ptolemæum Evergetem primum, Philadelphi filium. Sed huic non 27. sed tantum 25. annos tribuit Claudius Ptolemæus in Canone: Eusebius 26. Syncellus 24. Itaque suspicantur viri docti Evergetem in hoc monumento computum annorum regiminis repetere à tempore quo à patre particeps Imperii adscitus fuit.

(a) Lib. 1. sub init. & p. 114. seq. lib. 2. p. 125. 126. lib 7. p. 275.

(b) Nullo modo huic operi convenit titulus *expositionis in Octateuchum*, sive in primos octo sacræ Scripturæ libros. Itaque hæc verba innuunt potius Expositionem sive tractatum libris octo constantem, sive in octavo libro desinentem. Nam quamvis mox ab ipso photio duodecim numerantur libri, tamen postremi quatuor interjecto demum tempore scripti & prioribus additi sunt, & à Photio referuntur separatim.

(c) pamphilo Hierosolymitano, Vide lib. 1. p. 114. lib. 2. p. 124. & lib. 8. p. 305. Hunc θεοφιλέστατον πατέρα vocat lib. 2. pag. 185. lib. 6. p. 266. ὦ τιμία κεφαλὴ ad eundem lib. 5. p. 260.

(d) Lib. 2. p. 141. παρόντι οὖν μοι ἐν τοῖς τόποις πρὸ τούτων τῶν ἐνιαυτῶν εἴκοσι πέντε πλέον ἢ ἔλαττον, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ὁ τηνικαῦτα

ἡμέραις ἐνακμάζων. Ἀπάρχεται μὲν οὖν ὑπέρ τινων ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων, γραφικαῖς ὡς ἐδόκει μαρτυρίαις ἀγωνίζεσθαι. Ἔστι δὲ ταπεινὸς τὴν φράσιν (e) καὶ συντάξεως οὐδὲ τῆς κοινῆς μετέχων· ἀλλὰ καί τινα κατὰ τὴν ἱστορίαν ἀπίθανα συντίθησι, (f) διὸ καὶ μυθικώτερον μᾶλλον ἢ ἀληθέστερον ἡγεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον, δίκαιον. Ὑπὲρ ὧν δὲ δόγματα ἐνίσταται, ἐστὶ ταῦτα· Ὅτι ὁ οὐρανὸς οὐκ ἔστι σφαιρικὸς, οὐδὲ ἡ γῆ, ἀλλ' ὁ μὲν ὥσπερ καμάρα, (g) ἡ δὲ ἐπιρομὴ

Initio statim Ecclesiastica quædam dogmata, S. Scripturæ ut ipsi quidem videtur testimoniis propugnat. Dictione utitur humili, & plus quam vulgari compositione. Sed & incredibilia quædam narrat ut fabulosis potius quam fide dignis accensere scriptoribus hominem fas sit. Pro quibus vero maxime propugnationem suscipit dogmata, hæc sunt: Cœlum non esse orbiculari figura, nec terram adeo,

τα βασιλεὺς τῶν Ἀξωμιτῶν μέλλων ἐξιέναι εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Ὁμηρίτας τοὺς πέραν &c. Expeditio illa Elesbani Æthiopum Regis facta est A. C. 522. (confer Pagium T. 2. Critic. Baron. p. 517.) Justini Imp. quinto: Ergo auctor ista scripsit Alexandriæ (vide lib. 2. p. 114. lib. 6. p. 264.) A. C. 547. Justiniani 21.

(e) Ipse lib. 1. p. 114. libenter fatetur πεζῶς πως καὶ ἀνωμάλως argumentum suum διεξιέναι. καὶ γὰρ, inquit, ἐννοιῶν ὀρθῶν, οὐ φράσεων δεῖται ὁ χριστιανός. Nimirum à Pamphilo qui Hierosolymis Alexandriam accesserat, etiam atque etiam ad hoc excitatus permisit se ad scribendum impelli, cum alioqui mercaturam fecisset & à literarum elegantiorum studio fuisset alienus, prætereaq; per morbos exhaustus etiam corporis viribus. Ἐνοχλῶν ἡμῖν περὶ τούτου οὐ διέλιπες, ἀσθενῶν ἡμῶν τυγχανόντων τῷ σώματι, ταῖς τε ῥεύσεσι καὶ τῇ ξηρότητι τῆς γαστρὸς πιεζομένων, καὶ συνεχῶς λοιπὸν ἐκ τούτου ἀσθενείαις συχναῖς περιπιπτόντων, ἄλλως δὲ καὶ τῆς ἔξωθεν ἐγκυκλίου παιδείας λειπομένων, καὶ ῥητορικῆς τέχνης ἀμοιρούντων καὶ στωμυλίᾳ λόγων ἢ κόμπου χαρακτῆρσι συνθεῖναι λόγον οὐκ εἰδότων, καὶ ταῖς τοῦ βίου πλοκαῖς ἀσχολουμένων. lib. 2. p. 124. itaque p. 125 ait se scribere ἄνευ κεκομψευμένου καὶ τεχνικοῦ λόγου ἐν ἰδιωτικοῖς τε καὶ ἁπλάστοις ῥήμασι. Et pag 132. Ἐμπορίας γὰρ χάριν ἔπλευσα τοὺς τρεῖς κόλπους τούτους, τόν τε κατὰ τὴν Ῥωμανίαν (in ditione Romanorum) καὶ τὸν Ἀράβιον, καὶ τὸν περσικόν, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκούντων δὲ ἢ καὶ πλεόντων τοὺς τόπους, ἀκριβῶς μεμαθηκώς. Adde lib. 3. pag. 178. seq.

(f) Videtur respicere ea quæ libro XI. tradit de variis animantibus, arboribusque, quæ tamen si quis legat nostro tempore, quo historia naturalis tot hominum sollertium longissimis itineribus non leviter locupletata est, facilius iis habebit fidem. Certe præclara mihi videtur & neutiquam contemnenda quæ scriptor ille observavit. Totum vero illum librum XI pridem è Codice Mediceo à Bigotio descriptum cum Gallica ejus versione vulgaverat Thevenotus tomo primo collectionis itinerum Paris. 1666. fol.

(g)

ρομήκης, (h) καὶ κεκόλληται (i) τὰ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ ὅτι πάντες οἱ ἀστέρες κινοῦνται ἀγγέλων (k) αὐτοῖς τῇ κινήσει διακονούντων, καὶ ἕτερά τινα τοιαῦτα. Ποιεῖται καὶ ὡς ἐν παρεκβάσει (l) μνήμην καὶ τῆς Γενέσεως καὶ τῆς Ἐξόδου, διατρίβει δὲ τῇ διηγήσει καὶ τῇ θεωρίᾳ ὡς ἐπίπαν τῆς σκηνῆς, (m) ἐπιτρέχει δὲ καὶ τοὺς Προφήτας, κἀκεῖθεν τοὺς Ἀποστόλους. Λέγει δὲ ὅτι τὸ μέγεθος ἔχει ὁ ἥλιος δύο κλιμάτων, (n) καὶ ὅτι οἱ ἄγγελοι οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, (o) ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ (p) τὸ στερέωμα καὶ μεθ' ἡμῶν. Καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνελθὼν ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ στερεώματος (q) εἰσῆλθε. Καὶ ὅτι τοῦτό ἐστι καὶ μόνον ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. (r) Λέγει δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ἀλλόκοτα. (s) Προσφω-

adeo, sed illud fornicis instar terræ incumbere, hanc longiorem esse quam latiorem, & extrema cœli ultimis terræ jungi: Astra singula moveri ministerio Angelorum, & id genus alia. Digressus in mentionem Geneseos & Exodi, cumprimis insistit enarrationi & contemplationi tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apostolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terræ, & Angelos non in cœlo versari, sed tantum infra firmamentum & nobiscum degere contendit. CHRISTUM vero ascendentem è terris ingressum esse locum medium inter cœlum ac firmamentum, idque solum esse regnum cœlo-

Hhhh 2

(g) Quod nempe scriptum esset Es. XL. 22. ὁ στήσας ὡς καμάραν τὸν οὐρανόν. Confer Eusebium ad illum locum p. 511. & laudata ab auctore Topographiæ Severiani atque Chysostomi verba.

(h) Instar mensæ in sacro tabernaculo. Vide lib. 2. p. 138. Ἐπιμήκη ipse vocat p. 129.

(i) Lib. 2 p. 129. τὸν οὐρανὸν κατ' ἄκρα τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνέδησε.

(k) Lib. 2. p. 150. 155. lib. 3. p. 161. lib. 4. p. 189. lib. 7. pag. 287. lib. 9. pag. 310. & 312. seq.

(l) Libro quinto.

(m) Quia Apostolus tabernaculum vocat ἅγιον κοσμικόν Hebr. IX. 2. Vide lib. 1. p. 115. lib. 2 p. 134. seq. lib. 3. p. 163. 173. seq. lib. 5. p. 179. 200. seq. lib. 7. pag. 297. lib. 9. p. 309. 311.

(n) Lib. 6. p. 265. 267.

(o) Sententia auctoris perspicue patet è figura quam in æs incisam adjunxi. Angelos autem in supremo cœlo esse negat lib. 2. p. 157. lib. 7. p. 286. seq. 289. lib. IX. pag. 313.

(p) Non super stereoma sive firmamentum, sed intra atque subter illud. Nam ex mente auctoris nihil supra firmamentum præter aquas supra cœlestes & regnum cœlorum

(q) Ac primus quidem. Vide lib. 7. p. 277. lib. IX. p. 314.

(r) Lib. 3. p. 183.

(s) Ut de monte Conico, columnis cœli, terra ultra Oceanum inaccessa &c.

φωνεῖ δὲ τοὺς μὲν ἓξ αὐτοῦ λόγους Παμφίλῳ τινὶ, (t) τῶν δὲ λοιπῶν ἓξ, (οἱ γὰρ πάντες αὐτοῦ δώδεκά εἰσι,) τὸν μὲν ἕβδομον Ἀναστασίῳ, (u) ἐν ᾧ ὅτι ἀκατάλυτοί εἰσιν οἱ οὐρανοί. (x) Τὸν ὄγδοον δὲ, ὅς ἐστιν εἰς τὴν ᾠδὴν Ἐζεκίου (y) καὶ εἰς τὸν ἀναποδισμὸν τοῦ ἡλίου, Πέτρῳ (z) προσφωνεῖ, ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ὑπεμνημάτισε τὰ ᾄσματα τῶν ᾀσμάτων (a) λέγει. Οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες οὐ πρός τι πρόσωπον αὐτῷ συνετάγησαν.

lorum. Affert & alia absona: ac libros quidem sex Pamphilo alicui consecravit; è sex reliquis autem, (universi enim duodecim sunt) septimum Anastasio, in quo cœlos dissolvendos negat, & octavum dicavit Petro, in quo Canticum Ezechiæ & regressionem solis interpretatur, testatus se etiam Canticum Canticorum commentario explicuisse. Reliqui quatuor libri ad neminem sunt ab auctore diserte directi.

Patet ex hoc loco Photium in Codice suo nullum auctoris nomen adscriptum reperisse. Vocatur tamen à viris eruditis *Cosmas Indoplevstes.* Sed vereor ut proprium hoc ejus nomen sit. Nam ut Indoplevstes quidem dictus est à suscepta in longe dissita loca navigatione, ita Cosmas appellatus videtur quod scripsisset topographiam κόσμου sive mundi. Similiter Joannes Abbas Sinaita dictus est Climacus, quod scripsisset librum cui titulus κλίμαξ, ut omittam alia hujus generis exempla jam nota eruditis, & partem collecta ab Adriano Bailleto in libro Gallico quo scriptores sub falso vel nullo nomine latentes recensuit, pag. 322. Video etiam de auctore addubitare If. Vossium p. 275. ad Melam: *Quam antiqvum sit vocabulum, liquet ex auctore Topographiæ Christianæ, sive is sit Cosmas Indoplevstes sive alius.* Et pag. 276. *Cum hoc convenit Cosmas Indoplevstes, sive quicunque alius τοπογραφίας χριστιανικῆς est auctor.* Cosmam ne-

(t) Supra dixerat Photius, Pamphilo totum opus esse dicatum. Nunc lectione ulterius progressus recte monet ei inscriptos esse ab auctore libros solummodo sex priores.

(u) Lib. 7. p. 274. ὦ φιλοπονικώτατε ἀνδρῶν Ἀναστάσιε. Eundem φιλόχριστον vocat pag. 275.

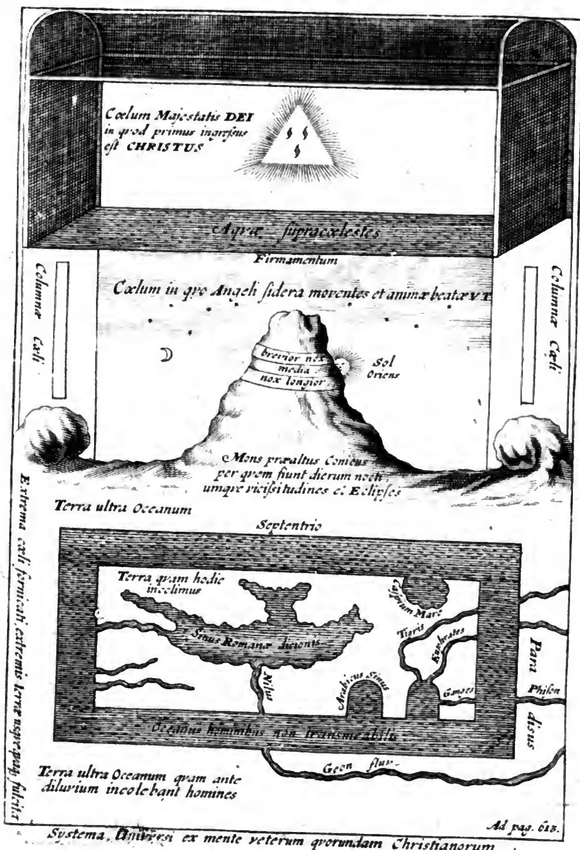
(x) Lib. 7. p. 275. seq.

(y) Esaiæ LVIII.

(z) Lib. 8. p. 300. 307. & 308 ubi φιλόχριστον appellat.

(a) Illud in Canticum Canticorum ὑπόμνημα ait dedicasse se Theophilo amico, lib. VIII. p. 300.

612 a

Systema Universi ex mente veterum quorundam Christianorum

nescio an nostrum libro primo Ἀιγυπτιακῶν laudant scholia græca in Apollonium IV. v. 262. Topographiæ quidem auctor in Ægypto diu versatus est atque Alexandriæ scripsit, ut testatur II. pag. 114. VI. p. 264. Mercaturam exercuisse non uno se loco prodit, II. p. 132. III. 178. XI. p. 336. Eundem Monachum vocat inscriptio libri: Κοσμᾶ Ἀιγυπτίου μοναχοῦ χριστιανικὴ τοπογραφία. Opificium exercuisse Monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 143. &c. ne afferam quæ in hanc rem collegerunt Alteserra in Asceticis, Thomasinus de disciplina Ecclesiastica & Vindingius ad Eustratii delineationem Ecclesiæ Græcæ p. 21. seq. Sed rationes commerciorum & frequentia itinerum cum Monachi institutis minus congruere videntur. Igitur commercii s auctor forte cum valedixisset, Monachi vitam est amplexus. Libro quinto Topographiæ plura occurrunt quæ iisdem prope verbis memini me legere in Chronico Paschali quod vulgo appellant Alexandrinum. Forte uterque scriptor ex communibus hausit fontibus. Præcipue vero jucunda est hujus Topographiæ lectio, quod ex ea Veterum Christianorum sententia de orbe terrarum haud sphærico sed plano non modo explicata sit perspicue, sed etiam propugnata variis argumentis, atque ita proposita, ut quomodo secundum hanc hypothesin eclipses, ortusque & occasus siderum animo suo conceperint atque intellexerint boni illi homines, perspiciatur. Rem totam nescio an apud quenquam alium veterum obviam, ex auctoris, & Magistri ejus Patricii Mathematici mente, figura ære descripta adumbratam lectoris oculis præsenti loco, cum Topograpia ipsa in paucorum adhuc manibus versetur, offerre volui.

IV. Index scriptorum & aliorum quorundam in Topographia Christiana memoratorum.

Eu-

* Hanc observationem, ut alia, è Josepho mutuatus est noster. Vide lib. 1. contra Apion. p. 1071. Occurrit quidem νόμου vocabulum hymno in Apollinem v. 20. non tamen de lege civili sive morum sed ᾠδῆς.

στράτευμα ναυτικὸν καὶ πεζικὸν διαπεμψάμενος, καὶ ὑποτάξας αὐτῶν τοὺς Βασιλέας, φόρους τῆς γῆς τελεῖν ἐκέλευσα, καὶ ὁδεύεσθαι μετ' εἰρήνης, καὶ πλέεσθαι. Ἀπό τε Λευκῆς κώμης (t) ἕως τῆς Σαβέων χώρας (u) ἐπολέμησα. Πάντα δὲ ταῦτα ἔθνη πρῶτος καὶ μόνος Βασιλέων, τῶν πρὸ ἐμοῦ, (x) ὑπέταξα. Δι' ἣν ἔχω τὸν μέγιστον Θεόν μου Ἄρην εὐχαριστίαν (y) ὅς με καὶ ἐγέννησε· Δι' οὗ πάντα τὰ ὁμοροῦντα τῇ ἐμῇ, ἀπὸ μὲν ἀνατολῆς, μέχρι τῆς Λιβανωτοφόρου, ἀπὸ δὲ δύσεως, μέχρι τῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Σάσου τόπων, (z) ὑπ' ἐμαυτὸν ἐποίησα· ἃ μὲν αὐτὸς ἐγὼ ἐλθὼν καὶ νικήσας, ἃ δὲ διαπεμπόμενος. Καὶ ἐν εἰρήνῃ καταστήσας πάντα τὸν ὑπ' ἐμοὶ κόσμον, (a) κατῆλθον εἰς τὴν Ἀδούλην, τῷ Διί, καὶ τῷ Ἄρει, καὶ τῷ Ποσειδῶνι θυσιάσαι, ὑπὲρ τῶν πλοϊζομένων. (b) Ἀθροίσας δέ μου τὰ στρατεύματα, καὶ ὑφ' ἓν ποιήσας, ἐπὶ τούτῳ τῷ τόπῳ καθίσας, τόνδε τὸν δίφρον (c) παραθήκην

colpitas subegi, eorumque Reges tributa pendere, pacata itinera & maria servare jussi. Gentes item à Vico albo usque ad Sabæorum regionem debellavi. Cæterum hasce omnes nationes primus & solus post decessores meos Reges subjeci, quare maximo Deo meo *Marti* qui me genuit gratias habeo, cujus ope gentes ditioni meæ finitimas ab Oriente quidem usque ad thuriferam regionem, ab Occidente vero usque ad Æthiopiam & ad Sasi loca mihi subditas feci; cum ipse profectus, tum missis legatis victoriam referens; Ac ubi totam ditionis meæ terram pacatam constitui, Adulem descendi sacrificatum Jovi, Marti & Neptuno pro navigantibus: accitis & in unum collectis hoc loco universis exercitibus meis, hancque sellam Marti dicavi,

(t) In partibus Blemmyum vicum nomine Leveogen respici, notat idem Cosmas.

(u) Malim hæc verba reddere sic: *Primus & solus Regum qui adhuc fuerunt.*

(x) Mira phrasis: ἔχω εὐχαριστίαν θεόν, neque satis apparet quo spectet illud δι' ἥν.

(y) Sabæorum regio, in Homerite sive Arabia felici. Cosmas: Σαβέων χώρα πάλιν εἰς τὴν Ὁμηρίτην ἐστίν.

(z) Sasi regio, extrema Æthiopum. Idem Cosmas: αὕτη ἡ Σάσου χώρα ὑστάτη ἐστὶν τῶν Αἰθιόπων, ἔνθα καὶ πολὺ χρυσίον ἐστί, τὸ λεγόμενον Ταγχάρας. Ἐπέκεινα δὲ ταύτης ὁ Ὠκεανὸς παράκειται, ὥσπερ καὶ τῶν Βαρβαρεωτῶν τῶν καὶ τὸν λίβανον ἐμπορευομένων.

(a) Regnum suum Ptolemæus propter amplitudinem vocat κόσμον, ut Romanum Imperium passim dicitur Orbis Romanus, sacris quoque Scriptoribus οἰκουμένη.

(b) Neptuno quidem pro navigantibus. Jovi pro pedestribus & equestribus, Marti pro universa expeditione, sacra videntur esse facta.

(c) Nota morem dedicandi sellam Diis. Affine his est quod observat Chimentellus commentario de honore bisellii c XIV. Imperatoribus inter Deos relatis positas ac con-

κλῶ τῷ Ἄρει ἐποίησα. Ἔτει τῆς ἐμῆς βασιλείας (d) εἰκοστῷ ἑβδόμῳ.

vi, anni regni mei vigesimo septimo.

III. Opus ipsum in quo monumentum hoc exstat, inscribitur *χριστιανικὴ τοπογραφία παντὸς κόσμου* (a) *Descriptio mundi universi, è mente Christianorum*, & distributum est in *libros duodecim*, etsi non simul ab auctore vulgatos, quia initio non tot libros mente conceperat. Duodecimus in Vaticano MS. desideratur, in Mediceo codice mutilus extrema parte est repertus. atq; ita à Montfaucono cum reliquis XI. integris editus. Argumentum operis succincte persequitur Photius, cujus locum doctissimo editori haud observatum adscribam. Ita vero ille Codice XXXVI.

Ἀνεγνώσθη βιβλίον, οὗ ἡ ἐπιγραφή· Χριστιανῶν βίβλος, ἑρμηνεία εἰς τὴν ὀκτάτευχον. (b) Παμφίλῳ (c) δέ τινι προσφωνεῖ τὸ βιβλίον· ἦν δ' ἐν τοῖς Ἰουστίνου (d) τοῦ τῶν Ῥωμαίων βασιλέως ἡμέ-

Lectum opus est, cujus titulus *Christianorum liber*, tractatus octo voluminum, Pamphilo cuidam dicatus ab auctore qui Justini Imp. Romani temporibus floruit.

 Ini-

consecratas sellas, velut præsentibus & auctoritatem atque Judicum munus exercentibus. Etiam ante hanc sellam Ptolemæi, solitos sua ætate reos capitali supplicio affici notat Cosmas p. 144.

(d) Ex primis hujus monumenti verbis certum est intelligi Ptolemæum Evergetem primum, Philadelphi filium. Sed huic non 27. sed tantum 25. annos tribuit Claudius Ptolemæus in Canone: Eusebius 26. Syncellus 24. Itaque suspicantur viri docti Evergetem in hoc monumento computum annorum regiminis repetere à tempore quo à patre particeps Imperii adscitus fuit.

(a) Lib. 1. sub init. & p. 114. seq. lib. 2. p. 125. 126. lib 7. p. 275.

(b) Nullo modo huic operi convenit titulus *expositionis in Octateuchum*, sive in primos octo sacræ Scripturæ libros. Itaque hæc verba innuunt potius Expositionem sive tractatum libris octo constantem, sive in octavo libro desinentem. Nam quamvis mox ab ipso Photio duodecim numerantur libri, tamen postremi quatuor interjecto demum tempore scripti & prioribus additi sunt, & à Photio referuntur separatim.

(c) Pamphilo Hierosolymitano. Vide lib. 1. p. 114. lib. 2. p. 124. & lib. 8. p. 305. Hunc *Θεοφιλέστατον πατέρα* vocat lib. 2. pag. 185. lib. 6. p. 266. *ὦ τιμία κεφαλὴ* ad eundem lib. 5. p. 260.

(d) Lib. 2. p. 141. *παρόντι οὖν μοι ἐν τοῖς τόποις πρὸ τούτων τῶν ἐνιαυτῶν εἴκοσι πέντε πλέον ἢ ἔλαττον, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας Ἰουστίνου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ὁ τηνικαῦ-*

τα

ρομήκης, (b) καὶ κεκόλληται (i) τὰ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ ὅτι πάντες οἱ ἀστέρες κινοῦνται ἀγγέλων (k) αὐτοῖς τῇ κινήσει διακονούντων, καὶ ἕτερά τινα τοιαῦτα. Ποιεῖται καὶ ὡς ἐν παρεκβάσει (l) μνήμην καὶ τῆς Γενέσεως καὶ τῆς Ἐξόδου, διατρίβει δὲ τῇ διηγήσει καὶ τῇ θεωρίᾳ ὡς ἐπίπαν τῆς σκηνῆς, (m) ἐπιτρέχει δὲ καὶ τοὺς Προφήτας, κἀκεῖθεν τοὺς Ἀποστόλους. Λέγει δὲ ὅτι τὸ μέγεθος ἔχει ὁ ἥλιος δύο κλιμάτων, (n) καὶ ὅτι οἱ Ἄγγελοι οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, (o) ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ (p) τὸ στερέωμα καὶ μεθ' ἡμῶν. Καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνελθὼν ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ στερεώματος (q) εἰσῆλθε. Καὶ ὅτι τοῦτό ἐστι καὶ μόνον ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. (r) Λέγει δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ἀλλόκοτα. (s) Προσφω-

adeo, ſed illud fornicis inſtar terræ incumbere, hanc longiorem eſſe quam latiorem, & extrema cœli ultimis terræ jungi: Aſtra ſingula moveri miniſterio Angelorum, & id genus alia. Digreſſus in mentionem Geneſeos & Exodi, cumprimis inſiſtit enarrationi & contemplationi tabernaculi. Hinc Prophetas percurrit, ac deinde Apoſtolos. Solis magnitudinem duobus climatibus metitur terræ, & Angelos non in cœlo verſari, ſed tantum infra firmamentum & nobiſcum degere contendit. CHRISTUM vero aſcendentem è terris ingreſſum eſſe locum medium inter cœlum ac firmamentum, idque ſolum eſſe regnum cœ-

lo-

(g) Quod nempe ſcriptum eſſet Eſ. XL. 22. ὁ στήσας ὡς καμάραν τὸν οὐρανόν. Confer Euſebium ad illum locum p. 511. & laudata ab auctore Topographiæ Severiani atque Chyſoſtomi verba.

(h) Inſtar menſæ in ſacro tabernaculo. Vide lib. 2. p. 138. Ἐπιμήκη ipſe vocat p. 129.

(i) Lib. 2. p. 129. τὸν οὐρανὸν κατ' ἄκρα τοῖς ἄκροις τῆς γῆς συνέδησε.

(k) Lib. 2. p. 150. 155. lib. 3. p. 161. lib. 4. p. 189. lib. 7. pag. 287. lib. 9. pag. 310. & 312. ſeq.

(l) Libro quinto.

(m) Quia Apoſtolus tabernaculum vocat ἅγιον κοσμικόν Hebr. IX. 1. Vide lib. 1. p. 115. lib. 2 p. 134. ſeq. lib. 3. p. 163. 173. ſeq. lib. 5. p. 179. 200. ſeq. lib. 7. pag. 297. lib. 9. p. 309. 311.

(n) Lib. 6. p. 265. 267.

(o) Sententia auctoris perſpicue patet è figura quam in æs inciſam adjunxi. Angelos autem in ſupremo cœlo eſſe negat lib. 2. p. 157. lib. 7. p. 286. ſeq. 289. lib. IX. pag. 313.

(p) Non ſuper ſtereoma ſive firmamentum, ſed intra atque ſubter illud. Nam ex mente auctoris nihil ſupra firmamentum præter aquas ſupra cœleſtes & regnum cœlorum

(q) Ac primus quidem. Vide lib. 7. p. 277. lib. IX. p. 314.

(r) Lib. 3. p. 183.

(s) Ut de monte Conico, columnis cœli, terra ultra Oceanum inacceſſa &c.

φωνεῖ δὲ τοὺς μὲν ἓξ αὐτοῦ λόγους Παμφίλῳ τινί, (t) τῶν δὲ λοιπῶν ἕξ, (οἱ γὰρ πάντες αὐτοῦ δώδεκά εἰσι,) τὸν μὲν ἕβδομον Ἀναστασίῳ, (u) ἐν ᾧ ὅτι ἀκατάλυτοί εἰσιν οἱ οὐρανοί. (x) Τὸν ὄγδοον δὲ, ὅς ἐστιν εἰς τὴν ᾠδὴν Ἐζεκίου (y) καὶ εἰς τὸν ἀναποδισμὸν τοῦ ἡλίου, Πέτρῳ (z) προσφωνεῖ, ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ὑπεμνημάτισε τὰ ᾄσματα τῶν ᾀσμάτων (a) λέγει. Οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες οὐ πρός τι πρόσωπον αὐτῷ συνετάγησαν.

lorum. Affert & alia abſona: ac libros quidem ſex Pamphilo alicui conſecravit; è ſex reliquis autem, (univerſi enim duodecim ſunt) ſeptimum Anaſtaſio, in quo cœlos diſſolvendos negat, & octavum dicavit Petro, in quo Canticum Ezechiæ & regreſſionem ſolis interpretatur, teſtatus ſe etiam Canticum Canticorum commentario explicuiſſe. Reliqui quatuor libri ad neminem ſunt ab auctore diſerte directi.

Patet ex hoc loco Photium in Codice ſuo nullum auctoris nomen adſcriptum reperiſſe. Vocatur tamen à viris eruditis *Coſmas Indoplevſtes.* Sed vereor ut proprium hoc ejus nomen ſit. Nam ut Indoplevſtes quidem dictus eſt à ſuſcepta in longe diſſita loca navigatione, ita Coſmas appellatus videtur quod ſcripſiſſet topographiam *κόσμου* ſive mundi. Similiter Joannes Abbas Sinaita dictus eſt Climacus, quod ſcripſiſſet librum cui titulus *κλίμαξ*, ut omittam alia hujus generis exempla jam nota eruditis, & partem collecta ab Adriano Bailleto in libro Gallico quo ſcriptores ſub falſo vel nullo nomine latentes recenſuit, pag. 322. Video etiam de auctore addubitare Iſ. Voſſium p. 275. ad Melam: *Quam antiqvum ſit vocabulum, liquet ex auctore Topographiæ Chriſtianæ, ſive is ſit Coſmas Indoplevſtes ſive alius.* Et pag. 276. *Cum hoc convenit Coſmas Indoplevſtes, ſive quicunque alius τοπογραφίας χριστιανικῆς eſt auctor.* Coſmam ne-

(t) Supra dixerat Photius, Pamphilo totum opus eſſe dicatum. Nunc lectione ulterius progreſſus recte monet ei inſcriptos eſſe ab auctore libros ſolummodo ſex primores.

(u) Lib. 7. p. 274. *ὦ φιλοπονικώτατε ἀνδρῶν Ἀναστάσιε.* Eundem *φιλόχριστον* vocat pag. 275.

(x) Lib. 7. p. 275. ſeq.

(y) Eſaiæ LVIII.

(z) Lib. 8. p. 300. 307. & 308 ubi *φιλόχριστον* appellat.

(a) Illud in Canticum Canticorum *ὑπόμνημα* ait dedicaſſe ſe Theophilo amico, lib. VIII. p. 300.

Systema Universi ex mente veterum quorundam Christianorum

nescio an nostrum libro primo Αἰγυπτιακῶν laudant scholia græca in Apollonium IV. v. 262. Topographiæ quidem auctor in Ægypto diu versatus est atque Alexandriæ scripsit, ut testatur II. pag. 114. VI. p. 264. Mercaturam exercuisse non uno se loco prodit, II. p. 132. III. 178. XI. p. 336. Eundem Monachum vocat inscriptio libri: Κοσμᾶ Αἰγυπτίου μοναχοῦ χριστιανικὴ τοπογραφία. Opificium exercuisse Monachos olim, satis constat vel ex Epiphanio LXXX. 3. seq. & Palladii Lausiaca p. 92. 142. 143. &c. ne afferam quæ in hanc rem collegerunt Alteserra in Asceticis, Thomasinus de disciplina Ecclesiastica & Vindingius ad Eustratii delineationem Ecclesiæ Græcæ p. 21. seq. Sed rationes commerciorum & frequentia itinerum cum Monachi institutis minus congruere videntur. Igitur commerci s auctor forte cum valedixisset, Monachi vitam est amplexus. Libro quinto Topographiæ plura occurrunt quæ iisdem prope verbis memini me legere in Chronico Paschali quod vulgo appellant Alexandrinum. Forte uterque scriptor ex communibus hausit fontibus. Præcipue vero jucunda est hujus Topographiæ lectio, quod ex ea Veterum Christianorum sententia de orbe terrarum haud sphærico sed plano non modo explicata sit perspicue, sed etiam propugnata variis argumentis, atque ita proposita, ut quomodo secundum hanc hypothesin eclipses, ortusque & occasus siderum animo suo conceperint atque intellexerint boni illi homines, perspiciatur. Rem totam nescio an apud quenquam alium veterum obviam, ex auctoris, & Magistri ejus Patricii Mathematici mente, figura ære descripta adumbratam lectoris oculis præsenti loco, cum Topograpia ipsa in paucorum adhuc manibus versetur, offerre volui.

IV. Index scriptorum & aliorum quorundam in Topographia Christiana memoratorum.

Eu-

* Hanc observationem, ut alia, è Josepho mutuatus est noster. Vide lib. 1. contra Apion. p. 1071. Occurrit quidem νόμυ vocabulum hymno in Apollinem v. 20. non tamen de lege civili sive morum sed ᾠδῆς.

Timo-

* Similem errorem observabis apud Theophilum Antiochenum lib. 3. ad Autolycum pag. 110. edit. Paris.

Timotheus ὁ νέος, Theodoſii Alex. deceſſor. X. p. 332. ſeq.

Tryphon Phalereus quem conſuluit Philadelphus de libris ſacris Hebræorum in Græcam linguam transferendis. XII. p. 344. Tryphonem pro Demetrio appellat auctor, ex memoriæ ut videtur lapſu.

Xenophanes. II. p. 149.

V. Scripſerat & alia hic auctor Coſmographiæ, quorum ipſe facit mentionem. Sunt autem hæc:

1. Deſcriptio terræ ad Conſtantinum. πρὸς τὸν φιλόχριστον Κωνσταντῖνον βιβλίον, ἐν ᾧπερ γέγραπται πλατυτέρως πᾶσα ἡ γῆ, ἥτε πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ αὕτη καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι ἔτι τε καὶ νότια μέρη τὰ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἕως τοῦ νοτίου Ὠκεανοῦ, λέγω δὴ ὁ Νεῖλος ποταμὸς καὶ αἱ παρακείμενοι χῶραι καὶ τὰ ἔθνη τῆς τε Αἰγύπτου πάσης καὶ Αἰθιοπίας, ἔτι τε καὶ Ἀράβιος κόλπος καὶ αἱ παρακείμεναι χῶραι καὶ ἔθνη ἕως πάλιν τοῦ αὐτοῦ Ὠκεανοῦ, ὁμοίως καὶ ἡ μέση γῆ τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τοῦ κόλπου καὶ αἱ χῶραι καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἐν αὐτῇ. lib. 1. p 113. Hujus operis vel lacrymis deploranda jactura videtur clariſſimo Montfaucono.

2. Adumbratio ſive imago univerſi & motus ſiderum facta ad imitationem ſphæræ armillaris Græcorum, atq; de illa imagine liber ad Homologum Diaconum. Ὁ σκάριφος τοῦ παντὸς καὶ τῆς ἀστρῴας κινήσεως ὁ παρ' ἡμῖν γενόμενος κατὰ μίμησιν τῆς ὀργανικῆς τῆς ἔξωθεν σφαίρας, καὶ ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος πρὸς τὸν θεοφιλέστατον διάκονον Ὁμόλογον ἀποσταλείς. lib. 1. p. 114. Idem forte opuſculum reſpicit VII. p. 274. ubi ait ſe ἑτέρῳ συγγράμματι docuiſſe quod cœlum non ſit ſphæra, nec circulariter moveatur.

3. Commentarius ſive ὑπόμνημα in Canticum Canticorum, ad Theophilum amicum ſuum. VII. p. 300.

CAPUT XXVI.

DE NICANDRO COLOPHONIO.

De Nicandro & illius ætate. 1. Ejus Iberiaca, & in hæc scholia Græca quæ exstant, tum Scholiastæ varii deperditi. 2. Alexipharmaca & duplicia scholia edita, Eutecniique inedita Paraphrasis. Epigramma Nicandri in Othryadem. 3. Scripta deperdita Nicandri. 4. Varia editiones & interpretationes. 5. Nicandri plures. 6. Index scriptorum in scholiis Græcis allegatorum. 7. De Andromacho & aliis Theriacon scriptoribus deperditis. 8. Poeta Vetus de herbarum sacrarum viribus, Græce & latine, cum versione & notis nunc primum editis D. Jo. Rentorfii Hamburgensis. 9.

I.

NICANDER Damnæi F. ut ipse auctor est, (Xenophanis, ut Suidas habet) Grammaticus, Medicus & poeta inclytus fuit, patria passim à veteribus dicitur Colophonius, etiam in veteri Epigrammate lib. 1. Anthologiæ c. 39. in Medicos p. 85. quo Colophon (Joniæ civitas) celebratur eo potissimum nomine, quod duo insignia lumina protulit, Homerum & Nicandrum. Equidem scriptor Græcus vitæ Nicandri testatur Dieonysium Phaselitem (libro de Poesi Antimachi, cujus imitator & ζηλωτὴς Nicander fuit) tradidisse, quod Aetolus genere fuerit. At idem Dionysius libro de Poetis retulit, Nicandrum à majoribus suis hereditate accepisse sacerdotium Apollinis Clarii, qui lucum & fanum habuit non procul Colophone. Opidum quoque fuisse Clarum (quod video eruditissimum Cellarium addubitare T. 2. notitiæ orbis antiqui p. 77.) docere videtur Nicander in extremo Theriacon ita de se loquens:

τὸν ἔθρεψε Κλάρου νιφόεσσα πολίχνη.

Cæterum in Ætolia quoque versatum, vitæ auctor ait patuisse ex ejus de Ætolia commentariis, quibus non modo res Ætolorum, sed quoque situm regionis, plantasque, quas illa profert, diligentissime descripserat. Floruit temporibus Attali Pergami Regis, qui sceptrum tenuit ab Olymp. CLV$\frac{2}{3}$. ad CLX$\frac{3}{4}$. Huic librum inscripsit (unum ex iis, qui perierunt) alloqvutusque Regem est his versibus:

Τευθρανίδης, ὃς κλῆρον ἀεὶ πατρώϊον ἔχεις
Κέκλυθι· Μηδ' ἄμνηστον ἀπ' οὔατος ὕμνον ἐρύξῃς

Ἄτταλ'

Ἀτὰρ ἀλλ' ἐπεὶ σὸ ῥίζαν ἐπέκλυον Ἡρακλῆος
Εἰς ἔτι Λυσιμαχῆς τε περίφρονος, ἣν Πελοπηΐς
Ἱπποδάμεια φύτευσεν ὅτ' ἄπιδος ἤρατο τιμῆς.

Facile ex hac temporum differentia ſcriptor græcus * Vitæ Arati ſub Ptolemæo Lago ac Philadelpho clari Poetæ refellit fabulam, quam nonnulli pridem temere tradiderunt, quaſi æquales ambo vixiſſent Aratus & Nicander apud Antigonum Macedoniæ Regem; & hic Arato, qui Medicus fuerit, præcepiſſet, ut Phænomena cœleſtia ſcriberet, Nicandro contra Aſtrologo & rei medicæ imperito injunxiſſet ſcribenda Theriaca & Alexipharmaca. Tam parum credibilis eſt hæc fabula, totaque commentitia, ut ne Gyraldo quidem velim aſſentiri, qui ex ea Nicandrum quendam à Poeta noſtro diverſum Arati æqualem Aſtrologum colligit. Neque ſcriptori græco vitæ Theocriti per Aldum edito credo æquales fuiſſe ſub Ptolemæo Philadelpho Aratum, Callimachum, Nicandrum. Hoc ſaltem eſt certiſſimum, diu poſteriorem Arato Nicandrum noſtrum fuiſſe; & in Georgicis quidem, ut docet Cicero, non autem in ceteris ſuis monumentis res à ſcientia ſua & ſtudio alienas literis tradidiſſe. Effigies Nicandri, qui Medicis à Plinio plus ſimplici vice accenſetur, inter Medicos occurrit altera manu tenens librum, altera ſerpenti adrepenti medicamen obvertens, in vetuſtiſſimo codice MS. Dioſcoridis Bibliothecæ Auguſtisſimi Imperatoris ex quo dedit illam Lambecius T. 2. comment. p. 596. & è Lambecio Neſſelius parte 3. p. 7. & Gronovius theſauro Antiquitatum Græcar. T. 3. lit. hh.

II. Ex ſcriptis Nicandri duo tantum hæc poemata Heroica ſuperſunt, quanquam poemata negat eſſe Plutarchus ** quia licet verſibus ſcripta ſunt, nihil tamen fingunt more Poetarum. Unum eſt ΘΗΡΙΑΚΑ *** ſive *de beſtiis venenatis & adverſus illas remediis* ad Hermeſianactem amicum ſuum. Hoc ſine ratione Nicandro abjudicare auſus fuit

* In Uranologio Petavii p. 149. edit. Amſt.

** Plutarch. de audiendis Poetis pag. 16. οὐκ ἴσμεν δὲ ἄμυθον οὐδὲ ἀψευδῆ ποίησιν. Τὰ δ' Ἐμπεδοκλέους ἔπη καὶ Παρμενίδου καὶ θηριακὰ Νικάνδρου καὶ γνωμολογίαι Θεόγνιδος λόγοι εἰσὶ, κεχρημένοι παρὰ ποιητικῆς ὥσπερ ὄχημα τὸν ὄγκον καὶ τὸ μέτρον ἵνα τὸ πεζὸν διαφύγωσιν.

*** Galenus IV. in 6. Epidem. T. 5. p. 525. edit. Baſil. καλεῖται δὲ ἀλεξιφάρμακα μὲν ὅσα τοῖς δηλητηρίοις ἀντίσχεται. Θηριακὰ δὲ, ὅσα τὰς τῶν θηρίων ἰᾶται δήξεις.

Scholiastes ineditus Dionysii Thracis in loco quem descripsi supra lib. 2. c. 8. §. 11. Tribuunt enim Theriaca Nicandro præter veterum codicum fidem scriptores antiqui sine controversia, Strabo lib. XVII. p. 641. Galenus de theriaca ad Pisonem T. 2. p. 461. (ubi versum 150. cū seq. adducit) Athenæus, Plutarchus, Apulejus in Apologia, Artemidorus II. 13. Epiphanius, aliique quamplurimi. Metaphrasin Θηριακῶν Nicandri jambis græcis 1370. scripserat *Marianus* quidam sub Anastasio Imp. teste Suida. Hodie *græca scholia* in istud Nicandri carmen exstant incerto auctore, antiqua tamen & docta, quæ forte legit auctor Etymologici Magni in ἀτίζων cum ait: οὕτως εὗρον ἐν ὑπομνήματι Νικάνδρου ἐν θηριακοῖς. Multi autem Nicandrum olim & hoc potissimum poema interpretati sunt Grammatici; Stephanus enim Byz. in κορώπη cum verba è Nicandri Theriacis v. 613. protulisset, subjungit: οἱ δὲ ὑπομνηματίσαντες αὐτὸν Θέων καὶ Πλούταρχος καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς φασὶ &c. Plutarchum intelligit Chæroneum, inter cujus scripta Lamprias memorat εἰς τὰ Νικάνδρου θηριακά. Sed Demetrius utique junior aliquis intelligendus, quia celebris ille Demetrius Phalereus Nicandro, ut notum est, antiquior fuit, unde vocabulum *Phalerei* ab aliena manu in Stephani codices irrepsisse suspicabatur Jonsius p. 210. Demetrium vero medicum Galeni æqualem & M. Aurelii Imp. Archiatrum respici existimaverim, cujus meminit ille c. 12. de Theriaca ad Pisonem & lib. 1. de Antidotis c. 1. vel Demetrium Chlorum qui in scholiis Græcis subinde allegatur. Porro jam animadversum est à doctiss. Holstenio ea quæ ex Grammaticis illis Stephanus dicto loco profert, in scholiis, quæ habemus non reperiri. Pamphili Grammatici Aristarchei εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα Suidas memorat in Πάμφ. *Diphilum* Laodicensem ἐν τοῖς περὶ τῶν Νικάνδρου θηριακῶν allegat Schol. Theocriti Idyll. 10. Athenæus VII. pag. 314. *Isaacium Tzetzen* Nicandri interpretem Ambrosius Calepinus in dictionario, ubi agit, de locustis; quod Gesnero mirum merito visum. Eutecnii (alii Eutechnium vel Euthenium male scribunt) Sophistæ Paraphrasis inedita Theriacorum & Alexipharmacorum Nicandri latet in Bibliotheca Imperatoris, teste Lambecio lib. 2. commentar. p. 566. 594. Latet etiam in Bibliothecis Galliæ, ut notat Labbeus in Bibl. nov. MS. p. 123. 386. At icones insectorum venenatorum, quæ describit Nicander ex codice Bibl. Cæsareæ cum interpretatione exhibuit Lambecius lib. VI. pag. 294. seq. & post Lambecium Nesselius Catalogo MSS. Bibl. Cæsareæ parte III. post paginam octavam.

III.

III. Alterum Poema Heroicum Nicandri, quod habemus, inſcribitur ἈΛΕΞΙΦΆΡΜΑΚΑ, *de remediis adverſus venena* (non ictu vel morſu beſtiæ inflicta; de illis enim Theriaca agunt, ſed per cibum vel potum hauſta) ad Protagoram Cyzicenum. In hæc præter Eutecnii paraphraſin ineditam, de qua jam dixi, *duplicia ſcholia Græca* exſtant ſæpius vulgata, breviora altera, altera prolixiora, incertis auctoribus: quanquã Michael Nicander ubi ſcriptores in Gnomologia Stobæana allegatos recenſet p. 11. laudat *Athenæum* ſcholiorum græcorum in Alexipharmaca Nicandri auctorem.

Epigramma in Othryadem ſub Nicandri nomine (incertum an noſtri) occurrit in Anthologia lib. III. c. 5. p. 299. Legitur & alius verſiculus Nicandri in eadem Anthologia lib. 1. p. 125. ſed quem petitum ex Theriacis (v. 767.) jam obſervavit Joh. Brodæus.

IV. Scripta Nicandri deperdita.

Αἰτωλικὰ. Etymol. M. in ἀζίλωα. Tzetza ad Lycophronem: ſcriptor græcus vitæ Nicandri, tum Nicandri & Apollonii Scholiaſtes, qui tertium librum allegat. Tertium etiam librum Athenæus VII. p. 296. Primum ibidem & XI p. 477. & Harpocratio in Θύσιον. & Macrobius V. 20.

Ex Nicandri Βοιωτιακῷ binos verſus Hexametros profert Athenæus VII. pag. 329.

Γεωργικὰ. Suid. Laudat & Euſtathius & Schol. Ariſtoph. & ſæpe Athenæus. Cicero autem 1. de Oratore: *de rebus ruſticis*, inquit, *Nicander homo ab agro remotiſſimus poetica quadam facultate, non ruſtica, ſcripſit præclare.*

Γλῶσσαι Euſtath. Scholiaſtes Ariſtoph. Athenæus VII. p. 288. Νίκανδρος ὁ ἐποποιὸς ἐν τρίτῳ γλωσσῶν.

Ἑτεροιουμένων (ita legendum non ἑταιροιουμένων viderunt viri docti Rutgerſius II. 18. Var. Lect. Jonſius p. 183. Harduinus ad Plin. T. 1. p. 122. Voſſius IV. 14. de Hiſt. Gr.) libri quinque. Suid. Primum Stephanus Byz. in ἀσπαλάθεια. Quartum allegat Antoninus Liberalis c. 12. & Athenæus VII. p. 305. Reſpicit hoc opus Antoninus Liberalis c. 35. & Tzetzes ad Lycophronem. Laudat & Schol. Apollonii ad lib. 1. v. 47. Athenæus III. p. 82.

Εὐρωπείας ſive περὶ Εὐρώπης librum 2. allegat Schol. Apollonii IV. 7. Confer Rutgerſium II. 18. Var. Lect. Voſſium p. 474. de hiſt. Græcis. Librum quintum laudat Stephanus in ἄθως.

Ἡμίαμβοι. Schol Nicandri.

Θηβαϊκῶν librum tertium laudat Schol. Nicandri. Respicit Plutarchus de Herodoti malignitate.

Θρακικὰ Nicandrum scripsisse suspicatur Jonsius ex loco Schol. Apollonii lib. 1. v. 29. sed non est necesse, cum Thraciæ urbis Zonæ in alio meminisse opere Nicander potuerit.

Ἰάσεων συναγωγή. Suid. Nescio unde hauserit doctissimus Bartholinus quod p. 100. de Medicis Poetis affirmat hoc Nicandri opus scriptum fuisse versibus senariis.

Κολοφωνιακῶν librum III. Athenæus VII. p. 296. XIII. p. 569. Librum sextum Harpocratio in παιδήμος.

Μελισσουργικὰ Athenæus II. p. 68.

Νύμφιοι. Schol. Nicandri.

Οἰταϊκῶν librum 1. Schol. Apollonii 1. 50. librum II. Athenæus VII. p. 282. & IX. p. 411.

Nicandrum ἐν Ὀφιακῷ laudat Schol. Nicandri. Suidas in πάμφιλος ait Grammaticum hunc scripsisse εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα, καὶ τὰ καλούμενα Ὀπτικά. Quo in loco Ὀφιονικὰ legit Lambec. II. de Bibl. Vindob. p. 541. suspicatus Nicandrum fuisse auctorem illorum ὀφιονικῶν, quæ sub commentitii *Concblacis* nomine edita memorat & explodit Galenus lib. VI. de simplic. Medicament. T. 2. p. 68. seq.

Nicander ἐν ἕκτῳ περὶ πετειτικῶν. Athen. XIII. p. 906. Jonsius p. 153. legit περὶ πτηνῶν.

Περὶ ποιητῶν. Parthenius Erotic. c. 4. περὶ τῶν ἐν κολοφῶνι ποιητῶν Schol. Nicandri. In hoc libro Nicander Homerum Colophoniis asseruit, ut ex vita Homeri & illa, quam Plutarcho tribuunt, & illa, quam Allatius edidit, observat Jonsius.

Προγνωστικῶν Hippocratis Metaphrasis Carmine Heroico. Suid.

Σικελία Schol. Nicandri. Librum decimum Steph. in ζάγκλη.

Ὑάκινθος. Schol. Nicandri.

Ὕπνος. Schol. Nicandri.

Περὶ χρηστηρίων πάντων libri III. Suid. Male Lonicerus, libros quinque.

V. Nicandri editiones Græcæ.

Prodierunt Theriaca & Alexipharmaca Venetiis primum ex Aldi officina A. 1499. fol. una cum scholiis græcis margini statim adscriptis. Ad calcem Dioscoridis. De-

Deinde recusa sunt ab eodem Aldo ibidem, cum græcis scholiis & ἐξηγήσει ῥυθμῶν, μέτρων, σημείων καὶ χαρακτήρων A. 1523. 4. & à Joh. Sotere. & Coloniæ A. 1530. 4.

Denique sine scholiis, sed perquam nitide & emendate inter Poetas Principes H. Stephani Paris. 1566. fol.

Latina & græcolatina.

Latina prosa & Nicandrum & scholiorum selecta transtulit *Johannes Lonicerus*, cujus versio vidit lucem Coloniæ 1531. 4.

Carmine latino Alexipharmaca pariter & Theriaca non infeliciter (etsi paulo licentius quandoque) reddidit *Euricius Cordus* Medicus Marpurgensis ac Poeta, inter cujus Poemata ab Henrico Meibomio collecta legitur. Helmstad. 1614. 8. Prodierat antea separatim Francof. 1532. 8.

Johannes quoque *Gorræus* Medicus Parisiensis Metaphrasi Poetica eleganti donavit Nicandrum, cum qua editus est græce & latine Paris. 1557. 4. apud Morellum, additis etiam græcis scholiis antiquis & Gorræi notis. Alexipharmaca cum ejusdem Gorræi versione & notis prodierant A. 1549. 8. Exstat præterea Nicander Græce & latine cum Loniceri versione in corpore Poetarum græcorum, quod à Jacobo Lectio editum est Genevæ 1606. fol.

Ottonem Brunsfelsium in Jatrii sui Medicaminum libr. IV. veluti Epitomen retulisse totius Nicandri, notavit Gesnerus in Bibl.

Gallica.

Versibus Gallicis Nicandrum complexus est *Jacobus Grevinus*, * quem nec latino utut nitido interprete Gorræo, nec græcis ipsis cedere elegantia scripsit Thuanus ad A. 1570. Prodiit Grevini interpretatio una cum duobus ejus libris de venenis & antidotis Antverpiæ apud Christoph. Platinum. A. 1567. 4.

VI. *Alii Nicandri.*

Nicander Alexandrinus, cujus περὶ τῶν Ἀργολικῶν ποιητῶν laudat Suid. in Ἀρχεῖον.

Ni-

* Vide sis de hoc Grevino & ejus scriptis Verderii Bibl. Gallicam p. 604. seq.

Nicander Apolloniatarum præfectus, in Numo apud Laur. Begerum T. 1. thesauri Brandenburg. p. 610.

Nicander Chalcedonius, quem ἐν τετάρτῳ τ̃ Πρυσίου (Bithyniæ Regis) συμπτωμάτων allegat Athenæus XI. p. 496.

Nicander Euthydami F. quem colloquentem inducit Plutarchus lib. de sollertia animalium & in sympoſiacis. Eidem librum περὶ τ̃ ἀκύειν inscripsit.

Nicander ineptus Sophista, cujus mentio apud Philostratum in Damiani vita p. 601.

Nicander Thyatirenus, cujus Glossis Atticis sæpius utitur Athenæus & Harpocratio, qui librum XVIII. Ἀττικῆς διαλέκτου laudat in ξηραλοιφεῖν & librum περὶ τ̃ δήμων, (de populis Atticæ) in Θυργωνίδαι & Τιτακίδαι.

Nicander Pater Zenonis apud Goltzium in numo. Jonsius pag. 117.

Ambrosius denique Nicander Toletanus, qui circa A. C. 817. S. Cyriaci Episcopi Anconitani Martyrium versibus latinis scripsisse, & Catalepses sive argumenta in Silii Italici libros composuisse traditur.

VII. Index Scriptorum in Scholiis græcis ad Nicandrum laudatorum, concinnatus à me ad editionem Aldinam 1523. 4.

Pag. 27. incipiunt Scholia in Theriaca.
Pag. 63. b. Scholia priora breviora in Alexipharmaca.
Pag. 66. Scholia posteriora prolixiora.

Amyn- Apol-

Kkkk

VIII. Nicandro non absurde subjiciam alios de Theriacis scriptores, ANDROMACHUM praecipue Cretensem, insignem Medicum & Neronis Archiatrum, ad quem *de Theriaca*, sive ut ipse appellavit *ἀντιδότῳ γαλήνῃ Carmen* non inelegans *elegiacum* scripsit, cujus primos versus dat Tzetzes Chiliad. XII. v. 30. seq. sed integrum exhibet Galenus libro de Theriaca ad Pisonem, & lib. 1. de antidotis T. 2. pag. 428. seq. edit. Basil. Latinis versibus reddiderunt *Julius Martianus Rota & Joh. Guinterius Andernacus.* Eodem libro ad Pisonem confert Galenus c. 12. seq. Theriacam descriptam à Xenocrate, Damocrate, Demetrio & Magno p. 464. seq. Et libro de Theriaca ad Pamphilianum, Critonis de Theriaca scriptum memorat p. 472. & Menecratis p. 471. Idem libro 1. de antidotis cum retulisset Mithridatis, Attalique regum in exploranda antidotorum vi studium singulare, testatur de Theriaca commentatos praeterea Heraclidam Tarentinum, Cratevam, Discoridem, Nigrum, Jollam & Rufum Ephesium p. 424. Exponit etiam, quae de Theriaca scripserat Andromachus filius in libro prosa composito cui διδασκαλίαν τῆς ἐκτὸς * φαρμάκων titulum fecerat, pag. 430. tum *suos ipse versus undecim* *Hexa-*

* Scripserat etiam Andromachus filius δυνάμεις πρὸς τὰ ἐκτὸς libris tribus. Meminit

Hexametros de Hedrychoi magmatis compositione p. 431. Galenus adſcribit, & p. 437. ſeq. Damocratis ** *verſus Jambicos* pluſculos *de Theriaca* ex ejus *Carmine de antidotis*, hinc *aliam deſcriptionem* neſcio quo auctore, *Carmine Hexametro* p. 438. ſeq. Denique quæ Crito de theriaca ſcripſerat tertio τ̃ φαρμακιτίδων βίϐλων. Libro ſecundo de Antidotis Galenus refert Mithiridaticæ confectionem ex præſcripto Andromachi filii, tum Antipatri & Cleophanti, variaque alia antidota Orbani Indi, Aphrodæ, Nicoſtrati, Ælii Caji p. 441. (Galli leg. ex p. 447. ſeq.) & Zopyri, *** quæ idem Andromachus deſcripſerat. Hinc Mithridaticam & alia *quamplurima antidota verſibus Jambicis à Damocrate tradita* p. 441 - 444. & 453. 454. Similiter quæ Aſclepiades Bithynus in quinto τ̃ ἐντὸς παθῶν, quam Ἄζων© (Mnaſonis, p. 449. Νάζωνος) inſcripſit, & quæ propinavit Apollonius Mus. Hinc. p. 443. improbat ſcripta de Venenis, Orphei Theologi, Hori Mendeſii junioris, Heliodori Mendeſii & Arati, verſibus quibuſdam Heliodori Hexametris productis ἐκ τῶν πρὸς Νικόμαχον ἀπολυτικῶν. Seqvuntur deinde Antidota varii generis variorum p. 446. Claudii Tuſci, Apellæ, Zopyri, Mithridatis Eupatoris p. 447. Ælii Galli: p. 448. Archibii, Antipatri, Ælii Galli, Euclidis Palatiani, Zenonis Laodiceni & Minuciuni, Nicoſtrati & Xenocratis: p. 449. Nili Antipatri (ὡς Νεῖλ© Ἀντιπάτρου) Aſclepiadis Bithyni, Antonii, Coi Cratippi (ἀνδρὸς καὶ ἐπιστήμου καὶ κινωτροφοῦ) Heræ Cappadocis, Belchionii qui à Cæſare antidotum ſuum accepiſſe ſe ajebat & Xenonis Laodiceni: p. 450. Claudii Apollonii, Menippi, Menelai, Baphulli, & Abaſcanti, qui Lugduni Medicinam fecit: p. 451. Zoili & Epaphroditi Carthaginienſis, Arabæ Thebani, Charitonis ὀχλαγωγοῦ, Simmiæ Medi, quem & ipſum infra ὀχλαγωγὸν appellat, Andreæ Apollodori (ὡς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖν© ἐν τῷ πρὸς Ἀστυδάμαντα ἀναγράφει:) p. 452. Dorothei Elei, Apollodori ac Soſtrati Eudemi (cujus verſus Hexametros de Theriaca *** Antiochi Philometoris Galenus adſcribit) Heraclidis Ta-

nit Galenus de compoſit. Medicament. per genera. Fuit & Grammaticus hoc nomine, de quo infra in Grammaticis.

** Hic Damocrates ſive ut Plinius XXIV 8. vocat Democrates, ſanavit filiam M. Seryilii Gemini, qui Conſul fuit Anno urbis conditæ 756. tertio poſt CHRISTUM natum, unde de ætate Democratis conſtat. Laudat præterea Galenus ejus φιλίατρον, κλινικὸν & Πυθικὸν, ut obſervavit Meurſius in Bibl. græca. Porro valde probantur Galeno compoſitiones Medicæ verſibus ſcriptæ, quod in illis facilius appareat, ſi quid in verbis numeriſve ſit ab exſcriptoribus peccatum.

*** Mi-

Tarentini, Hybristæ Acutirostri (ὑβριστοῦ ὀξυρυγχίτου) & Apollonii Memphitæ: p 452. Heræ Cappadocis, cujus jam supra meminerat, & p. 456. Nicostrati atque Amaranti Grammatici. Obiter addam, quod apud Plinium XXIX. 1. ubi Theriaces meminit, locus ita mihi legendus videtur: *Theriace vocatur excogitata compositio luxuriæ. Fit ex rebus sexcentis, cum tot remedia dederit natura, quæ singula sufficerent.* Pro *sexcentis* male puto in libris editis esse *externis.*

IX. Claudam hoc caput subjuncto Poeta antiquo *de viribus Herbarum Deo alicui consecratarum*, quem iisdem quibus Nicandrum typis Græce pridem sine nomine edidit Aldus, ac Dioscoridi subjecit, Venetiis A. 1518. 4. Hunc integrum præsenti loco recudendum dare non dubitavi, quia lectu non indignus & brevis, virorum etiam præstantissimorum ita fugit industriam, ut pro inedito haberent, laudarentq; ; Lucas Holstenius notis ad Stephanum Byz. p. 270. Is. Vossius ad Barnabæ Epistolam p. 23. & Tho. Bartholinus de Medicis Poetis p. 103. In codice MSto quem memorat Labbeus pag. 125. Bibliothecæ novæ MStorum subjicitur Joannis, Damasceni cujusdam Medici, libro de Pharmacis ad purgandum idoneis. Sed quicunque demum sit auctor, Ethnicum se & bene antiqvum prodit, neque ingrata poterit ejus esse editio iterata cupido antiquitatis lectori, cum adjunctam ei viderit haud vulgatam antea versionem notasq; doctissimi viri D. JO. RENTORFII, Hamburgensis, qui ut bono publico non invideat quæ in Plutarchum & alios egregios scriptores habet animadversa præclare, mecum optabunt, quicunque ex hoc ungue eruditionem ejus industriamque metientur.

Kkkk 3 POE-

*** Plinius lib. XX. c. 24. tum alter, qui Valerianus vulgo vocatur lib. III. de re medica c. 57. & lib. IV. c 38. narrant descriptionem hujus Theriacæ versibus dedicatam fuisse apud Insulam Coum in limine ædis Æsculapii,

POETA VETUS
De effectis plantarum, Deorum aulici sacrarum.

I. Χαμαίμηλον. II. Ῥάμνος ὄρου.

III. Ἀρτεμισία μονόκλωνος. IV. Πενταδάκτυλος.

V. ὁ ὕπνος, (περιστερεὼν,) ὁ ὀρθός. VI. Δίκταμνον μικρόν.

VII. Ἐλελίσφακος. VIII. Βράθυς κυπάρισσος, χαμαικυπάρισσος.

IX. Κενταύρειον μέγα. X. Βούφθαλμον.

XI. Παιονία. XII. Πόλιον.

XIII. Μῶλυ. (Ἐναλία δρῦς. Χρυσάνθεμον. Ἐρύσιμον.)

I. ΧΑΜΑΙ'ΜΗΛΟΝ.

1. Τοὺς πυρέσσοντας τὸ χαμαίμηλον θεραπεύει
Σὺν ῥοδίνῳ λεῖον πεπριμμένον, ὠφέλιμον ἢ
Τοῖς μετριάζουσιν τὸ φυτὸν, φύεται δ' ἐπὶ θινώδεις
Τὸ βραχὺ καὶ κάλλιστον, ὃ βαστάζουσιν ἰητροί;

5. Ἀρ-

(a) Febres arcere chamæmelum, præter Dioscor. & Galenus T. 2. Oper. edit. Basil. Græc. p. 33. docet: qui tamen non omnes, sed eas nimirum febres chamæmeli perunctione sanari putat, quæ citra inflammationem visceris alicujus infestant, ac præsertim quæ ex humoribus biliosis aut cutis densitate proveniunt, Aëtius, Tetrab. 1. Serm. 1. de anthemide, & Macer. C. 14.

(b) Chamæmelum dicitur διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὀσμῇ, Dioscor. III. 154. p. 235. quoniam odorem mali habeat, uti Plin. N. H. XXII. 21. interpretatur. Dicitur & ἄνθεμις Anthemis, inquit Plin. magnis laudibus celebratur ab Asclepiade. Aliqui leucanthemida vocant, alii leucanthemum, alii eranthemon, quo-

NOMINA PLANTARUM

Quarum vires Poeta persequitur.

I. Chamæmelum. *II. Rhamnus Hori.*
III. Artemisia Monoclonos. *IV. Pentadactylus.*
V. Verbena supina & recta. *VI. Dictamnum minus.*
VII. Elelisphacus. *VIII. Sabina Cupressus sive Chamæcyparissus.*
IX. Centaurium majus. *X. Buphthalmus.*
XI. Pæonia. *XII. Polium.*
XIII. Moly. (Quercus marina. Chrysanthemum. Erysimum. Quæ tria capita, cum aliis forte pluribus, desiderantur.)

I. CHAMÆMELUM.

1. FEbricitantes *(a)* chamæmelum *(b)* curat
cum rosaceo *(c)* minutissime tritum: emolumento est
adversa valetudine *(d)* laborantibus: stirps hæc nascitur in arenosis locis *(e)*
brevis *(f)* & pulcerrima: quam versant Medici

s. in

quoniam vere floreat. Nonnulli melanthemon (MS. melanthion) vocant. Addit Dioscor. οἱ δὲ χρυσοκόμην pro quo Oribas. L. XI. Collect. χρυσοκαλλίαν habet) οἱ δὲ καλλίαν καλοῦσι. Alii chrysocomen, ob aurei coloris capitulum, alii calliam quia flos pulcer est, unde noster poeta κάλλιστον recte adiecit, vocant. Plinium chamæmeli, parietariæ & matricariæ historiam confundere, contendit Jo. Bod. à Stapel ad Theophrast H. P. VII. p. 833. & p. 686. Non uni eidemque generi omnia hæc nomina convenire, ex ipso Plinio constat: juxta varia ergo genera (quæ tria flore distantia ipse. ut & Macer, enumerat, Bauhinus decem exhibet) varia & diversa chamæmelum obtinere nomina dicen-

dum

Ἀρχομένου θέρεος, μέγας ἥλιος ἡνίχ' ὁδεύῃ
Ἕβδομον ἱππεύσας πετράζυγον αὔτυγα πώλων.

II. ῬΑ'ΜΝΟΣ.

Ῥάμνον ἔχει Πανάκεια ἐν οἴκοισιν παναρίστην,
φυομένην φραγμοῖσιν ἄκανθαν εὐπετάλειαν.
Ὥρου δ' ἐστὶ φυτὸν, τόδε σύμφορον ἐστὶ βροτοῖσι
Βαστάζειν ποτε ῥάμνον ὅταν φθίνουσα σελήνη
Δέρκηται πάντεσσι βροτοῖς κατὰ μακρὸν Ὄλυμπον
Κρημναμένη· δύναται γὰρ ἀποστρέψαι κακότητας
Φαρμακίδων τε κακῶν καὶ βάσκανα φῦλ' ἀνθρώπων.
Πρώτη γὰρ μακάρων γ' ἐχρήσατο τῇδε φυτείᾳ

Παλ.

dum est. Nunc in omnibus officinis interpolato Græco nomine camomilla dicitur, sic & Itali Galli (camomille) & Angli (camomile) nuncupant. German. Camillen/ Camillen Blumen.

(c) Sensus est, perunctione chamæmeli rosaceo mixti sanari febricitantes. Oribas. Syn. I. 23. ex sudorem provocantibus est chamæm. siccum, tritum, oleo perfusum, cute valenter perfricata. Ex Nechepsone Ægyptio Aetius hæc accurate tradit quem, nulla tamen ejus mentione facta, plene descripsit Castor Durantes Herbar. p. 85. edit. Rom. cujus verba Italico idiomate hæc sunt: *I fiori raccolti senza le foglie posti nel mortaio, & incorporati con L' olio di camomilla & fattone trocisci, & dissolvendosi poi con l' olio medesimo, & ungendosene chi patisce qual si voglia spetie di febre, ligvarisce, se subito che i febricitanti sono unti, si mettono in letto caldo à sudare ben coperti.* Observandum (1) Veteres non solum sicco calore aut balneo, (V. Celsum. II, 17. p. 93. edit. Clariss. Almelov.) sed & unctione elicuisse sudorem. (2) Ægyptiorum sapientes, quos secuti sunt Græcorum ut & Latinorum principes medici, in ea fuisse sententia, sudationes ad febres abigendas esse valde proficuas. (3) Chamæmelum, ex eorundem mente, oleo mixtum, perunctione, quamvis & in potu febricitantibus fuerit exhibitum, utiliter adhiberi per sudores febrem ut tollantur.

(d) Μετριάζω, significat apud bonos auctores, (1) modum adhibeo, ne quid sit nimium, curo. (2) remisse ago minus acriter, minori alacritate rem perago. Herodian. VIII. 3. p. 339. μετριάζουσι ἐν τῷ προθύμῳ τῆς μάχης (3) Modeste ago, aut loquor, modeste de me sentio. μετριάζομεν apud Thucyd. I p. 43 edit. Oxon. Scholiast. exponit ταπεινοί ἐσμεν. Suidas μετριάζει interpretatur ταπεινοφρονεῖ, modeste de se sentit. (4) Moderationem adhibeo modice fruor. (5) quæ accidunt æquo animo fero. Sed hæ significationes apud nostrum poetam locum ubi consistant reperire non poterunt, Saracen. μετριάζει interpretatur, medio-

Ineunte æstate, magnus sol quando regens habenas incedit,
septimo agitans quadrijugo orbe equos.

II. RHAMNUS.

Rhamnum (*g*) medicina omnigena habet domibus longe optimum,
nascentem sepibus (*h*) spinam foliis decoram.
Est autem Hori (solis) planta: mortalibus quæ prodest
Si eam portent, qvum lunam decrescentem
vident omnes homines in magno olympo.
Suspensa, (*i*) efficax est avertendi (*k*) malignitates
veneficorum (*l*) malorum & fascina (*m*) hominum.
Prima omnium deorum hac usa est planta

 Pal-

mediocriter affectis: ut sit idem cum illo Galen. μαλάττει τὰ μετρίως σκληρὰ, modice dura emollit, quod & Oribasius asserit Sed & hæc dura & nullo exemplo facta est versio. Rectius ergo vertitur, ægris, infirmis aut infirmitate laborantibus. Hanc interpretationem probat, Phrynicho teste, Menander, qui μετριάζειν pro ἀσθενεῖν usus est: postulat sensus, firmant veteres & recentiores auctores: quod ex Plin. & Dioscor. abunde constat, ac Durantes in Herbar. non obscure hoc disticho indicat:

Corporis humani morbis hac denique cunctis
Est prope præsidium magnum mortalibus ægris.

(*e*) Dioscor. φύεται ἐν τόποις τραχέσι ϗ παρὰ τὰς ὁδούς. Plin. in macro solo, aut juxta semitas. Sequitur: τὸ Βραχὺ brevis. ita & Macer: (qui in multis nostro poetæ consentit)

Hæc multum redolens est & brevis herba.

(*f*) Dioscor. Συλλέγεται δὲ ἔαρος. Plin. colligitur vere & in coronamenta. (ad depellendum scil. capitis dolorem, ut ex Galeno constat) reponitur. Eodem tempore & medici folia tusa in pastillos digerunt: item florem & radicem. Quæ Plinii verba vocem βαστάζουσιν pulcre illustrant.

(*g*) Rhamni duo genera commemorat Theophrast. H. P. III. 17. ῥαμνὸς τε γὰρ ἡ μὲν ἐστι μέλαινα, ἡ δὲ, λευκή. Καὶ ὁ καρπὸς διάφορος, ἀκανθοφορεῖ δὲ ἄμφω *Rhamnorum duo sunt genera, unum nigrum, alterum candidum, fructus quidem est diversus, ambo vero spinas gerunt.* Plinius N. H. XXIV. 14. *inter genera ruborum,* in-

Παλλὰς Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
Πάλλαντα κτείνασα μάχαις κρατερῇφι βίηφι
Τῆμος ὅτ' ἀθάνατοί τε θεοὶ θνητοί γε Γίγαντες
Σύμβαλον εἰς ἔριδα κρατερὴν κάρτιστοι ἐόντες.
Πανδαρκὴς δ' ἄρ' ἔπειτα θεὸς Νέμεσις πολύμορφος
Καὶ νηοὺς ἐκάθηρε θεῶν καὶ ἀγάλματα ῥάμνῳ.
Θρέμματα γοῦν νῆάς τε καλὸν φυτόν ἐστι φορῆσαι
Πρός τε πόνον κεφαλῆς, καὶ δαίμονας, ἠδ' ἐπιπομπάς.
Πάντα γὰρ ἠδ' ἰήπιτο βροτόφθορα φάρμακα λυγρά.

Schol. Τὴν ῥάμνον ἄρῃ ἐν λειψοσελήνῳ καὶ βαστάζῃ, ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα, καὶ πρὸς ἀνθρώπους φαύλους. Ἁρμόζει δὲ φορεῖν αὐτὴν θρέμματα, καὶ πλοίοις περιτίθεσθαι. Ὠφελεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον κεφαλῆς, καὶ δαίμονας καὶ ἐπιτομπάς.

III. ἈΡΤΕΜΙΣΊΑ ΜΟΝΌΚΛΩΝΟΣ.

Ἀρτέμιδος βοτάνην τε συνώνυμον αἴρ' ἐπιφώσκειν
Ἠελίου μέλλοντος ἐπὶ χθόνα φέγγος ἐρυθρόν,
Ἥν τινα τοξῖτιν ἄνδρες ἐφήμισαν ἢ βοτρυΐτην.

Πάστι-

inquit, *rhamnos appellatur à Græcis, candidior & fruticosior. Is floret, ramos spargens rectis aculeis, non ut ceteri, aduncis: foliis majoribus. Alterum genus est silvestre, nigrius, & quadantenus rubens. Fert veluti folliculos.* Hoc loco de albo non nigro hic est sermo; nam spinæ albæ fausti ominis & arcentes noxias creditæ: spinæ nigræ infaustarum numero semper habitæ: hinc ex spina alba in nuptiis fieri solitæ faces. V. Festum V. Patrimi. & ibi CL. Dacerii not. p. 328. Rhamnum esse spinam albam. quam Itali spinam sanctam vocant, (forsan quod amuletum esse contra veneficia credatur) varia probant: eadem enim de spina alba Latini, quæ de rhamno tradidere Græci. Sunt tamen quibus magis placet esse oxyacantham. Hagdorn. V. Stapel. ad Theophrast. not.

(h) Dioscor. l. 119. p. 61. περὶ φραγμοὺς φυόμενος. Rhamnus frutex est circa sepes nascens. Sic & Oribas. Coll. Med. XII.

(i) Suspensa, in foribus nempe. Schol. Nicand. f. 60. πρὸ τῶν θυρῶν ἐν τοῖς ἐναγίσμασι κρημνῶσιν αὐτήν. Diogen. Laert. IV. 55. p. 260. edit. Amst. καὶ ῥάμνον ὑπὲρ θύρην ἔθηκεν.

(k) Malas noxias averruncare rhamnum vulgo creditum, unde eum Nicand. ἀλεξιάρην, schol. ἀλεξίκακον vocavit.

(l) Φάρμακον, medicamentum, est vox media, vel, ut Pollux IV. 25. loquitur, ambigua. Ejus

Pallas Minerva (*n*) filia Jovis Ægiochi, (à capra nutriti)
Pallantem (*o*) occidens pugnis ac magna vi:
tum quando (*p*) immortales dii mortalesque gigantes
acerrimam inter se exercuerunt contentionem (*q*) fortissimi venientes.
Omnia videns Dea Nemesis multiformis,
Et templa lustravit Deorum & signa rhamno.
Convenit ergo ut quæ aluntur & naves hanc portent plantam.
Facit & ad dolorem capitis, dæmonas ac pompas.
Omnia enim sanat noxia medicamenta hominibus quæ sunt perniciosa.

III. ARTEMISIA MONOCLONOS.

Dianæ herbam (*r*) ab ea cognominatam tolle, quando oriens
Sol rubrum jubar mittit in terram.
Quam quidam toxitin recte nuncupant aut botryn, (*s*)

LIII 2 alii

Ejus verba sunt: *τὸ δὲ φαρμάξαι, ἀμφίβολον, ὥσπερ ὁ φαρμακεὺς καὶ ἡ φαρμακὶς ἐπὶ τῶν βλαπτόντων μᾶλλον ἀκούεται.* Hac ambiguitate non observata, sæpe à vero aberrarunt interpretes. S. Anastasia Martyr *φαρμακολυτρία* dicitur Nicephoro XIV.10. à medica manu, omne maleficium & omnem languorem morbumque dei Gratia, qua ipsa polluit, depellente, ut Græci exponunt dum ita canunt:

Ἀναστασία φάρμακον πιστοῖς μέγα
Πᾶν φάρμακον λύουσα, καὶ κεκαυμένη:

Anastasia magnum fidelibus medicamentum, venenum omne solvens, etsi exusta fueris. At Jo. Langus hoc medicamentum salutare in lethale vertit, dum Nicephori verba: *καὶ τὰ λείψανα τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς φαρμακολυτρίας ἀπὸ Συρμίου ἠνέχθη,* latine interpretatur: Reliquiæ S. Anastasiæ incantatricis ex Sirmio allata. Ex qua male meditata vers. Anastasiam olim fuisse veneficam male tradit Cardin. Baronius ad Martyrol d. 25. Dec. V. Franc. Combefisium, in Auctar. Bibl. Græc. ad Nicetæ Paphlagonis Orat. paneg. p 511.

(*m*) *Φῦλ ἀνθρώπων.* (sic enim scrib) denotat homines. *φῦλα γυναικῶν* sunt mulieres. *Ἰνδῶν φῦλα,* Apollon. II. V. 908. Indi, *Ἀθανάτων φῦλα,* Hesiod. Op. V. 199. sunt immortales, dii, ut recte Cl. Grævius Lect. Hesiod. c. 5. p. 28. observat.

(*n*) Minervam *κούρην τ' Αἰγιόχοιο Διὸς* Hesiod. *Θεογ.* V. 13. & passim vocat, ipsiq; alias V. 25. 52. associat, *κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,* filiæ Jovis Ægiochi. (*o*)

Πασιθέην δ' ἕτεροι χαρίτων στέργηθρον ἔχουσαν.
Οἱ δ' ἕτεροι λυσίκοπον, φιλοπάννυχον ἀγροιῶται
Ἀθανάτην καλέουσι φυτὸν μέγα δῶρον ἔχοντες.
Λύει γὰρ κόπον, ἀνδρὸς ὁδοιπόρου, ἣν χείρεσσι
Τὴν μονόκλωνον ἔχῃ, περὶ δ' ἂν ποσὶν, ἑρπετὰ πάντα
φεύγει, ἥντις ἔχῃ ἐν ὁδῷ, καὶ φάσματα δεινά.
Ἄιμα ἐπισκιρρωθὲν ἐπὴν ἄρθροισιν ἐλάσῃ
Κλῶνας ἑλὼν μίξον ῥοδίνῳ, ζέσας δ' ἐνὶ χύτρῃ
Σύγχεε τὸν κάμνοντα ὅλον, μέλλοντα ὑπνώττειν
Εὐθὺς ἀπαλλάξεις ἀλγήματος ἐκ μεγάλοιο.
Ὑστερικαῖς τε γυναιξὶν ἄγαν σωτήριόν ἐστι.
Στραγγουροῦντάς τε παύει, ὀπισθοτόνοιό τε ῥῆγμα.
Πάντα δ' ἀεὶ νοσοεργὰ πάθη στέλλουσα διώκειν.

Schol. Ἀρτεμισίαν βοτάνην εἴτις ἔχει ἐν ὁδῷ, λύει τὸν κάματον, καὶ ἐν ποσὶν εἰλημμένη θηρία διώκει καὶ δαίμονας. Αἷμα δὲ ἐπὰν περὶ τὰ ἄρθρα σκιρρωθῇ, κλώνια λαβὼν μίξον μετὰ ῥοδίνου, καὶ ποιήσας ζέσαι εἰς χύτραν σύγχεε τὸν πονοῦντα ὅλον, ὡς ὑπάγει κοιμᾶσθαι. Καὶ ὑστερικαῖς γυναιξὶ πάνυ βοηθεῖ. Στραγγουρίαν παύει, καὶ ὀπισθοτόνου ῥῆγμα.

IV.

(o) Πάλλας est nomen gigantis quem Minerva occidit, unde & cognomen Palladis accepisse tradunt Grammatici. Apollod L. 1. c. 6. pag 18. de Minerva sic scribit: Πάλλαντος δὲ τὴν δορὰν ἐκτεμοῦσα, ταύτῃ καὶ τὴν μάχην τὸ ἴδιον ἐπέσκεπε σῶμα: Pallanti autem pelle detracta in pugna, suum sibi corpus contexit.

(p) Ἀθάνατοι dii, θνητοὶ homines, Hesiod. & Homer. (V. Il. E. V. 340. 343.) passim. Non autem Jupiter solus, sed & alii dii ἀθάνατοι fuerunt dicti. Plut. de superst. ἄνοσοι & ἀγήρατοι, morborum & senii expertes.

(q) κάρτιστοι (vel κράτιστοι) leg. ita hanc vocem exhibent Cl. Holstenius ad Stephan. p. 270. & Is. Vossius in Barnab Epist. p. 315.

(r) Artemisiam ab Artemide cognominatam etiam Plinius XXV 7. memorat, quoniam privatim medeatur feminarum malis. Quod autem ibi legitur, ab Artemisia Mausoli uxore hanc herbam adoptatam, quæ antea parthenis vocabatur: error est Plinii, artemisiam Mausoli cum Lygdamidis filia confundentis. Ante enim Artemisiæ Mausoli tempora nomen id obtinuisse ex Hippocrate qui eam artemisiam (sect. III p. 47 & V p. 173) nuncupat, satis constat Ab Artemisia autem Lygdamidis filia, quæ Persico vixit bello, nomen hanc herbam usurpasse à veritate non videtur alienum. V. CL. Allatium Not. ad Phil. Byz. de 7 orbis mirac. insert. T. VIII. Thesauri Græc. antiq. C. 2682. ubi & poetam nostrum, quem auctorem carminum de herbis vocat, & quidem tres priores de artemisia ex

co

alii vero paſitheam Gratiarum amoris incentivum habentem:
Alii Lyſicopin (*t*) aut philopannichon, quomodo ruſtici eam vocant:
Immortalem vero plantam appellant magnum donum qui poſſident.
Solvit enim (*u*) laſſitudinem viatoris, ſi in manibus
monoclonon (*x*) teneat: circum pedes omnia noxia reptilia
fugat, ſi quæ fuerint in via, ut & horridos viſus.
Sanguinem artubus induratum agitabis,
ramulos ſi ſumpſeris, roſaceoque miſcueris, ac in (*y*) olla fervefeceris,
Eoque ægri totum corpus unxeris, quando it dormitum:
& ſtatim magno dolore eum liberabis.
Mulieribus utero laborantibus valde ſalutare eſt.
Stillicidio urinæ (*z*) laborantes ac opiſthotono (*a*) levat.
Omnes tandem morbos dolores afferentes inhibet ac ſiſtit.

IV.

eo verſus, citat. Ab Artemide hoc nomen derivat & Macer, C. 1. ut & Vegetius, Hippiatr. III 39. qui radicem artemiſiæ Dianinam vocat. Apulejus tandem C. 12. tres artemiſias à Diana inventas & ejus nomine nuncupatas tradit.

(*s*) Dioſcor. III, 129. Ambroſia, quam alii botryn, alii botryn artemiſiam appellant. V. & Ruellium, de Nat. ſtirpium, III. 61. p. 557. ſeq. botrys, inquit ille, Pariſienſibus matronis melius quam officinis aut herbariis noſcitur.

(*t*) Apul. c. 10. leucopis, item, toxotis.

(*u*) Idem eadem tradit. Conſentit Plinius, XXVI. 16. ſic ſcribens: artemiſiam & eleliſphacum alligata qui habet viator, negatur laſſitudinem ſentire Hinc German. dicitur Beyfuß / Belg. Byvoet / quod ſit præſens pedum adiumentum & in via contra laſſitudinem præſidium.

(*x*) Monoclonos, ut ex Dioſcor. III 127. p. 226. & Plinio conſtat, appellatur herbula gracili ſurculo, ſimplici caule donata, valde puſilla, attamen referta floribus.

(*y*) Aldus edidit Δήσας-κύθρῃ leg. ζήσας-χύθρῃ.

(*z*) Στραγγουρία unde ςραγγουριάω, eſt urinæ ſtillicidium. Catoni, lotium ſubſtillum dicitur. Ὅταν τις ὀλίγον ἀποκρίνῃ οὖρον συνεχῶς ςραγγουρία τὸ πάθος καλεῖται ſcribit Galen. at δυσουρία eſt, qvum ægre redditur.

(*a*) Ὀπισθότονος dicitur, cum cervix reflexa eſt in poſteriorem partem. Ita Scribon. Largus, Comp. 255. p. 132. edit. Rhodii. De hoc affectu V. Aretæum, de cauſis & ſignis auctor. morb. I, 6. ubi tres convulſionis ſpecies recenſet. Oribaſ. Synopſ. VIII, 16. Celſum IV, 3. p. 193. de cervicis morbis, cujus verba ſunt: Neque tamen

IV. ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ.

Αὐτίκα δ' Ἑρμείαο πενταδάκτυλον αἶρε χλοανθές,
Πανταετὲς δίοπον ἑρμαίαν πᾶσιν ἀρωγεῖ.
Τὴν καὶ ὀνειροδότιον, ἐπεὶ κατὰ θέσφατα πάντα
Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ὀνείρατα καλὰ προφαίνει.
Πάντα γὰρ ἀθλήταιο πόνον φορέων περὶ σῶμα,
Ὀφθαλμῶν δέ τε πᾶσαν ἀμ' ἐξοίσειας ἀνίην.
Χοιράδας, ἀντιάδας, σταφυλὴν, ὅσα δὴ ὑπὸ γλῶσσαν,
Ἄρθρα τε καὶ νεύρων ὀδύνας, καὶ ἕρκος ὀδόντων.
Ψώραν τ' ἐξακέσαιο βροτοφθόρον ἐκ κακότητος,
Καὶ λοχίων ἔμμηνα κατασπασθέντα γυναικῶν
Ἐν ὕδατι χλιαρῷ προσκλυζομένη παλάμαισι.
Πρός τε φόβους, καὶ βασκοσύνας, καὶ δαίμονας ἐχθρὸν
Ἐστιν ἄκος παναρκὲς, ὅθεν καὶ λάμβανε ποίην
Μήνης αὐξομένης φαεσιμβρότου ἠελίου τε
Ἀντέλλειν μέλλοντος ἐπὶ χθόνα φέγγος ἐρυθρόν.

Schol. Ταύτην εἴτις φορεῖ περὶ τὸ σῶμα, ἄπονος μένει. Καὶ ὀφθαλμοὺς ὠφελεῖ, χοιράδας, ἀντιάδας, σταφυλὴν, καὶ τὰ ὑπὸ τὴν γλῶσσαν, ἄρθρα τε καὶ νεύρων ὀδύνας καὶ ὀδόντας, ψώραν ἐκ λιμοκτονίας, λοχίων ἔμμηνα κατασπασθέντα. Ἐν ὕδατι δὲ χλιαρῷ προσκλυζομένη εἰς τὰς χεῖρας, πρὸς φόβους καὶ βασκοσύνας καὶ δαίμονάς ἐστι πάνυ καλή. Διὸ λάμβανε τὴν βοτάνην, ὅτε αὔξει ἡ σελήνη, καὶ ἡλίου ἀνατέλλοντος.

V.

men alius importunior acutiorque morbus est, quam is, qui quodam rigore nervorum, modo caput scapulis, modo mentum pectori adnectit, modo rectam & immobilem cervicem intendit. Primum Græci ὀπισθότονον, sequentem ἐμπροσθότονον, ultimum τέτανον appellant.

(*b*) Pentadactylus alias Pentaphyllon, quinquefolium, & quinquefolia, dicitur. German. Fünffingerkraut. quod optime Græc. nomen pentadact. exprimit. Vocatur & tridactylus seu trifolium, à numero foliorum, nam & quina & terna singulis petiolis folia gerit: pentaphyllum quod fraga gignit. Plin. XXV. 9. Quinquefolium nulli ignotum est, cum etiam fraga gignendo commendetur. - nomen à numero foliorum habet. Stapelius ad Theophrast. p. 1113. Plinium reprehendit quod quinquefolium fraga ferens asseruerit, cum id terna non quina singulis petiolis gerat folia. Matthiolus in Dioscor. p. 651. idem pluribus inculcaverat.

Pro

IV. PENTADACTYLUS. (b)

Illico (*c*) Mercurii tridactylum tolle (*d*) florens virenti ætate.
Pentapetes (*e*) procurante Mercurio omnibus auxilio est.
Vocatur etiam oneirodotium, (somnia injiciens) quoniam juxta vatum effata,
mortalibus hominibus jucunda ostendit somnia.
Omnem dolorem superabis corpori alligatum ferens.
Oculorum vero omnem (*f*) expelles dolorem:
strumas, (*g*) tonsillarum (*h*) affectiones, uvam jacentem, (*i*) & quæ sub lingua sunt:
articulorum & nervorum dolores atque dentes (*k*) (dolentes curat.)
Scabiem etiam sanabis homines ob malignitatem corrumpentem,
Et puerperarum purgamenta suppressa,
In aqua tepida cum proluta fuerit manibus.
Terroribus, fascinationibus & malis geniis inimicum est.
Medicamentum plane optimum, inde & accipe herbam
crescente luna, sole, hominibus qui lucem administrat,
oriente ac rubrum jubar mittente in terram.

V.

Pro Plinio stat Brasavolus asserens, in Veronensi agro nasci fragariam quinis foliis quæ fraga gignit. Harduinus ad Plin. L. c. qui quinquefolium fragiferum à Clusio depictum à se in horto regio visum affirmat.

(*c*) Mercurii herbam Ἑρμοῦ βοτάνην etiam Aëtius vocat. In Noth. Dioscor. p 465. ἑρμοδάκτυλος dicitur.

(*d*) Χλοανθὲς, virens, florens viribus. χλοάειν, signif. juxta Nicandri interpretem, καλῶς αὔξεσθαι καὶ βλαστάνειν, quod & homini & herbis recte convenit. Inde puelli puellæque virenti florentes ætatula Apul. dicuntur. Si ad tridactylum placet referre vertendum tridactylum tolle virentem, viridem.

(*e*) Πενταπετὲς leg. pro παντοετὲς. Hanc correctionem firmant Plin. Apul. & interpolatores Dioscor. Sic autem dicitur à foliorum numero in quo se expandit & extendit, πετάζειν enim significat extendere. Certum igitur est, quinquefolium à Græcis pentapetes sive pentadactylon vocari. An vero cum Plinio (quem aperte sequitur Marcell.) herbam fraga ferentem, an vero pentaphyllum esui quidem acommodatum, at nullum producentem fructum, intellexerint, non adeo certum.

(*f*)

V. ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝ. *

* Aldus edidit περιστερεῶν.

Πρὸς τὰ Κυθηρείδος ἔργα θεᾶς κυδρῆς Ἀφροδίτης,
Τρυγόνιον τόδε πάντες ἐπιχθόνιοι καλέουσιν.
Ἄλλοι δ' ἄρρενα, οἱ δὲ περιστερεῶνα τὸν ὀρθόν.
Ὕπτιον δ' αὖ ἕτεροι χθαμαλὴν ἐπὶ γαῖαν φιλεργόν.
Δοιοὶ γὰρ πεφύασιν ὁμοιότατοι πετάλοισιν.
Ὀρθὸς μὲν τείνει εὐρὺν φύσιν εἰς Ἀφροδίτην,
Ὕπτιος ἱμάζει. Δύναμις δ' αὐτοῖσι μεγίστη.
Εὖ δ' ὁπόταν ἐθέλῃς πινοῖ ὀφθαλμῶν ἀκέσασθαι,
Ἀμματίσας περὶ σῶμα περιστερεῶνα τὸν ὀρθὸν
Ἠελίου κόσμον τὸν ἀτέρμονα κυκλώσαντος,

(f) Hæc jactantia juxta S. Hieronymum imperitiam medici sapit. *Imperiti medici*, ait ille Epist. 61. *ad omnes oculorum dolores uno utuntur collyrio.* Et procem. in Epist. ad Ephes. T. IX p. 203. *Quomodo B. Joannes in Apocalypsi sua ad septem scribens, Ecclesias, in unaquaque earum specialia vel vitia reprehendit vel virtutes probat: ita & S. Apostolus Paulus per singulas ecclesias vulneribus medetur illatis; nec ad instar imperiti medici uno collyrio omnium oculos vult curare.*

(g) Chæras id est struma, dicitur glandula indurata, in cervice, alis & inguibus enascens. V. Æginet. VI. 35. Actuarium, de modo medendi, II, 12. qui χοιράδας vult dictas, quod scrophæ eo malo infestari soleant, vel quod prolificæ videantur, ab unico quippe tumore etiam plures quandoque enascuntur. ut & Celsus V, 28. p. 323.

(h) Ἀντιάδες, tonsillæ glandulæ, die Mandeln. Nomen est partis, pro ejus morbo & inflammatione. Ruffus Ephes. de appellat. partium corp. humani, I. 8 Παρίσθμια, ἀντιάδες & μῆλα dicuntur carnosæ quædam glandulosæque partes utrinque à lateribus faucium positæ. Vid. & L. II. 4. ubi docet ἀντιάδας nominatas, quoniam ore aperto ἀλλήλαις ἐναντίαι, sibi invicem oppositæ, præsertim qvum inflammatæ sunt, appareant.

(i) Uvæ nomine accipienda est quædam in gurgulione, quæ & columella dicitur, Græc. κιὼν & γαργαρεὼν, (das Zäpflein) affectio, qvum scil. uvæ acino simile summum gurgulionis apparet, uti docet Aetius Tetrab. II. Serm. 4. V. & Ruffum Ephes. I. 8. qui σταφυλὴν affectum columellæ recte nominari monet. Sunt tamen qui uvam cum columella confundunt, & Archigenem promiscue accepisse docet Galenus.

(k) Ἕρκος ὀδόντων septum dentium, i. e. dentes. Sic Homer. Il. Ξ. V. 83. ubi Schol. περιφραστικῶς τοὺς ὀδόντας dentes autem pro dolore dentium sumi, frequens est. Ad dentium dolorem prodesse, colluere os frequenter radice herbæ quinquefoliæ incoctæ in vino, testatur Scribon. Largus, comp. 53. p. 40.

(l) Ver-

V. VERBENA (l) SUPINA ET RECTA.

Ad res almæ deæ Cythereæ *(m)* Veneris (facit)
trygonium, *(n)* ſic omnes terreſtres vocant.
Alii marem nuncupant, quam alii verbenam rectam,
ſupinam *(o)* vero, quam alii humilem, ſuper terram operis amantem.
Duo hæc genera foliis naſcuntur ſimillima.
Recta quidam ſolvit potenter corpora in venerem,
Supina ſopit: virtus utrique maxima ineſt.
Si tibi animus eſt oculorum morbis bene mederi,
ad corpus annectens verbenacam rectam,
ſole mundum infinitum cingente,

(*l*) Verbena, Verbenaca, columbaris, latinis dicitut herba quæ periſtereon, ariſtereon, hiera botane Græcis. German. Eiſenkraut, Taubenkraut. Ἀριστερεῶνα dictam eſſe verbenaçam, ex Pauſania monet Euſtath. Od χ. ſic & in MSS. Codd. apud Plin. XXV. 10. & XXVII. 4. ariſtereon (in edit. eſt periſtereon, & periſtereos, ut primo loco legitur in edit. Venet. 1496.) haberi teſtatur Commentator Plinii Harduinus, p. 504. & 505. Apul c. 3. periſtereona (h. e. columbinam) hyption etiam ariſtereon vocat: & C. 65. Græci, inquit, periſtereon orthion, alii trigonion, aiii hieran botanen: Itali (i. e. Latini) criſtam gallinaceam, alii columbinam alii ferrariam vorarunt. Sunt autem eæ (ſupina & recta) columbis eſca admodum jucunda & familiaris, unde & hoc nomen (περιστερὰ Græc. columba) habent, & columbinæ (περιστεραὶ ut h. l.) dicuntur. Periſtereos, inquit Plinius, columbis admodum familiaris, unde & nomen.

(*m*) Venus dicitur Cytheris, Cytherea quoniam προσέκυρσε Κυθήροις, Heſiod. Theog. V. 192. appulit Cytheris. Ea autem urbs & mons eſt in Creta, de hac voce vid. Etymol. M. C. 543. V. κυθέρεια. Veneris herbam etiam agnoſcit Aëtius, Tetrab. I. Serm. 1.

(*n*) Τρυγώνιον, trygonium quod ſit turturibus (τρυγὼν turtur) pabulo. Ald. τριγόνιον, forſan auctor τρυγόνιον ſcripſit, apud Apul. trigonium.

(*o*) Supinam feminam vocant, quod ſemper humi procumbat.

(*p*) Periſtereon, ſcribit Aetius l. c. capitis dolorem egregie tollit, coronæ modo impoſita, trita quoque cum aceto & roſaceo illita, & cocta cum oleo, indeque rigato capite, omnem veterem capitis dolorem ſanat. Coronam verbenacæ capiti impoſitam, dolorem tollere, tradunt etiam Apul. C. 3. § 6. & Macer, c. 57.

(*r*)

Παύσεις ὀφθαλμοῖο δυσαυγέας ἀμβλωπῆρας.
Ἐκ κεφαλῆς πόνος ἐν ταύτῃ παραχρῆμα μενοῦ τοι,
Καὶ κόπον ἐξελάσει πάντη τριφθεῖσα μετ' ὄξους.
Χοιράδας, αἰτιάδας τε πάσας παύει παραχρῆμα.
Ἔσθ' ὅ δέ τοι χαῦρος χαρίτων * * *
Τεύχειν δ' εἰς φιλίαν δυνάμεις * *
* * κοίζει δ' ὁπόταν τις ἀνὴρ * *
Τῆς βοτάνης, κάμνοντος ἐναντίον ἵστασο μοῦνος,
Κ' εὐθὺς ἀπαλλάξεις τὸν δαίμονα μηκέτ' ἐπελθεῖν.

Schol. Ὁ περιστερεὼν ὁ μὲν ὀρθὸς τείνει τὸ αἰδοῖον· ὁ δὲ ὕπτιος ξηραντικός ἐστι. Ὠφελεῖ δὲ ὁ ὀρθὸς περιαφθεὶς πρὸς πόνους ὀφθαλμῶν. Ποιεῖ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ κεφαλῆς πόνον καὶ κάματον. Παύει τριφθεῖσα μετ' ὄξους χοιράδας, αἰτιάδας παραχρῆμα παύει. Ὅτε δέ τις φιλικιᾷ, ἀπὸ ταύτης κλωνία λαβὼν, κατέναντι σῆθι τοῦ φιλικιῶντος μόνος, καὶ εὐθὺς θεραπεύεται.

VI. ΠΕΡῚ ΔΙΚΤΆΜΝΟΥ ΜΙΚΡΟΥ͂.

Δίκταμνον βοτάνην αἱρεῖν ἐπιβάλλεο κοῦρε
Φροντίδι * ἀθανάτῃ ἣν αὐτοὶ θέσπισαν ἡμῖν   * Forte ἀθάνατοι.
Ὡς εἰδὼς δύναμιν βοτανῶν καὶ χρήσιμα ἔργα.
Δικτάμνου γὰρ ἔταν αὖον δέμας ἐν παλάμαισι
Τρίψας ἀλφιτοειδὲς ἐνιστάξεις διόνυσον,
Κουρήτων μακάρων ὑποτεργάζῃ πίζονια πρεπόντως.

(q) Veteres bugloſſam vino admiſcuiſſe, & verbenarum adiantorumque diluto ſolum rigaſſe, convivis hilaritatem aliquam ut pararent, teſtatur Plutarch. Sympoſ I, 1. p. 1091. T. 2. edit Stephan. in 8. cujus hæc ſunt verba: Οἱ μὲν οὖν τὰ βούγλωσσα καταμιγνύντες εἰς τὸν οἶνον, καὶ τοῖς ἀποβρέγμασι τῶν περιστερεώνων καὶ ἀδιάντων τὰ ἐδάφη ῥαίνοντες, ὡς τούτων τινὰ τοῖς ἑστιωμένοις ἀθυμίαν καὶ φιλοφροσύνην ἐνδιδόντων Macer quoque idem affirmat. Κόπον igitur h. l. poteſt verti moleſtiam, nam κόπος præter laſſitudinem, laborem & moleſtiam ſignificat.

(r) Hæc vana & ſuperſtioſa ſunt, & refutatione plane indigna. Hinc Plinius XXV. 9. *magos circa hanc inſanire*, recte ſcribit. *hac perunctos impetrare quæ velint, febres abigere, amicitias conciliare, nullique non morbo mederi*. & alia ex magorum diſciplina deſumpta. ineptias aniles redolentia. Macer eadem commemorans rejicit & improbat, ſic ſcribens:

efficies ut acies oculorum non ſit amplius hebes & tenebroſa.
Capitis dolor (p) hujus virtute ſtatim minuitur.
Abigit omnem laſſitudinem (q) herba hæc aceto trita.
Strumas, omnes tonſillarum affectus ſubito tollit.
Si ambis gratiam * * *
Ac vis captare amicitiam (r) hæc vires præſtat.
Quando quis febre laborat, (s) herbæ hujus ſume
ramulos, ac ex adverſo ægroti ſta ſolus,
ſtatimque avertes dirum illud malum, ne ultra veniat.

VI. DICTAMNUM MINUS.

Dictamnum (u) herbam tollere ſit tibi curæ, puer,
Phrontidi (x) immortali (ſacram) quam oracula nobis exhibent,
ut ſcientem vim & utilitatem herbarum.
Dictamnum enim ſiccum ſi manibus
conterens inſtar farinæ inſtillaveris Bacchum (vinum)
Curetes beatos decenter protegentem:

Et quod quisque cupit hac impetrare perunctum,
Sic & amicitias captari poſſe potentum,
& pelli febres & plurima talia fingunt:
Quæ quamvis natura potens concedere poſſit,
vana tamen nobis, & anilia jure videntur.

(s) Locus hic mutilus eſt ut legenti Græca patet. Supplendum puto, ταύτης κλωνία λαβών, ut integrum ſenſum, ſi non veram lectionem habeas.

(u) Dictamnum, dicitur & dictamus ut & dictamum. Græcis δίκταμνον, neutro & femin. genere, & δίκταμον, à monte Cretæ Dicta ſeu Dictæo: eſt enim ἴδιον τῆς Κρήτης φυτὸν. ut Theophraſt. ſcribit, hinc πόα κρητικὴ Dioſcor. III. 37 vocatur, & Plin XXV. 8. non eſſe alibi quam in Creta affirmat. Idem una cum Dioſcor. negat florem ferre. Ad Virgil. Æn XII V. 413, & alii florum meminerunt, Theophraſt. H. P. IX. 16. diſerte ſcribit, foliis tantum, non ramulis aut fructu medicos uti: unde colligitur & florem habere, ſiquidem & fructum gerit. V. Salmaſ. de homonym. Hyl Jatr. C. 38. p. 42. qui more ſuo, quod dici poteſt, affert, & confidenter exponit.

(x)

Καὶ νεβροςαλίζης ἕξεις περὶ σῶμα περσπάψας
Νῖκος ἀμίμητον πρὸς κνώδαλα πάντα τὰ γαίης
Ἰητροὶ δ' ἅμα πάντες ὅσοις σωτήριόν ἐστι
Βαστάζοντες ἔχουσιν ἐν ἄγγει πρὸς τὰ μάλιστα
Ἕλκη, καὶ μυσαρὰς δὲ νομὰς πληροῖ περικαθαίρον.
Κἂν σκόλοπες θραυσθῶσιν ὑπ' ἴχνεσιν ἢ περὶ σῶμα
Πάντα τόπον κατάπλασσε, καὶ αὐτόματος περιφανεῖται,
Καὶ σπλῆνος πόνος ἐν ταύτῃ παραχρῆμα μειοῦται.
Ξηρὴ κοπτομένη καταπλάσσεται ἄλφιτον ὥσπερ
Καὶ κεντοῖς κρυφίλοισιν ἀναγκαίοις τε τόποισι,
Φλεγμαίνοντα πάθη καταπλάσμασι τοῖς δ' ἀκέσαιο.
Ἔιαρι δ' αἶρε πόλιν καὶ καύματι καὶ φθινοπώρῳ.

Schol. Αὐτὴν τὴν δίκταμνον ξηράνας τρίψον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ ὡς ἄλφιτον ποιήσας, καὶ βαλὼν ἐσπλαγχνισμένον ἀνὰ θίγε τοῦ σώματος· πρὸς πάντα γὰρ τὰ ἑρπετὰ ἁρμόζει. Πρὸς ἕλκη δὲ καὶ τὰς σαπρὰς νομὰς πληροῖ περικαθαίρον. Κἂν σκολοπισθῇ τις περικατάπλασσε, καὶ εὐθέως ὠφελεῖ. Πρὸς σπλῆνα δὲ καὶ τὰ ἐν κρυφίοις τόποις φλεγμαίνοντα, κατάπλασσε ὡς ἄλφιτον ποιήσας. Αἶρε δὲ τὴν βοτάνην ἐν ἔαρι, καὶ ἐν τοῖς καύμασι, καὶ ἐν τῷ φθινοπώρῳ.

VII. ΠΕΡΙ' 'ΕΛΕΛΙΣΦΑ'ΚΟΥ.

Ῥήσιον τόδε πάντες ἐπὶ χθόνα ναιετάοντες
Ἄνθρωποι κλήζουσ' ἐλελίσφακον, οἱ δέ τι θεῖον.
Λύει γὰρ ψυχμοὺς κακοτέρμονα βῆχα τε νειρήν.

(x) Φρόντις, Φρόντιδος est nomen proprium Homero, apud quem Iliad. P. V. 40. Φρόντιδι δίῃ, legitur; ubi Schol. ὄνομα κύριον τῆς Πάνθου γυναικὸς ἡ Φρόντις. Appellative h. l. si placet sumere, vertendum: cura, vel solicitudine immortali, quam vates nobis prædicant, cum scias vim herbarum &c. vel, utpote sciens &c.

(y) Τὰ κνώδαλα tam bestias terrestres quam marinas, item reptilium genus & τὰ μικρὰ ζῶα, ut & insecta noxia, denotat. Nicand Ther. V. 759 Φράζεο δ' Αἰγύπτοιο τά τε τρέφει οὐλοὸς αἶα κνώδαλα, φαλαίνῃ ἐναλίγκια. ubi schol intelligit insectum volucre, simile τῷ κρανοκολάπτῃ observat.

(z) Dictamnum Creticum in ferulis & arundinibus asservatum, scribit Theophrast. ne odorem suum exspiraret. & sic vires amitteret.

(a) Νομαὶ sunt ulcera serpentia quæ carnem depascunt.

(b) Est phrasis in Medicorum libris frequens. Cels. V. 14. p. 247. carnem alunt & ulcus implent.

Et pelle hinnuli indutus fueris, habebis ad corpus annexum
medicamentum inimitabile contra omnia (*y*) noxia insecta.
Medici vero simul omnes qui medicamento hoc salutariter utuntur,
hanc ferunt in vase (*z*) ad humida
ulcera ac putres nomas, (*a*) quas implet (*b*) purgans.
Surculi si vestigiis aut corpori sint impacti,
locum affectum obline, & sponte proveniet quidquid erit infixum.
Et lienis morbus hujus virtute confestim minuitur,
arida contusa quando instar farinæ oblinitur.
Præterea in occultis obscænisque locis,
inflammationes superposito hoc medicamento sanabis.
Vere vero lege hanc herbam, æstate & autumno.

VII. DE ELELISPHACO.

Resion omnes in terra habitantes
homines vocant elelisphacum: (*c*) alii vero theion. (*d*)
Solvit enim frigidos affectus (*e*) graviter affligentes tussimque vehementem.

plent. C. 24. p. 277. ἔγχυμα proponit ad ulcera purganda & implenda. V. & C. 26. p. 298. seq Dioscor. l. 1. ξηραὶ δὲ πληροῦσιν ἕλκη καὶ ἀνακαθαίρουσι. Plin. XXVII. 8. explet vel implet sinus ulcerum. Apul. C. 62. Herba dictamnus imposita, ulcera & putres nomas, & purgare & explere dicitur. Scribon. Larg. Comp. 66. p. 45 expurgat enim & explet, scil. ulcus.

(*c*) Elelisphacus est salvia. German. Salben/ Salvey. Gall. La Sauge. At non solum salvia hoc nomine Græcis nota, sed & tussilago, βήχιον, ἐλελίσφακος dicta. Ἐλαφόβοσκον, herbam, quam herbarii gratiam Dei vocant, à quibusdam dictam esse ἐλελίσφακον sunt qui docent. Dioscor. III. 40. p. 189. Salvia, quam Græci elelisphacon, alii elaphoboscon, alii denique sphagnon nominant. Ut ergo ipse elelisphacum etiam elaphoscum vocatum dicit, sic alios vice versa elaphoboscum vocasse elelisphacum constat. Hinc magna herbarum confusio vix unquam tollenda exorta est. Nempe ὁμωνύμων & συνωνύμων multitudo difficillimam fecit herbariam scientiam, ac innumeros in eam ut & medicam artem induxit errores. Similitudo nominis elelisphaci

Πάντα δ' ὅσ' ἀνθρώποις πέφυκεν ἕλκη κακοποιά,
Μιγνυμένης ῥοδίνοιο λίπει κηρῷ τε βραχῆ
Ἴεται σπληνός τε πόνον λειεντερίην τε.
Πινόμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ ἰσορρεπὲς ἄχθος.
Τοὺς δ' αἱμοπτυϊκοὺς προπτιζόμενον θεραπεύει
Πρός τε γυναικείους κόλπους καὶ πάντα λοχείης
Μωλυνθεῖσα πυρὶ σμαλερῶν ἔμμηνα καθαίρει.
Αἱ μυσαραὶ δὲ γυναῖκες ὅσαι κακὰ μηχανάωνται
Πεσσοποιησάμεναί τε κακῶς ἐγκύμονι ῥῆσει
Καρπὸν καλλιγένεθλον ὑπ' ἔμβρυα ἐκβάλλουσιν.

Schol. Ἐλελίσφακον λύει ψυχμὸν, βῆχα· πρὸς πάντα δὲ τὰ κακὰ ἕλκη σὺν ῥοδίνῳ καὶ κηρῷ ληφθὲν ὠφελεῖ, σπλῆνας πόνον καὶ δυσεντερίαν θεραπεύει πινόμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ ἐξ ἴσου τοὺς αἱμοπτυϊκοὺς προπτιζόμενον θεραπεύει, καὶ πρὸς πάντα ποιεῖ λόχεια γυναικός. Κάκισται δὲ γυναῖκες πεσσὸν ἐξ αὐτοῦ ποιήσασαι προστιθέασι καὶ ἐκβάλλουσι τὰ ἔμβρυα.

VIII. ΒΡΆΘΥ ΚΥΠΆΡΙΣΟΣ.

Φράζεο καὶ βοτάνην πατρὸς Κρόνου ἀγκυλομήτου,
Ἥν τε χαμαικυπάρισσον ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
Ἄνθρωποι κλήζουσιν ἐπεὶ μέγα καὶ σθεναρόν τε
Ἐστὶν ἄκος βράγχοις, καὶ οὔατος, αἰπὰ δ' ὤντι.
Τοῦτο θεὸς γὰρ ἔδωκε βροτοῖς σωτήριον εἶναι.

lisphaci non unum peperit errorem, & herbas inter se dissimiles confudit. Apul. c. 101. *Graci*, inquit, *elelisphacon, alii bechion, alii phacon, alii sphagnon appellavere: Latini salviam, alii tussilaginem, alii corsalvium.* Plinium vocabulorum cognatione deceptum credidisse magno errore elelisphacum lentis speciem esse, monet Matthiolus in Dioscor. p. 478. & qui eum secuti sunt Stapel. ad Theophr. & Salmas. qui quavis fere occasione arrepta Plinium vellicare & exagitare solet, Exercit. Plin. edit. Ultraj. p. 234. Quia φακὸς lens una littera solum à σφακὸς salvia differt, Plinium salviam cum lente confudisse volunt.

(d) Θεῖον, divinum, herbam sacram, quomodo ab Agrippa salviam fuisse vocatam Aetius refert, interpretari licet. Pro θεῖον facile quis suspicaretur σφακὸν esse legendum: bene quidem, si MS. quo destituimur, praeiret, sed nunc nihil mutandum puto.

(c)

Omnia vero mala ulcera in hominibus quæ oriuntur,
cum rosaceo pingui (*f*) oleo mixtus ac paulula cera (sanat.)
Curat lienis morbum & lævitatem intestinorum,
potus cum vino albo, æqualem molestiam.
Sanguinem rejicientibus sane potus medetur.
Ad muliebres locos (benefacit) & omnia puerperarum
suffitus (*g*) rapido igne si ex eo arido fiat, purgamenta (*h*) educit.
Detestabiles (*i*) vero mulieres quotquot scelera machinantur,
pessum facientes pessime prægnante fluxu
fructum pulcre formatum aut fœtum ejiciunt.

VIII. SABINA (k) CUPRESSUS.

Expone nunc herbam Saturni (*l*) versuti patris,
quam chamæcyparissum in terra Zeam largiente
homines vocant: quia magnum & validum est
remedium raucitati, aurium & tonsillarum affectibus.
Nam hanc herbam deus dedit hominibus ut sit saluti,

(*e*) Ψυγμὸς, ut frigus, aliquando sumitur pro catarrho & affectu capitis à vitiosis humoribus dependente. V. Keuchen. ad Seren. p. 122. & sic h. l. videtur sumi, ut hæc sit sententia: salviam solvere catarrhum & omnes frigidos affectus. Præstat, inquit Matthiol. l. c. mirum in modum ad omnes capitis affectus frigidos ac pituitosos, valet ad pituitosas defluxiones, & ad pectoris vitia. Durantes Herb. p. 409. idem affirmat: Vale la salvia mirabilmente à tutti difetti frigidi & flemmatici del capo. Vox κακοτέρμονα quæ sequitur, si non corrupta, est tamen mihi suspecta debet verti, diutinum, veterem Forsan leg. κακοπράγμονα, male agentem, doloribus & molestiis ægrum afficientem, ut in vers. expressimus. De tussi quod additur, salviam tussientibus valde prodesse, (inde βήχιον forsan dicta) veterum & recentiorum confirmat experientia. D. Temple admirabilem ejus vim in tussi depellenda his verbis, ut in ipsius Oper. posthum. p. 161. legitur, prædicat: *La Sauge est admirable pour les toux qui procedent du poumon: J'en ai gueri de tres dangereuses, en faisant prendre tous les matins, pendant l'espace d'un mois, un verre d'eau de fontaine, dans laquelle on avoit fait bouillir une poignée de sauge.*

(*f*) Λίπα Suid. per apocop. pro λιπαρὸν vult dictum. Hesiod. Εργ. V. 522. λίπ' ἐλαίῳ χρισαμένη, pingui oleo uncta.

(*g*) Μαλερὸν ignis est epitheton apud Homer. IL. I. V. 242. μαλεροῦ πυρὸς, annihilante igne,

Καὶ δίδοται πρὸς ὕδρωπα καὶ ἰσχιάδας θεραπεύειν.
Τὴν βοτάνην ταύτην πολυώνυμος εὕρετο Νεῖλος
Αἰγύπτου γαίης προκαθήμενος ἠδὲ κανώβου,
Ἐξ ἀρετῆς ἕνα πρῶτον ἐφημερίων θεραπεύσας.

Schol. Κυπάρελος βοτάνη ὠφελεῖ πρὸς βράγχους, καὶ ὠτία, καὶ ἀντιάδας, καὶ ὕδρωπα, καὶ ἰσχιάδας θεραπεύει.

IX. ΠΕΡῚ ΚΕΝΤΑΥΡΊΟΥ ΜΕΓΆΛΟΥ.

Τὴν δέχε τὴν ἱερὴν μάλ' ἀελφρᾶδες ὧδ' ἐνέπω
Κενταύρου Κρονίδαο φερώνυμον εὕρεμα ῥίζαν
Χείρωνος θειαρὸν ἐν Παρνασσῷ εἰνοσιφύλλῳ
Πηλίῳ ἐν νιφόεντι κιχὼν ἐφιάσσατο δειρῇ.
Ἣν βαθύρους Ἀχελῷος ἐγείνατο καὶ φάτο πᾶσιν
Ἐσθίειν παιᾶνα Ἀσκληπιὸν ἠπιόδωρον.

igne, ubi schol. μιαντικοῦ, φθαρτικοῦ. Apollon. III. V. 291. μαλερῷ πυρί. & sic h. l. pro πυρὶ σμαλερῶν leg.

(b) Sensus est, purgat mulierem, si qua ex partu subsliterunt, ut Scrib. Largus, Comp. 89. p. 55. loquitur.

(c) Quod de nefando artificio in expellendis fœtibus h. l. traditur, potius ad sequens cap. ubi de Sabina agit, referendum videtur. Et forsan librariorum non auctoris vitio, salviæ male annexum, quod sabinæ rectius fuerat insertum. Neque hoc mirum, præsertim in hoc fragmento, ubi sæpius litterarum & vocabulorm permutatio, sententiarum mutilatio & vocum integrarum omissio occurrit, ut legenti Græca abunde patet. De Sabina certum est vulgoque constat, eam partus perimere, idque veteres uno ore affirmant. Galen. (quem Aëtius Tetr. I. S. I. Oribas. Virt. simpl. L. 2. & alii seqvuntur) simpl. VI. T. 2. P. 78. de Sabina, καὶ τὰ ζῶντα τῶν ἐμβρύων διαφθείρει, τὰ νεκρὰ δ' ἐκβάλλει. viventes fœtus perimit, ac mortuos ejicit. De salvia nemo, quod sciam, id asserit. E contrario gravidis eam prodesse sunt qui docent. Commode, inquit Matthiol. in Dioscor. ab utero gerentibus devoratur salvia, quæ abortiri ex levi causa solent. Conceptum enim continet, & vivificat. Abominandum vero illud crimen detestati sunt prudentiores ethnici, ut ex libris illorum manifestum est. In Juramento Hippocratis sanctum est ne prægnanti medicamentum, quo conceptum excutitur, aut detur, aut demonstretur à quoquam medico. V. Scribon. Largum, Epist. dedic. p. 3. De Christianis, qui, præeunte & docente magistro, nemini nocent, ma-

daturque ad hydropem & ischiadicos (*m*) affectus sanandum.
Hanc herbam multa nomina qui habet (*n*) invenit Neptunus,
Ægyptiæ terræ præsidens aut Canopo,
cujus (*o*) virtute quendam virum (*p*) primarium sanitati restituit.

IX. CENTAURIUM MAJUS. (q)

Sacram hanc valde manifestam (*r*) edisseram,
Centauri Saturni filii inventum, à quo & congruenter nomen deductum habet, radicem:
Chironis validi quam in Parnasso frondosas arbores habente
Pelio nivoso (*s*) inveniens, intenta cervice animadvertit;
quam Achélous profunde fluens genuit, & omnibus edixit,
comedisse (hanc herbam) Pæanem (*t*) Asclepium Epidaurium.

malo non resistunt, omnibus benefacere student. Tertull. Exhort. castit. 12. *Puto nobis non magis licere nascentem necare quam natum.*

(*k*) Βράθυς, sabina. Germ. Seven-Sieben-Baum / Mägde-Baum / Jungfer-Rosmarin. Gall. Sabine & Savinier. Ital. Savina, Duorum est generum, unum foliis cupressi simile, alterum myricæ seu tamaricis folio. Vid. Dioscor. I. 104. p. 55. Oribas. Med. Collect XI. Aetruni, Tetr. I. S. 1. De Sabina Apul. C. 85. sic scribit; Græci eam nerion (forte ab inventore hoc nomen adepta) dicunt, alii brathy, alii barython: Itali herbam sabinam atque savinam, alii sabinam cupressum. Cupresso similis, H. J. Herbæ nomen ei videtur inditum, quod respectu procerarum arborum cupressi, cedri, humilis admodum sit, ac herba videatur. V. & Bod. à Stapel ad Theophrast. p. 373. seq.

(*l*) Κρόνος ἀγκυλομήτης dicitur Hesiod. Theog. V. 168. & Homer. Iliad. B. V. 205. Δ. V. 59. ubi Schol. brevia: Ἀγκύλα καὶ σκολιὰ βουλευόμενος. ἢ ὁ περὶ τῶν δυσαρέτων καὶ σκολιῶν εὐχερῶς δυνάμενος βουλεύσασθαι συνετός.

(*m*) Ischiadicum affectum nonnulli lumborum dolorem interpretantur; lumborum dolores, Scrib. Larg Comp. 79. dixit. Festus: *Lumbago vitium, & debilitas lumborum.* Gloss. lumbago, ἰσχίων νοσήματα, lumborum morbi, sic enim ibi legend. non ἴσχυος ἅμματα recte monet CL. Dacerius ad Fest. p. 308. Hippocrat. & ἰσχιάδα dicit & ἰσχιάδας, sic & Dioscor. passim.

(*n*) Varia & multa Neptuni nomina recenset Gyraldus Hist. deorum, Syntagm. V. Tom. I. Oper. c. 158 seq. edit. Censii.

(*o*) Ἐξ ἀρετῆς potest & ad Neptunum referri hoc sensu, cum ob virtutem Ægypto præsedisse

Κικλήσκει πανάκειαν ἐπεὶ παύθ' ὅσσα βροτοῖσι
φλεγμαίνοντα πάθη παύει καὶ κρούσματα πληγῶν.
Ὑστερικαῖς τε γυναιξὶ λίην σωτήριόν ἐστι,
Στραγγουροῦντα τε παύει ἐν αἵματι * καὶ λιθιῶντας. * Ald. ἐν ἥματι
Ἥν κέλομαί σε λαβεῖν φαεσιμβρότου ἠελίοιο
Ἀντέλλειν μέλλοντος ἐπὶ χθόνα φέγγος ἐρυθρὸν
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε οἱ πληροῦται ἅπαντα.
Πάντα γὰρ ἰήσατο πάθη πολυφάρμακον (ἔρνος.)

X. ΒΟΥ'ΦΘΑΛΜΟΣ.

Βούφθαλμον δ' αἴρειν ἐπιβάλλεο * *
Μήνης αὐξομένης φαεσιμβρότου, ἀγλαὲ κοῦρε.
Πρός τε φόβους καὶ βασκοσυνίας καὶ δαίμονας ἐχθρούς
Βασκοσυνίας τε * * καὶ φάρμακα λυγρά

Ταύ-

disse, Magis tamen placet ut virtutem sabinæ respiciat, alias sententia esset hiulca.

(p) Ἐφημέριοι ut & ἐφήμεροι sunt homines, qui & ἡμέριοι, à brevitate vitæ sic appellati, quod crastinum sibi polliceri non possint. Ἄνδρες ἐφημέριοι, homines mortales, in Inscript. veteri. V. CL. Octav. Falconerium, Not. ad Inscript. Athleticas, T. VIII Græc. antiquit. insert. C. 2352.

(q) Centaurium majus, Centauria major. German Groß-tausendgülden-Kraut. dicitur & chironium, ab inventore Chirone Centauro, qui has herbas duas, centauriam Maj. & minorem. invenisse & eas Asclepio dedisse fertur, ut auctor Apul. C. 35. V. Schol. Nicandr. f 45. 2. qui centauriam & χειρωνείαν & πανάκειαν fuisse vocatam docet. Itali juxta Apul. C. 34. fel terræ vocant. Erdgall. Sed centaurium minus est non majus, quod ita dicitur propter summam amaritudinem, ut notat Plin. XXV. 6. in minori enim tantum, non in majori, amaritudo deprehenditur, ut Matthiol. in Dioscor. p. 445. observat.

(r) Μαλ' ἀριφραδὲς. Vox Homero usitata, V. Iliad. ψ V. 326. & Od. ψ. V. 73. ubi σῆμα ἀριφραδὲς signum permanifestum interpretatur.

(s) Leg. Ἐν νιφόεντι κιχὼν ἐφράσσατο δειρῇ. sic Nicand. Ther. V. 527. ὄρει νιφόεντι ἐοικώς, Homer. Sic Cretæ montes Ida & Dicte albi & nivosi (Homer. Od. T. V. 338. Κρήτης ὄρεα νιφόεντα) appellati à nive, quæ nunquam juga eorum deserit.

(t) Pæan h. l. est Æsculapius Eundem esse cum Pæone docet Nicandr. Schol. Artemidorus: Παιήων γὰρ ὁ ἀσκληπιὸς λέγεται. V. quæ erudite de Æsculap ut & Chirone affert ad Antholog. I p. 86. Joan. Brodæus. In vet. Inscript. (extat T. VIII. Thes.

Vocat panaceam quod omnes in hominibus quæ oriuntur
inflammationes levet ut & vulnera. (u)
Mulieribus utero laborantibus valde salutare est.
Stillicidio urinam cum sanguine reddentem adjuvat atque calculosos.
Quam jubeo ut colligas circa solis, qui hominibus lucet,
exortum, rubrum fulgorem fundentis super omnem terram:
Tempore verno, cum omnia implentur.
Omnes enim morbos sanat multis remediis prædita hæc herba.

X. BUPHTHALMUS.

Buphthalmum (x) tollere cura * *
crescente luna, hominibus lucem quæ præstat, splendide puer.
Ad terrores, fascinationes & inimicos (y) dæmones
fascinationes (z) * * & noxia medicamenta.

Thes. Græc. antiqv. C. 2349.) Παιὰν Ἀσκληπιὲ, Pæan Æsculapie legitur. Alias Pæan est Apollo, ut notum. Hunc versum porro distinctione facta & sic ut alium sensum admittat, interpretari licet: comedere, i. e. ut comedant vel comederent hanc herbam, Pæan Æsculapius Epidaurius.

(u) Κρούσματα πληγῶν crepitus plagarum, qs. plagas sonantis, ut est apud Ausonium, quas validæ & violentæ manus cum impetu infligunt. Fort. paulo concinnius videatur si pro κρούσματα leg. τραύματα, vulnera plagarum, i. e. vulnera & plagas. plutarch. οὐ γενομένου τραύματος, ἀλλὰ πληγῆς μόνον, ex casu è loco sublimi. Vides distinctionem vulneris à plaga. Vel si στίγματα pro κρούσμ. reponas, nam & hæc vocula à vero non abludit, signif. enim vulnera, plagas. & notas à plagis relictas. Quidquid sit de vera hujus vocis lectione, sensus est, centaur. m. vulnera curare, quod veteres concorditer ut & recentiores firmant. Apul. C. 34. efficaciam ejus ad plagas glutinandas valde prædicat. Dioscor. III. 8. p. 175. ideo eam vulnerariam (ἔστι δὲ καὶ τραυματική) vocat, siquidem recens tusa ut ille addit, aut, si arida fuerit, ante macerata, deindeque tusa, vulnera colligat & conglutinat.

(x) Buphthalmus. Ital. Bustalmo, occhio di bove. German. Rinds-Auge / gelbe S. Johannes-Blumen.

(y) Concinnius videtur si leg. ἐχθρῶν inimicum, ut supra in pentadact. scribitur.

(z) Βασκοσ. vox. h. l. suspecta utpote sine causa repetita: in medio versus vox χαλεπῶν aut φοβερῶν videtur excidisse.

(a)

Τάυτην τὴν βοτάνην * * *

Χρυσωπὸν σίλβει περιπτέυκυκλος αἴθεμις ἀβρή.

Τῆς βοτάνης τὴν ῥίζαν ὅταν ἀλγῇ τις ὀδόντα,

Λαμβανέτω, μύλην δὲ μασησάμενος, παραχρῆμα

Εὐθὺς ἀποπλυσάτω, καὶ ἐλεύσεται ἔκτοθι ῥεῦμα.

Γαστέρα δ' εἴ τις ἔχει στυγνὴν καὶ ἀίσχετον ὄζαν,

Μωλυθεῖσα καθαίρει ἀνεγκλήτως καὶ ἀλύπως.

Schol. Ταύτην τὴν βοτάνην σεληνώσης αὐξανούσης λαμβάνειν δεῖ, ποιεῖ δὲ πρὸς φόβους καὶ δαίμονας καὶ βασκοσύνας, καὶ φάρμακα, κακὰ ταῦτα ἀποστρέφουσα. Καὶ ὀδόντας εἴ τίς ποτε τὴν ῥίζαν μασησάμενος εὐθὺς ἀποπλύνῃ, τὸ ῥεῦμα στέλλουσα ὠφελεῖ. Λύει δὲ καὶ γαστέρα.

XI. ΠΑΙΟΝΙ'Α.

Πασάων βοτανέων βασιλήϊδα δίζεο κοῦρε

Σειρίου ἀντέλλοντος ὅτε σκυλακόδρομος ὥρη,

Νυκτιφαής τ' ἄστροισι θεὰ πλήθουσα σελήνη

Δέρκηται τότε δ' ἠελίῳ μέλλουσα συνάπτειν

Πασιθέην ἣν πάντες ἐδωρήσαντο ἄνακτες.

Λητὼ δὴ παιᾶνι θεῷ κατὰ μακρὸν ὄλυμπον

Δῶκε δὲ παιονίην καλέσας κατ' ἀπείρονα γαῖαν

Παιδὶ ἑῷ πανάκειαν ἔχειν ἀκεσίμβροτον ἄνθος,

Ἥν ποτὲ πεντόβορον κλήζουσι, ῥέης πολιῆται.

Κύμβαλά τε φρυγίης μητρὸς μακάρων * βασιλίσσης *Ald. βασιλείης

Κρηταιεῖς δέ τε ὑστέτιοι καὶ ἐφιγγύεθλοι

Γλαβρλώων κλήζουσι φερώνυμον ἀθανάτου γῆς.

Ἣν

(a) Locus hic est mutilus. Ad supplendum hunc versum varia quidem nomen hujus herbæ spectantia possunt afferri, sed meras, nullo prævio MS. conjecturas lectori proponere non placet.

(b) Notat Galen. VI. simpl. bupthalm. à floribus sic nuncupari, quod figura quidem boum oculis videantur adsimiles, colore autem anthemidis floribus simillimi sunt. sed multo illis tum majores tum acriores. Dioscor. III. 156. pag. 236. de buphthal. (quidam etiam κάχλαν vocant) floribus idem affirmat: μείζονα τῆς ἀνθεμίδος, ὀφθαλμοειδῆ. majores esse quam anthemidis, oculorum similitudine, sic & Plin. XXI. 8. Est & buphthalmos similis boum oculis folio fœniculi. Quidam

Hanc herbam (a) * * *
aureum colorem habens fulget circumcirca bene orbiculata anthemis (b) pulcra.
Hujus herbæ radicem quando dolet dens
accipe ſolum & confeſtim mandens
ſine mora exſpue: & fluxio foras exibit.
Alvum ſi quis habet aſtrictam & ſuppreſſam,
ſuffitu purgat ſine moleſtia (c) ac omni remota noxa.

XI. PÆONIA. (d)

Omnium plantarum reginam quærendo inveſtiga puer.
Sirio exorto quando catulus ille velox oritur:
noctivaga aſtris dea luna plena
conſpicitur tunc quando ſoli coniungenda;
Paſitheam quam omnes nomine donarunt principes,
Latona vero Pæani deo in magno olympo,
dedit Pæoniam vocans ſuper univerſam (e) terram:
permitto filio pæoniam ut habeat mortales ſanantem florem,
quam olim pentoboron (f) vocarunt: canitiem etiam Rheæ,
Cymbala (g) & Phrygiæ reginæ matris deorum.
Cretes qui ſunt ultimi & ſero nati
Curetum (h) vocant congruo nomine utpote immortale terræ germen.

dam calchan vocant. V. Salmaſ. Exercit. Plin. p. 817. qui non ambigit quin caltham multi βυφθάλμυ & χρυσανθέμυ nominibus appellarunt à ſimilitudine coloris & floris. Multis præterea aliis floribus colore luteo χρυσανθέμυ appellationem Græcos tribuiſſe, recte monet.

(c) ἀλύπως. Galen. hac voce ſæpe utitur. VI. Simpl. T. 2. p. 78. ῥήσσειν ἀλύπως πάντ' ἀποςήματα. p. ſeq. φέρυσι γὰρ ἀλύπως τὴν ἰσχὺν τ̃ φαρμάκυ citra moleſtiam pharmaci vim tolerant.

(d) Pæonia. German. Peonien/ Pfingſtroſen/ Königsblum / quaſi regius flos.

(e) Homer Iliad. H. V. 246. & Od. T. V. 107. ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν vert. ſuper immenſam terram, in infinita terra.

(f) Πεντόβορον, Dioſcor. III. 157. Παιονία, ἡ γλυκυσίδη, οἱ δὲ πεντόβορον. ut Saracen. edi-

Ἣν πάντες καλέουσι θεοὶ μάκαρες γλυκισίδην,
Ἀμβρόσιον βλάστημα καὶ ἠδεῖαν ἑκάτερθεν.
Ἠελίου δ' Αἴγυπτον ὅσοι περιναιετάουσιν,
Ἀγλαοφῶπιδα πάντες ἐπικλήζουσι βοῶντες
Φέγγεος οὕνεκα λαμπομένου πυρὸς ἄνθος ἀναίθει
Ἣν κυνὸς ἀντέλλοντος ἀναίρεο χερὶ δαΐφρον,
Πρὶν μέγαν ἠέλιον τὸν ἀτέρμονα κύκλον ὁδεύειν,
Μή σε θεοὶ βλάψωσι νόῳ καὶ ἐχέφρονι βουλῇ
Ὥρην ὡς προλίποντά σε τὴν φράζεο τάξ ἄνωγα
Οὐ γὰρ ἐν ἀθανάτοισι * * *
Οὕνεκα δὴ καλέουσι κυνὸς πάσῃ οὖν κατ' ὄλυμπον
Ἀθάνατοι μακάρων ἐφιάλτιόν τε βοῶσι,
Κρημναμένη δεινὴ γὰρ ἀποστρέψαι κακότητας
Φαρμακίδων φοβερῶν καὶ βάσκανα φῦλ' ἀνθρώπων.
Πρός τε φόβους δυνατὴ καὶ δαίμονας ἠδ' ἐπιπομπάς.
Καὶ πυρετὸν φρίκεσσι καταρχόμενον συγέοντα
Νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινὸν, χαλεπόν τε τέταρτον
Ἤπιμα καὶ τηροῦσι * * * οχες μεγάλοιο
Ἄγγελοι ἑξήκοντα τριηκόσιοι ἐπὶ ἔργοις
Ὤφελον * * *
Αὕτη γὰρ λέγεταί ποτ' ἐν οὔρεσι ῥιζωθεῖσα
Δαίμονας κεῖθεν ἀπᾶραι τὸν τόπον οἰκήσαντας.

Schol. Παιονία βοτάνη αἴρεται ἐν τοῖς κυνοκαύμασι περὶ οὗ τὸν ἥλιον ἀνατέλλειν. Καὶ κρεμᾶται, καὶ ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ βασκοσυνας καὶ φόβους, καὶ δαίμονας καὶ ἐπιπομπάς. Καὶ εἰς πυρετὸν ἐκ φρικιάσεως νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινὸν καὶ τεταρταῖον. Λέγεται δὲ ὅτι ποτὲ ἐν τῷ ὄρει ἔνθα ἦσαν δαίμονες φυεῖσα, οὗτους ἀπεδίωκε.

XII.

edidit Aldina edit. etiam πεντόβορον f. 115. exhibet. Πεντόροβον Galen. VI. Simpl. T. 2 p. 80. & quidem rectius, vocat, ut & Apul. C. 64. quasi quintuplex ervi granum. à granorum numero, quæ ervum imitantur. Quibus & Plin. XXV. 4. adde: quidam pentorobon appellant.

(g) Cymbala. De pæonia hoc nomen quemquem usurpasse non memini me in veterum monumentis legisse. De umbilico veneris, ut vulgo vocant. Græcis κοτυληδὼν dicitur, constat κυμβάλιον appellari, quia folium ejus concavum instar cymbali. Similia folia cymbalis habet, inquit Scrib. Larg. comp. 55. ad quem V.CL. Rhodium, p. 98. ut & Salmas. Exerc. Plin. p. 496. Frid. Adolphum Lampe de cymbalis veterum II. 2.

(h)

Quam omnes dii beati nuncupant glycisidem: (*i*)
immortale germen ac suave utrinque.
Ægyptium solem qui circum habitant,
Aglaophotin (*k*) omnes vocant & vulgant;
ob splendorem fulgentis ignis quem flos accendit.
Quam canicula oriente tolle puer si sapis,
antequam (*l*) magnus sol infinitum circulum pervadat:
ne dii te lædant, mente & prudenti consilio (præditi)
tempus utpote prætermittentem quod observari jubeo.
* * * * * * (*m*)
Quapropter & vocant canis thalamum ad Olympum.
Immortales dii ephialtiam (*n*) nuncupant.
Suspensa (*o*) (collo) ad avertendas malignitates valet,
veneficorum terribilium & fascina hominum.
Contra terrores efficax est ac dæmones, ut & ad pompas.
Idem adversus febrem odiosam horroribus incipientem,
nocturnam atque diurnam: ut & quartanam molestam.
* * * * * * (*p*)
* * * * * *
* * * * * *
Hanc herbam sermo est olim in montibus radices agentem,
fugasse illinc dæmones qui in loco illo habitabant.

XII.

(*b*) Γλαυφρήτων vox merito suspecta pro ea Κυρήτων Curetum in versione reposui. Curetes deorum ministri, Cretensibus peculiariter culti. Sunt qui eosdem fuisse credant Curetes, Cabiros, Telchines, Corybantes, & Idæos dactylos. V. Gyraldum, Hist. D. Synt. 1. Col. 23. T. 1. Telchines ex Creta primum in Cyprum venisse, Strabo tradit. Creta ipsa Telchiona, & Telchines Cretenses dicti sunt.

(*i*) Γλυκυσίδη Pæonia dicitur, quod acinos non absimiles mali punici proferat, est enim σίδη malum punicum. Glycisida nigra, Scrib. Larg. comp. 166. p 91. Glycysis Apulejo vocatur, glycysides Plin. V. Harduin. Comment. ad Plin. p. 381. Dulcisida Theophr. interpreti Theod. Gazæ, non rite & proprie, cum pæonia ex se sit amara, ut notat Rhodius ad Scrib. Larg p 248. Vox Græca retinenda & origo vocis scholiis explicanda. Galen. VI. simpl. γλυκυσίδην vocat, & desiccandi ejus vim valde prædicat. Sic & Aetius, Tetrab. 1. S. 1. Oribas II Simpl. 1 & Collect. XI & XV. Vide & J. B. à Stapel ad Theophr. p. 1041.

(*k*) Aglaophotis Apulejo. ἀγλαοφωτὶς. Plin. XXIV. 17.

(*l*)

XII. ΠΕΡΙ' ΠΟΛΙ'ΟΥ.

Δεῖ δέ σε καὶ περὶ σῶμα φορεῖν πολίοιο κόρυμβον,
Πρὸς τὸν ἀπαυλισμὸν τὸν ἀπ' αἰθέρος, ὃν καλέουσιν
Ἄνθρωποι χαλεπὴν ἱερὴν νόσον ἀμπλακιῶτιν,
Οἱ δὲ σεληνιασμὸν, σωματικὴν δ' ἐπιπομπήν.
Καὶ κόπον ἐξελάσαι δυνατὴ τριφθεῖσα μετ' ὄξους,
Ἡ βοτάνη καταχεομένη πόδας ἀκροκορύμβους.

Schol. Αὕτη ἡ βοτάνη φορουμένη περὶ τὸ σῶμα ὠφελεῖ πρὸς σεληνιασμὸν καὶ κόπον. Δύναται δὲ τριφθεῖσα μετ' ὄξους ἡ βοτάνη καὶ καταχεομένη πόδας ἀκροκορύμβους ὠφελεῖν.

XIII.

(l) Plin. l. c. Præcipiunt eruere noctu.

(m) Locus est mutilus & hiulcus & vix conjecturis supplendus, ideoque sine interpretatione relictus.

(n) Ἐφιαλτίαν legendum: ἐφιαλτία dicitur & Aetio, quod ephialtem sive incubum curet. ἐφιάλτης sive ἐπιάλτης malum est, ubi aliquis noctu se gravi mole opprimi invadique ab alio credit: & crapula vel indigestione jugi laborantes afficere solet. Faunorum in quiete ludibria Plin. vocat. De ephialte V. Cœlium Aurel. III 3. tardar. Macrob. in somn. Scip. 1. 3. Paul. Ægin. III. 15. f. 30. edit. Græc Ald.

(o) suspensa collo, morbo comitiali correptis prodest. Paul. Ægineta III. 13 f. 30. οἶδα δέ ποτε παιδίον, φησὶν ὁ Γαληνὸς· οὐδ' ὅλως ἐπιληφθὲν ἐξ οὗ τῆς ῥίζης τῆς γλυκυσίδος ἐφόρει, λέγει δὲ τὴν παιονίαν, μέγα καὶ πρόσφατον [ex Galen. vox μέρος h. l. inserenda, & ex Ægin. πρόσφατον apud Galen. non προσφάτου legend.) ἐξαρτώμενον τῷ τραχήλῳ. Novi, inquit Galenus, puerum quendam, qui omnino non correptus fuit morbo caduco, ex quo radicis glycysidis, (pæoniam intelligit,) gestabat magnam ac recentem partem de collo suspensam. Locus ille Galen. VI. simpl. ubi de glycyside agit, lectione dignus est, eumque versibus Latinis exhibet Macer. C 48. Vide & Aetium Tetrab. 1. Serm. 1. Oribas. II. Simpl

(p) Hunc & seq. versum ἀνερμήνευτον reliqui, quoniam ex neutro, utpote mutilo & corrupto, commodum sensum elicere potui. De angelis 360. quorum h l. mentio fit, varia possunt afferri. Decanorum sacras herbas Galeno VI. Simpl. memoratas illustrantia: sed non est h. l. hæc pluribus persequi. Breviter, dividebant veteres Zodiacum in 12. partes, quarum singulas rursus in 30. subdividentes particulas, h. e. tres decurias: unicuique decuriæ decanum, h e. dæmonem vel angelum præficiebant. V. Scalig. ad Manil. Salmas. de annis climacter: & Petr. Petitum Miscell. II. 16. pag. 131. 133. Præter hos decanos & alios fingebant ange-

XII. DE POLIO. (q)

Debes & ad corpus ferre polii corymbum, (r)
ad morbum (s) à cœlo immissum, quem vocant
homines gravem, sacrum (t) morbum, errantem.
Alii vero lunarem, (u) corporis jactationem.
Et lassitudinem potenter exigit trita in aceto
herba ipsa, summis pedibus affusa.

Oooo XIII.

angelos 365. cœlorum præsides. Irenæus I.23. Nituntur 365. ementitorum cœlorum & nomina & principia & angelos & virtutes exponere. CCC. autem LX. quinque cœlorum locales positiones distribuunt similiter ut mathematici. Illorum enim theoremata accipientes in suum characterem doctrinæ transtulerunt: esse autem principem illorum Ἀβράξας, & propter hoc CCCLXV. numerum habere in se. H. J. De portis angelorum præsidum, per quas cultores eorum principatus credebantur ingredi. vid. Origen. contr. Celsum. VI. p. 296. edit. Cantabrig.

(q) Polii duo genera recenset Dioscor. III. 124. p. 226. Unum, montanum est, τεύθριον nomine, candidum, tenue, palmi altitudine, semine plenum, capitulum in summo corymborum habens, canique hominis capillitium præferens; odore gravi nec injucundo. Alterum est campestre, majus, odore viribusque infirmius. German. Gartten-Cypreß. De Polio Plin. XXI. 7. ubi inter alia ait: folia canis hominis similia. folia polii canescere negat Salmas. affirmat ad Plin. Harduin. Qui polium Salmasium non vidisse, Dodonæum non legisse, Plinium erroris insimulando, suum prodidisse, sat confidenter, enuntiat. De Polio agit & Schol. Nicandri, in Vers. ἢ πόλιον βαρύοδμον &c. quem vide.

(r) Corymbus proprie de hederis dicitur. κόρυμβοι κισσοῦ vert. racemi sive acini hederæ: sed rectius fecerit qui ipsam Græcam vocem retinuerit, ut recte monet Stephanus Thes. Græc. T. 2. C. 385. Virgil. id fecit Eclog. III. V. 39. Diffusos hedera vestit pallente corymbos. Transfertur & ad alias herbas, quarum fastigia comant, ut & alias res quæ prominent vel eminent.

(s) Morbum comitialem, qui & caducus, ut & Herculeus Latinis dicitur, Græci ἐπιληψίαν vocant, variis nominibus describi à nostro poeta certum est, sed quid per ἀπαυλισμὸν proprie h. l. intelligi voluit, valde incertum. ἐπαυλισμὸς cubile denotat, Hesych. Ἄυλιν κοίτην, ἐπαυλισμόν. cubile ab æthere vel cœlo, morbum à deo immissum, qualis comitialis morbus est. interpretor; quæ versio variarum linguarum usu confirmari potest. In sacris litteris loquendi modus non semel oc-

XIII. ΜΩΛΥ.

Μῶλυ δὲ ῥιζοτομηθὲν ἀρῆς πρὸς φάρμακα λυγρὰ,
Φαρμακίδων χαλεπῶν καὶ βάσκανα φῦλ' ἀνθρώπων.
Τοῦτο γὰρ Ἑρμείας Λαερτιάδῃ Ὀδυσῆϊ
Δῶκε φορέειν περὶ σῶμα περιζαψάμενον φυλάκειαν,
Αἰαίην ἐς νῆσον ὅτ' εἰς κλυτὰ δώματα Κίρκης
Ἤει πολλὰ δέ οἱ κραδίη φρεσὶ μερμήριζεν.
Οὐδὲ γὰρ ὡς ἑτέρως ἤδει δυνατοὺς ὑπαλύξαι.
Εἰ μὴ τοῦτο γε δῶκε διάκτορος Ἀργειφόντης,
Ἐκ γαίης ἀρύσας ἐναλίγκιον ἄνθει λευκῷ,

Ὡς

occurrit idem, ut & profanis, nam cubare pro ægrotare Horatius dixit. Si quis autem ἀπαυλισμὸν ὑπ' αἰθέρος pernoctationem vel commorationem sub aere, velit interpretari, non puto à vero aberraret. Σεληνιαζομένους quorum mentio in Novo Fœdere, Matth. IV. 24. Syrus Paraphrastes transtulit, ודבר אגריא i. e. juxta Nic. Fullerum, Miscel. Theol. II. 17. p. 278. qui extra tecta (degunt) loca vasta & deserta libenter qui incolunt, ab hominum consvetudine abhorrentes, & vitam sub aere non tecto degentes. Ut ergo paraphrastes ille lunaticos i. e. epilepticos extra tecta collocavit, sic & poeta noster sub aere ponere potuit, morbumque ipsum commorationem sub aere nominare.

(t) Ἱερὴ νόσος Aretæo de caus. diut. affect. I. 4. vel ob magnitudinem. vel quod à Deo immissus, & epilepticus dæmone correptus esse videatur, vel quod non humana ope queat tolli. Græcos appellasse ἱερὸν quidquid ingens ac præclarum haberi volebant, notat Fuchsius ad Nicol. Myrepsium de antidot Sect. I. C. 218.

(u) Σεληνιαζόμενος est epilepticus, comitiali morbo correptus. Certum est multos veteres & recentiores auctores sic hanc vocem interpretari. Vide Cæsarium Dial. 2. ubi quærit, πῶς τὸ εὐαγγέλιον σεληνιαζομένους λέγει τοὺς ἐπιληπτικούς. Mich. Pselli opusculi περὶ σεληνιασμοῦ, cujus initium: Σεληνιασμὸς φυσικόν τι τυγχάνει &c. mentio fit apud Leon. Allatium. Σεληναῖον πάθος Josephus Episc. Methonensis dixit, uti citat Carolus du Fresne, Glossar. col. 1348.

(x) Moly Homericum nobis ut & veteribus (quidquid dicant) ignotum. Rutam Silvestrem (πήγανον ἄγριον) quidam, teste Galeno moly vocarunt, alii ἄρμαλαν. (Paul. Ægineta ἄρμαλαν habet) Syri βησάσαν. Inde distingvunt inter moly Cappadocicum & Homericum sive Arcadicum. Moly describit Theophrast.

H,

XIII. MOLY.

Moly (x) radicitus evulsum sumes contra noxia venena
veneficorum atrocium ac fascinationes hominum.
Ipsum enim Mercurius (y) Ulyssi Laertis filio
dedit, ut portaret corpori alligatum sui custodiâ:
Æææam (z) in insulam quando ad famosam Circes domum
ibat, multa vero cor cum animo deliberabat.
Non enim scivisset se ut alios potenter subducere
nisi hoc ipsum dedisset nuntius Argicida.
Ex terra evulsum simile flore (a) albo

(x) Pl. IX. 15. V. Stapel. in not. p. 1127. ut & Plin. XXV. 4. meminerumtque hujus herbæ varii auctores.

(y) Homer. Od. K. V. 302. seq. p. 208. de Mercurio qui Ulyssi moly dedit, ut eum contra Circes veneficia armaret. Ἀργειφόντης ab Homero (ut & Hesiod. Oper. V. 77. διάκτορος Ἀργειφόντης, & passim) dicitur, quod Argum Mercurius occiderit. V. Schol brevia ad Iliad. B. V. 103 ad voc. διακτόρῳ Ἀργειφόντῃ p. 48.

(z) Homer. Λ. Od. V. 70. Νῆσον ἐς Αἰαίην. insulam in Ææam. & K. V. 135. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον.

(a) Vel simile flori candido instar lactis splendet, fructum sed postea ferens: Dioscor. IV. 54. ἄνθη, λευκοΐοις ὅμοια, γαλακτόχροα, florem albæ violæ similem, lactei coloris. Galen. ἄνθος γαλακτῶδες.

(b) Moly flore simile est narcisso, quoad florem, qui in caulis ipsius cacumine est albus & quoad radicem, quæ est intus candida. Radice vero moly est simile narcissi semini, quod est nigrum, teste Dioscor IV. 161. p. 304. seq. & sic hunc vers. potes vertere: narcisso similis radix nigra cernitur. De radice nigra consentiunt omnes, de flore dissentit Plin. Græcos dum asserit eum luteum pinxisse, V. Salmas. Homon. Hyl Jatr. C. 39. p. 43. Homer. Od. K. V. 304. ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος. radix quidem nigra erat, lacti quidem similis flore. Ovid. Metam. XIV. V. 291. Homerum sic expressit:

Pacifer huic florem dederat Cyllenius album.
Moly vocant superi: nigra radice tenetur.

(c) superstitione omni rejecta affirmare licet, quod qui Deum universorum dominum rite

Ὡς γάλα λαμπόμενον καρποφθόρον, αὐτὰρ ἔπειτα
Ναρκίσσῳ ἴκελον ῥίζα ζοφοεῖς ἰδέσθαι,
Τὴν βοτάνην περὶ σῶμα φορῶν ἐχθροὺς ὑπαλύξεις.

rite absque omni superstitione & errore æqualiter constanterque colunt, & juxta Christi evangelium vivunt. atque ad ipsum castas preces dies noctesque pura mente deferunt, nec malis artibus sunt superabiles, nec dæmonum vi expugnabiles. Origenes idem affirmat VI. contra Cels p. 302. διαβεβαιούμεθα δὲ ἡμεῖς καὶ

CAPUT XXVII.

DE APOLLODORO Atheniensi, Antigono Carystio & aliis quibusdam.

Apollodorus Atheniensis. 1. Ejus Bibliotheca num Epitome majoris operis. 2. Scriptores in ea laudati. 3. Editiones vulgatæ. 4. Promissa. 5. Scripta hujus Apollodori deperdita. 6. Alii Apollodori. 7. De Antigono Carystio. 8. Parthenio. 9. Antonino Liberali. 10.

I.

DE Apollodoro Atheniensi scriptoribusque ejus cognominibus dicturum retrahit prope ac retinet multorum eruditorum calamus in hoc argumento jam exercitatus, Scipionis Tettii, (a) Joh. Meursii,

(a) Tractatu sive dissertatione de Apollodoris, quæ adjuncta fertur editioni Bibliothecæ Apollodori Romanæ 1555. 8 cum Benedicti Aegii Spoletini versione & notis, & non ita pridem in auctione quadam publica apud Batavos veniit quatuor fere florenis, licet mole perexigua sit.

niveo lacti, post vero semen ferens:
narcisso (b) simile, radix nigra apparet.
Si corpus (c) herba hac alligatum erit, manus infestas effugies.

καὶ τῇ πείρᾳ παραλαβόντες, ὅτι οἱ καὶ χριστιανισμὸν διὰ τοῦ Ἰησοῦ τὸν ἐπὶ πᾶσι θεραπεύοντες Θεὸν καὶ βιοῦντες κατὰ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ, ταῖς προσαχθείσαις τε εὐχαῖς συνεχέστερον καὶ δεόντως νυκτὸς καὶ ἡμέρας χρώμενοι, οὔτε μαγείᾳ, οὔτε δαιμονίοις εἰσὶν ἁλωτοί.

---

sii, (b) Gerhardi Johannis Vossii, (c) Johan. Jonsii, (d) Thomæ Galei, (e) ne de Morerio, Hofmanno & Hendreichio (f) dicam. Non omittendum tamen mihi videtur pleniorem hujus linguæ scriptorum notitiam tradere aggresso, nomen inter auctores græcos celeberrimum. Fuit itaque Apollodorus, Asclepiadæ (g) Filius, Atheniensis Grammaticus, discipulus Aristarchi Grammatici & Panætii Rhodii Diogenisque (h) Babylonii, Philosophorum Stoicorum. Chronicon suum perduxit usque ad Annum ab Ilii excidio 1040. hoc est Olympiad.

(b) In Bibliotheca Attica.
(c) De hist. gr. lib. 1. c. 21.
(d) lib. 2. c. 17. de scriptoribus Hist. Philosoph.
(e) In diss. de scriptoribus Mythologicis cap. 2. seq.
(f) Morerius & Hofmannus in Lexicis, atque Hendreichius in pandectis Brandenburg.
(g) Galeus existimavit Suidam, cum Ἀπολλόδωρον Ἀσκληπιάδου vocat, hoc ipso innuere illum discipulum fuisse Asclepiadæ Grammatici Myrleani. At quamvis constat genitivum ita positum nonnunquam præceptorem denotare non semper parentem, (ut exemplis quibusdam docuit etiam Jonsius p. 14.) quo minus tamen præsenti loco id mihi persvadeam, facit, quod Suidas mox præceptores Apollodori notat Panætium & Aristarchum. Atque ita video Clarissimum Neocorum quoque in suo Suida verba illa accepisse, ut Apollodorus Asclepiadæ filius denotetur.
(h) Scymnus Chius de Apollodoro nostro agens (licet non nominat) sub initium periegeseos:

Τῶν Ἀττικῶν τις γνησίωντε Φιλολόγων
Γεγονὼς ἀκουστὴς Διογένους τοῦ Στωϊκοῦ,
Συνεσχολακὼς δὲ πολὺν Ἀριστάρχῳ χρόνον.

(i)

CLVIII. 4. idemque dicavit Attalo secundo Philadelpho (*i*) Pergami Regi, qui obiit Olymp. CLX. 3. ante CHRISTUM natum CXXXVIII. Quamdiu postea vixerit Appollodorus, non constat.

II E scriptis ejus nihil ad nos pervenit præter *Bibliotheca libros III.* in qua sicut post Apollodorum libris primoribus Bibliothecæ suæ Diodorus Siculus (verum non græca tantum sed Barbara quoque μυθολογούμενα persecutus) veluti per synopsin collegit, quæcunque (*k*) de Diis & Heroibus ad Trojana usque tempora fabulosas traditiones & genealogias jactabant græci Homerus, Hesiodus, Tragici, Cyclici; Poetæ præcipue. Inde Salmasius p. 847. ad Solinum Apollodori Bibliothecam nihil aliud, quam Epitomen Cycli Epici esse observat. Photius cod. 186. περιεῖχε τὰ παλαιότατα τῶν Ἑλλήνων ὅσα τε περὶ Θεῶν καὶ Ἡρώων ὁ χρόνος αὐτοῖς δοξάζειν ἔδωκεν. Ὀνομασίας ποταμῶν καὶ χωρῶν καὶ ἐθνῶν καὶ πόλεων &c.

Vetus Epigramma:

Αἰῶνος σπείρημα ἀφυσσάμενος παρ' ἐμεῖο
Παιδείης, μύθους γνῶθι παλαιγενέας.
Μηδ' ἐς Ὁμηρείην σελίδ' ἔμβλεπε, μηδ' ἐλεγείην,
Μὴ τραγικὴν Μοῦσαν, μηδὲ μελογραφίην.
Μὴ Κυκλίων ζήτει πολύθρουν στίχον· ἐς μὲ γὰρ ἀθρῶν
Εὑρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ' ὅσα κόσμος ἔχει.

Josephus Scaliger in elencho orationis Chronolog. Davidis Parei p. 81. *Apollodori Bibliotheca opus sane ingeniosissimum & elegantissimum, fabula est, non si homines, sed si hominibus attributa considerantur. Eam totam si velimus possumus κατὰ γενεὰς* (*l*) *in certum Chronicum conjicere.* Virorum doctorum sententiam, quibus hoc Apollodori opusculum vel plane indignum Apollodoro nostro visum est (*m*) aut existimata est Epitome ab

(*i*) Confer H. Dodvvelli diss. de ætate Scymni Chii T. 2. Geograph. minorum Clariss. Hudsoni p. 90. seq.

(*k*) Summa capita totius Bibliothecæ Apollodori, licet eo non nominato refert Lucianus de saltatione T. 1 p. 801 - 806.

(*l*) Genealogicas tabulas XVIII. ex Apollodoro concinnatas habes in editione Galei.

(*m*) Is. Vossius ad Melam p. 36 *Auctor ille, qui de Diis scripsit quique Apollodori nomen vulgo præfert* (ex Aegii scilicet Spoletini errore titulus Bibliothecæ Apollodori præ-

ab *Euphorione* (n) vel *Sopatro* (o) concinnata ex libris XXIV. ejusdem Apollodori περὶ θεῶν: argumentis variis confutavit præstantissimus Galeus, hoc præcipue, quod diversum fuerit argumentum, tractandiq; ratio, & quod veteres, ut Schol. Sophoclis, Apollodori Bibliothecam ab opere περὶ Θεῶν diligenter distingvunt, quodq; eorum quæ ex libris περὶ Θεῶν passim allegantur, in Bibliotheca nec vola apparet nec vestigiū. Hæc porro utrum ab ipso auctore in *tres libros* distincta fuerit, præter Photium, qui βιβλιδάριον vocat, dubium reddunt Codices MSti, in qua illam distinctionem viri docti (p.) exstare negant. Librum secundum tamen allegat Homeri Græcus Scholiastes ille, qui sub Didymi nomine ambulat, ad Iliad. α. v. 42. Liber tertius (præter lacunam, quæ Icari nativitatem, Dædali incarcerationem & utriusque ad Cocalum fugam pag. 238. desiderari notat Galeus, è Tzetza ad Lycophronem illa utcunque supplens)

præfixus est *de Deorum origine libri* IIII. cum plane diversum opus à Bibliotheca, quæ exstat, fuerit opus Apollodori πολύβιβλον de Diis, alterum vero in Cod. MSS· Vaticano & Palatino, quos inspexit Gudius, tum in aliis Bibliothecarum Italiæ, Galliæ, Angliæ, quos memorat Galeus p. 35. tum apud Photium denique nullum alium quam Bibliothecæ titulum habet) *ad Atlantem in Hyperboreis Hesperidas collocat. Sed scriptum illud plane indignum est tanto Grammatico. Pleraque ea, quæ veteres citant ex Apollodoro de Diis, aut non exstant in hoc libro, aut saltem longe aliter concipiuntur. Unde liquet scriptum illud vel titulum mentiri, vel alterius esse Apollodori*· Vossio adsensus est Henr. Valesius teste Colomesio pag. 97. Opusc.

(n) Ita Barthius ad Statii lib. 1. Thebaid. Sed Euphorion Apollodoro antiquior fuit. Unde Barthium, quid scriberet non satis cogitasse affirmat Borremansius libro de Poetis p. 51. Adde Reinesii Epistolas ad Daumium p. 215. 216. Epitomen habere nos Apollodori etiam alibi affirmat Barthius ut LIII. 1. Adversar. sed de Euphorione recte tacet.

(o) Ita Tan. Faber ad Apollodorum p. 261. & Reinesius, Epist. ad Rupertum p. 410. seq. quibus fundus sententiæ suæ Photius cod. CLXI. συνείλεκται δὲ Σωπάτρῳ τὸ βιβλίον ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων ἱστοριῶν καὶ γραμμάτων. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι μυθολογουμένων θεῶν διαλαμβάνει, ὃ συνείληπται ἐκ τῶν Ἀπολλοδώρου περὶ θεῶν γ' λόγου. Ἀθηναῖος δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος καὶ γραμματικὸς τὴν τέχνην. Οὐκ ἐκ τοῦ τρίτου δὲ μόνον ἡ ἐκλογὴ αὐτῷ πεποίηται, ἀλλὰ δὲ καὶ ς' καὶ δ' καὶ ε' καὶ θ', τοῦτε ια' πάλιν καὶ ιβ' καὶ ιδ' τε καὶ ις' μέχρι τοῦ κδ'. Sed parum verisimile est Photium tam male memorem fuisse, ut Cod. CLXXXVI. non observaret Sopatri se eclogas legere, cum scripsit: ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τεύχει (in quo Cononis narrationes) καὶ Ἀπολλοδώρου γραμματικοῦ βιβλιδάριον ἀνεγνώσθη μοι Βιβλιοθήκη αὐτῆς ἡ ἐπιγραφή. Nec video, quo argumento probaverit Valesius hæc non esse Photii. Neque magni momenti videtur, quod Tan.

plens) extrema parte mutilus eſt; itaque in editionibus adſcriptum, *λείπει πολλά, multa deſunt*, (q) tres ſcilicet vel quatuor paginæ de iis, quæ ſub initium libri tertii p. 151. receperat ipſe dicturum ſe de Phædra & Ariadne, de expeditione Amazonum adverſus Athenas, de Pelope ejusque regni diviſione, de belli Trojani origine, excidio Ilii & erroribus græcorum quorundam poſt captam Trojam. Quæ ſingula ex eodem Tzetza peti poſſunt, qui ſua videtur ex Apollodoro mutuatus eſſe.

III. Scriptorum, qui Apollodori in Bibliotheca laudantur, Catalogus (r) hic eſt:

Acuſilaus p. 68. 69. 78. 108. 160. 187. 203. 212. 231.
Alcmæonidis (s) ſcriptor 34.
Apollonii Rhodii Argonautica 55.
Aſclepiades Myrleanus 70. 151.
Aſius (t) Poeta 189.
Caſtor (u) Chronographus 69.
Cercops Mileſius 70. 77.
Demaratus 52.
Dionyſius (x) Mytilenæus 52.
Eumelus Poeta 189. 190. 203.
Euripides 72. 179. 186. 193.
Herodotus 52. 167.
Heſiodus 33. 54. 68. 69. 78. 81. 167. 178. 193. 224.
Heſiodi Aſpis 84.

Ho-

Tan. Faber p. 263. *Alibi dixit* (Apollodori Bibliotheca) *Aeacum ſervare claves Inferorum, quod videri poſſit eſſe ab homine Chriſtiano, quanquam ſcio Poetam dixiſſe πύλας ἅδου. Alibi etiam ἀνίστασθαι videtur uſurpaſſe eo ſenſu quo ſcriptores noſtri, alibi alia.* Sic & inferum clauſtra dixit Apulejus XI. Mileſ. & σκότου πύλας Euripides. Confer Pauſaniæ locum & Axiochi platonici in notis Galei ad Apollodor. p 52. Vindetum de vita functorum ſtatu p. 28 & Grotium ad Apoc. 1. 18. Apud Platonem quoque in Politico legas ἐκ τῶν τετελευτηκότων αὖ κειμένων δὲ ἐν τῇ γῇ πάλιν ἐκεῖ ξυνισταμένους καὶ ἀναβιωσκομένους.

(p) Gale diſſ. de ſcriptoribus Mytholog. p. 40.

(q) Id. in notis ad Apollodor. p. 95 ſeq.

(r) Paginarum numerus reſpicit editionem Galeanam, in qua liber ſecundus pagina 67. tertius p 147. incipit.

(s) Allegatur etiam à Strabone, & videtur fuiſſe pars Cycli Epici, perinde ut Naupactica, Νόστοι, Θηβαΐς.

(t) Aſium Poetam præter eundem Strabonem laudant Pauſanias & Athenæus.

(u) Hunc Caſtorem Rhodium nonnulli, Voſſium ſecuti, Apollodoro crediderunt juniorem & Bibliothecam ideo Apollodori eſſe haud poſſe. Sed rectius Jonſius lib 2. c. 15. qui Apollodori æqualem fuiſſe obſervat

(x) De Dionyſio hoc Cycli Hiſtorici ſcriptore dixi lib. 2. c. 2. inter ſcripta Homeri deperdita vel ei ſuppoſita num. 15.

IV. Editiones Bibliothecæ Apollodori.

1. *Benedicti Aegii Spoletini*, cum ejus versione * & notis ac *Scipionis Tetti* de Apollodoris commentario Rom. 1555. 8.

2. *Commeliniana* cum ejusdem Aegii Spoletini versione, & variis lectionibus ab Hieronymo Commelino collectis, qui Græca ad plures MStos codices, Palatinos præcipue castigavit. Heidelb. 1599. 8.

3. *Lugdunensis* cum eadem versione Lugd. 1608. 8.

4. *Tanaquilli Fabri* cum eadem Spoletini versione sed à Fabro variis locis emendata, & notis quibusdam græca castigantibus. Salmurii 1661. 8. Justum commentarium idem Faber olim parasse se in Apollodorum significaverat Claudio Sarravio, sed postea mole deterritus consilium abjecit, ut testatur p. 259. *Ubi tantam ὕλην, inquit, quæ à me hinc & hinc congesta fuerat ex Pausania, Plutarcho, Poetis Græcis latinisque, scholiastis veteribus, Luciano, Origene, Tertulliano, Clemente, Lactantio, Herodoto Gyraldo, Meursio, Vossio, Bocharto totque aliis bonarum literarum proceribus, ubi, inquam, illam congeriem contemplatus sum, cœpi cohorrescere, & consilium ipse damnavi meum. Editio certe in tantam molem excrevisset, ut sine muli Mariani opera circumferri liber non potuisset.*

5. *Thomæ Galei*, qui inter quinque (z) scriptores antiquos græcos historiæ Poeticæ primum locum dedit Apollodoro, & dissertationem de scriptoribus ipsis, Apollodoro præcipue præmisit, libros in capita divisit, versionem Aegii à Fabro interpolatam adjunxit, denique ta-

* Reprehenditur à Barthio III. ad Statium p. 1585.

(z) Reliqui quatuor sunt, *Cononis* (de quo supra c. 15.) narrationes & *Ptolemæi Hephæstionis* (de quo infra libro quarto in Grammaticis) libri VII. (sive potius utriusque operis excerpta è Photii Bibl. cod. 186. & 190.) *Parthenii* Nicæni narrationes de amatoriis affectionibus & *Antonini Liberalis* transformationum sylloge, de quibus duobus postremis mox sum dicturus.

tabulis Genealogicis ac notis pereruditis Apollodorum illustravit Paris. 1675. 8.

Gallice, interprete *Jano Passeratio*. Paris. 1605. 12.

Latine Antvverp. 1565. 8. & Lovanii 8. anno eodem.

V. Editiones promissæ.

Dolendum est *Bacheti Meziriaci & Henrici Valesii* commentarios in Apollodori Bibliothecam intercidisse. De illo Claudius Sarravius p. 99. Epist. ad Alex. Morum data 14. Martii 1644. *Burgi Sebusianorum diem obiit ante decem aut circiter annos vir insignis Caspar Bachetus Meziriacus. Habere se dicebat paratum Apollodorum cum eruditissimis commentariis, in quibus omnis Mythica Theologia explicatur. Vir erat doctus & accuratus ut constat ex ejus libello de Aesopo & fabulis Aesopicis aliquotque sacris Epistolis ad Ovidianarum exemplum concinnatis, quæ omnia video à magnis viris in summo pretio haberi.* Sane concidisse fertur spes omnis edendi hujus operis, etsi Anno 1661. adhuc Tan. Faber scripsit in notis ad Apollodorum pag. 259. *Præterea nondum fortasse desperandum est promissos olim Meziriaci commentarios editum iri; Ille certe aliquid præclarum & se dignum præstiterit, qui quidem longe doctissimus fuerit, rem amplam habuerit, & otio abundarit plurimo.* De Henrico Valesio Colomesius in opusculis pag. 97. *Parmi ses ourages Manuscrits il me dit qu'il avoit des remarques sur l'Apollodore qui écrit de Diis gentium, qu'il distingue tres doctement avec l'excellent Mr. Vossius sur Pomponius Mela, de celuy dont nous avons la Bibliotheque.*

VI. Scripta Apollodori deperdita.

Περὶ τῶν Ἀθήνησιν ἑταιρίδων. Athen XIV. p. 586. 591. Etymol. M. Harpocrat. & Suidas in ναύνιον ac Φανοστράτη.

Ἀντιγραφὴ πρὸς τὴν Ἀριστοκλέους ἐπιστολήν Athen. XIV. p. 636.

Γῆς περίοδος, κωμικῷ μέτρῳ. Chorographia, versibus jambicis. Strabo XIV. p. 677. Steph. in ἄβυλλοι & αὔγιλα, γαυγάμηλα, νῦβαι & ἐρβίτα, ubi vide Holsten. At apud Tzetzem III. hist. 100. τὸ περὶ νήσων, πόλεων καὶ δήμων βιβλίον non referendum est ad Apollodorum, cujus nomen præcessit, sed Stephanum Byz. cujus nomen sequitur, quod ex particula ἢ videtur esse perspicuum.

Περὶ Δηλίων non videtur librum scripsisse Apollodorus, sed obiter de illis quædam tradidisse in opere Etymologiarum, vel alio volumine. Vide

Vide Athen. IV. p. 172. seq. In iisdem etymologiis forte tradidit quoque rationem proverbii χελὺς σπεῖφιος, quam ex Apollodoro repetunt Hesychius & alii. Sic rursus apud Athenæum XI. p. 482. Κύμβα ποτήριον Ἀπολλόδωρος παφίοις, male de d amate Apollodori Comici cui titulus fuerit πάφιοι cogitarunt viri docti, nam sensus est, apud Paphios cymbam fuisse nomen poculi, idque tradidisse Apollodorum ἐν τῷ περὶ ἐτυμολογιῶν, ut diserte legas pagina proxima 483.

Δογμάτων συναγωγή. Laert. Chrysippo VII. 181. est Apollodori Ephilli Stoici de quo dixi cap. 15. hujus libri, & quem Laertius in Zenone VII. 39. diserte laudat ἐν τῷ πρώτῳ τῆς εἰς τὰ δόγματα εἰσαγωγῶν.

Περὶ Ἐπιχάρμου sextum librum allegat Suidas in καρδιώττειν. Epicharmum Κωμῳδιογράφον in tomos sive volumina decem digessit Apollodorus Atheniensis teste Porphyrio in Plotini vita.

Ἐτυμολογίαι. Varro lib. IV. & V. de Lingua Lat. Harpocrat. Etymol. M. Schol. Apollonii & Librum *secundum* Athen. III. p 63.

Ηθική quam laudat Laertius in Zenone, Apollodori Ephilli fuit.

Περὶ θεῶν opus de Diis in XXIV libros distributum, teste Photio: quo tempus ἄδηλον illustraverat Apollodorus, ut in Bibliotheca quæ exstat tempus μυθικόν, & in Chronicis tempus ἱστορικόν. Vide Galei diss. de scriptoribus Mytholog. c. 4. Sopatri eclogas περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι μυθολογουμένων θεῶν ex Apollodoro concinnatas memorat Photius Cod. CLXI. Librum *Primum* Apollodori περὶ θεῶν allegat Steph. in Δωδώνη. *Secundum* Stobæus Eclog. Phys. & Erotianus sive Herodianus in χάροπς. *Sextum* Harpocrat. in λαμπάς. *Nonum* Steph. in Ἄρειος πάγος. *Quartum decimum* Macrob. 1. 17. Sat. *Decimum sextum* Steph. in Ἀρκάς. *Decimum septimum* Schol. Sophoclis Oedip. Col. v. 481. *Vicesimum* Porphyrius fragmento de Styge apud Stob. Eclog. Quamplurimis aliis idem opus laudatum sine librorum discimine, ut idem præstantissimus Galeus annotavit. Sæpius illud respicit Tzetzes ad Lycophronem, cum Apollodorum historicum Atheniensem allegat.

Περὶ θηρίων. Athen. XV. p. 681.

Apollodorum ἐν τῷ περὶ κρατῆρος ῥησιδίου de vocabulo crateris allegat Athenæus XI. p. 501. videtur respicere idem scriptum XI. p. 479. a. & 497. f.

Περὶ νεῶν καταλόγου libri XII. de navium Catalogo apud Homerum, opus

luculentum. Porphyrius apud Eustathium ad Iliad. β. p. 199. καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐπραγματεύσατό τι περὶ τοῦ καταλόγου ἀρξάμενος ἐν δώδεκα βιβλίοις. Laudat & respicit passim præter eundem, sed cujus tempore jam periisse videtur Eustathium, & auctorem schol. minorum in Homer. Strabo, ut VI. p. 254. IX. p. 405. 416. X. p. 453. 457. 460. XIV. p. 677 678. 680. Reprehendit & quandoque ut VII. p. 298. XII. p. 553. seq. XIV. p. 677. seq. Librum primum allegant Scholia minora ad Iliad. β. 103. Steph. in ἀργυρέα, & πλαταιαὶ secundum Strabo I. p. 31. VII. p. 298. Scholia minora ad Iliad. δ. 42. Tzetzes Chil VII. v, 761. quintum Athenæus III. pag. 82. septimum Steph. in κορώνη. Laudatur etiam hoc opus à Schol. Apollonii III. 1089. & Steph. in Τένεδος.

Περὶ νομοθετῶν librum secundum citat Laert. in Solone lib. 1. sect. 58.

Apollodorus ἐν τοῖς Ὁμήρου. Schol. Nicandri p. 80. Videtur respicere libros in navium Catalogum, de quibus jam dixi.

Περὶ μύρων καὶ στεφάνων. Athen. XV. p. 675. Forte Apollodori Medici.

Παρθικά. Athen. XV. p. 682. sunt Apollodori Artemitæ, de quo infra.

Περὶ Σώφρονος de Sophrone sive commentariorum in Sophronis mimos libri, Athen. III. p. 89. VII. p. 281. Etymol. M. in ἀλφηστής, ἀβαλής &c. Librum *tertium* allegat Athen. VII. p. 281. *quartum* Schol. Aristophanis ad Vesp. v. 483. Confer Casaubonum ad Athenæum VII. 6.

Περὶ φιλοσόφων αἱρέσεων. Laert. in Solone lib. I. sect. 60. nisi sit Apollodori Ephilli Stoici.

Τραγιάμβων primum auctorem fuisse Apollodorum scribit Suidas in Ἀπολλόδ. & τραγήματα. forte quod primus jambis scripsisset res serias Historiam scilicet & Geographiam. Confer Galei diss. de scriptoribus Mytholog. p. 47. seq.

Φυσική, sive φυσικὴ κατ' ἀρχαίαν Laertio in Zenone laudata, auctorem potius habuit Apollodorum Ephillum Stoicum.

Χρονικά sive χρονικὴ σύνταξις à Troja capta ad sua usque tempora, versibus jambicis, opus historiam annorum 1040. complexum atque Attalo Philadelpho Pergami Regi dedicatum teste Scymno Chio. Vide Galei diss. de scriptoribus Mytholog. c. 6. Menagium ad Laert. lib. 1. sect. 37. Librum *primum, secundum, tertium & quartum* Chronicorum laudat Stephanus Byz. *tertium* etiam Laertius IV. 23. 28. *octavum* hujus ut videtur operis Syncellus p. 185. Allegantur etiam

jam Apollodori Chronica à Diodoro Sic. Strabone, Luciano in longævis, Gellio XVII. 4. & aliis quam plurimis. Confer Jonsium p. 194. Præcipue diligenter eo in ætate Philosophorum assignanda usus est Laertius.

VII. Apollodori plures.

Apollodorus Adramyttenus. Strab. XI. pag. 525. sed legendum videtur Artemites. Ita quoque fortassis p. 516.

Apollodorus Architectus de quo supra c. 24. hujus libri §. 2. Vide & notas elegantissimi Hemsterhusii ad Pollucis X. cap. 51.

Apollodorus Artemites, Parthica scripsit memorata Straboni II. p. 118. XI. p. 509. & initio libri XV. Athenæo XV. p. 682. ubi librum *quartum*.

Apollodorus Aspendius Philologus in veteri Inscriptione Ephesina apud præstantiss. Sponium: ἡ βουλὴ ἐτίμησεν Πόπλιον Αἴλιον Φλαβιανὸν Ἀπολλόδωρον Ἀσπένδιον φιλόλογον. Τὸ δὲ μνημεῖον κατεσκεύασεν Πόπλιος Αἴλιος Φλαβιανὸς Ζώιλος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

Apollodorus Atheniensis, pater Archelai qui Socratis Magister fuit. Laert. II. 16. Justinus Mart.

Apollodorus Atheniensis Comicus, de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus Atheniensis, pictor, infra in σκιαγράφος.

Apollodorus Carystius Comicus de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus Citieus, (al. *Scilleus*) ac *Tarentinus* laudantur à Plinio XX. 4. Forte alter horum Galeno laudatus scripsit περὶ θηρίων *de bestiis venenatis* Schol. Nicandri p. 50. b. & Plin. Indice lib. XI. περὶ μύρων καὶ στεφάνων Athen. XV. p. 675. Plin. *de odoribus* indice lib. XII. & XIII. περὶ βοτανῶν. Schol. Nicandri p. 47. b. *Apollodorus Medicus in volumine quo suasit Ptolemæo Regi quæ vina biberet.* Plin. XIV. 7.

Apollodorus Corcyreus Clem. Alex. V. Strom. p. 570.

Apollodorus Cumanus Grammaticus primus & Criticus dictus Clem. Alex. I. Strom. p. 309. Amphictyonibus honorem tribuentibus. Plin. VII. 37. Hist.

Apollodorus Cyrenæus Grammaticus Schol. Eurip. Oreste v. 1485. Etymol. M. in βωμολόχοι Athenæus XI. pag. 487. Suid. in ἀντικρὺς & βδελύσσω. De poculis scripsisse innuit Athen. XI. p. 573. Etiam de Diis aliqua composuit si credimus Natali Comiti III. 16. 17. 18. & IX. 5. nisi Cyrenæum cum Atheniensi Grammatico confudit.

Apollodorus Cyzicenus Laert. in Democrito IX. 38. male Apollodotus legitur apud Clementem II. Strom. p. 417.

Apollodorus Democriti affectator qui Magica scripsit. Plin. XXIV. 17.

Apollodorus ὁ Δωρίεύς Schol. Theocriti Idyll. I. v. 52.

Apollodorus Ephillus, Stoicus, cujus est ἠθικὴ laudata Laertio in Zenone & φυσικὴ (κατὰ τὴν ἀρχαίαν) quam citat idem Laertius & Stobæus p. 20. Eclog. Vide quæ notavi supra c. 15. hujus libri, & Suidam in θεῶν. Idem forte est Apollodorus quem cum Chrysippo jungit Tertull. c. 15. de anima.

Apollodorus Epicureus ἐν πρώτῳ περὶ τοῦ Ἐπικούρου βίου. Laert. X. 2. Mentio ejusdem sect. 10. & forte 25. ubi κηποτύραννος vocatur, q. asi regnum quoddam tenens in horto sive Schola Epicuri, & quadringentorum amplius voluminum auctor, ac præceptor Zenonis Sidonii.

Apollodorus Erythræus Lactant. lib. 1. c. 6. & de ira Dei c. 22.

Apollodorus Gelous, Comicus, de quo supra lib. 2. c. 22.

Apollodorus ὁ γράψας τοὺς ὕμνους. Erotian. in τέρθρον.

Apollodorus Lemnius περὶ γεωργίας. Aristot. Politic. lib. 1. c. 7. Varro de re rust. Plinius indice libri 14. 17. 18.

Apollodorus Logisticus. Laert. Solone I. 25. & Pythagora VIII. 12. Ἀριθμητικὸς Athenæo X. p. 458. Male Apollodotus apud Plutarchum de non svav. viv. secundum Epicur p. 1094.

Apollodorus Mechanicus & Architectus de quo dixi cap. 24. hujus libri §. 2.

Apollodorus Megarensis allegatur à Stobæo ut notavit Scipio Tettus & qui ex eo pleraque retulit Simlerus in Bibl.

Apollodorus Nicænus. Stephanus in Νίκαια. Male καίακα in Meursii Bibl. Græca p. 1232.

Apollodorus Pergamenus Rhetor qui Augustum Imp. Apolloniæ instituit, auctor sectæ Apollodoreæ. Strabo XIII. p. 625. qui & ejus τέχνας memorat. Allegatur sæpiuscule à Quintiliano, etiam in dialogo de Oratoribus. Vide & Sveton. Augusto c. 89. Meminit & Plinius (nisi Apollonii nomen reponendum, indice lib. XV.) Eusebius Chron. & Lucian. Macrobiis, qui 82. annos vixisse testatur.

Apollodorus, Peripateticus forte, ad quem Epistola à Lynceo Samio Theophrasti discipulo scripta laudatur ab Athen. IX. 14.

Apollodorus Phalereus Socratis amantissimus, aliis omnibus asper, ideo μανικὸς dictus. Plato Symposio, Plutarch. Catone minore. In Epistolis Socraticis Allatianis p. 46. vocatur μαλακός, forte quod So-

Apol-

crati morituro tulit tunicam ex pretiosa lana pulchreque textam & simile pallium, rogavitque ut sic ornatus demum cicutam biberet. Ælian. I. Var. Hist. c. 16.

Apollodorus Rhetor. Vide supra, *Pergamenus.*

Apollodorus σκιαγράφος circa Ol. XCIII. Plin. XXXV. 9. Eustath. ad Iliad. κ'. Franciscus Junius Catalogo pictorum p. 24.

Apollodorus Scilleus. Supra in Citieo.

Apollodorus Socraticus, vide paulo ante, *Phalereus.*

Apollodorus statuarius Plin. XXXIV. 8.

Apollodorus Syllus. Cic. 1. de natura Deor. Nisi potius distincte legendum *Apollodorus, Syllus.*

Apollodorus Tarentinus Supra in *Citieus.*

Apollodorus Tarsensis Tragicus, de quo supra lib. 2. c. 19.

Apollodorus Telmissensis ἀνὴρ ἐλλόγιμος, de somniis scripsisse videtur. Laudatur Artemidoro lib. 1. c. 82.

Non raro etiam Apollodori nomen pro Apollonio positum observarunt viri docti, ut apud Stephanum, ubi Apollodori *Carica* allegantur, vel ubi *Pontica*, ut in Scholiis ad Apollon. Rhodium. Etiam Apollodorum Ephesium ingerunt nonnulli pro Artemidoro.

Fuit & Apollas adversus quem scripsit Chrysippus teste Laertio, VII. 193. 197. nescio an is qui Apollodorus dicitur apud Ciceronem 1. de natura Deor. c. 24. *Zeno quidem non eos solum qui tum erant, Apollodorum, Syllum, ceteros figebat maledictis* &. Ita enim rectius videtur locus iste legi in melioribus edit. quam ut alii conjungunt velut unius hominis nomen, *Apollodorus Syllus.* At Apollas ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων, laudatus Athenæo IX. pag. 369. idem videtur viris doctis qui Marciano Heracleotæ p. 63 est Ἀπελλᾶς ὁ κυρηναῖος, & cujus Δελφικὰ allegat Clemens protreptico p. 31. Fuit & Apellas scepticus apud Laert. Timone IX. p. 597. ubi citatur ejus liber cui ab alio Sceptico hujus nominis titulum fecerat Agrippam. Etiam apud Sextum Empiricum mentionem hujus Apellæ fieri, notavit Meursius, qui locus me fugit. Alios Apellas refert Menagius ad Laertii Chrysippum pag. 342. & Grotius ad Rom. XVI. 10.

Non omittendus & Apollos in sacro Actorum Apostolicorum libro XVIII. 24. & 1. Cor. I. 12. III. 4. &c. & Tit. III. 13. atque in Clementis Romani Epistola c. 47. memoratus, quia Ἀπολλῶς per contractio-

co

nem pro Apollodoro dictum esse notavit Salmasius Epist. ad Menagium de Herode infanticida p 65. Ἀπολλὼς ὁ Ἀλεξανδρεὺς λόγιος, ὁ ποτιστὴς τῶν χριστοῦ μαθητῶν *inter discipulos Christi rigator*, ita enim reddenda mihi videntur verba S. Nili II. 49. Epist. *vir Alexandrinus ex Judæis valde eloquens & perfectus in lege, Episcopus Corinthicorum.* S. Hieron. in Tit. III. 13. De eo consulendi Jo. Prideausius Opp. latin. p. 463. seq. & Clarissimus Vitringa III. 21. Var. Obs.

Apollodorus ἐν ῥυτίνῳ allegatur à Plutarcho quæst Græc. p. 301. nec dubitarunt aliqui ῥύτινον Apollodori Comici dramatibus adscribere. Sed locum consideranti patebit Historicum opus respici, Apollodori forte Tarentini, & fortasse pro ἐν ῥυτίνῳ legendum est Ταραντῖνος, licet de Tarentinorum duce Dinone alius quoque Apollodorus tradere hoc potuerit quod commemorat jam dicto loco Plutarchus, cum præcone suffragia plura contra sententiam lata jactante, prætulisse pauciora, ἀλλ' αὗται, inquit, βελτίους, *at hæc meliora sunt.*

Prætero alios Apollodoros ut *Tyrannum Cassandrensem* de quo Ælianus XIV. 41. XV. 15. Var. Excerpta Peiresc. p. 265. Plutarch. de sera numinis vindicta p. 555. 556. Polyænus, Muret. XVII. 17. Var. lect. &c. *Cyzicenum, ducem Atheniensium.* Ælian. XIV. 5. Var. Apollodorum *Amphipolitanum* præfectum Babylonis Diodor. Sic. XVII. p. 538. Curt. V. 9. Arrian. VII. p. 161. seq. *Apollodorum Siculum.* Plutarch. Cæsare p. 731. *Apollodorum* sub Honorio & Arcadio Impp. Comitem & Procos. Africæ, ad quem aliquot Symmachi Epistolæ exstant. Conf. Jac. Godofredus in prosopographia Cod. Theodosiani pag. 350. seq. T. 6. Fuerunt & Apollodori inter Archontes Athenis Ol. LXXXVII, 3. CVII, 3. CXIV. 4. CXV. 2.

VIII. Apollodoro subjiciam ANTIGONUM, illo licet antiquiorem, utpote qui sub Ptolemæo Philadelpho scripsit. (a) Hujus unicus libellus ad nos pervenit ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή, *Historiarum mirabilium collectio*, qua mirandæ (b) & singulares observationes de animalibus & aliis rebus naturalibus breviter referuntur, excerptæ ex auctore libri de admirandis auditionibus qui inter Aristotelis scripta (c) legitur (à cap. XXXII - CXXVII.) tum è Callimachi (d) ἐκλογῇ τῶν παραδόξων.

(a) H: Dodwell, diss. de ætate peripli Hannonis §. 21. Voss. Hist. Gr. lib. 1. c. 12.
(b) Alios mirabilium & paradoxarum narrationum scriptores retuli lib. I. c. XX. §. IV.
(c) Vide quæ supra cap. VI. § XXI.
(d) Observatum hoc clarissimo Bentleio, qui multa Antigoni loca egregie illustrat atque emendat in fragmentis Callimachi p. 318. seq.

παραδόξων (à cap. CXLIV - CLXXXIX. sive ad finem libri) & aliis quibusdam scriptoribus, quorum Catalogum è Meursii editione subjunxi:

Æschylus πζότιζι. cap. 127.
Alcman. 27
Amelesagoras Atheniensis Ἀτθίδι. 12.
Amometi ἀνάπλυς ἐκ Μέμφεως εἰς τὴν καλυμβίλω ἰνδῷ χρίων. 164.
Archelaus Ægyptius περὶ παραδόξων. 23.
περὶ θαυμασίων. 96.
Aristoteles. 18. 23. 26. 31. 43. 52. 159. 185.
περὶ ζώων 66.
Callimachus 177. Ægyptius 51. Callimachi Cyrenæi ἐκλογὴ παραδόξων. 144.
Ctesias 16. 160. 165. 181. 182.
Eudoxus 135. 144. 153. 162. 169. 177. 178.
Hellanicus Lesbius 109.
Heraclides 167.
Herodotus. 25.
Hippon Rheginus. 133.
Homerus 28.
Lycus 66. 148. 170. 175. 188. Rheginus 154.
Megasthenes Ἰνδικοῖς 147.
Myrsilus λεσβιακοῖς 5. 17. 129.
Nicagoras 137.
Phanias 171. 187.
Philetas 8. 23.
Philo Αἰθιοπικοῖς 160.
Philoxenus. 141.
Pindarus 155.
Polycritus 150.
Σαμιακῶν ὅρων auctor 132.
Theophrastus 145. 174.
Theopompus 14. 15. 131. 152. 156. 180. 186. 189.
Timæus. 149. 155. 168. Ejus Σικελικῇ ἱστορίᾳ 1.
Zenophilus 166.

Primus Antigonum Græcè & latine cum versione sua edidit *Guil. Xylander* descriptum è Bibl. Palatinæ *vetustissimis membranis, rarissimo mihique alias nunquam viso litterarum genere conscriptis*, quæ ejus sunt verba in præf. ad Albertum à Steten. Prodiit Xylandri editio una cum M. Antonini libris εἰς ἑαυτὸν & Apollonii Dyscoli θαυμασίοις, ac Phlegonte Tralliano, Græce, & seorsim latina Xylandri horum librorum versione Basil. 1568. 8. *Joannes* deinde *Meursius* Antigonum seorsim edidit cum interpretatione Xylandri, addiditque eruditas notas Lugd. Bat. 1619. 4. exemplis quibusdam hujus editionis annum 1622. præferentibus. Nam Londinensem Hendreichio memoratam Chimæricam esse existimo,

forte rectius legit *Eaites*) ἐν ἐλεγείαις. c. 14. Galeus in notis ad Parthenium pro *Diodoro* mavult *Dionysiodorum* Troezenium. Vossius lib. de poetis Græcis, memoriæ ut videtur lapsu pro Diodoro Dionysium posuit.

Euphorion Ἀπολλοδώρῳ. c. 28. Θρᾳκί c. 13. & 26.

Hegesippus Μιλησιακῶν ά. c. 16. Παλληνιακοῖς. c. 6.

Hellanicus Τρωικῶν ά c. 34.

Hermesianax c. 22. Λεόντι (sive Λεοντίῳ ut apud Antoninum Liberalem c. 39.) cap. 5.

Ὁ τὴν Λέσβου κτίσιν ποιήσας (Apollonius forte Rhodius) c. 21. ubi ex illo poemate versus Heroicos viginti & unum affert.

Licymnius Chius μελοποιός. c. 22.

Οἱ τὰ Μιλησιακά. c. 14. Vide supra in Hegesippo.

Moero, Μοιρὼ (poetria Byzantia) ἐν ταῖς ἀραῖς. c. 27.

Neanthes ἐν β'. c. 33.

Nicænetus c. 11. Λύρκῳ. c. 1.

Nicander c. 34. ἐν τῷ περὶ ποιητῶν. c. 4.

Phanias Eresius. c. 7.

Philetas ἑρμῇ. c. 2.

Phylarchus c. 25. & 31. ἐν ιέ. (interpres *libro IV.*) c. 15.

Simmias Rhodius c. 33.

Sophocles Εὐρυάλῳ c. 3.

Theophrastus ἐν τῷ πρὸς τοὺς καιρούς. (interpres libro IV.) c. 9. ἐν ά τῶν πρὸς τοὺς καιρούς. c. 18.

Timæus Σικελικοῖς. c. 29.

Xanthus Λυδιακοῖς. c. 33.

Primus hunc scriptorem in lucem edidit cum versione sua *Joannes Cornarius* Zviccaviensis, Basil. 1531. 8. apud Frobenium. Cum eadem interpretatione prodiit iterum Bas. 1555. & ex officina Commelini Græce & latine junctus Achillis Tatii, & Longi Eroticis A. 1601. 8. Vidi etiam latine cum Eustathii sive Eumathii amoribus excusum Lugduni Bat. 1618. 12. Gallice vertit *Johannes Fornerius* una cum Plutarchi narrationibus amatoriis Paris. apud Ægidium Robinotum 1556. 8. Denique cum Apollodoro & aliis nitide recudi curavit *Tho Galeus*, additis brevibus sed eruditis notis, quibus interpretis etiam subinde errata quædam emendavit Paris. 1675. 8.

Eun-

Eundem esse Parthenium qui has narrationes prosa scripsit & Poetam hujus nominis, docet auctor ipse versus suos de Biblide & Cauno referens c. 11. Tum Plutarchus qui in parallelis minoribus p. 308. cum de Leucone & Cyanippo narrationem è capite 10. repetisset, subjungit: ὡς Παρθένιος ὁ ποιητής. Itaque non dubito eum ipsum esse cujus Stephanus in Νίκαια meminit, Lucianus vero de scribenda Hist. T. 1. pag. 637. jungit cum Euphorione & Callimacho: quemque Suidas tradit Heraclidis & Eudoræ, sive ex Hermippo quodam juniore (Smyrnæus enim ille qui de vitis scripsit Parthenio antiquior fuit) Tethæ filium Nicæensem vel Myrleanum ἐλεγειοποιὸν καὶ μέτρων διαφόρων ποιητὴν, captum à Cinna in bello Mithridatico (Anno U. C. saltem 670.) postea propter doctrinam liberum dimissum, usque ad Cæsaris Tiberii tempora vixisse. Tiberius * imperare cœpit A. U. C. 767. centum fere post Cinnam interfectum annis. Itaque Tiberii nomen vel à Suida vel ab alio quodam præter rem esse adjectum non dubito, quanquam Parthenio h.e. poematis ipsius delectatum Tiberium auctor est Svetonius c. 70; *Fecit & Græca poemata imitatus Euphorionem & Rhianum & Parthenium, quibus Poetis admodum delectatus, scripta eorum & imagines publicis Bibliothecis inter veteres & præcipuos auctores collocavit.* Virgilium Parthenio præceptore usum in Græcis, & quædam illius versibus suis expressisse notant Macrobius V. 17. & Gellius IX. 9. & XIII. 26. sed & in codice Bibl. Ambrosianæ ** Moreto Virgilii hæc verba adscripta observavit If. Vossius: *Parthenius Moretum scripsit in Græco, quem Virgilius imitatus est.* Scripta Parthenii hæc commemorantur in veterum monumentis:

Ἀνθίππη. Steph. in Χειρίδες, Λάμπεια.
Ἀρήτης (conjugis) ἐγκώμιον. Libris III. Suidas in Παρθ.
Ἀρήτης ἐπικήδειον. id.
Εἰς Ἀρχελαΐδα ἐπικήδειον. Hephæstio p. 4. qui totum elegiacum fuisse testatur, solo extremo versu jambico adjuncto.
Εἰς Αὐξίθεμιν ἐπικήδειον. Steph. in Γαλλήσιον.
Δῆλος. Steph. in Βελλήδονιοι & Χειμῶνοι, & Ἄγλος ubi vide Holsten. & Salmas.

* Doctissimus Vossius existimat verba Suidæ accipi posse de tempore quo Tiberius florere & rem gerere cœpit, 29. antequam imperaret annis. Sed usu veterum scriptorum constat tempora Imperatorum non de aliis quam Imperii annis computari.

** Vide Vossium Patrem de poetis Græcis p. 70.

maſ. ad Solin. p. 842. ex quo loco videtur referendum hoc poema ad Parthenium Phocenſem.

Ἐλεγεῖαι. Artemidor. IV. 64.

Ἐλεγεῖα εἰς Ἀφροδίτην. Steph. in ἀκαμαίτιον, Suid. παρθ. Male ad Chium Parthenium referuntur in Schol. Græcis recentibus ad Anthologiam Epigrammatum Græcor. II. 50. p. 236.

Ἡρακλῆς. Steph. in Ἴασα & οἰνώνη Etymol. M. in ἀνέρις ας & ἱέρχηλος.

Ἴφικλος Steph. in ἀράφεια.

Κελιαγόρας Etymol. M. in ἄρπυς.

Λευκάδιαι Steph. in Ἰβηρίαι.

Μεταμορφώσεις. Suid. in Νέςωρ (licet Parthenio Chio tribuit in παρθ.) Euſtath. ad Dionyſ. v. 420. ὡς παρθένιος ὁ τὰς μεταμορφώσεις γράψας λεγόμενος. Vide & ad Iliad. ϛ. pag. 248. edit. Baſil. His uſum Ovidium non dubitant Gyraldus & Voſſius.

Moretum quod imitatus eſt Virgilius, ut paulo ante dixi.

Προπεμπτικόν Steph. in κώρυκος.

Memoratur præterea Parthenius à Stephano in Νεμαυσος, Νίκαια, βορυσθένης, & ἐλεφαντίνη, quæ loca in indice ſcriptorum editioni Berkelianæ ſubjecto, ut non pauca alia deſiderantur.

Vir inſignis Janus Cornarius ſuſpicatus eſt *librum de fluminibus* de quo inter Plutarchi ſcripta dicam, auctorem agnoſcere hunc Parthenium, ſed parum veriſimilitudinis habet illa ſententia.

Fuit & *Parthenius Phocenſis* Stephano memoratus in Γότθοι, Δεκίττιοι & ἄγλος, niſi Φωκαεὺς ſcriptum aliquando pro Νικαεύς, aut Nicæni illius quem Stephanus quoque in Νίκαια agnoſcit, cum Phocenſis ſcriptis à Stephano confuſa. Cæterum Phocenſis iſte Parthenius haud diverſus * mihi videtur ab eo quem *Parthenium Dionyſii* vocat Athenæus laudato primo ejus libro περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς λέξεων ζητουμένων XI. p. 467. 501. & XV. p. 680. eundem reſpicit Euſtathius ad Iliad ψ. p. 1412. & in Odyſſ. ἑ. p. 567. Hunc Grammaticum vocat Suidas in Διονύσ. & Dionyſii Alexandrini à Nerone usque ad Trajanum clari diſcipulum fuiſſe teſtatur. Minus præclare ſenſiſſe de Homeri poematis, nec dubitaſſe Iliadem ſtercus, ** vel ſentes, Odyſſeam lutum appellare, appa-

ret

* Phocenſem à Parthenio Dionyſii diſtingvit Vir præſtantiſſimus lib. 2. de Hiſt. Græcis c. 1.

** Πηλὸν Ὀδυσσείην καὶ βάτον Ἰλιάδα. Pro βάτον Clariſſ. Neocorus legit πάτον.

ret ex Epigrammate veteri græco, quod in lucem edidit doctissimus Neocorus ad Suidam in Παρθένιος. Ibidem Suidas alterius *Parthenii* facit mentionem patria *Chii*, Thestoris quem carmine celebravit, filius: qui ad Homerum originem generis sui referebat, sed (propter genus forte scribendi parum lucidum atque digestum) cognominatus est *Chaos*. Huic Metamorphoses, quæ Parthenii Nicæni sunt, male isthoc loco tribui, ipso Suida auctore constat in Νέστωρ, ut paulo ante notabam.

X. Collectionem scriptorum Historiæ Poeticæ Galeanam claudit ANTONINUS LIBERALIS, de quo & ipso pauca hoc loco addere, atque ita capiti huic colophonem imponere constitui. Nihil hujus scriptoris habemus præter Μεταμορφώσεων συναγωγὴν sive *transformationum narrationes* capitibus XLI. collectas ex scriptoribus quorum nomina infra vides:

Antigonus ἐν τοῖς ἀλλοιώσεσι. c. 23.
Apollonius Rhodius ἐν ἐπιγράμμασι. c. 23.
Areus Laco Ἄρευς ὁ Λάκων ἐν ἄσματι κύκνῳ. c. 12.
Athanadas Ἀμβρακικοῖς. c. 4.
Boeus (Plinio etiam & Athenæo laudatus) ὀρνιθογονίᾳ. c. 3. 11. *libro primo* c. 7. *libro secundo* c. 16. 18. 19. 20. 21.
Corinna c. 10. ἑτεροιουμένων ά. cap. 25.
Didymarchus μεταμορφώσεων γ'. c. 23.
Hermesianax Λεοντίῳ β'. c. 39.
Hesiodus ἐν μεγάλαις ἠοίαις. c. 23.
Menecrates. c. 35.
Nicander c. 35. ἑτεροιουμένων ά. c. 4. 22. 23. 38. β'. c. 13. 17. 30. 31. γ'. c. 1. 2. δ'. c. 8. 9. 10. 12. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 32.
Pamphilus ά. c. 23.
Pherecydes c. 33.
Simmius Rhodius, Ἀπόλλωνι c. 20.
Xanthus Lyciacis c. 35.

Quis demum fuerit hic Liberalis, vel quando vixerit, perquam est incertum, etsi antiqvum esse & scribendi ratio & quibus usus est monumenta jam pridem universa deperdita, fidem faciunt. Certe non multo juniorem esse mihi persvadeo Æbutio Liberali cui libros de beneficiis Sene-

Seneca inscripsit quemque laudat Epistola XCI. neque M. Antonio Liberali Rhetore Palæmonis æmulo, de quo in libri de claris Rhetoribus parte deperdita egerat Svetonius, ut ex indice capitum apparet, quemq; in Chronico sub Claudii Imp. temporibus memorat S. Hieronymus. Non eundem * autem cum isthoc Rhetore latino esse præsentem Metamorphoseon scriptorem Græcum, facile crediderim Josepho Scaligero qui p. 19?. ad Euseb. & in animadverʃ. ad Rob. Titium p. 15. 16. atq; alibi Antonii (non Antonini) Liberalis Metamorphoses laudat. Diversum esse, non uno etiam argumento contendit Vossius III. de Hist. Græcis p. 326. Confer Maussaci diss. ad Plutarchum de fluminibus p. 30. ubi testatur nonnullos istum quoque de fluminibus librum Liberali Metamorphoseon scriptori levi conjectura tribuisse. Primus *συναγωγὴν* Antonini Liberalis è codice Palatino una cum Parthenio edidit Græce vir præstantissimus *Guil. Xylander*, suamq; seorsim subjunxit latinam interpretationem Basileæ A. 1568. 8. Nostra ætate plurium virorum eruditorum in hoc scriptore proferendo versata industria est, nam & *Abrahamus Berkelius* Græce & latine edidit cum Xylandri versione ac suis castigationibus Lugd. Bat. 1674. 12. Hinc *Tho. Munkerus* cum notis suis vulgavit Amstelod. 1676. 12. Denique *Tho. Galeus* notas & ipse subjunxit suæ editioni, qua Antoninum Liberalem cum eadem Xylandri interpretatione jussit postremum comparere inter scriptores Græcos antiquos Historiæ Poeticæ, nitidis typis excusos Parisiis 1675. 8. Fuit & Tiberius quidam Claudius Liberalis, cujus mentio in veteri inscriptione apud Sponium p. 61. Misc. Metamorphoses è veteribus Græcis scripsere præter Liberalem & quos ipse laudat Antigonum, Corinnam, Didymarchum & Nicandrum, Callisthenes, Dorotheus sive Theodorus, Nestor Larandensis, Parthenius & Adrianus Sophista.

* Pro eodem habent If. Casaub. ad Sveton. Abr. Berkelius & alii.

CA-

CAPUT XXVIII.

De ANTHOLOGIA ſive FLORIDIS epigrammatum Græcorum.

E Franciſci Vavaſſoris, Jeſu Socii, libro de Epigrammate caput XVI. cum nonnullis obſervationibus. De collectione Epigrammatum Græcorum facta à Meleagro Gadareno. Catalogus Poetarum quorum Epigrammata in eadem continebantur. 1. Obiter de altera Conſtantini Cephalæ. ibid. De collectione Philippi Theſſalonicenſis. 2. De quarta Agathiæ Myrinæi. 3. De quinta Maximi Planudæ, quæ, nec integra tamen, edita eſt. 4. Epigrammata antiqua jam olim ex inſcriptionibus & monumentis publicis collecta. ibid. in notis. Editiones & interpretes Anthologiæ Epigrammatum Græcorum. 5. Editiones promiſſæ Menardi, Salmaſii &c, tum quæ brevi exſpectatur Viri Clariſſ. Jo. Clerici cum Hugonis Grotii latina verſione. 6. Catalogus Poetarum qui Epigrammata compoſuerunt, cum variis obſervationibus. 7.

I.

DEbere nos iis plurimum, qui epigrammata varia, quaſi disjecta membra, collegerunt in unum corpus, niſi agnoſcimus ac fatemur, ingrati profecto ſimus. Cum enim opuſcula hæc tam parva, mole ſe non ſatis ulla ſua tueantur, neque ſponte, ut grandiores libri, conſiſtant, facile elabantur è manibus, ſpargantur paſſim, deliteſcant & obſoleſcant in angulis, ubicunque negligantur prorſus: quid futurum erat, niſi colligentis unius aut alterius diligentia & ſedulitas Sibyllinis hiſce foliis ſubveniſſet? quantum nos facturi damnum fuimus: quam multa, quamque præclara, quæ ante nos fuerunt, atque in omni poſteritate erunt, ingenii ac literarum monumenta perdituri? Collegerunt autem apud Græcos epigrammata ſuorum viri inſignes, & ipſi poetæ, primum *Meleager*, deinde *Philippus*, tum *Agathias*, ad extremum,

ſed longo poſt temporis intervallo, propiusque à nobis, *Maximus Planudes.*

Ac MELEAGER quidem, homo natione Syrus, & oppido Gadarenus; quem, Seleuco VI. * Syriæ rege ultimo, vixiſſe ferunt, incoluiſſe urbem Tyrum, in Co inſula mortem obiiſſe; ex diverſis totius antiquitatis ſex & quadraginta ſcriptoribus epigrammatum decerpſit flores, & inde Coronam texuit, atq; ita ** inſcripſit: cum ſuum cuiq; florem poetæ attribueret, ipſe pro parte aliquid in textum illud ſvave ac ſpecioſum conferret. Digeſtum opus, ac diſpoſitum pro ordine literarum, unde ſinguli poetæ initium ducerent nominis; non autem, quod fuit fortaſſe ſatius, pro tempore, quo quisque vixiſſet. Sed hoc, credo quia facilius, *** & cujusvis, neglectum: illud, quia varium magis, & artificii eſſe alicujus videretur, uſurpatum. Quanquam hunc ordinem Meleagri dicitur confudiſſe *Conſtantinus* neſcio quis *Cephalas*, † nec jam nominum aut perſonarum habuiſſe rationem, ſed res modo ſpectaſſe præcipuas, de quibus in epigrammatis ageretur, & in diverſa quædam capita diſtribuiſſe, *ἤγουν ἐρωτικὰ ἰδίως, καὶ ἀναθεματικὰ, καὶ ἐπιτύμβια, καὶ ἐπιδεικτικά.* Certe videre licet etiamnum manuſcriptos codices, in quibus iſte retineatur quadripartitus & conſervetur ordo. De patria vero Meleagri, de que habitatione non una quod dixi, facile intelligitur cum ex præclaro epigrammate libri anthologiæ tertii, in quo ipſe de ſe loquitur, *Ἀτρέμας ὦ ξεῖνε βαῖνε*: tum ex altero iſto nondum edito,

* Seleucus VI. Epiphanes Nicator regnum iniit Olymp. CLXX 3.

** *Στέφανος Ἐπιγραμμάτων.* Vide Salmaſ. ad Solin p 848. & Holſtenii notas ad Steph. Byzantinum in *Γάδαρα*, ubi teſtatur Collectionem Meleagri nobilis Poetæ MStam exſtare in Bibliotheca Cardinalis Barberini, & auctorem in principio operis deſignari his verbis:

Ὁ Μελέαγρος Γαδαρηνὸς ἦν τὸ γένος
Σύρος, ἐτελεύτησεν ἐν Κῷ τῇ νήσῳ.

*** Miror hoc elegantiſſimi Viri judicium, facilius enim multo eſt literarum ordine quam temporis diſponere ſcriptores.

† Ex inedita *Conſtantini Cephalæ* Anthologia Epigramma Pauli Silentiarii ſub Juſtiniano Imp. clari profert Henr. Valeſius ad Socratem p 88. Nimirum Conſtantinus Cephalas Coronam Meleagri, Philippi & Agathiæ Syllogen Epigrammatum Græcorum in capita ſecundum materiam reduxit. Vide Allatium cap. 14 de de Patria Homeri p. 1831 ubi meminit Codicis MS. antiquiſſimi qui è Bibl. Palatina venit in Vaticanam.

to, quod eadem habet omnia, præter clausulam, atque etiam distinctiora.

Πρώτα μοι Γαδάρων κλεινὰ πόλις ἔπλετο πάτρα
Ἠνδρωσεν δ' ἱερὰ δεξαμένα με Τύρος.
Εἰς γῆρας δ' ὅτ' ἔβλων καὶ διατρέψεν ἐμ' ἡ * *Κῶς*
Καὶ με θετὸν μερόπων ἀστὸν ἐγηροτρέφει.
Μοῦσαι δ' ἐν ὀλίγοις με τὸν Εὐκράτεω Μελέαγρον
Παῖδα μελιστίοις †† *ἠγλάισαν χάρισι.*

Prima mibi Gadarenorum inclyta civitas patria fuit. Deinde quæ me sacra excepit Tyros, educavit virum. Postquam autem ad senectutem perveni, divina me Cos aluit: & adoptivum Meropum civem id ætatis fovit. Ac Musæ in paucis Meleagrum me, Eucratis filium, per mellitas exornarunt Gratias.

Sed rem, quæ hic agitur, maxime continet carmen versuum prope sexaginta, quod procemii loco coronæ Meleager suæ affinxit, ubi & poetæ nominatim & flores appellantur, atque ut suus cuique assignatus flos est, inter se junguntur: quod ego carmen, in tam multis Meleagri jam editis miror nondum vulgatum à quoquam fuisse. ** Præterquam quod enim svavitate quadam dictionis & numerorum ubique delectet: quædam nos, quæ nusquam alibi exstent, docere potest, ut illud, qui viri epigrammata, quæ feminæ, primum fecerint: ut hoc quoque, statim initio, Meleagrum, quod fertum legerat, *Diocli* amico obtulisse, & sui apud illum *μνημόσυνον*, hoc est, amoris pignus & monumentum, esse voluisse.

Μοῦσα φίλα τίνι τάνδε φέρεις πάγκαρπον ἀοιδάν;
Ἢ τίς ὁ καὶ τεύξας ὑμνοθέτας στέφανον;
Ἄνυσε μὲν Μελέαγρος, ἀριζάλῳ δὲ Διοκλεῖ
Μναμόσυνον ταύταν ἐξεπόνησε χάριν.

* In Holstenii ad Stephanum notis male editum: *καὶ διαθρεψαμένη κῶς.*
†† Holstenius suspicatur legendum *Μενιππείαις* quia in altero Epigrammate lib 3. Antholog. cap 6 p. 302 Meleager profitetur in juventa Menippi civis sui imitatorem se fuisse: *Πρῶτα Μενιππείαις συντροχάσας χάρισιν.* Crinagoras in Epigrammate quod edidit Salmasius ad Solin. p. 850. *Συντίμει ἀλλὰ Μένιππε λάβευ φίλος ἴσορα κύκλον γράψας ὦ πάσης ἴδρι γεωγραφίης..*
** Addam hoc loco & alterum duobus tantum versibus constans, quod collectioni Melea-
gri

Musa dilecta, cuinam defers carmen hoc omnino frugiferum? aut quis poeta coronam texuit? Confecit Meleager, ac praclaro Diocli, quod amoris monumentum foret, hoc expolivit munus:

Πολλὰ μὲν ἐμπλέξας ἈΝΎΤΗΣ κρίνα, πολλὰ δὲ ΜΎΡΟΥΣ·
Λείρια, καὶ ΣΑΠΦΟΥ͂Σ βαιὰ μὲν ἀλλὰ ῥόδα.
Νάρκισσόν τε χορῶν ΜΕΛΑΝΙΠΠΊΔΟΥ ἔγκυον ὕμνον
Καὶ νέον οἰνάνθης κλῆμα ΣΙΜΩΝΊΔΕΩ.
Ἐν δ' ἀναμὶξ πλέξας μυρόπνουν εὐάνθεμον ἶριν
ΝΟΣΣΊΔΟΣ, ἧς θελκτὸς κηρὸν ἔτηξεν ἔρως.
Τῇ δ' ἅμα καὶ σάμψυχον ἀφ' ἡδυπνόοιο ῬΙΑΝΟΥ͂,
Καὶ γλυκὺν ἩΡΊΝΝΗΣ παρθενόχρωτα κρόκον.

Multa innexuit Anytes *lilia, multa* Myrus *liria,* Sapphus *vero perpauca quidem, sed rosas. Narcissumque hymnum* Menalippidæ *choreis fertilem. Et novum œnanthes palmitem* Simonidis. *Ac plexuit simul odoratam & suavem irin* Nossidis, *cujus blandus ceram mollivit amor. Una cum ista sampsuchum à suavissimo* Riano, *& dulcem* Herinnæ *crocum, puellis colore similem.*

ἈΛΚΑΊΟΥ τε λάλαθρον ἐν ὑμνοπόλοις ὑάκινθον
Καὶ ΣΑΜΊΟΥ δάφνης κλῶνα μελαμπέταλον.
Ἐν δὲ ΛΕΩΝΊΔΕΩ θαλεροὺς κισσοῖο κορύμβους
ΜΝΑΣΑΛΚΟΥ τε κόμας ὀξυπόρου πίτυος.
Βλαισήν τε πλατάνιστον ἀπέθρισε ΠΑΜΦΙΛΟΥ οἴνης
Σύμπλεκτον καρύης ἔρνεσι ΠΑΓΚΡΆΤΕΟΣ.
ΤΎΜΝΕΩ τ' εὐπέταλον λεύκην, χλοερόν τε σίσυμβρον
ΝΙΚΊΟΥ, ἘΥΦΗΜΟΥ τ' ἀμμότροφον πάραλον.

Et Alcæi *inter lyricos loquacem hyacinthum, &* Samiæ *ramum lauri nigricantibus foliis. Praterea* Leonidæ *teneros hederæ corymbos, &* Mnasalci *comas acutæ pinus, Flexilemque platanum defregit ex* Pamphili *vite, ramis imple-*

gri præfixum Holstenius reperit εἰς τὸν σοφὸν Μελέαγρον τὸν τοὺς στεφάνους τῶν ἐπιγραμμάτων πλέξαντα (male editum πλήξαντα) τὸν υἱὸν Εὐκράτεος τοῦ Γαδαρηνοῦ.

Ἐυκράτεω Μελέαγρον ἔχω ξένε τὸν σὺν ἔρωτι
Καὶ μούσαις κεράσαντ' ἡδυλόγους χάριτας.

plexam nucis, quæ Pancratis *est. Et* Tymnæ *frondosam populum albam, & viride sisymbrium* Niciæ, *&* Euphemi *literalem paralum.*

Ἐν δ' ἄρα ΔΑΜΑΓΗΤΟΥ ἴον μέλαν, ἡδύτε μύρτον
ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ, στυφελοῦ μεστὸν ἀεὶ μέλιτος.
Λυχνίδα τ' ΕΥΦΟΡΙΩΝΟΣ, ὁ δ' ἐν Μούσῃσιν ἀμείνων
Ὃς ΔΙΟΣ ἐκ ΚΟΥΡΩΝ * εἶχεν ἐπωνυμίην.
Τῇσι δ' ἅμ' ΗΓΗΣΙΠΠΟΥ ἐνέπλεκε μαινάδα βότρυν
ΠΕΡΣΟΥ τ' εὐώδη σχοῖνον ἀμησάμενος.
Σὺν δ' ἅμα καὶ γλυκὺ μῆλον ἀπ' ἀκρεμόνων ΔΙΟΤΙΜΟΥ
Καὶ ῥοιῆς ἄνθη πρῶτα ΜΕΝΕΚΡΑΤΕΟΣ.

Ac Damageti *violam nigram, suavemque myrtum* Callimachi, *plenam semper densati mellis. Et Lychnidem* Euphorionis, *hic vero inter musas eximius, qui Jovis ex puellis nomen habuit. Atque his* Hegesippi *implicuit racemum, qui agat in furorem, &* Persei *juncum odoratum excerpsit. Una cum his etiam dulce malum è ramis* Diotimi, *& punicæ flores primos* Menecratis.

Σμυρναίους τε κλάδους ΝΙΚΑΙΝΕΤΟΥ, ἠδὲ ΦΑΕΝΝΟΥ
Τέρμινθον, βρωτήν τ' ἀχράδα ΣΙΜΜΙΕΩ.
Ἐν δὲ καὶ ἐκ λειμῶνος ἀμωμήτοιο σέλινα
Βαιὰ διακνίζων τ' αὖθι ΠΑΡΘΕΝΙΔΟΣ.
Λείψανα τ' εὐκαρπεῦντα μελιστάκτων ἀπὸ ΜΟΥΣΩΝ
Ξανθοὺς ἐκ καλάμης ΒΑΚΧΥΛΙΔΕΩ στάχυας.
Ἐν δ' ἄρ' ΑΝΑΚΡΕΙΟΝΤΕΙΟΥ γλυκὺ κεῖνο μέλισμα
Νέκταρος, εἰς δ' ἐλέγους εὔσπορον ἀνθέμιον.

Myrrhaque ramos Nicæneti , Phaenni *terebinthum , & vescam achrada* Simmiæ. *Tum ex prato fertili apia, exiguos carpens flores* Parthenidos, *Tum reliquias frugiferas a Musis mel stillantibus, flavas e culmo* Bacchylidis *spicas. Inde* Anacreontici *cantionem illam dulcem Nectaris, & fecundam elegis anthemium.*

Ἐν δὲ καὶ ἐκ φοβερῆς σκολιότριχος αἶθος ἀκάνθης
ΑΡΧΙΛΟΧΟΥ, μικρὰς στράγγας ἀπ' ὠκεανοῦ.

* Dioscorides Poeta, cujus Epigrammata quædam exstant etiam in Anthologia edita Planudæ.

Τοὺς δ' ἅμ' ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΙΟ νέους ὄρπηκας ἐλαίης
Ἠδὲ ΠΟΛΥΚΛΕΙΤΟΥ πορφυρέην κύανον.
Ἐν δ' ἄρ' ἀμάρακον ἧκε ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ ἄνθος ἀοιδοῦ.
Φοίνισσαί τε νέην κύπρον ἀπ' ἈΝΤΙΠΑΤΡΟΥ.
Καὶ μὴν καὶ ἈΡΙΑΝ σταχυότριχα θήκατο νάρδον
Ὑμνοθέταν Ἑρμοῦ δῶρον ἀειδόμενον.

Atque etiam ex horribili crispaque acantho florem Archilochi, *parvas ex Oceano guttas. Et* Alexandri *novos surculos oleæ, & Polycleti purpuream cyanum. Tum vero amaracum immisit,* Polystrati *florem poetæ, & phoenicium novum ligustrum ab* Antipatro. *Nec non* Ariam *spicam nardi posuit, Poetam Mercurii donum canentem.*

Ἐν δὲ Ποσείδιππόν τε καὶ Ἡδύλον, ἄγρι' ἀρούρης
Σικελίδεω τ' ἀνέμοις ἄνθεα φυόμενα.
Ναὶ μὴν καὶ χρύσειον ἀεὶ θείοιο Πλάτωνος
Κλῶνα τὸν ἐξ ἀρετῆς πάντοθι λαμπόμενον.
Ἄστρων τ' ἴδριν Ἄρατον ὁμοῦ βάλεν, οὐρανομάκευς
Φοίνικος κείρας πρωτογόνους ἕλικας.
Λωτόν τ' εὐχαίτην Χαιρήμονος ἐν φλογὶ μίξας
Φαιδίμου, Ἀνταγόρου εὔστροφον ὄμμα βοός.
Τάν τε φαλακραῖον Θεοδωρίδεω νεοθαλῆ
Ἕρπυλλον, κυανῶν τ' ἄνθεα Φανίεω.

Posidippum*que*, Hedylum*que*, *raphanos sylvestres terræ,* Sicelidæ*que anemonas. Quin & chryseum semper divini* Platonis, *stirpem vi sua ex omni parte fulgentem. Qui astrorum scientem* Aratum *eodem conjecit, & proceræ palmæ totondit cauliculos primos, qui lotum comantem* Chæremonis *flammea admiscuit* Phædimi, * Antagoræ *tortilem buphthalmum. ac Phalacræum* Theodori *recens natum serpyllum, & cyanorum flores* Phaniæ.

Ἄλλων τ' ἔρνεα πολλὰ νεόγραφα· τοῖς δ' ἅμα Μούσης
Καὶ σφετέρης ἔτι που πρώιμα λευκόϊα.

Ἀλλὰ

* Φαίδιμος h. l. non est Epitheton Antagoræ, sed ut pulchre vidit Vavassor, nomen Poetæ proprium, cujus meminit Stephanus Byz. Βισάνθη πόλις Μακεδονίας, ἀφ' ἧς Φαί-

Ἀλλὰ φίλοις μὲν ἐμοῖσι φέρω χάριν· ἐστὶ δὲ μύσταις
Κοινὸς ὁ τῶν Μυσέων ἡδυεπὴς στέφανος.

Multaque aliorum germina nova addidit, simul & cum iis, Musa sua, quæ cito oriuntur, leucoia. Cum autem hoc amicis defero munus, tum poeticæ cultoribus communis hæc Musarum suavis corona.

II. ALTERA est à PHILIPPO Thessalonicensi corona contexta, eademque *Camillo* cuidam delata, instituto & exemplo Meleagri. Secutus quoque rectam seriem literarum Philippus, ut Meleager, ad poetas singulos, singulas vel plantas, vel flores, vel arbusculas, explicandi, & distinguendi causa, aut ornandi adjunxit. Hoc dissimile, quod quatuordecim numero tantum poetas recensuit, quos ejusmodi suis instruxit insignibus, alios aliis, quibus quisque vellet, designandos floribus permisit. Sed ista dici quid necesse est pluribus, quæ ipse breviter Philippus complexus est? Sic enim loquitur præfatione sua, quam, ineditam quoque adhuc, non patiar amplius desiderari.

Ἄνθεά σοι δρέψας Ἑλικώνια, καὶ κλυτοδένδρου
Πιερίης κείρας πρωτοφύτους κάλυκας,
Καὶ σελίδος νεαρῆς θερίσας στάχυν, ἄντα ἔπλεξα
Τοῖς Μελεαγρείοις ὡς ἴκελον στεφάνοις.
Ἀλλὰ παλαιοτέρων εἰδὼς κλέος, ἐσθλὲ Κάμιλλε,
Γνῶθι καὶ ὁπλοτέρων τὴν ὀλιγοστιχίην.

Cum flores tibi excerpserim Heliconios, & inclytæ arboribus Pieriæ totonderim teneros calyces; cumque librorum recentium legerim spicas: nexui quoque Meleagri *simile quiddam coronæ. Qui vero antiquorum nosti decus, optime* Camille: *nosce & recentiorum in ea arte tenuitatem.*

Ἀντίπατρος πρέψει στεφάνῳ στάχυς· ὡς δὲ κόρυμβος
Κριναγόρας, λάμψε δ' ὡς βότρυς Ἀντίφιλος.
Τύλλιος ὡς μελίλωτον, ἀμάρακον ὡς, Φιλόδημος·
Μύρτα δ' ὁ Παρμενίων, ὡς ῥόδον Ἀντιφάνης.

Κιασ-

Φαίδιμος ἐλεγείων ποιητής. At apud Theodulphum Aurelianensem lib. IV. carm. 1. Sedulius vocatur rutilus i. e. Φαίδιμος, luculentus, unde *Rutilum* Poetam invitis ni fallor Musis effinxerunt viri eruditi,

Κισσὸς δ' Αὐτομέδων· Ζωνᾶς κρίνα, δρῦς δὲ Βιάνωρ.
  Ἀντίγονος δ' ἐλαίη, καὶ Διόδωρος ἴον.
Εὐήνῳ δάφνην συνεπέπλεκε· τοὺς δὲ περισσοὺς
  Εἴκασον οἷς ἐθέλοις ἄνθεσιν ἀρτιφύτοις.

Antipater *aptabitur coronæ pro ſpica: ut racemus* Crinagoras: *lucebit ut uva* Antiphilus, Tullius, *ut melilotus:* Philodemus, *ut amaracus:* *pro myrto* Parmenion, *pro roſa* Antiphanes. *Hedera erit* Avtomedon, *lilia* Zonas, *quercus* Bianor, Antigonus *olea*, Diodorus *viola.* Evenum *lauro implicuit, reliquos poetas confer cum floribus quibuslibet novis.*

Videsne, dux Montauſeri, quid ſibi Philippus hic velit, quidve ſe profiteatur feciſſe? Ait à ſe collectos poetas recentiores; cum quidem Meleager antiqvos maxime, ut ejus ex proœmio perſpicitur, collegerit. Sed quia, Philippo qui recentiores, iidem non modo nobis eſſe poſſunt antiquiſſimi, ſed aliis etiam poetis compluribus Græcis; plurimum autem intereſt ad bonitatem & præſtantiam, epigrammata eſſe à vetuſtioribus profecta, quod poſterius tempus priori multum ſcribendi laude concedat: inveſtigandum videtur quo Philippus tempore, novorum epigrammatum collector, floruerit, ne ſua ei novitas fraudi ſit, aut minori certe in pretio & honore habeantur, quæ collegit. Inter epigrammata Philippi amplius quinquaginta, eſſe video tria omnino, quæ admoneant nos, immo certiores faciant, quibus is temporibus extiterit: quanquam aliud alio manifeſtius aperiat. Primum, concinnum ſine dubio & vetere Græcia dignum, eſt ejusmodi, quod nos è Græco libenter propter elegantiam & venuſtatem argumenti, ut & alia duo, convertimus.

Φοῖβον ἀνηνάμενή ποτε Δάφνη, νῦν ἀνέτειλε
  Καίσαρος ἐκ βωμοῦ, κλῶνα μελαμπέταλον.
Ἐκ δὲ θεοῦ θεὸν εὗρεν ἀμείνονα· Λητοΐδην γὰρ
  Ἐχθήρασα, φιλεῖ Ζῆνα τὸν Αἰνεάδην.
Ῥίζαν δ' οὐκ ἀπὸ γῆς μητρὸς βάλεν, ἀλλ' ἀπὸ πέτρης
  Καίσαρι μὴ τίκτειν οὐδὲ λίθος δύναται.

Phœbum alias Daphne ſprevit: nunc Cæſaris ultro
  Ex ara ramos protulit alma ſuos.
Ecce Deo inventus melior Deus, oderat olim
  Latoidem: Æneadum nunc amat illa Jovem.

Sa-

Saxo radicem, non terra matre, profudit,
Non potis Augusto non parere ipse lapis.

Tenemus igitur sæculum Philippi, qui sic imperatori Cæsari victorias & lauros gratuletur, ut ejus honoris causa fœcundum velit esse vel lapidem, quo nihil sit sterilius in rerum natura. Sed cum felix hoc augurium de lauro sive de palma, ex altari Cæsaris enata, alii prodiderint evenisse Julio Cæsari, alii Octavio Augusto: nondum satis constat, utrius sit Philippus cum ætate conjunctior. Leve discrimen, ut vides Montauseri, siquidem alter alteri successit Imperator deinceps, tollendum tamen; cum secundo tertiove epigrammate tolli possit. Secundum epigramma ita habet.

Ψίττακος ὁ βροτόγηρυς ἀφεὶς λυγοτευχέα κύρτον
Ἤλυθεν εἰς δρυμοὺς ἀνθοφυεῖ πτέρυγι.
Αἰεὶ δ' ἐκ μελετῶν ἀσπάσμασι Καίσαρα κλεινὸν
Οὐδ' αὖ ὄρη λήθην ἤγαγεν οὐνόματος.
Ἔδραμε δ' ὠκυδίδακτος ἅπας οἰωνὸς, ἐρίζων
Τίς φθῆναι δύναται δαίμονι χαῖρ' ἐνέπειν.
Ὀρφεὺς θῆρας ἔπεισεν ἐν οὔρεσιν· ἐς δὲ σε Καῖσαρ
Νῦν ἀκέλευστος ἅπας ὄρνις ἀνακρέκεται.

E cavea in sylvas pictis effugerat alis,
Humano doctus psittacus ore loqui.
Sæpe salutato recolebat Cæsare voces:
Celsa nec oblitus per juga nomen erat.
Accurrere aliæ, subito didicere, volucres,
Certatimque sonant gutture: Cæsar, ave.
Flexit voce feras Orpheus in montibus. At te
Vocales, Cæsar, sponte loquuntur aves.

Tertium est illud.

Οὐκ ἔτι πυργωθεὶς ὁ φαλαγγομάχας ἐπὶ δῆριν
Ἄσχετος ὁρμαίνει μυριόδους ἐλέφας.
Ἀλλὰ φόβῳ στείλας βαθὺν αὐχένα πρὸς ζυγοδέσμους
Ἄντυγα διφρουλκεῖ Καίσαρος οὐρανίου.

Ssss Ἐγὼ

Ἔγνω δ' εἰρήνης καὶ θὴρ χάριν· ὄργανα ῥίψας
Ἄρεος, εὐνομίης ἀντανάγει πατέρα.

Non elephas turritus adhuc, junctusque catervis,
In conferta ruit prælia dente truci.
Sed juga, ceu metuens, prona cervice subivit,
Cæsareo Latium quo vehat axe ducem.
Commoda jam pacis sentit fera: projicit arma
Martia, fert juris pro quibus illa patrem.

Cui dubium nunc esse potest, Montauseri, quin uterque, & psittacus, & elephantus, ad Augustum Cæsarem pertineat, in eumque unum duo hæc epigrammata cadant, frustra conferantur in alium? Est auctor Macrobius, reversum Cæsarem, quasi sublimem Actiaca victoria salutem à psittaco, ad id officii genus instituto, cum garriret illud identidem, Ave, Cæsar, victor, imperator. Eundem vero Cæsarem invectum aliquando triumphali curru, quem juncti elephanti subierint, etsi nulli suo loco historici scriptum reliquerunt: tamen magna mihi orta suspicio ita rem habere, vel ex eo quod decretus defuncto à senatu, in circensi pompa, currus elephantorum. Quid si, vivo Cæsare Augusto, tunc aderat Romæ Philippus? Quid si ex Græculorum numero erat qui porrigendis epigrammatis interpellarent, vel onerarent potius imperatorem? Quid si is erat, cujus daturi epigramma, epigrammate dando prævenit, ut illuderet poetæ: à quo tamen ipse festivo facto jocularique dicto elusus est: ut sestertia centum millia ab optimo principe, summoque ingeniorum amatore, blandissimus poeta expresserit. Quanquam nihil hic affirmo. Sed divinatio placet. Simul & admonere volui, si qui rem non nossent, adirent locum Macrobii, aut etiam si nossent.

III. Sequitur tertius conquisitor epigrammatum & collector AGATHIAS, Asianus & Myrinæus, idemque scholasticus appellatus. Cui non jam visum coronam ullam plectere, aut singulos poetas comparare singulis floribus, ut superiores fecerunt duo: sed proprie & simpliciter in unum aggregare locum nova quædam epigrammata, ad quæ symbolam ipse contulerit. Hunc autem quingentis circiter post annis ætas tulit Justiniani, idem Constantinopoli vixit, & suum hoc opus * ad Theo-

* Titulus: Ἀγαθίου Σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυριναίου [male Σμυρναίου apud Salmasium p.

Theodorum decurionem τ̃ κοζμᾶ conſcripſit, ut videri debeant omnia inferioris notæ, quæ ſerius nata ſint quodammodo, & creverint non optimis temporibus. *Palladam* certe invadit Henricus Stephanus & exagitat, vel ut plagiarium, ſi quid affert quod tolerabile nec contemptum videatur; vel, ſi quid profert de ſuo, ut ineptum. Contumelioſius etiam Joſephus Scaliger, qui ineptiſſimum quotquot ante fuerunt non poetam, ſed literatorem appellet. Dure ab eodem Scaligero acceptus & Lucillius, apud quem eſſe jocos ait complures frigidiſſimos, & Græcanicas ineptias, ubi ſtomachum vix teneat. Gravis omnino & atrox: at juſta fortaſſe reprehenſio duorum. Sed hoc nihil eſt ad illud, quod in *Paulo Silentiario* condemnat ſæculum totum, dum Paulum aſſerit, ſui vitio ſæculi, ſive morbo, laborare. Quod autem vitium, qui morbus? Strepitus inanis verborum, ambitus ſententiarum confragoſus, compoſitio dithyrambis audacior: quod uno verbo exponi poterat, maluiſſe binis aut ternis verſibus producere: dum ſe fecundum atque uberem præſtet, nihil, præter verborum ſonitum & ampullas, attuliſſe.

Verumtamen quid hæc ad me cenſura duorum criticorum, quid ad rem noſtram pertinet? Eo ſpectavi; Montauſeri; hoc intelligi placuit: cum poſterius illud Græcorum poetarum ſæculum tantum degenerarit à prioribus; ſatius futurum fuiſſe, ſi ipſi à ſe poetæ non diſcerperentur, nec aliorum aliis admixta epigrammata, nec mala cum bonis propemodum alternis confuſa eſſent. Sic namque fore manifeſtum vel ex tempore, quanti quisque faciendus poeta, quis honos cuiq; habendus; cum excellentes à mediocribus ſecernerentur, ab utrisque deterrimi: tutam imitationem juniorum futuram, quorum rudis ætas tam facile malis nunc quidem & infructuoſis, quam bonis & utilibus adhære-

849. ad Solin.) συλλογὴ νέων ἐπιγραμμάτων. Auctor ipſe etiam στέμμα vocat in præf.

- - μιᾷ δ' ὑπὸ σύζυγι βίβλῳ
Ἐμπορίην ἤθροισα πολυξείνοιο μελίσσης
Καὶ τόσον ἐξ ἐλέγειο πολυσπερὲς ἄνθ☉ ἀγείρας
Στέμμα σοι ἐυμύθοιο καθήρμοσα καλλιοπείης.

Suid. Ἀγαθίας συνέταξε τὸν κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὃν αὐτὸς συνῆξεν, ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν.

hærescat: nec voluptati non ducendum, nosse gradus & incrementa operum aut decrementa: cum pretium indicare pauci queant, pauci, quid sibi optimum sit, eligere. Hæc porro confusio & perturbatio duplex: altera, cum recentes poetæ admiscentur antiquis: altera cum epigrammata nova novis quidem intertexta, prisca priscis; sed diversorum scriptorum: non autem ponuntur continenter indivisi poetæ & indiscreti.

Pæne præterii, quod tacendum non videtur fuisse: quemadmodum Meleager & Philippus præposuerunt operi suo quædam, sic Agathiam suo quoque scripto & collectioni affinxisse procemium, immo etiam procemia, qui & jambicis præfatus est, & hexametris. In quibus utrisque jam tum agnoscas licet, pompam inanem illam, & fucatam speciem, & copiam nimiam, quæ in tempus potius, quam in homines confertur. Hæc procemia vero, quanquam non edita ante hanc diem; omitto tamen propter longitudinem, quam mihi statui esse vitandam. Paullulum quiddam delibare placuit, ex quo percipiatur, quod nunc habemus opus in manibus collectorum epigrammatum, non novo more, nec nullo exemplo, septem in partes seu libros divisum: ne quis forte primum ita divisisse Planudem existimet.

Πρῶτα δὲ σολλέξαιμι παλαιγενέεσσιν ἐρίζων
Ὅσσαπερ ἐγράψαντο νέης γενετῆρες ἀοιδῆς,
Ὡς προτέροις μακάρεσσιν ἀνειμένα· καὶ γὰρ ἐῴκει
Γράμματος ἀρχαίοιο σοφὸν μίμημα φυλάξαι.
Ἀλλὰ πάλιν μετ᾽ ἐκεῖνα παλαίτερον εὖχος ἀείρει
Ὅσσαπερ ἢ γραφίδεσσι χαραξαμένη τινὶ χώρῳ
Εἴτε καὶ εὐποίητον ἐπὶ βρέτας, εἴτε καὶ ἄλλης
Τέχνης ἐργοπόνοιο πολυσπερέεσσιν ἀέθλοις.
Καὶ τριτάτην βαλβῖδα νεήνιδος ἔλλαχε βίβλου
Ὅσσα θέμεν τύμβοισι, τάπερ θεὸς ἐν μὲν ἀοιδῇ
Ἐκτελέειν νεύσειεν, ἐν ἀτρεκίῃ δὲ διώκειν.

Ac primum colligam, æmulatus antiquos, quæ scripserunt novi conditores carminis, ut majoribus Diis consecrata. Etenim conveniebat veterum scriptorum præclarum exemplar retinere. Deinde etiam antiquum decus attollunt quæcunque poeta stylo incidit quovis loco, sive in statuis affabre factis, sive in alterius artis laboriosa diversis monumentis. At tertium spatium novi sortita sunt libri

libri quæcunque posuimus in sepulcris, quæ quidem Apollo tum versibus perficere annuerit, tum ex vero persequi.

Ὅσσα δὲ καὶ βιότοιο πολυσπερέεσσι κελεύθοις
Γράψαμεν, ἀστάθμου τε τύχης σφαλεροῖσι ταλάντοις
Δέρκεό μοι βιβλίου παρὰ κρηπῖδα τετάρτην.
Καὶ τάχα καὶ πέμπτοιο χάρις θέλξειεν ἀέθλου
Ὁππόθι κερτομέοντες ἐπεσβόλον ἦχον ἀοιδῆς
Γράψαμεν· ἑκταῖον δὲ μέλος κλέπτουσα κυθήρη
Εἰς ὀάρους ἐλέγειο παρατρέψειε πορείην
Καὶ γλυκεροὺς ἐς ἔρωτας· ἐν ἑβδομάτῃ δὲ μελίσσῃ
Εὐφροσύνας Βάκχοιο, φιλακρήτους τε χορείας,
Καὶ μέθυ, καὶ κρητῆρα, καὶ ὄλβια δεῖπνα νοήσεις.

Quæ vero & de vita multiplici ratione ac via scripsimus, & de inconstantis fortunæ fallacibus momentis, aspice, libri circa sedem quartam. Ac delectare potest forsan quinti venustas libri, ubi irridentes convitia & probrosum carmen scripsimus. Sextum volumen surripiens citharæ, in feminas elegorum deflexerit copiam, atque in dulces amores. Septimo denique in florilegio sive apiario, gaudia Bacchi, & amicas meri choreas & vinum, & pocula, & lauta convivia cogitabis.

Calamo porro notatos codices, ex quibus horum quædam eruta, & indicavit Ægidius Menagius, vir in paucis doctus, & commodavit nobis: ut hoc ei, præter cetera, studiosi literarum acceptum referre debeant.

IV. Restat ut de MAXIMO PLANUDE collectore postremo epigrammatum, quod promisi, persolvam. Is anno supra millesimum trecentesimo octogesimo, Romæ Urbano VI. pontifice maximo, Constantinopoli Nilo patriarcha, cum ibi floreret in cœnobio, multaq; vir Græcis & Latinis literis excultus, scriberet; temporis aliquid impertivit epigrammatis Græcorum veterum recolligendis. Ac distribuit ille quidem librum in septem volumina, ut Agathias, sed non eadem quæ Agathias in quodq; volumen retulit: id quod ex fragmento superiore illo Agathiæ satis apparet, si quis cum eo Planudis opus totum conferat. Habentur autem quolibet volumine certa capita rerum, certæ sic tanquam per communes locos inscriptiones: idque ordine servato quodam elementorum. In quo se & religiosum videtur præbuisse honestique

amantem, resecandis turpibus * quamplurimis; & diligentem ac sedulum, accersendis undique ** & comportandis epigrammatis; & satis prudentem, disponendis atque ordinandis. Quibus ei nominibus obstricti sane sumus, quos carere non passus sit puris sincerisque deliciis eruditionis Græcanicæ. Tantum autem abest ut Planudes nactus sit gratiarum actores, uti meruit, aut, quos quotve debuit, laudatores; ut beneficii obtrectatores invenerit, qui extenuarent opus & industriam. Primum enim conqueruntur nonulli imminutum ab eo numerum fuisse epigrammatum, circumcisis & amputatis compluribus, castratos & eviratos poetas. Ut satis signi dent hoc utroque verbo, quod semper habent in ore, quinam ipsi moribus sint, quam parum pudentes: qui si Tullium audirent, non modo non improbarent verecundiam in aliis, sed in dictis ipsi suis, & in aliorum reprehensione sua præsertim, retinerent. Facit quippe contra eos illud Tullianum, quod jam attuli. *Fugienda est*, inquit, *omnis turpitudo earum rerum, ad quas eorum animos qui audiunt, trahit similitudo. Nolo morte dici Africani castratam esse rem publicam, nolo stercus curiæ dici Glauciam. Quamvis sit simile, tamen est in utroque deformis*

* Schol. Græc. libro VII. præmissum: *ἐν τῷδε τῷ ἑβδόμῳ τμήματι περιέχεται ἑταιρικά τινα ἀποφθέγματα, τὰ μὲν ὡς ἐγκώμια. τὰ δ' ὡς ἐπιςολαί, τὰ δ' ὡς ἂν ἕκαςον ἔτυχεν, ὅσα μὴ πρὸς τὸ ἀσεμνότερον καὶ αἰσχρότερον ἀποκλίνει. Τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλὰ ἐν τῷ ἀντιγράφῳ ὄντα παρέλιπε, φησὶν, ὁ Πλανούδης.*

** Non tantum ex Collectionibus hactenus recensitis Epigrammatum, & ex omni genere scriptorum Græcorum, sed & ex *Epitaphiis* & *inscriptionibus antiquis* in Græcia tum obviis & ex parte hodieque superstitibus collectam fuisse Anthologiam observat Jacobus Sponius p. 91. Misc. Antiquitat. & p. 94. Itineris sui, edit. Germanicæ à Menudierio curatæ. Idem testatur, Florentiæ in Bibl. Medicea descripsisse se inscriptiones eiusmodi Græcas quindecim è membrana, in qua Monachus quidam ante quadringentos vel quingentos annos illas congesserat. Neque heri vel nudius tertius probari cœpisse studium istud Epitaphia & veteres inscriptiones consulendi, satis patet ex Herodoto, Dionysio Halic. Pausania aliisque ad illarum testimonium hinc inde provocantibus. *Philochorus* quoque Atheniensis inter alia collegerat *Ἐπιγράμματα Ἀττικά* teste Suida: & *Polemonis* Periegetæ qui à singulari in hoc genere studio *ςηλοκόπας* dictus fuit, *περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων* laudat Athenæus X. p. 436. 442. Confer si placet Casaubonum VI 5. *Aristodemi* librum primum *θηβαϊκῶν Ἐπιγραμμάτων* allegat Schol. Apollonii II. 906. *Neoptolemus* Parianus *ἐν τῷ περὶ ἐπιγραμμάτων*. Athen. X. p. 455. Notum præterea est ab *Evhemero* Historiam Deorum contextam esse *ex titulis & inscriptionibus sacris quæ in templis habebantur*, ut testatur Lactantius lib. 1. cap. XI. Diogeniani *ἀνθολόγιον Ἐπιγραμμάτων*, memorat Suidas in *Διογ*.

mis cogitatio similitudinis. Flagitium videlicet Planudes fecit, qui flagitiosa & turpia non exscribenda putavit, in quibus paginæ, prope dicam ipsæ, tametsi charta non erubescit, erubescerent: quem referre & in publicum proponere piguit, quæ non minus legere oculis, quam ore proferre modestia & pudor vetat. Desinant vero, qua parte maxime laudabilis Planudes est, vituperare velle Planudem. Quod si tanta reprehendendi libido, & si quid isto de scriptore queri juvat; querantur potius, quod tantam in opere suscepto fidem ac diligentiam non præstiterit, quantam necesse erat, & quantam se præstiturum ostendit. Reliquit enim, optime Montauseri, nescio quo casu, imprudensne an secus, cum multa obscenissima sustulisset, pauca quædam non honestiora sublatis.

Objiciunt alii malum poetam fuisse Planudem. Etiam historicum non bonum fuisse concesserim, qui in vita Æsopi, contra fidem historiæ rationemque temporum, permulta, meo judicio, peccavit. Sed quid tum postea? Idcircone minus aut ex historicis colligere potuit, quæ visa sunt, & in unum locum conducere; aut collegit reipsa decerpsitque ex poetis? Equidem sic statuo, collectanea ejusmodi, & miscellanea, & farraginem epigrammatum, alicujus esse diligentiæ, prudentiæ mediocris; ingenio ad eam rem singulari & eximio, interiore & recondita vel arte vel doctrina, nihil opus esse; studiosos, qui plus aliquid possint ac valeant in literis, ab isto refugere labore toto solitos. Deinde vero, cum Planudes versibus aliorum, quos collegit, non admiscuerit suos, ut Meleager, Philippus, Agathias; neque potest esse decori collectis ac simul junctis poetis, neque detrimento lectoribus, contage quadam & communione versuum malorum. Jam ille ipse emendator Planudæ in Catonis distichis, Josephus Scaliger, vitavit, credo, justam reprehensionem curiosorum, qui etiam tunc cum correxit Planudea, hexametros heptametros fecit? Audi versum hujus non productiorem modo syllaba, sed pede toto redundantem. Cato in initio libri tertii:

Instrue præceptis animum: nec discere cesses.

Scaliger:

Τὸν νοῦν ἐντολίαις ῥύθμιζε, μαθήσιος οὔποτε λήγων.

Leve illud, & aurium vitium, quæ forsan hebetiores sint factæ senio.

ſenio. Miror Thuanos & Caſaubonos, quibus Scaliger quaſi quidam Deus eſſet, quique ſcripta ejus omnia legiſſent millies, hunc ipſi librum Lutetiæ edi curaſſent; non advertiſſe, quod hic homini mendum excidiſſet, niſi forte ob id ipſum *ἀναμάρτητον* putarint, quod pro Deo haberent. Sed hic Scaliger ſpeciatim: genere toto peccavit, qui alienis uſus vocibus verſibusque Planudæ dimidiatis, Catonem jam Græce redditum Græce reddidit. Improbaret ſane Planudeana omnia: Græce negaret ſcire hominem Græcum, prætereaque in ſcribendo exercitatum: converteret denique latina in Græcum etiam melius, quam Planudes aut Gaza: abſtinere ſaltem ipſorum verbis, ſi facultatem illam ſuam oſtenſam voluit; videre ne quid commune cum iis haberet, potius quam interpolare aliena, & inculcare nonnulla aliquot locis, & levi commutatione opus alterius facere ſuum velle, debuit: qui plagii accuſari potuerit, niſi plagium fateretur. Etenim videmus perſæpe ſcriptoris unius Græci interpretes Latinos duos pluresve, qui ſemper id agunt in primis, ut diverſi ſint; ne quid alius ab alio videatur ſumpſiſſe, aut laborem fruſtra ſuſcepiſſe vertendi.

Sunt etiam qui Planudæ minuant auctoritatem ex eo, quod communiter egerit Conſtantinopoli inter aſcetas; profeſſionemque & inſtitutum hominis ſolitarii, & degentis in ſeceſſu vitam pietatis cauſa, illi probro vertant. Perinde quaſi genus hoc hominum, quos nomine quidem iſti proprio, ſed per contemptum monachos appellant, totum ſit averſum à Muſis, præſertim manſvetioribus; nec ſolum literas nunquam adjuverit & humanitatem, verum etiam depravarit ſæpe atque corruperit. Equidem, ut me tibi, præſtantiſſime Montauſeri, indicem, facere non poſſum, quin indigner, ſi quando in ſcripta incido, aut ſermonibus & querelis interſum eorum, qui in cœtus hoſce congregatos hominum piorum ſimul & doctorum invehantur, ſic tanquam in perditores elegantiorum artium & liberalium ſtudiorum: quibus tamen, ſi verum quærimus, artes & ſtudia, & optimum quodque literarum, incolumitatem, ſalutem, vitam quodammodo debeant. Ac vide, oro te, quantum ab illorum diſcrepet opinio mea. Abſit odium, invidia, ambitio, ſectæ, & partes. Vere mihi contendere poſſe videor, & aſſeverare duo triave, quæ omni ratione confirmare licet. Primum ſæculis illis & temporibus miſeris, cum barbaries & inſcitia occupaſſet orbem terrarum univerſum ac pœne oppreſſas mortalium mentes teneret; quicquid reliqvum fuit literaturæ omnis, id totum, quaſi quandam

ex

ex communi naufragio tabulam, penes istos constitisse. Alterum, ubi emergere literæ cœperunt, & efferre caput altius; tum demum qui susciperent eas, & amplecterentur, atque exornarent multis modis, plures ex ædibus & cellis eorum, quam ex omni alio hominum grege, & cœtu concilioque prodiisse. A quibus exarati fere calamo libri, nisi, à sanctissimis illis, qui patres inter se fratresque usurpent, contubernalibus? Apud quos diligentius, fidelius, diutius, quam ab eisdem servati? Unde investigati & eruti maximam partem, & in lucem subinde producti, nisi ex perantiquis monasteriis & cœnobiis? Tertium illud erit, quod unum pro multis accipi potest, & latissime patet. Quid viri, certa quadam necessitudine, & omnium rerum communitate juncti inter se, meriti de literis sint, quantum aliis ipsi literatis antecelluerint, non dico, quid & quantum mereri atque antecellere debuerint, verbo dico. Cum suppetant eis opes cunctæ, & adjumenta, & præsidia, quæ promovere studium literarum possint, quæ autem deterrere soleant, ea sint ab istorum conditione statuque vitæ remotissima; abundent otio, laboribus assuescant, adsit congressus & copia eruditorum, nulla impedimenta liberum, conjugum, cura rei familiaris & possessionum amplificandarum nulla, ambitiones nullæ, constans & perpetua fuga voluptatum; nisi uni ex aliis ordinibus hominum alicui docto respodeant religiosi ordinis docti decem, ut numero & multitudine vincant; nisi sint hi dimidio aliis plerisque doctiores, ut vincant copia, & varietate, & præstantia doctrinæ: non ii sunt, mihi crede, viri optimi, qui esse debuerunt. Conservatio certe bibliothecarum, & quædam perennitas, ut aliud nihil dicam, tota horum est: cum interim distrahi quotidie & dissipari bibliothecas privatorum, etiamque optimatum, videamus, multo labore, grandique pretio collectas. Scis, Montauseri, scis ipse; quantopere nostri in Gallia proceres testamento caveant tum heredib9 ad perpetuitatem familiæ & bonorũ, tum bibliothecis ad celebritatem nominis. Sed bibliothecis, dic amabo, quid factum plerumque exiguo & brevi spatio? quid fit quotidie? quid fiet? Non sunt imminutæ aliquando rarissimis & pretiosissimis libris? non ab heredibus & dominis transierunt ad externos? Stant per sese, & corpus ut antea, unum efficiunt? non discerptæ dolo, vi, fuerunt? non discerpentur membratim? nec, ut fluvii minores, qui famæ majoris in amnem influxerint, nomen amittent? nec duæ bibliothecas complures supplebunt? neque confusæ cum illis nullæ erunt? neq;

 com-

commutabuntur libri libris, neque singillatim venibunt? Quanquam hic ego, Montauseri, facile intelligo, nec tu pro tua singulari & eximia prudentia non perspicis, isto me sermone toto supersedere potuisse, carere potuisse lectorem. Sed, dum verissimum esse confiteare, quod dixi; digressionem sane puta hanc à proposito, aut etiam aberrationem. *Hactenus Franciscus Vavassor libro de Epigrammate cap. XVI. Paris. 1669. 8.* ad Carolum Sanctamaurum Ducem Montauserium.

V. Editiones Anthologiæ Epigrammatum Græcorum Planudeæ.

Græcæ.

Prima *Jani Lascaris* Rindaceni, litteris Græcis capitalibus quadratis, Florentiæ 1497. 4. cum Epistola præfatoria ad Petrum Medicem, quam in posterioribus editionibus per typographorum avaritiam omissam esse dolet Colomesius ad Gyraldum p. 515. In illa Epistola litterarum figuras quibus prisci Græci uterentur capitales omnes fuisse probat *fuse*, *eleganter & erudite*: quod judicium est Leonis Allatii libro quo commentitias Antiquitates Hetruscas explodit pag. 61. sed male scribit editionem prodiisse A. 1484.

2. Aldina A. 1503. Venet. ex recensione *Scipionis Carteromachi*, cujus Epistola Græca ad Aldum adjuncta legitur.
3. Florentina A. 1519. 8. apud heredes Philippi Juntæ.
4. Basileensis A. 1521. 8. memoratur in Catalogo Bibl. locupletissimæ Bigotianæ II. p. 202.
5. Aldina secunda, Venet. 1521. 8. Hæc editio ad Codicem Palatinum collata à Frid. Sylburgio, fuit apud doctissimum Grævium, ut ipse refert sua ad Callimachum præfatione. Palatinum Codicem in Vaticana Bibl. hodie exstare testatur illustris Ez. Spanhemius de præstantia & usu numismatum p. 316.
6. Parisiensis 1531. 8. apud Jodocum Badium. Fuit in Bibliotheca exquisita P. Francii, itemque altera Viri Clar. M. Meibomii.
7. Cum notis perquam eruditis *Jo. Brodæi* Turonensis. Basil. 1549. fol.
8. Cum nonnullis Epigrammatis recens inventis, rejectis ad calcem. Venet. apud Aldi liberos 1550. 8.
9. H. Stephani editio elegans ac prioribus emendatior auctiorque pluribus epigrammatis, addito duplici Indice, uno auctorum qui Epi-

Epigrammata composuerunt,& argumentorum altero,subjectisq; H. Stephani castigationibus. A. 1566. 4.

10. Wecheliana præstantissima ex hactenus editis, quæ lucem vidit Francofurti 1600. in fol. atque in Græcis H. Stephanum sequitur, præter auctas vero è chirographo Brodæi animadversiones & separatim Basileæ A. 1540. 8. pridem vulgatas *Vincentii Opsopoei* * notas singulis utrasque Epigrammatis subjectas, castigationesque H. Stephani una cum indicibus conjectas ad Voluminis calcem, in ora libri passim exhibet *Scholia Græca* ex codice Francisci Pithoei, quem cum altero Pauli Petavii typographus contulit. In his brevibus licet scholiis nonnulla loca haud infeliciter illustrantur. Sed Auctor videtur admodum recens, qui ex vulgaribus libris Suida, Eustathio, Scholiis in Apollonium, Athenæo, Stobæo, Pausania, aliisque, quos nominatim citat, pleraque collegit. Maximo Planudi illa tribui ab Andrea Rivino intelligo, sed suspicor esse pleraq; alicujus Planudæ etiam junioris: licet alia recte Maximo tribuuntur, ut quæ in Wecheliana editione occurrunt ante notas H. Stephani, referenda ad pag. 98.

Græcolatina.

Cum versione prosaria *Eilhardi Lubini*, Genevæ sive Coloniæ Allobrogum 1614. fol. in Corpore Poetarum Græcorum Tragicorum, Comicorum, Lyricorum & Epigrammatariorum. Prodierat etiam separatim istud Lubini Florilegium Græce & lat. apud Commelin. 1604. 4.

Libri singuli vel Epigrammata selecta.

Liber primus cum *Eilhardi Lubini* interpretatione eodem carminis genere expressa, ut versus versui & verbum verbo pœne respondeat. Rostochii, 1600. 8. Liber inscriptus Achilli Belgico, Mauritio, Principi Auriaco, Comiti Nassoviensi.

Liber primus in latinum sermonem conversus à *Francisco Bellicario* Paris. apud Lud. Grandinum 1543. 4.

Omnium horarum opsonia sive Græca Epigrammata latinis versibus reddita, Francof. 1614. 8.

* Opsopoeus notas scripsit in librum I. II. III. & VII.

Florilegium latinum ex græco florilegio, five Epigrammata quædam Græca latino carmine reddita à *Q. Septimio Florente Christiano.* Parif. 1608. 8.

Jo. Soteris Anthologium five Epigrammata Græca felecta cum latina Variorum interpretatione. Colon. 1525. 12. 1528. 8. Friburgi Brisgoviæ 1544. 8.

Anthologia Epigrammatum cum paraphrafi Metrica *Hieron. Megiferi*, Francof. 1602. 8.

Epigrammata quædam interpretata & notis illuftrata ab *H. Stephano* 1570. 8.

M. *Eliæ Cuchleri* Gorlicenfis Centuriæ V. Epigrammatum cum verfione latina gemina, foluta & ligata. Gorlic. 1618 4.

Epigrammata Græca veterum Poetarum cum Epigrammatibus *Joach. Camerarii & Jac. Micylli.* Bafil. 1538. 8.

Epigrammata latino Carmine reddita à *Paulo Stephano*, additis ejusdem Pauli Stephani Juvenilibus. Genev. 1593. 8.

Epigrammata felecta Græca cum verfione latina *Andreæ Alciati, Ottomari Lufcinii, & Jani Cornarii.* Bafil. 1529. 8.

Epigrammata felecta Græce ad calcem Cyclopis Euripidei cum Metaphrafi latina Q. Septimii Florentis Chriftiani Helmftad. 1653. 4. Exftant & Epigrammata quædam excufa Græce Parif. 1544. 4.

Epigrammata felecta cum latina verfione. Monachii 1622. 8.

Anthologia felecta (è fex primoribus libris) & ab omni obfcœnitate vindicata cum verfione latina κατὰ λέξιν. Flexiæ 1624. 8.

Florilegium Epigrammatum Græcorum. Lond. 1628. 1650. 8. Græce & latine.

In *Jo. Matthæi* quoque *Tofcani* florilegio Epigrammata felecta Græca verfibus latinis reddita occurrunt, Burdigalæ 1620. & Genevæ ibid. 8.

Andreas præterea *Bachmannus* five *Rivinus* * Profeffor Lipfienfis, variis fcriptis haud ineruditis & illuftratione Poetarum quorundam veterum Chriftianorum latinorum clarus, novam integri florilegii Epi-

* Rector primum Scholæ Nordhufanæ, deinde in Academia Lipfienfi Poefeos ac deniq; Pathologiæ Profeffor, diem obiit fupremum A. 1555. natus Halæ Saxonum A. 1601. Vide Clariff. Jo. Henr. Ernefti Orat. de Profefforibus Poeticis per fæculum XVII. Lipf. 1702. 8. Ejus filii tres noftra ætate patriam illuftrarunt atque un-

Epigrammatum in trium Chiliadum centurias divisi editionem molitus est hoc consilio, ut singulis Epigrammatis Græce descriptis subjiceret versionem prosariam qua redditur verbum verbo, tum poeticas Metaphrases adjungeret, non unam vel duas, sed denas & amplius, bonas, malas, mediocres, aliorum & suas ipsius. Non inutile hoc fortassis institutum esse duxit, pro tironibus, docendis quid distent æra lupinis, & quomodo eadem sententia suavius tersiusque efferri possit & debeat. Henrici vero Stephani studium qui postremum distichon Epigrammatis Græci VI. 6. Anthologiæ, quod incipit Σὲς πόσις Ἀγχίσης, in editione Anni 1566. *quinquaginta* distichis latinis extulit, quin immo (quod virum sagacissimum fugisse miratur Colomesius) inter selecta Epigrammata A. 1570. vulgata, *centum & quatuor* distichis latinis est interpretatus, reprehenditur à Vavassore c. 17. libri de Epigrammate p. 202. tanquam puerile, *quod distichorum illorum vel optimum nævo quodam suo non careat, cetera in plerisque absona & incondita reperiantur.* In Rivini autem collectione occurrunt fere ad pleraque Epigrammata interpretationes una vel plures satis bonæ & amœnæ, quales fere sunt Jo. Gorræi. Q. Sept. Florentis Christiani, Jani Dousæ, Pauli Stephani & aliorum. Sed non pervenit ultra librum secundum, cum quo primum etiam Epigrammatum Græcorum millenarium absolvit. Prodiit Gothæ A. 1650. 8. licet exempla quædam (folio tituli, ut fieri solet interdum, recuso) præ se ferant annum 1657. Catalogum latinorum Poetarum quorum Metaphrases in hoc opere undique congestæ sunt, editor præmisit vægrandem; è quo illos tantummodo referam qui plura Epigrammata è Græco sunt interpretati, ut sunt: è veteribus *Ausonius*, è recentioribus præter *Rivinum* ipsum, *Andreas Alciatus, Benedictus Brugnolus* (in Laertii versione) *Bonaventura Vulcanius, Caspar Barthius, Ursinus Velius, Christianus Daumius, Claudius Minos, Claudius Rosselletus, Daniel Heinsius, Daniel Alsvortus, Des. Erasmus, Eilhardus Lubinus, Elias Cuchlerus, Publ. Faustus Sabaus, Franciscus Bellicarius, Franciscus Modius, Franciscus Schot-*

uno extincto etiamnum ornant in triplici genere studiorum egregii Viri; Tilemannus Andreas Rivinus, Verbi divini præco disertus ac gravis piusque & linguæ Hebrææ quam publice docebat apprime gnarus, defunctus initio Anni 1692. De quo consulendæ Rev. Henrici Pippingii Memoriæ Theologor. p. 406. seq. Quintus Septimius Florens Rivinus, Juris Romani & Saxonici consultissimus, & Augustus Quirinus Rivinus, Medicus ac Botanicus excellens.

tus, Fridericus Morellus, Georgius Buchananus , *Gregorius Bersmannus, Guilielmus Canterus, Gvarinus Veronensis* , *Hadrianus Junius* , *Henricus Stephanus, Hieronymus Megiserus* , *Hugo Grotius* (sed cujus versionem totius Anthologii de qua infra dicturus sum Rivinus non habuit) *Jacobus Thomasius, Joannes Benedictus, Janus Cornarius* , *Janus Dousa* , *Jo. Fidlerus Reichenbacensis. Janus Gruterus, Janus Guilelmius* , *Jo. Gorraus, Jo. Lauterbachius, Janus Lernutius, Jo. Pannonius, Jo Pierius Valerianus, Jo. Sleidanus, Jo. Stigelius, Jo Soter, Jo. Venatorius, Joach. Camerarius, Josephus Scaliger, Julius Cæsar Scaliger, If. Casaubonus, Lampertus Alardus, Leodegarius à Quercu, Lucas Fruterius, Martialis Monerius, Matthæus Toscanus, Nich. Bentinus, Natalis Comes Venetus, Nicodemus Frischlinus, Nicolaus Borbonius, Ottomarus Luscinius, Paulus Melissus Schedius, Paulus Stephanus, Petrejus Tiara, Philippus Melanchthon, Polycarpus Wirthius, Q. Septimius Florens Christianus, Scævola Sammarthanus, Stephanus Paschasius, Teodorus Beza, Tho. Morus, Thomas Venatorius, Valens Acidalius, Vincentius Obsopoeus* , & *Zacharias* Griedenreich. Prætereo reliqua Rivino memorata nomina ultra trecenta ac viginti, quia nemo fere est qui Poesin latinam vel primis attigit digitis, quin in uno vel altero Epigrammate Græco expertus sit vires, saltem de latino vertendo in aliud latinum.

Ab eo tempore qui operæ pretium in hoc genere fecerit memorare juvat unum *Petrum Francium* , Amstelodamensium nuper Musarum decus, in cujus Poematis bene multa exstant Epigrammata translata de Græco svavissime & felicissime. Viderunt lucem Amst. 1682. 12. & 1697. 8.

Superiore anno prodiit novus Græcorum Epigrammatum & Poematum delectus cum nova versione & notis, opera *Thomæ Johnson.* Lond. 1706. 8.

Gallice pauca quædam Epigrammata vertit in poematis suis *Ludovicus Hestellus* (Hesteau) Jo. Aurati discipulus. Parif. 1578. 4. Exstant & alia è Gallica Tamiserii versione, hoc titulo: Anthologie des Epigrammes Grecs pris del' Anthologie Grecque, traduits en François par Tamisier. Lugd. 1597. 8. Nuper etiam *Longapetræus* vertit quædam peramœnis versibus Gallinis, in notis ad Anacreontem, Moschum &c.

VI. Editiones promissæ.

Cum in Anthologia edita non modo quamplurima Epigramma-

mata etiam honestissima & eruditissima desiderentur, quæ in MStis Codicibus collectionum Meleagri & aliorum quos supra commemoravi occurrunt; sed & in illis quæ edita sunt, multa legantur inemendata & parum intellecta ab interpretibus: Viri docti jam pridem de nova aliqua pleniore & emendata Anthologiæ editione cogitarunt, qua non dubium est & ad Græcæ linguæ & ad Antiquitatis cognitionem, haud exiguum aliquid posse accedere. Vetusti ejusmodi ac plenioris Codicis meminit Josephus Scaliger in Epistola ad Gruterum CCCCXXX. *Audivi non semel ex Francisco Porto Cretensi, optimo & eruditissimo sene, se in manibus Nicolai * Sophiani hominis Græci integrum ἀνθολογίας codicem summæ vetustatis vidisse, in quo omnia illa Epigrammata, quæ narras, exstabant, quæ non dubium est propter prætextata verba & obscenitatem à Planude Monacho damnata fuisse.* Anthologiam novam ex codicibus Vaticanis se editurum pollicitus est Vir nobilissimus *Lucas Langermannus*, teste Colomesio p. 515. ad Gyraldi dialogum extremum de veterum Poetarum Historia. Cumprimis autem dolendum quod *ὁ πάνυ Salmasius* institutum non peregit, qui testatus est se optimi libri Palatini ope (qui nunc est in Bibl. Vaticana) aliquot millia optimorum Epigrammatum partim in lucem editurum partim nitori suo restiturum, ad Trebellii Pollionis Claudium c. 5. T. 2. scriptor. Hist. Augustæ p. 361. Passim idem vir doctus in scriptis suis, ad Solinum præcipue & ad illos quos dixi Historiæ Augustæ scriptores inedita Epigrammata Græca producit & explicat, & non tantum editionem Anthologiæ integræ sed & ad eam commentaria molitum se innuit, ut p. 262. ad Tertull. de pallio. Confer etiam si placet Josephi Scaligeri ad Salmasium Epistolam CCXLV. & seq. quibus inter alia eum monet ut addat Epigrammata, quæ passim apud auctores Veteres leguntur, & alia præterea quæ in Veteribus Inscriptionibus exstant. Vidi in Bibliotheca Gudiana Salmasii Suidam, in cujus ora libri præcipue notaverat quæ ad Epigrammata facerent, Suidas enim innumeras lacinias tum ex edita tum ex inedita Anthologia, ut notum est, adducit. Verum ea loca diligentissime observata & erudite excussa sunt à præclaro Suidæ editore nupero Ludolpho Neocoro. Non pauca inedita Epigrammata difficillima, Arithmeticos complexa griphos, ex libro Salmasiano descripsit, & versione sua ac notis illustrata edidit eruditissimus *Claudius Bachetus Meziriacus* ad Diophantum p. 262. seq. *Johannem* quoque *Laurem-ber-*

* *Michaelis Sophiani* legendum, ut notavit Colomesius c. 18. cimeliorum literariorum.

bergium Græca Epigrammata non diſſimilis argumenti cum interpretatione ſua & commentariis edidiſſe conſtat Hafniæ 1640. 4. Sed illorum ipſe eſt auctor. Planudis Anthologiam variis ineditis * locupletatam, latinis verſibus interpretatus eſt elegantiſſime ut ſolet vir maximus *Hugo Grotius.* Ex ejus Metaphraſi quæ necdum integra vidit lucem, Epigrammata quædam produxerunt viri docti Franciſcus præcipue Junius libris de pictura & catalogo Artificum, tum ad Plinium & Themiſtium Jo. Harduinus, ac ne alios in præſenti commemorem Franciſcus Vavaſſor libro de Epigrammate c. 17. ubi Joſ. Scaligeri interpretationem quorundam cum Grotiana confert, & Grotio palmam merito tribuit. Grotius ipſe verſionem ſuam diu preſſit exſpectatione Salmaſianæ editionis, ut ſcripſit ad Salmaſium A. 1633. Epiſtola 314. *Utinam & Anthologia prodiret: nam ſola ea mora eſt quo minus de edenda noſtra Planudea συλλογῆς verſione cogitem, quia prius velim videre quæ abs te aut ex libris aut ex ingenii felicitate emendata ſunt, ne corrupta Græca intelligendo faciam ut nihil intelligam.* Idem innuit Epiſtola 368. & 418. A. 1635. in quibus Salmaſium rogat ut quoniam editionis ſpes in longum protrahatur, ne dedignetur ſecum caſtigationes ſuas communicare. Has ab illo impetraſſe ſe teſtatur in litteris ejusdem anni menſe Decembri ſcriptis ad Gerh. Jo. Voſſium (Epiſt. 527.) *Cum ſcirem Salmaſium τὸν πάνυ illa eadem Epigrammata cum antiquæ fidei codicibus contuliſſe, impetravi ab eo quæ annotaverat, quæque ego ex conjectura notaveram, in iis vidi mihi librorum auctoritatem accedere. Nunc parata ſunt omnia, ut in vulgus dari poſſint, Græca & latina eodem modulo quo Stobæana illa & ſcenica, ut velut ad duos fratres pari cultu tertius addatur.* Confer Epiſt. 573 & 692. ad eundem Voſſium; & Voſſii Epiſtolam CCCXX. è qua videbis Blauvvium novas operi moras injeciſſe. Cæterum ex inedita Anthologia Græca à multis viris doctis producta Epigrammata videre licet, ut ſi quis ea colligere aggrediatur non exiguum numerum ſit reperturus in Salmaſii ſcriptis, Allatio de Simeonibus, ſed & in Holſtenii notis ad Stephanum Byzantinum, Illuſtris Spanhemii, Bentleique ad Callimachum, & doctiſſimi Neocori ad Suidam. *Petri Francii* poema Græcum ad Jacobum Goierum (Γωϊηρον) qui ineditam Anthologiam ad eum miſerat, legitur p. 491. poematum Et videtur vir ille doctus ſingularem operam in Epigrammatis Græcis illuſtran-

* Grotius Epiſtola 527. ad Gerh. Joh. Voſſium: *Adjeci Epigrammata non pauca præter ea quæ ſuæ editioni ſubtexerat Henricus Stephanus ex inſcriptionibus & libris.*

lustrandis collocasse, nam in Catalogo Bibliothecæ exquisitissimæ Francianæ p. 133. memoratur editio Brodæi Basileensis cum notis MSS. & p. 138. Anthologia inedita MS. tum Editionis H. Stephani A. 1566. aliquot exempla cum notis Canteri, Palmerii, Hugonis Grotii & (quas Grotio communicaverat) Salmasii, Vulcanii, item & * Berkelii, Petri Francii & aliorum. & p. 143. editio Aldina Anni 1551. cum notis perpetuis Petri Francii. Tum editio Aldina prior Anni 1521. collata cum MS. Palatino per Sylburgium & Gruterum: præterea Florentina A. 1519. quæ olim Jani Rutgersii & Is. Gruteri fuerat, cum perpetuis observationibus & emendationibus MSS. Marci Sladi. Intelligo etiam *Petrum Menardum* ** Turonensem inter alia ingenii sui monumenta reliquisse itidem ineditam hactenus latinam Poeticam interpretationem Anthologiæ Græcæ, plus dimidia parte locupletioris. Ejus specimina quædam habes lib. 1. & 2. CPolis Christianæ præstantiss. Cangii.

Inter breve vero ut speramus optamusque tempus desiderio eruditorum de meliore plenioreque Anthologiæ editione, satisfaciet viri eruditissimi industria, tot præclaris in rem literariam meritis jam testata, JOANNIS CLERICI: hunc enim ipsummet constat esse, quem Tomo VII. Bibliothecæ selectæ p. 191. novam Epigrammatum Græcorum editionem adornare scribit hoc titulo: *Epigrammatum Græcorum Anthologia duobus libris auctior, emendata & latinis versibus reddita ab* HUGONE GROTIO, *cujus accedunt prolegomena. Subjecta sunt scholia Græca, ac notæ* Joannis Brodæi, Vincentii Opsopoei, Henrici Stephani, Petri Danielis Huetii † *& aliorum. Accesserunt collationes MSS. Codd. veterum*

* Vide Clariss. Viri Jo. Clerici Bibl. selectam T. VII. p. 210.

** Menardus hic ante paucos annos septuagenario major Turoni defunctus nihil edidit præter *Academiam principum* à juvene vulgatam in usum Delphini, qui hodie est Rex Christianissimus; & *Concordiam Chronologorum*, Gallicè. Cæterum plura dicitur reliquisse in scriniis digna luce, *Vitas Philosophorum veterum tomis IV. Philosophiam Pythagoræ, Commentarium in Gellium & Anthologiam, l'Anthologie des Epigrammes Grecques, traduites en vers latins & augmentée de plus de la moitié de ce qu'on en a recueilli jusqu'à present.* Vide Memorias literarias Trivultinas sive Dombenses Anni 1701. mense Febr. p. 102. Diversus ab hoc *Jacobus Menardus* quem laudat magnus Grævius præf. ad Ciceronis Orationes: *Claudius Menardus* qui edidit indiculum de hæresibus tributum S. Hieronymo. *Hugo* denique *Menardus* Benedictinus cujus notissima eruditis scripta in Barnabæ Epist. in Sacramentarium S. Gregorii M. nupera luculenta S. Gregorii editione recusum: Dissertatio de unico Dionysio, Martyrologium Benedictinorum & Concordia Regularum Benedicti Abbatis Anianensis &c. Obiit Paris. 1644. 21. Jun.

† Ha-

terumque editionum & animadversiones. Quo apparatu autem hoc opus aggressus sit, ipse testatur his verbis, quæ non dubito Gallice subjicere, cum illam lingvam paucissimi hodie ignorent. *Pour commencer par le texte Grec, celui qui a entrepris cette edition, a l' exemplaire de Grotius, dans leqvel ce grand homme a corrigé de sa main quantité d' endroits, & sur lequel il se † reglera parce qv' il mettra a coté sa belle version latine de cet ouvrage. Neanmoins il ne se contentera pas de cela, parce qv' il a là dessus des secours que Grotius n' a pas tous eus. Il a un exemplaire collationné par Sylburge & par Gruter, avec un Manuscrit de la Bibliotheqve Palatine, qui est apparement à présent dans celle du Vatican; & dans ce MS. il y avoit divers auteurs des Epigrammes qvi ne sont point dans les editions communes, des vers entiers suppleez, & quelqves Epigrammes qui n'ont jamais été publieés. Outre cela, on a l' anciennne edition de Florence de MCCCCXCVII qui est toute en lettres capitales, & qvi paroit être la premiere de toutes. On a encore diverses anciennes editions, d' Alde, des Juntes, de Badius &c. sans parler de celles d' Etienne, de Froben & Vechelius, avec les notes de Brodaus & Opsopoeus. On a eu aussi soin de faire acheter dans l' Auction de la Bibliotheqve de feu* Mr. Francius *Professeur en Eloquence à Amsterdam, tous les exemplaires de l' edition d' Etienne, qv' il y avoit, avec les remarques de divers savans hommes écrites aux marges. Tout cela servira beaucoup à établir la veritable maniere de lire du Texte, & l' on en rendra compte tres-exactement dans les notes nouvelles, ou l' on mettra toutes les varietez de qvelqve consequence. Grotius avoit eu sans doute connoissance du MS. Palatin, ou de qvelque autre, car il y a beaucoup de ses corrections & de ses supplemens, qui s' y rapportent. Outre cela il avoit eu de qvelcun, peutêtre de Saumaise, diverses Epigrammes qui n' ont point été imprimées, & dont il a fait une addition considerable à la fin de son exemplaire. On a resolu de faire des additions d' Henry Etienne & de celle là un* livre VIII. *car comme l' on sait, il n' y a que VII. livres dans les editions ordinaires. De plus on a de quoi faire un livre IX. de diverses Epigrammes anciennes, que l' on tirera d' un Recueil MS. d' Epigrammes, que leur extreme obscenité ne permet pas de publier toutes. On en prendra seulement ce qui peut paroitre aux yeux des honêtes gens.*

Ceux

† Harum notarum quibus Jos. Scaligeri castigationes insertæ sunt, mentio occurrit in literis Illustris Huetii ad Petrum Francium datis Abrinciæ 3. Id. Sept. A. MDCXCVIII. *Nunc quidem penes me non est in hoc secessu Anthologia exemplar* Scaligeri *notis auctum de quo scribis - - perpauca sunt nota illa & satis leves. Si quid bonæ frugis est, relatum à me fuit inter observationes quas ante annos aliquot expressit à me Grævius noster, & oppressit calamitas temporum.* Inter Epistolas ad P. Francium p. 434.

Ceux qui liront la version de Grotius, *admireront égalements & le génie heureux & la patience de cet excellent homme; qui a traduit tout ce livre en autant de vers, qu' il y en a dans l' Original, qu' il égale tres-souvent & qu' il surpasse méme quelque fois. Pour les additions nouvelles qu' il n' a pas traduites parce qu' il ne les avoit pas, on les mettra seulement en prose; aussi bien qu' un endroit de l' Edition d' Etienne* * *qu' il n' a pû traduire. On aime mieux en user ainsi, que de joindre à Grotius des vers qui n' egaleroient pas les siens, & d' ailleurs les lecteurs n' y perdront rien pour l' intelligence de l' Original. Il y aura d' abord une tres-belle preface de Grotius, ou il traite & de l' Anthologie & de la version qu' il en a faite.* Les notes *seront sous le Texte, & outre toutes celles qui ont été imprimées sur ce recueil & dont le titre parle, (1) l' Auteur aura soin de ramasser de tous les plus illustres Critiques les endroits dans lequels ils ont eclairci ou corrigé quelque passage d Anthologie: (2) il recueillera toutes les varietez de lecture de diverses editions qu' il a pû trouver, toutes les conjectures & les explications qu' il jougera bonnes, des marges des exemplaires qu' il a, & les confirmera par de nouvelles raisons; ou s' il y en a de fausses, qui pussent tromper quelcum, il ne manquera pas de les réfuter en peu de mots. (3) il ajoutera diverses remarques qu' il a faites lui méme sur quantité d' endroits de l' Anthologie. Pour les* scolies Greques *je ne sai pas si elles sont anciennes, mais assurement elles ne le sont pas* ** *toutes, puisque* Henri Etienne *y est quelque fois cité comme à la page* 264. (de l'edition de Wechel) *Ces scolies ressemblent fort à celles de Biset sur l' Aristophane, & elles pourroient bien être de lui ou de quelque autre habile moderne de son tems.*

 VII. CA-

* Pag. 483. seq Vide quæ infra in Catalogo Poetarum Epigrammatariorum, ubi de Paulo Silentiario.

** Recte hoc notatur á Viro doctissimo. Totus enim scribendi genius, latinismi, & ratio allegandi scriptores docent hæc scholia composita esse non à Græco antiquo, sed Gallo aliquo vel Italo XVI. sæculi. Varias lectiones notat auctor quisquis fuit non tantum è codicibus scriptis, quorum duos potissimum evolvisse videtur, unum ἀρχαιότατον ἀντίγραφον Παύλȣ τȣ̃ Βυκάρȣ ἐν Παταβίῳ pag. 43. sed etiam ex impressis Anthologiæ editionibus p. 426. ἐν ἄλλοις βιβλίοις εὑρίσκεται μόνον εἰς Κράτητα ἐκτυπωθέν. Planudes allegatur p 589. Arsenius p. 14. Interdum inemendata sunt excusa illa scholia ut p 82. εὐάζειν legendum pro σκευάζειν. p. 150. ἐν Ἀχαϊκοῖς pro Ἀρχαϊκοῖς. p. 216 Πολυδεύκης βιβλίῳ δ' pro βιβλίων ε'. Interdum loco mota sunt ut p. 314. ubi scholion græcum exstat quod pertinet ad Epigramma primum paginæ proximæ 315. Etiam p. 193. pro Πολύδωρος legendum Πολυδεύκης. Mentio enim δορυδρεπάνȣ apud Pollucem lib. 1. sect. 120.

VII. CATALOGUS POETARUM VETERUM

Qui epigrammata Græca condiderunt.

Quibus asteriscus præfixus est, sub eorum nomine nulla Epigrammata in Anthologia edita leguntur, in qua plurima quoque occurrunt ἄδηλα, sive quæ nullum; multa quæ falsum auctoris nomen habent adscriptum.

ABbianus Lucillii æqualis circa extremum sæculi à CHRISTO nato quarti vixit, uterque enim Flaccum Rhetorem barbarum perstringit lib. 2. Epigr. εἰς ῥήτορας. Forte autem Ammianus pro Abbiano legendum. Nam literæ β & μ frequenter in MSS. confunduntur.

Aceratus Grammaticus cujus exstat epigramma lib. 3. c. 14. in Hectorem Homerico poemate celebratum.

Addeus sive *Adæus Mytilenæus*. Unicum sub hujus nomine occurrit epigramma III. 22. Num legendum *Alcæus*? Etiam in H. Stephani editione p. 421. excusum Ἀδδαίου Μακεδόνος, quod ipse alibi legit Ἀλκαίου. Fuit tamen & Adæus Mytilenæus, cujus liber περὶ ἀγαλματοποιῶν & περὶ διαθέσεως laudatur Athenæo. Idem forte ad quem Polemo scripsit, ut idem Athenæus auctor est. Alius Addeus Comes & Magister utriusque militiæ per Orientem, ad quem lex de Judæis cœlicolis & Samaritanis lib. 8. Cod. Theodos.

Adrianus Imperator, cujus etiam latina quædam Epigrammata exstant. Confer Barthium XXXII. 12. Adversar. *Græcis studiis impense imbutum* refert Spartianus c. 1. *ingenio ejus sic ad ea declinante, ut à nonnullis Græculus diceretur. Poematum & literarum omnium studiosissimus - - Nam & de suis dilectis multa versibus composuit, amatoria carmina scripsit.* id. c. 14. Ineditum hujus Adriani Epigramma Græcum in Trajani Imp. donaria Jovi Casio de spoliis Geticis appensa primus publici juris fecit Salmasius ad Hist. Aug. T. 1. p. 133. In vulgatæ Anthologiæ codicibus lib. 1. c. 54. unicus Hadriani versus Hexameter legitur

gitur in Magni Pompeji tumulum, is ipſe quem refert Dio lib. LXIX. p. 792.

Τῷ ναοῖς βρίθοντι πόση σπάνις ἔπλετο τύμβου·
Pene caret tumulo, cui tot modo templa fuerunt.

Ægis alius ut opinor ab Ægide ſive Ægia Hiſtorico, quem laudat Clemens Alex. 1. Strom. p. 321.

Æmilianus Nicænus diverſus à Palladio Æmiliano ſcriptore latino rei rusticæ & ab Æmiliano Mauruſio quem in Dipnoſophiſtis colloquentem inducit Athenæus. Inter tria ejus Epigrammata unum in Venerem Praxitelis, vulgata Anthologia exhibet.

Æſchylus Tragicorum Princeps cujus *ἐλεγεῖα* allegat Plinius XXV. 2. præter alios lib. 2. c. 16. §. 8. à me laudatos.

Agathias Myrinæus è Myrina Æolidis civitate Scholaſticus, ſub Juſtiniano Imp. clarus præter alia, de quibus libro quinto dicendi erit locus, non modo *κύκλον τῶν νέων Ἐπιγραμμάτων* ex aliis Poetis collegit de quo ſupra §. III. hoc capite dictum eſt, ſed & ipſe plura de ſuo Epigrammata addidit, quæ ex Anthologia edita junctim cum latina ſua verſione (ſingula enim verſibus reddidit non infeliciter) ad calcem Hiſtoriarum Agathiæ exhibet *Bonaventura Vulcanius.* Unum perquam difficile de luſu Zenonis Imp. illuſtrat Tho. Hyde in Hiſtoria Nerdiludii p. 44. ſeq. Mentio Agathiæ Epigramm. apud Tzetzen proleg. in Lycophronem & apud Suidam in *μέγας βασιλεύς.*

Alcæus Macedo, an Addæus?

Alcæus Meſſenius Philippo Regi Maced. æqualis, ſiquidem is fuit Alcæus quem epigrammate *ἀντικωμῳδεῖ* Philippus apud Plutarchum Flaminio p. 373. Confer Iſ. Voſſium ad Catull. p. 42.

Alcæus Mytilenæus cujus Epigrammata (*ὑμνοπόλον* enim vocat) intexuit Coronæ ſuæ Meleager. Licet aliud videtur Allatio de patria Homeric. 14. p. 1831. De hoc & aliis Alcæis dixi lib. 2. c. 15.

Alcæus ἐπιγραμματογράφος recentior, ſub Veſpaſianis clarus. Tzetz. præf. ad Lycophronem.

Alexander Ætolus temporibus Ptolemæi Philadelphi floruit, & præter alia poemata de quibus lib. 2. c. 19. dixi, ſcripſit etiam Epigrammata ſive *ἐλεγεῖα*, quorum unum in Agathoclem ab Athenæo refertur XIV. p. 699. Alia tria leguntur in Anthologia. Videtur hic eſſe

Alexander quem inter eos laudat Meleager è quibus Coronam suam adornavit.

Alexis cujus decastichon lib. VI. Anthologiæ c. 5. exstat, nescio an Comicus de quo dixi supra lib. 2. c. 22.

Alpheus (Ἀλφειὸς) *Mytilenaus* Antipatro Sidonio junior. Macrinum Epigrammate quodam alloquitur, dubito an Imperatorem. lib. 1. cap. 12.

Ammianus Vide supra in *Abbiano*.

Ammonidis Ἀμμωνίδου distichon unicum exstat lib. 2. Antholog. c. 13.

Anacreon Poeta Lyricus, cujus carminibus Coronam suam illustrasse testatur se Meleager. De Anacreonte dixi lib. 2. c. 15.

In Anaxagoram, Lampsacenorum Epigram. epitaphium est apud Laert. II. 15. Corinthiorum in Periandrum. lib. 1. sect. 97. Lindiorum in Cleobulum. sect. 93. Prienensium in Biantem. sect. 85. Lesbiorum in Pittacum. sect. 79. Lacedæmoniorum in Chilonem. sect. 73. Epigramma nescio cujus in imaginem Solonis. sect. 62. & in Thaletem sect. 39. & 34. in Linum & Eumolpum sect. 3. 4.

Antagoras quo & ipso usus Meleager. Vide & Laert. IV. 21. & 26.

* *Anthemius* videtur esse nomen Poetæ in hoc versu Meleagri eos è quibus coronam suam concinnavit celebrantis: εἰς δ' ἐλέγυς εὔσπορον Ἀνθήμιον.

* *Antigonus*, cujus Epigrammata suæ inseruit collectioni Philippus Thessalonicensis.

Antiochus, forte Ægæus Sophista, de quo Philostratus.

Antipater Macedo videtur mihi ille Antipater cujus mentio fit à Meleagro inter eos è quibus Coronam suam contexuit.

Antipater Sidonius paulo ante Ciceronem clarus. De eo dixi capite XV. præsentis libri. Hujus Epigrammata collectioni suæ inseruisse videtur Philippus Thessalonicensis qui sub Augusto claruit.

Antipater Thessalus sive ut lib. 1. Antholog. c. 87. legitur *Thessalonicensis*. Hic est qui novem Lyricas poetrias & Alcmanem versibus celebravit. Memorat & Archilochi & Homeri natales cultos.

Antiphanes quo in collectione sua usum se profitetur Philippus Thessalonicensis.

Antiphilus Byzantius cujus & ipsius Epigrammata collectioni suæ Philippus intexuit.

An-

Antistii unum Epigramma in Priapum agri custodem lib. IV. Anthologiæ p. 478. edit. Wechel. Antistii Medici mentio apud Svetonium Cæsare c. 82. Antistii Sosiani, qui factitatis in Neronem carminibus probrosis exsilio est multatus, apud Tacitum XVI. 14. In Antistium Veterem (qui A. U. C. 747. Consul fuit) Epigramma latinum Laureæ Tullii apud Plin. XXXI. 2.

Antonius Argivus cujus bina Epigrammata Græca exstant in florilegio edito, in urbes dirutas utraque, Mycenas & Argos.

* *Anytes* Epigrammata fuere in Corona Meleagri. De ea dixi supra lib. 2 c. 15.

* *Apion* in Epigrammate, Suid. in ἀγύρτης. σπιλάδες, σφάραγον, τρίγλινα.

Apollinaris, diversus ut existimo ab Apollinari Poeta Christiano.

Apollonides Smyrnæus quem Augusti Imp. ætate vixisse notat Casaubonus ad Svetonii Tiber. c. 14.

Arabius Scholasticus sub Justiniano clarus, Longinum præfectum CPol. celebrat in Epigrammate lib. 4. Antholog. p. 431.

Aratus cujus Epigrammatis Meleager usus est ad Coronam suam concinnandam. Vide quæ de Arati ἐλεγειῶν libro dixi capite 18. hujus libri §. 9.

Arcesilai Philosophi Epigrammata producit Laertius IV. 30. seq.

Archelai, (al. Asclepiadæ) Epigramma in statuam Alexandri factam à Lysippo. Lib. IV. Antholog. p. 554.

Archias Antiochenus, pro quo exstat Ciceronis Oratio qui mirificum illius in versibus Græcis pangendis facultatem celebrat c. 8. Ejus Epigrammata collecta sunt & junctim edita cum versione *Nicodemi Frischlini*. Ei quoque in MS. quod olim Lipsiæ inspexi tribuitur Epigramma quod in Wecheliana editione p. 76. incipit, Σοὶ πατρὶ Θεσσαλίη.

Archilochum inter eos è quibus Coronam suam contexuit memorat Meleager. De Archilocho dixi lib. 2. cap. 15. Elegos ejus laudat Athenæus.

Archimelus Ἐπιγραμμάτων ποιητὴς laudatus Athenæo, qui ejus Epigramma in navem prægrandem Hieronis mille modiis tritici à Rege remuneratum refert lib. V. p. 209.

Arenæus, Ἀρδωνᾶς Γαμφερνδάς, cujus unicum Epigramma in mulierem lascive & procaciter se gerentem exstat lib. VII. Antholog. p. 606.

Argentarius. Infra *Marcus Argentarius*.

* *Arias*, hoc enim nomine Poetam Epigrammatarium innuere videtur Meleager his versibus, ubi eos è quibus coronam concinnavit suam, commemorat:

> Καὶ μὴν καὶ Ἀρίαν σταχυότριχα θήκατο νάρδον,
> Ὑμνοθέτας ἑρμοῦ δῶρον ἀειδόμενον.

Aristo, idem ni fallor qui allegatur à Mario Victorino in arte Grammatica. vel Aristo Philosophus, cujus versum in Arcesilam profert Laertius IV. 33.

* *Aristodemi* librum primum θηβαϊκῶν Ἐπιγραμμάτων allegat Schol. Apollonii II. v. 906.

Aristoteles. Vide Laertium V. 6. & quæ de peplo ei tributo dixi supra cap. VI. hujus libri §. 35.

* *Arriani* Epigrammata apud Athenæum allegantur. Sed legendum *Rbiani*, ut habent quoque meliores editiones.

Asclepiades qui Epigrammate celebrat Berenicen p. 438. edit. Wechel. & Cleopatram p. 490. Non videtur esse idem auctor Epigrammatis in Ajacem p. 344. quod parodia in Cynicos imitatus Mnesalcas apud Athenæum IV. p. 163. & sine nomine auctoris affert Eusthathius ad Iliad. β'. è Porphyrio.

Astydamas tragicus se ipsum epigrammate efferens Suid. & Apostolius in σαυτὸν ἐπαινεῖς. A. Schottus ad proverbia p. 151.

Athenæus ὁ Ἐπιγραμματοποιός. Laert. VI. 14. VII. 30. & X, 12. Tzetza proœm. ad Lycophron.

Athenodori Epigrāma in Sodamidē piscatorem lib. III. Anthologiæ p. 369.

Automedon cujus Epigrammatis ad suam collectionem concinnandam Philippus Thessalonicensis usus est.

Bacchylides cujus carminibus Coronam suam illustravit Meleager. Dixi de eo lib. 2. c. 15.

Bassus Lampin amicum suum alloquitur in Epigrammate p. 101. edit. Wechel. quod Horatius videri possit imitatus esse. Βάσσος Λόλλιος vocatur p. 244. Bassi fuere multi, quos infra lib. VI. in Geoponicis recenseo. Lampis haud alius occurrit quam ναυκληρικὸς ille apud Plutarchum an seni gerenda Resp. p. 787. Idem Lampon videtur appellari pag. 789. Lampes Ægineta apud Themistium in Orat. Sophista p. 297. *Bia-*

Bianor cujus Epigrammata suæ intexuit collectioni Philippus Thessalonicensis. Inter alia p. 150. luget Sardium cladem quæ motu terræ concussæ sunt anno quarto Tiberii Imp. teste Tacito II.47. Annal. Alius Bianor cujus mentio in Chionis Epistola XI.

Bisantinus incertum an Besantinous (Helladius) an Byzantinus (Antiphilus forte.) Huic male etiam in codice MS quem olim Lipsiæ inspexi tribuitur distichon quod p. 33. edit. Wechel. Theognidi restitutum est.

Boëthus Tarsensis Poeta Straboni XIV. pag. 675. memoratus. Pyladem pantomimum sub Augusto Imp. celebrem effert epigram̃ate quod legitur lib. 1. Antholog. p. 23.

Callias Argivus cujus unicum tetrastichon exstat in Polycritum compotorem p. 243.

Callicerus Rhodonem Medicum furacem perstringit disticho quod legitur p. 217.

Callimachus cujus Epigrammatis usus etiam Meleager ad coronam suam contexendam. De iis dixi capite 19. hujus libri.

Callinus cujus ἐλεγεῖα ab Athenæo allegantur XII. pag. 527. Nomen ejus quandoque cum Callimacho confunditur.

Carphylides cujus elegans Epigramma in senem singulari felicitate vitæ & conjugii usum legitur p. 279. edit. Wechel.

Carpyllides, idem ut videtur, cum superiore.

Cerealis Epigramma unicum sed scitum ac prudens in Rhetorculos obscura affectatione ineptos exstat p. 246.

Charemon inter eos laudatus à Meleagro è quibus Coronam suam adornavit. Ineditum ejus Epigramma in Eubulum Athenagoræ filium produxit Cangius addendis ad CPolin Christianam p. 193.

Chrestodorus Copites Thebanus, cujus Epigrammata de imaginibus in Gymnasio CPolitano Zeuxippo dedicatis leguntur libro V. Anthologiæ. Vide Suidam in ζεύξιππος. Vixit Christodorus post Leonem Thracem sub Anastasio Dicoro, ut ex epigrammate in Pompeji statuam collegit præstantissimus Cangius in CPoli Christiana lib. 1. p. 91. quem vide de Zeuxippo erudite differentem.

Claudianus inter latinos Poetas celebratissimus Græca quoque Epigrammata non infeliciter composuit, quæ in Barthii & aliis quibusdam editionibus collecta leguntur.

* *Cleobulines* ænigma è commentariis Pamphilæ producit Laertius lib. 1. sect. 91.

* *Cleobuli* Epigramma in Midæ Mausoleum. ibid. sect. 89.

Cometas Scholasticus & chartularius, idem ni fallor de quo dixi lib. 2. cap. 2. §. 21.

Cornelius Longinus.

Cosmas Mechanicus (leg. *Monachus.*) Præter Cosmam Ægyptium de quo supra c. 25. fuit etiam Cosmas Poeta Hagiopolites sive Hieroſol. sæculo VIII. post natum CHRISTUM auctor Hymnorum & Psalterii Davidici versibus Politicis redditi, tum Cosmas Βεςήτωρ sive Vestiarius, auctor quarundam Orationum.

Crates Philosophus Cynicus, cujus quædam apud Laertium & Julianum leguntur. Vide quæ de illo supra c. 13. hujus libri.

Crinagoras Philosophus cujus Epigrammata collectioni suæ intexuit Philippus Thessalonicensis.

Cyllenius Petianus.

Cyrillus, Grammaticus ille fortassis cujus Glossæ feruntur & cui vocabulorum diverse προσῳδουμένων ἐπερωτηματισμοὺς nonnulli tribuunt.

Cyrus Κῦρος ἀπὸ ὑπάτων Flavius Cyrus qui CPoli Consulatum gessit Anno CHRISTI CCCCXLI. Est & alius qui vulgo Vocatur Cyrus, cujus verum nomen est Theodorus Prodromus (Κῦρος enim recentioribus Græcis pro Κύριος positum, Dominum significat) qui sub Jo. Comneno vixit & cujus Epigrammata Græca aliaque Poemata viderunt lucem Basileæ 1536. 8. De hujus scriptis dixi infra libro V. Nescio an alius κῦρος ὁ ποιητὴς lib. IV. Anthologiæ pag. 493.

Damagetus cujus Epigrammatis usus est Meleager cum Coronam suam necteret.

Damocharis sive *Democharis* Grammaticus CPoli vixisse videtur sæculo quinto vel sexto post natum CHRISTUM.

Damascius cujus unicum distichon habemus in funus Zosimæ servæ p. 341. diversus ni fallor à Philosopho de quo Photius ac Suidas.

Daphitas sive *Daphidas* Telmissensis Grammaticus ob maledicentiam fixus cruci jussu Attali, Pergami Regis. Versiculos ejus Regi injurios servavit Strabo XIV. p. 647. De eodem meminere Cicero de fato, Valerius Max lib. 1 c. 8. Hesychius illustris & Suidas.

Demantes, cujus Epigramma de Theano interim dum ejus maritus Apellichus navigaret mortua exstat p. 336. *De-*

Demaratus junior, Spartanus, qui Hadriani vel Germanici Cæsaris Epigramma quo Romanos Græcorum victores celebraverat repressit parodia ex Homero & Archilocho. Vide Anthologiam p. 145.

Demetrius Bithynus in Myronis bovem epigrammata scripsit quæ leguntur p. 444. edit. Wechel. Alius Demetrius Poeta cujus versus profert Laertius V. 85.

Democharis. Vide paulo ante, *Damocharis*.

Democritus Epigrammatum poeta σαφὴς καὶ ἀνθηρὸς, laudatus Laertio IX. 49. Ejus unicum epigramma superest p. 465. in Venerem è mari emergentem.

Demodoci nomine tria Epigrammata leguntur lib. 2. c. 43. sed primum quod incipit καὶ τόδε Δημοδόκου apud Strabonem & Eustath. ad Dionys. Phocylidi tribuitur & non de Chiis sed de Leriis agit, ut in Græcis Scholiis notatum. De Demodoco Lerio dixi nonnulla lib. 1. c. 5. §. 7.

Diodorus Sardianus cujus Epigrammatis Philippus Thessalonicensis suam locupletavit collectionem.

Julius Diocles. Infra in Julius.

Diocris in Myronis bovem p. 444.

Diogenis Phrygis Episcopi Amiseni in tumulum filii. p. 375.

Diogenes Laertius qui in opere de Philosophis, quod exstat, passim Epigrammata ex pammetro suo refert. Pammetrum ipsum non videtur Planudes vidisse, sed epigrammata quæ in Anthologiam retulit è libris de vita Philosophorum petiisse. De Diogene Laertio dicetur infra libro IV. Idem refert & aliorum quædam epigrammata suo loco notata & nonnulla sine nomine, ut in Pythagoram Athletam VIII. 48. in Epicharmum, 78. in Heraclitum IX. 16.

Qui Dionysio p. 32. Anthologiæ tribuitur versus ὥρη ἐρᾶν, ὥρη δὲ γαμεῖν, ὥρη δ' ἐπαύσασθαι, Timonis est apud Athenæum XIII. cui etiam tribuit Grotius in Ecclesiastæ III.

* *Diogeniani Heracleotæ* Grammatici qui sub Adriano Imp. claruit Ἀνθολόγιον Ἐπιγραμμάτων memorat Suidas.

Dionysius Cyzicenus Eratosthenis Cyrenæi funus Epigrammate decoravit quod legitur p. 420.

Dionysius Sophista, idem fortassis Antiochenus cujus Epistolæ exstant.

* *Dionysii Ænei* (χαλκοῦς) Ἐλεγεῖα. Athen. X. p. 443. XV. 668. Sed non

magis ea huc ſpectant quam Critiæ, vel Hermeſianactis, Melanthii & Xenophanis, quæ apud eundem laudantur.

Dioſcorides Poeta Meleagro antiquor qui ejus epigrammatis uſus eſt ad texendam ſuam coronam.

Diotimus cujus Epigrammatis idem Meleager coronam ſuam exornavit. Vide & Salmaſ. ad Tertull. de pallio p. 262.

Dorieus (*Δωριεὺς ὁ ποιητὴς*) cujus epigramma in Milonem Athen. X. p. 412.

Duris Eleates ſive (ut Steph. Byz. in Ἔφεσος) Ἐλαΐτης. Epigramma in Pherecydem è Duridis ſecundo τῶν *ἱερῶν* refert Laertius lib. 1. ſect. 120.

Empedocles Philoſophus cujus Epigramma in Pauſaniam exſtat apud eundem Laertium VIII. 61. & in Acronem Medicum, 65. Empedoclis itaque nomen addendum in Anthologia pag. 348. edit. Wechel.

Epigonus Theſſalus, paucorum ſed non inelegantium epigrammatum auctor, quale eſt illud p. 121. quo ait multos etiam ſi vinum non bibant inſanire, *Φεῦ, τίνες ὕδωρ πίνουσιν μανίην σώφρονα μαινόμενοι*!

Eratoſthenes junior ſub Juſtiniano Imp. clarus, cus Epigramma in funus Anaſtaſiæ legitur p. 374. Idem videtur auctor diſtichi in Xenophontem ebrioſum p. 571. Eratoſthenes Scholaſticus appellatur pag. 606.

Erinna Lesbia cujus Epigrammata Meleager ſuæ implexuerat coronæ. De ea dictum lib. 2. c. 15.

Erycius. Vide Puteani diatribam de Erycio cap. 7. & Menagii amœnitates juris p. 198.

Etruſci Meſſenii Epigramma in Hieroclidam piſcatorem. lib. 3. Antholog. p. 359.

Sub *Euclidis* nomine Griphus occurrit inter Epigrammata ab Aldo Anthologiæ ſubjuncta, neque vero Euclides mihi auctor eſſe videtur, ſed ænigma veluti proponi ſolvendum Euclidi: *εἰπὲ τὸ μέτρον ἄριστε γεωμετρίης ἐπιίστωρ*.

Qui deinde ſeqvuntutur verſus in ſeptem planetas, leguntur etiam in Eclogis Stobæi, & velut ante non editi in Gronovii Viri Cl. notis ad Manethonem.

Evenus cujus Epigrammata Philippus Theſſalonicenſis in ſuam collectionem retulit. Huic Eveno tribuebatur etiam in Codice quem evol-

evolvi Lipsiæ, Epigramma quod exstat p. 18. edit. Wechel. & incipit χῆν με φάγης. De Eveno dicere me memini lib. 2. c. 11. §. 7.

Eugenis jambi in Anacreontem exstant p. 507. ex Leonida ut videntur expressi.

* *Evhemerus* perantiqvus scriptor Historiam Deorum contexuit ex inscriptonibus (Epigrammatis) sacris quæ in templis habebantur, ut refert Lactantius lib. 1. c. XI. De Evhemero ipso quem Deorum Ethnicorum comtemtorem Atheis plerique accensent, & de ejus opere quod latine olim convertit Q. Ennius, vide elegantissimum scriptorem & eruditissimum Hieron. Columnam ad fragmenta Ennii p. 312. edit. præclaræ Wetstenianæ.

Evodus Ἔυοδος.

* *Euphemus* cujus Epigrammatis suam se exornasse coronam innuit Meleager. Εὐφήμου τ' ἀμμόρτοφον πέταλον.

* *Euphorion* cujus Epigrammatis idem usus est Meleager ad coronam suam concinnandam.

Eupithius Atheniensis Grammaticus ὁ σίξας τὴν καθόλου (scil. τέχνην,) qui Herodiani Grammaticum opus interpunxit & recensuit. Vide p. 35. edit. Wechel.

Euripides Tragicus cujus Epigramma refertur etiam ab Athenæo.

Eustathius in suis ad Homerum commentariis Epigrammata quædam producit sine nomine auctoris, ut in aquas insalubres Dienses. p. 280. C. edit. Rom. In Ajacem, è Porphyrio. p. 285. A. In Nestorem p. 296. B. in Timotheum Citharoedum. pag. 313. A. In Erinnam Poetriam. p. 327. A. In Arcadionem. p. 746. C. in Linum p. 1163. C. In Hecaten. p. 1197. B. In tripodem à Diomede Apollini sacratum. p. 1313. C. In Archilochum. pag. 1320. A. In Nioben. p. 1368. In Phyallum Crotoniatem p. 1591, 54. In Medicum Acronem. p. 1634. 10. Vide & p. 1400. 13. & 1457. 23.

Evtolmius Illustris.

Flaccus (infra in *Statilius.*)

Gabriel præfectus CPolis, * in cujus imaginem Epigramma Leontii legitur initio libri quarti Anthologiæ. Lusit & ipse versibus in Amorem qui in libo pipere insparso effictus erat dormiens. p. 471.

Getus nisi sit truncum nomen Γαιτου. pro Γαιτουλίου.

Getulius sive *Getulicus. Lentulus Getulicus* de quo Plinius lib. V. Epist. 3.

* Vide supra p. 112.

Martialis præf. libri 1. Epigrammatum. Vide Sirmondum ad Sidon. p. 243.

Galli in Tantalum Hexastichon p. 447. edit. Wechel.

Gavrades cujus carmen Doricum postremas singulorum versuum syllabas recantans produxit etiam Politianus c. 22. Misc.

Geminus infra in *Tullius Geminus*.

Germanicus Cæsar quem non latino tantum sed Græco etiam carmine valuisse constat.

Getulius sive *Getulicus*. Vide paulo ante *Gætulius*.

Glaucus Atheniensis cujus epigramma in Baccham insanientem à Scopa sculptore effictam exstat p. 436. & cum Grotii versione apud Franciscum Junium in Catalogo artificum p. 197. Idem mihi videtur cum Glauco Sophista quem laudat Philostratus 2. de Sophist. pag. 597.

Hedylus Siculus est inter eos è cujus Epigrammatis coronam suam Meleager concinnasse se profitetur. Eadem laudantur ab Athenæo.

Hegesippus cujus Epigrammata itidem Meleager suæ Coronæ intexuit.

Heraclides Sinopensis Ἐπιγραμμάτων ποιητὴς λιγυρὸς Laertio V. 64. memoratus.

Hermes Tryphon. Infra in Tryphon.

Sub *Hermetis Trismegisti* nomine vel *Orphei* Carmen περὶ σεισμῶν legitur in appendice jam ab Aldo libris septem Anthologiæ subjecta. De eo dixi lib 2. c 9. §. 7. & cap. 18. § 6.

Hermocreon cujus bina exstant Epigrammata unum p. 7. in fontem Nymphis sacratum, alterum p. 41. in statuam Mercurialem sub platano dedicatam à Nicagora quodam, dubito an illo qui Ἐλευσῖνος ἱερὸς κῆρυξ vocatur à Philostrato p. 623. de Sophist.

Hermodori Epigramma in imaginem Veneris, lib. VI. Anthologiæ pag. 464.

Herodicus Babylonius cujus Cratetii Grammatici in Aristarcheos legitur Epigramma apud Athenæum in extremo libri V. Dipnosophist.

Hipponax. Vide p. 31. edit. Wechel.

Homeri in Midam Epigramma pag. 319. exstat, sed integrius exhibet H. Steph. in appendice p. 16. De illo vide Tollium ad Longin. p. 199. De aliis epigrammatis Homero tributis dixi lib. 2. c. 2. §. 5. Omitto illud quod apud inferos composuisse sibi eum fingit Lucianus 2. Veræ Hist. T. 1. p. 681.

Tibe-

Tiberius Illus. infra in *Tiber.*

Joannes Grammaticus p. 494. forte Tzetzes, qui perinde ut Philoponus hoc venit nomine. Sed è Lambecio & aliis constat plures fuisse olim Johannes cognomento Grammaticos.

Joannes Poeta Barbucallus Hispanus qui inter alia Beryti conflagrationem deflevit, Synesii Scholastici æqualis. Vide lib. IV. Antholog. p. 431.

Jon Chius cujus ἐλεγεῖα laudat Athenæus, Laert. II. 121.

Isidorus Ægeates p. 357.

Isidorus Scholasticus p. 553.

Julianus Imperator, de quo infra libro V.

Julianus Antecessor idem forte cui Priscianus qui sæculo medio sexto Grammaticam docuit CPoli, libros suos inscripsit.

Julianus præfectus Prætorio (ἀπὸ ὑπάρχων) sub Justino Imp. Vid. p. 279. Ægyptius. Fuit & alius Julianus præfectus Ægypti sub Theodosio Magno. Confer Jac. Godofredum ad Codic. Theodosian. T. VI. p. 369. ubi de pluribus Julianis.

Julianus (sive ut p. 106. Julius) *Diocles* p. 567.

Julius Leonides p. 105. edit. Wechel.

Julius Polyænus p. 50. & 59.

Laurea Tullius infra in *Tullius*.

Leo Philosophus Imperator de quo infra lib. V.

Leonides Tarentinus cujus Epigrammata quæ plurima supersunt suæ jam coronæ innexuerat Meleager. De eo p. 94. & 408.

Leonides Alexandrinus sub Marco Imp. clarus vide p. 562. seq.

Leonteus Λεοντεύς. p. 69.

Leontius Scholasticus CPoli vixit & inter alia Gabrielem præfectum Epigrammate decoravit quod legitur p. 430. Allegatur in Geoponicis.

Cornelius Longinus p. 453. 555.

Lucianus Samosatensis de quo dixi lib. IV.

Lucillius cujus plurima Epigrammata exstant. σκωπτικὰ pleraque & διασυρτικὰ ut notavit Casaubonus c. 6. lect. Theocrit. Cum Lucillo Tarrhæo proverbiorum scriptore præter rem ni fallor confunduntur Viri docti. Ætatem ejus cognoscas ex eo (p. 86. edit. Wechel.) quod fecit in funere *Magni* Medici, illius ni fallor qui Galenum epigrammate decoravit p. 485. diu post, sub extremum nempe sæculi quarti à CHRISTO nato clarus, de quo dixi ad Eunapium. Potamonem malum Poetam & Hermogenem chirurgum & Medicum pessimum perstringit Lucilius p. 237. 217.

Lul-

Lullius Bassus. Supra in *Bassus.*

Macedo. Vide *Philippus.*

Macedonius Consul Agathiæ & Pauli Silentiarii æqualis, teste Suida in Ἀγαθίας.

Quintus Macius sive *Metius* cujus varii in Priapum & Cupidinem lusus exstant, Etrusci Messenii æqualis fuisse videtur, quoniam & ipse Hieroclidem piscatorem epigrammate celebrat p. 117. Alius *Metius Tarpa*, Criticus, auditor assiduus poematum & poetarum qui carmina sua in æde Apollinis vel Musarum prælegebant. De hoc agunt viri docti ad Sveton. Augusto c. LXXXIX. & ad Horatium I. Sat X. 38.

Magnus Medicus, vide supra in Lucilio.

Marcus Argentarius p. 434. & 622.

Marcus Pompejus. infra in *Pompejus.*

Marianus Scholasticus cujus Epigramma εἰς ἔρωτα ἐστεφανωμένον illustrat Begerus I. thesauri Brandenb. pag. 39. Alius Marianus Lupercaliorum poeta latinus, cujus fragmentum emendatur à Rutgersio pag. 79. Var. lect.

* *Melanippidis* Epigrammata suæ se coronæ implexuisse testatur Meleager.

Meleager Gadarenus Coronæ Epigrammatum quam concinnavit è variis Poetis sua & ipse adnexuerat. De eo satis dictum fuit supra §. 1. hujus capitis. Floruit sub Seleuco VI. Syriæ Rege annis ante CHRISTUM natum fere 100. Bina in eum epigrammata leguntur p. 405. seq. Anthologiæ edit. Wechel.

Menandri junioris distichon exstat p. 287. Menandri Byzantii Epigramma in Menandrum Comicum legitur apud Scholiasten Hermogenis, quod produxi supra lib. 2. c. 22.

Menecrates Smyrnæus, cujus Epigrammatis Meleager suam illustravit coronam.

Mesomedis carmen in vitri conflationem p. 517. (lyricis numeris digestum à Salmasio ad Julii Capitolini Antoninum Pium c. 7) Hic fuit Mesomedes Cretensis quem Poetam Hadriano Imp. carum ejusque libertum, præter alia μέλη composuisse laudem Antinoi testatur Suidas. Citharicorum carminum Musicum Poetam vocat Hieron. Chron, ad A. MMCLX. Lyricum Poetam Capitolinus

nus loco laudato, ubi Antoninum narrat ſalarium ei imminuiſſe. Ejus Ænigma antea ineditum vulgavit Salmaſius ad Capitolin.

Metrodorus Joannem quendam alterum veluti Solonem celebrat p. 434. & Poſidippi epigrammati de vitæ genere deligendo contradicit p. 28. De variis Metrodoris dixi infra in Catalogo Epicureorum. Metrodorus vero iſte Epigrammatum Poeta Chreſtodori & Juliani Ægyptii æqualis fuiſſe videtur, ſiquidem Joannes iſte idem eſt qui à duobus his celebratur p. 279.

Michaelis Grammatici (forte Pſelli) Epigramma p. 514. in Agathiam Rhetorem ac Poetam, ejusque parentem Memnonium.

Mimnermus Solonis æqualis, Vide Laertium lib. 1. ſect. 60. De Mimnermo dixi lib. 2. cap. 11. §. 7.

Mnaſalcas Sicyonius cujus epigrammatis coronam ſuam veluti floſculis exornaſſe ſe ſcribit Meleager. Laudat & Athenæus IV. p. 163.

Moſchus Bucolicon ſcriptor, de quo ſupra cap. XVII. hujus libri.

Muſicius ſub cujus nomine Epigramma exſtat p. 20. edit. Wechel. quod alii referre malunt ad Platonem.

Myrinus. p. 193. & 410.

Myro Byzantia cujus Epigrammata ſuæ coronæ intexuiſſe ſe teſtatur Meleager. De ea dixi lib. 2. c. 15.

* *Neoptolemus Parianus* ἐν τῷ περὶ ἐπιγραμμάτων. Athen. X. p. 455.

Neroni Imp. p. 305. tributur vox inhumana ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί, quæ auctorem habet nec Neronem nec Tiberium, licet utriq; probata. Vide Dionem LVIII. p. 634. Svetonium Nerone c. 38. Excerpta Peireſc. p. 802. Suidam in Τιβέρ.

Neſtor, idem ni fallor, de quo Heſychus Illuſtris & Suidas.

Nicanetus Abderites ſive *Samius* è cujus epigrammatis Coronæ ſuæ aliquid decoris afferre conatus eſt Meleager. Laudatur ab Athenæo XV. pag. 673.

Nicandri verſus qui p. 125. Anthologiæ legitur eſt in Theriacis 767. Epigramma in Othryadem Spartiatam p. 299. De Othryade agit Loenſis II. 5. Epiphyllid. & Meurſius IV. 13. Miſc. Lacon

Nicarchus cujus plura epigrammata exſtant. Ex his p. 215. ſeq. quibus perſtringit malos Medicos ſui temporis, Phidonem, Diodorum, Agelaum, Alexin, & Zopyrum quo poſtremo nomine Medicum Epicureum Plutarcho memorari notavit Brodæus. Sed Nicarchus hic Plutarcho junior eſt & ſub CPolitanis Imperatoribus ſcri-

psit ut colligas ex Epigrammate ejus in Dulcitium Procos. p. 278. Alius Nicarchus longe antiquior quem ab Aristophane perstringi notavit Suidas in μικρὸς γε μηχ... & Φανῶν.

Niceratus cujus Epigramma in Cratinum vinosum Poetam p. 122.

Nicias Meleagro antiquior qui ejus Epigrammata suæ intexuerat coronæ.

Nicomedis Epigramma in Hippocratem (quod alii Codices tribuunt Basso) p. 85.

Nili Scholastici in imaginem Satyri ex opere musivo p. 480.

Nossis cujus Epigrammata Coronæ suæ inseruisse se testatur Meleager. De ea dictum lib. 2. c. 15.

Oenomai (diversi, ut suspicor, à Cynico hujus nominis de quo supra c. XIII.) in Cupidinem pateræ insculptum. p. 490

Onestus Corinthius, male alicubi *Orestus*.

Palladas de cujus ætate constat ex epigrammate quod composuit in Themistium, cum præfectus CPoleos factus esset sub Valentiniano & Valente. p. 274. edit. Wechel. Meminit Palladæ Tzetzes præf. ad Lycophronem.

Pancratius sive *Pancrates* cujus epigrammatis suam se exornasse coronam Meleager refert.

Pamphilus cujus Epigrammata itidem suæ coronæ intexuerat Meleager.

Pantelii in Callimachum & Cynægirum Epigramma p. 13. omissum legitur in calce edit. Wechel.

Parmenion Macedo (non ille Alexandri dux sed Parmenio alius junior) cujus Epigrammata suæ implexuit collectioni Philippus Thessalonicensis. Erit tamen forte qui duci illi tribuendum non negaverit Epitaphium distichon in Alexandrum quod legitur p. 347. edit. Wechel.

* *Parthenis* cujus Epigrammatis ad suam adornandam coronam Meleager usus est.

Paulus * *Silentiarius* sub Justiniano Imp. clarus, cujus plurima epigrammata referuntur. Sed & in appendice ab Aldo A. 1519. adjuncta comparent ejusdem ἡμίαμβα δίμετρα καταληκτικὰ in Thermas Pythias, ita vero excusa ut bini versiculi juxta in una serie legendi

* De dignitate & officio Silentiariorum in Aula CPolitana vide utrumque Cangii glossarium.

gendi politi sint, sed in posterioribus editionibus perperam singuli ad imum paginæ pergendo desuper lecti conjunctique sunt & totum poema inde sic perturbatum ut nullus exsculpi possit sensus, quamobrem à Grotio etiam sine interpretatione est omissum. Vide Jo. Clerici Viri Cl. Bibl. selectam T. VII. p. 209. seq. *Federicus* vero *Morellus* ordini genuino restitutum poema edidit separatim eodemque carminis genere reddidit Paris. 1593.8. folio, ut solet, fugitivo. Ante Morellum *Bonaventura Vulcanius* idem Silentiarii poemation nitori suo restitutum Græce subjecit Gregorii Cyprii encomio maris Lugd. Bat. 1691.8. Henricoque Stephano inscripsit his verbis: *Mitto tibi pro Musa tua Principum monitrice ἀντίδωρον Pauli Silentiarii carmen, quod in Anthologia Epigrammatum Græcorum pessime ab aliquo typographiæ tuæ ἐπισκόπῳ habitum (neque enim adeo crassum ἁμάρτημα in religiosam tuam diligentiam cadere potest) à me restitutum & brevibus aliquot notis Græcis* Emanuelis *nisi fallor* Chrysoloræ *illustratum tuo nomini inscripsi.* Exstat & ejusdem Silentiarii descriptio sive ἔκφρασις Poetica templi CPolitani S. Sophiæ de qua dicam infra lib. V. inter scriptores Historiæ Byz.

Pausanias in descriptione Græciæ plura refert Epigrammata quæ olim anathematis & aliis monumentis antiquis inscripta reperit. Eorum accuratum & pleniorem quam est in præclara editione Lipsiensi indicem dabo infra lib. IV.

Perses cujus Epigrammata Meleager suæ intexuit coronæ.

Cyllenius Petianus. p. 114. edit. Wechel.

Phacellus. p. 365.

* *Phædimus* inter eos laudatus à Meleagro è quibus Coronam suam composuit. Vide & Steph. Byz. in Βιζαύθη.

Phaennus cujus Epigrammatis Meleager coronam suam decoravit.

Phalæcus in Epigrammatibus laudatur ab Athenæo X. p. 440.

Phanias quo & ipso usum se profitetur Meleager.

* *Philetæ Coi* Epigrammata memorat Suidas.

Philiades Megarensis. Vide Stephanum Byz. in Θέσπεια. Eustath. ad Iliad. β'. p. 266. edit. Rom.

Philippus Macedo sub Cajo Cæsare scripsit. Vide lib. IV. Anthologiæ c. XI. p. 461.

Philippus Thessalonicensis qui post Meleagrum collectionem Epigramma-

 tum

tum ex variis poetis condidit, illisq; sua adjunxit. De ea dictum supra §. 2. Claruit sub Augusto Imp. & post. Vide supra in Bianore.

Philippus junior sæculo quinto vel sexto post natum CHRISTUM clarus, cujus est epigramma p. 472. in amores sibi arridentes CPoli. Confer Cangii CPolin Christianam lib. 2. p. 167.

Philonis in canos hominis stulti p. 33.

* *Philochorus* Atheniensis collegerat ἐπιγράμματα Ἀττικά. Suid.

Philodemus cujus Epigrammatis Philippus Thessalonicensis suam adornavit collectionem. De eo dixi infra inter Philosophos Epicureos.

Philostratus in imaginem Telephi vulnerati p. 452.

Pinytus cujus duo versus in Sapphonem exstant p. 403.

Pisander, Nestoris forte filius Larandensis, de quo Suid.

Plato Philosophus cujus Epigrammatis Meleager coronam suam illustravit. Confer quæ exstant apud Laertium III. 28. seq. Gellium &c. De eo dictum hoc ipso libro c. 1. In Platonem epigrammata varia exhibet idem Laertius III. 43. seq. Sed in Anthologia exstant nonnulla quæ videntur Platonis junioris.

Polemo periegetes περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων Athen. X. p. 436. 442.

Pollianus (Πολλιανός, Πωλιανός, Πωμιανός) Florum Poetam perstringit p. 236. num Hadriani Imp. æqualem? Meminit ibidem Parthenii & Callimachi ex Homero pleraque mutuatorum.

Julius (MS. Julianus) *Polyænus*.

* *Polycletus* inter eos è quibus Coronam suam concinnavit celebratur à Meleagro.

Polystratus & ipse à Meleagro adhibitus est inter eos è quibus Coronam suam contexuit.

M. *Pompeii junioris* in Laidem p. 328. in Mycenas. p. 146.

* *Posidippus Siculus* inter eos è quibus Coronam suam confecit, à Meleagro commemoratus. Posidippi Epigrammata laudantur ab Athenæo. X. p. 412. 414. & Schol. Apollonii lib. I. 1289. Ejus Epigramma de vitæ generæ deligendo imitatus Ausonius Idyllio XV. confer Politianum c. 49. Misc. & Franc. Junium catalogo Artificum p. 114.

* *Procli* inter Epigrammatarios Poetas meminit Tzetzes præf. ad Lycophronem.

Rhianus cujus Epigrammata Meleager suæ coronæ intexuerat. De eo dixi

dixi lib. 2. c. XI. §. 7. Ejus poematis delectatum Tiberium auctor est Svetonius cap. 70. Allegat Epigrammata ejus Athenæus XI. pag. 499.

Rufinus cujus Epigrammata Erotica XXVIII. leguntur p. 615. seq.

Rufus Domesticus p. 615.

Sabinus p. 555. forte Sophista qui sub Hadriano claruit Suida teste.

Samius. Σαμίυ Epigrammatis Meleager suam se ornasse coronam testatur hoc versu: καὶ Σαμίυ δάφνης κλῶνα μελαμπέταλον.

Sammius. Vide infra in *Simmia.*

Sappho cujus epigrammata pauca Meleager coronæ suæ intexuerat. De ea dixi lib. 2. c. 15.

Sarapion p. 302.

Satyrius sive *Satyrus Thyillus.* infra in *Thyillus.*

Secaus (Σηκαῖος) p. 624.

Secundus CPoli scripsisse videtur sæculo post CHRISTUM natum quinto vel sexto.

Simmias cujus Epigrammata suæ ornamentum coronæ adjecit Meleager. De Simmia dixi hoc ipso libro cap. 17. Simmiæ μῆνες allegantur à Stephano Byz. in Ἀμύκλαι. Ejusdem Ἀπόλλωνα laudat Steph. in ἡμίκυνες & Tzetzes Chil. VII. hist. 144. Forte & in Anthologia edit. Wech. p. 517. pro Σαμμίυ legendum Σιμμίυ, nisi malis Σαμίυ.

Simonidis Cei Epigrammata Meleager itidem Coronæ suæ intexuerat. De illis dixi lib. 2. c. 15.

Sinopensium Epigramma in Diogenis Cynici statuam. Laert. VI. 78.

Sophoclis Tragici in Euripidem ex Athenæi XIII. p. 604.

Sophronii Patriarchæ Hierosolymitani in funus Joannis patria Cyprii, Papæ sive Patriarchæ Alexandrini. p. 282. Aliud in Xenodochium ab Eulogio Patriarcha Alex. conditum p. 497.

Speusippi Philosophi in Platonem p. 418.

Statyllius (Statilius) *Flaccus*, cujus sex vel septem epigrammata in Græco florilegio leguntur.

Strato non Philosophus ille Peripateticus, sed Poeta hoc nomine junior, Epicuri ut videtur de grege porcus. Capitonem Medicum perstringit p. 215.

Synesius Philosophus de quo infra libro V.

Synesii Scholastici in Hippocratis imaginem ab Eusebio Byzantio positam. p. 485.

Theaetetus. Laert. IV. 25. VIII. 48.

Theaetetus Scholasticus ſub Juſtino Imp. claruit CPoli. Vide Cangii CPolin Chriſtianam lib. 2. p. 152.

Theocriti Chii Epigramma in Hermiam. Laert. V. 11.

* *Theodorides* inter eos celebratus à Meleagro è quibus coronam ſuam contexuit.

Satyrus Thyillus p. 111. &c.

Tiberius Illus p. 62. 63. 64.

Timon è cujus ſillis Laertius, Sextus & alii plura referunt.

Trajanus Imp. cujus unicum tantum Diſtichon legitur lib. 2. Antholog. cap. 13.

Troilus Grammaticus pag. 435. Ab hoc diverſus fuit Troilus Sophiſta de quo dicam lib. IV.

Tryphonis Hermetis in Terpem ſive Terpandrum citharoedum p. 77.

Tullius Geminus cujus epigrammata Philippi Theſſalonicenſis collectioni inſerta fuerunt.

Tullii Laureæ in Sapphonem p. 404. Vide & ſupra in *Antiſtio*.

Tymneus Meleagro antiquior qui ejus Epigr. coronam ſuam exornavit.

Xenocratis junioris in imaginem Mercurii p. 467.

Xenocritus Locrus Poeta cœcus natus, cujus meminit Heraclides de politiis apud Stobæum. Neſcio ejusne ſit Epigramma quod legitur p. 367. Anthologiæ edit. Wechel.

Zanus (an Zonas?) p. 368.

Zelotes p. 113.

Zenobius Grammaticus cujus in Victoris Grammatici imaginem epigramma exſtat p. 507.

Zenodotus p. 56. Forte idem cum ſuperiore: quoniam Zenobii & Zenodoti nomina paſſim confunduntur, ut obſervo infra lib. IV. ubi de Zenobio proverbiorum ſcriptore. Epigramma Zenodoti Stoici in Zenonem produxit Laertius VII. 30. Etiam verſus quosdam jambicos Zenodoti refert Stobæus ſerm. 2. & 61.

Zonas cujus Epigrammata collectioni ſuæ implexuit Philippus Theſſalonicenſis.

Zoſimus Thaſius p. 105. 565. 566.

CA-

CAPUT XXIX.

De JESU SIRACHIDE & aliis Scriptoribus sacris, qui non fuere in Canone Hebræorum, primorumve Christianorum.

De Jesu Sirachidis avo, auctore Panareti Hebraice scripti, quem librum adhuc vidit Hieronymus. Græcam versionem condidit nepos, quæ sola hodie exstat. 1. Ejus editiones & interpretes. 2. Obiter de sententiis Hebraice editis Ben Siræ ibid. De libro Sapientiæ 3. De oratione Manasseæ. 4. De libro Baruchi Prophetæ. 5. De libris Judith & Tobiæ. 6. De partibus Danielis & libri Esther quæ Hebraice vel Chaldaice non exstant. 7. De libro III. & IV. Esdræ. 8. De libris tribus Maccabæorum. 9. Psalmus CLI. Psalterium Salomonis & alia pseudepigrapha Prophetica, de quibus alibi. 10.

I.

QUoniam de Græcis scriptoribus universis qui in lucem editi sunt dicere hoc in opere institui, non prætereundus à me est JESU SIRACHIDÆ πανάρετος liber, sed propter dignitatem argumenti & antiquitatem una cum aliis voluminibus Ecclesiasticis, quæ Græce ad nostram ætatem perlata Hebræorum Canoni sacro Biblico antiqui fœderis subjiciuntur, hoc loco mihi cum maxime memorandus. Ὡς λίαν εὐχαρεῖς ὁ πολύσπουδος Σειρὰχ συγγράφων καὶ σιωπῶντων ὠφέλιμα ῥήματα, celebratur à S. Nilo Epistola CXVII. ad Theoclem presbyterum. Nomen vero auctoris non est Σειρὰχ * sed Ἰησοῦς, υἱὸς Σειρὰχ, Ἱεροσολυμίτης ut diserte legitur cap. 50. v. 35. Unde ἡ Ἰησοῦ σοφία passim audit

* Scribitur & Σιράχ ut apud Syncellum & Σιράκ ut apud Philoponum de creatione p. 10.

audit ut apud Clementem I. Strom p. 206. & alios infinitos. Hujus * Jesu filius ni fallor fuit Eleazar ** quidam, unde nepos, qui avi librum ex Hebraico Græce se vertisse profitetur, in Aldina editione vocatur Σειρὰχ Ἐλεαζάρου. At in MSto Palatino cujus lectionum varietatem à Kimendontio habuit Drusius, lectum fuit Ἰησοῦς υἱὸς Σειρὰχ Ἐλεάζαρ ὁ Ἱεροσολυμίτης. Athanasius quoque, non Magnus ille sed ad quem centum annis post Euthalius Sulcensis à Clarissl. Zacagnio editus misit recensionem Actuum Apostolicorum & Epistolarum Paulinarum, isdem hinc inde verbis in Synopsi Athanasiana expressam: Ille inquam Athanasius junior in Synopsi S. Scripturæ ex qua petitus prologus alter in editione Complutensi præfixus Sirachidis libro nepotem quoque Jesum appellatum fuisse auctor est. Idem confirmant Epiphanius de mensur. & pond. c. IV. & Damascen. lib. IV. 18. de Orthod. fide. Quanquam in Hebræis scholiis ad sententias Ben Siræ à Fagio editis filius Ben Siræ (qui cum Sirachide idem omnino videtur) vocatur Uziel, nepos Josephus ben Uziel. Si Syncello fides, avus Jesus Sirachi F. Pontifex maximus fuit Hierosolymis. Ita enim ille p. 276. Ἰουδαίων ιγ΄ ἀρχιεράτευσεν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιρὰχ ὁ τὴν σοφίαν γράψας τὴν καλουμένην πανάρετον, ἐν ᾗ καὶ μέμνηται Ὀνίου τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἔτη ς΄ τοῦ δὲ κόσμου ἔτη. Sed haud dubie fallitur Syncellus, nam Jesus sive Jason iste 2. Maccab. IV. 7. & V. 9. memoratus Ol. CLI. 1. successit fratri Oniæ tertio de quo 2. Maccab. III. 1. IV. 34. At Onias Sirachidi cap. 50. v. 1. laudatus fuit Onias ille primus, Simonis Justi pater, quibus utrisque defunctis scripsisse se docet. Scripsit itaque sub pontificatu Eleazari, quem alioqui non illaudatum præteriisset. Ad hunc Eleazarum Simonis justi successorem Epistolam Ptolemæi Philadelphi refert Josephus XII. 2. Antiqv. p. 392. qua viros idoneos qui legem Hebræorum in Græcam linguam interpretentur ab eo desiderat. Utcunque vero aliquis narrationem illam de LXX. Interpretibus vocet in dubium, tamen tempus Pontificatus Eleazari Josepho notum fuisse, adeoque Eleazarum Philadelpho qui Ol. CXXXIII½. obiit regnante, sacra illa dignitate functum esse non vi-

* Ne cum JESU sospitatore nostro confundatur, Jasonem malunt vocare viri quidam docti, ut Gatakerus p. 124. Adversar. & ad Antonin. p. 106. &c. Sane etymi ratione conveniunt nomina Josua, Jesus, Jason.

** Hunc Eleazarum quidam esse suspicantur qui in Pontificatu Simoni Justo successit, quod parum est credibile. Syrus vero interpres, ut illustris Huetius conjicit, patrem Jesu videtur unum habuisse cum eodem Simone Justo Oniæ filio, vocat certe Jesum filium Simonis Asiro: sed alium Simonem potuit intelligere.

videtur dubitandum. At nepos hujus Jeſu, qui librum ab avo Hebraice ſcriptum Græce interpretatus eſt, quæ ſola Græca interpretatio Hebraico codice perdito ætatem tulit, in prologo affirmat ſe in Ægyptum veniſſe ſub Ptolemæo Evergete, anno XXXVIII. non primum Evergetem qui Philadelpho, ſed ſecundum * qui Philometori ſucceſſit libenter intellexerim, cujus initia Ol. CLVIII¼. à Philadelphi morte abſunt annis nonaginta quinque. Annum vero XXXVIII. putem ** de interpretis annis ætatis, non de annis regni Evergetæ intelligendum, neq; enim legimus ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως ſed ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως παραγενηθεὶς εἰς Αἴγυπτον, & neuter Ptolemæorum hujus cognominis tot annos regnavit, ut ex Claudii Ptolemæi Canone & Euſebii Chron. conſtat. Hebraicum codicem, cujus ſe vim atque pondus Græce interpretando aſſequi potuiſſe nepos inficiatur, vidit adhuc ſuo tempore Hieronymus præf. in proverbia: *Fertur & Panaretos Jeſu filii Sirach liber, & alius pſeudepigraphus, qui Sapientia Salomonis inſcribitur, Quorum priorem Hebraicum reperi, non *** Eccleſiaſticum ut apud latinos ſed parabolas* (משלי) *prænotatum; Cui juncti erant Eccleſiaſtes & Canticum Canticorum, ut ſimilitudinem Salomonis non ſolum numero librorum ſed etiam materiarum genere coæquaret.* Equidem Joſephus Scaliger p. 592. Epiſt. exiſtimat in Hebraicam verſionem Eccleſiaſtici ex Græco concinnatam Hieronymum incidiſſe; ſed nihil eſt in Hieronymi verbis quod ita eſſe illa intelligenda neceſſario evincat, itaque malo aſſentire Druſio quæſit.

Zzzz per

* Ita Grotius, Uſſerius, Labbeus & nuper Clariſſ. Hody p. 193. ſeq. de Biblior. textibus Original. E veteribus quoque Euſebius, Glycas &c.

** Sic hunc locum accepere Nic. Lira, Joacb. Camerarius, Jo. Druſius, illuſtris Huetius & alii. Joſephus vero Scaliger 3, Iſagog, Can. p. 295. intelligit annum duodequadrageſimum Jobelei, vel 38. annum periodi Dionyſianæ (Dionyſii Mathematici Philadelpho cari) Vide IV. de emendat temp. p. 268. V. p. 434. Alii apud Torniellum ad A. M. 3808. putant innui annum 38. ab inſigni illa relaxatione captivorum Judæorum quæ ſub Philadelpho contigit. Bertramus c. 5. Lucubratt. Franckenthal. annum 38. à tempore quo avus Jeſus filius Sirachi librum ſuum Hebraice ſcripſit. Petavius denique X. 44. de doctrina temp annum duodequadrageſimum à tempore quo nepos Jeſu in Ægyptum fuit provectus. Tot eruditorum virorum diſſidia unico vocabulo prævenire ſcriptor potuiſſet, ſi ipſi hoc viſum fuiſſet tanti.

*** De *Eccleſiaſtici* titulo vide Valeſ. ad Euſeb. p. 42. Stephani le Moyne not. ad Varia ſacra p. 938. Jo. Andream Boſium ſchediaſmate de notitia ſcriptor. Eccleſiaſt. c. 1. & Phil. Jac. Hartmannum de rebus geſtis ſub Apoſt. p. 57.

per Epist. CV. qui ipsum exemplar Hebraicum avi Hieronymo visum sibi persvasit. At de codicibus Ecclesiastici Hebraicis Seb. Munstero qui typis exscriptum à Judæis CPoli fuisse refert, & Paulo Fagio memoratis, recte suspicatur Illustris Huetius, eam esse recentiorem hujus libri Hebraicam de Græco versionem, qualis duplex exstat Tobiæ.

II. *Editiones & Interpretes Ecclesiastici.*

Ne dicam de Bibliis græcis, in quibus Sirachides, ut notum est, legitur, quæque supra c. 12. §. 6. recensui: eximias hujus libri Græcas vel Græcolatinas editiones debemus (1) *Joach. Camerario* Basil. 1551. 8. & cum latina ejus versione ac notis Lips. 1568. 8. (2) *Jo. Drusio* qui ad Hebraismi rationes plura revocavit, versionem novam & notas addidit, Romanamq; editionem cum aliis contulit, variis etiam lectionibus à Jac. Kimedontio * ad Camerarii ἔκδοσιν è MS. Codice notatis Franeqv. 1596. 4. (3) *Davidi Hæschelio*, qui Ecclesiasticum edidit Græce recensitum ad vetustissimas membranas Bibl. Augustanæ, & quatuordecim præterea exemplaria tum MSS. Codd. Palatinos tum varios editos, addita versione latina vulgata ex edit. Romana & suis notis. Augustæ Vindel. 1604 8. Hoeschelii editio Græca cum ejus notis exstat quoque in Criticis sacris Anglicanis, Francofurti & in Belgio recusis, adjunctasque habet animadversiones *Claudii Baducelli*, *Seb. Castellionis*, *Jo. Drusii & Hugonis Grotii*. Drusii editionem versionemque sed sine notis recudendam dedi Lipsiæ 1691. 8. cum Ecclesiasticum Græce & latine ederem junctum Tobiæ, Judith, Orationi Manasseæ & libro Sapientiæ. Prodierunt etiam libri Apocryphi V. T. & in his Ecclesiasticus Græce Antvverpiæ ap. Plantin. 1584. 4. & Francofurti 1694. forma octava majore. Græcolatina Ecclesiastici editio cum versione & notis *Matthiæ Bergii* Brunsvicensis. Helmst. 1580. & Lubec. 1591. 8.

Græcis elegis Ecclesiasticum reddidit *Paulus Dolscius* ** Plauensis, discipulus Malanchthonis, unde Melanchthoni Metaphrasin hanc tribuere videtur Antonius Teisserius Vir Clariss. in elogiis Thuaneis. Prodiit Dolscii Sirachides Lipsiæ A. 1571. 8. apud Io. Rhambam.

Lati-

* Vide Drusium ad Sir. XX 6.

** De hoc Dolscio Medico & Consule Hallensi qui A. 1589. diem supremum obiit, vide si placet eximii viri Tho. Crenii animadversiones Philologico Histor. parte III. p. 234. seq. & parte XI p. 187. seq.

Latinis elegis complexus est eundem librum *Jo. Lorichius Hadamarius*, Ingolstadii 1515. & centum amplius annis post *Martinus Nesselius* Emdæ 1654. 8. *Jo. Seckervvitzii* Paraphrasis Poetica lucem vidit Basileæ apud Oporin. 8. & *Henrici Hermanni Lippiani* Lipsiæ 1586. 8.

Germanico carmine transtulit *Magdalena Haymeleria* Ratisbonensis A. 1571. ac 1578. & Norimb. 1609. 12. tum *Jo. Hildebrandus* Halis Sax. 1662. 8.

Alii interpretes *latini*, præter veterem vulgatum, qui *prosa* reddiderunt, exstant quam plurimi, Camerari⁹ & Bergius supra laudati, tum *Victorinus Strigelius* qui & notas addidit. Lips. 1571. 8. *Justus* item *Jonas* & qui universos Sacræ Scripturæ libros interpretati sunt Complutenses (quos in Sirachide seqvuntur editiones Basileenses Græcolatinæ) Xantes Pagninus Lucensis, tum Flaminius Nobilius, Arias Montanus, Sebast. Castellio, & Seb. Schmidius ὁ μακαρίτης: vel qui Apocryphos libros, ut Petrus Cholinus in Bibliis Tigurinis obvius, & cujus versio in Rob. Stephani opere Biblico comparet Claudius Baduellus, & Franciscus Junius; vel qui veterem vulgatam versionem interpolarunt Isidorus Clarius, Thomas Malvenda, Lucas Osiander & Paulus Eberus.

Germanicæ versiones vel è vulgata concinnatæ sunt, ut quæ ante D. Lutherum prodiere in lucem, aut in Romana Ecclesia compositæ fuere à Jo. Dietenbergio, Jo. Eccio, Melchiore Brunio, Caspare Ulenbergio & Theologis Moguntinis. Aut vero è Græco sunt derivatæ ut D. Lutheri nostri (qui tamen & ipse è veteri latina freqventer loca quædam versioni suæ inseruit) Tigurinorum, Jo. Piscatoris, & versio nova Germanica Ecclesiastici cum notis Criticis haud contemnendis edita Halæ Sax. 1706. 8. sub nomine quorundam S. Scripturæ studiosorum. E Lutheri versione in idioma inferioris Saxoniæ, in Svecicam, Danicam, & Belgicam translatus est linguam: licet præterea Sveci, Dani, Belgæ ut nunc Esthones quoque ac Livoni habent & translationes ad Græcum fontem exactas.

In Polyglottis Londinensibus exstant versiones Ecclesiastici *Syriaca* & *Arabica* cum latina singulæ versione, exstat ibi & vetus vulgata & recens Flaminii Nobilii latina interpretatio. In Syriaca vero & in vulgata veteri quædam hinc inde aliter & interpolata leguntur, interpretibus ut sit quædam de suo vel ex aliis locis vel ex Salomone adjungentibus.

Habentur & Anglicæ versiones, & Islandicæ, tum Hibernica; & Finnica Eschilli Petræi, & Jo. Tornæi Bothniensis Lappica, Polonicæ

quoque celebrantur, tum aliæ tum Jesuitarum Jac. Wieci & Justi Rabi: Hungaricæ præterea ac Bohemicæ & Slavonica atque Ruthenica sive edita illa in Bibliis A. 1581. fol. sive quas ad editionem parasse nuper dicuntur viri laudatissimi Erenestus Glück & Elias Kopyevvisius. Denique Armenica.

Hispani variis dialectis Castellana, Valentina &c. versiones à longo jam tempore habuerunt, ut notavit Fridericus Furius Coriolanus in libro quem Bononiam * proscripsit p. 111. ne dicam de translatione Hispanica Cassiodori de Reyna, Cypriani de Valere &c. Lusitanicam nullam vidi. *Galli* Cantabricam olim habuerunt sive Vasconicam, tum Catalonicam, nam de recentibus dicere nihil attinet, quas vel Romanæ Ecclesiæ addicti Lugdunenses & Lovanienses, præterea Parisiis Renatus Benedictus, Franciscus Besseus & Franciscus Friso, ac novissime Isaacus de Sacy ediderunt, vel è Protestantium numero Sebastianus Castellio, Jo. Deodatus & Genevenses à variis deinceps recensiti & interpolati, ac recens admodum singulari studio Davidis Martini.

Italicæ versiones notæ sunt Nic. Malermii Veneti Abbatis Benedictini, Antonii Brruccioli & Jo. Deodati: Nam quæ tempore Sixti V. A. 1589. Romæ typis exscripta, ** mox iterum suppressa fuit.

Jam eos paucis juvat referre, qui notis, animadversionibus, & commentariis Ecclesiasticum illustrarunt, præter eximios illos quos ante memoravi: vel quorum in universos aut plerosq; libros Biblicos industria enituit, ut sunt è nostris Osiander, & χαλκέντερος Calovius, è Reformatis Conradus Pellicanus & Paulus Tossanus; è Romanæ Ecclesiæ sociis Menochius, Tirinus & à Lapide, atque his antiquiores Nicolaus Liranus, & glossæ ordinariæ atq; interlinearis auctores Strabus Fuldensis & Anselmus Laudunensis, Dionysius præterea Carthusianus & Hugo Cardinalis.

Ex vetustioribus Ecclesiæ doctoribus nemo Ecclesiasticum integrum vel majorem ejus partem commentario aut homiliis est interpretatus, licet argumenta ejus compendio referat Athanasius junior Euthalii æqualis in Synopsi Scripturæ, & in loca quædam singula exstent homiliæ Ambrosii, Augustini &c.

Rabani Mauri (qui octingentis & quinquaginta post CHRISTUM

* Prodiit liber Basileæ 1556. 8.

** Vide quæ Gregorius Leti in vita Sixti V. Tom. 2. p. 399. seq. & Wagenseilius in telis igneis Satanæ p. 25.

STUM annis floruit) expoſitio Eccleſiaſtici libris X. ad Otgarium Archi-Ep. Moguntinum. Pariſ. 1544. & inter opera Colon. 1627. fol.

Alexandri ab Alexandria Ord. minor. (Romæ A. 1313. ſepulti) & Jo. Alerii Carmelitæ commentarius, dubito an editus.

Roberti Holkot (circa A. C. 1340.) lectiones in prima ſeptem Eccleſiaſtici capita Oxonii habitæ prodierunt cum ejus lecturis in Canticum Canticorum Venet. 1509.

Cornelii Janſenii Gandavenſis commentarius. Lovan. 1569. 4.

Pauli de Palatio. Colon. 1593. 8.

Octaviani de Tufo, Neapolitani, Soc. Jeſu, in primora XVIII. capita. Lugd. 1628. Colon. 1629. fol.

Jo. de Pina Madritenſis, commentarii, quatuor tomis. Primus in X. prima capita prodiit Lugd. 1630. fol.

Oliverii Bonartii Iprenſis Commentarius. Antvverpiæ A. 1634. fol.

Salvatoris de Leon expoſitio & illuſtratio in prima XV. capita Antvverp. 1640. fol.

Petri Gorſii explicatio Pariſ. 1654. 8.

Alphonſi de Flores, in capita XXIV. Antvverp. 1661. fol.

Gaſparis Sanctii in capita primora XXIV. & Franciſci de Cepeda ineditum commentarium memorat Philippus Alegambe.

His accedunt è Gallis recentibus Sirachidis illuſtratoribus Boſſvetus Epiſcopus Meldenſis, & variis politiſſimis ſcriptis notiſſimus Bellegardeus.

Brevem quoque Eccleſiaſtici explicationem David Chytræus dedit, quæ plus ſimplici vice recuſa eſt, ut omittam alios qui ſententias Sirachidis in locos communes digeſſerunt, uti Lucas Geierbergerus & Jo. Kœnikenius: vel qui contulerunt cum dictis Eccleſiaſtæ ac libri proverbiorum & Sapientiæ, vel qui Homiliis ad populum habitis explanarunt aut lingva vernacula Germanica illuſtrarunt ut Caſp. Huberinus 1552. * Jo. Matheſius 1586. Eraſmus Sarcerius 1575. Frid. Rothe 1587. Georg. Edelmann 1597. Caſp. Hoflerus 1599. Jac. Stoeckererus 1616. Erh. Lauterbach. 1619. Jo. Laſſenius 1661. & Luc. Frid. Reinhardus 1666.

* Conſ. de Huberini libro Rev. D Goezii Præſulis digniſſimi Lubecenſis Bibliothecam Mortuorum II. p 62. & de Matheſii in Siracidem Homiliis Vitam ejus à Jo. Balthaſare Matheſio Paſtore Brocwicenſi ſcriptam p. 171.

Sententiæ Ben Siræ * בן סירא

In libro Schebeth Jehuda quem latine edidit Gentius, Bensira dicitur vixisse post Augustum Imp. Sed hoc argumento qui uteretur ad demonstrandum diversos esse Jesum Sirachidem & Ben Sira sive filium Siræ, levissimo uteretur. Pessimi enim temporum notatores sunt recentiores Judæi. Itaque David Ganz in suo Zemach pag. 65. seq. audacter eosdem facit, dissentiente quidem Guil. Henrico Vorstio in notis, Drusio ad XXV. 28. (qui tamen III. 23. qv. Ebr. aliter senserat) & Nic. Serario ad Bonifacii Epist. 1. sed consentientibus plurimis aliis inter Christianos viris doctissimis, Christophoro Cartvvrighto, qui in mellificio Hebraico V. 13. p. 3126. seq. ben Siræ sententias à Talmudicis laudatas confert cum dictis Ecclesiastici: Hugone Grotio ad Ecclesiastici cap. VI. 6. Cornelio Bonaventura Bertramo qui c. 5. lucubrationum Franckenthalensium testàtur se in Ecclesiastico enucleando & revolvendo atque cum quibusdam aliis libris conferendo quam accuratissime elaborasse, Hottingero, Huetio aliisque; quibus haud invitus accedo.

Sententias Ben Siræ XLIV. ordine & numero duplicis Alphabeti edidit & prioribus XXII. Hebraicum Perusch sive explicationem nescio cujus auctoris adjunxit *Paulus Fagius*, qui etiam vertit latine. Titulus libri est: *Sententiæ Morales Ben Siræ vetustissimi authoris Hebræi qui à Judæis nepos Hieremiæ Prophetæ fuisse creditur, cum succincto commentario. Tobias Hebraice* &c. Isnæ 1532. 4. Hinc sententias omisso Hebraico commentario vulgavit cum versione & notis suis Jo. Drusius Franeqv. 1597. 4. cujus editio in Criticis sacris Anglicanis est recusa Tomo VIII. p. 1869. seq. edit. Lond. Critici ut notum est, deinceps in Belgio & à Francofurtensibus sunt recusi. Exstant præterea sententiæ illæ etiam latine in Cornelii à Lapide commentario in Ecclesiasticum p. 29. seq. & apud I. Euseb. Nierembergium X. 9. de origine Scripturæ. Sunt etiam à me pridem Ecclesiastico Græce & latine edito subjunctæ. Joannes Bartoloccius 1. Bibl. Rabbin. p. 688. meminit editionis Hebraicæ Venetæ A. 1554. 8. Sed exstat & alia antiquior reliquis omnibus CPolitana quam olim habuit Munsterus & deinde Buxtorfius qui in Synagoga Judaica c. 4. de spectro Lilith agens, *Pertinet huc*, inquit, *historia quæ legitur in Ben Sira*,

* Memoratur etiam quidam Rabbi זירא in excerptis Gemaræ. tractat. Chagigah quos nuper edidit Clarissimus Hottingeri nepos p. 40.

Sira, non illo quem doctissimus Paulus Fagius latine redditum excudi curavit, sed eo quem Judæi ediderunt. Et meum quidem exemplar CPoli est excusum, & illud ipsum cujus mentionem facit Sebastianus Munsterus sub finem suæ Cosmographiæ latinæ, ex quo historiam illam Hebraicam de Prestegiani ditione ad extremum librum annexam hausit & depromsit, illudque mihi de Judæo in vicinia, qui ex Munsteri Bibliotheca habuerat, emi. Munsterus enim Basileæ lingua Ebrææ Professor fuit, ibidemque sepultus quiescit. Idem Buxtorfius in Bibl. Rabbinica testatur in illa editione multa fabulosa de sapientia Ben Siræ post sententias ejus morales adspersa legi. Inesse & alios tractatus plures, quos ibidem recenset.

III. Ecclesiasticum excipiat SAPIENTIÆ liber, qui non minus quam ille Panaretus * dictus & Salomoni ** Regi tributus fuit *ob aliquam eloquii*, ut ait Augustinus, *similitudinem*. Alcuinus:

Tres Salomon libros mirabilis edidit auctor,
His duo junguntur per Paradigma libri.
Quorum quippe prior Sapientia dicitur alma,
Notatur Jesu nomine posterior.

Librum Salomone dignum nec cum ullo quocunque scripto humano comparandum vocat Jo. Gregorius, Anglus, præf. ad Observationes in loca S. Scripturæ. *Salomoni* etiam nuper tribuere non dubitavit Vir Clariss. Nic. Hieronymus Gundlingius Observ. Hallens. V. 13. hujus enim se auctorem diatribæ profitetur in Historia Philos. Moralis part. 1. pag. 73. Sed præstantissimum lectuque ac memoria dignissimum libenter profiteor, Salomonis esse nunquam mihi persvadebo, librum Judæis ignotum, & antiquis etiam scriptoribus Christianis doctissimis confitentibus sub Salomonis persona à pio aliquo & erudito viro compositum, quicunque etiam is fuerit ὁ τὴν πανάρετον σοφίαν εἰς αὐτοῦ πρόσωπον ἀναθεὶς ut loquitur Eusebius XI. 5. præparat. Scripsisse autem post Judæos à gentibus jam subjugatos patet ex eo, quod memorantur ipsi c. XV. οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ οἱ δυναστεύοντες αὐτόν, ut omittam c. VI. alludi ad recentiora longe Salomonis tempore Græcorum sacra per voces

στε-

* Vide Cotelerium ad Clementis Romani Epist. 1. cap. 57. T. 1. Patrum Apostol. pag. 178.

** Veterum loca Ecclesiasticum Salomoni tribuentium collegit Serarius ad S. Bonifacii Epist. 1. Similiter & Proverbia & Ecclesiastes veniunt ipsis titulo Sapientiæ.

στεφανηφορεῖν, βραβεῖον, πρυτανεῖς, πομπεύειν, ἄθλα, ἀγών &c. Neque rem conficit quod Salomonis persona auctor orat capite IX. Perinde enim fit in Psalterio Salomonis, quod vulgavit Cerda, & in testamento ejus adhuc inedito, quæ duo scripta nemo sobrius Salomonis esse contendet. Quemadmodum igitur sub Sapientiæ Salomo, ita sub Salomonis persona loquitur auctor hujus libri. Sic sub Timothei persona scripsit Salvianus. Malo enim cum hoc illum conferre quam cum impostoribus, qui falsis nominibus decipere lectores suos voluerunt, * uti Hetruscarum sutor fabularum sive antiquitatum sub Prosperi nomine: *id ita scio ego Prosperus*. Et pseudo Clementinorum scriptor: *Ego Clemens, Ego Petrus, Nos Apostoli*, ac similia. Nec vero crediderim quod auctor voluerit credi à lectoribus suis Salomo, sed aliquis divinæ sapientiæ Salomoneæ, ut Sirachides in prologo dicitur, *ὀπαδὸς* atq; sectator, perinde ut Salvianus nunquam voluit existimari libros suos à Timotheo esse scriptos discipulo Apostolorum, sed satis ipsi fuit sub nobili hac persona delituisse. Ecqvis vero demum sit scriptor pulcherrimi & aurei libelli, nemo affirmare certo potest. Nam quod *Philonem* quidam volunt, illum Alexandrinum cujus scripta plura leguntur, ut contendit Jo. Costabadius libello singulari quem edidit Bredæ 1648. 12. perspicue falsum esse opinor, & veterum testimoniis ac genio scriptorum Philonis contrarium. Pro antiquiore ** recte habent qui Philoni alicui tribuunt seniori. Verum quis ille Philo senior, dicere vix possunt, cum absurdum sit de Philone suspicari quem de Judæis quædam scripsisse ajunt Josephus, Clemens, Eusebius: eum enim Ethnicum constat fuisse & Pythagoreum. Nimis quoq; acutum est quod nonnulli, quoniam ידידיה h. e. *amabilis* Salomo dicitur 2. Reg. XII. 25. & R. Azarias Philonem Judæum vicissim in suo Meor Enajim non פילון sed ידידיה appellat, hinc concludunt sub Philonis nomine ipsum latere Salomonem. A *Philone presbytero* græce conversum ait If. Vossius libro de LXX. Interpretibus pag. 396. neque ex *Hebræo* conversum abnuerim, etsi stylus græcam eloquentiam *** redolere visus est Hieronymo, qui suo jam tempore nullum

* Confer si lubet alia exempla apud Jo. Rainoldum de libris Apocryphis prælect. XX, XXI. XXII.

** Jo. Drusius de Henocho c. XI. *Sapientiæ auctorem putarem Philonem non juniorem qui sub Cajo vixit, sed seniorem qui vixit sub templo secundo & scripsit librum de anima, qui memoratur in libro Juchasin.*

*** Vide Lud. Cappelli Opera posthuma p. 562.

lum se Ebraicum exemplar reperire potuisse est testatus. *Chaldaice* scriptum vidisse se refert scriptor recens R. Moses Nachmanides Gerundensis, Meminit etiam R. Azarias: sed quæ ex illa à Mose producuntur, conveniunt cum versione *Syriaca* qualis exstant in Polyglottis illamque dialectum referunt, ut Buxtorfio & Hottingero pridem notatum: quam obrem versionem tantum ex Græco factam, neque eam valde antiquam vidit, qualis etiam est *Arabica* in iisdem Polyglottis excusa, & è Syriaco ut videtur concinnata. Epiphanius vero qui Ecclesiasticum & Sapientiam accenset *libris* στιχηροῖς, non hoc ipso prodit eos lingva Hebraica carmine adstrictos fuisse, sed tantum in Græcis quos evolvit Epiphanius codicibus scriptos fuisse instar Psalmorum & librorum Salomonis per στίχους cum sententia desinentes, non una serie & longitudine procedentes per totum volumen, ut in ceteris libris Biblicis fieri consvevit. In Nicephori στιχομετρία, Sapientiæ numerantur στίχοι mille & centum, Ecclesiastici bis mille & octingenti.

Versionem vulgatam latinam hujus libri, quæ exstat, Hieronymum auctorem non agnoscere, variis argumentis disputat Lud. Capellus p. 563. Opp. Posthum.

Bellatoris presbyteri, sexto post CHRISTUM natum sæculo clari, octo libri in Sapientiam, Cassiodoro c. 5. divinar. lect. memorati pridem perierunt.

Bedæ Venerabilis in unum & alterum locum Sapientiæ commentatio exstat, in qua meminit duplicis latinæ hujus libri translationis.

Anonymi expositio latina MS in librum Sapientiæ memoratur Lambecio lib. II. de Bibl. Vindob. p. 777.

Rabani Mauri libri III. in Sapientiam, ad Otgarium Archiepiscopum A. C. 827. scripti leguntur inter ejus opera.

Jo. Bonaventura Cardinalis & Doctor (ut Scholasticis placet) Seraphicus scripsit & ipse in hunc librum medio sæculo post CHRISTUM natum XIII. uti centum annis post Robertus Holkot, licet sunt qui hujus commentarium tribuunt Reginaldo de Alna Ord. Cisterciensis.

Petri Nannii scholia quæ Basileæ A. 1552. 4. viderunt lucem, miror non adjuncta esse à Criticorum sacrorum Angl. editoribus ad notas Baduelli, Castellionis, Isidori Clari & Grotii quas exhibent in Sapi-

entiæ librum, quem Nannio neminem melius elucidavisse notat Paulus Colomesius p. 106. Observatt. sacrarum.

Casparis Barthii commentarius in Sapientiæ librum, cujus meminit notis ad Claudianum, nunquam editus est: neque Sixti Senensis, qui libro IV. Bibliothecæ sanctæ inter scripta sua refert Sophias Monotessarum, in quatuor proverbiorum, Ecclesiastis, Sapientiæ & Ecclesiastici Volumina: neque Casparis Sanctii denique, cujus commentarium memorat Alegambe.

Nic. Selnecceri editio Græcolatina cum nova versione, argumentis, notisque prodiit Lipsiæ 1568. 8. Victorini Strigelii translatio (quam in mea Græcolatina Apocryphorum editione recudendam dedi) & animadversiones. ibid. 1575. 8. Conradi Dieterici Homiliæ præclaræ in hunc librum Germanice editæ Ulm. 1628. fol.

Jo. Lorini eruditus commentarius Lugd 1607. 4. & deinde Moguntiæ atque alibi plus simplici vice. Commentarius brevior Christophori de Castro Lugd. 1613. 4. Prolixior Laurentii de Aponte Paris. 1619. 1640. fol.

Jacobi Calshille metricam expositionem ante paucos annos edidit Vir. Cl. Daniel Guilelmus Mollerus.

Nova versio Germanica libri Sapientiæ cum notis Criticis diligenter collectis lucem vidit Halæ Sax. A. 1705. 8. Carmine Germanico reddidit E. S. de Reichenbach.

Præter Bossveti & Bellegardei observationes, non ita pridem Parisiis edita est Anonymi Metaphrasis Poetica Gallica, A. 1696. 4.

Ceteros interpretes plerosque paulo ante in Sirachide notare me memini.

IV. ORATIONEM MANASSÆ Regis quam captivus oravit 2. Paralip. XXXIII. 12 scriptam fuisse in sermonibus Regum Israel & in sermonibus *Hozai* Prophetæ, sacer scriptor ibidem testatur v. 18. Ea vero quæ hodie Regis illius nomine exstat, verbis Paralipomenon uno veluti tenore subjicitur ab auctore Constitutionum Apostolicarum Clementi Romano tributarum II. 22. atque fatente Cotelerio *fictitia est ac extra Canonem librorum divinorum collocata: quamvis pro genuina habuerunt etiam Scriptor Sermonis in Publicanum & Pharisæum T. 6. Operum B. Chrysostomi, Antonius Monachus lib. 2. Melissæ serm. 94. Theodorus Studita sermone Catechetico 93. Theophanes Cerameus Homil. 2. & 56. Freculfus, Georgii duo Syncellus & Hamartolus in Chronicis suis, atque Suidas in voce* Μανασσῆς, *ubi*

recte

recte exemplar Regium numero 130. καὶ τότε προσηύξατο πρὸς Κύριον τὸ Κύριε παντοκράτωρ. *Quibus accedunt omnes ii apud quos inter Cantica Scripturæ legebatur, quod factitatum patet ex MSS. Alexandrino & Regiis, & ex eo quod eam Freculfus appellet* Canticum pœnitentiæ, *Anastasius Sinaita in Psalmum VI.* τὴν προσευχὴν τῆς ᾠδῆς, *Georgius vero Syncellus, Mich. Glycas & Theophanes Cerameus* ᾠδήν. *En Græca Theodori Studitæ:* ᾠδὴν ἥτοι τῷ θεῷ ἣν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ᾄδει ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία. *Quare ad marginem alterius MS. Georgii Monachi seu Hamartoli in Bibliotheca vere Regia scholium istud comparet:* ἱστόρηται παρὰ Ἀφρικανῷ ὅτι ἐν τῷ ᾄδειν τὴν ᾠδὴν τοῦ Μανασσῆ τὰ δεσμὰ διεῤῥάγησαν σιδηρᾶ ὄντα. *Pro quo in Damasceni Parallelis lib. 2. c. 15. leges:* Memoriæ proditum est ab Aphricano quod dum orationem hanc funderet Manasses, vincula ferrea * confracta fuerint, atque ipse fuga saluti suæ consuluit. *Libro III. Commentariorum Pet. Lambecii Cæsarei Bibliothecarii p. 39. è Cod. MS. Vindobonensi inter Theol. Græcos 25.* ἱστόρηται παρὰ Ἀφρικανῷ ὅτι ἐν τῷ λέγειν τὴν ᾠδὴν τὸν Μανασσῆν, τὰ δεσμὰ διεῤῥάγησαν σιδηρᾶ ὄντα, καὶ ἔφυγεν. Græci etiamnum hodie in Psalterio suo inter alia Cantica sacra hac Manassis Oratione utuntur, cathismate sive sect. XX. ut notavit Leo Allatius de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 62. ubi refert se *Joannis Geometræ* paraphrasin illorum Canticorum habere jambis Græcis concinnatam. Vide etiam Lambecium III. p. 37. & 379.

Orationem hanc nec Græce nec Hebraice reperiri, à viris quibusdam doctis affirmatum est, quod merito aliquis miretur in Bonferio p. 14. & in præstantissimo du Pinio p. 17. prolegom. Biblic. Constitutionum Apostolicarum exstant plures editiones; una Græca Turriani Venet. 1563. 4. & quatuor Græcolatinæ: prima Frontonis Ducæi ad calcem Canonum cum scholiis Zonaræ Paris. 1618. fol. Secunda in Conciliis Labbei T. 1. Paris. 1671 fol. tertia & quarta in Patribus Apostolicis Cotelerii Paris. 1672. & Amst. 1698. fol. Non in his tantum Oratio Manassæ exstat Græce, sed etiam in Bibliis latinis Roberti Stephani A. 1540. Græce è MS Victoriano prodiit: Præterea Avenario suo Græcolatino subjunxit Christophorus Dauderstadius, Jenæ 1628. 8. Angli vero in Polyglottis suis ediderunt cum Variis lectionibus Codicis Alexandrini, in quo post Psalmos inter Cantica sacra exaratam invenerunt. Edidi & ipse adjuncta veteri latina versione, Lipsiæ 1691. 8. cum

* Confer Targum ad 2. Paralip. XXXIII. 12. seq. Auctorem Op. imperfecti ad Matth. I. 10. Syncellum p. 214. Suidam in Μανασσ. Glycam p. 197. Eutychium &c.

Ecclesiastico, Sapientia, Judithæ ac Tobiæ libris. Addidi quoque Metaphrasin Poeticam duplicem Manasseæ Orationis, Græcam unam ante non editam eamque elegantissimam, mei quondam Præceptoris * Jo. Godofredi Herrichen: alteram latinam petitam ex Balduini Berlicomii Sylvæducensis Hierostichis editis A. 1598. 8. ex Officina Commeliniana. Reddidit etiam carmine latino quod tunc me fugiebat, præclarus Claudius Espencæus Parif. 1566. Deniq; Oratio Manassæ exstat in libris Apocryphis Græce editis Francof. 1694. 8. Homiliis ad populum eandem orationem exposuere Jo. Forsterus, Georgius Albertus aliique.

V. Si Auctori Constitutionum Apostolicar. V. ult. credimus. Librum sub nomine BARUCHI hodie superstitem, qui Jeremiæ Prophetæ ** discipulus & amanuensis fuit, Judæi in Synagogis suis lectitarunt quotannis una cum threnis Jeremiæ, die magna expiationum, decima nempe mensis Gorpiæi qui Septembri respondet. In dubium hoc vocat Jo. Dallæus cui lib. 1. de pseudepigraphis Apostolicis c. 17. p. 199. illud non magis videtur esse verum, quam quod lib. VI. c. 25. ajunt eædem constitutiones, Legem extra Judæam legi prohibitam fuisse ab ipso Moyse. *ἀπαγορεύει γὰρ αὐτοῖς ὁ θεῖος Μωυσῆς καὶ θυσιαστήριον ἔξω Ἱερουσαλὴμ ἱστᾷν καὶ τὸν νόμον ἔξω τῶν ὅρων τῆς Ἰουδαίας ἀναγινώσκειν.* Fortasse vero ex Hellenistis quidam alicubi illa ætate, hoc est tertio post Christum natum sæculo Baruchum legerunt, uti constat alia etiam lecta à Judæis fuisse in Synagogis præter libros divinos, etiam *δευτέρωσιν* quæ prohibetur in Justiniani Imp. Novella CXLVI. Similiter Christiani quoque publice legerunt non modo Clementis Romani Epistolam, sed etiam Varia sanctorum Acta, Varias Homilias Doctorum Ecclesiæ. Ceterum S. Hieronymus ad Jeremiam præfatus, *librum*, inquit, *Baruch, notarii ejus, qui apud Hebræos nec legitur nec habetur, prætermisimus.* *Οὐ κεῖνται παρ' Ἑβραίοις* Baruchi Epistolas notavit etiam Epiphanius de mensur. & pond. c. V. Conversum tamen esse hunc libellum Græce ex Hebræo, non valde negaverim. Veteres subinde laudant sub nomine Jeremiæ. Inter Græcos commentariis illustravit *Theodoritus* & auctor *Catenæ* à Mich.

* Obiit vir egregius Lipsiæ ubi Recturam Scholæ Nicolaitanæ gesserat, septuagenario major & rude donatus A. 1705. V. Cal Februarii.

** Josephus XII. 11. p. 343 refert Jeremiæ precibus à Nabusardane liberatum *τὸν μαθητὴν Βάρουχον Νηρεῦ τε παῖδα ἐξ ἐπισήμου σφόδρα οἰκίας ὄντα καὶ τῇ πατρῴῳ γλώττῃ διαφερόντως πεπαιδευμένον.*

Mich. Ghislerio Lugd. 1623. fol. cum commentariis in Jeremiam editæ atq; ex *Olympiodoro, Severo* qui p. 245. allegatur & *incerto* collectæ. Latinam vulgatam versionem non agnoscere auctorem Hieronymum, contendit Lud. Cappellus p. 564. Opp. posthum. Alia vetus latina translatio edita est à Clarissimo Viro Josepho Maria Caro Rom 1688. 4 Nicephori stichometria numerat libri Baruchi στίχους septingentos, computata simul ut videtur EPISTOLA quæ (ψευδεπίγραφος fatente Hieron.) Prophetæ JEREMIÆ tribuitur, & jampridem Barucho subjungi consvevit. In Polyglottis occurrit versio utriusq; Syriaca & Arabica. In Criticis sacris Anglis habes Baduelli, Castellonis & Grotii notas. His addes Sanctii aliorumq; Commentarios, qui vel totum sacrum Codicem illustrarunt scriptis, ut quos supra laudavi in Sirachide, vel qui Jeremiam, ut Ghislerii, Jo. Maldonati, Christophori à Castro: vel denique qui in Baruchum scripsere separatim, ut Petri Maucorsii & Lælii Bisciolæ.

Exstat & in Polyglottis, sub Baruchi nomine quædam Epistola à libro de quo jam dixi diversa, eiq; ab Anglis præmissa: verum exstat non Græce sed Syriace, & illustri Huetio * judice ita de futuro judicio & futuræ vitæ pœnis ac cruciatibus differit, ut Christiani esse hominis fœtus videatur, alicujus forte ex his Monachis, qui Syriæ deserta primis Ecclesiæ temporibus incoluerunt. Possit & Epiphanius videri perspectam habuisse hanc Epistolam, quoniam *Epistolas Baruchi*, non Epistolam commemorat. Sed potius Jeremiæ tributas litteras simul intellexit, ne dicam Græcis scriptoribus Epistolas pluraliter etiam de una dici, ut notavit Grotius ad 1. Maccab. XII. 5 & 19. Cotelerius ad Epist Polycarpi c. 3. Sic & è latinis Plinius XXXIII. 3. *M. Bruti in Philippinis campis Epistolæ reperiuntur, frementes fibulas tribunitias ex auro geri.* Justinus XI. 13. 7. *tertias Epistolas.*

VI. In Jo. Malalæ Chronographia T. 1. p. 203. post commemoratam breviter JUDITHÆ Historiam legas p. 203. ταῦτα δὲ ἐν ταῖς Ἑβραϊκαῖς ἐμφέρεται γραφαῖς. Sed Ἑβραϊκαὶ γραφαὶ sunt ipsi Historiæ de rebus Judaicis, quales describuntur in libro Judith, quantumvis Græcum Malala legisset: neque enim Hebraico libro hoc usi sunt Judæi, ut testatur Origenes Epistola ad Africanum: περὶ τωβία ἡμᾶς ἐχρῆν ἐγνωκέναι

* Vide, si placet, demonstrationem ejus Evangelicam proposit. IV. p. 450. 451. edit. Lipsi.

ναι, ὅτι Ἑβραῖοι τῷ Τωβίᾳ οὐ χρῶνται, οὐδὲ τῇ Ἰουδίθ. Οὐδὲ γὰρ ἔχουσιν αὐτὰ καὶ ἐν Ἀποκρύφοις Ἑβραϊστί, ὡς ἀπ' αὐτῶν μαθόντες ἐγνώκαμεν. Sunt qui verba οὐδὲ γὰρ in his Origenis affirmative accipiunt, quo ſenſu notum eſt οὐκ οὖν, οὐ γὰρ & ſimilia poni interdum à ſcriptoribus Græcis, quaſi Origenes teſtatus fuiſſet Judæos librum Judith habuiſſe inter Apocrypha. Atque ita vel apud Hieronymum eſt legendum præf. in lib. Judith, vel Hagiographa laxius ibi accipienda: *Apud Hebræos liber Judith inter Hagiographa legitur, cujus auctoritas ad roboranda illa quæ ad contentionem veniunt minus idonea judicatur, Chaldæo tamen ſermone conſcriptus inter hiſtorias computatur.* E Chaldaico ſenſum ſenſu exprimens latine vertit idem Hieronymus, cujus translationem cum Græco contulit Lud. Cappellus Opp. poſthum. p. 574. ſeq. *Exſtat & terſa editio Ebraica libri Judith* (teſte † D. Pfeiffero τῷ μακαρίτῃ p. 797. Criticæ 6.) *ſed à recentiori proculdubio manu Judæi cujusdam.* Syriaca verſio occurrit in Polyglottis. Poetæ Hebræi rhythmos de Juditha (recentibus enim Judæis, ut auctori Germinis Davidis aliisque Juditha ſatis nota eſt, ſed è noſtris libris, ut notatum Scaligero p. 96. ad Euſeb.) & Maccabæis cum verſione ſua & notis in lucem edere conſtituerat, morte ante aliquot annos præventus vir doctiſſimus * Matthias Frid. Beckius, uſurus forte editione Veneta A. 1606. 8. quam in Bibliotheca ſua Theologica eximius Lipenius commemorat. De feſto in memoriam victoriæ Judith inſtituto, conſules Seldenum III. de Synedriis Hebræorum p. 133. ſeq. Auctor quem nonnulli è Pſeudo Philone Annii, Joachimum vel Eliakimum, vel denique Joachimi parentem Joſuam filium Joſedeci faciunt, incertiſſimus eſt, eritque. Temporum vero & Hiſtoriæ difficultates quibus longe maximis narratio ipſa eſt obſepta, noviſſime monſtravit Jo. Chriſtophorus Artopoeus ** Argentoratenſis nuper Academiæ lumen, in *meletemate hiſtorico quod narratio de Juditha & Holoferne non hiſtoria ſit* (Joſepho etiam nusquam com-

† Seb. Munſterus præf. ad Tobiam: *Utinam & Hebraice Jehudith exemplar liceret invenire, quod absque dubio CPoli à Judæis æque ut Tobiæ exemplar typis eſt multiplicatum, ſicut & Eccleſiaſticum, quem Ben Sira vocant, audio hinc à Judæis evulgatum* A Judæis recentibus pro vera agnoſci hiſtoria notavit B. Jo. Ben. Carpzovius T. 2. Concion. funebr p. 1311 ſeq.

* Obiit Auguſtæ Vindelicor. A. 1701. De eo adi Memorias Theologor. à Rev. populari atq; amico noſtro H. Pippingio editas p. 911.

** Obiit eodem anno X. Cal. Jul. major ſeptuagenario. Confer nova literar. Hamburgenſia A. 1703. p. 189.

comemorata) *sed Epopoeia.* Argentorat. 1694. 4. Dispellere eas conatus erat post Petavii XII. 26. doctrin. temp. & tot aliorum virorum doctorum conatus Bernhardus de Montfaucon Monachus doctiss. Benedictinus in libro Gallico * *la Verité de l' Histoire de Judith* Paris. 1690. 12. cui Arphaxadus est Phraortes Dejocis filius, Nabuchodonosor vero Saosduchinus quem Assaraddino Ptolemæus subjicit. E veteribus non memini qui in hunc librũ scripserit ante Bellatorẽ qui non exstat, & Rabanũ. Petri de Riga Cantoris & Canonici Brem. aurora, in qua libros Biblicos plerosq; & Judithã quoq; carmine elegiaco reddidit, à multis promissa nondum vidit lucem. E recentioribus Victorinus Strigelius, Jacobus Zieglerus, Frid. Nausea, Caspar Sanctius, Nic. Serarius, Didacus de Celada, Josephus de la Cerda & alii quidam pauci nominari possunt, qui comentariis vel notis hunc librum illustrarunt, præter illos quorum vel in Apocryphis universis vel in toto sacro Codice explanando versata est industria. Collectio Criticorum sacrorum Anglicana exhibet tantummodo Baduelli notas & Grotii. Ejusdem Baduelli versionem retinui in editione mea Græcolatina Lips. 1691. 8. Prætereo Jonæ Heuleri & aliorum in Juditham homilias, vel dramata ac poemata de Juditha quæ latine dederunt Cornelius Schonæus, Sallustius Bartassius, & Bartholomæus Tortolettus: Germanice Martinus Opitius, Gallice Boyerus, cujus Tragœdia prodiit Paris. 1695. 12.

TOBIÆ librum rejectum à Judæis jam olim professus est Origenes libro de Oratione p. 47. τῇ γὰρ Τωβὴτ βίβλῳ ἀντιλέγουσιν οἱ ἐκ περιτομῆς. *Chaldæo* sermone scriptum testatur Hieronymus, quem cum non satis intelligeret, *quia vicina est*, inquit, *Chaldæorum lingua sermoni Hebraico, utriusque linguæ peritissimum loquacem reperiens, unius diei laborem arripui, quicquid ille mihi Hebraicis verbis expressit, hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui.* Si cum *Græco* conferas, jam paraphrastæ jam epitomatoris videtur partibus fungi vetus quæ hodie exstat interpretatio: *Hebræum* Tobiæ codicẽ quem ab Osvvaldo Schreckenfuchsio Rectore Scholæ Memmingensis acceperat vulgavit Basil. 1542. 4. 1549. 8. 1576. 8. cum latina versione sua & notis *Sebast. Munsterus.* Hunc indubitatum esse textum originarium hujus libri, persvasum est Jo. Gregorio præf. ad Observationes in aliquot S. Scripturæ loca. Sebastianus quoque Castellio ait *Tobiam se ex Hebræo nuper edito, quod sibi visus esset verior, interpretatum, &* *Græ-*

* Vide Acta Erud. T. 2. supplementi p. 49. seq.

Transfert Hieroymus, exponit Beda, Mathaus
Metrificat, reprobat livor, amicus habet.

Huic accedunt commentarii recentiorum ut Nic. Serarii, Fabiani Justiniani & Didaci de Celada, Davidisque Maudeni, ut alios jam prætermittam, & ceteros hujus commatis libros paucis adhuc persequar. Veteres στιχομετρίαι dividunt Tobiam in capita XCIII. στίχους octingentos. Judithæ librum in capita LX. vel LXIII. & στίχους septingentos.

VII. DANIELIS Prophetæ * libro & ESTHERIS ** in Græca editione adsutæ sunt hinc inde quædam laciniæ, quas in Hexaplis suis Origenes, quoniam Hebræi codices illis carebant, obelis confodit ut testatur ipse lib. de Oratione p. 47. Idem fecit in versione sua Hieronymus, ut profitetur præfat. in Danielem, & recte fecisse se adversus Rufinum disputat. Meminit & Hebræi cujusdam, qui additamenta Danielis non modo non probavit, sed à Græco nescio quo conficta variis etiam contendit argumentis. Græca quæ hodie habemus in Danielis laciniis, Theodotionem videntur habere auctorem, Judæos vero narrationes illas ex Hebræis Prophetæ erasisse codicibus, recte à Flavignio negatum. Qui enim hoc fecissent aut quando & quem in finem pulcherrimos hymnos & documenta virtutum gentis suæ rescidissent? De Historia Susannæ notissima est Origenis cum Africano disputatio, ad quam eruditæ Jo. Rodolphi Wetstenii commentationes conferri merentur. Basil. 1674. 4. cum dissertatione ejus de Susannæ historia ibid. 1691. 4. Carmen Azariæ & trium puerorum † cum aliis sacris Canticis interpretatur Catena Græcorum Patrum in Psalmos Corderiana T. 3. Narratio de Belo & Dracone in Athanasii Synopsi & Stichometria Nicepho-

* Dan. III. 24 - 90. carmen Azariæ ac trium puerorum. Cap. XIII. de Susanna, & cap. XIV. de Belo & Dracone.

** Post Esther. X 3.

† Veteres sibi persvadent hosce pueros fuisse filios Jojakimi, Danielis propinquos, qui abscissis genitalibus in regios fuerint Spadones allecti. Cosmas Indicopleustes lib. VIII. p. 307. οὔτε γὰρ γάμος ἑνὸς ἐξ αὐτῶν φέρεται παρὰ θεία γραφῆ. οὔτε τέκνον οὔτε τι τῶν τοιούτων ἠχοῦση περὶ αὐτῶν. ἀλλ' ἡ παράδοσις καὶ ἡ συνήθεια κατὰ τὴν προφητείαν ἀγεννεῖς καὶ λείους ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀναγράφουσιν. Confer Abulpharajum p. 45 48. Huetium ad Origenem p. 66. Meminit horum puerorum etiam Muhamed in Corano sura LXXXV.

ri memoratur sub titulo Prophetiæ Habacuci (diversi ab eo qui inter duodecim Prophetas) Nam ut ex Hieronymo præf. in comment. Daniel. discimus *Porphyrio Eusebius & Apollinaris pari sententia responderunt, Susannæ Belisque ac Draconis fabulas non contineri in Hebraico, sed partem esse Prophetiæ Habacuc filii Jesu de tribu Levi, sicut juxta septuaginta interpretes in titulo ejusdem Belis fabulæ ponitur :* Προφητεία Ἀββακὺμ υἱοῦ τοῦ Ἰησοῦ (al. Ἰησοῦ vel Ἀβδὴ) ἐκ φυλῆς Λευί. Mentio hujus narrationis in * Breschith Rabba sect. 68. & apud Pseudo Gorionidem lib. I. c. VII - X. Versibus latinis non inelegantibus complexus est Jo. Commirius. Neque inscitum hoc Henr. Harderi Epigramma, in quo Susanna loquitur;

Non pudet æterna canos aspergere labe?
Non pudet hac famam labe notare meam?
Monstra senum! non hic amor est, insana libido est,
Quam furor è stygii suscitat igne rogi.
Hic ut in irriguis se mundet & abluat undis,
Non ut commaculet, nuda Susanna sedet.
At neque fraude minisve labat mens integra, spernat
Tectos nuda, viros fœmina, sola duos.

Damasceni δρᾶμα τῆς Σωσαννίδος memorat Eustathius ad Dionys. quod num ad Susannam nostram spectet & Jo. Damasceni sit, an quod nonnullis placere video † Nicolai Damasceni, alii viderint. Libri Esther editionem Græcam duplicem ex Arundeliana Bibliotheca produxit vir paucis comparandus Jacobus Usserius, Origenicam alteram, qua additamenta obelis confodiuntur; itemq; alteram auctore ut videtur Theodotione. Ad calcem Syntagmatis de LXX. Interpretibus Lond. 1655. 4. recusi Lips. 1695. 4. Johannes vero Drusius additamenta libri Estheris de Græco latine transtulit & notis Criticis illustravit, ad calcem annotationum in librum Estheris latine versum à Sante Pagnino. Lugd. Bat. 1586. Leguntur hæ notæ cum Baduelli, Grotiique animadversionibus etiam in Criticis Sacris Londinensibus.

VIII. Librum qui ESDRÆ sub nomine *tertius* in latina veteri versione ambulat & ex Hebraico translatus videtur Jo. Morino p. 225. Exerc.

* Vide Christoph. Cartwrighti Mellific. Hebr. III. 1. & Bochartum Hierozoic. T. 1. pag. 749 seq.

† Voss. de Poet. Gr. p. 31. Colomes. ad Gyrald. p. 303.

Exerc. Bibl. Isidorus Hispalensis VI. 2. Orig. vocat *librum secundum*, negans eum apud Hebræos haberi; & Esdræ ἐνδιάθηκον, ac divinum Nehemiæ librum qui aliis secundus Esdræ est, pro uno computans, quod apud Hebræos factum testatur * S. Hieronymus. Athanasio autem in Synopsi & in Græcis Bibliorum editionibus est *Liber Esdræ primus*, quoniam historiam paulo altius atque ille repetit, ut notat Jo. Rainoldus T. 1. censuræ Apocryphorum p. 238. Lectus est à Clemente Alex. & ab Origene, Cypriano aliisque sub Esdræ nomine allegatus, unde quin bene antiqvus sit non est dubitandum. Esdræ autem dicitur non quod ille sit auctor, sed quod magna ejus pars c. VIII. seq. de Esdra agit. Græce exstare negarunt viri nonnulli docti, quia deest in nonnullis Biblior. editionibus. In plerisque vero exstat, & in Polyglottis Parisiensibus ac Londinensibus legitur Græce, Syriace ac latine. Græci eum diviserunt in capitula CIX. ut in edit. Aldina ac qui eam seqvuntur apparet. In Nicephori στιχομετρίᾳ duobus Esdræ libris (huic tertio nimirum qui Græcis primus est, & Canonico Esdræ itemque Nehemiæ libro qui ambo secundum illis constituuut) tribuuntur στίχοι quinquies mille ac quingenti. Latinæ versionis S. Hieronymus non videtur auctor. Sed diu ante Hieronymi tempora latine lectitatum constat hunc librum è Tertulliano, Cypriano & aliis. Germanice noluit transferre D. Lutherus, nam quæ in recentioribus Bibliorum Germanicorum nostrorum editionibus occurrit versio libri III. & IV. Esdræ, atque III. Maccabæorum B. Dan. Cramerum auctorem agnoscit. De *quarto Esdræ* libro, qui latine tantum exstat, & Græce olim lectus fuisse ex fragmentis in Barnabæ Epistola & Clemente Alex occurrentibus cognoscitur, dixi in Codice Apocrypho N. T. pag. 936. seq. Monui etiam ibidem de versione Arabica hujus libri MSta in Bibl. Bodlejana, & de Codice latino itidem manu exarato, qui perinde ut Arabicus ab editis plurimum discrepet. Eos in lucem proferri ab iis qui possunt, fortassis sit pretium operæ, propter non contemnendam libri antiquitatem. Latinum veterem interpretem interpolavit Sebastianus Castellio, Franciscus item Junius, qui notulas quoque adspersit.

* S. Hieron præf. ad Esdram & Nehem. *Nec quenquam moveat, quod unus à nobis editus est, nec Apocryphorum tertii & quarti somniis delectemur. quia & apud Hebraos Esdra Neemiaque sermones in unum volumen coarctantur, & qua non habentur apud illos, nec de viginti quatuor senibus sunt* (i.e è numexo XXIV. librorum Canonicorum V. T. quos cum XXIV. senibus alibi confert) *sunt procul abjicienda.*

IX MACCABÆORUM * ſive *Haſſamonæorum librum primum* Hebraice reperiſſe ſe teſtatur Hieronymus. Neque abnuerim Hebraice primum ſcriptum, etſi pro Græca lingva contendit doctiſſ. Beveregius in Codice Canonum Vindicato p. 277. Titulum Hebraicum ſervavit Origenes apud Euſebium VI. 25. Hiſt. Cum enim libros ἐνδιαθήκους veteris Teſtamenti commemoraſſet, ἔξω δὲ τούτων, inquit, ἐστὶ τὰ Μακκαβαϊκά, ἅπερ ἐπιγέγραπται Σαρβὴθ Σαρβανὲ ἔλ. Quod Scaliger ad Euſeb. pag. 40. interpretatur שער ביתא *porta domus* & שער בני אל *porta filiorum Dei*: vel potius שרי בית *principes familiæ*, & שרי בני אל *principes filiorum Dei*. Bochartus: שרביט שר בני אל *ſceptrum Principis filiorum Dei*. Franciſcus Junius & Huetius: שרביט סרבני אל *ſceptrum ſive virga rebellium Dei*. Fullerus minus veriſimiliter: *Generatio rebellantium*. Græcam verſionem, quæ amiſſo Hebraico exſtat, & Flavio Joſepho forte lecta eſt, ad varias editiones exegit atque cum verſione ſua & notis edidit *Jo. Druſius* ſubjuncta *Alberici Gentilis* diſſertatione qua tuetur loca nonnulla quæ in hoc libro reprehendi ſolent. Franeqv. 1599. 4. Hæc Alberici diſſertatio cum Druſii & Baduelli, Grotiique notis occurrit etiam in Criticis ſacris Anglis. In Polyglottis Vulgatam veterem & latinam recentem Nobilii, & Syriacam habes verſionem. Nicolai Toinardi Harmoniam libri utriusque Maccabæorum quam pridem typis impreſſam ſed nondum publici juris factam ante duo-

* Maccabæus, cognomen Judæ Mathathiæ filii, καλούμενος ὁ Μακκαβαῖος. 1. Maccab. II 4. quod à virtute pater ei dederat. Perſica lingua ſonare Κοίρανον ſive δεσπότην notavit Iſidorus Peluſ. III. 5. Epiſt. Mathathias apud Gorionidem: *Juda, fili mi*, *nomen tuum vocavi* מכבי *Maccabæus*, על גבורתך *propter fortitudinem tuam*. Druſius XI. 14. facr... Obſ. & initio commentarii in 1. Haſmonæorum מכבאי *exſtinctorem* interpretatur, à כבה exſtingvo. Alii (vide Memorias litterarias Trivult. A. 1701. pag. 370. ſeq.) repetunt à מחה quod eſt delere, perdere & אהב deſideravit. Hottingerus *proſtratorem* ab Arabico כבא proſtravit in terram. Abraham Ecchellenſis, quod miror, *mærentem* (in Chron. Oriental) Etiam primæ litteræ verborum Exodi XV. 11. quibus in Symboli vicem uſus Maccabæus fertur, nomen מכבי referunt, quæ nominis notatio placet præter Reuchlinum, Junium, Grotiumque & alios Joanni Smetio Antiquitat. Neomag. p. 40. & Petro Poſſino p. 378. ſpicilegii Evangelici. Vide et, ſi juvat, Fullerum II. 13. Miſc. ac B. Dorshei pentadecadem p. 397. & Mich. Waltheri quadragenam Miſc. Theol. p. 769 ſeq. De *Haſſamonæis* Seldenum lib. 1. de ſucceſſ. in Pontificatum cap. 10. & Chriſtiani Noldii Hiſt. Idumæam p. 412. ſeq. Waltheri centur. p. 510.

duodeviginti annos scripsit eminentissimus Norisius de Epochis Syromacedonum diss. 2. c. 1. etiamnum premi existimo. Prætereo Bellatoris perditos in hunc librum commentarios, & quos habemus Rabani, Thomæ Aquinatis, atque ut ad recentius sæculum veniam Serarii, Sanctii, & qui in versu 22. capitis IX. substitit, diffusi Petri Redani.

Liber Maccabæorum *secundus* post primum scriptus videtur, neque ut primus Hebraice sed Græce, notante etiam Hieronymo præf. in libros Regum: etsi Philonem auctorem esse neutiquam credam Honorio Augustodunensi. Neque Allatio assenserim, cui auctor est Simon Maccabæus sacerdos maximus p. 200. de Simeonibus. Post præmissas Epistolas binas continet Epitomen librorum quinque à *Jasone Cyrenæo* Græce (etsi dubitet Blondellus p. 239. de Sibyllis) scriptorum de Juda Maccabæo. Hæc est Μακκαβαϊκῶν Ἐπιτομή Clementi Alex. laudata V. Strom. p. 595. ut jam Scaligero observatum. Quæ narrantur capite tertio, quarto, quinto, contigerunt ante ea quæ prosequitur liber primus Maccabæorum: Quæ vero liber primus habet post caput septimum, de iis nihil amplius in secundo libro exstat. Syriaca versio libri quoque secundi occurrit in Polyglottis, sed quæ ibidem sub hoc titulo legitur Arabica, nihil aliud est quam versio pseudo Gorionidis, ut notatum Antonio Van Dalen viro acutissimo diss. de Historia Aristeæ pag. 136. & Herbeloto in Bibliotheca Orientali p. 523.

Liber tertius Maccabæorum dicitur qui ordine primus est, *non alia ratione* ut existimat Grotius in prolegom. ad h. l. & appendice de Antichristo p. 477. *quam quia Christianis serius innotuit, nec tam late patentem quam duo illi auctoritatem adeptus est*. Tempora attingit Maccabaicis priora, & in canone ultimo ex illis qui falso ad Apostolos referuntur una cum duobus prioribus adscribitur catalogo librorum sacrorum. Conditus Græce, stylo & charactere Alexandrino, ampulloso, & qui proxime abest à cothurno, quod judicium est Scaligeri, quem si placet vide ad Euseb. num. MDCCXCVII. Latina vetus versio nulla exstat, Syriaca legitur in Polyglottis. Ab Hieronymo vocari hunc librum *Philopatorem* præf. in libros Regum, conjectura est Viri Clariss. Marci Meibomii lib. de fabrica triremium p. 45. Alii *Pastorem* legunt & Hermæ librum intelligunt, etsi ab aliis inter Apocrypha Novi non Veteris relatum Testamenti. Franciscus Junius qui librum quoque tertium Maccabæorum latine interpretatus est & de eo locum Hieronymi accepit, maluit πάστορα, nempe ἀπὸ τοῦ παστάδος sive παστὸς h. e. ab atrio in quo sacer-

dos summus cum fideli comitatu suo intercessit ne Rex veniret in sanctuarium. Verum hanc conjecturam merito respuit Steph. le Moyne Epist. ad Ampliss. Cuperum de Melanophoris p. 258. seq.

Philostorgius qui tertium rejicit vocatque πεζτάδη lib. 1. c. 1. etiam *quartum Maccabaicorum librum* numerat, eundem innuens quem in quibusdam Græcis & Græcolatinis Bibliorum editionibus legimus, & in Codice Bibliorum Alexandrino Græco MS exstare testatur Bevergius Codice Canonum vindicato p. 289. brevem sed elegantem ac disertum sub titulo *Josephi* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ. De eo dixi infra libro IV. ubi de Flavio Josepho. Hunc in Athanasii synopsi & ab aliis veteribus per librum quartum Maccabæorum intelligi, testimonio Philostorgii, Syncelli & aliorum certissime constat, quanquam Sixtus Senensis lib. 1. Bibl. Sanctæ p. 39. refert se Lugduni in Bibl. Sanctis Pagnini apud Prædicatores reperisse librum quartum Maccabæorum longe alium, plenum Hebraismis, & historiam XXXI. annorum continentem, atque incipientem his verbis: καὶ μετὰ τὸ ἀπεκτανθῆναι τὸν Σίμωνα ἐγενήθη Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἱερεὺς ἀντ' αὐτοῦ. Hac ipsa in cæde Simonis desinit liber primus Maccabæorum, additurque Joannis filii gesta scripta esse ἐπὶ βιβλίῳ ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ. Qui si fuerit idem liber Sixto inspectus, dolendum sane est non fuisse in lucem editum, antequam Bibliotheca illa conflagraret, quod factum esse haud diu post, è Possevino narrat Seldenus de successione in Pontificatum lib. 1. c. XIII.

X. Supersunt & alia monumenta Apocrypha sub veterum Prophetarum nominibus ut (1) *Psalmus CLI.* πρὸς τὸν Γολιάθ, * qui ad calcem Psalterii & in Græcorum Horologio Græce exstat, & Græca Metaphrasi poetica pridem donatus est ab Apollinari. Antiquam ejus latinam versionem edidit Josephus Maria Carus Rom. 1688. Habetur & in versione Syriaca, Arabica, Anglosaxonica. ** Meminit Athanasius sermone ad Marcellinum de Interpretatione Psalmorum, Athanasius junior in Synopsi Scripturæ, Auctor Epistolæ quæ sub nomine Mariæ Castabalitidis exstat ad Ignatium, *** Vigilius Tapsensis in conflictu Arnobii ac Serapionis & Euthymius prologo in Psalmos. Paraphra-

* Vitam Goliathi atque in hoc præsentis Psalmi illustrationem exspectamus à Rev. & doctissimo Viro, amico nostro, Paulo Christiano Hilschero, Pastore dignissimo Palæodresdensi.

** MS. in Bibl Bodl.

*** Colomesius Obser. sacr. p. 07. Cotelerius ad Patres Apostol. T. 2. p. 101.

phrasi poetica Græca & latina donavit Olympia Fulvia Morata, iterum latina Adamus Theodorus Siberus, Gallica Blasius Vigenerius. (2) *Additamenta ad librum Jobi* II. 9. seq. XLII. 17. seq. (3) *Psalterium Salomonis* sive Psalmi Salomonis XVIII. à Ludovico de la Cerda editi Græce è MS. Augustano & versione ac notis illustrati ad calcem Adversariorum sacrorum Lugd. 1626. fol. obvii etiam in MS. Codice Bibliorum Græcorum Alexandrino ut testatur Beveregius, & memorati Athanasio in Synopsi, Balsamoni ad Can. LIX. Laodicen. atque in Nicephori στιχομετρία. (4) *Testamentum Patriarcharum*, (5) *Henochi fragmentum* &c. Longe plura vero deperdita memorantur, quorum partem magnam persecutus est nuper Scipio Sgambatus in Archivis V. T. Neapoli editis, de quo opere paucis forte adhuc viso, sed singulari Rev. doctoris quondam mei Tho. Ittigii benevolentia mecum comunicato, consules Acta Eruditorum Anni 1705. p. 337. Ego quidem ut in Codice Apocrypho Novi Testamenti quam ante quadriennium vulgavi, persecutus sum non exiguo numero scripta quæ vel CHRISTO vel Mariæ Virgini, vel Apostolis atque Evangelistis supposita fuerunt, ita similem in modum singulari libro ejusdem commatis scripta sacris V. T. Patribus ac Prophetis supposita recensere pridem constitui in Codice Pseudepigrapho Veteris Testamenti.

CAPUT XXX.

De POLYBIO & ÆNEA Tactico aliisque rei militaris scriptoribus.

Polybii ætas, dignitas, dictio. 1. Libri quadraginta Historiarum. 2. Quot ex illis supersint, & num excerpta quæ exstant sint ex M. Bruti Epitome. 3. Polybii editiones latinæ. 4. & Græcolatinæ. 5. Scripta virorum doctorum quibus Polybiana quædam illustrantur. 6. Versiones Polybii in linguas vernaculas. 7. Scripta Polybii quæ interciderunt. 8. Alii

Alii Polybii. 9. De Ænea Tactico. 10. De strategico Onosandri. 11. Catalogus scriptorum Græcorum Strategicorum & de re militari qui in Bibliothecis adhuc delitescunt 12. vel plane periere. 13.

I.

POLYBIUS natus est Megalopoli in Arcadia Olymp. CXLIII. 4. (ante CHRISTUM 205.) patre Lycorta (a) stratego sive prætore Achæorum, de quo vide, si placet, Justinum XXXII. 1. 9. & Plutarchum in Philopoemene p. 368. Adolescens Philopoemeni se adjunxit (Plutarch. p. 791. an seni gerenda Resp.) functus & ipse primum honoribus in patria ac legatione ad Ptolemæum Epiphanem Ol. CXLIX. 4. postea Ol. CLIII. 2. evocatus cum aliis Achæis rerum novarum suspectis Romam, familiaris fuit Scipioni juniori Africano (b) cum quo & Africam adiisse, & Carthaginis eversioni (c) interfuisse traditur Ol. CLVIII. 2. Anno post vidit Corinthum incensam à L. Mummio, qui illam ingenti clade subjecit Romanis. Sane expugnationi Corinthi præsentem fuisse constat ex Plutarchi extremo vitæ Philopoemenis & testatur ipse Polybius apud Strabonem lib. VIII. p. 381. Dehinc Achajæ civitates obiens, res eorum, legesque constituit, ac Romanos iratos illis, qui dicto suo audientes esse volebant, reconciliavit. (d) In Ægypto quoque postea versatus est sub Evergeta Physcone, ut ex eodem Strabone cognoscere est lib. XVII. p. 797. Sed & alias terras adiit, Galliam & Hispaniam, (e) Alpes mariaque trajecit, ne quam in Timæo reprehendit locorum ignoratione ipse historiam scripturus peccaret. Diem obiit supremum anno ætatis LXXXII. Olymp. CLXIV. (ante CHRISTUM 124.) cum rure domum repetens, ex equo excidisset, & morbo inde

(a) Vide Vossium lib. 1. c. 19. de Hist. græcis & in arte Hist. c. 22. Suidæ Lyoortas corrupte est Lycus.

(b) Excerpta Peiresc. è lib. 31. p. 149 Plutarch. IV. 1. Sympos. Vellejus lib. 1. Ælianus Tactic. c. 1. Ammianus XXIV. 2. Pausanias Arcadicis p. 663. ubi ait omnia, quæcunque è Polybii monitu gesserit Scipio, feliciter ei successisse, in aliis ipsum offendisse.

(c) Appian. Libyc. p. 82.

(d) Excerpta Peiresc. p. 192. seq. Plutarch. Catone Majore pag. 341. Pausanias Arcadic. cap. 30.

(e) Polybius Lib. 3. c. 48. & 59.

de fuisset correptus. (f) Statua ejus memoriam coluere Mantinæenses, teste Pausania in Arcadicis c. 9. Megapolitani id. c. 30. Pallantienses, id 44. Tegeates id. c. 48. tum Methydrini, id. c. 37. qui hoc addiderunt elogium: Ἐξ ἀρχῆς μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν Ἑλλάδα εἰ Πολυβίῳ τὰ πάντα ἐπείθετο, καὶ ἁμαρτοῦσαν δι' ἐκεῖνον βοηθείας αὐτῇ γενέσθαι μόνον. *Nihil ab initio offensuram fuisse Græciam, si Polybii consiliis paruisset; graviter vero afflictæ unum illum præsidio fuisse.* In scribendo laudem tulit viri nec in dictione prorsus negligentis, sed bene ac perspicue narrantis & docentis (g) licet iis qui collocationem verborum non admodum curarunt, annumeratur à Dionysio Halicarnasseo. (h) At longe majorem habuit rationem rerum, quarum peritissimus, & veritatis, cujus amantissimus fuit: usque adeo, ut Zenonem Rhodium (i) reprehendat, quod dictionis elegantiæ magis quam rerum inquisitioni & argumenti sui tractationi studium impenderit, jubeatque, se (k) sicubi de industria mentiri compertus fuerit, citra veniæ spem increpari, uti vicissim ex ignoratione lapso sibi tanquam homini in tam longo præsertim opere dari cupit veniam. Singulare est, quod Joh. Hoornbeeckius p. 39. Orationum refert de Carolo Maetio, qui *quando ad correctionem interpretationis Belgicæ Bibliorum se accingeret, crebra Polybii lectione mentem imbuebat, quod ejus Phrasin ad Græci in Novo testamento textus intelligentiam non parum momenti adferre arbitraretur.* Vide &, si placet, Alex. Morum ad Galat. II. 13. ubi notat Paulum Apostolum frequenter vocibus uti Polybianis.

II. Scripsit ἹΣΤΟΡΙΩ͂Ν βιβλία μ'. *Historiarum* de rebus toto fere terrarum orbe per annos LIII. (l) gestis (unde ipse opus suum vocat ἱστορίαν καθολικὴν (m)) ab anno primo Olymp. CXL. & initio belli Punici secundi, ubi desierant *Timæus* (n) & *Aratus* Sicyonius, (o) ad eversionem regni Macedonici, sive Persen Macedonum (p) Regem

Ccccc à Ro-

(f) Lucianus Macrobiis T. 2. p. 474.

(g) Casaub. dedicatione Polybii ad Henricum IV. p. 43.

(h) περὶ συνθέσ. ὀνομάτων T. 2. p. 5.

(i) Excerpt. Peiresc. p. 75.

(k) Excerpt. Peiresc. p. 81. seq. adde lib. XII. c. 5. Ubertus Folieta in dissertatione de similitudine normæ Polybianæ, sive utrum Historia non sit nisi verarum rerum narratio, ut sentit Polybius

(l) Polybius lib. 3. c. 4. Zosimus lib. 1. sub init.

(m) Polybius Lib. 2. c. 37.

(n) Lib. 3. c. 32.

(o) Lib. 1. c. 3.

à Romanis victum Olymp. CLIII. 1. *libros quadraginta*, quorum duo primores veluti introductionis loco præmissi strictim persequuntur (q) Reip Romanæ res à capta per Gallos urbe, duce Breño Olymp. XCVIII. ad primam trajectionem in Siciliam, atque inde paulo disertius usque ad initium belli Punici secundi. Ut vero diligentissimus fuit in rebus Romanorum describendis, ita egregie quoque explicavit res Carthaginiensium, Achæorum, Macedoniæ, Syriæ, Ægypti, Ponti, Cappadociæ, Persidis aliarumque gentium, multa de ingenio ducum, de re militari, de ratione & forma rerumpublicarum, de causis interioribus, initiis ac modo gestorum præclare observavit, ubique præstans recti etiam in hoste laudatorem, inimicum vitiis, prudentiæ ac virtuti plus tribuentem quam fortunæ & confictis prodigiis, cultorem tamen Dei divinæque providentiæ religiosum: (r) Historicum denique non minus narratione integra ac fide digna, quam saluberrimis monitis studentem prodesse lectoribus suis, licet ob hoc ipsum non desint, qui eum insectentur, ut post Seb Maccium Italum satis acerbe nuper fecit Vignolius Marvillius Miscellaneorum T. 2. pag. 21. Latinæ lingvæ peritus Polybius libros Censuales & alia ejusmodi monumenta Romæ commendatione Scipionis è Capitolina æde utenda accepit, de pluribus ex Lælii ore & memoriis factus est certior, testatur etiam (s) se incidisse in indicem sive tabulam æneam scriptam ab Hannibale, cum in Italia ille versaretur, & hanc se secutum, unde Punice etiam calluisse possis suspicari. Ex historicis, qui ante ipsum scripserunt, plurimum tribuit Arato, minus contra fidendum docet Philino, Fabioque & Phylarcho, Chæreæque ac Sosilo, quorum duorum scripta non historiam sed fabulas ex tonsoris officina referre affirmat.

III. Ex illis quadraginta libris (quibus adhuc integris usum Cæsarem Bryennium suspicatur Possinus in notis p. 114.) non plures hodie integri exstant, quam *primores quinque*. E libris VI. usque ad XVII.

(p) Lib. 3. c. 32. Steph. in μεγάλη πόλις Suid. in πολύβ.
(q) Confer Synopsin Chronologicam Hist. polybianæ T. 2. edit. Gronov. p. 1586. seq.
(r) Casaub. dedicatione Polybii p. 41. seq. Mottanus Vayerus Tom. 1. Opp p. 245. edit. in folio. Vide & Xiphilinum in Augusto p. 41. ubi Polybium excusat, quod prodigiorum in historia rationem non habuerit. Ει μὲν ὅδ' ἂν γενέσθαι νομίζων, μεμπτῶς, πλήρης γὰρ τῶν τοιούτων ἡ ἱστορία. Ει δ' ὡς οὐχ ἱστορήσας γε αὐτὸς, συγγνωστῶς, συγγραφὴν γὰρ προεχείρησε.
(s) Polybius lib. 3. c. 33.

XVII. excerpta tantummodo ad nos pervenerunt, quæ *Isaacus Casaubonus* suspicatus fuit esse partem epitomes, quam è Polybii opere fecisse extremis vitæ suæ temporibus traditur *M. Brutus*. (*t*) Sed merito hæc viri docti conjectura parum credibilis visa est Henrico Valesio, qui eam refellit & excerpta ab epitome distinguere docet in prolegomenis ad excerpta Peiresciana, licet probatam etiam Mottano Vayero Viro ingeniosissimo. In Bibliotheca (*u*) Augustissimi Imperatoris in codice Historico 25. & 30. atque adeo bis exstant manu exarata excerpta adhuc inedita libri XVIII. & XIX. quæ in lucem protrahi operæ pretium sit. Post hæc enim verba, quæ in editione Casauboni & Gronovii ultima sunt libri XVII. οὐκ ὀκνήσομεν διασαφεῖν τὰ παρακολουθήσαντα ταῖς ἐξουσίαις αὐτῶν ἀπρεπῆ, sequuntur in illis codicibus: Πολυβίου ἐκ τοῦ ιη λόγου. Ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν ἕκτην βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλιπὼν, ὅτι λαβὼν τὸν ἁρμόζοντα καιρὸν σύγκρισιν ποιήσωμαι τοῦ καθοπλισμοῦ Ῥωμαίων καὶ Μακεδόνων. Ὅμοιον δὲ καὶ &c. Deinde post excerpta è libro XVIII. Πολυβίου ἐκ τοῦ ιθ λόγου. Περὶ τοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ ἡγεμονικῆς ἐμπειρίας. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον νεανίσκοι τινὲς τῶν Ῥωμαίων ἐπιτυχόντες παρθένῳ κατὰ τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ κατὰ κάλλος διαφερούσῃ τῶν ἄλλων γυναικῶν &c. Denique excerptum περὶ Μηδίας, quod incipit: ἔστι τοίνυν ἡ Μηδία κατά τε τὸ μέγεθος τῆς χώρας ἀξιόχρεως &c. Libri quinque primores & excerpta jam edita è libris sexto usque ad decimum septimum (*x*) exstant etiam in manuscripto Codice præstantissimo Augustæ Vindelicorum, cujus varias lectiones edidit & illustri viro Johanni Capellano dicavit *Johannes Henricus Baclerus* Vir Clariss. Argentorat. 1670. 4. Harum omnino ratio habebitur in nova, si quando curanda erit, Polybii editione. Alia ex historiis Polybianis excerpta de legationibus jussu Constantini Porphyrogeniti (*y*) pridem selecta, Græce edidit *Fulvius Ursinus* Antvverp. apud Plantinum 1582. 4. additis eruditis suis notis & aliis fragmentis à se collectis, in quibus sunt quædam è Suida, quæ ipse ex sola conjectura parum certa, imo ut Valesius (*z*) observavit non raro falsa Polybio tribuit. Denique alias præcla-

(*t*) Plutarchus in Bruto p. 985.

(*u*) Nesselius parte V. Catalogi Bibl. Vindob. p. 54. seq. & p. 56.

(*x*) Decimi octavi quoque excerpta legi in illo codice notavit in suo Catalogo Elias Ehingerus. Sed errore numerorum deceptum virum optimum notavit Boeclerus.

(*y*) De his excerptis ago infra lib. VI.

(*z*) Valesius præf. ad excerpta Peiresc.

claras eclogas de virtutibus & vitiis ex eodem Polybiano opere ejusdem Conſtantini juſſu excerptas (*a*) codice Fabricii Peireſcii uſus *Henricus Valeſius* vir eruditiſſimus græce & latine in lucem edidit cum notis Pariſ. 1634. 4.

IV. *Editiones Polybii Latinæ.*

Interprete *Nicolao Perotto* libri V. Rom. 1473. & Brixiæ 1488. fol. Perottus verſionem ſuam inſcripſit Nicolao V. pontifici Max. cujus auſpiciis eam adornandam in ſe ſuſceperat. Prodiit deinde Polybius itidem, (latine ut putare ſe ait Geſnerus in Bibl.) Baſileæ apud Frobenium & Henricum Petri ante Annum 1545. de quarum neutra editione mihi alio teſtimonio conſtat. Ceterum editus eſt iterum Lugd. 1554. 8. Baſil. 1557. 8. Genev. 1597. & 1608. 12. in quibus editionibus præter libros quinque è Perotti verſione, habentur excerpta è proximis duodecim libris, interprete *Wolfgango Muſculo.*

Iſ. Caſaubono interprete, libri V. & ex libris VI - XVII. excerpta, tum excerpta de legationibus & *Æneæ* Tactica, cum prolegomenis ejusd. Caſauboni ad Polybium. Francof. typis Wechelianis A. 1610. 8. Ad hanc verſionem ſuſcipiendam plus ſimplici vice hortatus Caſaubonum eſt Joſephus Scaliger. *Nam illa Muſculi*, inquit, *ridicula eſt : Perotti ad quinque libros, manca, aliam non vidi.* Epiſt. 114. Caſaubonus ipſe Epiſt. 413. *Perottus latine quidem loquitur, ſed longe ab auctore diſcedit. De Muſculo nihil dico, in quo præter egregiam voluntatem nihil invenio, quod laudem. Habeo in manibus* Pompilii Amaſii *verſionem eorum, quæ ex interpretatione Muſculi vulgo leguntur. Vellem vidiſſes, ut conſilium dares, acquieſcendumne in ea ſit, annon. Elegans profecto eſt & compta. Sed vir probus hac cautione uſus eſt, ut obſcuriſſimas quasque* περικοπὰς *non attingeret, contentus lectorem monere, peti poſſe eorum verſionem à Muſculo. Nobis vero non licet eſſe tam ſecuris.* Reſpicit Caſau-

(*a*) Quæ in hiſce excerptis p. 146. ſeq. leguntur de Scipione ea *Jo. Henr. Boeclerus* nova verſione & annotationibus illuſtravit Argentorat. 1659 4. ſub titulo : *Scipio Polybii colloquio Academico accommodatus.* Hæc diatriba paucis foliis conſtans non legitur inter diſſertationes Bœcleri Academicas junctim editas Argentor. 1701. 4. In *Nic. Bellermontani* diſſertationibus Academicis ad optimos veteris & novæ Hiſtoriæ Scriptores, undiquaque ut Jac. Thomaſius §. 239. de plagio obſervat corraſis, & excuſis Francof. 1626. ſunt etiam Polybium ſpectantia quædam pauca.

saubonus Eclogam primam & tertiam è sexto Polybii libro de diversis rerump. (*b*) formis deque Romanæ præstantia, quæ (*c*) *Pompilio Amaseo* (Romuli Amusæi, qui Pausaniam & Xenophontis quædam latine convertit, filio) interprete prodierunt Bononiæ A. 1543. 4. Idem Casaubonus Epist. 425. "Tandem imperavi ipse mihi, & versionem à me ex- "pressi, vel potius initium versionis. Kalendis enim Novembris (A. "1605.) prima ejus ducta est linea. Scis quam non contemnendus "Perottus sit, qui vir, si græcarum literarum cognitionem habuisset, in "eo genere scriptionis pæne mihi regnare videretur. Sed rudem fuisse "τῆς ἑλληνισμοῦ reapse deprehendimus, sic tamen ut τὸν καλοκαγαθὸν Mu- "sculum, qui fragmenta vertit, multis parasangis anteiret. Epist. 426. *In Polybio scis me nunc esse, cujus versionem ne me pæniteat fuisse aggressum, Perotti interpretis fatuitas facit, qui mille amplius locis omisso Polybio Livium descripsit nobis, quare merito Itali tui latinitatem homines sunt admirati. sed de fide illius, quod prædicat Jovius (d) quis ferat aequo animo? irascor & vehementer quidem.* Confer Casauboni præfationem, p. 71. seq. Etiam Vincentio

(*b*) Hanc Polybii elegantissimam dissertationem expressisse videri potest Machiavellus lib. 1. diss. in decadem primam Livii cap. 2.

(*c*) Præter illas duas eclogas ex ejus versione editas Casaubonus in præf. ad Polybium testatur è Sylburgii Bibl. ad manus suas pervenisse schedam parvam titulos XVI continentem variarum lucubrationum, quas hic Vir doctissimus Amusæus illustrando Polybio composuerat. *Postea*, inquit, *etiam literis viri Magnifici Marci Velseri sumus admoniti exstare adhuc alibi in Italia eorum libellorum nonnullos, qui si ab eruditis hominibus fuerint aliquando publicati, fructuosam eorum lectionem studiosa juventuti futuram non dubitamus. Nos eorum nihil vidimus, præter versionem eclogarum, quas Musculus sermone Romano expresserat, in quo multum admirati sumus difficillima quædam fragmenta ab Amasæo non esse versa, sed Musculi translationem retentam, à Pompilio leviter castigatam. Erant tamen in ea, quam diximus, schida aliquot tituli prolixam explicationem pollicentes & ejus eclogæ, qua Romana militia declaratur, & omnium penitus locorum hujus secundæ partis affinis argumenti, quæ omnia hactenus cum invisa nobis atque incomperta sint, nihil habemus, quod amplius de iis dicamus*

(*d*) Jovius p. 32. elog. *Exinde Romæ Græcas literas pertinaci studio consectatus* (Perottus) *fretusque Bessarione generoso Mæcenate, adeo exacte feliciterque profecit, ut ab eo Polybius gravissimus historiarum scriptor latinitati donaretur. Non defuere tamen ex æmulis, qui ejus auctoris traductionem antiquissimam fuisse furtoque surreptam exstimarunt, quod Thucydidem, Diodorum, Plutarchum & Appianum clarissimo ingeniorum certamine conversos unus Polybius egregia fide latinus æquabili ac prædulci Romani sermonis puritate prorsus antecedat.*

Opſopæo notante Perottus non paucos locos prætermiſit, & interdum totas ſubterſiliit paginas, quamvis Franciſcus Sabinus Perotti Polybio nihil affirmat eſſe politius. Confer Anton. Borremanſii Varias lect. c.X. p. 117. & Leonhardi Nicodemi additamenta ad Bibl. Neapolitanam Nic. Toppi p. 185. ſeq.

V. Editiones Græcolatinæ.

Hagenoenſis librorum quinque, apud Secerium, cum verſione Nic Perotti ſeparatim adjecta A. 1530. fol. Præfationem addidit *Vincentius Opſopæus*, ex cujus codice hæc editio recenſita eſt.

Baſileenſis A. 1549. fol. apud Hervagium, librorum quinque, cum ſeparatim ſubjuncta verſione Perotti, & excerptorum è proximis libris usque ad XVII. cum verſione *Wolgangi Muſculi*, qui Hervagiano MS. cum codice Auguſtano per Xyſtum Betulejum A. 1548. collato uſus illam verſionem, cum Tiguri exſularet, adornavit alieno rogatu, ætate jam grandi. Excerptum è libro XVI. de prælio navali circa Chium primus Græce vulgarat illuſtraveratque *Lazarus Bayſius* libro de re navali edito primum A. 1537. & noviſſime recuſo T. XI. Antiq. theſauri Gronoviani pag. 581. ſeq. Profitetur autem Bayſius illud accepiſſe ſe à Victore Fauſto. Cujus, inquit, copiam mihi fecit Victor Fauſtus, dum Venetiis à Rege Chriſtianiſſimo legatus commorarer.

Pariſienſis A. 1609. typis luculentis fol. apud Drouartium, curante Viro incomparabili *Iſaaco Caſaubono*, qui libros quinque primores è codicibus MSS. tribus, Regis Galliæ, Bavarico & Antonii Verderii, (ſed, in quo duo tantum primi libri erant) emendavit, adhibitis inſuper vetuſtiſſimis membranis Urbini Ducis, in quibus excerpta ex primis libris XVII., atque adeo quinque etiam illis continebantur. Excerpta è libris VI - XVII recenſuit ad fidem tum earundem membranarum, tum aliorum codicum MSS. Regii, Memmiani, & Franciſci Pithoei, *quod*, inquit, *deprehendimus eſſe illud ipſum unde Baſileenſis editio fuerat deſumta.* Codicem Cardinalis Joyeuſii Rothomagenſis Archi-Ep. demum inſpexit abſoluta jam ſua editione. Excerpta legationum à Fulvio Urſino pridem edita emendavit & ſupplevit è codice MS. Andreæ Schotti, & è codice excerptorum à neſcio quo Theodoſio parvo *, quæ tum idem Schottus ad Caſaubonū miſerat, tum Caſaubonus ipſe in quæ

* Titulus excerptorum in MS. Codice Thuaneo: Ὁ ἐρανίσας τὸ παρὸν θεοδόσιός ἐστιν ὁ μικρός.

Bibliotheca repererat Thuana. Universa jam recensita, & eclogas quidem legationum primus Vir doctissimus fide, eruditione, & elegantia insigni vertit latine, fragmenta non pauca collectis à Fulvio Ursino adjunxit, & Synopsi Chronologica Polybium illustravit. Addidit etiam Æneæ Polybio memorati Poliorceticum, ineditum hactenus, cum versione & annotationibus, de quo infra hoc ipso capite dicam.

Hæc editio ad verbum recusa est eodem anno admodum nitide *Hanoviæ A. 1609. fol. typis Wechelianis.*

Ex commentariis vero, quos in Polybium molitus fuit Casaubonus, illos tantum habemus in librum primum, tanto viro dignissimos, atque ut vere Morhofius 1. Polyhist. p. 220. aureos, qui post auctoris obitum lucem viderunt Parisiis * A. 1617. 8. deinde Bœclero curante recusi Argentorati A. 1654. 8. ac denique in Gronovianam Polybii editionem, de qua mox, recepti. Ex horum lectione incertum est, majoremne usum & voluptatem capiant studiosi, an dolorem, quod non minus maxima elegantissimi operis parte carere coguntur, quam *Apparatu* Casauboni *ad Commentarium Polybianum*, quo militiæ Græcæ & Romanæ aliarumque gentium veterum explicationem, fortunam & cum hodierna comparationem tradere instituerat, tum *indice Græco in Polybium & tractatu de stylo Polybiano*, quæ Parentem suum in affectis habuisse testatur in præfat. ad notas suas p. 201. seq. & 222. filius Mericus Casaubonus. Polybii Casaubono præmissa est dedicatio sive Epistola lectu dignissima ad Henricum IV. Galliæ Regem, qua præclare differit de usu ac præstantia Historiæ, tum de Polybio ipso ejusque virtutibus, quem cum aliis Historicis veteribus confert, & ab impietatis crimine absolvit.

Amstelodamensis A. 1670. 8. 3. Volum. editore *Jacobo Gronovio* V. Cl. qui Parenti suo Joh. Friderico Gronovio eam inscripsit. Præter ea, quæ in Parisiensi & Hanoviensi leguntur omnia, in hac reperies (1) commentarios Casauboni postumos in librum Polybii primum, (2) Excerpta de virtutibus & vitiis è Polybiano opere, cum versione & notis *Henrici Valesii* : (3) *Merici Casauboni* notas ante hac ineditas in quinque primos Polybii libros, ex parentis ipsius Isaaci castigationibus collectas quas oræ codicis Basileensis vel etiam Parisiensis suæ alleverat, in quibus modo vera lectio Polybio restituitur, modo versio castigatur, quæ inter-

* In Lipenii Bibl. Philosophica perperam traditur Polybium Casauboni Græce & latine prodiisse Parif. 1617. 8.

terdum jam tum non Græcis editis ſed illis correctionibus reſpondet. (4) *Fulvii Urſini* notas ad excerpta legationum, quibus præcipue confert Polybium cum * Livio, qui eum frequentiſſime eſt ſecutus, & non raro ad verbum expreſſit, licet nonnunquam etiam ab eo diſſentit nominatim ut lib. XXXIX. 52. (5) *Jacobi Palmerii* à Grentemeſnil animadverſiones ad varia Polybii loca, quas ediderat in Obſervationibus ſuis ad ſcriptores Græcos Lugd. Bat. 1668. 4. (6) Polybii fragmenta, poſt Fulvii Urſini & Caſauboni curas ab H. Valeſio & Jacobo Gronovio è Suida potiſſimum collecta & ab Æmilii Porti hallucinationibus hinc inde vindicata. (7) Jacobi Gronovii ad Polybium notas, in quibus Caſauboni quoque plus ſimplici vice notatur interpretatio. (8) Indicem pleniorem & accuratiorem.

VI. Ab eo tempore nonnulla Polybii loca illuſtravit *Marcus Meibomius* Vir Cl. in libro de fabrica triremium ** p. 70. ſeq. caſtigatis ſubinde Caſaubono, Gallico interprete *Rycro* (quem errores augere potius quam tollere affirmat) & Jacobo Gronovio. Idem p. 148. ſeq. exhibet pugnam navalem ad Chium à Polybio lib. XVI. deſcriptam cum nova ſua verſione & eruditis animadverſionibus, ad quarum calcem ſubjungit hæc verba: *His perlectis ſpero judicaturum lectorem antiquitatis peritum, interpretatione, quam edidit Caſaubonus & caſtigatiorem fieri poſſe* (hoc aliquot exemplis etiam docuerat H. Valeſius præfat. ad excerpta Peireſciana) *& Romani ſermonis perſpicuitate aliquanto ornatiorem. Notas hujus viri in primum librum, quod poſt obitum ſint editæ, rigidius excutere nolim. An præſtare poſſim in ceteros, quantum ab illo fuit exſpectatum, mallem, ſi otium*

* De Livii & Diodori Siculi imitatione qua Polybium in Hiſtoriis ſuis expreſſerunt, notata etiam nonnulla ſunt à Bœclero ad calcem Variar. Lectionum è codice Polybii Auguſtano p 169. ſeq Quod vero Polybius à Livio XXX. 45. non alio elogio mactatur, quam *haudquaquam ſpernendi auctoris* (h. e. teſtis, ut vocabulum illud recte intellexit illuſtris Grotius) non duxerim loliginis vel invidiæ eſſe cum F. Urſino, Palmerio. Cl. Clerico l. artis Criticæ p. 463. non magis quam impietatis, cum *Jo: em,* dixit *non contemnendum*, ſed λιτότητα gravitati hiſtoriæ convenientem & Polybio non minus honorificam, quam quod Ciceroni 3. offic. c. 32. audit *Polybius bonus auctor inprimis*, & Straboni IX. p 422. ἀνὴρ ἀξιόλογος. Confer exempla hujus figuræ notata à Caſaubono p 1547. ſeq. edit Gronovii. Voſſio IV. 10. 8. Inſtit. Orator Crenio IV. animadverſ p. 51. ſeq. Joh. Rualdo in vita Plutarchi p. 58. ſeq. Elia Boherello ad Origenem contra Celſum p. 4. Menagio ad Laertii II 97. Joh. Weitzio ad Terentium pag. 634 Druſio ad Sirach. XV. 13. Tan. Fabro ad Longinum p. 223. edit. Tollii.

** Prodiit Amſtelodam. 1671. 4. recuſus T. 11. theſauri Antiquitatum Rom. Græviani.

otium esset, in publicum prolato hoc scriptore perpetuis commentariis illustrato probare, quam varia pollicitatione doctos homines suspensos tenere.

Cum diligentissimus fuerit in re militari Romanorum describenda Polybius libro VI. excerpt. cap. 17 - 40. illum locum separatim latine non infeliciter transtulit *Janus Lascaris* homo Græcus Basil. 1537. περὶ τῆς τῶν ὅπλων κατασκευῆς, postea eruditis commentariis illustrarunt *Franciscus Patricius* in opere de militia Romana (quod ex Hetrusco idiomate in latinam linguam à præclaro viro Ludolpho Neocoro translatum in thesauri Græviani tomo decimo habent studiosi) tum *Justus Lipsius* in Libris V. de militia Romana, de quo videnda censura Casauboni in Epist. 21. ad Bongarsium, denique *Hermannus Rathbodus Schelius* in dissertatione de castris & agmine Polybiano, quæ cum aliis hujus argumenti ab eodem viro elegantissimæ doctrinæ concinnatis diatribis in eodem thesauri antiquitatum Romanarum tomo decimo occurrit.

Interpretibus Polybii quodammodo etiam accensendus *Leonhardus Aretinus* est, ejus enim de bello Punico libri duo Paris. 1511. & Augustæ Vindel. 1537. 4. veluti in Livii supplementum editi magnam partem è Polybio sunt expressi. Prior agit de bello Punico primo, posterior de seditione militis conductitii, & populorum Africæ à Carthaginiensibus defectione, bello item Illyrico & Gallico. Sed illam quidem Livii è Polybio & aliis optimis scriptoribus supplendi spartam longe plenius feliciusque ab eo tempore ornavit *Joh. Freinshemius* Vir egregius, de quo dixi in Bibliotheca latina. Continuationem historiarum Polybii sive libros τῶν μετὰ Πολύβιον olim composuerat *Strabo*, quorum secundum laudat libro XI. Geograph. p. 515. XLIII. libris illud Strabonis opus constitisse testatur Suidas in Πολύβιος, ubi addit *Posidonium* quoque Olbiopolitem Sophistam, Polybii historias continuasse. Scylax vero Caryandensis Mathematicus & Musicus scripserat teste eodem Suida ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν Πολυβίου ἱστορίαν, quod viri docti ita intelligunt, ut adversus Polybium scripserit. Potest & ita accipi, ut composuerit Historiam Polybianæ æmulam, quemadmodum Alanus hoc sensu poema suum latinum inscripsit Anti Claudianum: & Homero Amazones appellantur ἀντιάνειραι Iliad γ. 189. quod Scholiastes bene explicat αἱ ἴσαι κατὰ δύναμιν ἀνδράσιν.

Apud Vossium Hist. Gr. libro IV. p. 510. legas è Suida referri Cleoxenum & Demeoclitum egisse de Persis, eorumque historiam exorna-

ornatam à Polybio. Sed Suidæ locus ita legendus: Κλεόξενος καὶ Δημόκλειτος, ἔγραψαν περὶ πυρσῶν (de ratione significandi in bello per faces elatas sive ignes) ὧν (scil. πυρσῶν) τὴν πραγματείαν ἐπεξειργάσατο Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης. Confer Polybii lib. X. excerpt. c. 42. seq. Colomesium ad Gyraldum p. 403. Suidam ipsum in Αἰνείας.

VII. *Versiones Polybii in linguas vernaculas.*

Germanice è versione *Guil. Xylandri* Basil. 1574. fol. quæ reliquis vernaculis longe præfertur à Casaubono, dedicat. p. 23. *Non etiam defuere, qui in vulgares linguas tantum Polybii verterent, quantū latine expositum inveniebant: si tamen vertere est Romanæ interpretationis sexcentos errores aliis totidem cumulare, atque interim græcæ linguæ peritiam in prima libri fronte mentiri. Unicam excipio Germanicam versionem ab homine longe eruditissimo profectam, sed quod res arguit, & alia ejus scripta testantur, variis semper curis occupato.*

Italice per *Lud. Dominicum* Venet. 1546. 8.

Gallice post veterem versionem è latina Perotti concinnatam qua Polybium libenter & sæpius perlectum à Carolo V. Imp. narrat Christophorus Pezelius præf. ad Chronicon Strigelii A. 1586. editum, transtulit *Petrus Ryer* Casaubonum fere secutus Paris. 1655. fol. 1670. 12. 3. Volum. 1669. 8. 2. Vol.

Anglice interprete *Henrico Sheers* cum vita Polybii & judicio de ejus scriptis, auctore *Johanne Dryden*. Lond. 1699. 8. 2. Vol.

Scripta Polybii deperdita.

VIII. Scripserat præterea Polybius *libros III. de vita & rebus gestis Philopœmenis* ducis Achæorum, ut ipse testatur lib. X. (excerpt. Peiresc. p. 28.) Εἰ μὲν οὖν μὴ κατ' ἰδίαν ἐπεποιήμεθα τὴν περὶ αὐτοῦ (Φιλοποίμενος) σύνταξιν, ἐν ᾗ διεσαφοῦμεν καὶ τίς ἦν καὶ τίνων, καὶ ποίαις ἀγωγαῖς ἐχρήσατο νέος ὤν, ἀναγκαῖον ἦν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν προειρημένων φέρειν ἀπολογισμόν. Ἐπεὶ δὲ πρότερον ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐκτὸς ταύτης τῆς συντάξεως τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ πεποιήμεθα λόγον, τήν τε παιδικὴν ἀγωγὴν διασαφοῦντες καὶ τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις, δῆλον κ. τ. λ.

Suos *de instruenda acie commentarios* commemorat Polybius lib. IX. excerpt. c. 16. ὑπὲρ ὧν ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τὰς τάξεις ὑπομνήμασιν ἀκριβέστερον δεδήλωται. Etiam inter scriptores τακτικῶν laudatur Polybius ab Æliano c. 1. & Mauricio lib. Tactic.

Sin-

Singulari opere descripsisse bellum Numantinum * colligitur ex his Ciceronis lib. 5. Epist. 12. ad L. Lucejum : *Deesse mihi nolui, quin te admonerem, cogitares conjunctene malles cum reliquis rebus nostra contexere, an ut multi Græci fecerunt, Callisthenes Troicum bellum, Timæus Pyrrhi, Polybius Numantinum: qui omnes à perpetuis suis historiis, ea, quæ dixi, bella separaverunt, tu quoque item civilem conjurationem ab hostilibus externisque bellis sejungeres.*

Epistolæ suæ *ad Zenonem Rhodium* de Laconicæ situ, quem perperam ille in historia sua tradiderat, meminit Polybius lib. XVI (Excerpt. Peiresc. p. 80.) his verbis: Περὶ δὲ τῆς τῶν τόπων ἀγνοίας τῆς κατὰ τὴν Λακωνικὴν, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι τὴν παράπτωσιν, οὐκ ὤκνησα γράψαι καὶ πρὸς αὐτὸν Ζήνωνα &c. *Cæterum de illa situs Laconicæ ignoratione, eo quod gravis esse error videretur* (confer quæ in iisdem excerptis dixerat Polybius p. 73. seq.) *ad ipsum Zenonem literas scribere non dubitavi, hominis ingenui esse arbitratus; non ex alienis erratis gloriam captare, quod nonnulli solent: sed non nostris tantummodo, verum etiam alienis commentariis utilitatis publicæ gratia, quantum in nobis est, curam atque emendationem adhibere.*

De habitatione circa æquinoctialem, sive quod Zona torrida non sit destituta incolis, singulari libro disputasse Polybium docet Geminus Element. Astronomic. c. 13. Πολύβιος δὲ ὁ ἱστοριογράφος πεπραγμάτευται βιβλίον ὃ ἐπιγραφὴν ἔχει περὶ τῆς περὶ τὸν ἰσημερινὸν οἰκήσεως. Αὐτὴ δὲ ἐστιν ἐν μέσῃ τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ, καὶ φησιν οἰκεῖσθαι τοὺς τόπους, καὶ εὐκρατοτέραν ἔχειν τὴν οἴκησιν τῶν περὶ τὰ πέρατα τῆς διακεκαυμένης ζώνης οἰκούντων. Hoc Polybii opus respicit Achilles Tatius in Isagoge ad Aratum c. 31. notans Polybium sex numerasse Zonas. οἱ μὲν γὰρ ἓξ ζώνας εἶπεν, ὡς Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος τὴν διακεκαυμένην εἰς δύο διαιροῦντες.

Librum etiam vel *libros de Rebuspublicis* ab Historiarum opere diversos scripserit Polybius, si credimus Lipsio in præfatione ad Militiam. Sed è loco, è quo hoc repetit vir doctus, nihil tale necessario colligitur. Ecce tibi ejus verba lib. X. excerpt. c. 16. ὑπὲρ τούτου δὲ τοῦ μέρους εἴρηται ΠΡΌΤΕΡΟΝ ἡμῖν διὰ πλειόνων ἐν τοῖς περὶ πολιτείας. *De hac re* (quomodo milites jurejurando adigantur ad fidem servandam) *dicta sunt nobis plura superius, cum de Reip. Romanæ institutis ageremus.* Manifesto respicit locum lib. VI. excerpt. c. 31.

* Quo Numantia Hispaniæ decus à Romanis eversa est A. U. C. 620. ol. CLXI. 3. octo vel novem ante obitum Polybii annis.

IX. Alii Polybii.

Fuit & alius Polybius Megalopolitanus ſenior, qui Philopoemeni adfuit in prælio adverſus Machanidam Lacedæmoniorum Tyrannnum Olymp. CXLIII. 2. cujus mentionem facit noſter lib. XI. excerpt. c. 13. Alius Polybius itidem Megalopolitanus, cui Joſephus inſcribit ſermonem de Maccabæis, in codice, quo uſus eſt Eraſmus. Præterea Polybum * Medicum, quem Polybium nonnulli appellant, de quo dixi lib, 2. c. 24. §. 5. tum Polybium quendam ineptum & inſulſum hominem, cui glorianti, quod ab Imperatore civitate donatus eſſet, Demonax Philoſophus, utinam, inquit, Græcum te potius, quam Romanum feciſſet, ut refert Lucianus in Demonacte T. I. p. 867, Polybium Claudii libertum (Sveton. c. 28. Dio LX. pag. 684.) cui Seneca conſolationem inſcripſit, fratris mortem lugenti. A. Firmium Polybium è Collegio Puteolano Dendrophororum, apud Sponium pag. 55. Miſcell. Denique Polybium Epiſcopum ſcriptorem vitæ S. Epiphanii laudatum Meurſio Cangioque in gloſſariis Græco-barbaris,

X. Poſt Polybium dicendus mihi ÆNEAS, illo licet antiquior, (a) *Tacticus* vulgo dictus, cujus librorum Epitomen confecit *Cineas* (b) Theſſalus, à Pyrrho legatus Romam miſſus Olymp. CXXV. 2. Com-

* Fuerunt & Polybus è procis Penelopes unus, Polybus vates apud Homerum & Cic. I. de divinat. Polybus Corinthiorum Rex, Oedipi expoſiti nutritor; Polybus Rex Sicyoniorum &c

(a) Non ab re dubitari poſſe affirmat Caſaubonus, ſitne hic Æneas ille Stymphalius Arcadum Imperator, qui ſicut teſtatur Xenophon in ſecundo ἑλληνικῶν circa tempora pugnæ ad Mantinæam h. e. anno 2. Olymp. CIV. (male in editione Æneæ Amſtelod p. 1637 legitur XIV.) vivebat, & res Arcadum non ſine laude fortitudinis & prudentiæ adminiſtrabat. *Idioma ſane Peloponneſiacum ac nominatim Arcadum probe ſibi notum fuiſſe cap. 27. de voce πάνειον agens oſtendit. Equidem ut pro vero affirmare hoc non auſim, ita de eo nullus dubito, Æneam noſtrum aut æqualem illorum temporum fuiſſe, aut non longo certe intervallo ab illis abfuiſſe. Argumento ſit etiam illud, quod machinas obſidionales commemorans, quæ Ariſtotelis ætate, ut ipſe ſcribit, frequentius paulo uſurpari à græcis hominibus incipiebant, arietis quidem* & *ἀντιχειρ nec non catapultæ ac teſtudinis ſaltem leviter meminit, helepoleos vero* & *πετροβόλων manganorum ac ſimilium, quæ poſterius ſunt inventa, nullam facit mentionem.*

(b) Ælianus cap. I. Tactic. ἐξειργάσατο δὲ τὴν θεωρίαν τὴν τακτικὴν Αἰνείας τε διὰ πλειόνων

2. Composuerat hic στρατηγικὰ (c) βιβλία sive *commentarios de arte Imperatoria*, è quibus superest τακτικὸν καὶ πολιορκητικὸν sive *liber tacticus & de toleranda obsidione*, quem in Vaticana Biblioth. manu exaratum exstare pridem testatus est Simlerus: Verba ex illo græca laudato Æneæ nomine produxit Turnebus XXII. 26. & XXVII. 7. Adversar. denique ex codice Biblioth. Regis Galliæ manu Angeli Bergicii hominis græci scripto edidit & versione ac notis illustratum subjecit Polybio *Isaacus Casaubonus*, qui è Vaticano codice Regium manasse suspicatur. Paris. 1609. fol. & Hanov. anno eodem & Amstelod. 1670. 8. Ac latine tantum ad calcem Polybii è Casauboniana versione Francof. 1610. 8. & cum scriptoribus rei militaris Vegetio, Frontino & Æliano à Petro Scriverio recensitis Lugd. Bat. 1633. 1644. 12. In codice Mediceo membranaceo 700. amplius annorum non Æneæ sed Æliano tribuitur, legiturque hoc titulo: Αἰλιανοῦ Τακτικοῦ ὑπόμνημα περὶ τοῦ πῶς χρὴ πολιορκουμένους ἀντέχειν. Quod Rigaltio significans Frid. Lindenbrogius in literis datis 20. Jul. A. 1615. addit Judicium suum his verbis: *Casaubonus Aeneæ nomine vulgavit, quam bene, ipsus viderit, dictionem enim aliud arguere puto.* Sed non dubito veriorem esse Vaticani & Regii codicis inscriptionem, & minus notum Aeneæ nomen à librario forte mutatum in notius Aeliani, præcipue cum in calce MSti Medicei legatur Αἰνείου πολιορκητικὰ ἢ Αἰλιανοῦ, καθὼς ἡ ἀρχή. Longe alia quoque scribendi ratione utitur hic scriptor, quam Aelianus, & ad alios commentarios suos hinc inde provocat, ut ad παρασκευαστικὴν βίβλον c. 7. 8. 20. πορισικὴν c. 14. & στρατοπεδικὴν c. 21. tum ἀκούσματα sive βίβλον ἀκουσμάτων exemplorum librum c. 11. 22. 28. 38. & in calce libri acturum se recipit περὶ ναυτικῆς τάξεως. Quamplurima exempla affert, sed antiqua omnia & Æneæ ætati congruentia, memorantur siquidem ab illo præter populos varios Aristagoras, Artabazus & Astyanax Lampsaci tyrannus cap. 31. Athenodorus Imbrius c. 24. Chares Atheniensis c. 11. Charidemus Orita c. 24. Datames c. 40. Dionysius ty-

ἔνων ὁ στρατηγικὰ βιβλία ἱκανῶς συνταξάμενος, ὧν ἐπιτομὴν ὁ Θετταλὸς Κινέας ἐποίησε. De hoc Cineæ opere Cicero IX Epist. 25. ad Pætum. *Summum me ducem literæ tuæ reddidere. Plane nesciebam te tam peritum esse rei militaris. Pyrrhi te libros & Cineæ video lectitasse.*

(c) Suidas: Αἰνείας οὗτος ἔγραψε περὶ πυρσῶν ὥς φησι Πολύβιος καὶ περὶ στρατηγημάτων ὑπόμνημα. Legendum περὶ στρατηγικῶν ὑπομνήματα ex Polybii X. 40. ubi de facibus pyrseutarum, sive περὶ πυρσῶν agit: Αἰνείας βουληθεὶς διορθώσασθαι τὴν τοιαύτην ἀπορίαν, ὁ τὰ περὶ τῶν στρατηγικῶν ὑπομνήματα συντεταγμένος. Vide & quæ notavi supra p. 596. & p. 598.

tyrannus c. 10. Euphratas Lacon. c. 27. Glus navarchus c. 31. Iphicrates c. 24. Iphydiades Abydenus c. 28. Istiæus c. 31. Leuco Bospori Rex c. 5. Nicocles præsidii præfectus post navale ad Naxum certamen c. 22. Pisistratus c. 4. Pytho Clazomenius c. 28. Temenus c. 18. & Timoxenus c. 31. Non pauca ex Ænea ad verbum repetit Julius Africanus in Cestis Casaubono observante: sed nominetenus nec ille nec Polyænus, qui eo aliquando utitur, nec reliqui scriptores rei militaris mentionem ejus fecerunt) nisi in codice Tacticorum Leonis Imp. Vindobonensi, cui præfixa Lambecius uncialibus literis reperit nomina scriptorum, quibus Leo usus est, sub nomine ΜΗΝΑ, quod suspicor, latet ΑΙΝΕΙΑ. Loca quædam ex Msto Mediceo Æneæ emendavit ac restituit *Jacobus Gronovius* Vir. Cl. in supplementis lacunarum in Ænea Tactico, Dione Cassio & Arriano de expeditione Alexandri. Lugd. Bat. 1675. 8.

XI. De ÆLIANI & ARRIANI Tacticis dixi infra libro IV. suo loco scripta utriusque referens: De commentariis *Urbicii*, *Leonis & Constantini* Porphyrogeniti &c. libro V. Itaque præsenti loco Æneæ tantum à me subjicietur ONOSANDER, Platonicus Philosophus, qui scripsit *στρατηγικὸν λόγον de Imperatoris institutione* librum (Suidas vocat *Τακτικὰ περὶ στρατηγημάτων*, more suo, ut supra in Ænea, confundens *στρατηγήματα & στρατηγικὰ*) *ad Q. Veranium*, illum forte, de quo Tacitus meminit, unde de ætate Onosandri conjecturam licet facere. Memorat librum etiam Leo Imp. in Tacticis p. 215. *Ὀνήσανδρος ὁ καὶ αὐτὸς στρατηγικὸν συντάξας λόγον.*

Lucem vidit *latine* primum interprete *Nic. Saguntino* Basil. 1541. 1558. 1570. 8. qui scriptoris mentem ac stylum minus assecutus, optimo tamen exemplari usus Rigaltio videtur. Ab eo tempore transtulit *Joachimus Camerarius* vir doctissimus, cujus versio à filiis edita est Norimb. 1595. 8. Hic unicum eumque corruptissimum librum nactus ingenio quo valebat plurimum & doctrina Onosandrum felicius & elegantius expressit, sed ita ut veluti partes & membra, quæ in codice græco deerant, in ejus quoque versione non semel desiderentur. *Græce* primus è codicibus duobus Bibl. Mediceæ & tertio recentiore edidit præstantissimus vir *Nicolaus Rigaltius*, & varias ex illis lectiones, quartoque Fed. Morelli subjecit, novam versionem suam & eruditas notas addidit, in quibus, ut in glossario suo Tactico Paris. 1601. 4. edito passim allegat scriptores Poliorceticos Tacticosque tum temporis adhuc ineditos. Prodiit græco-latina illa Onosandri editio Paris. 1598. 4. & recusa

cusa est à Commelino A. 1600. 4. qui *Æmilii Porti* castigationes adjunxit. In titulo memoratur & uberior *Jani Gruteri* commentarius, sed quem in libri exemplis, in quæ incidi, frustra quæsivi. Cum dissertationibus quoque Politicis *Johannis à Chokier* editus est Onosander, græce & latine, additis Variis Lect. è codicibus MSS. Romæ 1611. 4. Moguntiæ 1613. 4. & parte 2. thesauri politicor. Aphorism. Leodii 1643. fol. Versio Rigaltii latina recusa fuit separatim Helmstadii 1619. 4. cum Basilii Imp. exhortationibus ad filium, itidem latine tantum subjunctis, & Ferrandi diaconi Carthaginiensis VII. regulis duci religioso observandis. *Italice* Onosandrum transtulit & commentariis illustravit *Franciscus Coccius* Venet. 1548. 8. quem cum Fabio Cotta Romano eundem esse existimat Gabr. Naudæus in Bibliographia militari p. 88. *Gallice* cum commentario edidit *Blasius de Vigenere* Paris. 1605. 4. *Hispanice* versum debemus *Diegoni Gratiano*, Barcinonæ 1567. 4.

Onosandri librum non una ex parte corruptum esse queritur Salmasius ad Spartianum T. 1. p. 96.

Commentaria Onosandri in Platonis Politiam Suidæ memorata interciderunt.

Salmasium antiquæ militiæ Græcæ scriptores illustratos atque in his Onosandrum edere constituisse testatur Gabriel Naudæus in syntagmate militari p. 498.

XII. *Scriptores Græci de re militari, qui in Bibliothecis adhuc delitescunt.*

Alexius.

Anonymus περὶ κατασκευῆς ἀπλίκτου à Rigaltio allegatus.

Alius *Anonymus*, quem Nicolaus Sophianus latine vertit & dicavit Cardinali Barberino.

Anthemii περὶ τῶν παραδόξων μηχανημάτων memoratur à Philandro ad Vitruvium X. 15. & in Vaticana atque aliis Bibliothecis exstat MS. sed de aliis potius quam militaribus machinis agit. Dixi de hoc Anthemio Tralliano qui Justiniani Imp. temporibus claruit, supra p. 548. & 563. Meminit ejus Procopius Cæsareensis lib. 1. περὶ κτισμάτων.

Asclepiodorus sive Asclepiodotus, cujus τέχνη τακτικὴ allegatur à Lambecio ad Codinum, num. 65.

Basilii

Basilii Patricii Naumachica.

Daimachi commentarios obsidionales Mstos ex Creta Venetias advectos vidisse se testatur Magius II. 8. Misc. T. 2. facis artium Gruterianæ p. 1330. confer, quæ supra p. 588. notabam in Athenæo. In Bibliographiæ militaris Naudæi utraque editione, tum quam G. Schubartus, tum quam Thom. Crenius curavit, perperam excusum est *Damiaci*.

Epimachi Helepolin sive descriptionem Helepoleos in Vaticana & aliis Bibliothecis exstare testatur idem Naudæus.

Leonis Imp. Naumachica.

Dionysii Longini sive *Longiniani* Tactica multi laudant & exstare ferunt, *sed ubinam locorum, neminem hactenus vidi, qui diceret*, inquit, Naudæus.

Nicephori Blemmidæ libellus de officio Imperatoris, quem inter Miscellanea edere voluerat Leo Allatius.

Nicephori Imp. de eventibus bellicis & excursione, in pluribus Bibliothecis exstat, Viennensi, Ingolstadiensi, Vaticana, aliisque quas refert Naudæus.

XII. *Scriptores deperditi græci de re militari.*

Alexander Pyrrhi F. Ælianus & Arrianus.

Archytæ Tactica ex Æliano memorat Scaliger Epist. 132. sed in Æliano non reperio.

Bion Ælian. ubi Gaza legit Βρύων, Arcerius Βίτων.

Cineas Cicero, Ælian.

Clearchus Aelian. & Arrianus. Solensem Peripateticum Naudæus intelligit, Arcerius ducem Græcorum in expeditione Cyri. Sed hunc diserte removet Arrianus.

Demetrius Phalereus. Polyb.

Democritus. Laert. Suid.

Evangelus, cujus Tacticis delectatus Philopœmen, existimans τὴν τακτικὴν τῶν ἄκρων τῆς πολεμικῆς τέχνην οὖσαν. Plutarchus Philopoemene p. 358. 364. Ælian. Arrianus.

Eupolemus. Ælian. & Arrian.

Fronto. Ælian.

Harpocratio. Naudæus ex Æliano, sed apud Ælianum non reperio.

Her-

Hermias Ælian.
Hermolytus Tacticus. Euſtath.
Iphicrates Ælian. & Arrianus, qui monet ducem non intelligi.
Macri militarium libri II. Index pandectis Piſanis præmiſſ.
Arrii Menandri lib. IV. id.
Pauſanias. Ælian. & Arrianus.
Polybius Ælian. & Arrian.
Julius Pollux tacticum & ſtrategicum librum promittit lib. 1. Onomaſt. cap. 10.
Poſidonius Rhodius Stoicus. Ælian. & Arrianus.
Pyrrhus Rex. Cicero IX. 25. Epiſt. ad Pætum, Ælianus, Plutarchus, Donatus in Eunuch. IV. 7. *Pyrrhus peritiſſimus ſtrategematum fuit, primusque, quemadmodum ea diſciplina per calculos in tabula traderetur, oſtendit.*
Stratocles Ælian.
Tarrutini Paterni militarium libri IV. Index Pandectis Piſanis præmiſſ.
Xenocrates tacticus valde antiqvus memoratur Laertio IV. 15.

CAPUT XXXI.

De DIODORO SICULO, aliisque Diodoris.

Diodori Siculi ætas. 1. Quibus auctoribus profecerit, & qua ratione in ſcribendo ſit uſus. 2. Ejus Hiſtoriæ Catholicæ libri XL. 3. Librorum XV. qui ex his exſtant argumentum. Ex reliquis fragmenta quædam. Diodorus à variis defenſus. 4. Ejus editiones atque interpretes. 5. Varii Diodori. 6.

I.

DIODORUS ex Argyrio ſive Agyrio * Siciliæ opido genus ſe duxiſſe

xiſſe ipſe teſtatur, licet Plinio in indice libri V. vocatur Diodorus Syracuſanus. Vixit ſub Julio Cæſare (ut Euſebius in Chron. ad A. MDCCCCLXVII.) & ſub Auguſto, ut Suidas auctor eſt, certe ſupervixiſſe videtur annum U. C. 746. quo Auguſtus ** triceſimo ſexto poſt interfectum Julium anno, Calendarium culpa Pontificum iterato depravatum emendavit & biſexti non, ut ante poſt triennium, ſed poſt quadriennium *** intercalandi rationem reſtituit, quæ Joſephi Scaligeri obſervatio eſt p. 156. ad Euſebium, probata itidem Voſſio lib. II. de Hiſt. Græcis c. 2. Poſt Cæſaris mortem ſcripſiſſe ſe innuit Diodorus lib. V. p. 208. *καθ' ἡμᾶς ὁ Γάϊος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις ἐπονομασθεὶς ὁ Θεός.* & p. 211. *ὃν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις Καῖσαρ ὁ κληθεὶς Θεός.* & in proœmio ubi ait ſe hiſtoriam ſuam deduxiſſe usque ad bellum à Romanis geſtum contra Gallos, *καθ' ὃν ἡγησάμενος Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις προσαγορευθεὶς Θεὸς* &c. Similiter loquitur lib. IV. p. 158.

II. In eodem proœmio libri primi teſtatur ſe quo magis accurate de ſingulis ſcribere poſſet, nec locorum ignoratione peccaret, magnam Aſiæ & Europæ partem, Ægyptum quoque (lib. 1. p. 29.) non absque periculis atque ærumnis perluſtraſſe, Latinæ etiam linguæ gnarum ex priſcis Romanorum commentariis *ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνημάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων* res & geſta illorum deſcribenda petiiſſe: quemadmodum res Ægyptiorum, Aſſyriorum, Medorum, Perſarum, Græcorum, Carthaginienſium, Siculorum, Rhodiorum petiit ex Herodoto, Cteſia, Beroſo, Thucydide, Xenophonte, Philiſto, Calliſthene, Theopompo Chio, Apollodori Chronicis, Hieronymo Cardiano & Marſya rerum Macedonicarum ſcriptore, tum Ephoro, Timæo, Zenone Rhodio, Antiocho Syracuſano aliisque: res Cretenſium ex Epimenide, Doſiada, Soſicrate & Laoſthenide. Nimis frequentem uſum Orationum & Rhetoricationum reprehendit in limine libri XX. ridens eos, qui *προσθήκην ἐποιήσαντο τὴν ὅλην ἱστορίαν τῆς δημηγορίας, totam hiſtoriam velut appendicem concionum fecere:* contra præclarum ducit Hiſtoriæ encomia

* Diodorus lib. 1. c 4. *ἡμεῖς ἐξ Ἀργυρίου τὸ γένος τῆς Σικελίας ὄντες.* Philippus Cluverius II. 6. Siciliæ antiquæ contra Fazellum diſputat ſcribendum *Ἀγυρίου* & ſane dictum fuit *Ἀγύριον, Ἀγυρῖνοι, Ἀγύριον*, ſed Tzetzæ quoque ad Lycophronem vocatur *Ἀργύριον*, & hodieque nomen illi eſt S. Filippo d Argirone.

** Vide Solinum. c 1 & Petavium IV. 3 de doctrina temporum.

*** Cum Olympiade h. e. quadriennio biſextum confert Diodorus: *ἡ δὲ Ὀλυμπιὰς πληροῦται κατὰ τέτταρας χρόνους, ἔστι δὲ ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι Βίσεξτον.*

mia digna virorum præstantium & malorum vituperationes intexere, (lib. XI. p. 266.) quibus justa de rebus fama constet, & *εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα in omne ævum* (p. 262.) posteris tradatur. Quæ vero sola lectorem offendere potest in ejusmodi Opere, universalem plurium gentium historiam per annorum ordinem tradente, interruptio narrationum, eam excusat lib. XX. (T. 2. p. 780.) Providentiæ divinæ assiduus est prædicator, bonis præmia, sceleratis justas, licet quandoq; seras tribuentis pœnas: Sed quas præterea memorat hinc inde divinationes, prodigia & innumeras variis populis traditas creditasque fabellas, non ita se illis habuisse ostendit fidem, ut propterea superstitiosus scriptor à Vayero * dici jure meruerit, sed eas fideliter referendo boni historici officium implevit.

III. Scripsit Diodorus Historiam Catholicam sive res ab ultimis inde ætatibus usque ad Olymp. CLXXX. 1. *per cognita loca orbis* (ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης lib. 19. T. 2. p. 651.) gestas *libris XL.* Tempus Annorum triginta in hoc opere componendo insumsisse se testatur in procemio, titulumque illi fecit *Bibliothecam*, quod hanc ex quorumcunque superiorum historicorum scriptis contexuisset, ut recte observat Joannes Rainoldus prælect. 100. de libris Apocryphis T. 1. pag. 1233. Plinius præf. Histor. natural. *Apud Græcos desiit nugari Diodorus, & βιβλιοθήκην historiam suam inscripsit.* Justinus Martyr Cohortat. ad Græcos p. 10. καὶ ὁ ἐνδοξότατος δὲ παρ' ὑμῖν τῶν ἱστοριογράφων Διόδωρος ὁ τὰς Βιβλιοθήκας ἐπιτεμὼν ἐν τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ** Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην ὡς αὐτὸς γέγραφε διὰ πολλὴν ἀκρίβειαν περιελθὼν καὶ αὐτόπτης τῶν πλείστων γεγονὼς, τεσσαράκοντα ὅλα τῆς ἑαυτοῦ ἱστορίας βιβλία γέγραφεν. Eusebius lib. 1. præparat. c. 6. ὁ Σικελιώτης Διόδωρος γνωριμώτατος ἀνὴρ τοῖς Ἑλλήνων λογιωτάτοις ὡς ἂν ὑπὸ μίαν συναγηοχὼς πραγματείαν ἅπασαν τὴν ἱστορικὴν βιβλιοθήκην. Præcipue diligentem rationem habet notationis temporum,

 com

* Mottanus Vayerus T. 1. Opp. edit. in fol. p. 302. loquens de Diodoro Siculo: *Si j'avois à le blamer, ce seroit bien plutost de la grande superstition qu'il fait paroitre dans tous ses écrits, aussi bien que Tite Live parmy les latins.* Atqui Livium ipse alibi Vayerus tuetur & superstitionis notam ab eo removet, ut in latinis scriptoribus notavi.

** Male interpres: *triginta totis annis Asiam & Europam peragravit.* Nam verba ἐν τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν referri debent ad præcedentia, ut ex Diodori præf. constat.

complexus universis quadraginta libris historiam annorum à Troja † capta 1138. ut ipse in procemio libri 1. & 13. annotavit. Et quanquam dolendum est, in Romanis præcipue rebus, non semper accuratissime temporum calculum ponere, & nomina, ut queritur Dempsterus corrumpere, pauci tamen scriptores veteres exstant, è quibus tanta lux definiendis temporibus & seriei rerum à Græcis & aliis gentibus gestarum affulgeat, quam è Diodoro, licet ne dimidia quidem pars illius operis ad nos pervenit. Exstant enim libri duntaxat quindecim. *primores quinque* nimirum & *undecimus*, quique hunc excipiunt *usque ad vicesimum*.

IV. *Primi quatuor* libri Theologiam resque antiquissimas & magnam partem ante Trojanas Ægyptiorum, Babyloniorum, Chaldæorum, Indorum, Scytharum, Arabum, Æthiopum, Libycorum, Græcorumque persequuntur, & in his fabulosa quidem non pauca, sed inter gentes illas pro veris gestis atque Originibus jactata & credita; Liber *quintus* (βίβλος νησιωτικὴ dicta ipsi Diodoro) Insularum celebriorum origines & præcipuas antiquitates perstringit. In quinque proximis erat memoria totius vetustatis regnorum * Orientis, quæ multum Historiæ sacræ allucebat, tum Corinthiorum aliorumque Græcorum populorum, Romanorumque origines, & res per totum orbem gestæ à Troja capta usque ad Xerxis in Græciam expeditionem. Sed de illis nihil nobis præter exigua fragmenta superest. Liber *undecimus* incipit à Xerxis in Græciam irruptione Olymp. LXXV. 1. & Annalium more Historiam persequitur notatis ad singulos annos Archonte Atheniensi ac Romanis, quos minus quidem accurate digerit, Consulibus, & ad singulas Olympiades Olympionicis, quam laudatissimam industriam in omnibus reliquis libris adhibet, & res ab illo, quod dixi tempore per totum orbem gestas continuat usque ad tempora Philippi Macedonis, cujus temporibus liber XVI. & Alexandri Magni, cui liber XVII. destinatus, tum Alexandri successorum, quorum bella & varias res illorum ætate gestas, in tribus proximis libris exponit usque ad bellum, quo Antigonus ab æmulis Regibus superatus occubuit Olymp. CXIX. Romanas res parce & breviter attingit Diodorus in libris, quos habemus, fusius disserit de rebus Carthaginiensibus, quæq; in patria sua Sicilia contigerunt, fu-

† Trojam captam supponit 408. annis ante Olympiades, secutus Apollodorum in Chron. ad Euseb. p. 156. licet aliorum alia fuit sententia, ut notavit Joh. Christoph. Artopæus Prof. Argentoratensis Clariss. in diss. de incertitudine notationis temporum per Olymmpiades A. 1699. edita.

* Scal. ad Euseb. p. 156.

fusissime de Græcis. In postremis viginti libris Historiæ telam eodem modo pertexuerat usque ad Olymp. CLXXX. & bellum à Cæsare contra Gallos gestum: sed ut dixi, illi jampridem interciderunt exceptis eclogis nonnullis ac fragmentis ab H. Stephano, F. Ursino & H. Valesio editis. Ex libro septimo fragmentum de origine urbis Romæ servavit Syncellus p. 194. Dictionem Diodori simplicem ac perspicuam Historiæque congruentem laudat Photius cod. LXX. Contra acerbiores Bodini & Lud. Vivis censuras eum defendunt Gerh. Vossius ac Mottanus Vayerus Gallus de Hist. Græcis, & ante utrumque, Apologiam Diodori scripserat Henricus Stephanus.

V. Primus quinque * libros primores *latine* vertit *Poggius Florentinus*, si modo versionis ille auctor, quæ Vincentii Osopœi judicio non recte Poggio adscribitur. *Neque enim verisimile est*, inquit, *adeo spurciloquum & virulentem sycophantam & vitilitigatorem quicquam Græcitatis calluisse, qui ne latinam quidem linguam, cujus sibi videbatur peritissimus, recte calluit.* Nec desunt, qui verum auctorem dicunt fuisse *Joh. Phream* ** Anglum Balliolensis Collegii Socium, qui literas elegantiores sub Paulo II. in Italia docuit, & A. 1465. Episcopus Bathoniensis designatus diem obiit supremum. Edita est sub Poggii nomine versio illa Nicolao V. Pontifici inscripta Venet. 1493. fol. & Basil. 1578. fol. additis nonnullis fragmentis cura *Seb. Castellionis*. Libros XVI. XVII. XVIII. XIX. & XX. *Græce* primus vulgavit *Vincentius Opsopoeus*, Basileæ typis Joh. Oporini, sumtu Roberti Winter 1539. 4. *Modicas has*, inquit Opsopoeus, *Diodori reliquias à Jano Pannonio quondam Quinqueecclesiensi Episcopo ab interitu vindicatas ac deinceps ab eruditissimo viro Joh. Alexandro Brassicano nobis per Joh. Petrejum communicatas, & nunc tandem à me transscriptas edimus.* Libros quinque primos & undecimum cum quatuor proximis debemus *Henrico Stephano*, qui additis quinque illis ab Opsopoeo pridem vulgatis primus ex MS. codice Huldrici Fuggeri quindecim libros Diodori integros *Græce* legendos dedit A. 1559. fol. cum sua de Diodori scriptis Diatriba, & Apologia adversus Vivem brevi-

* Numerantur quidem à Volaterrano & antiquis illius versionis editionibus libri sex, sed primus in duos ab interprete divisus est, quia Diodorus librum illum uti decimum septimum quoque in duo τμήματα distribuerat, quorum posterius incipit p. 28. edit. H. Stephani.

** Vide Clariss. Baylii Lexicon edit. 2. in Phrea, & Vossium Hist. latin. pag. 549. ubi de Poggio.

vibusque in Diodorum notis & castigationibus. Ejusdem Stephani hortatu, universos viginti libros latine vertit vir utriusque linguæ peritissimus *Laurentius Rhodomannus* Cheruscus, nullo alio MS. codice sed sola Stephani editione usus. Neque alia hactenus præstantior Diodori editio lucem vidit, quam *Græcolatina*, quæ ex Rhodomanni hujus recensione cum ejus versione & notis, temporumq; & summorum capitum notatione ad marginem, & indicibus Chronologicis aliisque prodiit Hanoviæ typis Wechelianis A. 1604. fol. Recusæ itidem sunt in hac editione H. Stephani notæ, & paginæ in margine libri per totum opus notatæ Græcam Stephani editionem respiciunt. Addidit etiam Rhodomanus cum versione sua eclogas sive fragmenta è deperditis Diodori libris, tum illas, quas Stephanus adjunxerat, è libro 31. 32. 34. 36. & 37. tum alias ex libro 6. & 7. ab Eusebio & Syncello servatas, & quas è libro 21. 22. 23. 24. 25. & 26. cum ipso communicaverat Hoeschelius, & quas è libro 31 32. 34. 36. 37. 38. & 40. excerpsit Photius Patriarcha Cod. CCXLIV. His addere licebit in nova si quæ curabitur Diodori editione nonnulla ex Eclogis de legationibus, quæ Fulvius Ursinus græce edidit p. 313. seq. tum quam plurima quæ ex deperditis Diodori libris græce & latine vulgavit H. Valesius in Excerptis Peirescianis p. 220 - 413. Denique fragmentum de Cleonide & Aristomene, quod cum Polemonis & Himerii nonnullis græce A. 1567. 4. sine nomine auctoris edidit H. Stephanus, sed Is. Vossius in codice Florentino reperit sub nomine Diodori Siculi. Vide Vossium Patrem in addendis de Hist. Græcis p. 529. Exstat & Diodorus è Rhodomanni versione *latine* Hanov. 1611. 8. quæ editio libros in capita divisos exhibet, sed omissa temporis in margine notatione, quam optimo consilio addiderat Rhodomannus, & è re lectoris erat in singulis paginis superiore loco annotari.

Nonnulla Diodori loca illustrat Jacobus Palmerius in Exercitationibus ad optimos auctores græcos: & Latinus Latinius Tomo II. Bibliothecæ. Præcipue notatu digna sunt, quæ de Judæis scriptor ille tradidit & de Moyse in Ecloga * libri XXXIV. & XL. & libro 1. p. 84. seq. licet locum illum aliter longe accepit Justinus & è Justino Cyrillus, quam in rem videndi viri illustres Huetius pag. 104. demonstrat. Evangelic. & Simon Patricius Episcopus Eliensis ad Exod. IV. 16.

Li-

* Videtur hæc respicere H. Stephanus p. 7. Apologiæ pro Herodoto: *il me souvient aussi d'avoir leu en une librarie d'Italie un fragment de l'Histoire de Diodore Sicilien, auquel il accoustre Moyse de toutes façons.*

Librum XVI. & XVII. *latine* vertit ante Rhodomannum *Bartholomaus* (five ut in libro ipſo vocatur *Angelus*) *Coſpus* Bononienſis & cum Johanne Monacho de vita Alexandri M. edidit dicavitque Jacobo Banniſſo Maximiliani I. Imp. à ſecretis. Baſil. 1531. 1535. 1545. fol.

Gallice verſus prodiit Diodorus à libro XI. ad XVII. *Jacobo Amioto* interprete, Pariſ. 1554. fol. & cum *Lud. Regii* animadverſionibus ibid. 1583. fol. Tres primos libros verterat in eandem linguam *Antonius Maccaultus* Pariſ. 1535. 4. *Claudius Seyſſelius* è Diodoro Gallice compoſuit libros quatuor Hiſtoriæ ſucceſſorum Alexandri Pariſ. 1545. 12.

Germanice vertit *Joh. Heroldus* Baſil. 1554. Francof. 1643. fol. Anglice *Boothus* Lond. 1699. fol. *Danica* Michaelis Wogelii interpretatio ſupra lib. 2. c. 25. §. 13. memorata, lucem nondum adſpexit, quod ſciam.

Utinam verum eſſet, inquit H. Stephanus Epiſtola ad Huldricum Fuggerum, *quod olim ex doctiſſimo viro Lazaro Bayſio audiebam, & quod ille ad ſe ſcriptum legere mibi ſolebat, nimirum totos quadraginta libros viſos in Sicilia noſtro tempore fuiſſe.* Saltim verum fuiſſet, quod Geſnerus audiviſſe ſe tradit in Bibliotheca, *libros, qui quintum ſequuntur usque ad decimum in Sicilia ſuperſtites aſſervari, & in appendice ad Bibliothecam apud Cardinalem S. Crucis Romæ & Auguſtæ Vindelicorum apud D. Job Jacobum Fuggerum.*

Auctor Chronici Paſchalis (quod Alexandrinum vulgo vocant) p. 44. relato Epitaphio Jovis, quod monſtrabant Cretenſes, addit, περὶ οὗ συνεγράψατο Διόδωρος ὁ σοφώτατος χρονογράφος, ὅς καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ περὶ Θεῶν εἶπεν ὅτι Ζεὺς ὁ τοῦ Κρόνου υἱὸς ἐν τῇ Κρήτῃ κεῖται. Cave tamen ex hoc loco colligas Diodorum Siculum peculiarem de Diis librum compoſuiſſe.

VI. Agamne hoc loco de aliis etiam Diodoris, qui doctrinæ vel ſcriptorum laude celebres fuerunt. Obſervati ſunt in ſcriptis veterum hi:

Diodorus Procopii Sophiſtæ amicus, quem commendat Epiſtola 12.

Diodorus prætor *Adramyttenus* Philoſ. Academicus, cauſſidicus ac Rhetor cujus meminit Strabo XIII. p. 614.

Diodorus ex *Alexandria* Troadis, *Tragicus* cujus meminit idem Strabo.

Diodorus Alexandrinus Mathematicus quem allegat Evdorus Philoſophus apud Achillem Tatium Iſagoge ad Aratum.

Diodorus Valerius Pollionis F. *Alexandrinus* Philoſophus junior clarus ſub Hadriano Imp. Suid.

Dio-

Diodorus Antiochenus ad quem Basilii M. Epistolæ. Infra in *Diodoro Tarsi Episc.*

Diodorus Aristophanius. vide infra in *Diodoro Tarsensi.*

Diodorus Aspendius Pythagoreus de quo lib. 2. c. 13. Cynicis eum moribus vixisse notat Athenæus IV. p. 163.

Diodorus Comicus. Vide infra *Diodorus Sinopensis.*

Diodorus, Jassius cognomento *Cronus*, ab Hieronymo *Socraticus* appellatur & à Laertio refertur lib. II. qui est de Socraticis. Apollonii Dialectici, cognomine Croni auditor fuit, præceptor vero Philonis Dialectici ac Zenonis Sidonii, quem eundem cum Citieo Jonsius suspicatur p. 116. Vide & 119. seq. ubi de quinque hujus Diodori filiabus, itidem Dialecticis, & de sophismatis ab eo repertis. Æqualis fuit hic Cronus Callimachi, ut constat ex Epigrammatibus hujus quæ afferunt Sextus I. Mathem. p. 62. & Laertius II. 111. De dogmatibus ejus consulendi idem Sextus, Cicero, Lactantius, Clemens aliique.

Diodorus Crotoniata Pythagoreus de quo feci mentionem lib. 2. c. 13.

Diodorus Cynicus. supra in Diodoro Aspendio.

Diodorus Dialecticus sive *Sapientiæ Dialecticæ Professor* ut vocatur à Plinio VII. 53. De eo dictum paulo ante in *Diodoro Crono.*

Diodorus Elaites, cujus elegias laudat Parthenius c. 15.

Diodorus Ephesius, qui de Anaximandro scripsit, teste Laertio. Hic mihi videtur laudari à Chalcidio p. 291. Alius Diodorus Ephesius tyrannicida & sub Demetrio Phrurarchus, de quo Polyæn.

Diodorus Epicureus qui sibi ipsi necem conscivit gulamque præsecuit ut refert Seneca de vita beata c. 19.

Diodorus Medicus qui Empirica scripsit, Plin. XX. 12. & XXIX. 12. At XX. 8. Diodoti Petronii antilegomena allegantur, licet & ibi quidam Diodorum legant: uti apud Athenæum X. p. 434. pro Diodoto Erythræo qui Ephemerides Alexandri scripsit. Diodori Medici etiam mentio apud Galenum aliquoties, ut jam notavit Tiraquellus p. 355. de nobilitate.

Diodorus Megaricus. Eustath. ad Odyss. α. p. 1397. edit. Rom. Idem cum Dialectico sive Crono de quo supra.

Diodorus Monachus; infra in Diodoro Tarsi Episcopo.

Diodorus Periegetes, qui περὶ μνημάτων scripsit teste Plutarcho in Themistocle, Theseo, Cimone. Hujus esse puto librum περὶ δήμων lau-

laudatum Suidæ in τάλαντον. Idem forte qui περὶ δήμων sive populis (non de bellis) Atticis scripsit teste Harpocrat.

Diodorus Peripateticus, Critolai auditor, de quo dixi supra cap. XI. hujus libri.

Diodorus Prienæus, qui scripsit de re rustica teste Varrone, Plinio, Columella.

Diodorus Sardianus Rhetor senior. Vide infra in Diodoro Zona. Rhethorices definitionem è Diodoro refert Scholiastes Aphthonii, ut Meursio observatum, quod sit εὑρετικὴ δύναμις καὶ ἑρμηνευτικὴ μετὰ κόσμου τῶν ἐνδεχομένων πιθανῶν ἐν παντὶ λόγῳ.

Diodorus Sardianus Rhetor junior, Strabonis amicus, qui testatur eum scripsisse ἱστορικὰ συγγράμματα, carmina lyrica aliaque poemata, libro XIII.

Diodorus Sinopensis Comicus, de quo ex Athenæo & Suida mentionem feci l. 2. c. 22.

Diodorus Socraticus ab Hieronymo 1. contra Jovinian. dicitur, qui aliis *Cronus & dialecticus*, de quo supra dixi.

Diodorus Stoicus quem allegat Achilles Tatius in Aratum. Idem forte contra quem scripsit Chrysippus, cujus cum illo controversia περὶ τοῦ δυνατοῦ memoratur etiam S. Hieronymo.

Pro *Diodoro Stoico* Ciceronis Magistro, meliores codices referunt *Diodotum*.

Diodorus Tarsensis Grammaticus cujus esse ἀπομνημονεύματα Laertio laudata, γλώσσας Ἰταλικὰς & πρὸς Λυκόφρονα, quæ citat Athenæus, tum librum περὶ σταθμῶν à Suida allegatum putat Meursius quem vide p. 21. ad Chalcidium. De çeteris assentior, sed librum περὶ σταθμῶν existimaverim potius esse Diodori Periegetæ, ut supra dixi. Idem Diodorus ut notatum Meursio laudatur ab Erotiano sive Herodiano in κάμμορον & Hesych. in Διαγόρας. Eundem existimo qui ab Eustathio Ἀριστοφάνειος appellatur.

Diodorus ex Antiocheno presbytero *Tarsi* Episcopus, clarus sub extremum quarti à CHRISTO nato sæculi, scripserat præter alia (de quibus Photius, Suidas, & è recentioribus clariss. Caveus Hist. lit. Eccles. ad A. C. 378.) commentarios in libros Vet. Test. in quibus sensum historicum sectatus allegorias missas fecit teste Socrate VI. 3. De libris IV. contra Photinum vide Theodoritum lib. 2. c. 11. hæret. fab. Liber Politicorum hujus Diodori quem Syriace

exstare scripsit Hebed Jesu, haud diversus est à libro ejus de providentia, ut notatum Rich. Simoni III. 19. Epist. select.

Diodorus Tragicus. Vide supra *Diodorus Alexandrinus.*

Diodorus Tryphon presbyter, Manetis quem ignotum prius hospitio exceperat, deinde adversarius. Vide Epiphan. de mensuris ac ponder. c. 20. & hæresi LXVI. c. 11. Ad hunc Diodorū Epistola Archelai edita à Valesio ad Socratē p. 200. & nuper à Clarissl. Zacagnio. Idem forte Diodorus quem XXV. libris contra Manetem scripsisse refert Photius Cod. LXXXV. licet video inter scripta Diodori, Tarsi Episcopi, referri etiam ab Hebed Jesu librum adversus Manichæum. Tryphonis inter adversarios hujus hæresiarchæ meminit etiam Photius libro 1. contra Manichæos, cujus opus tetrabiblum etiamnum ineditum mihi olim legendum concessit qui ejus editionem meditabatur D. Abraamus Hinkelmannus ὁ μακαρίτης. Omitto Diodorum Tryphonem qui Syriæ Rex fuit Olymp. CLIX. & Livio aliisque memoratur.

Diodorus cognomento Ζωνᾶς, Rhetor. Supra in Sardianus: Strabo. lib. 13. Zonæ cujusdam (hujus ut videtur) Epigrammata Græca leguntur in Anthologia.

CAPUT XXXII.

DE DIONYSIO HALICARNASSENSI, & aliis Dionysiis.

Dionysii Halicarnassei ætas & Antiquitatum Romanarum opus XX. librorum. 1. Libri priores XI. superstites, & ex aliis fragmenta. 2. Editiones & interpretes Antiquitatum. 3. Joh. Canabutii ineditus in locum Dionysii commentarius Græcus. 4. MS. Antiquitatum Codex in Bibl. Chigiana. ibid. laus accurationis & styli Dionysiani. 5. Epitome Antiquitatum Dionysii & commentatio περὶ χρόνων deperdita. 6. Cri-

Critica & Rhetorica ejus scripta, composita ante Antiquitatum libros. 7. Recensentur. 8 - 15. ubi & de singulorum interpretibus. Scripta deperdita Dionysii. 16. Utrum auctor libri περὶ ἑρμηνείας quæ sub Demetrii, & vita Homeri quæ sub Plutarchi nomine exstat. 17. 18. Index scriptorum à Dionysio allegatorum. 19. Alii Dionysii. 20.

I.

DIONYSIUS Alexandri F. è Caria Halicarnassensis, (a) civis Herodoti, Vir doctissimus & Criticus, (b) ac Rhetor sua ætate præstantissimus in Italiam venit (c) post finem bellis civilibus impositum ab Augusto Cæsare circa mediam Olymp. CLXXXVII. (ante CHRISTUM anno XXX.) atque ab eo tempore (d) per annos XXII. Romæ versatus latinæ linguæ facultatem & alia ad Historiam Romanam scribendam necessaria monumenta ac subsidia sibi comparavit, partimque è familiaritate cum viris eruditis, partim è commentariis latine scriptis Porcii

(a) Fuit & alius Dionysius Halicarnasseus Adriani Imperatoris temporibus celebris, Ælius prænomine, è nostri posteris, quem Atticistam Suidas vocat, & cujus de Atticis vocibus libros V. recenset Photius cod. 151. De hoc dixi infra libro IV. Sed Dionysius Halicarnasseus ὁ καθ' ἡμᾶς Διονύσιος συγγραφεὺς Straboni XIX pag. 656. ubi de Halicarnasso agit laudatus idem plane est cum nostro, tum cum Strabo ista scriberet jam defunctus, ut notatum H. Dodwello in diss. de Dionysii ætate p. 326. At Meursius ad Helladium p. 36. Polybio pro Strabone nominato Dionysium Halicarnasseum commentus est nostro longe antiquiorem. Verum hic recte omissus est in Meursii libro de Dionysiis T. 10. Antiquitat. Græcar. pag. 587.

(b) Eunapius in Porphyrii vita: Λογγῖνος δὲ κρίνειν γε τοὺς παλαιοὺς ἐπιτέτακτο, καθάπερ πρὸ ἐκείνου πολλοί τινες ἕτεροι, καὶ ὁ ἐκ Καρίας Διονύσιος πάντων ἀριδηλότερος. Etiam Suidæ Dionysius noster dicitur παντοῖος λόγιος, *Vir usquequaque doctissimus.*

(c) Dionysius ipse lib. 1 p. 6. ἐγὼ καταπλεύσας εἰς Ἰταλίαν ἅμα τῷ καταλυθῆναι τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος ἑβδόμης καὶ ὀγδοηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος μεσούσης, καὶ τὸν ἐξ ἐκείνου χρόνον ἐτῶν δύο καὶ εἴκοσι μέχρι τοῦ παρόντος γενόμενον ἐν Ῥώμῃ διατρίψας, διάλεκτόν τε τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκμαθὼν &c.

(d) Fallitur itaque Rogerus Aschamus, qui lib. I. Epist. 12. Dionysium nostrum confundit cum Dionysio, qui docuit in ædibus Ciceronis, aut cum liberto M. Varronis.

cii Catonis , Fabii Maximi, Valerii Antiatis, Licinii Macri, Æliique & Gellii & Calpurnii & multorum aliorum materiam sibi amplam & uberem ad futurum opus digerendum congessit. Manum admovit operi Olymp. CXCIII. 1. Anno Urbis Conditæ Catoniano 745. (Varroniano 746. Dodwell. 747.) ante CHRISTUM VIII. & stylo facili ac perspicuo, & singularem elegantiam (*e*) præ se ferente scripsit *Antiquitatum* sive *Originum Romanarum* Ῥωμαϊκῆς Ἀρχαιολογίας (*f*) *libros XX.* De Romanorum genere, Originibus, Republica & rebus gestis ab Urbe condita usque ad Olymp. CXXVIII. 3. sive initia belli primi Punici, à quo incipit *Polybii* (*g*) Historia , quam æmulatus videtur Dionysius Herm Conringio judice de civili prudentia cap. 14. ut *Josephus* vicissim Dionysii exemplo creditur historiam suam Judaicam libris viginti complexus esse, & inscripsisse Ἀρχαιολογίαν Ἰουδαϊκήν.

II. E libris (*h*) XX. Dionysii Originum sive Antiquitatum non plures exstant, quam *priores undecim*, desinentes in Anno Urbis CCCXII. & fragmenta quædam de legationibus, quæ ex posterioribus libris vulgavit Græce *Fulvius Ursinus*, tum fragmenta quædam è libro XII. quæ in excerptis Peireicianis Græce & latine edidit *H. Valesius* pag. 529 - 545. notisque illustravit.

III. Libros XI. latine primum è duobus Codicibus MSS. transtulit *Lapus Biragus* Florentinus, dicavitque Paulo II. quem Platina quidem notat summo odio humaniorum literarum studia habuisse. Lucem vidit Biragi versio Tarvisii 1480. fol. recensita Basileæ 1532. fol. ab *Hermanno Glareano* qui 6000. errores sustulisse se profitetur, & Chronologicis tabulis Dionysium illustravit. *Etsi vero Lapus* (Sylburgii verba agnoscis) *pleraque parum latine , multa etiam sinistre vertit, tamen, quia duos*

(*e*) Photius cod. LXXXIII. Scriptorem vocat τὴν φράσιν καὶ λέξιν καινοπρεπῆ.

(*f*) Sunt qui titulum Ἀρχαιολογίας putant tantum convenire primis libris non toti operi. Vide Vossium II. 3. Hist Gr. Photius quoque illius tituli plane non meminit, sed vocat βιβλία ἱστορικῶν λόγων εἴκοσι. At Stephanus Byz. in Κωνστάντεια laudat Dionysium ἐννεακαιδεκάτῳ Ῥωμαϊκῆς Ἀρχαιολογίας, unde patet, totum opus ab eo lectum fuisse hoc titulo.

(*g*) Notavit hoc etiam Evagrius lib. V. cap. ult. Histor. Eccles. & Photius Cod. LXXXIII. Confer Dodwellum ad Chronolog. Dionysii Halic. p 106.

(*h*) Falli Gelenium, qui libros XX. à Dionysio absolutos negat, Photii, Stephani Byz. aliorumque testimoniis revincit Vossius II. 3 Histor. Gr. & Martinus Hanckius lib. 2. de Rom. rerum scriptoribus p. 228.

duos vetustos codices in sua versione secutus est, & verbum verbo reddere studuit, sæpe mihi ad veræ lectionis investigationem viam patefecit. *Græce* primus edidit *Robertus Stephanus* Paris. 1546. fol. typis vere Regiis ac nitidissimis. Hinc meliorem versionem *latinam*, sed decem tantummodo librorum (Libri undecimi enim in Græcis Cod. perturbatior ordo est) adornavit *Sigismundus Gelenius*, suadentibus Hieron. Frobenio & Nicolao Episcopio, eamque Johanni Rudolpho Murbacensi & Lutrensi Abbati inscriptam edidit Basil. 1549. fol. addito undecimo libro ex Lapi Biragi versione. Ab eo tempore egregiam Dionysio operam præstitit *Fridericus Sylburgius*, quo vix quisquam melius veteres scriptores tractavit, emendatioresue & ad usum aptiores adornavit editiones. Hic enim Græca ad varios codices MSS. doctorum virorum opera recensita emendavit, atque è Romano potissimum ac Veneto codice supplevit, Gelenii versionem innumeris locis castigavit, librum undecimum & fragmenta de legationibus à Fulvio Ursino edita, & jam recens ad Julii Pacii codicem emendata de integro vertit, Glareani Chronologiam, Aurelium Victorem de Origine gentis Romanæ cum notis A. Schotti, Leges Regias & decem virales cum notis & glossario, notasque è Victorii, Mureti, Brodæi, Leopardi, H. Stephani, Camerarii, Guil. Canteri, Xylandri, Wolfiique scriptis excerptas & suas propria industria concinnatas, indices in Dionysium, qualibus solet editiones suas ornare locupletissimos græcos & latinos subjunxit. Francof. apud heredes, A. Wecheli 1586. fol. Recusa est Sylburgii editio græce & latine Lipsiæ A. 1691. fol. minus emendate, nec verbulo adjecto, quo ex virorum doctorum sæculi integri industria aliquid novi ornamenti Dionysio accederet. Prodiit etiam Dionysius latine, libros undecim Antiquitatum ex versione Geleniana à Sylburgio recensita ac suppleta, & (quod in græco-latina desideratur) capitibus distincta exhibens Hanov. 1615. 8. Sed & *Æmilius Portus* Francisci F. post alios non dubitavit libros Antiquitatum Dionysii latine vertere, & cum notis suis, H. Stephani & Is. Casauboni edere Lugduni 1592. fol. apud Vignonium. In hac editione latina solarum Antiquitatum (reliqua enim Dionysii scripta non attigit Portus) excerpta de legationibus occurrunt ex triplici versione & cum notis H. Stephani, Frid. Sylburgii & ipsius Porti. Habeo etiam libros XI. Antiquitatum Dionysii è Porti versione separatim latine recusos cum argumentis librorum & Gnomologia Dionysiana, Genevæ apud Jacobum Stoer A. 1603. 12. Denique præfectus Bibliothecæ Bodlejanæ dignis-

ſimus *Joh. Hudſonus* luculentam & præclariſſimam publico bono vulgavit Dionyſii editionem è theatro Sheldoniano Oxoniæ A. 1704. fol. inſcriptam D. Georgio Hoopero Epiſcopo Bathonio- Wellenſi, in qua Græco textui ad editionem Sylburgii recenſito adjungitur Porti translatio hinc inde emendata, & ſingulis paginis ſuperius adſcripta temporis notatio ex mente Viri egregii *H. Dodvvelli*, infra autem præter notas & obſervationes variorum ſubſtratæ Variæ lectiones Codicis Vaticani ante 700. annos ſcripti per libros primores decem & per undecimum alterius Vaticani recentioris, quas Viris præſtantiſſimis Laur. Zacagnio & Jac. Perizonio in acceptis refert editor humaniſſimus. Excerpta de legationibus cum verſione H. Stephani & variorum notis, Peireſciana cum Henrici Valeſii interpretatione, & obſervationibus exhibet, operique præmittit veterum recentiumq; *(i)* de Dionyſio teſtimonia ac judicia, ad calcem Tomi II. rejectis notis quibusdam Variorum in quædã Dionyſiii loca prolixioribus F. Urſini, Iſ. Caſauboni, H. Stephani, Sylburgii &c. In his p. 323. H. Dodvvelli ſupra laudati diſſertatione de ætate Dionyſii, & vocabulo γενεά, *(k)* tum ab eodem Dodvvello concinnatis & ſummo ſtudio elaboratis tabulis Chronologicis Dionyſianis.

IV. In locum libri 1. Antiquitatum de Inſula Samothrace ac Diis Troicis prolixos commentarios Græce ſcripſit *Johannes Magiſter* cognomine *Canabutius* ſive *Canabuza*, quos memorat Labbeus p. 108. Bibl nov. MSS. & edere pridem conſtituerat Leo Allatius. Extant etiam manu exarati in Bibl. Vindobonenſi Imperatoris, diſtincti in capita XCVI. quorum titulos poſt Lambecium edidit Neſſelius in Catalogo MSS. inter codices hiſtoricos p. 165. ſeq. Sed & Romæ in Bibliotheca Chigiana aſſervatur membranaceus & ſæculo X. ut videtur ſcriptus codex Græcus Antiquitatum Dionyſii, cum effigie illius in fronte voluminis ex antiquiore codice delineata & minio picta, ut narrat Bernardus de Montfaucon in Diario Italico c. 20. p. 238.

V. Te-

(*i*) Plura collegerunt Martinus Hanckius libro utroque de Rom. rerum ſcriptoribus, Chriſtianus Wilhelmus Eybenius ad Joh. Magiri Eponymologicum, Thomas Pope Blount &c. Præ ceteris lectu jucunda ſunt, quæ de Dionyſio obſervat Mottanus Vayerus T. 2. 305 ſeq. edit. in fol.

(*k*) Hac voce plerumque non certum numerum annorum ſed ſtirpes ac ſucceſſiones notari contendit Vir doctiſſimus, perinde ut Matthæi primo capite. Confer ejusdem exercitat. de ætate Pythagoræ p. 170. ſeq.

V. Teſtatur Dionyſius ipſe (*l*) ſe in Hiſtoria ſua voluiſſe referre ac ſervare characterem *ἐξ ἁπάσης ἰδέας μικτὸν, ἐναγωνίου τε καὶ θεωρητικῆς quiddam ex rerum geſtarum narratione & ſpeculatione Philoſophica mixtum*, itaque ut diligentiſſime & Romanis ipſis ſcriptoribus longe accuratius deſcribit Rempublicam Romanam ritusque, & temporis notationem aſſidue magno ſtudio adjungit, ita hinc inde digreditur, & Orationes quandoque longiores interjungit, quo ipſo jucundiorem lectu eſſe judicavit Photius. Stoicæ Philoſophiæ faviſſe Voſſius obſervat lib. 1. de Idololatria c. 10. Dictione autem utitur tam pura ac dilucida, ut cognitionem Græcæ linguæ conſequi cupientibus Dionyſii lectionem non ab re præ ceteris commendarit Rev. & doctiſſimus Vir Hermannus ab Hardt in Studioſo (*m*) ſuo Græco.

VI. Scripſerat præterea Dionyſius *Epitomen harum antiquitatum libris quinque* Stephano Byz. laudatam in Ἀρίκεια & Κορίολλα, ſed illa jam pridem intercidit. De ea videndus Photius cod. LXXXIV. & H. Stephanus operæ 1. in Dionyſium c. 5. & 7. Etiam *librum* περὶ χρόνων ſcripſiſſe ſe innuit Dionyſius lib. 1. pag. 60. in quo docuit, qua ratione Græcam ſupputandi rationem ad Romanam liceat dirigere. Meminit & Clemens Alex. 1. Strom. p. 320. Παλαίτερα δὲ τῶν Ἑλληνικῶν τὰ Ἀργολικὰ, τὰ ἀπὸ Ἰνάχου λέγω ὡς Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἐν τοῖς χρόνοις διδάσκει. Suidas: Εὐελπίδης τραγικὸς, οὗ πρεσβύτερος ἀδελφιδοῦς, ὡς Διονύσιος ἐν χρονικοῖς. Sed hæc Clariſſimo Hudſono pridem obſervata.

VII. Nunc ad alia Dionyſii ſcripta accedere par eſt, Critica & Rhetorica tum illa quæ exſtant, tum, quæ perierunt. Exſtant vero hæc ſane eximia & lectu digna, niſi quod acerbam nimis Criticam quandoque exercere videtur Dionyſius, in his ſcriptis, quæ junior ætate & ferventior edidit, neque enim dubium eſt, hæc ante Antiquitates ab eo compoſita fuiſſe.

VIII. ΠΕΡῚ ΣΥΝΘΈΣΕΩΣ ὈΝΟΜΆΤΩΝ (*n*) *de ſtructura Orationis* liber, ad Rufum Melitium ſive Minucium. Græce primus edidit &

(*l*) Lib. 1 p. 7.
(*m*) Editus eſt Helmſtadii 1700. 8.
(*n*) Etiam Dionyſius Longinus hoc de argumento duobus libris ſcripſerat poſt noſtrum Dionyſium, & longe acriore atque exquiſitiore judicio valuiſſe videtur Tan. Fabro in notis ad Longin. p. 208. edit. Tollianæ, pollicito hoc ſe oſtenſurum in locis quos uterque examinavit.

Aldus inter veteres Rhetoras Venet. 1508. fol. Prodiit & Græce Argent. 1550. 8. & Sylburgio curante in tomo posteriore Operum Dionysii Wecheliana. Latine vertit utcunq; & exempla latina addidit *Samuel Birkovius* Polonus in Academia Samoscensi Professor. Prodiit Græce & lat. Samoscii A. 1604. 8. Eadem Bircovii versio ab *A. Schotto* recensita & brevibus scholiis illustrata exstat in editione Dionysii latina Hanov. 1615. 8. Longe emendatiorem versionem edidit, Græca castigavit, & notas Syburgii variorumque & suas addidit *Jacobus Uptonus* Etonensis Vir Cl. Lond. 1702. 8. cujus editionem laudatam , si placet, vide in Actis Erud. A. 1703. p. 44. Denique ex Uptoni editione hunc librum in posteriorem Dionysii sui tomum recepit præstantissimus Hudsonus, versione locis quibusdam interpolata & Græcis castigatis ad Codices binos Regis Christianissimi, & unum Colbertinum, quorum usum Vir Cl. Michael le Quien ipsi comparavit.

IX. ΤΕΧΝΗ, *Ars Rhetorica* ad Echecratem, duodecim capitibus constans & omnium quæ ex Dionysii scriptis exstant Hudsono judice mendosissimum. Græce inter Rhetoras Aldi 1508. fol. & in editione Dionysii Parisiensi H. Stephani, & Wecheliana. Prima quatuor capita περὶ τῶν πανηγυρικῶν, μέθοδον γαμηλίων, γενεθλιακῶν & ἐπιθαλαμίων latine vertit *M. Antonius Antimachus* Ferrariensis , quæ versio ex edit. Basil. 1539. fol. legitur in calce editionis Wechelianæ T. 2. p. 199. At Caput V. μέθοδον προσφωνηματικῶν & VI. ἐπιταφίων latina interpretatione donavit *Gvil. Gratius* Brugensis Jesuita. Caput VII. προτρεπτικὸν ἀθληταῖς & VIII. περὶ ἐσχηματισμένων transtulit *Andreas Schottus*. IX. περὶ ἐσχηματισμένων sive de figurata dictone tractatum posteriorem, tum & X. & XI. περὶ τῶν ἐν μελέτῃ πλημμελουμένων & περὶ τῶν ἐν μελέταις ἀτεχνίας *Guil. Gratius*. Caput XII. περὶ λόγων ἐξετάσεως *A. Schottus*. Latine hæc omnia leguntur in editione Dionysii latina Hanoviensi A. 1615. 8. sed capita 10. 11. 12. à prioribus male distracta sunt, & rejecta ad p. 168. seq. Hudsonus versionem hinc inde emendavit & græca castigavit ad Codices binos Regis Galliæ, tum ad Colbertinum, Jamesii item Theologi Cantabrigiensis & Rogeri Galei. Tan. Faber in notis ad Longinum p. 135. τέχνην Dionysii nostri, quod miror, esse negat, atqui Dionysii dictionem habet ac characterem, pollicetur etiam librum de imitatione pag. 64. quem à nostro scriptum constat. Laudat sane *Nicostrati* dictionem p. 36. λέξει δὲ χρηστέον ἀφελεῖ μᾶλλον ἐγγὺς Ξενοφῶντος τι καὶ Νικοστράτου βαίνοντα. Sed neutiquam intelligendus Nicostratus Macedo sub M An-

to-

tonino clarus, de quo Suidas, Philostratus de Sophist. p. 618. & Alciatus II. 49. parergon, non magis quam Sophista junior Trapezuntius, qui historiam scripsit à Philippo Arabe ad Odenatum usque Palmyrenum & Valeriani infelicem in Persas expeditionem teste Evagrio lib. 5. cap. ult. Historiæ Eccles. Constat enim plures floruisse Nicostratos antiquiores, ut illum adversus quem Demosthenes dixit Orationem LIX: ne de aliis in præsenti memorem. Menander quoque sive Alexander Rhetor (Dionysium, ut videtur, nostrum secutus) Xenophontem ac Nicostratum conjungit, eorumque, sed & Dionis Chrysostomi ac Philostrati dictionem ejus, qui Heroica atque imagines scripsit, affirmat *ἀπλουστέραν εἶναι καὶ ἀσφαλεστέραν.* De Mureti vero errore, qui ex loco *τέχνης* hujus, quo p. 37. Dionysius Isocratem *ἑταῖρον* suum vocat, juniorem quendam Isocratem est commentus, dixi lib. 2. c. 26. §. 5.

X. ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ sive τῶν *ἀρχαίων κρίσις* Græce primum cum aliis quibusdam Dionysii scriptis Criticis mox commemorandis prodiit Paris. A. 1554. 8. edente *H. Stephano*, qui è Cicerone & Quintiliano judicia de iisdem scriptoribus adjunxit. Latine vertit *Stanislaus Ilovius* Polonus Basil. 1557. 8. inscripsitque *de præcipuis Græcæ linguæ auctoribus elogia.* Ilovii translatio recusa est in editione Wecheliana T. 2. p. 206. & in latina Hanoviensi, & in Græcolatina Hudsoniana. Scriptores, de quibus judicium fert Dionysius in præsenti libro, hi sunt: Homerus, Hesiodus, Antimachus, Panyasis, Pindarus, Simonides, Stesichorus, Alcæus, Æschylus, Sophocles & Euripides: Herodotus & Thucydides, Philistus & Xenophon, ac Theopompus, tum Pythagorei & Plato atque iterum Xenophon & Aristoteles. Lysias præterea & Isocrates, Demosthenes, Æschines, & Hyperides.

XI. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΤΤΙΚΩΝ ΡΗΤΟΡΩΝ *ὑπομνηματισμοὶ πρὸς Ἀμμαῖον.* *De Oratoribus Atticis* ad Ammæum commentarii. Horum prima pars duntaxat exstat, *περὶ τῶν πρεσβυτέρων* de antiquioribus *Lysia, Isocrate, Isæo.* Ex altera de junioribus Oratoribus Atticis *Demosthene, Hyperide & Æschine* superest tantummodo caput initio mutilum & hinc inde hians *περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος*, & tractatio non integra de *Dinarcho.* Tertia pars de Historicis & ceteris scriptoribus Atticis à Dionysio promissa incertum, an perfecta, certe ad nos non pervenit. Quæ *de Lysia & Isocrate* commentatus est Dionysius, primus cum Lysiæ orationibus & Isocratis græce edidit Aldus A. 1513. fol. post Aldum H. Stephanus ad calcem Antiquitatum Dionysii A. 1547. fol. Latine transtulit

ſtulit Matthias Martinez Middelburgicus, & quæ de Iſocrate, Hieron. Wolfius, cujus verſionem Sylburgius quoque in Wecheliana editione exhibuit. T. 2. p. 211. Quæ autem *de Iſæo & Dinarcho*, P. Victorius Græce vulgavit è Bibl. Medicea Lugd. 1580. 8. apud Tornæſ. Vertit latine A. Schottus, ac de Dinarcho idem, quem dixi Martineſius ſive Martinius. Quæ de dicendi vi denique, quæ ſingularis fuit *in Demoſthene*, primus è recentiore MS. codice & ſchedis è Lollini Bibliotheca à Don Zellino communicatis Græce edidit Frid. Sylburgius, latine Martineſius convertit. Exſtant hæc latine in editione Hanovienſi A. 1615. 8. Græce in Wecheliana, græce & latine in Hudſoniana, qui duobus MSS. Bibl. Regis Galliæ ad Græca caſtiganda uſus eſt, & in Iſæo ac Dinarcho & Demoſthene, codice ex MS. Bibl. Bodlejanæ.

XII. EPISTOLA I. AD AMMÆUM (quem φίλτατον ſive amiciſſimum vocat) *de ætate ſcriptorum Demoſthenis & Ariſtotelis*, ſive quod Demoſthenes artem Rhetoricam non didicerit ex Ariſtotele, neque orationibus ſuis ad ejus præcepta conformatis omnium Oratorum præſtantiſſimus evaſerit. Græce primus edidit H. Stephanus 1554. 8. latine vertit in ſua Demoſthenis editione *H. Wolfius*, cujus verſionem recudi curavit Sylburgius T. 2. p. 223. *A. Schotti* * translatio cum ejus notis exſtat in editione Dionyſii Hanovienſi latina A. 1615. 8. & in Græcolatina Hudſoni, qui uſus MS. codice Regio ad Græca caſtiganda.

XIII. EPISTOLA II. AD AMMÆUM περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων *de iis, quæ Thucydidi propria ſunt.* Scripta poſt librum prolixiorem de Thucydide, de quo mox, & græce vulgata ab Aldo inter græcos Rhetoras A. 1508. fol. tum à Joachimo Camerario A. 1540. & aliis quibusdam Thucydidis editoribus, & ab H. Stephano cum Antiquitatibus Dionyſii A. 1547. fol. & in editione Dionyſii Wecheliana. Latine *Matthia Martinez* interprete in editione latina Hanovienſi & in Græco-latina Hudſoni, qui ad græca emendanda adhibuit duos Regios Gallicos codices & unum Colbertinum.

XIV. DE THUCYDIDE *Liber ad Q. Ælium Tuberonem* περὶ τοῦ Θουκυδίδου χαρακτῆρος καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ συγγραφέως ἰδιωμάτων. Græce primus è Codice *Andreæ Dudithii* Pannonii, quem à Paulo Manutio acceperat, edidit Sylburgius in editione Wecheliana. Subjunxit idem T. 2. pag. 241. perelegantem Dudithii translationem quæ prodierat Venet. 1560. 4. apud Manutium & Baſil. 1579. 8. Exſtat etiam in latina Dio-

no-

* Confer Vitas Demoſthenis & Ariſtotelis comparatas A. Schotto auctore, Auguſtæ Vindel. 1603. 4.

nysii editione Hanoviensi & in græco-latina Hudsoni, qui usus ad græca castiganda Codice MS. Bodlejano, erudita H Savilii manu hinc inde notato. Laudat hunc librum ex merito Rogerus Aschamus in Epistola de imitatione scripta ad Joh. Sturmium.

XV. EPISTOLA AD CN. POMPEJUM (πρὸς Γνάϊον πομπήϊον) *de Platone*, qua exponit, quid in ejus Philosophi dictione & quam ob rem improbarit, adjuncto judicio de historicis, quos præcipue imitatione dignos esse putat, *Herodoto*, *Thucydide*, *Xenophonte*, *Philisto*, *Theopompo*. Hanc epistolam græce primus cum aliis quibusdam Dionysii scriptis vulgavit H. Stephanus Parif. 1554. 8. latine vertit *Stanislaus Ilovius* Polonus Basil. 1557. 8. divisam in bina opuscula, quorum unum sub titulo comparationis excellentissimorum Historicorum inscriptum dedicavit Joh. Tencinio Comiti, alterum inscripsit Cælio secundo Curioni Præceptori suo. Hæc versio recusa legitur in editione Wecheliana, T. 2. p. 229. & in latina Hanoviensi, atque in græco-latina Hudsoni, qui Codice MS. Regis Christianissimi usum se testatur ad Græcum contextum castigandum.

Quod Sylburgius in præfat. ad tomum posteriorem promittit primi tomi spicilegium & secundi auctarium, lucem non vidit, sed cum præstantissimo auctore intercidit.

Perierunt etiam scripta varia Critica ac Rhetorica Dionysii ipsius, ut eidem Sylburgio jam observatum.

XVI. Desiderantur sane hæc:

1. Περὶ μιμήσεως *de imitatione* ad Demetrium ὑπομνηματισμοὶ γ' Commentarii III. an, & quinam & quomodo imitandi sint scriptores eximii. Dionys. Epist. ad Pompej. p. 128. & lib. de Thucydide sub init. Scholiast. Hermogenis 1. περὶ ἰδεῶν laudat Dionysium περὶ μιμήσεως χαρακτήρων, neque assentior Meursio, qui in libro de Dionysiis suspicabatur duo distincta scripta περὶ μιμήσεως & περὶ χαρακτήρων. Non absurde autem Sylburgius horum librorum ἐκλογὴν esse putabat τοὺς τῶν παλαιῶν χαρακτῆρας, de quibus dixi supra §. 10.

2. περὶ τῆς πραγματικῆς Δημοσθένους δεινότητος, De Demosthenis in rerum tractatione admirando acumine ac vi (ut περὶ λεκτικῆς δεινότητος ejusdem Oratoris disseruit in ὑπομνηματισμοῖς, quos habemus de Rhetoribus Atticis ad Ammæum.)

3. De Hyperide & Æschine, tum Historicis, Philosophis, ac ceteris scriptoribus Atticis ὑπομνηματισμοί.

4. Liber *περὶ τῆς ἐκλογῆς ὀνομάτων de delectu verborum*, quem Rufo promittit in lib. de verborum compositione.

5. Liber de Lysia & internoscendis ejus orationibus *ἰδίαν δὲ περὶ τοῦ ῥήτορος πραγματείαν συνταττόμενος* &c. Dionysius in Lysia pag. 86. Confer in Isæo sub init.

6. *Ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς Φιλοσοφίας πρὸς τοὺς κατατρέχοντας αὐτῆς ἀδίκως.* Adversus eos, qui Politicam Philosophiam injuste reprehenderunt. Dionys. lib. de Thucydide p. 137.

Denique Dionysium Halicarnasseum inter eos qui *Epicuri* famam scriptis lacerarunt refert Laertius lib. X. sect. 4. quod forte in libro jam dicto de civili Philosophia factum.

XVII. Allegatur præterea Dionysius Halicarnasseus *περὶ ἑρμηνείας* in Scholiis ad Aristoph. Nubes v. 400. Unde librum de elocutione, qui legitur sub nomine *Demetrii Phalerei*, & in quo locus à Scholiaste Comici laudatus occurrit, Dionysio nostro tribuunt H. Valesius ad excerpta Peiresciana p. 65. Is. Vossius ad Catull. p. 153. & in libro de poematum cantu & viribus rythmi, ac Menagius pag. 59. & 222. ad Laertium. Sed hoc de libro dictum à me est infra lib. IV.

XVIII. Dionysio etiam nostro *librum de vita Homeri* qui sub *Plutarchi* nomine exstat, tribuit præstantissimus Vir Thomas Galeus, qua de sententia vide, si placet, quæ dixi lib. 2. c. 1. §. 4.

XIX. Index scriptorum à Dionysio Halicarnassensi allegatorum accommodatus ad paginas editionis Wechelianæ, cujus paginas Oxoniensis, unde hic elenchus depromtus est, in ora paginarum interiori adscriptus habet A. Tomum priorem, B. posteriorem denotat.

Li-

Li-

XX. Dionysios alios quam plurimos Jo. Meursius ad Helladium & singulari libro qui in Tomo decimo thesauri Gronoviani pag. 1580. exstat commemoravit, de multis monitum etiam Vossio atque Jonsio III. 8. de nonnullis præterea mihi observatum, itaque Catalogum eorundem hoc loco subjungere conveniens instituto meo dixi.

Dionysius Ægiensis Δικτυακῶν scriptor. Phot. Cod. CLXXXV. & CCXI.

Ælius Dionysius Halicarnasseus auctor Historiæ Musicæ libris XXXVI. ῥυθμικῶν ὑπομνημάτων libris XXIV. Μουσικῆς παιδείας sive διατριβῶν libris XX. & de iis quæ Musice dicta sunt apud Platonem libris V. Suid. qui sub Hadriano Imp. clarum & Sophistam ac Musicum vocatum esse refert. Jonsio III. 8. idem videtur cum Ælio Dionysio qui Lexicon Rhetoricum & Atticum scripsit de quo infra lib. IV. & cum eo cujus libro de Alexandria usus Sopater apud Phot. Cod. CLXI.

Dionysius quod Atheniensibus svasit ut numis æneis uterentur dictus *Æneus* teste Athenæo XV. pag. 669. poeta & Rhetor perantiqvus Atheniensis, cujus *Poemata* laudat Plutarch. Nicia, p. 526. *Elegias* Aristoteles III. 2. Rhetor. & Athenæus. x. p. 443. & xv. p. 668.

Dionysius Afer à quibusdam dicitur scriptor περιηγήσεως quæ exstat. De eo infra lib. IV.

Dionysius Albianus. Schol. Apollon. II. v. 660.

Dionysius Alba in Italia Episcopus. Niceph. IX. 33.

Ælius Dionysius Alexandri F. Halicarnasseus. Supra in *Ælius* Dionys.

Dio-

Dionysius Alexandrinus à plerisq; vocatur περιηγητὴς scriptor quam habemus & de qua me dicturum recepi infra lib. IV.

Dionysius Alexandrinus Glauci F. Grammaticus sub Nerone ac deinceps clarus usque ad Trajanum, qui Imperatori fuit ab Epistolis & legationibus ac responsis & Bibliotheca. Suid.

Dionysius Alexandrinus, priore ut videtur antiquior & ab eo distinguendus (licet apud Suidam confundi videtur) Magister Parthenii Grammatici, Chæremonis vero Philosophi discipulus & in schola Alexandrina successor. Parthenius Dionysii (scil. discipulus) memoratur apud Athenæum ut notavi supra pag. 678. ubi Parthenium intelligebam Phocensem, quod forte de Parthenio accipiendum erat Nicæno, quem imitatus est Virgilius.

Dionysius Alexandrinus Teri F. Grammaticus, discipulus Aristarchi, & Dionysii Thracis nomine notior, de quo & scriptis ejus dixi lib. IV.

Dionysius Magnus, Alexandriæ Episcopus, discipulus Origenis, quem ab Alexandro Dionysio cujus commentar. inchoatus in Ecclesiasten memoratur Eusebio, Hieronymo & Suidæ, perperam distinguit doctiss. Meursius. De eo consulendus egregius Vir Guil. Caveus in vitis Patrum Tomo I. & in Hist. literaria scriptor. Eccles. ad A.C. 254. In Bibliotheca Augustana occurrit catena MS. in Epistolam ad Romanos tum ex aliis tum è Dionysio Alex. congesta. vide B.D. Reiseri Catalogum MSS. p. 9.

Dionysius Alexandrinus Rhetor itidem Christianus, superiore longe junior, cujus sunt commentarii in Dionysium Areopagitam, quos in Bibl. cujusdam nobilis Veneti Lollini manu exaratos exstitisse auctor est veterum librorum helluo sed non satis accuratus Criticus Franciscus Turrianus. Vide Albertinum de Eucharistia p. 261. & Ephemerides Parisienses A. 1702. 20. Martii.

Dionysius Anthroprographus, qui homines tantum pingebat. Plin. XXXV. 10.

Dionysius Antiochenus Sophista de cujus Epistolis quæ exstant dixi supra lib. 2. c 10. §. 41.

Dionysius Apollinaris hæretici discipulus. Infra in *Areopagita*.

Q. Aquilius Dionysius. Vet. inscriptio apud Rhodium pag. 296. ad Scribon.

Dionysius Arei Philosophi F. cujus contuberium iniit (Alexandriæ ut è

Plutarcho constat) eruditionis Græcæ causa Augustus Imp. teste Sueton. c. 89.

Dionysius Areopagita cujus Act. XVII. 34. mentio, & sub cujus nomine scripta etiamnum multa exstant, quæ ab Eutychianis primum edita in lucem observat Morinus de sacris Ecclesiæ ordinat. p. 241. Dionysio Apollinaris hæretici discipulo tribuit illustris Stillingfleetus. Vide quæ infra lib. IV.

Dionysius Argivus. Clemens Alex. I. Strom p. 321.

Dionysius Argivus, statuarius. Vide Francisc. Junium in Catalogo artificum.

Dionysius Aristarcheus, Grammaticus Alexandrinus qui vulgo Dionysius Thrax. De eo infra lib. IV.

Dionysius Ascalaphus. Etymol. M. in Διονύσ. Idem, judice Meursio, qui Athenæo XI. p. 475. λεπτὸς sive *gracilis*, ubi ejus commmentarium in Theodoridam sive carmen de Amore memorat.

Dionysius Atheniensis ἐν ταῖς κτίσεσι Schol. Apollon. II. v. 279. Etymol. in Πελοπόννησος, ἐν ταῖς κτίσεσι, pro quo emendant κτίσεσι. Vide supra p. 536. Κτίσεις scripserat etiam Dionysius Chalcidensis, de quo suo loco. Fuit præterea Dionysius Atheniensis, qui *Æneus* dictus. Dionysium quoque Atheniensem in numo apud Goltzium Jonsius observavit. Athenis Dionysium Stoicum audivit Atticus, teste Cic. 2. Tusc. De Dionysio Attico Rhetore infra in *Pergamenus*. De Atticista, in *Ælius*.

Aurelius Dionysius. Inscriptio vet. ap. Gruterum p. 845.

Dionysius Bar Salibi, Syrus Jacobita, A. C. 1171. defunctus. De eo leges in Epistolis Huntingtonianis p. 111. seq. 113. seq.

Dionysius Bithynus, Dialecticus Strab. XII. p. 566. auditus à Theodoro Atheo. Laert. II. 98.

Dionysii Byzantii ἀνάπλουν Βοσπόρου Stephano ac Suidæ memoratum edere promisit tomo tertio Geographorum Græcorum minorum laudatissimus Hudsonus. Initium è MS. Regis Christianiss. Græce vulgavit Cangius in CPoli Christiana. Ejusdem Dionysii Threnos sive poema epicediis refertum Suidas memorat, & alibi in Διονυσ. Μυσωνίου Periegesin quoque ait Byzantii Dionysii sibi videri, nisi ibi legendum *Bithynus* pro *Byzantio* ut volunt viri docti.

Dionysius è Caria Criticus apud Eunapium proœm. haud quaquam diversus est à Dionysio Halicarnass. cujus scripta exstant.

Dionysius Calchedonius Jonsio memoratus nullus est, nam apud Clementem

tem I, Strom.p.333. inter antiquissimos scriptores memoratur Dionysius ὁ Καρχηδόνιος *Carthaginiensis.*

Dionysius Carthaginiensis Laert. II. 106. nisi legendum cum eodem Jonsio χαλκηδόνιος pro Καρχηδόνιος, ut Dionysius Bithynus intelligatur de quo supra. Chalcedon enim civitas Bithyniæ.

Dionysius Carthusianus, de quo Caveus sive Warthonus ad A. C. 1450.

Dionysius Chalcidensis Quinque libros κτίσεων scripsit teste Marciano in periplo. Meminit & Strabo XII. p.566. Laudatur in Scholiis ad Apollon. & Aristoph. tum à Suida & Harpocratione. Meminit & Plutarchus lib. de Herodoti malignitate p.860. Respicit Clemens I. Strom. p 333. ubi ex Dionysio refert Thasum conditam Olymp. XV. Dionysius Halic. lib. 1. p.58. & forte Zenobius Dionysium Chalcidensem laudans V. 64. proverb. Vide Rutgers. IV. 18. Var.

Dionysius Chalcus, supra *Æneus.*

Dionysius Charmidæ F. Schol. Pindari Nem. VII. p. 381.

Dionysius Chirurgus. Scribon. Largus Composit. Med. c. 212. seq.

Dionysius præceptor *Ciceronis* filiorum de quo VIII. 30. ad Atticum: *Dionysium dimisi à me ut Magistrum Ciceronum non libenter, ut hominem ingratum non invitus.* Confer. VI. 1. VII. 4. 8. 16. VIII. 4. IX. 3. 14. XIII. 1. De eodem forte Cicero XIII. ad famil. 77. *Dionysius servus meus, qui meam Bibliothecam multorum nummorum tractavit, cum multos libros surripuisset, nec se impune laturum putaret, aufugit.* Hæc è Jonsio p.251.

Dionysius filius ejus Dionysii qui Ciceronis filium docuit, elegans magis declamator quam vehemens. Sen. Lib. 1. controvers. 4.

Dionysius Colophonius qui sub Menippi nomine libros edidisse fuit creditus. Vide Laert. VI. 100.

Dionysius Colophonius pictor nobilis, de quo Franciscus Junius in Catalogo artificum & Jonsius p. 254.

Dionysius Corinthius Poeta Epicus cujus ὑποθήκας, Ἄιτια & Μετεωρολογούμενα tum prosa scriptum commentarium in Hesiodum Suidas memorat, testatus etiam Periegesin à quibusdam ad eum veluti auctorem referri.

Dionysius Corinthi Episcopus & Martyr de quo vide doctiss. Caveum ad A. C. 170. & quæ infra libro IV.

Dionysius κριτικὸς scriptor apud Laertium I. 36. non diversus videtur à Dionysio Halicarnasseo cujus scripta exstant.

Dionysius Cyclographus. Vide infra in *Dionys. Milesio* Historico, & *Samio.*

Dionysius Cyrtus Medicus insignis Ægyptius. Steph. in Κύρτος.

Dionysius Cyzicenus cujus Epigramma in Eratosthenis funus legitur III. Antholog. p. 420.

Dionysii Delphici filios Æacidem & Aristotimum æquales suos laudat Plutarchus de sollertia animal. p. 965.

Dionysius Diacenus: infra in *Dionys. Philadelphiensi.*

Dionysius Dialecticus: supra in *Dionys. Bithyno.*

Dionysius Diogenis F. Geographus laudatus à Marciano in Periplo.

Dionysius Exiguus auctor æræ vulgaris Christianæ quæ ab illo Dionysiana appellatur. Floruit circa A C. 530.

Flavius Dionysius Consularis Phœnices A. C. 328. de quo Vales. ad Euseb. IV. 42. de vita Constantini.

Dionysius Γιγαντιάδος scriptor. Steph. in χελιδόνιοι & Νέστων.

Dionysius Glauci F. supra in *Dionys. Alexandrino.*

Dionysius Grammaticus cujus mentio apud Platonem ἐρασταῖς & Platonis ipsius magister si Laertio III. 4. & Apulejo fides: licet dubitet Jonsius p. 250.

Dionysius Halicarnassꝫus Major: de quo hoc capite satis dictum.

Dionysius Halicarnassꝫus junior. Supra in *Ælio Dionysio.*

Dionysius Heliopolites. Artemidor. II. 71. p. 152. è quo loco Onirocritica scripsisse colligitur.

Dionysius Heracleotes Arati præceptor, ut traditur in utraque Arati vita. Idem ut videtur cum Metathemeno de quo dixi supra cap. XV. & quem anno ætatis LXXXI. ut vita abiret cibo abstinuisse refert Censorinus c. 15. Sophocli Parthenopæum suppoluisse Laert. V. 92.

Dionysius Ἡρακλεώτης Laert. IX. 15.

Dionysius Historicus qui sub postremis Imperatoribus scripsit & à Jornande c. 19. de rebus Geticis allegatur.

Dionysius Hydragogus Plutarch. quæst nat. p. 914.

Dionysius Jambus. Plutarch. de Musica p. 1136. Clemens Alex. V. Strom. p. 569. ubi versum Hexametrum affert. Ejus περὶ διαλέκτων. Athen. VII p. 284. Aristophanis Grammatici præceptor, circa Olymp. CXL. clarus, ut è Suida in Ἀριστοφ. Jonsius observavit.

Διονύσιος ὁ Ἰτυκαῖος. ἔστι δ' Ἰτύκη πόλις Σικελίας (imo Λιβύης) Schol. Luciani T. 1. p. 38. Vide infra *Dionys. Uticensis.*

M. Junius Dionysius Medicus. Inscriptio vetus apud Rhodium p. 297. ad Scribon.

Dio-

Dionysius Leptus sive *gracilis* supra in Ascalapho.

Dionysius Leuctricus Athen. XIII. p. 609.

Dionysius scriptor Λιθιακῶν, poeta idem forte cum Periegete. Eustath. procemio, sive Epistola ad Jo. Ducam. Maximus ad Dionys. Areopagit. de Myst. Theol. c. 2. Suid. in Διονύσ. Κορίνθι@.

Dionysius Longinus, de quo infra lib. IV.

Dionysius Magnes Olymp. CLXXIII. Ciceronis annum XXIX. agentis præceptor in Asia fuit teste Cic. in Bruto, Plutarcho in Cic. p. 862.

Dionysius Medicus Cels. VI. 6. Plin. XX. 3. & 11. Supra in *Junio* & *Cyrto* ac paulo post in *Milesio, Sallustio & Samio.*

Dionysius Melitensis Plutarchi familiaris IX. 14. sympos. quæst.

Dionysius Heracleotes *Metathemenus* dictus quod à Stoicis ad Cyrenaicos vel Epicurum defecisset, ut dixi supra cap. XV. Vide Jonsium p. 250.

Dionysius Milesius Historicus clarus circa Olymp. LXV. teste Suid. in Ἑκαταῖ@, *res Darii* (Hystaspis sub quo fuit) scripsit *libris V.* teste rursus Suida in Διονύσ. qui præterea ejus *Persica*, Jonica dialecto composita commemorat: tum *libros tres de rebus Trojanis*, itemque Μυθικὰ & Κύκλον ἱστορικὸν libris septem (sive ut Clemens in protreptico pag. 30. vocat μέρεσι) At undecimus laudatur in Schol. ad Euripidis Phœniss. v. 1123. De hoc opere quod στέφανον vocat Socrates III. 23. & ex eo Niceph. X. 36. Tripartita VII. 2. & Samio Dionysio Athenæus tribuit, dixi supra lib. 2. c. 2. §. 24. Suspicor autem μυθικὰ sive παλαιὰς μυθοποιίας ut vocat Diodorus Sic. III. 66. p. 140. (200) & Τρωϊκὰ Suidæ memorata non fuisse diversa à Cyclo illo historico. Vide Diodorum Siculum lib. III. c. 52. p. 129. (185.) Forte nec Persica ejus diversa fuere à libris τῶν μετὰ Δαρεῖον, quod expono *de rebus Dario imperante gestis.* Sic apud Plutarchum de sera Numinis vindicta p. 563. τῶν γενομένων μεθ' ἡμᾶς Ποντογλῶς, recte Xylander: *qui nobiscum fuit*, non *qui post nos.* Cæterum *periegesin Orbis* etiam Suidas tribuit huic & mox Samio Dionysio. Perperam sane, si illam quam hodie habemus intellexit, alium enim illa longe juniorem Dionysium auctorem habet, ut dicturus sum infra lib. IV. *Argonauticorum* Dionysii Milesii primum & secundum librum laudat Schol. Apollonii, nisi Mytilenæum inintellexit, quem & ipse alibi & Suidas tradit scripsisse Argonautas. Quanquam Dionysium quoque Milesium (sed in Cyclo Historico ut

ut suspicor) de Argonautis scripsisse tradit Diodorus Sic. loco laudato, & respicit ubi de Argonautis loquitur Apollodorus in Bibliotheca sua, Historici ut alibi dixi Cycli epitome.

Dionysius Milesius Medicus cujus mentio ap. Galenum IV. 7. κατὰ τόπους & alibi II. de antidot. Plinium lib XII. & XXII. Cælium Aurel. &c.

Dionysius Milesius Sophista Isæi Assyrii auditor sub Hadriano Imp. clarus. Vide Philostr. I. de Sopist. p. 513. & p. 522. seq. Dionem LXIX. p. 789. De Epistolis quas huic Dionysio male tribuit Meursius, dixi supra lib. 2. c. 10. §. 31. Epigrammata quoq; Dionysii Sophistæ quæ in Anthologia leguntur, Antiocheno libentius tribuerim.

Dionysius Musicus: supra in *Ælius Dionys.* Alius apud Nepotem in Epamin.

Dionysius Musonii F. Samius vel secundum alios Rhodius scripsit Suida teste ἱστορίας τοπικάς libris VI. Ex his forte fuerunt Βασσαρικά Stephano memorata & Eustathio ad periegeten. Addit Suidas ἱστορίας παιδευτικῆς libros X. & (quæ alterius Dionysii est) οἰκουμένης περιήγησιν. Samio etiam libros περὶ τοῦ κύκλου tribuit Athenæus, sed Dionysius ὁ κυκλογράφος aliis Milesius est, ut paulo ante dixi.

Dionysius Mytilenæus, infra in Scytobrachion.

Nestor Dionysius, Novariensis Minorita, auctor dictionarii latini editi Argentinæ 1502.

Dionysius Olynthius inter eos qui de Homero ejusque genere & ætate scripserunt laudatus à Tatiano At χρονικά apud Suidam in ἱστορικός, non hujus sunt Dionysii ut Meursio visum, sed Halicarnassei.

Dionysii duo ὀψαρτυτικῶν scriptores ab Athenæo allegantur.

Dionysius Oxymachi F. Medicus, à Rufo laudatus libro de partibus humani corporis.

Dionysius Parisiensis quem ab Areopagita distinguere docuit Jo. Launojus.

Dionysius Pergamenus cognomine *Atticus*, Apollodori Rhetoris qui Augustum Imp. docuit discipulus σοφιστὴς ἱκανὸς καὶ συγγραφεὺς καὶ λογογράφος. Strab. XIII. p. 625.

Dionysius Phaselites allegatur in Schol. ad Pindarum Od. 2. Pyth. p. 421. edit. Ox. ejus περὶ τῆς Ἀντιμάχου ποιήσεως & περὶ ποιητῶν ab auctore Græco vitæ Nicandri.

Dionysius Philadelphiensis sive à Ptolemæo Philadelpho in Indiam missus cum Megasthene, ut vires gentium proderet teste Plinio VI. 17. ὀρνιθιακά illi tributa à quibusdam, refert Eustathius ad Dionysii periegesin, addens illum dictum vulgo διάκενον sive *inanem*, διὰ λέξεως ἀκυρολογίαν.

Dio-

Dionysius Platonis servus. Laert. II. 42.

Dionysius Marcus Pomponius, libertus. Cic. IV. 14. ad Attic.

Dionysius Rhodius: supra in *Dionysio Musonii* F. Tertull. de anima c. 46.

Dionysius Episcopus Romanus ab A. C. 259. ex cujus epistola ad Dionysium Alex. legitur fragmentum apud Athanas. de decretis Synodi Nicænæ. Nam quæ ipsi præterea tribuit Lud. Jacobus à S. Carolo in Bibl. Pontificia, atque in his librum de situ Orbis sive periegesin è fabuloso Luitprando, recte explosit præstantiss. Caveus.

Dionysius Sallustius Medicus. Plin. XXXII. 7.

Dionysius Samius Vide supra in *Dionys. Musonii F.*

Dionysius Samius Medicus. Galen. IV. 13 de medic. secundum genera.

Dionysius Scymnaeus. Tzetz. ad Lycophronem v. 1247. *An forte intelligitur Ælius Dionysius Halicarnasseus junior, qui Scymno Lexicon suum inscripsit?* ita Jonsius p. 242.

Dionysius Scytobrachion sive *Scyteus*, paulo ante Ciceronem vixit, Jonsio observante ex Svetonio de Grammat. c. 7. Auctor fuit historiarum quas alii ad Xanthum Lydum retulere teste Athenæo XII. p. 515. Allegatur ab Eustathio ad Iliad. γ'. Huic Dionysio *Coronam* tribuit Jonsius, à Socrate (ipse ex memoriæ lapsu Eusebium citat) laudatam, idemque esse putat opus XXXIII. librorum de Nymphis apud Suid. in Νύμφαι. Sed Coronam illam haud diversam existimem à Κύκλῳ Historico Dionysii Milesii, de quo supra. Præterea Dionysius iste Mytilenæus Suida teste scripsit Carmine Epico τὴν Διονύσου καὶ Ἀθηνᾶς στρατιάν, tum Μυθικὰ ad Parmenontem, denique *Argonautas* sex libris sermone prosario, quod opus in scholiis ad Apollon. laudatur.

Dionysius Siculus, Syracusarum Tyrannus de cujus scriptis videndi præter Suidam viri docti laudati à me lib. 2. c. 19.

Dionysius Siculus junior, superioris filius Tyrannus & ipse Siculorum, quem Epistolas & de poematibus Epicharmi scripsisse Suidas testatur. Epistolam ejus ad Speusippum exhibet Laert. IV. 2. De hoc proverbium *Dionysius Corinthi.* Vide Justin XXI. 5.

Dionysius & Cephalo legislatores qui è Corintho in Siciliam venerunt. Plutarch. Timoleonte p. 248.

Dionysius Sidius Etymol. M. in ὑπαιθέρων, Forte legendum Σιδώνιος pro Σίδιος.

Dionysius Sidonius. Varro lib. IX. de lingua lat. & Eustath ad Odyss. α.

Dionysius Sinopensis Comicus circa Olymp. C. cujus dramata quædam laudari ab Athenæo notabam lib. 2. c. 22.

Dionysii Stoici duo vel tres de quibus supra cap. XV. unus Heracleotes, alter quem allegat Laertius VI. 43. & contra quem scripsit Chrysippus: tertius quem Athenis Atticus audivit teste Cic. 2. Tusc.

Dionysius Syrus Sæculo XII. post CHRISTUM natum clarus. Supra in *Dionysius Bar Salibi*.

Dionysius dictus etiam *Terus* à patre, & ab ejusdem patria *Thrax*. Grammaticus, Discipulus Aristarchi, de quo infra lib. IV. Videtur etiam pictoriæ peritus fuisse & sculptoriæ. Confer Athenæum XI. p. 489. & Etymol. M. in Διονύσ. Franciscum Junium Catalogo pictorum pag. 79. Si idem fuit de quo Athenæus, docuit Rhodi.

Dionysius Thebanus Musicus antiquissimus, de quo dictum lib. 2. c. 15.

Dionysius Theophanti F. supra in *Dionys. Metathemenus*.

Dionysius Tryphonis F. Grammaticus qui περὶ ὀνόματων scripsit, laudatus Athenæo, Harpocrationi & Stephano Byz.

C. Valerius Dionysius cui jus Quiritium sive Civitatis Romanæ à Trajano dari rogat Plinius X. Epist. 105.

Cassius Dionysius Uticensis, qui Magonis Carthaginiensis libros XXVIII. γεωργικῶν Punice scriptos libris XX. Græca lingua est complexus & Sextilio Prætori misit, teste Varrone. Meminit hujus operis Plinius quoque & Columella & Athenæus. Allegatur etiam Dionysius in Geoponicis lib. 1. c. 11. licet Magonis opus ejusque Epitome tum illa Dionysii, tum altera sex librorum à Diophane Bithyno missa ad Dejotarum Regem, jam periisse videntur cum Geoponica jussu Constantini Porphyrogeneti concinnarentur, tantum abest ut, quod viris quibusdam doctis in mentem venisse video Geoponica quæ exstant sint ipsi illi XX. libri à Dionysio Uticensi è Magone compositi. Ῥιζοτομικὰ hujus Dionysii memorantur in scholiis ad Nicandrum & à Stephano Byz. in ἰτύκη, atque respiciuntur ut Meursius observat, etiam à Servio ad 1. Georgic.

Dionysius Zopyrus. Schol. Aristoph. ad aves v. 1297. Nisi legendum *Dionysius & Zopyrus*. Nam ut Laertius VI. 100. notat, Dionysius & Zopyrus Colophonii sub Menippi Cynici nomine libros ediderunt.

CA-

CAPUT XXXIII.

De EPICURO & Epicureis, Cyrenaicis, Scepticis aliisque Variarum minorum sectarum Philosophis.

De ætate & vita Epicuri. 1. Scripta. 2. Catalogus Epicureorum. 3. Cyrenaicorum. 4. Scepticorum. 5. De Megaricis, qui Dialectici quoque & Eristici dicti. 6. De aliis variis sectis minoribus. 7. De Eclecticis. 8.

I.

EPICURUS Neoclis F. è genere nobili Philaidarum, in Gargetto Atticæ natus est Olymp. CIX¾. Archonte Sosigene, ante CHRISTUM 342. (a) Anno ætatis decimo quarto vel duodecimo (b) Philosophiæ operam dare cœpit, cum Sophistas & Grammaticos incassum rogasset, ut Hesiodi sibi chaos interpretarentur. *Democriti* potissimum scriptis delectatum ferunt, è quibus dogma de atomis, uti ex scriptis *Aristippi* dogma de voluptate hausisse & pro suo venditasse est insimulatus. Ita enim intelligo locum Laertii X. 4. Præceptorem nullum agnovit, (c) sed Pyrrhonis discipulum Nausiphanem qui Epicuri se doctorem ferebat, gravissimis proscidit probris. Sunt tamen qui Xenocratem, (d) alii qui Lysiphanem & Praxiphanem (e) tradunt audiisse, vel Pamphilum Platonicum (f) in Samo versatum. Ex Antiquioribus Philosophis

(a) Laert. X. 14. ex Apollodoro.
(b) Id. 2. & 14.
(c) Laert. X. 8. 13 14. Sextus initio libror. contra Math.
(d) Eufeb. XIV. præparat. p 768. Laert. X. 13. ex Demetrio Magnesio.
(e) Laert ibid. ex Apollodoro.
(f) Laert. X. 14.

phis plurimum tribuit Anaxagoræ & Archelao. Leucippi ne meminit quidem, nec ipſe nec Hermachus. (*g*) Adoleſcentiam partim Sami partim Tei exegit, mox verſatus Colophone, Mytilenæ, Lampſaci: denique Athenas reverſus anno ætatis 36. cum ibi per aliquod tempus eſſet commoratus, hortum peramœnum in urbe ipſa ſibi comparavit in eoq; familiares quos habuit plurimos docuit. In dictione maxime ſtuduit perſpicuitati & proprietati verborum: (*h*) vitam ſobriam egiſſe etiam ab adverſariis conceditur, neque Cicero dubitavit de Epicuri ſchola ſcribere II. 25. de fin. *ut ceteri exiſtimantur dicere melius quam facere, ſic hi mihi videntur facere melius quam dicere.* Bodinus in Colloquio Heptaplomere MS. lib. 1. *Multos Deorum contemtores, plures etiam qui nihil à beluis niſi figura differrent, Epicureum tamen adhuc reperi neminem, i. e. qui Deos nulla præmiorum ſpe religioſe coleret, qui frugaliſſime ac temperatiſſime viveret, qui continentiam, juſtitiam, fidem, morum integritatem ut Epicurus amplexaretur, mortales tamen animos crederet, nec ullum ab immortali Deo negotium cuiquam impendere arbitraretur, qui denique ſummum hominis extremumque bonum non in corporeis voluptatibus, ſed in animi excelſi tranquillitate ſerena collocaret.* Inter dogmata ipſius fuere haud dubie non impia modo, ut qui præmia & pœnas & omnē removeret religionem Numinis, ſed etiam abſurda ut (præter illa ipſa quæ jam dixi) quod negaret fines rerum intentos, oculum v.g. factum ad videndum, aurem ad audiendum; ſed caſu illa opinabatur quia ad hoc apta coaluiſſent, videre & audire, quo nihil mihi videtur dici poſſe ineptius. Denique dogmata ejus quoque fuere ita comparata, ut maxima voluptate homines probos privaret conſcientia ac providentia Dei, & in rebus adverſis præſens atque maximum eriperet ſolatium, quod ex Dei voluntate & auxilio percipitur, ut pulchre monuit Plutarchus libro quod non poſſit ſvaviter vivi ſecundum Epicurum. Alioqui non abnuerim per inimicos multa ipſi fuiſſe & ejus ſcholæ impacta per calumniam, quæ è veteribus Laertius, è recentioribus præcipue diligenter diluit Gaſſendus. Præter eundem Gaſſendum T. 5. Opp. & reliquos eruditos Laertii ac Lucretii interpretes, de Vita ac Philoſophia Epicuri conſuli poſſunt Jacobus Rondellus Libro de vita & moribus Epicuri. Amſt. 1694. 12. & Bælius in Lexico, T. 2

Obiit Ol. CXXVII. 2. ætatis 72. Archonte Pitharato (*i*) ſtatuis in patria ſed

(*g*) Laert. X. 12. 13.
(*h*) id. 13. Gaſſend. VIII. 7. de vita & moribus Epicuri.
(*i*) Cic. de fato c. 9.

æneis sed multo magis decoratus longa (*k*) discipulorum ac frequenti successione, qui memoriam ejus velut Dei cujusdam coluere, & natalem ejus celebravere (*l*) annua solenni die decima vel septima Gamelionis, & vicesimo cujusque mensis die in ejus & Metrodori memoriam frequentarent epulas, unde dicti εἰκαδισταί. *Vultus Epicuri per cubicula gestant, ac circumferunt secum*, inquit Plinius XXXV. 2. Effigiem ejusmodi è veteri gemma post Gassendum exhibet Laertii præclara editio Wetsteniana, & Gronovius T. 2. Antiqu. Græc. tabula 96.

II. Scripta hujus Philosophi fuere ultra volumina trecenta teste Laertio X. 26. neque placuit Epicuro aliena testimonia libris suis inserere, ut contra frequentissime fecit æmulus πολυγραφίας ejus Chrysippus: sed integra suis verbis ac sententiis implevit. Nihil ex ejus scriptis tulit ætatem, exceptis paucis quæ servavit Laertius, & Petrus imprimis Gassendus illustravit, quem de scriptis Epicuri consules in ejus vita lib. I. cap. IX. X. Adjecit etiam pleraque Græce Lucretio suo Gifanius.

1. *Testamentum.* X. 16. - 22. adde Gassend. lib. 2. c. 1.
2. *Epistola ad Herodotum.* X. 35 - 83. de principiis naturalibus.
3. *Epistola ad Pythoclem.* X. 84 - 116. de meteoris.
4. *Epistola ad Menæceum* X. 122 - 135. de vita instituenda.
5. *Epistola ad Idomeneum.* X. 22. quæ latine etiam exstat apud Cic. 2. de fin.
6. κύριαι δόξαι. Laert. X. 139 - 144.

Alia ejus scripta non pauca memorantur præter hæc quæ exstant, & quibus asteriscum deinceps præfixi:

Περὶ αἱρέσεων Laert. X. 27. & 136. ubi est περὶ αἱρέσεων καὶ φυγῆς.
Ἀναξιμένης Laert. X. 28.
Ἀντίδωρος, β΄. Laert. X. 28.
Ἀριστόβουλος Laert. X. 28.
περὶ ἀτόμων καὶ κενοῦ Laert. X. 27. Cleomedes allegat Epicurum ἐν ταῖς τῶν ὅλων ἀρχαῖς quod Gassendo idem opus videtur.
περὶ τῆς ἐν τῇ ἀτόμῳ γωνίας Laert. X. 28.

(*k*) Laert. X. 9. Suid in Ἐπίκουρος, Jonsius lib. 1. c. 20.
(*l*) Athen. VII. p. 298. Plin. XXXV. 2. Cic. 2. de fin. Laert. X. 18.

περὶ ἁφῆς. Laert. x. 28. de atomorum tangibilitate corporumve: tangere enim & tangi nisi corpus nulla potest res, ut ex Epicuri mente scripsit Lucretius.

περὶ βασιλείας. Laert. x. 28. Plutarch. quod non possit suaviter vivi secundum Epicurum p. 1095. D

περὶ βίων sive βιωτικῶν, δ'. Laert. x. 27. & 119. 136.

Διατριβή Laert. x. 119. Plutarch. p. 1095. C. πρὸς τοὺς μεγαρικούς. Laert. x. 27.

περὶ δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν Laert. x. 28.

περὶ δικαιοπραγίας Laert. x. 28.

περὶ δώρων καὶ χάριτος Laert. x. 28. in hoc libro docuit teste Sexto Empirico I. contra Math. p. 11. ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῖς σοφοῖς μανθάνειν γράμματα.

περὶ εἰδώλων Laert. x. 28.

περὶ εἱμαρμένης Laert. x. 28.

Ἐπιστολαί. Laert. x. 28.

ad Anaxarchum Plutarch. p. 1117. contra Colotem.

ad Aristobulum (Aristodemum) Laert. VII. 9.

περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων Aristocles apud Euseb. xv. 2. præparat. Athenæus VIII. p. 354. Respicit & Laert. in Protag. IX. 53.

ad Eurydicum. Laert. x. 13.

ad Hermachum. Athen. XIII. p. 588. Cic. 2. de fin.

* *ad Herodotum* Laert. x. 29. 30. 35.

* *ad Idomeneum* Laert. x. 22. Seneca Epist. 22. Apostol. XVI. 95. proverb.

ad Leontium Laert. x. 5. 6.

* *ad Menœceum* Laert x. 29. 122.

ad Polyænum Seneca. Epist. 18.

* *ad Pythoclem* Laert. x. 5. 6. 29. 84. Hesych. Illustr. in Ἐπίκουρος.

ad Philosophos Mytilenæos πρὸς τοὺς ἐν Μυτιλήνῃ φιλοσόφους Laert. x. 6. 136. Sextus Empir. p. 2. adversus Math.

Ἐπιτομὴ τῶν πρὸς τοὺς φυσικούς. Laert. x. 27.

Ἐπιτομὴ μεγάλη. Laert. x. 39. 40. 73. μικρὰ ἐπιτομή. id 85. 135. ad Herodotum. Haud diversa ut videtur ab Epistola quæ exstat.

περὶ ἔρωτος Laert. x. 27.

Εὐρύλοχος Laert. x. 28.

Ἡγησιάναξ. infra περὶ ὁσιότητος.

περὶ ἡδονῆς de *Voluptate* Cic. 3. Tusc.

πρὸς

πρὸς θεόφραστον librum 2. Plutarch. p. 1110. contra Colotem.
Καλλιςόλας Laert. x. 28.
Κανὼν ἢ περὶ κριτηρίȣ Laert. x. 27. & 14. 30. 31. Damoxenus Comicus ap. Athenæum III. p. 102. *de regula & judicio* Cic. 1. nat. Deor. ubi *cæleste volumen* dicitur.
ἐν τῇ ιβ' περὶ κόσμȣ. Laert. X. 74. nisi intelligitur liber XII. περὶ φύσεως.
• Κύριαι δόξαι Laert. x. 27. & 29. *maximæ ratæ.* Cic. 2. de fin. *selecta brevesque sententiæ* id. 1. nat. Deor. quæ Sexto Empirico λέξεις ῥηταί, ut observat Gassendus quem vide T. V. Opp. p. 180.
πρὸς τὰς Μεγαρικὰς διαπορίας Laert. x. 27.
πρὸς Μητρόδωρον Laert. x. 28.
Μητρόδωρος, ε. Laert. x. 28. ἐν πρώτῳ Μητροδώρῳ id. 23.
πρὸς Μίθρην Laert. x. 28. περὶ νόσων δόξαι.
περὶ Μȣσικῆς Laert. x. 28.
Νεοκλῆς πρὸς Θεμίςαν Laert. x. 28.
Περὶ νόσων δόξαι Laert. x. 28.
περὶ τȣ̃ ὁρᾷν Laert. x. 28.
περὶ ὁσιότητος ἢ Ηγησιάναξ Laert. x. 27. Cic. 2. de nat. Deor. *At etiam de sanctitate & de pietate adversus Deos, libros scripsit.*
περὶ παθῶν δόξαι Laert. x. 28.
Πολυμήδης Laert. x. 28.
προβλήματα φυσικά. Videtur memorare Laertius & Plutarch. Utrum tanquam distinctum opus, dubito.
Προγνωςικόν Laert. x. 28.
προτρεπτικός Laert. x. 28.
περὶ ῥητορικῆς Laert. x. 13. & Schol. Hermogenis, cujus locum produxit Meursius in Bibl. Attica.
Στοιχειώσεων liber XII. Laert. x. 44.
Συμπόσιον Laert. x. 28. & 119. perstringit Athenæus V. p. 186. 187. Meminit Plutarch. III. 5. sympos. & lib. 1. c. 1.
περὶ τέλȣς *de finibus bonorum ac malorum.* Cic. Laert. x. 6. 27. 130. Athen. VII. p. 280. XII 546. Plutarch. p. 1091. Hesych. Illustr.
De summo bono Cic. 3. Tusc.
πρὸς Τιμοκράτην Laert. x. 28.
Τιμοκράτης γ'. Laert. x. 28. & 23.
περὶ Φαντασίας Laert. x. 28.
περὶ Φύσεως, λζ'. Laert. x. 27. & 7. & 30. 39. 40. 73. 74. 91. 96. 119. Galen. in 1. Hippocr. de nat. hum.

περὶ

περὶ φυτῶν Laert. X. 27. licet Gaſſendus pro duobus librorum titulis *περὶ αἱρέσεων* & *περὶ φυτῶν* legit junctim *περὶ αἱρετῶν καὶ φευκτῶν.*

Χαιρέδημος ἢ περὶ θεῶν Laert. X. 27.

III. *Catalogus* * *Epicureorum.*

Agathobulus. Meminit Plutarchus lib. non ſvaviter vivi ſec. Epicurum p. 1089.

T. Albutius Cic. 1. nat. Deor. & 5. Tuſc.

Alcæus qui Roma cum aliis Epicureis pulſus eſt Anno U. C. 581. teſte Athenæo XII. p. 147. & Æliano IX. 12. Var.

Alexander Epicureus à Plutarcho colloquens inducitur II. 3. ſympoſ.

C. Amafanius ſive *Amafinius.* Cic. 1. Acad. & 4. Tuſc. Caſſius Epiſt. ad Cic. xv. 19.

Amynomachus Philocratis F. Laert. x. 16. 17. Cicero 2. de fin.

Pompilius Andronicus. Svetón. de Grammaticis c. 8.

Antidorus. Vide infra in *Autodoro.*

Apelles cujus meminit Plutarchus f. 1094. de non ſvaviter vivendo ſec. Epicurum.

Apollodorus Epicureus. Laert. x. 13. *κηποτύραννος* dictus, quadringentorum amplius voluminum ſcriptor. id. 25. Ejus librum 1. de vita Epicuri laudat Laertius x. 2. Epicuri ſervus decem ab eo minis emtus id. 10.

Ariſtion, Athenienſis. Appian. Mithridatic. p. 189.

Ariſtobulus, Chæredemus, & Neocles tres Epicuri fratres quos cum eo Philoſophatos refert Laertius x. 3. Ariſtobuli meminit Plutarch. pag. 1103.

Artemidorum num Epicureis addat è Senecæ VIII. 13. quæſt. nat. dubitat Gaſſendus T. V. p. 190.

Aſclepiades Bithynus Medicus. Galen. de Theriaca ad Piſon. c. xi. T. 2. pag. 462.

Athenæus Epicuri diſcipulus. Laert. x. 22. ejus in Epicurum Epigramma Laert. x. 12.

Au-

* Pleroſque horum notaverat Gaſſendus de vita & moribus Epicuri lib. 1. c. 8. lib. 2. c. 6. & lib. 3. c. 5. Leonhardus Cozzandus Brixianus de Magiſterio antiquor. Philoſophorum libro VI. Genev. 1684. 12.

Ausonius Burdegalensis præter rem ut existimo Epicureis adscribitur.

Artodorus Epicureus. Laert. V. 92. forte leg. Antidorus cujus nomine librum Epicurus inscripsit. id. x. 28

T. Pomponium Atticum tanquam deditum Epicuro insectari quidam solebant, ut ipse ait apud Cic. 1. de finibus, certe audivit Zenonem ac Phædrum Epicureos. Vide tamen Jonsium p. 212.

Basilides successor Dionysii. Laert. x 25.

L. Thorius Balbus Lanuvinus. Cic. 2. de fin.

Aufidius Bassus. Vide Senecam Epist. xxx.

Boethus Geometra, Epicureus, à Plutarcho colloquens inducitur in Symposiacis. Mentio ejusdem lib. de Pythiæ Orac.

Callistolas, cujus nomen libro præfixit Epicurus. Laert. x. 28.

C. Cassius Cæsaris interfector de quo Cic. & Plutarch. Cassii ad Cic. Epistolæ quædam adhuc exstant, ut illa xv. 19.

Catius Insuber Cic. Epist. ad famil. xv. 16. & 19. Horat. II. sat. 4. Quintil. x. 1.

Celsi duo Epicurei. Origenes lib. 1. p. 8. δύο δὲ παρειλήφαμεν Κέλσους γεγονέναι Ἐπικουρείους. Τὸν μὲν πρότερον κατὰ Νέρωνα, τὸν δὲ μετ' Ἀδριανὸν καὶ κατωτέρω. Hic posterior diu post Adrianum clarus (confer Clariss. Dodvvell ad Irenæum p. 32. seq. & 500. seq.) is ipse est qui contra Judæos & Christianos scripsit librum sub titulo quem ab Antiphonte mutuatus est λόγου ἀληθοῦς, quemque egregio opere, quod exstat, confutavit Origenes testatus eum in hoc Epicureismum dissimulasse pag. 141. 163. 200. Eidem Celso Lucianus suum inscripsit Pseudomantem, in quo libros illius κατὰ Μάγων extollit, eosdem denotans quos Origenes I. p. 53. vocat βιβλία πλείονα κατὰ μαγείας, ut observatum Guil. Spencero in notis ad Orig. quem si placet vide. Ad antiquiorem ut existimo Celsum Epistola Metrodori memoratur Galeno de libris propr. T. 4. p. 368.

L. Cestius Pius, Rhetor de quo multa ap. Senecam in Controversiar. libris.

Charedemus. Supra in *Aristobulo*. Hujus nomine librum proscripsit Epicurus quo disputabat de Diis. vide Laert. x. 27.

Cleon cujus meminit Epicurus Epist. ad Pythoclem. Laert. x. 84.

Colotes cujus librum Ptolemæo Regi inscriptum περὶ τοῦ ὅτι κατὰ τὰ τῶν ἄλλων φιλοσόφων δόγματα οὐδὲ ζῆν, duobus scriptis explosit & confutavit Plutarchus quem vide p. 1107. & 1086. Idem p. 1117. refert Colotem

cum Epicurum de natura rerum differentem audivisset, ad genua ejus protinus accidisse atq; in disciplinam ei se dedisse, quod Epicurus ipse in literas referre non dubitavit, qui hunc Colotem per *ὑποκορισμὸν* vocavit Κολωτάριον vel Κολωτάριον. Adde p. 1100.

Damis. Lucian. in Jove Tragœdo.

Demarchus. Ambros. x. Epist. 82. ad Vercellensem Eccles. (al. III. 25.) *Clamat ergo ille* (Epicurus in Epist. ad Menœceum) *sicut Demarchus asserit, quia non potationes neque comessationes nec filiorum soboles nec fœminarum copulæ nec piscium copia aliorumque hujusmodi quæ splendido usui parantur, suavem vitam faciunt, sed sobria disputatio.*

Demetrius Laco Epicureus Protarchi discipulus, Laert. x. 26. Strabo, Sextus Empir.

Democrates Epicuri plagiarius. Plutarch. p. 1100. de non suaviter vivendo sec. Epicurum.

Demophilus ex Plutarch. Phocione p. 759. quem admodum & *Democritus* nescio quis junior male Epicureis adscribuntur.

Diocles cujus tertium ἐπιδρομῆς laudat Laertius x. 11. allegat. & 12.

Diodorus de quo legendus Seneca c. 19. de vita beata: Hic est qui cum sibi gulam præsecturus esset, exclamavit: *Vixi, & quem dederas cursum fortuna peregi.* Perinde ac si præscindere telam idem esset absolvere.

Diogenem Laertium Epicureis passim accenseri video, adeo ut Sam. Parkerus vir egregius sed in Epicureismo & Atheismo impingendo facilior Laertium appellet virum mediocris judicii, & Epicureæ sectæ immodice addictum. lib. de Deo p. 39. Argumenta tamen quibus permoti hoc faciunt viri docti, ni fallor, non sunt omni exceptione majora, ut infra lib IV. ostendo.

Diogenes è Seleucia Babyloniæ, usus gratia Alexandri illius qui Antiochi Epiphanis filius subdititius. Athen V. pag. 211. ubi plura de eo ejusque in Lysiodum fœminam amoribus & quod ab Antiocho Antiochi successore sit ob linguæ petulantiam interfectus.

Diogenes Tarsensis ὁ τὰς ἐπιλέκτους σχολὰς συγγράψας. Laert. X. 26. dogmatum etiam moralium Epitomen scripsit. id. forte Demetrii Laconis discipulus, ex suspicione Gassendi II. 6. de vita Epicuri.

Dionysius Polystrati successor. Laert. X. 25. Ipsi successit Basilides.

Dositheus ad quem scripsit Epicurus. Plutarch. f. 1101. de vita insuavi sec. Epicur.

Epi-

Epicurus Metrodori F. Laert. X. 19. alter Leontis & Themistæ F. id. 26. ubi & alii duo Epicuri Magnesius & alter pugil memorantur.

Eucratides Pisidami F. Rhodius Vet. Inscriptio apud Gruterum, Fulv Ursinum p. 72. elog. & Meursium in Rhodo c. 9. Gassendum II. 6. de vita Epicuri.

Eurydicus ad quem Epicuri Epistolam memorat Laert. X. 13.

Gabinius de quo Gassendus III. 5. de vita Epicuri accipit hæc Ciceronis pro P. Sextio c. 10. quæ de Pisone videntur intelligenda: *Laudat homo doctus Philosophos nescio quos &c.*

M. Fabius Gallus ad quem Cicero VII. 26. ad famil.

Hegesianax cujus nomini librum περὶ ὁσιότητος inscripsit Epicurus Laert. X. 27. mortem luxit in Epistolis apud Plutarch. f. 1101. 2. adversus Colot.

Hermachus Agemarchi filius Mytilenæus Epicuri successor cum eodem συγκαταγεγηρακὼς ἐν φιλοσοφίᾳ. Laert. X. 10. & 15. ubi & Epistolæ ejus memorantur. Præter domum in Epicuri testamento & libros omnes, (id. 21.) Hortus ei assignatus Athenis, ut in eo ipse cum suis & post eum alii διάδοχοι Philosophiæ operam darent id. 17. Vide & 24. seq. ubi hæc ipsius scripta quæ vocat pulcherrima referuntur: Ἐπιστολικὰ, περὶ Ἐμπεδοκλέους κβ΄. περὶ τῶν μαθημάτων. πρὸς Πλάτωνα, πρὸς Ἀριστοτέλην. Successor ejus fuit Polystratus.

Hermocles. Theodor. Prodromus in Amarantho.

Hermodorus. Lucian. Icaromenippo.

Hermon. Lucian. Convivio seu Lapithis.

Herodotus inter primos qui obscura adhuc Epicuri dogmata ipso superstite illustrarunt. Laert. X. 5.

Q. Horatius Flaccus Romanæ Lyræ princeps de seipso ita lib. 1. Epist. IV. ad Albium Tibullum:

Me pinguem & nitidum bene curata cute vises
Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.

Idomeneus Lampsacenus ad quem scripsit Epicurus Laert. x. 21. Plutarch. p. 1127. contra Colotem. Ejus assentator Epicurus dicitur apud Athenæum VII. p. 279. adde Laert. x. 5. 25. & 23. ubi uxor ejus traditur Batis Epicuri soror.

Leo sive *Leonteus* Lampsacenus Themistæ maritus Laert. x. 5. & 25. pater

lii cui & ipsi Epicuro nomen. id. 26. ὡς τ̃ ἐπ' ἄκρον Ἐπικούρου μαθητῶν Plutarch. contra Colotem p 1108.

Hippoclides & Polystratus Philosophi, *eodem die nati, ejusdem praeceptoris Epicuri sectam secuti, patrimonii etiam possidendi alendaque Schola communione conjuncti, eodemque momento temporis ultima senectute extincti* Valer. Max lib. 1. c. 8.

Idomeneus Lampsacenus ad quem scripsit Epicurus. Seneca Epist. 11. *quis Idomenea nosset, nisi Epicurus illum suis literis incidisset?*

Lepidus Amastrianus. Lucian in Pseudomante. T. 1. p. 763.

Lucianus τ̃ Ἐπικούρου αἱρέσεως fuisse notatur à Græco scholiaste ad Pseudomantem & ipse se talem passim prodit Samosatensis.

Lucilius ad quem Seneca Epistolas scripsit, sæpius eas ideo quod ad Epicureum scriberet Epicuri vocibus obsignans.

T. Lucretius Carus, qui eleganti ac sublimi simplicitate dogmata Epicuri primus explicuit latino carmine quod exstat & post alios illustratum est egregie ab infelici Thoma Creech, quin in hoc non dissimilis fuit Lucretio, Diodoro & aliis hujus sectæ non paucis, quod sibi manus intulit.

Lycon. infra in *Mus.*

Lycophron ad quem scripsit Leonteus teste Plutarcho nescio an Epicureis accenseri debeat.

Lysias Tarsensis Athen. V. p. 214. apud quem obiit Hermachus. Laert. x. fuit & *Lysiades* Phædri Epicurei filius.

M. Valerius Martialis Epicureis accensetur à Boxhornio in Plinii jun. vita, cui assentitur Cozzandus & fidem faciunt multa Epigrammatum ejus loca.

Memmius cui Lucretius libros suos dedicavit.

Metrodorus Lampsacenus Epicuri discipulus Laert. x. 22. seq. & alter prope Epicurus ut ait Cicero. Meminit præter Strabonem & alios etiam Athen. VII. p. 279. seq. Epicuro prior obiit. vide Laert. X. 18. 23. & Gassendum de vita Epicuri lib. 1. cap. 8.

Laudat Metrodorum ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, Plutarchus p. 1127. seq. contra Colotem. ἐν τοῖς πρὸς τοὺς σοφιστάς (libros novem Laert.) Plutarchus p. 1091. quod non svaviter possit vivi secundum Epicurum. ἐν τοῖς περὶ ποιητῶν. id. p. 1094.

Πρὸς Τιμαρχον. id. contra Colot. ἐν τῷ περὶ τ̃ μείζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν

πρὸς

πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων. Clemens Alex. 2. Strom. p. 417.

Alia ejus scripta apud Laert. x. 24.

Περὶ αἰσθήσεων.
πρὸς Δημόκριτον.
πρὸς τοὺς Διαλεκτικούς
περὶ τῆς Ἐπικούρου ἀρρωστίας.
περὶ εὐγενείας.
πρὸς τοὺς ἰατρούς.
περὶ μεγαλοψυχίας.
περὶ τῆς μεταβολῆς
περὶ πλούτου
περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας.
πρὸς Τιμοκράτην.

Metrodorus Stratonicensis ab Epicuro ad Carneadem se contulit. Laert. X. 9. *τάχα βαρυνθεὶς ταῖς ἀνυπερβλήτοις αὐτοῦ χρηστότησιν forte quod innumeris beneficiis ab eo* (Carneade) *cumulatus esset.* Ut Laertii locum explicat Monnojus apud Clariss. Bælium in Lexico T. 2. p. 1130. edit. secundæ. De aliis Metrodoris Jonsius lib. 1. c. 20.

Mithras Syrus cui auxilio occurrit Metrodorus. Vide Plutarch. p. 1126. contra Colotem & p. 1097. Ad hunc Epicurus *περὶ νόσων δόξας* scripsit. Laert. x. 28.

Mus Epicuri servus, cum eo philosophatus. Laert. x. 3. 10. Gell. lib. 1. c. 12. Macrob. 1. Sat. c. 11. testamento ejus dimissus liber cum Nicia & Lycone. id. 21.

Neocles Epicuri frater, Meminit Plutarchus non suaviter vivi sec. Epicurum p. 1089. & 1097. 1100. Vide supra in Aristobulo. Scripsit de secta sua (i. e. Epicurea) teste Suida. Vide Gassendum de vita Epicuri lib. 1. c. 8. ubi observat hujus quoque Neoclis esse illud λάθε βιώσας quod singulari libro impugnat Plutarchus.

Nicanor. Laert. x. 20.

Nicias. Supra in *Mus*.

Aurelius Opilius. Sveton. de Grammaticis c. 6.

C. Sergius *Orata*. infra in *Postumius*. Cic. 3. Offic. Plin. IX. 54. Hist Valerius Max. IX. 1. Macrob III. Sat.

Orion. Laert. x. 26.

Pansa de quo Cic. in Epistolis & Cassius xv. 19.

L. Papirius Pætus de quo idem Cic.

Patron Epicureus Ciceronis æqualis qui eum Memmio commendat XIII. 1. ad famil.

T. Petronius Arbiter, de quo dixi in Bibl. latina.

Phædrus Atheniensis à Cicerone & Attico frequentatus. Mentio ejus XIII. 1. ad famil. & in quinta Philippica, & in libris de natura Deor. ac de finibus.

Philiscus Ælian. IX. 12. Var.

Philodemus Gadarensis (Strabo XVI. pag. 759.) Epicureus Ciceronis ætate nobilissimus (Asconius ad Orat. in Pisonem cap. 28.) cujus poemata elegantia & arguta sed lasciva olim ferebantur, è quibus supersunt hodie Epigrammata quædam Græca in Anthologia. Aliud edidit Heinsius de Satira Horat. pag 136. emendavit Sam. Petitus lib. 1. Obs. c. 9. Ejus librum decimum τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως allegat Laertius x. 3. Meminit hujus Philodemi idem 24. & Horatius 1. Satir. 2. v. 121. ubi vide Vet. commentatorem & Menag. p. 446. ad Laert. Alius Philodemus sive Philodamus Opuntius de quo Cic. in Verrinis.

Philomarus (in quibusd. editt. *Philuminaris*) Epicuri sectator in Epitomis laudatur ab Ambrosio lib. x. Epist. 82. ad Vercellensem Ecclesiam (al. III. 25.) sed Philodemi nomen reponendum monet Menagius ad Laertii X. 3.

L. Pisonem, barbarum Epicurum vocat Cicero Orat. in Pison. c. 9. & c. 16. *Confer nunc Epicure noster ex hara producte, non ex schola* &c. Iterum c. 38. duos Epicureos vocat T. Albutium & L. Pisonem.

Plato Sardianus. Cic. 1. ad. Q. fratrem Epist. 2.

Pollius Felix Surrentinus. Statius II. 2. silvar. v. 113.

Polyænus Athenodori F. Lampsacenus. Laert. x 24. quem secum in Convivio disputantem induxit Epicurus teste Plutarcho contra Colotem p. 1109. Meminit ejusdem pag. 1098. Obiit ante Epicurum. Vide Laert. x. 18. magnus Mathematicus Ciceroni 4. Acad. quæst.

Polymedes sub cujus nomine librum scripsit Epicurus. Laert. x. 28.

Postumius quem Epicureis aliis jungit Cicero 2. de fin. c. 22. *quid affers cur Thorius, Postumius, cur Chius, cur omnium Magister Orata non jucundissime vixerit?*

Polystratus Hermachi successor. Laert. x. 25. Ipsi successit Dionysius. De hoc Polystrato supra in Hippoclide.

Pro-

Protarchus Laert. X.26. Bargyleites quem Basilidi successisse suspicatur Gassendus lib. 2. de vita Epicuri c. 6. Meminit Strabo, XIV. p. 658.

Sex. Aurelius Propertius sit ne Epicureis accensendus, minime constat è III. 20. 26. ubi elegantissimus Broukhusius legit: *aut hortis, dux Epicure, tuis:* pro quo alii: *docte Epicure.*

Ptolemai Alexandrini duo, unus Melas alter Leucus cognomento. Laert. x. 25.

Pudentianus. Galen. T. IV. p. 368.

Pyrson ad quem scripsit Epicurus. Plutarch. p. 1101.

Pythocles cujus meminit Plutarchus p. 1124. contra Colotem, & p. 1094. quod non liceat suav. vivere sec. Epicurum. Laert. x. 5. & 6. Epicuri ad eum Epistolas commemorat.

Sandes Lampsacenus. Laert. x. 22.

L. Saufejus qui cum Attico Philosophiæ studio ductus per plures annos habitavit teste Nepote.

Siron Serv. ad Eclog. 6. Ciceroni in Epistolis & 2. de fin. Syron vel Scyron.

Statillius de quo Plutarch. in Catone minore & Bruto. Dubitat Gassendus II. 6. de vita Epicuri idem ne sit cum Statilio Facco cujus Epigrammata Græca leguntur in Anthologia.

Timocrates ad quem scribit Metrodorus apud eundem Plutarch. p. 1125. Metrodori scilicet frater. id. pag. 1098. 1126. Laert. X. 6. Inter primos qui obscura adhuc Epicuri dogmata illustrarunt. id. 4. Epicuri heres. id. 16. seq. Cic. 2. de fin.

Timarchus ad quem scripsit Metrodorus apud Plutarchum contra Colotem p. 1117.

L. Manlius Torquatus quem Cicero colloqvutorem inducit libris de finibus.

Cajus Matrinus Valens. Vet. Inscript. apud Sponium p. 125. Misc.

L. Varus Cæsaris amicus de quo è Quintiliano Gassendus II. 6.

Quintilius Varus qui docente Sirone sectam Epicuream didicit teste Serv. in Eclog. 6. Necem ejus luget Horatius I. Od. 24.

C. Vellejus Senator cui Cicero collocutoris partes tribuit in libris de natura Deorum.

Verrius Pæti & Attici familiaris. Cic.

P. Virgilius Poetarum latinorũ princeps, qui in Epicuri hortulo Philosophiã edoctum se innuit sub initium poematis cui titulus Ciris. Cum

Varo

Varo edoctum à Sirone notat Servius ad Eclog. VI. atque Virgilius ipse in Epigramm. *Magni petentes docta dicta Scironis.*

Xenoclem Plutarchi fratrem fuisse Epicureum suspicor è lib. 2. sympos. quæst. 2.

Zeno Sidonius, ϰ̀ νοῆσαι ϰαὶ ἑρμηνεῦσαι σαφής. Laert. VII. 35. Apollodori auditor, πλυγραφὸς ἀνήρ. id. x. 25.

Zeno Epicureus à Cicerone & Attico frequentatus, quem principem Epicureorum (suæ scil. ætatis) vocat Tullius 1. de nat. Deor. confer V. 11. Attic. Diversus hic & junior mihi videtur Zenone superiore qui Apollodorum audivit, Epicuro non multo juniorem: licet eosdem facit doctiss. Jonsius, ubi quindecim Zenones recenset lib. 2. cap. 1.

Zenobius contra quem scripsit Alex. Aphrodiseus teste Simplicio in III. Phys. comm. 49

Zopyrus Medicus εὖ μάλα τοῖς Ἐπικούρου λόγοις ἐνωμιληκώς, Plutarchi æqualis III. 6. sympos.

* * *

Batis Epicuri soror, uxor Idomenei. Laert. x. 23.

Leontium ab Epicuro & Metrodoro amata Laert. x. 4. 5. 6. 23. perinde ut *Marmarium, Hedia, Erotium & Nicidium.* (Plutarcho p. 1097. de non svaviter vivendo Νικίδιον ubi & Βοίδιον nominat) id 7. Contra Theophrastum scripsit Leontium sermone scito & Attico. Cic. 1. de nat. Deor. & Plin. hist. nat. præf. Confer Menagium in mulierum Philosopharum historia & ad Laert. p. 446. seq. Leontium hanc Metrodori legitimam uxorem fuisse & falsa quæ de illa tanquam meretrice feruntur, contendit Gassendus in Epist. T. VI. Opp. p. 128. Filiam ejus *Danaen* Sophronis præfecti Ephesi amasiam memorat Athenæus.

Phædrium Epicuri serva, manumissa ejus testamento. Laert. x. 21.

Philænis Samia, in quam Dioscoridis Epigramma qua famam de insana libidine propellere ab ipsa conatur, edidit Illustris Spanhemius de usu numismatum diss. IX. p. 764. Confer etiam Clariss. Fleetwoodi inscriptionum antiquarum syllogen pag. 338. seq. qui postremos binos versus ita interpretatur: *At illius quidem nomen exspuet sive abolebit* (ἀναπλύσαι) *tempus, mea autem ossa, postquam famam iniquam à me amolita sum;* τερφθείη, *placide quiescant.* The-

Themista Zoili filia Leontei Lampsaceni uxor. Laert. X. 5. Cicero in Pison. c. 26. Clemens Alex. Lactant. &c.

Thophila Martial. VII. 68.

IV. *De Philosophis Cyrenaicis* qui & ἡδονικοί.

Epicureis merito à me subjunguntur CYRENAICI, *ἐκ μιᾶς οἰνοχόης Ἐπικούρῳ πεπωκότες, ex eodem cum Epicuro poti poculo*, ut loquitur Plutarchus p. 1089. de non svav. vivendo sec. Epicurum. Passim quoque cum Epicureis videas conjugi, quia & ipsi in voluptate ajebant summum boni consistere. Hieron. in Ecclesiastæ IX. *Et hæc inquiunt, aliquis loquatur Epicurus & Aristippus, & Cyrenaici, & ceteræ pecudes Philosophorum.* Auctor hujus sectæ Epicuro antiquior & ad asotiam projector fuit *Aristippus* Socratis discipulus, de quo vide si placet Suidam & Eusebium XIV. præparat. p. 763. seq. ac quæ dixi lib. 2. c. 23. §. 33. Aristippo successit *Arete* filia, Huic filius *μητροδίδακτος Aristippus.*

Ex Cyrenaica secta deinceps prodiere *Theodorii*, à *Theodoro* Atheo qui Aristippi μητροδάκτυ discipulus fuit. Laert. II. 85. 86.

Habuit præterea & alios discipulos major Aristippus, ut *Synallum* * (nisi pro Συνάλλος cum Menagio, ut sane videtur, legendum συν ἄλλοις) cujus meminit Eusebius XIV. præparat. p. 764. & *Antipatrum* Cyrenæum Laert. II. 86. quem oculis captum fuisse Cicero scribit. 1. Tusc. tum *Æthiopem* ex Ptolemaide, Laert. ibid. *Aristotelem* quoque Cyrenaicum qui de poetica scripserit refert Laert. V. 35.

Antipatri discipulus fuit *Epitimedes* Cyrenæus, Epitimedis *Parabates*, Paræbatæ *Hegesias* Pisithanatus, à quo *Hegesiaci* teste Laertio II. 85. dicti, & *Anniceris* à quo *Annicerii*, ut eidem Laertio traditum. Confer quæ de Anniceri Laertius III. 19. & Ælianus II. 27. Var. ac de universa Cyrenaicorum schola præclarus Vossius libro de Philosophorum sectis cap. IX.

Mnesistratios cum Cyrenaicis & Epicureis conspirare notavit è Posidonio Athenæus VII. p. 279.

V. *De Pyrrhone & Scepticis.*

Pyrrho Eleus Anaxarchi discipulus Epicurum ætate paulo antecessit, pictor primum, deinde in Democriti cum incidisset libros, Philoso-

* Fuit etiam *Metallus* quidam præter Schthyæ Dialectici.

ſophiæ operatus præceptore Dryſone Stilponis F. ſive ut Jonſius p. 191. malit Bryſone. Laert. IX. 61. ſeq. Varia deinde itinera adiit ſapientiæ cauſa, relictis vero præceptoris & quorumcunque Dogmaticorum placitis nihil prorſus certo ſciri poſſe, in utramque partem de omnibus diſputando contendit, neque tamen hoc docuit tanquam plane certiſſimum, neque in vita communi Scepticum ſe geſſit, ut è variis Laertii Sextique locis conſtat. Nihil ſcriptum reliquit, teſte rurſus Laertio IX. 102. & Ariſtocle apud Euſebium XIV. præparat. p. 758. & 763. ubi emendandus eruditus interpres, nam verba χρηστὸν μὴ οὔτ' οὔτι εὗρεν οὔτε ἔγραψε, non ſignificant Pyrrhonem in Democriti libris nihil boni reperiſſe, ſed ipſum lectis Democriti libris per ſe nihil neque inveniſſe neque ſcripſiſſe præclari.

E vita deceſſit propemodum nonagenarius Laert. IX. 62. quo anno vel qua Olympiade non reperi annotatum. Diſcipuli ejus fuere Timon, Hecatæus, Eurylochus, Nauſiphanes aliique. Vitam Pyrrhonis Timoniſque ſcripſerat Antigonus Caryſtius (in opere quo & aliorum Philoſophorum vitas fuit perſecutus) teſte Ariſtocle apud Euſebium XIV. p. 762. ſeq. Sectatores ejus non modo Pyrrhonii ſed etiam à Philoſophandi ratione dicti *Aporetici, Sceptici, Ephectici ac Zetetici.* Laert. IX. 69. 70. Cui adde ſi placet Jonſium p. 231. Alios vero Philoſophos veluti certa tantum & explorata dogmata venditantes quæ Scepticis videbantur incertiſſima, appellabant communi nomine *Dogmaticos*, quos deinde iterum ſingulari nomine diſcriminabant ut apud Sextum lib. 1. Pyrrhon. Hypotypoſ. p. 14. κατὰ τοὺς μάλιστα ἡμῖν ἀντιδοξοῦντας νῦν Δογματικοὺς ἀπὸ τῆς στοᾶς. Sed poſt Pyrrhonem age Scepticos quoſdam ordine litterarum in medium adducamus. Sunt igitur qui calamo meo ſeſe obtulere, hi:

Æneſidemus Gnoſius Heraclidis Sceptici auditor Laert. IX. 116. non ita diu ante Ariſtoclem floruit, ut conſtat ex Euſebii præparat pag. 763. itaque Pyrrhonis συνήθης dicitur apud Laert. IX. 102. non quod Pyrrhonem ipſum audierit, ſed ejus dogmata fuerit ſectatus. Alexandriæ docuiſſe ex eodem Euſebio conſtat. Hinc aliis dicitur Æneſidemus Alexandrinus.

Ejus Πυῤῥωνείων λόγων librum primum laudat Laertius IX. 106. quartum Sextus 7. contra Math. p. 258. Ex hoc opere quod in VII. libros digeſtum fuiſſe idem Laertius IX. 116. docet, forte novem do-

modorum ὑποτύπωσιν quibus incerta esse, omnia disputabat, refert Aristocles apud Eusebium XIV. præparat. pag. 760. Vide & Laert. IX. 87. & quæ de iisdem modis Sextus Empiricus lib. 1. Pyrrhon. Hypotypos. Favorini Arelatensis Academici libros X. πυῤῥωνείων τρόπων laudat Gellius XI. 5. confer Philostratum 1. de Sophist. p. 495. seq. Ænesidemi στοιχειώσεις. Euseb. pag. 761. ὑποτυπώσεις εἰς τὰ Πυῤῥώνεια. Laert IX. 78. librum κατὰ σοφίας (an σοφιστάς) & alium περὶ ζητήσεως. id IX. 106.

E Scepticismo non modo ἀφασίαν & ἀταραξίαν ut Timon, sed plane ἡδονὴν consequi ajebat, ut est apud eundem Eusebium p. 758.

Antiochus Laodicenus. Laert IX. 106. ἀπὸ λύκου, Zeuxidis discipulus. id. 116.

Apellas ἐν Ἀγρίππᾳ allegatur à Laertio IX. 106.

Ascanius Abderites. Laert. IX. 61.

Dioscorides Cyprius, Timonis discipulus. id. 115.

Eubulus Alexandrinus Euphranoris discipulus. Laert. IX. 116.

Euphranor Seleucius Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Eurylochus Pyrrhonis discipulus. Laert. IX. 68. idem forte quem supra retuli in Epicureis.

De *Favorino* & aliis Academicis, qui ad Scepticos accedebant, dixi supra cap. III.

Hecatæus Abderites Laert. IX. 69. Pyrrhonis discipulus.

Heraclides Ptolemæi Cyrenæi auditor. Laert. IX. 116.

Herodotus Ariei F. præceptor Sexti Empirici, Menodoti auditor. id.

Menodotus Nicomediensis, Antiochi Laodiceni auditor. id. 116.

Mnaseas. Euseb. XIV. præparat. p. 731.

Nausiphanes quem ferunt auditum ab Epicuro. Vide quæ supra hoc ipso capite §. 1.

Nicolochus Rhodius Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Numenius Pyrrhonis auditor. Laert. IX. 114. diversus à Numenio Apamensi, ut notat Jonsius III. 10.

Philo Atheniensis. Laert. IX. 67. & 69.

Philomelus cujus meminit Eusebius XIV. præp. p. 731.

Praylus Troadensis, Timonis discipulus. Laert. IX. 115.

Ptolemæus Cyrenæus qui Timonis hæresin restauravit, auditor Eubuli. Laert IX. 115 & 116.

Python ad quem scripsit Timon.

Sarpedon Ptolemæi Cyrenæi auditor. Laert. IX. 116.

Saturninus ὁ Κυθῆνας Empiricus, Sexti auditor. Laert. IX. 116.

Sextus Empiricus cujus scripta exstant. De eo dixi infra libro IV.

Theodas (Θειώδας) Laodicenus. Antiochi discip. Laert. ibid.

Theodosius σκεπτικῶν κεφαλαίων scriptor. Laert. IX. 70. De hoc Theodosio dixi capite quinto præsentis libri §. 16.

Timon Phliasius, discipulus Pyrrhonis, cum antea in theatris saltatorem egisset, animum appulit ad Philosophiam & Stilponem primum deinde Pyrrhonem audivit clarus sub Antigono Rege Macedoniæ & Ptolemæo Philadelpho. Summam ejus Philosophiæ breviter exponit Aristocles apud Eusebium XIV. præparat p. 758.

Timonis πύθων. Euseb. p. 761. Laert. IX. 76. & 105. πρὸς πύθωνα. id. IX. 67.

Σίλλοι libris tribus quibus Philosophos Dogmaticos præcipue derisit, etsi αἱ κατὰ πάντων ἀνθρώπων βλασφημίαι dicuntur Aristocli apud Eusebium p. 761. adde p. 763. atque ad Laert. IX. 111. & Jonsium II. 3. p. 128. seq. Fragmenta habes in H. Stephani Poesi Philos. atque inde in Horatio Dan. Heinsii Lugd. Bat. 1612. 8. Apollonidis Nicæni ὑπομνήματα in Timonis σίλλους Tiberio Cæsari inscripta memorat Laertius IX. 109. Confer Jonsium p. 222. seq. Sotionem περὶ Τίμωνος σίλλων Athen. VIII. p. 336.

Ἰνδαλμοί. Laert. IX. 65. & 105. male apud Sextum p. 442. contra Math. ἐν τοῖσι δήμοις pro ἰνδαλμοῖς, ut jam viris doctis observatum.

Tragœdiæ LX. & Dramata Satyrica ac Comica XXX. Laert. IX. 110. ubi præterea ejusdem ἔπη & κιναίδους, h. e. Heroica & cinædica carmina commemorat. Quæ porro prosa scripserit, mox ex Antigono Carystio qui ejus vitam composuit, ait accessisse ad ἐπῶν (forte στίχων scripserat Laertius) millia viginti. Ex his fuere ni fallor:

Ἀρκεσίλαος ἢ περὶ δείπνου. Laert. IX. 115.

Περὶ αἰσθήσεων. Laert. IX. 105.

Xanthus Timonis filius ac successor. Laert. IX. 109.

Zeuxippus Ænesidemi discipulus & civis h. e. patria Gnossius. Laert. IX. 116.

Zeuxis Ænesidemi discipulus & ipse, Laert. IX. 106. ubi allegatur ejus liber περὶ διττῶν λόγων. Auditor itidem Zeuxippi, cognomento γωνιόπους. id. 116.

De recentioribus quibusdam Scepticis infra in Sexto Empirico dixi lib. IV.

VI. *De Megaricis qui & Dialectici postea, atque Eristici dicti.*

Euclides Megareus, (diversus à Geometra cum quo passim confunditur ut

à

à præstantiss. Sponio pag. 141. Misc.) discipulus Socratis, conditor Megaricorum disciplinæ, quam nobilem nec multum à Platone dissensisse tradidit Cicero 2. Tusc. Euclides *id esse summum bonum dixit quod simile sit & idem semper*, ut notat Lactantius III. 12. ex Cic. 4. Acad. quæst. Parmenidis scriptis cumprimis delectatus est teste Laertio II. 106. Xenophanis etiam ac Zenonis Eleatæ sectator. Cic. 2. Tusc. Qui & ipse Zeno à quibusdam auctor Eristicæ disciplinæ dicitur, τῆς ἐριστικῆς ἀρχηγὸς, ut ex auctore Historiæ Philosophicæ quæ inter Galeni scripta legitur jam notarunt viri docti. Vide Vossium de sectis cap. xi. Scripserat hic Euclides dialogos sex, quorum hi tituli apud Laertium II. 108. exstant: Λαμπρίας, Αἰσχίνης, Φοῖνιξ, Κρίτων, Ἀλκιβιάδης, Ἐρωτικός. Reliquorum dialecticorum nomina hæc sunt:

Alcimus Rhetor eximius, Stilponis auditor. Laert. II. 114.

Alexinus, Eliensis, discipulus Eubulidis, propter natum ad contentiones ingenium dictus Ἐλεγξῖνος. *Olympiacam* sectam instituere cum vellet in Olympia, à discipulis desertus periit. Scripsit adversus Zenonem Citieum, cujus professus adversarius fuit, & contra Ephorum Historicum Laert. II. 109. seq. Adversus Alexinum scripsit Aristo Chius id. VII. 163.

Antipater. Cicero Lucullo, Stoicum innuens qui & ipsi pleriq; Dialectici.

Apollonius Cronus Eubulidis auditor de quo supra c. XXI. p. 530.

Archidemus, Cicero Lucullo, Stoicum innuens de quo supra c. XV.

Aristides Laert. II. 113.

Aristoteles dialecticus. Plutarch. Arato p. 1028. Laert. II. 113. Hunc respici in dialogo Stilponis cui titulus Aristoteles, Jonsio visum.

Artemidorus cujus librum adversus Chrysippum allegat Laert IX in Protagora 53.

Clinomachus Thurius. Laert. II. 112. Clitomachus eidem lib. 1. sect. 19.

Clitarchus Aristotelis primùm Cyrenaici, tum Stilponis discipulus. Laert. II. 113.

Crates Stilponis auditor. Laert. II. 114. & 117. ubi videtur à Cynico distingui.

Diodorus Cronus Apollonii discipulus, de quo dixi supra c. xxx. p. 776.

Dionysius Bithynus. Strabo xii. p. 566. quem Theodorus Atheus audivit. Laert. II. 98.

Diphilus Bosporianus, Euphanti & Stilponis auditor. Laert. II. 113.

Eubulides Milesius discipulus Euclidis, præceptor Alexini & Rhetoris Demosthenis, ὑβεϛικὸς in Aristotelem aliosque. Vide Jonsium p. 350. Captiosa ejus argumenta notant viri docti ad Laert. II. 108. VII. 187.

Euphantus Olynthius, Eubulidis discipulus, scripserat librum insignem de regno ad Antigonum Regem quem instituit, tum tragœdias & temporis sui Historiam. Laert. II. 110.

Heraclides Bargyleites, qui contra Epicurum scripsit Laert. V. 64. Idem ut videtur Heraclides contra quem scripsit Chrysippus VII. 198.

Ichthyas Metalli F. Euclidis discipulus, ad quem Diogenes Cynicus dialogum scripsit Laert. II. 112. præceptor Thrasymachi Corinthii id. 113.

Metrodorus ὁ θεωρηματικὸς Theophrasti primum tum Stilponis auditor. Laert. II. 113.

Myrmex Exæneti F. discipulus ex adversario Stilponis. Laert. II. 113. & Hesychius illustr. in Στίλπων, licet Steph. in Ἐνετοὶ male legit ἐξ ἐνεξ, pro Ἐξαινέτȣ ut If. Casaubono observatum.

Panthoedus Lyconis Peripatetici præceptor. Laert. V. 68. contra quem scripsit Chrysippus. VII. 193.

Pasicles Euclidis discipulus Cratetis Cynici frater. Laert. VI. 98.

Philippus Megaricus Laert. II. 113.

Philo Diodori Croni discipulus. Laert. VII 6. Hunc Jonsius p. 119. eundem putat cum Philone Atheniensi, de quo paulo ante in Scepticis. Philonis Dialectici Menexenum allegat Clemens Alex. IV. Strom. p. 523. Eadem referens Hieronymus 1. contra Jovinian. Philonem Carneadis Magistrum appellat.

Philonicus. Dionys. Halic. in vita Isocratis T. 2. p 99.

Phrasidemus è Peripatetico Stilponis auditor. Laert. II. 114.

Simmias Syracusanus, Aristotelis primum Cyrenaici, tum Stilponis auditor Laert. II. 113. & 114.

Stilpo Megarensis, de quo dixi lib. 2. cap. 23. §. 43. in addendis. Fuit æqualis Theodori Athei sub Demetrio Poliorcete Antigoni filio & Ptolemæo Sotere, qui ambo patriam ipsius cum cepissent Stilponi propter sapientiam pepercerunt.

Thrasymachus Corinthius, Ichthyæ discipulus, Laert. II. 113.

Timagoras Gelous, Theophrasti primum tum Stilponis auditor id.

Zeno Phœnicius Stilponis discipulus. Laert. II. 114. Sed & à Zenone Citieo

tico auditum Stilponem notat id. 120. quo minus mirum, quod inter Stoicos multi fuere qui Dialecticis sive Eristicis tricosarum & subtilium disputationum studio neutiquam cederent. Ita Chrysippus ἐπίδοξος ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς. Laert. VII. 180. & Stoicorum scitum, Διαλεκτικὸν μόνον εἶναι τὸν σοφόν, id. 83. confer doctissimi Menagii notas p. 122. & 296.

Adversus Dialecticos libros III. scripserat Aristo Chius Stoicus. Laert.

Dialecticæ fuere filiæ quinque Diodori Croni, *Argea, Artemisia, Menexena, Pantaclea & Theognis*, ut è Philone Dialectico refert Clemens IV. Strom. p. 523. His addenda *Nicarete* Megarica Stilponis amasia & socrus Simmiæ Syracusani Laert. II. 114. Athenæus XIII. pag. 596. Νικαρέτη δὲ ἡ Μεγαρεὺς οὐκ ἀγεννὴς ἦν ἑταίρα, ἀλλὰ καὶ γονέων καὶ κατὰ παιδείαν ἐπέραστος ἦν, ἠκροᾶτο δὲ Στίλπωνος τοῦ φιλοσόφου.

VII. Supersunt aliæ sectæ quædam in veterum libris memoratæ, quas paucis perstringere juvat. Nam de *Eleaticis* quidem præcipuis Parmenide, Zenone Eleate &c. qui etiam ἐλεγκτικοὶ videntur esse appellati (vide Menag. ad Laert. lib. I. 17.) dictum est supra libro II. cap. XXIII. ubi quoq; de *Socraticis* & plerisque ante Socratem Philosophis celebrioribus. De Phædone item Eleo, à quo *Eliacorum* secta, & de Menedemo Eretrio, Plistani qui Phædonem audivit & Stilponis discipulo, à quo *Eretriaci*. De *Pythagoricis* lib. II. cap. XIII. De *Academicis* hoc ipso libro c. III. de *Peripateticis* cap. XI. de *Cynicis* c. XIII. de *Stoicis* c. XV. Præterea Εὐδαιμονικῶν mentionem Laertius facit in procemio sect. 17. quos ait ἀπὸ διαθέσεων ita appellatos. Mihi autē verba ἀπὸ διαθέσεων videntur explicanda, *ab instituto*, ut εὐδαιμονικὸς Philosophus sit cujus tota Philosophia præ se ferebat disciplinam de felicitate comparanda. Solum vero *Anaxarchum* voluptuosum illum Alexandri adulatorem in veterum scriptis εὐδαιμονικοῦ nomine venire memini, apud Athenæum VI. p. 250. & XII. p. 548. atque ex Athenæo apud Eustathium ad Iliad χ'. pag. 1273. edit. Rom. Sic *Elpistici* Philosophi dicebantur teste Plutarcho IV. 4. sympos. qui nihil magis commendabant atque plenis laudibns efferebant quam spem, hæc enim nisi vitam suavitate sua perfunderet, illam prosus ajebant intolerabilem fore. Sic Pythagoræorum nonnullos vocabant σεβαστικούς, qui circa θεωρίαν rerum divinarum & τῶν σεβαστῶν erat occupati, ut refert scriptor vitæ Pythagoræ apud Photium Codice CCXLIX. Ceteri erant πολιτικοὶ vel μαθηματικοί. Ἀναλογιστικῶν sive ut alii legunt Ἀπολογητικῶν, & qui se Φιλαλήθεις profitebantur (quo nomine Antipho Rhetor

tor & Celsus Epicureus etiam libros ediderunt) mentio exstat apud eundē Laertium lib. 1. sect. 16. De Celtarum Druidibus, Bardis, Eubagibus & Σεμνοθέοις, Indorum Brachmanibus ac Gymnosophistis, Persarum Magis, de Chaldæis denique & Ægyptiorum sapientibus, disserere non est hujus loci, & multis hic Hylas jam dictus: pauca illa intelligo quæ de his ex veterum relatione scimus, nam pleraque de illorum dogmatis totaq; disciplinæ ratione nos etiamnum fugere haud diffiteor.

VIII. Concludet hoc caput atque adeo totum præsentem librum tertium, brevis sectæ ECLECTICÆ commemoratio, quæ à *Potamone* Alexandrino initium cepisse traditur. Non repetam in præsenti quæ de ea monuere viri docti ad Laert. lib. 1. sect. 21. & Vossius libro de sectis cap. ult. Tantum notabo quod res ipsa est antiquissima, nec primo Potamoni qui Augusto Imp. supparfuisse traditur, sed pridem ante eum Pythagoræ ac Platoni in mentem venit, & Aristoteli ac sapientissimo cuique Philosophorum est probata, qui in unius verba Magistri jurare noluere, sed cum varia legissent vel audiissent, ea quæ sibi maxime probarentur deligebant atque in unum veluti aptabant corpus Philosophiæ, aliaque proprio Marte observata addebant. Potamon autem primus videtur hoc palam professus esse ac præ se tulisse ipso nomine, favens alioqui Platoni, cujus etiam libros de Rep. commentariis teste Suida illustravit: Cum vero edidisset στοιχείωσιν suam, qua ut est verisimile ea quæ ex singulis Philosophis sibi probarentur succincte consignaverat, nemini tamen fere est probatus, quanquam Eclecticam Philosophiam post ejus tempora probarunt innumeri sive Christiani, sive alieni à CHRISTI sacris: at nemo voluit dici Potamonius, sive quod libro ejus, uti Casaubonus * suspicatur, deesset geniꝰ, sive quod non optimo esset judicio usus in deligendo, sive quod cum eclecticum profiteretur, gereret se miscellionem, κλωθήσας ἀσύγκλωστα atque unum quidem vultum Philosophiæ componens, sed ejusmodi, qualis apud Ovidium dicitur habuisse natura, antequam discordia rerum semina non bene junctarum digereret in rectum ordinem DEUS.

* Is. Casaubonus diss. 1. ad Dionem Chrysost ubi dicit Potamonem Dionis & paucorum similium exemplo motum, eam Philosophandi viam instituisse. At enim Dionem Potamon ætate antecessit.

ADDEN-

ADDENDA ET EMENDANDA QUÆDAM.

PAg. 6. in Catalogo *adde:* Politicus. 8.
11. v. 1 *lege:* profanis hominibus.
23. v. 24. *lege*: Philopon. VI. 8. 21. 22. 27. XIII. 15.
26. post verba, expendit Proclus, *adde* : cujus & ipsius intercidit ἐπίσκεψις τῶν πρὸς τὸν Πλάτωνος Τίμαιον ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἀντειρημένων. *Consideratio eorum in quibus Platonis Timæo contradixit Aristoteles*, quem librum sæpius allegat Jo. Philoponus de mundi æternitate contra Proclum II. 2. IV. 11. 14. VI. 7. 15. 27. 29. VIII. 1. IX. 2. XIII. 1. 15. XVI. 4. XVIII. 5.

Ad p. 27. ubi de Philippo Opuntio, *adde:* Hoc postea vidi etiam notatum accuratissimæ eruditionis viro Lud. Kustero ad Suidam Non prætereundus porro locus Nicomachi Geraseni lib. 1. Arithmet. p. 6. Πλάτων γὰρ ἐπὶ τέλει τοῦ τρισκαιδεκάτου τῶν νόμων ὅπερ τινὲς φιλόσοφον ἐπιγράφουσιν, ὅτι ἐν αὐτῷ περισκοπεῖ ποταπὸν δεῖ τὸν φιλόσοφον εἶναι.

p. 43. *pro* Boethius lib. 1. de Musica, *lege* lib. 2. Ibid. v. 3. *à fine*: Alcuinus quoque alio nomine appellatur Albinus.

p. 52. Notitia Platonicorum, *adde:* & Academicorum. In Amyclo *lege* Laert. III. 46.

55. Carneades Olymp. CXII. 4. defunctus. *lege:* CLXII. 4.

ibid. Orationem ejus habitam in Senatu, *adde:* Olymp. CLVI. 2.

Catalogo Academicorum addentur hi octo:

Aristander. Procl. III. in Timæum p. 186.

Aristo Ascalonita, frater Antiochi de quo supra. Plutarch. in Bruto p. 984. Aristus Ciceroni, 1. Acad. quæst. c. 3.

Diadumenus quem colloqvutorem inducit Pluarchus adversus Stoicos.

Dio Alexandrinus Cic. IV. Acad quæst.

Diodorus præter Adramyttenus Strabo XIII. p. 614.

Heracleodrus, ad quem Demosthenis Epist.

Mmmmm *Jon*

Jon Platonicus. Lucian. Convivio.

Theomnestus quem audivit M. Brutus. Plutarch. Bruto p. 994.

p. 73. adde M. Antonii Mureti notas ad Xenophontis Cyropædiam & ἀνάβασιν. Ingolstad. 1602. 8.

Ad p. 91. Verba Suidæ de Isidoro ὑπὸ τοῖς ἀδελφοῖς non necesse est de M. Aurelio & L. Vero sed de fratribus Isidori intelligere. Et fortassis Isidorus Hypsiclis Magister idem fuit cujus vitam Damascius descripsit, quem constat claruisse sæculo quinto post CHRISTUM natum exeunte. Allegatur Hypsicles ab Achille Tatio ad Aratum, qui Achilles præceptorem suum Isidorianum appellat.

Ad. p. 92. Græcolatinam Theodosii Tripolitæ editionem Oxoniæ jam parat *Jos. Hunt*, A. M.

p. 93. adde de Conone hæc Probi ad Eclog. 3. Virgilii: *Conon Samius Mathemathicus Ægyptius natione, Ptolemæo libros de Astrologia septem reliquit.*

p. 95 v. 19. pro: Equidem Posidonius &c. lege: Equidem epitomen μετεωρολογικῶν Posidonii quem Cicero audivit, composuisse constat Geminum, è quo nonnulla de Physicæ & Astrologiæ discrimine proferuntur à Simplicio in 2. Phys. sect. 10. Gemini librum sextum præceptionum Methematicarum laudat Eutocius ad Apollonii Conica. Gemini Mathematici librum de Mathematicarum disciplinarum ordine Pappus Alex. lib. VIII. p. 448.

p. 163. v. 27. *lege:* Basil. 1539. fol. p. 435. seq.

137. 17. Venet. 1562. 4.

24. post verba, liber integer, *adde:* etsi in epitomen contractus. Φέρε καὶ τὰ ἔτι συντεμιόντες διὰ τὸ μῆκος ἔνια παραδηπθώμεθα.

166. v. 9 pro, ab alio, *scribe:* ab Abrahamo Levita ben Chasdai circa A. C. 1200.

22. lege: התפורה.

24. adde: Hebraicam versionem nuper cum latina sua interpretatione ac notis edidit *Jo. Justus Losius* Hildesiensis, Giessæ 1706. 4. qui sola editione Francofurtensi usum se testatur, neque veteris latinæ versionis facit mentionem, quam si vidisset & Manfredi ætatem cogitasset, non reprehendisset p. 56. Buxtorfium, quod auctorem Hebraicæ versionis circa A. C. 1200. vixisse scripsit. 168.

pag. 168. v. 22. lege: Basileensis altera A. 1539. fol. per Jo. Bebelium & Mich. Isingrinium, cum veteri Erasmi præfatione.

170. v. 7. à fine, post: Philo quidam laudatur à Polemone, *adde:* & Philemonis Physiognomi librum Syriace versum memorat Greg. Abulpharagius Hist. Dynastiar. VI. p. 86. & 56. ubi eum Hippocratis Medici æqualem facit.

172. v. 12. lege: A. 1542. fol. tribus Vol.

21. lege: 1593. 8. typis Wechel. paginis editioni græcæ Sylburgii respondentibus. Hæc editio latina nitida novem est distincta Voluminibus, in quorum antepenultimo occurrunt etiam tria scripta supposititia: 1. de causis, 2. de proprietatibus elementorum, & 3. de Mystica Philosophia secundum Ægyptios.

173. Adde de versionibus Arabicis librorum Aristotelis & variis supposititiis quæ sub ejus nomine apud Arabes feruntur, Barthol. Herbelotum in Bibliotheca Orientali. Persicæ versionis ex Agathiæ lib. 2. meminit Suid. in *χοσρόης*.

212. ubi de pseudo Callisthene, adde: Initium & specimen longiusculum hujus libri ex codice MS. Bibl. Lugdunensis Batavorum Græce vulgavit Abraham Berkelius ad Stephanum Byz. p. 237. 238.

225. v. 9. pro plus quam millenis, *lege*: bis millenis prope.

262. v. 2. pro addita, *lege*: additis Edmundi Chilmeadi notis & diatribe &c.

315. v. 6. à fine, pro editione *κοινῇ*, lege, editione in Hexaplis.

341. v. 11. adde: Nonnulla Aquilæ, Symmachi &c. fragmenta collegit edidit q; in Hieronymo suo nuper Jo. Marcianæus, & diligentissime idem se facturum nuper recepit doctissimus Benedictinus, Bernhardus de Monfaucon, qui commentarios Eusebii in Psalmos & Esaiam edidit, è quibus & ipsis non pauca addi possunt Drusio prætermissa.

p. 343. ad not. f. adde hæc Eusebii ad Esaiæ XXXIV. 4. p. 486. *μὴ κείμενον ἢ ἐν τῇ τῶν ό ἑρμηνείᾳ τὸ καὶ τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν, μετὰ ἀστερίσκων, ἐκ τῆς τῶν λοιπῶν ἑρμηνείας προστεθῆ.*

p. 360. v. 12. post verba, cibos ingero, *adde*: De versionibus Syriacis, Arabicis, Copticis, Armenicis, Slavonicis è translatione Græca LXX. Interpretum compositis dicere non est hujus loci. Fragmen-

menta Versionis veteris *Syriacæ* sive Græcæ è Syriaco adornatæ collegit vir orientalium litterarum ad miraculum peritus Andreas Mullerus Greifenhagius in Symbolis Syriacis, quibus addi possunt alia pauca è Justino qv. 63. ad Orthodox. Procopio Gazæo ad 1. Sam. XX. 20. & in 3. Reg. 1. pag. 173. & 3. Reg. XII. p. 215. Suida in σκηνώσας, Scholio ad MS. Barberin. in Oseæ XI.4. T. VI. polyglott. Walton. p. 133. b. Porro in excerptis Græcis Chronologicis ante Malalam editis p. 12. seq. male tribuit eruditus Interpres Origeni commentarios in Biblia Syriaca.

Cynicorum Catalogo addendi:

Adamas in Epigramm. Ammiani II. 51. Antholog.

Hermodotus in Epigramm. Lucilii, ibid. p. 273.

Menestratus id. p. 272.

Sphodrias cujus τέχνην ἐρωτικὴν allegat Athenæus IV. p. 162.

Stoicorum Catalogo p. 386. seq. addendi:

Ti. Claudius Alexander Philosophus Stoicus in Vet. inscript. apud Fulv. Ursinum p. 70. eleg.

Cassius. Laert. VII. 34.

Crispinus de quo Acro ad Horatii lib. 1. Sat. 1. Crispini) *Philosophi cujusdam loquacissimi qui Aretalogus dictus est. Hic Crispinus Poeta fuit, qui sectam Stoicam versibus scripsit.* Idem ad Sat. 4. *Hic similiter ut Lucilius multos sed malos versus faciebat.*

Faunius Stoicus de quo Cicero in Bruto c. 31.

Effigies *L. Junii Rustici* Stoici apud Fulv. Ursinum p. 69. elog.

Sextus Herius Musolus Philosophus Stoicus in vet. inscriptione apud Fulv. Ursinum p. 70. elog.

p. 387. v. 19. *dele verba*: & Mnesarchus Stoicus.

p. 436. post v. 21. adde: Parisiis apud Gurmontium A. 1513. 4. Liber dicatus Hieronymo Alexandro Mottensi *trium linguarum doctissimo, Græcas Aureliæ litteras profitenti.* Editor est Celsus Hugo Dissutus Cavillonus, *Celta, earundem nec non Hebraicarum apud Parrhisios interpres.*

p. 446. v. 16. post Γοργώ, *adde*: Simmiæ μῆνες allegantur à Stephano Byz. in Ἀμύκλαι. Ejusdem Ἀπόλλων à Stephano in ἡμικύνες & Tzetza Chil. VII. hist. 144.

p. 449. *Omissa est nota*: Manuel Holobolus Rhetor Rhetorum vixit tempore Michaelis Palæologi & Andronici filii ad quos scripsit versus Po-

Politicos qui exstant in Codice Colbertino 6044. Vide Pachymerem VII. 8. & Cangii glossarium in ῥήτωρ. Michael Palæologus rebus præfuit ab A. C. 1259. ad 1283. Andronicus ad A. 1327.

p. 461. v. 8. pro, aliisque, scribe: & Procli & cum Metaphrasibus Ciceronis, Germanici & Avieni, ac Poetico Hygini Astronomico.

p. 475. v. 4. à fine, adde: Timarchum libro quarto περὶ τοῦ Ἐρατοσθένους Ἑρμοῦ laudat Athenæus XI. p. 501.

p. 477. v. 8. pro μετρήσεις præstet legere καταμετρήσεις.

p. 496. v. 10. pro, Kircherum, lege Kircheri, & dele, Petavii, nam is Manethonis dynastias explodit.

p. 508. v. 6. à fine. post verba, ad Jamblichum, adde, & H. Dodvvellus Epistolica diss. de anima quam Anglice edidit p. 245.

Porro mirum est, cum Vir hic doctissimus alibi scripserit Vettium Valentem habere observationes anno CLX. æræ Diocletianeæ recentiores, eundem tamen in hac dissertatione p. 247. tradere, quod novissima temporis nota in Valentis opere à se reperta sit annus XXI. Antonini Pii. En ejus verba, in quibus etiam notat quod Βάλης quidam sive Valens in illo allegatur: *This Work is an Anthology collected out of the eldest and best Authors of the kind together vvith his ovvn observations and improvements in this book, to vvhich this preface belongs. This vvas the vvay also of Julius Firmicus, an author vvhose age is better knovvn. This makes it very difficult to determine the collector's age from the Astrological calculations mentioned in it, because it is so difficult to distingvish vvhose the calculations are, vvhether of the collector, or of some of the Authors out of whom he made his collection. The latest note that i have observed in a cursory vievv of him, is of the XXI. year of Antoninus Pius. The collector mentions one* Βάλης. *If this be the same vvith Vettius Valens, the collector cannot be Vettius Valens, but some later Man, vvho has excerpted Vettius as vvell as others.*

p. 511. v. 8. post Paris. 1543. adde: Allegat Cangius Glossar. Græc. in πνεύματα & alibi. v. 9. à fine adde de Critodemo hunc Valentis locum quem eidem Clariss. Dodvvello debemus: ὁ δὲ σοφώτατος Κριτόδημος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ αὐτοῦ Ὅρασις συνεκτικωτάτῃ πολλῶν μαρτυριῶν, ἀρχὴν τοιαύτην ἐποιήσατο. Ἤδη ποτὲ πελαγοδρομήσας καὶ πολλὴν ἔρημον διοδεύσας ἠξιώθην ὑπὸ θεῶν λιμένος ἀκινδύνου τυχεῖν καὶ μονῆς ἀσφαλεστάτης.

p. 512. omissa nota: de Canicleo videndus Cangius in glossar. & ad Alexiadem p. 258. 378 Clariss. Boivinius ad Nicephorum Gregoram p. 761.

p. 513. adde: Oracula quædam in Obsopoei editione haud obvia ex Jo. Laurentii Lydi fragmentis in Codice Regio Paris. 3367. edidit jam laudatus Boivinius ad Niceph. p. 786. E Lydo MS. περὶ πολιτικῶν ἀρχῶν producit quædam Cangius glossar. latino in *silentium.*

p. 529. v. 9. adde: Ptolemæo Hephæstioni lib. V. memoratur Apollonius Ptolemæi Philopatoris temporibus ἐπ' Ἀστρονομίᾳ περιβόητος γεγονὼς qui cognominatus est ἐψιλὸν quod litera hæc accedat ad figuram lunæ, in cujus ille considerationem plurimum temporis studiique contulisset. Fateor miratum esse hunc me Grammatici locum, sed su-

ſuſpicio eſt falſam ab eo cognominis iſtius rationem redditam fuiſſe. Nam ptolemæi Hephæſtionis quidem ætate qui ſub Antonino Pio ſcripſit, epſilon ad lunæ figuram ſemirotundo flexu accedebat, ſed ante Domitiani tempora neque in numis neq; in aliis monumentis obſervatur niſi quadratum, ut jam pridē notarunt viri doctiſſimi.

p. 548. adde, Archimedem ἐν τοῖς περὶ κατοπτρικῶν laudari à Theone p. 10. ad Ptolemæum: ibid. de Anthemio qui ſub Juſtiniano Imp. clarus fuit adde locum hunc Procopii 1. περὶ κτισμάτων: Ἀνθέμιος δὲ ὁ [illegible]νὸς ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ λογιώτατος, οὐ τῶν κατ' αὐτὸν μόνον [illegible]άτων ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων πολλῷ. - - - καὶ μηχανοποιὸς σὺν αὐτῷ ἕτερος Ἰσίδωρος ὄνομα, Μιλήσιος γένος, ἔμφρων τε ἄλλως καὶ πρέπων Ἰουστινιανῷ ὑπουργεῖν βασιλεῖ Hinc conſtat de ætate Eutocii Aſcalonitæ, qui Iſidoro & Anthemio libros ſuos inſcripſit.

p. 561. v. 26. adde, à præſtantiſſimo Edmundo Hallejo prof. Geometriæ Saviliano latine editi Oxoniæ 1706. cum libris duobus de ſectione ſpatii ex ejusd. Halleji ingenio reſtitutis & Pappi Alex. præfatione libri VII ſyntaxeos ſuæ Græce primum vulgata cum ipſius lemmatibus ad hos Apollonii libros.

p. 589 v. 2. adde: Athenæum Mechanicum & reliquos è Codd. Palatinis edere voluit cum verſione adoleſcentis (Salmaſii, credo) *Janus Gruterus*. Vide Joſ. Scaligeri Epiſt. CCCCXX. ſeq.

p. 599. v 13. pro p. 495. legendam 594.

p. 613. v. 16. poſt verba: ex communibus hauſit fontibus, adde; Hoc certe malim quam quod Allatius p. 942 de purgatorio, ſuſpicatus eſt, Coſmam Chronici Alexandrini eſſe auctorem.

p. 617. Scriptis Coſmæ adde Expoſitionem in Pſalmos ſive loca difficiliora Pſalmorum. Meminit Cangius gloſſar. in Ἰνδικοπλευστής. Κοσμᾶ Ἰνδικοπλευστοῦ ἐξήγησις εἰς τοὺς ψαλμοὺς, ἱστορικῶς τε καὶ ἀναγωγικῶς, οὐ μὴν κατὰ συνέχειαν ἐπὶ πάντων τῶν τῆς βίβλου χωρίων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χαλεπωτέρων, ἐξερανισθεῖσα ἐκ τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐνδόξων, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα ἐν τόποις ἐπιτηδείοις ἐπιγράφει. Καὶ πρῶτον προθεωρία τις καὶ ἐξέτασις τοῦ αὐτοῦ περὶ συστάσεως ψαλμῶν, καὶ ἄλλων τινῶν τῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγκαίων θεωρημάτων.

In Lucæ quoque Evangelium ſcripſiſſe hunc Coſmam conjicit eruditiſſimus Caveus parte 2. Hiſt. literariæ Scriptor. Eccleſ. Sed locus quem affert petitus eſt è libro V. Coſmographiæ p. 247.

p. 624 v. 13. adde: Sed Thyatirenum Nicandrum à Colophonio haud diſtinguendum eſſe colligas è Stephano in Θυάτειρα

Ibid. v. ult. lege: Apollodorus ἐν τῷ περὶ θηρίων 54. b. 60. ἐν τῷ περὶ βοτανῶν. 47. b. Et p 625. v. 1 dele eadem verba male recurrentia

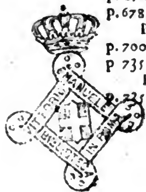
p. 630. v. 2. pro aulici, lege, alicui.

p. 676. v. 8. lege: ſive rectius Λεοντίῳ ut apud Athenæum & Antonin. &c.

p. 678 v. 17. poſt verba; Memoratur præterea Parthenius, adde: in veteri Epigrammate Polliani p. 236. lib II. Anthologiæ c 25.

p. 700. v. 3. à fine pro 1555. lege 1655 p. 713. v 9. à fine, lege Coptites.

p 735. v 7. à fine adde: Dubitat Gaſſendus II 6 de vita Epicuri idemne ſit cum Statilio Epicureo de quo in Catone Minore atque in Bruto Plutarchus.

p. 735. v. 2. à fine, adde: forte Diodorus Zonas, de quo p. 778.

Reliqua ingenio & humanitati Lectoris permittuntur.

F I N I S.